SL126-2-c-1

615.1

Digitized by the Internet Archive
in 2015

PEDANII DIOSCORIDIS

A N A Z A R B E I

DE MATERIA MEDICA

LIBRI QUINQUE.

AD FIDEM

CODICUM MANUSCRIPTORUM,

EDITIONIS ALDINAE PRINCIPIS USQUEQUAQUE
NEGLECTAE, ET INTERPRETUM PRISCORUM

TEXTUM RECENSUIT,

VARIAS ADDIDIT LECTIONES,

INTERPRETATIONEM EMENDAVIT,

COMMENTARIO ILLUSTRAVIT

CURTIUS SPRENGEL,

MED. ET PHILOS. DOCTOR,

ILLIUS ET REI HERBARIAE PROF. IN UNIVERSIT. HALENSI,

REGIORUM ORDINUM AQUILAE RUBRAE,

STELLAE POLARIS ET LEONIS BELGICI EQUES ETC.

TOMUS PRIMUS.

LIPSIAE

PROSTAT IN OFFICINA LIBRARIA CAR. CNOBLOCHII

1829.

10796 74 c 2

MEDICORVM GRAECORVM
O P E R A
QVAE EXSTANT.

EDITIONEM CURAVIT
D. CAROLVS GOTTLOB KÜHN

PROFESSOR PHYSIOLOGIAE ET PATHOLOGIAE IN
LITERARUM VNIVERSITATE LIPSIENSI PVBLICVS
ORDINARIVS ETC.

VOLVMEN XXV.
CONTINENS
PEDANIVM DIOSCORIDEM ANAZARBEUM.

LIPSIAE
PROSTAT IN OFFICINA LIBRARIA CAR. CNOBLOCHII
1829.

MEDICUM CHIRURGICUM
O P E R A
DE EXTERNA

EDITION CHIRURGICA
L. CAROLUS GOTTLIEB

ROYAL COLLEGE OF PHYSICIANS LIBRARY	
CLASS	615.1
ACCN.	3685
SOURCE	
DATE

CAROLO WEIGELIO,

MEDICO DOCTISSIMO,

APUD DRESDENSES GRATIOSISSIMO,

MIHIQUE E DUODEQUADRAGINTA ANNIS

AMICISSIMO,

QUI

ET SUPELLECTILEM CRITICAM ET CODICES

AB IPSO TRANSSCRIPTOS MIHI BENIGNE

COMMODAVIT,

GRATISSIMO ANIMO

HOCCE OPUS DICO.

CAROLO WHITFIELD

MEDICO DOCTOR

ATQUE PRESIDENTE CHALISIENSIS

MUNICIPII ET UNIVERSITATIS ANNI

MDCCCLXXXIII

1883

ET PUBLICATIONE LITTERARUM ET CODICUM

ANNO TRAXITURUS IN HUIUS

CONVULSIVIT

GRATIA ET FAVOR

HOC OPUS DICO

I.

De nomine auctoris.

Nomen primum quamquam in probatissimis codicibus et auctoribus nostrum excipientibus *Διοσκορίδης* scribatur: non desunt tamen, qui et *Διοσκοουρίδην* eum appellent. Proximus ab ipso, Erotianus ¹, tum et Galenus, haud ubivis, sed saepe tamen, *Διοσκοουρίδην* ² vocant. Sic et Photius patriarcha ³, cujus tamen auctoritas, cum saec. IX. vixerit, codicibus nostris aetate multo superioribus praestare non potest. Multo minus valet Suidas, lexicographus saec. XII., quippe qui, commutato nostro cum alio ejusdem nominis, vehementer lapsus est.

Praeponitur vulgo primario nomini aliud, quod in editionibus *Πεδάκιος* scribitur, in codicibus vero probatissimis atque in Photii bibliotheca *Πεδάκιος*. Quam scripturam eo lubentius praestantiores judicamus, cum et Lambecius a Romanorum gente Pedania cognomen hoc simili modo adoptatum fuisse censeat ⁴, ac plures alii Graeci, Galeni exemplo, si Romam venirent, aut stipendia mererent, aut etiam ad togatorum numerum accederent, cognomina Romana sibi asciverint.

1) Exposit. voc. Hipp. p. 214.

2) Exposit. voc. Hipp. p. 432. 426. etc. De facult. medic. lib. 6. p. 794.

3) Biblioth. cod. 178.

4) Comm. de bibl. Vindob. lib. 2. p. 591.

II.

De patria Dioscoridis, et de homonymis scriptoribus.

Ἀναζαρβεύς nusquam non dicitur noster. Fuit autem oppidum Anazarbus Ciliciae *πεδιάδος* ⁵, a Tarso metropoli circiter quinquaginta lapides distans ⁶, quod neutiquam nomen id, ut Suidas narrat, Nerva tandem imperante accepit, sed multo antiquius est ⁷.

Jam negotium facessit, a Galeno citari et *Διοσκορίδην Ταρσία*, qui remedium adversus sanguinis eruptiones Areo Asclepiadeo tradiderit ⁸. Nusquam tamen ea formula in nostro Dioscoride invenitur, etiam si gypsi vires ab auctore *ἐμπροστίων* ⁹ contra haemorrhagias laudentur. Itaque persuasum habeo, alium medicum a Galeno, qui homonymos solerter distinguere consuerat, intelligi, Areumque Asclepiadeum, cui id remedium tradiderit, vel lapsu memoriae a Galeno ipso, vel a librario seriori adscriptum fuisse.

Plures autem scriptores medicos ejusdem nominis ipse Galenus nominat: et primum quidem Phacam (*Φακᾶς*) dictum, quem Herophileum vocat ¹⁰. Hunc vixisse Cleopatrae aetate et XXIV libros de medica arte reliquisse, Suidas testatur.

Alius junior a Galeno dicitur et Alexandrinus ¹¹. Is paullo prior Galeno (*ὁ κατὰ πατέρα ἡμῶν*) vocum Hippocraticarum expositionem e pluribus aliis compilavit, transscriptis non paucis ex ipso Anazarbeo: namque medicamentorum etiam censum habuit, ea-

5) Veter. Romanor. itiner. p. 212.

6) Strabo lib. 14, p. 701. Tzsch.

7) Harduin ad Plin. 5, 22, Wesseling ad veter. Romanor. itiner. l. c.

8) Galen. de compos. med. fac. gen. lib. 5. p. 857.

9) Lib. 1. p. 210.

10) Galen. expos. voc. Hippocr. p. 402.

11) Ibid. p. 484.

que non raro confudit. Is est, quem et Galenus *γλωττογράφον* appellat ¹². Fueritne idem Dioscorides, qui propter novam Hippocratis editionem temeritatis arguitur a Galeno ¹³, ambigo, cum hic sine cognomine citetur; fueritne idem auctor libri de theriacis et alexipharmacis, nec affirmare ausim, nec negare. Sed de eo postea.

III.

De aetate Dioscoridis.

Cum Erotianus, Neroni tempore aequalis, primus nostrum citet, junior hic illa aetate, seu saeculo primo medio, esse nequit. Accedit, ipsum in praefatione Licanii (Lecanii) Bassi mentionem facere, quem consulem fuisse a. 63. e Tacito ¹⁴, obiisse autem circa annum 70. aerae nostrae e Plinio comperimus ¹⁵.

Non defuerunt, qui de hac Dioscoridis aetate dubitarent, cum Plinius, qui tantum non omnes citet majores suos, Dioscoridis tamen nullam faciat mentionem. Id mirum esse nunquam desinet, dum ducenta Plinii loca ad literam e Dioscoride sumta videmus. Semel tantum nostrum intelligere videtur, cum, transcriptis quae Dioscorides de schisto dixerat, Plinius addit: hanc esse sententiam eorum, qui nuperime scripserint ¹⁶. Itaque ambigi fere nequit, Dioscoridem ante Plinium scripsisse, etiamsi aetate forte aequales fuerint.

Nec discrepat computatio eorum, quos ipse, tanquam majores aetate, citat Dioscorides. Sunt autem praeter antiquiores, Cratevam, Erasistratum et Heraclidem Tarentinum, ii propemodum omnes, qui sub

12) Ibid. p. 486.

13) Comment. 1. in libr. de nat. hum. p. 21. in libr. 6. epid. p. 795.

14) Annal. 15, 33.

15) Lib. 26. c. 4.

16) Plin. 36, 37. Diosc. 5, 144. ed. nostr.

initium aerae nostrae vixere, Asclepiadis sectae addicti, Jolas Bithynus, et Galeno¹⁷ dictus, et scholiastae Nicandri¹⁸, Bassus Tylaeus, Niceratus et Petronius, Niger et Diodotus, passim et a Plinio laudati, et Philonides, quem alii Dyrrhachinum, noster Siculum Ennaeum vocat.

Dubius de aetate Dioscoridis aliquis haeserit, dum dacica plantarum nomina frequenter allegata legerit, Daciam autem sub Trajano tandem Romanis innotuisse existimaverit, cum in provinciam imperii redigeretur. At jam Augusto imperante Dacorum incursionibus duabus expeditionibus coercerentur¹⁹: neque tunc victa est gens bellicosa, neque sub Vitellio, cum iterum summovertetur²⁰. Itaque id minime repugnat nostrae computationi.

IV.

De vitae genere.

Medicum fuisse doctum artemque ipsum exercuisse, exploratum habebit, quotus quisque ipsius commentarios legerit. Sed de studiorum ratione nihil innotescit, tametsi probabile sit, cum Tarsus esset ea aetate florentissima bonarum artium sedes et per omnem Asiam celebratissima²¹, nostrum in ea schola tirocinium posuisse. Alexandriam frequentasse, vero est simillimum, tum quod per eam et seriore etiam aetatem medici commendationem scientiae petere inde consuescerent, si Alexandriae studiorum gratia degissent²², tum quod aegyptiaca plantarum nomina et quibus prophetae, seu sacerdotes aegyptii, eas insignirent, probe nota haberet.

17) De antidot. 1. p. 7.

18) Ad theriac. v. 523. 683.

19) Sueton. Octav. 21. Dio Cass. 51, 22.

20) Tacit. hist. 3, 46.

21) Strabo lib. 14. p. 701.

22) Ammian. Marcell. 22, 16.

Medicum militarem fuisse ac stipendia Claudio imperante fecisse, inde potissimum elucet, quod in praefatione militarem vitam semet egisse edisserat. Italiam peragrasse certum est, vel ex eo testimonio, quod (lib. 2. c. 75.) de lactis medicati effectibus in Vestinis montibus a se observatis adducit. Galliam invisisse, Hispanias, et Tarraconensem et ipsam Baeticam, obiisse videtur, neque Africam ipsam neglexit, cum punicas plantarum appellationes adjungat, et patriam earum solerter indicet. Britanniam autem, quam Julius Agricola aperuit, et Germaniam, cujus nationes, ad Taciti usque aetatem, triumphatae magis erant, quam victae, nusquam meminerim a Dioscoride commemoratas esse.

V.

De secta, cui nomen dederit.

Aetate Dioscoridis medicorum scholae in duas potissimum partes abierunt, altera rationalem disciplinam profitente, altera in usu solo atque experimentis artem collocante. Illa honorificam dogmaticae sibi appellationem arrogavit, haec empirica dicta. Dogmaticis adnumerabantur et ii, qui Erasistratum sequuti, corporis viscera rimari, et de naturali ejus indole viribusque et de occultis morborum causis disputare summi officii ducerent. Nec alieni fuerunt, qui omnem fere aetatem in castigandis exponendisque, ut Alexandriae mos erat, Hippocratis veterumque scriptis consumerent. Accessit Dioscoridis aetate secta, quae, auctore Athenaeo, cive nostri, pneumatica appellabatur, cum a πνεύματος facultatibus functiones, ab ejus vitiis morbos proficisci statueret. Media demum via inter dogmaticam et empiricam sectam incesserunt Asclepiadei, praeunte Asclepiade, Bithyno, dein etiam methodici vocati.

Si quis vero attente legerit commentaria Dioscoridis, is perspiciat necesse est, nulli privatim earum

sectarum semet devovisse, sed e quavis, quid ipsi videretur rationi respondere, assumpsisse. Unde cum Agathino Lacedaemonio et Leonida Alexandrino Episyntheticis aut Eclecticis potius adnumerandus est ²³. Experientiae majorem tribuisse fidem, quam ratiocinio, vel e capite de opio ²⁴ patet, ubi, recensitis Diagorae, Andreae et Mnesidemi opinionibus, has omnes commentitias esse asserit atque experientia deprehendendas. Neque tamen eo minus usum saltem loquendi in Methodicorum scholis recepit, forte et adhaesit eorum commentis. Metasyncriticam enim curationem passim commendat ²⁵, et de poris repletis atque iterum aperiendis ratiocinatur ²⁶. Rationalem vero fuisse medicum, dubium esse nequit, quamquam dogmaticorum ratiociniis hactenus addictus non fuerit, ut futiles argutias de gradibus virium in medicamentis residuum assumeret aut imitaretur.

A superstitione, quae ea aetate jam per vulgus juxta ac scholas serpere coepit, immunem se atque intactum servavit. Si quando ejusmodi efficacias medicamentorum, aliena testimonia sequuturus, tradit, adjungere solet: *ιστοροῦναι, ιστορεῖται*. Hinc et additamenta pleraque librariorum statim deprehenduntur, dum vel commentis superstitiosis, vel fabulis anilibus similia sunt,

VI.

De dictionis genere.

Si quis Strabonem, aetate paullo majorem, civem tamen Dioscoridis, Amasia saltem Ponti galatici natum, cum nostro comparaverit, dici facile nequit,

23) Galen. defin. med. p. 391. ed. Basil. Isagoge p. 684. ed. Lips.

24) Lib. 4. c. 65.

25) Lib. 3. c. 43. lib. 4. c. 157. lib. 5. c. 11. 130. 137.

26) Lib. 4. c. 157.

quantopere alter ab altero distet. Strabo enim insignè opus eo consilio potissimum conscripsit, ut, dum animos legentium delectaret, praeclare ea omnia exponeret, quae utilitatem aliquam ad vitam sapienter instituendam allatura esse viderentur. Quapropter non neglexit loca veterum poëtarum, inprimis Homeri, quibus aliquid illustratum iri rebatur; saepius etiam divertit ab ordine, ut fabulas antiquas et *ῥητολογούμενα* traderet: quibus et argumenta varia ac quaestiones philosophicas immiscuit, ut pariter dulcia redderet commentaria atque utilia.

E diverso vero Dioscorides, nihili fere aestimata delectatione, ipse in praefatione deprecatur, se non tam facundiae aut venustatum, quam gravitatis et dignitatis rationem habuisse. Igitur solis intentus rebus, negligit fere dictionem aequae atque ordinem. Arbitraria enim totius tractationis dispositio est: in singulis medicamentis solet quidem protinus historiam perstringere naturalem, dein ad efficaciam transire: saepe tamen inversum sequitur ordinem. Neque cum observat in enumerandis viribus aut effectibus: similia enim et natura cohaerentia sejunguntur, plane diversa conjunguntur.

Dicendi genus ipsum negligentiae argui potest; neque tamen, paucis exceptis, tot Soloecismi aut Cilicismi obvii sunt, quot in Paulli Apostoli, tempore aequalis, epistolis invenisse sibi videbantur Origenes et Hieronymus, quos nescio an satis scite Balthas. Stolbergius refellere studuit ²⁷. Galenus, magnus alioquin laudator Dioscoridis, taxat tamen eum, quod significatus nominum graecorum non intellexerit. Quod quo jure factum sit, ad lib. II. cap. 94. pag. 218. exposui.

²⁷) Liber de soloecismis N. T. et cilicismis Paulli. Witteb. 1681. 4.

VII.

De genuinorum a spuris libris distinctione.

Genuini habendi sunt libri quinque de materia medica.

A. De alexipharmacis et theriacis.

Quos vero adjungunt editiones librum sextum, septimum atque octavum, nonum etiam nonnulli, de theriacis et alexipharmacis, auctori adscribendi esse videntur a nostro diverso. Namque

1) Varia medicamenta enumerat, Anazarbeo vel ignota, vel ab eo saltem non memorata. Huc pertinet *ὀποκάρπασον*, cujus primus, ni fallor, meminit Archigenes²⁸: dein et *κάκτος* et *στρύχνον μανικὸν ὃ δορύκνιον*, cum tamen Anazarbeus utrumque distinguat.

2) Erasistrati asseclam fuisse, e pluribus patet locis: contra enim methodicos empiricosque ipsius doctrinam defendere studet, eumque testem appellat. Cum vero pneumatici seriores, Athenaeo duce, doctrinam Erasistrati de pneumate etiam suam facerent, auctor noster manifesto (theriac. c. 19.) actionem praesidiorum quorundam contra venena e spiritus insiti impetu exponit. Accedunt argutiae plures dialecticae, quibus praefatio ad theriaca scatet, et obscura ejusdem praefationis dictio, quae abunde probant, sectae pneumaticorum hunc esse auctorem adnumerandum, quippe qui argutissimis quaestionibus et abstrusa dictione in Galeni vituperationem ceciderint²⁹.

3) Alexandriae vixisse, probabile est, cum ipse ad Aegyptiorum mores consilium transferat (ther. c. 19.). Proinde nec oppugnare aliquem ausim, qui auctorem eum alexipharmacorum et theriacorum eundem cum Dioscoride Alexandrino juniore habere voluerit.

28) Galen. de compos. sec. loc. lib. 1. p. 445.

29) Galen. de differ. puls. lib. 3. p. 633.

4) Commenta de gradibus virium, quibus medicamenta pollent, noster in praefatione ad alexipharmaca laudat, cum tamen Dioscorides alienus ab iis fuerit commentis.

5) Accedunt insolentia verba, nec Dioscoridi dici solita: e. g. ἰδρωτοποιία, ἐμφαρνυζόμενος, τὸ ἅλας loco ἁλῶν, ut Dioscorides semper loquitur.

B. De euporistis.

Majorem fere dubitationem habet quaestio de euporistis seu facile parabilibus, quorum duos libros ad Andromachum scriptos C. Gesnerus et Saracenus ediderunt. Repetuntur auxilia e commentariis de materia medica ipsisque alexipharmacis, saepe vero aliis nominibus plantae vel medicamenta insigniuntur. Cum nec seriores Graeci, nec prisci interpretes opus illud cognoscant, nec alii codices noti sint, praeter Augustanum, quem Moibanus, eoque immortuo, C. Gesnerus typis exprimi curarunt, injecta suspicio dilui facile nequit.

Non possum; quin memorabile aetatis testimonium adducam, qua conscriptus esse videtur hic tractatus. Descripta nimirum planta, quam χαμαικέρασον vocat, quaeque C. Gesnero iam Convallaria majalis esse videbatur, florum odorem cum moscho comparat. Moschi autem primam fecisse mentionem tum Mosen Chorenensem, Armenum saec. V.³⁰, tum Cosmam Indicopleusten saec. VI.³¹, persuasum habeo.

His accedit, (lib. II. c. 63.) ἐξάγιον ponderis vestigium occurrere, quod, scrupulos quaternos aequans, in numis aureis post Constantini M. tandem aetatem adhibitum, sero ad medicos transiit, ut Io. Actuarius et Nic. Myrepsicus (saec. XII. et XIII.) eo praeprimis utantur.

30) Histor. armen. p. 865.

31) Topogr. christ. lib. 11. p. 101.

Nec dictiones *φασκίωσον* (lib. II. c. 67.), *σφέκλη*, loco *τρυνός* (lib. II. c. 137.) qua Alexander Trallianus primus utitur (lib. II. p. 630.), *νησιτικός* loco *νησις*, flexiones *σεσέλιδος* loco *σεσέλειως*, *πτέρειως* loco *πτέριδος*, nisi ex aetate proficisci possunt, qua lingua graeca jam *βαρβαροφωνεῖν* coeperat.

C. *De synonymis plantarum barbaris.*

Multum diuque in animo volvi, quid de synonymis plantarum barbaris iudicandum sit, quae in omnibus exemplaribus vetustis obvia, editio princeps Aldina sine ulla distinctione in textum recepit, Asulanus vero atque Marcellus Vergilius ad notha amandarunt, posterioribus idem facientibus: assentiente etiam Lambecio ³², qui fuisse probare conatur, Pamphilum eum, quem Galenus ³³ de herbis scriptorem superstitiosum ac grammaticum potius, quam ipsa plantarum scientia insignem vocat, fuisse auctorem eorum synonymorum. Etenim de eo testatur Galenus, *πλήθος ὀνομάτων ἐφ' ἐκάστη βοτάνῃ μάλιστα προστιθέντα*, fabulas de transformationibus plantarum ex hominum genere, incantationes, libationes et alias ejusmodi praestigias adjunxisse. Neque tamen haec argumenta sufficere mihi ad delendam synonymorum auctoritatem videntur. Siquidem et Plinius, proximus fere a Dioscoride, nonnunquam eadem recepit ³⁴; Oribasius etiam et Aëtius quandoque repetunt; neque adjunctae sunt nostris synonymis fabulae illae aut praestigiae, quas in Pamphilo taxat Galenus. Neque baby Ionica sunt ulla nomina, quibus Pamphili scatebant commentaria: sed Romanorum, Dacorum, Gallorum, Poenorum, Aegyptiorum appellationes. His addit prophetarum seu sacerdotum aegyptiorum ³⁵; Osthani s, illius Magorum

³²) Comm. de bibl. Vindob. lib. 2. p. 593.

³³) De fac. simpl. lib. 6. p. 792. 793.

³⁴) E. g. lithospermi synonyma lib. 27, 74. e Diosc. 3, 158.

³⁵) De prophetis Aegyptiorum cf. Clem. Alex. strom. 1. p. 305. Porphy. de abstinent. p. 321. Aristid. orat. vol. 3. p. 553.

principis, qui, dum Xerxem comitaretur, velut semina artis portentosae per Graeciam sparsisse dicitur ³⁶; Thuscorum s. Etruscorum, quos jam Aeschylus *παρμακοποιὸν ἔθνος* appellaverat ³⁷, in quorum disciplinam Romani sex principum filios tradere consueverant ³⁸, ut auguria, haruspicinam, magicas artes ipsamque medicinam addicerent. Habuit Livius auctores, vulgo olim Romanos pueros, sicut postea graecis, ita etruscis solitos literis erudiri ³⁹. Superest Dardanorum gens, paucis locis memorata, quae Moesiam superiorem incolens ⁴⁰, Macedoniam saepe infestabat ⁴¹. Paucis locis nomina plantarum apud eam nationem vernacula occurrunt. Nomina ergo plantarum apud eas gentes vulgata scienter collegit Dioscorides. Magnopere autem dolendum, quod nomina ea valde corrupta ad nos pervenerint, tum quia ab ipso auctore falso pronunciata, tum quia haud intellecta a librariis mendose scripta fuerunt.

VIII.

De còdicibus manuscriptis.

Celebratissimi sunt Vindobonenses, e quibus lectiones varias, integra saepe etiam capita, solerter transscripsit, dum Viennae 1798 et 1799 degeret, Weigelius, medicus Dresdensis, eximius vir et literis graecis eruditissimus. Supellectilis ejus a se comparatae copiam mihi, cum hanc molirer editionem, fecit rara, qua pollet, humanitate singularique erga me benevo-

Schmidt de sacerdot. et sacrif. Aegypt, p. 106. s. 36. Plin. 30, 2.

36) Plin. 30, 2.

37) Theophr. hist. plant. 9, 15.

38) Cic. de divin. 1, 41.

39) Liv. 9, 36.

40) Plin. 3, 29. Ptolem. 3, 9.

41) Plin. 4, 17.

lencia atque amicitia. De his igitur inprimis codicibus iudicium ferre, est mihi optio atque potestas.

Codex primus (C.) Constantinopolitanus is ipse est, quem et Lambecius ⁴², fuse magis quam scienter, et post eum Montefalconius ⁴³ descripsit. Busbecii, oratoris austriaci apud Turcarum tyrannum, suasu redemptus ab imperatore Maximiliano II., Vindobonam translatus est. Satis nitidus est codex membranaceus, forma quadrata maiore, literis majusculis; accentibus caret et signis diacriticis, tineis minus corrosus, quam atramento forte rodente scriptus, quo membranae ad ductus literarum exesae subinde conspiciuntur. Ipse librarius testatur, se id exemplar conscripsisse Julianae Aniciae iussu, quae filia Olybrii imperatoris († 472.), Valentiniani III. neptis, Areobindo cuidam nupsit⁴⁴. Exploratum itaque habemus, vergente ad finem saeculo quinto scriptum esse hunc codicem.

Alter codex Vindobonensis est (N.) Neapolitanus, quem, dum Neapoli apud Augustinianos servaretur, descripsit Montefalconius ⁴⁵; dein, postquam Vindobonam delatus esset, Kollarius ⁴⁶. Par aetate ac prior, ni vetustior, omnibus visus est, qui eum inspexerunt; similibus literis scriptus, sed magis mutilus est. Synonyma plantarum Romana plura habet et melius scripta. Quanquam generatim congruit cum Constantinopolitano, multas tamen continet lectiones meliores. Alphabetico ordine est dispositus, qui *αὐτογράμωμον* Dioscoridis consilio adversatur.

Utrique codici adjunctae sunt icones pictae plantarum, laudibus nimis ornatae. Quanquam exempla earum, a Dodonaeo stirpium historiae inserta, exspectationem satis parvam artis peritis facerent, hortati ta-

42) L. c. p. 519 — 594.

43) Palaeogr. graec. p. 195.

44) Theophan. chronogr. p. 125. Ducange famil. Byzant. p. 74. 75.

45) L. c. p. 212.

46) Supplem. ad Lambec. p. 343.

men Swietenius et Kollarius sunt imperatricem Mariam Theresiam, ut aeri incidi iuberet. Cum ea precibus inconsultis et praecipitibus annueret, sculptae non paucae eo consilio, ut ederentur. Sed Iacchini, scientissimi iudicis, suasu manum artifex deposuit, interdito mox toto opere perquam supervacuo. Iacent iam tabulae aereae in secunda bibliothecae caesariae contignatione, neutiquam dignae, ut in vulgus edantur. Rudes sunt omnes figurae, multae ad imaginationem aut etiam ad lubitum pictoris fictae, plures monstrosae.

Tertius codex est is, quem Io. Sambucus consulit, cum novam Dioscoridis editionem moliretur. Vocavi cod. X., Saracenus autem sub litera V. ad marginem editionis multas, sed non omnes, lectiones varias ex hoc codice, a Sambuco mutuo acceptas, ascripsit. Multo solertius eas excerpsit et contulit Weigelius. De aetate ejus codicis nihil constat.

Nec liquet, quinam codices ii sint, quos Matthiolus Cantacuzeni et Dragomani titulo allegat. Busbecius orator alterum ab Antonio Cantacuzeno, patricio Constantinopolitano, alterum ab interprete (Dragoman) palatino mutuo acceptum cum Matthiolo communicavit. Probabile est, Matthiolum eos codices, postquam in suos usus converterat, iterum remisisse; neque ullum eorum vestigium in occidente occurrit.

Codices, quibus usus est Marcellus Vergilius in interpretatione doctissima acutissimaque, duo fuerunt: graecus alter vetustus, in bibliotheca Medicea, quae Florentiae est, servatus, alter antiquissimus, langobardicis literis scriptus, in quo elegantioris quidem ornatus parum, tanto plus vero fidei veritatisque esse asserit.

Eximius fuit et ab omnibus diversus codex, quem in egregiis emendationibus sequutus est Andr. Lacuna, Segoviensis, Iulii III., Pontificis maximi medicus. Copiam ejus fecit Io. Paccius Castrensis; sed ubi jam lateat, plane nescimus. Probabile est, in Vaticana ser-

vari, quae, Weigelio teste, sex codices manuscriptos habet.

Exemplaria manuscripta compararunt etiam Ludov. Anguillara et Io. Manardus, quae e Marci bibliotheca Veneta accepisse videntur. Haec enim plures habet codices, haud magni pretii, quod ex auctoribus illis quoque satis liquet.

Parisinis codicibus duobus usus est Goupylus, e quibus alterum laudat Salmasius ⁴⁷, describit Montefalconius ⁴⁸, saeculo nono tributum. Equidem et ex hoc et ex uno Vaticanorum lectiones paucas et non magni pendendas accepi.

IX.

De editionibus.

Editionum princeps, quam Aldus Manutius 1499. Venetiis curavit, a paucis visa, a nemine consulta, quod, ut fere incredibile, profecto tamen verissimum est. Concinnum est, quod ipse possideo, exemplar et nitidum, paucas habet mendas, accentus multo scientius collocatos, quam in posterioribus: lectiones plurimas optimas continet, quas Saracenus tandem divinavit.

Proxima est, quam Aldinam etiam secundam nominare consuescunt, quamque Saracenus, cum ipsi plane ignota esset princeps, Aldinae (quasi unicae) nomine insignivit. Curavit eam Franc. Asulanus, Aldi levir, opem ferente Hieronymo Roscio, medico Patavino, qui castigasse textum et e codicum collatione recognovisse dicitur. Prodiit Venetiis 1518. forma subquadrata. Discessit plane a textu Aldino, quem nusquam citat, neque fontes commemoravit, multa novavit, spuria visa in appendicem amandavit, ubi

47) Plin. exercit. p. 254.

48) L. c. p. 43.

tamen et plura occurrunt, quae incuria aut negligentia in textu imprimendo omissa erant.

Eundem textum, qualis est, Marcellus Vergilius repetiit, sed eximiam opposuit interpretationem et castigationes lectu dignissimas. Utor autem editione Coloniensi 1529. fol.

Eodem anno Ianus Cornarus edidit Dioscoridem Basileae octava forma, repetito fere Asulani textu, quamvis subinde castigato. At nullum vestigium est, codicibus eum usum fuisse.

Magis commendandum Iacobi Goupyli studium, qui Parisiis 1549, octava pariter forma, nostrum auctorem, cum versione Ruellii, edidit. Adjunctae sunt lectiones variae e codicibus Parisiis.

Ultima tandem editio est Iani Saraceni, medici Lugdunensis, Francofurti 1598, forma majore. Egregia omnino est, cum, quantum in potestate erat, ad castigandum textum contulerit, cum ipse satis acute nonnunquam veras auguratus sit lectiones, studiumque laudabile collocaverit in comparandis et veterum monumentis Dioscoridem excipientibus et interpretibus priscis.

X.

De aliis adminiculis.

E veteribus autem, qui egregie adhibentur ad emendandum et passim restituendum nostri textum, Plinius quidem aetate primus est, sed circumspectissime conferatur oportet, quoniam certum est, Plinium supino multa animo ac nimia properatione legisse, saepe quoque textu corrupto usum fuisse, saepe plane non intellexisse auctores.

Praeter Galenum, tutius adhibendum, Oribasius in censum venit, qui, cum libris undecimo, duodecimo et decimo tertio Dioscoridis materiam medicam ut plurimum ad verbum transscripserit, magnopere utilis ad restituendum textum foret, nisi solam haberemus

latinam eorum librorum interpretationem, quae a Io. Bapt. Rasario ad duos codices, alterum scilicet a patricio Veneto, Matthaeo Dandolo, alterum a Nicolao Sammichelio, medico Novocomensi, oblatum, ita confecta fuit, ut magis consensum cum vulgato Dioscoridis textu spectasse interpres, quam ad verum sensum eruendum collineasse videatur. Forte tamen incidit Oribasius in exemplar Dioscoridis negligenter scriptum, quod, licet plura loca melius dicta habeat, multo plura tamen dubia relinquit. Nec ullam fenerat lucem editio, quam Matthaei 1804. Mosquae curavit, cum, malo consilio, omnia omiserit, quae Oribasius ab aliis mutuatus erat.

Minorem habet Aëtius auctoritatem pariter atque utilitatem, tum quod Dioscoridem non ad literam excerptis, tum vero quod ex aliis auctoribus plura, non pauca etiam ex sua ipsius observatione, addidit. Accedit, et hujus auctoris latinam Cornarii interpretationem duntaxat praesto esse, textum graecum totius operis etiam nunc in bibliothecis latere: namque Aldi heredes 1534. solum primum librum typis expresserunt.

Eximii usus est Paullus Aegineta, cujus opus absolutum et probe recognitum Hieronymus Gemusaeus Basil. 1538. edidit. Enumerantur in septimo libro medicamenta, succincte quidem, sed ita, ut subinde Dioscoridi haud parum luminis praestent.

Incertae aetatis scriptor Apulejus, quem nec cum Madaurensi, nec cum Celso illo Centuripino commutaveris, conguessit ex Dioscoride et Plinio opusculum de herbarum medicaminibus, quod ad exponenda varia Dioscoridis loca, praesertim ad synonyma barbara, facit. Prodiit memoria nostra Ackermanni studio 1788.

Fructus vero uberrime carpendi sunt e comparato Serapione, qui saeculo nono aggregatorem syriace scriptum ita composuit, ut e Dioscoride et Galeno

medicamentorum historiam traderet, adjectis paucis, quae vel ipse, vel Nestoriani eum praegressi observaverant. Nec ad syriacum textum, nec ad arabicam versionem, quam Hodaithus instituerat, aditus patet: sola interpretatione latino-barbara, ab Abrahamo, Iudaeo Tortuosensi, confecta, utor, quae Lugduni 1525. forma quadrata majore prodiit. In qua quanquam plurima loca eximie illustrentur, nomina tamen regionum et urbium adeo corrupta sunt, ut Oedipo conjectore opus sit.

Post renatas demum literas haud pauca ad illustrandum auctorem nostrum contulit Hermolaus Barbarus, orator Venetus et patriarcha Aquilegiensis. Is enim ipse testatur, quantum ingenio perficere, quantum industria elaborare, quantum studio potuerit ac cura consequi, quantum denique iudicii in literis habuerit, id omne semet in hosce libros contulisse. Corollaria scripsit in Dioscoridem, quorum editionem Coloniensem 1530. coram habeo.

Doctissimus fuit et acutissimus interpres Marcellus Vergilius, magister epistolarum reipublicae Florentinae. Dici paucis nequit, quam laudabilis sit opera ab ipso in exponendo et castigando Dioscoridis textu collocata. Conjecturas sagacissimas adjunxit, nonnunquam et doctos excursus, quibus alii passim auctores illustrantur. Editione utor Coloniensi 1529. forma maiore.

Nec spernenda Io. Ruellii Suessionensis opera in castigandis interpretationibus priscis. Novam ejus et satis emendatam versionem habemus integram in Goupyli editione Paris. 1540.

Minoris aestimandum Io. Manardi, Ferrariensis, studium, quod omne in eo posuit, ut Marcellum refelleret, infelice sane consilio, cum codicem fere vulgatum, haud optimae saltem notae, Marcelli acutissimis castigationibus opponat. Epistolae ejus, Lugduni

1549. octava forma editae has annotationes completuntur.

Leonardi Fuchsii, acerrimi viri, merita versantur inprimis in reprehendendis arabicis interpretibus et in comparandis Dioscoridis descriptionibus, quantum fieri poterat, cum ipsa natura. Paradoxa medicinae inscripsit librum, qui errores Arabum aperiret ac refelleret (Basil. 1535. fol.).

Paucissima adminicula praebet Anton. Musa Brasavolus, Ferrariensis, cujus examen medicamentorum simplicium (Tiguri 1555. 8.) ad hallucinationes tum temporis vulgares novas addit.

Magnopere vero est commendandum studium Ludov. Anguillarae, qui Graeciam omnem, Macedoniam et Illyricum obierat, ut plantarum a Dioscoride descriptorum sibi scientiam compararet. In raro libello (Semplici Vineg. 1561. 8.) textum subinde corrigere studet, praecipue vero Dioscoridis plantas suis observationibus illustrat.

Nec parvi pendendi Barthol. Maranta, cujus Methodus cognoscendorum simplicium, Venetiis 1559. forma quadrata edita, innumeras et ex ipsa observatione haustas comprehendit expositiones: et Valer. Cordus, cujus annotationes in Dioscoridem a C. Gesnero Francofurti 1561. forma majore editae sunt.

Petri Andreae Matthioli commentarii in Dioscoridem longe celebratissimi sunt, nec mea egent laudatione. Neque tamen satis studii in corrigendo textu adhibuit, neque ab hallucinationibus liber fuit, ortis etiam e similitudinibus, quas cum aliis tempore aequalibus habuit. Utor autem plerumque editione operum absoluta, quam Io. Casp. Bauhinus Basileae 1674. forma majore curavit.

Eximiis porro et immortalibus operibus Fabii Columnae egere profecto nequimus. Is enim novo plane studio quaestiones de plantis Dioscoridis agitare coepit, et, quae amplissima ejus erat atque accuratis-

sima plantarum, italicarum saltem, cognitio, saepe feliciter eas quaestiones expedivit. Tum Ecphrasin stirpium, Rom. 1616. 4., tum Phytobasanum, ed. Iani Planci, Mediol. 1744. 4., e manibus ponere nequit, qui Dioscoridi lucem allaturus est.

E Claudii denique Salmasii amplissima eruditione profectus plurimos haurimus, cum Graecarum literarum scientiam Arabicorum etiam auctorum cognitione conjungere conatus fuerit. Dolendum autem, saepe eum, dum gravissimas quaestiones exponere molitur, praecipiti modo ad aliena et peregrina properare, alienum quoque a plantarum cognitione esse. Utor autem Plinianis ejus exercitationibus, adjunctis exerc. de homonymis hyles iatricae. Ultraï. 1689. fol.

XI.

De hujus editionis ratione.

Omnibus iis praesidiis adminiculisque suffultus, quid ego praestitisse mihi videar, brevibus exponam. Et protinus quidem textum Dioscoridis sedulo esse castigandum intellexi. Quod cum sine verborum intelligentia, sine observatione formarum, compositionis ipsorumque accentuum fieri non possit, equidem, sensa scientiae grammaticae mediocritate, omnes tamen intendi industriae nervos, ut penitiores mihi compararem ejus disciplinae cognitionem. At vereor, haud paucas, quas incuria fudit, superesse mendas, quarum maximam partem ad calcem indicavi.

Ut corruptelae erroresque scripturae emendentur, opus est codicum manuscriptorum usu circumspecto, in quibus nulli primatus tribuendus, sed e singulis promendae lectiones congruae sanaeque. Quod si probabiliter fecisse videar, haud mihi plus aequo arrogare audeo, amici Weigelii potius merita in conferendis optimis codicibus laudibus extollo. Doleo duntaxat, desertum me ab iis adminiculis fuisse in ultima parte eorum, quae Dioscoridi tribuuntur.

Et interpretes priscos, a Plinio inde ad Ruellium, provide et, ni fallor, scienter adhibui tum ad textum sanitati restituendum, tum ad interpretandum eum. In editionibus autem princeps Aldina eo pluris aestimanda est, quo minus ab aliis editoribus consulta fuit. Ejus ne lineam quidem superesse obtestor, quam sedulo non cum serioribus comparaverim editionibus.

Persuasissimum habeo, veteres auctores nec intelligere quemquam nec explicare posse, quin temporum rationem doctrinaeque modum ea aetate regnantis rite cognoscat. Quamobrem et historia artis medicae eximie illustrare potest plura auctorum veterum loca, quae alioquin abstrusa, intellectu saltem sunt difficilia.

Ut noster vero auctor probe exponatur, non mediocris exigitur rei herbariae scientia, in qua mihi comparanda a teneris inde annis omnem collocavi operam. Nec tamen satis me ea doctrina instructum esse arbitrarer, nisi nostra memoria Graeciae et orientis regiones apertae fuerint. Ita contigit, me multa clarius videre et intelligentius exponere posse, quam majores, qui destituti fere ab ea essent scientia.

Interpretationem latinam non solum recognovi, sed ut ad verbum graeco textui responderet, curavi, unde et capita plura, plurima loca versione plane nova augere et potui et debui.

Commentarium, quoad ejus fieri poterit, illustrationibus locupletem et ad intelligentiam idoneum volumine secundo, nisi me vel vita vel vires defecerint, absolvam.

Sollicitus de mendis quibusdam, quae in textum irrepserunt, deprecor vel inscitiae opprobrium, vel negligentiae, excusatione tum nimiae forte fidei, quam prioribus habui editionibus, tum erroris, cuius veniam impetraturum me ab humanis esse lectoribus confido.

Protinus vero, Aldina ipsa et omnibus aliis deceptus editionibus, p. 131. 183. 172. κελύφω et κελύφοις scripsi, ubi κελύφει et κελύφεισι ponendum est. P. 192. Βουπρήσιου scripsi, quemadmodum omnes editiones, loco Βουπρήστεως.

Legendum est:

- p. 11. lin. 7. ὄξει loco ὄξω,
- p. 138. lin. inf. 4. ἀντὶ ἧ χρῆσθαι,
- p. 226. lin. ult. πωλοῦσιν,
- p. 313. lin. prim. ἔχον.

Dein in accentibus rite collocandis non raro lapsus sum, quanquam et maiores saepe eosdem commiserint errores. Sic cum Goupylo et Saraceno p. 103. et plerisque locis Ἀφροί falso scripsi, cum ex Aldina discere potuissem vocem esse βαρύτονον. Sero id correxi. P. 10. 12. 20. γλῶτταν legendum: p. 120. 203. 204. 205. 110. λίπος: p. 137. ὀμφακίτις: p. 243. κεραΐτις: p. 283. μυΐτις: p. 327. νυκτερίτις, ἀερίτις, αἰγίτις, πελαγίτις: p. 344. δακτυλίτις: p. 129. Ἄγνος: p. 153. ἰχώρ: p. 296. τοίχων: p. 321. Ἰβηρίς.

Denique in interpretatione emendanda sunt, vel addenda:

P. 28. lin. 10. post *difficile* add. *racemosum*.

P. 147. cap. 157. ad fin. add. *Juvat et calculosos cum vino potum*.

P. 148. lin. 3. post *maiorescunt* add. *bilem generant et*.

P. 156. lin. 2. inf. post *praesumptae* adde *aut antea comestae*.

P. 157. lin. prima post *autem* adde *sale*.

P. 183. c. 37. loco *dentium* lege *aurium*.

P. 185. c. 47. ad finem add. *Aiunt et comitiales deprehendi esu maxime hircini iocinoris*.

P. 221. post *lacte caprino* add. *aut muliebri*.

P. 232. lin. 1. post *momento* add. *eoque*.

P. 289. lin. 6. l. *longa* loco *longe*.

P. 304. lin. 3. post *palmarem* add. *nudum*.

P. 309. lin. 10. post *cortice* add. *Nascitur in umbrosis sepibus et circa macerias*.

P. 309. lin. 13. *illitus* loco *illita*.

ΠΕΔΑΝΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ
ΠΕΡΙ ΥΓΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν.

Πολλῶν οὐ μόνον ἀρχαίων ἀλλὰ καὶ νέων συνταξαμένων
περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως καὶ δο-
κιμασίας, φίλτατε Ἀρειε, πειράσομαι σοι παραστήσαι, μὴ

CODD. C. Constantinopolitanus.

N. Neapolitanus.

X. n. XVI. Biblioth. Imperial. Vindob.

P. Parisini, quos Goupylus citat.

Lacun. Cod. Lacun. optimus.

ED. Ald. princeps Venet. 1499 fol. praestans, quam nemo con-
sultuit.

Asulan., quam Aldinae nomine Saracenus citat, est nova omnino,
magnopere saltem mutata. Venet. 1518. 8.

Marcell. Vergil. Florent. 1518. fol. et cum Ruellii interpreta-
tione. Basil. 1529. fol.

Cornar. Basil. 1529. 8.

Goupyli, Paris. 1549. 8.

Saraceni, Francof. 1598. fol.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI
DE MATERIA MEDICA
LIBER I.

P R A E F A T I O.

Quoniam, Aree carissime, multi non solum veteres
sed et recentiores de medicamentorum praeparatione iuxta
ac vi et examine conscripserunt, probare tibi conabor, me

A

κενήν μηδὲ ἄλογον ὁρμήν με¹ πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν ἐσχηκέναι, διὰ τὸ τοὺς μὲν αὐτῶν μὴ τετελειωκέναι, τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος ἐπ' ὀλίγον ἤψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας, τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παράδοσιν, οὐ μὴν οὐδὲ τῶν μεταλλικῶν ἢ ἀρωμάτων πάντων² ἐμνήσθησαν. Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἱατρὸς, οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεστράφθαι, πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας καὶ τινὰς βοτάνας ἀπαρασημειώτους εἶσαν. Πλὴν τοῖς μὲν ἀρχαίοις μαρτυρητέον, μετὰ τῆς ὀλιγότητος τῶν παραδοθέντων καὶ τὴν ἀκρίβειαν προσπαραλαβοῦσι, τοῖς μέντοι νέοις οὐ συγκαταθετέον, ὧν ἐστὶ Βάσσος ὁ Τυλαῖος³, καὶ Νικήρατος καὶ Πετρώνιος, Νίγερ τε καὶ Διόδοτος, Ἀσκληπιάδαι⁴ πάντες. Οἱ τὴν μὲν πᾶσι σύμφυλον καὶ γνώριμον ὕλην ἤξιώσαν ἐπὶ ποσὸν ἀναγραφεῖς ἀκριβοῦς, τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδωσαν, οὐ τῇ πείρᾳ τὴν

1) Cod. C. X. habent με. Deest in editionibus.

2) C. X. ἀρωματικῶν ἐμν. — Ald. ἀρωματικῶν πάντες.

3) Goupyl. et Sarac. Ἰυλαῖος.

4) C. N. X. Ἀσκληπιάδαιοι.

neque frustra neque citra rationem ad hanc commentationem impulsus fuisse, quando alii maiorum nihil perfecterunt, alii e narratione pleraque memoriae mandarunt. Siquidem Iolas Bithynus et Heraclides Tarentinus, re herbaria prorsus ommissa, leviter ipsam tractavere doctrinam, quia neque metallicorum neque aromatum omnium meminerunt. Cratevas autem herbarius ac Andreas medicus, qui quidem accuratius ceteris in hac disciplina existimantur esse versati, radices multas utilissimas herbasque quasdam non satis designatas reliquerunt. Veruntamen praeis testimonium impertiendum, pauca, quae tradiderint, studiose elaborasse: at recentioribus, quorum in numero Bassus Ty-laeus, Niceratus ac Petronius, Niger et Diodotus, Asclepiadei omnes, haud quaquam assentiendum. Hi enim omnibus familiarem ac cognitam materiem quadantenus accurata descriptione dignati sunt, medicamentorum vero facultates et examina cursim tradiderunt, efficacia eorum minime ad

ἐνέργειαν⁵ αὐτῶν κανονίζοντες, τῇ δὲ τῆς αἰτίας κενοφωνία εἰς ὄγκων διαφορὰς⁶ ἕκαστον αὐτῶν ἀναφέροντες, μετὰ τοῦ καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἀναγράφειν. Ὁ γοῦν διαπρεπὴς δοκῶν εἶναι ἐν αὐτοῖς Νίγερ τὸ εὐφόρβιον φησὶν ὅπὸν εἶναι χαμελαίας γεννωμένης ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ τὸ ἀνδρόσαιμον ταυτὸν ὑπάρχειν ὑπερικῶ, ἀλόην δὲ ὀρυκτὴν ἐν Ἰουδαίᾳ γεννᾶσθαι, καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια πλείστα παρὰ τὴν ἀλήθειαν⁷ ἐκτίθεται ψευδῶς, ἅπερ ἐστὶ τεκμήρια οὐκ αὐτοψίας, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακουσμάτων ἱστορίας. Ἡμαρτον δὲ καὶ περὶ⁸ τὴν τάξιν· οἱ μὲν ἀσυμφύλους δυνάμεις συγκρούσαντες, οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα ἀναγράφαντες διέξενον⁹ τῆς ὁμογενείας¹⁰ τάτε γένη καὶ τὰς¹¹ ἐνεργείας αὐτῶν, ὥς διὰ τοῦτο εὐμνημόνευτα¹² γίνεσθαι.

Ἡμεῖς δ' ὥς ἐστίν¹³ εἰπεῖν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἀληκτόν

5) Asulan. C. X. add. δυνάμεις καὶ δοκιμασίας.

6) Ald. εἰς ὄγκον ἀναφέροντες. Asul. et Sarac. εἰς ὄγκον διαφορὰς ἕκαστον αὐτῶν ἀναφ. Cornar. et Goupyl. εἰς ὄγκον διαφορὰς ἕκαστου αὐτῶν ἀναφ. Nostra lectio ab August. Gadaldino in vetusto codice inventa, teste Matthiol. comm. in Diosc.

7) Ald. ἐνέργειαν. Sarac. ἐνέργειαν. Nostram lectionem habent cod. C., Asulan., Cornar., Goupyl. 8) Cod. X. παρὰ.

9) Ald. κατὰ στοιχεῖον καταγράφαντες, διαξένοντες.

10) Cod. Par. τὰς ὁμογενείας. 11) Cod. X. τῆς.

12) Ald., Cornar., Goupyl. sic.. Asul. ἀσυμνημόνευτοι. Sarac. ἀσυμνημόνευτα. 13) Deest ἐστίν in Ald.

experientiæ normam examinata, sed, inania in caussis exponendis verba proferentes, ad molecularum differentias quodvis (medicamentum) evexerunt, alia insuper cum aliis commutantes. Siquidem Niger, qui in iis eximius censetur, euphorbium esse chamelacae succum in Italia genitae asserit, idem statuens androsaemum ac hypericum, aloën autem fossilem in Judaea nasci. Alia plurima his similia manifesto contra veritatem profert: quae quidem argumento sunt, ea non oculata fide sed narratione falsis auditionibus cognovisse. Ad haec lapsi sunt etiam circa ordinem, aliis nempe consociantibus facultates nullo modo cognatas, aliis, qui ordinem elementorum sequerentur, ut eo facilius memoriae mandarentur, genera efficaciasque eorum ab affinitate seiungentibus.

Nos vero a primis, ut ita dicam, annis iugi quodam

τινα ἔχοντες¹⁴. ἐπιθυμίαν περὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὕλης καὶ πολλὴν γῆν ἔπελθόντες, οἷσθα γὰρ ἡμῶν¹⁵ στρατιωτικὸν τὸν βίον, συναγνώχαμεν τὴν πραγματείαν ἐν πέντε¹⁶ βιβλίοις, σοῦ προτρεψαμένου, ᾧ καὶ τὴν σύνταξιν ἀνατίθεμεν¹⁷, εὐχάριστον ἐκπληροῦντες πάθος, δι' ἣν ἔχεις¹⁸ πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν, φύσει μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰκειούμενος¹⁹, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐμοτέχνους, ἰδιαίτερον δὲ πρὸς ἡμᾶς. Δεῖγμα δὲ οὐ σμικρὸν τῆς ἐν σοὶ καλοκαγαθίας καὶ ἡ τοῦ κρατίστου Λικανίου²⁰ Βάσσου πρὸς σὲ διάθεσις, ἣν ἔγνωμεν²¹ συνδιάγοντες ὑμῖν, ἀξιοζήλωτον τὸ παρ' ἀμφοτέρων ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους εὖνουν ὁρῶντες. Παρακαλοῦμεν²² δὲ σε καὶ τοὺς ἐντευξομένους τοῖς ὑπομνήμασι, μὴ τὴν ἐν λόγοις δύναμιν ἡμῶν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι μετ' ἐμπειρίας ἐπιμέλειαν. Μετὰ γὰρ πλείστης²³ ἀκριβείας τὰ μὲν λοιπὰ²³ δι' αὐτοψίαν γνόν-

14) Ald. σγόντες.

15) Cod. X. ἡμῶν.

16) Cod. X. Ald., Asul., Cornar., Goupyl.

17) Sic Asulan., Cornar., Sarac... ἀνατίθεμεν Ald., Goupyl.

18) Ald. ἔσχες.

19) Cod. X. ὠκειούμενος.

20) Sic Cod. X... Ald. et editiones omnes Λικανίου.

21) Cod. X. ἐπέγνωμεν.

22) Cod. C. N. X. μετὰ γὰρ τῆς λοιπῆς.

23) Sic Ald... πλείστα Asulan. et sequentes.

pernoscendae materiae desiderio capti, postquam terras multas obivimus, militarem enim nostram nosti vitam, commentationem quinque libris comprehensam, te hortante, exaravimus, cui et ipsum dedicamus opus, gratum tuaeque erga nos benevolentiae debitum implorantes officium. Etenim, quae tua est natura, cum omnibus doctrina ex-cultis, tum vero maxime iis, qui tecum eandem factitant artem, ac nobis etiam aliquanto peculiariter teipsum familiarem exhibes. Neque vero exile est tuae morum integritatis testimonium viri optimi, Licanii Bassi, insigne erga te studium, sat nobis perspectum, cum una vobiscum degentes mutuam inter vos benevolentiam aemulatione dignam observaremus. Ceterum te et alios, qui hosce lecturi sunt commentarios, rogatos volumus, ut ne nostrum dicendi genus spectetis, sed industriam potius rerumque experientiam. Cum enim plura accuratissime ipsi vi-

τες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώνου τοῖς πᾶσι καὶ ἀνακρίσεως τῶν παρ' ἐκάστοις ἐπιχωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ τάξει διαφόρῳ χρῆσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς δυνάμεις ἐκάστου²⁴ αὐτῶν ἀναγράψασθαι.

“Οτι γε μὴν ἀναγκαῖος ὑπάρχει ὁ περὶ φαρμάκων λόγος, παντί που δῆλον, συνεξυγμένους ὅλη τῇ τέχνῃ καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ²⁵ συμμαχίαν ἀήττητον παντὶ μέρει παρεχόμενος. καὶ διότι δύναται αὖξασθαι κατὰ τε τὰς σκευασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν παθῶν πειρασμούς, πλείστα συμβαλλομένης τῆς περὶ ἐκαστον τῶν φαρμάκων γνώσεως. Προς- παραληψόμεθα δὲ καὶ τὴν συνήθη καὶ σύμφυλον²⁶ ὕλην, ἵνα ἡ γραφὴ γένηται τελεία.

Πρὸ πάντων οὖν²⁷ φροντίζειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἐκάστου κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς προσήκει²⁸. Παρὰ γὰρ δὴ τούτους ἢ ἐνεργεῖ ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα· αἰθρίου γὰρ ὄντος τοῦ καταστήματος συλλέγειν δεῖ.

24) ἐκάστου deest in Ald. 25) Sarac. ἀφ' ἑαυτοῦ sine auctoritate.

26) Ald., Asul., Cornar. σύμφυλλον. Cod. X. ἑμφυλον.

27) Loco οὖν, quod Asul. primus, δὲ habet Ald.

28) Cod. X. προσῆκεν.

derimus, alia vero partim e concordia apud omnes historia, partim ex eorum indagatione, quae apud singulos essent domestica, perdidicerimus, operam dabimus, ut et diverso ab aliis ordine utamur, et tum genera tum vires uniuscuiusque describamus.

Necessariam quidem esse doctrinam de medicamentis, omnibus est manifestum, ut quae toti sit arti coniuncta omnibusque eius partibus praesentissimum exhibeat auxilium. Quin et ars ipsa e praeparationibus, mixturis experimentisque quae in morbis instituuntur, augmenta capere potest, plurimum ad id conferente singulorum medicamentorum cognitione. Praeterea vero et familiarem vulgatamque complectemur materiem, quo scriptio evadat omnibus numeris absoluta.

Igitur ante omnia studendum est, singula suis quaeque temporibus tum legantur tum etiam reponantur. Nam ad horum rationem medicamenta vel efficacia sunt vel penitus exolescunt. Siquidem serena coeli constitutione legere

μεγάλη γὰρ καὶν τούτῳ²⁹ ὑπάρχει διαφορὰ³⁰, τῶν αὐχμῶν ἢ ὄμβρων γενομένων³¹ τὴν συλλογὴν ποιῆσθαι· ὥςπερ τὸ καὶ ὄρεινους καὶ ὑψηλοὺς³² καὶ διαπνεομένους καὶ ψυχροὺς καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους. ἰσχυρότεραι γὰρ εἰσιν αἱ δυνάμεις αὐτῶν. αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς καὶ καθύγροις καὶ κατασκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις ἀτονώτεραι³³ κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ μᾶλλον αἱ καθ' ὥραν εὐκαίρως συλλεγεῖσθαι, ἣ δι' ἀσθένειαν ἐφθικυῖαι³⁴. Οὐκ ἀγνοητέον μέντοι, ὅτι τὰ τοιαῦτα πολλάκις³⁵ παρὰ τὴν ιδιότητα τῆς χώρας καὶ παρὰ τὴν σύγκρασιν τοῦ ἔτους τάχιον ἢ βράδιον ἀκμάζει. ἔνια δὲ παρὰ τὴν αὐτῶν³⁶ ιδιότητα ἐν χειμῶνι ἀνθη τε καὶ φύλλα φέρει, τινὰ δὲ καὶ δις τοῦ ἔτους ἀνθοφορεῖ. Τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τούτοις ἐμπειρίαν ἔχειν, δεῦ κατὰ γε³⁷ τὴν ἀρτιφυῆ βλάστησιν ἐκ τῆς γῆς καὶ³⁸ ἀκμάζουσι καὶ παρακμάζουσι³⁹ παρατυγχάνειν· οὔτε γὰρ ὁ τῇ βλαστῆσει⁴⁰ ἐντετυχηκῶς⁴¹ μόνον δύναται τὸ ἀκμάζον γνωρίσαι, οὔτε ὁ

29) Ald. καὶ τούτων. 30) Ald. interponit παρὰ τὸ.

31) Cod. C. N. X. προγεγεννημένων.

32) In Ald. deest καὶ ὑψηλοὺς. 33) Ald. ἀδυνατώτεραι.

34) Ald. ἐφθινηκυῖαι.

35) Sic Cod. C. N. X. . . Ald. et quae sequuntur πολλάκις ταῦτα.

36) Sic Cod. C. N. X. . . Ald. et edit. ξαντῶν.

37) Sic Ald., Asulan., Cornar., Goupyl. κατὰτε Saracen.

38) καὶ deest in Ald. 39) Ald. παρακημακόσι.

40) Ald. βλάστη. 41) Cod. X. ἐντετευχῶς.

illa oportet, magnique est discriminis, sicca an pluvia tempestate colligantur: sicut et interest, loca esse montosa, edita, ventis pervia, frigida et arida: talium enim medicamentorum fortiores sunt facultates. At quae in campatribus, humidis, umbrosis ventoque minime perviis colligantur, plerumque imbecilliora, multoque magis, si nec idoneo tempore collecta fuerint aut propter languorem iam marcuerint. Sed nec illud ignorandum est, ea saepenumero pro loci proprietate annique temperie citius tardiusve adolescere. Nonnulla autem peculiari quadam indole per hyemem flores ferunt ac folia: sunt et quaedam bis anno florifera. Si quis vero in his cupiverit peritiam assequi, debet et protinus e terra germinantibus et adolescentibus et decreescentibus adesse. Nec enim, qui pullulanti tantum herbae astiterit, eandem adultam nosse po-

ἑωρακώς τι ἀκμάζον⁴² τὸ ἀριφυὲς ἐπιγινῶναι. παρὰ γὰρ τοὺς μετασχηματισμοὺς τῶν φύλλων καὶ τὰ μεγέθη τῶν καυλῶν καὶ ἀνθῶν καὶ καρπῶν καὶ τινὰς ἄλλας ιδιότητας μεγάλη πλάνη γίνεται ἐπ' ἐνίων⁴³ τοῖς μὴ οὕτω τὴν θέαν ποιησαμένοις. Παρὰ ταύτην γοῦν τὴν αἰτίαν τινὲς τῶν ἀναγραψάντων⁴⁴ ἐπλανήθησαν, εἰπόντες, τινὰ μῆτε ἄνθη μῆτε καυλὸν, μῆτε καρπὸν φέρειν, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀργώστεως καὶ βηχίου καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις ἐντετευχῶς⁴⁵ αὐτοῖς καὶ ἐν πολλοῖς τόποις μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιῆσεται. Χρὴ μέντοι εἰδέναι, ὅτι τινὰ⁴⁶ τῶν βοτανικῶν φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, οἷον ἐλλέβορος ὁ λευκὸς καὶ μέλας, τὰ δὲ λοιπὰ ἄχρι τριετίας, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον⁴⁷ ἐστὶν εὐχρηστοί⁴⁸. τὰ μὲν οὖν ἐρνῶδη⁴⁹, ὧν ἐστὶ στοιχάς, χαμαιδρυς, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ ἐγκύμονα τῶν

42) Ald., Asulan., Cornar., Goupyl. τὰ ἀκμάζοντα.

43) Ald., Asulan., Cornar., Goupyl. ἐπ' ἐνίοις.

44) Sic Asulan. primus. Ald. ἀναγραψαμένων.

45) Sic Ald. ἐντετευχῶς Asulan. cum senioribus.

46) Sic coniecit probabiliter Jo. Bauhin. . Codd. et editt. omnes μόνα.

47) ὥς — πλεῖστον deest in Ald. ἐπειροπλεῖστον Asulan. ἐπιτοπλεῖστον Cornar. 48) Sic Asul. ἄχρηστοι Ald.

49) Ald. Ἀ μὲν οὖν ἐρνῶδη ἐστὶ στοιχάς. Cornar. Ἀ μὲν οὖν εὐῶδη ἐστὶ. Sic et Goupyl. Cod. Vatican. ἐρνῶδι.

terit, nec qui adultam inspexerit, recens erumpentem agnoscere. Quo fit, ut propter mutatam foliorum faciem magnitudinem etiam caulium, florum fructuumque et id genus alias peculiares notas, magno in errore interdum versentur, qui non ita studiose singula contemplati sunt. Hanc nimirum ob causam lapsi sunt varii scriptores, dum nonnullas nec flores nec caulem nec fructum producere asseverent, velut de gramine, de tussilagine et quinquefolio proditum est. Ergo qui saepius ac multis in locis illa observaverit, eorum etiam cognitionem praeprimis consequetur. Quin et illud scire convenit, sola [quaedam] ex herbarum medicaminibus in plures annos persistere, hellebori albi nigrique exemplo, reliqua vero, donec triennia sunt, plerumque esse utilia. Fruticosa autem, ut stoechas, chamaedrys, polium, abrotonum, seriphium, absinthium, hyssopum et id genus alia, dum

σπερμάτων, ἄνθη δὲ πρὸ τῆς ἀποπτώσεως αὐτῶν. τοὺς δὲ καρποὺς πεπεῖρους ὄντας⁵⁰, καὶ τὰ σπέρματα δὲ ξηραίνεσθαι ἀρχόμενα πρὸ τοῦ ἀπορῥεῖν. χυλίζειν δὲ τὰς βοτάνας ἄρτι βλαστηνόντων τῶν καυλῶν⁵¹. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα. ὁποὺς δὲ καὶ⁵² δάκρυα λαμβάνειν, τέμνοντα⁵³ ἐν ἀκμῇ ἔτι⁵⁴ τοὺς καυλοὺς. Τὰς δὲ εἰς ἀπόθεισιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ φλοιῶν ἀφαιρέσεις⁵⁵, ἀρχομένων φυλλορῥοεῖν τῶν βοτανῶν. Καὶ τὰς μὲν καθαρὰς αὐτόθιν⁵⁶ ξηραίνειν ἐν τόποις ἀνοτίστοις, τὰς δὲ μετεχούσας γῆς ἢ πηλοῦ, πλύνειν ὕδατι. ἀποτίθεισθαι δὲ καὶ ἄνθη καὶ ὅσα ἐνώδη⁵⁷ τυγχάνει ἐν κιβωτίοις φιλλυρίνοις ἀνοτίστοις. ἔστι δὲ ἃ καὶ χάρταις⁵⁸ ἢ φύλλοις χρησίμως περιδεῖται πρὸς διαμονὴν⁵⁹ τῶν σπερμάτων. πρὸς δὲ τὰ ὑγρά φάρμακα ἀρμόσει ὕλη πᾶσα⁶⁰ πυκνὴ ἐξ ἀργύρου ἢ ὑέλου ἢ κεράτων γεγεννημένη,

50) ὄντας primus Asulan. Deest in Ald.

51) Sic codd. C. N. X. ἀρτιβλάστων ὄντων editiones omnes.

52) τὰ solus Saracen.

53) Sic cod. C. N. τέμνοντας editiones.

54) ἔτι primus Asul., in Aldina deest.

55) Sic Sarac. Priores φλοιοὺς ἀφαιρεῖν, praeter Asul., qui φλοιὸν ἀφαιρῶν. 56) Sic C. N. X. αὐτόθι editt.

57) Cod. C. N. ἐνώδη.

58) Ald. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐν χάρτη. Asul., Cornar, et Goupyl. similiter, mutato χάρτη in χάρταις.

59) Ald. συμμονήν.

60) Asul. cum senioribus interponunt ἢ.

semen gestant, colligenda sunt; flores autem antequam sponte decidant. At fructus maturos decerpere decet, et semina, dum siccescere coeperint, antequam defluant. Succi autem herbarum aequae ac foliorum, caulibus recens germinantibus, eliciendi sunt: liquores vero (spissescentes) et lacrimae excipiantur, caulibus iam adultis incisis. Quae dein radices asservandae sunt, aut e quibus succi exprimendi vel cortices auferendi, cum primum folia amittere herbae coeperint et mundae quidem statim siccandae in locis aridis, quibus vero terra lutumve adhaerent, aqua eluendae. Flores autem et quae odorata fuerint, in cistulis tiliaceis minime humectis reponantur. Sunt et quae chartis foliisque ad seminum conservationem utiliter involvantur. Ceterum liquidis medicamentis conveniet materia quaevis densior, qualis est argentea, vitrea seu cor-

καὶ ὀστρακίνη δὲ ἢ μὴ ἀραιὰ εὐθεται, καὶ ξυλίνων δὲ ὅσα ἐκ πύξου κατασκευάζεται. τὰ δὲ χαλκᾷ ἀγγεῖα ἀρμόσει πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα καὶ ὑγρὰ, καὶ ὅσα δι' ὄξους ἢ πίσης ὑγρᾶς ἢ κεδρίας κατασκευάζεται. στέατα δὲ καὶ μυελούς ἐν κασσιτερίνοις ἀγγείοις ἀποτίθεται δεῦ.

Κεφ. α'. [Περὶ Ἰριδος.] Ἰρις [οἱ δὲ Ἰρις ἰλλυρικὴ, οἱ δὲ θελπίδη¹, οἱ δὲ οὐρανία, οἱ δὲ καθαίρων, οἱ δὲ θανμαστός, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ μάρικα², οἱ δὲ γλαδίωλον³, ὀπερ- τρίτος⁴, οἱ δὲ κονσεκράτριξ, Αἰγύπτιοι νάρ.] ἀπὸ μὲν τῆς κατ' οὐρανὸν ἐμφερείας ὠνόμασται⁵. φύλλα μὲν ἔχει⁶ ὅμοια ξιφίῳ, μείζονα δὲ καὶ πλατύτερα καὶ λιπαρώτερα. ἄνθη δὲ ἐπὶ κλωνίων⁷ παρὰλληλα, ἐπικαμπῇ, ποικίλα, ἢ γὰρ λευκὰ ἢ ὠρὰ ἢ μήλινα⁸ ἢ πορφυρᾷ ἢ κυανίζοντα δοῖται, ὅθεν διὰ τὴν ποικιλίαν ἀπεικάσθη ἱριδι τῇ οὐρανίᾳ. Ῥίζαι ὑπείσι γονατώδεις, στερεαί, εὐώδεις· τμηθεῖσαι δ' αὐταὶ

1) Cod. C. θελπίδη.

2) Cod. C. μούρικα.

3) Ald., Asul. γαλδιόλα, Corn., Goupyl. γλαδιόλα.

4) Cod. X. ὀπερτρίτης.

5) Et haec verba in notha ablegavit Asulanus cum sequacibus.

6) δὲ φέρει Ald.

7) Sic C. N. ἐπὶ κανλῶ Ald. et seriores. ἐπὶ κανλα Matthiol.

8) Asulan. et Sarac. μέλινα.

nea. Quin et fictilis, si modo rara non sit, idonea est, itemque lignea, eaque potissimum, quae e buxo paratur. Apta vero erunt aenea vascula medicamentis oculariis ac liquidis, iisque omnibus, quae ex aceto, pice liquida aut cedria componuntur. Adipes autem ac medullas stanneis vasis condi oportet.

Cap. I. [De Iride.] Iris [illyrica, aliis thelpide, aliis coelestis, aliis purgans, aliis mirabilis, Romanis audit radix marica, aliis gladiolum, aliis opertritis, aliis consecratrix, Aegyptiis Nar.] a coelestis arcus similitudine nomen accepit. Folia habet gladiolo similia, sed maiora et latiora et pinguiora, flores vero pedunculatos aequaliter distantes, incurvos, colore varios: conspiciuntur enim vel albi vel pallidi vel lutei, purpurei etiam et coerulescentes, unde propter varios colores iridi coelesti comparati sunt. Radices subsunt geniculatae, solidae, suaveolentes, quae concisae

ξηραίνονται ἐν σκιᾷ καὶ λίνῳ διαπαρεῖσαι ἀποτίθενται⁹. Ἔστι δὲ βελτίων ἡ ἰλλυρικὴ καὶ μακεδονικὴ, καὶ ἐν ταύταις ἀρίστη ἡ πυκνόρριζος καὶ ὑποκόλοβος καὶ δύεθρανστος καὶ τῇ χροᾷ ὑπόκιρρος καὶ σφόδρα εὐώδης καὶ πυρώσας τὴν γλώτταν¹⁰. [τὴν τε ὁσμὴν εἰλικρινὴς καὶ μὴ νοτίζουσα.]¹¹ πταρμούς τε ἐν τῷ κόπτεσθαι κινουῖσα. Ἡ λιβυκὴ δὲ δευτέρα τῇ δυνάμει¹², λευκὴ κατὰ χροάν, πικρὰ πρὸς γεῦσιν. Παλαιούμεναι δὲ πᾶσαι τερεθονίζονται, εὐωδέστεραι δὲ γίνονται καὶ θερμαντικὴν ἔχουσαι δύναμιν, ἐφήλεις καθαιρούσαι καὶ φάκους καταπλαττόμεναι μετ' ἐλλεβόρου λευκοῦ διπλασίου. ἑλκη σαρκούσιν, καὶ τὰ δυσανάγωγα τῶν ὑγρῶν λεπτύνουσιν καὶ φθοροποιὸν δύναμιν ἀναλαμβάνουσι¹³, ποτιζόμεναι μεθ' ὕδρομελιτος. Εἰσὶ δὲ καὶ ὑπνοποιοὶ καὶ δακρυοποιοὶ καὶ στρόφους ἰῶνται. Μετ' ὅξους δὲ πινόμεναι θηριοδῆκτοις ἀρήγουσι καὶ σπληνικοῖς καὶ σπωμένοις καὶ

9) Sic Cod. N. Vulgo ὡς δεῖ μετὰ τὴν τομὴν ξηράναντα ἐν σκιᾷ καὶ διεύραντα λίνῳ ἀποτίθεσθαι.

10) Sic C. N. X. et P. τῇ γεύσει πυρωτέρα, quos sequitur Asulan... Ald. et Saracen. πικροτέρα. 11) Deest in C. N.

12) C. N. Sarac. δευτέρα δὲ ἡ Λιβυκὴ, — — δευτερεύουσα τῇ δυνάμει.

13) N. ἀμβλύνουσι. Omnia haec longe aliter in recentioribus codicibus leguntur. Ald. τὰ δυσανάγωγα ἰγρὰ λεπτοποιεῖσαι, καθαίρουσι δὲ πάθῃ καὶ χολᾷς, ποτιζόμεναι.

siccantur in umbra et lino traiectae conduntur. Praestantior est illyrica et macedonica, ac ex his ipsis optima, quae radice gaudet densa, subpraescissa ac fractu difficili, coloris subfulvi, valde odorata ac linguam adurente: [odore sincera ac minime humecta:] dum tunditur, sternutationem ciet. Libyca viribus inferior est, colore albo, sapore acri. Omnes autem veterascentes vermibus obnoxiae tum demum suavius fragrant, vi praeditae calefaciente, maculas a solis ardore ortas lentiginesque purgant, cum dupla hellebori albi portione illitae. Ulcera insuper carne implent, humores, qui aegrius egeruntur, attenuant et proclivitatem ad tabem corrigunt, cum hydromelle potae. Super haec et somnum conciliant, lacrimas eliciunt et torminibus medentur. Ex aceto potae eos iuvant, qui a venenatis animalibus morsi sunt, itemque lie-nosos et convulsos, atque qui perfrixerunt aut rigore cor-

περιψυχόμενοις ἢ ῥιγοῦσι καὶ τοῖς γόνον προΐεμένοις. Σὺν οὖν δὲ ποθεῖσαι ἄγουσιν ἔμμηνα· καὶ τὸ ἀπόζημα δὲ αὐτῶν πρὸς γυναικείας πυρίας εὐθετον, μαλάσσουν τοὺς τόπους καὶ ἀναστομοῦν¹⁴. προστεθεῖσαι δὲ ὡς κολλύριον μετὰ μέλιτος, ἔμβρουα κατασπῶσι· μαλάσσουν δὲ χοιράδας καὶ σκιρῳάματα παλαιὰ ἐφθαῖ καταπλασθεῖσαι. Ὁφελοῦσι δὲ καὶ κεφαλαλγίας σὺν ὄξω καὶ ῥοδίνῳ καταπλασθεῖσαι. μίγνυνται δὲ καὶ πεσσοῖς καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις· καὶ καθόλου εἰς πολύχρηστοι.

Κεφ. β. [Περὶ Ἀκόρου¹⁵.] Ἀκορον [οἱ δὲ χορὸς ἀφροδισίας, Ῥωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ ναυτικά ῥάδιξ, Γάλλοι πεπεράκιον.] τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἐμφερῆ ἱριδι¹⁶, στενωτέρα δὲ, καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἀνομοίους, διαπεπλεγμένας δὲ καὶ οὐκ εἰς εὐθὺ πεφυκυίας ἀλλὰ πλαγίας καὶ ἐξ ἐπιπολῆς¹⁷, γόνυ νασι διελημμένας, ὑπολεύκους, δορμείας δὲ τῇ γεύσει καὶ τῇ ὁσμῇ οὐκ ἠηδέες. Διαφέρει δὲ τὸ πυκνὸν καὶ λευκὸν, ἄβρωτόν τε καὶ πλῆρες εὐωδίας¹⁸. Τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ ἐν

14) Ald. ἰσχυάδος τε εἰς ἔγκλυσμα καὶ συρῆγων καὶ κόλπων σαρκωτικά: quae hic inepte, etiamsi aliae sequantur editiones.

15) Totum hoc caput deest in Cod. N. 16) X. κρίνω.

17) Cod. C. ἐπιπλοκῆς.

18) Edit. εὐώδες.

repti sunt, aut quibus genitura effluit. Ex vino potae menstruum cursum promovent: decoctum ad muliebria fomenta commodum, molliens nimirum loca ac aperiens. Quin et cum melle in massam pultaceam (depstae et) subditae fetus extrahunt. Molliunt etiam strumas scirrhusque inveteratos, dum coctis (partes) foveantur. Conferunt et ad capitis dolores, ex aceto et rosaceo appositae: miscentur denique pessis et malagmatis acopisque, ac generatim ad multa sunt utilissimae.

Cap. II. [De Acoro.] Acorum [Alii choron aphrodisias, Romani veneream, aut radicem nauticam, Galli peperacium dicunt.] habet folia iridis aemula sed angustiora, radices non dissimiles verum implicitas, neque in rectum natas sed obliquas ac superficiem (legentes), geniculis interceptas, subalbidas, gustu acres et odore non ingratas. Praestat vero (acorum) densum, album, non exc-

Κολχίδι καὶ ἐν Γαλατία σπληνίον¹⁹ λεγόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικὴν· πινόμενον δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ οὖρα κινεῖ, ἀρμόζον πρὸς πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος καὶ ἥπατος, στρόφους, ῥήγματα, σπάσματα· σπλῆνας τήκει. ὠφελεῖ καὶ στραγγουριῶντας καὶ θηριοδῆκτους, καὶ εἰς ἐγκάθισμα ὡς ἴρις πρὸς τὰ γυναικεῖα ἀρμόζει. Ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, μίγνυται δὲ τοῖς ἀντιδότοις ἡ ῥίζα χρησίμως.

Κεφ. γ'. [Περὶ Μήου.] Μῆον²⁰ τὸ καλούμενον ἀθαμαντικὸν γέννᾳται πλεῖστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, ὁμοιον καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἀνήθῳ, παχύτερον [βραχύτερον] δὲ τοῦ ἀνήθου. Δίπηχὺ που ἀναβαῖνον, [καὶ πολλάκις²¹] ταῖς ῥίζαις ὑπεσπαρμένον λεπταῖς, πλαγίαις καὶ εὐθείαις, μακράς, εὐώδεσι, θερμαινούσαις τὴν γλώτταν. αἵτινες ἀποξεσθεῖσαι μεθ' ὕδατος, ἡ καὶ λείπει δίχα ἐψήσεως ποθεῖσαι, τὰ στεγνὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς πάθῃ παρηγοροῦσι καὶ δυσουρίαις ἀρμόζουσι, στομάχου τε ἐμπνευματώσει

19) Sic cod. C... Ald. καὶ τῇ Γαλατία ἀσπλήτιον. Asul., Cornar., Goupyl. ἀσπλήτιον. Sarac. ἀσπλήτιον. 20) Μείον Ald. 21) C. N.

sum, suavis odoris plenum. Huiusmodi est, quod in Colchide et in Galatia splenion dicitur.

Vim habet radix calefacientem, potum eius decoctum urinas ciet, lateris, thoracis hepatisque doloribus congruum, torminibus (etiam), ruptis, convulsis. Lienis liquefacit, iuvat et eos qui urinae difficultatem patiuntur et qui animalibus venenatis morsi sunt. Insuper insessu, sicut iris, ad muliebria expedit. Succus radicis discutit, quae caliginem pupillis offundunt. Utiliter etiam radix antidotis miscetur.

Cap. III. [De Meo.] Meum quod appellatur athamanticum abunde in Macedonia et Hispania nascitur, caule foliisque anetho simile, sed eo ipso crassius [brevius.] Ad duos aliquando cubitos succrescit, sparsis saepe ima parte radicibus tenuibus, (partim) obliquis, (partim) et rectis, longis, odoratis linguamque calefacientibus. Hae dum ex aqua coctae aut etiam citra cocturam tritae bibuntur, ex obstructis vesicae renumque viis affectus sedant, urinae difficultati conducunt, itemque stomachi inflationibus, tor-

καὶ στρόφοις, ὑστερικάς τε διαθέσει²² καὶ ἄρθρων πόνοις. Θώρακι ρευματιζομένῳ σὺν μέλιτι λήται ἀντὶ ἐκλεκτοῦ βοή-
θουσιν, αἷμα τε ἄγουσι δι' ἐμμήνων, ἀποξεσθεῖσαι εἰς ἐγ-
κάθισμα. Παιδίων δὲ καταπλασθεῖσθαι ἐφηβαίους²³ οὖρα
ἄγουσιν. Ἐστὶ δὲ καὶ κεφαλαλγὴς πλεῖον ἢ δεῖ πινόμενον.

Κεφ. δ'. [Περὶ Κυπείου.] Κύπειρος, οἱ δὲ ἐρυ-
σίσηκτον ὥς τὴν ἀσπάλαθον καλοῦσι [Ῥωμαῖοι ἰούνκι ῥα-
δίκεμ, οἱ δὲ ἰούνκουμ.]. Φύλλα δ' ἔχει ὅμοια πράσῳ, μα-
κρότερα δὲ καὶ ἰσχνότερα [καὶ σκληρότερα²⁴] καυλὸν δὲ
πηχυαῖον ἢ καὶ μείζονα, γωνυώδη, ὅμοιον σχοίνῳ, οὗ κατὰ
κορυφὴν φυλλαρίων ἐστὶν ἔκφυσις μικρῶν²⁵ καὶ σπέρμα-
τος. Ῥίζαι δ' ὑπαισιν, ὧν καὶ ἡ χρῆσις, ὥσπερ ἑλαΐαι ἐπι-
μήκεις²⁶, συναφεῖς ἑαυταῖς, ἢ καὶ στρογγύλαι, μέλαιναι,
εὐώδεις, ἔμπικροι. Φύεται δὲ ἐν τόποις ἐργασίμοις καὶ τελ-
ματώδεσιν. Ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ βαρυτάτη καὶ πυκνὴ καὶ
ἀδρὰ, δύσθραυστος, τραχεῖα, εὐώδης μετὰ τινος δορυμύτητος.

22) διασθρώσει Ald.

23) ἐφ' ἡβαίου Ald. 24) C. N.

25) Sambuc. μακρῶν, perperam.

26) Sic C. Ald. ὥσπερ ἐπιμήκεις ἑλαΐας. Asulan. ὥσπερ ἐπιμήκεις ὡς
ἑλαΐαι συναφεῖς. Saracen. ἐπιμήκεις ὥσπερ ἑλαΐας.

minibus, ad hystericas passiones proclivitatibus doloribus-
que articulorum. Thoraci quoque fluxione laboranti cum
melle ad eclegmatis instar tritae auxiliantur: ad insessum
coctae sanguinem per menstrua ducunt. Infantium pubi il-
litae urinas movent. Quod si vero largius iusto bibitur,
capitis dolorem ciet.

Cap. IV. [De Cypero.] Cyperum nonnulla aequē
ac aspalathum erysisceptrum vocant [Romani iunci radi-
cem, alii iuncum]. Folia habet porro similia, sed lon-
giora, angustiora et rigidiora; caulem vero cubitalem et
altiolem, angulatum, schoeno similem, ad cuius cacumen
foliola excrescunt minuta et semen. Radices subiacent,
quae etiam in usu sunt, ad olivarum oblongarum instar
secum nexae, aut subrotundae, nigrescentes, odoratae,
amaricantes. Nascitur autem in locis cultis iuxta ac in
palustribus. Optima radix, quae pondere excellit, solida,
plena, aegre fragilis, aspera, odorata cum quadam acri-

τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ κιλίκιος²⁷ καὶ ἡ συριακὴ καὶ ἡ ἀπὸ τῶν κυκλάδων νήσων. Δύναμις δέ ἐστιν αὐτῇ θερμαντικὴ, ἀναστομωτικὴ, διουρητικὴ· λιθιῶσι καὶ ὑδρωπικοῖς βοηθεῖ καὶ σκορπιодήκτοις, καὶ ταῖς περὶ μήτρας καταψύξει καὶ μύσει πυριωμένη ἀρμόζει²⁸, ἄγουσα ἔμμηνα· ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ἐν στόματι ἑλκεσι καὶ νεμομένοις ξηρὰ λεῖα. Μίγνυται δὲ μαλάγμασι θερμαντικοῖς καὶ εἰς τὰ στύμματα τῶν μύρων ἐϋθετεῖ²⁹. Ἱστορεῖται δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κυπείρου ἐν Ἰνδία γεννώμενον, προσεικὸς ζιγγιβέρι, ὃ διαμασσηθὲν κροκῶδες καὶ πικρὸν εὐρίσκεται· καταχρησθὲν δὲ παραχρῆμα ψιλοῖ τὰς τρίχας.

Κεφ. ε'. [Περὶ Καρδαμώμου.] Καρδάμωμον ἄριστον τὸ ἐκ τῆς Κομαγηνῆς καὶ Ἀρμενίας καὶ Βοσπόρου κομιζόμενον· γεννᾶται δὲ ἐν Ἰνδία καὶ Ἀραβία. Ἐκλέγου δὲ τὸ δύσθραυστον, πλήρες, μεμνὸς, [τὸ γὰρ μὴ τοιοῦτον ἔξωρόν ἐστι]³⁰ καὶ τῇ τῇ ὁσμῇ πληκτικόν, γεύσει δὲ δριμύ καὶ ὑπόπικρον. Δύναμιν δ' ἔχει θερμαντικὴν· ποιεῖ δὲ μεθ' ὕδατος πινόμενον πρὸς ἐπιληπτικούς, βῆττοντας, ισχιαδικούς,

27) Asulan, et Sarac. κιλίκις. 28) Ald. βοηθεῖ.

29) Sambuc. εὐχρηστεῖ.

30) Haec in plerisque codicibus desunt: sed Ald. habet.

monia: talis est cilicia et cyriaca et quae ex insulis cycladibus. Vis ei calefaciens, ostia recludens, urinam ciens, calculosis et hydropicis auxilio est, et a scorpione ictis. Quin et in vulvae perfrigeriis et obstructionibus fotu conducit, menses evocans. Sicca et ad laevorem trita facit ad oris ulcera etiam depascentia. Miscetur et malagmatis calefacientibus et ad unguentorum spissamenta adaptatur. Memoratur et altera cyperi species, in India proveniens, zingiber referens, quae manducata crocea fit et amara deprehenditur. Illita vero quamprimum depilat.

Cap. V. [De Cardamomo.] Cardamomum optimum, quod e Comagene, Armenia et Bosporo importatur, nascitur autem in India et Arabia. Eligito, quod est frangenti contumax, plenum, occlusum [quod enim tale non est, immaturum iudicatur], odore caput tentante, gustu acre et subamarum. Vini habet calefacientem. Ex aqua potum facit ad epilepticos, tussientes, ischiadicos, nervorum reso-

καὶ παράλυσιν, ῥήγματα, σπάσματα, στρόφους, καὶ ἐλμινθα πλατεῖαν ἐκβάλλει· μετ' οἴνου δὲ πινόμενον νεφρικοῖς³¹, δυσουροῦσι. σκορπιοπλήκτοις καὶ πᾶσι τοῖς ἰοβόλοις ἀρμόζει· μετὰ δὲ δάφνης ῥίζης φλοιοῦ ποθὲν, ὅσον <, λίθους θρύπτει· φθεῖρει καὶ ἔμβρουα ὑποθυμιάμενον, καὶ ψώρας ἐξαίρει σὺν ὅξει καταχρῶμενον· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις [καὶ ἐτέρας ἀντιδότους.]³²

Κεφ. ζ'. [Περὶ Νάρδου.] Νάρδου ἔστι δύο γένη· ἡ μὲν γὰρ τις καλεῖται ἰνδική, ἡ δὲ συριακή· οὐχ ὅτι ἐν Συρίᾳ εὐρίσκεται, ἀλλ' ὅτι τοῦ ὄρους ἐν ᾧ γεννᾶται τὸ μὲν πρὸς Συρίαν τέτραπται, τὸ δὲ πρὸς Ἰνδούς· καὶ τῆς λεγομένης συριακῆς ἔστι βελτίων ἡ πρόσφατος, κούφη καὶ πολύκομος³³, ξανθὴ τὴν χροάν, εὐώδης ἄγαν καὶ μετὰ τοῦ κυπειρίξιν ἐν τῇ ὁσμῇ, πυκνὸν³⁴ ἔχουσα τὸν στάχυν, πικρὰ τὴν γεῦσιν, καὶ γλώσσης ἀναξηραντική, ἐπιμένουσά τε τῇ εὐωδίᾳ ἐφ' ἱκανόν. Τῆς δὲ ἰνδικῆς ἡ μὲν τις λέγεται γαγγίτις, ἀπὸ τινος ποταμοῦ παραρρέοντος τοῦ ὄρους, Γάγγου καλουμένου, παρ' ᾧ φύεται· ἀσθιενεστέρα τὴν³⁵)

31) Solus Sarac. νεφρικοῖς.

32) Uncinis inclusa solus habet Sarac.

33) Πλατύκομος legisse videtur Ruellius, qui *largam* habeat *comam*.

34) Sic C. N. μικρόν Edit. 35) Sic C. N. Edit. κατὰ.

lutiones, rupta, convulsa, tormina, ac vermem latum expellit. E vino potum confert renum vitio laborantibus, difficulter mingentibus, et qui a scorpione ac a ceteris omnibus venenatis animalibus icti sunt. Cum lauri vero radicis cortice drachmae pondere bibitum calculos comminuit, nec non fetus suffitum enecat et psoras ex aceto illitum aufert. Quin et ad unguentorum spissamenta [aliasque antidotos] additur.

Cap. VI. [De Nardo.] Nardi duo sunt genera, altera nimirum indica, syriaca altera vocatur, non quod in Syria inveniatur, sed quod montis, in quo nascitur, altera pars Syriam altera Indos spectet. Ac e syriaca praestantior est recens, levis et comosa, colore luteo, valde odorata, nisi quod cyperum aemuletur. Densam habet spicam, gustu amaram linguamque siccante, diu suavem servans odorem. Ex indicae genere est, quae Gangitis appellatur, a fluvio quodam, cui Ganges nomen, montem

δύναμιν οὔσα, διὰ τὸ ἐφ' ὕδατωδῶν τόπων εἶναι, καὶ ἐπιμηκεστέρα, πλείονάς³⁶ τε ἔχουσα τοὺς στάχεις ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, καὶ πολυκόμους καὶ περιπεπλεγμένους, βρωμώδεις κατὰ τὴν ὁσμὴν· ἡ δὲ ὀρεινὴ μελαντέρα³⁷, εὐωδεστέρα, κολοβόσταχυς, κυπειρίζουσα κατὰ τὴν εὐωδίαν, ἔχουσά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῇ, ὅσα περ καὶ ἡ συριακὴ λεγομένη. Καλεῖται δέ τις καὶ σαμφαριτικὴ, σφόδρα κολοβὴ, ἀπὸ χωρίου ὠνομασμένη, μεγαλόσταχυς, λευκότερον καυλὸν ἔσθ' ὅτε μέσον ἔχουσα, ὑπερτραγίζοντα τῇ ὁσμῇ, ἣν δὲ ἀπεκλέγεσθαι. Πιπράσκειται δὲ καὶ ἀποβεβρογμένη, ὅπερ γινώσκεται ἐκ τοῦ λευκὸν εἶναι τὸν στάχυν καὶ αὐχμηρὸν καὶ μὴ ἔχειν τὸν χροῦν. Δολίζουσι δὲ αὐτὴν ἐμφυσῶντες στίμῃ μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου φοινικίτου³⁸, πρὸς τὸ συμπιλοῦσθαι αὐτὴν καὶ βαρυτέραν γίνεσθαι. Ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀφαιρεῖν δεῖ, εἰ προσεῖη ταῖς ῥίζαις πηλὸς καὶ σῆθιν χωρίζοντα τὸν κονιορτὸν, εὐχρηστοῦντα εἰς χειρόνιπτρον. Δύναμιν δὲ

36) Ald. πλήρεις.

37) Sic manifesto e codicum principum fide et comparatis Galen. simpl. lib. 8. p. 85. et Paull. Aegin. lib. 7. p. 248. Ald. ἡ δὲ ὀρεινὴ εὐωδεστέρα. Asulan. ἡ δὲ ὀρεινότερα εὐωδεστέρα, quem sequuntur Cornar., Goupyl. et Sarac.

38) Veram esse lectionem, patet e lib. 5. c. 40. Cod. N. φοινικίου. Ald. φοινικίου.

praetercurrente, in quo nascitur. Debiliior efficacia est, quod in aquosis provenit locis; est etiam procerior ac complures habet spicas ex eadem radice tum comosas tum inter se implexas et odore virosas. Montana vero magis nigricans, fragrantior, brevibus spicis, cyperi quicquam redolet, ceterasque habet dotes syriacae appellatae. Est et quaedam sampharitica a loco natali dicta, admodum brevis, sed magnas habens spicas, inter quas medius interdum prorumpit caulis albidior et supra modum hircinus: eam reiicere oportet. Venditur et madefacta, quod vitium ex eo cognoscitur, quod spica sit candida, squalida nullaque obsita lanugine. Adulteratur inflato stibio cum aqua aut vino palmeo, quo videlicet magis compacta appareat et ponderosior. Usus tempore, si quid luti radicibus adhaeserit, id ipsum auferre oportet, ut et pulverem cribro secernere, qui quidem ad manus lavandas commo-

ἔχουσι θερμαντικὴν, ξηραντικὴν, οὖρητικὴν, ὅθεν κοιλίαν τε ἰστᾶσι πινόμεναι καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις προστιθέμεναι καὶ ἰχῶρας στέλλουσι· βοηθοῦσι δὲ καὶ ναυτίαις σὺν ψυχρῷ ὕδατι πινόμεναι καὶ καρδιωγμοῖς καὶ ἐμπνευματικοῖς³⁹, ἥπατικοῖς τε καὶ ἱκτερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς· ἐναφειψηθεῖσαι δὲ ὕδατι καὶ πυριαθεῖσαι εἰς ἐγκάθισμα τὰς ἐν μήτρᾳ φλεγμονὰς⁴⁰ ἰῶνται· ποιοῦσι δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μυδῆσεις τῶν βλεφάρων, στύφουσαι καὶ δασύνουσαι τὰς βλεφαρίδας, καθύγχοις δὲ σώμασι διάπασμα. Μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις· ἀποτίθενται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά ἐν ἀγγεῖῳ καινῷ⁴¹ ἀκωνίτω⁴², λειοτριβηθεῖσαι σὺν οἶνῳ καὶ ἀναπλασθεῖσαι.

Κε φ. ζ'. [Περὶ κελτικῆς Νάρδου.] Ἡ δὲ κελτικὴ νάρδος γεννᾶται μὲν ἐν τοῖς κατὰ Λιγυρίαν ἄλπεσιν, ἐπιχωρίως ὠνομασμένη σαλιούγκα⁴³. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν τῇ Ἰστρίᾳ. Ἔστι δὲ θαμνίσκος μικρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις εἰς δέσμας ἀναλαμβανόμενος χειροπληθεὶς· ἔχει δὲ φύλλα ἐπιμήκη⁴⁴, ὑπό-

39) Sic C. N. ἐμπνευματουμένοις Ald., Asul., Sarac.

40) Sic C. N. Edit. φλεγμονὰς μήτρας. 41) Ald. τινι.

42) Vulgata lectio ἀκονίτω expungenda.

43) Sic Ald. ἀλιούσκα cod. Goupyl. ἀλιουργία Asul., Corn., Sarac.

44) Sic C. N. Ald. ὑπομήκη.

dus est. Vim autem habent calefacientem, siccantem lotionumque cientem: quamobrem alvum epotae sistunt et fluxiones ex utero appositae et saniem compescunt. Ex frigida potae in nausea expediunt et ventriculi doloribus spasticis, in flatibus etiam, iocinoris renumque affectibus, ictero denique. Aquae vero incoctae aut ad fotum insesumque adhibitae, uteri inflammationibus medentur. Conducunt etiam oculis, dum nimio humorum fluxu palpebrae laborant, ipsa cilia astringentes condensantesque. Quin et humidis corporibus conferunt ad pulvillos odoratos, [diapasmata Theophr. de odor. 57. Plin. 13, 3.] Miscentur etiam antidotis. Ad ocularia medicamenta cum vino ad laevorem tritae et in pastillorum formam redactae in vase novo non picato conduntur.

Cap. VII. [De celtica Nardo.] Nardus celtica nascitur quidem in Liguria alpibus, vernacule salinunca dicta: nascitur et in Istria. Est vero fruticulus parvus, qui cum radicibus in fasciculos colligitur manuales. Fo-

ξανθα, ἄνθος μήλινον. Μόνων δὲ τῶν καυλῶν ἐστὶ καὶ τῶν ῥιζῶν ἡ χρῆσις καὶ ἡ εὐωδία· ὅθεν δεῖ πρὸ μιᾶς ἡμέρας καταρῥάναντας ὕδατι τὰς δέσμας καὶ χωρίζοντας τὸ γεῶδες τιθέναι ἐπ' ἐδάφους νοτιοῦ, προὔποκειμένου χαρτίου, τῇ δὲ ὑστεραία καθαίρειν· οὐ γὰρ συναποκαθαίρεται τῷ ἀγνώδει καὶ ἀλλοτριῶ τὸ εὐχρηστον, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἱκμάδος εὐτονίαν. Δολιξέται δὲ συναποτιλλομένης⁴⁵ αὐτῇ πόας ἐμφεροῦς, ἣν διὰ τὸ περὶ τὴν ὁσμὴν βρωμῶδες τράγον καλοῦσιν· εὐχρῆς δὲ ἡ ἐπίγνωσις, ἀκαυλος γὰρ ἐστὶν ἡ πόα καὶ λευκότερα καὶ ἥττον ἐπιμήκη τὰ φύλλα ἔχει, οὐδὲ τὴν ῥίζαν πικρὰν ἢ ἀρωματίζουσιν ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς ἔχει. Ἀποκρίνας οὖν τὰ καυλία καὶ τὰς ῥίζας, τὰ δὲ φύλλα ῥίψας, εἰ βούλει δ' ἀποτίθεσθαι, ἀναλαμβάνων λεῖα οἴνω καὶ τροχίσκους ἀναπλάσας⁴⁶, φύλαττε ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγεῖῳ καινῷ, πωμάζων ἐπιμελῶς. Ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ πρόσφατος καὶ ἐνώδης, πολυῤῥιζος⁴⁷, οὐκ εὐθρυπτος, πλήρης. Δύναται δὲ ὅσα καὶ ἡ συριακή, διουρητικωτέρα τὲ καὶ εὐστομαχωτέρα· ὡς γὰρ καὶ τὰς περὶ τὸ ἥπαρ φλεγμονὰς, καὶ ἰκτερικοὺς

45) Ald. συναποτιθεμένης.

46) Ald. τροχίσκους ἀναπλάττων.

47) Βαθύῤῥιζος, quod X. habet, minus quadrat.

lia habet oblonga, subflavescentia, flores subluteos. Caulium duntaxat et radicum usus est et fragrantia. Quare pridie aspersos aqua fasciculos, amoto si quid terreni adhaeserit, in humidior solo, supposita prius charta, insternere oportet, ac postridie repurgare: siquidem cum aceroso et alieno minime simul utile, propter humoris vim, excutitur. Adulteratur autem simul evulsa herba persimilis, quam virosi odoris caussa hirculum appellant. Dignotu vero faciles sunt: haec enim est planta acaulis et albidior, folia etiam minus oblonga sunt, nec radix amara aut aromatica, sicut genuina. Itaque abiectis foliis cauliculus radicesque seponito: quodsi ad usum conditurus es, tritas vino excipito, atque ex iis concinnatos pastillos fictili vase novo ac diligenter operculato servato. Optima vero censetur quae recens est, suave olens, radiculosa, minime fragilis, ac plena. Iisdem quibus et syriaca viribus pollet, sed et valentius urinam ciet, et stomacho magis

καὶ πνευματώσεις στομάχου, μετ' ἀφεψήματος ἀψινθίου πι-
νομένη· ὁμοίως καὶ σπλῆνα καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν καὶ νε-
φροὺς, καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλων δῆγματα σὺν οἴνῳ· καὶ εἰς τὰ
μαλάγματα μίγνυται καὶ ποτίσματα καὶ χρίσματα θερμομαντικά.

Κεφ. ή. [Περὶ ὀρεινῆς Νάρδου.] Ἡ δὲ ὀρεινὴ νάρ-
δος, καλουμένη δ' ὑπὸ τινων καὶ θυλακίτις καὶ νῆρις, γεν-
νᾶται ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ· φύλλα καὶ καυλοὺς ὅμοια
ἡρουγί⁴⁸ ἔχουσα, μαλακώτερα⁴⁹ μὲν. [οὐ μὴν τραχέα καὶ
ἀκανθώδη.] ῥίζαι δὲ ὑπείσι μέλαιναι, εὐώδεις, δύο ἢ πλεί-
ους, ὥσπερ ἀσφοδέλου, ἰσχνότεραι δὲ καὶ μικρότεραι πολλῶ.
Οὔτε δὲ καυλὸς οὔτε καρπὸς οὔτε ἄνθος συμφέρει⁵⁰· ποιεῖ
δὲ ἡ ῥίζα πρὸς ὅσα καὶ ἡ κελτικὴ νάρδος.

Κεφ. θ'. [Περὶ Ἀσάρου.] Ἀσαρον. οἱ δὲ νάρδον
ἀγρίαν καλοῦσι [προφῆται αἷμα Ἀρεως, Ὀσθάνης Θέσαν,
Αἰγύπτιοι κερέεραν, Ῥωμαῖοι περιπρέσαμ, οἱ δὲ βάκχαρ,
Θοῦσκοι σούκκινουμ, οἱ δὲ νάρδον ῥούστικουμ]⁵¹ [πόα

48) Sic C. N. X. Edit. ἡρουγίω. 49) C. N. X. Edit. μικρότερα.

50) Haec e coniectura Alex. Justiniani Chii apud Anguillar. p. 24.
et Matthioli p. 29., quanquam codd. consentiant in corrupta lectione:
Οὔτε δὲ καυλὸν οὔτε καρπὸν οὔτε ἄνθος φέρει.

51) Ald. addit: γάλλοι βάκχαρ.

confert. Iuvat in hepatis inflammationibus et ictero et
inflationibus ventriculi, cum absinthii decocto pota: si-
militer valet et ad splenis vesicaeque et renum vitia, item-
que ex vino et ad venenatorum morsus. Ceterum admi-
scetur quoque malagmatibus, potionibus unguentisque ca-
lefacientibus.

Cap. VIII. [De Nardo montana.] Nardus montana,
a nonnullis et thylacitis et neris vocata, nascitur in Cili-
cia et Syria. Folia habet eryngi similia, sed molliora [non
enim aspera aut spinosa]. Subsunt radices nigrae, odoratae,
duae aut plures, asphodeli forma, angustiores tamen et
minores. Nec caulis nec fructus nec flos confert, sed
radix valet ad ea omnia, ad quae et celtica nardus.

Cap. IX. [De Asaro.] Asarum, quod et nardum
sylvestrem nonnulli appellant, [prophetæ Martis sangui-
nem, Osthanes thesam, Aegyptii kereeran, Romani per-
pressam, alii bacchar, Thusci succinum, nonnulli nardum

εὐώδης στεφανωματική] ⁵². Φύλλα ἔχει κισσῶ ὅμοια, μικρότερα δὲ πολλῶ καὶ στρογγυλότερα· ἀνθῇ μεταξὺ τῶν φύλλων πρὸς τῇ ῥίζῃ, πορφυρᾷ ⁵³, ὑοσκυάμῳ ἢ κυτίνῳ ἐμφερῇ, καὶ τὸ σπέρμα ἑοικὸς γιγάρτῳ ⁵⁴. Ῥίζαι δ' ὑπείσι πολλαὶ, γονατώδεις, λεπταί, πλάγαι, ὅμοιαι ἀγρώστει, ἰσχνότεραι μὲν τοι πολλῶ καὶ εὐώδεις ⁵⁵, θερμαίνουσαι καὶ δάκνουσαι λίαν τὴν γλώσσαν. Δύναμις δὲ αὐτῶν διουρητική, θερμαντική καὶ ἐμετική, ἀρμόζουσα ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς χρονίοις· ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα· μετὰ μελικράτου ποθεῖσαι αἱ ῥίζαι πλήθος < εἰ καθαίρουσιν ὡς ἐλλέβορος λευκός· μίγνυνται δὲ καὶ μύροις· φύεται ἐν ὑποσκίοις ὄρεσι, πλεῖστα δὲ ἐν Πόντῳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Ἰλλυρίδι καὶ παρὰ Οὐεστίνοις ⁵⁶ τῆς Ἰταλίας.

Κεφ. ι'. [Περὶ Φοῦ.] Φοῦ, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἀγρίαν νάρκον καλοῦσι· γεννᾶται μὲν ἐν Πόντῳ, φύλλα δὲ ἐλαφο-

52) Uncinis inclusa habent Ald., Cornar., Cod. C.

53) Ald. addit εὐώδη.

54) Ald. addit: ἔχον ναυλία γωνιοειδῆ, ὑποτραχέα, ἀραιά. Quae quidem lectio, etiamsi a posterioribus negligatur, approbatur tamen tum ab Hermolao Barbaro, tum a Marcello Vergilio, tum a codice parisino, quem Goupylus legit.

55) Ald. addit: ἑοικυῖαι τῇ ὁσμῇ κινναμώμῳ.

56) Optime Goupylus e cod. P. Vestinorum gens Aterni accola in Piceno. Plin. 3, 17. Alii legunt Ἰουστίνην, cuius nulla mentio apud antiquos. — Omnia haec satis manca in Ald.

rusticum.] Folia habet hederæ similia, sed minora multo et rotundiora, florem inter folia iuxta radicem, hyoscyami aut punicae similem, semen acinum referens. Radices subiacent numerosae, geniculatae, tenues, obliquae, graminis similes, longe tamen graciliores ac odoratae, calefacientes valdeque mordentes linguam. Vis earum calefaciens, urinam vomitumque ciens, prosunt iis, quos hydrops et coxendicis dolor diu traxit; menses quoque proliciunt. Senis drachmis ex mulsa bibitæ radices hellebori albi modo purgant. Miscentur et unguentis. Provenit autem (asarum) in umbrosis montibus, abundans in Ponto et Phrygia, Illyrico et apud Vestinos Italiae.

Cap. X. [De Phu.] Phu, quod et ipsum aliqui sylvestrem nardum nominant, in Ponto nascitur, folia

βόσκη ἢ ὑπόσειλινω παραπλήσια ἔχει, κανλὸν πηχυαῖον, ἢ μείζω, λείον, τρυφερόν, ἐμπόρυφρον, μεσόκοilon, διειλημμένον γόνασιν, ἄνθη πρὸς τὰ τῆς νάρδου, μείζονα⁵⁷ δὲ καὶ τρυφερώτερα καὶ ἐν τῷ ὑπολεύκῳ διαπόρυφα. Ρίζα δὲ ἡ μὲν ἂνωτέρω περὶ δακτύλου μικροῦ τὸ πάχος, πλάγια δὲ ἐπιρῶζια ἔχει, καθάπερ σχοῖνος ἢ μέλας ἑλλέβορος, ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένα, ὑπόξανθα, εὐώδη, ναρδίζοντα τῇ ὁσμῇ, μετὰ τινος βάρους βρωμώδους. Δύναται δὲ θερμαίνειν, οὖρα κινεῖν ξηρὰ ποτιζομένη· καὶ τὸ ἀπόξεμα δὲ αὐτῆς τὸ αὐτὸ δύναται ποιεῖν καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀντιδότοις μίγνυται. Δολοῦται δὲ ὀξυμυρσίνης ῥίζαις παραμυγνυμένη· εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς ἐστὶ· σκληραὶ γάρ εἰσιν αὗται καὶ δύσθραυστοι, δίχα εὐωδίας.

Κεφ. ια'. [Περὶ Μαλαβάθρου.] Μαλαβάθρον ἐνοιοῦ ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρδου φύλλον, πλανώμενοι

57) Quanquam codices omnes habent *ναρκίσσου*, ubi ego cum Fabio Columna *νάρδου* posui, defendenda tamen audacia, quod nulla profecto similitudo narcissum valerianamque secum iungat. Sequens *μείζονα* s. *μείζω*, quod omnes habent editiones, praefarendum τῷ ἥττονα cod. C. N., ut et sequens *ἐπιρῶζια* τῷ *ὑπορῶζια* cod. C. N. Et Ruellius et Anguillara et plures alii haerentes in hoc loco suspicati sunt corruptelam. Dalechampius ad Plin. 12, 12. *πρὸς τὰ τοῦ κισσοῦ hariolatus* est. Serapion cap. 62. iam *Marciscum* habet, sed pro *ἐλαφοβόσκῳ* etiam *ἐλλεβόρῳ* legit.

habet pastinacae aut oleri atro similia, caulem cubitalem vel maiorem, laevem, mollem, purpurascentem, fistulosum, geniculis interceptum. Flores nardi quodammodo forma, sed maiores et teneriores, ex albido purpurascentes. Radix superiore parte digiti parvi crassitiem aequat, sed subiectas habet ex obliquo radículas, sicut schoenus aut helleborus niger, inter se implexas, flavescentes, odoratas cum virosa quadam gravitate. Arida potui data vim habet calefaciendi lotiumque ducendi. Decoctum vero ipsius idem praestare potest et ad lateris dolorem. Menses etiam ciet et antidotis additur. Adulteratur rusci radicibus admixta, sed facile est illas dignoscere: durae enim sunt et frangi contumaces, citra gratiam odoris ullam.

Cap. XI. [De Malabathro.] Malabathrum nonnulli nardi indicae arbitrantur esse folium, odoris quadam cogna-

ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὁσμὴν ἐμφερείας· πολλὰ γάρ ἐστιν ὁμοία τῇ ὁσμῇ νάρδω, ὥς τὸ φοῦ, ἄσαρον, νῆρις⁵⁸. οὐκ ἔχει δὲ οὕτως· ἴδιον γάρ ἐστι γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς τέλμασι, φύλλον ὃν ἐπινηχόμενον ὕδατι, καθάπερ οἱ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακοὶ⁵⁹, ῥίζαν οὐκ ἔχον· ὅπερ συλλέγοντες εὐθέως διαπεύρουσι λίνω καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. Φασὶ δὲ καὶ τῆς θερμότητος ἀναξηρανθέντος τοῦ ὕδατος, καίεσθαι φρυγάνοις τὴν γῆν, μὴ γενομένου γὰρ τούτου, μηκέτι φύεσθαι. Ἔστι δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον ἐν τῷ μαλακίζειν⁶⁰, ἄθραυστον δὲ καὶ ὁλόκληρον, πληκτικὸν τῇ ὁσμῇ, καὶ ἐπιδιαμένον τῇ εὐωδίᾳ, ναρδίζον δὲ καὶ⁶¹ τῇ γένουσι μὴ ἄλμυρῶν. Τὸ δὲ ἄθρανές καὶ τὸ λεπτοκοπήμενον, εὐρωτιῶσαν ἔχον τὴν ἀποφορὰν, φαῦλον. Δύναμιν δ' ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ νάρδι· ἐνεργέστερον δὲ ἐκείνη πάντα ποιεῖ. Διουρητικωτέρα μέντοι καὶ εὐστομαχωτέρα ἐστὶν ἢ τοῦ μαλαβάθρου δύναμις, καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμικὰς φλεγμονὰς⁶² ἀρμόζει ἀναξοθεῖν ἐν οἴνῳ καὶ λιτὸν ἐπιχρίομενον· ὑποτίθε-

58) C. N. et Ald. Alii ἱρις.

59) C. N. X. φακῇ Ald., Asul., Sarac.

60) C. N. μελανίζειν Ald., Asul., Sarac.

61) καὶ Lacun. addit.

62) Ald. πρὸς τὰς ὀφθαλμίας καὶ τὰς φλεγμ.

tione decepti. Sunt enim multa odore nardum aemulantia, ut phu, asarum, neris. Secus autem se res habet. Siquidem peculiare est genus, in paludibus indicis nascens. Folium id est, lentium palustrium modo aquae innatans, sine radice. Id collectum statim lino trahitur siccaturque reconditur. Referunt et aqua per ardore aetivos exsiccata terram virgultis peruri, quod nisi fiat, non amplius nasci. Laudatur recens et dum mollitur albidum, frangi nescium et integrum, odore nares feriens dinque fragrantiam servans, nardum aemulans, sapore vero salsedinis expers. Infirum vero et minutatim concisum, quodque recepta vetustatis carie situm redolet, vitiosum est. Easdem ac nardus vires habet, sed efficacius illa omnia praestat: attamen malabathri vis maior ad lotium pellendum et stomachum firmandum. Oculorum inflammationibus etiam vino infusum, tritum ac illitum confert.

ται δὲ καὶ γλώσση πρὸς εὐωδίαν στόματος, καὶ σὺν ἱματίοις τίθεται, ἄβρωτα γὰρ καὶ εὐώδη ταῦτα τηρεῖ.

Κε φ. ιβ'. [Περὶ Κασσίας.] Κασσίας δὲ ἔστι πλείονα εἶδη, περὶ τὴν ἀρωματοφόρον Ἀραβίαν γεννώμενα. ἔχει δὲ ῥάβδον παχύφλοιον, φύλλα δὲ ὥσπερ πεπέρεως⁶³. Ἐκλέγου δὲ τὴν ἐγκιβρόν, εὐχρουν, κοραλλίζουσιν, στενὴν λίαν, μακρὰν καὶ παχεῖαν, τοῖς συριγγίοις πλήρη, δηκτικὴν ἐν τῇ γένει καὶ στυφουσιν μετὰ ποσῆς⁶⁴ πυρώσεως, ἀρωματίζουσιν, οἰνίζουσιν τῇ ὁσμῇ· ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἄχυν καλεῖται· δαφνίτις δὲ προσαγορεύεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων. Πρὸ δὲ ταύτης ἔστιν ἡ μέλαινα καὶ ἐμπόρφυρος, παχεῖα, ζίγις⁶⁵ καλουμένη, ῥοδίζουσα τῇ ὁσμῇ, μάλιστα πρὸς τὴν ἱατρικὴν χρῆσιν εὐθετος· δευτερεύει δὲ ἡ προειρημένη· τρίτη δὲ ἔστιν ἡ καλουμένη βλαστός⁶⁶ μουσλῆτις. Αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὡς ἡ καλουμένη ἀφυσήμων⁶⁷ μέ-

63) Sic Ald., Cornar., Goupyl., Sarac., cui et Oribasius adstipulatur. Asulanus e codice Leonicensi ἱρεως, quem falsum genitivum repetit e suo Dioscoride Serapion c. 301.

64) Sic Ald., cod. C. N., quibuscum Aëtius congruit. Asulan. et posteriores πολλῆς.

65) Sic Oribas. et Ald. Alii γίγις.

66) Βλαστός legit Oribas. et Ald., βλακτός Asulan., Cornar., Goupyl.

67) Ἀφυσήμων maluit Marc. Vergil., quod in melioribus esset ex-

Quin linguae subditur ad emendandum oris halitum. Vestibus denique interponitur, quas odore suavi impraegnans a tineis tuetur.

Cap. XII. [De Cassia.] Cassiae sunt plures species, quae in Arabia aromatum feraci gignuntur. Habet virgam crassi corticis, folia sicut piper. Delige fulvescentem, pulcri coloris, corallii aemulam, valde angustam, longam et crassam, fistularum plenam, gustatu mordentem et adstringentem cum quodam fervore, aromaticam, odore vinoso. Talis quidem ab incolis achy appellatur: daphnitis vero cognominatur a mercatoribus Alexandrinis. Hanc autem praecellit nigra ac purpurascens, crassa, sigir vocata, rosam odore referens et ad usum medicum maxime idonea. Secundum locum tenet antedicta. Tertia est quae surculus mosylites appellatur. Viles reliquae, ut quae di-

λαινα καὶ ἀηδὴς καὶ λεπτόφλοιος ἢ καὶ φλοιορῥαγῆς, ὥς καὶ ἡ κιτῶ καὶ ἡ δάκαρ⁶⁸ καλουμένη⁶⁹. Ἔστι δέ τις καὶ ψευδοκασσία ἀφάτως ἐμφορῆς, ἣτις ἐλέγχεται τῇ γεύσει, οὐκ οὔσα δριμύτια οὐδὲ ἀρωματώδης, προσεχόμενον τε τὸν φλοιὸν ἔχει τῇ ἐντεριῶνῃ. Εὐρίσκεται δὲ καὶ πλατεῖα σύριγξ, ἀπαλὴ, κούφη, εὐερνῆς, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. Ἀποδοκίμαζε⁷⁰ δὲ τὴν ὑπόλευκον καὶ ψωρώδη, τραγίζουσαν ἐν τῇ ὁσμῇ καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν τὴν σύριγγα παχεῖαν, ψωρώδη δὲ καὶ λεπτήν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, διουρητικὴν, ξηραντικὴν, στύφουσαν πρᾶεως· ἀρμόζει δὲ εἰς τὰ πρὸς ὀξυδορκίαν ὀφθαλμικὰ καὶ μαλάγματα· φακοὺς δὲ αἴρει μετὰ μέλιτος καταχριομένη, καὶ ἐμμηνα ἄγει, καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ πινομένη⁷¹, καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς φλεγμονὰς πάσας ποθεῖσα καὶ πρὸς νεφρούς· εἰς ἐγκαθίσματά τε καὶ ὑποθυμιάματα γυναιξί, πρὸς ἀνευρυσμὸν μήτρας. Διπλάσιον δὲ αὐτῆς μι-

emplaribus et quod fistularum expers sit. Ceterum ἀφῆμων Ald. ἀσφήμων Asulan., quem sequuntur Cornar., Goupyl. et Saracen.

68) C. δάρκα, quam lectionem iam et Hermolaus et Aldina et Goupylus habent.

69) Hic novum caput in Ald.

70) Ald. ἀποδοκιμάζουσι.

71) C. non habet μετὰ μέλιτος — πινομένη.

citur aphysemon, nigra ea, ingrata tenuique cortice aut etiam rimoso praedita, quemadmodum et ea quae kitto et dacar dicitur. Accedit spuria quaedam cassia mirum in modum similis, quae gustatu deprehenditur, cum nec acris sit nec aromatica, adhaerentemque medullae corticem habeat. Reperitur et lata fistula, tenuis, levis, surculosa, quae quidem illi alteri praestat. Reice albicantem, lichenosam, odore hircinam, cuiusque fistula non est crassa, sed lichenosa et tenuis. Vim habet calefacientem, urinas moventem, siccantem leniterque astringentem. Convenit ad ea ocularia, quibus oculorum acies firmatur et ad malagmata. Lentigines tollit e melle illita menstruaque ciet. Quin et a vipera demorsis opitulatur: confert et pota ad internas quascunque inflammationes et ad renum affectus. Prodest insuper feminis tum insessu tum suffitu ad vulvae dilationem. Si defuerit cinnamomum, huius duplum medi-

γνίμενον τοῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ παρείη κιννάμωμον, τὸ αὐτὸ ⁷² δρᾶ· ἄγαν δέ ἐστι πολύχρηστος.

Κε φ. ιγ'. [Περὶ Κινναμώμου.] Κινναμώμου ἐστὶ πλείονα εἶδη, ὀνομαζόμενα ἐπιχωρίως. Διαφέρει δὲ τὸ μόσυλον, διὰ τὸ τηρεῖν ⁷³ ποσὴν ἐμφέρειαν πρὸς τὴν μοσυλίτιν καλουμένην κασσίαν· καὶ τούτου τὸ πρόσφατον, τῇ χροᾷ μέλαν, τερφίζον ἐν τῷ οἰνώδει, λεπτόν δὲ τοῖς ῥαβδίοις καὶ λείον, ὅμοις συνεχέσι κεχρημένον, σφόδρα εὐῶδες· σχεδὸν γὰρ ἡ τοῦ ἀρίστου κρίσις ⁷⁴ ἐστὶ περὶ τὴν ἐν τῇ εὐωδίᾳ ἰδιότητα· εὐρίσκεται γὰρ μετὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἰδιάζοντος ἡ ὁσμὴ πηγανίζουσα ⁷⁵ ἡ καρδαμώμου ἐμφερής· ἔτι καὶ δομνὴ καὶ δηκτικὸν τῇ γούσει καὶ ἰφαλμυρίζον μετὰ θερμοσίας, ἔντε τῇ παρατρύβει μὴ ταχέως δαυνόμενον καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χροῶδες καὶ λείον ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ὅζων. Δοκίμαξε δὲ ἀπὸ μιᾶς ὀρίξης λαμβάνων τὸν θαλλόν, εὐχερὴς γὰρ ἡ τοιαύτη δοκιμασία· τὰ γὰρ θραύσματα μίγματα τυγχάνει καὶ

72) Ald. addit γὰρ, quod repetit Asulan. Habent et cod. C. N. X. Omittunt Cornar., Goupyl., Sarac.

73) Ald. φέρειν.

74) Ald. κρίσις: sphalma videtur, sicut autea χρεῖα loco χροῖα.

75) Πηγανίζουσα deest in Ald.

camentis admistum eadem quae illud praestat. Est denique ad multa perquam utilis.

Cap. XIII. [De Cinnamomo.] Cinnamomi plures sunt species, gentilitiis nominibus designatae. Excellit vero quod Mosylon dicunt, quod quamdam habet similitudinem cum cassia, quae mosylitis vocatur: ex hoc vero (praestat) recens, colore nigricans, e vinoso cinerascens, tenuibus virgultis et laevibus satisque nodosis, perquam odoratum: quippe optimum fere ex peculiari fragrantiae indole dignoscitur: siquidem invenitur et cum optima ac peculiari indole odor rutam quodammodo aut cardamomum referens. (Praefertur) et gustu acre, submordax ac salsedinis participes cum vi exaestuante, quodque tritum haud cito in fibrillas asperas abit, et dum frangitur pulvisculum (lanuginem) edit, laeviaque habet internodia. Facturus periculum ab una radice sume surculum: sine negotio enim fit probatio. Namque fragmenta miscellanea quaedam sunt,

κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν τὰ κρείττονα περιπνέοντα καὶ πληροῦντα τὴν ὄσφρησιν, ἐμποδίζει τὴν τοῦ ἥττονος ἐπίκρισιν. Ἔστι δὲ καὶ ὀρεινὸν, παχὺ, κολοβόν, σφόδρα ὑποκιρρόν τὴν χροάν· καὶ τρίτον παρὰ τὸ μόσυλον, μέλαν καὶ λίαν εὐῶδες, εὐερνῶδες δὲ καὶ οὐ πολυγόνατον· τέταρτον λευκόν, χαῦνον, ὀγκῶδες ἰδέσθαι καὶ εὐτελές, εὐθραυστόν τε καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν, κασσίζουσιν· πέμπτον τῇ ὀσμῇ πληκτικόν ⁷⁶, ὑποκιρρόν τε καὶ προσεμφερές τὸν φλοιὸν κασσία πυρρᾶ, πρὸς τὴν ἀφὴν δὲ στερεόν, οὐ πάνυ ἰνῶδες ⁷⁷, παχύρριζον· τούτων δὲ τὸ πνέον λιβανωτοῦ ἢ μυρσίνης ἢ κασσίας ἢ ἀμώμου εὐωδίας, ἥττόν ἐστιν. Ἀπολέγου δὲ τὸ λευκόν καὶ τὸ ψωρῶδες καὶ τὸ ῥυσσόκαρπον καὶ τὸ μῆ ⁷⁸ λεῖον, καὶ τὸ ξυλῶδες δὲ κατὰ τὴν ῥίζαν ὡς ἄχρειον παραιτοῦ ⁷⁹. Ἔστι δέ τι καὶ ἄλλο ὅμοιον ⁸⁰ τὸ καλούμενον ψευδοκιννάμωμον, εὐτελές, οὐκ εὐτονον τῇ ὀσμῇ, ἐκκελυμένον

76) Ald. male : πέμπτον τὴν ὀσμὴν ὑποκιρρόν.

77) Aldinam secuturo aptior videtur haec lectio, quam codicum C. N. X., qui οἰνῶδες. Liber enim arboris est cinnamomum, verum fibrosus.

78) Μῆ cum Andr. Lacuna, quod deglupto cortice liber laevis solus utilis subest.

79) Ald. ξυλῶδες· τὴν ῥίζαν δὲ ὡς ἄχρειαν παραιτοῦ.

80) Ὅμοιον non habet Ald.

atque adeo, cum primum fit experimentum, quae praestantiora fuerint, dum halitu suo olfactum obruunt, deterioris iudicium impediunt. Est et montanum, crassum id, truncum, colore admodum fulvum: itemque tertium a Mosylo, nigricans ac valde odoratum, attamen fruticosum, nec ita multis interstinctum geniculis. Quartum vero album est, fungosum, aspectu tuberosum ac vile, fragile magnaque radice cassiam redolente praeditum. Quintum odore nares ferit, fulvescit, corticemque habet cassiae rufae similem, tangenti vero solidum, non valde fibrosum, sed crassa radice gaudens. In hoc genere, quod tus, myrtum, cassiam et amomum odoris suavitate aemulatur, deterius est. Reice album et lichenosum et rugoso cortice praeditum, pariter id quod neutiquam laeve, sed lignosum et radici proximum est, tanquam inutile repudiato. Est et aliud quiddam simile, quod adulterinum vocatur cinnamomum, vile, odoris invalidi viribusque defectum.

δὲ καὶ τῇ δυνάμει· καλεῖται δὲ καὶ ζίγγιβερ ξυλοκιννάωμον ὄν, ἔχον δὲ τινὰ ἐμφέρειαν κινναμώμῳ. Ἔστι δὲ ξυλῶδες κιννάωμον, ἔχον ῥάβδους μακρὰς⁸¹ καὶ ῥωμαλέας καὶ τὴν εὐωδίαν πολὺ καταδεστέραν⁸². λέγεται δὲ ὑπ' ἐνίων καὶ κατὰ γένος διαφέρειν τοῦ κινναμώμου τὸ ξυλοκιννάωμον, ἐτέρας ὃν φύσεως. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶν κιννάωμον θερμαντικὴν, οὐρητικὴν, μαλακτικὴν, πεπτικὴν· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα πινόμενον, καὶ προστιθέμενον μετὰ σμύρνης καὶ ἰορόλοις θηρίοις καὶ θανασίμοις ἀροῦζι· καὶ τὰ ταῖς κόρραις ἐπισκοτοῦντα ἀποκαθαίρει· θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει⁸³. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει μετὰ μέλιτος ἐπιχρισθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας καὶ κατάρροους, ὕδρωπας, νεφρίτιδας, δυσουρίας· μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πολυτελέσι μύροις, καὶ καθόλου ἐστὶ πολύχρηστον. Ἀποτίθεται δὲ εἰς διαμονὴν λεῖον οἶνω ἀναλαμβάνόμενον καὶ ξηραίνόμενον ἐν σκιᾷ⁸⁴.

81) Sic Ald., Cornar., Goupyl., Saracen. μακρὰς C. Asulan.

82) Sic Ald. καταδεστέρας Asulan. et qui sequuntur.

83) Ald. interponit καὶ ἐστὶ διουρητικόν, quod hic inepte.

84) Addunt Ald. et Asulan.: Ἔστι δὲ τι λεγόμενον κιννάωμον, ὃ ἔνιοι ψευδοκιννάωμον καλοῦσιν, εὐερονὲς σφόδρα καὶ παχυρὰ βδότερον·

Appellatur et quiddam zingiber, quod habet aliquam cum cinnamomo affinitatem, cum tamen sit xylocinnamomum. Est vero lignosum cinnamomum virgultis longis robustisque praeditum, sed odore longe cinnamomo inferioribus. Sunt et qui xylocinnamomum genere ipso a cinnamomo differre dicant, quasi alterius sit naturae. Omne autem cinnamomum vim habet calefacientem, urinas moventem, mollientem, coctioni faventem: potum menstrua ducit et fetus appositum cum myrrha, expedit etiam contra animalia venenata (morsuque) letifera. Quae pupillis caliginem offundunt, discutit: calefacit simul et attenuat. Illitum ex melle lentigines et maculas e solis ardore contractas exterit. Facit et ad tusses, catarrhos, hydropes, rennum vitia urinaeque difficultatem. Quin et unguentis pretiosis admiscetur, ac in universum ad multa est utile. Quo diutius eduret, tritum vino excipitur, in umbra siccatur, ac ita reconditur.

Κεφ. ιδ'. [Περὶ Ἀμώμου.] Ἀμώμον ἐστὶ θαμνίσκος οἷοναὶ βότρυς ἐκ ξύλου ἀντεμπλεγμένος ἑαυτῷ. Ἐχει δέ τι καὶ ἄνθος μικρὸν ὡς λευκοῦ, φύλλα δὲ βρυωνία ὅμοια. Κάλλιστον δὲ ἐστὶ τὸ ἀρμένιον, χρυσαῖον τῇ χροᾷ, ἔχον τε τὸ ξύλον ὑπόκιρρον, εὐώδες ἱκανῶς· τὸ δὲ μηδικὸν διὰ τὸ ἐν πεδίοις καὶ ἐν ἐφύδροις τόποις φύεσθαι ἀδυνατώτερον· ἐστὶ δὲ μέγα καὶ ὑπόχλωρον καὶ πρὸς τὴν ἀφὴν ἀπαλὸν καὶ ἰνῶδες τοῖς ξύλοις, ὀριγανίζον⁸⁵ τῇ ὁσμῇ· τὸ δὲ ποντικὸν ὑπόκιρρον, οὐ μακρὸν οὐδὲ δύεθραυστον, βοτρυῶδες, πληρεὲς καρποῦ καὶ τῇ ὁσμῇ πληκτικόν. Ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ λευκὸν ἢ ὑπερύθρον, οὐ πεπιλημένον ἢ συμπεπλεγμένον, λελυμένον δὲ καὶ διακεχυμένον, σπέρματος πλήρες ὁμοίου βοτρυθίοις, βαρὺ, σφόδρα εὐώδες, δίχα εὐρώτος, καὶ δοιμὺ, δάκνον τὴν γεῦσιν, ἀπλοῦν τὴν χροᾷ καὶ οὐ ποικίλον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικὴν, ξηραντικὴν, ὑπνοποιοὺν, ἀνώδυνον τῷ μετώπῳ καταπλασσόμενον· φλεγμονὰς τε καὶ μελικηρίδας πεπαίνει καὶ διαφορεῖ· σκορπιοπλήκ-

κατὰ πολλὰ μέντοι γε ἐλαττούμενον κινναμώμου κατὰ τε ὁσμὴν καὶ γεῦσιν. Omittunt Cornar., Goupyl. et Saracen.

35) Sequor Oribasium et Ald., seriores plerique habent *πηγανίζον*.

Cap. XIV. [De Amomo.] Amomum est fruticulus in uvae modum suoapte ligno in se ipsum convolutus. Flores habet parvos forma levcoii, folia vero bryoniae similia. Praestantissimum censetur armenium, aureo colore, ligno fulvescente, apprime odoratum. Medicum, quoniam in campestribus nascitur et aquosis, infirmius est. Est autem grande et subviride, ad tactum molle lignosisque partibus fibrosum, odore origanum referens. Ponticum subfulvum est, nec longum nec fractu difficile, fructibus refertum et odore nares feriens.

Deligito autem recens, album et subrubrum, non compactum aut complexum, sed solutum ac diffusum, semine refertum acinis simili, ponderosum, valde odoratum, situs expers, acre, gustatu mordicans, simplici colore minimeque vario. Vim habet calefacientem, constringentem, siccantem: somnum conciliat doloremque sedat fronti illitum. Inflammationes ac meliceridas maturat ac discutit.

τους τε μετ' ὠκίμου καταπλασθέν ὠφελεῖ· ποδαγρικοῖς συμβάλλεται, καὶ παρηγορεῖ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ τὰς ἐν σπλάγχνοις σὺν σταφίδι· πρὸς δὲ τὰ γυναικεῖα⁸⁶ καὶ ἐν ἐγκαθίσμασι χρήσιμον· ποθὲν δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ ἀρμόζει ἥπατικοῖς, νεφριτικοῖς, ποδαγρικοῖς. Μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις καὶ τοῖς πολυτελεστάτοις τῶν μύρων. Δολύζουσι δὲ τινες τὸ ἄμωμον τῇ λεγομένῃ ἀμωμίδι, ἐμφερεῖ οὖση τῷ ἄμωμῳ, ἀνόσμω μέντοι καὶ ἀκάσπῳ, γεννωμένη δὲ ἐν Ἀρμενίᾳ, ἀνθὸς ἐχούσῃ ἐμφερὲς ὀριγάνῳ. Δεῖ δὲ ἐν ταῖς τῶν τοιούτων δοκιμασίαις τὰ θραύσματα φεύγειν· ἐκλέγου δὲ τὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ἔχοντα κλάδους τελείους.

Κεφ. ιε'. [Περὶ Κόστου.] Κόστος διαφέρει ὁ ἀραβικός, λευκὸς ὢν καὶ κοῦφος, πλείστην ἔχων καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀσμὴν· δευτερεύει δὲ ὁ ἰνδικὸς⁸⁷ μέλας ὢν καὶ κοῦφος ὡς νάρθηξ· τρίτος δέ ἐστιν ὁ συριακός, βαρὺς, τὴν χροᾶν πυξώδης, πληκτικὸς τῇ ὀσμῇ· ἄριστος δέ ἐστιν ὁ πρόσφατος, λευκός, πλήρης δι' ὅλου, πυκνός, ξηρὸς, ἀτρεηδόνιστος, ἄβρωμος, γεύσει δηκτικὸς καὶ πυρῶδης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμομαν-

86) καὶ ἐν προσθέτοις addit Ald.

87) Ἀδρὸς Ald. deest in codd. C. N. X. Oribas. ὠραῖος.

A scorpione ictos ex ocimo illitum iuvat. Podagricis confert, cum uva passa lenit quoque oculorum viscerumque inflammationes. Ad muliebria etiam insessu utile. Decoctum potum congruum est hepaticis, nephriticis, podagricis. Additur quoque et antidotis et pretiosissimis unguentis. Sunt qui amomum sic dicta amomide adulterant, amomo simillima, sed odoris experte et fructu destituta, nascente in Armenia, cuius flos origano assimilis est. In huiusmodi probationibus fragmenta fugienda sunt, eligenda vero, quae ab una radice integros habeat surculos.

Cap. XV. [De Costo.] Costus excellit arabicus, candidus et levis, eximio suavique odore praeditus. Secundum locum obtinet indicus, crassus enim est et levis ad ferulae modum. Tertius est syriacus, gravis, colore buxeus, odore feriens. Optimus est recens, candidus, omnino farctus, densus, aridus, a vermibus non erodatus, odoris virosi expers, gustu mordicans et fervidus. Vim habet

τικὴν, διουρητικὴν, ἐμμήνων ἀγωγὸν, καὶ τῶν περὶ ὑστέραν παθῶν ἀρωγόν, ἐν προσθέμασι καὶ καταντλήμασι καὶ πυρι-
άσει· πινόμενος δὲ ἐχοδήκτοις βοηθεῖ⁸⁸, καὶ πρὸς θώρα-
κος πόρους καὶ σπάσματα καὶ ἐμπνευματώσεις μετ' οἴνου καὶ
ἀψινθίου· καὶ ἀφροδίσια μὲν παρορμᾷ μετ' οἰνομέλιτος· ὕγει
δὲ καὶ ἐλμινθα πλατεῖαν μεθ' ὕδατος· σύγχρισμά τε ῥιγοῦσι
μετ' ἐλαίου πρὸ τῆς ἐπισημασίας, καὶ παραλυτικοῖς· καθαι-
ρει δὲ καὶ ἔφηλιν καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος· μίγνυ-
ται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις· μιγνύουσι δ' ἐνίοι τὰς
ῥωμαλεωτάτας τοῦ κομμαγηνοῦ ἐλενίου ῥίζας, δολοῦντες αὐ-
τόν· εὐχερὲς δὲ ἡ διάγνωσις, οὔτε γὰρ πυροῦ τὴν γεῦσιν τὸ
ἐλένιον, οὔτε τὴν εὐωδίαν εὐτονον καὶ πληκτικὴν παρέχει.

Κε φ. ις'. [Περὶ Σχοίνου.] Σχοῖνος, ἡ μὲν τις γίνεται
ἐν Λιβύῃ, ἡ δὲ ἐν Ἀραβίᾳ, ἑτέρα δὲ ἐν τῇ Ναβαταίᾳ⁸⁹
λεγομένη, ἥτις ἐστὶ κρατίστη· δευτερεύει δὲ ἡ ἀραβικὴ, ἣν
ἐνίοι βαβυλώνιον καλοῦσι, οἳ δὲ τευχῆτιν. Ἡ δὲ λιβυκὴ
ἄχρηστος· ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἔμπυρόν, πολυανθῆ,

88) Pondus οὐγγιῶν β' Ald., aut Cornarii οὐγγίας ἡμίσεως.

89) E Plinio 21, 72. Codices fere ἀβατέλη. Ald. ἀβαταία.

calefacientem, diureticam, menstrua ducentem. Uteri vi-
tiis adminiculo est vel apposita vel affusionibus vel foti-
bus. Potus vipera demorsis auxiliatur, et in thoracis af-
fectibus, spasticisque ac flatibus, dum cum vino et ab-
sinthio sumitur.

Venerem stimulat e mulso: quin et latum vermem ex
aqua pellit. Contra rigores accessus febriles praecedentes
nec non in paralysisibus ex oleo inunctum prodest. Macu-
las a sole productas cum aqua melleque illitus expurgat.
Additur quoque in malagmata et antidota. Nonnulli autem
admistis helenii commageni validissimis radicibus ipsum
adulterant. Sed facile deprehenditur dolus, siquidem ne-
que gustu fervet helenium, neque fragrantia insignis est
potenti sensumque feriente.

Cap. XVI. [De Schoeno.] Schoenus alius nascitur
in Libya, alius in Arabia, quidam vero e regione Naba-
taea dicta optimus est. Secundo loco nominandus arabi-
cus, a quibusdam babylonius, ab aliis teuchitis dictus:
libycus autem inutilis. Selige recentem, summe rufum,

σχιζομένην δὲ ἐμπόρφυρον καὶ λευκὴν⁹⁰, καὶ ῥοδίζουσιν τῇ εὐωδίᾳ, ἐπειδὴν τρίβηται ταῖς χερσὶ, καὶ δάκνουσιν τὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως· χρῆσις δὲ τοῦ ἄνθους καὶ τῶν καλάμων καὶ τῆς ῥίζης. Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικὴν, ἐμμήνων ἀγωγὴν, πνευμάτων διαλυτικὴν, κεφαλῆς καθαρῆς καὶ ὑποστύφουσιν⁹¹ μετρίως, ἔτι δὲ θρεπτικὴν⁹², πεπτικὴν καὶ ἀναστομωτικὴν. Τὸ μὲν οὖν ἄνθος αὐτῆς ποτίσμασι χρῆσιμον πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ πόνους στομάχου, πνεύμονος, ἥπατος, νεφρῶν· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις· ἡ δὲ ῥίζα στυπτικωτέρα· διὸ καὶ τοῖς ἀσσωδέσι στομάχοις δίδεται, ὑδρωπιῶσί τε καὶ σπάσμασι < ἂν ὅλκῃ μετ' ἴσου πεπέρεως πρὸς ἡμέρας τινάς. Τὸ δὲ ὑπόξιμα αὐτῆς ταῖς περὶ μήτραν φλεγμοναῖς εἰς ἐγκάθισμα ἀρμόδιον.

Κεφ. ιζ'. [Περὶ Καλάμου.] Κάλαμος ἀρωματικὸς φύεται μὲν ἐν Ἰνδίᾳ· ἔστι δὲ αὐτὸς κάλλιστος ὁ κιθῶς, πυκνογόνατος καὶ εἰς πολλοὺς σκινδαλμοὺς θραυόμενος, γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα, ὑπόλευκος, ἐν δὲ τῇ διαμασσήσει

90) Codicēs sic legunt; λεπτὴν Ald. et Sarac.

91) Ὑπαλλακτικὴν Const. huc non quadrat.

92) Ald. Asulan. θρεπτικὴν. Goupyl. τροπτικὴν.

flore copioso, quique dum scinditur et purpurascit et albescit, manibus tritus odorem rosaceum emittit, multoque cum fervore linguam mordet. Usus est floris, culmorum radicisque. Vim habet urinas mensesque ciendi, flatus discutiendi; caput (tamen) gravat, modice astringit, quin et nutrit, coctioni favet, vasorumque oscula aperit. Flos eius in potiones adhibitus utilis ad sanguinis reiectiones et ad dolores stomachi, pulmonum, hepatis renumque. Additur et antidotis. Radix magis astringit, ideo in fastidiis stomachi exhibetur, hydropicis etiam et convulsis ad drachmam unam cum pari piperis pondere per aliquot dies. Decoctum eius vero confert insessu ad uteri inflammationem.

Cap. XVII. [De Calamo aromatico.] Calamus aromaticus nascitur in India. Est vero optimus fulvus, crebro geniculatus, quique confractus in assulas multas dissilit, plenam habens araneorum fistulam, subalbidus, in com-

γλίσχρος, στυπτικός, ὑπόδρομος. Λύνεται δὲ οὖρα κινεῖν ποθείς· ὅθεν ἀρμόζει μετ' ἀγρώστεως ἢ σελίνου σπέρματος ἀφεψηθείς καὶ ποθείς ὑδρωπικοῖς, νεφριτικοῖς, στραγγουριῶσι, ῥήγμασιν. Ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενος καὶ προστιθέμενος· βῆχάς τε ἰᾶται ὑποθυμιάμενος καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, τοῦ καπνοῦ διὰ σύριγγος ἐλκομένου τῷ στόματι. Ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκαθίσματα γυναικεῖα⁹³. Μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ θυμιάμασι πρὸς εὐωδίαν.

Κεφ. ιη'. [Περὶ Βαλσάμου.] Βάλσαμον· τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λυκίου⁹⁴ ἢ πυρακάνθης βλέπεται, φύλλα ἔχον ὅμοια πηγάνω, λευκότερα δὲ πολλῶ καὶ αἰεὶ θαλλέστερα, γιννώμενον ἐν μόνῃ Ἰουδαίᾳ, κατὰ τινα αὐλῶνα, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· διαφέρειν αὐτὸ ἑαυτοῦ τραχύτητι καὶ μήκει καὶ ἰσχνότητι. Λέγεται γοῦν τὸ λεπτόν καὶ τριχωδὲς τοῦ θάμνου θεριστόν, ἴσως διὰ τὸ εὐχερῶς θερίζεσθαι, ἰσχνὸν ὄν. Τὸ δὲ ὑποβάλσαμον λεγόμενον ὀπίζεται ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα

93) Ald. καὶ ἐγκλύσματα. Hoc additamentum deest in X. et aliis.

94) Vera lectio e cod. C. N. λευκοῦ inaptum. Ald. iam λευκοῦ ἢ λυκίου. Serapion intellexit *granum viride*, quae est species Pistaciae.

manducando viscidus, astringens et subacris. Potus ad urinam ciendam valet. Quare cum gramine aut apii semine decoctus et bibitus convenit hydropicis, renum vitio laborantibus, iis qui urinae difficultate laborant, aut quibus aliquid ruptum est. Menses quoque et potu et appositu trahit. Tussi suffitu medetur tum per se tum cum resina terebinthina, ore nimirum hausto per fistulam fumo. Decoquitur etiam ad muliebres insessus. Miscetur denique malagmatis et suffitibus ad conciliandam odoris gratiam.

Cap. XVIII. [De Balsamo.] Balsamum. Est autem arbuscula lycii aut pyracanthae statura, folia habet rutae similia, sed multo albidiora et magis sempervirentia. Nascitur in sola Iudaea, in convalle quadam, et in Aegypto. Differt a se ipsum asperitate, longitudine et gracilitate. Quod igitur in frutice tenue est et capillaceum, dicitur demessum, probabiliter quia ob gracilitatem facile demetiendum est. Quod vero opobalsamum dicunt, excipitur aestivo sub ortu canis ardore, incisa ferreis ungui-

καύμασιν, ἐντεμνομένου σιδηροῦς ὄνυξι τοῦ δένδρου· ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὥς καθ' ἕκαστον χρόνον⁹⁵ μὴ πλεῖον ἢ ἕξ ἢ ἑπτὰ χόας συναθροῖζεσθαι· πωλεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ⁹⁶ πρὸς διπλοῦν ἀργύριον. Ἔστι δὲ ὁπὸς καλὸς ὁ πρόσφατος, τῇ ὁσμῇ εὐτονος καὶ εἰλικρινής, καὶ⁹⁷ παροξίζων, εὐδίετος, λεῖος, στύφων καὶ δάκνων μετρίως τὴν γλῶσσαν. Δολοῦται δὲ ποικίλως· οἱ μὲν γὰρ χρίσματα μίσγουσιν αὐτῷ⁹⁸, ὥς τὸ τερεβίνθινον, κύπρινον, σχίνινον, σούσινον, βαλάνινον, μετώπιον, μέλι, κηρωτὴν μυρσίνην ἢ κυπρίνην ὑγρὰν λίαν⁹⁹. ἐλέγχεται δὲ εὐχερῶς ὁ τοιοῦτος· ἐπισταγείς γὰρ ὁ ἀκέραιος εἰς ἔριον ὕφος καὶ ἐκπλυνθεὶς κηλὶδα οὐ ποιεῖ οὐδὲ σπῖλον· ὁ δὲ δεδολωμένος προσμένει· καὶ γάλακτι δὲ ἐπισταγείς πήγνυσι τοῦτο, ὅπερ δεδολωμένος οὐ δρᾷ· ἔτι ὁ ἀκέραιος ἐπιχυθεὶς γάλακτι ἢ ὕδατι χεῖται ταχέως καὶ γαλακτοῦται· ὁ δὲ δεδολωμένος ἐπιπλεῖ καθάπερ ἔλαιον, συστρεφόμενος καὶ διαχέομενος ἀστεροειδῶς· τῷ μέντοι χρόνῳ καὶ ὁ ἀκέραιος πα-

95) Sarac. ἔτος.

96) Additur in Ald. σταθμὸς αὐτοῦ.

97) Μὴ παροξίζων, quod editiones habent, contrarium codicibus, ipsi naturae et iis, quae de coagulo lactis sequuntur.

98) Ald. χρίσματος μίσγουσιν αὐτό.

99) Ald. λεῖαν.

bus arbore. Sed tam paucum exstillat, ut eodem tempore vix plures quam sex aut septem congii colligantur. Venditur autem in loco natali duplo argento. Est vero bonus succus qui recens est, validi odoris et sincerus, acidulus, dilutu facilis, laevis, astringens, modiceque linguam mordens. Vario modo adulteratur. Alii unguina admiscent, quale est terebinthinum, cyprinum, lentiscinum, liliaceum, balaninum ac metopium, tum et mel et ceratum myrtinum aut cyprinum liquidissimum. Probatio autem facilis. Genuinus enim succus laneae telae instillatus, si dein eluitur, neque maculam facit neque notam ullam linquit: adulteratus vero inhaeret. Lacti dein instillatus id coagulat, quod adulterinus haudquaquam facit. Quin et sincerus lacti aut aquae infusus celeriter diffunditur ac lactescit, adulterinus contra olei ad instar innatat, circumactus aut stellae in modum expansus. Attamen sincerus etiam vetustate spissescens se ipso deterior evadit.

χυνόμενος, ἑαυτοῦ χείρων γίνεται. Πλανῶνται δὲ οἱ νομίζοντες τοῦτον τὸν ἀκέραιον ἐπισταγέντα ὕδατι χωρεῖν εἰς βάθος πρῶτον, εἶτα ἀναπλεῖν εὐδιάχυντον¹⁰⁰.

Τὸ δὲ ξύλον¹, ὃ καλεῖται ξυλοβάλαμον, δόκιμόν ἐστι τὸ πρόσφατον καὶ λεπτόκαρπον καὶ πυρρὸν, εὐῶδες, βραχὺ² πνέον ὀποβαλσάμου. Τοῦ δὲ καρποῦ, καὶ γὰρ τούτου ἡ χρῆσις ἀναγκαία, ἐκλέγου τὸν ξανθόν, πλήρη, μέγαν, βαρὺν, δάκνουτα τῇ γεύσει³ καὶ πυροῦντα, μετριῶς παραπνέοντα τοῦ ὀποβαλσάμου. Φέρεται δὲ τι ἀπὸ τῆς Πέτρας, ᾧ δολῶσιν τὸν καρπὸν, σπέρμα ὑπερικῶ ὅμοιον· ὅπερ γνώση ἐκ τοῦ μῆζόν τε εἶναι καὶ κενὸν καὶ ἀδύναμον, πεπεριζόν⁴ τῇ γεύσει.

Δύναμιν δ' ἔχει ἐνεργεστάτην ὁ ὀπός, θερμοαντικώτατος ὢν, σμήχων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καὶ τὰς περὶ μήτραν ψύξεις ἰώμενος, προστιθέμενος μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα, καὶ ῥίγη συγχρισθεὶς λύει·

100) C. διόχυντον.

1) Ald. addit ἑαυτοῦ.

2) Sic Ald., Cornar., Goupyl. et Saracen. Negotium facessit Asul., qui τραχὺ cum lacuna, ita et codd. Vindobonenses.

3) Ald. τῇν γεῦσιν.

4) Ald. πεπεριζεῖν.

Falluntur autem qui genuinum hunc aquae instillatum existimant protinus fundum petere, post vero, cum facile diffundatur, sursum natare.

Lignum, quod xylobalsamum appellatur, probatur recens, sarmentis tenuibus, rufum, odoratum, per breve tempus opobalsami odore. E fructus genere, nam et huius necessarius est usus, eligito flavum, plenum, grandem, ponderosum, gustu mordacem ferventemque, modice opobalsamum redolentem. Asportatur a Petra oppido semen hyperico simile, quo fructum adulterant: sed ex eo dignoscies, quod maius illud sit, inane, ignavum, piperisque sapore.

Vim habet succus efficacissimam, ut qui maxime calefaciat, extergat quae pupillis caliginem offundunt, atque cum cerato rosaceo appositus muliebribus frigore correptis medeatur. Menses quoque, secundas fetusque ducit, rigores illitu solvit, sordidaque ulcera purgat.

καθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρά τῶν ἐλκῶν. Ἔστι δὲ καὶ πεπτι-
κὸς καὶ οὐρητικὸς πινόμενος, δυσπνοοῦσιν ἀρμόζων καὶ τοῖς
ἀκόνιτον πεπωκόσι μετὰ γάλακτος, καὶ θηριοδήκτοις· μίγνυ-
ται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις· καὶ καθό-
λου δραστηκωτάτην ἔχει τὴν δύναμιν ὁ ὁπὸς τοῦ βαλσάμου,
δευτέραν ὁ καρπὸς, ἐλαχίστην δὲ τὸ ξύλον. Ὁ δὲ καρπὸς⁵
πινόμενος ἀρμόζει πλευριτικοῖς, περιπνευμονικοῖς, βήσσουσιν,
ισχιαδικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, στρο-
φουμένοις, δυσουροῦσιν, θηριοδήκτοις, καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα
δὲ ὑποθυμιάματα εὐθετεῖ· καὶ εἰς ἐγκαθίσματα ἀφειψόμενος
ἀναστομοῖ τὴν μήτραν, ἐπισπώμενος⁶ ὑγρασίαν. Τὸ δὲ ξύ-
λον τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τῷ καρπῷ, ἥσσονα μέντοι· βοη-
θεῖ δὲ ἀφειψθὲν ὕδατι καὶ πινόμενον ἀπεψίαις, στρόφοις,
θηριοδήκτοις, σπωμένοις, οὐρά τε ἄγει καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ
τραύματα μετὰ ἰριδος ἀρμόζει ξηρᾶς· ἀνάγει δὲ καὶ λεπίδας·
μίγνυται⁷ δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων στύμματα.

Κεφ. ιθ'. [Περὶ Ἀσπαλάθου.] Ἀσπάλαθος, [οἱ δὲ
ἐρυσίσκηπτρον, οἱ δὲ σφάγγον, οἱ δὲ φάσγανον, Σύροι δὲ

5) Καρπὸς deest in Ald. 6) Ald. καὶ ἐπισπᾶται. 7) Ald. πηγνυται.

Quin et potus coctionem iuvat urinasque ciet, aegre spi-
rantibus convenit, nec non cum lacte et iis, qui aconitum
hauserunt, nec non a vipera demorsis. Miscetur et aco-
pis, malagmatis et antidotis. Ac in universum efficacissi-
mam habet vim balsami liquor, proximam huic fructus,
minimam lignum. Fructus potui datus convenit pleuriti-
cis, peripneumonicis, tussientibus, ischiadicis, comitialibus,
vertiginosis, orthopnoicis, torminosis, difficulter mingenti-
bus et a vipera morsis: aptus etiam ad muliebres suffitus,
itemque decoctus insessu vulvam aperit, humiditate ex-
hausta. Lignum easdem cum fructu vires habet, sed mi-
niores. Ex aqua coctum et potum adminiculo est in mala
digestione, torminibus, venenatorum morsibus, convulsio-
nibus. Lotium ducit et capitis vulneribus cum iride sicca
confert: squamas etiam ossium extrahit. Denique ad un-
guentorum spissamenta additur.

Cap. XIX. [De Aspalatho.] Aspalathus [quem alii
erysisceptron, alii sphagnon aut phasganon, Syri vero dia-

διάξυλον καλοῦσι] θάμνος ἐστὶ ξυλώδης, ἀκάνθαις πολλαῖς κεκορημένος⁸, γεννώμενος ἐν Ἰστροῦ, Νισύρω τε καὶ Συρίᾳ καὶ Ῥόδῳ, ᾧ χρῶνται οἱ μυρεῖοι εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. Ἔστι δὲ καλὸς ὁ βαρὺς καὶ μετὰ τὸ περιφλοισθῆναι ὑπέρουθρος ἢ πορφυρίζων, πυκνὸς, εὐώδης, πικρίζων ἐν τῇ γεύσει. Ἔστι δὲ τι καὶ ἕτερον εἶδος αὐτοῦ, λευκὸν, ξυλῶδες, ἄνοσμον, ὃ δὴ καὶ χεῖρον καθέστηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν μετὰ στύψεως, ὅθεν πρὸς τὰς ἄφθας ἐψηθεῖς μετ' οἴνου καὶ διακλυζόμενος ἀρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ἐν αἰδοίοις νομᾶς καὶ ἀκαθαρσίας ἐγκλυζόμενος⁹. Ἐμβροῦά τε κατασπᾶ μιννύμενος πεσσῶ. Τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κοιλίαν ἴστησι καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ποθὲν, δυσουρίαν τε καὶ ἐμπνευμάτωσιν λύει.

Κεφ. κ'. [Περὶ Βρύου.] Βρύον, ὑπό τινων δὲ σπλάγχνον¹⁰ καλεῖται, εὗρισκόμενον ἐπὶ δένδρων κεδρίνων ἢ λευκίνων ἢ δρυίνων. Διαφέρει δὲ τὸ κεδρίνον, δεύτερον δὲ τὸ λεύκινον· ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐωδέστερον καὶ λευκὸν καλὸν, τὸ δὲ μελανίζον χεῖρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μέ-

8) Ald. ἀκάνθας πολλὰς κεκτημένος.

9) Goupyli additamento καὶ πρὸς τὰς ὀζαίνας carent codd.

10) Ald. σπλάγγνον.

xylon appellant,] frutex est lignosus, spinis confertis praeditus. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria et Rhodo, eoque unguentarii ad spissanda unguenta utuntur. Probaturn ponderosus, detracto cortice rubens aut in purpuram vergens, densus, odoratus et gustu amaricans. Est et alterum genus candidum, lignosum, inodorum, quod etiam deterius habetur. Vim habet calefacientem cum astrictione, unde coctus cum vino et collutus ad aphthas expedit, atque ad rodentia et impura genitalium ulcera. Pessu additus fetus detrahit. Decoctum ipsius alvum sistit sanguinisque cursus, urinae quoque difficultates et flatus pellit.

Cap. XX. [De Bryo.] Bryum, quod nonnulli splachnon dicunt, invenitur in arboribus cedro aut populo aut quercui affinis. Praestat autem cedrinum, inferius populeum. Bonum est odoratius et candidum, nigricans vero deterius. Vim habet astringentem, in calido frigi-

σὴν θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ¹¹, ποιοῦν πρὸς τὰ περὶ μήτραν ἐν ἀφεψήμασιν εἰς ἐγκάθισμα· μίγνυται δὲ καὶ μύροις βαλανίοις καὶ χρίσμασι διὰ τὸ ἐν αὐτῷ στυπτικόν, καὶ εἰς θυμιαμάτων τε καὶ ἀκόπων σκευασίαν ἐστὶν εὐθετον.

Κε φ. κα'. [Περὶ Ἀγαλλόχου.] Ἀγάλλοχον ξύλον ἐστὶ φερόμενον ἐκ τῆς Ἰνδίας καὶ Ἀραβίας, ῥοικὸς θυίνῳ ξύλῳ, ἐστιγμένον, εὐῶδες, παραστῦφον ἐν τῇ γεύσει μετὰ ποσῆς πικρίας, φλοιὸν ἔχον δερματώδη καὶ ὑποποίκιλον· ποιεῖ δὲ διαμασσώμενον καὶ διακλυζόμενον τὸ ἀφέψημα πρὸς εὐωδίαν στόματος· καὶ διάπασμά τε ὅλου τοῦ σώματός ἐστι. Θυμιάται δὲ ἀντὶ λιβανωτοῦ. Ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ < ὀλκῇ πινομένη, στομάχου πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καύσωνα παρηγορεῖ· τοῖς τε ἀλγοῦσι πλευρὸν καὶ ἥπαρ ἢ δυσεντερικοῖς ἢ στροφουμένοις ἀρήγει πινομένη μεθ' ὕδατος.

Κε φ. κβ'. [Περὶ Νασκάφθου.] Νάσκαφθον, οἱ δὲ νάρκαφθον, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κομίζεται· ἐστὶ δὲ φλοιῶδες, συκαμίνου λεπίσμασιν ῥοικὸς, θυμιώμενον διὰ τὴν

11) Haec desunt in cod. Par. et in Ald.

doque mediam; facit decoctus insessu ad affectus matricis. Admiscetur etiam unguentis balaninis et illitibus propter inspissandi vim, commodus quoque ad suffituum et acorporum praeparationem.

Cap. XXI. [De Agallocho.] Agallochum lignum est ex India et Arabia asportatum, thyino ligno simile, punctatum, odoratum, gustu subastringens cum quadam amaritudine, cortice tunicato et subvariegato. Facit autem commanducatum itemque decocto collutum ad commendandum oris halitum et ad diapasma totius corporis. Ad suffimenta loco turis adhibetur. Radix vero drachmae unius pondere pota stomachi colluviem, imbecillitatem ardoremque mitigat. Iis quoque, quos lateris et hepatis dolor male habet, aut qui intestinorum difficultate torminibusque laborant, ex aqua pota opitulatur.

Cap. XXII. [De Nascaphtho.] Nascaphthon, aliis narcaphthon, pariter ex India deferitur. Est vero corticosum, ei simile, quod e moro deglubitur, suffitur odoris

εὐωδιάν, καὶ μὴ γνύμενον τοῖς σκευαστικοῖς¹² θυμιάμασι, ὡφελοῦν καὶ μήτραν ἐστεγνωμένην¹³ ὑποθυμιασθέν.

Κεφ. κγ'. [Περὶ Καγκάμου.] Κάγκαμον δάκρυόν ἐστιν ἀραβικοῦ ξύλου, σμύρνη ποσῶς εἰκόδς, βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει, ὥπερ ὡς θυμιάματι χρῶνται· ὑποκαπνίζουσι δὴ τὰ ἱμάτια μετὰ σμύρνης καὶ στύρακος. Δύναμιν δὲ ἱστορεῖται ἔχειν ἰσχυραντικὴν τῶν καταπιμέλων, τριωβόλου πληθὸς πινόμενον σὺν ὕδατι καὶ ὀξυμέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας· δίδεται καὶ σπληνικοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς καὶ ἀσθματικοῖς· ἔμμηνά τε ἄγει σὺν μελικράτῳ· καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ταχέως, καὶ ἀμβλυωπίας ἰᾶται, διεθὲν οἴνω· πρὸς τε μυδῆσεις οὐλῶν καὶ ὀδονταλγίας ὡς οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ.

Κεφ. κδ'. [Περὶ Κύφειας.] Κῦφι θυμιάματος ἐστὶ σκευασία κεχαρισμένη θεοῖς· χρῶνται δὲ αὐτῷ κατακόρως οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῖς· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, καὶ ἀσθματικοῖς δίδεται ἐν ποτίσμασι¹⁴. σκευασίαι δὲ αὐτοῦ ἐμφέρονται πλείονες, ἐν αἷς ἐστὶ καὶ αὕτη· κυπείρου ἡμίξεστον, ἀρκευθίδος

12) Sic. C. N. X.; σκευαστοῖς Ald.

13) Ald. ἐστεγνωμένην.

14) X. ποτήμασι.

gratia, additur etiam factitiis suffimentis. Iuvat quoque suffitu matricem obstructam.

Cap. XXIII. [De Cancamo.] Cancamon est lacrima arabici ligni, myrrham quadantenus referens, virosi gustus, qua tanquam suffimento utuntur. Suffumigant et vestes, additis myrrha et styrace. Vim ipsi tribuunt nimis obesos emaciandi, si ternum obolorum pondere ex aceto aut aceto mulso per plusculos dies bibatur. Datur et lienosis, comitialibus et qui spirituum difficultate laborant. Menses ex aqua mulsa prolicit. Oculorum cicatrices confestim exterit, hebetudini visus medetur, vino dilutum. Quin et adversus gingivas humore praegnantentes dentiumque dolores est si quid aliud efficax.

Cap. XXIV. [De Cyphi.] Cyphi est suffimenti compositio Diis accepta, qua Aegyptii sacerdotes abunde utuntur. Additur et antidotis, et iis, qui spiritus difficultate exercentur, potum exhibetur. Plures circumferuntur praeparationes, in quibus una haec est: Sumito cyperi sexta-

ἀδράς τὸ αὐτό· σταφίδων λιπαρῶν ἐκχιγαρτισμένων μνᾶς ιβ'· ῥητίνης ἀποκεκαθαρμένης μνᾶς ε'· καλάμου ἀρωματικοῦ, ἀσπάλαθου, σχοίνου, ἐκάστου μνᾶν α'· σμύρνης < ιβ'· οἶνου παλαιοῦ ξέστας θ'· μέλιτος μνᾶς β'· ἐκχιγαρτίσας τὴν σταφίδα κόψον καὶ λέανον μετ' οἶνου καὶ σμύρνης, καὶ τὰ ἄλλα κόψας καὶ σήσας, μίξον τούτοις, ἕασόν τε συμπιεῖν ἡμέραν α'· εἴτα ἐψήσας τὸ μέλι ἄχρι κολλώδους συστάσεως, μίξον ἐπιμελῶς τὴν ῥητίνην τετηκυῖαν· εἴτα τὰ λοιπὰ συνανατρίψας ἐπιμελῶς ἀποτίθεισο εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον.

Κεφ. κέ'. [Περὶ Κρόκου.]¹⁵ Κρόκος [οἱ δὲ κάστωρ, οἱ δὲ κυνόμορφος, προφηταὶ αἷμα Ἡρακλέους]. Ἀμείνων μὲν ἐστὶν ὁ κυρόκιος ἐν Κιλικίας, ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ Κυρόκου, δεύτερος ὁ λυκιακὸς ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ Ὀλύμπου, τρίτος ὁ ἐξ Αἰγῶν τῆς Αἰολίδος· ὁ δὲ κυρηναϊκὸς καὶ σικελικὸς¹⁶ ἀσθενέστεροι μὲν εἰσι τῇ δυνάμει, πολύχυλοι δὲ καὶ εὐθλαστοί, διὸ καὶ τοὺς πολλοὺς πλανῶσιν¹⁷. Εἰς δὲ τὴν ἰατρικὴν χρῆ-

15) Omne hoc caput, confusum in editionibus, integrum restitui e codd. C. et N.

16) ὁ ἐκ Κεντορίας πάντων τῶν κατὰ Σικελίαν editiones.

17) Ald. sic: λαχανῶδεις ὄντες πάντες· διὰ μέντοι τὸ πολύχυλον.

rium dimidium, baccarum iuniperi crassiorum tantumdem; unvarum passarum pinguium acinis expertium minas duodecim; resinae purgatae minas quinque; calami aromatici, aspalathi, schoeni, singulorum minam unam: myrrhae drachmas duodecim; vini vetusti sextarios novem; mellis minas duas. Uvam passam, exemtis acinis, tundito et cum vino ac myrrha subigito, cetera tusa cribrataque his admisceto, sinitoque combibere diem unum. Tum melle cocto ad glutinis molem, resinam eliquatam curiose admisce, ac tum demum etiam reliqua, diligenter simul contrita, tandem vase fictili recondito.

Cap. XXV. [De Croco.] Crocus [alii castor, alii cynomorphon, prophetae sanguinem Herculis vocant]. Optimus est corycius e Cilicia, a Coryco; secundum locum obtinet lycius, qui in Olympo Lyciae nascitur; tertius ex Aegis Aeolidis provenit. Cyrenaicus ac siculus vi infirmiores sunt, licet succulenti ac expressu faciles: ideo etiam multos decipiunt. Ad medicum usum optimus est

σιν ἄριστος ὁ πρόσφατός τε καὶ εὐχρους, ὀλίγον ἔχων λευκὸν¹⁸, ὑπομήκης, ὁλόκληρος¹⁹, πλήρης, ἀλέτω²⁰ εὐπνους, ἐν τε τῇ διέσει τὰς χεῖρας βάπτων, οὐκ εὐρωτιῶν, ὑπόδριμυς· ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος ἢ ἄωρος ἢ παλαιός ἐστιν ἢ ἀποβεβρεγμένος. Δολοῦνται δὲ μιννυμένου κροκομάχματος, ἢ δι' ἐψήματος ὑπαλειφόμενος, συντετριμμένης εἰς τὸ βαρυσταθμίσαι λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης. Ἐλέγχεται δὲ τῷ κονιορτῶδες ὑπάρχειν ἢ ἐψήματος ὁδωδὴν, καὶ διαινόμενον μὴ εἰλικρινῇ προσβάλλειν τὴν εὐωδίαν. Θέσσαλος μὲν οὖν φησι μόνον εὐώδη αὐτόν· οἱ δὲ καὶ θανάσιμον εἶπον διδόναι αὐτοῦ ἰὼν τρεῖς < μεθ' ὕδατος. Κατὰ δὲ τὸ ἀληθές διουρητικός ἐστι καὶ ἡρέμα παραστύφων· διὸ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα ποιεῖ περιχρίόμενος μεθ' ὕδατος καὶ πρὸς ῥευματισμὸν ὀφθαλμῶν καὶ ὧτων· μετὰ γάλακτος συμπλέκεται κολλυρίοις ὠτικοῖς καὶ στοματικοῖς· ἐστὶ δὲ καὶ ἀκραιπάλος· ἢ

καὶ εὐχρουν οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θυίαν βάπτοντες, τούτῳ χρῶνται: in quo sequuntur editiones posteriores.

18) Edit. addunt ἐπὶ τῆς ἑλικος, quod aegerrime intelligitur.

19) Edit. ὁλομελής, ἄθραυστος. Marcell. legit in nonnullis codd. εὐθραυστος.

20) Codd. habent ἀλήτης, ἀλλής, ἀνελλιπής.

recens ac probe coloratus, albedinis nonnihil admixtum gerens, longiusculus, integer, plenus, dum teritur suaviter spirans, humectus manus tingens, situ haud corruptus, subacris. Qui talis non est, vel immaturus habetur, vel vetustate exoletus, vel humore depravatus. Adulteratur vero admixto crocomaginate aut sapa sublita, simul tritis etiam, ut pondus increseat, lithargyro aut molybdaena. Probatum autem eo, quod pulveris quicquam superest aut sapae odor, aut si humectatur, quod sinceram odoris suavitatem non prodit. Thessalus quidem bene olentem cum duntaxat dixit; alii et letale eius venenum exhiberi asseruerunt ad drachmas tres cum aqua. Si res ad verum exigitur, urinam movendi et leniter astringendi vim habet. Hinc facit ex aqua illitus ad erysipelata et ad rheumatismos oculorum auriumque. Cum lacte comprehenditur collyriis ad aurium orisque affectus. Crapu-

ρίζα δὲ τῆς αὐτὸν φερούσης πόας μετὰ γλυκέος πινομένη οὖρα κινεῖ.

Κεφ. κς'. [Περὶ Κροκομάγματος.] Τὸ δὲ κροκόμαγμα γίνεται ἐκ τοῦ κροκίνου μύρου, τῶν ἀρωμάτων ἐκπιεσθέντων καὶ ἀναπλασθέντων. Ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐῶδες καλὸν, μέσως κατάσφυρνον, βαρὺ, μέλαν, ἄξυλον, ἐν τῷ διεθῆναι ἱκανῶς κροκῶδες τὴν χροάν, λεῖον, ὑπόπικρον²¹, βάπτον ἰσχυρῶς τοὺς ὀδόντας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐπιμένον τε συχνὰς ὥρας· τοιοῦτον δ' ἔστι τὸ ἀπὸ Συρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτοῦντων ταῖς κόραις, οὖρητικὴν, μαλακτικὴν, πεπτικὴν, θερμαντικὴν· ἀναλογεῖ δὲ κατὰ ποσὸν τῇ τοῦ κρόκου δυνάμει· πλεῖστον γὰρ τούτου μετέιληφεν.

Κεφ. κς'. [Περὶ Ἑλενίου.] Ἑλένιον [οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ περσικὴν, οἱ δὲ μηδικὴν, οἱ δὲ Ὀρέστιον, οἱ δὲ νεκτάριον, οἱ δὲ κλεωνίαν, οἱ δὲ βάτον ἰδαῖαν²², οἱ δὲ φλόμον ἰδαῖον²³ καλοῦσι, Ῥωμαῖοι τερμινάλιον, οἱ δὲ ἡνουλα καμ-

21) Sic Oribas. Alii ὑπόκιρρον, quod hic nullius est, quia κροκῶδες iam praecessit.

22) C. βατονειδέαν.

23) C. ὄλυμον ἰδαῖον.

Iam etiam arcet. Radix herbae crocum ferentis e passo pota urinas ciet.

Cap. XXVI. [De Crocomagmate.] Crocomagma e crocino fit unguento, expressis aromatis et in pastillos digestis. Praestat, quod odoratum est, modice myrrheum, ponderosum, nigrum, ligni ramentorum expers, quod satis dilutum croci colorem reddit, laeve, subamarum, dentes linguamque vehementer multasque horas persistente colore tingens. Tale est, quod e Syria provenit. Vim habet detergendi, quae pupillis caliginem offundunt, urinam ciendi, molliendi, concoquendi et calefaciendi. Croci vires quodammodo aemulatur, quippe cuius plurimum particeps est.

Cap. XXVII. [De Helenio.] Helenium [alii symphyton, alii persicam aut medicam, alii Orestiam, alii nectarium, aut cleoniam, alii rubum idaeum, alii phlomon idaeum vocant, Romani terminalium aut inulam campa-

πάντα, Αἰγύπτιοι λήνης,] φύλλα ἔχει φλόμῳ τῷ στενοφύλλῳ²⁴ παραπλήσια, τραχύτερα δὲ καὶ ἐπιμήκη· καυλὸν δ' ἀνίσχιδασύν, διπηχυαῖον καὶ μείζονα, γωνιοειδῆ, οὐκ ἐκ μεγάλων διαστημάτων τὰ φύλλα ἔχει, καὶ παρὰ τὰς γωνίας ἐξοχὰς τινὰς παρατεταγμένας εἰς φύλλων πρότυπα· ἀφ' ἐκάστης μασχάλης ἀνθὴ μήλινα καὶ καρπὸς ἐν αὐτοῖς ὡς φλόμου κατὰ τὴν προσοφὴν κνησημονὴν ποιοῦν²⁵. Καυλὸν δὲ οὐκ ἀνίσχισιν ἐν τισὶ τόποις, ῥίξαν ὑπόκιρρον, εὐώδη, μεγάλην, ὑποδριμεῖαν²⁶, εὐαγῆ, ἀφ' ἧς εἰς τὴν φύτευσιν, καθάπερ ἐπὶ τῶν κρίνων ἢ ἄρων, λιπαραὶ παραφυάδες λαμβάνονται. Γίνεται δὲ ἐν ὄρεινοις καὶ συσκίοις καὶ ἐνίκμοις²⁷ τόποις. Ὀρύσσεται δὲ ἡ ῥίζα θέρους καὶ τεμνομένη ξηραίνεται· κινεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον οὖρα καὶ ἔμμηνα· αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα λαμβανομένη ἐν λυκίῳ²⁸ μετὰ μέλιτος, ἀρμόζει βηξίν, ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἐμπνευματώσεσι, θηρίων δήγμασι, καθόλου θερμαντικὴ ὑπάρχουσα. Τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς ἐπιπλάττεται ἀφεψηθέντα μετ' οἴνου ἰσχυαδικοῖς ὥφε-

24) C. N. habet additamentum ἰδαίῳ, quod e synonymo notho φλόμῳ ἰδαίῳ forte irrepsit.

26) Haec omnia e cod. Neapol.

26) Oribas. ὑλόπικρον.

27) X. ἀνίκμοις, sicut et Ald. et Asul.

28) Cod. C. N. sic. Solus Aldinus habet ἐκλεκτῷ.

nam, Aegyptii lenes] folia habet phlomo angustifolio similia, sed asperiora et oblonga. Caulem emittit hirsutum, bicubitalem, angulatum, folia e non magnis interstitiis et ad angulos prominentias quasdam in foliorum protypum dispositas. E quavis axilla flores lutei, et fructus in illis, ut phlomi, qui tactu pruritum facit. Caulem autem in quibusdam locis non emittit, radicem subfulvam, odoratam, grandem, subacrem, tactu mollem, ex qua ad consitionem, sicut in liliis arisque fit, opimae propagines decerpuntur. Nascitur in locis montosis, umbrosis et humidis. Foditur autem radix aestate, et concisa siccatur. Decoctum eius bibitum urinas ducit et menses: ipsa vero radix cum lycio et melle sumta prodest in tussibus, spiritus difficultate, ruptis, spasmis, flatibus, bestiarum moribus, cum in universum calefaciat. Folia eius e vino cocta utiliter ischiadicis illinuntur. Palato grata (radix)

λίμως· ἔστι δὲ εὐστομος²⁹ ταριχευθεῖσα ἐν γλυκεῖ· ξηράναντες γὰρ αὐτὴν ἐπ' ὀλίγον οἱ ἄλμεινται, εἶτα ἀφεψήσαντες ἀποβρέχουσιν ὕδατι ψυχρῷ, εἶτα βάλλοντες εἰς ἔψημα, ἀποτίθενται εἰς χοῆσιν· ποιεῖ δὲ λεία πινομένη αἱμοπτοϊκοῖς.

Κεφ. κη'. [Περὶ Ἑλενίου αἰγυπτίου.] Ἑλένιον ἄλλο ἱστορεῖ Κρατεύας γεννᾶσθαι ἐν Αἰγύπτῳ· πόα δέ ἐστι κλωνας ἔχουσα πηχυαίους ἐπὶ γῆς ἐρῶμένους, ὥσπερ τὸ ἔρπυλλον· φύλλα δὲ τοῖς τοῦ φακοῦ ὅμοια, μακρότερα³⁰ δὲ καὶ πολλὰ περὶ τοῖς κλωνίοις, ῥίζαν ὠχρὰν, πάχος δακτύλου μικροῦ, κάτωθεν λεπτὴν, ἄνωθεν δὲ παχυτέραν³¹, φλοιὸν ἔχουσα μέλανα· φύεται δὲ ἐν παραθαλασσίαις τόποις καὶ γεωλόφοις³². Δύναμιν δ' ἔχει μετ' οἴνου πινομένη μία ῥίζα θηριοδῆκτοις βοηθεῖν.

Κεφ. κθ'. [Περὶ ἐλαίου ὠμοτριβοῦς.] Ἐλαιον πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χοῆσιν ἄριστον τὸ ὠμοτριβές, ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται. Τούτου διαφέρει τὸ νέον, ἄδηκτον, εὐῶδες· χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τὴν τῶν μύρων κατασκευήν.

29) Ald. εὐστόμαχος.

30) μικρότερα Anguillara p. 177. ex ipso Cratevae textu.

31) πλατυτέραν Anguillara p. 177., sequentibus omissis.

32) Marcell. Vergil, λεία, sed sine fide codicum.

dulci condita. Salgamarii enim paullulum eam siccant, tum decoctum in aquam frigidam demergunt, postea in defrutum coniiciunt, et ad usum reponunt. Trita potaque ad sanguinis sputa confert.

Cap. XXVIII. [De Helenio aegyptio.] Aliud Helenium Cratevas refert in Aegypto nasci. Herba est ramis cubitalibus, humi procumbentibus, sicut serpylli. Folia lenti similia, sed longiora et crebra circa ramos, radicem pallidam, digiti minimi crassitie, infra attenuatam, apice vero crassiorem, cortice nigro praeditam. Gignitur in locis maritimis et tumulosis. Vim habet una radix e vino pota contra serpentium ictus opitulantem.

Cap. XXIX. [De oleo ex immaturis olivis.] Optimum id oleum est ad usum per sanitatem, quod et omphacium dicitur. Praecellit recens, mordacitatis expers, suaveolens. Tale est et ad praeparationem unguentorum

Ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχον, διὰ τὸ στύφειν, καὶ οὐλῶν σταλ-
τικὸν καὶ ὀδόντων κρατυντικὸν, κρατούμενον ἐν τῷ στόματι,
καὶ ἰδρώτων ἐφεκτικόν.

Κεφ λ'. [Περὶ ἐλαίου κοινοῦ.] Τὸ δὲ καὶ παλαιότερον
καὶ λιπαρώτερον εἰς τὴν τῶν φαρμάκων χρῆσιν εὐθετον. Κοινῶς
δὲ πᾶν ἐλαιον θερμαντικόν ἐστι καὶ μαλακτικὸν τῆς σαρκὸς,
δυσπερίψυκτα φυλάσσει τὰ σώματα καὶ ἐτοιμότερα πρὸς τὰς
ἐνεργείας ποιοῦν. Ἔστι δὲ καὶ εὐκοίλιον καὶ μαλακτικόν,
ἀμβλύνόν τε τὰς τῶν ἐλκούντων φαρμάκων δυνάμεις ἐν τῇ
μίξει· δίδεται δὲ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα συνεχῶς πινόμενον
καὶ ἐξεμούμενον· καθαίρει δὲ ὅσον κοτύλη σὺν πτισάνης ἴσῳ
χυλῷ ποθὲν ἢ ὕδατι· στροφουμένοις τε ἐν ποτῷ ὠφελίμως
δίδεται μετὰ πηγάνου ἐψηθὲν κυάθων ἐξ πληθους, ἐλμινθάς
τε ἐκβάλλει· καὶ ἐνίεται δὲ τὸ αὐτὸ μάλιστα πρὸς τὰς εἰ-
λεώδεις. Τὸ δὲ παλαιὸν θερμαντικώτερον καὶ διαφορητικώ-
τερον· πρὸς ὀξυδορκίαν τε ὑπάλειμμα· ποιητέον³³ δὲ, εἰ μὴ
παρεῖη τὸ παλαιὸν ἐλαιον οὕτω, κατεράσας³⁴ εἰς ἀγγεῖον

33) Sic Cornar. Vulgo μικτέον.

34) Sic Ald.; κατακράσας Asulan., κατακεράσας Cornar., Goupyl.,
Sarac.

utile, quin etiam stomacho gratum ob astringentem vim.
Ore si contineatur, gingivas contrahit dentesque firmat.
Sudores denique cohibet.

Cap. XXX. [*De oleo communi.*] Quod vetustius
est ac pinguius, ad medicamentorum parationem idoneum.
In universum autem omne oleum calefacit, carnem emol-
lit, corpora ne perfrigescant tuetur, et ad functiones ob-
eundas alacriora reddit. Bonam etiam alvum molliendo
facit: ad haec hebetat admistum exulcerantium medicami-
num vires. Propinatur insuper ad letifera venena, sic ut
iugitur bibatur et evomatur. Purgat heminae mensura
cum pari ptisanæ succo aut aqua epotum. Iis, qui tormi-
nibus vexantur, utiliter porrigitur in potu cum ruta de-
coctum sex cyathorum mensura: ita et vermes eiicit. In-
funditur id ipsum et ad iliosos affectus. At vetus tum
magis calefacit, tum fortius discutit: sublinitur quoque
ad visum acuendum. Fit autem, si defuerit vetus oleum,

τοῦ παρόντος τὸ κρεῖσσον, ἔψε ἕως οὗ σχῇ μέλιτος πάχος καὶ χρῶ· τὴν γὰρ αὐτὴν τῷ προειρημένῳ εἰσφέρεται δύναμιν.

Κεφ. λ'α'. [Περὶ ἑλαίου ἐκ τῆς ἀγρίας ἑλαίας.] Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἑλαίας ἔλαιον στυπτικώτερον, πρὸς μὲν τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν δεύτερον· κεφαλαλγοῦσι δὲ ἀντὶ ῥοδίνου ἀρμόζει, ἐπέχον καὶ ἰδρωῶτας καὶ τρίχας ῥεούσας· ἀποσμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας καὶ ψώρας καὶ λέπρας, βράδιόν τε πολιοῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπαλειφόμενον.

Κεφ. λβ'. [Ἐλαιον λευκόν.] Λευκαίνεται δὲ ἔλαιον οὕτω· λαβὼν τὸ τῇ χροᾷ μὲν λευκόν, τὴν ἡλικίαν δὲ μὴ πλεόν ἐνιαυσίου, ἔγχε εἰς κεραμοῦν ἀγγεῖον πλατύστομον, καινόν· ἔστρωσαν δὲ μέτρῳ κοτύλαι ρ'· εἴτα θείς ὑφ' ἥλιον ἀνάχει κόγχῳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὸ μέσον, ὑπόθεν τῇ καταφορᾷ χρώμενος, ἵνα τῇ συνεχεῖ κινήσει³⁵ καὶ πληγῇ μεταβάληται καὶ ἀφρίσῃ· τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ βρέξας τήλειως καθαρᾶς < ν' ἐν ὕδατι θερμῷ, ἔμβαλε μαλακὴν γενομένην εἰς τὸ προειρημένον ἔλαιον χωρὶς τοῦ στραγγίσαι τὸ ὕδωρ·

35) Ald. κυλήσει, X. κυήσει, P. κυκήσει.

tali modo. Praesentis olei praestans defundito in vas, ad mellis molem cognito, eoque modo utitor. Eandem enim cum praedicto vim asciscit.

Cap. XXXI. [De oleo sylvestris olivae.] Quod e sylvestri oliva (exprimitur) oleum, vehementius astringit, et ad usum sanorum secundum sibi locum vindicat. Caput dolentibus rosacei vice convenit. Sudores sistit et defluos capillos inhibet. Quin etiam furfures et achores, scabiem ac lepras extergit, moraturque canos, si quotidie illinitur.

Cap. XXXII. [Oleum candidum.] Candidum redditur oleum sequenti modo. Sumito album colore nec anniculo vetustius et in fictile novum lati oris infundito centum heminarum mensura. Dein soli expositum quotidie circa meridiem concha refundito, ex alto deturbans, ut continua motitatione et concussione agitatum mutetur et spumescat. Octava die foenum graecum purgatum drachmarum quinquaginta pondere aquaque calida maceratum atque adeo remollitum, aqua interim neutiquam ex-

προσαπόδος δὲ καὶ δαλὸν πιτύνης ὡς ὅτι³⁶ λιπαρώτατον καὶ εἰς λεπτὰ κατεσχισμένον τὰς ἴσας ὀλκὰς καὶ οὕτως ἔασον ἄλλας ὁκτὼ ἡμέρας διελθεῖν· μετὰ δὲ τὰντας ἀνάξει τῷ κόγχῳ τὸ ἔλαιον· τό τε λοιπὸν, εἰ μὲν εἴη τοῦ τέλους τετευχὸς εἰς καινὸν ἄγγειον προκεκλυσμένον³⁷ οἴνω παλαιῷ κατεράσας³⁸ ἀποτίθεσο, προϋποστρωμένων μελιλωτίνων στεφανίσκων³⁹ ὀλκῶν ἰά καὶ ἱριδος τῆς ἴσης· εἰ δὲ μὴ πάλιν ἐν ἡλίῳ θετέον αὐτό· καὶ ἐργαστέον ἄχρις οὗ λευκὸν γένηται.

Κεφ. λγ'. [Περὶ σικωνίου ἐλαίου.] Ἐνεστι δὲ τῶν προειρημένων καὶ Σικυνώνιον οὕτω σκευάζειν· εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον πλατύστομον ἐγχέας νέου ἐλαίου ὠμοτριβοῦς καὶ λευκοῦ χόαν α', καὶ ὕδατος ἡμίχουν ἔψε κούφῳ πυρὶ, κινῶν πραέως· ὅταν δὲ ἀναξέσῃ δις, ὑπόσπασον τὸ πῦρ, καὶ ψύξας ἀποκόγχισον τὸ ἔλαιον· εἴτα ἄλλο ἐπιδοὺς ὕδωρ, συνανάξασον αὐτῷ, καὶ τὰ λοιπὰ ποιήσας καθὼς ὑποδέδεικται,

36) ὡς ὅτι, duplex augmentum superlativi saepius occurrit in Dioscor.; sed hic deest in Ald.

37) προκεκλυσμένον Ald., Asul., Cornar., Goupyl.

38) Ald. κεράσας, Asul. κατακεράσας, quem sequuntur Goupyl. et Sarac. Nostra lectio a Cornario proponitur.

39) ἁλίσκων vulgo interponitur ἄτοπον καὶ ἀσημόγραφον. Ald. ἀλύζων.

pressa, in supradictum oleum coniicito. Insuper addito taedam pineam perquam pingnem et in tenues assulas concisam pari pondere, itaque dies alios octo elabi sinito. His transactis conchae oleum denuo confundito. Quod superest, si finem assecutum fuerit, in vas novum prius vino vetere elutum, substratis autea sertulis e meliloto factis drachmas undecim cum iridis pari pondere, defundito ac recondito. Sin autem nondum (candorem contraxerit) oleum rursus insolandum et opus ipsum repetendum, donec candidum evaserit.

Cap. XXXIII. [De Sicyonio oleo.] E praedictis licet et Sicyonium sic parare. In lebetem oris ampli stanno obductum olei recentis omphacini candidique congiungium unum, aquae vero dimidium infundito, tum igne levi coquito, leniter agitando. Cum bis efferbuerit, ignem subtrahito et ubi refrixerit, concha depleto. Dein alia adiecta aqua simul iterum fervefacito, ac reliquis, sicut antea

ἀπόθου. Σκευάζεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν Σικυωνίᾳ, Σικυνώνιον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ποσῶς θερμαντικὴν, ἀρμόζον ἐν πυρετοῖς καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθει· χρώνται δὲ αὐτῷ καὶ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῷ στυλβώτρῳ.

Κεφ. λδ'. [Ῥύπος βαλανείων.] Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναίρόμενος δύναται θερμαίνειν, μαλάσσειν, διαφορεῖν, ῥαγάσι τε καὶ κονδυλώμασιν ἐν διαχρίστοις.

Κεφ. λε'. [Ῥύπος ἐκ τῆς παλαιστρας.] Ὁ δὲ ἐκ τῆς παλαιστρας προσεληφώς τὴν κόνιν, ὁικῶς δὲ ῥύπῳ, τὰς περὶ τοὺς κονδύλους συστροφὰς ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰσχυιαδικούς θερμὸς ἀντὶ μαλάγματος ἢ πυρίας ἐπιτιθέμενος.

Κεφ. λς'. [Ῥύπος γυμνασίων.] Καὶ ὁ ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων τοίχοις ῥύπος καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων θερμαίνει τε καὶ διαχεῖ τὰ δύσπεπτα φύματα καὶ πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἔλκη πρεσβυτικά ἀρμόζει.

Κεφ. λς'. [Περὶ Ἐλαιομέλιτος.] Ἐλαιόμελι κατὰ Πάλμυραν⁴⁰ τῆς Συρίας ἐκ τοῦ στελέχους ἐλαίων⁴¹ μέλιτος πα-

40) Παλμυρὰ Asulan., Goupyl., Saracen. τὰ παλαιὰ C. N. Ald. 3' ἀλμυρὰ coniecit Cornarus, ut Plinio 15, 7. responderet. Sed ἀλμυρὰ pro παραλλοῖς dici, insolentissimum.

41) Ἐκ τίνος στελέχους ἔλαιον vulgo inepte, cum nec oleum sit, nec ignota arbor, quae id largitur, sed ipsa olea.

monitum, peractis reponito. Conficitur vero hoc praeprimis in Sicyonia, unde nomen accepit. Vim habet quadantenus calefacientem, febribus nervorumque affectibus accomodatam. Utuntur eo et mulieres ad nitorem cuti inducendum.

Cap. XXXIV. [De sordibus balnearum.] Sordes in balneis collectae calefaciunt, molliunt, discutiunt, rimis sedis et condylomatis perunctione prosunt.

Cap. XXXV. [De sordibus palaestrae.] Sordes, quae e palaestra pulverem sibi adiungunt, prioribus similes, articulorum nodis impositae iuvant, prosunt etiam calidae, ad malagmatis aut fomenti instar admotae ischiadicis.

Cap. XXXVI. [De sordibus gymnasiorum.] Sordes e gymnasiorum parietibus simulacrisque (derasae) calefaciunt ac dispergunt tubercula cruda, locis a cute nudis ulceribusque inveteratis conferunt.

Cap. XXXVII. [De elaeomelite.] Elaeomeli circa Palmyram Syriae e trunco olearum melle crassius fluit,

χύτερον ῥεῖ, γλυκὺ τῇ γεύσει, ὅπερ πινόμερον πλῆθος κυάθων β' μετὰ κοτύλης μιᾶς ὕδατος. ἄγει κατὰ κοιλίαν ὤμὸν καὶ χολῳδες· ἐννωθροὶ δὲ γίνονται καὶ ἔκλυτοι οἱ λαμβάνοντες, ὅπερ οὐ δεῖ εὐλαβεῖσθαι· διεγείρειν δὲ αὐτοὺς μὴ ἐῶντας καταφέρεσθαι.

Σκευάζεται δὲ ἐκ τοῦ λίπους τῶν θαλλῶν ἔλαιον· ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστον καὶ παλαιὸν καὶ παχὺ καὶ λιπαρὸν, οὐ τεθολωμένον· θερμαίνει δὲ ιδίως ποιοῦν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἐγχριόμενον, καὶ λέπρας καὶ ἀλγῆματα περὶ νεῦρα ἐγχριόμενον ὠφελεῖ.

Κε φ. λή'. [Περὶ κίκινου ἐλαίου.] Κίκινον ἔλαιον σκευάζεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν ὠρίμων κροτώνων ὅσον ἂν δόξη καὶ ψύξας εἰς ἥλιον, καταστρώσας θειλοπέδου τρόπον, ἕως ἂν ὁ περικείμενος φλοιὸς ἀπορῥαγῇς ἐκπέσοι, συναγαγὼν τὴν σάρκα, ἔμβαλλε εἰς ὄλμον καὶ κόψας ἐπιμελῶς εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον ὕδωρ ἔχοντα βάλε καὶ ἀνάβρασον ὑποκαίων· ὅταν δὲ ἀνῶσι τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα πᾶσαν, ἄρας τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἀπόψα μύακι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον καὶ ἀποτίθεσο. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ δαψιλοῦς

dulce gustatu, quod ad cyathos duos cum aquae hemina bibitum crudum biliosumque humorem alvo detrahit. Sed qui assumere, torpescunt viribusque deficiuntur, attamen eo terreri minime oportet. Quin excitandi sunt, neque permittendum ut gravius consopiantur.

Paratur et ex liquore unguinoso surculorum oleagineorum oleum, cuius optima species est vetus, crassa, adiposa nec tamen turbida. Calefacit, singularique adminiculo est in caligine oculorum illitum, pariterque inunctum iuvat in lepris et nervorum doloribus.

Cap. XXXVIII. [De oleo ricini.] Ricini oleum tali modo paratur: Sumito maturorum ricinorum quantum libet, siccato in sole, substrata crate, donec cortex ambiens ruptus deciderit, tum carnem colligens in pilam coniicito ac diligenter tusam in lebetem stanno obductum aqua plenum transferto succensoque igne fervefacito. Cum vero insitum humorem prorsus deposuerint, sublato ab igne lebetete, tollito conchula innatans oleum ac recondito. Aegyptii autem, quoniam maiore ipsis copia opus est, aliter

χορῆξιν, ἐτέρως αὐτὸ σκευάζουσι· μετὰ γὰρ τὸ καθάραϊ εἰς μύλην ἀποδιδόντες τοὺς κρότωνα, ἀλήθουσιν ἐπιμελῶς· εἴτα εἰς σφυρίδας ἐμβαλόντες τὸ ἡλεσμένον⁴², δι' ὀργάνου ἐκθλίβουσιν. Ὁριμοὶ δὲ εἰσιν οἱ κρότωνα, ὅταν ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτοὺς σφαιρίων ἀπολύωνται. Ποιεῖ δὲ τὸ κίκινον πρὸς ἀγῶρας καὶ ψώρας καὶ τὰς ἐν ἔδρᾳ φλεγμονὰς, πρὸς τε ὑστέρας μύσεις καὶ διαστροφὰς, ἔτι δὲ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ὠταλγίας· ἐμπλάστοις τε μὴ γὰρ ἐμπρακτοτέρας αὐτὰς ἐργάζεται· ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν ὑδατῶδες ποθὲν, ἐκκρίνει δὲ καὶ ἔλμινθας.

Κεφ. λθ'. [Περὶ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου.] Ἀμυγδαλίνον ἔλαιον, ὃ τινες μετώπιον καλοῦσι, σκευάζεται οὕτως. Ἀμυγδάλων πικρῶν χοίνικας δ' καθάρας καὶ ξηράνας, κόψον ὑπὲρ ῥυλίνῳ ἐν ὀλμῳ κούφως, μέχρις μᾶζα γένηται, ἐπιχέας τε ζεστοῦ ὕδατος κοτύλας β'· ἔα συμπιεῖν ἡμιώριον, ἀφ' ἧς πάλιν βιαίότερον τρίβε, εἴτα ἀποθλίβων πρὸς πλάκα ἐξίπου, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν δακτύλων εἰς μύακα ἀναλάμβανε· εἴτα πάλιν

42) Sic Cod. X. et Asulan. Ald. et Sarac. ἀληλεσμένον.

id conficiunt. Nam repurgatos ricinos molae mandant accurateque molunt, dein quod molitum est in sportulas coniectum torculo exprimunt. Maturi autem sunt ricini, cum folliculis eos cingentibus solvuntur. Facit vero oleum ricini ad achores et scabiem et sedis inflammationes, nec non ad uteri obstructions conversionesque, itemque ad cicatrices foedas et aurium dolores. Quin et emplastris additum efficaciora ea reddit. Potum denique aquas per alvum ducit, vermesque eiicit.

Cap. XXXIX. [De oleo amygdalino.] Oleum amygdalinum, quod aliqui metopium vocant, hoc modo paratur. Amygdalarum amiararum purgatarum siccatarumque choenicas quatuor in pila ligneo pistillo leviter contundito, donec offam referant, affusisque aquae ferventis heminis duabus sinito per horam dimidiam humorem imbibere, tumque iterum vehementius terito (massam) et ad tabellam quassatam exprimito, quodque digitis haeserit, concha excipito. Tandem massae pulvae iterum aspersa

εἰς τὸ ἀποτεθλιμμένον κοτύλην ὕδατος μίαν ἐπιχέας καὶ συμ-
πιεῖν ἑάσας τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἀποδίδωσι δὲ κοτύλην α' τὸ τε-
τραχόινικον. Ποιῖ δὲ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀλγηδόνας καὶ πνί-
γας ὑστερικές, διαστροφάς τε καὶ φλεγμονὰς τῶν αὐτῶν τό-
πων, ἔτι δὲ καὶ κεφαλαλγίας καὶ ὤτων πόνους καὶ ἤχους καὶ
συριγμούς· ὠφελεῖ δὲ καὶ νεφρτικούς καὶ δυσουριῶντας καὶ
λιθιῶντας, καὶ ἀσθματικούς καὶ σπληνικούς. Αἶρει δὲ καὶ
σπίλους ἐκ προσώπου καὶ ἐφῆλεις καὶ ῥυτίδας, μέλιτι μινύ-
μενον καὶ κρίνου ῥίζῃ καὶ κυπρίνῃ ἢ ῥοδίνῃ κηρωτῇ· καὶ ἀμ-
βλυωπίας δὲ ἐστὶν ἀνασκευαστικόν· σὺν οἶνῳ δὲ ἀχῶρας καὶ
πίτυρα σμήχει.

Κεφ. μ'. [Περὶ βαλανίνου ἐλαίου.] Ἐοικότως δὲ καὶ
τὸ βαλάνινον σκευάζεται. Δύναμιν δ' ἔχει καθαρτικὴν σπί-
λων, φακῶν, ἰόνθων, οὐλῶν μελανίας, κοιλίας καθαρτικὴν.
Ἔστι δὲ κακοστόμαχον· ἀρμόζει δὲ καὶ ὠταλγίας καὶ ἤχους
καὶ συριγμοῖς, μετὰ χηνείου στέατος ἐγχεόμενον.

Κεφ. μα'. [Ἐλαῖον σησάμινον καὶ καρούινον.] Ὁμοίως
δὲ σκευάζεται τοῖς προειρημένοις, τό, τε σησάμινον ἐκ τοῦ

aquae hemina, quam combibere siveris, idem facito. Choe-
nices autem quaterni reddunt heminam unam. Expedit
vero ad dolores matricis suffocationesque hystericas, con-
versiones etiam et inflammationes eorumdem locorum,
itemque ad capitis dolores auriumque affectus, susurrus
tinnitusque. Utile insuper iis, qui renum vitiis; urinae
difficultate et calculis laborant, asthmaticis et lienosis.
Quin et maculas tollit e facie, a sole ustis medetur, cu-
tem erugat, admixtum melli, lilii radici ceratoque cyprino
aut rosaceo. Hebetem etiam oculorum aciem emendat,
achores denique et furfures cum vino abstergit.

Cap. XL. [De balanino oleo.] Simili modo et ba-
laninum oleum paratur. Vim habet repurgandi maculas,
lentigines, varos et cicatricum nigritias. Purgat idem al-
vum, sed stomacho adversatur. Contra dolores aurium,
susurrus et tinnitus auxilio est, cum anserino adipe in-
stillatum.

Cap. XLI. [Olea sesaminum et iuglandinum.] Eo-
dem quoque, quo antedicta, modo sesaminum oleum e se-

σησάμου, καὶ τὸ καρύϊνον ἐκ τῶν βασιλικῶν καρύων συντιθέ-
μενον· δύναμιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ βαλανίνῳ.

Κεθ. μβ'. [Περὶ ὑοσκυαμίνου ἐλαίου.] Καὶ τὸ ὑοσ-
κυάμινον σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὸν λευκὸν καρπὸν, ξηρὸν,
πρόσφατον, καὶ κόψας, ὕδατι θερμῷ φύρα, ὡς προεῖρηται
ἐπὶ τοῦ ἀμυγδαλίνου· ἡλιάζων δὲ τὰ ὑπὸ χεῖρα ξηραίνόμενα
αὐτοῦ μέρη τῷ ὄλῳ ἀνάμισγε, καὶ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἄχρις ἂν
μελανθῇ καὶ δυσῶδες γένηται· εἴτα διηθήσας καὶ ἐκθλίψας^{42 a}
ἀποτίθεσο· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ πεσσοῖς μίγνυ-
ται, μαλακτικὸν ὄν.

Κεφ. μγ'. [Περὶ Κνιδελαίου.] Ὅμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ
τοῦ κνιδείου σκευάζεται κόκκου λεπτισθέντος⁴³ καὶ κοπέντος·
καθαριστικὴν δὲ ἔχει δύναμιν κοιλίας πινόμενον.

Κεφ. μδ'. [Περὶ Κνικελαίου.] Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
κνίκινον σκευάζεται· δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ τῷ διὰ τοῦ κνιδείου
κόκκου, ἀναιμὲν δὲ μᾶλλον.

Κεφ. μέ'. [Περὶ Ῥαφανελαίου.] Τὸ δὲ ῥαφάνινον
σκευάζεται ἐκ τοῦ αὐτῆς σπέρματος, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπά.

42 a) Ald. δι' ἡθμοῦ ἐκθλ. Saracen. δι' ὀθονίου διηθ.

43) C. N. X. . . λεπτισθέντος Ald., Asulan., Cornar., Saracen.

samo et iuglandinum e nucibus iuglandis paratur. Eas-
dem vero cum balanino vires habent.

Cap. XLII. [*Oleum hyoscyami.*] Hyoscyaminum sic
praeparatur: Semen ipsum album, recens, siccum accipito
et contusum aqua calida subigito, velut de amygdalino
praeceptum est. Dum vero insolabis, arescentes eius, quae ad
manus sunt, partes toti massae permisceto. Id ipsum tamdiu
facito, donec nigrescat graveolensque reddatur. Mox per lin-
teolum colatum et expressum reponito. Utile est ad aurium
dolores, pessis etiam additur propter vim mollientem.

Cap. XLIII. [*De cnidio oleo.*] Similiter paratur
quod e coccis cnidiis purgatis et tuis conficitur. Potum
ad alvum solvendam efficax est.

Cap. XLIV. [*De oleo carthami.*] Eodem quoque
modo e carthamo oleum conficitur. Vis eadem, quae cni-
dii, sed remissior.

Cap. XLV. [*De raphanino oleo.*] Id e seminibus
raphani, sicut et reliqua, paratur. Iis convenit, qui e mala

Τοῖς τε ἐκ νόσου φθειριῶσιν ἀρμόζει, καὶ τὰς περὶ τὸ πρόσ-
ωπον σμήχει τραχύτητας· χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ
τοῖς προροπήμασι συνέψοντες αὐτό.

Κεφ. μζ'. [Περὶ Μελανθελαίου.] Καὶ τὸ μελάνθινον
δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν καὶ σκευασίαν τῷ ῥαφανίνῳ.

Κεφ. μζ'. [Περὶ Σιναπελαίου.] Τὸ δὲ σινάπινον σκευά-
ζεται, λαينوμένου τοῦ σιγήπεως καὶ βροχομένου ὕδατι ψυ-
χρῷ⁴⁴, ἔπειτα μιννυμένου ἐλαίου καὶ συνεκθλιβομένου· ποιεῖ
δὲ πρὸς τὰ χρόνια ἀλγήματα μετασυγκρίνον⁴⁵.

Κεφ. μη'. [Περὶ Μυρσινελαίου.] Μυρσίνινον δὲ σκευά-
ζεται οὕτω· λαβὼν τὰ ἀπαλὰ φύλλα τῆς μελαίνης μυρσίνης
ἢ ἀγρίας ἢ ἡμέρου, κόπτε πιέζων· ἴσον δὲ τῷ χυλῷ ἐλαίου
ὀμφακίνου μίσγων, χλῖαινε ἐπ' ἀνθρώκων, ἕως ἂν συνεψηθῇ,
αἴρων τὸ ἐφιστάμενον· εὐκοπωτέρα δὲ ἢ σκευασία, τὰ ἀπαλὰ
τῶν φύλλων κόψαντα ἔψειν μεθ' ὕδατος καὶ ἐλαίου, καὶ τὸ
ἐφιστάμενον ἀποψᾶν· ἰδίως δὲ τὰ φύλλα καθέντα εἰς ἥλιον,

44) Sic cod. C. X., Par., Asulan., Cornar., Goupyl. Θερεμῷ
Ald., Ruell., Saracen.

45) Sic Ald. et Saracen. optime. μετὰ σύγκρισιν plerique codi-
ces, ut et Asulan., Cornar., Goupyl.

valetudine pedicularem morbum contraxerunt, scabrities
in facie quoque emendat. Utuntur eo Aegyptii una cum
obsoniis coquentes.

Cap. XLVI. [De oleo melanthii.] Et melanthii ole-
um easdem cum raphanino habet vires, eodem modo
parandum.

Cap. XLVII. [De sinapino oleo.] Sinapinum confi-
citur ad laevorem trito sinapis semine et aqua frigida ma-
cerato, adiecto postea oleo ac simul expresso. Facit ad
dolores diuturnos, temperiem omnem omnino mutans.

Cap. XLVIII. [De oleo myrteo.] Myrteum oleum
sic paratur: Myrti nigrae seu sylvestris seu sativae tenera
folia tundito ac exprimito: succo dein omphacii parem
mensuram admisceto et super prunis calefacito, donec si-
mul cocta fuerint, sublato eo, quod supernatat. Fucrit
vero minus operosa praeparatio, si mollia folia tusa in
aqua et oleo coxeris, et quod innatat deteriseris; peculiari
vero modo, si exposita soli folia in oleo maceraveris.

ἐν ἔλαιῳ ἀποβρέχειν· ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον σιδίοις, κυπαρίσσῳ, κυπείρῳ, σχοίνῳ· ἔστι δὲ ἐμπρακτικώτερον τῇ γεύσει πικρίζον, καὶ ἔλαιῳδες, χλωρόν, διαφανές, ὅζον μυρσίνης. Δύναμις δὲ αὐτοῦ στυπτική, σκληρυντική· διὸ καὶ ποιεῖ μὴ γινόμενον ἀπουλωτικάς, καὶ πρὸς πυρίκανστα, ἁγῶρας, πίτυρα, ἔξανθήματα, παρατρίμματα, ῥαγάδας, κονδυλώματα, ἄρθρα κεχαλασμένα· ἰδρωτάς στέλλει, καὶ ὅσα στύψεως ἢ πυκνώσεως ἔχει χρεῖαν.

Κεφ. μθ'. [Περὶ Δαφνελαίου.] Τὸ δὲ δάφνινον σκευάζεται διὰ τῶν δαφνίδων, ὅταν ὥσι δρυπετεῖς, ἐσπομένων μεθ' ὕδατος· ἐκ γὰρ τοῦ περικειμένου λέπουρ ἀνίησι λιπαρίαν τινά, ἣν διακόψαντες (διακεράσαντες) χερσὶν εἰς μύακας ἀναλαμβάνουσιν· ἔνιοι δὲ ὀμφάκινον ἔλαιον προστύψαντες κυπείρῳ καὶ σχοίνῳ καὶ καλάμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα δάφνης φύλλα ἀπαλὰ βαλόντες συνέψουσιν· οἱ δὲ καὶ δαφνίδας, ἕως ἂν ἱκανὸν γένηται τῇ ὀσμῇ· ἔνιοι δὲ καὶ στύρακα μίσχουσι καὶ μυρσίνην. Ἀρίστη δὲ πρὸς σκευασίαν ἡ ὀρεινὴ καὶ πλατύφυλλος δάφνη· διαφέρει δὲ τοῦ δαφνίνου τὸ πρόσφατον, χλω-

Nec desunt, qui oleum prius inspissent malicorio, cupresso, cypero ac schoeno. Efficacius est, quod gustu subamarum deprehenditur, oleosum, viride, pellucidum myrtumque redolens. Vis ipsius astringens et indurans, quare efficaciter medicamentis cicatricem obducentibus admiscetur. Facit quoque ad ambusta, achores, furfures, papulas, attrita, rhagadas, condylomata et laxatos articulos. Sudores compescit, denique ad omnia valet, quae astrictionem densationemve exigunt.

Cap. XLIX. [De oleo laurino.] Oleum laurinum conficitur e fructibus lauri omnino maturis aqua coctis. Tum enim ex ambeunte cortice pinguedinem quamdam exsudent, quam manibus dispersam conchula excipiunt. Nonnulli vero, ubi omphacium oleum cypero et schoeno et calamo prius inspissarunt, tenera deinde lauri folia in id coniuncta simul decoquunt. Sunt qui lauri fructus addant, dum iustus odor accesserit, alii styracem myrrhamque admiscunt. Ad eiusmodi confectionem laurus montana et latifolia est optima. Laurinum vero oleum excellit, quod

ρὸν τῇ χροᾷ, πικρότατον, δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν, κόπων λυτικὴν· ἀρμόζει καὶ τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεισι πᾶσι καὶ ὠταλγίαις καὶ κατάρροϊζομένοις. [νεφριτικοῖς δὲ τοῖς ἀπὸ ψύξεως ἄλειμμά ἐστιν ἄριστον ὥς οὐδὲν ἔτερον ὠφελοῦν]⁴⁶. Ἔστι δὲ καὶ ναυτιῶδες ποθέν.

Κεφ. ν'. [Περὶ Σχινελαίου.] Τὸ δὲ σχίνινον ὁμοίως ἐκ τοῦ καρποῦ πεπεύρου σκευασθὲν, ὥς τὸ δάφνινον, προστυφθὲν, ὑγιάζει ψώρας κτηνῶν καὶ κυνῶν· καὶ εἰς πτεσσοῦς καὶ εἰς ἄκοπα καὶ λεπρικὰ ἐπιτηδείως μίγνυται· στέλλει δὲ καὶ ἰδρωτάς. Καὶ τὸ τερεβίνθινον ὁμοίως σκευάζεται. ψύχει δὲ καὶ στύφει.

Κεφ. νά'. [Περὶ Μαστιχελαίου.] Τὸ δὲ μαστίχινον ἐκ τῆς μαστίχης λείας σκευάζεται. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρα πάντα, ἡπίως θερμαῖνον, στύφον, μαλάσσον, καὶ πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ἐπιρριπίσθησεν σκιρτώματα καὶ κοιλιακά καὶ δυσεντερικά καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου καθαῖρον

46) Abest hoc a cod. X., Paris., ab Asulan., Cornar., qui in nothis collocarunt.

recens est, colore viridi, amarissimum et acre. Vim habet calefacientem, mollientem, spiracula vasorum aperientem, lassitudines fugantem. Quin et malis nervorum omnibus, doloribus aurium et catarrhis confert: [renum vero vitio e frigore contracto laborantibus illitus est praestantissimus et, si quid aliud, utilis.] Sed potum idem nauseosum est.

Cap. L. [De oleo lentiscino.] Lentiscinum vero similiter ac laurinum e maturo fructu confectum ac prius inspissatum, scabiem iumentorum canumque sanat. Pessis, acopis et ad lepras tollendas idoneis utiliter immiscetur. Sudores etiam cohibet. Terebinthinae oleum simili modo paratur, quod siccatur et astringit.

Cap. LI. [De mastichino oleo.] Mastichinum e trita mastiche paratur. Efficax est adversus omnia matricis mala, leniter calefacit, astringit, mollit, utile etiam ad scirrhus ventriculum corripientes, ad fluxum coeliacum et dysenteriam. Vitia, quae sunt in facie, emendat

καὶ εὐχροίαν ποιοῦν· συντίθεται δὲ ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ κάλλιστον.

Κεφ. νβ'. [Περὶ συνθέσεως μύρων.] Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μύρα εὐθετεῖ ἐπ' ἐνίων παθῶν καὶ μινύμενα φαρμάκοις καὶ ἐμβροχόμενα καὶ ὀσφραινόμενα, ἀκόλουθον ἡγούμεθα καὶ τῆς τούτων παραδόσεως μεμνησθαι⁴⁷. Ταῦτα δεῖ δοκιμάζοντας ἐπιβλέπειν, εἰ ἂφ' οὗ ἡ κρᾶσις τοῦ μύρου, ἐκείνο ποιεῖ κατὰ τὴν ὀσφρησιν· ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ τοιαύτη κρῖσις· ἐπ' ἐνίων μέντοι οὐ φυλάττεται τὸ τοιοῦτον δι' ἐπικράτειαν μιγμάτων σφοδροτέρων, ὥς ἐπὶ ἀμαρακίνου καὶ κροκίνου καὶ τηλίνου καὶ ἄλλων τινῶν, ἅπερ ἐκ τῆς περὶ αὐτὰ γυμνασίας δοκιμαστέον.

Κεφ. νγ'. [Περὶ ῥοδίνου σκευασίας.] Ῥόδινον ἔλαιον γίνεται οὕτω· σχοίνου λίτρας ε' οὐγγίας ἡ', τοῦ ἐλαίου λίτρας κ' οὐγγίας ε' κόψας καὶ φυράσας ὕδατι, ἔψε ἀνακινῶν· εἴτα ἀπηθήσας εἰς τὰς κ' λίτρας καὶ οὐγγίας ε' ἐλαίου, βάλε

47) Sic C. N. X. . . Ald., Asul. et Sarac. καὶ τὴν τούτων παραδόσιν ποιήσασθαι. Ald. praeterea habet inscriptionem huius capituli: ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΜΥΡΩΝ.

meliolemque colorem praestat. Optimum vero in Chio insula componitur.

Cap. LII. [De unguentorum compositione.] Quandoquidem unguenta nonnullis affectibus accommodantur, partim medicamentis admixta, partim instillata, aut etiam odoratu percepta, consequens esse ducimus et huius tractationis memoriam prodere. Horum periculum facientes observare oportet, an illud olfactui repraesentent, e quo mixtio ipsorum constat. Optimum enim est tale iudicium. Attamen id in nonnullis locum non habet, propter vehementiorum, quae miscentur, praevalens dominium, velut in amaracino, crocino, eo quod e foeno graeco fit, nec non in aliis quibusdam: quae quidem e crebra circa ipsa exercitatione probanda sunt.

Cap. LIII. [De rosacei praeparatione.] Rosaceum oleum fit hoc modo: Schoeni libras quinque unciasque octo concisi aquaeque subacti in olei libris viginti unciasque quinque subinde movendo coquito. Post, ubi percolaveris, in olei libris illis viginti unciasque quinque

ρόδων ἀβρόχων ἀριθμῶ χίλια πέταλα, [ἢ κυπείου λίτραν α', ἐλενίου λίτραν α', καλάμου λίτραν α', ἐλαίου ξέστας ε', ρόδων ξέστας ας']⁴⁸, καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας εὐώδει⁴⁹, ἀνακίνει πλεονάκεις ὑποθλίβων ἡμέραν⁵⁰. εἶτα ἐάσας τὴν νύκτα ἐκθλίβε· ὅταν δὲ τὸ τρυγῶδες ὑποστῇ, ἄλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον· ἀποτίθεσο δὲ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον· βαλὼν δὲ εἰς λουτηρίδιον τὰ ἐξιπωθέντα ῥόδα, ἐπὶ χει λίτρας ἡ⁵¹ οὐγγίας γ' τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου, καὶ πάλιν ἐξίπου· ἔσται δέ σοι τοῦτο δεύτερον· καὶ βουληθεὶς⁵² ἄχοι γ' ἢ δ' ἀποβροχῆς ἐπιχέων ἐξίπου· γίνεται γὰρ τὸ μὲν πρῶτον, τὸ δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον, τὸ δὲ τέταρτον μύρον· ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς, τοὺς κρατῆρας προκατάχοι μέλιτι· εἰ δὲ θέλεις δευτέραν ἐπιβολὴν⁵³ ποιήσασθαι, εἰς τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν ἔλαιον τὸν ἴσον ἀριθμὸν προσφάτων ῥόδων ἀβρόχων ἔμβαλε, καὶ ἀνακινῶν ταῖς χερσὶ προδεδευμέναις μέλιτι

48) Cod. X. et Asulan. 49) Cod. C. N. X. Par.

50) Cod. C. N. X... Ald. ἡρέμα.

51) Cod. X. et Ald... Asulan. κ'.

52) Cod. X... καὶ βουληθεὶς Ald., Asul., Sarac.

53) Sic codices omnes. Primus Asulanus habet ἐμβολὴν, quem sequuntur Corn. et Sarac.

rosarum numero mille non madefactarum, [aut cyperi, helenii, calami, singulorum libram unam, olei sextarios sex, rosarum sesquiseptarium:] unctisque melle odorato manibus premens identidem moveto per diem; dein, ubi noctem unam siveris, exprimito. Quum vero faeculentum subsederit, mutato recipiente vase, in craterem melle oblitum recondito: dein expressis rosis in labellum coniectis, olei inspissati libras octo cum unciis tribus affundito iterumque exprimito: eritque hoc tibi secundarium oleum. Quodsi volueris ad tertiam usque quartamve macerationem progredi, toties oleum rosis affundito et exprimito. Fit enim et primum et secundarium et tertium et quartum unguentum. Sed quoties id feceris, crateras melle prius oblitito. Si secundam cupiveris iniectionem instituire, in primo expressum oleum recentium ac minime madidarum rosarum parem numerum immittito et manibus melle prius imbutis agitans expri-

ἐκπύζει καὶ ποιεῖ τὸ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ὁμοίως ἐκθλίβων· καὶ ὅσάκις ἂν ποιῇς τοῦτο, νεαρὰ πρόξβαλε ὀνυχίζων ῥόδα· δυναμικώτερον γὰρ γίνεται· ἄχρι δὲ ἐβδόμης ἐμβροχῆς ἐπιδέχεται τὸ ἔλαιον τὴν ἐμβολὴν τῶν ῥόδων, ἔπειτα δὲ οὐκέτι· κερχίσθω δὲ καὶ ἡ ληνὸς μέλιτι· δεῖ δὲ ἐπιμελῶς τὸ ἔλαιον τοῦ χυλοῦ χωρίζειν· ἀπολειφθὲν γὰρ τοῦλάχιστον τὸ μύρον φθείρει· ἐνιοὶ δὲ αὐτὰ μόνα τὰ ῥόδα θλάσαντες⁵⁴ καὶ ἡλιάσαντες ἐναποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἔχοντα σταθμὸν οὐγγίων 5', εἰς ἓνα⁵⁵ ξέστην ἐλαίου, καὶ ἀλλάσποντες⁵⁶ ἡμέρας ἡ', καὶ ἡλιάζοντες ἐπὶ ἡμέρας μ' ἄχρι τρίτης ἐμβροχῆς, οὕτως ἀποτίθενται. Ἐνιοὶ δὲ προστίθουσι τὸ ἔλαιον, κάλαμον καὶ ἀσπάλαθον ἐμβάλλοντες, οἱ δὲ καὶ ἄρχουσιν ἐνεκεν εὐχροίας καὶ ἄλλας πρὸς τὸ μὴ φθίρεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν⁵⁷, εὐθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλάσμάτων μίξις· λύει δὲ καὶ κοιλίαν ποτιζόμενον καὶ καῦσον σβέννυσσι στομάχου· ἔστι δὲ καὶ θρεπτικὸν κοιλίων ἐλκῶν, καὶ τῶν κακοήθων πρᾶντικόν, ἀχώρων καὶ ἐκζυμάτων

54) Sic cod. C. N. X. ὀνυχίσαντες Ald., Asul., Sarac.

55) Vulgo μίαν. 56) μαλάσποντες N.

57) Sic Ald.,... ψύχουσιν cod. N.

mito: ac secundo, tertio aut quarto simili modo exprimens facito, totiesque recentes rosas unguibus decerptas adiecto. Sic enim oleum multo potentius evadet. Porro ad septimam infusionem oleum iniectionem rosarum admittit, ultra vero haud amplius. Ceterum et prelum melle illinatur, oleumque a succo studiose secernatur. Nam si huius vel tantillum relinquatur, unguentum vitiabit. Sunt qui rosas ipsas contusas insolatasque unciam sex pondere immergunt in olei sextarium unum ac per dies octo permutantes insolantesque per dies quadraginta ad tertiam usque macerationem tandem recondunt. Nonnulli additis calamo et aspalatho oleum prius inspissant: alii anchusam pulcri coloris gratia et sales, quo minus corrumpatur, adiiciunt. Vim autem habet astringentem et refrigerantem, irrigationibus et cataplasmatum mixtionibus aptum. Potum quoque alvo solvendae par est et stomachi ardorem restinguit. Cava item ulcera nutrit, maligna vero de-

ἐπάλειμμα· καὶ κεφαλαλγίας ἔμβρογμα ἐν ἀρχῇ, ὀδονταλγίας διάκλυσμα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βλέφαρα ἑσκληρωμένα ἐγχριόμενον, πρὸς τε ἐντέρων ἐρεθισμοὺς καὶ ὑστέρας ἐγκλυζόμενον χρήσιμον.

Κεφ. νδ'. [Περὶ ἐλατίνου σκευασίας.] Ἐλάτην θλάσας καὶ διακνίσας ἐμβαλὼν εἰς λουτῆρα, ἐπὶ χει ὀμφάκινον ἔλαιον ἐπὶ ἡμέρας γ', ἀνελόμενός τε εἰς σφυρίδα ἐξίπουν· ἔστω δὲ ἐκάτερα ἰσόσταθμα· εἴτα ἀποθέμενος ἐν καθαροῦ ἀγγεῖω χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ ῥοδιῳ, κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσει.

Κεφ. νε'. [Περὶ μηλίνου σκευασίας.] Ἐλαιον μῆλινον σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐλαίου ξέστας ε', ὕδατος ξέστας ἰ μίξας, προσέβαλε σπάθης⁵⁸ τεθλασμένης οὐγγίας γ', σχοίνου οὐγγίαν α', καὶ ἑάσας ἡμέραν μίαν ἔψησον· εἴτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύστομον, ἐπιθείς δὲ ῥίπον⁵⁹ ἐκ καλάμου, ἢ ψίαθον ἀραιὰν⁶⁰, ἄνωθέν τε ἐπιθείς κυδῶνια μῆλα καὶ περικαλύψας ἱματίοις, ἑάσον ἡμέ-

58) Sic emendat probabiliter Sarac. λαπάθης vulgo.

59) Sarac. loco ῥύπον.

60) Ald. παλαιάν.

mulcet. Ad achores et eczematia illinitur. Caput dolens initio eo perfunditur: ad dentium dolores colluitur. Illitum quoque ad palpebras induratas efficax, denique ad intestinorum irritationem aut matricis utiliter infunditur.

Cap. LIV. [De oleo palmarum parando.] Palmae fructus immaturos contusos ac discerptos in labrum coniecito oleumque omphacinum affundito, quo stent per tri-duum. Mox fiscina exceptos exprimito. Sint vero utraque pondere paria. Tandem, ubi vase mundo reposueris, utitor. Vim habet rosaceo assimilem, sed alvum minime mollit.

Cap. LV. [De oleo cydoniorum.] Oleum cydoniorum hunc in modum conficitur. Olei sextariis sex, aquae sextariis decem commixtis adiecito spathae (palmarum) contusae uncias tres, schoeni unciam, postquam siveris stare per diem unum, coquito. Tum excolatum oleum in vas oris lati coniecito, ac imposita storea arundinacea aut crate rara mala cotonea desuper insternito, eaque

ρας ἱκανὰς, ἕως ἂν ἐπισπάσῃται τὴν ἀπὸ τῶν μήλων δύναμιν τὸ ἔλαιον· ἔντοι δὲ τὰ μῆλα περιβάλλοντες ἱματίοις ἐπὶ ἡμέρας ἰ', ἵνα συνέχῃται καὶ μὴ διαπνέηται ἡ εὐωδία, μετὰ ταῦτα ἀποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β' καὶ νύκτας· εἶτα ἐξιπώσαντες ἀποτίθενται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν, ποιοῦν πρὸς τὰ ψωρῶδη ἔλκη καὶ πίτυρα, χίμετλα, ἔρηπτας, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ ἐλκώσεις ἐγχυματιζόμενον, οὐρὰ τε ἡρεθισμένα στέλλει ἐγκλυζόμενον καὶ ἰδρῶτας ἐφίστησι. Πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας, βουπρῆστεις, πιτυοκάμπας· ἔστι δὲ αὐτοῦ δόκιμον τὸ κυδωνίων ὅζον μήλων.

Κεφ. νς'. [Περὶ οἰνάνθινου σκευασίας.] Οἰνάνθην τὴν ἐκ σταφυλῆς εὐώδη μαράνας βάλε εἰς ὀμφάκινον ἔλαιον καὶ κίνει μεταστρέφων· ἑάσας δὲ ἡμέρας δύο, ἐξίπου καὶ ἀπότιθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἀναλογοῦσαν τῇ τοῦ ῥοδίνου, ἐκτὸς τοῦ τὴν κοιλίαν λύειν καὶ μαλάσσειν· καὶ τούτου δὲ ἔστι δοκιμώτατον, τὸ ἐμφαῖνον ἐν τῇ ὁσμῇ τὴν οἰνάνθην.

Κεφ. νς'. [Περὶ τηλίνου σκευασίας.] Τήλεως λίτρας θ',

obvelata vestimentis ad dies sufficientes sinito, dum oleum cydoniorum vires asciverit. Alii mala operimentis obvolvunt ad dies decem, ut coërceatur minimeque exhalet odoris suavitas, et postea duorum dierum totidemque noctium spatio in oleo macerant, tandemque oleum expressum recondunt. Vim habet astringentem, refrigerantem, facitque ad ulcera scabiosa, furfures, perniones et herpes. Ad matricis ulcerationes commode instillatur, quin et urinae concitatum fluxum infusum sistit, sudoresque cohibet. Bibitur et contra cantharidas, buprestes pinuumque erucas. Probatur vero in hoc genere maxime, quod cydonia mala redolet.

Cap. LVI. [De oleo florum vitis.] Florem vitis suaveolentem postquam marcescere siveris, conicito in oleum omphacinum et undequaque versando agitato. Cum ad biduum stare iusseris, exprimito ac reponito. Vim habet astringentem, rosaceo affinem, praeterquam quod nec solvit alvum nec mollit. Huius vero probatissimum est, quod florem vitis redolet.

Cap. LVII. [De oleo foeni graeci.] Foeni graeci

ἐλαίου λίτρας ε', καλάμου λίτραν α', κυπείρου λίτρας β', ἀπόβροχε τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ ἡμέρας ζ', κινῶν ἐκάστης ἡμέρας τρεῖς· εἶτα ἐξίπου καὶ ἀποτίθεσο· οἱ δὲ ἀντὶ μὲν καλάμου καρδάμωμον, ἀντὶ δὲ τῆς κυπείρου ξυλοβάλαμον συναποβρέχουσιν· οἱ δὲ προστίφουσι τὸ ἐλαιον τούτοις, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τῆλιν ἀποβρέχοντες ἐξιποῦσιν. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν ἀποστημάτων, πεπτικὴν· μάλιστα δὲ ἀρμόζει τοῖς περὶ μήτραν πᾶσι σκιρτώμασι⁶¹, δυστοκούσαις τε ἐγκυματίζεται, ἐπειδὴν κατὰξῆρα τὰ περὶ τοὺς τόπους γένηται, προεγκριθέντων τῶν ὑγρῶν, πρὸς τε τὰς ἐν δακτυλίῳ φλεγμονάς, καὶ ἐγκλύζεται ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν ὠφελίμως, πίτυρά τε καὶ ἀχῶρας σμῆχει, καὶ πρὸς κατακαύματα καὶ χεῖμεθλα ποιεῖ μετὰ κηροῦ, σμῆχει τὲ ἐφ' ἡλίδας καὶ εἰς στιλβώματα μίγνυται· ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ μὴ λίαν παρειαῖνον τὴν τῆς τήλεως ὀσμὴν, σμῆχον τὰς χεῖρας, γλυκύπικρον ἐν τῇ γεύσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον ἀάλλιστον.

61) Cod. C. N. X... Ald. et qui sequuntur σκιρτώμασι.

libras novem, olei libras quinque, calami libram unam, cyperi libras duas macera in oleo ad dies septem, quotidie ter agitando, dein exprimito ac reponito. Sunt qui pro calamo quidem cardamomum, pro cypero vero xylobalsamum simul macerant. Alii oleum prius iis ipsis inspissant, ac dein foenum graecum in ipso macerant tandemque exprimunt. Vim habet apostemata molliendi ac maturandi: maxime autem omnibus circa uterum duritiis scirrhis accommodatum est. Aegre parientibus instillatur, ubi excretis ante humoribus loca muliebria siccitatem contraxerunt. Quin et ad sedis inflammationes nec non ad tenesmos utiliter infunditur, furfuresque et achores detergit. Facit et ad ambusta pernionesque, addita cera. Maculas etiam a solis ardore ortas exterit, ac medicamentis ad faciei nitorem inducendum admiscetur. Ceterum eligito recens, quodque foeni graeci odorem non admodum referat, manus abstergat ac dulcedinis amarori permixtae saporem habeat. Tale enim est praestantissimum.

Κεφ. νη'. [Περὶ σάμψυγίνου σκευασίας.] Ἐρπύλλου, κασσίας, ἀβροτόνου, σισυμβρίου ἄνθους, μυρσίνης πετάλων, σάμψυχου, ἐκάστου λαμβάνων στοχασμῷ πρὸς τὴν ἐκάστου δύνανται ἀποβλέπων, κόπτε ἐν τῷ αὐτῷ πάντα, καὶ ἐπίχεε ἐλαίου ὀμφακίνου τοσοῦτον, ὥστε μὴ κατακρατεῖσθαι τὴν δύναμιν τῶν ἐν αὐτῷ βρεχόμενων, καὶ ἕασον ἡμέρας τέτταρας καὶ ἐκθλιβε, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ πληθος τῶν αὐτῶν προσφάτων ἀπόβρεχε τὸν ἕσον χρόνον, καὶ ἐξίπου· ἔστι γὰρ εὐτονώτερον· ἐκλέγου δὲ τὸ μελάγχλωρον τῇ χροᾷ σάμψυχον ἐπιπολὺ ὄζον, μετρίως δοιμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμοαντικὴν, λεπτυντικὴν, δοιμῆαν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς μύσιν καὶ διαστροφὴν ὑστεράς· ἐμμηνά τε, δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἐπισπᾶται, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ἀνακτᾶται, ὁσφύων τε καὶ βουβῶνων ἀλγῆματα πραύνει· σὺν μέλιτι δὲ αὐτῷ χρῆσθαι βέλτιον, ἐπεὶ τῇ σφοδρᾷ στύψει σκληρύνει τοὺς τόπους, λύει καὶ κόπους συγχριόμενον· εἰς τε τὰ ἐπὶ τῶν ὀπισθοτο- νικῶν καταπλάσματα ἐπιτηδείως μίγνυται καὶ τῶν ἄλλως σπωμένων.

Cap. LVIII. [*De oleo maioranae componendo.*] Scrypylli, cassiae, abrotani, florum menthae myrtique, maioranae, singulorum sume, quantum respectu virium, quibus quodvis pollet, satis esse conieceris, unaque omnia tunde: affunde olei omphacini quantum sufficit, dummodo ne vincatur eorum vis, quae in ipso maccrantur, ac post quatrimum exprimito. Rursus vero eorumdem recentium par pondus aequali tempore in eodem oleo macera et excola: sic enim efficacius reddetur. Elige autem maioranam saturrime viridem, odoratissimam modiceque acrem. Vim habet calefacientem, attenuantem acremque. Confert ad uteri occlusionem et reversionem: menstrua, secundas et partus ducit, strangulationes ex utero progenitas restituit. Lumborum inguinumque dolores lenit. Cum melle satius est ipso uti, quandoquidem vehementi astrictione locos indurat. Lassitudines etiam illitum discutit, ac denique apte cataplasmatibus inseritur ad opisthotonum aliasve convulsiones adhibendis.

Κεφ. νθ'. [Περὶ ὠκίμινου σκευασίας.] ⁶² Λαβὼν ἑλαίου λίτρας κ', ὠκίμου σταθμῷ λίτρας ια' οὐγγίας η'. ἀποφυλλίσας ἀπόβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν τῷ ἑλαίῳ, εἴτα ἐξίπου καὶ ἀποτίθεσο· ἐκκενώσας δὲ τὰ ἀπὸ τῆς κυρτίδος, ἐπίγει πάλιν τὸ ἴσον πληθὺς τοῦ ἑλαίου καὶ ἐξίπου ⁶³. καλεῖται δὲ τοῦτο δευτερεῖον· τρίτην γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται βροχὴν· εἴτα πρόσφατον ὠκίμον λαβὼν ἴσον, πάλιν ἀπόβρεχε, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου εἴρηται· τὸ δὲ ἥδη ἀποβεβρεγμένον ἐπιχέων καὶ ἑὼν τὸν αὐτὸν χρόνον, ἐκθλίβε καὶ ἀποτίθεσο· κὰν τρεῖς δὲ ἢ τετράκις θέλῃς, ἀπόβρεχε πρόσφατον αἰὶ ὠκίμον ἐμβάλλων. Δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀμφακίνου σκευάζεσθαι· βέλτιον δὲ ἐκείνως· δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σαμψυχίνῳ, ἑλαττον ἐνεργοῦν.

Κεφ. ξ'. [Περὶ ἀβροτονίνου σκευασίας.] Ἀβροτονίνον· ἐκ τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἡρωματισμένου ἑλαίου λίτρας θ' ⁶⁴ ἐμβάλων καὶ ἀποβρέξας νύκτα καὶ ἡμέραν, ἐξίπου· πολυχρό-

62) Cod. X. et P. sic incipiunt: Τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἡρωματισμένου, ὡς ἀποδειξόμεθα λαβὼν: alius etiam habet ἀπεδείξαμεν. Cod. C. et Ald. ἑλαίον ὠκίμινον σκευάζεται ὥσπερ τὸ κύπρινον.

63) Desunt ἐκκενώσας — ἐξίπου in cod. X.

64) Cod. X. et Ald. habent η'.

Cap. LIX. [De ocimini praeparatione.] Olei libras viginti, ocimi pondo libras undecim cum octo unciis sumito. Huius decerpta folia in oleo ipso per diem noctemque macerato, dein exprimito ac reponito. Exemptis autem e quasillo foliis olei rursus parem mensuram affundito et excolato. Vocatur autem hoc secundarium: tertiam enim macerationem minime admittit. Deinde recentis ocimi aequale pondus iterum macera, ut de rosaceo dictum est, ita ut effuso prioris macerationis oleo temporis eodem spatio madere sinas, tumque postea exprimito ac reponito. Quodsi ter quaterve macerare volueris, recens ocimum semper iniicito. Potest et ex omphacino confici, sed illo modo melius. Eadem quae maioranae oleum praestat, sed minus est efficax.

Cap. LX. [De abrotanini confectione.] Abrotaninum. In olei ad cyprinum conficiendum aromatibus imbuti libras novem cum unciis quinque, abrotani foliorum libras octo immittito, ac per diem noctemque macerata excola.

νιον δ' εἰ βούλει ποιῆσαι, ἐκβαλὼν τὰ πρῶτα φύλλα, ἐμβαλε ἕτερα καὶ ἐναποβρέχων ἐκπίαζε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὑστέρα μύσεις καὶ σκληρίας, ἄγον ἔμμηνα καὶ δεύτερα.

Κεφ. ξα'. [Περὶ ἀνηθίνου σκευασίας.] Ἐλαίου⁶⁵ λίτρας ἡ οὐγγίας θ', ἀνήθου ἄνθους λίτρας ια' οὐγγίας ἡ ἐναπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν α'. εἴτα ἐκπίαζε ταῖς χερσὶ καὶ ἀποτίθεσο· ἐὰν δὲ θέλῃς δίβροχον⁶⁶ ποιῆσαι, πρόσφατον ἀνήθου ἄνθος ὡσαύτως ἀπόβρεχε· δύναται δὲ μαλάσσειν τὰ περὶ μήτραν καὶ ἀναστομοῦν, ἀρμόζον πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη, θερμαῖνον καὶ κόπους λύον⁶⁷ καὶ ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν.

Κεφ. ξβ'. [Περὶ σουσίνου σκευασίας.] Τὸ δὲ σουσίνον, ὃ ἐνιοὶ κρίνινον καλοῦσιν, οὕτω σκευάζεται. Ἐλαίου λίτρας θ' οὐγγίας γ'⁶⁸, καλάμου λίτρας ε' οὐγγίας γ'⁶⁹, σμύρνης οὐγγίας ε' φουράσας⁷⁰ οἶνω εὐώδει ἔψε, εἴτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἀπόχει⁷¹ μετὰ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ βεβρεγμένου ὕδατι

65) Oribas. παλαιῶ λίτρας ια' οὐγγίας ἡ, ἀνήθου ἄνθους τὸ αὐτό.

66) Coniicit recte Sarac.; vulgo διάβροχον.

67) Κόλπους πλύνον Pat. 68) C. N. X. ε' Ald.

69) Haec desunt in cod. X.

70) κεράσας C. N. 71) ἀπόχει; X.

Quodsi perennius parare cupiveris, prioribus abiectis foliis alia adiecta macerataque exprimito. Vim habet calefacientem, ad uteri praeclusiones et duritias valentem, menstrua secundasque pellentem.

Cap. LXI. [De anethini confectione.] Anethi florum libras undecim uncias octo in olei libris octo unciis novem per diem unum immergito manibusque expressa reponito. Si macerationem iterare cupis, recentem anethi florem similiter madefacito. Mollire loca muliebria potis est et aperire, convenit etiam ad rigores per circuitus redeuntes, cum calefaciat, lassitudines discutit et articulorum doloribus auxiliatur.

Cap. LXII. [De susini confectione.] Susinum, quod et liliaceum nonnulli appellant, sic paratur: Olei libras octo cum unciis tribus, calami libras quinque cum unciis tribus, myrrhae uncias quinque vino odorato subactas coquito. Dein colo traiectionem oleum una cum cardamomi tusi et aqua pluvia

ὀμβρίῳ λίτρων γ' οὐγγιῶν ε' ⁷², καὶ ἑάσας ἔβραχῆναι ἀπό-
θλιβε· καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου τρεῖς καὶ ἡμισυ
λίτρας, κρίνα ἀριθμῶ χίλια ἀποφύλλισας θές ἐν λουτῇρι
πλατεῦ, μὴ βαθεῦ· ἐπιχέας τε τὸ ἔλαιον, ἀνακίνει ταῖς χερσὶ
μέλιτι κεχρισμέναις· ἑάσας δὲ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα πρῶτ'
ἐνελόμενος εἰς πυξίδα ἐξίπου· τὸ δὲ φερόμενον ἀπῆθει ἐνθέως
ἀπὸ τοῦ συνεκθλιβέντος ὕδατος τῷ ἐλαίῳ· οὐ γὰρ ὑπομένει
ὥς τὸ ῥόδιον, συνθερμαινόμενον δὲ ἀναξεῖ καὶ σήπεται· με-
τάγγιξε δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἄγγεα μέλιτι κατακεχρισμένα
προσπάσσων ἄλλα λεπτόν καὶ τὴν συλλεγομένην ἀκαθαρσίαν
ἐπιμελῶς ἀφαιρῶν· μετακεράσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου ἐξιπω-
θὲν ἄρωμα ⁷³ εἰς τὸν λουτῆρα, πάλιν ἐπίνει τοῦ ἡρωματισμέ-
νου ἐλαίου τὸ ἴσον πληθὺς τῷ προτέρῳ, καὶ καρδαμώμου
κεκοιμένου συνέμβαλλε ὀλίγας ί', καὶ ἀνακινήσας ⁷⁴ χορησίμως
ταῖς χερσὶ, καὶ ἐπισχὼν μικρὸν ἐξίπου, τὸ ἀπορρέον ἀποκα-
θαίρων. Καὶ τρίτον ἐπιχέας πάλιν τὸ αὐτὸ ποίει, προσ-

72) Saraceni coniectura. Vulgo λίτρας γ' οὐγγίαις ε'.

73) Sarac. μάγμα coniecit.

74) C. ἀνακινήσας. Ald., Corn. et Goupyl. ἀνακινήσας.

macerati libris tribus unciiis sex refundito, ac cum mace-
rari siveris, exprimito. Tum olei huius inspissati libras
tres cum semisse sumito liliorumque numero millium pe-
tala decerpta in labello lato, non profundo, collocato, affu-
soque oleo manibus melle perunctis versato. Postquam
per diem noctemque conquiescere siveris, mane in pyxi-
dem translatum exprime. Quod vero superficiem petit
oleum ilico ab aqua, quae simul cum eo expressa fuerit,
seccernito. Neque enim uti rosaceum mistam sibi patitur
aquam, cum concalefactum reserveat et putrescat. In alia
autem atque alia vasa melle oblita saepius transfundito,
salem tenuem prius inspergens et collectam immunditiem
diligenter auferens. Expressum autem aroma (magma)
postquam e fiscella in labrum transtuleris, olei aromatibus
imbuti par priori pondus rursus affundito, simulque car-
damomi tusi drachmas decem coniecito. Haec ubi probe
manibus agitaveris, interiecta brevi mora exprimito et quod
defluet repurgato. Tertio demum affuso oleo, idem ite-

επεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον καὶ τοὺς ἄλλας ὁμοίως καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίων⁷⁵ καὶ θλίβων· καὶ ἔσται τὸ μὲν πρῶτον ἐκπιεσθὲν ἄριστον· ἐχόμενον δὲ τὸ ἐξῆς, τρίτον δὲ τὸ τελευταῖον· καὶ πάλιν λαβὼν χίλια κρίνα καὶ ἀποφυλλίσας διάθεις· καὶ ἐπιχέας τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν μεθόδευε, τὰ αὐτὰ ποιῶν ὥσπερ ἐποίεις ἐπὶ τοῦ πρώτου, καρδάμωμον παραμίσγων, εἴτα ἐξιπῶν· ποιεῖ τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ὡς εἴρηται, προσεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον· [εἴτα ἐξίπουν καὶ ποιεῖ τὰ αὐτὰ]⁷⁶. Ὅσακις δ' ἂν ἀποβρέξης νεαρὰ κρίνα, δυναμικώτερον ἔξεις τὸ μύρον· ἐπὶ τέλει δὲ ὅταν αὐτάρκως ἔχῃν σοι δοκῇ, μίσγε ἐκάστη σκευασία σμύρνης χρηστῆς <οβ, κρόκου <ί, καρδαμώμου⁷⁷ <οε· οἱ δὲ κρόκου καὶ κινναμώμου τὸ ἴσον ἐμβάλλουσι⁷⁸ εἰς τὸν λουτῆρα μεθ' ὕδατος· τότε δὲ ἐπίχῃ τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύρον· εἴτα ἐάσας μικρὸν ἀναλάμβανε εἰς ἄγγεῖα μικρὰ ξηρὰ προκεχρισμένα κόμ-

75) Sic C. N. X. . . Ald., Asulan., Corn., Sarac. βρέχων.

76) Redundantia haec absunt a cod. X.

77) Saracen. e Paull. p. 237. κινναμώμου coniicit.

78) Sic C. . . Ald. et quae sequuntur editt. κόψας σήσας ἐμβαλε.

rum facito, cardamomum ac etiamnum salem insuper adiciens et manibus melle imbutis premens. Primum expressum oleum erit optimum, ab hoc secundum quod sequitur, tertium locum sibi vindicat, quod postremum est. Tum vero denuo lilia mille decerptis foliis sumito ac disponito: et affuso, quod primo expressum est, oleo, eadem, quam in primo, rationem inito, idemque facito, cardamomum adhuc admiscens ac dein exprimens. Eadem quoque in secundo tertioque, sicut praeceptum est, perfacito, cardamomum pariter adiecito: [dein exprime et fac eadem.] Quo autem frequentius lilia recentia maceraveris, eo potentius habebis unguentum. Postremo, cum satis esse tibi visum fuerit, cuilibet praeparationi myrrhae electae drachmas septuaginta duas, croci drachmas decem, cardamomi drachmas septuaginta quinque admisceto. Alii croci cinnamomique aequalia pondera in labrum cum aqua coniiciunt. Tunc vero primo expressum unguentum affundito, ac post aliquod temporis spatium excipito in vascula

μει ἢ σμύρνη, καὶ κρόκος καὶ μέλιτι μεθ' ὕδατος διεμένοις. Τὸ δ' αὐτὸ ⁷⁹ ποίει καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐκπιέσματος καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου· ἐνιοὶ δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐξ ἐλαίου βαλανίνου ἢ ἄλλου καὶ κρίνου ⁸⁰ σκευάζουσι· δοκεῖ δὲ διαφέρειν τὸ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενον. Ἀριστον δὲ ἐστὶν αὐτοῦ τὸ ὄζον κρίνων. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμομαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν τῶν περὶ μήτραν μύσεων καὶ φλεγμονῶν. [καὶ καθόλου πάντων ἐστὶ χρησιμώτατον πρὸς τὰ γυναικεῖα· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἀχῶρας, ἰόνθους, πίτυρα, ἐκζέματα· μώλωπάς τε ταχέως μεταβάλλει τε καὶ ὁμόχρους ποιῇ.] ⁸¹ καὶ καθόλου ἐστὶν ἀραιωτικόν· ὄγχι δὲ καὶ χολὴν κατὰ κοιλίαν πινόμενον· κινεῖ δὲ καὶ οὖρησιν· ἐστὶ δὲ καὶ κακοστόμαχον καὶ ναυτίας ποιητικόν.

Κεφ. ξγ'. [Περὶ ναρκισσίνου σκευασίας.] Ναρκίσσινον στύφεται οὕτως. Ἐλαίου πεπλυμένου ⁸² λίτρας ὁ οὖγγίαις ε', ἀσπαλάθου ⁸³ λίτρας ε' οὖγγίαις β' κόψας καὶ βρέξας ὕδατι,

79) Sic C. N. X... vulgo τὰ δ' αὐτὰ.

80) Ald. καὶ κρίνου ἢ ἄλλου ἐλαίου.

81) Haec desunt in cod. C., adsunt in cod. X. Habent iam Ald. et Asulan.

82) Addit X. καλᾶμον.

83) C. N. X. addunt καὶ σμύρνης.

sicca gummi prius aut myrrha illita crocoque ac melle aqua dilutis. Eadem in secunda itemque tertia expressione facito. Nonnulli vero simplex e balanino aliove oleo ac liliis faciunt. Excellere autem videtur, quod in Phoenicia et Aegypto paratur: optimum est, quod lilia redolet. Vim habet calefacientem, mollientem, ad matricis praeclusiones inflammationesque accommodatam: [generatim vero utilissimum est ad omnes muliebres affectus: convenit et ad achores, varos, furfures, eczematata: vibices quoque quamprimum emendat cutique reliquae concolores facit.] In universum autem rarefacit. Potum quoque bilem per alvum ducit urinamque ciet: at stomacho noxium est nauseamque parit.

Cap. LXIII. [De narcissini paratione.] Narcissinum spissatur sequenti modo. Olei eluti (sume) libras septuaginta cum unciis quinque, aspalathi libras sex cum unciis duabus. Hunc tusum et aqua maceratum tertiae

τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίου μίξας ἔψε· εἶτα ἐξελὼν τὸν ἀσπάλα-
θον καλάμου βάλε λίτρας εἰ οὐγγίαις ἡ· καὶ σμύρνης χόν-
δρον κόψας καὶ σήσας φύρασον οἶνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ
μίξας ἔψε· ὅταν δὲ καὶ μετὰ τούτων ἀναξέσῃ, ἐξελὼν ἀπῆ-
θει τὸ ἐλαίον ψυχρὸν· εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου εἰς λουτήρα
ἀπόχει, καὶ τοῦ ναρκίσσου ὅτι πλεῖστον ἔμβαλε τὸ ἄνθος, ἐπὶ
ἡμέρας β' κινῶν, ὥς ἐπὶ τοῦ σουσίνου, ἐξίππου τὲ καὶ μετάγγιζε
πυκνῶς· καὶ γὰρ τοῦτο σήπεται· ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρα, μα-
λάσσειν τὰς περὶ αὐτὴν σκληρίας καὶ μύσεις· ἔστι δὲ κεφαλαλγές.

Κεφ. ξδ'. [Περὶ κροκίνου σκευασίας.] Κρόκινον δὲ
σκευάζων προστύψεις τὸ ἐλαίον, ὥς εἴρηται ἐπὶ τοῦ σουσί-
νου, πλήθει καὶ συσταθμιάτῃ αὐτῇ· λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ ἐστυμμέ-
νου ἐλαίου εἰς τὸ σουσίνον λίτρας τρεῖς ἡμισυ, βάλε κρόκον
< ἡ καὶ ἀνακίνει πολλάκις τῆς ἡμέρας, ποιῶν τοῦτο συνεχᾶς
ἐπὶ ἡμέρας εἰ· τῇ δὲ ἑκτῇ ἀπόχει τὸ ἐλαίον ἀπὸ τοῦ κρόκου κα-
θαρίως, τῷ δ' αὐτῷ κρόκῳ ἐπίχει τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου
καὶ ἀνακίνει ἡμέρας γ'⁸⁴· εἶτα ἀποχέας πρὸςμιζον σμύρνης

84) Vulgo γ'.

olei parti misce ac coque. Dein exemto aspalatho calami
libras quinque cum unciis octo adice: quia et myrrhæ
grumum ubi contuderis atque cribraveris, vino vetere
odorato subige itidemque misce ac decoque. Simulac au-
tem cum iis efferbuerit oleum, ab igne amove, refrigera,
tumque cola. Dein eius portionem in labellum refunde
narcissique flores quamplurimos immitte, per biduum agi-
ta: tum, ut in susino dictum, exprime et frequenter va-
scula muta, cum et hoc corruptioni obnoxium sit. Facit
autem ad uteri mala, molliens circa ipsum duritias et
præclusiones: sed capitis dolores gignit.

Cap. LXIV. [De crocini præparatione.] Ut croci-
num conficiatur, prius oleum inspissabis, sicut in susino
dictum est, eadem servata mensura ponderisque aequali-
tate. Sumtis igitur olei ad susinum inspissati libris tribus
et semisse, croci drachmas octo immittito ac sæpius quo-
tidie versato, opere ad quinque dies continuato. Sexto
demum die, oleo pure probeque a croco separato, huic
parem olei modum affundito, per triduum agitandum. Dein,

κεκομμένης καὶ σιτησμένης < μ', καὶ κίνει ἐν ὀλμῳ χρησίμως, εἴτα ἀπόθου· ἔνιοι δὲ τὸ ἴσον εἰς⁸⁵ κύπρινον ἡρωματισμένῳ ἐλαίῳ καὶ εἰς τὸ κρόκινον χρωῶνται· ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ κατακόρως κρόκου πνέον, ὅπερ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἀρμόζει, δεύτερον δὲ τὸ τῇ σμύρνῃ παρεμφέρον⁸⁶. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ὑπνωτικὴν, ὅθεν πολλάκις ἐπὶ φρενιτικῶν ἀρμόζει καταβρεχόμενον ἢ ἀποσφραϊνόμενον, ἢ καὶ κατὰ μυζωτήρων διαχρίόμενον· ἔστι δὲ καὶ πυστοποιὸν καὶ καθαρτικὸν ἐλκῶν, καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ σκληρίας καὶ μύσεις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κακοήθη, σὺν κηρῷ καὶ κρόκῳ καὶ μυελῷ καὶ ἐλαίῳ διπλασίονι· συμπέπτει γὰρ καὶ μαλάσσει καὶ ὑγραίνει καὶ πρᾶννει· ποικί δὲ πρὸς τὰς ἀπογλαυκώσεις μεθ' ὕδατος ὑπαλειφόμενον· ἀναλογεῖ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ λεγόμενον βουτύρινον καὶ ὀνύχινον καὶ styracinum, τοῖς ὀνόμασι μόνον διαφέροντα, τῇ μέντοι σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει ὄντα παρόμοια.

Κεφ. ξέ'. [Περὶ κυπρίνου στύψεως καὶ σκευασίας ἐλαίου.]
'Ελαίου ὀμφακίνου πεπλυμένου μέρος α', ὕδατος ὀμβρίου μέ-

85) Quam Marcellus Vergilius coniectura consequutus est, praepositio omnino adest in cod. X... Ald. et Asulan. omittunt.

86) Cod. X. τῆς σμύρνης παρεμφαῖνον.

ubi refuderis, myrrhae tusae et cribratae drachmas quadraginta admisceto ac in pila exacte moveto tandemque recondito. Nonnulli vero aequalem portionem olei ad cyprinum conficiendum aromatibus imbuti etiam ad crocinum adhibent. Est vero praestantissimum, quod abunde crocum spirat; est id ad usum medicum aptum; secundum autem, quod myrrham redolet. Vim habet calefacientem somnumque conciliantem, quo fit, ut saepenumero phreniticis subveniat, seu perfusum seu olfactum seu denique naribus illitum. Pus quoque movet et ulcera purgat. Valet et ad vulvae duritias praecclusionesque et ad maligna ulcera, cum cera, croco, medulla et oleo duplo. Concoquit etiam, emollit, humectat ac etiamnum lenit. Facit et ad oculorum glaucomata ex aqua sublitum. Ipsi affinia sunt butyrium, onychinum et styracinum, nominibus tantum differentia, confectione vero et efficacia perquam similia.

Cap. LXV. [De cyprini olei spissamento et praeparatione.] (Sumito) olei omphacini eloti partem unam,

ρος α' καὶ ἡμισυ· τὸ μὲν ἐπὶ χεὶ τῷ ἐλαίῳ, τὸ δὲ φύρα σὺν τοῖς ἐμβληθησομένοις ἀρώμασιν· εἴτα λαβὼν ἀσπαλάθου λίτρας ε' καὶ ἡμισυ, καλάμου λίτρας ε' καὶ ἡμισυ, σμύρνης λίτραν α', καρδαμώμου λίτρας γ' οὐγγίας θ' καὶ ἐλαίου⁸⁷ λίτρας θ' οὐγγίας ε'· τὸν ἀσπάλαθον κόψας καὶ βρέξας ἐν ὕδατι ἐμβάλων, ἔψε μετὰ τοῦ ἐλαίου, ἕως ἂν συναναζέσῃ· τὴν δὲ σμύρναν διεῖς οἶνω παλαιῷ εὐώδει, τὸν κάλαμον κεκομμένον συναναφύρα μετὰ τῆς σμύρνης καὶ ἐξελὼν τὴν ἀσπάλαθον, ἐμβαλε τὸ φύραμα τοῦ καλάμου· ὅταν δὲ μετὰ τούτου ζέσῃ, καθελὼν ἀπὴθῇσον τοῦ χαλκοῦ τὸ ἐλαιον, καὶ κατὰ χεὶ κατὰ τοῦ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ πεφυραμένου τῷ λοιπῷ ὕδατι, καὶ κίνει σπάθῃ, ἕως ἂν ψυχῇ μὴ διαλείπων· εἴτα ἀπὴθῇσας τὸ ἐλαιον, ἐμβαλε εἰς τὰς κή τοῦ ἐλαίου λίτρας ἄνθους κύπρου λίτρας μς' οὐγγίας η'· ἑάσας τέ ἀποβραχῆναι, ἐξίπωσον διὰ σπυρίδος· ἔαν δὲ πλείω θέλῃς, τοῦ νεαροῦ ἄνθους τὸ ἴσον ἐμβάλων πλήθος ὁμοίως ἐξίπου, ἔαν τε δίβροχον, ἔαν τε τρίβροχον βούλῃ ποιεῖν· δυναμικώτερον

87) Cornar. coniicit ἐλενίου, quod e Paulo p. 239. 299. probabile; sed nolo temerarius esse.

aquae pluviae partem unam cum semisse: hanc partim oleo affundito, partim cum iniciendis aromatibus subigito. Tum sumtis aspalathi libris quinque cum semisse, calami libris sex cum semisse, myrrhae libra una, cardamomi libris tribus cum uncis novem et olei libris novem uncis quinque, aspalathum contusum et aqua maceratum cum oleo coquito, donec conferveat. Myrrham autem vino vetere odorifero dilutam cum calamo contuso subigito, exemtoque aspalatho, calami mixturam illam immittito. Ubi vero cum hac efferbuerit, amotum ab igne de alieno oleum excolato et ad cardamomum contusum aquaque reliqua subactum affundito,] et spatha agitato sine intermissione, donec refrixerit. Tum percolato oleo in libras quadraginta octo olei floris cyprì libras quadraginta sex cum uncis octo coniicito, atque ubi macerari siveris, per sportulam exprimito. Quodsi copiosius desideraveris, florum recentium par pondus immittito, similiter expressurus. Ad lubitum etiam iterum tertiove macerare poteris,

γὰρ γίνεται· ἐκλέγεσθαι δὲ διττὸ χρηστὸν καὶ μετ' εὐωδίας πληκτικόν· ἔνιοι δὲ καὶ κιννάμωμον μίσγουσιν. Δύναμιν ἰδὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν, ἀρμόζουσαν τοῖς περὶ μήτραν καὶ νεῦρα πάθεισι, καὶ πλευριτικοῖς καὶ κατάρμασι, καθ' ἑαυτό τε καὶ κηρωτῇ μιγνύμενον· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἀρμόζουσι ὀπισθοτονικοῖς, συναγχοῖς, βουβώνων φλεγμονῇ, καὶ ἀκόποις.

Κεφ. ξς'. [Περὶ στύψεως ἱρίνου.] Σπάθης λίτρας ε' οὐγγίας ε', ἐλαίου λίτρας ογ' οὐγγίας ε' κόψας ὡς λεπτότατα, μίξον ὕδατος κοτύλας ι', καὶ βαλὼν εἰς χαλκοῦν, ἔψε μέχρις ἂν οὗ τὴν ὁσμὴν ἀναλάβῃ. εἶτα ἀπῆθαι⁸⁸ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. ἐκ τούτου τοῦ ἡρωματισμένου ἐλαίου τὸ πρῶτον ἱρίνον σκευάζεται. ἑναποβρεχομένης τῷ ἐστυμμένῳ ἐλαίῳ ἱρίδος, ὡς ὑπογέγραπται· ἢ οὕτως· ἐλαίου λίτρας ο' οὐγγίας ε', ξυλοβαλσάμου λίτρας ε' οὐγγίας β' κόψας, ὡς εἴρηται, σύνεψε· εἶτα ἐξελὼν τὸ ξυλοβάλσαμον, προσέμβαλε καλάμου κεκομμένου λίτρας θ' οὐγγίας ι',

88) Cod. X. ἀπόθου.

efficacius enim redditur. Eligendum autem est bonum, quodque cum odoris gratia nares feriat. Sunt et qui cinnamomum immisceant. Vim habet calefacientem, mollientem, oscula vasorum aperientem, matricis nervorumque affectibus idoneam: sic et pleuriticis et fracturis tum per se, tum cerato mixtum. Quin et malagmatis additur, quae opisthotonicis, angina laborantibus et inguinum inflammationi conveniunt, itemque in acopa additur.

Cap. LXVI. [De irini spissamento.] Spathae (palmarum) quam minutissime concisae libras sex cum unciiis octo in olei libris septuaginta tribus cum unciiis quinque, admixtis aquae heminis decem, in aereum vas conicito, cocturus, donec (oleum spathae) odorem adeptum fuerit: post in craterem melle oblitum excolato. Ex hoc ipso aromatis imbuto oleo primum irinum paratur, iride in oleo spissato, ut inferius scriptum est, macerata: vel etiam hoc modo: In olei libris septuaginta cum unciiis quinque xylobalsami libras quinque cum unciiis duabus concoquito: tum demto xylobalsamo calami contusi libras novem cum

σμίρνης χόνδρον οἶνω παλαιῷ ἐμβρέχων εὐώδει, εἴτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου καὶ ἡρωματισμένου λίτρας ἰδ', ἐναπόβρεχε ἱρίδος κεκομμένης ἴσον τῷ σταθμῷ, ἑὼν ἡμέρας β' καὶ νύκτας β', εἴτα ἐξίπτου βιαίως καὶ νεανικῶς. καὶ εἰ βούλει δυναμικώτερον εἶναι, τὸν ἴσον σταθμὸν καὶ δις καὶ τρις ὁμοίως ἐναποβρέχων ἐξίπτου. κράτιστον δὲ ὑπάρχει τὸ ἐν ὁσφρήσει μηδενὸς ἄλλου, μόνης δὲ τῆς ἱρίδος ποιοῦν. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας καὶ ἐν Ἡλίδι τῆς Ἀχαΐας γινώμενον⁸⁹. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν, θερμαντικὴν, ἐσχάρας τε καὶ σηπεδόνας καὶ ῥυπαρίας ἀνακαθαίρει, καὶ ταῖς περὶ μήτραν διαθέσειν ἀρμόζει, φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν, ἐμβροῦά τε ἐκβάλλει καὶ αἰμορροΐδας ἀναστομοῖ, πρὸς τε ἥχους ὧτων σὺν ὕξει καὶ πηγάνῳ καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις καὶ πρὸς κατάρθρους χρονοῖζοντας, διαχρισμένων τῶν μυξωτήρων, καὶ πρὸς ὀξείνας. καθαίρει δὲ καὶ κοιλίαν, κυάθου πληθὺς ποθέν. ποιῇ καὶ πρὸς εἰλεώδη, κινεῖ καὶ οὖρα. καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερῶς ἐμούντων, διαχρισμένων τῶν δακτύλων, ἢ τῶν ἐμετηρίων· καὶ ἐπὶ συναγγκικῶν διαχριό-

89) Sic cod. X... vulgo γεννώμενον.

unciis decem ac myrrhae grumum vino vetere odorato perfusum adiicito. Post assumtis olei spissati aromatibusque imbuti libris quatuordecim, iridis contusae par pondus ad duos dies totidemque noctes in eo macerato, tandem fortiter ac strenue expressurus. Quod si vis efficacius fieri, aequale pondus secunda aut tertia vice similiter maceratum exprimito. Optimum vero est, quod nullius alius quam solius iridis qualitate odoratum afficit. Tale est, quod in Perga Pamphylicae et in Elide Achaiae paratur. Vim habet mollientem, calefacientem, crustas ulcerum, putredines et sordes repurgat, matricis affectibus convenit, inflammationibus nimirum et praecclusionibus, partus eiicit, haemorrhoidas recludit, ad aurium sonitus ex aceto, ruta et amarum amygdalis prodest. Diuturnis etiam catarrhis, si nares eo illinantur, itemque contra ozaenas auxiliatur. Alvum quoque purgat cyathi mensura potum. Facit et ad intestinorum intussusceptiones, urinamque ciet. Difficulter vomentibus opitulatur, peruncis eo digitis aliisque, quae ad vomitum ciendum ori induntur. Angina quoque labo-

μενον ἢ ἀναγκαριζόμενον σὺν μελικράτῳ, καὶ πρὸς τραχύτητα ἀρτηρίας· δίδεται καὶ τοῖς κώνειον ἢ μύκητας ἢ κόριον πεπωκόσιν.

Κεφ. ξξ'. [Περὶ γλευκίνου σκευασίας.] Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἀπλοῦν ἐκ τε ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ σχοίνου καὶ καλάμου καὶ νάρδου κελτικῆς καὶ σπάθης καὶ ἀσπαλάθου καὶ μελιλώτου καὶ κόστου καὶ γλεύκους, συμπεριτιθεμένων τῶν στεμφύλλων τῷ ἔχοντι ἀγγεῖω τὰ ἀρώματα καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἐλαιον. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ', δις τῆς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπιεσθὲν ἀποτίθεται. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἀντικίην, ποιούσαν πρὸς τὰ ῥίγη καὶ τὰ νευρικά πάντα καὶ τὰ ἐν ὑστέρα. παντὸς δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ, μαλακτικὸν ὄν.

Κεφ. ξξ'. [Περὶ ἀμαρακίνου.] Ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται. σκευάζεται δὲ διὰ τε ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ βαλανίνου, στυφομένων ξυλοβαλσάμῳ, σχοίνῳ καὶ καλάμῳ, ἡδυομένων δὲ ἀμαράκῳ, κόστῳ, ἀμώμῳ, νάρδῳ, καρποβαλσάμῳ καὶ σμύρνῃ· οἱ δὲ πολυτελέστερον αὐτὸ ποιοῦντες, μίσχουσι καὶ κιννάμωμον. παραλαμβάνεται δὲ

rantibus illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur, ut et contra fistulae spiritalis raucitatem. Datur et iis, qui conium, fungos aut coriandrum hauserint.

Cap. LXVII. [De defrutarii compositione.] Defrutarium simplex conficitur ex oleo omphacino, schoeno; calamo, nardo celtica, spatha, aspalatho, meliloto, costo, defruto, circumdatis interim vinaceis vasi, quod aromata, vinum oleumque continet. Per triginta porro dies, bis quotidie, agitur: post demum expressum oleum reconditur. Vim habet calefacientem, mollientem, relaxantem: quo fit, ut ad rigores, nervorum matricisque affectus valeat. Omni autem acopo utilius est propter vim mollientem.

Cap. LXVIII. [De amaracino.] Amaracinum in Cyzico probatissimum sit. Paratur autem ex oleis omphacino et balanino: quae quidem xylobalsamo, schoeno et calamo spissata fuerint, suaviora vero reddita amaraco, costo, amomo, nardo, carpobalsamo et myrrha. Qui sumptuosius id parant, miscent et cinnamomum. Assumuntur

μέλι καὶ οἶνος εἰς τὴν τῶν ἀγγείων χρίσιν καὶ φύρασιν τῶν κεκομμένων ἀρωμάτων.. Ἔστι δὲ θερμαντικόν, καρωτικόν, ἀναστομωτικόν, μαλακτικόν, πυρωτικόν, οὖρητικόν, εὐχρηστοῦν εἰς τε τὰς σήπας καὶ σύριγγας καὶ ὑδροκήλας μετὰ τὰς χειρουργίας. περιδύσσει τε τὰς ἐσχάρας καὶ τὰ τεθνημμένα ἔλκη. πρὸς τε δυσουρίαν ἀρμόζει περιχρίόμενον δακτυλίῳ⁹⁰, καὶ πρὸς τὰς φλεγμονὰς αὐτοῦ καὶ πρὸς αἰμορροΐδων ἀναστόμωσιν περιχρίόμενον. ἐμμηνά τε κινεῖ προστιθέμενον τῇ μήτρᾳ, καὶ σκληρίας καὶ οἰδήματα ἐν ὑστέρᾳ διαφορεῖ, καὶ πρὸς τὰ νευρότρωτα καὶ μυότρωτα συμφέρει ἐν πιλήμασιν ἀραιοῖς βρεχόμενον καὶ ἐπιτιθέμενον. [Ἔστι δὲ ἔλαιόν τι ἐκ πέτρας αὐτοφυῶς καὶ αὐτομάτως ῥέον, εὐώδες μετὰ τινος βαρύτητος ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, εὖ μάλα πολύχρηστον· δύναμιν ἔχον ξηράναι καὶ ἀποφράσσθαι, νευρῶν τε κολλητικὴν. ποιεῖ πρὸς ψώραν καὶ ἑλκῶδη. ἔστι δὲ πρᾶντικόν καὶ κρατυντικόν τῶν πνευμάτων.]

Κεφ. ξθ'. [Περὶ μεγαλείου.] Τὸ δὲ μεγαλεῖον καλούμενον πάλαι μὲν ποτὲ ἐσκευάζετο, ἐκλέλοιπε δὲ νῦν. πρὸς

90) περιχρίόμενον τοῦ δακτύλου vulgo.

autem et mel et vinum, tum ad vasorum illitionem, tum ad comminuta aromata subigenda. Calefacit autem, soporem inducit, vasorum oscula recludit, mollit, exaestuat, urinam ciet, putridis ulceribus fistulisque conducit, nec non et hydrocelis post curationem ferramentis peractam. Crustas quoque ac efferata ulcera circumquaque rumpit. Urinae difficultati, circumlita sede, succurrit. Quin et huius ipsius inflammationibus et ad recludendas haemorrhoidas itidem oblitum auxiliatur. Utero appositum menses ciet, matricis duritias et oedemata discutit, sauciatis denique nervis musculisque confert, fomentis rarioribus eo irrigatis ac impositis. [Est et oleum, quod naturaliter ac sponte e rupe stillat, odoratum cum gravitate. In Arabia et Italia nascitur, ad multa perquam utile. Vim habet siccandi et obstructions aperiendi nervosque glutinandi. Facit ad scabiem et ulcera. Flatus itidem lenit ac evincit.]

Cap. LXIX. [De Megalio.] Quod Megalium appellatur, olim quidem conficiebatur: at nunc intercidit. Ve-

ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ἱστορίας οὐκ ἔστιν ἄτοπον καὶ τούτου ἐπιμνησθῆναι. Ἡ δὲ σκευασία ἢ αὐτὴ τῷ ἀμαρακίνῳ, πλεονάζει δὲ τῇ ῥητίνῃ καὶ ταύτῃ διαφέρει. ἔστι δὲ μαλακτικὸν ἡπίως. ἢ μὲν τοι ῥητίνη μίγνυται τοῖς μύροις, οὔτε φυλακῆς οὔτε ἡδονῆς χάριν, χρώματος δὲ καὶ πάχους ἕνεκα· μίγνυται δὲ ἢ τερεβινθίνη ἀφαισπομένη, ἄχρως ἂν ἄσμος γένηται. δηλωθήσεται δὲ ἐν τοῖς περὶ ῥητίνης ἢ ἔψησις αὐτοῦ.

Κεφ. ο'. [Περὶ ἡδύχρου.] Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἡδύχρουν, σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῳ, τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεώς τε καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακίνῳ, εὐωδέστερον δὲ τυγχάνει.

Κεφ. οά'. [Περὶ μετώπιου.] Σκευάζεται δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μύρον, ἐπιχωρίως ὑπ' αὐτῶν καλούμενον μετώπιον, διὰ τὴν τῆς χαλβάνης μίξιν· τὸ γὰρ ξύλον, ἐξ οὗ γεννᾶται ἢ χαλβάνη, μετώπιον καλεῖται· δι' ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ ἀμυγδάλων πικρῶν⁹¹, καρδαμώμου, σχοίνου τὲ καὶ καλάμου καὶ μέλιτος καὶ οἴνου καὶ σμύρνης καὶ βαλσάμου καρποῦ καὶ

⁹¹) Emend. ex Aëtio et Nicol. Myrepsico. Vulgo enim δὲ ἀμυγδάλων δὲ πικρῶν καὶ ἐλαίου ὀμφακίνου.

rumtamen ad historiae complementum eius quoque memnisse non abs re fuerit. Huius igitur mistura cum amaracino eadem est, nisi quod resina abundat, eaque sola discrepat. Leniter mollit. Resina porro neque conservationis, neque voluptatis gratia, sed coloris crassamentique caussa unguentis adiicitur. Miscetur autem terebinthina decocta, donec olere desinat. Eius vero coquendae ratio in resinae tractatione declarabitur.

Cap. LXX. [De Hedychroo.] Sed et quod hedychroon cognominant, quodque in Co praeparatur, easdem vires eundemque praeparandi modum cum amaracino obtinet: at odoratius est.

Cap. LXXI. [De Metopio.] Paratur et in Aegypto unguentum, vernaculo nomine Metopium dictum, scilicet propter galbani permistionem. Lignum enim, e quo galbanum manat, Metopium vocatur. Ex oleo omphacino et amygdalarum amararum, cardamomo, schoeno, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano et resina compo-

χαλβάνης καὶ ῥητίνης συντίθεται· δόκιμον δὲ ἐστὶ τὸ βα-
 ρύοσμον καὶ λιπαρὸν, ἐμφαῖνον μᾶλλον τοῦ καρδαμώμου καὶ
 τῆς σμύρνης, ἥπερ τῆς χαλβάνης· σφόδρα δὲ θερμαίνει καὶ
 πυροῖ καὶ ἀναστομοῖ, ἐπισπᾶται τε καὶ καθαίρει ἔλκη· πρὸς
 τε νεῦρα καὶ μύας διακοπέντα ποιεῖ ὑδροκήλας τε σὺν ση-
 πταις· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς· πρὸς τε
 ῥίγη καὶ ὀπισθοτονικῶς σπωμένους χρησιμεύει· κινεῖ δὲ καὶ
 ἰδρωῶτας καὶ ἀναστομοῖ τὰ περὶ ὑστέραν, καὶ σκληρίας τὰς
 περὶ αὐτὴν χαλᾷ, καὶ καθόλου μαλακτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν.

Κεφ. οβ'. [Περὶ Μενδησίου.] Καὶ τὸ Μενδήσιον λε-
 γόμενον ἐκ τοῦ βαλανίνου ἐλαίου καὶ σμύρνης καὶ κασσίας
 καὶ ῥητίνης σκευάζεται· ἔνιοι δὲ μετὰ τὸν κατασταθμισμὸν,
 κιννάμωμον μικρὸν προσεπεμβάλλουσιν ἀνωφελῶς. οὐκ ἐκ-
 δίδωσι γὰρ τὰ μὴ συνεψηγμένα⁹² τὴν δύναμιν· ἐμφερῆ δὲ
 ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῷ μετωπίῳ, ἥττονα μέντοι.

Κεφ. ογ'. [Περὶ στακτῆς.] Στακτὴ δὲ καλεῖται τῆς
 προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρὸν, κεκομμένης μεθ' ὕδατος

⁹²) Sic Ald. . . συνεψημένα cod. C. N. X.

nitur. Probatum, quod graviter olet atque pingue est, quod-
 que cardamomum et myrrham potius quam galbanum re-
 sipit. Vehementer autem calefacit, ardorem producit,
 oscula vasorum aperit, vesicas in cute ciet, ulcera repur-
 gat. Ad nervos musculosque praecisos efficax est et ad
 hydrocelas cum iis, quae putredinem faciunt. Malagma-
 tis etiam ceratisque inseritur. Rigoribus dein ac retror-
 sum curvato corpore convulsis conducit. Ciet et sudores
 atque uteri vasorum oscula reserat, eiusdemque duritias
 laxat. Atque in universum molliendi vi gaudet.

Cap. LXXII. [De Mendesio.] Quod Mendesium di-
 citur, e balanino conflatur oleo, myrrha, cassia et resina.
 Nonnulli, postquam alia singula certis ponderibus iniece-
 runt, cinnamomi exiguum insuper addunt, sed usui nulli.
 Nec enim suas vires conferunt, quae haud simul contrita
 fuerint. Cetero similem Metopio vim obtinet, attamen
 inferiorem.

Cap. LXXIII. [De Stacte.] Stacte vocatur recen-
 tis myrrhae pinguedo cum aqua pauca contusae et or-

ὀλίγου, ἀποτεθλιμμένης⁹³ δι' ὀργάνου· εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελής οὖσα, καὶ καθ' ἑαυτὴν μύρον καλούμενον⁹⁴. δόκιμος δέ ἐστιν ἡ ἀμυγῆς ἐλαίῳ, καὶ ἐν ἐλαχίστῳ πλείστην δύναμιν κεκτημένη, οὖσαν θερμομαντικὴν, ἀναλογοῦσαν τῇ σμύρνῃ καὶ τοῖς θερμαίνουσι τῶν μύρων.

Κεφ. οδ'. [Περὶ κινναμώμινου.] Κινναμώμινον δὲ ἐκ τοῦ ἐλαίου βαλανίου καὶ στυμμάτων ξυλοβαλσάμου, καλάμου, σχοίνου, ἡδυσμάτων δὲ κινναμώμου, βαλσάμου καρποῦ, σμύρνης τετραπλασίου παρὰ τὸ κιννάμωμον σκευάζεται· μίγνυται δὲ καὶ μέλι εἰς τὴν φύρασιν· δόκιμον δέ ἐστι τὸ μὴ δριμύ⁹⁵, μαλακὸν δὲ τῇ ὁσμῇ, καὶ παρεμφαῖνον σμύρνης, παχύ τε καὶ εὐώδες, ἄγαν δὲ τῇ γεύσει πικρόν· τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ ἐκ ῥητίνης ἀλλ' ἐκ σμύρνης ἔχει τὸ πάχος, ἡ γὰρ ῥητίνη οὐ προσδίδωσι πικρίαν, οὐδὲ εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμομαντικὴν καὶ πικράν· ἀναστομοῦ γοῦν θερμαίνον⁹⁶ καὶ διαφορεῖ καὶ διαχεῖ καὶ

93) Sic emend. Sarac... vulgo ἀποτεθλιμμένου.

94) Sic ex Aëtio emend. Vulgo: πολυτελής ἐστι, καὶ καθ' ἑαυτὴν οὖσαν μύρον τὸ καλούμενον στακτή.

95) Lacuna legit: τὸ δριμύ μὲν τῇ γεύσει. Sed consentiunt codices.

96) Recte Sarac. loco vulgaris θερμαίνουσα.

gano expressac. Perquam odorata est ac pretiosa et per se unguentum constituit. Probatum autem, quae olei nihil admixtum habet, quaeque vel minima quantitate vim maximam sortita est, nimirum calefacientem, analogam myrrhæ unguentisque calefacientibus.

Cap. LXXIV. [De Cinnamomino.] Cinnamominum ex oleo constat balanino et xylobalsami, calami ac schoeni spissamentis, cinnamomi vero, balsami seminum quadru-plaeque ad cinnamomum myrrhæ odoramentis. Quin et ad ea ipsa subigenda mel adiiciunt. Probatum minime acre, molli odore, myrrhæ quiddam referens, quippe quod crassum sit et odoratum ac gustu perquam amaro. Tale enim non a resina sed a myrrha crassitudinem obtinet, quin neque resina amaritudinem, neque odoris gratiam addit. Vim habet admodum acrem, calefacientem et amarum. Proinde oscula venarum calefaciendo aperit, humores quoque ac flatus discutit, diffundit et attrahit, sed

ἐπισπᾶται ὑγρὰ καὶ πνεύματα· ἔστι δὲ καρηβαρικόν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ περὶ μήτραν σὺν ἐλαίῳ διπλασίονι καὶ κηρῷ καὶ μυελῷ· οὕτω γὰρ ἀποβάλλει τὸ πολὺ τῆς δριμύτητος καὶ γίνεται μαλακτικόν· ἄλλως γὰρ συγκαίει καὶ σκληρύνει βιαιότατα πάντων τῶν παχέων μύρων· ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας καὶ σῆπας⁹⁷ ἐναργῶς καὶ πρὸς ὑδροκήλας καὶ ἀνθρακας καὶ γαγγραινας σὺν καρδαμώμῳ, πρὸς τε ῥίγη τὰ περιοδικὰ καὶ πρὸς τρόμους καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰσβολῶν θηρίων δακνομένους ἐν συγχρίσματι, ἐπίθεμά τε σκορπιοπλήκτοις καὶ φαλαγγιοδήκτοις σὺν ὀλύνθοις παρατετριμμένοις⁹⁸.

Κεφ. σέ. [Περὶ ναρδίνου μύρου.] Νάρδιον μύρον ποικίλως σκευάζεται διὰ τοῦ μαλαβαθρίνου⁹⁹ καὶ δίχα τούτου· ὥς τὸ πολὺ δὲ μίγνυται τῷ βαλανίνῳ ἐλαίῳ ἢ ὀμφακίνῳ, πρὸς μὲν τὴν στύψιν τοῦ ἐλαίου σχοῖνος, πρὸς δὲ τὴν εὐωδίαν κόστος, ἀμώμον, νάρδος, σμύrna, βάλσαμον. Ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ λεπτὴ, μὴ δριμεῖα, ἔχουσα τὴν εὐωδίαν τῆς ξηρᾶς νάρδου ἢ ἀμώμου. Δύναμις δὲ αὐτῇ λεπτυντικὴ,

97) Sarac. pro vulgari σῆπας, quod ad medicamenta pertinet; σῆπες sunt putredines seu ulcera putrida ipsa.

98) Ultimū abest a cod. X. Par. et Asul.

99) φύλλου Ald., μύρου cod. X.

caput aggravat. Facit et ad matricis vitia cum oleo duplo, cera et medulla: sic enim de acrimonia multum amittit, molliendi vim asciscens. Nam alioqui comburit ac prae ceteris crassis unguentis vehementer indurat. Ad fistulas etiam et putredines evidenter est efficax, itemque et ad hydrocelas, carbunculos et gangraenas cum cardamomo. Quin et ad rigores circuitu redeuntes, tremores et ad virulentarum bestiarum morsus illinitur, scorpionum denique ictibus phalangiorumque morsibus cum tritis grossis imponitur.

Cap. LXXV. [De nardino unguento.] Nardinum unguentum vario modo e malabathrino et sine eo paratur. Plerumque autem balanino oleo aut omphacino spissandi quidem gratia schoenus admiscetur, ad odoris vero gratiam conciliandam costus, amomum, nardus, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, minime acre, nardi aridae aut amomi odorem retinens. Vis ei extenuans, acris ac

δριμεῖα, σημητική, ἀραιωτική ὑγρῶν, θερμαντική· ὑγρὰ δὲ ἔστι καὶ οὐ γλοιώδης, ἐὰν μὴ ῥήτινῃν ἔχη· σκευάζεται δὲ καὶ λιτὴ ἐξ ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ σχοίνου καὶ καλάμου καὶ κόστου καὶ νάρδου.

Κεφ. ος'. [Περὶ Μαλαβαθρίνου.] Τὸ δὲ μαλαβάθρινον ἔχει μὲν στύμματα, ἃ καὶ ἡ νάρδος, σμύρνης δὲ πλέον· διὸ καὶ γίνεται θερμαντικόν, ἀναλογοῦν τῷ κροκίνῳ καὶ ἀμαρακίνῳ τὴν δύναμιν.

[Περὶ Ἰασμελαίου. 100] Ἡ δὲ καλουμένη Ἰασμὴ παρὰ Πέρσαις σκευάζεται ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἰοῦ, τούτων οὐγγίων β' ἐμβαλλομένων ἰταλικῷ ξέστῃ σησαμίνου ἐλαίου καὶ ἀμειβομένων ἡγουν μαλασσομένων, ὥς ἐπὶ τοῦ κρινίνου εἴρηται· ἡ δὲ τούτου χρῆσις παρὰ τὰς ἐστιάσεις εὐωδίας ἕνεκα παρὰ Πέρσαις προσλαμβάνεται· ἀρομῶζει δὲ ὅλην τῷ σώματι μετὰ τὰ λουτρὰ ἐπὶ τῶν θερμασίας καὶ χαλάσεως δεομένων· βαρυτέραν δὲ ἔχει τὴν εὐωδίαν, ὥς πολλοὺς αὐτῆς μὴ ἡδέως ἀντιλαμβάνεσθαι.]

Κεφ. ος'. [Περὶ Σμύρνης.] Σμύρνα δάκρυόν ἐστι

100) Totum hoc caput ex Aëtio lib. 1. transcriptum, nothis adnumeratur.

detergens, humores rarefacit et exaestuat. Liquidum nec tenax, nisi resinam recipiat. Vilius quoque conficitur ex omphacino oleo, schoeno, calamo, costo nardoque.

Cap. LXXVI. [De Malabathrino.] Malabathrinum eadem habet, quae nardinum, spissamenta, myrrhae autem plusculum additur: qua de caussa calefacit, crocino aut amaracino viribus respondens.

[De Iasmino oleo. Quod vero Iasme dicitur apud Persas, conficitur ex albis violae floribus, quorum unciae duae in olei sesamini sextarium italicum iniectae vicissim permutantur seu remolliuntur, velut in liliaceo dictum est. Huius usus apud Persas inter convivia odoris gratia receptus est. Toti vero corpori post balnea adhibitum iis convenit, qui calefactionem ac relaxationem desiderant. Ceterum odore graviori praeditum est, quo fit ut a multis minus libenter appetatur.]

Cap. LXXVII. [De Myrrha.] Myrrha lacrima est

δένδρου γεννωμένου ἐν Ἀραβίᾳ, ὁμοίου¹ τῇ αἰγυπτιακῇ ἀκάνθῃ· οὐ ἐγκοπτομένου ἀπορρεῖ τὸ δάκρυον εἰς ὑπεστρωμένας ψάθους, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ στελέχει² περιπήγνυται· καὶ λέγεται αὐτῆς ἢ μέντοι πεδιάσιος³ λιπαρά, ἣς πιεζομένης ἢ στακτὴ λαμβάνεται· ἢ δὲ τις γαβιρέα λιπαρωτάτη ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις γεννωμένη, ἣ καὶ πολλὴν ἀνίησι τὴν στακτὴν· πρωτεύει δὲ ἡ τρογλωδυτικὴ καλουμένη ἀπὸ τῆς γεννώσης αὐτὴν χώρας, ὑπόχλωρος καὶ δηκτικὴ οὔσα, διαυγής· συλλέγεται δὲ τις καὶ λεπτή μετὰ τὴν τρογλωδυτικὴν ἀριθμουμένη, ἐνάπαλος⁴ οὔσα, ὥς τὸ βδέλλιον, ὑπόβρωμος τῇ ὁσμῇ, ἐν εὐηλίοις τόποις γεννωμένη· ἢ δὲ τις καυκαλὶς λεγομένη, ὑπέρωρος, μέλαινα, κάτοπτος· ἢ δὲ χειρίστη ἐν ἀπάσαις ἐργασίμῃ καλεῖται, ψαφαρὰ καὶ ἀλιπής, δριμεῖα, κομιμίζουσα τῇ ὄψει⁵ καὶ τῇ δυνάμει· ἢ δὲ ἀμιναῖα δὲ καλουμένη ἀποδόκιμος· καὶ πιέσματα δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται· ἀπὸ μὲν τῶν λιπαρῶν εὐώδη καὶ λιπαρά· ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν ἀλιπῇ καὶ οὐκ εὐώδη, ἄτονα

1) Sic cod. X., quod iam recte coniecit Sarac.; vulgo ὁμοιον.

2) Hoc carent codd. X. Par.

3) Sic cod. X. . . ἢ μέντοι πεδιάσιος; C. N. ἢ μέντις πεδιάσιμος Ald., Asul., Sarac.

4) Vulgo ἐνάπαλλος. Nostram lectionem tuentur analogae: ἐνδασυς, ἐνέρυθρος, ἐντραχυς, ἐνωμος.

5) Cod. C. N. ὁσμῇ manifesto falsum.

arboris nascentis in Arabia, spinæ aegyptiacæ similis, qua quidem incisa lacrima in substratas tegetes destillat, pars vero circa truncum ipsum concrescit. Quaedam eius species vocatur campestris, pinguis ea, qua expressa stacte excipitur. Alia vero gabirea, laeto ac pingui solo proveniens, quæ multam quoque stactem sudat. Primas vero tenet, quæ troglodytica cognominatur a terra, quæ eam gignit, subviridis ea, mordax ac pellucida. Colligitur etiamnum tenuis quaedam, quæ a troglodytica secunda est, subtenera, sicut bdellium, odore subviroso, in locis apricis nascens. Alia Caucalis dicitur, exoleta, nigra et retorrída. Omnium deterrima, ergasima dicta, friatu est facilis, pinguedinis expers et acris, aspectu et viribus gummi referens. Improbatur etiam quæ Aminaea vocatur. Ex iis expressiones fiunt, e pinguibus quidem odoratae ac pingues, e siccis vero pinguedine odoreque carentes et

δὲ διὰ τὸ⁶ προσεληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν· δολῖζεται δὲ κόμμει βραχέντι σμύρνης ἀποβρέγματι καὶ μιννυμένῳ. Ἐκλέγου δὲ τὴν νέαν, ψαθυρὰν, κούφην, ὁμόχρουν πανταχόθεν, καὶ τὴν ἐν τῷ θλασθῆναι ἐνδοθεν λευκὰς, ὄνυχοειδῆς ἔχουσαν διαφύσεις, λείας, μικρόβωλόν τε, πικρὰν, εὐώδη, δριμύαν, θερμαντικὴν· ἥ δὲ βαρεῖα καὶ τῇ χροῇ πισσώδης ἐστὶν ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, [ἐφεκτικὴν ῥευμάτων,]⁷ καρωτικὴν, κολλητικὴν, ξηραντικὴν, στυπτικὴν· μάλασσει δὲ καὶ μήτραν μεμυκυῖαν καὶ ἀναστομοῖ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα συντόμως, σὺν ἀψινθίῳ καὶ θέρμων ἀποβρέγματι ἢ πηγάνου χυλῷ προστεθείσα· λαμβάνεται δὲ ἀντὶ καταποτίου μέγεθος κυάμου, πρὸς βῆχα χρόνιον καὶ ὀρθόπνοϊαν, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος, λύσιν τὲ κοιλίας, καὶ δυσεντερίας, καὶ νεφριτικὰ, ὡς τὸ βδέλλιον⁸. Λύει δὲ καὶ ῥίγη ἐπιτολὸν τεταρταῖα, πρὸ δύο ὥρων τῆς ἐπιβολῆς μετὰ πεπέρειως καὶ ὕδατος τὸ μέγεθος κυάμου ποθείσα, ἀρ-

6) *M*h vulgare expunxit Sarac.

7) Deest in Ald., Asulan., Cornar.

8) Haec ultima habent codd. C. N. X., desunt in aliis.

invalidae, propterea quod oleum, dum conformarentur, asciverint. Adulteratur gummi macerato aqua, in qua myrrha maduerit, ac permisto. Eligito autem recentem, friabilem, levem, undequaque concolorem, quaeque confracta intercurrentes maculas intrinsecus habeat candidas, unguinum speciem prae se ferentes ac laeves, quaeque insuper minutis constet glebulis, amara, odorata et acris. Ponderosa autem et quae piceae coloris est, inutilis censetur. Vim habet calefacientem [fluxiones sistentem], sopores inducentem, glutinantem, siccantem et astringentem. Emollit etiam praeclusum uterum et aperit. Menses et partus celeriter extrahit, cum absinthii vel lupinorum infuso aut rutae succo admota. Deglutitur vero etiam, ad catapotii instar, fabae magnitudine contra diuturnam tussim, orthopnoeam, lateris thoracisque dolorem, alvi profluvium ac dysenteriam, renum denique affectus, sicut et bdellium. Rigores quoque, maximeque quartanarios, discutit, horis ante accessionem duabus, cum pipere et aqua, fabae ma-

τηρίας τε τραχύτητα καὶ δασυσμούς φωνῆς ἀποκαθίστησιν ὑποτιθεμένη τῇ γλώττῃ καὶ ἀποχυλίζομένη· κτείνει δὲ καὶ ἐλμινθας, καὶ πρὸς δυσωδίαν στόματος διαμασσάται· πρὸς δὲ μασηγαλῶν πόρους μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς διαχρίεται· σὺν οἶνῳ δὲ καὶ ἐλαίῳ διακλυζομένη ὀδόντας καὶ οὖλα κρατύνει· κολλᾷ δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ τραύματα ἐπιπασσομένη, καὶ τὰ τεθλασμένα ὦτα καὶ ἐψίλωμένα ὀστᾶ ἰᾶται σὺν κοκκίου σαρκὶ ἐπιχριομένη, καὶ τὰ πυορροοῦντα τῶν ὠτων καὶ φλεγμαίνοντα σὺν μηκωνίῳ καὶ καστορίῳ καὶ γλανκίῳ· πρὸς δὲ ἰόνθους μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος ἐπιχρίεται· λειχῆνάς τε ἀποσμήχει σὺν ὄξει, καὶ τρίχας ρεούσας μετὰ λαδάνου καὶ οἶνου καὶ μυρσινίνου καταχριομένη ῥώννυσι· πρᾶννει δὲ καὶ τοὺς χρονίους κατάρρους διαχριομένη πτερῶ τῶν μωξωτήρων· πληροῦ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἔλκη, καὶ καταίρει τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τραχώματα σμήχει· γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτῆς ὁμοίως τῇ ἐκ τοῦ λιβάνου, ὡς ὑποδείξομεν, ἀρμόζουσα πρὸς τὰ αὐτά.

Κεφ. οἴ. [Περὶ βοιωτικῆς σμύρνης.] Ἡ δὲ βοιωτικὴ σμύρνα ἐστὶ δένδρου τινὸς ἐν Βοιωτίᾳ γεννωμένου ῥίζα τετμη-

gnitudine vorata. Subdita linguae liquataque fistulae spiritalis asperitatem et raucitatem vocis corrigit. Quin et umbricos enecat, et ad oris halitum malum commanducatur. Adversus axillarum taedia cum alumine madido illinitur, cum vino vero et oleo colluta dentes gingivasque firmat. Inspersa quoque capitis vulnera glutinat. Fractis auribus nudatisque ossibus cum cochleae carne peruncta medetur: itemque purulentis auribus nec non et inflammatis cum meconio, castoreo et glaucio. Ad varos autem cum cassia ac melle illinitur. Impetigines ex aceto detergit, defluentes capillos cum ladano, vino et myrtino oleo firmat. Diuturnos etiam catarrhos mitigat, narium ulcers illita. Oculorum ulcera complet, exteritque albugines et ea, quae pupillis caliginem offundunt, quin et scabrities expolit. Fit denique ex ea fuligo, sicut e ture, quod postea ostendemus, ad eadem efficax.

Cap. LXXVIII. [De boeotica myrrha.] Boeotica myrrha est plantae cuiusdam in Boeotia nascentis radix

μένη· ἐκλέγου δὲ τὴν ἐμφερῇ σμύρνη κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, διαλυτικὴν· μίγνυται δὲ καὶ θυμιάμασι χρησίμως.

Κεφ. οθ'. [Περὶ Στύρακος.] Στύραξ δάκρυόν ἐστι δένδρου τινὸς ὁμοίου κυδωνία⁹· διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ξανθὸς καὶ λιπαρὸς, ῥητινώδης, θρόμβους ἔχων ὑπολεύκους, ἐπιδιαμένων τῇ εὐωδίᾳ ὥς ὅτι πλείστον, καὶ ἐν τῷ μαλάσσεσθαι ἀντὶς ὑγρασίαν τινὰ μελιτώδη· τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ γαβαλίτης¹⁰ καὶ πισσιδιακὸς καὶ κιλίκιος· φαῦλος δὲ ὁ μέλας καὶ ψαθυρὸς καὶ πιτυρώδης· εὐρίσκεται δὲ καὶ δάκρυον κόμμι ἐοικὸς, διανγές, σμυρνίζον· ὀλίγον δὲ τοῦτο γεννᾶται· δολιζουσι δὲ αὐτὸ τοῖς ἐκ τοῦ δένδρου πρίσμασιν, ἅπερ ὑπὸ τῶν σκωλήκων ἀνατιτρεῖται, μίγνυμένοις^{10a} καὶ μέλιτι καὶ ἱρίδος ὑποστάθμῃ καὶ ἄλλοις τισίν· ἐνιοὶ δὲ κηρὸν ἢ στέαρ ἀρωματίσαντες συμμαλάσσουσιν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις ἡλίοις τῷ στύρακι καὶ δι' ἡθμοῦ εὐρυτρήτου ἐκθλίβουσιν εἰς ὕδωρ ψυχρὸν, ποιοῦντες σκωλήκια καὶ πωλοῦσι, σκωληκίτην ὀνομάζοντες

9) Vulgo κυδωνίω.

10) E Plinio et Oribasio Saracen. sic emendavit; vulgo καταβαλίτης.

10a) Vulg. μίγνυμένη.

concosa. Eligito, quae myrrham odoris suavitate refert. Vim habet calefacientem, mollientem, dissolventem. Utiliter quoque suffimentis inseritur.

Cap. LXXIX. [De Styrace.] Styrae lacrima est arboris cuiusdam cydoniae similis. Praefertur flavus ac pinguis, resinusus, grumos habens albicantes, quam diutissime in odoris gratia permanens, quique dum mollitur, melleam quamdam humiditatem ex se remittit. Talis est gabalites, pisidius ac cilicius. Deterior niger, friabilis ac furfurosus. Invenitur et lacrima gummi similis, transparentis, myrrhae aemula; verum haec raro nascitur. Adulterant autem arboris ipsius scobe, vermiculorum erosione facta, admisto melle et iridis crassamento aliisque nonnullis. Non desunt, qui et ceram aut sebum aromatis imbutum ad solem acerrimum cum styrae subigant et per colum latis foraminibus pervium in aquam frigidam, quasi vermiculos effingentes, exprimant et venundant, quem

στύρακα¹¹. Ἐγκρίνουσι δὲ οἱ ἄπειροι τὸν τοιοῦτον ὡς ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὁσμὴν εὐτονίᾳ· δομὴς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμομαντικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν, ποιῶν πρὸς βῆχας καὶ κατάρρους, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρα μύσεις καὶ σκληρίας· ἐμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος, κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς καὶ ἀκόποις χορησίως· καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φώγνυται καὶ αἰθαλοῦται ὡς λίβανος· ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου· τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρίσμα ἐν τῇ Συρίᾳ στυράκινον θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς· κεφαλαλγές μέντοι καὶ βαρὺ καὶ καρωτικὸν καθέστηκεν.

Κεφ. π'. [Περὶ Βδέλλιον.] Βδέλλιον, οἱ δὲ μάδελλον¹², οἱ δὲ βολχόν¹³ καλοῦσι· δάκρυόν ἐστι δένδρου

11) Στύρακα addunt C, N.

12) X. μαδάλεον.

13) X. βλόχον.

styracem ideo vermiculatum appellant. Imperiti eum tanquam sincerum admittunt, non attenti ad odoris insignem vehementiam. Est enim admodum acris, qui fraudis expers est. Vim habet calefacientem, mollientem, concoctricem. Medetur tussi, catarrhis, gravedinibus, raucitatibus vocisque interceptioni; matrici quoque praeclusae aut duritias habenti convenit. Ciet menses potu apposituque, alvum leviter mollit, si parum cum resina terebinthina deglutitur. Utiliter etiam malagmatis discutientibus et acopis admiscetur. Uritur autem, assatur, torreturve, atque ex eo, quemadmodum et e ture, fuligo colligitur, quae quidem ad eadem, ad quae turis fuligo, accommodatur. Styracinum vero unguentum, quod ex eo in Syria concinnatur, calefacit ac potenter emollit, verum capitis dolorem gravitatemque ac soporem conciliat.

Cap. LXXX. [De Bdellio.] Bdellium nonnulli maledcum, alii bolchon appellant. Lacrima est arboris ara-

ἀραβικοῦ¹⁴. δόκιμον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει ἵπικρόν, διαυγές, ταυροκολλῶδες, λιπαρὸν παρὰ βάρους καὶ εὐμάλακτον, ἀμιγές ξύλων καὶ ῥυπαρίας, εὐῶδες ἐν τῇ θυμιάσει, ἰοικὸς ὄνυχι· ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν, ἀδρόβωλον, παλαθῶδες, κομιζόμενον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς· φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Πέτρας ξηρὸν, ῥητινῶδες, ὑποπέλιον, δευτερεῦον τῇ δυνάμει· δολοῦται δὲ μιγνύμενον κόμμει· τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν, ἐν τε τῇ ὑποθυμιάσει οὐχ οὕτως εὐῶδες ἐστίν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμοαντικὴν, μαλακτικὴν, διαλυτικὴν σκληριῶν καὶ βρογχοηλῶν καὶ ὑδροηλῶν, ἐνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου· ἀναστομοῖ καὶ τὴν μήτραν προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν· θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον, καὶ οὖρα ἄγει, βηχικοῖς τε καὶ θηριοθήκτοις ὠφελίμως δίδοται· ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ διαδρομὰς πνευμάτων· μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἀρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δέσεις τῶν

14) E Galeno, Plinio et Oribasio. Vulgo *σαρακηνικοῦ*, quod expungendum, cum Saracenorum primus Marcianus Heracleota sacc. V. meminerit. (Peripl. p. 16.)

bicae. Probatur gustu amarum; translucidum, taurino glutini simile, pingue intima parte facileque mollescens, lignorum ac sordium expers, in suffitu fragrans, unguem (effectu) referens. Est et alterum sordidum ac nigrum, grandioribus glebis, in offas convolutum, quod quidem ex India advehitur. Defertur autem a Petra (Nabataeorum) siccum, resinosum, sublividum, facultate secundum. Adulteratur admixto gummi, verum ita vitiatum haud perinde gustu amaricat, neque in suffitu adeo est odoratum. Vim obtinet calefacientem, mollientem, discutientem durities, strumas, hydroceles, ieiuni saliva dilutum. Aperit et matricem tum appositum tum suffitu, extrahit partus omnemque humiditatem. Calculos comminuit potum, urinas ducit, tussientibus et iis, qui a virulentis bestiis demorsi sunt, utiliter exhibetur. Valet quoque ad rupta, convulsa, lateris dolorem, vagosque ac discurrentes flatus. Miscetur et malagmatis, quae ad durities nodosque nervorum

νεύρων· κατεργάζεται δὲ κοπτόμενον, παρὰ χρομένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ.

Κεφ. πα'. [Περὶ λιβάνου.] Λιβανος γεννᾶται μὲν ἐν Ἀραβίᾳ τῇ λιβανοφόρῳ καλουμένη· πρωτεύει δὲ ὁ ἄρῳην, καλούμενος σταγονίας, στρογγύλος φυσικῶς· ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος ἄτομος, λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἐνδοθεν λιπαρός, ἐπιθυμιαθεὶς τε ταχέως ἐκκαίόμενος· ὁ δὲ ἰνδικὸς ὑπόκιθρός τε ἔστι καὶ πελιός τὴν χροάν· γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν στρογγύλος· τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα σχήματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμεια, κυλίσουσιν ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα· χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται, ἔντομος¹⁵ ἢ σύαγχρος καλούμενος· δευτερεύει δὲ ὁ ὀροβίας¹⁶ καὶ ὁ σμιλευτός¹⁷, ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, μικρότερον καὶ κηρότερον ὄντα· λέγεται δὲ τις καὶ ἁμωμίτης, ἄλλως μὲν λευκός, ἐν δὲ τῷ μαλάσσεσθαι ἐνδιδούς ὡς μαστίχη. Δολοῦται δὲ πᾶς λιβανος τῇ πιτυίνῃ ῥητίνῃ μεθοδεύμενος καὶ

15) Sic Cod. X. et Marcell. Vergil. et Cornar. Vulgo ἄτομος.

16) E Plinio et Oribas. coniecit Marcell. Vergil. Vulgo ἀραβίας.

17) Cod. C. N. ἐν ἀμίλῳ. Ald. et Cornar. ἐν σμιλῳ. Asul. ἐν ἀμίλῳ. Sarac. ἐν ἀμήλῳ. Marc. Verg. ὁ μηλιωτός. Salmas. ἐν σμιλος vel σμιλιωτός.

conveniunt. Contusum autem subigitur affuso vino aut aqua calida.

Cap. LXXXI. [De ture.] Tus gignitur in Arabiae parte, quae turifera appellatur. Primas tenet masculum, stagonias dictum, natura teres. Tale minime sectum est, candidum, intusque, dum frangitur, pingue, dumque adoletur, statim ardet. Indicum vero subfulvum est, colore lividum, sed teres etiam industria fit. Secant id enim in quadratas formas, quas in fictilia coniectas tamdiu versant, donec teretem formam contraxerint. Sed tale tempore flavescit, incisum appellatum aut syagrium. Secundum locum tenet orobium et scalptum, quod et nonnulli copiscum dicunt, exilius fulviusque. Est et genus quoddam, cui amomitae cognomen, cetera quidem candidum, et dum mollitur, mastiches more digitis cedit. Adulteratur porro tus omne pinea resina et gummi artificiose

κόμμι· εὐχερὲς δὲ ἔστιν ἡ διάγνωσις· τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογούται θυμιώμενον, ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκτυφούται, ὁ δὲ λιβανωτὸς ἐξάπτεται· δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὁσμὴ τὸ τοιοῦτο. Λύνεται δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπισκοποῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν πληροῦν καὶ ἀπουλοῦν, κολλᾶν τε ἔναιμα τραύματα, αἰμορροαίαν τε πᾶσαν καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων ἐπέχειν· παρηγορεῖ καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη κακοήθη ἔμμοτος λείος σὺν γάλακτι· καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας καὶ λειχήνας σὺν ὄξει καὶ πίσσῃ καταχοιόμενος αἶρει· καὶ τὰ πυρίκαυστα δὲ ἑλκη καὶ χίμειλα ἰᾶται σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ· ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ σμώμενος ἰᾶται, παρωνυχίας τε σὺν μέλιτι, ὠτων θλάσεις σὺν πίσσῃ· πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὠτων σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγγεόμενος, μαστούς τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχοιόμενος ὠφελεῖ· μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς ἀρτηρίαν ὠφελίμως καὶ τοῖς σπλαγχνικοῖς φαρμάκοις, αἱμοπτοϊκοὺς τε ὠφελεῖ πινόμενος· μανιῶδης δὲ ἔστι πινόμενος ὑπὸ τῶν ὑγιαίνοντων¹⁸, πλείων

18) Cod. G. N. ἀγωνιζόντων.

tractatum. Sed maleficium facile deprehenditur. Siquidem incensum gummi flammam non concipit, resina in fumum vanescit, tus vero exardescit: praeterea et odor idem prodit. Vi pollet calefaciendi, astringendi caliginesque pupillarum exterendi. Cava ulcera implet et ad cicatrices perducit. Cruenta vulnera glutinat, omnemque sanguinis profusionem et e meningibus ipsis cohibet. Cum lacte tritum et linamento exceptum sedis ac reliquarum partium maligna ulcera mitigat. Myrmecia sub initium impetiginesque ex aceto et pice illitum tollit. Quin et igne ambusta ulcera pernionesque cum adipe suillo anserinove sanat. Achores etiam cum nitro frictum curat, paronychias cum melle auresque contusas cum pice. Ad reliquos aurium dolores cum vino dulci utiliter infunditur. Perunctum quoque cum cimolia et rosaceo mammis confert a partu inflammatis. Sic et fistulae spiritalis viscerumque medicamentis utiliter admiscetur et sanguinem exspuentes potu iuvat. Verum in secunda valetudine hau-

δὲ μετ' οἴνου ποθεῖς καὶ κτείνει. Καίεται δὲ λίβανος ἐπ' ὀστράκου καθαρῷ τεθεῖς, ὑφαπτόμενός τε χόνδρῳ ἀναφθέντι ὑπὸ λύχνου, ἄχρις ἂν ἐκκαῇ· δεῖ δὲ μετὰ τὴν τελείαν καῦσιν πωμάζειν τινὶ, ἄχρις ἂν σβεσθῇ, οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται· ἔνοιι δὲ περιτιθέασι τῷ λοπαδίῳ ἀγγεῖον χαλκοῦν κοῖλον, κατὰ μέσον τετρημένον, πρὸς ἐκληψιν τῆς λιγνύος, ὥς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ αἰθάλης λιβάνου λόγῳ· οἱ δὲ, εἰς ὠμὴν χύτραν βάλλοντες καὶ περιπλάσσοντες πηλῷ, καίουσιν ἐν καμίνῳ· φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ καὶ ἀνθράκων διαπύρων, ἕως ἂν μηκέτι πομπολυγίζῃ, μηδὲ λιπαρίαν τινὰ ἢ ἀτμίδα ἀνίῃ· θρύπτεται δὲ εὐχερῶς¹⁹ κατακεκαυμένος.

Κεφ. πβ'. [Περὶ φλοιοῦ λιβάνου.] Φλοιὸς δὲ λιβάνου διαφέρει ὁ παχὺς καὶ λιπαρὸς καὶ εὐώδης, πρόσφατος, λεῖος, καὶ μὴ λεπρώδης ἢ ὑμενώδης· δολοῦται δὲ μιγνυμένου αὐτῷ φλοιοῦ στροβιλίνου ἢ πιτυίνου· ἔλεγχος δὲ καὶ τούτων τὸ πῦρ· οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ θυμιαθέντες οὐκ ἀνάπτονται,

19) Cod. P. et X. μῆ.

stum furorem inducit, et largius cum vino potum etiam interficit. Crematur autem tus in testa munda positum grano succensum de lucerna accenso, donec exuratur. Post perfectam autem ustionem operculo quodam tegere oportet, usque dum restinguatur; sic enim in cineres minime redigitur. Nonnulli autem ollulae vas aeneum cavum medioque foratum ad fuliginem excipiendam superimponunt, quemadmodum mox, ubi de turis fuligine fiet mentio, demonstrabimus. Alii in ollam crudam luto oblitam immittunt uruntque in fornace. Torretur quoque in testa nova candentibus carbonibus, dum non amplius bullet aut pinguedinem vaporemve ullum emittat. Comminuitur vero facile, quod perustum est.

Ca p. LXXXII. [De cortice turis.] Cortex turis praestat crassus, pinguis, odoratus, recens, laevis ac minime lichenibus obsitus aut membranaceus. Adulteratur cortice pinuum vel piceae vel pineae: sed et horum index est ignis. Siquidem reliqui cortices incensi nequaquam con-

καπνιζόμενοι δὲ δίχα εὐωδίας ἐκτύφονται· ὁ μέντοι τοῦ λίβανου φλοιὸς ἄπτεται καὶ μετ' εὐωδίας ἐκθυμιάται· καίεται δὲ καὶ οὗτος ὡς λίβανος. Δύναμιν δὲ ἔχει, ἣν καὶ ὁ λίβανος, ἐνεργέστερος ὢν καὶ στυπτικώτερος· ὅθεν ποθεῖς, αἱμοπτοῦκοις μᾶλλον καὶ ῥοῖκοις ἁρμόζει ἐν προσθέτῳ· ποιεῖ καὶ πρὸς οὐλὰς ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ κοιλώματα καὶ ῥυπαρίας· φωχθεῖς δὲ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίας ποιεῖ.

Κεφ. πγ'. [Περὶ μάννης λίβανου.] Μάννα δὲ λίβανου δόκιμος ἐστὶν ἡ λευκὴ καὶ καθαρὰ, ἔγχονδρος. Δύναμιν δὲ ἔχει, ἣν καὶ ὁ λίβανωτός, ὑπανειμένως δὲ μᾶλλον· μίσγουσι δὲ ἔνιοι δολίζοντες ῥήτινῃν πιτυύνην σεσημένην καὶ γύριν, ἡ φλοιὸν λίβανωτοῦ κεκομμένου· ἐλέγχει δὲ καὶ ταῦτα τὸ πῦρ· οὔτε γὰρ κατ' ἴσον καὶ ἰσοτόνως θυμιαθήσεται ἀερίζοντι τῷ ἀτμῷ, ἀσβολώδει δὲ καὶ οὐ καθαρῷ· ἡ τε εὐωδία μικτὴν ἔχει τὴν ἀποφορὰν.

Κεφ. πδ'. [Περὶ αἰθάλης λίβανωτοῦ.] Αἰθάλην δὲ λίβανωτοῦ ποιεῖ οὕτω· λαβιδίῳ καθ' ἓνα χόνδρον τοῦ λιβάνου ἅπτων πρὸς²⁰ λύχνον, ἐπιτίθει εἰς κοῖλον λοπάδιον

20) C. προστιθεῖς λύχνον.

flagrant, sed citra odoris gratiam in fumum evanescunt, turis vero cortex ardet et cum odoris suavitate suffitur. Ceterum et hic ipse turis modo uritur. Vis autem eadem, quae et turi, sed efficacior magisque astringens. Quare potus sanguinem exspuentibus aliosque fluxus patientibus appositus magis idoneus est. Confert etiam ad oculorum cicatrices foveolasque aut sordes. Torrefactus denique ad scabiosas ophthalmias usui est.

Cap. LXXXIII. [De manna turis.] Manna turis probatur candida, pura et granosa. Vim habet eandem, quam tus, sed aliquanto remissiorem. Sunt, qui admixtis resina pini cribrata et polline aut etiam turis contusi cortice ipsam adulterent, arguente et haec igne. Neque enim incensa aequae ac pari vigore aëris modo purum vaporem, sed fuliginosum et impurum emittet. Quin et odori grato permixta graveolentia comperietur.

Cap. LXXXIV. [De turis fuligine.] Turis fuliginem vero sic facito. Turis grana forcipicula singulatim prehensa ad lucernam accendito et in novam fictilem ollam

δοστράκινον καινόν²¹. εἶτα περικάλυψον χάλκωμα ἔγκοilon, τετρημένον κατὰ μέσον καὶ ἐσμηχμένον ἐπιμελῶς· ὑποτίθει²² δὲ κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέρος ἢ ἀμφοτέρω λιθάρια ὑψηλὰ τετραδακτυλιαῖα πρὸς τὸ διαφαίνειν εἰ καίεται· καὶ ἵνα χώρα ἢ ἐπιτιθέναι ἑτέρους χόνδρους αἰ, πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς, καὶ τοῦτο ποίει, ἕως ἂν αὐτάρκη λιγνὺν δόξης συναγροχέται· συνεχῶς μέντοι σπόγγω ἐξ ὕδατος ψυχροῦ περίμασσε τὰ ἐκτὸς μέρη τοῦ χαλκώματος· οὕτω γὰρ προσκαθίζει πᾶσα λιγνὺς, μὴ ἄγαν αὐτοῦ πυρουμένου· ἐπεὶ ἀποπίπτουσα διὰ τὴν κούφότητα, μίγνυται τῇ τοῦ λιβάνου σποδῷ· ἀποψήσας οὖν τὴν πρώτην λιγνὺν, ποίει τὸ αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἂν δοκῇ, ἀναιροῦ δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ καέντος λιβάνου σποδὸν ἰδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει πρᾶντικήν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλεγμονῶν, σταλτικὴν ῥευμάτων, ἀνακαθαριστικὴν ἐλκῶν, πληρωτικὴν κοιλωμάτων, σταλτικὴν καρκινωμάτων.

Κεφ. πέ. [Περὶ λιγνύος σκευασίας.] Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σμύρνης καὶ ἐκ τῆς ῥητίνης

21) C. εἰς καινὸν λοπάδιον δοστράκινον καινόν.

22) Ex Aëtio. Vulgo ἐπιτίθει.

cavam imponito. Tum aereo vase cavo ac in medio forato diligenterque detergo obtego. Quo facto ex altera eius parte aut utrinque lapillos quatuor digitorum altitudine subiicito, quo facilius introspici queat, illane urantur; et locus ut sit, per quem grana alia imponas, priusquam granum primum penitus restinctum fuerit. Hoc vero facies, donec sat fuliginis collegisse autumaveris. Assidue tamen externas aeramenti partes aqua frigida e spongia undique imbuo. Sic enim, ipso haud magnopere calente, fuligo omnis firmiter adhaerescit, quae alioqui sua levitate delapsa turis cineri permiscetur. Derasa igitur prima fuligine, idem opus repetito, quoties visum fuerit, ac cinerem quoque e cremato ture seorsim excipito. Ceterum illa oculorum inflammationes leniendi vi pollet, fluxiones cohibet, ulcera expurgat, cava explet, et carcinomata compescit.

Cap. LXXXV. [De fuliginis confectio.] Eodem modo e myrrha, resina et styrace fuligo conficitur, quam

καὶ ἐκ τοῦ στύρακος λιγνύς· ἀρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ αὐτά· καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ δακρύων ὁμοίως τὴν λιγνὺν λάμβανε.

Κεφ. πς'. [Περὶ πίτυος.] Πίτυς γινώριμον δένδρον· ἔστι δὲ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἡ λεγομένη πεύκη, εἶδει διαφέρουσα· ἀμφοτέρων δὲ ὁ φλοιὸς στυπτικὸς, ἀρμόζων πρὸς τε παρὰτρίμματα λεῖος καταπλασσόμενος, καὶ πρὸς τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν καὶ κεκαυμένα σὺν λιθαργύρῳ καὶ μάννῃ· ἀναληφθεὶς δὲ κηρωτῇ μυρσίνῃ, ἀπουλοῖ τὰ ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων ἑλκή· καὶ τὰ ἐρπυστικά ἐπέχει μετὰ χαλκάνθους λεῖος· ἔμβρουά τε καὶ δεύτερα ὑστέρα²³ θυμιαθεὶς ἐκβάλλει, κοιλίαν τε ποθεὶς ἐφίστησι καὶ οὖρα κινεῖ. Καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐτῶν καταπλασθέντα²⁴ λεῖα φλεγμονὰς παρηγορεῖ καὶ τραύματα ἀφλέγμαντα διατηρεῖ· λειανθέντα²⁵ δὲ καὶ ἐψηθέντα ἐν ὕξει ὀδονταλγίας προῦνει διακλυζόμενα θερυά· ἀρμόζει δὲ καὶ ἡπατικοῖς τῶν φύλλων ὁλκή μία σὺν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ποθεῖσα. Ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ τῆς στροβίλου φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα ποθέντα· καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ δαδίου

23) Recte Sarac. pro ὑστέρα Ald., Asul., Corn., Goupyl.

24) C. καταπασσόμενα. 25) Sic Ald., Cornar.; λειωθέντα Asulan.

ad eadem accommodant. Ex reliquis quoque lacrimis fuliginem similiter excipito.

Cap. LXXXVI. *De Pinu (Pinea.)* Pinus (Pinea) in vulgus nota est arbor. Eiusdem vero generis est, quae picea dicitur, specie quidem duntaxat differens. Utriusque cortex astringens est: confert ad intertrigines tritus et inspersus, itemque ad superficialia ulcera et ambusta, cum lithargyro et manna. Cerato myrteo exceptus ulcera partium tenella cute praeditarum ad cicatricem perducit: eadem illa serpentina cum vitriolo aeris tritus cohibet. Suffitu ad uterum adhibito partus secundasque eiicit, potu vero alvum sistit urinasque ducit. Quin et ipsarum folia trita et imposita inflammationes leniunt et vulnera ab inflammatione vindicant. Ad laevorem autem trita et in aceto decocta dentium dolores mitigant, si calida coluantur. Prosunt et hepaticis folia, drachmae unius pondere ex aqua mulsave pota. Eadem praestant strobili cortex foliaque epota. Quin etiam taeda ex ipsis in tennes

σχισθὲν εἰς λεπτά καὶ ἐψηθὲν σὺν²⁶ ὅξει ὀδονταλγίας प्रावृ-
 त्ते, κρατουμένου τοῦ ἀφειψήματος κατὰ τοῦ πεπονθότος
 ὀδόντος· καὶ σπάθη δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευα-
 σίας καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος. Ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν λιγνὺς [καιο-
 μένων ἐκλαμβάνεται πρὸς μέλανος γραφικοῦ κατασκευὴν, ποι-
 οῦσα καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ κανθοὺς βεβρωμένους, πρὸς
 τε πτίλα βλέφαρα καὶ ὀφθαλμοὺς δακρύνοντας.

Κεφ. πζ'. [Περὶ πιτυίδων.] Πιτυίδες δὲ καλοῦνται
 ὁ καρπὸς τῶν πιτύων καὶ τῆς πεύκης ὁ εὐρισκόμενος ἐν τοῖς
 κώνοις. Δύναμιν δὲ ἔχουσι πεπτικὴν²⁷, θερμαίνουσιν ποσῶς·
 βοηθοῦσι δὲ βηξὶ καὶ τοῖς περὶ θώρακα πάθεισι καθ' ἑαυτὰς
 καὶ μετὰ μέλιτος λαμβανόμεναι.

Κεφ. πη'. [Περὶ στροβίλων.] Στρόβιλοι δὲ καθαροὶ
 ἐσθιόμενοι ἢ μετὰ γλυκέος ἢ σικύου σπέρματος πινόμενοι,
 οὖρητικοί, ἀμβλυνητικοὶ τῶν περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς δριμυ-
 τήτων· παρηγοροῦσι δὲ καὶ στομάχων δηγμοὺς μετὰ ἀνδρά-
 χνης χυλοῦ λαμβανόμενοι ἐξερείδουσί τε ἀτονίαν σώματος²⁸

26) σὺν deest in cod. X.

27) Sic cod. N. Vulgo *στυπτικὴν*.

28) Cod. C. N. *ἐξαίρουσιν ἀτονίαν*,

assulas concisa et in aceto cocta dentium doloribus blan-
 ditur, si, qua parte dens dolet, decoctum id ore contine-
 tur. Ex ipsis etiam spathula fit, ad acoporum pessorum-
 que parationem idonea. Quin ex iis, dum cremantur, fuligo
 excipitur, ad atramenti confectionem utilis, itemque ad me-
 dicamenta honestandis palpebris dicata. Erosis denique ocu-
 lorum angulis, lapsui palpebrarum et lippitudini opitulatur.

Cap. LXXXVII. [De Pityidibus.] Pityidum no-
 mine Pinearum et Piceae fructus appellantur in conis re-
 perti. Vim habent coctioni faventem et nonnihil calefa-
 cientem. Tussi pectorisque vitiis tum per se, tum etiam
 cum melle sumtae auxiliantur,

Cap. LXXXVIII. [De strobilis.] Strobili, si repur-
 gati edantur aut cum passo et cucumeris semine bibantur,
 urinas cient et humorum acrimoniam hebetant, qui vesi-
 cam renesque infestant. Sedant et rosiones stomachi sum-
 tae cum portulacae succo, nec non corporis infirmitatem

καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν διαφθορὰς ἐξαμβλύνουσιν· ὅλοι δὲ οἱ στρόβιλοι ἀπὸ δένδρων πρόσφατοι θλασθέντες καὶ ἐν γλυκεῖ ἐψηθέντες ἀρομόζουσι παλαιαῖς βηξὶ καὶ φθίσει, τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ καθ' ἐκάστην²⁹ λαμβανόμενου κυάθων τὸ πλήθος τριῶν.

Κεφ. πθ'. [Περὶ Σχίνου.] Σχῖνος, δένδρον γνώριμον, στυπτικὸν ὅλον· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ φλοιὸς τῶν κλάδων καὶ τῆς ῥίζης ἰσοδυναμεῖ³⁰· γίνεται δὲ καὶ χύλισμα ἐκ τοῦ φλοιοῦ καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων ἐψημένων σὺν ὕδατι ἐφ' ἱκανόν· εἶτα μετὰ τὸ ἐψηθῆναι τῶν φύλλων ῥιπτομένων, τοῦ ὕδατος δὲ πάλιν ἐφομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως· ποιεῖ δὲ στύφων πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥώσεις κοιλίας καὶ δυσεντερίας πινόμενος καὶ πρὸς τὰς ἐκ μήτρας αἰμορροαγίας καὶ προπτώσεις ὑστέρας καὶ δακτυλίου· καὶ καθόλου ἀντὶ ἀκακίας καὶ ὑποκιστίδος ἐνεστὶν αὐτῷ χρῆσθαι· καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῶν φύλλων ἐκθλιβέντων τὰ αὐτὰ ποιεῖ· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν κατα-

29) *Ἡμέραν*, quod Ald. cum editionibus sequentibus habet, omititur a cod. C. N.

30) *Ἰσοδυνάμει* Asul.; *ἰσοδυναμοῖ* Ald., Cornar. et Sarac.

roborant, corruptorumque humorum labem obtundunt. Toti autem strobili ab arboribus decerpti recentesque confusi et in passo decocti ad vetustas tusses et tabes conducunt, si ex eorum liquore quavis vice terni sumantur cyathi.

Cap. LXXXIX. [De Lentisco.] Lentiscum est nota arbor, omnibus partibus astringens. Etenim ipsius fructus, folium, ramorum et radicis cortex pares vires sortiuntur. Exprimitur et succus e cortice, radice foliisque sufficienter in aqua coctis, quae deinde, abiectis foliis, iterum coquitur ad mellis spissitudinem. Valet is, quae pollet astringendi vi, ad sanguinis reiectiones, alvi profluvia et dysenterias in potu, itemque contra sanguinis ex utero cursus, atque ipsius uteri iuxta ac ani procidentias. Summatim vero acaciae et hypocistidis vice uti ipso licet. Eadem quoque praestat succus e tritis foliis expressus. Quin et eorum decoctum fotu cava explet ossaque, quae

τλούμενον τὰ ἀσυμπλήρωτα πληροῦ καὶ τὰ ἀπώρωτα πα-
ροῖ³¹ ὅστέα, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις³² στέλλει, καὶ τῶν
νομῶν ἀποτρεπτικὸν καὶ οὐρητικόν ἐστιν· ἴσῃσι δὲ καὶ σει-
ομένους ὀδόντας διακλυζόμενον· τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ ἀντὶ
καλαμίδων παρατριβόμενα τοῖς ὁδοῦσι, σμήχει τούτους· γί-
νεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔλαιον στυπτικόν, ἁρμό-
ζον πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα.

Κεφ. ξ'. [Περὶ ῥητίνης σχινίνης.] Γεννᾶται δὲ καὶ
ῥητίνη ἐξ αὐτῆς σχινίνῃ καλουμένη, ὑπ' ἐνίων δὲ μαστίχῃ,
χρησιμέουσα πρὸς αἵματός ἀναγωγὰς καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα
πινομένη· ἐστὶ δὲ εὐστόμαχος, ἐρευνκτική· μίγνυται δὲ καὶ
σμήγμασιν ὀδόντων καὶ ἐπιχρίσμασι προσώπου στιλβοποιοῦσα·
ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἐν ὀφθαλμοῖς, στόματός τε εὐωδίαν
ποιεῖ διαμασσομένη, καὶ οὖλων ἐστὶ σταλτική. Γεννᾶται
δὲ καὶ καλλίστῃ καὶ πλείστῃ ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ· διαφέρει δὲ
αὐτῆς ἡ λαμπυρίζουσα καὶ τυρρηνικῷ κηρῷ ὅμοια τῇ λευκό-
τητι, ἄδρὰ καὶ καπυρὰ καὶ εὐδρυβῆς καὶ εὐώδης, ἡ δὲ
χλωρὰ ἥττων· δολοῦται δὲ λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης
μικνυμένων αὐτῇ.

31) Vulgo παρεῖ.

32) Cod. C. Vulgo ξεύσεις.

nondum conferbuerunt, obducto callo solidat, ex utero
fluxus sistit, ulcera exedentia corrigit, urinas ciet ac den-
tes concussos collutione firmat. Virentes autem sureuli
dentiscalprorum arundineorum vice agunt dentibus affricti
eosque repurgant. Fit denique ex ipso fructu oleum astrin-
gens, aptum ad ea, quae astrictionem poscunt.

Cap. XC. [De resina lentiscina.] Nascitur et e
lentisco resina, lentiscina dicta, nonnullis mastiche. Uti-
liter adhibetur ad sanguinis reiectiones potaque ad vete-
rem tussim. Stomacho quoque confert, ructus motura.
Additur et dentifriciis et faciei linimentis, cum nitorem
cuti conciliet. Quin et pilos oculorum (fluentes) glutinat,
commanducata oris halitum suavem reddit gingivasque
contrahit. Praestantissima autem et copiosissima nascitur
in Chio insula. Optima est splendens, cerae tyrrhenicae
colore similis, plena, arida, contritu facilis, fragrans.
Viridis vero minus probatur. Adulteratur admixtis ture
ac resina strobilina.

Κεφ. ζα'. [Περὶ Τερμίνθου.] Τέρμινθος γνώριμον δένδρον· ἥς τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικὰ ὄντα ἀρμόζει πρὸς ἅ καὶ ἡ σκῆνος, σκευαζόμενα ὁμοίως καὶ λαμβανόμενα· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ἐστὶν ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, οὐρητικός, θερμαντικός· ἐστὶ δὲ ἄριστος πρὸς ἀφροδίσια· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖς πρὸς φαλαγγίων δῆγματα ἀρμόζει· ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη κομίζεται μὲν ἐξ Ἀραβίας τῆς ἐν Πέτρα· γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Αἰβύῃ καὶ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις· ἡ δὲ καὶ διαφέρει διανγεστέρα οὖσα, λευκὴ, ὑαλίζουσα τῷ χρώματι καὶ κυανίζουσα, ἐδώδης, τερμίνθου πνέουσα· προέχει³³ δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη, καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη, εἷτα ἡ πιτυίνη, καὶ ἡ ἐλατίνη, μεθ' ἧς ἀριθμοῦνται ἡ πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. Ἔστι δὲ πᾶσα ῥητίνη μαλακτική, θερμαντική, διαχυτική, ἀνακαθαριστική, βηξίν ἀρμόζουσα καὶ φθίσειν ἐν ἐκλεικτοῖς καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος· ἐστὶ δὲ καὶ οὐρητικὴ καὶ πεπτική, κοιλίαν τε μαλαάσει· ἐν τε ἀνακολλήσει τριχῶν τῶν

53) Sic cod. C. N. Vulgo προάγει.

Cap. XCI. [De Terebintho.] Terebinthus nota est arbor: cuius folia, fructus et cortex, qua pollent astringendi vi, ad eadem, ad quae etiam lentiscus, conferunt, simili parata modo ac sumta. Fructus est esculentus, sed stomacho noxius, urinam vero ciet et calefacit. Est et ad excitandam venerem aptissimus: ex vino potus contra phalangiorum morsus prodest. Resina eius ex Arabia petraea importatur: nascitur et in Iudaea, Syria, Cypro, Libya et Cycladibus insulis. Praefertur autem magis pellucida, candida, vitreo colore et in coeruleum vergente, odorata ac terebinthum olens. Resinas porro omnes antecedit terebinthina: proxima huic lentiscina, dein pinea et abiegna. Post has numerantur picea et strobilina. Est autem omnis resina molliens, calefaciens, diffundens, repurgans: idonea in tussi ac tabe, eclegmate sumta per se aut ex melle: expurgant etiam, quae ex pectore educi oportet. Urinam movent, coctioni favent, ventrem molliunt, ad glutinandos palpebrarum pilos aptae, itemque

ἐν βλεφάροις ἀρμόζει, καὶ πρὸς λέπρας σὺν ἰῶ χαλκοῦ καὶ χαλκάνθω καὶ νίτρῳ· πρὸς δὲ τὰ ἰχωρροῦντα ὧτα σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ, καὶ πρὸς κνησμὸν αἰδοίου· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστοις καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις· καὶ πλευρᾶς ἀλγήμασι βοηθεῖ καθ' ἑαυτὴν ἐπιχρισθεῖσα ἢ ἐπιτιθεμένη.

Κεφ. εβ'. [Περὶ ῥητινῶν ἄλλων.] Γίνεται δὲ ῥητίνη ὑγρὰ πιτυνὴ καὶ πευκίνη, κομιζόμεναι ἀπὸ Γαλλίας καὶ Τυρρηνίας, καὶ ἀπὸ Κολοφωνος πάλαι ποτὲ ἐκομίζετο, ἔνθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε Κολοφωνία κληθεῖσα· καὶ ἀπὸ Γαλατίας τῆς πρὸς ταῖς Ἀλπεσιν, ἣν ἐπιχωρίως οἱ τῆςδε ἐποικοὶ λάρικα³⁴ ὀνομάζουσιν, ἐξόχως ποιοῦσα πρὸς τὰς χρονίους βῆχας ἐν ἐκλεικτῷ καὶ καθ' ἑαυτήν· διάφοροι δὲ εἰσι τῷ χρώματι καὶ αὐταί· ἡ μὲν γὰρ τίς ἐστι λευκὴ, ἡ δὲ ἐλαιώδης, ἡ δὲ μέλιτι ὅκειν, ὥσπερ ἡ λάριξ. Γίνεται δὲ καὶ κυπαρισσίνη ῥητίνη ὑγρὰ, ἣτις ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά· τῆς μέντοι ξηρᾶς ἡ μὲν ἐστι στροβιλίνη καὶ ἐλατίνη, ἡ δὲ πευκίνη, ἡ δὲ πιτυνὴ. Ἐκλέγου δὲ πασῶν τὴν εὐωδესτάτην καὶ διαυγῇ καὶ μὴ καπυρὰν, μηδὲ κάθυγρον, κηροειδῇ τε

34) Asulanus solus δάλακα.

ad lepras cum aerugine, vitriolo aeris et nitro. Ad aures denique sanie fundentes cum melle et oleo itemque ad genitalium pruritus sunt utiles. Emplastris, malagmatis et acopis admiscuntur: quin et per se illitae aut impositae laterum dolores levant.

Cap. XCII. [De resinis aliis.] Manat et resina liquida tum e pinu tum et e picea: hae ex Gallia et Etruria convehuntur. Quin et olim e Colophone asportabatur, quae inde Colophoniae cognomen adepta est: itemque ex Gallia subalpina, quam incolae nomine vernaculo laticem appellant. Ea in linctu et per se ad veterem tussim egregie confert. Ipsae quoque inter se colore differunt, siquidem candida quaedam est, alia oleosa, alia denique mellis similitudinem habet, uti larigna. Provenit et e cupresso resina liquida, quae quidem ad eadem est efficax. E siccis autem resinis alia est strobilina et abiegna, alia picea, alia pinea. Eligito omnium maxime odoratam, pelucidam, non valde aridam, non humentem, sed cerae

καὶ εὐθρυπτον· διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυίνη καὶ ἐλατίνη· εὐώδεις γὰρ εἰσι καὶ λιβανίζουσαι· κομίζονται δὲ διάφοροι ἐκ Πιτυούσης τῆς νῆσου, ἣτις κεῖται κατὰ τὴν Ἰσπανίαν· ἡ δὲ πευκίνη καὶ στροβιλίνη καὶ κυπαρισσίνη ἐνδεέστεραι εἰσὶ, καὶ οὐχ ὁμοίως κέχονται ταῖς δυνάμεσιν, ὥς ἐκεῖναι· παραλαμβάνονται δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἐκεῖναι· ἡ μέντοι σχινίνη ἀναλογεῖ τῇ τερμινθίνῃ.

Κεφ. εὑ'. [Περὶ τοῦ πῶς δεῖ κατεῖν τὴν ῥητίνην³⁵.] Καίεται δὲ πᾶσα ῥητίνη ὑγρὰ ἐν τετραπλασίονι ἀγγεῖῳ κατὰ τὸ τοῦ ἐγχεομένου ὑγροῦ πλήθος· δεῖ γὰρ χοῦν μὲν τῆς ῥητίνης, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος βαλόντας εἰς ἀγγεῖον, εἶπεν ἐπ' ἀνθρώπων πρῶτος, διηνεκῶς κινουντας ἄχρῃς οὐ ἄνθος γίνηται καὶ εὐθρυπτος καὶ καπνυρὰ, καὶ ὥς μὴ³⁶ τοῖς δακτύλοις εἶκιν· λοιπὸν δεῖ ψύξαντας εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκῶνιστον, τουτέστιν ἀπίσσωτον, ἀποτίθεσθαι· γίνεται δὲ ἐξόχως λευκὴ· δεῖ μέντοι προδιωλῆεν πᾶσαν ῥητίνην τήκοντας, ἵνα χωρισθῇ τὸ ῥυπῶδες αὐτῆς· καίονται δὲ καὶ δίχα.

35) Ex Aëtio mutavi inscriptionem vulgarem: *περὶ λεγνύος ῥητίνης*, falsam, quod nulla fuliginis mentio fit. Ceterum in bonis codicibus hoc caput cum superiore coniunctum est.

36) *Μὴ* addidi ex Aëtio, vulgo perperam omissum.

similem friabilemque. In eo genere praestant pinea et abiegna, odoratae enim sunt atque tus odore imitantur. Praestantiores e Pityusa insula, quae iuxta Hispaniam sita est, deferuntur. Picea autem et strobilina et cupressina inferiores sunt, neque tantis ac illae viribus pollent. Adhibentur autem ad ea, ad quae et illae. Lentiscina quidem terebinthinae analoga est.

Cap. XCIII. [De modo, quo urenda est resina.] Uritur resina omnis liquida in vase quadruplae capacitatis ad liquoris infundendi quantitatem. Congium enim resinae, duos aquae pluviae in ahenum immitti oportet, et super prunis lente coqui, usque dum odor penitus aboleatur, friabilis et arida reddatur, neque digitis cedat. Quod reliquum est, ubi refrixit, in fictile vas pice haud obductum reconditur: fitque hoc modo candoris eximii. Attamen resinam omnem eliquatam prius excolari oportet, quo sordidi quicquid est excernatur. Uruntur quoque sine

ὑδατος ἐπ' ἀνθρώκων κούφως τὸ πρῶτον· ὅταν δὲ μέλλωσι συστρέφειν³⁷, ἀθρόως καὶ πολλοὺς ὑποθετέον τοὺς ἀνθρώκας, καὶ ἐψητέον ἀδιαλείπτως ἐφ' ἡμέρας καὶ νύκτας τρεῖς, ἄχρις ἂν τὸ προειρημένον ἰδίωμα ἀπολάβωσιν³⁸. ἀποτίθεσο δὲ, ὡς εἴρηται. Τὰς μέντοι ξηρὰς ἀρκέσει δι' ὅλης ἡμέρας ἐψησοντας ἀποτίθεσθαι. Ἐυχρηστοῦσι δὲ αἱ κεκαυμένα εἰς τε τὰ εὐώδη τῶν μαλαγμάτων καὶ ἄκοπα, καὶ εἰς χρωματισμοὺς μύρων. Ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ λιγνὺς ῥητίνης, ὥσπερ ἐπὶ³⁹ τοῦ λιβάνου, ἣτις χρησιμεύει πρὸς τε καλλιβλέφαρα καὶ περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ μυδῶντα βλέφαρα καὶ δακρύνοντας ὀφθαλμούς· γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ μέλαν, ᾧ γράφομεν.

Κεφ. εἰς'. [Περὶ πίσεως ὑγρᾶς.] Πίσσα ἡ μὲν ὑγρὰ, ἣν ἔνιοι κῶνον καλοῦσι, συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων πεύκης καὶ πίτυος· ἔστι δὲ καλὴ ἡ στίλβουσα καὶ λεία καὶ καθαρὰ· ποιεῖ δὲ πρὸς θανάσιμα φάρμακα, φθισι-
κούς, ἐμπνυϊκούς, βῆχας, ἄσθματα, δυσανάγωγα τῶν ἐν θώ-

37) Sic vulgo. C. N. habent *συστρέχειν*.

38) Coniectura Saraceni, ex Aëtio stabilita, loco vulgari *ἀπο-
λίπωσιν*.

39) C. N. *ἐκ*.

aqua primum leviter super carbonibus, dein ubi in coagulum abire coeperint, vehementius: sicque, multis crebro subiectis carbonibus, ad dies tres totidemque noctes citra intermissionem coqui oportet, donec prius memoratas sibi asciverint notas. Mox, uti dictum est, reponito. Attamen siccas per totum diem coxisse sufficiet atque ita reponere. Ad haec ustae expediunt, ad odorata malagmata et acopa, nec non et ad unguenta coloranda. Fuligo quoque e resina excipitur, sicut de ture (dictum est), quae prodest ad ea, quibus palpebrae pinguntur, ad circumrosos oculorum angulos, humore superfluo madentes palpebras et lip-pientes oculos. Ex eadem fit etiam atramentum, quo scri-bimus.

Cap. XCIV. [*De pice liquida.*] Pix liquida, quam nonnulli conum appellant, e pinguiissimis piceae pinique lignis colligitur. Probatur splendida, laevis ac sincera. Bona autem est contra letalia pharmaca, in phthisi, ubi purulenta excreantur, ad tusses, anhelationes, ubi hu-

ρακι ὕγρων, ἐκλειχόμενη κυάθου πλήθος μετὰ μέλιτος· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν παρισθμίων καὶ σταφυλῆς φλεγμονὰς καὶ συνάγχας διαχριομένη· καὶ πρὸς τὰ πυορροῦντα ὥτα σὺν ῥοδίῳ, καὶ πρὸς ἐρπετῶν δῆγματα σὺν ἁλσὶ λείοις καταπρασσομένη· κηρῶ δὲ ἴσῳ μιγεῖσα, λεπρούς ὄνυχας ἀφίστησι, φύματά τε ὑστέρας καὶ σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ· σὺν κριθίνῳ δὲ ἐψηθεῖσα ἀλεύρω καὶ παιδὸς οὖρῳ, χοιράδας περιρῥήσσει· μετὰ δὲ θείου ἢ πίτυος φλοιοῦ ἢ πιτύρων ἐρηπίας ἐπέχει καταχριομένη· μάννη δὲ καὶ κηρωτῇ μιγεῖσα, τὰς ὑποφορὰς παρακολλᾷ, πρὸς τε τὰς ἐν ποσὶ καὶ δακτύλοις ⁴⁰ ῥαγάδας ἀρμόζει καταχριομένη· πληροῖ τε τὰ ἔλκη καὶ ἀποκαθαίρει σὺν μέλιτι, σὺν σταφίδι καὶ μέλιρι ἄνθρακας καὶ σπηιδόνας περιχαράσσει· μίγνυται δὲ καὶ σπητιαῖς χρησίμως.

Κεφ. ξε'. [Περὶ Πισσελαίου.] Γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον ἐκ τῆς πίσης, χωριζομένου τοῦ ὕδατῶδους αὐτῆς· ἐφίσταται δὲ τοῦτο καθάπερ ὀρρόος γάλακτι καὶ ἐκλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ ἐψήσει τῆς πίσης, ὑπεραιωρουμένου ξρίου καθα-

40) Sic C. N. Vulgo δακτυλίῳ.

mores e thorace aegre eiciuntur, cyathi mensura cum melle delincta. Peruncta valet ad tonsillarum uvulaeque inflammationes et anginas, itemque ad aures pure scatentes cum rosaceo, nec non et ad serpentium morsus cum trito sale adhibita. Pari vero cera admixta scabros ungues detrahit, uteri tubercula anique duritias discutit. Cum farina hordeacea puerique urina decocta scrofulas circumquaque rumpit. Cum sulfure, cortice pineo aut furfuribus illita herpetas cohibet. Mannae (turis) ac cerato permista sinuosa ulcera agglutinat: pedum digitorumque fissuris commode illinitur: ulcera replet et cum melle repurgat. Quin et cum uva passa et melle carbunculos et putrida ulcera marginibus circumdat. Septicis quoque utiliter admiscetur.

Cap. XCV. [De oleo picino.] Fit autem et olenum picinum e pice, separato, quod in ea aquosum est, quodque eidem, velut serum lacti, supernatat. Excipitur autem, dum pix coquitur, expansis supra eam mundis vel-

ροῦ, ὅπερ ὅταν ἐκ τοῦ ἀναφερομένου ἀτμοῦ γένηται διάβροχον, ἐκθλίβεται εἰς ἀγγεῖον· καὶ τοῦτο γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἔψηται· ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα· δασύνει δὲ καὶ ἀλωπεκίας καταπλασσομένον μετὰ κριθίνου ἀλεύρου· θεραπεύει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κτηνῶν ἔλκη καὶ ψώρας ἐπιχριομένη.

Κεφ. 55. [Περὶ λιγνύος τῆς ἐξ ὑγρᾶς πίσεως.] Γίνεται καὶ λιγνὺς ἐκ⁴¹ τῆς ὑγρᾶς πίσεως οὕτως· εἰς λύχνον καινὸν ἐλλυχνιασμένον δούς τι τῆς πίσεως, ἄψον καὶ πωμάσας τὸν λύχνον καινῷ ἀγγεῖῳ κεραμέῳ κλιβανοειδεῖ, ἄνωθεν μὲν περιφερεῖ καὶ στενῷ, ἰκάτωθεν δὲ τρῆμα ἔχοντι, καθάπερ οἱ κλίβανοι, ἕα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον ἵγρον, ἄλλο ἐπίχει, ἕως ἂν αἰθαλώσης λιγνὴν αὐτάρακη, καὶ χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμύτην καὶ στυπτικὴν· χρηστέον δὲ αὐτῇ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα καὶ περὶ χρίστα, καὶ ὅπου μεμυδηκότα βλέφαρα τροχοφυῆσαι δεῖ· καὶ πρὸς ἀσθενέστερα καὶ δακρυοῦσά, ἔτι δὲ εἰς ἐλκώδη ὅματα χρήσιμος.

41) Sic C. N. Vulgo omittitur ἐκ.

leribus, quae, postquam halitu ex ea sublato permaduerint, in vas exprimuntur. Iteratur illud tantisper dum pix ea coquitur. Facit vero ad eadem, ad quae pix liquida. Cum hordeacea etiamnum farina calvitiei adhibitum pilos restituit. Id ipsum quoque pix liquida praestat, quae insuper inmentorum ulcera scabiemque illita emendat.

Cap. XCVI. [De fuligine picis liquidae.] Fit et fuligo e liquida pice hunc in modum. In lucernam novam ellychnio instructam picis nonnihil indito, illud accendito, ac fictili vase novo in clibani speciem conformato, superne quidem rotundo angustoque, inferne vero, uti clibani esse solent, forato, lucernam operito et ardere sinito. Consumto priori liquore novum infundito, donec sat fuliginis collegeris, ac tum utitor. Vim habet acrem et astringentem. Ea vero utendum est ad pigmenta, quibus palpebrae honestantur, et ad circumlitiones. Item, ubi superfluo humore madentibus palpebris pilos restitui decet. Denique ad imbecilles, lippientes et ulceratos oculos est utilis.

Κεφ. 55. [Περὶ ξηρᾶς πίσης.] Ἡ δὲ ξηρὰ πίσσα ἔτι ⁴² ἐφομένης τῆς ὑγραῖς γίνεται· καλεῖται δὲ αὐτὴ ὑπὲν ἑνίων παλίμπισσα ⁴³· γίνεται δὲ αὐτῆς ἢ μὲν τις ἱξώδης, βοσκὰς καλουμένη, ἢ δὲ ξηρά· ἔστι δὲ καλὴ ἢ καθαρὰ καὶ λιπαρὰ, εὐώδης τὲ καὶ ὑπόκιρρος καὶ ῥητινώδης· τοιαύτη δὲ ἔστιν ἢ λυκιακὴ καὶ ἢ βρυττία, δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσης ἅμα καὶ ῥητίνης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πνοοποιὸν, διαφορητικὴν φυμάτων καὶ φυγέθλων, καὶ πληρωτικὴν ἐλκῶν· μίγνυται δὲ καὶ τραυματικοῖς χρῆσιμός.

Κεφ. 56. [Περὶ ζωπίσης.] Ζώπισσαν δὲ εἶπον οἱ μὲν εἶναι τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπὲν ἑνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαχυτικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ βρέχεσθαι· οἱ δὲ τὴν πιτυίνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν.

Κεφ. 57. [Περὶ ἀσφάλτου.] Ἀσφαλτος διαφέρει ἢ ἰουδαϊκὴ τῆς λοιπῆς· ἔστι δὲ καλὴ ἢ πορφυροειδῶς στίλβουσα, εὐτονος τῇ ὁσμῇ καὶ βαρεῖα· ἢ δὲ μέλαινα καὶ ῥυπώδης φαύλη· δολοῦται γὰρ πίσης μίγνυμένης. Γεννᾶται καὶ ἐν

42) Additur in C. N.

43) C. κακίμπισσα.

Cap. XCVII. [De pice sicca.] Pix sicca etiamnum e liquida fit cocta, vocatur autem a nonnullis palimpissa. Est quaedam eius species viscosa, boscas cognominata, altera sicca. Probatur pura, pinguis, odorata, subrutilla et resinosa. Talis est lycia et bruttia, quae quidem utramque picis iuxta ac resinae indolem habent. Vim possidet calefacientem, mollientem, pus moventem, tubercula, glandularum tumores discutientem, ulcera replentem; utiliter etiam vulnerariis medicamentis admiscetur.

Cap. XCVIII. [De zopissa.] Zopissam alii dicunt esse resinam cum cera navibus derasam, a nonnullis apochyma vocatam, quae dissipandi vim habet, quia aqua marina est macerata, alii pineam resinam sic appellant.

Cap. XCIX. [De bitumine.] Bitumen iudaicum ceteris praestat. Probatur purpureo splendore insigne, odoris intensi ac ponderosum. Nigrum autem ac sordidum damnatur, pice enim admixta adulteratur. Nascitur in

Φοινίκη καὶ ἐν Σιδόνι καὶ ἐν Βαβυλῶνι καὶ ἐν Ζακύνθῳ· γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν τῆς Σικελίας ὑγρὸν ἐπινηχόμενον ταῖς κρήναις, ᾧ χρώνται εἰς τοὺς λύχνους ἀντὶ ἐλαίου, καλοῦντες αὐτὸ σικελὸν ἔλαιον πλανώμενοι· ἔστι γὰρ ἀσφάλτου ὑγρᾶς εἶδος.

Κεφ. ρ'. [Περὶ Πιττασφάλτου.] Καλεῖται δὲ τις καὶ πιττάσφαλτος, γεννωμένη ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμῳ, ἢ τις ἐκ τῶν κεραυνίων ὁρῶν συγκαταφέρεται τῇ τοῦ ποταμοῦ ῥύμῃ καὶ ἐκβράσσεται κατὰ τὰς ῥιόνας, βωλοειδῶς συμπεπηγυῖα, ὅζουσα πίσεως μεμιγμένης ἀσφάλτῳ. Ἡ δὲ πιττάσφαλτος δύναται ὅσα πίσσα καὶ ἀσφαλτος μιγέντα⁴⁴.

Κεφ. ρά'. [Περὶ νάφθας.] Καλεῖται δὲ τις καὶ νάφθα, ὅπερ ἔστι τῆς βαβυλωνίου ἀσφάλτου περιθήμα, τῷ χρώματι λευκὸν, εὗρίσκεται δὲ καὶ μέλαν, δύναμιν ἔχον ἀρπακτικὴν τοῦ πυρὸς, ὥστε καὶ ἐκ διαστήματος ἀρπάζειν τοῦτο, ὅπερ πρὸς ὑποχύσεις χρησιμεύει καὶ λευκώματα. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα ἀσφαλτος ἀφλέγμαντον, κολλητικὴν, διαφορητικὴν, μα-

44) Haec transposui e fine sequentis capitis, ubi librariorum incuria ea reliquerat.

Phoenice, Sidone, Babylone et Zacyntho. Gignitur et in Agrigentino Siciliae agro, liquidum fontibus supernatans, quo ad lucernarum lumina olei vice utuntur, quodque siculum oleum falso appellant, namque liquidi bituminis species est.

Cap. C. [De pissasphalto.] Gignitur in Apollonia Epidamno vicina, quae pittasphaltos appellatur. Ea e montibus cerauniis aestuantis fluminis impetu devolvitur et in litus exspuitur. Illic in glebas coacta mixtam bitumini picem redolet. Pissasphaltus ad eadem valet, ad quae pix et bitumen mixta.

Cap. Cl. [De naphtha.] Naphtha quoque vocatur bituminis babylonii colamen, colore candidum: invenitur etiam nigrum. Vim obtinet ignis rapacem, adeo ut etiam e longinquo illum concipiat. Ad suffusiones oculorum et albugines est efficax. Bitumen vero omne vim habet inflammationes arcendi, glutinandi, discutiendi atque etiam

λακτικὴν, ποιοῦσα πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις, προστιθεμένη καὶ ὀσφραινομένη καὶ ὑποθυμιομένη· ἐλέγχει δὲ καὶ ἐπιληπτικούς ὑποθυμιαθεῖσα, καθάπερ καὶ ὁ γαγάτης λίθος· πινόμενη δὲ μετ' οἴνου καὶ καστορέου ἐμμηνα κινεῖ, καὶ βηξὶ χρονίαις καὶ ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοιαῖς βοηθεῖ, καὶ ἐρπετῶν δῆγμασι καὶ ἰσχύων πόνοις καὶ πλευρᾷς. Δίδεται δὲ καὶ κοιλιακοῖς καταπότιον, καὶ θρόμβους αἵματος διαλύει σὺν ὄξει ποθεῖσα· ἐγκλύζεται καὶ ἐπὶ δυσεντερικῶν σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, καὶ κατάρρους ὑποθυμιομένη θεραπεύει, καὶ ὀδόντων ἀλγύματα περιπλασθεῖσα πραῖνει· ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἢ ξηρὰ διὰ μηλωτίδος θερμανθεῖσα· ἀρήγει δὲ καὶ ποδαγρικοῖς καὶ ἄρθριτικοῖς καὶ ληθαργικοῖς σὺν ὠμῇ λύσει καὶ κηρῷ καὶ νίτρῳ καταπλασθεῖσα.

Κεφ. ρβ'. [Περὶ Κυπαρίσσου.] Κυπάρισσος στύφει καὶ ψύχει· ἥς τὰ φύλλα ποθέντα μετὰ γλυκέος καὶ σμύρνης ὀλίγης κύσται ρευματιζομένη καὶ δυσουρίαις βοηθεῖ· τὰ δὲ σφαιρία κοπέντα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα ἀρμόζει πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ δυσεντερίαν καὶ κοιλίας ρευματισμόν, ὀρθό-

molliendi, ad uteri strangulationes et procidentias efficacem, seu appositum, seu olfactum, seu etiam suffumigatum. Quin et comitiali morbo laborantes, velut gagates lapis, suffitu prodit. Cum vino et castoreo potum menses elicit. Tussi veteri, anhelationi spirandique difficultati auxilio est: serpentium quoque morsibus atque coxendicum laterisque doloribus medetur. Coeliacis etiam catapotii instar deglutendum exhibetur et coagula sanguinis solvit, cum aceto potum. Dysentericis itidem cum ptisana liquatum infunditur, catarrhos suffitu levat, dentium dolores circumlitum mitigat. Cetero, quod siccum est, per cochlear (auriscalpium) calefactum pilos agglutinat. Cum farina denique cruda, cera ac nitro adhibitum podagricos, arthriticos ac lethargicos iuvat.

Cap. CII. [De Cupresso.] Cupressus astringit et refrigerat. Eius folia ex passo et myrrha pauca epota vesicae rheumatismo affectae urinaeque difficultati auxiliantur. Fructus vero contusi et e vino bibiti ad sanguinis reiectionem, dysenteriam, alvi rheumatismum, ortho-

πνοίαν, βῆχα· καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖ· μα-
λάττει δὲ καὶ σκληρίας κοπέντα μετὰ σύκου, καὶ πολύποδας
τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἰᾶται· ἐκβάλλει δὲ καὶ λεπτριῶντας ὄνυχας,
σὺν ὅξει καθεψηθέντα καὶ λειανθέντα μετὰ θέρων· στέλλει
δὲ καὶ ἐντεροκήλας καταπλασθέντα, καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ
ποιεῖ. Δοκεῖ δὲ καὶ κώνωπας διώκειν τὰ σφαιρία μετὰ τῆς
κόμης θυμιαθέντα· τὰ δὲ φύλλα λεία καταπλαττόμενα τραύ-
ματα κολλᾷ· ἔστι δὲ καὶ ἰσχαίμα· σὺν ὅξει δὲ λειωθέντα,
τρίχας βράπτει· καταπλάσσεται δὲ καθ' αὐτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ
πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἔρπητας, ἀνθρακας καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν
φλεγμονάς· κηρωτῇ δὲ μίγνεντα στόμαχον κρατύνει ἐπιτιθέμενα.

Κεφ. ργ'. [Περὶ Ἀρκεύθου.] Ἀρκευθος ἡ μὲν τίς ἐστι
μεγάλη, ἡ δὲ μικρά· [οἱ δὲ ἀρκευθίδα, οἱ δὲ μνησίθειον, οἱ
δὲ ἀκαταλίδα, Ἀφροὶ ζουορινσίπαι, Αἰγύπτιοι λιβιόυμ, Ῥω-
μαῖοι ἰουνίπερόυμ, Γάλλοι ἰονπικέλλουσον. Γνώριμος δὲ ἡ
μεγάλη τοῖς πλεῖστοις, ἐμφερὲς κυπαρίσσω, γεννωμένη ἐν τρα-
χέσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις.] Δριμύται δὲ ἀμφοτέραι,
διουρητικαὶ καὶ θερμαντικαί, θυμιάμεναί τε θηρία διώκουσιν.

pnoeam ac tussim conducunt. Quin et decoctum eorum
idem praestat. Cum fico tusae duritias quoque emolliunt
nariumque polypis medentur. Ex aceto etiam decoctae
cumque lupinis trita lepra affectos ungues detrahunt. Fotu
quoque hernias intestinales coërcent: folia iisdem pollent
viribus. Culices etiam fugare existimantur fructus cum
coma arboris suffiti. Folia vero trita et imposita vulnera
glutinant, sanguinemque cohibent. Cum aceto ad laevo-
rem trita capillos tingunt. Tum per se tum etiam cum
polenta illinuntur ad erysipelata, herpes, carbunculos et
ad oculorum inflammationes. Cerato denique mista et ad-
mota ventriculum roborant.

Cap. CIII. [De Iunipero.] Iuniperus quaedam maior
est, minor altera. [Hanc nonnulli arceuthida, alii mne-
sitheum, alii acatalida, Afri zuorinsipet, Aegyptii libium,
Romani iuniperum, Galli iupicelluson vocant. Maior est
in vulgus nota, cupresso similis, proveniens in asperis et
submarinis locis.] Utraque est acris, urinam movet, ca-
lefacit, accensaue animalia noxia fugat. Fructus vero

Ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν ὁ μὲν τις καρύου μέγεθος εὐρίσκεται, ὁ δὲ καρύου ποντικοῦ ἴσος⁴⁵, στρογγύλος τε καὶ εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν τῷ διαμασῶσθαι καὶ ὑπόπικρος, ἄρκευθις καλούμενος, θερμαντικὸς μετρίως καὶ στυπτικὸς, εὐστόμαχος· ποιῶν πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ βήχας καὶ πνευματώσεις καὶ στρόφους καὶ θηρία πινόμενος· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, ὅθεν καὶ σπᾶσμασι καὶ ῥήγμασι καὶ ὑστερικάϊς πνιγομέναις ἀρμόζει.

Κεφ. ρδ'. [Περὶ Βράθνος.] Βράθυ⁴⁶, ἔνιοι βάραθρον καλοῦσι, [οἱ δὲ βάρντον, οἱ δὲ βάρον, Ῥωμαῖοι ἐρβασάβινα]. Ἔστι δὲ τούτου εἶδη δύο· τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ ἔστι τοῖς φύλλοις ὅμοιον κυπαρίσσω⁴⁷, ἀκανθωδέστερον δὲ καὶ βαρύσμον, δριμύ, πυρωτικόν· κολοβὸν δὲ τὸ δένδρον καὶ εἰς πλάτος μᾶλλον χέομενον· χρῶνται δὲ τινες τοῖς φύλλοις ἀντὶ θυμιάματος. Τὸ δὲ ἕτερον μυρική τοῖς φύλλοις ὅμοιον. Ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα ἴστησι νομᾶς καὶ φλεγμονὰς καταπλαττόμενα πραῦνει, ἀποκαθαίρει τε μελανίας σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα καὶ τὰς ῥυπαρίας, καὶ ἀνθρακας περιῶρῃς-

45) Restituo lectionem Aldinae, quando Saracenus, oxycedri fructum non cognoscens, e Serapione ausus est *κνᾶμου* interponere.

46) Sic cod. C. N. Ald. Vulgo *βράθνος*.

47) *βοοστενχωδέστερον* cod. C. N. *Κόμην* ἔχει ὡς *μυρική* idem cod. C. apponit.

earum; alterius nucem (euboicam), alterius nucem avellanam mole aequat, rotundus est, odoratus, dulcis dum manducatur, ac subamarus, arcenthis vocatus. Moderate calefacit et astringit, stomacho utilis. Potus ad pectoris vitia, tusses, inflationes, tormina morsusque bestiarum noxiarum inservit. Urinas quoque ciet, unde et convulsis et ruptis et quae utero strangulantur, subvenit.

Cap. CIV. [De Sabina.] Sabinam nonnulli barythron [alii baryton aut baron, Romani herbam sabinam] vocant. Huius sunt duo genera. Alterum foliis est cupresso similis, sed spinosius, graveolens, acre ac ferventis naturae. Depressa est arbor ac magis in latitudinem diffusa. Foliis autem nonnulli ad suffitus utuntur. Alterum genus folia habet tamarici similia. Utriusque folia ulcera rodentia compescunt et phlegmonis imposita mitigant, cum melle illita nigritias expurgant sordesque et

σει· σὺν οὖν ποθέντα καὶ αἷμα δι' οὖρων ἄγει, ἔμβρυνά τε κατασπᾷ⁴⁸, προστεθέντα δὲ καὶ ὑποθυμιαθέντα τὸ αὐτὸ ποιεῖ· μίγνυται δὲ καὶ τοῖς θερμαντικοῖς χρίσμασιν, ἰδίως δὲ τῷ γλευκίνῳ.

Κεφ. ρέ. [Περὶ Κέδρου.] Κέδρος δένδρον ἐστὶ μέγα, ἐξ οὗ ἡ λεγομένη κεδρία συνάγεται· καρπὸν δὲ ἔχει ὥσπερ κυπαρίσσου, μακρότερον μὲν παρὰ πολὺ· λέγεται δὲ καὶ ἄλλη κέδρος μικρά, ἀκανθώδης ὥσπερ ἄρκευθος, καρπὸν φέρουσα μύστου μέγεθος, περιφερῇ. Τῆς δὲ κεδρίας ἀρίστη ἡ παχεῖα καὶ διαυγής, βαρεῖα τῇ ὀσμῇ· ἀποχομένη δὲ κατὰ σταλαγμοὺς ἐπιδιαμένουσα καὶ μὴ διαχομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει σπηττικὴν μὲν τῶν ἐμψύχων, φυλακτικὴν δὲ τῶν νεκρῶν σωμάτων· ὅθεν καὶ νεκροῦ ζώην τινες αὐτὴν ἐκάλεσαν· καὶ ἱμάτια δὲ καὶ δέρματα γθείρει, διὰ τὸ θερμαίνειν ἐπιτεταμένως καὶ ξηραίνειν· εὐθετεῖ δὲ εἰς τε ὀφθαλμικά, ὀξυδερκίης οὖσα ἐγχορμίνην, καὶ λευκώματα καὶ οὐλὰς σμήχει· σὺν ὅξει διακλυζομένη, σκώληκας τοὺς ἐν ὧσὶ κτείνει, ἥχους τε καὶ συριγμοὺς παύει σὺν ὑσώπου ἀφειψήματι ἐγχομένη· εἰς τε ἐμβρῶματα

48) Sic cod. C. et Ald.; ἐκτεινάσσει Asulan., Cornar., Goupyl.; ἐκτινάσσει Sarac.

carbunculos circumquaque rumpunt. Cum vino pota sanguinem per lotium educunt, fetusque detrahunt, quod tum appositum tum suffitum praestant. Unguentis denique calefacientibus, speciatim gleucino, immiscentur.

Cap. CV. [De Cedro.] Cedrus arbor magna est, e qua cedria dicta colligitur. Fructum profert uti cupressus, sed multo grandiore. Dicitur et altera cedrus, parva ea, spinosa iuniperi more, fructum ferens myrti baccarum mole, rotundum. Cedria vero laudatissima est crassa, pellucida, graveolens, quae effusa in guttas coit, nec diffunditur. Vim habet animata corpora corrumpendi, defuncta vero conservandi, unde et quidam mortuorum vitam eam nuncuparunt. Vestes quoque et pelles corrumpit, quando vehementius calefacit et exsiccat. Accommodatur etiam oculariis medicamentis, inuncta enim oculorum aciem firmat, eorumque albugines detergit et cicatrices. Cum aceto instillata aurium vermes necat, et cum hyssopi decocto infusa sonitus tinnitusque sedat. Erosorum dentium cavis

ὀδόντων ἐνσταλαγεῖσα, θραύει μὲν τὸν ὀδόντα, παύει δὲ τὴν ἀλγηδόνα, σὺν ὅξει δὲ διακλυζομένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ· περιχρυσθεῖσα δὲ αἰδοῖα πρὸ τῆς συνουσίας ἀτόκιόν ἐστι· συναγκῶν τε περιχριστός ἐστι καὶ παρισθμίων φλεγμοναῖς βοηθεῖ· φθειράς τε καὶ κόνιδας φθείρει περιχρυσθεῖσα· κεράστου δὲ δῆγμασι σὺν ἁλοῖ καταπλασσομένη ἀρήγει· πρὸς τε λαγωῦ θαλασσίου πόσιν, σὺν γλυκεῖ λαβομένη βοηθεῖ, ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας· ἐκλειχομένη ἢ περιχριομένη καθαίρει καὶ τὰ ἐν πνεύμονι ἔλκη, καὶ ἰᾶται ὅσον κύαθος ῥοφουμένη· σκώληκας τε καὶ ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. Γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῆς, χωριζόμενον ἀπὸ τῆς κεδρίας δι' ἐρίου ὑπεραιωρουμένου ἐν τῇ ἐψῇσει, ὡς ἐπὶ τῆς πίσης, ποιοῦν πρὸς ὅσα καὶ ἡ κεδρία. Θεραπεύει δὲ τὸ ἔλαιον ἰδίως καὶ τὰς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ψώρας καὶ κυνῶν καὶ βοῶν ἀνδρικῶς καταχριόμενον, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν⁴⁹ κρότωνα φθείρει, καὶ τὰς⁵⁰ ἐπὶ τῇ κουρᾷ γινομένης ἐλκώσεις αὐτῶν ἐπουλοῖ⁵¹. Τὴν δὲ λιγνὸν αὐτῆς συνακτέον, ὥσπερ

49) Ald. ἐπ' αὐτῶ.

50) Ald. τοὺς.

51) C. ὑπουλοῖ.

indita eos quidem frangit, dolores tamen levat; idem quoque facit, si ex aceto colluitur. Verendae parti ante coitum circumlita conceptionem impedit. Anginosi circumlinitur, et tonsillarum inflammationibus opitulatur. Pediculos lendesque illitu enecat: cerastae morsibus cum salibus imposita subvenit. Contra hausta leporis marini venena in passo sumta auxiliatur: iuvat et elephantiacos. Linctu aut perunctione pulmonis ulcera purgat, et, si cyathi mensura sorbeatur, persanat. Et vermes alios et ascaridas, si alvus ea eluitur, necat et fetus extrahit. Fit ex ea oleum, quod a cedria separatur, velleribus, dum coquitur, supra eam expansis, ut de pice dictum est; ad eadem omnia, ad quae cedria, utile. Praecipue vero oleum, strenue perunctum, scabiem quadrupedum, canum boumque persanat, iis inhaerentes acaros admotum interimit, et ulcera e tonsura oborta ad cicatricem perducit. Fuligo ipsius eodem, quo et e pice, modo colligitur, iis-

τὴν τῆς πίσεως, δύναμιν ἔχουσαν τὴν αὐτὴν ἐκείνη⁵². Κεδρίδες δὲ καλοῦνται οἱ ἐξ αὐτῆς καρποί. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμοαντικὴν, κακοστόμαχον· βοηθοῦσι δὲ βηξί, σπάσμασι, ῥήγμασι, στραγγουρίαις, καὶ ἔμμηνα ἄγουσι μετὰ πεπέρειως λείου πινόμενοι, καὶ πρὸς λαγωῦ θαλασσίου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβάνονται· διώκουσι καὶ θηρία, χροιομένου τοῦ σώματος σὺν ἐλαφείῳ στέατι ἢ μυελῷ· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Κεφ. ρς'. [Περὶ Δάφνης.] Δάφνη⁵³, ἥ μὲν τίς ἐστι λεπτοφύλλος, ἥ δὲ πλατυτέρα⁵⁴. Θερμοαντικαὶ δὲ ἀμφοτέραι καὶ μαλακτικαί· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν εἰς ἐγκαθίσματα τὰ περὶ μήτραν καὶ κύστιν ἀροῖ· τὰ δὲ χλωρὰ τῶν φύλλων ἡρέμα ὑποστυφεῖ· ὠφελεῖ δὲ λεῖα καταπλασθέντα σφηκῶν καὶ μελιττῶν πληγὰς. Δύναται δὲ καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν πραῖναι σὺν ἀλφίτῳ καὶ ἄρτῳ καταπλασθέντα· ποθέντα δὲ βαρύνει⁵⁵ τὸν στόμαχον καὶ ἐμέτους κινεῖ· αἱ δὲ δαφνίδες θερμοαντικώτεραι τῶν φύλλων εἰσὶ· ποιοῦσιν οὖν

52) Haec ultima in Ald. et X., desunt in C. N.

53) Quae hic habent notha, pertinent ad δάφνην ἀλεξανδρείαν, 4, 147., ubi in cod. N. repetuntur.

54) C. ὡς ἀκτιῆς φύλλα.

55) Cornar. coniecit. Vulgo πραῖνει. Oribas. et Matthioli codex congruunt. In Matthiolo enim pro effundunt manifesto offendunt legendum.

dem, quibus illa, viribus praedita. Cedrides vocantur fructus ipsius. Vim habent calefacientem, stomacho adversam: tussim vero, convulsa ruptaque et urinae difficultatem iuvant. E trito pipere poti menstrua cient, et contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. Fugant et animalia noxia, peruncto corpore cum cervino adipe aut medulla. Antidotis denique adduntur.

Cap. CVI. [De Lauro.] Laurus quaedam est tenui folio, alia latiori: utraque calefaciens et molliens. Itaque decoctum ex his insessu matricis ac vesicae vitiis convenit. Virentia folia aliquantulum astringunt: trita et illita vesparum apumque ictibus opitulantur. Omnem autem inflammationem potis est cum polenta et pane imposita mitigare. Pota vero stomachum gravant et vomitus cient. Lauri baccae magis quam folia calefaciunt. Proinde in

ἐκλειχόμεναι λείαι σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ πρὸς φθίσειν καὶ ὀρθόπνοϊαν καὶ τοὺς περὶ θώρακα ῥευματισμούς· πίνονται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ ἀλφούς δὲ σμήχουσι· τὸ δὲ πίεσμα αὐτῶν ὠταλγίαις καὶ δυσηκοίαις βοηθεῖ, σὺν οἴνῳ παλαιῷ καὶ ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον· μίγνυται καὶ ἀκόποις καὶ συγχρίσμασι θερμομαντικοῖς καὶ διαφορητικοῖς. Ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης αὐτῶν λίθους θρύπτει καὶ ἐμβρυα κτείνει καὶ ἥπατικούς ὠφελεῖ, τριωβόλου πληθὺς σὺν οἴνῳ εὐώδει πινόμενος.

Κεφ. ρζ'. [*Περὶ Πλατάνου.*] Πλατάνου τὰ τρυφερὰ τῶν φύλλων ἐψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθέντα στέλλει ῥέυματα ὀφθαλμῶν· κουφίζει δὲ καὶ τὰ οἰδήματα καὶ φλεγμονάς· ὁ δὲ φλοιὸς ἐψηθεὶς ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα· τὰ δὲ σφαιρία χλωρὰ σὺν οἴνῳ ποθέντα, ἐρπετοδῆκτοις βοηθεῖ, ἀναληφθέντα δὲ στέατι πυρίκαυστα θεραπεύει· ὁ δὲ χνοὺς τῶν φύλλων καὶ τῶν σφαιρίων ἀκοὴν καὶ ὄψιν ἐμπεσὼν λυμαίνεται.

Κεφ. ρή'. [*Περὶ Μελίας.*] Μελία δένδρον ἐστὶ γνῶριμον, οὗ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς καὶ αὐτὰ σὺν οἴνῳ πινόμενα

eclegmate tritae cum melle aut passo prosunt tabi, orthopnoeae ac thoracis rheumatismis. Contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, et vitiligines detergunt. Expressus ex iis succus aurium doloribus auditusque gravitati auxiliatur, cum vino vetere et rosaceo instillatus. Inseritur et acopis et unguentis tum calefacientibus tum discutientibus. Cortex denique radicis calculos comminuit, fetus interimit, hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

Cap. CVII. [*De Platano.*] Tenerrima platani folia vino cocta et imposita oculorum fluxiones compescunt: leniunt etiam oedemata et inflammationes. Cortex in aceto coctus ad dentium dolores colluitur. Fructus globosi virides cum vino poti serpentium morsibus adminiculo sunt: exceptae autem adipe ambusta sanant. Lanugo autem foliorum fructuumque (in aures oculosque) illapsa visum auditumque laedit.

Cap. CVIII. [*De Fraxino.*] Fraxinus est arbor nota, cuius foliorum succus et ea ipsa tum in vino pota

καὶ καταπλασσόμενα ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· ὁ δὲ φλοιὸς καεῖς καὶ καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος λέπρας ἀφίστησι· τὰ δὲ τορνεύματα τοῦ ξύλου ποθέντα φασὶν ἀναιρετικά εἶναι.

Κεφ. ρθ'. [Περὶ Λεύκης.] Λεύκης τοῦ δένδρου ὁ φλοιὸς ποθεῖς ὅσον οὐγγίας μιᾶς πλήθος ἰσχυιάδας ὠφελεῖ καὶ στραγγουρίας· ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀτόκιος εἶναι, ποθεῖς μετὰ ἡμιόνου νεφροῦ· καὶ τὰ φύλλα δὲ πινόμενα μετὰ κάθαρσιν σὺν οἶνῳ τὸ αὐτὸ δρᾶν λέγεται· ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίας ὁ χυλὸς τῶν φύλλων χλιαρὸς ἐνσταζόμενος· τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐκβλάστησιν τῶν φύλλων σφαιρία λεῖα μετὰ μέλιτος ἐγχερόμενα ἀμβλυωπίας⁵⁶ θεραπεύει· ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι τὸν φλοιὸν τῆς λεύκης καὶ τῆς αἰγείρου τμηθέντα εἰς λεπτὰ μεγέθη καὶ σπαρέντα πρασιαῖς κεκροπρισμέναις ἐν παντὶ καιρῷ μύκητας ἐδωδίμους φύειν.

Κεφ. ρί' (ριγ'). [Περὶ Αἰγείρου.]⁵⁷ Αἰγείρου τὰ φύλλα μετ' ὄξους καταπλαττόμενα ποδαγρικὰς ὀδύνας ὠφελεῖ· ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη μίγνυται μαλάγμασιν· ὁ δὲ καρ-

56) Sambuc. αἰγίλωπας.

57) Naturaliter nexum hoc caput in cod. C. N. sequitur, vulgo post duo capita interposita.

tum imposita viperarum morsibus opitulantur. Cortex ustus et ex aqua illitus lepras removet. Ligni tornati scobes potae letales perhibentur.

Cap. CIX. [De Populo alba.] Populi albae cortex unciae unius pondere potus ischiadicis et stranguriae prodest. Traditur et conceptum prohibere, si cum mulino rene propinatur. Sed et folia post purgationes pota idem praestare dicuntur. Tepidus quoque foliorum succus auribus dolentibus utiliter instillatur. Amenta vero, quae, dum folia germinant, erumpunt, trita et cum melle illita oculorum habetudini medentur. Nec desunt, qui memoriae tradiderint, et albae et nigrae populi corticem in tenuia frusta concisum ac stercoratis areolis inspersum, quavis anni tempestate fungos proferre edules.

Cap. CX. (CXIII.) [De Populo nigra.] Populi nigrae folia ex aceto imposita in podagricis doloribus expediunt: quae vero ex ea manat resina, malagmatis admi-

πὸς μετ' ὄξους πινόμενος ἐπιληπτικούς ὠφελεῖ· ἱστορεῖται δὲ ὅτι τὸ ἐξ αὐτῶν δάκρυον κατὰ τὸν Ἡριδανὸν ποταμὸν καταχέομενον πηγνυται καὶ γίνεται τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, ὑπ' ἐρίων δὲ χρυσοφόρον· εὐῶδες ἐν τῇ παρατρίψει καὶ χρυσοειδὲς τῷ χρώματι, ὅπερ πινόμενον λείον, στομάχου καὶ κοιλίας ῥεύμα ἴστησι.

Κεφ. ριά (ρί'). [Περὶ Μάκερος.] Μάκερ φλοιὸς ἐστὶ κομιζόμενος ἐκ τῆς βαρβάρου, ὑπόξανθος, παχὺς, στύφων ἱκανῶς κατὰ τὴν γεῦσιν· πίνεται δὲ πρὸς αἵματος πτύσιν καὶ δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματισμόν.

Κεφ. ριβ' (ρια'). [Περὶ Πτελέας.] ⁵⁸ Πτελέας τὰ φύλλα καὶ οἱ ἀκρέμονες καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικά· ποιεῖ δὲ τὰ φύλλα πρὸς λέπραν λεία σὺν ὄξει ἐπιπλαττόμενα, καὶ τραύματα κολλᾷ, μᾶλλον δὲ ὁ φλοιὸς ἀντὶ ἐπιδέσμου περιειλούμενος· ἐστὶ γὰρ ἱμαντώδης· ὁ δὲ παχύτερος φλοιὸς σὺν οὔνῳ ἢ ὕδατι ψυχρῷ ποθεῖς, ὅσον οἰγγίας α' πληθός, ἄγει φλέγμα· καὶ τὸ ἀγέψημα δὲ τῶν φύλλων ἢ τοῦ φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν κατ-

⁵⁸) Hoc et sequens caput desiderantur in nonnullis codicibus. In cod. X. et Ald. tamen adsunt, adscripto illic *Κρατεῦν τοῦ ῥιζοτόμου*.

scetur. Fructus cum aceto potus epilepticos iuvat. Fertur eius lacrima, quae secundum Padum amnem destillat, concreescere, fierique succinum, quod nonnullis et chrysophorum dicitur. Attritu id iucundum spirat odorem et colore aurum aemulatur. Tritum potumque stomachi alvi fluxiones sistit.

Cap. CXI. (CX.) [De Macere.] Macer cortex est e barbarica (regione) advectus, subflavus, crassus gustumque perquam astringens. Bibitur is adversus sanguinis sputa, dysenterias et alvi fluxiones.

Cap. CXII. (CXI.) [De Ulmo.] Ulmi et folia et rami ipseque cortex vim habent astringentem. Folia trita ex aceto ad lepram efficaciter illinuntur, et vulnera glutinant; magis etiam cortex, si fasciae loco circumvolvatur: est enim lori in modum flexilis. Crassior autem cortex in vino aut aqua frigida unciae pondere potus pituitam educit. Quin et decoctum foliorum et radicum

αντλούμενον, κάταγμα παροῦ τάχιον· τὸ δὲ ἐν ταῖς φύσκαϊς⁵⁹ κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν εὐρισκόμενον ὑγρὸν στίλβει πρόσ-
ωπον ἐπιχρῖόμενον· ξηραίνόμενον δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο, ἀνα-
λύεται εἰς θηρία κωνοποειδῆ. Λαχανεύεται δὲ τὰ πρόσφατα
τῶν φύλλων ἐψόμενα εἰς προσοψήματα.

Κεφ. ριγ' (ριβ'). [Περὶ σαπρότητος ξύλων.] Ἡ δὲ ἀπὸ
τῶν παλαιῶν ξύλων καὶ πρέμνων σαπρία συνισταμένη ὥσπερ
ἄλευρον, καταπλασσομένη ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ ἔλκη· τὰ
δὲ ἐρπυστικά ἐπέχει σὺν ἴσῳ ἀνίσῳ φυραθεῖσα καὶ οἶνω, ἐν
ὁθόναϊς τε καθεῖσα καὶ λεῖα καταπλασσομένη

Κεφ. ριδ'. [Περὶ Καλάμων.] Καλάμων ὁ μὲν τις κα-
λεῖται ναστός, ἐξ οὗ τὰ βέλη γίνεται· ὁ δὲ τις θήλυς, ἐξ οὗ
αἱ γλῶτται τοῖς αὐλοῖς κατασκευάζονται· ἄλλος δὲ συριγγίας,
πολύσαρκος⁶⁰, πυκνογόνατος, εἰς βιβλιογραφίαν ἐπιτήδειος·
ὁ δὲ τις παχύς καὶ κοῖλος, παρὰ ποταμοῖς φνόμενος, ὃς καὶ
δόναξ καλεῖται, ὑπὸ τινων δὲ κύπριος· καὶ ἕτερος φραγμίτης,
λεπτός, ὑπόλευκος, πᾶσι γνῶριμος, οὗ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖ-

59) Vulgo φύσκαϊς.

60) C. παχύσαρκος.

corticis, si fots gratia perfunditur, ossa fracta celerius
callo obducit. Latex autem, qui in folliculis sub prima
germinatione invenitur, faciei illitus nitorem inducit.
Qui dum siccescit, in animalcula culicibus similia re-
solvitur. Ceterum recentia folia ad opsonia olerum more
adhibentur.

Cap. CXIII. (CXII.) [De carie lignorum.] Quae
vero caries e veteribus lignis truncisque velut farina col-
ligitur, illita ulceribus ea repurgat et ad cicatrices per-
ducit. Serpentina cohibet cum pari aniso et vino subacta
itidemque trita, linteis indita et imposita.

Cap. CXIV. [De arundinibus.] Arundinum species
quaedam farcta vocatur, e qua sagittae conficiuntur: altera
femina, e qua lingulae tibiaram parantur. Alia fistula-
toria, carnosa, geniculis crebris, ad scriptionem accommo-
data. Alia porro crassa et cava, ad fluvios nascens, quae
etiam donax et a nonnullis cypria dicitur. Est et alia
phragmites, gracilior, candicans, vulgo nota; cuius radix

σα λεία καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν βολβοῖς, ἐπισπᾶται σκόλο-
 πας καὶ ἀκίδας· σὺν ὅξει δὲ στρέμματα καὶ ὁσφύος ἀλγήματα
 παρηγορεῖ· τὰ δὲ φύλλα χλωρὰ κοπέντα καὶ ἐπιτεθέντα ἐρυ-
 σιπέλατά τε καὶ τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ἰᾶται· ὁ δὲ φλεῶς⁶¹
 ἀλωπεκίας θεραπεύει καὶς καὶ μετ' ὅξους καταπλασθεὶς· ἡ
 δὲ ἀνθήλη τῶν καλάμων ἐμπεσοῦσα εἰς τὰς ἀκοάς, κώφωσιν
 ἐργάζεται· δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ κύπριος λεγόμενος κά-
 λαμος ποιεῖν.

Κε φ. ριέ. [Περὶ Παπύρου.] Πάπυρος γνώριμός ἐστι
 πᾶσιν, ἀφ' ἧς ὁ χάριτης κατασκευάζεται· εὐχρηστέῃ δὲ πρὸς
 τὴν ἐν ἱατρικῇ χρῆσιν, πρὸς ἀναστόμωσιν συρίγγων σκευα-
 σθεῖσα διάβροχος⁶², περικλουμένου λίνου⁶³ ἄχρι ξηρασίας·
 στεγνουμένη⁶⁴ γὰρ καὶ καθιεμένη ἐμπίπλεται ὑγρασίας καὶ
 ἐξοιδούσα διανοίγει τὰς σύριγγας· ἔχει δὲ τι ἢ ῥίζα αὐτῆς καὶ
 τρώγιμον⁶⁵· διαμασσόμενοι γοῦν αὐτὴν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, ἀπο-
 χυλίζουσιν ἐκπύοντες τὸ διαμάσσημα· χρωῶνται δὲ καὶ ἀντὶ

61) Vulgo φλοιὸς, qui nullus in arundinibus, sed φλεῶς dicebatur
 Theophr. hist. 4, 10.

62) Marcell. et Cornar. σκελετευθεῖσα. Sambuc. δὶβροχος.

63) C. ὑαλίνου.

64) Sic C. N. Vulgo στεγνουμένη.

65) P. γλυκυστρώγιμον.

contrita ac tum per se tum cum bulbis imposita, spicula
 aculeosque e corpore extrahit. Ex aceto vero luxatis lum-
 borumque doloribus blanditur. Folia vero virentia tusa
 et imposita tum erysipelatis tum aliis medentur inflamma-
 tionibus. Arundo, phleos dicta, usta et ex aceto illita
 calvities sanat. Panicula denique arundinum si aures in-
 traverit, surditatem producit. Eadem autem praestare
 valet, quae cypria arundo appellatur.

Cap. CXV. [De Papyro.] Papyrus nulli non cog-
 nita, e qua charta paratur. Praecipuae vero est in medicina
 utilitatis ad laxanda fistularum orificia, si praeparata fue-
 rit, hoc est, liquore quopiam macerata lino fuerit obvo-
 luta, donec inaruerit. Ita enim compacta atque immissa
 humore completur, et intumescens fistulas aperit. Habet
 porro radix alimenti aliquid, quo fit, ut commanducantes
 eam Aegyptii succum exsugant, exspuito eo, quod comman-
 sum est. Ipsis quoque radicibus iidem pro ligno utuntur.

ξύλων αὐταῖς· ἡ δὲ κεκαυμένη πάπυρος ἄχρι τεφρώσεως δύ-
νεται νομᾶς ἐπέχειν τὰς ἐν στόματι καὶ παντὶ μέρει· βέλτιον
δὲ ὁ χάρτης καεῖς δοῦναι τὸ τοιοῦτον.

Κεφ. ριζ'. [Περὶ Μυρίκης.] Μυρίκη δένδρον ἐστὶ
γνώριμον, παρὰ λίμναις καὶ τοῖς στασίμοις ὕδασι⁶⁶ φυόμενον,
καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρουσα βρουῶδες κατὰ τὴν σύστασιν.
Γεννᾶται δὲ τις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ ἡμερος, μετὰ τὰ
ἄλλα ὁμοία τῇ ἀγρίᾳ· καρπὸν φέρουσα ἐμφερῆ κηκίδι, ἀνω-
μάλως στύφοντα κατὰ τὴν γεῦσιν, ἀρμόζοντά τε ἀντὶ κηκί-
δος εἰς τὰ στοματικά καὶ ὀφθαλμικά καὶ πρὸς αἵματος πτύ-
σεις ἐν ποτῶν, καὶ κοιλιακαῖς καὶ ῥοϊκαῖς γυναιξίν, ἱκτέρῳ τε
καὶ φαλαγγιοδῆκτοις· οἰδήματά τε στέλλει καταπλασθεῖς· καὶ
ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῷ καρπῷ. Τῶν δὲ ῥιζῶν⁶⁷ τὸ
ἀφέψημα σὺν οἴνῳ ποθὲν σπλῆνα τήκει, καὶ ὀδονταλγίαις
βοηθεῖ διακλυζόμενον, ἐγκάθισμά τε ῥοϊκαῖς, καὶ περίχυμα τοῖς
φθείρας καὶ κόνιδας γεννῶσιν ἐπιτήδειον· καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ξύλων
τέφρα προστεθεῖσα ῥεῦσιν ἐκ μήτρας στέλλει· κατασκευάζουσι

66) C. ἐν ἐνύδροις τόποις.

67) Sic C. N. X. Vulgo φύλλων.

Ad usta papyrus dum in cinerem redacta fuerit, depa-
scentia ulcera, cum omnium partium, tum oris maxime
cohibet. Verum melius id combusta charta praestat.

Cap. CXVI. [De Tamarice.] Tamarix nota est ar-
bor, ad paludes stagnantesque aquas nascens, fructum
sicut florem ferens amentaceum in compositione. Gigni-
tur et in Aegypto. Syriaque sativa quaedam, cetera sylve-
stri similis, at fructum ferens gallae proximum, gustu inae-
qualiter astringentem, quique vice gallae ad oris oculo-
rumque medicamenta accommodatur. Datur et ad sangui-
nis exscreationes in potu, coeliacis quoque et feminis pro-
fluvio laborantibus, nec non et contra morbum regium
phalangiorumque morsus. Impositus etiam oedemata co-
hibet. Cortex eadem, quae fructus, praestat. At radicum
decoctum in vino potum lienem liquat, et ore collutum
ad dentium dolores salutare est. Quin et insessu mulieri-
bus et circumfusum iis, qui pedunculos lendesque gignunt,
prodest. Sed et ligni cinis appositus profluvia ex utero

δὲ ἔνιοι καὶ κύλικας ἐκ τοῦ πρέμνου, αἷς ἐπὶ τῶν σπληνικῶν
 χρῶνται ἀντὶ ποτηρίων, ὡς τοῦ δι' αὐτῶν πόματος ὠφελοῦντος.

Κεφ. ριζ'. [Περὶ Ἑρείκης.] Ἑρείκη δένδρον ἐστὶ θα-
 μνώδες, ὁμοιον μυρίκη, μικρότερον δὲ πολλῶ, οὗ τῷ ἄνθει
 μέλιτται χράμεναι μέλι ἐργάζονται οὐ σπουδαῖον⁶⁸. ταύτης ἡ
 κόμη καὶ τὸ ἄνθος καταπλασσόμενα ἐρπετῶν δῆγματα ἰᾶται.

Κεφ. ριη'. [Περὶ Ἀκακαλίδος.] Ἀκακαλὶς θάμνου καρπός
 ἐστὶ γεννωμένου ἐν Αἰγύπτῳ, εἰκὼς κατὰ τι τῷ μυρίκης
 καρπῷ· οὗ τὸ ἀπόβρεγμα μίγνυται κολλυρίοις τοῖς πρὸς ὀξυ-
 δορκίαν⁶⁹ ἀρμόζουσιν.

Κεφ. ριθ'. [Περὶ Ῥάμνου.] Ῥάμνος [οἱ δὲ περσεφό-
 νιον, οἱ δὲ λευκάκανθα, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ σπῖνα
 κερβάλις, Ἀφροὶ ἀταδὶν] θάμνος ἐστὶ⁷⁰ περὶ φραγμοὺς φυό-
 μενος, ῥάβδους ἔχων ὀρθὰς καὶ ὀξείας ἀκάνθας, ὥσπερ ἡ
 ὀξυάκανθα, φύλλα δὲ μικρὰ⁷¹, ὑπομήκη, ὑπολίπαρα, μα-
 λανά. Ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα⁷² λευκότερα· καὶ τρίτη μελάντερα

68) Vulgarem lectionem tuetur Oribas. Ceterum cod. C. N. ha-
 bent ἐν σπουδῇ.

69) Cod. C. N. addunt καὶ ἀμβλυωπίαν.

70) Ὁρθὸς cod. N.; ὀξὺς interpositum habet cod. C., neque tamen
 Oribas. neque Paullus, ut Sarac. affirmat.

71) Marc. μακρά.

72) Παρὰ ταύτην habet Sarac., sed carent hoc additamento et codd.
 C. N. et editi. Aldin., Asulan., Cornar.

sistit. Nonnulli et calyces e trunco fabricantur, quibus
 poculorum vice splenetici utantur, ceu datus in eiusmodi
 vasis potus lieni prosit.

Cap. CXVII. [De Erica.] Erica est arbor fruti-
 cosa, tamarici similis, at longe minor, cuius flore dum
 utuntur apes, mel minime probatum efficiunt. Huius co-
 ma et flos illita serpentium morsibus medentur.

Cap. CXVIII. [De Acacalide.] Acacalis fructus est
 nascentis in Aegypto fruticis, tamaricis fructui quadante-
 nus similis, cuius infusum miscetur collyriis, quae visus
 claritati conveniunt.

Cap. CXIX. [De Rhamno.] Rhamnus [alii persepho-
 nion aut leucacanthan, Romani spinam albam sive cerbalin,
 Afri atadin] est frutex circa sepes nascens, virgas gerens
 rectas spinasque acutas, sicut oxyacantha, folia autem par-
 va, oblonga, pinguiuscula ac mollia. Est et altera albidior,

ἔχουσα τὰ φύλλα καὶ πλατύτερα σὺν τῷ ἡρέμα ἐρυθραίνεσθαι, ῥάβδους μακρὰς πηχέων ὥς πέντε καὶ μᾶλλον ἀκανθώδεις, ἥττον δὲ στερεὰς καὶ ἐπάκμους ἔχει τὰς ἀκάνθας· καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκός, λεπτὸς, ὥς θυλακώθης, ἔοικώς σφονδύλῳ⁷³. Ποιεῖ δὲ πασῶν τὰ φύλλα πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἔρπητας καταπλασσόμενα. Λέγεται δὲ καὶ κλῶνας αὐτῆς θύραις ἢ θυράσι προστεθέντας ἀποκροῦειν τὰς τῶν φαρμάκων κακουργίας.

Κ ε φ. ρή'. [Περὶ Ἀλίμου.] Ἀλιμος, [οἱ δὲ ἔρυμον⁷⁴, οἱ δὲ βρεταννική, οἱ δὲ ῥαβδίων, οἱ δὲ βασίλειον, προφηταὶ Ἐρμοῦ βάσις, ὁμοίως σάψις⁷⁵, οἱ δὲ Ὀσίριδος διάδημα, οἱ δὲ ἡλίου στέφανος⁷⁶, οἱ δὲ ἱερὸς καυλὸς, Πυθαγόρας ἀνθήνορος, Αἰγυπτιοὶ ἀσοντιροῖ, οἱ δὲ ἄσφη, οἱ δὲ ἀσελλοήρη⁷⁷, οἱ δὲ ἀσαριφή, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιον, οἱ δὲ ἀμπουλλάκιον⁷⁸] θάμνος ἐστὶ φραγμίτης, ὁμοῖος ῥάμνω, ὑπόλευκος, οὐκ ἔχων ἀκάνθας· φύλλα δὲ ἐλαία παραπλήσια,

73) Σφονδύλῳ Goup., ἀσφοδέλῳ Ald.

74) Quod interponunt δαμασσώνιον, manifesto pertinet ad ἄλισμα lib. 3, 169. propter sonum similem cum ἀλίμῳ commutatum.

75) Sic C. N.; σαφοῖς Ald., Asulan.

76) Sic C.; ἡλιστέφανος vulgo.

77) Sic N.; ἀσεαλουρὶ vulgo.

78) Sic C. N.; ἀμπελούκιον vulgo.

itemque tertia nigrioribus, latioribus et subrubescens foliis, virgis quinos fere cubitos longis, spinosioribus quidem, sed minus firmas habens et validas spinas. Fructus est latus, candidus, tenuis, folliculi prope figura, vertebrae similis. Omnium folia erysipelatis herpetibusque efficaciter illinuntur. Feruntur et huius rami ianuis fenestrisve appositi veneficorum maleficia depellere.

Cap. CXX. [De Halimo.] Halimus [quem alii erymon, alii britannicam, alii rhabdion aut basilion, prophetae Mercurii basin aut sapsis, alii Osiridis diadema vel solis coronam, nonnulli caulem sanctum, Pythagorei anthenoros, Aegyptii asontiri, asphi, aselloiri, asariphi, Romani albucum aut ampullaceam vocant] frutex est sepius inserviens, rhamno similis, albidus, inermis. Folia habet oleae similia, latiora tamen et molliora. Nascitur

πλατύτερα μέντοι καὶ ἀπαλώτερα· φύεται ἐν παραθαλασσί-
οις καὶ φραγμοῖς· λαχανεύεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, ἐφό-
μενα εἰς βρωσιν· τῆς δὲ ῥίζης < ἂ ὅλην ποθεῖσα σὺν μελι-
κράτῳ σπάσματα, ῥήγματα καὶ στρόφους πραῦνει, καὶ γάλα
κατασπᾷ⁷⁹.

Κεφ. ρκα'. [Περὶ Παλιούρου.] Παλιούρος γνώριμός
ἐστὶ θάμνος, ἀκανθώδης, στερεὸς, οὗ τὸ σπέρμα λιπαρὸν
καὶ λινοειδές⁸⁰ εὐρίσκεται· ὅπερ πινόμενον βηξὶν ἀρήγει καὶ
τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτει καὶ πρὸς ἐρπετῶν δῆγματα
ποιεῖ· τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα στυπτικὰ, ὧν τὸ ἀφέψημα
ποθὲν κοιλίαν ἴσθησιν, οὐρά τε ἄγει, καὶ θανασίμοις καὶ θη-
ριοδῆκτοις βοηθεῖ· διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ πρόσφατα φύματα
καὶ οἰδήματα ἡ ῥίζα λεία ἐπιπρασθεῖσα.

Κεφ. ρκβ'. [Περὶ Ὀξυακάνθης.] Ὀξυακάνθα· οἱ δὲ
πυρίναν, οἱ δὲ πυρακάνθην⁸¹ καλοῦσι· δένδρον ἐστὶ παρα-
πλήσιον ἀχράδι, μικρότερον δὲ καὶ ἀκανθώδες ἄγαν· καρπὸν
δὲ φέρει μύρτῳ ἑμμερῇ, ἄθρον, ἐρυθρὸν, εὐθρυπτον, ἔνδο-

79) Omisso hoc ultimo cod. C. habet eadem, sed paullo mutatis
verbis.

80) Coniectura Saraceni, pro λιγνυῶδες vulgari. Cf. Theophr. hist.
5, 18. Agathocles apud Athen. 14. p. 363. Schw.

81) Bene sic Salmas. loco Ald. πυτάνθην; alii πυτράνθην. Pos-
set et legi πυξακάνθην.

in maritimis ac sepibus. Eius folia ciborum gratia ole-
rum modo coquuntur. Radix vero drachmae pondere in
aqua mulsa pota convulsa, rupta et tormina mitigat ac
lac attrahit.

Cap. CXXI. [De Paliuro.] Paliurus est frutex
vulgo notus, aculeatus, solidus, cuius semen pingue et
lini (seminis) aemulum reperitur: quod quidem potum
tussi opitulatur, vesicae calculos comminuit et serpentium
morsibus adversatur. Folia et radix astringunt, quorum
decoctum potum alvum sistit, urinas ducit et contra ve-
nena venenatorumque morsus auxiliatur. Radix vero trita
et imposita recentia quaevis tubercula et oedemata discutit.

Cap. CXXII. [De Oxyacantha.] Oxyacantha, quam
alii pyrinam, alii pyracanthen vocant, arbor est pyro syl-
vestri similis, sed minor et valda spinosa. Fructum pro-
fert myrti baccas referentem, plenum, rubrum, tritu fa-

θεν πυρῆνα ἔχοντα, ῥίζαν πολυσχιδῇ καὶ βαθεῖαν· τούτου ὁ καρπὸς διάρροϊαν ἴσθησι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον πινόμενος καὶ ἐσθιόμενος. Ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, σκόλοπας καὶ ἀκίδας ἐπισπᾶται· ἱστορεῖται δὲ δύνασθαι τὴν ῥίζαν καὶ ἐκ τρωσμοῦς ἐργάζεσθαι, τῆς κοιλίας ἥσυχῇ τοῖς πληχθείσης ἢ χροσθείσης.

Κεφ. ρκγ'. [Περὶ Κυνοσβάτου.] Κυνόςβατον, οἱ δὲ ὀξύακανθαν καλοῦσι· θάμνος ἐστὶ βάτου πολλῶν μείζων, δενδροώδης· φύλλα φέρει πολλῶν πλατύτερα μυρσίνης⁸², ἀκάνθας δὲ περὶ ταῖς ῥάβδοις ἰσχυράς, ἄνθος λευκόν, καρπὸν ἐπιμήκη, πυρῆνι ἐλαίας ἐοικότα, ἐν τῷ πεπαίνεσθαι πυρρόν, τὰ δὲ ἐντὸς ἐριώδη· ἴσθησι δὲ κοιλίαν ὁ καρπὸς ξηρὸς, δίχα τοῦ ἐν αὐτῷ ἐριώδους, κακωτικὸν γὰρ τῆς ἀρτηρίας τοῦτο, ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενος⁸³.

Κεφ. ρκδ'. [Περὶ Κύπρου.] Κύπρος δένδρον ἐστὶ περὶ ταῖς ῥάβδοις φύλλα ἔχον ἐλαία⁸⁴ παραπλήσια, πλατύτερα⁸⁵ δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ χλωρότερα, ἄνθη λευκά, βο-

82) C. ἐσχισμένα addit.

83) Aldinae lectionem, quam et Asulanus et Cornarius repetunt, ἀποζεννύμενον — πινόμενον e codice suo sic corrigit Andr. Lacuna.

84) C. ἐλαίας.

85) C. N. στενώτερα. Sed nostram lectionem Ald. tuetur Oribasius, etiamsi cum natura non satis congruat.

cilem, intus nucleo praeditum, radicem multifidam et profundam. Huius fructus tum potus tum comestus alvum sistit fluxumque muliebrem. Radix trita et illita aculeos spiculasque extrahit. Dicitur et radix abortus facere posse, si venter ea ter leniter feriat aut perungatur.

Cap. CXXIII. [De Cynosbato.] Cynosbaton alii oxyacantham appellant. Frutex est rubo longe maior, arborescens. Folia fert multo latiora, quam myrtus, robustos, circa virgas aculeos, florem candidum, fructum oblongum, olivae nucleo similem, qui, dum maturescit, fulvus, intus vero lanuginosus conspicitur. Fructus arefactus, exemta interiore lanugine, quippe quae fistulam spiritalem offendit, in vino fervefactus potusque alvum sistit.

Cap. CXXIV. [De Cypro.] Cyprus est arbor foliis circa virgas oleae similibus, sed latioribus, mollioribus et viridioribus, floribus candidis, racemosis, odoratis,

τρυνώδη⁸⁶, εὐώδη, σπέρμα μέλαν, ὅμοιον τῷ τῆς ἀκτῆς· γεννᾶται δὲ ἀρίστη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικὴν, ὅθεν διαμασσηθέντα ἄφθας ἰᾶται, καὶ τὰς ἄλλας πυρῶδεις φλεγμονὰς καταπλασθέντα ὠφελεῖ, καὶ ἄνθρακας· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν πυρκαύστων κατάντλημα· ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας⁸⁷ στρουθίου χυλῷ τὰ φύλλα λεῖα βραχέεντα καὶ ἐγχρισθέντα· τὸ δὲ ἄνθος ἐπιπλασθὲν τῷ μετώπῳ λεῖον μετ' ὅξους, κεφαλαλγίας παύει⁸⁸. Τὸ δὲ σκευαζόμενον ἐξ αὐτοῦ χρίσμα κύπρινον θερμαντικὸν γίνεται καὶ μαλακτικὸν νεύρων, εὐῶδες, ἐν τῷ προσλαμβάνειν πυρωτικὰ μίγματα.

Κε φ. ρκέ. [Περὶ Φιλλυρέας.] Φιλλυρέα δένδρον ἐστὶν ὅμοιον κύπρῳ κατὰ μέγεθος, φύλλα δὲ ἐλαίας ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ μελάντερα· καρπὸν δὲ ἔχει σκίνῳ ἑμφερεῇ, μέλανα, ὑπόγλυκυν, ὥς ἐν βότρυσι κείμενον· ἐν τραχέσι δὲ τόποις γεννᾶται· ταύτης τὰ φύλλα στύφει ὥς ἀγριελαία, ποιοῦντα πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα· μάλιστα τοῖς ἐνστομίῳις

86) Ex Oribas. et natura. Vulgo βρυώδη.

87) C. ὁ φλοιὸς ἔνδοθεν.

88) C. καὶ πυρετούς.

semine nigro, sicut sambuci. Optima nascitur in Ascalone et Canopo. Folia vim habent astringentem, quare manducata aphthis medentur, et tum aliis fevidis inflammationibus, tum carbunculis opitulantur. Decoctum ambustis affunditur. Luteos reddunt capillos trita et illita folia, quae in struthii succo maduerint. Flos ex aceto tritus frontique impositus capitis dolores sedat. Ceterum, quod ex eo paratur cyprinum unguentum, odoratum est, vimque asciscit calefaciendi nervosque molliendi, siquidem mixturis exaestuantibus additur.

Cap. CXXV. [De Phillyrea.] Phillyrea arbor est cyprum statura aequans, foliis oleaceis, sed latioribus et nigrioribus, fructu lentisci, nigro, subdulci, in racemis fere disposito. Locis asperis nascitur. Huius folia perinde ac oleastri astringunt, ad ea ergo faciunt, quae astrictionem poposcerint, maxime ad oris ulcera, tum com-

ἔλκεσι διαμάσσημα καὶ διάκλυσμα τὸ ἀφέψημα, καὶ πινόμενον δὲ οὖρα καὶ ἔμμηνα ἄγει.

Κεφ. ρκς'. [Περὶ Κίστου.] Κίστος, ὃν ἔνιοι κίσθαρον ἢ κίσσαρον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶν ἐν πετρώδεσι τόποις φυόμενος, πολύνκλαδος, φυλλώδης, οὐχ ὑψηλὸς, φύλλα ἔχων περιφερῇ, στρυφνὰ⁸⁹, δασέα· ἄνθη ἄρρόενος ὥσπερ ροιᾶς, ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος λευκά. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν· ὅθεν τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα δις τῆς ἡμέρας ἐν οἴνῳ αὐστηρῶ δυσεντερίαις ἀρμόζει· καθ' αὐτὰ δὲ καταπλασθέντα νομᾶς ἐφίστησι· σὺν κηρωτῇ δὲ πυρίκανστα καὶ παλαιὰ ἔλκη ἰᾶται.

Κεφ. ρκς'. [Περὶ Ὑποκιστίδος.] Φύεται δὲ παρὰ τὰς ῥίζας⁹⁰ τοῦ κίστου ἢ λεγομένη ὑποκιστίς, ὑπ' ἐρίων δὲ θρύβηθρον⁹¹, [θυρσίον]⁹² [Ἀφροῖς φυλλεσάδε] ἢ κύτινος καλουμένη, ὁμοιόν τι κυτίνῳ ροιᾶς. Πόα ἐστὶν ἄφυλλος⁹³, τὸ μὲν αὐτῆς κιρρόν, [τὸ δὲ χλωρόν]⁹⁴, τὸ δὲ λευκόν, ὅπερ χυλί-

89) Omnium codicum, Galenii et Oribasii consensu. Temere Saracen. μέλανα.

90) C. ταῖς ῥίζαις.

91) Sic C. N., ῥόβηθρον Asulan., ὀρόβηθρον X., ῥόβηθρον Ald., Cornar., Sarac.

92) Cod. C.

93) Codd. C. N.

94) Deest in Oribas. et codd. C. N.

manducata, tum etiam, si decocto colluitur. Quin et potum decoctum urinas mensesque ciet.

Cap. CXXVI. [De Cisto.] Cistus, quem nonnulli cistharon aut cissaron vocant, frutex est in rupestribus locis nascens, ramosus, foliosus, haud procerus, foliis rotundis, ansteris, hirsutis. Flores masculi punicae [similes], feminae albi. Vim habet astringentem, ideoque flores triti et ex vino austero bis die poti dysenteriis conferunt: ipsi vero per se illiti ulcera rodentia cohibent et cum cerato ambustis et ulceribus inveteratis medentur.

Cap. CXXVII. [De Hypocistide.] Nascitur ad radices cisti hypocistis dicta, a nonnullis vero thrybithron [thyrsion] [Afris phyllesade] cytinus appellata, quod similis est (flos) cytino punicae. Herba est foliis destituta, cuius pars fulva [alia viridis] pars albida est: e qua suc-

ζεται ὥσπερ ἡ ἀκακία. Ἐνιοὶ δὲ ξηράναντες αὐτὴν καὶ θλάσαντες, βρέχουσί τε καὶ ἔψουσι, καὶ τὰ ἄλλα ποιοῦσιν, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ λυκίου. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ ἀκακίᾳ, στυπτικωτέραν δὲ καὶ ξηραντικωτέραν, ποιοῦσαν πρὸς κοιλιακοὺς, δυσεντερικοὺς, αἰμοπτοϊκοὺς, ῥοὺν γυναικεῖον, πινόμενη καὶ ἐνιεμένη.

Κεφ. ρκγ'. [Περὶ Λαδάνου.] Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κίστου, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λῆδον, θάμνος κατὰ τὰ αὐτὰ φερόμενος τῷ κίστῳ· μακρότερα δὲ τὰ φύλλα ἔχει καὶ μελάντερα, λιπαρίας τινὰς κατὰ τὸ ἔαρ ἐπισπώμενα⁹⁵. οὐ τῶν φύλλων ἢ δύνάμεις στυπτικὴ καθέστηκε, ποιοῦσα πρὸς ὅσα καὶ ὁ κίστος. Γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον λάδανον· τὰ φύλλα γὰρ αὐτοῦ νεμόμεναι αἱ αἴγες καὶ οἱ τράγοι τὴν λιπαρίαν ἀναλαμβάνουσι τῷ πώγωνι γνωρίμως, καὶ τοῖς μῆροῖς προσπλαττομένην διὰ τὸ τυγχάνειν ἰξώδη, ἣν ἀφαιροῦντες ὑλίζουσι⁹⁶, καὶ ἀποτίθενται ἀναπλάσσοντες μαγίδας· ἔνιοι δὲ καὶ σχοινία ἐπισύρουσι τοῖς θάμνοις, καὶ τὸ προσπλασθὲν αὐτοῖς λίπος ἀποξύσαντες ἀναπλάσσουσιν κρᾶ-

95) C. *ἐπισπώμενον*.

96) Marc. ὡς μέλι διῦλίζουσι.

cus exprimitur, sicut acaciae. Sunt, qui eam arefactam contusamque macerent ac decoquant, reliquaue, ut in lycio, faciant. Vim habet eandem, quam acacia, sed magis astringentem et exsiccantem. Prodest coeliacis, dysentericis et sanguinem exscreantibus, imo et fluxui muliebri tum pota, tum etiam infusa.

Cap. CXXVIII. [De Ladano.] Est et alterum cisti genus, ledum a nonnullis appellatum, frutex eodem quo cistus modo nascens, sed longioribus foliis ac nigrioribus, quae verno tempore quicquam pingue contrahunt. Huius foliorum vis astringens eosdem, quos cistus, effectus praebet. Fit autem ex eo, quod ladanum appellatur. Siquidem, cum folia depascuntur caprae hircique, pinguedinem, ut notum est, barbis femoribusque, viscosam nimirum, adhaerentem excipiunt: haec depexa colatur et in offas formata reponitur. Alii, attractis per frutices funiculis, inhaerentem iis pinguedinem deradunt et efformant.

τίστον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ εὐῶδες, ὑπόχλωρον, εὐμάλακτον, λιπαρὸν, ἀμέτοχον ψάμμου ἢ ψαφαρίας, ῥητινώδες· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐν Κύπρῳ γεννώμενον· τὸ μέντοι ἀραβικὸν καὶ λιβυκὸν εὐτελέστερον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν· ἴσθησι δὲ τὰς ῥεούσας τρίχας, μίγνεν οἶνον καὶ σμύρνην καὶ μυρσίῳ ἐλαίῳ, οὐλάς τε εὐπρεπεστέρας ποιεῖ μετ' οἶνου καταχρίόμενον, καὶ ὠταλγίας μετ' ὑδρομέλιτος ἢ ῥοδίνου ἐγχεόμενον θεραπεύει· ὑποθυμιάται δὲ καὶ πρὸς δευτέρων ἐκβολὰς, καὶ σκληρίας θεραπεύει τὰς ἐν μήτρᾳ ἐν πεσσῶ μίγνεν, καὶ ταῖς ἀνωδύνοις καὶ βηχικαῖς καὶ μαλάγμασι χρησίμως μίγνυται· κοιλίαν τε ἴσθησι σὺν οἶνῳ παλαιῷ ποθέν· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν.

Κεφ. ρκθ'. [Περὶ Ἐβένου.] Ἐβένος κρατίστη ἡ αἰθιοπικὴ καὶ μέλαινα καὶ μὴ ἔχουσα κτηδόνας, ἐμφερὴς κέρατι εἰργασμένῳ τῇ λειότητι, θλασθεῖσα δὲ πυκνὴ, δηκτικὴ ἐν τῇ γεύσει καὶ ὑποστύφουσα· τεθεῖσά τε ἐπ' ἀνθρώκων μετ' εὐωδίας καὶ δίχα καπνοῦ ἐκθυμιωμένη· ἡ δὲ πρόσφατος διὰ τὴν λιπαρίαν ἀνάπτεται, πυρὶ προσαφθεῖσα· τριφθεῖσα

Maxime vero probatur odoratum, subviride, facile mollescens, pingue, arenae squalorisque expers ac resinosum. Tale autem est, quod in Cypro gignitur. Arabicum vero libycumque vilius est. Vim habet astringentem, calefacientem, mollientem, oscula vasorum reserantem. Vino, myrrhae et oleo myrteo admixtum fluentes capillos cohibet, cicatricibus decorem facit, cum vino illitum: aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum medetur. Suffumigatur et ad secundas eiiciendas: pennis immixtum matricis duritias sanat: idem in medicamenta sedandis doloribus ac tussi dicata itemque malagmata utiliter inseritur. Alvum quoque sistit cum vino vetere potum, urinae denique ciendae accommodatur.

Cap. CXXIX. [De Ebena.] Ebenus optima censetur aethiopica, nigra, venarum expers, cornu elaboratum laevore aequans, quaeque fracta densa apparet; mordet autem gustu ac leniter astringit. Prunis imposita cum odore iucundo et citra fumum uritur. Recens vero igni admota ob pinguedinem accenditur et ad cotem trita subfulva redditur.

δὲ ἐπ' ἀκόνης, ὑπόκιρτος γίνεται. Ἔστι δέ τις καὶ ἰνδική, ἔχουσα διαφύσεις λευκὰς καὶ κιθῶας καὶ σπῖλους ὁμοίως πυκνοὺς, πλὴν βελτίων ἢ πρώτη. Ἔνιοι δὲ τὰ συκάμινα⁹⁷ ἢ ἀκάνθινα ξύλα, ἐμφερῆ ὄντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι· διαγιγνώσκεται δὲ ἐκ τοῦ χαυνά τε εἶναι, καὶ κατὰ σχίδακας μικρὰς ἀπολύεσθαι ἐμπορφύρους τῷ χρώματι, μηδὲν δὲ δηκτικὸν ἐχούσας ἐν τῇ γέυσει, ἢ ἐν τῇ θυμιάσει εὐώδες. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ ρεύματα καὶ φλυκτίδας· εἰ δέ τις ποιήσας ἐξ αὐτῆς ἀκόνιον χρῶτο εἰς τὰ κολλύρια, βέλτιον ἐνεργήσει· κατεργάζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινημάτων βρεχομένων ἐν οἴνῳ χίῳ ἡμέραν καὶ νύκτα· εἴτα λελειωμένων ἐπιμελῶς καὶ εἰς κολλύρια ἀναπλασσομένων· ἔνιοι δὲ προτρίψαντες διηθοῦσιν αὐτὰ, εἰδ' οὕτω τὰ λοιπὰ ποιοῦσιν· τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου ὕδατι χρῶνται· καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ἕως ἂν ἀνθρακωθῇ, καὶ πλύνεται ὥς ὁ κεκαυμένος μόλιβδος· ἀρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον πρὸς ψωροφθαλμίας καὶ ξηροφθαλμίας.

97) Sio cod. Lacun. Vulgo σηγάμινα.

Est et altera indica, intercurrentibus lineis praedita candidis fulvisque itemque maculis frequentibus, sed melior prior. Nonnulli mori aut acanthae ligna, quod consimilia sunt, pro ebena vendunt. Ex eo autem dignoscuntur, quod rara sint et in assulas ad purpuram vergentes resolvantur, nihil mordacitatis in gustu, nec suavis odoris in suffitu prae se ferentia. Vim habet ebenus ea exterendi, quae pupillis caliginem offundunt, pollet et ad veteres fluxiones ac pustulas. Si quis ex ea (ad cotem trita) pulverem subtilissimum ad collyria adhibuerit, melius aget. Ad ocularia medicamenta efficax quoque redditur, si scobes ramentave in vino chio per diem noctemque macerata diligenterque ad laevorem trita in collyria digerantur. Nonnulli ipsa prius trita cribro cernunt, ac dein reliqua eo modo peragunt. Quidam vini loco aqua utuntur. Uritur etiam in fictili novo, donec in carbones redigatur, lavaturque plumbi usti modo, itaque praeparatum scabiosis aridisque oculorum inflammationibus conducit.

Κεφ. ρλ'. [Περὶ ῥόδων.] Ῥόδα [Ῥωμαῖοι ῥόσα] ψύχει καὶ στύφει, τὰ δὲ ξηρὰ μᾶλλον στύφει· χυλίζειν δὲ δεῖ τὰ ἀπαλὰ ἀποψαλίσαντας τὸν ὄνυχα καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ λευκὸν τὸ ἐν τῷ φύλλῳ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐκθλίβειν καὶ τρίβειν ἐν σκιᾷ, ἐν θυίᾳ, ἄχρῳ οὐ συστραφῇ· οὕτω τε ἀποτίθεσθαι εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς περιχρίσεις· ξηραίνεται δὲ τὰ φύλλα ἐν σκιᾷ συνεχῶς στρεφόμενα, ἵνα μὴ εὐρωτιάσῃ· ποιεῖ δὲ τῶν ξηρῶν ἐψηθέντων ἐν οἴνῳ τὸ ἀπόθλιμμα πρὸς ἄλγημα κεφαλῆς, ὀφθαλμῶν, ὠτων, οὐλῶν, δακτυλίου [ἀπευθυσμένου ἐντέρου⁹⁸], μήτρας, πτεροῦ ἐγχερίομενον⁹⁹ καὶ προσκλυζόμενον· αὐτὰ δὲ δίχα¹⁰⁰ τοῦ ἐκθλίβῃναι κοπέντα καὶ ἐπιπλασσομένα ποιεῖ πρὸς ὑποχονδρίων φλεγμονὰς καὶ στομάχου πλάδον καὶ ἐρυσσιπέλατα· ξηρὰ δὲ λαία παραμηρίοις¹ προσπᾶσσεται, καὶ [ἀνθηραῖς καὶ τραυματικαῖς]² ἀντιδότοις μίγνυται· καίεται δὲ καὶ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα· τὸ δὲ ἐν μέσοις τοῖς ῥόδοις εὗρισκόμενον ἄνθος πρὸς οὐλῶν ρευματισμοὺς

98) His carent codd. C. N.

99) C. πρῶτ' ἐγχερίομενον.

100) C. addit πυρός.

1) Sic C. N. Vulgo παρὰ μηροῖς.

2) His carent C. N.

Cap. CXXX. [De Rosis.] Rosae refrigerant et astringunt. Succum autem e rosis recentibus exprimi oportet, forfice prius abscissis unguibus, sic nimirum vocatur intima petalorum pars, ita ut reliquum in pila prematur teraturque in umbra, donec coëat, quo facto reconditur ad oculorum circumlitiones. Siccantur et folia in umbra, continuo tamen versata, ne situm contrahant. Siccarum vero rosarum in vino coctarum expressus liquor facit ad dolorem capitis, oculorum, aurium, gingivarum, sedis [recti intestini], matricis, dum penna illinitur aut colluitur. Eaedem citra expressionem contusae et impositae expediunt ad hypochondriorum inflammationes, stomachi colluviem et erysipelata. Sicca ac trita internis femoribus asperguntur, admiscentur etiam [floridis dictis et vulnerariis] antidotis: uruntur et ad ea, quibus palpebrae honestantur. Flos autem in mediis rosis repertus,

προσπασθὲν ποιεῖ· αἱ κεφαλαὶ δὲ ποθεῖσαι κοιλίαν ῥέουσιν καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ἐπέχουσι. [Τὰ δὲ χρυσᾶ καὶ μονόφυλλα εἰς ἅπαντα ἀχρηστότερα. Ἔστι καὶ ἐπίγεια τινα, μικρότερα, ἁπλᾶ, ἄγρια, εἰς πολλὰ τοῖς κηπευτοῖς εὐλαβέστερα.]³

Κεφ. ρλά'. [Περὶ Ῥοδίδων.] Αἱ λεγόμεναι δὲ ῥοδίδες σκευάζονται τὸν τρόπον τοῦτον· ῥόδων χλωρῶν ἀβρόχων⁴ μεμαρασμένων < μ', νάρδου ἰνδικῆς < ι', σμύρνης < ε' λεία ἀναπλάσσεται εἰς τροχίσκους τριβολιαίους καὶ ἐν σκιᾷ ξηραίνεται καὶ ἀποτίθεται εἰς κεραμεοῦν ἄγγεῖον ἀκώνιστον περιεσφηκωμένον⁵. ἔνιοι δὲ προστιθέασιν καὶ κόστου < β', καὶ ἱριδος ἰλλυρικῆς τὸ αὐτὸ, μίσγοντες καὶ οἶνον χῖον μετὰ μέλιτος· χοῆσις δὲ αὐτῶν ἐστὶν ἐπὶ γυναικῶν περιτιθεμένων τῷ τραχήλῳ ἀντὶ ὀρυῶν, ἀμβλυνοσῶν τὴν τῶν ἰδρώτων δυσωδίαν· χρῶνται δὲ καὶ λείοις ἐν διαπάσμασι καὶ συγχρίσμασι

3) Haec ultima vel desiderantur in codd. vel margini adscripta sunt.

4) C. ἐμβρόχων.

5) Vulgare περιεσφηκωμένον ineptum.

aridus gingivarum fluxionibus utiliter inspergitur. Capita vero pota alvum fluidam et sanguinis sputa coërcent. [Aureae rosae et simplici flore ad omnia minus utilia. Sunt denique simplices agrestes, minores in arvis, quae ad multa hortensibus efficaciores sunt.]

Cap. CXXXI. [De roseis pastillis.] Pastilli, quos rhodidas vocant, tali modo parantur. Rosarum viridum nec madidarum marcidarum drachmae quadraginta, nardi indicae drachmae decem, myrrhae drachmae sex. Trita haec digeruntur in pastillos ponderis trium obolorum, qui quidem in umbra siccati vase fictili non picato ac undique probe obturato reponuntur. Sunt, qui costi drachmas duas adiciant et iridis illyricae tantumdem, vinum etiam chinum cum melle admiscentes. Usus est, ut mulierum collo circumdantur monilium vice ad infringendam sudorum graeulentiam. Iisdem tritis utuntur ad diaspasmata et in-

μετὰ τὸ λουτρὸν, καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἀπεκλύονται
ψυχρῶ.

Κεφ. ρλβ'. [Περὶ Λυκίου.] Λύκιον, ὃ ἐνιοι πυξά-
κανθαν καλοῦσι, δένδρον ἐστὶν ἀκανθῶδες, ῥάβδους ἔχον τρι-
πήχεις ἢ καὶ μείζονας. περὶ ἃς τὰ φύλλα πύξω ὅμοια, πυκνά·
καρπὸν δὲ ἔχει, ὡς πέπερι, μέλανα, πικρὸν, πυκνὸν, λεῖον·
καὶ τὸν φλοιὸν δὲ ὠχρὸν, ὅμοιον τῷ διεθέντι λυκίῳ· ῥίζας
δὲ πολλὰς, πλατείας⁶, ξυλώδεις. Φύεται δὲ πλεῖστον ἐν
Καππαδοκίᾳ καὶ Λυκίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πολλοῖς· τρα-
χία δὲ φιλεῖ χωρία. Χυλίζεται δὲ, τῶν ῥιζῶν⁷ σὺν τοῖς
θάμνοις θλασθέντων καὶ βράχέντων ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἴθ'
ἐψηθέντων, καὶ τῶν μὲν ξύλων ριπτομένων, τοῦ δὲ ὑγροῦ
πάλιν ἐπομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. Δολοῦται δὲ
ἀμόργης ἅμα τῇ ἐψήσει μινυμένης, ἢ ἀψινθίου χυλίσματι,
ἢ βοεῖᾳ χολῇ· καὶ τὸ μὲν ἐπινηχόμενον ἀφρωδες ἐν τῇ ἐψή-
σει ἀφελὼν, ἀπόθου εἰς τὰ ὀφθαλμικά· τῷ δὲ λοιπῷ εἰς τὰ
ἄλλα χρῶ· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ ὁμοίως χύλισμα

6) E cod. X. et Oribas., Sambuc. et Saracen. emendant. Vulgo
πλαγίας.

7) E Plin. et Oribas. emendant Samb. et Saracen. Vulgo φύλλων.

unctiones post balneum: hae cum inaruerint corpori, fri-
gida abluuntur.

Cap. CXXXII. [De Lycio.] Lycium, quod aliqui
pyxacantham vocant, arbor est spinosa, virgas habens
trium cubitorum et maiores, circa quas folia sunt buxo
similia, crebra. Fructum habet piperis instar, nigrum,
amarum, densum, laevem, corticem vero pallidum, lycio
diluto similem, et radices numerosas, latas, lignosas. Co-
piose provenit in Cappadocia et Lycia, pluribusque aliis
regionibus. Aspera loca amat. Succus elicitor, radicibus
cum frutice ipso tuis et per dies multos maceratis ac
dein coctis: tum vero lignis reiectis liquor iterum coqui-
tur, donec mellis molem asciverit. Adulteratur amurca
inter coquendum admixta, aut absinthii succo aut felle
bovino. Quod spumosum innatat per coctionem, exemptum
reponite ad oculorum medicamenta, reliquo ad alia uti-
tor. Simili modo et e fructu expresso et insolato succus

ἐκπιεζομένου καὶ ἡλιαζομένου· ἔστι δὲ κάλλιστον τὸ καιόμε-
νον λύκιον, καὶ κατὰ τὴν σβέσειν τὸν ἀφρὸν ἐνερευθῇ ἔχον,
ἔξωθεν μέλαν, διαιρεθὲν δὲ κηρόν, ἄβρωμον, στύφον μετὰ
πικρίας, χρώματι κροκωδεις, οἷόν ἐστι τὸ ἰνδικόν, διαφέρον
τοῦ λοιποῦ καὶ δυναμικώτερον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν
καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καθαίρει· ψωριάσεις δὲ τὰς
ἐπὶ τῶν βλεφάρων, καὶ κνησμούς, καὶ τὰ παλαιὰ ῥεύματα
θεραπεύει· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὧτα πυορροοῦντα, παρίσθμια,
οὐλα εἰλωμένα καὶ διεσφύγῳτα χεῖλη, ῥαγάδας ἐν δακτυλίῳ
καὶ παρατρίμματα ἐπιχειρόμενον· ἀρμόζει καὶ κοιλιακοῖς καὶ
δυσεντερικοῖς, πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον· δίδεται δὲ καὶ αἰ-
μοπτοῖκοις καὶ βήττουσι σὺν ὕδατι, καὶ τοῖς ὑπὸ λυσσῶν-
τος κυνὸς δηχθεῖσιν ἐν καταποτίῳ, ἢ σὺν ὕδατι ποτόν· ξαν-
θίζει δὲ καὶ τρίχας, παρωνυχίας τε καὶ ἔρπητας καὶ σμηθέ-
νας ἰᾶται· ἴσθησι καὶ ῥοῦν γυναικῆον προστιθέμενον· βοηθεῖ
δὲ καὶ λυσσοδηκτοῖς ποθὲν μετὰ γάλακτος, ἢ ἀντὶ καταπο-
τίου λαμβανόμενον.

Λέγεται δὲ τὸ ἰνδικὸν λύκιον γίνεσθαι ἐκ θάμνου, τῆς
λεγομένης λογχίτιδος· ἔστι δὲ εἶδος ἀκάνθης, ῥάβδους ἔχουσα

elicitur. Optimum est lycium, quod igne accenditur, quod-
que post restinctionem spumam edit rubentem, extrin-
secus nigrum, intus vero, cum dissecueris, fulvum, mi-
nime virosi odoris, cum amaritudine astringens, colore
croceo; quale est indicum, reliquo praestantius ac effica-
cius. Vim habet astringentem, quae pupillarum caliginem
repurgat, palpebrarum scabiem, pruritus et veteres flu-
xiones sanat. Facit et illitum ad aures purulentas, ton-
sillas, gingivas exulceratas, fissuras labiorum, sedis rimas
et attritus. Coeliacis et dysentericis tum potum, tum etiam
infusum convenit. Datur et sanguinem exscreantibus tus-
sientibusque ex aqua, itemque a rabioso cane morsis, ca-
tapotii instar vorandum aut ex aqua bibendum. Flavos
facit capillos: paronychiis, herpetibus putridisque ulceri-
bus medetur: fluxum muliebrem appositum sistit, et auxi-
liatur, sive in lacte bibatur sive catapotii instar sumatur,
iis, quos rabiosi canes momorderint.

Fertur et lycium indicum fieri e frutice, qui lonchi-
tis appellatur. Est is e spinosorum genere, virgas habens

ὀρθὰς, τριπῆχεις ἢ καὶ μείζους, πολλὰς ἀπὸ τοῦ πυθμένος, παχυτέρας βάρου· φλοιὸς ῥαγεὶς ἐνερευθής· τὰ δὲ φύλλα ὁμοία ἐλαία, ἧς ἡ πόα ἐν ὅξει ἐψηθεῖσα καὶ ποτιζομένη ἰστορεῖται φλεγμονὰς σπληνὸς καὶ ἵκτερον ἰᾶσθαι, καὶ καθάρσεις γυναικείας ἄγειν· καὶ ὠμὴ δὲ λεία ποθεῖσα τὰ αὐτὰ ποιεῖν παραδίδοται· τοῦ δὲ σπέρματος μύστρα δύο ποθέντα, ὕδα- τώδη καθαίρει καὶ θανασίμοις βοηθεῖ.

Κεφ. ρλγ'. [Περὶ Ἀκακίας.] Ἀκακία φέρεται ἐν Αἰ- γύπτῳ· ἄκανθα δὲ ἐστὶ δενδρώδης, θαμνοειδής, οὐκ ὀρθο- φυῆς, ἄνθος ἔχουσα λευκὸν, τὸν δὲ καρπὸν ὥσπερ θερμὸν ἐν λοβοῖς κείμενον, ἐξ οὗ καὶ ἐκθλίβεται τὸ ἐγχύλισμα⁸ ξη- ραινόμενον ἐν σκιᾷ, μέλαν μὲν ἐκ τοῦ πεπεύρου καρποῦ, ὑπό- κιθρόν δὲ ἐκ τοῦ ὠμοῦ. Ἐκλέγου δὲ τὸ ἡρέμα ἐγκιθρόν, εὐᾶδες, ὥς ἐν ἀκακίᾳ· χυλίζουσι δὲ τινες καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ· καὶ κόμμι δὲ ἐκ τῆς ἀκάνθης γεννᾶται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν· ἀρμόζει δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἐρυσιπέλατα, ἐρπητας, χίμεθλα, πτερύγια, τὰ ἐν τῷ στόματι ἔλκη· καὶ προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν καθίστη-

8) C. χύλισμα.

rectas, tricubitales aut maiores, numerosas e basi et rubo crassiores. Cortex ruptus rubescit, folia vero oleae similia. Herbaceae eius partes in aceto coctae propinataeque dicun- tur lienis inflammationibus morboque regio mederi et femi- narum purgationes elicere. Crudae quoque tritae in potu ea- dem praestare feruntur. Seminis cochlearia duo epota aquo- sa expurgant, et auxilium ferunt adversus letalia (venena).

Cap. CXXXIII. [De Acacia.] Acacia in Aegypto nascitur. Est arbuscula fruticosa, spinosa, haud recta ascendens, flore candido, fructum vero lupini in modum, eguminibus inclusum. Ex eo succus exprimitur, in um- bra siccatur, niger quidem e maturo, ex immaturo autem fructu subfulvus. Eligito modice fulvum et odoratum, ut in acacia. Sunt, qui e foliis una cum ipso fructu succum exprimant. Manat et gummi ex eadem arbore spinosa. Vim habet astringentem, refrigerantem. Idoneus est suc- cus ad oculorum affectus, erysipelata, herpetas, pernicio- ses, pterygia et oris ulcera. Quin et procidentias oculo-

σιν· ἐπέχει δὲ καὶ ῥοὺν γυναικεῖον, καὶ τὰς προπτώσεις δὲ τῆς ὑστέρας στέλλει, κοιλίαν δὲ ῥέουσαν ἐπέχει πινόμενος καὶ ἐγκλυζόμενος· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας· πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ τριβόμενος⁹ μεθ' ὕδατος, ἀποχεομένου τοῦ ἐπιπάγου, ἄχρις ἂν καθαρὸν ἐφιστῇται τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς τροχίσκους· καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρα [μετὰ κεράμου] ἐν καμίνῳ· ὀπτᾶται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐμφυσωμένη¹⁰· τὸ δὲ τῆς ἀκάνθης ἔψημα καταντλούμενον ἄρθρα λελυμένα ἴσθησιν. Τὸ δὲ κόμμι τῆς ἀκάνθης διαφέρει τὸ σικωληκοειδές, ὑελίζον, διαυγές, ἄξυλον, εἴτα τὸ λευκόν· τὸ δὲ ῥητινωδές καὶ ῥυπαρὸν ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει παρεμπλαστικήν, ἀμβλυνητικήν δοσιμῶν φαρμάκων, οἷς μίγνυται πυρίκανυστα δὲ οὐκ ἔξ γλυκταينوῦσθαι καταχριόμενον μετ' ὡοῦ.

Φύεται δὲ ἑτέρα ἀκακία ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ, παρεμφέρουσα τῇ Αἰγυπτίᾳ· ἐλάττων μέντοι παραπολὺ καὶ χαμαιΐζηλος καὶ τρυφερωτέρα, περίπλεος¹¹ δὲ ἀκάνθης σκολοποειδοῦς, φύλλα ἔχουσα πηγάνῳ ὅμοια· τῷ δὲ φθινοπώρῳ

9) Coniicit Sarac. Vulgo τριβομένου.

10) Vulgo ἐμφυσομένη.

11) Sarac. περίπλεως. Ald., Asulan, περιπλέξεως.

rum (palpebrarum) coërcet: sistit fluxum muliebrem uterique prolapsus cohibet. Alvi quoque profluvia compescit vel potus, vel dum alvus eo eluitur. Capillos itidem denigrat. Lavatur et ad oculorum medicamenta cum aqua tritus, effuso, quod in summo concreverit, donec pura superstet aqua, atque ita in pastillos cogitur. Uritur et in olla cruda [cum vase fictili] in fornace. Torretur et super carbonibus, igne folliis ventilato. Decoctum vero arboris spinosae solutos artus fota committit. Gummi eius praeferitur vermiculatum, vitrum referens, pellucidum, ligni expers: proximum est candidum: resinosum vero ac sordidum inutile. Vim habet spiracula occludentem; hebetat etiam vires medicaminum acrium, quibus admiscetur: nec non ex ovo illitum ambusta minime sinit pustulis obsideri.

Nascitur et altera acacia in Cappadocia et Ponto, aegyptiae similis, sed longe minor, humilis ac tenerior, plena spinis rigidis, foliis rutaceis. Autumno semen pro-

φέρει σπέρμα ἐν θυλάκοις συνευγμένοις, τριχώροις ἢ τετραχώροις, ἔλαττον φακοῦ· στύφει δὲ καὶ αὐτὴ χυλιζομένη σύμπασα, πλὴν ἥτιων τῇ δυνάμει καθέστηκεν, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἀνεπιτήδειος οὖσα.

Κεφ. ρλδ' (ρλέ'). [Περὶ Ἄγνου.] Ἄγνος ἢ Λύγος [οἱ δὲ ἄγονον, οἱ δὲ ἀμικτομίαινον, οἱ δὲ τριδάκτυλον, προφηταί σερμὸν, οἱ δὲ αἶμα ἔβρω¹², Αἰγύπτιοι σοῦμ, Ῥωμαῖοι σάλιξ μαρίνα, οἱ δὲ πίπερ ἀγρόστε, οἱ δὲ λεκρίστικον.] Θάμνος ἐστὶ δεινδρώδης, παρὰ ποταμοῦ καὶ πεδίοις ἐνύδροις τραχέσι τε τόποις καὶ χαράδραις φυόμενος, ῥάβδους ἔχων δυσθραύστους, μακράς· φύλλα δὲ ὥσπερ ἐλαίας, ἀπαλώτερα δὲ καὶ μείζονα· τὸ δ' ἄνθος ἢ μὲν τις λευκὸν σὺν τῷ ὑποποφυρίζοντι, ἢ δὲ ποφυροῦν φέρει· σπέρμα δὲ ὡς πέπερι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικὴν· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς πινόμενος βοηθεῖ¹³ θηριοδῆκτοις, σπληνικοῖς, ὕδρωπικοῖς, καὶ χρονίως ἐπεχομέναις τὰ ἔμμηνα¹⁴. κατασπᾶ δὲ καὶ γάλα πινόμενος ὅσον < α' πληθὺς σὺν οἴνῳ· ἐκλύει δὲ καὶ γο-

12) Sic C. Vulgo ἔβρω.

13) C. μεμαρτύρηται βοηθεῖν.

14) Haec e cod. C. et Par.

fert lenticula minus in folliculis connexis, ternum quaternumve capacibus. E tota planta succus expressus etiam astringit, sed viribus inferior, et oculorum medicamentis haudquaquam idoneus.

Cap. CXXXIV. (CXXXV.) [De Vitice.] Vitex, sive lygos [alii sterilem, alii concubitem frustrantem, vel tri-dactylon, prophetae sacrum, aut Ibis sanguinem, Aegyptii sum, Romani salicem marinam (amerinam) aut piper agreste et lecristicum vocant] est frutex arborescens, qui in fluminum ripis campisque palustribus nascitur, nec non in locis asperis et salebrosis. Virgulta gerit fractu contumacia, longa: folia vero olivae, sed maiora et teneriora. Florem alia fert album subpurpurascentem, alia species purpureum: semen est piperis instar. Vim habet calefacientem, astringentem. Fructus eius epotus a serpente demorsis, lienosis et hydropicis auxiliatur, ut et iis, quas menstruus sanguis per longum tempus defecit. Lac etiam prolicit drachmae pondere in vino potus, genituram ex-

νήν· ἄπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς [κάρον ἐπιφέρων]. τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς πόας καὶ τοῦ σπέρματος εἰς ἐγκαθίσματα ταῖς περὶ ὑστέραν διαθέσει καὶ φλεγμοναῖς ἀρήγει· ποθὲν δὲ μετὰ γλήχωνος καὶ ὑποθυμιαθὲν τὸ σπέρμα καὶ προστεθὲν καθαρσιν κινεῖ· λύει δὲ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσόμενον, καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν τε καὶ φρενιτικῶν ἐμβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ. Καὶ τὰ φύλλα ὑποθυμιώμενά τε καὶ ὑποστρωννύμενα θηρία διώκει, καὶ καταπλασσόμενα ἐπὶ τῶν θηριοδῆκτων βοηθεῖ, σκληρίας τε διδύμων μετὰ βουτύρου καὶ φύλλων ἀμπέλου μαλάττει, ῥαγάδας τε τὰς ἐν δακτυλίῳ σὺν ὕδατι ἐπιπλασθὲν τὸ σπέρμα πραῦνει· σὺν δὲ τοῖς φύλλοις στρέμματά τε καὶ τραύματα ἰᾶται· δοκεῖ δὲ καὶ κωλυτήριον εἶναι ἐν ὁδοιπορίαις παρατριμμάτων, εἴ τις ῥάβδον αὐτῆς παρὰ χεῖρα κρατοίη. Ὠνόμασται δὲ ἄγνος διὰ τὸ τὰς ἐν τοῖς θεσμοφορίοις ἄγνευούσας γυναῖκας εἰς ὑπόστρωμα ἰχρῆσθαι αὐτῇ· λῦγος δὲ διὰ τὸ περὶ τὰς ῥάβδους αὐτῆς εὐτονον [ἢ διὰ τὸ πινομένην ἐπὶ συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύειν.]¹⁵

Κεφ. ρλέ (ρλς'). [Περὶ Ἰτέας.] Ἰτέα δένδρον ἐστὶ

15) Haco e cod. C.

solvit. Caput vero tentat [soporem illaturus.] Herbae ac seminis decoctum ad insessus matricis affectibus et inflammationibus opitulatur. Semen cum pulegio potum, suffitu etiam et appositu, purgationes movet: dolorem quoque capitis illitum dissolvit. Cum aceto et oleo lethargicorum phreniticorumque capitibus instillatur. Quin et folia tum suffitu, tum substratu animalia noxia fugant, contra venenatorum morsus imposita auxiliantur. Testium duritias cum butyro vitisque foliis emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat, cum foliis vero luxatis vulneribusque medetur. Creditur et viticis virga intertrigines arcere, si eam viator, dum iter facit, manu teneat. Ceterum frutex hic Graecis agnos nominatus est, quod in thesmophoriis feminae castitatem custodientes eo ad strata uterentur: lygos vero propter virgarum ipsius tenacitatem, [vel quia epota impetum ad coitum resolvat.]

Cap. CXXXV. (CXXXVI.) [De Salice.] Salix est

πασι γινώριμον, οὗ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ φλοιὸς καὶ ὁ χυλὸς στυπτικὴν ἔχει δύναμιν· ἀρμόζει δὲ τὰ φύλλα λεῖα μετ' ὀλίγου πεπέρεως καὶ οἴνου ποθέντα εἰλεώδεσι· καθ' ἑαυτὰ δὲ σὺν ὕδατι ληφθέντα, ἀσυλληψίαν κατεργάζεται· ὁ δὲ καρπὸς ποθεὶς αἱμοπτοϊκούς ὠφελεῖ· καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ δρᾷ· καεῖς δὲ καὶ φυραθεὶς ὄξει, τύλους καὶ ἥλους αἶρει καταπλασθεὶς· ὁ δὲ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ φλοιοῦ χυλὸς ἐν κελύφῃ ῥόας θερμομανθεὶς μετὰ ῥοδίνου ὠταλγίας ἀρήγει· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν κατάντλημα ποδόγρας ἀριστον· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα· λαμβάνεται δὲ καὶ ὁπὸς ἔξ αὐτῆς ἐντεμνομένου τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἀνθησιν· ἔσω γὰρ εὐρίσκεται συνεστώς· Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις.

Κεφ. ρλζ' (ρλζ'). [Περὶ Ἀγοιελείας.] Ἀγοιελεία, ἣν ἔνιοι κότινον καλοῦσιν, οἱ δὲ αἰθιοπικὴν ἐλαίαν, ἔχει τὰ φύλλα στυπτικά· λεῖα δὲ καταπλασθέντα ἐφεκτικά ἐστιν ἐρυσσιπελάτων, ἐρπητῶν, ἐπινυκτίδων, ἀνθράκων, νομῶν, παρωνυῶν, περιχαρακτικά τε ἐσχαρῶν, σὺν μέλιτι καταπλασσό-

arbor vulgo nota, cuius fructus, folia, cortex et succus astringendi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere et vino pota, vulvulis intestinorum subveniunt. Sumta vero per se cum aqua, conceptum impediunt. Fructus epotus sanguinem reiicientibus prodest, quin et cortex eadem praestat. Ustus vero et aceto subactus callos clavosque illitu tollit. Ex foliis et cortice succus cum rosaceo in calyce punicae calefactus aurium dolores arcet. Sed et eorum decocto foveri podagram optimum est: id furfures quoque detergit. Excipitur et ex ipsa succus, inciso, dum floret, cortice; intus enim concretus invenitur. Vim denique habet ea expurgandi, quae pupillis caliginem offundunt.

Cap. CXXXVI. (CXXXVII.) [De Oleastro.] Oleaster, quem nonnulli cotinum, alii oleam aethiopicam vocant, folia habet astringentia; quae quidem trita et imposita erysipelata, herpetas, epinyctidas, carbunculos, ulcera serpentia et paronychias cohibent. Escharas eadem emarginant cum melle illita. Quin et ulcera sordida repur-

μενα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ὑπαρα ἔλκη, διαφορεῖ καὶ φύγεθλα καὶ φλεγμονάς, σὺν μέλιτι καταπλασθέντα, καὶ δέσμα κεφαλῆς ἀποσπασθὲν παρακολλᾷ· ἰᾶται δὲ καὶ τὰ ἐν στόματι ἔλκη καὶ ἄφθας διαμασσηθέντα· καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἀφέψημα τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἐπέχει δὲ καὶ αἰμορραγίαν καὶ ῥοὺν γυναικείον προστιθέμενος ὁ χυλὸς, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σταφυλώματα καὶ φλυκταίνας· ἔτι δὲ ἔλκη καὶ παλαιὰ ρεύματα στέλλει· διὸ καὶ μίγντα κολλυρίοις πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων διαβρώσεις¹⁶ εὐθετεῖ· χυλίζοντας δὲ δεῖ κόπτειν τὰ φύλλα, καὶ περιχέοντας οἶνον ἢ ὕδωρ ἐκθλίβειν, καὶ ξηράνοντας ἐν ἡλίῳ ἀναπλάσσειν· ἔστι δὲ εὐτονώτερος ὁ διὰ τοῦ οἴνου ἐκθλιβόμενος καὶ εἰς ἀπόθειν μᾶλλον τοῦ δι' ὕδατος ἀρμόζει· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὧτα πυορροῦντα καὶ εἰλωμένα· τὰ δὲ φύλλα καὶ ἐπὶ κοιλιακοῖς εὐθετεῖ καταπλασόμενα σὺν ὤμῃ λύσει· καίεται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν, καὶ ἀντὶ σποδίου¹⁷ λαμβάνεται ἐν χύτρᾳ ὤμῃ περιπλάσσομένη πηλῷ τὸ στόμα μέχρις ὀπτήσεως τοῦ κεράμου· ἔπειτα κατασβέννυται οἴνῳ¹⁸ καὶ φυραθέντα πάλιν οἴνῳ, ὁμοίως

16) Optime sic Aldina.. Asulan., Cornar., Goupyl. διαβρώσεις.

17) C. ἐν σποδιῷ. 18) C. ὕδατι.

gant, tumores inflammatos inflammationesque cum melle imposita discutunt, et cutem a capite avulsam agglutinant. Oris etiam ulceribus aphthisque commanducata medentur. Sed et eorum succus iuxta ac decoctum eosdem habent effectus. Admotus succus sanguinis cursum, fluxum muliebrem, oculorum staphylomata pustulasque inhibet, insuper ulcera veteresque fluxiones sistit. Quapropter etiam in collyria si addantur, palpebrarum erosionibus conferunt. Ad exprimendum vero succum folia concidere oportet et affuso vino aut aqua exprimere, illumque sole siccatum (in pastillos) digerere. Est autem, qui vino exprimitur, tum valentior, tum ad recondendum aptior eo, qui aqua expressus est. Facit et ad aures pure scattentes et ulceratas: folia cum farina cruda illita coeliacis conducunt. Uruntur autem cum floribus folia, ut spodii vicem praestent, in olla cruda, cuius os luto sit oblitum, usque dum fictile percoquatur: dein vino restincta iterum-

καίεται· εἶτα πλύνεται ὡς τὸ ψιμύθιον¹⁹ καὶ ἀναπλάσσεται· δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις μὴ λείπεσθαι τοῦ σποδίου εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν ὁμοίως ἡγητέον.

Κεφ. ρλζ' (ρλγ'). [Περὶ Ἑλαίας.] Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ τῆς ἡμέρου ἐλαίας φύλλα, λείπεται δὲ τῇ δυνάμει· ὅθεν πρὸς τὰ ὀφθαλμικά μᾶλλον ἀρμόζει διὰ τὸ ἐπιεικέστερον· τὸ δὲ ἐκ χλωροῦ τοῦ ξύλου καιομένου ἐκκρινόμενον ὑγρὸν πίτυρα καὶ ψώρας καὶ λειχήνας καταχρίομενον ἰᾶται· καὶ ὁ καρπὸς δὲ αὐτῶν καταπλασθεὶς πίτυρα καὶ νομάς θεραπεύει· τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ πυρῆνος μετὰ στέατος καὶ ἀλεύρου λεπρούς ὄνυχας ἐκτινάσσει.

Κεφ. ρλγ' (ρλδ'). [Περὶ κολυμβάδων ἐλαιῶν.] Ἑλαῖαι κολυμβάδες λεῖται καταπλασθεῖσαι πυρίκαυστα οὐκ ἔωσι φλυκταινοῦσθαι καὶ ῥυπαρὰ δὲ ἔλκη καθαίρουσιν· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἄλλης χυλὸς αὐτῶν διακλυζόμενος οὐλα στέλλει καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνει· ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑπόκιρρος καὶ πρόσφατος ἐλαία δυσκοίλιος, εὐστόμαχος· ἡ δὲ μέλαινα καὶ πέπειρος,

19) Sarac. ψιμμίθιον.

que vino subacta eodem modo cremantur: postremo cerussae modo lavantur et coguntur (in pastillos). Ceterum videtur ustio neutiquam spodio cedere ad conficienda medicamina ocularia, quare et iisdem viribus pollere censendum est.

Cap. CXXXVII. (CXXXVIII.) [De Olea.] Iisdem praedita sunt viribus et oleae sativae folia, sed viribus inferiora, quare oculorum medicamentis ob mitiorem vim aptiora. Qui vero humor ex accenso virente ligno manat, furfures, scabiem et lichenes illitu sanat. Quin et fructus earum furfuribus ulceribusque depascentibus medetur. Quod autem intra nucleum est, cum adipe et farina leprosos ungues excutit.

Cap. CXXXVIII. (CXXXIX.) [De olivis muria conditis.] Olivae muria conditae, tritae et ambustis illitae pustulas gigni prohibent ac sordida ulcera repurgant. Succus autem ipsarum e muria collutione gingivas contrahit emotosque dentes stabilis. Oliva vero subfulva ac recens alvo incommoda est, sed stomacho utilis. Nigra et matura in

εὐδιάφθορος καὶ κακοστόμαχος, ὀφθαλμοῖς τε ἀνεπιτήδειος, καὶ κεφαλαλγῆς· φρυγεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα νομᾶς ἴσθησι καὶ ἄνθρακας περιρῶνται.

Κεφ. ρλθ' (ρμ'). [Περὶ ἐλαίου ἀγρίας ἐλαίας.] Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον διάκλυσμα οὖλοις μυδῶσι²⁰, καὶ σταλτικὸν ὑποσάλων ὁδόντων ἐστὶ, πυρία τε δι' αὐτοῦ θερμαιομένου καὶ διῦλιζομένου²¹ ἐπιτήδειον οὖλοις ῥευματιζομένοις· δεῖ δὲ ἔριον μιλωτῇ περιτιθέντας ἀποβάπτειν εἰς τὸ ἔλαιον καὶ προσάπτεσθαι τοῖς οὖλοις, ἄχρις ἂν λευκὰ φανῇ.

Κεφ. ρμ' (ρλδ'). [Περὶ ἀμόργης.]²² Ἀμόργη ὑποστάμη ἐστὶν ἐλαίας τῆς ἐκθλιβομένης, ἥτις ἐψηθεῖσα ἐν χαλκῷ κυπρίῳ μέχρι μελιτώδους συστάσεως στύφει, ποιοῦσα πρὸς ἅ καὶ τὸ λίκιον, ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ πρὸς ὀδονταλγίας καὶ τραύματα, περιχριομένη²³ μετ' ὄξους ἢ οἴνου ἢ οἶνομελιτος· μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι καὶ ἐμπλαστι-

20) Ald. πλαδῶσι.

21) Sic Cornar. Vulgo διακλυζομένου.

22) Manifesto hoc caput, quod vulgo Acaciam sequitur, huc transponendum, ut iam Sarac. indicavit.

23) G. N. Vulgo ἐπιχριομένη.

corruptionem prona stomachoque est adversa, ac tum oculis minime convenit, tum dolores capitis ciet. Torrefacta autem ac illita ulcera depascentia sistit et carbunculos incidit.

Cap. CXXXIX. (CXL.) [De oleo sylvestris oleae.] Oleum sylvestris olivae ad gingivas flaccidas madidasque colluitur dentesque labantes firmat. Eiusdem calefacti defoecatque fatus gingivis fluxione tentatis est accommodatus. Lanam porro specillo circumdatam in oleum demergere oportet ac gingivis tantisper applicare, donec alba conspiciantur.

Cap. CXL. (CXXXIV.) [De amurca.] Amurca est sedimentum olivae expressae. Ea in aheno cyprio ad crassitudinem mellis astringit, ad eadem, ad quae lycium adhibetur, efficax. Excellit autem adversus dentium dolores et vulnera, circumlita cum aceto, vino, aut mulso. Additur et in oculorum medicamenta eaque, quibus cutis

καὶς· παλαιουμένη τε βελτίων γίνεται· ἐγκλυσμά τε ἔδρα καὶ αἰδοίω καὶ μήτραις εἰλκωμέναις ἐστὶ χρήσιμον²⁴, ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐφθαρμένους ὀδόντας σὺν ὀμφακίῳ²⁵ ἐψηθεῖσα ἄχρι μελιτώδους συστάσεως καὶ περιπλασθεῖσα· ψώρας τε κτηνῶν σὺν θέρμων ἀφεψήματι καὶ χαμαιλέοντος καταχριομένη θεραπέυει· ἡ δὲ ἀνέψητος καὶ πρόσφατος ποδαγρικούς καὶ ἀρθριτικούς ὠφελεῖ θερμὴ καταντληθεῖσα· ἐγχριόμενη δὲ εἰς κώδιον καὶ ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν στέλλει τὸν ὄγκον.

Κεφ. ρμα'. [Περὶ δακρύου ἐλαίας αἰθιοπικῆς.] Τὸ δὲ δάκρυον τῆς αἰθιοπικῆς ἐλαίας ἔοικέ πως σκαμμονία, ἐγκιβρόν, ἐκ μικρῶν σταγόνων συγκείμενον, δηκτικόν· τὸ δὲ ὅμοιον κόμμει καὶ ἀμμωνιακῷ, μελανίζον καὶ οὐ δηκτικόν, ἀχρεῖον· φέρει δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ παρ' ἡμῶν ἐλαία καὶ ἡ ἀγριελαία· ποιεῖ δὲ πρὸς ἀμβλυωπίαν, καὶ οὐλὰς καὶ λευκώματα ἐγχριόμενον σιγῇ, οὐρὰ τε καὶ ἔμμηνα κινεῖ, καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐνεργεῖ, ἐντιθέμενον εἰς τὸ βρῶμα· ἀναγράφεται δὲ καὶ ἐν τοῖς φθαρτικοῖς· ἄγει γὰρ καὶ ἔμβρυα, καὶ

24) Vulgo χρήσιμος.

25) E Plinio, Serapione et Cornario. Vulgo ὀμφακίῳ.

spiracula obducuntur. Veterascens melior evadit. Utiliter partes ea cluuntur in sedis, genitalium matricisque ulceribus. Dentes quoque corruptos extrahit cum omphacio ad mellis spissitiem cocta et oblita. Scabiem iumentorum cum lupinorum et chamaeleontis decocto peruncta sanat. Cruda vero recensque podagricos et arthriticos calente fotu iuvat. Velleri inducta et hydropicis imposita tumorem reprimat.

Cap. CXLI. [De lacrima oleae aethiopicae.] Lacrima oleae aethiopicae similis quodammodo est scammonio, subfulva, stillis constans exilibus, atque mordax. Quae vero gummi et ammoniacum refert, colore nigricans, nec gustu mordens, inutilis est. Talem lacrimam et nostrates ferunt oleae oleastrique. Facit ea ad visus hebetudinem, et oculorum cicatrices albuginesque emendat illita; urinas mensesque prolicit: erosorum etiam dentium cavis indita ad eorum dolores expedit. Quin et iis adnumeratur, quae abortum faciunt, fetus enim expellit:

λειχήνας θεραπεύει καὶ λέπραν· καλεῖται δὲ αἰθιοπικὴ ἐλαία καὶ ἀγριελαία.

Κε φ. ρμβ'. [Περὶ Δρυός.] Δρῦς πᾶσα στυπτικὴν ἔχει δύναμιν καὶ ξηραντικὴν²⁶. μάλιστα δὲ αὐτῆς στύφει τὸ μεταξὺ τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ πρέμνου ὑμενοειδές, ὁμοίως καὶ τὸ περὶ τῇ βαλάνῳ ὑπὸ τὸ κέλυφος· δίδεται δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς καὶ αἱμοπτοϊκοῖς, καὶ ἐν πεσσοῖς λεῖον προστίθεται ῥοϊκαῖς γυναιξίν· [τὰ δὲ φύλλα νεότερητα κολλᾷ τραύματα.]²⁷

Κε φ. ρμγ'. [Περὶ βαλάνων.] Καὶ αἱ βάλανοι δὲ αὐτὰ ποιοῦσιν· εἰσὶ δὲ καὶ οὖρητικαὶ καὶ κεφαλαλγεῖς βιβρωσκόμεναι καὶ πνευματοῦσαι· ἀρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἐσθιόμεναι· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καὶ τοῦ φλοιοῦ βοηθεῖ τοξικῷ μετὰ γάλακτος βοείου πινόμενον· ὦμαι δὲ καταπλάσθῃναι λεῖαι φλεγμονὰς παρηγοροῦσι σὺν στέατι δὲ χοιρείῳ ταριχηρῷ, πρὸς κακότηεις σκληρίας καὶ πρὸς πονηροῦμένα ἐλκὴ ἀρμόζουσιν· ἰσχυρότεραι δὲ τῶν δρυίνων αἱ πρίνιναι τῇ δυνάμει εἰσίν.

26) Ultimū addunt C. M. X.; omissum vulgo.

27) Haec in C. N. Desunt in X. et in edit.

lichenes quoque sanat et lepram. Appellatur autem olea aethiopica etiam olea sylvestris.

Cap. CXLII. [De Quercu.] Quercus omnis astringentem habet vim et siccantem: maxime vero astringit membranacea tunica, quae corticem ipsum et truncum interiacet, similiter id, quod circa glandem sub calyce est. Datur autem decoctum eorum coeliacis, dysentericis et sanguinem expuentibus. Trita ea tunica in pesso subditur feminis fluxu laborantibus. [Folia vulnera recens puncta glutinant.]

Cap. CXLIII. [De Glandibus.] Glandes eadem praestant. Urinam quoque cient in cibum sumtae, capitisque dolores et flatus gignunt: comestae vero resistunt ictibus venenatorum. Earum quoque et corticis decoctum contra toxica prodest ex lacte vaccino potum. Crudae autem tritaeque inflammationes illitu leniunt: cum axungia suilla salsa ad malignas duritias et malefica ulcera idoneae. Sunt denique iligneae glandes quernis efficaciores.

Κεφ. ριθ'. [Περὶ Φηγοῦ καὶ Πρίνου.] Καὶ ἡ φηγὸς δὲ καὶ ἡ πρίνος εἶδη ὄντα δρυὸς, ὁμοίᾳ ἐνεργεῖ· τῆς δὲ ῥίζης τῆς πρίνου ὁ φλοιὸς ἐψηθεὶς σὺν ὕδατι ἄχρις οὗ τακηρὸς γένηται, καὶ ἐπιπλασθεὶς νύκτα ὅλην, τρίχας μελαίνει προαποσηχθείσας κλωλὶα γῆ· ἀρμόζει δὲ τὰ φύλλα πάντων κοπέντα λεία οἰδήμασι, καὶ τὰ ἄτονα δὲ μέρη κρατύνει.

Κεφ. ριε. [Περὶ Καστάνων.] Αἱ δὲ σαρδιαναὶ βάλανοι, ἃς τινες λόπιμα ἢ κάστανά καλοῦσιν, ἢ μότα²⁸, ἢ Διὸς βαλάνους, στύφουσαι καὶ αὐταί, τῶν ὁμοίων εἰσὶ δραστικαὶ καὶ μάλιστα οἱ μεταξὺ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λέπους φλοιοί· ἡ δὲ σὰρξ καὶ τοῖς ἐφήμερον πεπωκόσιν ἀρμόζει.

Κεφ. ρις'. [Περὶ Κηκίδων.] Κηκὶς καρπὸς ἐστὶ δρυὸς· ἡ μὲν τις ὁμφακίτις καλεῖται, μικρὰ καὶ κονδυλώδης, στιβαρὰ, ἀτρώπητος, ἡ δὲ τις λεία καὶ κούφη καὶ τετρημένη· ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὴν ὁμφακίτιν, ἐνεργεστέραν οὖσαν· ἀμφοτέραι δὲ στύφουσιν ἱκανῶς καὶ στέλλουσι λείαι τὰς ὑπερσαρκώσεις, ρευματισμούς τε οὖλων καὶ κιονίδος καὶ τὰς ἐν

28) ἄμωτα Agilochus, ignotus scriptor apud Athen. 2, 40.

Cap. CXLIV. [De Esculo et Ilice.] Esculus et ilex cum quercus species sint, similia quoque efficiunt. Ilcis vero radicis cortex cum aqua coctus, dum liquescat, et per totam noctem impositus, capillos denigrat prius cimo-lia terra detersos. Omnium folia concisa et trita in oedematibus apta, imbecilla etiam membra corroborant.

Cap. CXLV. [De Castaneis.] Sardanæ glandes, quas alii lopima aut castana appellant, alii mota aut Iovis glandes, cum et ipsæ astringant, similes quoque effectus præbent: maxime vero tunicae, quæ carnem et putamen discriminant. Ceterum caro iis, qui ephemerum biberint, convenit.

Cap. CXLVI. [De Gallis.] Galla est fructus quercus. Quaedam omphacitis appellata parva est et tuberosa, compacta, nullisque foraminibus obnoxia: altera vero laevis, levis et perforata. Eligi debet omphacitis, quippe quæ efficacior. Utraque vehementer astringit. Tritæ cohibent carnis luxuriem, gingivarum et columellæ fluxio-

στόματι ἄφθας· τὸ δὲ μέσον αὐτῶν, βρώματι ὀδόντων ἐντε-
θὲν, πανέι τὰς ὀδύνας· γίνονται τε καὶ ἰσχαιμοὶ καεῖσαι ἐπὶ
ἀνθρώπων ἄχρι πυρώσεως, καὶ κατασβεσθεῖσαι ἢ οἶνῳ ἢ ὄξει
ἢ ὀξάλμῃ· τὸ δὲ ἀπόξεμα αὐτῶν ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκαθίσμα-
τα, προπτώσεις ὑστέρας καὶ ρευματισμούς· μελαίνουσι δὲ καὶ
τρίχας ἀποβραχεῖσαι ἐν ὄξει ἢ ὕδατι· ἀρμόζουσι δὲ καὶ κοι-
λιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἶνῳ ἢ ὕδατι λεῖαι
καὶ πινόμεναι· τοῖς τε προσοψήμασι μινγνύμεναι ἢ προαφε-
ψόμεναι ὅλαι ἐν τῷ ὕδατι, εἰς ὃ μέλλει τι ἐψεσθαι τῶν ἀρ-
μοζόντων πρὸς αὐτοὺς· καὶ καθόλου, ὅπου δὲ στύψαι ἢ
στήσαι ἢ ἀναξηράναι, παραλαμβάνεσθαι δὲ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Κεφ. ρμζ. [*Περὶ Ῥοός.*] Ῥοὺς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα, ὃν
ἐνιοὶ ἐρυθρὸν καλοῦσι, καρπὸς ἐστὶ τῆς καλουμένης βυρσο-
δεσικῆς ῥοός, ἣ τις ὠνομάσθη ἐκ τοῦ τοὺς βυρσοδέψας αὐ-
τῆς χρῆσθαι εἰς τὴν στύψιν τῶν δερμάτων· ἐστὶ δὲ δενδρύ-
φιον φυόμενον ἐν πέτραις ὡς δίπηχυ· ἐφ' οὗ φύλλα ἐπιμήκη,
ὑπερυθρα, τὴν περιφέρειαν ἐντετμημένα προιονειδῶς· καρπὸς
δὲ βοτρυδίοις ἑοικώς, πυκνὸς, κατὰ τὸ μέγεθος τερμίνθου,

nes et in ore aphthas. Quod vero in ipsarum medio est,
dentibus erosio inditum dolores sedat. Crematae carboni-
bus, donec igne candeant, et vino, aceto aut etiam aceto
salso extinctae, vim acquirunt sanguinem sistendi. De-
coctum earum ad insessus efficax est contra matricis pro-
cidentias et fluxiones. Capillos quoque denigrant aceto
aut aqua maceratae. Coeliacis et dysentericis in aqua aut
vino tritae seu illitae seu bibitae conveniunt: nec non et
obsoniis additae, aut totae in aqua prius coctae, in qua
nonnihil excoquendum sit eorum, quae iis affectibus con-
ferant. Generatim vero in usum vocandae sunt, si quid
astringendum, sistendum aut siccandum est.

Cap. CXLVII. [*De Rhoë.*] Rhus, quae obsoniis
aspergitur, quamque nonnulli rubram vocant, fructus est
Rhoës coriariae, sic vocatae, quod coriarii ea utuntur ad
coria densanda. Est autem arbuscula in rupibus nascens,
fere bicubitalis, in qua folia sunt oblonga, subrubentia et
in ambitu serrata: fructus racemulis similis, densus, tere-
binthinum mole aequans, latiusculus, cuius tunica externa

ὑπόπλευρος, οὗ τὸ περιεκείμενον φλοιῶδες ἐστὶν εὐχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικὴν, ποιούσαν πρὸς ἅ καὶ ἡ ἀκακία· μελαίνει δὲ τρίχας τὸ ἀφέψημα. δυσεντερίας τέ ἐστὶν ἐγκλυσμα, καὶ πόμα, καὶ ἐγκάθισμα καὶ ὠτων πυορροοῦντων ἐγκλυσμα, πτερύγιά τε καὶ γαγγράινας ἐπέχει καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετ' ὄξους ἢ μέλιτος· καὶ τὸ χύλισμα δὲ τῶν φύλλων ξηρῶν ἐπομένων σὺν ὕδατι ὥσπερ τὸ λύκιον ἄχρι συστάσεως μελιτώδους, ἁρμόζει πρὸς ὅσα καὶ τὸ λύκιον, καὶ ὁ καρπὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἁρμόζων ἐν προσοψήμασι κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς· ἀφλέγμαντά τε τηρεῖ, σὺν ὕδατι καταπλασθεῖς, θλάσματα, ἀποσύσματα, πελιώματα· γλώσσης τε τραχύτητα σμῆχει σὺν μέλιτι, καὶ λευκὸν ῥοῦν ἴστησιν· αἱμορροΐδας τε θεραπεύει μετὰ δρυίνου ἀνθρακος λείου ἐπιτιθέμενος· καὶ τούτου δὲ τὸ ἀπόβρεγμα ἐψόμενον συνίσταται, βέλτιόν πως τοῦ καρποῦ ποιοῦν· φέρεи δὲ καὶ κόμμι, ὅπερ ἐντίθεται τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων πρὸς ἀπονίαν.

Κεφ. ρη'. [Περὶ Φοίνικος.] Φοῖνιξ ἐν Αἰγύπτῳ γίνεταί· τρυγᾶται δὲ μεσοπωρούσης τῆς κατὰ τὴν ὀπώραν

corticosa utilis est. Folia habent vim astringentem similemque acaciae. Decoctum capillos denigrat, dysentericis infunditur, ab iisdem bibitur et ad insessum usurpatur, nec non et auribus pure scatentibus instillatur. Pterygia gangraenasque cohibent folia ex aceto aut melle illita. Succus elicetur lycii in modum, aridis foliis ad mellis spissitudinem in aqua decoctis, et is quidem ad eadem, ad quae lycium, convenit. Quin et fructus eosdem producit effectus, ac coeliacorum dysentericorumque obsoniis commode inspergitur. Contusas, cuticula privatas ac lividas [partes] ab inflammatione tuetur, si cum aqua illinitur: linguae asperitatem cum melle abstergit, alba feminarum profluvia sistit: haemorrhoides sanat cum carbone querno trito impositus. Huius quoque infusum si coquitur donec coagulum sistat, ipso etiam fructu efficacius. Gummi denique profert, quod in erosos dentes immittitur ad dolores sedandos.

Cap. CXLIII. [De Palma.] Palma in Aegypto nascitur. Ex ea colligitur in medio autumnī vigore (fru-

ἀκμῆς, παρεμφέρων τῇ ἀραβικῇ μυροβαλάνῳ, πόμα²⁹ δὲ λέγεται· χλωρὸς τὸ χρῶμα, ἐμφερῆς κυδωνίῳ κατὰ τὴν ὁσμὴν· εἰ δὲ ἀφεθῇ³⁰ πεπαινόμενος, γίνεται φοινικοβάλανος· ἔστι δὲ στρυγνὸς, στυπτικὸς, πινόμενος σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ πρὸς διάρροϊαν καὶ ῥοὺν γυναικεῖον· ἴστησι δὲ καὶ αἰμορροΐδας καὶ τραύματα κολλᾷ καταπλασθεῖς· αἱ δὲ φοινικοβάλανοι³¹ στυπτικώτεροι τυγχάνουσι τῶν ξηρῶν· κεφαλαλγεῖς δὲ εἰσι καὶ πλείονες βρωθεῖσαι μεθύσκουσιν· αἱ δὲ ξηραὶ ὠφελοῦσι βρωσκόμεναι αἱμοπτοϊκοὺς, στομαχικοὺς, δυσεντερικοὺς, καὶ τὰ περὶ κύστιν, καταπλασσώμεναι λείπει μετὰ κυδωνίου καὶ κηρωτῆς οἰνανθίνης· μάλιστα δὲ αἱ καρυώτιδες ἐσθιόμεναι, ἄσθησιων τραχύτητάς ἰῶνται.

Κεφ. ρμθ'. [Περὶ φοινίκων थेβαϊκῶν.] Τῶν δὲ थेβαϊκῶν τὸ ἀφέψημα ποθὲν παύει καύσωνα καὶ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾷται, μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ λαμβανόμενον· καὶ αὐταὶ βρωθεῖσαι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι· γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐ-

29) Sic Salmas. Vulgo πόμα.

30) Sic Marc. Vergil. loco vulgaris ἀφεψηθῇ.

31) πρόσφατοι αὐτὴ ἀπαλαῖ intelligendum.

ctus) glandi unguentariae arabicae similis, qui poma dicitur, colore viridi est et cydonium malum odore refert. Quodsi omnino maturescere sinatur, phoenicobalani nomine venit. Est is acerbus ac astringens, et contra alvi profluvia fluxumque muliebrem in vino austero bibitur. Haemorrhoides quoque sistit et vulnera illitu conglutinat. Phoenicobalani vero (recentes) siccis plus astringunt, sed capitis dolorem afferunt et copiosiores in cibo sumtae inebriant. Siccæ autem sanguinem exscreantes, stomachicos, dysentericos iuvant comestæ: tritæ cum cydonio et cerato oenanthino vesicae affectibus utiliter illinuntur. Maxime vero caryotæ si comedantur, fistulae spiritalis asperitati medentur.

Cap. CXLIX. [De Palmis thebaïcis.] Thebaicarum decoctum potui datum febrem ardentem sedat et cum hydromeliti vetusto sumtum vires reficit. Quin et ipsae cibo sumtae idem praestant. Fit etiam ex iis vinum ejus-

τῶν, τὸ αὐτὸ δυνάμενος τῷ καρπῷ· καὶ καθ' ἑαυτὸ ποθὲν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν καὶ ἀναγαραριζόμενον ἱκανῶς στύφει καὶ στέλλει· οἱ δὲ πυρῆνες τῶν φοινίκων καίονται ἐν ὤμῃ χύτρα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα· εἴτα σβεσθέντες οἶνω πλύνονται καὶ ἅς ἀντίσποδα εἰς τὰ καλλιβλέφαρα χρησιμεύουσιν· καὶ μὴ αὐτάρκως καῶσι, πάλιν τὸ αὐτὸ γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχουσι στυπτικὴν, παρεμπλάστικὴν, ποιῶσαν πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς φλυκτίδας, σταφυλώματα, μίλφας σὺν νάρδῳ· σὺν οἶνῳ δὲ στέλλουσι καὶ ὑπερσαρκώματα καὶ ἐπουλοῦσιν³² ἔλκη· εὐθετοῦσι δὲ μάλιστα οἱ ἀπ' Αἰγύπτου καὶ οἱ ἐκ τῶν χαμαιζήλων φοινίκων.

Κεφ. ρν'. [Περὶ φοίνικος ἐλάτης.] Φοῖνιξ, ἣν ἔνιοι ἐλάτην ἢ σπάθην καλοῦσι, περιάλυμμά ἐστι τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων ἀκμὴν ἀνθούτων· χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις· ἐστὶ δὲ αὐτῆς κρατίστη ἡ εὐώδης, στύφουσα, βαρεῖα, μεμυκῦα, λιπαρὸν ἔχουσα τὸ ἐντός. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἐφιστᾶσαν τὰ νεμόμενα τῶν ἐλ-

52) Sic C. N. Vulgo ἀπουλοῦσιν.

dem cum fructu efficaciae. Decoctum earum per se potum et gargarizatum vehementer astringit et cohibet. Palmarum vero nuclei, ceterorum omnium more, in olla nova cremantur, dein restincti vino lavantur, et tanquam spodi vicem supplentes ad decorandas palpebras conducunt. Quod si non sufficienter usti fuerint, illud idem iteratur. Vim habent astringentem et spiracula cutis obstruentem, ad oculorum pustulas, staphylomata ciliorumque defluxia, addita nardo, efficacem. Cum vino autem reprimunt carnem luxuriantem et ulcera cicatrice obducunt. Omnium vero aptissimi sunt aegyptii nuclei, quique ex humilibus palmis decerpuntur.

Cap. CL. [De Palma elate.] Palma, quam nonnulli elaten aut spatham appellant, involucrum est fructus palmarum etiamnum florentium. Eo unguentarii ad unguentorum spissamenta utuntur. Optima habetur odorata, astringens, ponderosa, praeclusa, quae pinguedinem intus habet. Vi gaudet astringente, qua ulcera depascen-

κῶν, χαλασμούς τε ἄρθρων συνάγει· λεία μαλάγμασι μιγεῖσα καὶ καταπλάσμασιν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑποχόνδρια καὶ στόμαχον ἀτονοῦντα, καὶ ἥπατικὰς διαθέσεις, μινυμένη τοῖς ἀρμόζουσι τῶν καταπλασμάτων· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, σμηρόμενον συνεχῶς, ποτιζόμενον δὲ³³ καὶ νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν σπλάγχχοις³⁴ ἀρμόζει, κοιλίαν τε καὶ ὑστέραν ρευματιζομένην ἴστησιν· ἀπαλὴ δὲ σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἐπιθεῖσα καὶ ἑαθεῖσα ἡμέρας εἴκοσι, ψώρας ἰᾶται· καὶ ὁ περιεχόμενος δὲ ὑπ' αὐτῆς καρπὸς ἐλάτῃ καλεῖται, ὑπ' ἐνίων δὲ βόρασσος· καὶ αὐτὸς στυπτικὸς ὢν τὰ αὐτὰ δρᾷ τῇ σπάθῃ, χωρὶς τῆς ἐν τοῖς μύροις εὐχρηστίας· καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ τοῦ πρέμνου λευκὸν καὶ αὐτὸ πρόσφατον βιβρωσκόμενον καὶ ἀφεψόμενον ποιᾷ πρὸς ὅσα καὶ ὁ βόρασσος.

Κεφ. ρνα'. [Περὶ Ῥόας.] Ῥόα πᾶσα εὐχνμος, εὐστόμαχος, ἄτροφος· τούτων μέντοι ἡ γλυκεῖα (εὐστομαχωτέρα)³⁵ θερμασίαν ποσὴν γεννῶσα περὶ στόμαχον καὶ πνευματοῦσα·

33) C. N. νεφρικοῖς interponunt.

34) Sic C. N. Vulgo περὶ κύστιν καὶ σπλάγχχον.

35) Vel expungendum, vel cum Cornario ἦτιον εὐστόμαχος legendum. Sed potest etiam suppleri δοξάζεται, ἡγείται et post θερμασίαν δέ. Sic enim intellexerunt Matthiolus et Sarac.

tia sistit laxatosque articulos committit, si trita malagmatis et cataplasmatibus admiscetur. Prodest et praecordii stomachoque imbecilli, nec non et iocinoris affectibus, convenientibus mixta cataplasmatibus. Eius decoctum continuo affricatum capillos denigrat. Potui vero datum renibus et visceribus circa vesicam confert: alvi uterique fluxiones sistit. Tenera etiam cum resina et cera imposita scabies sanat, si id per viginti dies continuatur. Qui sub ea continetur fructus, vocatur etiam elate, et a nonnullis borassus. Cum ipse astringens sit, eadem, quae spatha, efficit, excepta ad unguenta utilitate. Ceterum alba quoque trunci medulla tum recens comesta, tum decocta, ad eadem facit, ad quae et borassus.

Cap. CLI. [De malo punico.] Malum punicum omne grati est saporis stomachoque utile, sed vix ullius alimenti. Ex his, quae dulcia sunt, stomacho utiliora cen-

ὁθεν ἐπὶ μὲν τῶν πυρεσσόντων ἔστιν ἄθετος· ἡ δὲ ὀξεῖα καυσουμένην στομάχῳ βοηθεῖ καὶ ἐστὶ σταλτικωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα, ἄστομος δὲ καὶ στυπτική· ἡ δὲ οἰνώδης μέσσην ἔχει δύναμιν· τῆς δὲ ὀξείας ὁ πυρὴν ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ καὶ ἐπιτασσόμενος προσοψήμασι καὶ συνεψόμενος, κοιλίαν καὶ στομάχου ῥεύμα ἴστησιν· ἀποβραχεῖς δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι αἰμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ πινόμενος καὶ εἰς ἐγκαθίσματα δυσεντερικῶν καὶ ῥοϊκῶν ἀρμόζει· εὐχρηστον δὲ τὸ ἀπόθλιμμα τῶν πυρῆνων ἐψηθὲν καὶ μίγνεν μέλιτι, πρὸς τε τὰ ἐν στόματι καὶ αἰδοίῳ καὶ ἔδρᾳ ἔλκη, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις, νομάς τε καὶ ὑπεροχὰς καὶ ὠταλγίας καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι, καὶ μάλιστα τῆς ὀξείας.

Κεφ. ρηβ'. [Περὶ κύνων.] Τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς, ἃ καὶ κύτινοι καλοῦνται, καὶ αὐτὰ στυπτικά καὶ ξηραντικά καὶ κατασταλτικά εἰσι καὶ ἐναίμων κολλητικά, ἀρμόζοντα πρὸς ἃ καὶ ἡ ῥόα· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν οὖλων πλαδῶντων καὶ ὀδόντων σειομένων διάκλυσμα, ἀνακόλλημά τε ἐντεροκηλικῶς

sentur, sed circa eum caloris aliquantum gignunt et flatus, unde et febricitantibus non conferunt. Acida vero aestuanti stomacho auxiliantur, magisque contrahunt ac melius urinam cient, sed ori ingrata sunt et astringunt. Vinosa medias obtinent vires. Acidorum nucleus in sole siccatus et obsoniis inspersus ac cum iis etiam decoctus alvum stomachique fluxionem sistit. Pluvia vero aqua maceratus, sanguinem exscreantes potu iuvat, et ad incessus dysentericorum profluvioque laborantium accommodatur. Quod e nucleis exprimitur, coctum mellique admixtum ad ulcera facit et oris et genitalium et sedis, nec non ad digitorum pterygia, ulcera depascentia et quae in carnibus luxuriantur, itemque ad aurium dolores et narium vitia, maxime vero ex acido punico sumtum.

Cap. CLII. [De cytinis.] Huius flores, qui et cytini vocantur, et ipsi quoque astringunt, siccant et cohibent, cruenta vulnera glutinant, et, quas punicum malum, praestant utilitates. Eorum decoctum ad gingivas humore flaccidas dentesque mobiles colluitur et in cataplasmatibus hernias intestinales glutinat. Memoriae tradunt,

ἐν καταπλάσμασιν· ἱστοροῦσι δέ τινες, μὴ ὀφθαλμῶν παρ' ὅλον τὸ ἔτος τοὺς καταπιόντας τρεῖς κύτινους, ὥς ὅτι³⁶ ἐλαχίστους· χυλίζονται δὲ ὥς ἡ ὑποκιστὶς.

Κεφ. ρηγ'. [Περὶ σιδίων.] Καὶ τὰ λέπη δὲ τῆς ῥόας, ἃ τινες σίδια καλοῦσι, στυπτικὴν ἔχοντα καὶ αὐτὰ δύναμιν πρὸς ὅσα καὶ οἱ κύτινοι ἀρμόζουσι· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν ἔλμινθας πλατείας ποθὲν ἐκτινάσσει καὶ ἀποκτείνει.

Κεφ. ρηδ. [Περὶ βαλαυστίων.] Βαλαύστιόν ἐστιν ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς· εἶδη δὲ ἐστὶν αὐτοῦ πλείονα· εὐρίσκεται γὰρ καὶ λευκὸν καὶ πυρρόν³⁷ καὶ ῥοδόχρουν· εἴκει δὲ κυτίνῳ ῥοιᾶς· χυλίζεται δὲ ὥς ἡ ὑποκιστὶς. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ποιοῦσαν πρὸς ἃ καὶ ἡ ὑποκιστὶς καὶ ὁ κύτινος.

Κεφ. ρηέ. [Περὶ Μυρσίνης.] Μυρσίνη ἡ ἡμερος πρὸς μὲν τὴν ἱατρικὴν χρῆσιν ἡ μέλαινα τῆς λευκῆς ἀρμοδιωτέρα, καὶ ταύτης μᾶλλον ἡ ὀρεινὴ, τὸν μέντοι καρπὸν ἀτονώτερον ἔχει. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τοῦ καρποῦ στυπτικὴ· δίδεται

36) ἔτι Reines. var. lect. p. 186.

37) Oribas. πορφυροῦν.

38) Inscriptio a librariis commutata cum lib. 4. c. 146. μυρσίνη ἀγρία.

qui tres quantumvis exiguos cytinos voraverint, eos per totum annum ab oculorum inflammatione liberos futuros. Succus elicitor ex iis, sicut ex hypocistide.

Cap. CLIII. [De Malicorio.] Et ipsa quoque putamina, sidia nonnullis dicta, astringendi vim habent, ad eadem apta, ad quae et cytini. Radicum autem decoctum latos vermes potum expellit et necat.

Cap. CLIV. [De Balaustiis.] Balaustium est sylvestris punicae flos, cuius plures sunt species, scilicet reperitur candidum, rutilum et roseum. Simile est cytino punicae domesticae: succus elicitor hypocistidis modo. Vim habet astringentem, eadem efficientem, quae hypocistis et cytinus.

Cap. CLV. [De Myrto.] Myrtus sativa nigra medicinae utilior, quam candida, et in illa maxime montana, etiamsi fructum habeat debiliorem. Vis tum ipsi myrto, tum fructui astringens. Ac fructus quidem seu vi-

δὲ ὁ καρπὸς χλωρὸς τε καὶ ξηρὸς ἐσθιόμενος αἱμοπτοϊκοῖς καὶ τοῖς δακνομένοις τὴν κύστιν· καὶ ὁ ἐκ τῶν χλωρῶν δὲ μύρτων ἐκθλιβέντων χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιῇ, εὐστόμαχος ὢν καὶ οὐρητικός· ἄρμόζων δὲ φαλαγγιοδῆκτοις καὶ σκορπιοπλήκτοις σὺν οἴνῳ· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τοῦ καρποῦ βάπτει τρίχας· ἐψηθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασθεὶς τὰ ἐν ἀκρωτηρίοις ἔλκη θεραπεύει· μετὰ πάλης δὲ ἀλφίτου καταπλασθεὶς φλεγμονὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παρηγορεῖ καὶ πρὸς αἰγίλωπα δὲ ἐπιπλάττεται· καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς δὲ γινόμενος οἶνος, ἐκθλιβέντος τοῦ καρποῦ καὶ ἐπὶ ποσὸν ἀφεψηθέντος, ὀξίζει γὰρ ὁ μὴ οὕτω σκευασθεὶς, ἀκραίπαλός ἐστι προπινόμενος, ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ καρπός· εἰς³⁹ ἐγκαθίσματά τε μήτρας προπτώσει καὶ δακτυλίου⁴⁰ καὶ ῥοϊκαῖς ἄρμόζει· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας καὶ ἐξανθήματα, τρίχας δὲ ῥεούσας ἐπέχει· μίγνυνται δὲ καὶ λιπαραῖς, ὥσπερ καὶ τὸ ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς σκευαζόμενον ἔλαιον· καὶ τὸ τῶν φύλλων δὲ ἀφέψημα εἷς τε τὰ ἐγκαθίσματα ἄρμόζει καὶ πρὸς τὰ χαλαρά⁴¹

39) Sarac. εἰς esse apponendum, quod vulgo deest, recte indicat.

40) Vulgo δακτυλίῳ.

41) Et hic ἀσμπύρωτα addunt Ald., Asulan., Corn., Sarac.; C. N. ἀσμπύρωτα. Neutrum aptum.

ridis seu aridus in cibo datur sanguinem exscreantibus vesicaeque erosionem laborantibus. Succus e virentibus baccis expressus eosdem effectus exhibet, stomacho utilis est, et urinam ciet. Prodest cum vino a phalangio morsis et a scorpiione ictis. Fructus quoque decoctum capillum tingit. Cum vino coctus et impositus ulcera in extremitatibus corporis sanat. Cum tenuissimo vero polentae poline impositus oculorum inflammationes mitigat, quin et ad aegilopas illinitur. Vinum deinde fit, expresso et aliquantum bullire iusso fructu (aliter enim paratum accescit), praesumptum crapulam arcet et ad eadem, ad quae fructus ipse, valet. In sessibus quoque idoneum est in matricis prolapsu et ani, et in fluxibus. Detergit etiam furfures et achores et exanthemata, fluentes insuper capillos continet. Adiicitur et pinguibus (emplastris), sicut et oleum e foliis confectum. Quin et foliorum decoctum ad insessus convenit, eoque laxati articuli et fracta, quae

ἄρθρα καὶ πρὸς ἄσυμπώρωτα κατεαγῶτα ὠφελίμως καταν-
τλεῖται· σμήχει δὲ καὶ ἄλφους καὶ πρὸς ὧτα πυορροοῦντα
ἐγγυματίζεται καὶ μελασμούς τριχῶν, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυ-
λὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα
ἐν ὕδατι ἀρμόζει τοῖς καθύγροις τῶν ἐλκῶν καὶ ρευματίζομέ-
νοις τόποις πᾶσι καὶ κοιλιακοῖς· ἐλαίου ὀμφακίνου γὰρ ἢ
ρόδινου ὀλίγου καὶ οἴνου μεμιγμένου καὶ ἐρπησι καὶ ἐρυσι-
πέλασι, [διδύμων τε φλεγμοναῖς καὶ ἐπινυκτίσι καὶ κονδυλώ-
μασι· ξηρὰ δὲ λεῖα παρωνυχίαις καὶ πτερυγίοις χρησίμως κα-
ταπάσσεται⁴² καὶ καθύγραις μασχάλαις καὶ μηροῖς, καὶ ἐπὶ
καρδιακῶν στέλλει τοὺς ἰδρωτάς· κικανμένα δὲ καὶ ὠμὰ μετὰ
κηρωτῆς πυρίκανστα καὶ πτερύγια καὶ παρωνυχίας ἰᾶται· χυ-
λίζεται δὲ τὰ φύλλα παραχρῆμένου οἴνου παλαιοῦ ἢ ὕδατος
ὀμβρίου, καὶ ἐκθλίβεται· ἢ δὲ χοῆσις αὐτοῦ προσφάτου ὄν-
τος· ξηρανθεὶς γὰρ εὐρωτιᾷ καὶ ἀδυνατέ.

Κεφ. ρνζ'. [Περὶ Μυρτιδάνου.] Τὸ δὲ μυρτιδανὸν λε-
γόμενον ἐπίφυσις ἐστὶν ἀνώμαλος καὶ ὀχθώδης καὶ ὁμόχρους·
οἶονεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμονον· στύφει δὲ μᾶλ-

42) Sarac. sic emendat; vulgo καταπλάττεται.

aegre conferbuerint, utiliter foveantur. Abstergit quoque
vitiligines, et infunditur ad colluviem aurium purulen-
tam: adhibetur etiam ad capillorum denigrationem. Sed
et eorum succus eadem efficit. Ipsa vero folia trita et ex
aqua illita humidis ulceribus et partibus omnibus fluxione
laborantibus coeliacisque prosunt. Siquidem admisto oleo
omphacino aut exiguo rosaceo cum vino valent ad her-
petes, erysipelata, testium inflammationes, epinychidas et
condylomata. Arentia vero folia trita paronychiis et pte-
rygiis, itemque alis feminibusque madentibus utiliter in-
sparguntur et cardiacorum sudores cohibent. Ceterum cre-
mata aut etiam cruda cum cerato ambustis, pterygiis et
paronychiis medentur. Exprimitur et foliis succus affuso
vino vetere aut pluvia aqua. Eius autem recentis usus
est. Nam exsiccatus situm contrahit viresque amittit.

Cap. CLVI. [De Myrtidano.] Quod myrtidanum
dicitur est accretum aliquid inaequabile, verrucosum et
concolor, quod manuum specie truncum myrti amplecti-

λον τῆς μυρσίνης· ἀποτίθεται δὲ κοπὲν καὶ μὲν οἶνω αὐ-
στηρῶ ἀναπλασθέν τε εἰς τροχίσκους ἐν σκιᾷ ξηραίνεται· δρα-
στικώτερον δὲ ἐστὶ τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ φύλλου, μὲνύμενον
κηρωτῇ καὶ πεισοῖς, ἐγκαθίσμασί τε καὶ καταπλάσμασι τοῖς
στύψεως δεομένοις.

Κεφ. ρνʹ. [Περὶ Κερασίων.] Κεράσια καὶ⁴³ αὐτὰ
μὲν χλωρὰ λαμβανόμενα εὐκοίλια τυγχάνει⁴⁴. Ξηρὰ δὲ ἴσθησι
κοιλίαν⁴⁵. Τὸ δὲ κόμμι τῶν κεράσων⁴⁶ βῆχα χρονίαν ἱᾶται
λαμβανόμενον μετὰ κράματος, εὐχροίαν τε καὶ ὀξυδορκίαν
καὶ ὄρεξιν ποιεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας μετ' οἶνου πινόμε-
νον.

Κεφ. ρνῆ. [Περὶ Κερατίων.] Κεράτια χλωρὰ μὲν
λαμβανόμενα κακοστόμαχα τυγχάνει καὶ κοιλίας λυτικά· ξη-
ρανθέντα δὲ ἴσθησι κοιλίαν, εὐστομαχώτερα ὄντα καὶ διου-
ρητικά, μάλιστα δὲ τὰ ἐκτὸς τῶν στεμφύλων ἐσθιόμενα⁴⁷.

Κεφ. ρνθ'. [Περὶ Μηλέας.] Μηλέας πάσης τὰ φύλλα

43) C. addit καὶ μάλιστα τὰ χαμαίκεράσια.

44) C. κοιλίαν ἄγει.

45) C. καὶ στυφέλι.

46) Vulgo κερασίων.

47) Coniecturam Lacunae aptissimam in textum recipere audeo.
Vulgo ἐκ τῶν στεμφύλων συντιθέμενα. C. συνεσθιόμενα.

tur. Astringit autem fortius myrto. Concisum et vino austero mixtum, in pastillos coactum et in umbra siccatum reponitur. Efficacius est cum fructu tum folio, si cerato et pessis additur, ad insessus et cataplasmata astringentem exigentia.

Cap. CLVII. [De Cerasis.] Cerasa et ipsa recentia sumta alvum bonam faciunt, siccata vero eamdem sistunt. Gummi cerasorum medetur tussi diuturnae, si cum vino diluto sumitur, colorem cutis commendat, visus aciem et appetentiam ciborum auget.

Cap. CLVIII. [De siliquis] (Ceratoniae). Siliquae recentes quidem sumtae stomachum offendunt alvo soluta. Hane vero siccatae cohibent, stomacho utiliores, ac urinam cient, praecipue tamen, quae sine recrementis et acinis edantur.

Cap. CLIX. [De Malo.] Tum omnis mali, tum

καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ βλαστοὶ στύφουσι, μάλιστα δὲ τῆς κυδωνίας· καὶ ὁ καρπὸς ἔνωμος μὲν στυπτικὸς καθέστηκε. πεπανθεὶς δὲ οὐχ ὁμοίως· τὰ δὲ τοῦ ἔαρος ἀκμάζοντα μῆλα χολοποιὰ, ἄθεται τῷ νευρώδει παντὶ, ἐμπνευματοῦντα.

Κεφ. ρξ'. [Περὶ Κυδωνίων μῆλων.] Τὰ δὲ κυδωνία εὐστόμαχα, οὐρητικά, ὀπτηθέντα δὲ προσηνέστερα γίνεται, χρήσιμα κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς καὶ αἱμοπτοϊκοῖς⁴⁸ καὶ χολεριῶσι, μάλιστα ὥμά· καὶ τὸ ἀπόβρεγμα δὲ αὐτῶν ἀρμόζει τοῖς στόμαχον ἢ κοιλίαν ρευματιζομένοις ἐν ποτῷ· ὁ δὲ χυλὸς ὥμων⁴⁹ αὐτῶν λαμβανόμενος ὀρθοπνοϊκοὺς ὠφελεῖ· τὸ δὲ ἀφέψημα πρόσκλυσμα δακτυλίου καὶ ὑστέρας προπτώσει· τὰ δὲ ἐκ τοῦ μέλιτος καὶ αὐτὰ μὲν οὐρητικά· τὸ δὲ μέλι τὴν αὐτὴν ἀναλαμβάνεται δύναμιν· στεγνωτικὸν γὰρ καὶ στυπτικὸν γίνεται· τὰ δὲ σὺν τῷ μέλιτι ἐψόμενα εὐστόμαχα μὲν καὶ εὐστομα, ἥτιον δὲ στεγνωτικά· τὰ δὲ ὥμά καταπλάσμασι μίγνυται πρὸς στέγνωσιν κοιλίας, στομάχου ἀνατροπὴν καὶ πύρωσιν, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, σπλήννας ἐσκιρ-

48) Sic Plin., Serap., Marcell.; vulgo ἐμπυϊκοῖς.

49) C. ὥμός.

maxime cydoniae et folia et flores et surculi astringunt. Fructui immaturo vis eadem inest, maturo vero haud item. Quae vero mala verno tempore maturescunt, toti nervoso generi infesta sunt flatusque pariunt.

Cap. CLX. [De Cydoniis malis.] Cydonia mala stomacho conducunt et urinas pellunt: sed tosta mitiora evadunt, profutura coeliacis, dysentericis, sanguinem reicientibus et cholera laborantibus, praesertim vero cruda. Quin et aqua, in qua macerata fuerint, potui data iuvat eos, quos stomachi alvique fluxiones male habent. Crudorum succus sumtus orthopnoicis opitulatur: decocto sedes et matrix provolutae foventur. Melle condita et ipsa lotium movent: mel etiam ipsum vim sibi constipantem et astringentem asciscit. Quae cum melle decoquantur, stomacho quidem utilia pariter sunt ac ori grata, sed minus constringunt. Cruda eadem cataplasmatibus adhibentur ad cohibendam alvum, itemque contra stomachi eversio-nem et aestum, mammarum inflammationes ac lienum in

ῥωμένους, κονδυλώματα. Γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν κοπτομένων καὶ ἐκθλιβομένων, πρὸς διαμονὴν μιν γινυμένου τοῖς 15 ἑξέσταις τοῦ χυλοῦ μέλιτος ξέστου ἑνὸς, ἐπεὶ ὀξίζει· ἀρμόζει δὲ πρὸς τὰ εἰρημένα πάντα· καὶ χρίσμα δὲ ἐξ αὐτῶν σκευάζεται τὸ καλούμενον μήλινον, ὃ χρῶμεθα, ὁπόταν στυπτικοῦ ἐλαίου δεηθῶμεν· ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὰ ἀληθινὰ⁵⁰· μικρὰ δὲ ἐστὶ καὶ περιφερῆ καὶ εὐώδη ταῦτα· τὰ δὲ λεγόμενα στρουθία καὶ μεγάλα ἥττον ἐστὶν εὐχρηστα· τὰ δὲ ἀνθη αὐτῶν ξηρά τε καὶ χλωρά καταπλάσμασιν εὐθετα, πρὸς τὰ στύψεως χρεῖαν ἔχοντα καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς· πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, κοιλίας τε ῥύσιν⁵¹ καὶ ἐμμήνων φορὰν ἀρμόζει μετ' οἶνου πινόμενα.

Κε φ. ρζα'. [Περὶ Μελιμήλων.] Τὰ δὲ μελιμήλα κοιλίαν μαλάσσει καὶ θηρία ἐκτινάσσει· κακοστόμαχα δὲ καὶ καύσου ποιητικά⁵²· καλεῖται δὲ ὑπὸ τινων γλυκύμηλα.

Κε φ. ρξβ. [Περὶ Ἑπειρωτικῶν μήλων.] Τὰ δὲ ἡπει-

50) Sambuc. conicit ἀρξενικά.

51) Codicum et priorum editionum consensui adversatur Sarac. ἑρῶσιν scribens.

52) C. ὄντα.

scirrhus indurationes et condylomata. Ex iis concisis expressisque fit etiam vinum, addito, quo diutius perennet, ad succi sextarios sedecim mellis sextario uno, alioquin acorem contraheret. Prodest autem ad eadem omnia, quae memorata sunt. Fit et unguentum ex his, quod melinum vocatur, quo quidem utimur, quoties oleo astringente opus habemus. Ceterum cydonia vera oportet germanaque eligi, qualia parva, rotunda sunt et odorata. Quae vero struthia dicuntur, grandia ea, minus utilia censentur. Eorum flores sicci aequae ac virides cataplasmatibus accommodantur, quae astrictionem desiderant, praesertim ad oculorum inflammationes. Contra sanguinis reiectiones, alvi profluvium mensiumque impetus utiliter in vino bibuntur.

Cap. CLXI. [De Melimelis.] Melimela ventrem molliunt et ab eo animalia expellunt, stomacho negotium facessunt aestumque gignunt. A nonnullis dulcia mala nuncupantur.

Cap. CLXII. [De epiroticis malis.] Epirotica mala,

ρωτικά λεγόμενα, ῥωμαῖστί δὲ ὀρβικουλάτα, εὐστόμαχα, κοι-
λίας σταλτικά, οὖρων προκλητικά, ἁτονώτερα μέντοι τῶν
κυδωνίων ἐστίν.

Κεφ. ρξγ'. [Περὶ Ἀγριομήλων.] Τὰ δὲ ἄγρια ἔοικε
τοῖς ξαινοῖς, στύφοντα· δεῖ δὲ πρὸς τὰ στυψέως χρήζοντα
ἁωροτέροις ἅπασι χρῆσθαι.

Κεφ. ρξδ'. [Περὶ Περσικῶν μήλων.] Τὰ δὲ περσικά
μῆλα εὐστόμαχά, εὐκοίλια τὰ πέπειρα· τὰ δὲ ἔνωμα στεγνω-
τικά κοιλίας, ξηρανθέντα δὲ καὶ στεγνωτικώτερα γίνονται·
καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ξηρῶν λαμβανόμενον στόμαχον καὶ
κοιλίαν ῥευματίζομένην ἴστησιν.

Κεφ. ρξε'. [Περὶ Ἀρμενιακῶν.] Τὰ δὲ μικρότερα, κα-
λούμενα δὲ ἀρμενικά, ῥωμαῖστί δὲ πραικόκια⁵³, εὐστομαχώ-
τερα τῶν προειρημένων εἰσίν.

Κεφ. ρξς'. [Περὶ Μηδικῶν.] Τὰ δὲ μηδικὰ λεγόμενα
ἢ περσικά, ἢ κεδρόμηλα, ῥωμαῖστί δὲ κίτρια, πᾶσι γνώσιμα·
φυτὸν γάρ ἐστι καρποφοροῦν δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐπαλλήλως·
αὐτὸ δὲ τὸ μῆλον ἐπίμηκες, ἐρῶντιδωμένον, χρυσίζον τῇ χροῇ,

53) Galen. fac. alim. 2, 20. πραικόκια.

quae latine orbiculata vocantur, stomacho utilia sunt, sed
alvum sistunt urinasque evocant, sed debiliora cydoniis sunt.

Cap. CLXIII. [De sylvestribus malis.] Sylvestria
mala, vernis similia, astringunt. Ad ea, quae astrictione
egent, iis omnibus utendum, quae minus matura fuerint.

Cap. CLXIV. [De persicis malis.] Persica mala
stomacho utilia sunt et alvum quoque bonam praestant,
si matura fuerint. Immatura vero eandem cohibent, sed
siccata vehementius. Sumtum eorumdem siccorum deco-
ctum fluxiones sistit in stomachum ventremque decum-
bentes.

Cap. CLXV. [De Armeniacis.] Minora, quae ar-
meniaca, latine praecoqua dicuntur, stomacho, quam ante
dicta, sunt utiliora.

Cap. CLXVI. [De Medicis.] Medica seu persica
aut cedromela, quae latine citria vocantur, etiam vulgo
cognita sunt. Est enim arbor omnibus anni temporibus
fructuum crebro subnascentium ferax. Malum vero ipsum

εὐῶδες μετὰ βάρους, σπέρμα ἔχον ἀπίῳ ἑοικός. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθὲν ἐν οἴνῳ, ἀντενεργεῖν θανασίμοις, κοιλίαν τε ὑπάγειν· διάκλυσμά τ' ἐστὶ πρὸς εὐωδίαν στόματος τὸ ἀφέψημα· καὶ ὁ χυλὸς αὐτῶν βιβρώσκεται δὲ μάλιστα ὑπὸ γυναικῶν πρὸς τὴν κίσσαν· φυλάττειν δὲ καὶ ἱμάτια δοκεῖ ἄβρωτα ἐπιτιθέμενον κιβωτίοις.

Κεφ. ρξζ'. [Περὶ Ἀπίου.] Ἀπίου δὲ πολλὰ εἶδη· πᾶσαι δὲ στύφουσιν· ὅθεν εἰς τὰ ἀποκρουστικὰ καταπλάσματα ἀρμόζουσιν⁵⁴· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ξηρανθεῖσῶν καὶ αὐταὶ λαμβανόμεναι ὥμαι κοιλίαν ἰστάσι· βλάπτουσι δὲ ἐσθιόμεναι τοὺς νήστευς.

Κεφ. ρξή'. [Περὶ Ἀχράδος.] Ἡ δὲ ἀχράς εἰδὸς ἐστὶν ἀγρία⁵⁵ ἀπίου, βραδέως πεπαινομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικωτέραν ἀπίου, ὅθεν πρὸς τὰ αὐτὰ ἀρμόζει· στύφει δὲ καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς· ἥ δὲ ἐκ τοῦ ξύλου αὐτῶν τέφρα βοηθεῖ ἐναργῶς τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις. Φασὶ δέ τινες, ὅτι καὶ συνεψήσῃ τις ἀχράδας μύκησιν, ἀβλαβεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι⁵⁶.

54) C. μάλιστα αἱ θηβαῖκαί.

55) Sic C.; vulgo ἀγρίου.

56) Veritus est Saracenus, ne grammatica detrimenti aliquid expe-

oblongum est, rugosum, aureo colore, cum gravitate odoratum: semina pyri nucleis similia. Vim habet in vino bibitum venenis resistendi, alvum subducendi. Decocto os colluitur ad gratum halitum. Succus eorum sumitur praecipue a mulieribus contra malaciam. Arcis quoque vestiariis impositum, vestes ab erosione vindicare creditur.

Cap. CLXVII. [De Pyro.] Pyrorum multa sunt genera, quae quidem omnia astringunt, proindeque convenienter adduntur ad repellentia cataplasmata. Siccatorum decoctum, et ipsa quoque cruda si sumantur, alvum sistunt. Ceterum ieiunos comesta laedunt.

Cap. CLXVIII. [De Pyro sylvestri.] Achras dicitur pyri sylvestris genus, tarde maturescens. Vim habet magis, quam pyrum, astringentem, quo fit, ut ad eadem conveniat: astringunt et ipsius folia. Lignorum autem cinis manifestum adminiculum iis praebet, qui fungis strangulantur. Sunt et qui dicant, innoxios reddi fungos, si cum iis sylvestria pyra coquantur.

Κεφ. ρξθ'. [Περὶ Μεσπίλων.] Μέσπιλον τὸ δένδρον, ὃ παρ' ἐνίοις ἀρωνία καλεῖται, ἀκανθῶδές ἐστιν, ὅμοιον τοῖς φύλλοις ὀξυακάνθῃ⁵⁷. καρπὸν φέρον μικρῷ μήλῳ ὅμοιον, ἡδὺν, ἔχοντα τρία ὀστάρια ἐνδοθεν, ἀφ' ὧν καὶ τρίκοκκον τινες αὐτὸν ὀνομάζουσι, βραδέως πεπαινόμενον· στύφει δὲ βιβρωσκόμενον, εὐστόμαχόν τέ ἐστι καὶ κοιλίας στεγνωτικόν.

Κεφ. ρο'. [Περὶ ἑτέρου Μεσπίλου.] Μεσπίλου δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εἶδος ἐν Ἰταλίᾳ γεννώμενον, ὃ ἐνιοὶ ἐπιμηλίδα καλοῦσιν, οἱ δὲ σητάνιον ὀνομάζουσιν· δένδρον ἐστὶ μήλῳ ἐμφερές καὶ τοῖς φύλλοις, ὅτι μὴ μικρότερον· ἔχει δὲ καρπὸν καὶ τοῦτο στρογγύλον, βρώσιμον, πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα, ὑποστύφοντα, πεπαινόμενον βραδέως.

Κεφ. ροα'. [Περὶ Λωτοῦ.] Λωτὸς τὸ δένδρον φυτόν ἐστιν εὐμέγεθες· καρπὸν δὲ φέρει μεῖζονα πεπέρειως, γλυκὺν, βρώσιμον⁵⁸, εὐστόμαχον, κοιλίας στεγνωτικόν· τῶν δὲ πρισμάτων τοῦ ξύλου τὸ ἀφέψημα πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμε-

rlatur in hac lectione, quod ὅτι praecedat accusativum cum infin. Sed salva et integra est dictio. Cf. Matthiae ausführl. griechische Grammat. p. 774.

57) Sic Lacun. e codice. Ald. et C. πυρακάνθῃ. Cornar. et Sacer. πυξακάνθῃ. Cf. cap. 122.

58) Marcell. et Sambuc. βαρύσμον.

Cap. CLXIX. [De Mespilis.] Mespilus arbor, quae a nonnullis aronia vocatur, spinosa est, foliis oxyacanthae: fructum fert pomo exiguo similem, suavem, qui tria intus habet ossicula, unde et tricoccum nonnulli vocarunt, tarde autem maturescit. Comestus astringit, stomacho gratus est, alvumque cohibet.

Cap. CLXX. [De altera Mespilo.] Mespili genus alterum in Italia nascitur, quod epimelida nonnulli, alii setanion appellant. Arbor est malo similis, etiam foliis, nisi quod minor. Habet et hoc fructum rotundum, edulem, umbilico lato, subastringentem, tarde maturescentem.

Cap. CLXXI. [De Loto.] Lotus arbor stirps est satis grandis, quae fructum fert pipere maiorem, dulcem, edulem, stomacho gratum, quique alvum coarctat. Ligni scobis decocta ac vel pota vel infusa et intestinorum dif-

νον βοηθεῖ δυσεντερικοῖς καὶ γυναιξὶ ῥοϊκαῖς· ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας, καὶ ἐπέχει ῥεούσας⁵⁹.

Κεφ. ροβ'. [Περὶ Κρανίας.] Κρανία δένδρον ἐστὶν ἄδρον, καρπὸν φέρον ὡς ἐλαίας, ἐπιμήκη, γλωρὸν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ κηροειδῆ, καὶ τελευταίως πεπαινόμενον ἐρυθρὸν⁶⁰, ἐδώδιμον, στύφοντα, ἀρμόζοντα πρὸς κοιλίας ῥῦσιν καὶ δυσεντερίαν. συντιθέμενον καὶ εἰς ἔψημα καὶ εἰς βοῶσιν· καὶ ἀλμεύεται ὡς ἐλαία. Ὁ δὲ τῶν γλωρῶν ξύλων⁶¹ ἔχωρ καιομένων ἀρμόζει πρὸς λειγῆνας καταχριόμενος.

Κεφ. ρογ'. [Περὶ Οὐών.] Οὐὰ τὰ μηλίζοντα καὶ μήτω πέπειρα τμηθέντα καὶ ξηρανθέντα ἐν ἡλίῳ σταλτικὰ γίνεται κοιλίας ἐσθιόμενα· καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ ἄλευρον ἀλεσθέντων ἀντὶ ἀλφίτων λαμβανόμενον καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν πινόμενον τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Κεφ. ροδ'. [Περὶ Κοκκυμηλέας.] Κοκκυμηλέα δένδρον ἐστὶ γνῶριμον, οὗ ὁ καρπὸς ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, κοιλίας

59) E Galeno, Paullo Aeginet. et Serapione Cornarus sic emendavit vulgarem lectionem: ἐπέχει γαστέρα ῥεούσαν.

60) Lacun. sic ex optimo codice; vulgo: πεπαινόμενον δὲ ξανθὸν ἢ κηροειδῆ.

61) Sic Cornar. loco vulg. φύλλων.

ficultati auxiliatur et fluxui muliebri. Flavos reddit capillos, fluxosque continet.

Cap. CLXXII. [De Corno.] Cornus est arbor firma, fructum ferens olivae modo oblongum, primo quidem viridem, dein cereum, postremo, ut maturescit, rubrum, esculentum, astringentem, qui in profluvio alvi et intestinorum difficultate salubris est. Exhibetur vel in specie defruti, vel per se ad cibum. In muria etiam, ut oliva, servatur. Sanies vero, quam ligna recentia, dum uruntur, exsudent, lichenibus convenienter illinitur.

Cap. CLXXIII. [De Sorbis.] Sorba malorum aemula si nondum matura dissecta soleque siccata fuerint, alvum sistendi vim in cibo sumta acquirunt. Ex iisdem molitis farina polentae loco sumta ac ipsorum etiam decoctum potum idem praestant.

Cap. CLXXIV. [De Pruno.] Prunus est nota arbor, cuius fructus esculentus est, sed stomachum offendit

μαλακτικός. Τῶν δὲ συριακῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐν Λαμασκῷ γεννωμένων ὁ καρπὸς ξηρανθεὶς, εὐστόμαχος καὶ κοιλίας σταλτικός. Τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων ἐν οἴνῳ σκευαζόμενον καὶ ἀναγαρραζόμενον, κιονίδα καὶ οὖλα καὶ παρίσθμια ρευματιζόμενα στέλλει. Τὰ αὐτὰ δὲ παρέχει καὶ ὁ τῶν ἀγριοκοκκυμήλων καρπὸς πέπειρος ξηρανθεὶς· ἔψηθεις γὰρ μετὰ ἐψημάτος εὐστομαχώτερος καὶ σταλτικώτερος κοιλίας γίνεται. Τὸ δὲ κόμμι τῆς κοκκυμῆλεως ἐστὶ κολλητικόν, λίθων θρυπτικόν πινόμενον σὺν οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ ἐπικριόμενον λειχῆνας τοὺς ἐπὶ παιδίῳ θεραπεύει.

Κεφ. ροε'. [Περὶ Κομάρου.] Κόμαρος δένδρον ἐστὶ παρόμοιον κυδωνία, λεπτόφυλλον⁶², καρπὸν ἔχον ὡς κοκκυμήλου μέγεθος, ἀπύρηνον, μιμαίκυλα καλούμενον, πεπανθέντα δὲ ὑπόκιθρον ἢ ἐρυθρόν, ἐσθιόμενον ἀχυρῶδη, κακὸστόμαχον δὲ καὶ κεφαλαλγῇ.

Κεφ. ροζ'. [Περὶ Ἀμυγδαλῆς.] Ἀμυγδαλέας πικρᾶς ἢ

62) Matthiol. (in editt. posterioribus) se legisse in Oribas. λεπτόφυλος testatur, quod Sarac. ad fructum trahit. Nos in Oribasio nostro λεπτόφυλλον. Nec alia coniectura λειόφυλλον etc. valet. Equidem intelligo, πλὴν λεπτοφυλλότερον.

alvumque solvit. At syriacarum, earum maxime, quae Damasci nascuntur, fructus siccatus stomacho utilis est alvumque astringit. Decoctum foliorum ex vino paratum uvulam, gingivas tonsillasque fluxione laborantes, ore colluto, reprimat. Praestat idem sylvestrium prunorum fructus post maturitatem siccatus. Cum defruto vero decoctus stomacho utilior et ad cohibendam alvum aptior evadit. Ceterum gummi prunorum glutinandi vim habet, et in vino potum calculos comminuit. Ex aceto vero illitum lichenas infantium sanat.

Cap. CLXXV. [De Arbuto.] Arbutus est arbor cydoniae malo similis, praeter folia angustiora, fructum fert prunorum ad instar, nuclei expertem, mimaeeyli nomine, qui, ubi maturuit, subfulvum aut rubicundum adipiscitur colorem. In esu acerosus est, stomacho adversatur, et capitis dolores gignit.

Cap. CLXXVI. [De Amygdalo.] Amygdali amarae

ρίζα ἀφειρηθεῖσα λεία ἐφήλεις τὰς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει· καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἀμύγδαλα καταπλασθέντα τὰ αὐτὰ ποιεῖ· προστιθέμενα δὲ ἄγει καταμήνια καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖ καταπλασθέντα μετώπῳ ἢ κροτάφοις μετ' ὄξους ἢ ῥοδίνου, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν οἴνῳ· πρὸς δὲ σηπεδόνας καὶ ἐρπητας καὶ κυνόδηκτα σὺν μέλιτι. Ἐσθιόμενα δὲ ἐστὶν ἀνώδυνα, κοιλίας μαλακτικὰ, ὑπνωτικὰ, οἰρητικὰ, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν μετὰ ἀμύλου⁶³ λαμβανόμενα· πρὸς δὲ νεφρτικούς καὶ περιπνευμονικούς σὺν ὕδατι πινόμενα ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ· δυσουριῶσι δὲ καὶ λιθιῶσι σὺν γλυκεῖ βοηθεῖ, καὶ ἥπατικοῖς καὶ βηξὶ καὶ κώλου ἐμπνευματώσει⁶⁴, σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι ἐκλειχόμενα καρῶν ποτικῶν τὸ μέγεθος. Ἔστι δὲ ἀμέθυστα προλαμβάνόμενα⁶⁵ ὅσον ἐ' ἢ ζ'. Κτείνει δὲ καὶ ἀλώπεκας, βρωθέντα σὺν τινι. Τὸ δὲ κόμμι αὐτῆς στύφει καὶ θερμαίνει καὶ βοηθεῖ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενον· σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριομένον λευχῆνας ἐπιπολαίους

63) Goupyl. e Plin. et Serap. addit καὶ ἡδυσμόν. Cod. Michaelis Cantacuzeni apud Saracen. habebat λευκοτάτον.

64) Ald. ἐμπνευματώδεσι.

65) Ald. προσλαμβάνόμενα.

radix si trita decoquatur, maculas in facie a solis ardore contractas tollit. Ipsa quoque amygdala illita eadem praestant: apposita menses cient; capitis doloribus auxiliantur, fronti temporibusve inducta cum aceto et rosaceo. Valent et ad epinyctidas ex vino, itemque ad putrescentia ulcera, ad herpetas canumque morsus, cum melle. Porro comesta dolores adimunt, alvum molliunt, somnum conciliant, urinamque cient. Prosunt etiamnum ad sanguinis reiectionem, si cum amylo sumantur. Ex renibus vero et pulmonum inflammatione laborantibus conferunt cum aqua pota aut in eclegmate cum resina terebinthina. Urinae difficultate affectis calculosisque in passo opitulatur: itemque eclegmate cum melle et lacte hepaticis, tussi et coli inflationibus, nucis avellanac magnitudine. Quinae senaeve si praesumantur, ebrietatem arcent. Enecant et vulpes cum quadam esca voratae. At gummi ipsius arboris astringit, calefacit, et contra sanguinis reiectionem potum auxilio est: cum aceto vero illitum impetigines in

αἶρε· ἰᾶται καὶ βῆχα χρονίαν μετ' ἀκράτου⁶⁶ ποθέν· λι-
θιῶντας δὲ ὠφελεῖ σὺν γλυκεῖ πινόμενον. Ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ
ἐδώδιμος ἀμυγδαλὴ καταπολὺ ἥσων ἐστὶν ὡς πρὸς ἐνεργείαν
τῆς πικρᾶς· καὶ αὕτη δὲ λεπτυντικὴ, οὐρητικὴ· βρωθέντα δὲ
σὺν τῷ λέπει τὰ ἀμύδαλα χλωρὰ στομάχου πλάδον ἀπο-
καθίστησι.

Κεφ. ροζ'. [Περὶ Πιστακίων.] Πιστάκια τὰ μὴν γεν-
νώμενα ἐν Συρίᾳ, ὅμοια στροβίλοις, εὐστόμαχα· ἐσθιόμενα
δὲ καὶ πινόμενα ἐν οἴνῳ λεῖα ἐρπετοδῆκτοις βοηθεῖ.

Κεφ. ροή'. [Περὶ Καρύων βασιλικῶν.] Κάρυα βασι-
λικὰ, ἃ ἔνιοι περσικὰ καλοῦσιν, ἐσθιόμενα δύσπεπτα, κακο-
στόμαχα, χολοποιὰ, κεφαλαγῇ, βήσσουσιν ἐναντία· χρήσιμα
δὲ βιβρωσκόμενα πρὸς ἐμέτους νήστει, καὶ θανασίμων φαρ-
μάκων ἐστὶν ἀντιφάρμακα, προβρωθέντα καὶ ἐπιβρωθέντα
σὺν ἰσχάσι καὶ πηγάνῳ· πλείονα δὲ βρωθέντα πλατεῖαν ἔλ-
μινθα ἐκτινάσσει· ἐπιπλάσσεται δὲ καὶ μαστοῖς φλεγμαίνουσι
καὶ ἀποστήμασι καὶ στρέμμασι σὺν ὀλίγῳ μέλιτι καὶ πηγάνῳ·

66) Sic C. N. X.; μετὰ κράματος Ald., Asul., Sarac.

summa cute tollit. Tussi diuturnae cum mero potum me-
detur: calculosis vero cum passo bibitum prodest. Cete-
rum dulcis et cibo idonea amygdala, quantum ad effica-
ciam spectat, multo quam amara est inferior: attamen et
ipsa extenuandi urinasque ciendi vi pollet. Amygdalae
vero, quae virides cum putamine deglutiuntur, humida
stomachi vitia emendant.

Cap. CLXXVII. [De Pistaciis.] Pistacia, quae
certe quidem in Syria gignuntur, nucibus pineis similia,
stomacho amica sunt. Sive edantur, sive trita ex vino bi-
bantur, contra serpentium morsus expediunt.

Cap. CLXXVIII. [De Nucibus Iuglandis.] Nuces
regiae, quas persicas nonnulli appellant, in cibo sumtae
concoctu sunt difficiles, stomacho nocent, bilem gignunt,
capitis dolorem inferunt, tussientibus inprimis inimicae.
Utiles vero in cibo ieiunis ad vomitiones concitandas.
Venenis quoque resistent, cum ficibus et ruta praesum-
tae. Largius vero esitatae vermes latos expellunt. Impon-
nuntur et mammarum inflammationibus, abscessibus contor-

μετὰ δὲ κρομμύου καὶ ἁλὸς καὶ μέλιτος πρὸς κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα ποιεῖ· πυρωθέντα δὲ σὺν τῷ κελύφει καὶ ἐπιτεθέντα τῷ ὀμφαλῷ, στρόφους παύει· τὸ δὲ λέπυρον καὲν καὶ τριφθὲν ἐν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, παιδίοις ἐπιχρισθὲν, καλλίτριχόν ἐστι καὶ ἄλωπεκίας δασύνει· καὶ ἔμμηνα ἴστησι τὸ ἐντὸς αὐτοῦ καὲν λεῖον καὶ σὺν οἴνῳ προστιθέμενον· τῶν δὲ παλαιῶν καρύων τὰ ἐντὸς γαγγραινας καὶ ἀνθρακας καὶ αἰγίλωπας καὶ ἄλωπεκίας μασσηθέντα καὶ ἀντὶ καταπλάσμάτων ἐπιτεθέντα ἰᾶται συντόμως⁶⁷. Γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῶν κοπτομένων καὶ ἐκθλιβομένων. Τὰ δὲ χλωρὰ ἤττον κακοστόμαχα, γλυκύτερα ὄντα· διὸ καὶ τοῖς σκοροδοῖς μίγνυται πρὸς τὸ τὴν δριμύτητα περιαιρεῖν· αἶρε δὲ καὶ πελιώματα καταπλασθέντα.

Κε φ. ροθ'. [Περὶ Καρύων ποντικῶν.] Τὰ δὲ ποντικά, ἃ ἐνιοὶ λεπτοκάρυα καλοῦσιν, ἔστι κακοστόμαχα· καὶ αὐτὰ δὲ λεῖα σὺν μελικράτῳ πινόμενα βῆχρα παλαιὰν ἰᾶται· φρυγὰ δὲ ἐσθιόμενα σὺν πεπέρει ὀλίγῳ, κατάρῃουν πεπαί-

⁶⁷) συντόμως deest in cod. C. N.

sionibusque cum mellis exiguo et ruta. Cum cepa autem et melle contra canis hominisque morsus prosunt. Eaedem cum calyce perustae et umbilico admotae tormina sedant. Putamen vero combustum et tritum in vino et oleo, puerorum capite peruncto, capillos decorat calvitiumque iterum hirsutam reddit. At qui intra ipsum est nucleus ustus, tritus et cum vino appositus menstruum fluxum sistit. Veterum nucum autem nuclei manducati et cataplasmatum ad instar impositi gangraenis, carbunculis, aegilopibus et calvitiei expeditum praebent adminiculum. Fit et oleum ex iisdem concisis et expressis. Recentes, utpote dulciores, minus stomacho adversantur, quapropter et aliis miscentur ad acrimoniam ipsorum eximendam. Cataplasmatum vice impositae lividas partes emendant.

Cap. CLXXIX. [De Nucibus avellanis.] Nuces vero ponticae, quas nonnulli nuces tenues appellant, stomacho infestae sunt: ipsae tamen tritae et in aqua mulsa potae veteri tussi medentur. Tosta vero si cum piperis exiguo comeduntur, catarrhum ad coctionem perducunt.

νει· ὅλα δὲ καέντα λεία μετ' ἀξιουγγίου ἢ στέατος ἀρκτείου ἀλωπεκίας ἐπιχρισθέντα δασύνει· φασὶ δ' ἐνιοι, ὅτι μετὰ ἐλαίου τὰ κελύφη κεκαυμένα καὶ λειοτριβηθέντα γλαυκοφθάλμων παιδίων μελαίνει τὰς κόρας, ἐπιβροχομένου τοῦ βρέγματος.

Κεφ. ρπ'. [Περὶ Μορέας.] Μορέα ἢ συκαμινέα δένδρον ἐστὶ γνῶριμον, ἧς ὁ καρπὸς λυτικός κοιλίας, εὐφθαρτος, κακοστόμαχος· καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ· ἐψηθεὶς δὲ ἐν χαλκῳμάτι ἢ ἡλιασθεὶς, στυπτικώτερος γίνεται· μιγέντος δὲ αὐτοῦ ὀλίγου μέλιτος ποιᾷ πρὸς ρέυματα καὶ νομάς καὶ παρίσθμια φλεγμαίνοντα· ἐπιτίνεται δὲ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ, παραμιγείσης στυπτηρίας σχιστῆς, καὶ κηκίδος, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου, ἔτι δὲ καὶ μυρίκης καρποῦ, καὶ ἰριδος καὶ λιβανωτοῦ. Τὰ δὲ ἄωρα μόρα ξηρὰ κοπέντα, ἀντὶ ῥοδὸς τοῖς ὄφιοις μίγνυται καὶ κοιλιακοὺς ὀνίνησιν. Ὁ δὲ τῆς ῥίζης φλοιὸς συνεψηθεὶς ὕδατι καὶ ποθεὶς κοιλίαν λύει καὶ πλατεῖαν ἐλμινθα ἐκτινάσσει, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι βοηθεῖ. Τὰ δὲ φύλλα λεία σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντα, πυρίκανστα ἰᾶται· ἐψηθέντα δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι σὺν

Totae autem crematae et cum axungia aut adipe ursino tritae illitu calvis partibus capillos reddunt. Sunt, qui perhibeant, usta putamina et cum oleo ad laevorem contrita caesias infantilium oculorum pupillas, perfuso syncipite, denigrare.

Cap. CLXXX. [De Moro.] Morus, sive sycaminus, nota est arbor, cuius fructus alvum solvit, corruptioni satis obnoxius est, et stomacho inimicus. Eadem ipsius succus praestat. Decoctus autem aereo vase, aut sole siccatus, magis astringit. Admisto vero mellis exiguo, facit ad fluxiones, ulcera depascentia et tonsillarum inflammationes. Sed intenditur eius efficacia, adiectis alumine scissili, galla, myrrha et croco, insuper tamaricis fructu, iride ac ture. Immatura autem mora siccata ac contusa rhois vice obsoniis admiscuntur, coeliacosque iuvant. Radicis vero cortex decoctus in aqua et potus alvum solvit, latum vermum expellit, et iis auxiliatur, qui aconitum hauserint. Folia trita cum oleo imposita ambustis medentur. Cocta vero in aqua pluvia cum vitis fici-

ἀμπέλου καὶ συκῆς μελαίνης φύλλοις; βάπτει τρίχας· ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων φαλαγγιοδήκτοις ἀρήγει ποθεὶς κυάθου πληθός. Τοῦ φλοιοῦ δὲ καὶ τῶν φύλλων τὸ ἀπόξεμα, διάκλυσμα εὐθετόν ἐστιν ὀδονταλγίαις. Ὀπίξεται δὲ περὶ τὸν πυραμντὸν⁶⁸ τῆς ῥίξης περιορυχθείσης καὶ ἐκκοπέισης· εὐρίσκεται γὰρ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπίταγός τις, ὃς πρὸς τε ὀδονταλγίας ποιεῖ, καὶ φύματα διαφορεῖ, καὶ κοιλίαν καθαίρει.

[Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τινὰ μόρα ἄγρια παραπλήσια τῷ χαμα:βάτῳ, στυπτικώτερα δέ· ὧν ὁ ὁπὸς ἦττον τερηδονίζεται, κατάντλημα φλεγμονῶν, καὶ ἐπουλωτικὸν τοῦ φάρυγγος, πληγῶν σαρκωτικόν· φύεται ἐν πολυσκίοις καὶ ψυχροῖς τόποις.]⁶⁹

Κεφ. ρπα'. [Περὶ Συκομόρου.] Συκόμορον, ἐνιοὶ δὲ καὶ τοῦτο συκάμινον λέγουσι, καλεῖται δὲ καὶ ὁ ἀπ' αὐτῆς καρπὸς συκόμορον, διὰ τὸ ἄτονον τῇν γεύσεως· δένδρον δὲ ἐστὶ μέγα, ὅμοιον τῇ συκῇ, πολύχυλον⁷⁰ σφόδρα, τοῖς φύλ-

68) Sarac. sic emendavit vulg. περὶ τῶν πυραμντῶν.

69) Difficilis hic locus adscriptus huic capiti in codice vetusto a solo Sambuco repertus est.

70) Ald., Asul., Cornar., Goupyl. πολύχομον. Ex Oribasio, qui verbotenus totum hoc caput habet, et Serapione bene Saracenus correxit.

que nigrae foliis capillos tingunt. Succus foliorum cyathi mensura potus a phalangio demorsis opitulatur. Corticis autem et foliorum infuso dentes dolentes apte colluuntur. Ceterum radix circa messem circumfossa incisaque succum largitur, qui postridie quodammodo concretus reperitur. Is ad dentium dolores efficax est, tubercula discutit, alvumque purgat.

[Esse quoque videntur mora quaedam sylvestria, rubi humilis fructibus similia, sed magis astringentia. Eorum succus minus vermibus obnoxius est: foveantur eo inflammationes; faucibus (ulceratis) cicatricem, vulneribus carnem inducit. Nascitur in locis umbrosis frigidisque.]

Cap. CLXXX. [De Sycomoro.] Sycomorum sunt qui etiam sycaminum appellant: cuius fructus sycomorum quoque propter debiliorem saporem vocatur. Est autem arbor magna, fico similis, succo abundans, foliis mori:

λοις ἑοικὸς μορέα· φέρει δὲ καρπὸν τρεῖς καὶ τετράκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων, ὡς ἐπὶ τῆς συκῆς ἀπὸ δὲ τοῦ στελέχους ὅμοιον ἐρινεῶ, γλυκύτερον ὀλύνθων, οὐκ ἔχοντα δὲ κεγχραμίδας, μηδὲ πεπαινόμενον δίχα τοῦ ἐπικνισθῆναι ὄνυχι ἢ σιδήρῳ. Φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καρίᾳ καὶ Ῥόδῳ καὶ ἐν τοῖς οὐ πολυπύροις τόποις. Βοηθεῖ δὲ ἐν ταῖς σιτοδείαις, διὰ τὸ διηνεκὲς τοῦ καρποῦ· ἔστι δὲ εὐκοῖλιος ὁ καρπὸς, ἄτροφος, κακοστόμαχος. Ὀπίζεται δὲ τὸ δένδρον πρὶν καρποφορεῖν ἔαρος ⁷¹ πρώτου, τοῦ φλοιοῦ ἕξ ἐπιτολῆς λίθῳ θλασθέν· βαθυτέρον δὲ θλασθεὶς οὐδὲν ἀνίσχιν· συλλέγεται δὲ σπόγγῳ ἢ ἐρίῳ τὸ δάκρυον, καὶ ξηρανθὲν καὶ ἀναπλασθὲν ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ ἀποτίθεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς μαλακτικὴν, κολλητικὴν τραυμάτων, διαφορητικὴν τῶν δυσπέπτων· πίνεται δὲ καὶ συγχρίεται πρὸς ἑρπετῶν δῆγματα καὶ ἐσκιθρόμενους σπλῆνας, στομάχου τε ἀλγῆματα καὶ φρικίας· ταχέως δὲ τερηδονίζεται ὁ ὀπός.

Κεφ. ρβ'. [Περὶ σύκου ἐν Κύπρῳ.] Γίνεται δὲ καὶ

71) Ald., Asul., Cornar. πρὶν καρποφορήσει νεαρόν. Ex Oribasio et Serapione iterum vera lectio a Sarac. restituta.

fructum ea ter quaterve per annum profert, non e summis ramis, ut ficus, sed e trunco ipso, caprifico similem, grossis dulciorem, sine granis interioribus, quique non maturescit, nisi unguibus aut ferramento scalpatur. Nasctur plurima in Caria, Rhodo aliisque locis non multi tritici feracibus, ubi, propter fructus perennitatem, in annonae caritate iuvamentum affert. Est autem fructus alvo utilis, alimenti fere nihil subministrat, stomachoque ad-versatur. Liquorem vero fundit arbor primo vere, priusquam fructum proferat, summo cortice ope lapidis percusso, quodsi enim profundius feritur, nihil destillat. Colligitur lacrima spongia aut vellere, quae siccata et in pastillos coacta in vase fictili reponitur. Vim habet is liquor emolliendi, vulnera conglutinandi, eaque discutiendi, quae aegre maturantur. Bibitur etiam nec non illinitur contra serpentium morsus, lienes in scirrhum induratos, stomachi dolores horroresque febriles. Cito vero vermibus depascitur.

Cap. CLXXXII. [De ficu cypria.] Gignitur et in

ἐν Κύπρῳ, εἶδει διαφέρον· πτελέα γάρ, οὐ συκαμίνῳ⁷² τὰ φύλλα ἔοικε· τὸν δὲ καρπὸν κατὰ τὸ μέγεθος κοκκυμήλων, καὶ γλυκύτερον· τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὅμοια τοῖς προειρημένοις.

Κεφ. ργ'. [Περὶ σύκων.] Σῦκα πέπειρα τὰ ἀπαλὰ κακοστόμαχα, κοιλίας λυτικά· ῥαδίως δὲ ἐξ αὐτῶν ῥευματισμὸς ἵσταται· ἔξανθημάτων καὶ ἰδρώτων προκλητικά, ἄδιψα δὲ καὶ σβεστικά θερμασίας· τὰ δὲ ξηρὰ τρόφιμα, θερμαντικά, διψητικώτερα, εὐκοίλια, ἄθετα δὲ ῥευματισμοῖς στομάχου καὶ κοιλίας· βρόγχῳ δὲ καὶ ἀρτηρίᾳ καὶ κύστει καὶ νεφροῖς εὐθετα, καὶ τοῖς ἐκ μακρονοσίας κακοχροοῦσι καὶ ἀσθματικοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι, ἀποξυσθέντα σὺν ὑσώπῳ καὶ ποθέντα· ἀρμόζει δὲ καὶ παλαιοῖς βηξὶ καὶ τοῖς περὶ πνεύμονα χρονίοις πάθεσι· κοιλίαν τε μαλάσσει μετὰ νίτρου καὶ κρόκου⁷³ καὶ ἐσθιόμενα· τὸ δὲ ἀγέφημα αὐτῶν ταῖς περὶ ἀρ-

72) Vulgo: πτελέα γὰρ οὕσα, συκαμίνῳ τὰ φύλλα ἔοικε. Theophr. hist. 4, 2.: φύλλον πτελέα παρόμοιον. Oribas. longe aliter: φύλλα οὐ συκαμίνου ἀλλὰ πλατάνου.

73) Temere magis, quam solebat, Saracenus in textum νύκτου recepit, quia in Serapione legitur cum nitro et carthamo. At Arabicus textus صفر (Safran) habere videtur, quod cum صفر (Asfor) scriptura saltem facile confunditur. Posterius sunt Carthami flores. Itaque νύκτος aut νύκτος haud tolerandum.

Cypro arbor specie differens, cujus folia ulmi, non mori similia sunt. Fructum habet pruna mole aequantem, dulciorem tamen. Cetera omnia antedictis similia sunt.

Cap. CLXXXIII. [De Ficibus.] Fici maturae recentes stomachum laedunt alvumque solvunt; sed contracta ab iis alvi fluxio facile cohibetur. Papulas evocant sudoresque movent: sitim sedant caloremque restinguunt. Siccae vero sunt alibiles, calefaciunt, sitim magis afferunt alvoque sunt utiles, sed ad fluxiones stomachi alvique haud idoneae. Gutturi autem, fistulae spiritali, vesicae ac renibus utiles, iis etiam, qui ex longa valetudine malum colorem adepti sunt, anhelantibus, comitialibus ac hydropticis. Repurgant et quae in thorace continentur, cum hyssopo infusae potaeque. Veteri tussi ac diuturnis pulmonum vitiiis conveniunt alvumque molliunt cum nitro ac croco tusae, dein manducatae. Ipsarum decoctum fistu-

τηρίαν καὶ παρίσθμια φλεγμοναῖς ἀρμόζει εἰς ἀναγαράρισμα, καὶ εἰς τὰς ὠμηλύσεις δὲ μίγνυται καὶ εἰς γυναικείας πυρίας μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης· σὺν πηγάνῳ δὲ ἀφειψημένα, στρόφων ἐστὶν ἐγκλυσμα· καταπλαττόμενα δὲ ἐφθὰ λεία διαφορεῖ σκληρίας, παρωτίδας, δοθιῆνας μαλάσσει, φύγεθλα πεπαίνει, καὶ μᾶλλον σὺν ἱρίδι ἢ νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ· καὶ ὠμὰ δὲ κοπέντα, σὺν οἷς εἴρηται, τὰ αὐτὰ δροᾷ· σὺν σιδίῳ δὲ ῥοιᾶς πτερύγια ἀνακαθαίρει· μετὰ χαλκάνθου⁷⁴ τὰ ἐν κνήμαις ῥευματικά⁷⁵ δυσαλθῇ καὶ κακοήθῃ ἰᾶται· ἐψηθέντα δὲ ἐν οἴνῳ καὶ μιγέντα ἀψινθίῳ καὶ κριθίνῳ ἀλεύρῳ, ὕδρωπικούς ὠφελεῖ καταπласσθέντα· κεκαυμένα δὲ μιγέντα κηρωτῇ χιμέτλας ἰᾶται· λεία δὲ ὠμὰ σὺν νάπτῳ⁷⁶ ὑγρῷ ἀναληφθέντα καὶ ἐντεθέντα ἐν ὣσιν, ἥχους καὶ κνησμούς⁷⁷ θεραπεύει· Ὁ δὲ ὀπὸς τῆς ἀγρίας καὶ τῆς ἡμέρου συκῆς πηκτικός ἐστὶ γάλακτος, ὥσπερ ἡ πιτύα· λύει δὲ καὶ τὸ πεπηγὸς, ὥσπερ

74) Plinius χαλκοῦ ἄνθους, Serapion καλαμίνθης legit.

75) Serapion legit ῥήγματα.

76) Marcell. et Sambuc. νίτρῳ.

77) Marcell. et Sarac. σῦριμούς, quod contra codicum fidem et priscas versiones.

lae spiritalis et tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Quin et cataplasmatibus e cruda farina miscetur, itemque in muliebres fatus cum foeno graeco aut ptisana. Ceterum cum ruta coctae ad tormina in alvi collutionibus adhibentur. Tritae, tum coctae ac impositae duritias discutiant, parotidas ac furunculos emolliunt, abscessus maturant, efficacius autem, additis iride, nitro aut calce viva. Crudae quoque si cum ante dictis tundantur, eadem efficiunt. Cum malicorio pterygia repurgant. Cum vitriolo aeris medentur fluxionibus tibiaram aegre sanabilibus malignisque. Quin et in vino cocta, additis absinthio et farina hordeacea, utiliter hydropicis illinuntur. Crematae ceratoque admixtae perniones sanant. Quodsi crudae terantur et liquido sinapis exceptae auribus indantur, sonitus pruritusque aurium tollunt. Porro tam sylvestris quam sativae fici succus coaguli modo lac coire iubet, coagulatumque iterum, aceti ad instar, solvit. Idem

τὸ ὄξος· ἐλκωτικός⁷⁸ τε σώμάτων καὶ ἀναστοματικός, κοι-
λίας τε λυτικός, καὶ ὑστέρας ἀναχαλαστικός, μετὰ ἀμυγδά-
λου⁷⁹ λείου πινόμενος· καὶ ἐμμήνων ἀγωγός, προστεθείς σὺν
ὠοῦ λεκύνθῳ ἢ κηρῷ τυρὸρηνικῷ· ποδαγρικοῖς τε καταπλάσμασι
χρήσιμος μετὰ τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους· σμῆχει δὲ λέπρας
καὶ λειχῆνας, ἐφήλεις, ἀλφούς, ψώρας, ἀχῶρας σὺν ἀλφίτῳ·
καὶ σκορπιοπλήκτοις κατὰ τῆς πληγῆς ἐπισταζόμενος, καὶ
ιοβόλοις καὶ κυνοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ ἐρίῳ
ἀναληφθεὶς καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντιθέμενος· καὶ μυρμηκίαν αἵ-
ρει, στέατι περιπλασθείσης τῆς ἐν κύκλῳ σαρκός.

Κεφ. ρηδ'. [Περὶ ἀγρίας συκῆς.] Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ χυ-
λὸς ποιεῖ τῶν ἀπὸ τῆς ἀγρίας συκῆς ἀπαλῶν κλάδων, ἥνικα
ἂν ἔγκυοι ᾧσι, μήπω τοῦ ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότες· κοπιτό-
μενοι δὲ ἐκθλίβονται, καὶ ὁ χυλὸς ξηραίνόμενος ἐν σκιᾷ ἀπο-
τίθεται· λαμβάνεται δὲ καὶ εἰς ἐλκωτικὰς δυνάμεις ὅτε καὶ
ὁ χυλός· αἱ δὲ κράδαι⁸⁰ βοείοις κρέασι καθεψόμεναι εὐέψηται

78) Ald., Asulan., Cornar., Goupyl. ἐλκτικός. Matthiolus primus
legit ἐλκωτικός.

79) Plin., Cod. Cantacuzen., et Samb. μετ' ἀμύλου.

80) Κράδοι Ald., C. N... Goupylus primus κράδαι.

corpora exulcerat, oscula vasorum aperit, alvum solvit et
uterum laxat cum trito amygdalo potus: menses quoque
eiet; appositus cum ovi vitello aut cera etrusca: podagri-
corum cataplasmatibus cum farina fœni graeci et aceto aptus;
lepras vero, lichenas, maculas a sole contractas, vitiligi-
nes, scabiem, achores cum polenta expurgat. Instillatur
plagae, a scorpione percussis, venenatorum ictibus et ca-
nis morsibus auxiliatur: dentium dolori prodest lana ex-
ceptus et in eorum cavum immissus: Verrucam, quae
formica dicitur, tollit, dum adipe carnem in ambitu cir-
cumliveris.

Cap. CXXXIV. [De Ficu sylvestri.] Haec eadem
praestat succus e teneris sylvestris ficus ramusculis, quam-
diu (lacteo liquore) praegnant, necdum oculus propullu-
lavit. Tum enim hi tasi exprimuntur et succus siccatus
in umbra reponitur. Et liquor et succus ad ea, quae
exulcerant, adhibentur. Decocti vero surculi ficulnei cum

ταῦτα ποιοῦσι· καὶ τὸ γάλα δὲ λυτικώτερον ἐν τῇ ἐψήσει κινούμενον ἀντὶ σπάθης αὐταῖς παρασκευάζουσιν.

Κεφ. ρπέ. [Περὶ Ὀλύνθων.] Οἱ δὲ Ὀλυνθοί, ὑπὸ τινων ἐρινεοὶ καλούμενοι, ἐφθοὶ καταπλασθέντες, πᾶσαν συστροφὴν καὶ χοιράδας ἐκμαλάσσουσιν· ὥμοι δὲ μυρμηκίας καὶ θύμους, σὺν νίτρῳ καταπλασθέντες καὶ ἀλεύρῳ, αἴρουνσι· καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ δύναιται· σὺν ὄξει δὲ καὶ ἄλσι καταπλασθέντα⁸¹ ἀχώρας, πίτυρα καὶ ἐπινυκτίδας ἰῶνται· παρατρίβεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ συκώδη καὶ τραχέα τῶν βλεφάρων· καὶ λεύκαι δὲ καταπλάσσονται τοῖς τῆς μελαίνης συκῆς φύλλοις ἢ τοῖς κλάδοις· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ κυνόδηκτα σὺν μέλιτι καὶ πρὸς τὰ κηρία· ἀνάγουσι δὲ οἱ Ὀλυνθοί καὶ ὅστ᾽ σὺν μήκωνος ἀγρίας φύλλοις· δοθιῆνάς τε σὺν κηρῷ διαλύουσι· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ οἶνῳ καταπλασθέντες πρὸς μυγαλῆς δῆγματα καὶ σκολοπένδρας ἀρμόζουσι.

Κεφ. ρπς'. [Περὶ κονίας τῆς συκῆς.] Γίνεται δὲ καὶ κονία ἀγρίας συκῆς καὶ ἡμέρου, καέντων τῶν κλάδων, ἐκ

81) Ald. — Goupyl. καταπλασθέντες. Sed interpretes veteres et ipse nexus veram docent lectionem.

bubulis carnibus efficiunt, ut hae facilius concoquantur. Lac quoque maiorem solvendi vim acquirit, si per coctionem ficulneo surculo, loco spathae, agitur.

Cap. CLXXXV. [De Grossis.] Grossi, qui a nonnullis erinei nominantur, cocti et illiti tumorem omnem strumasque emolliunt. Crudi vero cum nitro et farina impositi verrucas, quae formica et thymia appellantur, tollunt. Quin et haec eadem ipsa folia possunt. Cum aceto autem et salibus illita achores, furfures et epinyctidas sanant. Iis quoque palpebrae asperae et verruculis obsessae perfricantur. Et vitilignes albae perunguntur foliis ramisque ficus nigrae. Faciunt quoque adversus canum morsus et favos cum melle. Grossi cum papaveris sylvestris foliis ossicula (cariosa) extrahunt furunculosque cum cera discutiunt. Ceterum cum ervo ac vino impositi contra muris aranei morsus et scolopendrae venena prosunt.

Cap. CLXXXVI. [De Lixivio ficus.] Fit et lixivium e cinere crematorum et sylvestris et sativae ficus

τῆς τέφρας· πολὺβροχον δὲ αὐτὴν δεῖ ποιεῖν καὶ παλαιοῦν· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰ καυστικά καὶ γαγγραινούμενα· ἀνακαθαίρει γὰρ καὶ ἀναλίσκει τὰ περισσά· χρῆσθαι δὲ αὐτῇ δεῖ, σπόγγον βρέχοντα συνεχῶς καὶ ἐπιτιθέντα· ἐφ' ὧν δὲ καὶ ἐγκλύζοντας, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ παλαιῶν ρευμάτων καὶ κόλπων ὑπονόμων καὶ μεγάλων· καθαίρει γὰρ καὶ κολλᾶ καὶ σαρκοῦ καὶ συμφύει ἑοικότως τοῖς ἐναίμοις. Καὶ ποτίζεται δὲ πρὸς αἵματος ἐκθρόμβωσιν καὶ πτώματα, ῥήγματα, σπάσματα, σὺν ὕδατος κυάθῳ προσφάτως διύλισμένη, καὶ ἐλαίου μγέντος ὀλίγου· κοιλιακοῖς δὲ καὶ δυσεντερικοῖς καθ' ἑαυτὴν κυάθου πληθὺς βοηθεῖ διδομένη, καὶ τοῖς νευρικοῖς δὲ καὶ σπάσμασι σύγκρισμα ἀρμόδιον σὺν ἐλαίῳ, ἰδρωῶτα κινούσα· καὶ πρὸς γύψου πόσιν καὶ φαλαγγίων δῆγματα πίνεται· παρέχουσι δὲ τὰ αὐτὰ καὶ αἱ λοιπαὶ κονίαι, μάλιστα δὲ ἡ δρυῖνη· στυπτικά δὲ εἰσι πᾶσαι.

Κε φ. ρπζ'. [Περὶ Περσεάς.] Περσεά δένδρον ἐστὶν ἐν Αἰγύπτῳ, καρπὸν φέρον ἐδώδιμον, εὐστόμαχον· ἐφ' οὗ καὶ

ramusculis. Sed cinerem plurimum diutissimeque macerari oportet. Idoneum quoque est ad medicamenta caustica et partibus prodest gangraena vastatis. Nam vel expurgat vel consumit, quae abundaverint. Usus vero hic est, ut spongia eo imbuta continuo imponatur. Interdum et infunditur, ut in intestinorum difficultatibus et veteribus fluxionibus, nec non in ulceribus sinuosis depascen- tibus et amplis. Etenim purgat, glutinat, carnes generat et oras vulnerum committit, sicut ea, quae sanguinem sistunt. Propinatur et ad sanguinem in grumos concretum et ad laesiones e casu obortas, ad rupta et convulsa cum aquae cyatho recens excolatum, admixto olei exiguo. Coeliacis ac dysentericis per se cyathi mensura datum auxiliatur. Nervorum vitiis et convulsis ex oleo convenienter illinitur, quippe quod sudores moveat. Bibitur et adversus gypsi potum phalangiorumque morsus. Eosdem denique effectus praestant alia lixivia, praesertim quernum: omnia vero astringente vi pollent.

Cap. CLXXXVII. [De Persea.] Persea arbor est in Aegypto, fructum ferens cibo idoneum, stomacho uti-

τὰ λεγόμενα κρανοκόλαπτα φαλάγγια εὐρίσκεται, μάλιστα δὲ ἐν Θεβαΐδι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα ἐπιπαττόμενα⁸² ξηρὰ αἰμορρογίαν ἰστᾶν. Τοῦτο δὲ ἰστόρησάν τινες ἐν Περσίδι ἀναιρετικὸν εἶναι, μετατεθὲν δὲ εἰς Αἴγυπτον ἀλλοιωθῆναι καὶ ἐδάδιμον γενέσθαι⁸³.

82) Pro vulgari lectione ἐπιπαττόμενα apte Sarac.

83) Caput ultimum περὶ ἰβερίδος, nec Dioscoridis, nec huius loci, manifesto spurium, relegavi ad lib. 2. c. 205. Aliud caput περὶ ἀλικακάβου, quod sequitur in Aldina, repetitur fere iisdem verbis in libro 4., ubi στρυχνοῦ ὑπνωτικοῦ nomine ab Asulano primo recte ponitur.

lem. In ea phalangia reperiuntur, quae cranocolapta dicuntur, praesertim in Thebaide. Arida folia trita et inspersa sanguinis cursus sistunt. Hanc arborem prodidere nonnulli in Perside quidem exitiosam esse, translata vero in Aegyptum, natura mutata, in cibos receptam fuisse.

B I B Λ I O N B.

Ἐν μὲν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, φίλτατε Ἀρειε, ὄντι πρῶτῳ τῶν περὶ ὕλης ἡμῖν συντεταγμένων, παρεδώκαμεν τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν γεννωμένων ἐξ αὐτῶν ὅπῃ τε καὶ δακρύων καὶ καρπῶν λόγον· ἐν δὲ τούτῳ δευτέρῳ ὄντι ἐπέλευσόμεθα περὶ τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος καὶ τῶν λεγομένων σιτηρίων, ἔτι δὲ λαχάνων· ὑποτάξαντες αὐτοῖς, ὅσα δοιμέα⁸⁴ τῶν βοτανικῶν κέχρηται δυνάμει, διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν αὐτὰ, ὥσπερ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα καὶ νάπυ, ἵνα μὴ δια-
 ζευχθῇ τῶν ὁμογενῶν ἢ δύναιμις.

Κεφ. α'. [Περὶ Ἐχίνου θαλασσίου.] Ἐχῖνος θαλάττιος εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός· οὗ τὸ ὄστρακον ὠμὸν μίγνυται χρησίμως ὀπτηθὲν τοῖς πρὸς τὰς ψώρας ἀρμόζουσι

84) Sarac. coniiicit δοιμέα, ut respondeat δυνάμει, sed ὁξὺς, δοιμὺς, γλυκὺς τῇ δυνάμει recte dicitur.

L I B E R II.

In priore quidem, amantissime Aree, libro, qui primus est eorum, quos de materia (medica) composuimus, de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus et ex his generatis liquoribus, lacrimis ac fructibus disseruimus. In hoc autem secundo agemus de animalibus, melle, lacte, adipe ac quae frumenta dicuntur, insuperque de oleribus; hisque subnectemus, quae inter herbaceas vi acres sunt, propterea quod cum illis cognationem habent, scilicet allia, cepae, sinapi; idque ne congenerum vires disiungantur.

Cap. I. [De Echino marino.] Echinus marinus stomacho et alvo conducit, urinam ciet. Huius testa si cruda torreatur, utiliter smegmatis (s, detergentibus medicamentis) ad scabiem idoneis admiscetur. Cremata vero eadem

σμήγμασι· κεκαυμένον δὲ καθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἔλκη καὶ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα.

Κεφ. β'. [Περὶ τοῦ χερσαίου Ἐχίνου.] Καὶ τοῦ χερσαίου δὲ ἐχίνου τὸ δέρμα καὲν, πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ πίσης ὑγρᾶς καταχρῶμενον ἀρμόζει· ἡ δὲ σὰρξ σκελετευθεῖσα καὶ πινομένη μετὰ μέλιτος ἢ ὀξυμέλιτος βοηθεῖ νεφριτικοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ σάρκα ὑδρωσι, καὶ σπασμώδεσιν, ἐλεφαντιῶσι, καχέταις· ξηραίνει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὰ σπλάγχνα ρευματισμούς· καὶ τὸ ἥπαρ δὲ αὐτοῦ ξηρανθὲν ἐπ' ὀστράκου ἡλιοκαοῦς⁸⁵ καὶ ἀποτεθὲν πρὸς τὰ αὐτὰ ὁμοίως ἀρμόζει διδόμενον.

Κεφ. γ'. [Περὶ Ἴπποκάμπου.] Ἴπποκάμπος θαλάσσιον ἐστὶ ζῶον μικρὸν, οὗ καέντος ἀναληφθεῖσα ἡ τέφρα πίσση ὑγρᾶ ἢ ὀξυγγίῳ ἢ ἀμαρακίνῳ μύρῳ, καὶ καταχρισθεῖσα ἀλωπεκίας δασύνει.

Κεφ. δ'. [Περὶ Πορφύρας.] Πορφύρα καεῖσα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν, σηπτικὴν ὀδόντων, [ὑπερσαρκωμάτων δὲ κατασταλτικὴν], ἀνακαθαριστικὴν ἐλκῶν, ἀπουλωτικὴν. [Πορφύρας πώματα σὺν ἐλαίῳ ἐψηθέντα καὶ ἐπαλειφόμενα τρίχας

85) Ald. sic recte, Asulan. et C. N. ἡλωκαίστου, ἡλιοκυστου.

ulcera sordida expurgat, eaque reprimat, quae in ulceribus ipsis excrescunt.

Cap. II. [De Erinaceo.] Echini terrestres (s. erinacei) corium ustum calvitiei cum pice liquida commode illinitur. Siccata caro et cum melle aut aceto mulso epota renum vitiiis auxilio est, itemque aquae inter cutem, convulsionibus, elephantia laborantibus et malo corporis habitu praeditis: viscerum quoque fluxiones exsiccant. Quin et eiusdem iecur fictili solibus perusto arefactum atque reconditum ad eosdem usus pari modo utiliter exhibetur.

Cap. III. [De Hippocampo.] Hippocampus est animalculum marinum, cuius cremati cinis pice liquida vel axungia vel unguento amaracino exceptus et illitus calvitie pilis decorat.

Cap. IV. [De Purpura.] Purpura usta vim habet exsiccandi, dentes abstergendi, [luxuriam carnis cohibendi], ulcera repurgandi et ad cicatrices perducendi. [Purpurae opercula cum oleo decocta et illita fluentes ca-

ῥεούσας τηρεῖ· ποθέντα δὲ σὺν ὄξει σπλῆνα οἰδοῦντα στέλλει· ὑποθυμαθέντα δὲ ἐγείρει τὰς ὑστερικές πνιγομένας καὶ τὰ δεύτερα ἐκβάλλει.]⁸⁶

Κεφ. ε'. [Περὶ Κηρύκων.] Τὰ αὐτὰ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κήρυκες καέντες, εἰσὶ δὲ μᾶλλον καυστικοί⁸⁷. Ἐὰν δέ τις ἄλὼν αὐτοὺς πληρώσας ἐν ὥμῃ χύτρα καύσῃ, ἀρμόζουσι πρὸς σμηξιν ὀδόντων καὶ κατακαύματα ἐπιπλασθέντες· ἔαν δὲ δεῖ ἀποστρακοῦσθαι τὸ φάρμακον· μετὰ δὲ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ κατακαύματος αὐτόματον ἀποπίπτει· γίνεται δὲ ἄσβεστος ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ ἀσβέστου λόγῳ.

Κεφ. ς'. [Περὶ Κιονίων.]⁸⁸ Κιόνια δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ πορφύρων μέσα, περὶ οἷς ἡ ἑλὶξ ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· καίεται δὲ ὁμοίως δύναμιν ἔχον καυστικωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τὸ πιέζειν αὐτῶν τὴν φύσιν· αἱ δὲ σάρκες τῶν κηρύκων εὐστομοὶ καὶ εὐστόμαχοι· κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσουσι.

⁸⁶) Sambucus inventum hoc additamentum huc traxit. Ipsius αὐτόγραφον coram est. Aptius ad c. 10. pertinet.

⁸⁷) Καυστικώτεροι ὄντες C. N.

⁸⁸) Hermol. Barb. sic coniecit. Vulgo *ιονίων*.

pillos retinent. Pota vero cum aceto lienem tumentem reprimunt. Suffita ex utero suffocatas excitant secundasque pellunt.]

Cap. V. [De Buccinis.] Eadem praestant buccina concremata, sed maiorem adurendi vim habent. Si quis ea sale expleta in olla cruda cremaverit, dentifriciis conveniunt, ambustisque utiliter illinuntur. Sinendum vero medicamentum, ut in testae modum induretur, quando post obductam ambusto loco cicatricem sponte sua decidet. Fit etiam ex ipsis viva calx, quemadmodum in capite de calce praecipiemus.

Cap. VI. [De Columellis.] Columellae (modioli) vocantur buccinorum purpurarumque mediae partes, circa quas anfractus testae (firmantur.) Simili autem modo crematae buccinis purpuraque magis adurentem vim habent, quia naturaliter semet apprimunt (fortiusque adhaerent). Ac buccinorum carnes et ori gratae sunt et stomacho utiles: sed alvum nequaquam molliunt.

Κεφ. ζ'. [Περὶ Μύακων.] Μύακες διαφέρουσιν οἱ ποντικοί· καέντες δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι τοῖς κήρυξιν· ἰδιαίτερον δὲ πλυθέντες⁸⁹ ὡς μόλιβδος χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὀφθαλμικά συν μέλιτι· ἐκτῆκοντες παχύτητας⁹⁰ βλεφάρων καὶ σμήκοντες λευκώματα καὶ τὰ ἄλλως ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν κυνοδήκτοις ἐπιτίθεται ὡφελίμως.

Κεφ. η'. [Περὶ Τελλινῶν.] Τελλίνοι δὲ νεαραὶ εὐκοίλιοι⁹¹, μάλιστα δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός· ταριχηραὶ δὲ καεῖσαι καὶ τριβεῖσαι λεῖαι καὶ μετὰ κεδρίας ἐπισταζόμεναι τὰς ἐκτιλθεῖσας τῶν βλεφάρων τρίχας οὐκ ἔωσιν αὐθις φυῆναι.

Κεφ. θ'. [Περὶ Χημῶν.] Καὶ ὁ ἐκ τῶν χημῶν τε καὶ τῶν ἄλλων κογχαρίων ζωμός κοιλίαν κινεῖ ἐψόμενος μετὰ ὀλίγου ὕδατος· μετ' οἶνου δὲ λαμβάνεται.

Κεφ. ι'. [Περὶ Ὀνυχος.] Ὀνυξ ἐστὶ πῶμα κογχυλίου ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας, εὐρισκόμενον ἐν τῇ Ἰνδία ἐν ταῖς ναρδοφόραις λίμναις· διὸ καὶ ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τὴν νάρδον· συλλέγεται δὲ, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν αὐχ-

89) Sic Ald.... λυθέντες C. N.

90) Paull. Aegin. τραχύτητας.

91) Sic Coray ad Xenocr. p. 154. Vulgo εὐκοίλια.

Cap. VII. [De Mytulis.] E mytulis pontici praeferuntur. Cremati eundem ac buccina effectum praebent. Privatum vero plumbi ad instar eloti oculorum medicamentis cum melle utiles censentur, quippe qui palpebrarum crassities absumunt, oculorum albugines exterunt et quae alio modo caliginem pupillis offundunt. Caro autem eorum ad canum morsus utiliter imponitur.

Cap. VIII. [De Tellinis.] Tellinae recentes alvo utiles, praesertim iusculum ex iis paratum. Sale conditae ustaeque et ad laevorem tritae atque cum cedria instillatae evulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.

Cap. IX. [De Chamis.] Quin et chamarum aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum iusculum alvum ciet: id vero cum vino assumitur.

Cap. X. [De Ungue.] Unguis est operculum conchylii ii simile, quo purpura (tegitur). In lacubus Indiae nardiferis reperitur, quapropter, cum nardum depascantur conchyilia, aromatici aliquid spirant. Colligitur post-

μῶν ἀναξήρανθῶσιν αἱ λίμναι· διαφέρει δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ξου-
θρᾶς κομιζόμενος, ὑπόλευκος ὢν καὶ λιπαρός· μέλας δὲ ὁ
βαβυλωνίος καὶ μικρότερος· ἀμφοτέρῳ δὲ εὐώδεις θυμιάμενοι,
καστορίζοντες ποσῶς τῇ ὁσμῇ· ἐγείρουσι δὲ καὶ οὗτοι ὑπο-
θυμιαθέντες τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας καὶ ἐπιληπτικούς· πο-
θέντες δὲ κοιλίαν μαλάσσουσιν⁹²· αὐτὸ δὲ τὸ κογχύλιον καὲν
ποιεῖ, ὅσα καὶ ἡ πορφύρα καὶ ὁ κήρυξ.

Κεφ. ια'. [Περὶ Κοχλίων.] Κοχλίας χειρσαῖος εὐστό-
μαχος, δύσφθαρτος· ἄριστος δὲ ὁ, τε ἐν Σαρδῶνι καὶ Λι-
βύῃ καὶ Ἀστυπαλαίᾳ καὶ Σικελίᾳ καὶ Χίῳ γεννώμενος, καὶ
ὁ ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν ἄλπεσι πωματίας καλούμενος. Καὶ
ὁ θαλάσσιος δὲ εὐστόμαχος καὶ ἐνέκκριτος, ὁ δὲ ποτάμιος
βρομώδης· καὶ ὁ ταῖς ἀκάνθαις καὶ τοῖς θαμνίσκοις προς-
κεκολλημένος ἄγριος, ὃν τινες σέσιλον ἢ σεσέλιτα καλοῦσι,
ταρακτικός ἐστι κοιλίας καὶ στομάχου, ἐμετοποιός.

Δύναται δὲ πάντων τὰ ὄστρακα κεκαυμένα θερμαίνειν
καὶ καίειν, σμήχην λέπρας, ἀλφούς, ὀδόντας· οὐλὰς δὲ τὰς

92) Faull. Aegin. *ταράσσουσιν*.

quam aestivis squaloribus lacus inaruerint. Praestat cete-
ris, qui e mari rubro defertur, subalbidus ac pinguis.
Babylonicus nigrescit ac minor est. Ambo vero si suffian-
tur, fragrant, nisi quod castoreum nonnihil redoleant.
Et hi suffitu feminas ex utero strangulatas et comitia-
les excitant. Poti vero alvum perturbant. Ipsum de-
nique conchylium ustum eadem, quae purpura et bucci-
num, efficit.

Cap. XI. [De Cochleis.] Cochlea terrestris stoma-
cho confert aegreque corrumpitur. Optima est, quae in
Sardinia, Libya, Astypalaea, Sicilia et Chio gignitur, nec
non et quae in Liguria alpibus pomatias, quasi opercu-
laris, cognominatur. Marina quoque stomacho utilis faci-
leque excernitur. Fluviatilis autem virosa est. Sylvestris
denique, quae vepribus frutetisque agglutinata invenitur,
quam nonnulli sesilon aut seselita vocant, alvum stoma-
chumque turbat, vomitus excitatura.

Omniū vero testae crematae calefaciendi urendique,
lepras, vitiligines ac dentes extergendi vi pollent. Ocu-

ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ λευκώματα καὶ ἐφήλεις καὶ ἀμβλυωπίας μετὰ τῆς σαρκὸς ὅλοι καέντες καὶ λειανθέντες καὶ ἐγχοιόμενοι σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρουσιν· ὥμοι δὲ σὺν τοῖς κελύφοις καταπλασθέντες ἐξιμάζουσι τὰ ὑδρωπικὰ οἰδήματα, καὶ οὐκ ἀφίστανται πρὶν ἢ πᾶν ἀνικμασθῆναι τὸ ὑγρὸν· καὶ ποδαγρικὰς δὲ φλεγμονὰς πράϋνουσι, καὶ σκόλοπας ἔλκουσιν ὁμοίως καταπλασθέντες, καὶ ἔμμηνα ἄγουσι λεῖοι προστιθέμενοι· αἱ δὲ σάρκες αὐτῶν λείαι σὺν σμύρνῃ καὶ λιβανωτῷ καταπλασθεῖσαι τραύματα καὶ μάλιστα τὰ κατὰ τὰ νεῦρα κολλῶσι, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἰμορροαγίας σὺν ὄξει λειανθέντες ἐπέχουσι· ζῶσα δὲ ἡ σὰρξ καταποθεῖσα, τοῦ λιβυκοῦ μάλιστα, ἀλγηδόνας στομάχου παύει· μετὰ δὲ τοῦ ὀστράκου ὅλος τριβείς καὶ μετ' οἴνου καὶ σμύρνης ὀλίγης ποθεῖς κοιλιακοὺς⁹³ θεραπεύει καὶ κύστεως ἀλγῆματα· ἀνακολλᾷ δὲ τρίχας ὁ χειρσαῖος, ἐάν τις βελόνῃ κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ φέρων τῷ προϊσταμένῳ γλοιώδει προσάπτηται τῆς τριχός.

Κεφ. ιβ'. [Περὶ Καρκίνων.] Καρκίνων ποταμίων καέντων ἢ τέφρα κοχλιαρίων δυοῖν πλήθος σὺν γεντιανῆς ρίζης

⁹³) Sic C. N. Vulgo: καὶ μετ' οἴνου καὶ σμύρνης ποθεῖς ὀλίγης, κοιλικοὺς θερ.

lorum vero cicatrices et albugines, maculas a sole contractas ac visus hebetudines emendant, si totae cum sua carne ustae et contritae illinantur. At crudae cum integumentis impositae hydropicorum tumores discutiunt, neque prius amoveantur, quam omnis exhaustus sit humor. Sed et podagricas inflammationes leniunt, ac impactas etiam corpori spinas similiter impositae evocant: menses quoque tritae et appositae cient. Carnes earum tritae ac cum myrrha et ture illitae tum vulnera, tum maxime, quae nervis inflicta sunt, conglutinant: tritae in aceto sanguinis e naribus eruptiones cohibent. Vivae caro, praecipue africanæ, vorata stomachi dolores mitigat. Tota vero cum testa sua trita et cum vino ac myrrhæ exiguo bibita coeliacos sanat ac vesicae dolores. Terrestris fluentes pilos glutinat, si quis traiectae per carnem ipsius acus mucroni haerentem viscidum lentorem pilo admoverit.

Cap. XII. [De Cancris.] Cancrorum fluviatilium exustorum cinis duum cochlearium mensura cum gentia-

κοχλιαρίῳ ἐνὶ καὶ οἴῳ ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ' βοηθεῖ λυσο-
 δήκτοις ἐναργῶς· σὺν δὲ μέλιτι ἐφθῶ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ
 καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ χιμέθλας καὶ καρκινώματα παρηγο-
 ρεῖ· λεῖοι δὲ ὦμοι σὺν γάλακτι ὀνείῳ ποθέντες βοηθοῦσι δῆγ-
 μασιν ἐρπετῶν, φαλαγγίων, σκορπίων πληγαῖς· ἐφθοὶ δὲ σὺν
 ζωμῷ ἐσθιόμενοι φθισικοὺς ὠφελοῦσι καὶ τοὺς λαγῶν θα-
 λάσσιον πεπωκότας· τριφθέντες δὲ μετ' ὠκίμου καὶ προς-
 τεθέντες⁹⁴, σκορπίους κτείνουσι· δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ
 οἱ θαλάσσιοι, πλην ἥττον τούτων ἐνεργοῦσι.

Κεφ. ιγ'. [Περὶ Σκορπίου χερσαίου.] Σκόρπιος χερ-
 σαῖος ὥμος λεῖος ἐπιτεθείς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γί-
 νεται· βιβρώσκεται⁹⁵ δὲ καὶ ὀπτηθεὶς πρὸς τὸ αὐτό.

Κεφ. ιδ'. [Περὶ Σκορπίου θαλασσίου.] Τοῦ δὲ θα-
 λασσίου σκορπίου ἡ χολὴ ἀρμόζει πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς
 ὑποχύσεις καὶ λευκώματα καὶ ἀμβλυωπίας.

Κεφ. ιε'. [Περὶ Δράκοντος θαλασσίου.] Δράκων θα-
 λάσσιος ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς ἰαμὰ ἐστὶ πρὸς τὴν ἐκ τῆς
 ἀκάνθης αὐτοῦ πληγὴν.

94) Sambuc. προσάχθέντες.

95) Marcell. Vergil. consensu Galeni, Paulli Aeginetae et Serapio-
 nis sic correxit; vulgo εἰρίζεται.

nae radice cochleari uno ac vino per triduum potus, a
 cane rabioso demorsis evidenter opitulatur. Ex melle vero
 cocto rimas pedum anique, perniones et carcinomata lenit.
 Triti crudi potique ex asinino lacte contra serpentium
 phalangiorumque morsus et scorpionum ictus auxiliantur.
 Cocti autem cum iusculo sumti phthisicis prosunt iisque,
 qui leporem marinum hauserint. Triti cum ocimo et ad-
 moti scorpiones necant. Possunt eadem marini, sed mi-
 nore, quam illi, efficacia.

Cap. XIII. [De Scorpione terrestri.] Terrestris
 scorpio crudus tritus et impositus suae plagae remedium
 est. Comeditur quoque tostus in eundem usum.

Cap. XIV. [De Scorpione marino.] Marini scorpionis fel
 convenit ad oculorum suffusiones, albugines et hebetudines.

Cap. XV. [De Dracone marino.] Draco marinus expli-
 catus et impositus ictus spinæ suae, qua ferit, medela est.

Κεφ. ις'. [Περὶ Σκολοπένδρας.] Σκολοπένδρα θαλασσία ἐψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ καὶ καταχρισθεῖσα ψιλοῖ τρίχας, ψανσθεῖσα δὲ κνησμοὺς ἐργάζεται.

Κεφ. ις'. [Περὶ Νάρκης.] Νάρκη θαλασσία ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ χρονίων ἀλγημάτων τῶν περὶ κεφαλὴν, πρᾶνναι τὸ σφοδρὸν τοῦ ἀλγήματος· καὶ ἔδραν δὲ ἐκτρεπομένην ἢ προσπίπτουσαν στέλλει προστεθεῖσα.

Κεφ. ιη'. [Περὶ Ἐχίδνης.] Ἐχίδνης σὰρξ ἐψηθεῖσα καὶ ἐσθιομένη ὀξυδερκίς ποιεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πρὸς τὰ νευρικά ἁρμόζει, καὶ τὰς αὐξομένας χοιράδας ἴσθησι· δεῖ δὲ ἐκδεύραντας αὐτήν, ἀποκόπτειν κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄσαρκον· μυθώδης γὰρ ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἀποκοπὴ τῶν ἁκρῶν· τὸ δὲ λοιπὸν [ἀφαιρεθέντων τῶν ἐντὸς]⁹⁶ πλύναντας⁹⁷ καὶ τεμαχίσαντας ἐψεῖν μετὰ ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ ἁλῶν ὀλίγων καὶ ἀνήθου· φασὶ δὲ τοὺς προσφερομένους φθεῖρας [μὴ] γεννᾶν⁹⁸, ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος· προσιστοροῦσι δὲ ἔνιοι, καὶ μακρογῆρους γίνεσθαι τοὺς ἐσθιόντας αὐτάς· κατασκευά-

96) Ex Paullo probabiliter adiiciendum.

97) Marc. Verg. πλατύναντας.

98) Marc. Verg. in cod. Flor. μὴ legit, quod cum Plinio et Galeno congruit.

Cap. XVI. [De Scolopendra.] Scolopendra marina in oleo decocta et peruncta pilos detrahīt, contactu vero pruritus excitat.

Cap. XVI. [De Torpedine.] Torpedo marina in diutinis capitis doloribus imposita doloris vehementiam mulcet. Eadem sedem eversam aut provolutam coercet.

Cap. XVIII. [De Vipera.] Viperae caro cocta et in cibo sumta clarum visum reddit, ad nervorum affectus prodest, ac incrementes strumas reprimīt. Detracta autem cute, caput et caudam, quoniam carne carent, amputari oportet. Fabulosum enim est, quod praecipitur, ut extremarum partium certa utrinque mensura praecidatur. Reliquum vero [exemptis interaneis] corpus elotum et in frusta sectum ex oleo et vino cum salis exiguo et anetho coquitur. Aiunt insuper iis, (qui carnes viperinas esitaverint,) pediculos [non] generare, quod falsum est. Addunt nonnulli, qui iis vescantur, longam adipisci senectu-

ζονται δὲ καὶ ἄλλες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ, πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦσι· καθίεται δὲ ἔχιδνα ζῶσα εἰς καινὴν χύτραν καὶ μετ' αὐτῆς ἁλῶν, ἰσχάδων τετριμμένων ἀνὰ ξέστην ⁹⁹, μετὰ μέλιτος κυάθων ⁵· περιχρίεται πηλῶ τὸ πῶμα τῆς χύτρας καὶ ὀπτᾶται ἐν καμίνῳ, ἄχρις οὗ ἀνθρακωθῶσιν οἱ ἄλλες· μετὰ δὲ τοῦτο λειοτριβηθέντες ἀποτίθενται, ἐνίοτε μυγνυμένου πρὸς εὐστομίαν ¹⁰⁰ αὐτοῖς ναρδοστάχυος ἢ φύλλου ἢ μαλαβάθρου βραχέος.

Κεφ. ιθ'. [Περὶ Ὀφeos γήρωος.] Γῆρας ὄφeos ἐψηθὲν ἐν οἴνῳ βοήθημά ἐστιν ὠταλγίας ἐγγχόμενον καὶ ὀδονταλγίας διακλυζόμενον· μίσγουσι δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, μάλιστα δὲ τὸ τῆς ἔχeos.

Κεφ. κ'. [Περὶ Λαγωῦ θαλαττίου.] Λαγῶς θαλάσσιος ἔοικε μὲν μικρᾷ τευθίδι· δύναται δὲ λεῖος καταπλασθεὶς καθ' ἑαυτὸν καὶ μετ' ἀκαλήφης τρίχας ψιλῶν.

Κεφ. κα'. [Περὶ Λαγωῦ χερσαίου.] Τοῦ δὲ χερσαίου λαγωῦ ὁ ἐγκέφαλος ὀπτὸς βιβρωσκόμενος ὠφελῆ τρόπους

99) Marc. Vergil., Ruellius, Matthiolus legerunt ξέστας ε'.

100) Marcelli codices nonnulli εὐστομίαν, cum quibus Galenus congruit. Et Matthiolus sic legit. Alii vero εὐστομαχίαν. Utra praeferatur, optio est.

tem. Sal ex iis ipsis ad eadem conficitur, sed non est pariter efficax. Viva siquidem vipera in ollam novam demissa, adiciuntur salis triti caricarumque tritarum utriusque sextarius, mellis cyathis sex; tum ollae operculum luto circumlinitur. Sic ea in fornace torrentur, donec sales in carbonem redacti fuerint. Triti postea ad laevorem reconduntur, ac interdum ad gratum saporem spicis nardi aut folii vel malabathri momentum immiscetur.

Cap. XIX. [De anguium senecta.] Anguium vernatio cocta in vino dolori aurium infusa, collutione vero dentium doloribus adminiculo est. Miscetur et ipsa in oculorum medicamenta, sed praecipue quae colubri est.

Cap. XX. [De lepore marino.] Lepus marinus lo-
ligini parvae assimilis est. Is tritus tum per se, tum cum urtica (marina) adhibitus depilandi vim obtinet.

Cap. XXI. [De lepore terrestri.] Terrestris leporis cerebrum inassatum si mandatur, tremoribus prodest ex

τοὺς κατὰ πάθος γινομένους, καὶ ὀδοντιάσεις ἐπὶ παίδων παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καεῖσα καὶ καταχρυσθεῖσα μετὰ στέατος ἀρκείου ἢ ὄξους ἀλωπενίας θεραπεύει· ἡ δὲ πιτύα ποθεῖσα μετὰ¹ ἡμέρας τρεῖς μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀτόκιος εἶναι ἱστορεῖται· ἐπέχει δὲ καὶ τὴν ἐκ μήτρας ῥεῦσιν καὶ κοιλίας· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' ὄξους πινομένη· μάλιστα δὲ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν καὶ ἐχιδνῶν δῆγματα· τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ θερμὸν καταχραιομένον ἐφήλιδας καὶ ἀλφούς καὶ φακοὺς θεραπεύει.

Κεφ. κβ'. [Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας.] Τρυγόνος θαλασσίας τὸ κέντρον, ὃ δὴ ἀπὸ τῆς οὐράς αὐτῆς πέφυκεν ἀνεστραμμένον ταῖς φολίσιν, ὀδόντα πονοῦντα πραῦνει· θρύπτει γὰρ καὶ ἀποβάλλει.

Κεφ. κγ'. [Περὶ Σηπίας.] Σηπίας ἐψηθείσης τὸ μέλαν βιβρωσκόμενον δὺςπεπτον, κοιλίας μαλακτικόν· τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ὄστρακον σχηματισθὲν εἰς κολλύρια ἀρμόζει πρὸς παράτριψιν τραχέων βλεφάρων· καὲν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ ὄστράκῳ, ἄχρως

1) G. Gesn. ἐφ'.

animi perturbatione existentibus, infantium quoque dentitiones tum affricu, tum cibo adiuvat. Exustum ipsius caput et cum adipe ursino aut aceto perunctum calvities sanat. Dein coagulum post triduum a menstrua purgatione potum sterilitatem facere traditur. Sistit etiam uteri fluxus alvi-que. Comitiales quoque iuvat, et contra venena ex aceto bibitum prodest: praesertim vero adversus lac in grumos concretum viperarumque morsus. Sanguis eius si calidus illinatur, maculas a sole contractas, vitilignes lentigines-que sanat.

Cap. XXII. [De *Pastinaca marina*.] *Pastinacae* marinae radius, qui ex eius cauda enatus adversis squamis reflectitur, dentis dolorem mitigat, siquidem illum et comminuit et eiicit.

Cap. XXIII. [De *Sepia*.] *Sepiae* coctae atramentum in cibo sumtum aegre concoquitur, alvum emollit. Ipsius vero testa in collyria efformata scabris palpebris perfricandis accommodatur. Ustum vero intra propriam

οὗ τὸ πλακῶδες αὐτοῦ ἀποστῇ, σμήχει λεῖον ἄλφους, πί-
τυρα, ὀδόντας, ἐφήλεις· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ
πλυθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς λευκώματα κτηνῶν ἐμφυσώμενον·
καὶ πτερύγια τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει, σὺν ἅλσι λεῖον προς-
αγόμενον.

Κεφ. κδ'. [Περὶ Τρίγλης.] Τρίγλα συνεχῶς ἐσθιομένη
ἀμβλυωπίας δοκεῖ κατασκευαστικὴ ὑπάρχειν· ὥμῃ δὲ ἀνασχί-
σθεισα καὶ ἐπιτεθείσα, θαλασσίου δράκοντος καὶ σκορπίου
καὶ ἀράχνης δῆγματα ἰᾶται.

Κεφ. κέ'. [Περὶ Ὀρχεως ἵπποποτάμου.] Ὀρχις ἵππο-
ποτάμου ξηρανθεὶς καὶ λειανθεὶς πίνεται μετ' οἴνου πρὸς ἐρ-
πετῶν δῆγματα.

Κεφ. κς'. [Περὶ τῶν τοῦ κάστορος ὄρχεων.] Κάστωρ
ζῶν ἐστὶν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι σὺν ἰχθύσι καὶ
καρκίνοις τρεφόμενον, οὗ ὁ ὄρχις ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς ἐρπετά².
ἔστι δὲ καὶ πταρμικὸς καὶ καθόλου ποικίλην ἔχει τὴν χρῆ-
σιν· ποθεὶς γὰρ μετὰ γλήγχωνος < πληθὸς δυοῖν, ἔμμηνα κί-

2) E Marcello Verg. et Aldina sic melius legitur initium, quam
vulgo Κάστορος ὄρχις (ζῶν ἐστὶν ἀμφίβιον — τρεφόμενον) ποιεῖ μὲν
καὶ etc.

testam, quod ea concluditur, donec id, quod crustosum
est, abscedat, posteaque tritum vitilignes, furfures, den-
tesque et maculas a sole contractas extergat. Elotum etiam
in oculorum medicamenta additur. Confert insuper iu-
mentis ad albugines oculorum, si insuffletur. Pterygia
quoque oculorum absumit, cum sale tritum adhibitumque.

Cap. XXIV. [De Mullo.] Mullus continuo in cibo
sumtus visus hebetudinem facere creditur. Quodsi cru-
dus dissectusque imponatur, marini draconis ac scorpionis
et aranei ictibus medetur.

Cap. XXV. [De testiculo Hippopotami.] Hippopo-
tami testiculus exsiccatus et ad laevorem tritus contra ser-
pentium morsus ex vino bibitur.

Cap. XXVI. [De testibus Fibri.] Fiber animal est
ancipitis vitae, quod plerumque cum piscibus et cancris
in aquis degit. Ipsius testes auxiliantur quoque contra
serpentia. Sed sternutationem quoque movent, ac in uni-
versum multiplicem usum obtinent. Siquidem duabus

νεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐκβάλλει· πίνεται δὲ σὺν ὄξει καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, στρόφους, λυγμούς, θανάσιμα φάρμακα, ἰξίαν· ἀνακαλεῖται δὲ καὶ τοὺς ληθαργικοὺς καὶ τοὺς ὅπως δῆποτε καταφερομένους, ἐμβρεχόμενος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὁσφραινόμενος· καὶ ὑποθυμιάμενος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ· ἀρμόζει δὲ καὶ τρόμοις καὶ σπασμοῖς καὶ παντὶ τῷ νευρώδει, πινόμενός τε καὶ συγχριόμενος· καὶ καθόλου θερμαντικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. Ἐκλέγου δὲ αἰ τοὺς συνευγμένους ὄρχεις ἐκ μιᾶς ἀρχῆς· ἀδύνατον γάρ δύο φύσας ἔευγμένας ἐν ἐνὶ ὑμένι εὐρεῖν· καὶ τὸ ἐντὸς ἔχον κηροειδές, βαρύοσμον, βρομῶδες, δριμύ, δηκτικόν, εὐτριπτον, διαφρασσόμενόν τε συνεχῶς φυσικοῖς ὑμέσι· δολοῦσι δὲ τινες αὐτὸ, ἀμμωνιακὸν ἢ κόμμι συμπεφυγμένον αἵματι καὶ καστορίῳ ἐγχέοντες εἰς φύσσαν καὶ ξηραίνοντες· μάτην δὲ ἰστορεῖται, ὅτι διωκόμενον τὸ ζῶον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους καὶ ῥίπτει· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἄψασθαι αὐτῶν, προστύπων³ ὄντων, ὥσπερ ὑός· δεῖ δὲ διελόντας τὸ δέρμα κομίσασθαι σὺν τῷ περιέχοντι

3) C. N. προσφυνῶν.

drachmis cum pulegio poti menses cient fetusque et secundas eiiciunt. Ex aceto vero contra inflationes, tormina, singultus, exitialia venena, ixiā denique. Lethargicos et alio quocunque veterini genere correptos cum aceto et rosaceo irrigati excitant. Sed et olfactu et suffitu eadem praestant. Prosunt et tum potu tum illitu ad tumores, convulsiones omniaque nervorum mala, ac in summa calefactoriam vim habent. Eligito autem semper testes ex uno ortu coniugatos; fieri enim nequit, ut gemini folliculi in una membrana coniuncti reperiantur; quod intus est, ceream habeat molem, gravem odorem virosumque, acrem saporem et mordacem, friabile sit: omnis moles naturalibus tunicis usque quaque interstinguatur. Ipsum fraude corrumpunt nonnulli, ammoniacum aut gummi (aliud) cum sanguine et castorio subactum in folliculum infundentes ac ita exsiccantes. Vanum autem est, quod narratur, animal ipsum, dum (a venatoribus) urgetur, testes sibi avellere ac abiicere: fieri enim nequit, ut eos attingat, quippe qui parum prominuli sunt, velut in sue. Ceterum divisa pelle liquorem melleum una cum ipsum

ὑμένι τὸ ὑγρόν, ὃν μελιτῶδες καὶ οὕτω ξηράναντας ἀποτί-
θεσθαι⁴.

Κε φ. κζ'. [Περὶ Γαλῆς κατοικιδίου.] Γαλὴ κατοικί-
διος περιφλεχθεῖσα καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι' ἄλως
καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ παντὸς ἔρπετοῦ ἐνεργέστερόν ἐστι
βοήθημα, ποθεῖσα μετὰ οἴνου < β' πλήθος, καὶ τοξικοῦ
ἀντιφάρμακον ὁμοίως ληφθεῖσα· ἡ δὲ κοιλία αὐτῆς κορίω
πλησθεῖσα καὶ σκελετευθεῖσα θηριοδῆκτοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς
βοηθεῖ πινομένη· ὅλη δὲ καεῖσα ἐν χύτρᾳ ποδαγρικοῦς⁵ ὠφε-
λεῖ, τῆς τέφρας καταχοριομένης μετ' ὄξους· τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς
καταχοριόμενον χοιράσι βοηθεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς.

Κε φ. κη'. [Περὶ Βατράχων.] Βάτραχοι ἀντιφάρμα-
κόν εἰσιν ἔρπετῶν πάντων, ζωμευθέντες σὺν⁶ ἁλσί καὶ ἐλαίῳ,
τοῦ ζωμοῦ λαμβανομένου· ὁμοίως καὶ πρὸς χρονίους τῶν τε-
νόντων ἀποστάσεις· καέντες δὲ καὶ ἐπιπασθέντες αἰμορροαγίαν
στέλλουσι· καὶ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ κατα-

4) Ald. et quae sequuntur editiones, habent *ποτίζειν*. Sed Oriba-
sius legit *ἀποτίθεσθαι*, quod et habet cod. C. Bene animadvertit
iam Matthiolus, Sarac. primus in textum recepit.

5) C. *καθάπερ καὶ λαγῳός*.

6) Sic C. N.; vulgo *ἐν*.

continente tunica excipere oportet atque ita siccatum re-
ponere.

Cap. XXVII. [De *Mustela domestica*.] *Mustela*
domestica flammis ambusta et, exemptis interaneis, sale in-
veterata, tandemque in umbra siccata, binis drachmis in
vino pota, contra omne serpentium genus expeditum est
adminiculum: venenis aliis pariter resistit, antipharmaci
modo sumta. Eiusdem venter coriandro farctus invetera-
tusque iis, qui a venenatis bestiis demorsi fuerint, et comi-
tialibus potu auxiliatur. Tota vero in olla concremata
podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguis deni-
que ipsius perunctus strumis opitulatur, iuvat etiam epi-
lepticos.

Cap. XXVIII. [De *Ranis*.] Contra omnium ser-
pentium venena pro antidoto sunt ranae, cum sale et oleo
in iure decoctae, si ius itidem sorbeatur. Ad diuturnos
et tendinum abscessus valet. Ustae vero et inspersae san-
guinis cursum sistunt, quin et sanant calvities, cum pice

χρίόμενοι· τῶν δὲ χλωρῶν βατράχων τὸ αἷμα ἐπισταζόμενον
κωλύει τὰς ἐκτιλθεῖσας ἀπὸ τῶν βλεφάρων τρίχας φύεσθαι·
ὠφελούσι καὶ ὀδονταλγίας συνεψόμενοι ὕδατι καὶ ὄξει καὶ
διακλυζόμενοι.

Κε φ. κθ'. [Περὶ Σιλούρου.] ⁷ Σίλουρος νεαρός βι-
βρωσκόμενος τροφίμος ἐστὶ καὶ εὐκοῖλιος, ταριχηρὸς δὲ ἄτρο-
φος· ἀρτηρίας δὲ καθαίρει καὶ εὐήχας παρασκευάζει· κατα-
πλασθεῖσα δὲ ἡ σὰρξ τοῦ ταριχηροῦ σκόλοπας ἀνάγει· καὶ
ἡ ἐξ αὐτοῦ δὲ ἄλμη ἀρμόζει ἐν ἀρχῇ δυσεντερικοῖς εἰς ⁸ ἐγ-
κάθισμα, κατάγουσα τοὺς ρευματισμοὺς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν,
καὶ ἐγκλυζομένη δὲ ἰσχυαδικοὺς θεραπεύει.

Κε φ. λ'. [Περὶ Σμαρίδος.] Σμαρίδος ταριχηρῶς ἡ κε-
φαλὴ καεῖσα καὶ λεῖα ⁹ ἔλκη στέλλει ὑπερσαρκούντα καὶ νο-
μὰς ἴστησι καὶ ἥλους καὶ θύμους ἀναλίσκει· σκορπιοπλήκτοις
δὲ καὶ κυνοδήκτοις ἡ σὰρξ ἀρμόζει, καθάπερ πᾶς τάριχος.

Κε φ. λα'. [Περὶ Μαινίδος.] Καὶ τῆς μαινίδος ¹⁰ δὲ

7) Vulgo Αἰλούρου.

8) C. N. ὤς.

9) Καὶ λεῖα addidit Lacuna ex veteri cod.

10) ταριχηρῶς Lacun.

liquida illitae. At viridium ranarum sanguis instillatus
evulsos palpebris pilos renasci prohibet. Decoctae deni-
que in aqua et aceto dentium dolores collutione leniunt.

Cap. XXIX. [De Siluro.] Silurus recens in cibo
sumtus probe nutrit et bonam facit alvum, sale vero con-
ditus alimenti vix quicquam praebet. Fistulas tamen spi-
ritales expurgat, vocique claritatem reddit. Imposita sa-
liti caro spicula extrahit. Ipsius quoque muria dysente-
ricis circa principia convenit ad insessus: fluxiones nimi-
rum ad summa cutis prolicit. Quin et ischiadicis infusa
medetur.

Cap. XXX. [De Smaride.] Smaridis salitae caput
exustum tritumque excrescentes in ulceribus carnes cohibet,
ulcera depascentia sistit, clavos thymosque absumit. Caro,
quemadmodum salsamentum omne, prodest a scorpione
ictis et a cane demorsis.

Cap. XXXI [De Maena.] Maenae quoque caput

κεφαλῇ καεῖσα λεία τὰς ἐν δακτυλίῳ¹¹ τετυλωμένας ῥαγάδας καταπασθεῖσα¹² ἀφίστησι. Τὸ δὲ γάρον αὐτῆς τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενον παύει.

Κεφ. λβ'. [Περὶ Κωβιοῦ.] Κωβιὸν πρόσφατον ἐὰν ἐμβαλὼν εἰς ὑείαν κοιλίαν καταρῥάψῃς, καθεψήσῃς δὲ μεθ' ὕδατος ξεστῶν ιβ', ἄχρὶ δυοῖν ξεστῶν, καὶ διηθήσας καὶ ἐξαιθρίασας ποτίσῃς, κοιλίαν ἀταράχως κάτω ὑπάξεις· καταπλασθεῖς δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ κυνῶν δηχθέντας ἢ ἐρπετῶν ὠφελεῖ.

Κεφ. λγ'. [Περὶ Ὠμοταρίχου.] Ὁ δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος σάρξ ἐστὶ θύννου τεταριχευμένου· βοηθεῖ δὲ λαμβανόμενος τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, τῆς καλουμένης προσητῆρος, δηχθεῖσι· δεῖ δὲ ὥς ὅτι πλεῖστον προσφέροντας οἶνον ἀναγκάζειν πίνειν πολὺν, καὶ ἐμῆν· εἷς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἀρμόζει· καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ κυνοδήκτων ὠφελίμως.

Κεφ. λδ'. [Περὶ Γάρου.] Γάρον¹³ δὲ πᾶν τὸ ἐκ ταριχρῶν ἰχθύων καὶ κρεῶν, καταπλαττόμενον νομάς ἐφιστᾷ καὶ

11) Saracen. sic emend. Vulg. δακτύλω.

12) Sarac. pro vulg. καταπασθεῖσα.

13) Γάρρον vulgo.

ustum tritumque si inspergatur, callosas sedis rhagadas emendat. Ipsius vero garum in ore putrescentia ulcera collutione sedat.

Cap. XXXII. [De Gobio.] Gobium recentem si in suillum ventriculum immiseris et, consuta rima, in duodecim aquae sextariis, donec duo supersint, decoxeris, excolatumque ius et sub divo refrigeratum potui dederis, alvum citra perturbationem subduces. Impositus quoque iis, qui a canibus serpentibusque morsi fuerint, opitulatur.

Cap. XXXIII. [De Salsamento crudo.] Quod salsamentum crudum dicitur, est caro thunni sale conditi. Assumptum iis praesidio est, quos vipera, prester dicta, momorderit. Sed oportet quamplurimum vini haurire cogantur ac dein evomere. Magnopere idoneum est etiam ad curationem, quae acrium esu instituitur; canum quoque moribus utiliter imponitur.

Cap. XXXIV. [De Garo.] Garum omne, e piscibus carnibusque sale conditis cataplasmatibus vice adhibitum,

κυνοδήκτους ἰᾶται, ἐνίεται¹⁴ δὲ καὶ ἐπὶ δυσεντερικοῖς καὶ ἰσχιαδικοῖς· ἐφ' ὧν μὲν ἵνα τὰ εἰλκωμένα ἐπιπαύσῃ¹⁵, ἐφ' ὧν δὲ ἵνα τὰ ἀνέλκωτα ἐρεθίσῃ.

Κεφ. λε'. [Περὶ Ζωμοῦ τῶν νεαρῶν ἰχθύων.] Ζωμὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν ἰχθύων κοιλίας ὑπαγωγός, ποτὲ μὲν καθ' ἑαυτὸν πινόμενος, ποτὲ δὲ μετ' οἴνου· ἰδίως δὲ σκευάζεται πρὸς ταῦτα ὁ ἀπὸ τῶν φυκίδων¹⁶ καὶ σκορπίων καὶ ἰουλίδων καὶ περκίδων καὶ τῶν ἄλλων πετραίων ἀπαλῶν καὶ ἀβρώμων, λιτῶς μεθ' ὕδατος [καὶ ἁλῶν]¹⁷ καὶ ἐλαίου καὶ ἀνήθου.

Κεφ. λς'. [Περὶ Κόρειων.] Κόρεις οἱ ἀπὸ κλίνης ἐντιθέμενοι βρώμασι μετὰ κυάμων τὸν ἀριθμὸν ζ', καὶ καταπινόμενοι πρὸ τῆς ἐπισημασίας, ὠφελοῦσι τοὺς τετραταῖζοντας, καὶ ἀσπιδοδήκτους δὲ δίχα τῶν κυάμων καταποθέντες· ὑστερικῶς δὲ πνιγομένας ἀνακαλοῦνται ὁσφραινόμενοι· σὺν

14) Lacun. e codice sic correxit; vulgo ἐνίστε.

15) Sic Marcell. . . Ald., Asulan., Goupyl. ἐπιπαύσῃ. Cod. C. ἐπισπάσῃ. Cornar. ἐπικλύσῃ.

16) Sic e Paullo Aegin, lib. 7. p. 237. Vulgo φυκίων. Lacuna legit: πρὸς τὰς ἀπὸ σκορπίων καὶ φυκίδων πληγὰς ἐκ ἰουλίδων. Quam lectionem nec probat nec respuit.

17) E Paullo necessarium videtur additamentum.

ulcera depascentia cohibet et cane morsis medetur. Infunditur quoque dysentericis et ischiadicis, illis quidem, ut intestinorum ulcera compescat, his, ut, quae ulceribus carent, irritet.

Cap. XXXV. [*De recentium piscium iusculo.*] Iusculum e recentibus piscibus, modo per se, modo ex vino potum, alvum subducit. Peculiariter autem ad hunc usum praeparatur e phycidibus, scorpionibus, iulidibus, percis et aliis teneris et non virosis, quae iuxta scopulos inveniuntur. Coquantur simpliciter aqua, additis (sale), oleo et anetho.

Cap. XXXVI. [*De Cimicibus.*] Cimices e cubilibus numero septeni cum fabis in cibos additi et ante accessiones devorati quartana laborantibus praesidium exhibent. Quin et citra fabas deglutiti ab aspide morsis prosunt. E matrice strangulatas reficiunt potu; cum vino

οἶνω δὲ ἢ ὅξει ποθέντες βδέλλας ἐξάγουσι· δυσουρίαν τε παύουσιν ἐντιθέμενοι τῷ οὐρητικῷ πόρῳ λεῖοι.

Κεφ. λζ'. [Περὶ Κουβαρίδων.] Ὅνοι, οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας, ζῶα εἰσι πολύποδα, σφαιρούμενοι κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν χειρῶν· οὗτοι ποθέντες σὺν οἶνῳ βοηθοῦσι δυσουρίᾳ τε καὶ ἰκτέρω· διαχρισθέντες δὲ μετὰ μέλιτος συναγκικούς ὠφελοῦσι· καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ λεῖοι σὺν ῥοδίνῳ θερμομανθέντες ἐν κελύφῳ ῥόας καὶ ἐνσταγέντες ἀρμόζουσιν.

Κεφ. λη'. [Περὶ Σίλφης.] Σίλφης τῆς ἐν ἀρτοκοπέοις εὕρισκομένης τὰ ἐντὸς τριβόμενα σὺν ἐλαίῳ ἢ ἐψόμενα καὶ ἐνσταζόμενα ὠταλγίας παύει.

Κεφ. λθ'. [Περὶ Πνεύμονος Θαλασσίου.] Πνεύμων θαλάσσιος πρόσφατος λεανθεὶς ποδαγριῶντας καὶ χιμετλιῶντας ὠφελεῖ καταπλασσόμενος.

Κεφ. μ'. [Περὶ Χοιρίου πνεύμονος.] Ὁ δὲ χοίριος καὶ ἄρνειος καὶ ἄρκειος πνεύμων τὰ ἐκ ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπιτιθέμενοι ἀφλέγμαντα τηροῦσιν.

aut aceto sumti hirudines pellunt. Triti denique et meatui urinario impositi urinae difficultatem sedant.

Cap. XXXVII. [De Millepedis.] Millepedae, quae sub vasis aquariis reperiuntur, animalcula sunt multorum pedum, quae quidem ad manuum contactum in globulos semet contrahunt. Hae ex vino potae urinae difficultati ac regio morbo auxiliantur. Illitae vero cum melle angina correptis prosunt. Tritae et in cortice mali punici, addito rosaceo, calefactae ad dentium dolores apte instillantur.

Cap. XXXVIII. [De Blatta.] Blatae eius, quae in pistrinis occurrit, interanea trita cum oleo dolores aurium instillata mitigant.

Cap. XXXIX. [De Pulmone marino.] Pulmo marinus recens tritus pernionibus podagraque laborantibus opitulatur.

Cap. XL. [De Pulmone suillo.] Suillus, agninus ursinusque pulmo imposito attritus a calceamentis contractos ab inflammatione tuentur.

Κεφ. μ'. [Περὶ Πνεύμονος ἀλώπεκος.] Καὶ ὁ τῆς ἀλώπεκος πνεύμων ξηρανθεὶς καὶ ποθεὶς ἀσθματικούς ὀνύνησι· καὶ τὰ στέαρ δὲ αὐτῆς τακέν καὶ ἐγχυθὲν ὥτως πόνον παύει.

Κεφ. μβ'. [Περὶ Ἡπατος ὀνείου.] Ἡπαρ ὀνείον ἐσθιόμενον ὀπτὸν ἐπιληπτικούς ὠφελεῖ, νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

Κεφ. μγ'. [Περὶ Αἰδοίου ἄρρενος ἐλάφου.] Αἰδοῖον ἄρρενος ἐλάφου σὺν οἴνω ποθὲν λεῖον τοῖς ὑπὸ ἐχιδνῶν δηχθεῖσι βοηθεῖ.

Κεφ. μδ'. [Περὶ Ὀνύχων ὄνων.] Ὀνυχες ὄνων καέντες καὶ¹⁸ ποθέντες ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς πλήθος κοχλιαρίων δυοῖν, ἱστοροῦνται ἐπιληπτικούς ὠφελεῖν· ἐλαῖω δὲ φυραθέντες χοιράδας διαφοροοῦσιν, ἐπιπλασθέντες¹⁹ δὲ χιμέτλας θεραπεύουσιν.

Κεφ. με'. [Περὶ Λειχόνων ἵππων.] Λειχῆνες ἵππων· εἰσὶ δὲ τύλοι κατ' ἐπιγραφὴν²⁰ ἐντετυλωμένοι παρὰ²¹

18) Sic Cornar. primus. Ald. et Asulan. η.

19) Galen. simpl. fac. lib. 11. p. 341. Kühn. ἐπιπαττομένην τὴν αὐτὴν τέφραν ξηρὰν ἴσθαι τὰ χιμέτλα. Ex hoc loco coniecit Sarrac. esse et hic ἐπιπασθέντες legendum. Lacuna invenit in codice: ἐπιχρισθέντες δὲ μετ' ὄζους.

20) Κατ' ἐπιγραφὴν, consensu omnium codicum certum, mutare haud ausim, etiam si nihil significet. Κατ' ἐπιγραφὴν suasit Marc. Vergil., ut flexas partes intelligamus: sed tum κατ' ἐπίγραμμα legendum.

Cap. XLI. [De Pulmone vulpino.] Quin et vulpis pulmo, si arefactus bibatur, astmaticos iuvat. Eiusdem vero adeps liquefactus ac infusus auris dolorem sedat.

Cap. XLII. [De Hepate asinino.] Asini iecur assatum esu comitialibus prodest: sed ieiunos id sumere oportet.

Cap. XLIII. [De genitali Cervi.] Genitale cervi tritum et ex vino potum a vipera demorsis auxiliatur.

Cap. XLIV. [De Ungulis asinorum.] Ungulae asinorum ustae ad dies multos cochlearibus binis potae comitialibus prodesse traduntur. Oleo vero subactae strumas discutiant: cataplasmatibus vice impositae pernionibus medentur.

Cap. XLV. [De Lichenibus equorum.] Lichenes equorum sunt calli indurati ad genua et ungulas.

τοῖς γονάσι καὶ παρὰ²¹ ταῖς ὀπλαῖς· ποθέντες λεῖοι μετ' ὅξους ἐπιληψίας ἱστοροῦνται²² θεραπεύειν.

Κεφ. μζ'. [Περὶ Αἰγῶν ὀνύχων.] Οἱ δὲ τῶν αἰγῶν ὀνυχες καέντες ἀλωπεκίας καταχοιόμενοι σὺν ὄξει θεραπεύουσι.

Κεφ. μζ'. [Περὶ Ἑπατος αἰγός.] Τοῦ δὲ ἥπατος τῆς αἰγός ὀπτωμένου ὃ ἀπορρέων ἰχώρ ἐγχοιόμενος νυκτάλοψιν ἀρμόζει· κὰν τὴν ἀτμίδα δέ τις ἐπομένου αὐτοῦ δέχεται ἀνεωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὠφελεῖται· ἀρμόζει δὲ καὶ ἐσθιόμενον ὀπτὸν πρὸς τὰ αὐτὰ· φασὶ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς ἐλέγχεσθαι φαγόντας μάλιστα τὸ τράγιον ἥπαρ.

Κεφ. μη'. [Περὶ Ἑπατος κάπρου.] Τὸ δὲ τοῦ κάπρου ἥπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον ἐρπετῶν [καὶ κυνῶν]²³ δῆγματα ὠφελεῖ.

Κεφ. μθ'. [Περὶ Ἑπατος κυνὸς λυσσῶντος.] Κυνὸς λυσσῶντος ἥπαρ βιβρωσκόμενον ὀπτὸν ὑπὸ τῶν δηχθέντων ὑπ' αὐτοῦ, ἀπεριπτώτους ὑδροφοβίας τηρεῖν πιστεύεται χρῶν-

21) Utroque loco Asulan., non Ald., ut scribit Sarac., habet *περὶ*.

22) C. addit ὡς ὀνάγων.

23) In Paullo p. 238. haec uncinis inclusa desunt. Ald. et Asul. *πτηνῶν*. Cornar. *πτηνῶν*, quod habent et Goupyl. et Saracen. Sed Cornar. coniecit *κυνῶν*.

Triti hi et cum aceto poti epilepticos insultus curare dicuntur.

Cap. XLVI. [De Ungulis caprarum.] Ungulae caprarum ustae perunctae ex aceto calvitiei medentur.

Cap. XLVII. [De Iecinore caprae.] Quae e caprino iecinore, dum assatur, destillat sanies, inuncta lusciosis confert. Quin et si quis vaporem eius, dum coquitur, oculis apertis accipiat, utilitatem percipit. Sed et tostum in cibo ad eadem prodest.

Cap. XLVIII. [De Hepate apri.] Hepar apri recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentium [et canum] morsus praesidium est.

Cap. XLIX. [De Iecore canis rabidi.] Iecor canis rabidi tostum et ab iis, quos momorderit, cibo sumtum, aquae pavoris periculo liberare creditur. Utuntur autem

ται δὲ εἰς προφυλακὴν καὶ τῷ κυνόδοντι τοῦ δακόντος, ἐπιδόουντες εἰς κυστίδα καὶ περιάπτοντες τῷ βραχίονι.

Κεφ. ν'. [Περὶ Ἡπατος αἰθυίας.] Αἰθυίας ἥπαρ σκελετευθὲν καὶ ποθὲν μεθ' ὕδρομέλιτος κοχλιαρίων δυοῖν πλήθος, ἐκβάλλει δεύτερα.

Κεφ. νά'. [Περὶ Καττυμάτων.] Τὰ δὲ ἀπὸ τῶν καττυμάτων παλαιὰ δέρματα κικαυμένα καὶ λεῖα καταπλασσομένα πυρίκαυστα²⁴ καὶ παρατρίμματα καὶ τὰ ἐξ ὑποδημάτων θλίμματα θεραπεύει.

Κεφ. ιβ'. [Περὶ Ἀλεκτορίδων.] Ἀλεκτορίδες ἀνασχισθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι ἐνθερμοὶ τοῖς ἑρπετῶν δῆγμασι²⁵ βοηθοῦσι· δεῖ δὲ συνεχῶς ἀλλάσσειν.

Κεφ. νγ'. [Περὶ Ἐγκεφάλου ἀλεκτορίδος.] Ὁ δὲ ἐγκεφαλος αὐτῶν ἐν πόματι θηριοδήμοις σὺν οἴνῳ δίδοται καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἰμορραγίας ἐπέχει. Τοῦ δὲ ἄρθρου τὸ κατὰ τὰ ἐντὸς ὑποκείμενον τῇ κοιλίᾳ κερatoειδές, ἀποδερόμενον δὲ ἐν

24) Ald., Asulan., Cornar., Goupyl. *πυρίκαυστα*. Ceterum in prioribus editionibus hoc caput praecedit illud *περὶ ἥπατος αἰθυίας*.

25) C. *ὥσπερ καὶ ἀνθρακώδεσιν ἀποστήμασιν*.

ad praecautioem etiam canino dente eius, qui momorderit; hunc scilicet vesica inditum [pro amuleto] brachio alligant.

Cap. L. [*De Iecore mergi.*] Mergi iecur siccatum et potum ex hydromelite binis cochlearibus secundas pellit.

Cap. LI. [*De veteribus Soleis.*] Ex veteribus calceamentis coria combusta ac trita, cataplasmatum vice imposita, ambusta, intertrigines et attritus calceamentorum sanant.

Cap. LII. [*De Gallinis.*] Gallinae dissectae et adhuc calentes appositae serpentium morsibus auxiliantur, sed continuo debent mutari.

Cap. LIII. [*De Gallinarum cerebro.*] Earum cerebrum in vino bibendum datur contra venenatarum bestiarum morsus: sanguinis etiamnum eruptiones e meninge inhibet. Quae vero in gallinaceo interna ventriculi parte substernitur membrana cornea, quae inter coquendum ex-

ταῖς ἐψήσεσι, ἀρμόζει στομαχικοῖς, λίον μετ' οἴνου πινόμε-
νον. Ὁ δὲ ζωμός τοῦ νόσσηκος μάλιστα δίδεται ἐπικράσεως
χάριν φαυλοτήτων καὶ ἐπὶ τῶν στέμαχον πυρουμένων, λιτῶς
σκευασθεῖς²⁶. Ὁ δὲ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρούνων δίδεται πρὸς
κάθαρσιν κοιλίας· ἐξελόντας δὲ τὰ ἐντὸς, δεῖ ἀντεμβάλλειν
ἄλας, καὶ καταρῥάψαντας ἔψεῖν μετὰ ὕδατος ξηστῶν κ', κατὰ-
γοντας εἰς κοτύλας γ'. δίδεται δὲ πᾶν ἐξαιθρίασθέν· ἐνιοί
δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν ἢ λινόζωστιν, ἢ κνίκον, ἢ
πολυπόδιον· ἄγει δὲ πάχος ὥμῶν, γλοιῶδες, μέλαν· ἀρμόζει
δὲ πυρετοῖς χρονίοις²⁷, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευμα-
τουμένοις στομάχοις. [Ἡ δὲ κοιλία τούτων ταριχευθεῖσα καὶ
ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, ἐπὶ ταῖς ὑπερκαθάρσεσι ταῖς ἀπὸ φαρμά-
κων κενωτικῶν, ὅσον < γ', λαμβανομένη, βοήθημά ἐστιν
ἄριστον· ἴσθησι γὰρ παραχοῆμα τὴν κένωσιν. Δεῖ δὲ τρίμμα
ποιεῖν καὶ ἐροῦν μετὰ ὕδατος καὶ διδόναι.]²⁸

26) Ὁ δὲ ζωμός — σκευασθεῖς deest in Ald.; primus Asulanus ha-
bet, qui vero scribit ἐπὶ κράσεως χάριν.

27) Καὶ περιοδικοῖς τρόμοις legit Lacuna.

28) Quod uncinis includitur, Aldino textui integrum insertum
ab Asulano primo ad notha amandatum, a posteris ibi linquitur.

coriari solet, arefacta tritaque et in vino pota iis confert,
qui stomachi affectibus laborant. Ius autem pulli sim-
pliciter paratum potissimum datur ad temperandos pravae
humores et iis, quibus os ventriculi aestuat. At ius e
vetere gallinaceo exhibetur ad alvum ducendam. Exemptis
vero interaneis in eorum locum sal immittendus est, de-
mumque consuto ventre (gallinaceus) in aquae sextariis
viginti discoquendus, dum tres heminae supersint. Totum
vero id sub diu refrigeratum exhibetur. Sunt, qui cram-
ben marinam, mercurialem, carthamum aut polypodium
simul coquant. Ceterum crudos crassosque, lentos visco-
sosque ac atros humores educit. Prodest, quos diuturnae
febres, asthmata, articulorum dolores stomachique infla-
tiones male habent. [Horum ventriculus sale conditus et
in umbra siccatus contra immodicas purgationes ex medi-
camentis vacuantibus existentes drachm. trium pondere sum-
tus expeditissimum est remedium: protinus enim deiectiones
cohibet. Teri autem debet et aqua subactus exhiberi.]

Κεφ. νδ'. [Περὶ Ῥοῦ.] Ῥὸν τὸ ἀπαλὸν τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἀπαλοῦ τὸ σκληρόν· ἡ λέκνυθος αὐτοῦ χρησίμη πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ὀπηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίῳ· πρὸς τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κόνδυλώματα σὺν μελιώτῳ· μετὰ ῥοὸς δὲ ἡ κηκίδος τηγανισθεῖσα καὶ βοωθεῖσα ἵστησι κοιλίαν καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προζευχθεῖσα²⁹.

Κεφ. νε'. [Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὤου.] Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὃν ψύχει, ἐμπλάττει, παρηγορεῖ ἐγγυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων· κατακαύματά τε οὐκ ἐὰν φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθὲν· πρόσωπά τε ἀνεπίκαστα τηρεῖ· ἀνακόλλημα δὲ ἐστὶ ρευματιζομένων σὺν λιβανωτῷ κατὰ τοῦ μετώπου τιθέμενον³⁰, φλεγμονὰς τε ὀφθαλμῶν προαῖνει, ἑοίῳ ἀναληφθὲν³¹, μιγέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ οἶνου καὶ μέλιτος³². ὠμὸν δὲ ῥοφηθὲν αἰμοῤῥοΐδος δῆγμασι βοηθεῖ· ἀκρογλῆαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοὺς καὶ ἔλκωσιν νεφρῶν καὶ τραχυσμοὺς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ κατάρξεις καὶ θώρακος ρευματισμοὺς ἀρμόζει.

29) Προζευχθεῖσα vulgo.

30) Sic Asulan, primus. Ald. κείμενον. C. N. ἐπιτιθέμενον.

31) C. καὶ ἐπιτιθέν. 32) C. οἶνομέλιτος.

Cap. LIV. [De Ovo.] Ovum molliculum plus alit, quam sorbile, itemque durum plus, quam molle. Vitellus contra oculorum dolores utilis, tostus cum rosaceo et croco. Inflammationibus circa anum et condylomatis prodest, cum meliloto. Cum rhoïs semine aut galla frixum in sartagine et in cibo sumtum, aut etiam per se exhibitum, alvum sistit.

Cap. LV. [De Albumine ovi.] Crudum ovi albumen refrigerat, obducit oscula cutis, oculis infusum inflammationes eorum lenit: in ambustis non sinit pustulas erumpere, si statim illinitur. Faciem a solis adustione tuetur, cum ture frontem glutinis ad instar obducens, fluxiones compescit. Oculorum inflammationes lana exceptum, additis rosaceo, vino ac melle, mitigat. Quodsi crudum sorbetur, contra haemorrhoidis serpentis morsus auxiliatur. Subtepens prodest ad vesicae rosiones, renum ulcerationem et fistulae spiritalis aspritudinem, sanguinis reiectiones, catarrhos et thoracis rheumatismos.

Κεφ. νζ'. [Περὶ Τεττίγων.] Τέττιγες ὅπτοι ἐσθιόμενοι τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

Κεφ. νζ'. [Περὶ Ἀκρίδων.] Ἀκρίδες ὑποθυμώμεναι δυσουρίας, μάλιστα τὰς ἐπὶ γυναικῶν, ὠφελοῦσι· τὴν δὲ σάρκα ἀχρείαν ἔχουσι³³. Ἡ δὲ λεγομένη ἀκρίς ἀσίρακος³⁴ ἢ ὄνος, ἀπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδήκτους ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ· χρωῶνται δὲ αὐτῇ κατακόρως οἱ κατὰ Λέπτιν Λίβυες.

Κεφ. νη'. [Περὶ Φίνιδος.] Φίνις τὸ ὄρνεον, ὃ ῥωμαῖσι καλοῦσιν ὀσσίφραγον³⁵. Τούτου ἡ κοιλία κατ' ὀλίγον ποτιζομένη λίθους ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

Κεφ. νθ'. [Περὶ Κορυδαλλοῦ.] Κορυδαλλὸς ὀρνίθιον ἐστὶ μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπεροχὴν, ὥσπερ ταῶνος· οὗτος βρωθεὶς ὅπτος κοιλιακοῦς³⁶ ὠφελεῖ.

Κεφ. ξ'. [Περὶ Χελιδόνος.] Χελιδόνος νεοσσούς, τοὺς

33) Τὴν — ἔχουσι Ald. utique habet. Reicit primus Asulanus, cum eo Cornarus et Goupylus; recepit iterum Saracen.

54) Asulan. ῥιζαχόσκη. Sambuc. ῥιζαλόσκη.

35) Sic Asulan. primus. Ald. ἀσούφραστον. Goupyl. in cod. ἀσονφράσων.

36) Codicum et editionum consensu. Καλικούς emendavit Saracenus, fretus Paullo potissimum, qui vero κολικούς habet. C. addit καὶ ἐπιληπτικούς.

Cap. LVI. [De Cicadis.] Cicadae si assatae edantur, doloribus vesicae succurrunt.

Cap. LVII. [De Locustis.] Locustae suffitu difficultates urinae adjuvant, praesertim in mulieribus. Carnem vero inutilem habent. At quae locusta asiracos aut asinus dicitur, alis caret et grandiora habet, dum iuvenis est, membra. Haec siccata si e vino bibatur, contra scorpionis ictus magnopere confert. Eadem abundanter vescuntur Afri circa Leptin.

Cap. LVIII. [De Phinide.] Phinidis avis, quam Romani ossifragum appellant, ventriculus paullatim potui datus, calculos fertur per urinam expellere.

Cap. LIX. [Galerita.] Galerita avicula est parva, galerum in vertice pavonis modo gestans. Haec assa et in cibo sumta coeliacis praesidio est.

Cap. LX. [De Hirundine.] Hirundinis pullos, qui

ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιίας, ἀυξομένης τῆς σελήνης, ἀνατε-
μῶν, εὐρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἓνα
ποικίλον καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιφανῆσαι τῆς
γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βρα-
χίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικούς ὠφελήσεις· πολλάκις δὲ καὶ
παντελῶς ἀποκαταστήσεις· βιβρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκα-
λίδες, ὀξύωπίας εἰσὶ φάρμακον· καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν δὲ τέφρα,
καὶ ἡ τῶν μητέρων καεισῶν ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χρυσθεῖσα
ὀξυδορκίαν ποιεῖ· ἀρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς³⁷ διαχριομένη,
καὶ πρὸς σταφυλῆς καὶ παρισθμίων φλεγμονάς· σκελετευθεῖ-
σαι δὲ αὐταὶ καὶ οἱ νεοσσοὶ συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι
μεθ' ὕδατος πλήθους < α' ³⁸.

Κε φ. ξα'. [Περὶ Ἐλέφαντος.] Ἐλέφαντος ὀδόντος ῥή-
νισμα παρωνυχίας καταπλάσθ' ἐν θεραπείᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει
στυπτικὴν [σὺν τῷ μαλακῶς ξηραίνειν.]³⁹

Κε φ. ξβ'. [Περὶ Ἀστραγάλου ὕος.] Ἀστράγαλος ὕος

37) C. ἐπὶ συναγχιῶν.

38) Μεθ' — α' deest in cod. C.

39) Uncinis inclusa habent C. N.

primo partu exclusi fuerint, si crescente luna dissecueris, in eorum ventre lapillos invenies, e quibus duos, alterum colore varium, alterum unicolorem, accipies. His, priusquam terram attigerint, iuvencae corio aut cervina pelle inclusis et brachio aut collo alligatis comitiales invabis: saepius quoque penitus ad sanitatem perduces. Ipsae vero (hirundines) in cibo sumtae, velut et ficedulae, aciem oculorum promovent. Tam pullorum quam matrum in olla combustarum cinis cum melle oblitus oculis claritatem affert: idoneus etiam unctu ad anginas et ad uvulae inflammationes tonsillarumque. Siccatae ipsae et pulli, et drachmae unius pondere ex aqua bibitae iis succurrunt, qui angina vexantur.

Cap. LXI. [De Ebore.] Elephantini dentis ramentum paronychias curat, cataplasmatibus loco impositum. Vim autem astringentem habet.

Cap. LXII. [De Talis suillo.] Suis talus combu-

καίς, μέχρις ἂν ἐκ μέλανος γένηται λευκός, καὶ λεῖος ποθεῖς, ἐμπνευματώσεις κώλου καὶ στρόφους χρονίους ἴσται.

Κεφ. ξγ'. [Περὶ Ἑλάφου κέρατος.] Ἑλάφου κέρας κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον ⁴⁰ ἁρμόζει πινόμενον πλήθος δυοῖν κοχλιαρίων αἱμοπτοϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, κοιλιακοῖς ⁴¹, κύστεως ἀλγήμασι, μετὰ τραγακάνθης, ροϊκαῖς δὲ γυναιξὶ μετὰ ὕδροῦ τοῦ πρὸς τὸ πάθος ἁρμόζοντος· καίεται δὲ ἐν καμίνῳ καταβληθὲν καὶ κοπὲν εἰς ὠμὴν χύτραν περιπεπλασμένην πηλῷ, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· πλύνεται δὲ, ὥς καδμία· τὸ δὲ τοιοῦτον ἁρμόζει πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἔλκη καὶ ῥεύματα· καὶ ὀδόντας παρατριβόμενον σμήχει· ὠμὸν δὲ θυμιαθὲν ἑρπετὰ διώκει· ἀποξεσθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ διακλυζόμενον παρηγορεῖ γομφιάσεις.

Κεφ. ξδ'. [Περὶ Καμπῶν.] Κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων γεννώμεναι περιχριόμεναι σὺν ἐλαίῳ ἀδήκτους ἀπὸ τῶν ἰοβόλων φυλάττειν λέγονται.

Κεφ. ξε'. [Περὶ Κανθαρίδων.] Κανθαρίδες εἰς ἀπόθεσιν εὐθετοὶ αἱ ἀπὸ τοῦ σίτου· ὥς βαλὼν εἰς ἀκωνιστον ἀγ-

40) C. ἔλμινθας ἀναιρεῖ καὶ ὕδρωπικόν ἐστι.

41) C. καὶ ὕστερικαίς.

stus, donec e nigro albescat, tumque tritus ac potus inflationibus coli ac torminibus diuturnis medetur.

Cap. LXIII. [De Cornu cervino.] Cornu cervi ustum ac lotum si duorum cochlearium mensura bibatur, confert sanguinem exscreantibus, dysentericis, coeliacis, regio morbo et vesicae doloribus cum tragacantha: feminis item fluxu laborantibus cum liquore ei affectui accommodato. Porro tusum et fictili crudo luto circumlito inditum uritur in fornace, donec albescat, ac dein cadmiae modo eluitur. Tale vero oculorum ulceribus ac fluxionibus salutare est: affricatum quoque dentes expurgat. Ceterum crudi accensi fumus serpentes fugat. Aceto vero infusum si ore colluatur, molarium dentium vitia mitigat.

Cap. LXIV. [De Erucis.] Erucae, quae in oleribus gignuntur, a venenatarum bestiarum morsibus eos feruntur tutos praestare, qui ipsis ex oleo peruncti fuerint.

Cap. LXV. [De Cantharidibus.] Cantharides, quae in frumentis leguntur, ad recondendum idoneae sunt. Eas

γείον, καὶ τὸ στόμα περιδήσας ὀθονίῳ ἀραιῷ, καθαρῷ, περι-
κατάστρεψον ἅτμῳ ζέοντος ὀξους δριμυτάτου καὶ ἕως ἂν
πνιγῶσι, κράτει· εἴτα διαπείρας λίνῳ ἀποτίθεσο· ενεργέστα-
ται⁴² δέ εἰσιν αἱ ποικίλαι καὶ μηλίνας ἐπικαρσίους ζώνας
ἔχουσai ἐν τοῖς πτεροῖς⁴³, ἐπιμήκεις τὸ σῶμα, ἄδραϊ, ἐμ-
πίμελοι, ὡς αἱ σίλφαι· ἄτονοι δέ εἰσιν αἱ μονόχρωμοι.

Κεφ. ξζ'. [Περὶ Βουπρήστου.] Ὡσαύτως δὲ ἀποτί-
θενται καὶ αἱ βουπρήστεις, εἶδος οὖσαι κανθαριδων καὶ αἱ
πιτυοκάμπαι· καὶ αὗται δὲ ἐπὶ κοσκίνου ἐπαιωρουμένου θερ-
μοσποδιᾷ φωνγνύμεναι ἐπὶ βραχὺν, ἀποτίθενται· δύναμις δὲ
αὐτῶν κοινὴ, σηπτικὴ, ἐλκωτικὴ, θερμομαντικὴ· ὅθεν μίγνυται
φαρμάκοις τοῖς⁴⁴ τὰ καρκινώδη καὶ λέπρας καὶ λειχήνας
ἀγρίους θεραπεύουσιν· ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα, πεσσοῖς μα-
λακτικοῖς μιγεῖσαι· ἔνιοι δὲ ἰστόρησαν τὰς κανθαριδας καὶ
ὕδρωπικοῖς βοηθεῖν, μιννυμένας ἀντιδότοις, ὡς οὖρησιν κι-
νούσας· οἱ δὲ τὰ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιουῖσιν
αὐτὰς ἀντιφάρμακον ἀνέγραψαν.

42) C. ενεργέστεραι.

43) ἐν τοῖς πτεροῖς desunt in C.

44) Asulan. πρὸς. C. σηπτικοῖς χρησίμως καὶ πρὸς.

in vas non picatum immittito, ac ipsius os linteo raro
puroque obligatum circumvertito ad vaporem ferventis
aceti quam acerrimi, tamdiuque (inversum fictile) conti-
nento, donec illae suffocentur, tandem lino transfixas repo-
nito. Efficacissimae sunt variegatae, cingulis luteis trans-
versis alarum notatae, corpore oblongae, crassae, blatta-
rum modo pinguiusculae. Sed imbecillae, quae unius
coloris.

Cap. LXVI. [De Bupresti.] Simili modo repo-
nuntur et buprestes, quae sunt e cantharidum genere, et
pinuum erucae. Et hae supra cribrum suspensum fer-
venti cinere intostae reconduntur. Vis ipsarum commu-
nis septica, exulcerans, calefaciens: qua de causa admi-
scentur medicamentis, quibus carcinomata, leprae et im-
petigines ferae curantur. Menses quoque cient, pessis
mollientibus addita. Nonnulli cantharidas antidotis ad-
mixtas etiam hydropicis auxiliari prodiderunt, utpote quae
urinas moveant. Alii ipsarum alas pedesque iis, qui illas
hauserint, pro antidoto esse tradiderunt.

Κεφ. ξζ'. [Περὶ Σαλαμάνδρας.] Σαλαμάνδρα εἶδος ἐστὶ σαύρας· ἐστὶ δὲ νωχελὲς, ποικίλον, μάτην πιστευθὲν μὴ καίεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, ἐλκωτικὴν, θερμοαντικὴν, μίγνυται δὲ σηπταῖς καὶ λεπρικαῖς, ἃς ἡ κανθαρίς, καὶ ἀποτίθεται ὁμοίως· ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας καεῖσα⁴⁵ μετ' ἐλαίου φυλάσσεται δὲ καὶ ἐν μέλιτι ἐξεντερισθεῖσα, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθέντων, εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν.

Κεφ. ξη'. [Περὶ Ἀράχνης.] Ἀράχνη τὸ ζῶον, ὃ ὄλκον ἔνιοι ἢ λύκον⁴⁶ καλοῦσι, συμμαλαχθεῖσα σπληνίῳ καὶ ἐμπλασθεῖσα εἰς ὀθόνην, προστεθεῖσα μετώπῳ ἢ κροτάφοις, τριταΐκας περιόδους ὑγιάζει· τὸ δὲ ὕφος αὐτῆς ἐπιτιθέμενον αἷμα ἴστησι καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἐλκῶν· ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀράχνης, κατασκευάζον τὸν ὑμένα λευκὸν, λεπτὸν καὶ πυκνὸν, ὃ ἱστορεῖται ἐνδεόμενον εἰς κυτίδα καὶ περιεπτόμενον βραχίονι, τεταρταΐκας περιόδους θεραπεύειν· συνεψηθὲν δὲ ῥοδίῳ, ὠταλγίαις βοηθεῖ ἐγγεόμενον.

45) E Plinio, Galeno, Paullo Aegineta et vetusto codice Marcelus Vergilius pro vulgari τακείσα.

46) Ex Aristotele, Plinio et Hesychio pro vulg. λύκειον.

Cap. LXVII. [De Salamandra.] Salamandra lacertae genus est pigrum, variegatum: quod perperam creditum est igne haud uri. Vim habet septicam, exulcerantem, denique calefacientem. Additur in medicamenta septica, lepras abolentia, quemadmodum et cantharis, simili quoque modo reponenda. Usta vero pilos cum oleo abolet. Ceterum visceribus exemptis, detractis pedibus et capite, in melle servatur ad eundem usum.

Cap. LXVIII. [De Araneo.] Araneus, animal, quod alii holcum aut lupum nominant, cum emplastro subactus et linteo inductus ac fronti aut temporibus impositus, tertianos circuitus persanat. Tela eius apposita sanguinem sistit et ulcera summae cutis ab inflammatione vindicat. Est et alterum aranei genus, quod candidam, tenuem densamque telam orditur. Hoc aluta involutum et de brachio suspensum quartanis circuitibus mederi fertur. Decoctum denique e rosaceo et infusum aurium doloribus auxiliatur.

Κεφ. ξθ'. [Περὶ Σαύρας.] Σαύρας ἡ κεφαλὴ ἐπιτεθεῖσα σκόλοπας ἐξάγει⁴⁷ καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγέτα· αἶραι δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἡλούς⁴⁸. Τὸ δὲ ἥπαρ αὐτῆς, ἐντεθὲν τοῖς τῶν ὀδόντων βρώμασιν, ἀπονίαν ποιεῖ. Ὅλη δὲ ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα σκορπιοπλήκτους κουφίζει.

Κεφ. ο'. [Περὶ Σηπός.] Σήψ, ἣν ἐνιοὶ σαύραν ἐκάλεσαν χαλκιδικὴν⁴⁹, ἐν οἴνῳ ποθεῖσα τοὺς ὑπ' αὐτῆς δηκθέντας ἰάται.

Κεφ. οα'. [Περὶ Σκίγκου.] Σκίγκος, ὁ μὲν τίς ἐστὶν αἰγύπτιος, ὁ δὲ ἰνδικός, ἄλλος ἐν τῇ ἐρυθρᾷ γεννώμενος· ἔτερος δὲ ἐν τῇ Λιβύᾳ⁵⁰ τῆς Μαυρουσιάδος εὐρίσκεται· ἔστι δὲ κροκόδειλος χειρσαῖος, ἰδιογενής, ταριχευόμενος ἐν καρδάμῳ· φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν ποθεῖν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ' οἴνου, ὀρμητικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια· ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς προθυμίας, φακοῦ

47) C. ἀνάγει.

48) Ald. ἰόνθους.

49) Lacuna legit: ταύτης ἡ κεφαλὴ λεία.

50) Codices ad unum omnes, ut et Ald., Asul., Cornar., Goupyl. Λυδία. Lacun. ἐν Ἀπουλίᾳ ἢ Λυδίᾳ. Sambuc. in codice Λιβύα, quae probata est lectio. Γίβη enim, quod suasit Wesseling. ad Vetter. itinerar. p. 13. est colonia, Plinii temporibus iunior. Oribas. ἐν Ἀπολλωνίᾳ.

Cap. LXIX. [De Lacerta.] Lacertae caput tritum et impositum aculeos et omnia corpori infixā extrahit. Sed et verrucas, quae formicae dicuntur, et pensiles clavosque tollit. Iecur ipsius dentium cavernis inditum dolores sedat. Tota vero dissecta et imposita ictos a scorpione levat.

Cap. LXX. [De Sepe.] Seps, quam nonnulli lacertam vocant chalcidicam, ex vino pota, quos momorderit, iis medetur.

Cap. LXXI. [De Scinco.] Scincus quidam in Aegypto, alius in India, alius ad mare rubrum gignitur. Est et quidam, qui in Libya mauritanica invenitur. Crocodilus est terrestris, sui generis, qui, addito lepidio, sale conditur. Aiunt insuper, partem eam, quae renes amplectatur, drachmae pondere in vino potam, impetus venereos producere, inhiberi autem intensam eam veneris cupidi-

ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένῳ, ἢ θριδάκος σπέρματι μεθ' ὕδατος· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Κεφ. οβ'. [Περὶ τῆς γῆς ἐντέρων.] Γῆς ἐντέρα λεῖα ἐπιτεθέντα νεύρων ἀποκοπὰς κολλᾷ, λύει καὶ τριταίους· ἐψηθέντα δὲ σὺν⁵¹ χηνείῳ στέατι διαθέσεις ὧτων ἐγγυματιζόμενα θεραπεύει· συνεψηθέντα δὲ ἐλαίῳ καὶ ἐγγεόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς, ὀδονταλγίαις βοηθεῖ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα λεῖα πινόμενα σὺν γλυκεῖ.

Κεφ. ογ'. [Περὶ Μυογάλης.] Μυογάλη ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα ἄκος ἐστὶ τοῦ ἰδίου δῆγματος.

Κεφ. οδ'. [Περὶ Μυῶν.] Μύας τοὺς κατοικιδίους ἀνασχισθέντας σκορπιοπλήκτοις ὠφελίμως ἐπιτίθεσθαι ὁμολογεῖται· βρωθέντας δὲ ὀπτοὺς ὑπὸ παίδων ἀναξηραίνειν τὸ ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν σῖκλον.

Κεφ. οε'. [Περὶ Γάλακτος.] Γάλα κοινῶς μὲν πᾶν εὐχρημον, τροφίμον, μαλακτικὸν κοιλίας, φουσσητικὸν⁵² στο-

51) Interposita ὕδατι καὶ legit Lacuna.

52) Matthiolus φούσκον legisse testatur, necessario igitur sequeretur στομάχῳ. Quin et Serapio sic legisse videtur, cum stomacho conferre lac dicat. Sed Dioscoridis dictio ab hoc more loquendi aliena est.

tatem lentis decocto cum melle aut semine lactūcae cum aqua poto. In antidota quoque additur.

Cap. LXXII. [De Vermibus terrenis.] Terreni vermes triti et impositi praecisos nervos glutinant, ac tertianas quoque solvunt. Decocti vero cum anserino adipe et instillati affectis auribus medentur. In oleo autem decocti si oppositae auri infundantur, dentium doloribus praestant auxilium. Triti quoque et cum passo epoti urinas eiunt.

Cap. LXXIII. [De Mure araneo.] Mus araneus dissectus et impositus contra suos ipsius morsus adminiculo est.

Cap. LXXIV. [De Muribus.] Mures domesticos dissectos scorpionum ictibus utiliter imponi, est in confesso; si vero assati a pueris in cibo sumantur, ipsorum oris salivam exsiccare.

Cap. LXXV. [De Lacte.] Lac generatim omne boni est succi, corpus alit, ventrem mollit, stomachum

μάχου καὶ ἐντέρων· ὑδαρέστερον μέντοι τὸ ἐαρινὸν τοῦ θε-
ρινοῦ καὶ τὸ ἀπὸ χλωρᾶς νομῆς μᾶλλον ἐστὶ μαλακτικὸν κοι-
λίας· ἐστὶ δὲ καλὸν γάλα, τὸ λευκὸν καὶ ὁμαλὸν τῇ παχύ-
τητι καὶ συστρεφόμενον, ἐπειδὰν ἐπισταγῇ ὄνυχι· τὸ δὲ αἵ-
γειον ἥττον κοιλίας ἀπτεται, διὰ τὸ πλεόν συτφούση νομῇ
χρησθαι, δρυὶ καὶ σκίνῳ καὶ θαλίᾳ καὶ τερμίνθῳ, ὅθεν καὶ
εὐστόμαχον τυγχάνει· τὸ δὲ προβάτειόν ἐστὶ παχύ τε⁵³ καὶ
γλυκὺ καὶ πάνυ λιπαρὸν, οὐχ οὕτω δὲ εὐστόμαχον· τὸ μέντοι
βόειον καὶ ὄνχιον καὶ ἵππειον εὐκοιλιώτερα⁵⁴ καὶ ταρακτικά. Πᾶν
δὲ γάλα κοιλίας καὶ στομάχου ἀνατρεπτικόν, ὅπου ἐστὶ νο-
μῇ σκαμνωσία, ἢ ἐλλέβορος, ἢ λιμόζωστις, ἢ κληματίς· ὥσπερ
καὶ ἐν τοῖς Οὐεστίνοις⁵⁵ ὅρεσιν ὑφ' ἡμῶν ἐστόρηται· αἱ γὰρ
αἷγες νεμόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα κατὰ τὴν
πρώτην ἐκβλάστησιν αὐτῶν αὐταὶ ἐμοῦσι, καὶ τὸ γάλα ἀνα-
τρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας ποιητικὸν κατασκευάζουσιν⁵⁶.
ἐψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας· καὶ μάλι-

53) Ald. τραχύ.

54) Asul. γίνεται, omisso καὶ ταρακτικά.

55) Vulgo Ἰουστίνοις, ut Goupyl. lib. 1. c. 9.

56) Lacuna ultima verba invenit, ubi vulgo ναυτίας γίνεται est. Sed et antea pro ἐκβλάστησιν idem legit ἀπόλαυσιν — καὶ τὸ γάλα ἀναλυτικὸν τοῦ στομάχου καὶ ὑπάκτικον.

et intestina flatibus vexat. Venum tamen aquatius aesti-
vo, et quod e viridi pascuo est, alvum magis mollit. Bo-
num est lac, si candidum est et aequaliter spissum, quod-
que ungui instillatum conglobatur. Caprinum alvum mi-
nus tentat, quoniam caprae pabulo potius astringente utun-
tur, quercu, lentisco, fronde oleagina et terebintho, quam
ob causam stomacho etiam conducit. Ovillum autem cras-
sum est, dulce ac praepingue, stomacho vero non pariter
utile. At bubulum, asininum et equinum alvum magis
solvunt ipsamque turbant. Quibus vero in locis scammo-
nia, helleborus, mercurialis et clematis pabulum sistunt,
lac omne ventrem stomachumque subvertit, quale in Ve-
stinis montibus a nobis observatum est. Siquidem caprae
hellebori albi folia, cum primum erumpunt, depascentes
et ipsae evomunt et lac reddunt evertendo stomacho aptum
atque nauseosum. Decoctum lac omne et id quidem ma-

στα τὸ διαπύροις κόχλαξιν ἐξικμασθέν· κοινῶς δὲ καὶ ταῖς ἐντὸς ἐλκώσεσι βοηθεῖ, μάλιστα δὲ βρόγχου, πνεύμονος, ἐντέρων, νεφρῶν, κύστεως, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπιφανείας κνησμοὺς, ἐξανθήματα καὶ κακοχυμίας, δίδεται νεαρὸν μετὰ μέλιτος ὤμου καὶ ὕδατος συνανακραθέντος ὀλίγου, μγνυμένων καὶ ἁλῶν· ἀφυσσότερον δὲ γίνεται ἀποζεσθὲν ἅπαξ· τὰ δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἐλκώσεως ῥεύματα ἄχρῃς ἡμίσεως τοῖς κόχλαξιν ἐψηθὲν ὠφελεῖ.

Κεφ. ος'. [Περὶ ὀρθοῦ γάλακτος.] Ἐχει δὲ πᾶν γάλα παραπεπλεγμένον τὸν ὀρθόν, ὅς σχιζόμενος πρὸς κάθαρσιν εὐτονώτερος γίνεται, διδόμενος ἐφ' ὧν δίχα δριμύτητος ἐκκρῖσιν βουλόμεθα ποιῆσαι, ὡς ἐπὶ μελαγχολικῶν, ἐπιληπτικῶν, λέπρας, ἐλεφαντιάσεως καὶ ἐξανθημάτων τῶν περὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Κεφ. ος'. [Περὶ σχιστοῦ γάλακτος.] Σχίζεται δὲ πᾶν γάλα ζεννύμενον ἐν καινῇ χύτρᾳ κεραμιά καὶ κινούμενον κλάδῳ συκίνῳ νεοιμήτῳ, καὶ μετὰ τὸ ζέσαι δις ἢ τρις ἐπιθροᾷ-

xime, a quo silicum ignitorum vi portio tenuior exhausta est, ventrem astringit ac in universum internis ulcerationibus auxiliatur, praesertim vero gutturis, pulmonis, intestinorum, renum ac vesicae. Quin et contra summae cutis pruritus, exanthemata et vitiosos corporis humores recens exhibetur cum melle crudo, addito sale et exiguo aquae dilutum. Minus vero inflat, quod semel fervefactum est. Ceterum decoctum cum lapillis ad dimidiam partem alvi fluxiones, quae cum ulceratione iunguntur, adiuvat.

Cap. LXXVI. [*De Sero lactis.*] Lac quodque implicitum sibi habet serum, quod quidem a lacte divisum redditur ad purgationem efficacius. Exhibetur, quibus citra acrimoniam deiectionem moliri volumus, ut melancholicis, comitialibus, atque in lepra, elephantiasi, et exanthematibus per totum corpus.

Cap. LXXVII. [*De lacte schisto.*] Dividitur autem lac omne, si in fictili novo ferveat et ficulneo ramo resecto moveatur, ac posteaquam bis terve efferbuerit, af-

νεται ὀξύμελιτος κύαθος, πρὸς ἐκάστην κοτύλην τοῦ γάλακτος, οὕτω γὰρ διορίζεται ὁ ὀρῶς τοῦ τυρώδους· δεήσει δὲ πρὸς τὸ μὴ ὑπερβαίνειν τὸ γάλα ἐν τῇ ἐψηθείᾳ σπόγγῳ ἐκ ψυχροῦ συνεχῶς ἀποψῶν τὸ χεῖλος τῆς χύτρας, καὶ ξέστην ἀργυροῦν πλήρη ὕδατος ψυχροῦ καθιέναι· ποτίζεται δὲ ὁ ὀρῶς ἐκ διαστήματος κατὰ κοτύλην ἄχρι πέντε κοτυλῶν, ἐν δὲ τοῖς μεταξύ διαστήμασι περιπατεῖτωσαν οἱ πίνοντες⁵⁷. Ποιεῖ δὲ τὸ πρόσφατον γάλα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων δηγμοὺς καὶ πυρώσεις, ὡς κανθαρίδος, ἢ πιτυοκάμπης, ἢ σαλαμάνδρας, ἢ βουπρήστεως, ἢ ἀρσενικοῦ⁵⁸, ἢ δορυκνίου, ἢ ἀκονίτου, ἢ ἐφημέρου· πρὸς δὲ τοῦτο μάλιστα τὸ βόειον συμφέρει, ἰδίως ἀρμόζον· διακλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἐλκώσεις στομάτων καὶ παρισθμίων εἰς ἀναγκαργάρισμα· ἰδίως δὲ τὸ ὄνειον διακλυζόμενον οὐλα καὶ ὀδόντας κρατύνει· τοὺς δὲ τῆς κοιλίας μεθ' ἐλκώσεως ρευματισμοὺς καὶ τεινεσμοὺς προβάτειον, ἢ βόειον, ἢ αἶγειον ἴσθησιν, ἐψηθὲν διὰ κοχλάκων· ἐγκλύζεται δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ πτισάνης ἢ χόνδρου

57) Goupylus in antiquo codice se legisse testatur πίνοντες.

58) Sic Lacuna legit. Vulgo ὀσκνάμου, quod minus aptum, cum acre non sit venenum, nec rodat ventriculum.

fundantur aceti mulsi totidem cyathi, quot sunt heminae lactis: ita enim discedit serum ab eo, quod caseosum est. Sed oportebit, ut ne lac fervendo circumfundatur, inter coquendum assiduo spongia ex frigida fictilis labrum detergere, sextariumque argenteum frigidae aquae plenum demittere. Bibitur porro serum heminis per intervalla singulis usque ad quinas, ita ut intercedentibus spatiis potantes deambulent. Lac autem recens etiam efficax est contra rosiones et inflammationes a medicamentis exitiabilibus factas, uti a cantharide, pityocampe, salamandra, bupreste, auripigmento, dorycnio, aconito, aut ephemero. Ad hoc bubulum maxime confert, peculiariter idoneum. Colluitur eo etiam aut gargarizatur, si os tonsillaeque ulceribus obsidentur. Asininum vero ore collutum peculiariter gingivas dentesque firmat. Fluxiones autem alvi ulcerationibus comitatas ac tenesmos sistit ovillum, bubulum, aut caprinum, silicum candentium ope coctum. Quia etiam per se aut cum ptisana vel alicae liquore infusum

χυλοῦ, ἱκανῶς προαῖνον τὴν τῶν ἐντέρων δῆξιν· ἐγκλύζεται δὲ καὶ μήτρα εἰλκωμένη.

Κεφ. οῃ'. [Περὶ γυναικείου γάλακτος.] Τὸ δὲ τῆς γυναικὸς γάλα γλυκύτερόν ἐστι καὶ τροφιμώτατον· ὠφελεῖ δὲ θηλαζόμενον στομάχου δῆξιν καὶ φθίσιν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λαγωῦ θαλασσίου πόσιν· μὴ γὰρ δὲ λιβανωτῶ λεία ἐνστάζεται τοῖς ἐκ πληγῆς αἵμαχθεῖσιν ὀφθαλμοῖς· καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ σὺν μηκωνείῳ καὶ κηρωτῇ καταχρίόμενον. Ἄθρονον δὲ πᾶν γάλα σπληνικοῖς, ἥπατικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, τοῖς τὸ νευρῶδες πάσχουσι⁵⁹, πυρέσσουσι, κεφαλαλγοῦσιν, εἰ μὴποτε καθάρσεως ἐνεκά τις προσφέρει τὸ σχιστόν, ὡς ὑποδείκναι· ἱστοροῦσι δὲ τινες τὸ τῆς πρωτοτόκου κυνὸς γάλα ψιλοῦν τρίχας καταχρίσθαι, καὶ θανασίμων φαρμάκων ἀντιφάρμακον ποθεῖν, καὶ τεθνηκότων ἐμβρύων ἐκβόλιον.

Κεφ. οθ'. [Περὶ τυροῦ νεαροῦ.] Τυρὸς νεαρὸς δίχα ἁλῶν ἐσθιόμενος τροφίμος, εὐστόμαχος, εὐανάδοτος, σαρκῶν ποιητικὸς, κοιλίας μετρίως μαλακτικὸς· διαφέρειν αὐτοῦ αὐ-

59) C. πεπονθῶσι.

rosiones intestinorum magnopere mitigat; infunditur et matriци ulceratae.

Cap. LXXVIII. [*De lacte muliebri.*] Lact muliebri dulcissimum est et plurimum alit. Mammis exsuctum prod-est ad stomachi rosionem et tabem: valet et contra haustum leporem marinum. Turi trito admixtum oculis ab ictu cruore suffusis instillatur. Podagricis quoque utile est, cum meconio et cerato illitum. Ceterum lac omne contrarium lienosis, hepaticis, vertiginosis, comitialibus, nervorum vitio laborantibus, febricitantibus, capite dolentibus: nisi si quis, purgationis gratia, uti monitum est, lac schistum exhibuerit. Nonnulli tradunt, lac primiparae canis perunctum pilos abolere, ac potum contra venena antidoti vicem obtinere, nec non et mortuos fetus eiicere.

Cap. LXXIX. [*De caseo recenti.*] Caseus recens ac minime salsus in cibo sumtus probe alit, stomacho utilis est, ac facile in membra distribuitur: carnes succrescere iubet, alvumque moderate mollit. Alius tamen alio

τὸς παρὰ τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν, ἀφ' οὗ σκευάζεται· ἐψη-
θείς δὲ καὶ ἐκθλιβείς, εἴτα ὀπτηθείς, σταλτικός γίνεται κοι-
λίας· ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενος ὀφθαλμῶν⁶⁰ φλεγμονὰς καὶ
ὑπώπια· ὁ δὲ νεαλὴς ἀτροφώτερος⁶¹ ἐσθιόμενος, καὶ πρὸς
καθαίρεισιν σαρκὸς ἐπιτήδειος, κακοστόμαχος, λυπῶν κοιλίαν
καὶ ἔντερα· ὁ δὲ παλαιότερος κοιλίας σταλτικός· καὶ ὁ ἐξ
αὐτοῦ ὀρῶς κυνῶν τροφιμώτατος.

Κεφ. π'. [Περὶ Ἰππάκης.] Ἡ δὲ καλουμένη ἰππάκη
τυρός ἐστιν ἵππιος, βρωμώδης⁶² καὶ πολύτροφος, ἀναλογῶν
τῷ βοείῳ· ἐνιοὶ δὲ ἰππάκην ἐκάλεσαν τὴν ἵππειον πιτύαν.

Κεφ. πα'. [Περὶ Βουτύρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ λιγνύος.]
Βούτυρον σκευάζεται καλὸν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου γάλακτος·
τοιούτον δὲ ἐστι τὸ προβάτειον· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰ-
γείου, ἐν ἀγγείοις κινουμένου τοῦ γάλακτος καὶ χωριζομένου
τοῦ λίπους· ἔχεται δὲ δυνάμειως μαλακτικῆς⁶³, ἐλαιώδους·
ὅθεν κοιλίας τε ἐκλύει πλέον ποθὲν, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα,

60) ὀφθαλμῶν deest in cod. C. M.

61) Sio Serap. et Sarao. εὐτροφώτερος vulgo ineptum.

62) Sio bene Ald.; βρωμώδης Asul. et ceteri.

63) Marc. voluit γαλακτινῆς, sed refragatur Serap.

praestantior est, pro natura lactis, e quo conficitur. Coctus
autem et expressus, dein assatus, alvum sistendi vim ac-
quirit: prodest vero cataplasmatibus vice impositus oculorum
inflammationibus et sugillationibus. At qui recens salitus
est, si comedatur, minori alimento est, ad corpus mi-
nuendum idoneus, stomacho adversatur et intestinis. Ve-
tustior alvum sistit. Serum denique ex ipso canes optime
alit.

Cap. LXXX. [De Hippace.] Quod hippacen vo-
cant, caseus est equinus, ingrati odoris, sed magnopere
alens bubuloque respondens. Sunt tamen, qui et coagulum
equinum hippacen appellaverint.

Cap. LXXXI. [De Butyro et eius fuligine.] La-
dabile paratur butyrum e lacte pinguiissimo, quale ovi-
lum est: fit et ex caprino, dum lac in vase agitatur, do-
nec pingue separetur. Mollientis vis particeps est ei
unctuosae. Unde largius voratum alvum solvit et contri-

μὴ παρόντος ἐλαίου, χρησιμεύει· μίχθεν δὲ μέλιτι καὶ παρα-
τριφθὲν, ὀδοντιάσεις ὠφελεῖ, καὶ τοὺς τῶν οὐλῶν ὀδαξισμοὺς
ἐπὶ παίδων καὶ ἄφθας· ἔξωθεν δὲ καταπλασσόμενον εὐτρο-
φον καὶ ἀψυδρακίωτον τηρεῖ τὸ σῶμα· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς
φλεγμονὰς καὶ σκληρίας ὑστέρας τὸ μὴ δυσῶδες μηδὲ πα-
λαιόν· πρὸς τε δυσεντερίας καὶ πρὸς κώλου⁶⁴ ἔλκωσιν ἐγ-
κλυζόμενον· πυοποιοῖς τε μίγνυται χρησίμως· καὶ μάλιστα ἐπὶ
τῶν κατὰ τὰ νεῦρα καὶ μηνίγγας καὶ κύστιν καὶ τράχηλον⁶⁵
τραυμάτων· τὸ δὲ αὐτὸ πληροῦ καὶ καθαίρει καὶ σαρκοῖ, καὶ
τοὺς ἀπὸ ἀσπίδος δηχθέντας ἐπιτιθέμενον ὠφελεῖ· μίγνυται
δὲ καὶ προσοψήμασιν ἀντὶ ἐλαίου τὸ νεαρὸν, καὶ ἐν τοῖς
πέμμασιν ἀντὶ⁶⁶ στέατος.

Συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐκ τοῦ βουτύρου τὸν τρόπον
τοῦτον· εἰς λύχνον καὶνὸν ἐγχέας τὸ βούτυρον ἄψον, καὶ πω-
μάσας ἀγγεῖα κεραιμῶ σωληνοειδεῖ στενῶ⁶⁷ κατὰ τὰ ἄνω-
θεν, τρήματα δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ ποδὸς ἔχοντι, ὥσπερ οἱ κλίβανοι,

64) Lacun. κανλῶδ.

65) Matthiol. (non Marc. Vergil., ut Sarac.) κύστεως τράχηλον.

66) ἀντὶ deest in Ald.

67) στενῶ deest in Ald.

letalia venena, si defuerit oleum, adhibetur. Cum melle
mistum et affricatum dentitiones adiuvat, gingivarum pru-
ritus in infantibus et aphthas emendat. Ad summam vero
cutem illitum nutritioni favet et a psydraciis corpus tue-
tur. Est et efficax contra inflammationes et duritias uteri
id, quod neque putidum, neque vetustum est. Ad intesti-
norum difficultates et ulcerationes coli alvus eo eluitur.
Iis remediis, quae pus genitura sunt, utiliter additur:
maxime vero in nervorum, meningum, vesicae ac cervicis
vulneribus. Id ipsum replet, purgat, et carnem creat;
nec non et ab aspide morsis impositum prodest. Recens
etiam opsoniis olei et placentis adipis vice admiscetur.

Colligitur vero fuligo ex butyro hunc in modum: In
lucernam novam infusum butyrum accendito, ac operculo
indito et fictili in modum siphunculi facto, superne qui-
dem angusto, ima vero parte foramina ad clibani instar
habente, cremari sinito: ac ubi primum absumtum fuerit

ἔα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον βούτυρον, ἄλλο ἐπίχει καὶ ποιεῖ τὸ αὐτὸ, ἕως ἄν, ὅσον πληθὺς βούλει, αἰθαλώσης, εἴτα ἀπόσυρον πτερῶν καὶ χρω̃. Δύναμιν δὲ ἔχει εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ξηραίνειν καὶ ἀποστέφειν· ἐφίστησι δὲ τὰ ρεύματα, καὶ τὰ ἔλκη ἀπουλοῖ⁶⁸ ταχέως.

Κεφ. πβ'. [Περὶ Ἑρίων.] Ἑρία ῥυπαρὰ⁶⁹ ἄριστα τὰ ἀπαλὰ, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν μηρῶν· ἀρμόζοντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τραύματα, θλάσματα, ἀποσύσματα, πελιώματα, ὁστῶν κατάγματα, βρεχόμενα ὅξει καὶ ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ· δεκτικὰ γάρ ἐστι τῶν ἐμβρεγμάτων καὶ μαλακτικὰ διὰ τὸν οἶσυπον· ποιεῖ καὶ πρὸς κεφαλαλγίαν καὶ στομάχου πόρους καὶ παντὸς ἄλλου τόπου, σὺν ὅξει καὶ ῥοδίνῳ ἐπιτιθέμενον⁷⁰.

Κεφ. πγ'. [Περὶ Ἑρίων κεκαυμένων.] Τὰ δὲ κεκαυμένα Ἑρία δύναμιν ἔχει ἐσχαρωτικὴν⁷¹, ὑπερσαρκωμάτων

68) C. N. ἀναπληροῖ.

69) Sic Ald., cui respondet Paull. Aegin. et Galen. fac. simpl. 11, 29. Ἑρία τὰ μὲν ἔτι ῥυπαρὰ καὶ διὰ τοῦτο καλούμενα πρὸς τῶν οἰσύπηρα. Asul., Cornar, Goupyl. et Saracen. οἰσύπηρα.

70) Singularis loco pluralis. Cf. Buttmann griech. Gram. §. 129. N. 4. ἐπιτιθέμενον omittit cod. C.

71) Lacuna in veteri exempl. legit addita καθαρτικὴν, θερμαντικὴν.

butyrum, aliud eadem facturus affundito, donec fuliginis quantum desideras coacervaveris; tandem penna deradito ac utitor. In oculariis medicamentis vim habet exsiccandi et astringendi: fluxiones vero cohibet, et ulcera celeriter ad cicatricem perducit.

Cap. LXXXII. [De Lanis.] Lanae optimae sordidae molles et quae e collo feminibusque. Subveniunt inter initia vulneribus, contusis, desquamatis, lividis et ossium fracturis, aceto aut oleo ac vino imbutae. Siquidem liquores facile combibunt, quibus immerguntur, et propter adhaerentes sordes, oesypum vocant, emolliendi vim habent. Efficaces quoque sunt ad capitis, stomachi et alius cuiusvis partis dolores, si cum aceto et rosaceo imponantur.

Cap. LXXXIII. [De Lanis ustis.] Crematae vero lanae crustas inducendi, carnis luxuriam cohibendi, ulce-

σταλτικὴν, ἀπουλωτικὴν ἐλκῶν· καίεται δὲ καθαρὰ διαξαν-
θέντα ἐν ὤμῃ χύτρα, ὥσπερ τὰ λοιπὰ· τὸν δ' αὐτὸν τρό-
πον καὶ κροκύδες καίονται θαλασσίας πορφύρας. Τινὲς δὲ
σὺν τῷ ῥύπῳ διαξάναντες τὰ ἔρια καὶ μέλιτι δεύσαντες, καίου-
σιν ὡσαύτως· ἄλλοι δὲ διαθέντες ὀβελίσκους ἐπὶ πλατυστό-
μου κεραμεοῦ ἀγγείου διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπιτιθέν-
τες σχίδακας δαδίων ἰσχνὰς καὶ ἐπάνω θέντες τὰ ἔρια διε-
ξασμένα καὶ βεβρεγμένα ἐλαίῳ οὕτως, ὥστε μὴ ἀποστάξαι,
καὶ πάλιν σχίδακας καὶ ἔρια ἐναλλάξ ἐπιτιθέντες⁷², ἐκ τῶν
δαδίων κούφως ὑφάπτουσι, καέντα⁷³ δὲ αἴρουνσι, καὶ εἴτι λί-
πος ἢ πίττα ἐκ τῶν δαδίων ὑποῖρῃ, συναναίρουσιν καὶ
ἀποτίθενται· πλύνεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν κεραμέῳ κρα-
τῇρι, ὕδατος ἐπιχεομένου καὶ καταρασσομένου εὐτόνως ταῖς
χερσὶ, καὶ μετὰ τὸ ἀποκαταστῆναι ἀποχεομένου τοῦ ὕγρου
καὶ ἄλλου ἐπιχεομένου καὶ πάλιν ἀναταρασσομένου, καὶ τοῦτο
γίνεται⁷⁴, ἄχρις ἂν προσαγόμενον⁷⁵ τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ,
ποσῶς δὲ στύφῃ.

72) Ald. τιθέντες. 73) C. N. καέντες,

74) C. N. καὶ τοῦτου γενομένου.

75) Cf. not. 70,

raque ad cicatricem perducendi vim habent. Mundao et
carptae in olla cruda ceterorum more uruntur. Quin
et ad eumdem modum tomenta purpurae marinae creman-
tur. Nonnulli vero cum sordibus lanas carminant, quas,
posteaquam melle irrigarunt, similiter urunt. Alii in fictili
oris patuli verucula inter se distantia disponunt, ac tenues
taedularum assulas insternunt: super his vero lanas ipsas
componunt carptas et oleo ita imbutas, ut hoc ne destil-
let, rursusque assulas et lanas vicissim intersternunt:
tandem leviter taedulas succendunt, ustumque cinerem
tollunt. Quod si qua pinguedo aut pix e taedula defluxit,
simul collecta reconditur. Ceterum lavatur ad oculorum
medicamenta in fictili labello, addita aqua et manibus
vehementer conturbata: cumque subsederit cinis, aqua
effunditur, ac rursus affunditur alia pariterque conturba-
tur. Quod tamdiu fit, donec is admotus linguae minime
mordeat, sed quodammodo astringat.

Κεφ. πδ. [Περὶ Οἰούπου.] Οἶσπος δὲ λέγεται τὸ ἐκ τῶν οἰσπηρῶν ἐρίων λίπος· ὃ κατασκευάσεις οὕτως· λαβὼν ἔρια μαλακὰ οἰσπηρὰ ἐκπλυνον μὴ ⁷⁶ ἐστρουθισμένα θερμῷ ὕδατι, ἅμα ἐκθλίβων πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν, ἣν βαλὼν εἰς κρατῆρα πλατύστομον καὶ ἐπιχέας ὕδωρ ἀνάξει ἀρυτῆρι ταράσσων ῥαγδαίως ⁷⁷, ἕως ἂν ἀφρίσῃ· ἢ ξύλῳ ἀνατάρασσε εὐτόνως, μέχρις ἂν ὁ πολὺς ἀφρὸς καὶ ῥυπαρὸς συλλεγῇ, εἴτα κατάρῃαινε θαλάσση, καὶ ὅτε καταστῇ τὸ ἐπινηχόμενον λίπος, ἀναλάμβανε εἰς ἕτερον κεραμεοῦν ἄγγειον, ἐπιχέας τε ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα, πάλιν τάρασσε καὶ κατάρῃαινε τῇ θαλάσση τὸν ἀφρὸν, καὶ ἀναλάμβανε· καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηκέτι ἀφρὸς ἐφίστηται, δαπανηθέντος τοῦ λίπους. Τὸν μέντοι ἀνηρημένον οἶσπον τῇ χειρὶ μαλάζας, παραχοῤῃμα ἀναιροῦ, εἴ τινα ἔχει ἀκαθαρσίαν, στραγγίζων τὸ πρῶτον ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέων καὶ κινῶν τῇ χειρὶ, ἄχρις ἂν προσαγόμενος ⁷⁸ τῇ γλώττῃ μὴ δάκνη, ποσῶς δὲ στύφῃ, λιπαρὸς

76) *M*h sine dubio adiiciendum, propter sequens ἀστρούθιστα: dein quia et Plin. lib. 29. s. 10. et Aët. lib. 2. c. 118. et auctor libri de simpl. medic. ad Paternian. in Galen. opp. ed. Charter. vol. 13. p. 1003. sine struthio parare oesypum docent.

77) C. et Asulan. ῥυπῆρι ῥαγδαίῳ, *purgatore vehementi*, sed verbum deest. Nostram lectionem Aldina habet et Sarac.

78) C. N. ἄχρις ἂν καθαρὸς γινόμενος καὶ τῇ γλώττῃ μὴ δάκνη.

Cap. LXXXIV. [*De Oesypo.*] Oesypum dicitur e succidis lanis collecta pinguitudo. Eam sic praeparabis: Lanas sumito molles, succidas, struthio non tractatas, aqua calida eluito. Hanc in labellum oris ampli coniicito, ac, ubi aquam affuderis, refunde ex haustro, vehementer conturbans, aut ligno valide agitato, dum spuma multa sordidaque colligatur, dein marina respergito. Ac ubi consederit, quod supernatabat, pingue, in alterum vas fictile recipito, et affusa in labellum aqua, hanc denuo agita, tumque marina spumam perfundito, ac demum excipito. Atque hoc tantisper facito, dum, consumpta pinguitudine, non amplius spuma supersit. Collectum porro oesypum ubi manu subegeris, confestim, si qua insedit spurcitia, hanc tollito; guttatimque exclusa priore aqua, aliam affundito et manu misceto, donec admotum linguae oesypum

καὶ καθαρὸς⁷⁹ καὶ λευκὸς φανῇ· οὕτω δὲ ἀποτίθεισο εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν· ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ⁸⁰ γινέσθω πάντα· ἔνιοι δὲ διηθήσαντες τὸ λίπος πλύνουσιν ἐν ὕδατι ψυχρῷ, ταῖς χερσὶν ἀνατρίβοντες, ὥς τὴν κηρωτὴν αἱ γυναῖκες· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος λευκότερος· οἱ δὲ πλύναντες τὰ ἔρια καὶ ἐκθλίψαντες τὸν ῥύπον, ἔψουσι μεθ' ὕδατος ἐν λέβητι πυρὶ κούφῳ, καὶ τὸ ἐφιστάμενον λίπος ἀφαιροῦντες πλύνουσιν ὕδατι, ὥσπερ εἴρηται· καὶ διϋλίσαντες εἰς λοπάδιον κεραμεοῦν, ἔχον ὕδωρ θερμὸν, λινῷ τε ῥάκει περιπωμάσαντες, τιθέασιν ἐν ἡλίῳ, μέχρις ἂν αὐτάρκως παχὺς καὶ λευκὸς γίνηται· ἔνιοι δὲ διὰ δύο ἡμερῶν ἀποχέοντες τὸ πρῶτον ὕδωρ, ἄλλο ἐπιχέουσιν· ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἀστρουθιστος καὶ λεῖος, ὅζων ἐρίων οἰσυνηρῶν, ἀνατριβόμενός τε μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἐν μυάκι, καὶ λευκαίνόμενος, καὶ οὐδὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ σκληρὸν ἢ συνεστηκός, ὥσπερ ὁ δολιζόμενος κηρωτῇ ἢ στέατι. Δύναμιν δ' ἔχει θερμαντικὴν, πληρωτικὴν ἑλκῶν, μαλακτικὴν, μάλιστα τῶν περὶ δακτύλιον καὶ ὑστέραν σὺν μελιλώτῳ

79) Καὶ καθαρὸς deest in Ald.

80) Θερμῷ maluit Sarac. ex Aëtio, ubi tamen θερμῷ.

minime mordeat, sed quodammodo astringat, ac pingue, purum candidumque appareat: tandem in fictili vase ita condito. Haec vero omnia in sole aestuoso fieri debent. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, et manibus, non secus atque ceratum mulieres, confricant: ita enim candidius redditur. Alii, postquam lanas lavarunt sordesque expresserunt, coquunt cum aqua in lebetes levi igne, et supernatans pingue tollentes, aqua, ut dictum est, eluunt, excolatumque in fictilem patellam, quae calidam aquam continet, lineo panno operiunt, et soli exponunt, donec sat crassum et candidum evaserit. Nonnulli post biduum effusa priore aqua, aliam affundunt. Praestantius est, quod struthium non passum est, laeve, succidas lanas olens, quodque, dum in concha cum aqua frigida manu fricatur, albescit, nihilque in se durum et compactum habet, velut quod cerato aut adipe adulteratur. Vim habet calefaciendi, ulcera explendi emolliendique, maxime circa anum et vulvam, si cum meliloto et butyro misce-

καὶ βουτύρω· καὶ ἔμβρουα καὶ ἔμμηνα ἐν ἑρίῳ προστιθέμενος ἄγει, πρὸς τε τὰ ἐν ὧσι καὶ ἐν αἰδοίῳ σὺν χηναίῳ στέατι· ποιεῖ δὲ καὶ εἰς περιβεβρωμένους κανθούς καὶ ψωρώδεις καὶ βλέφαρα τετυλωμένα καὶ τριχοῤῥοοῦντα· καίεται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, μέχρις ἂν τεφρωθῇ⁸¹ ἀποβάλλη τὸ λίπος· συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτοῦ, ὥς ὑπεδείξαμεν, ἀρμόζουσα πρὸς τὰ ὀφθαλμικά.

Κεφ. πέ'. [Περὶ Πιτύας.] Πιτύα λαγωῦ ἀρμόζει σὺν⁸² οἶνω ὀλκῇ τριωβόλου πρὸς θηριοθήκτους καὶ κοιλιακούς καὶ δυσεντερικούς, καὶ πρὸς ῥοϊκὰς γυναῖκας, πρὸς τε αἵματος θρόμβωσιν καὶ ἀναγωγὰς τὰς ἐκ θώρακος· προστιθέμενη τε μετὰ κάθαρσιν⁸³ τῇ μήτρᾳ μετὰ βουτύρου σύλληψιν ποιεῖ⁸⁴. ποθεῖσα δὲ φθείρει ἔμβρουα, μετὰ δὲ τὴν ἀφειδρον ἀτόκιός ἐστιν· ἥ δὲ τοῦ ἵππου ὑπ' ἐνίων ἱππάκη καλουμένη, ἰδίως ἀρμόζει ἐπὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν⁸⁵.

81) Aët. et Lacun. legerunt *τεφρωθέν*.

82) Lacun. e vet. cod. addit σὺν ὄξει ἢ.

83) Lacun. addit: καὶ μικρόν τι πρὸ τῆς συνουσίας.

84) Lacun. συλλήψει βοηθεῖ. Cod. C. N. συλλήψει συνεργεῖ.

85) C. κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς.

tur. In vellere appositum partus mensesque evocat: valet et ad ulcera aurium ac pudendarum partium cum anserino adipe. Conducit et ad arrosos scabiososque oculorum angulos itemque palpebras callosas ac ciliorum defludio laborantes. Ceterum in testa nova torretur oesypum, usque dum in cineres redactum pinguedinem amiserit. Ex ipso denique fuligo colligitur, quomodo praecepimus, quae ad ocularia medicamenta idonea est.

Cap. LXXXV. [De coagulo.] Leporis coagulum trium obolorum pondere ex vino confert ad venenatorum animalium morsus, item coeliacis, dysentericis ac mulieribus fluxu uterino laborantibus, praeterea ad grumos sanguinis et reiectiones e pectore. Post menstruum purgationem vulvae cum butyro appositum conceptionem adiuvat: potum vero idem fetus interimit, et post menstruum fluxum impedit conceptionem. At equi coagulum, nonnullis hippae dictum, privatim coeliacis dysentericisque

ερίφου δὲ καὶ ἄρνός καὶ νεβροῦ καὶ δορκάδος καὶ πλατυκέ-
ρωτος καὶ δόρκου καὶ ἐλάφου καὶ μόσχου καὶ βουβάλου
ὁμοίαν ἔχουσι δύναμιν, ἀρμόζουσαι πρὸς ἀκονίτου πόσιν σὺν
οἴνῳ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν μετ' ὄξους·
ἡ δὲ τοῦ νεβροῦ ἰδίως μετὰ τὰς καθάρσεις προστεθεῖσα ἐπὶ
τρεῖς ἡμέρας, ἀτόκιόν ἐστιν· ἡ δὲ τῆς φώκης ἔοικε κατὰ τὴν
δύναμιν καστορίῳ· δοκεῖ δὲ ἀρμόζειν μάλιστα ἐπιληπτικοῖς
καὶ ὑστερικαῖς πνιξί πινομένη· δοκιμάζεται δὲ, εἰ ἔστι φώ-
κης, τὸν τρόπον τοῦτον· λαβὼν πιτύαν ζώου τινός, μάλιστα
δὲ ἄρνός, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, ἕασον βραχὺν χρόνον, καὶ μετὰ
ταῦτα ἐπίχει τὸ ἀπόβρεγμα κατὰ τῆς πιτύας τῆς φώκης· ἡ
γὰρ ἀληθινὴ ἐξυδατοῦται ταχέως, ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, διαμένει
ὁμοία, λαμβάνεται δὲ ἐκ τῆς φώκης πιτύα μήπω δυναμένων
συννήχεσθαι τῶν σκύμνων· κοινῶς δὲ πᾶσα πιτύα πῆσσει μὲν
τὰ διαλελυμένα, λύει δὲ τὰ συνεστῶτα.

Κεφ. πς'. [Περὶ Στέατος.] Στέαρ πρὸς μὲν τὰ περὶ
μήτραν ἀρμόζει τὸ νεαρὸν, γήγειον ἢ ὀρνίθειον, καὶ δίχα ἁλῶν
τεταριχευμένον· πολέμιον δὲ ὑστέρᾳ τὸ ἡλισμένον καὶ τὸ τῷ

convenit. Hoedi vero, agni et hinnuli, dorcadisque et
damae, capreae etiam et cervi, itemque vituli ac bubali
coagula similem habent efficaciam: siquidem contra hau-
stum aconitum ex vino, et ad concretum lac ex aceto
commode assumuntur. Peculiariter autem hinnuli coagu-
lum, subditum a purgationibus ad triduum, conceptum
impedit. Phocae vero coagulum pares castoreo vires ob-
tinet, maxime vero comitialibus et ex utero strangulatio-
nibus in potu conferre creditur. Examini subiicitur, an
sit phocae coagulum, hac ratione: Sumito alicuius alius
animantis, praecipue vero agni coagulum, et affusa aqua
paullisper linqvito, postea aquam, in qua illud maduerit,
phocae coagulo superinfundito. Genuinum illico in aquam
liquescet: quod tale non est, simile sibi permanebit. Pro-
mitur autem coagulum e phoca, catulis nondum una cum
matre natare valentibus. Omne omnino coagulum disso-
luta cogit, ac coacta solvit.

Cap. LXXXVI. [De Adipe.] Adeps anserinus aut
gallinaceus recens et sine sale conditus ad uteri vitia prod-

χρόνῳ μεταβεβληκὸς εἰς δριμύτητα· πρόσφατον δὲ λαβὼν τι τούτων καὶ ἐξυμενίσας, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν, δις τοσοῦτον χωροῦσαν ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ μέλλον θεραπεύεσθαι, εἶτα θεῖς εἰς ὀξύτατον ἥλιον τὸ ἀγγεῖον κεκαλυμμένον ἐπιμελῶς⁸⁶, τὸ ἀποτηγόμενον ἀπήθει εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἕως ἂν πᾶν δαπανήσῃ· τοῦτο δὲ εἰς κατάψυχρον ἀποτίθεσο τόπον καὶ χρῶ· τινὲς δὲ ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ⁸⁷ ὕδατος θερμοῦ ἐπερείδονται τὴν λοπάδα, ἢ ἐπὶ λεπτῆς καὶ μαλακῆς ἀνθρακιᾶς⁸⁸. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τρόπος θεραπείας τοιοῦτος· μετὰ τὸ ἐξυμενισθῆναι τὸ στέαρ λεαίνεται καὶ εἰς λοπάδα ἐμβληθὲν τήκεται ἀλὸς ὀλίγου καὶ λεπτοῦ προζεμπασθέντος⁸⁹, εἶτα διὰ ῥάκους λινοῦ διῶλισθὲν ἀποτίθεται· ἀρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἄκοπα.

Κεφ. πζ'. [Περὶ στέατος υἱείου καὶ ἄρκείου.]⁹⁰ Τειον δὲ καὶ ἄρκειον θεραπεύεται οὕτως· λαβὼν τὸ πρόσφατον καὶ

86) C. N. ὑπὸ χεῖρα addunt.

87) C. N. ἐπὶ.

88) C. N. πυρκαϊᾶς.

89) Sarac. recte sic; προζεμπασθέντος vulgo.

90) Marcell. Vergil. iam ἄρκειον pro ἄρνειον esse ponendum censuit, probarunt etiam Sarac. et Matthiolus. Veram esse lectionem patet et e Serapione, qui o. 461. ipsa verba Diosc. transscribens ursinum habet adipem.

est. At sale conditus, quique acrimoniam vetustate contraxit, matrici inimicus est. Horum quempiam recentem membranulis exemptis in patinam novam fictilem coniecito, quae duplo tantumdem capiat, quantum est eius adipis, quem curari oportet. Dein ubi acerrimo soli vas diligenter opertum exposueris, eliquescentem inde humorem in alterum fictile vas excolato, donec omne absumentum sit. Eum liquorem loco valde frigido ad usum seponito. Sunt, qui insolationis vice patinam super calida aqua aut super tenui et elanguida pruna collocent. Est et alia curandi ratio sequens: Exemptis membranulis teritur adeps et in patinam coniectus eliquatur, insuper asperso minuti salis momento, dein lineo colo transfusus reponitur. Talis apte additur ad ea medicamenta, quae fatigationem solvunt.

Cap. LXXXVII. [De suillo et ursino adipe.] Adeps autem suillus et ursinus tali modo curantur: Sumito re-

καταπίμελον, οἷόν ἐστι τὸ νεφριαῖον, εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ὁμβριον ὥς ὅτι ψυχρότατον ἐξυμένισον, καὶ τρίβε ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς ἀνατρίβων αὐτὸ καὶ οἷονεὶ ἀναψήχων⁹¹. εἴτα ἑτέρω ὕδατι πολλὰκις ἀποκλύσας, δὸς εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν· ἐπιχέας τὲ ὕδωρ, ὥς ὑπερέχειν τοῦ στέατος, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς καὶ κίνει σπάθῃ· ὅταν δὲ τακῇ, διηθήσας αὐτὸ δι' ἡθμοῦ εἰς ὕδωρ καὶ ἑάσας ψυχῆναι, πάλιν ἐστραγισμένον ἐπιμελῶς ἀπόδος εἰς τὴν χύτραν προπεπλυμένην, ἐπιχέας τὲ ὕδωρ τῆξον πρῶτως, καὶ καθελὼν μικρόν τε ἑάσας τὴν τρύγα ὑποστῆναι, καταχεε εἰς θυίαν νενοτισμένην σπόγγω· ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος, καὶ τὴν ἐν τῷ πυθμένῳ⁹² ἀκαθαρίαν ἀφελὼν, τῆξον ἐκ τρίτου χωρὶς ὕδατος καὶ κατεράσας εἰς θυίαν, καθαρίσας τε ἔμβαλε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον καὶ πωμάσας ἀπόθου εἰς κατάψυχρον τόπον.

Κεφ. πη'. [Περὶ στέατος τραγείου καὶ προβατείου καὶ ἑλαφείου.] Τράγειον δὲ καὶ προβάτειον, ἔτι δὲ καὶ ἑλάφειον,

⁹¹ Coniectura Saraceni pro vulg. ἀναψήχων. Lacuna invenit ἀνατήχων; cod. C. ἀποψήχων.

⁹² Omnes codd. et editt. habent πρὸς interpositum, quod cum Sambuco et Saraceno delendum esse censeo.

centem ac praepinguem, qualis est, qui iuxta renes est, et in largiorem aquam pluviam quam frigidissimam, ex-
emtis pelliculis, immittito manibusque terito, ipsum dili-
genter fricans et quasi distringens. Dein, ubi nova aqua
saepius ablueris, in ollam fictilem duplae capacitatis indito,
atque affusa aqua, quae adipem superet, supra leves
prunas ponito et spatha misceto. Postquam vero eliquatus
fuerit, ipsum colo in aquam transfudito sinitoque refri-
gescere, tum sedulo et guttatim expressum in ollam aliam
prius elotam rursum demittito infusaque aqua sensim eli-
quato. Inde detractum, ubi faecem paullisper subsidere
permiseris, in pilam spongia madefactam coniecito. Ac
ubi concreverit, sublatis, quae in fundo haeserint, sordibus,
tertio tandem citra aquam eliquato et translatum postea
in pilam, repurgatumque in fictile vas immittito, et oper-
culo clausum loco perquam frigido reponito.

Cap. LXXXVIII. [De sebo hircino, ovillo et cervino.] Hircinum, ovinum insuperque cervinum sebum

θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν, ὅσον προείρηται, στέαρ οἰουτινος-
οῦν αὐτῶν καὶ πλύνας, ἐξυμενίσας τε, ὥς προείρηται ἐπὶ
τοῦ ὑείου, δὸς εἰς θυίαν μαλάττειν, καὶ τρίβε, κατ' ὀλίγον
ὑδωρ ἐπιχέων, ἄχρῃς ἂν μῆτε αἱμάλωψ ἐκκρίνηται, μῆτε λί-
πος ἐπιπλήῃ, λαμπρόν τε γένηται· λοιπὸν ἐμβαλὼν αὐτὸ εἰς
κεραμέαν χύτραν, καὶ προσεπιδοὺς ὑδωρ ὥστε ὑπερέχειν, θές
ἐπὶ κούφῃς ἀνδρακιᾶς καὶ κίνει· ὅταν δὲ τακῇ ἅπαν, κατε-
ράσας αὐτὸ εἰς ὑδωρ καὶ ψύξας, πλύνας τε τὴν χύτραν, ἐκ
δευτέρου τῆκε καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει· τὸ δὲ
τρίτον χωρὶς ὕδατος τήξας, εἰς νενοτισμένην θυίαν ἀπήθη-
σον καὶ ψυχὴν ἀποτίθεσο, ὥς ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ ὑείου.

Κεφ. πθ'. [Περὶ στέατος βοείου.] Καὶ τοῦ βοείου
δὲ στέατος ἐξυμενιστέον τὸ νεφριαῖον καὶ θαλάττῃ πελαγία⁹³
πλυτέον· εἶτα εἰς ὄλμον ἐμβλητέον καὶ κοπτέον ἐπιμελῶς,
ἐπιρῥαινομένης τῆς θαλάττης· ὅταν δὲ διαλυθῇ ἅπαν, ἐμ-
βλητέον αὐτὸ εἰς χύτραν κεραμέαν καὶ θάλασσαν ἐπιχυτέον,
ὅσον ὑπερέχειν μὴ ἦτιον⁹⁴ σπιθαμῆς, ἐψητέον τε ἄχρῃς ἂν

93) Serapion πλεόνι aut πλείστη legisse videtur, cum aquam ma-
rinam *copiosam* interpretetur.

94) C. καὶ ἦτιον.

ita curare oportet. Ex his quodcunque volueris sumito,
quale ante dictum est, et lotum, pelliculis, ut in suillo
praeceptum est, exemtis, indito pilae, ut subigatur et
mollescat. Affusa paullatim aqua fricato, donec nec san-
guinolenti quidpiam excernatur, nec pinguetudo superna-
tet, sed illa nitida spectetur. Quod superest, ubi in ficti-
lem ollam coniecero, ac insuper aquam addideris, ut super-
emineat, super levi pruna collocato et agitato. Ubi vero
totum liquatum fuerit, ac translatum in aquam refrixerit,
iterum in olla elota eliquato et, quae ante dicta sunt, fa-
cito. Postquam tertio citra aquam liquefecisti, in pilam
madidam excolato, refrigeratumque, ut de suillo dictum
est, reponito.

Cap. LXXXIX. [De sebo bubulo.] Bubulo quoque
sebo, renibus maxime detracto, eximendae pelliculae, ipsum-
que aqua marina ex alto petita eluendum: mox in pilam
coniectum diligenter tundendum, aspersa marina. Cum
vero totum dissolutum fuerit, in ollam fictilem immitti-
tor, et affusa aqua marina, quae non infra spithamam

τὴν ἰδίαν ὁσμὴν ἀποβάλῃ· εἴτα πρὸς μῆνιν ἀττικὴν τοῦ στέατος κηροῦ τυρῶνικοῦ ὀλκὰς τέτταρας ἐμβλητέον καὶ διηθητέον· ἀφαιρετέον δὲ τὴν προσκαθημένην ἐν τῷ πυθμένι ἀκαθαρσίαν, καὶ εἰς λοπάδα καινὴν ἀποθετέον· εἴτα εἰς ἥλιον καθ' ἡμέραν κομιστέον περιεσκεπασμένον, ὅπως ἀπολευκανθῇ καὶ δυσωδίαν ἀποβάλῃ.

Κε φ. ζ'. [Περὶ στέατος ταυρείου, παρδαλείου καὶ λεοντείου.] Τὸ δὲ ταύρειον θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν καὶ τοῦδε τὸ πρόσφατον καὶ νεφριαῖον, ἐκπλυνον ποταμίῳ ῥεύματι, ἔξυμενίσας τε δὸς⁹⁵ εἰς χύτραν κεραμέαν καινὴν, ἄλὸς ὀλίγον προσεμπάσας, καὶ τῆκε· εἴτα εἰς ὕδωρ διαυγὲς ἀπηθήσας, ὅταν ἀρχὴν λαμβάνῃ πήξεως, ταῖς χερσὶ πάλιν ἐκτρίβων σφοδρῶς πλύνον, τοῦ μὲν ἀποχεομένου ὕδατος, τοῦ⁹⁶ δ' ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν πλυθῇ καλῶς· καὶ πάλιν εἰς χύτραν ἐμβάλλων ἔψε μετ' οἴνου ἴσου εὐώδους· ὥς δ' ἂν ζέσῃ δις, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ἕασον νυκτερεῦσαι τὸ στέαρ ἐνθάδε· τῇ δ' ἐχομένῃ, ἕάν τι τῆς δυσωδίας ὑπολίπηται, ἀνε-

95) Δὸς 1. δις est coniectura Saraceni, firmata a Serapione.

96) C. interponit: τοῦ δ' ἐκπλυνομένου.

emineat, coquitor, donec proprium odorem amiserit. Dein ad singulas sebi minas atticas cerae etruscae quaternae drachmae iniiciuntur. Excolatum, demta, quae in fundo residet, immunditia, in patinam novam reponitor: tandem opertum soli quotidie exponendum, ut, putido odore abolito, ad candorem reducatur.

Cap. XC. [De adipe taurino, pantherino et leonino.] Taurinum vero sebum sic curari oportet: Hoc quoque recens ac renibus evulsum aqua fluviali abluito, detractisque pelliculis in ollam fictilem novam indito et insperso exiguo sale liquefacito, dein in aquam limpidam excolato. Ac ubi concreescere coeperit, iterum manibus valide confricando eluito, aqua subinde effusa refusaque, dum probe lotum fuerit. Rursum in ollam coniectum cum pari copia vini odorati coquito. Et cum secundo efferbuerit, sublata ab igne olla, sinito pernoctare ibidem sebum. Postridie, si qua graveolentia supersit, in alte-

λόμενος τὸ προειρημένον εἰς ἑτέραν χύτραν καινὴν, πρὸς-
επίχξει οἶνον εὐώδη, καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποιεῖ,
ἕως ἂν ἅπασαν τὴν δυσωδίαν ἀποβάλῃ· τήκεται δὲ καὶ χω-
ρὶς ἁλῶν ἐπ' ἐρίαις διαθέσειν, ἐν αἷς οὗτοι ἐναντιοῦνται·
γίνεται μέντοι τὸ οὕτω σκευασθὲν οὐκ ἄγαν λευκόν. Ὡς-
αὐτως δὲ καὶ παρδάλειον σκευαστέον καὶ λεόντειον, συάγρειόν
τε καὶ καμήλειον καὶ ἵππειον καὶ τὰ ὅμοια⁹⁷.

Κεφ. ζα'. [Πῶς τὸ στέαρ ἀρωματιστέον.] Ἀρωματι-
στέον δὲ στέαρ μόσχιον καὶ ταύριον, ἔτι δὲ ἐλάφειον καὶ
μυελὸν τοῦδε τοῦ ζώου τὸν τρόπον τοῦτον· ἐξυμενίσας τὸ
μέλλον εὐωδιάζεσθαι καὶ πλύνας, ὡς προείπομεν, καὶ ζέσας
οἶνω ἀθαλάσσω τὲ καὶ εὐώδει, εἴτα ἀνελόμενος καὶ ἐννυκτε-
ρεῦσαι ἀφείς, ἕτερον οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους⁹⁸ ἐπιχέων,
τοσοῦτον τῷ πλήθει, ὅσος ἦν ὁ ἐμπροσθεν δοθείς, καὶ τή-
ξας ἀφυλίσας τε ἐπιμελῶς, πρὸς κοτύλας ἐννέα τοῦ στέατος
ἐμβαλε σχοίνου ἀραβικῆς ὀλκὰς ζ'. εἰάν δὲ εὐωδέστερον ποιῇ-
σαι ἐθέλῃς, τοῦ ἄνθους ὀλκὰς μ', προσαπόδος δὲ καὶ φοίνι-

97) Verba συάγρειον — ὅμοια desunt in Ald. Sed habent Sera-
pion, Asulan., Marcell. Vergil. et reliqui.

98) C. N. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γεννώμενον.

ram ollam novam translaturum vino odorato perfundito, ac
eadem, quae prius, facito, donec omnis foetor evanuerit.
Liquatur et sine sale, ad certos praeprimis affectus, qui-
bus sal contrarius est; sed ita paratum non magnopere
albescit. Eodem quoque modo et pantherinus et leoninus,
aprinus etiam et camelinus et equinus aliorumque adipēs
praeparantur.

Cap. XCI. [Quomodo adeps aromatis sit imbuendus.]
Sebum vitulinum ac taurinum, nec non cervinum, ac
huius animalis etiam medulla aromatibus imbuenda sunt
sequenti modo: Quod odoratum reddi debet, demtis pel-
liculis, quo diximus modo eluatur, vinoque odorato, cum
marina haud mixto, ebulliat: tum ab igne tollatur ac ibi
pernoctet. Dein altero eiusdem generis vino ac eadem, qua
prius, mensura affuso ipsum colliquato et sedulo defaeca-
to: mox novem eius heminis schoeni arabici drachmas
septem adiicito. Quodsi fragrantius reddere cupiveris,
eiusdem floris quadraginta drachmas superaddito, cum pal-

κος καὶ κασσίας καὶ καλάμου τὰς ἰσας ὀλκὰς· ἀσπαλάθου τε καὶ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ὀλκὴν μίαν· μίξον δὲ καὶ κινναμώμου καὶ καρδαμώμου καὶ νάρδου ἀνὰ οὐγγίαν μίαν· πάντα δὲ ἔστω ὁλοσχερέστερα κεκομμένα· εἴτα ἐπίχει οἶνον εὐώδη καὶ ὑπέρειδε ἐπ' ἀνθρώκων πεπωματισμένον τὸ ἀρχαῖον, καὶ σύζεσον τρεῖς, ἄρας τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἕασον ἐννυκτερεῦσαι αὐτό· τῇ δ' ἐχομένη ἀπόχει τὸν οἶνον καὶ ἄλλον ἐπιδοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους σύζεσον⁹⁹ ἕως τρεῖς ὁμοίως, καὶ ἄφες· πρῶτ' δὲ ἀνελόμενος τὸ στέαρ, ἀπόχει τὸν οἶνον· ἐκπλύνας τε τὸ ἀρχαῖον καὶ καθάρας τὰ πρὸς τῷ πυθμένι καὶ τήξας διϋλίσας τε αὐτὸ, ἀπόθου καὶ χρῶ. Ἀρωματίζεται δὲ καὶ τὸ τεθειραπνευμένον τὸν αὐτὸν τρόπον· προστίφεται δὲ τὰ προειρημένα στέατα πρὸς τὸ ῥαδίως δέξασθαι τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν οὕτω· λαβὼν αὐτῶν ὅ,τι ἂν βούλοιο¹⁰⁰, ζέσον ἅμα οἶνω, συγκαθεῖς μυρσίνης κλάδον, ἐρπυλλόν τε καὶ κύπειρον, ἔτι δὲ ἀσπάλαθον ὁλοσχερέστερον κοπέντα· τινὲς δὲ ἐνι τούτων ἀροκοῦνται τῇ χρῇσει· ὅταν δὲ εἰς τρίτον ἀναζέσῃ, ἀνε-

99) Quamquam codices editionesque omnes σύζευξον habeant, cum Serapione et Saraceno, etiamsi in textum non receperit, ponimus σύζεσον.

100) C. ἤρεσκεν.

mae, cassiae et calami totidem singulorum drachmis, aspalathi et xylobalsami ana drachma una: adde et cinnamomi, cardamomi, nardi ana unciam unam. Omnia vero sint integre tusa. Dein affuso vino odorato vas operculo praeditum supra carbones firmiter collocato, ac ter omnia confervefacito, tumque vas ab igne remotum per noctem stare sinito. Postridie vino effuso, novoque eiusdem generis addito, ter simili modo confervefacito ac dimittito. Mane vero exempto adipe vinum effundito et, abluto vase purgatoque, quod imo subsidens haeserat, ipsum eliquato, novissime excolatum ad usum recondito. Quod ante praeparatum est, eodem modo aromatibus conditur. Prius inspissantur autem adipēs antedicti, ut facilius aromatum vim sibi asciscant, sequenti modo: Sumens eorum quodcunque volueris, cum vino fervefacito, simul immisso myrti ramulo, serpyllo ac cypero, insuperque aspalatho integre tuso. Nonnulli tamen ad hunc usum uno duntaxat horum contenti sunt. Cum autem tertio ebulliverit,

λόμενος πρῶως καὶ δι' ὀθόνης ὑλίσας, ἀρωμάτιζε, ὥς δεδήλω-
ται· ἔτι δὲ καὶ οὕτῳ πρόστυφε τὰ στέατα· κόψας ὅ, τι ἂν
αὐτῶν ἐθέλῃς, πρόσφατον δὲ καὶ ἀμιγῆς αἵματος, τὰ τε ἄλλα
ἔχον, ἃ πολλάκις εἴρηται, ἔμβαλε εἰς λόπαδα καινὴν· ἐπιχέας
τε οἶνον λευκὸν εὐώδη παλαιὸν, ὥς ὑπερέχειν δακτύλους ὀκτὼ,
σύζεσον, ἐλαφρῶ χρώμενος πυρὶ, ἕως τὴν σύμφυτον ὀσμὴν
ἀποβάλλῃ καὶ μᾶλλον οἰνίξῃ· εἴτα καθελὼν τὸ ἀγγεῖον καὶ
ψύξας, ἀνελοῦ στέατος μνᾶς β', καὶ βαλὼν εἰς λοπάδα, προς-
επιδοῦς τε τοῦ αὐτοῦ οἴνου κοτύλας δ', καὶ λωτίνου καρποῦ,
οὗ τοῖς ξύλοις οἱ αὐλοποιοὶ χρῶνται, κεκομμένου μνᾶς δ',
εἶπε πυρὶ κούφῳ, διηνεκῶς κινῶν· ὅταν δὲ τὴν στεατώδη ἀπο-
φορὰν ἀποβάλλῃ πᾶσαν, διϋλίσας αὐτὸ ψύχε· καὶ λαβὼν
ἀσπαλάθου κεκομμένου μνᾶν μίαν καὶ ἀμαρακίνου ἄνθους
μνᾶς τέτταρας, οἶνω φύρασον παλαιῶ, καὶ ἔασον μίαν νύκτα
πιεῖν· τῇ δ' ἐχομένη εἰς χύτραν κεραμεάν τριχουναίαν καινὴν
κάθευ αὐτὰ καὶ τὸ στέαρ· προσαπόδος δὲ καὶ χοὸς ἥμισυ
οἴνου καὶ σύζεσον ἅπαντα ὁμοῦ· ὅταν δὲ πάντων τῶν στυμ-
μάτων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν¹ ἀπολάβῃ τὸ στέαρ, καθ-

1) Ald. ἕως ἂν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν τῶν στυμμάτων ἀναλάβῃ.

leniter exemptum et linteo transfusum aromatibus, sicut
praeceptum est, imbuito. Sed et adipēs ita prius inspis-
santur. Adipem quemlibet recentem, sanguinis expertem
aliasque habentem notas, quas saepe tradidimus, ubi con-
tuderis, in patinam novam coniecito, et infuso vino albo
veteri odorato, quod digitorum octo altitudinem superet,
igne lento cenfervefacito, donec; deposito odore nativo,
vinum potius redoleat. At ubi deposito vase refrixerit,
duas adipis minas eximito ac in ollam mittito, adiectis
eiusdem vini heminis quatuor, fructus loti, eius nimirum,
cuius ligno tibiarum artifices utuntur, tusi minis quatuor,
ac lento igne assiduo agitando coquito. Postquam autem
omnem adipis nidorem abiecit, excolatum frigescere sini-
to. Tum sumtas aspalathi tusi minam unam, florum ma-
ioranae minas quatuor, ac veteri subactas vino, sinito no-
ctem unam combibere. Postridie in ollam fictilem novam
tricongialem ea simulque adipem demittito et addito vini
dimidio congio simul omnia fervefacito. Post ubi spis-
samentorum omnium et vim et odorem adeps asciverit,

ελὼν αὐτὸ καὶ διϋλίσας πῆξον² καὶ ἀπόθου· ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι θέλῃς, μίσγε σμύρνης λιπαρωτάτης ὀλκὰς ἢ, οἷῳ διαμείνας πολυτεῖ.

Τὸ δὲ ὀρνίθειον καὶ χήνειον στέαρ οὕτως ἂν εὐωδιασθῇ· λαβὼν οἷου τινὸς αὐτῶν τεθεραπευμένου κοτύλας δ', καὶ καθείς εἰς ὀστρακίην χύτραν, πρόσμιζον ἐρυσισκήπτρου καὶ ξυλοβαλσάμου, ἔτι δὲ φοίνικος ἐλάτης καὶ καλάμου ὀλοσχερῶς κεκομμένου ἀνὰ < ιβ', ἐπιδοῦς τε οἷου λεσβίου παλαιοῦ κύαθον α', θεῖς ἐπ' ἀνθρακιᾷς, καὶ σύξσον τρίς· εἴτα ἀνελόμενος ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ἄγγεῖον καὶ ἐάσας ψυχῆναι τὰ ἐν αὐτῷ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα· τῇ ἐχομένῃ τῆξον αὐτὰ καὶ διὰ ῥάκους λινοῦ καθαροῦ ὕλison³ εἰς καθαρὸν ἄγγεῖον· ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος κόγχῃ τὸ προειρημένον εἰς κεράμεον ἄγγεῖον βάλε καινόν, καὶ πωμάσας στεγανῶς ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ· χειμῶνος δὲ ταῦτα δραστεόν, ἐν γὰρ θέρει οὐ πηγνυται· τινὲς δὲ πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ τὴν πῆξιν,

2) Sic Lacuna. Sarac. maluit ψύξον. Vulgo τῆξον.

3) Cum Saraceno loco χύλison, quod hic minus aptum.

igne detractum excolatumque concreescere sinito et reponito. Quodsi odoratiorem reddere volueris, myrrhae pinguisssimae drachmas octo vino multorum annorum dilutas misceto.

Gallinaceum vero et anserinum adipem ita poteris fragrantem facere. Cuiusvis eorum curati heminas quatuor sumito et olla testacea excipito: ac aspalathi (erysisceptri), xylobalsami, insuperque palmae elates et calamii integre tusi ana drachmas duodecim admisceto, adiectoque vini lesbii veteris cyatho uno super prunis collocato ac ter confervefacito. Mox vase sublato ab igne, quae in eo sunt, diem unam noctemque refrigerescere sinito. Postridie liquata per pannum lineum mundum in vas purum excolato. Ubi vero coërit adeps, concha exemptum in fictile vas novum coniecito, quod operculo arcte clausum loco perfrigido reposueris. Ceterum haec hyberno tempore peragenda sunt, neque enim aestate adeps concreescit. Sunt, qui, quo facilius omnia coëant concrecant-

βραχὺ κηροῦ τυρρηνικοῦ μίσγουσιν· τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ ἄρωματιστέον καὶ τὸ ὕειον, ἄρκειόν τε καὶ τὰ ὅμοια.

Κεφ. εβ'. [Πῶς σαμψυχίζεται τὸ στέαρ.] Σαμψυχίζεται δὲ στέαρ οὕτω· λαβὼν τοῦ καλῶς τεθεραπευμένου ὅσον μνᾶν μίαν, ἔστω δὲ μάλλον ταύρειον, καὶ σαμψύχου ὠρίμου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ μίξον, καὶ μαγίδας ἀνάπλασον, ἐπιθήαινων⁴ δαφιλέστερον οἶνον, εἴτα ἀποθέμενος αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καὶ σκεπάσας, ἔασον νυκτερεῦσαι· πρωῒ δὲ εἰς κερAMEIAN χύτρον ἐμβαλὼν καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἔψε κούφως· ὅταν δὲ τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλλῃ τὸ στέαρ, διϋλίσας αὐτὸ καὶ ἔασας μεῖναι ὅλην τὴν νύκτα πεπωμασμένον καλῶς τῇ ἐπιούσῃ ἀνελόμενος τὸν τροχίσκον, καὶ προσαποψήξας⁵ τὴν ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρίαν, μίξον πάλιν σαμψύχου κεκομμένου, ὡς εἴρηται, ἄλλην μνᾶν μίαν ἥμισυ, καὶ ὡσαύτως ἀνάπλασσε μαγίδας, ποιῶν καὶ τὰ ἄλλα, ἃ προείρηται· ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐψήσας καὶ διϋλίσας, ἀφελὼν τε, εἴ τις ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρία ὑπάρχει, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ.

4) C. ἐπιχέας.

5) Cum Saraceno loco προσαποψήξας.

que, ceræ tyrrhenicæ momentum admiscent. Eadem vero arte suillus adeps et ursinus ceterique id genus aromatis imbuuntur.

Cap. XCII. [*Quomodo adeps maioranae odore imbuatur.*] Maioranae odore adeps tali modo imbuitur: Bene curati adipis, praeprimis taurini, minam unam sumito et maioranae maturae diligenter contusae sesquiminam misceto, atque insperso largiori vino offas conformato, quas in vase operto repositas pernoctare sinito. Postero mane in fictilem ollam immissas affusa aqua leniter coquito, cumque suum exuerit odorem adeps, ipsum excolatum ac operculo probe clausum totam noctem quiescere sinito. Postero die pastillo exemto, abstergito sordes, quae fundum petierant, iterumque maioranae contusae, uti dictum est, sesquiminam aliam adiecito, similiterque in offas cogito. Aliis quoque, quae ante diximus, peractis, decoctum colo traiecito, ac detracta, si qua fundo adhaeserit, spurcitie, loco perfrigido reponito.

Κεφ. εγ'. [Περὶ στέατος χηνείου καὶ ὀρνιθείου.] Εἰ δὲ ἀθεράπευτον στέαρ ἢ χήνειον ἢ ὀρνιθείον ἢ μόσχειον⁶ θέλῃ τις ἄσκητον διατηρῆσαι, οὕτω ποιητέον αὐτό· λαβὼν πρόσφατον, ὅποιον ἂν βούλοιο⁷, ἐκπλυνον ἐπιμελῶς, καὶ διαψύξας⁸ ἐπὶ κοσκίνου ἐν σκιᾷ, μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἔμβαλε εἰς ὀθόνην καθαρὰν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐκπίεσον βιαίως⁹, εἴτα λίνῳ διεύρας κρέμασον ἐν τόπῳ σκιερῷ· μετὰ δὲ ἡμέρας πολλὰς καινῷ ἀποδήσας χάρτη, ἀποτίθεσο ἐν καταψύχρῳ τόπῳ· ἄσκητα διαμένει καὶ ἐν μέλιτι ἀποτεθέντα.

Κεφ. εδ'. [Στεάτων δύνამις.] Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ στέατα πάντα θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀραιωτικὴν¹⁰. Τὸ μέντοι ταύρειον στύφει ποσῶς, καὶ τὸ βόειον καὶ τὸ μόσχειον· καὶ τὸ λεόντειον δὲ ἀναλογεῖ τούτοις· φασὶ δὲ αὐτὸ καὶ ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλεύουσιν εἶναι· τὸ δὲ ἐλεφάντειον καὶ ἐλάφειον ἔρπετὰ διώκει καταχρίομενον· τὸ δὲ αἰγίον στυπτι-

6) Lacun. legit ἐχιδνιον.

7) C. N. αλεῖ.

8) Lacun. legit διασεύσας.

9) C. N. et cod. Par. apud Goupyl. ἐρῶμένως.

10) Ald. et Asul. ἀρωματικὴν. Marcell. Vergil. primus, dein Cornarus nostram suaserunt lectionem esse praeferendam. Paull. lib. 7. p. 254. τὸ τῶν λεόντων στέαρ dicit esse διαφορητικώτατον.

Cap. XCIII. [*De adipe anserino et gallinaceo.*] Si quis vero haud ante curatum adipem anserinum, gallinaeceum, aut vitulinum a putredine tueri velit, id ita instituendum est. Recentem quemcunque volueris adipem assumptum diligenter eluito, et supra cribrum in umbra perfilandum aëri exponito: postquam siccatus fuerit, in linteam mundum iniicito et manibus vehementer exprimito: dein lino traiectum umbroso in loco suspendito, et post multos dies nova charta involutum loco perfrigido recondito. In melle quoque asservata pingua inputria permanent.

Cap. XCIV. [*Adipum vis.*] Vim habent adipēs omnes calefacientem, mollientem, rarefacientem. Taurinus autem adeps, ut et bubulus et vitulinus, quodammodo condensant. His affinis est leoninus, quem aiunt etiam insidiantibus resistere. Elephantinus vero ac cervinus peruncti serpentes fugant. At caprinus magis condensat, unde

κώτερον¹¹, ὅθεν δυσεντερικοῖς δίδεται σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοῖ καὶ τυρῶ καθυψόμενον, ἐγκλύζεται τε μετὰ πτισάνης χυλοῦ· εὐθετεῖ δὲ καὶ φθισικοῖς ἐν ῥοφήμασιν ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός, καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν ὠφελίμως δίδεται· τὸ δὲ τράγειον, διαλυτικώτατον ὄν, βοηθεῖ ποδαγρικοῖς, φουραθὲν σὺν αἰγὸς σφυράθοις καὶ κρόκῳ, καὶ ἐπιτιθέμενον· καὶ τὸ προβάτιον ἀναλογεῖ τούτῳ· ὑγιὼν δὲ ἀναλογεῖ¹² τοῖς περὶ ὑστέραν καὶ ἔδραν, ὁ καὶ πυρκαυστοῖς ἀρμόζει· τὸ δὲ ταριχηρὸν ὑγιὼν ὥς ὅτι παλαιότατον θερμαίνει καὶ μαλάσσει· οἶνω δὲ πλυνθὲν ἀρμόζει πλευριτικοῖς, σὺν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ ἀναληφθὲν, καὶ πρὸς οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καὶ σύριγγας· τὸ δὲ ὄνειόν φασιν οὐλὰς ὁμόχρους ποιεῖν· χήνειον δὲ καὶ ὀρνίθειον πρὸς τὰ γυναικεῖα καὶ ἐπὶ ῥήξεις χειλῶν καὶ προσώπων¹³ ἐπιμέλειαν καὶ ὠταλγίας ἀρμόζει· τὸ δὲ ἄρκειον δοκεῖ τριχοφυῆς εἶναι ἀλωπεκιῶν, καὶ χιμετλιῶσιν ἀρμόζει· τὸ

11) Hic est ille locus, qui Galeno (fac. simpl. 11. p. 330.) ansam prae-buit, Dioscoridem taxare, quod τὰ σημαινόμενα τῶν ἐλληνικῶν ὀνομάτων ignorarit. Στυπτικωτέραν enim δύναμιν sebo caprino tribui non posse, sed noluisse Diosc. δριμυτέραν ποιότητα exprimere. Mihi vero secus videtur. Στυπτικὸν cum στυφεῖν, σιύμμασι comparans Diosc. idem voluit dicere, quod ipse Galenus et Paullus, cum ταχέως πηγνύμενον edisserant τὸ στέαρ αἰγέιον.

12) Forte sphalma loco εὐθετεῖ.

13) Goupyl. legit in cod. πρὸς ὧτων.

et in intestinorum difficultatibus cum polenta, rhoë et caseo exhibetur, et cum ptisanæ etiam liquore infunditur. Iusculum ex iis etiam in sorbitione phthisicis prodest, ac iis, qui cantharidas hauserunt, utiliter propinatur. Hircinus dein, quippe qui validissime discutit, podagricis auxiliatur cum stercore caprino et croco subactus impositusque. Sed et huic ovillus cognatus est. Suillus autem ad matricis sedisque vitia commodus, qui et ambustis confert. Idem sale conditus et quam vetustissimus calefacit et mollit: vino vero lotus pleuriticis prodest. At cinere aut calce exceptus et oedematibus et inflammationibus fistulisque convenit. Asininum autem tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Anserinus dein et gallinaceus muliebribus malis congruunt, nec non ad labiorum rimas, ad curandam faciei cutem et contra aurium dolores. Ursinus calvitiei capillos restituere creditur ac pernionibus

δὲ τῆς ἀλώπεκος στέαρ πρὸς ὠταλγίας· τὸ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων ὀξυδερκὲς ἐγχριόμενον, ἀποτακέν ἐν ἡλίῳ καὶ μέλιτι μιγέν· τὸ δὲ τῆς ἐχίδνης πρὸς ἀμβλυωπίας¹⁴, ἔτι δὲ ὑποχύσεις ἐνεργεῖ, μιγέν κεδρία καὶ μέλιτι ἀττικῷ καὶ ἐλαίῳ παλαιῷ ἴσον· ἐκτιλθείσας δὲ τὰς ἐν μασχάλῃ τρίχας, πρὸς τὰς ῥίζας καταχρισθὲν καθ' ἑαυτὸ, πρόσφατον, ἐξιτήλους ποιεῖ.

Κεφ. ζε'. [Περὶ Μυελῶν.] Μυελῶν δὲ κράτιστός ἐστιν ἐλάφειος, εἴτα μόσχειος, καὶ μετὰ τοῦτον ταύρειος, εἴτα αἰγίος καὶ προβάτειος· συνίσταται δὲ θέρους τοῦ συνεγγίζοντος τῷ φθινοπώρῳ· ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς αἵμαλωπὶς καὶ οἶονεὶ σάρξ εὐθρυπτος ἐν τοῖς ὀστέοις εὐρίσκεται· ἔστι δὲ δύσγνωστος¹⁵, ἐὰν μή τις ἐξοστεύσας ἰδῇ καὶ ἀπόθῃται. Ἀπαντες δὲ εἰσι μαλακτικοὶ, ἀραιωτικοὶ, θεραπευτικοὶ¹⁶, πληρωτικοὶ ἑλκῶν· ὁ δὲ ἐλάφειος περικρισθεὶς καὶ θηρία διώκει. Θεραπεύεται ὁ πρόσφατος μαλαχθεὶς ὡς στέαρ, παραχέμενος¹⁷ ὕδατι, ἐκλεγομένων τῶν ὀστέων, εἴτα δι' ὀρό-

14) C. N. ἀλωπεκίας.

15) Omnes editiones δύνγνωστος. Lacuna legit interpositum ὁποῖον ἂν ᾔ.

16) Cum Plinio interpretes omnes θερμαντικοὶ intellexerunt, sed nusquam id in codicibus: ἀποθεραπευτικοὶ maluit Sarac. Equidem praeferrem ὀλισθητικοὶ, sed temeritatis arguerer.

17) Bene Sarac. loco vulg. παραχέμενον.

subvenit. Vulpinus medetur aurium doloribus. Fluviatilium piscium adeps inunctis oculis claritatem affert, siquidem in sole liquatus mellique admistus fuerit. Viperrinus contra oculorum hebetudines ac suffusiones etiam efficax est, additis cedriae, mellis attici et olei veteris aequis partibus. Pilos alis evulsos abolet, si recens ac per se ad radicem vestigia illinatur.

Cap. XCV. [De Medullis.] E medullis optima est cervina, tum vitulina, post hanc taurina, dein caprina et ovilla. Colliguntur vero aestatis ea parte, quae autumnio proxima est: aliis enim anni temporibus sanguinis concrementum et quasi caro friabilis in ossibus reperitur. Neque facile dignoscitur, nisi ab eo, qui ipsam ossibus extraxerit ac reposuerit. Omnes autem medullae molliunt, rarefaciunt, curant ulcera et explent. Cervina peruncta et venenatas arcet bestias. Curatur vero recens, adipis ad instar, selectis ossibus: nam et affusa aqua primum sub-

νης ὑλισθεῖς καὶ ὡσαύτως πλυνθεῖς, ἄχρις ἂν τὸ ὕδωρ καθαρόν γένηται· ἔπειτα ἐν διπλώματι τακίς, ἐπαναληφθείσης πτεροῦ τῆς ἐπινηχομένης ῥυπαρίας καὶ διὑλισθεῖς εἰς θυίαν, μετὰ τὸ παγῆναι ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγεῖῳ καὶ κινῶ, ἀπεξυσμένης ἐπιμελῶς τῆς ὑποστάθμης· εἰ δ' ἀθεράπευτον ἀποτίθεσθαι βούλει, ποίει πάντα, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρνιθείου καὶ χηνείου στέατος ὑπεδείξαμεν.

Κεφ. 55'. [Περὶ χολῆς πάσης.] Χολὴ πᾶσα ἀποτίθεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν τὴν πρόσφατον καὶ ἀποδήσας τὸ στόμα αὐτῆς λίνῳ, κάθεσο εἰς ὕδωρ ζέον, διαλιπὼν χρόνον τοσοῦτον, ὅσον ἂν τις τριῶν σταδίων δρόμον ἀνύσειεν¹⁸. εἶτα ἐξελὼν ξήραινεν ἐν τόπῳ σκιερῷ καὶ ἀνοτίστῳ· τὰς δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ λίνῳ ἀποδήσας, βάλε εἰς βικίον ὑελοῦν, ἔχον μέλι· καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου περιδῆσας τῷ στόματι τοῦ βικίου, πωμάσας ἀπόθου· εἰς δὲ πᾶσαι αἱ χολαὶ δριμύται, θερμαντικά, τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον κατὰ δύναμιν ἀλλήλων διαφέρουσιν· δοκοῦσι δὲ ἐπιτετάσθαι ἢ, τε

18) C. N. ἀναλώσειεν.

igitur, dein per linteum excolatur ac similiter eluitur, donec aqua pura conspiciatur. Super haec in duplici vase liquatur, exceptis penna sordibus innatantibus et in pilam transcolatur: postquam vero coërit, faece, quae subsidet, sedulo derasa, in fictili vase novo reponitur. Quod si libet haud prius praeparatam reponere, eadem omnia facito, quae de gallinaceo anserinoque adipe praecepimus.

Cap. XCVI. [De omni fellis genere.] Fel omne reconditur hoc modo: Acceptum recens, ubi os vesicae lino praeligaveris, in aquam fervidam deponito ac tamdiu demittito, dum quis trium stadiorum spatium conficeret: dein exemptum siccato loco umbroso ac minime humecto. Sed quod ad ocularia adhibiturus es, lineo filo deligatum in lagenulam vitream, quae mel habeat, demittito et circa lagenulae ostium obligato fili principio, operculum addito ac recondito. Omnia autem fellis genera acria sunt et calefaciunt: maioris tamen minorisve efficaciae ratione inter se differunt. Siquidem praestan-

τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ ἰχθύος τοῦ λεγομένου καλλιωνύ-
μου¹⁹, χελώνης τε θαλασσίας καὶ ὑαίνης· ἔτι δὲ πέρδικος
καὶ ἀετοῦ καὶ ἀλεκτορίδος λευκῆς καὶ αἰγὸς ἀγρίας· ἰδίως
ἀρμόζουσα πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις καὶ ἀγλῦς, ἀογεμά τε
καὶ τραχέα βλέφαρα· τῆς δὲ τοῦ προβάτου καὶ τοῦ τράγου
καὶ τοῦ σὺς ἔτι δὲ ἄρκτου ἐμπρακτικωτάτη ἐστὶν ἡ ταυρεία·
πᾶσαι δὲ προθυμίαν πρὸς διαχώρησιν ἐργάζονται, καὶ μᾶλ-
λον παιδίων, εἴ τις κροκίδα βαίνας προσθεῖη τῷ δακτυλίῳ²⁰.
ἡ δὲ ταυρεία ἰδίως ἐπὶ συναγγκιῶν διαχρίεται σὺν μέλιτι·
ἀποθεραπεύει τε τὰ ἐν δακτυλίῳ²⁰ μέχρις οὐλῆς· πυορροοῦντά
τε ὧτα καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ῥήξεις σὺν γάλακτι αἰγίῳ ἢ γυ-
ναικίῳ ἐνσταζομένη· πρὸς δὲ συριγμοὺς, σὺν πράσου χυλῷ·
εἰς τε τὰς τραυματικὰς ἐμπλάστρους²¹ μιννυμένη καὶ θηρια-
κὰς περιχρίστους· καὶ πρὸς φαγεδαινικὰ ἔλκη καὶ ὀδύνας αἰ-
δοίου καὶ ὀσχέου σὺν μέλιτι· πρὸς δὲ λέπρας καὶ πίτυρα σὺν
νίτρον ἢ γῆν κιμωλία σμῆγμα κράτιστον· καὶ ἡ προβατεία δὲ

19) Ald., Asul., Cornar., Marc. καλλιωνίου. Goupyl. et cod. C. καλλιωνύμων. Serapion iam calonomos.

20) Vulgo δακτύλῳ.

21) Lacuna addit ἀφλεγμάντους.

tioris effectus esse videntur fella scorpii marini, piscis, qui callionymus dicitur, testudinis marinae et hyaenae; itemque perdicis, aquilae, gallinae candidae et caprae sylvestris; quod quidem speciatim confert ad incipientes suffusiones, caligines, albugines et palpebrarum scabrities. Taurinum vero ovillo, hircino, suillo atque etiam ursino efficacius. Omnia vero proclivitatem ad alvi deiectionem producunt, praesertim infantibus, si quis eo delibutum lanae floccum ano admoverit. Taurino speciatim anginosi cum melle perunguntur, ac sedis ulcera ad cicatricem usque persanantur. Medetur et aurium fluxibus purulen- tis earumque rimis cum lacte caprino, tinnitui etiam cum porri succo instillatum. Miscetur insuper vulnerariis em- plastris et circumlitionibus, quae contra venenata parantur. Phagedaenicis ulceribus ac pudendi scrotique doloribus ex melle prodest. Lepras etiamnum et furfures cum nitro aut terra cimolia exterit expeditissime. Ovillum et ursi-

πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ ἀρκεία, ἐνδεέστεραι δὲ τυγχάνουσιν· ἐκλει-
χομένη δὲ ἡ ἀρκεία ἐπιληπτικούς ὠφελεῖ· ἡ δὲ τῆς χελώνης
πρὸς συνάγχας καὶ τὰς ἐπὶ τῶν παίδων νομᾶς ἐν στόματι,
καὶ ἐπιληπτικοῖς ἐντεθεῖσα ταῖς ῥίσιν· αἰγὸς δὲ ἀγρίας ἰδίως
νυκτάλωπας θεραπεύει ἐγχρισθεῖσα, καὶ ἡ τοῦ τράγου τὸ
αὐτὸ ποιεῖ, θύμιά τε αἶρει καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιώντων
ὑπεροχὰς καταχρισμένη καταστέλλει· ἡ δὲ ὕεα πρὸς τὰ ἐν
ὥσιν ἔλκη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ὠφελίμως παραλαμ-
βάνεται.

Κεφ. εΊ. [Περὶ Αἱμάτων.] Αἷμα χηνὸς καὶ ἐρίφου
καὶ νήσσης ἀντιδότοις χρησίμως μίγνυται· φάσσης δὲ καὶ τρυ-
γόνος καὶ περιστεῶς καὶ πέροδικος εἰς προςφάτους ὀφθαλμῶν
τρώσεις καὶ ὑποδρομὰς αἵματος καὶ νυκτάλωπας ἐγχρίεται·
ἰδίως δὲ τὸ τῆς περιστεῶς αἰμοῤῥαγίας τὰς ἐκ μηνίγγων
ἐπέχει· τὸ δὲ τοῦ τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐλάφου καὶ λαγωῦ
ὁπτιὸν ἀπὸ τηγάνου λαμβανόμενον δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς
ῥύσεις ἐφίστησι· μετ' οἴνου δὲ ποθὲν πρὸς τοξικὰ ποιεῖ· τὸ
δὲ τῶν λαγῶν θερμὸν καταχρίομενον ἐφήλιδας καὶ φακούς
θεραπεύει, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κυνῶν δὲ ποθὲν λυσσοδῆκτοις

num contra eadem pollent, sed minore efficacia praedita,
ac ursinum quidem linctu comitiales adiuvat. Fel testu-
dinis valet ad anginam et depascentia in infantium ore ul-
cera, idem naribus inditum comitialibus prodest. Sylve-
stris caprae felle peruncto peculiariter lusciosi sanantur.
Hircinum idem praestat, thymia quoque abolet et luxu-
riantes elephantiacorum protuberantias reprimit. Suillum
denique contra aurium ulcera ceteraque omnia utiliter
assumitur.

Cap. XCVII. [De sanguinis variis generibus.] San-
guis anseris, hoedi et anatis utiliter antidotis miscetur.
Palumbi autem, turturis, columbae ac perdicis recentibus
oculorum vulneribus, iisdem sugillatis ac lusciosis illini-
tur. Peculiariter vero columbae sanguis haemorrhagias e
meningibus sistit. Hirci autem, caprae, cervi et leporis
sanguis inassatus sartagine et assumtus dysenterias et coe-
liacorum profluvia inhibet. In vino potus contra venena
efficax est. Leporinus calens adhuc illitus faciei maculas
a solis ardore contractas et lentigines emendat. Caninus

καὶ τοξικὸν πεπωκόσιν ἁρμόζει· τὸ δὲ τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν ἐπιληπτικοῖς ἱστορεῖται ἁρμόζειν· θαλασσίας δὲ χελώνης σὺν οἴνῳ καὶ πιτύᾳ λαγωῦ καὶ κυμίνῳ πινόμενον ἁρμόζει πρὸς θηριοδήγματα καὶ φρύνου πόσιν· ταύρου δὲ αἷμα διαφορεῖ καὶ μαλάσσει σκληρίας καταπλασσόμενον μετὰ ἀλφίτων· τὸ δὲ τῶν ὀχευτῶν ἵππων σηπταῖς μίγνυται· τὸ δὲ τοῦ χαμαιλέοντος τρίχας ψιλοῦν ἐπὶ τῶν βλεφάρων πεπίστυται, καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων ὁμοίως· γυναικὸς δὲ τὸ ἐπιμήνιον περιαιφόμενον καὶ ὑπερβαινόμενον ἀσυλλήπτους δοκεῖ ποιεῖν γυναικας· ποδαγρικὰς δὲ ὀδύνας²² καὶ ἐρυσιπέλατα κουφίζει καταχρίόμενον.

Κεφ. ζή'. [Περὶ Ἀποπάτου.] Ἀπόπατος βοὸς νομάδος πρὸςφατος ἐπιτεθεὶς φλεγμονὰς τὰς ἐκ τραυμάτων προῦναι· ἐνελεῖται δὲ φύλλοις καὶ θερμαίνεται ἐπὶ θερμοσποδιᾷ, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται· καὶ ἰσχιάδος δὲ πυρίᾳ²³ προῦντική ἢ τοιαύτῃ ἐπίθεσις· σὺν ὅξει δὲ καταπλασθεῖσα σκληρίας²⁴ καὶ

22) Ald. sphalmate γυναικας.

23) Ald. πυρίας. Asulan. — Saracen. πυρία.

24) G. σκληρώματα.

commode propinatur a cane rabido demorsis iisque, qui toxicum hauserint. Testudinis terrestris epotum sanguinem comitialibus prodesse tradunt. Marinae autem testudinis cum vino, coagulo leporis et cumino potus contra venenatarum bestiarum morsus et haustum rubetae venenum convenit. Taurinus cum polenta impositus duritias discutit emollitque. At equorum admissariorum sanguis septicis medicamentis additur. Chamaeleonis similiterque viridum ranarum sanguine palpebrarum pilos aboleri creditum est. Menstruus vero feminae sanguis existimatur circumlitu, aut si super eo ingredientur, mulierum conceptum impedire. Podagricos denique dolores ac erysipelata illitus iuvat.

Cap. XCVIII. [De Stercore.] Stercus bovis armentalis recens impositum inflammationes ex vulneribus lenit: foliis autem involutum in cinere calente calefit, atque ita imponitur. Simili modo fotu applicitum coxendicis cruciatus mitigat. Ex aceto vero cataplasmatibus vice imposi-

χοιράδας διαλύει καὶ φύγεθλα· ἰδίως δὲ ἄρρενος βοὸς βόλβι-
τον ὑστέραν προπεπιτωκυῖαν ὑποθυμιώμενον ἀποκαθίστησι·
διώκει δὲ καὶ κώνωπας θυμιαθέν· αἰγῶν δὲ σπύραθοι, μά-
λιστα ὀρεινῶν, πινόμεναι σὺν οἴνῳ, ἵκτερον ἀποκαθαίρουσιν·
σὺν ἀρώματι δὲ ποθεῖσαι ἔμμηνα κινουῖσι καὶ ἔμβρυα ἐκβάλ-
λουσι²⁵· ξηραὶ δὲ λείαι σὺν λιβανωτῶ προστεθεῖσαι ἐν ἐρίῳ,
γυναικεῖον ῥοὺν ἐπέχουσι, καὶ τὰς ἄλλας αἰμοῤῥαγίας σὺν
ὄξει στέλλουσι· καεῖσαι δὲ ἄλωπεκίας θεραπεύουσι, μετ'
ὄξους ἢ ὄξυμέλιτος καταχρίόμεναι· σὺν ὄξυγγίῳ δὲ καταπλασ-
σόμεναι ποδαγρικοὺς ὠφελούσιν· ἐψηθεῖσαι δὲ μετ' ὄξους ἢ
οἴνου ἐπιτίθενται πρὸς ἑρπετῶν δῆγματα καὶ ἑρπητας καὶ
ἐρυσσιπέλατα καὶ παρωτίδας· καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν ἢ δι' αὐτῶν
καῦσις ὠφελίμως παραλαμβάνεται τοῦτον τὸν τρόπον· ἐπὶ
τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ ἀντίχειρος, συνεγγίζον δὲ τῷ καρπῷ
κοῖλον, προὔποθεῖς ἑριον ἐλαίῳ βεβοημένον, ἐπιτίθει κατὰ
μίαν σπύραθον πυριῶν, ἄχρις ἂν ἡ αἰσθησις διὰ τοῦ βρα-
χίονος ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ καὶ παύῃ· καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη
καῦσις ἀραβική· Ἡ προβάτων δὲ ἄφοδος σὺν ὄξει κατα-

25) Lacun. κτείνουσι.

tum duritias, strumas et glandularum tumores discutit. Speciatim vero bovis masculi fimus prolapsum uterum suffitu restituit, accensi quoque nidore culices abiguntur. Caprarum, praesertim in montibus degentium, stercus ex vino bibitum regium morbum emendat, cum aromatibus vero potum menses ciet et fetus eiicit. Siccum tritumque et cum ture in vellere appositum fluxum muliebrem cohibet aliasque sanguinis eruptiones ex aceto compescit. Ustum ac cum aceto aut oxymelite illitum calvitiei medetur. Cum axungia vero cataplasmate adhibitum podagrieis opitulatur. Decoetum in aceto aut vino imponitur ad serpentium morsus, herpetas, erysipelata, parotides. Quin et ischiadicis ustio eorum ope administratur utiliter hunc in modum: In eo cavo, quod est inter pollicem et indicem, qua parte pollex carpo committitur, lana oleo imbuta prius substernitur, ac dein singulatim imponuntur fimi caprini ferventes pilulae, donec sensus per brachium ad coxendicem perveniat doloremque mitiget, atque adustio talis arabica appellatur. At vero stercus ovillum ex

πλασθεῖσα ἐπινυκτίδας, ἥλους, θύμους, ἀκροχορδόνας ἰᾶται· πυρίκαυστα δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ ληφθεῖσα· ὑὸς δὲ ἀγρίου ξηρὰ μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου ποθεῖσα αἵματος ἀναγωγὴν ἴσχει καὶ χρόνιον ἄλγημα πλευρᾷς πραῦνει, ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα μετ' ὄξους πινομένη· στρέμματα δὲ θεραπεύει ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ῥοδίνῃ· ὄνων δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων αἰμορροαγίας ἴστησιν, ὡμὴ τε καὶ κεκαυμένη ὄξει μιγεῖσα· ἡ δὲ τοῦ ἐξ ἀγέλης ὄντος ποηφάγου ξηρὰ χυλισθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα σκορπιοπλήκτοις σφόδρα βοηθεῖ· περιστερᾷς δὲ θερμαντικώτερα καὶ καυστικώτερα χρησίμως ὡμῆλύσει μιγνυμένη· σὺν ὄξει δὲ χοιράδας διαφορεῖ· ἀνδρακὰς τε περιρρήττει σὺν μέλιτι καὶ λινოსπέρμῳ καὶ ἐλαίῳ λεανθεῖσα· πυρίκαυστά τε θεραπεύει· καὶ ἡ τῶν ἀλεκτοριδῶν δὲ ταυτὰ ποιεῖ, ἐνδεδέστρον μέντοι· πλὴν ἰδίως πρὸς μύκητας θανασίμους καὶ κώλου ἀλγήματα ἀρμόζει, μετ' ὄξους ἢ οἴνου πινομένη· πελαργοῦ δὲ σὺν ὕδατι ποθεῖσα ἐπιληπτικοῖς ἀρμόζειν πιστεύεται· γυπὸς ὑποθυμιαθεῖσα ἔμβρουα ἐκτινάσσειν παραδέδοται· μυῶν λεῖα σὺν ὄξει ἀλωπεκίας καταχριομένη θεραπεύει· σὺν λιβα-

aceto impositum sanat epinychidas, clavos, verrucas, quae thymi vocantur, et quae pensiles sunt; itemque ambusta cerato rosaceo exceptum. Aprinum autem aridum in aqua aut vino potum sanguinis reiectionem sistit, ac diuturnum sedat lateris dolorem. Sed et ad rupta convulsaeque ex aceto bibitur: luxatis vero exceptum cerato rosaceo medetur. Porro tam asinorum quam equorum fimum, sive crudum sive crematum, addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentinorum vero, qui herba pascuntur, siccum stercus vino imbutum et bibitum a scorpione ictis magnopere auxiliatur. Columbinum, quoniam vehementius calefacit ac urit, farinae crudae utiliter admiscetur, et ex aceto quidem strumas discutit, carbunculos vero émarginat cum melle, lini semine et oleo tritum: nec non ambustis quoque medetur. Gallinaceum eadem, sed malignius, praestat. Speciatim tamen contra letales fungos et colicos dolores confert, si ex aceto aut vino bibatur. Ciconiae vero fimum ex aqua potum comitialibus prodesse creditur. Vulturis suffumigatum fetum excutere traditur. Murinum cum aceto tritum illitumque calvitiei medetur:

νωτῶ δὲ καὶ οἰνομέλιτι πινομένη λίθους ἐκκρίνει· προστιθέ-
 μενα δὲ παιδίοις τὰ μυόχοδα κοιλίαν πρὸς ἐκκρισιν ἐρεθίζει·
 κυνὸς δὲ ἢ ἐν τοῖς κυνοκαύμασι ληφθεῖσα, ξηρὰ πινομένη
 μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, κοιλίαν ἐφίστησιν· ἢ δὲ τῶν ἀνθρώ-
 πων πρόσφατος καταπλασθεῖσα, ἀφλέγμαντα μετὰ τοῦ πα-
 ρακολλᾶν φυλάττει τὰ τραύματα· ξηρὰ δὲ μετὰ μέλιτος δια-
 χρισμένη, ἐπὶ συναγχικῶν βοηθεῖν παραδίδοται· ἢ δὲ τοῦ
 χειρσαίου κροκοδείλου ἀρμόζει ἐπὶ τῶν γυναικῶν πρὸς εὐ-
 χροίαν καὶ στίλβωσιν τοῦ προσώπου²⁶. Καλλίστη δὲ ἢ λευ-
 κοτάτη²⁷ καὶ εὐθρυβής, κούφη τε ὥσπερ ἄμυλον, ταχέως τε
 χυλουμένη ὑπὸ ὕγρου· διατριβεῖσά τε ὑποξυς καὶ ζυμίζουσα
 τὴν ὀσμὴν· δολίζουσι δὲ αὐτὴν, ψάρας ὀρύξῃ τρέφοντες καὶ
 τὴν ἄφοδον ὁμοίαν οὖσαν πωλοῦντες· οἱ δὲ, ἄμυλον ἢ κι-
 μωλίαν φυρῶντες καὶ χροῖζοντες [ἀγχοῦση]²⁸ δι' ἀραιοῦ
 κοσκίνου, εἰς ὀλίγον ἀπηθοῦσι, καὶ ξηρὰναντες ὡς σκωλήκια
 πολοῦσιν ἀντὶ ταύτης. [ἀνθρώπων δὲ ξηρὰν σὺν μέλιτι φυ-

26) Ald. τῶν προσώπων.

27) E Plinio iam Marc. Vergil. sic loco vulg. λεπτοτάτη.

28) Asulan. ἀγχοῦση, ubi Ald. ἐπ' ὀλίγον.

cum ture vero et mulso potum calculos expellit. Sed et
 subditae infantibus muscerdae alvum ad deiectionem la-
 cessunt. Caninum stercus, quod per caniculae ardores
 exceptum fuerit, aridum cum vino aut aqua potum, al-
 vum cohibet. At humanum recens cataplasmatibus vice im-
 positum vulnera ab inflammatione vindicat, simul vero
 glutinat. Siccum autem cum melle perunctum anginosi
 auxiliari traditur. Stercus crocodili terrestres mulieribus
 confert ad colorem faciei nitoremque producendum. Opti-
 mum vero, quod candidissimum et friabile, amyli modo
 leve, in humore statim eliquescit, atque, dum teritur,
 subacidum est et fermentum redolet. Sunt, qui id ven-
 dant adulteratum fimo non dissimili sturnorum, quos oryza
 paverunt. Alii amyllum aut cimoliam subigunt, et adscito
 colore [anchusae] per rarum cribrum paullatim perco-
 lant et siccant, ut vermiculorum specie loco genuini ven-
 dant. [Ceterum humanum stercus siccum melle subactum

ραθεῖσαν καὶ ἐπιτεθεῖσαν τῷ λάρυγγι, ὥς καὶ ἡ τοῦ κυνὸς, συναγχοῖς βοηθεῖν ἐν ἀρρώτοις²⁹ εὐρομεν.]³⁰

Κεφ. εθ'. [Περὶ Οὖρων.] Οὖρον ἀνθρώπου τὸ ἴδιον ποθὲν πρὸς ἐχίδνης δῆγματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς θανάσιμα καὶ ἀρχομένους ὑδρωπας, καὶ πρὸς δῆξιν τῶν θαλασσίων ἐχίνων³¹ καὶ σκορπίου θαλασσίου καὶ δράκοντος ἐπαντλούμενον· τὸ δὲ κυνῶν ἐπ' ἀντίλημα κυνοδήκτοις· καὶ πρὸς λέπρας καὶ κνησμοὺς σμηῖγμα σὺν νίτρῳ· τὸ παλαιὸν σμηκτικώτερον ἀχώρων, πιτύρων, ψωρῶν, ἐκζεσμάτων· νομάς τε ἐπέχει καὶ τὰς ἐν αἰδοίοις· ἐγκλυζόμενον καὶ ὦτα πυορροοῦντα στεγνοῖ· ἐμβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σκώληκας, ἐψόμενον ἐν σιδίοις ῥόας· τὸ δὲ τοῦ ἀφθόρου παιδὸς καταρροφούμενον ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει· ἐψηθὲν δὲ ἐν χαλκῷ σὺν μέλιτι οὐλὰς καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλὺς ἀποσμήχει· κατασκευάζεται δὲ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ κυπρίου χαλκοῦ ἁρμόζουσα ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ κόλλα· ἡ δὲ ὑποστάθμη τοῦ οὖρου καταχρη-

29) Sic cod. Par. apud Goupyl. ἀναντιρρότῳ. Ald.

30) Uncinis inclusa in Ald. et Goupyli cod.; similia quoque Hermolaus Barbar. iam in versione.

31) Marc. Vergil. et Cornar. e Plinio loco vulg. ἐχιδνῶν.

et gutturi impositum, sicut et caninum, anginosi opitulari in arcanis, aut turpibus etiam invenimus.]

Cap. XCIX. [De Urinis] Humanam urinam suam cuique bibere prodest contra viperæ morsus et letalia pharmaca, hydropemque incipientem: prodest etiam ea fovere echinorum marinorum, scorpionis itidem marini draconisque ictus. Canina rabidi canis morsibus perfundendis idonea est: lepras quoque et pruritus, nitro addito, exerit. Vetus etiam achoras, furfures, scabiem fervidasque eruptiones potentius extergit, quin et ulcera depascentia, etiam genitalium, coercet. Purulentis quoque auribus infusa pus condensat, et in malicorio cocta animalcula (quæ forte in aures irrepserint) eiicit. Pueri innocentis absorbta urina anhelantibus confert, cocta vero in aereo vase cum melle cicatrices, albugines et caligines emendat. Quinetiam ex ea et aere cyprio idoneum auro ferruminando gluten paratur. Sedimentum urinae erysi-

σθεῖσα ἐρυσιπέλατα παύει· ἀναξισθεῖσα δὲ σὺν κυπρίνῳ καὶ προστεθεῖσα ὀδύνην ὑστέρας παρηγορεῖ, ὑστερικῶς πνιγόμε-
νας κουφίζει, βλέφαρά τε ἀποσμήχει, καὶ οὐλὰς τὰς ἐν ὀφ-
θαλμοῖς ἀποκαθαίρει· τὸ δὲ ταύρειον σὺν σμύρνῃ λειανθὲν
καὶ ἐνσταγὲν, ὠταλγίας παρηγορεῖ, καὶ τὸ σάγγριον δὲ τῆς
αὐτῆς ἔχεται δυνάμειος· ἰδιαίτερον δὲ τοὺς ἐν κύστει λίθους
θρύπτει καὶ ἐκκρίνει πινόμενον· αἰγὸς δὲ ὕδρωπα τὸν ὑπὸ ³²
σάρκᾳ πινόμενον μετὰ νάρδου στάχνος καθ' ἑκάστην ἡμέραν
σὺν ὕδατι κυάθων πλήθος β' ἄγειν οὖρα καὶ ³³ κοιλίαν, ἰα-
σθαι δὲ καὶ ὠταλγίας ἐνσταζόμενον, ὄνου δὲ παραδέδοται
νεφριτικούς ὑγιάζειν.

Κεφ. ρ'. [Περὶ Λυγγοῦριου.] Τὸ δὲ τῆς λυγγός, ὃ
δὴ λυγγοῦριον καλεῖται, ἅμα τῷ ἐξουρηθῆναι λιθοῦσθαι
(μάτην) ³⁴ πεπίστευται· διὸ καὶ ματαίαν ἔχει τὴν ἱστορίαν·
ἔστι γὰρ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐνίων ἤλεκτρον πτερυγοφόρον·
ὅπερ ποθὲν σὺν ὕδατι στομάχῳ καὶ ρευματιζομένη κοιλίᾳ
ἀρμόζει.

32) Mallem ἀνὰ σάρκα legere, cum etiam Marcellus asterisco no-
taverit: sed dicitur etiam Hippocraticis ὕδρωψ ὑποσαρκίδιος (de morb.
1. p. 447. Foës.)

33) Vulgari κατὰ substituit Saracenus e Serap.

34) Inserendum credidit Sarac.

pelata illitu mitigat. Fervefactum cum cyprino apposi-
tumque uteri dolorem demulcet, ex utero strangulatas
levat, palpebras deterget, et oculorum cicatrices expurgat.
Taurinum lotium cum myrrha tritum et instillatum dolo-
res aurium lenit. Aprinum iisdem viribus praeditum est,
sed peculiariter vesicae calculos potu comminuit et expel-
lit. Caprinum traditur ad hydropem inter cutem cum spica
nardi binisque aquae cyathis quotidie bibitum urinas du-
cere et alvum, instillatum vero aurium doloribus mederi.
Asinino denique ferunt nephriticos sanari.

Cap. C. [De Lyncurio.] Lyncis urinam, quam
lyncurium appellant, simul ac meitu rlapidescere, frustra
creditum est: ideo et vana, quae de eo fertur, historia.
Est enim succinum, quod a nonnullis appellatur pterygo-
phorum, quod potum cum aqua stomacho alvoque flu-
xione laboranti convenit.

Κεφ. ρα'. [Περὶ Μέλιντος.] Μῆλι πρωτεύει τὸ ἀττικὸν καὶ τούτου τὸ ὑμήτιον καλούμενον, εἴτα τὸ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Σικελίας, ὑβλαῖον³⁵ καλούμενον. Ἔστι δὲ δοκιμώτερον τὸ γλυκύτερον καὶ δομινύ, εὐωδέστερον, ὑπόξανθον, οὐχ ὑγρὸν, ὀλκιμον δὲ καὶ εὐτόνον, καὶ ἐν τῷ ἐλκυσθῆναι ἀνατρέχον ὥς ἐπὶ τὸν δάκτυλον. Δύναμιν δὲ ἔχει σημητικὴν, ἀναστοματικὴν, ὑγρῶν προκλητικὴν· ὅθεν ἀρμόζει ἔλκεσι ῥυπαροῖς καὶ κόλποις ἐγκλυζόμενον· ἐψηθὲν δὲ καὶ ἐπιτεθὲν παρακολλᾷ τὰ ἀφεστώτα σώματα, λειχῆνάς τε θεραπεύει ἐψόμενον μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς καὶ καταχριόμενον· ἥλους δὲ τοὺς ἐν ὥσιν³⁶ καὶ ἀλγήματα σὺν ἀλσιν ὀρυκτοῖς³⁷ λείοις ἐνσταζόμενον χλιαρόν· καὶ φθείρας καὶ κόνιδας φθείρει καταχριόμενον· λειποδέρμους τε τοὺς μὴ ἐκ περιτομῆς ἀποκαθίστησι, μαλασσομένης τῆς πόσθης τῷ μέλιτι, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου, ἐφ' ἡμέρας λ'· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ περὶ βρόγχον καὶ παρίσθμια καὶ συνάγχας, διακλυζόμενον³⁸ καὶ ἀναγαγαριζό-

35) Vulg. σύμβλιον. Marc. Vergil. multus est, ut probet, aliter legi hic non posse.

36) Marcell. legit in cod. ἥλους ἐν ποσίν.

37) Marcell. legit ὀρυκτοῖς.

38) Marc. Vergil. loco vulg. διαχριόμενον.

Cap. CI. [De Melle.] Principem locum obtinet mel atticum, inque eo hymettium dictum, tum quod e Cycladibus insulis petitur, itemque quod e Sicilia, hyblaeum cognomine. Magis probatur dulcius et acre, odoratius, subflavum, minime liquidum, sed ductile firmumque, quodque, dum trahitur, in digitos fere resilit. Vim autem habet abstergentem, oscula vasorum aperientem, humores evocantem, unde in sordida ulcera sinusque commode infunditur. Decoctum ac impositum disiunctas partes agglutinat, lichenibus quoque medetur, coctum cum alumine liquido et illitum. Itemque aurium sonitui et dolori cum sale fossili trito tepidum instillatur. Pediculos ac lendes illitum enecat. Verpis seu curtis glandem, quae citra circumcisionem nudata sit, in integrum restituit, si melle praeputium, a balneo potissimum, ad dies triginta emollitur: depurgat, quae pupillis caliginem offundunt: gutturis etiamnum et tonsillarum inflammationibus et anginis me-

μενον θεραπεύει· κινεῖ δὲ καὶ οὖρα, καὶ βηξὶν ἀρμόζει, καὶ τοῖς ὑπὸ ἐρπετῶν δηχθεῖσι· καὶ πρὸς μήκωνος πόσιν μετὰ ῥοδίνου θερμὸν λαμβανόμενον, καὶ πρὸς μύκητας καὶ λυσοδῆκτους ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον. Ἔστι μέντοι τὸ ὤμὸν φρυσσωδὲς κοιλίας καὶ βηχὸς ἐρεθιστικόν, ὅθεν ἐξηφρισμένῳ δεῖ χοῆσθαι· πρωτεύει δὲ τὸ ἐαρινόν, εἶτα τὸ θερινόν· τὸ δὲ χειμερινόν παχύτερον ὢν χειρόν, [καὶ ἐξανθισμοὺς ποιοῦν]³⁹.

Κεφ. ρβ'. [Περὶ Μέλitos ἐν Σαρδωνίᾳ.] Τὸ δὲ ἐν Σαρδωνίᾳ γιννόμενον μέλι πικρὸν διὰ τὴν τοῦ ἀψινθίου νομῆν· ἀρμόζει δὲ πρὸς ἐφήλιδας καὶ στίλους τοὺς ἐν προσώπῳ καταχρισθέν.

Κεφ. ργ'. [Περὶ Μέλitos ποντικοῦ.] Γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ποντικῇ κατὰ τινας καιροὺς διὰ τινων ἀνθῶν ιδιότητα μέλι, ὃ τοὺς φαγόντας ἐξίστησι μετὰ ἐφιδρώσεως· βοηθοῦνται δὲ πῆγανον ἐσθίοντες καὶ τάρικος, καὶ οἰνόμελι πίνοντες, ὅσάκις ἂν ἐμέσσωσι τὰ αὐτὰ προσφερόμενοι·

39) Sic Asulan., Cornar., Goupyl. et Sarac.; *ξηρανθέντους ποιοῦν* cod. C. et Ald.; *ἐριθάκην ὄζον* Hermol. Barb. et Marcell.; *ἐρείκην ὄζον* Plinius legisse videtur.

detur, collutu vel gargarismate. Urinas quoque ciet et tussi convenit, ut et iis, quos serpentes momorderint: itemque contra haustum meconium, si cum rosaceo calidum assumatur. Quin et contra fungos (venenatos) et rabidi canis morsus delinctum potumque proficit. Attamen crudum alvum inflat et tussim irritat, qua de causa despumato utendum est. Ceterum primas tenet vernum, dein aestivum: hybernium vero crassius est et deterius [et exanthemata prolicit.]

Cap. CII. [*De melle sardoo.*] Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est propter absinthii pastum. Expedit autem adversus maculas solis ardore contractas et alias, quae in facie apparent, illitum.

Cap. CIII. [*De melle pontico.*] Gignitur Heracleae in Ponto quibusdam anni temporibus, ob peculiarem florum nonnullorum indolem, mel, quod, qui comederint, mente alienat cum sudore profuso. His vero succurritur, si rutam ac salsamenta ingesserint, mulsumque biberint, eademque toties resumserint, quoties vomuerint. Acre au-

ἔστι δὲ δριμύ, καὶ παρμούς· κατὰ τὴν ὄσφρησιν κινοῦν·
θεραπεῖον ἔφηλιν καταχρισθὲν μετὰ κόστου, μετὰ δὲ ἄλως,
πελιώματα αἶθρον.

Κεφ. ρδ'. [Περὶ Σακχάρου μέλιτος.] Καλεῖται δέ τι
καὶ σάκχαρον, εἶδος ὃν μέλιτος ἐν Ἰνδία καὶ τῇ εὐδαίμονι
Ἀραβία πεπηρότος, εὐρισκόμενον ἐπὶ τῶν καλάμων, ὅμοιον
τῇ συστάσει ἁλσὶ, καὶ θραυόμενον ὑπὲρ τοῖς ὁδοῦσι, καθά-
περ οἱ ἄλλες· ἔστι δὲ εὐκοῖλιον, εὐστόμαχον, διεθὲν ὕδατι
καὶ ποθὲν· ὠφελοῦν κύστιν κεκακωμένην καὶ νεφρούς· κα-
θαίρει δὲ καὶ τὰ τὰς κόρας ἐπισκοτοῦντα ἐπιχρίόμενον.

Κεφ. ρε'. [Περὶ Κηροῦ.] Κηρὸς ἄριστος ἐστὶν ὁ
ὑπόκιρρός καὶ ὑπολίπαρος, εὐώδης τε καὶ ποσὴν μελιτώδη
ἀποφορὰν ἔχων, ἔτι δὲ καθαρός καὶ γένει ποντικός ἢ κρητι-
κός· ὁ δὲ ἔκλευκος, τῇ φύσει δὲ λιπαρός, δευτερεύει. Λευκαν-
τέον δὲ κηρὸν οὕτω· κατακνίσας αὐτοῦ τὸ λευκὸν καὶ καθα-
ρὸν⁴⁰, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινὴν, καὶ ἐπιχέας θαλάσσης πε-
λαγίας τὸ αὐταρκές, ἔψε βραχὺ νίτρον προσεμπάσας· ὅτε δὲ

40) C. λιπαρόν.

tem est et olfactum sternutationem producit. Cum costo
illitum maculas a sole contractas emendat, at cum sale
sugillata tollit.

Cap. CIV. [De Saccharo mellis.] Vocatur et quid-
dam saccharum, genus nimirum mellis in India et Arabia
felici concreti, quod in arundinibus reperitur, quoad
molem salem aemulans, ac dentibus etiam salis modo fra-
gile. Facilem id alvum reddit stomachoque utile est, aqua
dilutum potumque. Vexatae vesicae renibusque auxilia-
tur. Quin et illitum ea discutit, quae pupillis tenebras
offundunt.

Cap. CV. [De Cera.] Cera optima est subfulva,
pinguiuscula, odorata et halitum submelleum spirans, in-
super pura et genere pontica aut cretica. Secundum lo-
cum obtinet exalbida suaeque natura pinguis. Candida
vero redditur cera hoc modo: Albida eius et pura frusta
conciisa in ollam novam immitte, infusus aquae marinae
ex alto petita quantum sufficit, insperso etiam nitri mo-

ἀναζέσει δις ἢ τρίς, καθέλων τὴν χύτραν καὶ ἐάσας ψυχθῆ-
ναι, ἀνελού τὸν τροχίσκον, καὶ ἀποξύσας εἴ τις περὶ αὐτὸν
ὑπάρχει ῥυπαρία, ἔψε ἐκ δευτέρου, ἄλλο θαλάσσιον ὕδωρ
ἐπιδούς, ἀναζέσαντος δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ, ὡς δεδήλωται,
ἀνελού τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ λαβὼν καινοῦ χυτρι-
δίου τὸν πυθμένα, προνενοτισμένον ὕδατι ψυχρῷ, κάθε-
πράως εἰς τὸν κηρὸν, ἀκροθιγῶς ἐμβάπτων⁴¹ πρὸς τὸ ἐλά-
χιστόν τι αὐτοῦ ἀφελκεσθαι καὶ καθ' ἑαυτοῦ πήγνυσθαι·
ἀνελόμενος δὲ τὸν πρῶτον κυκλίσκον ἀφαιροῦ, καὶ ἐκ δε-
τέρου κάθε- τὸν πυθμένα ψύχων ὕδατι· καὶ τὸ αὐτὸ ποιεῖ,
ἕως ἂν ἅπαντα ἀναλάβῃς· λοιπὸν λίνῳ διάρας τὰ κυκλίσκια
διεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων κρέμασον· ἡμέραν μὲν εἰς ἥλιον συν-
εχῶς ἐπινοτίζων αὐτὰ· νυκτὸς δὲ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθει,
ἕως ἂν λευκὰ γένηται· εἰ δὲ ἄγαν τις θέλει λευκὸν ποιῆσαι,
τὰ μὲν λοιπὰ ὡσαύτως ἐνεργεῖτω, ἐψέτω δὲ πλεονάκεις· τι-
νὲς δὲ ἀντὶ πελαγίας θαλάσσης, ἐν ἄλμῃ δριμυτάτῃ ἔψουσι
τὸν προειρημένον τρόπον ἅπαξ ἢ δις· εἴτα ἀναιροῦνται λα-
γηνίῳ λεπτῷ καὶ περιφερεῖ, λαβὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχοντι· εἴτα
κυκλίσκια ἐπὶ πόας πυκνῆς ἡλιαῖζουσιν⁴², ἕως ἂν λευκότατος

41) Ο. θίξει δὲ ὅμοιον παιῶν.

42) C. πιέζουσιν.

mento. Cumque iterum tertiove offerbuerit, remota olla
refrigescere sinito. Tum vero cerae pastillum eximito,
derasaque sorde, si quae adhaeserit, alia addita marina
iterum coquito: cumque cera denuo, uti praeceptum est,
inferbuerit, vas ab igne summoveto, ac novae ollulae fun-
dum prius frigida madefactum leniter in ceram demittito,
idemque tantisper facito, dum ceram totam exceperis.
Tandem orbiculos filo lineo sublato ita suspendito, ut a
se invicem distent: ac interdum ipsos assiduo ad solem
irrorato, noctu vero lunae exponito, donec omnino albe-
scant. Quodsi ceram candidissimam fieri cupiveris, cetera
omnia eodem modo peragito, saepe vero recoquito. Nec
desunt, qui vice marinae ex alto petitaе in muria acerri-
ma semel aut iterum antedicto modo coquunt: dein la-
guncula tenui ac tereti, ansam habente, eximunt, postea or-
biculos super densa herba dispositos insolant, donec can-
didissima evaserit. Suadent vero, verno tempore id opus

γένηται· παραινοῦσι δὲ ἕαρος ἐπὶ τοῦτο ἔρχεσθαι, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τῇ σφοδρότητι ἀνεῖται καὶ νοτίδα παρέχει, πρὸς τὸ μὴ τήκεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶς κηρὸς θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικὴν τε μετρίως· μίγνυται δὲ καὶ ἐν ῥοφήμασιν ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν, καταπινόμενος δὲ μεγέθη κεγ-
χριαῖα δέκα, οὐκ ἔῃ τυροῦσθαι ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν τὸ γάλα.

Κεφ. ρζ'. [Περὶ Προπόλεως.] Πρόπολιν παραληπτέον τὴν ξανθὴν καὶ εὐώδη καὶ στυρακίζουσαν, μαλακὴν τε ἐν τῷ ὑπερξήρῳ καὶ μαστίχης τρόπον ἐφελκομένην· ἔστι δὲ θερμαντικὴ ἄγαν καὶ ἐπισπαστικὴ καὶ σκολόπων ἐλκυστικὴ· ἀρήγει δὲ καὶ βηξὶ παλαιαῖς ὑποθυμωμένη, αἶρει δὲ καὶ λειχῆνας ἐπιτιθεμένη· εὐρίσκεται δὲ περὶ τοῖς στόμασι τῶν σμηνίων, φύσει κηροειδής.

Κεφ. ρζ'. [Περὶ Πυρῶν.] Πυροὶ πρὸς ὑγείας χρῆ-
σιν ἄριστοι, οἱ πρόσφατοι καὶ τελείως ἡδρηκότες τῇ χροᾷ μηλίζουσιν· εἴτα μετὰ τούτους οἱ τριμηνιαῖοι, λεγόμενοι δὲ ὑπὸ τινων σιτάνιοι· ὠμοὶ οὖν βρωθέντες, ἔλμινθας στρογ-
γύλας γεννώσι· μασσηθέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες ὠφελοῦσι κυνοδήκτους· ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως αὐτῶν γινόμενος ἄρτος

aggredi, quando sol remissa vehementia rorem humidum subministrat, ne videlicet cera liquescat. Vim autem omnis cera habet calefacientem, mollientem ac (deperditas partes) mediocriter explentem. Additur etiam in sorbitio-
nes dysentericis, ac eius deglutita milii mole grana decem lac in nutricibus in caseum cogi prohibent.

Cap. CVI. [De Propoli.] Propolis adhibenda flava, odorata ac styracem referens, in summa ariditate mollis et mastiches modo ductilis. Vim vero obtinet vehementer calefacientem, versus cutem trahentem, aculeos quoque corpori infixos excutientem. Sed et in veteri tussi suffita auxiliatur et lichenas imposita tollit. Ceterum circa alvearium ostia reperitur, cerae natura similis.

Cap. CVII. [De Tritico.]. Optima e tritici generibus ad secundae valetudinis usum habentur, quae recentia et perfecte adulta colorem luteum referunt: haec sequuntur trimestria, quae nonnullis sitania dicuntur. Cruda illa in cibo sumta lumbricos teretes gignunt, manducata vero et imposita a rabido cane morsis opitulatur. Con-

εὐτροφώτερός ἐστι τοῦ συγκομιστοῦ· ὁ δὲ ἐκ τῶν σιτανίων ἀλεύρων κουφότερος καὶ εὐανάδοτος· τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον σὺν ὑοσκυάμου χυλῷ καταπλάσσεται πρὸς νεύρων ῥευματισμοὺς καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ φακοὺς αἶρει. Τὸ δὲ πίτυρον σὺν ὄξει δριμεῖ ἐψηθὲν⁴³ λέπρας ἀγίστησι καταπλάσσόμενον θερμὸν, καὶ πάσης φλεγμονῆς ἐν ἀρχῇ κατάπλασμα σύμφορον· μετὰ δὲ πηγάνου ἀφεψήματος μαστοὺς σπαργῶντας⁴⁴ πανεὶ καὶ ἐχιοδήκτοις ἀρμόζει καὶ στροφουμένοις. Ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀλεύρων ζύμη, θερμαντικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστικὴ, ἰδίως τὰ ἐν πέλμασι λεπτύνει, καὶ τὰ ἄλλα φύματα καὶ δοθιῆνας σὺν αἰσὶν ἐκπέσσει καὶ ἀναστομοῖ· τὸ δὲ τῶν σιτανίων πυρῶν ἄλευρον ἰοβόλοις ἀρμόζει καταπλαττόμενον ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ· ἐψηθὲν δὲ τρόπον κόλλης καὶ ἐκλειχόμενον αἱμοπτοϊκοὺς⁴⁵ ὠφελεῖ, καὶ πρὸς βῆχας καὶ ἀρτηρίας τραχυσμοὺς σὺν ἡδυόσμῳ καὶ βουτύρῳ ἐψηθὲν ποιεῖ. Καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γῦρις ἐψηθεῖσα

43) In Aldina desunt quae sequuntur ad ἀφεψήματος.

44) Lacuna legit in cod. vetusto *χονδριῶντας*, sicut infra cap. 127.

45) G. N. αἱμοδόγας.

fertus eorum similagine panis plenius alit, quam vulgaris cibarius. Qui vero fit e trimestrium farina, levius prae-
bet alimentum, facileque in membra distribuitur. Farina eorum cum hyoscyami succo cataplasmatibus instar componitur adversus nervorum fluxiones et intestinorum inflationes; lentigines autem ex aceto mulso delet. Furfures in aceto acri cocti et calentes impositi lichenes remonent, expeditumque praebent cataplasma in omni incipiente inflammatione. Cum rutae decocto turgentes mammas compescunt, et morsis a vipera torminosisque conducunt. Farinaceum fermentum, cum calefaciat et versus cutem attrahat, speciatim plantas pedum attenuat, tum alia tubercula, tum etiam furunculos e sale maturat atque aperit. Farina tritici sitanii contra venenatorum ictus ex aceto aut vino commodè imponitur. In glutinis modum decocta si delingatur, sanguinem reiicientes adiuvat. Contra tussim et fistulae spiritalis aspritudinem cum mentha et batyro decocta efficax est. Ipsius autem tritici pollen si

σὺν μελικράτῳ ἢ ὑδρελαίῳ πᾶσαν διαφορεῖ φλεγμονήν· καὶ ὁ ἄρτος σὺν μελικράτῳ ἐφθός καὶ ὠμὸς καταπλασσόμενος πᾶσαν φλεγμονήν παραμυθεῖται, μαλακτικώτατος ὑπάρχων καὶ παρυσυύχων, μίγεις πόαις ἢ χυλοῖς τισίν· ὁ δὲ παλαιὸς καὶ ξηρὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ⁴⁶ μίγεις τισιν, ἴσῃσι κοιλίαν ῥέουσιν· ἄλμη δὲ βραχεὶς ὁ πρόσφατος καὶ καταπλασθεὶς παλαιὸς λειγῆνας ἰᾶται· κόλλα δὲ ἢ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως ἢ γύρεως πρὸς τὴν τῶν βιβλίων κόλλησιν, ἀρμόζει ἐπὶ αἰμοπτοϊκῶν, ὑγροτέρα καὶ χλιαρὰ καταρρόφουμένη, κοχλιαρίου πληθους.

Κεφ. ρή'. [Περὶ Κριθῆς.] Κριθὴ δὲ ἀρίστη καὶ λευκὴ⁴⁷ καὶ καθαρὰ, ἀτροφωτέρα δὲ πυροῦ· τοῦ μέντοι γινομένου ἐξ αὐτῆς ἀλφίτου ἢ πτισάνη τροφιωτέρα, διὰ τὴν ἐν τῇ ἐψήσει χύλωσιν· ποιοῦσα δὲ πρὸς τὰς δοιμύτητας καὶ τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας καὶ ἐλκώσεις, πρὸς ἃς καὶ ἡ πυρίνη πτισάνη ἀρμόζει, τροφιωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα

46) Lacuna καὶ addit in vulg. exempl. omissum.

47) C. N. add. στυφή.

ex aqua mulsa aut hydrelaeo decoquatur, omnem discutit inflammationem. Sed et panis tum crudus, tum etiam coctus, ex aqua mulsa impositus, inflammationem omnem eblanditur, quippe qui plurimum emolliat et quadantenus refrigeret, maxime si herbis succisque quibusdam miscetur. Vetus autem panis aridusque tum per se tum quibusdam admixtus alvi profluvia sistit. Recens muria maceratus ac impositus lichenes inveteratos sanat. Gluten denique, quod e similagine aut polline conficitur ad glutinandos libros, sanguinem reiicientibus prodest, si liquidius ac tepidum cochlearis mensura ad sorbendum exhibetur.

Cap. CVIII. [De Hordeo.] Hordeum optimum candidum est et purum. Minus autem, quam triticum, alit. Quae ex polenta eius conficitur ptisana plus alimenti praebet, propter succi proprii in coctione extractionem. Facit autem ea adversus acrimonias, fistulae spiritalis asperitates et ulcerationes: ad quas itidem convenit triticea ptisana, quae quidem et plus alit et potentius lotium ducit.

οὔσα· κατασπᾶ δὲ καὶ γάλα συνεψηθεῖσα μαράθρου σπέρματι καὶ ῥοφουμένη· ἔστι δὲ οὐρητικὴ, σμηκτικὴ, γυσσώδης, κακοστόμαχος, συμπεπτικὴ⁴⁸ οἰδημάτων. [Ποιήσεις δὲ πτισάνην οὕτως· τὴν κριθὴν πτίσσας ξήρανον ἐν ἡλίῳ καὶ αὐθις πτίσσας ξήρανον· ἀποτιθέμενος δὲ αὐτὴν παρέμπαττε αὐτῇ τὸ γεννώμενον ἐξ αὐτῆς λεπτὸν ἐν ταῖς πτίσσεσι, διατηρήσει γὰρ αὐτήν· ὅτι ἡ πτισάνη ὑγροτέρα λαμβανομένη τροφιμωτάτη ἐστίν· ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ δέκατον τοῦ τῶν κριθῶν μέρους. ἔμπαττε δὲ καὶ ἁλῶν ἀτρίπτων]⁴⁹. Διαφορεῖ δὲ τὸ ἄλευρον αὐτῆς μετὰ σύκων καὶ μελικράτου ἐψηθὲν ἀποστήματα⁵⁰ καὶ φλεγμονάς· συμπέσσει δὲ καὶ τὰς σκληρίας μετὰ πίσεως καὶ ῥητίνης καὶ περιστερεῶς κόπρου· σὺν μελιλώτῳ δὲ καὶ κωδίασι ἀνωδυνίαν παρέχει τοῖς πλευρὰν ἀλγοῦσι· καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων μετὰ λινოსπέρμου καὶ τήλεως καὶ πηγάνου· μετὰ δὲ πίσεως ὑγρᾶς καὶ κηροῦ καὶ οὖρου παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίου, χοιράδας ἐκπέπτει· σὺν μυρσίνῃ δὲ ἢ οἴνῳ, ἢ ἀχράσιν ἢ βάτῳ

48) C. N. add. καὶ ξηραντικὴ.

49) In nothis ad Asulan. et Cornar. Cf. Galen. de facult. alim. lib. 1. p. 310. ed. Basil. Geopon. 3, 9.

50) Sic C. N.; οἰδημάτα vulgo.

Lactis vero ubertatem praestat, si cum foeniculi semine cocta sorbeatur. Urinam porro ciet hordeum, abstergit, flatus producit, stomacho adversatur, et oedemata concoquit. [Ptisanam autem tali modo parabis. Postquam pinseris hordeum, sicca ad solem, iterumque pinsens denuo sicca. Repositurus cam insperge tenue recrementum ex ea, dum pinseretur, genitum: tum enim diutius servabitur. Ptisana humidior sumta plus alimenti praebeet. Sit autem aquae decies tantum, quantum hordei. Inspurgere etiam licet salium crudorum aliquid.] Ipsius farina cum ficibus et aqua mulsa decocta abscessus et inflammationes discutit. Quin et duritias concoquit cum pice, resina et stercore columbino. Cum meliloto vero et papaveris capitibus dolorem lateris sedat: adversus intestinorum inflationes cum lini semine, feno graeco et ruta imponitur. Strumas cum pice liquida, cera, urina pueri innocentis et oleo ad coctionem perducit: cum myrto aut vino aut

ἢ σιδίοις κοιλίας ρεύματα ἴστησι· σὺν κυδωνίῳ δὲ ἢ ὄξει ποδαγρिकाὶ φλεγμοναὶ ὠφελεῖ· ἐψηθὲν δὲ μετὰ ὄξους δοριμέως, ὃν τρόπον ὠμήλυσις, καὶ θερμὸν ἐπιτιθόμενον, λήπρας ὑγιάζει· χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι καὶ ἐψηθὲν σὺν πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ πυοποιόν ἐστι· σὺν ὄξει δὲ χυλωθὲν καὶ ἐψηθὲν μετὰ πίσσης, πρὸς τὰ τῶν ἄρθρων ρεύματα ἀρμόζει. Τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλφιτον^{51a} κοιλίας σταλτικὸν καὶ φλεγμονῶν προαῦντικόν.

Κεφ. ρθ'. [Περὶ Ζύθου.] Ζύθος σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς· ἐστὶ δὲ διουρητικὸς, καὶ νεφρῶν καὶ νεύρων ἀπτικὸς, καὶ μάλιστα μηνίγγων κακωτικὸς· πνευματωτικὸς τε καὶ γεννητικὸς κακοχυμίων, καὶ ἐλεφαντιάσεως ποιητικὸς· εὐεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλεφας^{51b} γίνεται βρεχόμενος αὐτῷ.

Κεφ. ρι'. [Περὶ Κούρμιθος.] Καὶ τὸ καλούμενον δὲ κοῦρμι, σκευαζόμενον ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου πόματι πολλάκις χρῶνται, κεφαλαλγὲς ἐστὶ καὶ κακόχυμον καὶ

51^a) Ἄλφιτον loco vulgaris ἄλευρον ponendum esse, e Plinio suadet Sarac. Congruit Galen. Quid Serapion legerit, non liquet: ἄλφιτον enim iuxta ac ἄλευρον farinam hordei vertunt.

51^b) Ald. et Asul. ἔλαφος.

pyris sylvestribus, aut rubo aut malicorio alvi profluvia sistit: podagricis inflammationibus cum cydonio malo aut aceto prodest. Decocta in acri aceto eodem modo, quo et farina cruda, et calens apposita, lepris medetur. Farinae vero cremor cum pice et oleo decoctus puri movendo commodus est. Ille idem ex aceto elicitus si cum pice coquatur, contra articulorum fluxiones prodest. Polenta denique hordeacea cohibet alvum mitigatque inflammationes.

Cap. CIX. [De Zytho.] Zythum ex hordeo paratur. Ea quidem urinas ciet, renes ac nervos aggreditur, sed meninges potissimum laedit, flatus copiosos parit vitiososque humores, et elephantiasin ipsam producit. Tractabile ebur redditur eo maceratum.

Cap. CX. [De Curmi.] Fit et ex hordeo potus, quem curmi nominant, eoque saepenumero pro vino utuntur. Sed dolori capitis favet et humorum vitiiis, nervos

τοῦ νέουρου βλαπτικόν· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ πυρῶν τοιαῦτα πόματα, ὡς ἐν τῇ πρὸς ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ καὶ Βρετανίᾳ.

Κεφ. ρι'. [Περὶ Ζειᾶς.] Ζειὰ διττή· ἡ μὲν γὰρ ἀπλῆ, ἡ δὲ δίκοκκος καλεῖται, ἐν δυσὶν ἐλύτροις ἔχουσα συνεζευγμένον τὸ σπέρμα· ἔστι δὲ τροφικωτέρα μὲν κριθῆς, εὐστομος⁵²· ἀτροφωτέρα δὲ πυρῶν ἀρτοποιουμένη.

Κεφ. ριβ'. [Περὶ Κρίμνου.] Κρίμνον ἀδρότερόν ἐστι τῇ κατεργασίᾳ τοῦ ἀλεύρου, γινόμενον ἐκ τε ζειᾶς καὶ πυροῦ, ἐξ οὗ ὁ πόλτος γίνεται· ἔστι δὲ ἱκανῶς τρόφιμον καὶ εὐκατέργαστον· σταλτικώτερον δὲ κοιλίας τὸ ἀπὸ τῆς ζειᾶς, μάλιστα προφωχθείσης.

Κεφ. ριγ'. [Περὶ Ὀλύρας.] Καὶ ἡ ὄλυρα δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶ τῆς ζειᾶς, ἀτροφωτέρα δὲ κατὰ ποσὸν ἐκείνης· ἀρτοποιεῖται δὲ καὶ αὐτή· καὶ κρίμνον ἐξ αὐτῆς ὡς αὐτῶς γίνεται.

Κεφ. ριδ'. [Περὶ Ἀθήρας.] Ἀθήρα δὲ ἐκ τῆς ἀληλεσμένης εἰς λεπτόν ζειᾶς σκευάζεται· ἔστι δὲ ῥόφημα ὡς

52) Sic codices plerique, Oribasius et Serapion; εὐστόμαχος ex Galeno praeferunt Lacuna et Cornarus.

quoque offendit. Parantur et similia potus genera e tritico, quemadmodum in Iberia occidentali et Britannia.

Cap. CXI. [De Zea.] Zea duplex est, altera simplex, altera bina ferens grana, quae semen in duplici tegmine coniunctum gerit. Plus quam hordeum alit, saporis grata, in panificia vero digesta minus, quam triticum, alit.

Cap. CXII. [De Farina crassiore.] Crassior farina dicitur *crimnon*, e zea et tritico parata, e qua puls vulgaris fit. Abunde alit et facile conficitur, sed alvum fortius astringit, si zea praeprimis ante frixa fuerit.

Cap. CXIII. [De Olyra.] Eiusdem cum zea generis est et olyra, sed aliquanto minus, quam illa, nutrit. Attamen et in panes cogitur, et farina crassior ex ea similiter conficitur.

Cap. CXIV. [De Athera.] Athera (puls fritilla, *Plin.*) e zea tenuissime molita paratur. Est autem sorbi-

πολτάριον ὑγρόν, παιδίοις ἀρμόδιον. ποιῇ δὲ καὶ εἰς τὰ κα-
ταπλάσματα [πραῦντικά τε καὶ πνοποιά.]⁵³

Κεφ. ριέ'. [Περὶ Τράγου.] Τράγος τὸ σχῆμα μὲν
παραπλησίως τῷ χόνδρῳ ἔοικεν· ἀτροφώτερος δὲ παρὰ πολὺ
ζιᾶς διὰ τὸ πολὺ ἔχειν τὸ ἀχυρῶδες· διὸ καὶ δυσκατέργα-
στός ἐστι καὶ κοιλίας μαλακτικός.

Κεφ. ριζ'. [Περὶ Βρώμου.] Βρώμος πυροῖς ὁμοίος
ἐστι καλάμῳ καὶ φύλλοις⁵⁴, γόνασι δὲ διειλημμένος· καρπὸν
δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρῳ, ὥσπερ ἀκρίδια⁵⁵ δίκωλα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα
χρήσιμον εἰς καταπλάσματα, ὥς ἡ κριθή· καὶ πόλτος δὲ ἐξ
αὐτοῦ γίνεται σταλτικός κοιλίας· ὁ δὲ ἐξ αὐτοῦ χυλὸς ροφού-
μενος βήσσουσιν ἀρμόζει.

Κεφ. ριζ'. [Περὶ Ὀρύζης.] Ὀρυζα τῶν σιτηρῶν ἐστὶν
εἶδος, φυομένη ἐν ἐλώδεσι τόποις καὶ ὑγροῖς⁵⁶. τρώσιμος δὲ
μετριῶς καὶ κοιλίας σταλτική.

Κεφ. ριγ'. [Περὶ Χόνδρου.] Ὁ δὲ χόνδρος γίνεται μὲν
ἐκ τῆς καλουμένης δικόκκου ζιᾶς, τροφιμώτερος δὲ ὀρύζης,

53) Uncinis inclusa satis apta habet cod. C.

54) Solito audacior, e Serapionis auctoritate (c. 126.), textum sic mutavi. Vulgo: Βρώμος καλάμός ἐστι πυροῖς ὁμοίος καὶ τοῖς φύλλοις. Haec enim lectio avenam fecerit arundinis speciem.

55) Pessime Salmas. (proleg. ad hyl. iatr. p. 23.) suasit ἄκρεα.

56) C. Αἰγύπτου.

tio liquidae puliculae instar, infantibus conveniens. Ido-
nea quoque est ad cataplasmata [lenientia et pus moventia.]

Cap. CXV. [De Trago.] Tragus formam quidem
habet alicae similem, sed minus, quam zea, nutrit, quia ace-
rosus est, quare aegre quoque conficitur, sed alvum mollit.

Cap. CXVI. [De Avena.] Avena tritico similis
quoad culmum et folia, illo etiam geniculis distincto. Fru-
ctum vero in cacumine gerit quasi locustas parvas bimem-
bres, in quibus semen pariter ut hordeum ad cataplasmata
utile. Quin et ex ipso puls paratur, alvi sistendae vi
praedita. Eius vero cremor tussientibus sorbitione prodest.

Cap. CXVII. [De Oryza.] Oryza frumentorum
genus est, quae palustribus et udis locis nascitur. Me-
diocriter alit, alvumque sistit.

Cap. CXVIII. [De Alicae.] Alicae fit e zea dicocco
dicta: potentius, quam oryza, et alit, et alvum cohibet, sed

στεγνωτικώτερος⁵⁷ κοιλίας, εὐστομαχώτερος δὲ μᾶλλον· αἴρει δὲ καὶ λέπρας σὺν ὅξει ἐψηθεῖς καὶ καταχρισθεῖς, καὶ λεπρούς ὄνυχας ἀφίστησι καὶ αἰγιλώπια ἀρχόμενα θεραπεύει· ἐγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τοῖς μετὰ ἀλγῆματος δυσεντερικοῖς εὐθετον. [Γίνεται δὲ χόνδρος οὕτως· ζεῖας πιστέον καὶ βρακτέον καὶ ἐμβλητέον θερμῷ ὕδατι καὶ συνεκπιεστέον· ἔπειτα κοπτέον γύψον λευκὸν καὶ εἰς λεπτὸν σηστέον· εἴτα ἄμμου τῆς λευκοτάτης καὶ λεπτοτάτης τὸ τέταρτον σὺν γύψου μέρει κατ' ὀλίγον μίξας, αὐθις ἐπίπασσε τῇ ζεῖᾳ· σκευαστέον δὲ ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα ἡμέραις, ἵνα μὴ ὀξύσῃ· ἐπὶ δὲ ἅπας ἐπιπασθῇ κοσκινισθῆτω ἀδρότερον. Καλλίστος δὲ ὁ πρότερον σηθεῖς γίγνεται χόνδρος, δεύτερος δὲ ὁ ἐπὶ τούτῳ, καὶ τρίτος ἐλάττων.]⁵⁸

Κε φ. ριθ'. [Περὶ Κέγχρου.] Κέγχρος [Ῥωμαῖοι μίλουμ] ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν ἀρτοποιηθεῖσα· ὥσπερ πόλτος δὲ σκευασθεῖσα κοιλίαν ἴστησιν, οὐρα δὲ κινεῖ· φωχθεῖσα δὲ καὶ βληθεῖσα εἰς σάκκους πυριωμένη, στρόφων καὶ τῶν ἄλλων ἀλγυμάτων ἐστὶ βοήθημα.

57) Oribas. στεγνωτικός. Paull. Aeg. 1, 78. ὁ δὲ ἄλιξ, τὰ μὲν ἄλλα χόνδρῳ παρέοικεν, μᾶλλον δὲ γαστρός ἐστιν ἐφεκτικός.

58) Uncinis inclusa e nothis Asulan. et Cornar., desunt in reliquis. Cf. Geopon. 3, 7.

stomacho longe utilior. Decocta in aceto illitaque lepras tollit et ungues scabros abigit et aegilopiis incipientibus medetur. Eius decoctum dysentericis dolore vexatis infusum idoneum est. [Conficitur autem alica sequenti modo: Pistam zeam et agitatum aqua calida iniicito et exprimito. Tum tusum gypsum album tenaciter cribrato. Dein arenae candidissimae et subtilissimae quartam partem cum una gypsi sensim misceas, quae inspergito. Diebus vero canicularibus parator, ne acescat. Quando autem omnis inspersa fuerit arena, crassius cribro traicito. Optima vero est alica, quae primo cribrum transierit, secunda, quae sequitur, tertia vilior.]

Cap. CXIX. [De Milio.] Milium ceteris frugibus minus alit ad panificia sumtum. Sed si pultis instar praeparatur, alvum sistit, urinas autem movet. Tostum vero et in sacculos inditum, fotu torminibus aliisque doloribus opitulatur.

Κεφ. ρκ'. [Περὶ Ἑλύμου.] Ἑλυμος [Ῥωμαῖοι πάν-
κουμ], οἱ δὲ μελίνην, τῶν σιτηρῶν ἐστι σπερμάτων, κέγχρου
ὁμοία· ὡσαύτως σιτοποιουμένη καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ ἀρμό-
ζουσα, ἀτροφωτέρα μέντοι τῆς κέγχρου καὶ ἥττον στυπτική.

Κεφ. ρκα'. [Περὶ Σησάμου.] Σήσαμον κακοστόμα-
χον καὶ δυσωδίας στόματος ποιητικόν, ὁπότεν βιβρωσκόμε-
νον ἐμμείνει μεταξύ τῶν ὀδόντων· καταπλασθὲν δὲ διαφορεῖ
τὰς ἐν νύσσοις παχύτητας καὶ τὰ ἐν ὧσιν θλάσματα καὶ φλεγ-
μονὰς καὶ πυρίκανυστα καὶ κώλων ἀλγήματα, καὶ κεράστου⁵⁹
δῆγμα θεραπεύει· σὺν ῥοδίῳ δὲ κεφαλῆς ἀλγήματα ἐξ ἐγ-
καύσεως γινόμενα παραμυθεῖται· ἡ δὲ πόα καθεψηθεῖσα ἐν
οἴνῳ τὰ αὐτὰ ποιῷ· μάλιστα δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν καὶ
περιωδυνίαις ἀρμόζει· γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτοῦ, ᾧ οἱ
Αἰγύπτιοι χρῶνται.

Κεφ. ρκβ'. [Περὶ Αἶρας.] Αἶρα, οἱ δὲ θύαρος [Ῥω-
μαῖοι λόλιουμ], ἡ γινομένη ἐν τοῖς πυροῖς⁶⁰, ἀλεσθεῖσα δύ-
ναμιν ἔχει περιχαρακτικήν νομῶν καὶ σηπεδόνων καὶ γαγγραι-

59) Marcell. et Lacun. legerunt in codd. ἀσκαλαβότου, sed Sera-
pion, ut vulgo. Lacuna addit, se legisse etiam κωνώπων.

60) C. γεγνωμένη ἐν τῷ σίτῳ.

Cap. CXX. [De Panico.] Panicum, quod alii me-
linen appellant, e cerealibus est seminibus, milio simile,
eodemque modo ad cibum paratur, eidem usui idoneum.
Attamen milio et minus nutrit, et minus astringit.

Cap. CXXI. [De Sesamo.] Sesamum stomacho no-
cet, et gravem halitui odorem contrahit, si quando com-
manducatum dentium interstitiis adhaeserit. Cataplasmatibus
vice impositum discutit crassitiem in nervis; aurium con-
tusionibus et inflammationibus, ambustis item et coli do-
loribus cerastisque morsui medetur. Capitis dolores ex
ardore contractos cum rosaceo lenit. Sed et herba in vino
cocta eadem praestat, maxime autem oculorum inflamma-
tionibus doloribusque prodest. Fit denique ex ipso oleum,
quo Aegyptii utuntur.

Cap. CXXII. [De Lolio.] Lolium, quod nonnulli
thyaron dicunt, quodque inter triticeas nascitur segetes,
molitum ulcera depascentia, putrescentia et gangraenam

νης, μετὰ ῥαφάνων καὶ ἁλῶν καταπλασσομένη, καὶ λειχῆνας ἀγρίους καὶ λέπρας σὺν θείῳ ἁπύρῳ καὶ ὄξει θεραπεύει· σὺν κόπρῳ δὲ περιστερεῶς καὶ λινοσπέρμῳ ἐψομένη ἐν οἴνῳ, χοιράδας διαλύει, καὶ τὰ δύσπεπτα ῥήσσει· ἰσχιαδικούς τε σὺν μελικράτῳ ἐψηθεῖσα καὶ καταπλασσομένη ὠφελεῖ· σὺν ἀκφίτῳ δὲ ἢ σμύρνῃ ἢ κρόκῳ ἢ λιβανωτῷ ὑποθυμιωμένη, συνεργεῖ ταῖς συλλήψεσιν.

Κεφ. ρκγ'. [Περὶ Ἀμύλου.] Ἀμυλον ὠνόμασται διὰ τὸ χωρὶς μύλου κατασκευάζεσθαι· ἄριστον δὲ ἐστὶ τὸ σκευάζομενον ἐκ πυροῦ σιτανίου, κρητικὸν δὲ ἢ αἰγύπτιον· σκευάζεται δὲ ἐκ πυροῦ σιτανίου καθαροῦ, βροχομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας, εἰ δυνατόν δὲ, καὶ τῆς νυκτός· ὅταν δὲ μαλακὸς γένηται, δεῖ προαῶς τὸ ὕδωρ ἐκχεῖν, χωρὶς τοῦ κινεῖν, ἵνα μὴ συνεκκλύζηται τὸ νόστιμον· ἐπὰν δὲ παραστῇ μαλακώτατος γενόμενος, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τρίβειν τοῖς ποσὶν, εἴτα ὕδωρ ἐπιχέοντας τρίβειν· εἴτα ἀναιρεῖσθαι τὸ ἐφιστάμενον⁶¹ πίτυρον ἡθμῶ⁶², καὶ τὸ λοιπὸν διηθήσαντας ἐμβαλεῖν εἰς

61) Sarac. recte, loco vulg. ἐφιστάμενον. Galen. comm. 2. in libr. de artic. p. 606. ed. Basil. ὅταν ἀφαιρεθῇ τὸ πίτυρῶδες ἐπάνω. Setap. c. 29. quod nataverit super aquam ex fursure.

62) Marc. ἰσθμῶ sphalma.

emarginandi vim habet, si cum raphanis et sale imponitur. Feros quoque lichenes et lepram cum sulfure vivo et aceto sanat. At cum fimo columbino et lini semine decoctum in vino, strumas resolvit, et quae aegre maturantur, rumpit. Ischiadicis cum aqua mulsa coctum et cataplasmatibus vice adhibitum prodest. Quodsi cum polenta, myrrha, croco aut ture suffiatur, conceptiones adiuvat.

Cap. CXXIII. [De Amylo.] Amylum appellatum ab eo est, quod sine mola fiat. Optimum, quod e trimestri paratur tritico, creticum aut aegyptiacum. Conficitur vero e tritico trimestri mundo, quinquies per diem ac, si fieri potest, etiam per noctem aqua perfuso: atque, ubi emollitum fuerit, sensim aquam citra agitationem effundi oportet, ne simul utilior succus excludatur. At, quando mollissimum evasisse constiterit, effusa aqua pedibus calcari oportet, dein infusa alia teri. Quo facto

υλιστῆρα διῦλίσαντάς τε εὐθέως ψύγειν ἐπὶ κεραμίδων και-
νῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ· ἐνικμον γὰρ κἂν ἐπ' ὀλίγον μείνη,
ὀξίζει· ποιεῖ δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ρεύματα καὶ κοιλότητας
καὶ φλυκταίνας· στέλλει δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς πινόμε-
νον, καὶ τὰς⁶³ περὶ ἄρτηρίαν πραῦνει· μίγνυται δὲ καὶ γά-
λακτι καὶ προσοψήμασι· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ ζειᾶς βραχεί-
σης καὶ πλυθείσης πρὸς μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν καὶ σται-
τὸς⁶⁴ τρόπον ἀποθλιβείσης διὰ τῶν χειρῶν καὶ ξηρανθείσης
ἐν ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, ὥς προείρηται· τὸ δὲ τοιοῦτον ἄθρονον μὲν
πρὸς ἱατρικὴν χρῆσιν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ εὐθετον.

Κεφ. ρκδ'. [Περὶ Τήλεως ἀλεύρου.] Τῆλις [οἱ δὲ
τήλεως καρπὸς⁶⁵, οἱ δὲ βούκερος, οἱ δὲ αἰγόκερος, οἱ δὲ
κεραΐτις, οἱ δὲ λωτὸν, Ῥωμαῖοι φαίνουμι γραίκουμι, Αἰγύ-
πτιοι ἴτασιν] καὶ τὸ ἐκ τῆς τήλεως ἄλευρον, μαλακτικὴν καὶ
διαχυτικὴν ἔχει δύναμιν· καταπλασσόμενον δὲ λεῖον σὺν με-
λικράτῳ ἐφθὼν⁶⁶ ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτός·

63) τραχύτητος legit Serap. . . πρὸς 1. τὰς apud Asulan. et Marcell.
est sphalma. 64) Hermol. legit στέατος, perperam,

65) Marc. Vergil. legit etiam κάρφος.

66) Sic Lacun., ἐφθῶ vulgo.

innatantes furfures cribro excipiendi, quod vero superest,
percolaturi in colum coniecitor, mox autem, ut excolatum
est, super tegulis novis, ardentissimo sub sole siccari oportet.
Namque si subudum manserit, acescit. Facit autem
contra oculorum fluxiones, cava ulcera et pustulas. San-
guinis insuper reiectiones potu cohibet et fistulae spiritalis
(affectus) mitigat: lacti quoque et obsoniis admiscetur.
Paratur et amyllum e zea macerata elotaque ad unum alte-
rumve diem, et massae triticeae in modum manibus sub-
acta, tandemque ferventissimo in sole, uti dictum est,
exsiccata. Sed huiusmodi haud aptum est ad medicum
usum, ad reliqua vero idoneum.

Cap. CXXIV. [De Foeni graeci farina.] Foenum
graecum [alii eius fructum, alii buceros aut aegoceros,
alii ceraïtin, lotum etiam, Aegyptii denique itasin vo-
cant] ipsiusque farina molliendi ac dissipandi vim habent.
Hac tenuiter contrita ac cum aqua mulsa cocta cataplasma-
tis modo adversus inflammationes et internas et externas

σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει λιῖον καταπλασθέν, σπλῆνα μειοῖ· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα εἰς τὰ γυναικῆα, ὅσα κατὰ φλεγμονὰς ἢ μύσιν συνίσταται· σμήχει δὲ καὶ τρίχας καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας τὸ ἀπόθλιμμα αὐτῆς ἐν ὕδατι ἐψηθείσης· σὺν στέατι δὲ χηνείῳ προστίθεται ἀντὶ πεισοῦ, μαλάσσον καὶ ἀνευρῶνον τοὺς περὶ τὴν ὑστέραν τόπους· χλωρὰ δὲ μετ' ὄξους ἀτονοῦσι τόποις καὶ εἰλκομένοις ἀρμόζει· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πρὸς τενεσμούς καὶ δυσώδη ὑποχωρήματα δυσεντερικά· τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἔλαιον μετὰ μυρσίνης σμήχει τρίχας οὐλὰς τε τὰς ἐν αἰδοίοις.

Κεφ. ρκέ. [Περὶ Λίνου.] Λίνον [οἱ δὲ λινοκαλαμῖς, οἱ δὲ ἄννον⁶⁷, οἱ δὲ λίνον ἄγριον, Ῥωμαῖοι λινόμυρουμ, οἱ δὲ λίνουμ ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ ζεραφοῖς] γνώριμον· δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα τὴν αὐτὴν τῇ τήλει, διαφοροῦν καὶ μαλάσσον πᾶσαν φλεγμονὴν ἐντός τε καὶ ἐκτός, σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι ὀλίγῳ ἐψηθέν, ἢ ἐφθῶ μέλιτι ἀναληφθέν· αἴρει δὲ καὶ ἐφῆλεις ὤμὸν καὶ ἰόνθους σὺν νίτρῳ καταπλα-

67) Marcell. ἄμμα coniecit.

utiliter imponitur. Cum nitro vero et aceto trita et imposta lienem extenuat. Decoctum foeni graeci feminarum malis ex inflammatione matricis ac praeclosure natis in-sessu subvenit. Abstergit et capillos et furfures at achor-es cremor eius expressus in aqua cocti. Cum adipe vero anserino pessi vice subditur ad emolliendos dilatandos-que locos muliebres. Viride cum aceto imbecillibus ulce-ratisque locis est accommodatum. Ipsius decoctum prod-est adversus tenesmos et foetidas in dysenteria deiectiones. Quod denique ex eo exprimitur oleum, cum myrto capil-los abstergit et genitalium cicatrices exterit.

Cap. CXXV. [De Lino.] Linum [quod alii lino-calamin, alii annon, aut agreste linum, Romani linomy-rum, Aegyptii zeraphois appellant] vulgo notum est, cuius semen easdem habet, quas foenum graecum, vires. Dis-cutit enim et emollit omnem et externam et internam inflammationem, cum melle, oleo et aqua exigua coctum, aut melle cocto exceptum. Tollit et ephelides et varos, si crudum cum nitro et ficubus imponitur. Cum lixivio

σθὲν καὶ σύκοις· σὺν κονία⁶⁸ δὲ παρωτίδας καὶ σκληρίας διαφορεῖ· ἔρπητάς τε σὺν οἴνῳ ἐψηθὲν καὶ κηρία ἐκκαθαίρει· ὄνυχάς τε λεπρούς ἀφίστησι σὺν καρδάμῳ ἴσῳ καὶ μέλιτι· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος, σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ ληφθὲν, καὶ βήχας παρηγορεῖ· παρορμᾷ δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, μίγνεν μέλιτι καὶ πετέρει ἀντὶ κοπτῆς πολὺ λαμβανόμενον· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ ἐνίεται πρὸς ἐντέρων καὶ ὑστέρας δηγμοὺς καὶ ἐκκομιδὴν περιπτωμάτων· καὶ φλεγμονὰς τὰς ἐν μήτρᾳ εἰς ἐγκάθισμα, ὥσπερ τὸ τῆς τήλεως εὐχρηστεῖ.

Κεφ. ραζ'. [Περὶ Ἑρεβίνθου.] Ἑρεβίνθος⁶⁹ ὁ ἡμέρος εὐκοίλιος, οὖρητικός, πνευμάτων γεννητικός, εὐχρόϊας περιποιητικός, καταμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων καὶ γάλακτος γεννητικός· καταπλάσσεται δὲ μάλιστα σὺν ὀρόβοις ἐφθὸς πρὸς ὄρχεων φλεγμονὰς καὶ μυρμηκίας, πρὸς τε ψώρας καὶ ἀχῶρας καὶ λευχῆνας καὶ τὰ καρκινώδη ἔλκη καὶ κακοήθη σὺν κριθῇ καὶ μέλιτι. Καλεῖται δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶδος

68) Ald. συγκύνη κονία.

69) C. Ῥωμαῖοι κίκερ.

vero parotidas duritiasque discutit, herpetas et favos cum vino coctum expurgat. Ungues scabros removet cum tantodem lepidii mellisque. Educit quoque quae intra pectus haerent, cum melle eclegmatis vice sumtum, ac tussim etiam lenit. Stimulat et venerem, si melli et piperi placetae ad modum mixtum largius sumatur. Quin et eius decoctum adversus intestinorum matricisque erosiones, itemque ad evocanda alvi excrementa infunditur. Uteri denique inflammationibus, aequae ac foeni graeci semen, insessu perquam est utile.

Cap. CXXVI. [De Cicere.] Cicer sativum alvum facit bonam, urinam ciet, flatus gignit, colorem bonum cuti conciliat, menses fetusque expellit, et lactis secretioni favet. Maxime cum ervis coctum cataplasmatibus vive imponitur ad testium inflammationes et verrucas, quae formicae dicuntur, itemque ad scabiem, achores, lichenes, nec non ad ulcera cancrrosa et maligna cum hordeo et melle. Alterum ciceris genus vocatur arietinum. Utrum-

κρίος⁷⁰. ἀμφοτέροι δέ εἰσι διουρητικοί, διδομένου πρὸς ἱντερὸν καὶ ὑδρωπα τοῦ ἀφειψήματος αὐτῶν σὺν λιβανωτίδι. βλάπτουσι δὲ καὶ κύστιν εἰλωμένην καὶ νεφρούς· πρὸς δὲ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας, νεομηνίας οὔσης, ἐνιοὶ ἐκάστης ἐξοχῆς ἐρεβίνθῳ ψάλλοντες ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, εἰς τε ὁθόνην ἀποδήσαντες αὐτοὺς, ῥίπτειν⁷¹ εἰς τοῦπίσω κελεύουσιν, ὥς ἀποπιπτούσων τῶν ἀκροχορδόνων. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριος ἐρεβίνθος, ὁμοῖος τοῖς φύλλοις τῷ ἡμέρῳ, ὁσμῇ δριμύς, τῷ καρπῷ διαφέρων, ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ ἡμέρος.

Κεφ. ρκζ'. [Περὶ Κυάμου ἐλληνικοῦ.] Κυάμος ἐλληνικὸς πνευματώδης, φουσώδης, δύσπεπτος, δυσόνειρος· βηχὶ δὲ σύμφορος καὶ σαρκῶν γεννητικός· [μέσος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ⁷².] ἐψηθεὶς δὲ σὺν ὀξυκράτῳ καὶ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐπέχει, καὶ πρὸς ἐμέτους δὲ εὐθιτος βρωθεὶς· γίνεται δὲ ἀφυσσώτερος, τοῦ πρώτου ὕδατος κατὰ τὴν ἐψησιν ἀποχεομένου· ὁ δὲ γλωρὸς καὶ

70) X. στενόφυλλον, ὑπόλεπτον, δολύχοις μακροτέροις καὶ πολυκάρποις.

71) Cod. Flor. πρίπτειν.

72) Nec Serapion, nec Hermolaus habent hoc additamentum, quod librarius quidam e Galen. fac. simpl. 7, 59. haud satis recte sumsit. Sic enim Gal. Κυάμ. κατ' ἐκάτερα τῆς μέσης κράσεώς ἐστιν, ἐγχετάτω κατὰ τὸ ξηραίνειν καὶ κατὰ τὸ ψύχειν.

que ciet urinas, dato cum rore marino decocto adversus morbum regium et hydropem. Laedit autem exulceratam vesicam et renes. Sunt, qui verrucarum, quae formicae nomen gerunt, et pensilium protuberantias singulas prima luna grano ciceris alio alioque tangant, eaque grana in linteo deligata abiici post se praecipiant, quasi verrucae hac arte decidant. Est et sylvestre cicer, foliis sativo simile, odore acri, sed fructu discrepans, quod quidem eadem, quae, sativum praestat.

Cap. CXXVII. [De Faba graeca.] Faba graeca anhelationes gignit et flatus, aegre concoquitur, ac somniorum turbas parit; sed tussi confert, carnemque generat; [media calidi frigidique natura.] Cocta in posca et cum suo cortice comesta, dysenteriae et coeliacorum profluvia sistit, et contra vomitiones in cibo idonea est. Minus autem flatulenta evadit, si prior aqua inter coquendum

κακοστομαχώτερος καὶ φουσωδέστερος· τὸ δὲ ἄλευρον τοῦ κυάμου καταπλασθὲν καθ' ἑαυτό τε καὶ σὺν ἁλφίτῳ τὰς ἐκ πληγῆς φλεγμονὰς πρᾶννει· καὶ οὐλὰς ὁμοχρούους ποιεῖ, καὶ μαστοὺς χονδροῖωντας καὶ φλεγμαίνοντας ὠφελεῖ· γάλα τε σβέννυσσι· σὺν μέλιτι δὲ καὶ τηλίνῳ ἁλεύρῳ δοθιῆνας καὶ παρωτίδας καὶ ὑπώπια διαφορεῖ· σὺν ῥόδῳ τε καὶ λιβάνῳ καὶ τῷ τοῦ ὠοῦ λευκῷ, ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα καὶ οἰδήματα στέλλει· φυραθὲν δὲ σὺν οἴνῳ συγχύσεις καὶ πληγὰς ὀφθαλμῶν καθίστησιν· εἷς τε ἀνακόλλημα ῥεύματος χωρὶς τοῦ λέπους μασσηθεὶς, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μετώπου· καὶ διδύμων φλεγμονὰς ἐψηθεὶς ἐν οἴνῳ θεραπεύει· καὶ τοῖς ἐξηθαίοις δὲ τῶν παιδῶν καταπλασσόμενος ἀνήβους ἐπὶ πολὺν τηρεῖ· σμήχει δὲ καὶ ἁλφούς· τὰ δὲ λέπη καταπλασσόμενα τὰς ἐκτιλθεῖσας τρίχας ἀτρόφους καὶ ἱσχνὰς κατασκευάζει· μετὰ δὲ ἁλφίτου καὶ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καταπλασθέντα παλαιοῦ χοιράδας διαφορεῖ, καὶ ἔρια βάπτει τὸ ἀφέψημα αὐτῶν· ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν βδελλῶν αἰμορροαγίας λελεπισμένους, εἰς δύο διαιρεθεὶς, καθ' ὃ 73

75) Sic Cornar. primus loco καθὰ Ald., Asul., Marcell.

abiciatur. At viridis et plus negotii stomacho facessit, flatuumque plus gignit. Farina vero fabae, vel per se, vel cum polenta imposita, inflammationes ab ictu mitigat, et cicatrices concolores reddit: mammas etiam induratas inflammatasque adiuvat, et lac exstinguit. Cum melle et foeni graeci farina furunculos, parotidas et sub oculis livores discutit. Cum rosa vero, ture ovique albumine oculorum prolapsus, staphylomata et oedemata reprimit. Subactum vino suffusiones et ictus oculorum recreat. Commanducatur sine cortice in massam glutinosam, in fluxione fronti imponendam. Testium inflammationes in vino decocta sanat. Pueris vero ad pubis regionem cataplasmatibus vice adhibita, ipsos diu impuberes servat. Vitiliginibus quoque abstergit. Corticibus illiti, qui post evulsionem renascuntur, pili marcidi gracilesque redduntur. Iidem cum polenta, alumine scissili et vetere oleo impositi strumas discutiant. Quin et eorum decocto lanae inficiuntur. Ceterum faba, demto cortice, qua naturaliter coalita est,

προσπέφυκεν· ἐπέχει γὰρ ⁷⁴ προστυπούμενος κατὰ τὸ ἡμικόμιον.

Κε φ. ρκη'. [Περὶ Κυάμου αἰγυπτίου.] Ὁ δὲ αἰγύπτιος κύαμος, ὃν ἔνιοι ποντικὸν καλοῦσι, πλεῖστος μὲν γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ δὲ καὶ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς λίμναις εὐρίσκεται· ἔχει δὲ φύλλον μέγα, ὡς πέτασον ⁷⁵, καυλὸν δὲ πηχυαῖον, περὶ δάκτυλον τὸ πάχος· ἄνθος δὲ ῥοδόχρουν, διπλάσιον μήκωνος· ὅπερ ἀπανθήσαν φέρει σφηκία ⁷⁶ παραπλήσια θυλακίσκοις, ἐν οἷς κύαμος μικρὸν ⁷⁷ ὑπεραίρων τὸ πῶμα, ὡς πομφόλυξ· καλεῖται δὲ κιβώριον ἢ κιβώτιον, διὰ τὸ τὴν φυτείαν τοῦ κυάμου γίνεσθαι αὐτοῦ ἐντιθεμένου ἐν ἱκμοβώλῳ, οὕτω εἰς τὸ ὕδωρ ἀφιεμένου ⁷⁸. ῥίζα δὲ ὕπεστι παχυτέρα καλάμου, βιβρωσκομένη ἐφθῇ τε καὶ ὠμῇ, κολλοκασία καλουμένη· ὁ δὲ κύαμος βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός· ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας καὶ μείζων τοῦ ἐλληνικοῦ, ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον· ἀρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς

74) γὰρ subintelligit Sarac., deest vero in plerisque.

75) πέταλον perperam Ruell. et Sambuc.

76) Sambuc. et Sarac. iam ex Herod. 2, 92. et Theophr. hist. 4, 8. coniecerunt, loco vulg. σφηκία.

77) Recte Sarac. e Theophr. l. c. loco vulg. μικρός.

78) C. ἐνδιδομένον.

bipartita ad sanguinis cursus ex hirudine imponitur: eos enim dimidiata supprimit, si qua parte alteri cohaerebat, apprimitur.

Cap. CXXVIII. [De Faba aegyptia.] Aegyptia faba, quam nonnulli ponticam vocant, in Aegypto quidem magna copia provenit, sed et in Asia quoque et in Cilicia in lacubus invenitur. Folium habet amplum, instar galeri, caulem cubitalem, digiti crassitudine, florem roseum, papaveris florem duplo superantem. Postquam defloruit, gerit favos vesparum perulis similes, in quibus faba, bullae ad modum paullulum excedens operculum. Ciborium vel cibotium ideo dicitur, quod seratur eiusmodi faba ipsa glebae humenti indita atque ita in aquam demissa. Radix autem subiacet arundine crassior, quae colocasiae nomine cocta crudaque comeditur. Faba ipsa et virens manditur: exsiccata nigrescit et graecam magnitudine superat. Vi pollet astringenti stomachoque amica. Quamobrem farina

καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλευρον ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλ-
φίτου· καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδεται· τὰ δὲ λέπη μᾶλλον
ποιεῖ ἐφόμενα ἐν οἶνομέλιτι καὶ ποτιζόμενα πληθὺς κυάθων
τριῶν· καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐ-
τῶν, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ συνεψόμε-
νόν τε καὶ ἐνσταζόμενον.

Κεφ. ρκθ'. [Περὶ Φακοῦ.] Φακός [ὁ ἐσθιόμενος·
Ῥωμαῖοι λέντεμ, οἱ δὲ λεντίκουλαμ ⁷⁹] βιβρωσκόμενος μὲν
συνεχῶς ἀμβλυωπὸς, δύσπεπτος, κακοστόμαχος, πνευματι-
κός ⁸⁰ στομάχου καὶ ἐντέρων, κοιλίας δὲ σταλτικός ⁸¹, σὺν
τῷ λέπει ἐσθιόμενος· διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ἐψανὸς καὶ μηδὲν
ἀνιῖς ἐν τῇ διαβροχῇ μέλαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν,
ὅθεν κοιλίαν ἴσῃσι, προαπολεπισθεὶς καὶ ἐψηθεὶς ἐπιμε-
λῶς, τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἀφέψεσθαι ὕδατος ἀποχεομένου·
λυτικὸν γὰρ κοιλίας τὸ πρῶτον ἀφέψημα αὐτοῦ· ἔστι δὲ
δυσόνηρος, ἄθετος πρὸς τὰ νευρώδη καὶ πνεύμονα καὶ κε-
φαλὴν· βέλτιον δὲ τὸ ἴδιον ἔργον ἀποτελεῖ πρὸς τὰ ρεύματα

79) Sic Ald.

80) Sic codd. omnes et edd. praeter Saracen. qui, nulla suffultus
auctoritate, πνευματωτικός.

81) C. μαλακτικός.

earum polentae vice inspersa convenit dysentericis coeli-
acisve, sed et in pulstem redacta exhibetur. Efficaciores
sunt cortices, si in vino mulso decocti ternum cyathorum
mensura propinantur. Ad aurium denique dolores facit
viride in medio seminis, gustu amarum, si cum rosaceo
coctum instillatur.

Cap. CXXIX. [De Lente.] Lens [edulis: Romani
lentem aut lenticulam] assiduo comesta aciem oculorum
obtundit, aegre concoquitur, stomachum laedit, eumque
et intestina inflat, alvumque cum cortice mansa sistit.
Praestat in eo genere, quae facilis coctu, quaeque nihil
nigri macerata reddit. Vi autem gaudet astringente, qua
ex causa alvum cohibet, si, detracto ante cortice, sedulo
coquitur, prima aqua inter coquendum effusa, quippe
primum ipsius decoctum alvum solvit. Somnia turbat,
contraria nervosis partibus, pulmoni capitique. Melius
autem contra alvi fluxus suo fungetur munere, addito

τῆς κοιλίας, μείσης αὐτῷ μετ' ὅξους, σέρεως, ἢ ἀνδράχνης, ἢ σεύτλου μέλανος, ἢ μύρτων, ἢ σιδίων, ἢ ῥόδων ξηρῶν, ἢ μεσπίλων, ἢ οὔων, ἢ ἀπίων⁸² θηβαϊκῶν, ἢ κυδωνίων μήλων, ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ κηκίδων ὀλοκλήρων, αἵτινες μετὰ τὴν ἐψησιν ῥίπτονται, ἢ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα· δεῖ δὲ τὸ ὅξος ἐπιμελῶς συγκαθεψεῖν αὐτῷ, εἰ δὲ μὴ, τὰράττει τὴν κοιλίαν· καὶ ἀνατροπὴν στομάχου περιλεπισθέντες τριάκοντα φακοὶ καὶ καταποθέντες ὠφελοῦσι· παρηγορεῖ δὲ καὶ ποδάγρας σὺν ἀλφίτῳ ἐφθός⁸³ καὶ καταπλασθεῖς· μετὰ δὲ μέλιτος κόλπους κολλᾷ, ἐσχάρας περιῶρήττει καὶ ἔλκη ἀνακαθαίρει· σὺν ὄξει δὲ ἐψηθεῖς σκληρώματα καὶ χοιράδας διαφορεῖ· σὺν μελιλώτῳ δὲ ἢ κυδωνίῳ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ δακτυλίου θεραπείαι, ῥοδίνου μιννυμένου· ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων ἐν δακτυλίῳ φλεγμονῶν καὶ κόλπων μεγάλων, σὺν σιδίοις ἢ ῥόδοις ξηροῖς ἀφεψόμενος, μιννυμένου καὶ μέλιτος· πρὸς νομὰς δὲ γαγγραινικὰς ὁμοίως, ἢ καὶ θαλάσσης μιννυμένης·

82) Sarac. hic interponendum hortatur ἢ φοινίκων, quod nulla pyra thebaica nota sint.

83) Vulgo κατεψηθεῖς omisi, quia nec καταψάω, nec καθεψέω huius loci est. Nec quispiam interpretum eam vocem expressit.

cum aceto, intubo, aut portulaca, aut beta nigra, aut myrti baccis, aut punici tegmine, aut rosis siccis, aut mespilis sorbisve, aut pyris thebaicis, aut melis cydoniis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris, quae quidem post coctionem reiciuntur, aut denique rhoë, quae obsoniis inspergitur. Percoquendum vero cum ea diligenter est acetum, alioqui alvum conturbat. Contra subversionem stomachi triginta lentis grana decorticata et vorata prosunt. Blanditur vero etiam podagrae cum polenta cocta ac imposita. Sinus cum melle glutinat, ulcerum crustas circumquaque rumpit et ulcera ipsa purgat. Ex aceto cocta duritias strumasque discutit. Cum meliloto vel cydonio malo oculorum sedisque inflammationibus medetur, si rosaceum additur. Sed in maioribus circa anum inflammationibus grandibusque sinibus cum putamine punici aut rosis siccis, adiecto melle, decoquitur. Similiter valet et ad ulcera depascentia gangraenosa, si etiam aqua marina admiscetur: ad pustulas etiam et her-

πρὸς δὲ φλυκταίνας καὶ ἔρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χεί-
μετλα, ὡς προεῖρηται· πρὸς δὲ χονδριῶντας μαστοὺς καὶ
σπαργώσεις⁸⁴, ἐψόμενος ἐν θαλάττῃ, ἀρμόζει καταπласθεῖς.

Κε φ. ρλ'. [Περὶ Φασιόλου.] Φασιόλος φυσσώδης,
πνευμάτων γεννητικός⁸⁵, δύσπεπτος· ἐψηθεῖς δὲ χλωρὸς καὶ
ἐσθιόμενος κοιλίας μαλακτικός· πρὸς δὲ ἐμέτους εὐθετος.

Κε φ. ρλα'. [Περὶ Ὀρόβου.] Ὀρόβος [Ῥωμαῖοι ὄρο-
βουμ] γνώριμος θαμνίσκος, στενόφυλλος, λεπτὸς, ἔχων σπερ-
μάτια ἐν λοβοῖς, ἐξ ὧν γίνεται τὸ καλούμενον ὀρόβινον ἄλευ-
ρον, ὃ πρὸς τὴν ἱατρικὴν χρῆσιν ἀρμόζει· ἔστι δὲ καρηβαρι-
κός, κοιλίας ταρακτικός⁸⁶, αἷμα δὲ δι' οὖρων ἄγει, ἐφθός
παρατιθέμενος. Βοῦς δὲ λιπαίνει⁸⁷, εἰ βρωθεῖ. Σκευάζεται
δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀρόβινον οὕτω· ἐκλέξας τοὺς εὐτρόφους καὶ
λευκοὺς, ῥαῖνε ὕδατι ἀναφυρῶν, ξάσας τε ἐφ' ἱκανὸν συμ-
πιεῖν, φρύγε ἄχρις ἃν περιῶραγῇ ὁ φλοιός· εἶτα ἀλέσας⁸⁸ καὶ

84) Vulgo σπαργανώσεις. C. N. σπαργήσεις.

85) Sic C. N.; κινητικός vulgo.

86) C. στατικός.

87) Haud vereor, me iusto audentius verba e Serapione transpo-
suisse. Vulgo ταρακτικός εἰ βρωθεῖ — λιπαίνει ἐφθός παρατιθέμενος,
quod absurdum.

88) C. ἀναξέσας.

petas, ad erysipelata ac perniones, modo supra indicato
adhibita. Contra mammarum dura tubercula et turgorem
in aqua marina cocta et cataplasmatibus vice imposita ad-
miniculum praestat.

Cap. CXXX. [De Phaseolo.] Phaseolus flatulentus
est, anhelationes gignit, ac aegre concoquitur. Quodsi vi-
ridis coquatur, in cibo alvum emollit et vomitibus cien-
dis favet.

Cap. CXXXI. [De Ervo.] Ervum exiguum est fru-
tex notus, foliis angustis, gracilis, parva gerens semina
in leguminibus, e quibus farina conficitur ervina, ad me-
dicum usum accommodata. Ervum autem caput gravat,
alvum turbat, sanguinem per urinam ducit, si coctum
apponitur. Boves saginat, si eo pabulentur. Paratur vero
ervina farina tali modo: Selige erva bene nutrita et alba,
quae aqua conspersa et subacta sufficienter eam combibere
sine, tum vero torre, donec cortex rumpatur: postea mo-

διασείσας κοσκίνῳ λεπτῷ ἀπόθει· ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐρητικόν, εὐχροίας ποιητικόν· πλεονασθὲν δὲ ἐν βρωτῷ ἢ ἐν ποτῷ, μετὰ στρόφων αἷμα ἄγει διὰ κοιλίας καὶ κύστεως· καθαίρει δὲ ἔλκη σὺν μέλιτι, καὶ φακούς καὶ ἐφήλεις καὶ σπίλους καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα· νομάς τε ἴσῃσι καὶ καρμινώματα⁸⁹ καὶ γαγγραινας· καὶ σκληρίας μαλάσσει τὰς ἐν μαστοῖς, καὶ θηριώδη καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία περιφύηται· φυραθὲν⁹⁰ δὲ σὺν οἴνῳ κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα καὶ ἐχιόδηκτα θεραπεύει καταπλασσόμενον· σὺν ὅξει δὲ δυσουρίας καὶ στρόφους καὶ τεινεσμούς παύει· ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἀτροφοῦσι, καρῶν μέγεθος φρυκτὸν ληφθὲν σὺν μέλιτι· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ καταντλούμενον χεῖμετλα καὶ κνησμούς τοὺς ἐν σώματι θεραπεύει.

Κεφ. ρλβ'. [Περὶ Θέρμου.] Θέρμος ἡμέρος [Ῥωμαῖοι λουπίνουμ, Αἰγύπτιοι βρεχού] γνώριμος· οὗ τὸ ἄλευρον σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, ἢ μετ' ὄξους πινόμενον⁹¹, ἐλμινθας ἐκτι-

89) Sic Lacun.; vulgo σκληρώματα, quae ἴσασθαι non dicuntur.

90) Sic Sarac. loco vulg. φυραθεῖς.

91) Hoc ἢ — πινόμενον habent cod. C. N. et Ald.

lita et tenui cribro traiecta reponito. Bonam ea alvum facit, urinam ciet ac meliorem cuti colorem conciliat. Quodsi in cibo potuve largius assumpta fuerit, sanguinem cum torminibus per alvum et vesicam educit. Ulcera cum melle purgat: lentigines, maculas solares, naevos et totum corpus emendat. Ulcera depascentia, carcinomata et gangraenas proserpere non patitur. Quin et mammarum duritias emollit, ac ferina ulcera, carbunculos favosque emarginat. Cum vino subacta et imposita canum, hominum viperarumque morsibus medetur. Urinae quoque difficultates, tormina et tenesmos ex aceto mitigat. Convenit et marcescentibus tosta et ad nucis molem sumta cum melle. Decoctum denique ipsius fomentis perniones et prurigines in universo corpore sanat.

Cap. CXXXII. [De Lupino.] Lupinus sativus [quem Aegyptii brechu vocant] notus est. Eius farina cum melle delincta vel cum aceto bibita, vermes excutit.

νάσσει⁹². καὶ αὐτοὶ δὲ ἀποβραχέντες καὶ ἔμπικροι ἐσθιόμε-
νοι τὰ αὐτὰ δρῶσι· καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ·
μετὰ δὲ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθὲν καὶ σπληνικούς ὠφε-
λεῖ⁹³. ἐπάντλημά τε γαγγραίνης ἐστὶ χρήσιμον⁹⁴, καὶ θηριω-
μάτων, ψώρας ἀρχομένης, ἀλφῶν, σπίλων⁹⁵, ἐξανθημάτων
τε καὶ ἀχώρων· τὸ δ' αὐτὸ καὶ καταμηνίων καὶ ἐμβρύων
ἐπισπαστικὸν μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος ἐν προσθέτῳ· καθαί-
ρει δὲ τὸ ἄλευρον χροῦτα καὶ πελιώματα, καὶ φλεγμονὰς
πραῦνει σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ ἰσχυράδας παρη-
γορεῖ· φύματα δὲ καὶ χοιράδας μεταβάλλει ἐν ὄξει ἐψηθεὶς
καὶ καταπλασθεὶς, καὶ ἄνθρακας περιόρῃσει· μεθ' ὕδατος
δὲ ὀμβρίου ἐψηθέντες οἱ θερμοὶ ἄχρι χυλώσεως⁹⁶, σμήχουσι
πρόσωπον· μετὰ δὲ χαμαιλέοντος ῥίζης τοῦ μέλανος ἐψηθέν-
τες, προβάτων ψώρας ἰῶνται, ἐκλελουμένων⁹⁷ τῷ ἀφεψή-
ματι χλιαρῷ· ἡ δὲ ῥίζα ἐψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποθεῖσα

92) C. καὶ φθείρει, N. καὶ κτείνει.

93) Sic credo esse ponenda verba vulgo disiuncta, consensu Ga-
leni et Serapionis. Vulgo ποιεῖ μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθὲν,
(quod deest in cod. N.) ὅθεν καὶ σπληνικούς ὠφελεῖ.

94) Hoc deest in cod. N.

95) σπληνὸς C. N. inepte.

96) C. μεθύσεως, N. χυμώσεως.

97) C. ἐκλυομένων.

Ipsi quoque lupini macerati, ut partem amaritudinis reti-
neant, comesti eadem efficiunt: sed et decoctum eorum
eadem praestat. Id cum ruta et pipere potum et splenicis
adminiculum exhibet. Utile est fomentum in gangraena,
feris ulceribus, scabie incipiente, vitiliginibus, maculis,
exanthematibus et achoribus. Quin et id ipsum menses
detrahit fetusque, cum myrrha et melle subditum. Purgat
insuper farina cutem, livoresque emendat, et inflammatio-
nes sedat cum polenta et aqua. Ex aceto vero coxendi-
cum cruciatus lenit. Panos vero ac strumas in aceto cocta
et imposita loco movet, atque carbunculos circumquaque
rumpit. Lupini insuper aqua pluvia cocti, donec cremo-
rem edant, faciem abstergunt, et cum chamaeleonis nigri
radice cocti ovium scabiem sanant, si modo illae tepido
decocto abluantur. Radix in aqua cocta et epota urinam

οὔρησιν κινεῖ· οἱ δὲ ἀπογλυκανθέντες λεῖοι σὺν ὅξει ποθέν-
τες στομάχου ἄσπην πραῦνουνσι καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται.

Κεφ. ρλγ'. [Περὶ Θέρμου ἀγρίου.] Γίνεται δὲ καὶ
θήρμος ἄγριος, [οἱ Ῥωμαῖοι λουπίνουμ ἀγρέστεμ καλοῦσιν]
ἐμφερέης τῷ ἡμέρῳ, κατὰ πάντα δὲ μικρότερος⁹⁸, ποιῶν ὅσα
καὶ ὁ ἡμέρος.

Κεφ. ρλδ'. [Περὶ Γογγύλης.] [Γογγύλη ἡμέρος· οἱ δὲ
γογγυλίδα, οἱ δὲ γολγόσιον, Ῥωμαῖοι ῥάπα.] Γογγύλης ἡ
ῥίζα ἐφθὴ τρώσιμος, πνευματωτική⁹⁹, σαρκὸς πλαδαρῶς γεν-
νητική, ἀφροδισίων παρορμητική· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πο-
δάγρας καὶ χιμέτλων ἐστὶ κατάντλημα· καὶ αὐτὴ δὲ λεία κα-
ταπλασσομένη ὠφελεῖ¹⁰⁰· εἰ δὲ τις ἐγγλύψας¹ τὴν ῥίζαν, κη-
ρωτὴν ῥοδίην² ἐν αὐτῇ ἐπὶ θερμοσποδιᾷ τήξει, ποιεῖ πρὸς
τὰ εἰλωμένα χιμέτλα³· ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς ἀσπάραγος βιβρώσκε-
ται ἐφθός, ἔστι δὲ διουρητικός· τὸ δὲ σπέρμα εἰς ἀντιδότους
καὶ θηριακὰς ἀνωδύνους εὐθετον· βοθηεῖ δὲ καὶ τοῖς θανα-

98) C. μικρότερος καὶ ἰσχυρώτερος.

99) Sic Ald.; πνευματική cod. C. et Aesulan.

100) C. N. αὐτὴ δὲ πρὸς πέλια καλ. ὠφ.

1) C. γλύψας.

2) Ald. κηρωτῇ ῥοδίην.

3) C) εἰλωμένας χειμέθλας.

movet. Lupini vero ipsi edulcati, si triti ex aceto bi-
bantur, stomachi fastidium mitigant et appetentiae defe-
ctum tollunt.

Cap. CXXXIII. [De Lupino sylvestri.] Est et lu-
pinus sylvestris [quem Romani et agrestem dicunt] sativo
similis, sed omni modo minor. Eadem vero praestat,
quae sativus.

Cap. CXXXIV. [De Rapo.] [Rapum sativum, quod
alii gongylida, alii golgosium vocant.] Rapi radix elixa
nutrit, inflationes parit, laxam carnem ac praeumidam
gignit, veneremque stimulat. Ipsius decocto podagrae per-
nionesque foveantur. Sed et ipsa trita et cataplasmatibus
vice imposita prodest. Quodsi excavatae radici ceratum
rosaceum indideris, ac in ferventi cinere liquefeceris, ex-
pedit ad perniones ulceratos. Cymae ipsius manduntur
elixae et urinam cient. Semen theriacis antidotisque, quae
dolorem levant, idoneum est. Potum idem contra letalia

σίμοις ποθέν· παρορμᾶ καὶ πρὸς ἀφροδίσια⁴· ἄλμενθεῖσα δὲ ἀτροφωτέρα γίνεται βιβρωσκομένη· τὰς μέντοι ὀρέξεις ἀναλαμβάνει.

Κεφ. ρλέ. [Περὶ Γογγύλης ἀγρίας.] Ἡ μέντοι ἀγρία γογγύλη φύεται ἐν ἀρούραις, θάμνος πηχυαῖος τὸ ὕψος⁵, πολύκλαδος, ἐξ ἄκρου [λεῖος]⁶, φύλλα ἔχουσα λεῖα, δακτύλου τὸ πλάτος⁷, ἥ καὶ μεῖζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς καλυκώδεσιν· ἀνοιχθέντων δὲ τῶν περικαρπίων, ἕσωθεν ἄλλος κεφαλοειδὴς ἔστι λοβὸς⁸, ἐν ᾧ σπερμάτια μέλανα, θραυσθέντα δὲ λευκὰ ἐνδοθεν· μίγνυται δὲ σμήγμασι προσώπου καὶ τοῦ ἄλλου χρωτὸς, ὅσα δι' ἀλεύρων γίνεται θεομίνων, ἢ πυρίνων, ἢ ὀροβίωνων.

Κεφ. ρλς'. [Περὶ Βουνιάδος.] Βουνιάς, καὶ ταύτης ἡ ῥίζα ἐφθὴ φνσώδης ἐστίν· ἥττον δὲ τρόφιμος· ποιεῖ δὲ⁹ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἀνενεργῇ τὰ θανάσιμα προπινόμενον· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις· ἁλμύεται καὶ ταύτης ἡ ῥίζα.

4) παρορμᾶ — ἀφροδίσια deest in Cod. N.

5) C. μῆκος.

6) Hoc deest in cod. N. et superfluum videtur.

7) E Serapione emend.; vulgo πάχος.

8) Goupyl. legit in cod. Paris. βολβός.

9) Vulg. γὰρ hic ineptum commutavi, interpretum consensu, cum δὲ.

expedit, concitat quoque ad venerem. Muria denique conditum rapum in cibo sumtum minus quidem alimentum praebet: appetentiam tamen restituit.

Cap. CXXXV. [De Rapo sylvestri.] Sylvestre rapum in arvis nascitur, frutex cubitali altitudine, ramosus, in cacumine (glaber) folia gerens glabra, digitum lata, aut etiam maiora: fructum in siliquis involucratis, quibus apertis intus est alia silicula capituliformis, quae semina continet nigrescentia, fracta autem intrinsecus alba. Admiscetur vero in smegmata, quibus ad detergendam cutem in facie reliquoque corpore utuntur, quae quidem ex lupinorum, tritici, lolii, aut ervi farina fiunt.

Cap. CXXXVI. [De Buniade.] (Caulorapo.) Buniadis quoque radix elixa flatus gignit, minus vero nutrit. Semen ipsius praebitum venena reddit inefficacia: ob id etiam in antidota additur. Et huius radix muria conditur.

Κεφ. ρλζ'. [Περὶ Ῥαφανίδος¹⁰.] Ῥαφανὶς¹¹ [οἱ δὲ πολύειδος ἡρυγγίου, Ῥωμαῖοι ῥόδιζ νόστρας, Ἄφροι θορπάθ]. καὶ αὕτη πνευμάτων γεννητικὴ καὶ θερμαντικὴ· εὐστομος, οὐκ εὐστόμαχος· ἐρευκτικὴ δὲ ἐστὶ καὶ οὐρητικὴ· εὐκοίλιος, εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει μᾶλλον συνεργοῦσαν τῇ ἀναδόσει· προεσθιομένη δὲ¹² μετεωρίζει τὴν τροφήν· ἀρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἑμῖν μέλλουσι προεσθιομένη· ἀκριβοὶ δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις· ἐφθῇ δὲ ποιῇ λαμβανομένη βήσσουσι χρονίως καὶ τοῖς πάχος γεννῶσι ἐν θώρακι· ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μετ' ὄξυμέλιτος λάμβανόμενος ἐμετικώτερος, ἀρμόζων ὑδρωπικοῖς· καταπλάσσει δὲ εὐθετεῖ καὶ σπληνικοῖς· σὺν μέλιτι δὲ νομᾶς ἐφίστησι, καὶ ὑπώπια αἴρει¹³. βοηθεῖ καὶ ἐμποδῆτοισι καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· φακοὺς ἀποσμήχει σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ· βοηθεῖ δὲ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις βιβρωσκόμενος ἢ πινόμενος, καὶ ἔμμηνα ἄγει. Τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς ἐμετικόν, οὐρητικόν, σπληνὸς καθαιρετικόν, πινόμενον μετ' ὄξους¹⁴· συναγχοῖς

10) Ald. ῥαφάνου.

11) Sic C. N.; Ald. ῥάφανος.

12) N. γὰρ.

13) C. ποιῇ δὲ καὶ πρὸς ὄξυδεκλίαν.

14) C. καὶ γαγγράνας εὐτόνως περιχαράσσει.

Cap. CXXXVII. [De Raphano.] (Radicula.) Raphanus [alii polyidos eryngii, Romani radicem nostratem, Afri thorpath vocant] seu radícula: et haec flatus gignit et calefacit. Ori grata est, sed stomacho minime commoda: ructus praeterea movet, ac urinas ciet. Alvo conducit, si quis eam post pastum sumserit, ubi distributionem adiuvat. Praesumta vero cibum suspendit: convenit etiam praesumta vomituris: quin et sensus acuit. Elixia vero si sumatur, valet in tussibus diuturnis, ubi et crassi latices in pectore gignuntur. Cortex ipsius ex aceto mulso sumtus vomitiones potentius movet, hydropicis accommodatus; impositus etiam lienosis est utilis. Cum melle vero ulcera depascentia sistit, et sub oculis livores tollit. Auxiliatur et a vipera commorsis, et calva loca hirsutie ditat, atque lentigines cum lolii farina exterit. Est et auxilio tam cibo quam potu iis, qui a fungis strangulantur, menstrua insuper pellit. Semen vomitiones excitat, urinam ciet, et lienem ex aceto potum purgat. Deco-

τε βοηθεῖ, ἀφεψηθὲν σὺν ὀξυμέλιτι θερμῷ εἰς ἀναγκα-
ρισμα, καὶ πρὸς κεράστου δῆγμα σὺν οἴνῳ πινόμενον βοηθεῖ,
ἐπιπλασθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ γαγγραινας εὐτόνως περι-
χαράσσει.

Κεφ. ρλγ'. [Περὶ Ῥαφανίδος ἀργίας.] Ῥαφανὶς ἀργία,
ἣν Ῥωμαῖοι ἀρμορακίαν καλοῦσι¹⁵, φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ
ἡμέρῳ, πρὸς τὰ τῆς λαμπάνης μᾶλλον· ῥίζα δὲ ἰσχνή, μα-
κρά¹⁶, ὑπόδιμνος· λαχανεύεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα
ἐφθά¹⁷· ἔστι δὲ θερμομαντική, οὖρητική, καυματώδης.

Κεφ. ρλθ'. [Περὶ Σίσαρου.] Σίσαρὸν γινώσκον, οὗ ἡ ῥίζα
ἐφθῇ¹⁸ εὐστόμος, εὐστόμαχος, οὖρητική, ὀρεξέως προκλητική.

Κεφ. ρμ'. [Περὶ Λαπάθου.] Λάπαθον¹⁹, τὸ μὲν αὐ-
τοῦ ὀξυλάπαθον λέγεται, φνύμενον ἐν ἔλεσι, σκληρὸν κατ'
ἄκρα²⁰, ὑπόξυ· τὸ δὲ τι κηπευτὸν οὐχ ὅμοιον²¹ τῷ πρώτῳ²²,

15) Ald. hic totum caput περὶ ἀπλού lib. 4. o. 177. insertum ha-
bet, quod merito taxatur iam a Marcello.

16) Sic Lacuna loco vulg. μαλακή. Serapion utrumque legit *τα-
dicem* nimirum *longam et mollem*.

17) Lacuna add. εἰς βρωσιν.

18) Lacuna add. καὶ ὠμῇ.

19) C. οἱ δὲ σήμερον, σατύριον, Ῥωμαῖοι ζουμίκουλα, ζούμεξ ἀκού-
τους, ζούμεξ κανθερινός, Αἰγυπτιοὶ σεμίδ, Ἄγροὶ ἀμουσίμ. N. οἱ δὲ
ὀξυλάπα, Ῥωμαῖοι ζουμυγάσιουμ, Ἄγροὶ ἀμουξεγάφ.

20) Sic Lacuna; κατὰ ἄκρα vulgo.

21) Oribas. οὐ κατὰ πᾶν ὅμοιον.

22) Asulan. et Marcell. τρώφ.

ctum anginosi cum aceto mulso calente gargarismate prod-
est, et contra cerastae morsum ex vino potum opitula-
tur. Cetero ex aceto illitum gangraenas potenter emarginat.

Cap. CXXXVIII. [De Radicula sylvestri.] Radi-
cula sylvestris, quam Romani armoraciam vocant, folia
habet sativae similia, sed ad lampsanae propius accedunt.
Radix est gracilis, longa, subacris. Tam folia, quam ra-
dix, olerum vice coquuntur. Calefacit autem, urinam ciet,
et aestuosa est.

Cap. CXXXIX. [De Sisere.] Siser vulgo cogni-
tum: cuius radix elixa ori grata est et stomacho utilis:
urinam ciet, et appetentiam auget.

Cap. CXL. [De Lapatho] (Rumice.) Est e lapa-
thi speciebus quaedam, quam oxylapathum vocant, in pa-
ludibus nascens, superne dura atque acutiuscula. Alterum

τρίτον δ' ἐστὶν ἄγριον, μικρόν, παρόμοιον ἄρνογλώσσῳ, μά-
λακόν, ταπεινόν· ἐστὶ δὲ καὶ τέταρτον εἶδος αὐτοῦ, ὃ ἔνιοι
ὄξαλίδα, ἢ ἀναξυρίδα, ἢ λάπαθον καλοῦσιν²³, οὐ φύλλα ὅμοια
τῷ ἄγρίῳ καὶ μικρῷ λάπαθῳ, κανλὸς οὐ μέγας, καρπὸς
ὑποξυς²⁴, ἐρυθρὸς, δριμύς, ἐπὶ τοῦ κανλοῦ καὶ ἐπὶ τῶν πα-
ραφυάδων²⁵. πάντων δὲ τὸ λάχανον μαλάσσει κοιλίαν ἐψη-
θέν· ὠμὸν δὲ καταπλασσόμενον μελικηρίδας σὺν ῥοδίνῳ ἢ
κρόκῳ²⁶ διαφορεῖ· τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἄγρίου καὶ τοῦ λάπα-
θου καὶ τῆς ὄξαλιδος πίνεται ὠφελίμως μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου
πρὸς δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις καὶ ἄσπην στομάχου,
καὶ πρὸς σκορπίου πληγὴν· καὶ εἰ προπίοι δέ τις, οὐδὲν πεί-
σεται πληγεὶς²⁷. αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν ἐφθαῖ σὺν ὄξει καὶ ὠμαὶ
καταπλασθεῖσαι, θεραπεύουσι λέπρας, λευχῆνας, ὄνυχας λε-
πούς· δεῖ δὲ προανατρίβειν τὸν τόπον ἐν ἡλίῳ νύτῳ καὶ
ὄξει²⁸. πραῦνει δὲ καὶ κνησμοὺς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐπαν-

23) C. et Lacuna ἄγριον.

24) Asulan. ἀποξίς, καρπός. C. κανλὸς οὐ μέγας, καρπὸς ἄποξυς.

25) Asulan. εἰσὶ παραφυάδες.

26) C. σὺν χρόνῳ.

27) C. οὐδὲν βλαβήσεται πληγεὶς.

28) ἐν ἡλ. νύτῳ. καὶ ὄξ. desunt in C.

lapathum hortense, priori dissimile. Tertium sylvestre, parvum, plantaginem referens, molle, humile. Est et quartum, quod nonnulli oxalida, aut anaxyrida, aut lapathum etiam (sylvestre) appellant: cuius folia sylvestri aut minori lapatho similia, caulis haud grandis, fructus acutiusculus, ruber, acris, in summitate caulis et stolonum nascens. Omnium vero olus coctum alvum mollit. Crudum illitum meliceridas, addito rosaceo aut croco, discutit. At sylvestris lapathi, acuti et oxalidos semen ex aqua aut vino utiliter bibitur contra intestinorum difficultates, coeliacorum affectus, stomachi fastidium et scorpionum ictus. Si quis in potu praesumserit, nihil incommodi ex illius ictu percipiet. Radices autem ex aceto coctae, aut etiamnum crudae impositae lepras, impetigines et scabrosos ungues curant: sed loca ante nitro aut aceto in sole perfricanda sunt. Quin et earum decoctum pruritus cor-

τλούμενον²⁹, ἢ λούτρῳ μιγνύμενον³⁰. παρηγοροῦσι δὲ ὠταλίαν καὶ ὀδονταλίαν ἐψηθεῖσαι ἐν οἴνῳ καὶ διακλυζόμεναι, διαφοροῦσι καὶ χοιράδας καὶ παρωτίδας ἐφθαῖ σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσαι, σπλήνα δὲ σὺν ὄξει· καὶ ἐνδέσματι δέ τινες χρῶνται ταῖς ῥίζαις πρὸς χοιράδας, περιάπτοντες τῷ τραχήλῳ· ἰσθᾶσι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖσαι λεῖται· ἀφεψηθεῖσαι δὲ σὺν οἴνῳ καὶ πινόμεναι ἐκτερικοὺς ἀποθεραπεύουσι³¹, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει³² θρύπτουσιν, ἐμμηνά τε ἄγουσι, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθοῦσιν.

Κεφ. ρα'. [Περὶ Ἱππολάπαθου.] Ἱππολάπαθον λάπαθόν ἐστι³³ μέγα, ἐν ἔλεσι γεννώμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις³⁴.

Κεφ. ρβ'. [Περὶ Λαμψάνης.] Λαμψάνη [Ῥωμαῖοι νάπιον, Αἰγύπτιοι εὐθμοί] λάχανόν ἐστιν ἄγριον, τροφιμώ-

29) Sic Lacuna; περιαντλούμενον C., Ald., Asulan.

30) Ald. ἢ λούτρῳ ἀνατριβόμενον. Asulan., Cornar., Goupyl. omittunt. Marcell. uncinis inclusit. Lacunam sequens Sarac. nostram lectionem accepit.

31) C. ἀποκαθαίρουσι.

32) C. ἐν νεφροῖς.

33) Sic cod. C.; λάχανον vulgo.

34) Loco Δύναμιν — προειρημένοις cod. C. ἀσθενεστέρας ἔχει δύναμεις τῷ μικρῷ λάπαθῳ. Tunc vero e superiori capite omnia huc transfert ab: αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν — inde usque ad finem. Cod. N. γεννώμενον, κατὰ πάντα ὅμοιον καὶ τῇ δυνάμει τῷ μικρῷ λάπαθῳ.

poris sedat, fatus vice affusum, aut balneis admistum. Aurium dentiumque dolores leniunt, si in vino coctae colluantur. Strumas etiam parotidasque in vino pariter coctae et impositae discutiunt, aceto vero decoctae lienem extenuant. Insuper et ad strumas nonnulli radicibus vinculo e cervice suspensis amuleti ad instar utuntur. Sistunt et fluxum muliebrem tritae appositaeque. Cum vino autem decoctae ac bibitae regio morbo laborantes persanant, calculos vesicae comminuunt, menstrua cient, et a scorpione ictis auxiliantur.

Cap. CXLI. [De Hippolapatho.] Hippolapathum est lapathum grande, in paludibus crescens. Vim habet eandem ac praedicta.

Cap. CXLII. [De Lampsana.] Lampsana [Romani napium, Aegyptii euthmoi appellant] olus est sylvestre,

τερον καὶ εὐστομαχώτερον τοῦ λαπάθου, οὗ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς ἐσθίεται ἐφθά.

Κεφ. ρμ'. [Περὶ Βλήτου.] Βλήτον [Αἰγύπτιοι ἐχλωτοριπὰν³⁵, οἱ δὲ ῥιπλάμ, Ῥωμαῖοι βλίτουμ, Λακοὶ βλής.] λαχανεύεται καὶ τοῦτο· ἐστὶ δὲ εὐκοίλιον, οὐδεμίαν ἔχον φαρμακώδη δύναμιν.

Κεφ. ρμδ'. [Περὶ Μαλάχης.] Μαλάχῃ κηπευτή, [Ῥωμαῖοι μάλβα ὀρτένσις, Πυθαγόρας ἀνθεμα, Ζωροάστρης διάδεσμα, Αἰγύπτιοι χωκορτήν, προφηται αἰγὸς σπλήν, οἱ δὲ οὐρὰ μνός.] ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον τῆς χειρσαίας· κακοστόμαχος δὲ καὶ εὐκοίλιος, καὶ μᾶλλον οἱ καυλοί· ἐντέροις δὲ καὶ κύσται ὠφέλιμος³⁶. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ὡμὰ μασσηθέντα καὶ μετ' ὀλίγων ἁλῶν καταπλασθέντα³⁷ αἰγιλώπια ἀνασκειάζειν σὺν μέλιτι· πρὸς μέντοι τῇ ἀπουλώσει δίχα τῶν ἁλῶν χρηστότεον αὐτῇ· ποιεῖ καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ σφηκῶν πληγὰς καταπλασσομένη· κἂν περιχρίσῃται δέ τις αὐτὴν ὡμὴν

35) C. ἐχλωτοριπλάμ.

36) Sic Ald.; ὠφέλιμοι Asulan. et sequaces. Cod. C. hic addit: τὰ ἀνθήματα ἐν οἴνῳ ἐφθὰ τὸν ζοῦν γυναικεῖον ἴσῃσι, τὰ φύλλα δὲ καὶ ὑστεραίαις ἀρήγει.

37) Sic legit Serap., et Aldus praeponit μασσηθέντα, quod Asulan. cum posterioribus malo ordine post ἁλῶν collocant.

quod quidem plus quam lapathum alit, stomachoque est utilius. Huius folia caulesque in cibo coquuntur.

Cap. CXLIII. [De Blito.] Blitum quoque [quod Aegyptii echlotoripan, vel riplam, Romani blitum, Dacibles vocant] oleris modo estur. Est autem alvo utile, nullius medicamentosae facultatis particeps.

Cap. CXLIV. [De Malva.] Malva hortensis [Pythagorae anthema, Zoroastri diadesma, Aegyptiis chocorten, Prophetis caprae lien aut muris cauda dicta] cibo magis est apta, quam agrestis. Stomacho autem adversatur, bonamque facit alvum, sed multo magis caules: utilis quoque est intestinis ac vesicae. Vim autem habent folia cruda mansa et cum salis pauxillo cataplasmatibus vice imposita aegilopia curandi. Verum cum cicatrix est inducenda, citra sales iis utendum est. Illita quoque contra apum vesparumque ictus efficax est. Si quis ipsa cruda

λεῖαν σὺν ἐλαίῳ³⁸, ἅπληκτος διαμένει· μετὰ δὲ ἐλαίου πα-
λαιού³⁹ καταπλασθεῖσα ἀχώρας καὶ πίτυρα ἰᾶται· ἐφθὰ δὲ
λεῖα τὰ φύλλα καὶ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτιθέμενα πυρίκαυστα καὶ
ερυσιπέλατα ὠφελεῖ· τὸ δὲ ἀφείψημα αὐτῆς μαλακτικὸν ἐγκά-
θισμα ὑστέρας, εἰς τε ἐνέματα⁴⁰ πρὸς δηγμοὺς ἐντέρων καὶ
μήτρας καὶ δακτυλίου ἁρμόδιον· ὁ δὲ ζωμός σὺν ταῖς ῥίζαις
βοηθεῖ ἐσόμενος πᾶσι τοῖς θανασίμοις· ἐξεοᾶν δὲ δεῖ συνεχῶς
πίνοντας· ὠφελεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις καὶ γάλα κατασπᾶ·
ὁ δὲ καρπὸς, μιγέντος αὐτῷ λώτου ἁγρίου σπέρματος, πινό-
μενος μετ' οἴνου, τὰ περὶ κύστιν ἀλγήματα παύει⁴¹.

Κεφ. ριέ. [Περὶ Ἀτραφάξιος.] Ἀτραφάξις, οἱ δὲ
χρυσολάχανον [Ῥωμαῖοι ἀτρούπλικεμ, Αἰγύπτιοι ὠχεῖ] λάχα-
νον γινώριμον· διττὸν, τὸ μὲν ἁγριον, τὸ δὲ κηπευτὸν· λα-
χανεύεται δὲ ἐφθόν· ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικόν· καταπλασσό-
μενον δὲ ὠμόν τε καὶ ἐφθὸν φύγεθλα διαφορεῖ· ὁ δὲ καρ-
πὸς αὐτοῦ πινόμενος μετὰ μελικράτου ἵκτερον θεραπεύει.

38) Serap. σὺν βουτύρῳ.

39) Sic Serap. et Dodon.; μετ' οὔρου vulgo.

40) Ald. ἐναίματα, Asulan. et rel. ἐνεύματα.

41) Sic Serap., cod. C. et Lacuna; πρᾶύνει editt.

trita cum oleo ante perungatur, ab iis minime ferietur. Cum oleo vetere imposita achores furfuresque sanat. Cocta folia trita et ex oleo imposita ambustis et erysipelatis prosunt. Decoctum eius insessu matrices emollit, quin et eo alvus commode eluitur ad intestinorum, matricis sedisque rosiones. Ius autem cum radice coctum contra letalia omnia valet, si a sorbentibus continuo evomatur. Est et praesidio contra phalangiorum morsus, atque lac evocat. Fructus vero, addito loti sylvestris semine, potum e vino, dolores vesicae sedat.

Cap. CXLV. [De Atriplice.] Atriplex, quod nonnulli aureum olus [Aegyptii ochei appellant] olus est notum et duarum specierum, alterum sylvestre, hortense alterum. Coctum id oleris modo manditur, alvumque mollit: panos vero discutit, sive crudum, sive coctum illinatur. Fructus autem ex aqua mulsa potus regio morbo medetur.

Κεφ. ρμς'. [Περὶ Κράμβης.] Κράμβη ἡ ἡμερος [οἱ δὲ κράμβη κηπαία, Ῥωμαῖοι βράσσεικα] εὐκοίλιος⁴² ἀκρόζεσθος ἐσθιομένη· καθεψηθεῖσα δὲ κοιλίαν ἴστησι, καὶ μᾶλλον ἢ δίσεφθος καὶ ἐν κονίᾳ ἔψηθεῖσα· κακοστόμαχος δὲ καὶ δριμυτέρα ἢ θερινή· ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ διὰ πικρίαν ἄβρωτος· ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ καὶ τρομώδεσιν ἐσθιομένη, καὶ τὰς ἐκ κραυπάλης καὶ οἴνου κακίας σβέννυσιν ἐπιλαμβανομένη· τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα⁴³ εὐστομαχώτερον μὲν, δριμύτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον, ταριχευθὲν δὲ κακοστόμαχον καὶ κοιλίας ταρακτικόν· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὥμος⁴⁴ μετ' ἰσίδος καὶ νίτρου καταπινόμενος κοιλίαν μαλάττει· μετ' οἴνου δὲ ποθεῖς ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· σὺν τηλίνῳ δὲ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθρικοῖς· ἔλκεσί τε ὀυπαροῖς ἐπιπλαττόμενος καὶ παλαιοῖς ἀρμόζει· ἐγγεόμενός τε καθ' ἑαυτὸν ταῖς ῥίσι, κεφαλὴν καθαίρει· μετὰ δὲ αἰθίνου ἀλεύρου προστεθεῖς, καταμήνια ἄγει· τὰ δὲ φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ ἢ μετ' ἀλφίτων

42) C. εὐστόμαχος.

43) C. κλῆμα.

44) Lacuna ὥμης, receptum a Sarac.

Cap. CXLVI. [De Brassica.] Brassica sativa [aut hortensis] bonam facit alvum, si modo leviter fervefacta editur. Nam percocta alvum sistit, multo magis bis cocta, ac quae in lixivio cocta fuit. Aestiva autem stomacho adversatur et acrior est. Quae in Aegypto nascitur, propter amaritudinem esui haud est. Quibus obtusior est oculorum acies, quique tremoribus vexantur, iis in cibo auxiliatur. Noxas etiam e crapula et vino natas restinguit, si insuper sumatur. Cyma eius stomacho quidem utilior, sed acrior, et urinam potentius provocat. Eadem sale condita stomacho inimica est alvumque conturbat. Succus vero brassicae crudus cum iride ac nitro ingestus alvum emollit, potus autem e vino a vipera morsis opitulatur. At cum foeni graeci farina et aceto prodest podagricis et arthriticis. Confert quoque illitus ulceribus sordidis vetustisque. Per se vero naribus infusus caput expurgat: cum lolii farina subditus menses movet. Folia per se cataplasmatibus loco imposita, aut cum polenta trita

λέια ποιεῖ πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα· καὶ ἐρυσι-
πέλατα δὲ καὶ ἐπινυκτίδας καὶ λέπρας ἰᾶται· μεθ' ἁλῶν δὲ
ἄνθρακας περιζόηται· ἴσχει δὲ καὶ ῥύσιν τῶν ἐν κεφαλῇ τρι-
χῶν· ἐψόμενα δὲ καὶ μινύμενα μέλιτι, πρὸς νομὰς γαγγραι-
νῶν ποιοῦσι· ὥμὰ ἐσθιόμενα μετ' ὄξους σπληνικοὺς ὠφελεῖ·
διαμασσωμένα δὲ φωνῆς ἀποκοπὴν καθίστησι, τοῦ χυλοῦ κα-
ταπινομένου· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς κοιλίαν καὶ ἔμμηνα
κινεῖ πινόμενον· τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον μετὰ τὴν ἀποκύησιν
προστεθὲν ἐν πεσσῶ· τὸ δὲ σπέρμα, μάλιστα τῆς ἐν Αἰγύ-
πτῳ γινομένης, πινόμενον ἐλμινθας ἐκτινάσσει· μίσγεται δὲ
καὶ εἰς ἀντιδότους θηριακάς⁴⁵· πρόσωπόν τε ἀποκαθαίρει καὶ
φανούς· οἱ δὲ καυλοὶ χλωροὶ καέντες σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ
ἀναληφθέντες στέατι χοιρείῳ παλαιῷ πλευρᾷ χρόνια ἀλγήματα
ἐπιτεθέντες παύουσιν.

Κεφ. ρμ'. [Περὶ Κράμβης ἀγρίας.] Κράμβη ἀγρία
[ἦν Ῥωμαῖοι βράσσικα ῥούστικα] φύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
ἐν παραθαλασσίῳ καὶ κρημνώδεσι τόποις, εὐκυνῖα τῇ ἡμέρῳ,

45) Sic Serap. et ex eo Marcell. Vergil., Ruellius et Saracen.,
κοιλιακάς vero Ald., Asulan., Cornar. et Goupyl.

valent ad omnem inflammationem et oedemata; quin et
erysipelata, epinycctidas leprasque sanant. Cum sale vero
carbunculos rumpunt, retinent et fluentes capillos. Ea-
dem cocta, melle addito, valent adversus depascentes gan-
graenas: cruda vero si ex aceto comedantur, lienosis pro-
sunt. Commanducata ita, ut succus deglutiatur, vocem
interceptam restituunt. Ipsius brassicae decoctum potu
alvum mensesque ciet. Flos autem post puerperium in
pesso subditus, conceptionem impedit. Semen, eius prae-
sertim, quae in Aegypto nascitur, potum vermes expel-
lit, ac in antidota quoque theriaca additur: sed et faciei
cutem lentiginesque expurgat. Caules virentes cum radici-
bus cremati, ac adipe suillo vetusto excepti, diuturnos la-
terum dolores impositi sedant.

Cap. CXLVII. [De Brassica sylvestri.] Brassica
sylvestris [Romanis quoque rustica dicta] nascitur plerum-
que in locis maritimis praeruptisque; sativae similis, sed

λευκοτέρα δέ ἐστι καὶ δασυτέρα καὶ πικρά· τὸ δὲ κύημα⁴⁶ αὐτῆς ἐν κοιλίᾳ ἐψηθὲν οὐκ ἄστομον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα κολλητικὴν τραυμάτων καὶ διαφορητικὴν οἰδημάτων καὶ φλεγμονῶν.

Κεφ. ρμῆ'. [Περὶ Κράμβης Θαλασσίας.] Ἡ δὲ θαλασσία λεγομένη κράμβη⁴⁷ ἐξήλλακται τῷ παντὶ τῆς ἡμέρου, ἔχουσα φύλλα πολλὰ λεπτά, τῇ στρογγύλῃ ἀριστολογίᾳ ὅμοια⁴⁸. ἐκπέφυκε δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἐπὶ⁴⁹ κλωνίων ὑπερύθρων ἐξ ἐνὸς μοσχοῦ, ὥσπερ κισσός· ἔχει δὲ καὶ ὀπὸν⁵⁰ λευκὸν, οὐ πολὺν· ἔστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρος καὶ ποσῶς ἔμπικρος, λιπαρὰ τὴν σύστασιν· ὅλη δὲ ἡ πόα κακοστόμαχος, δριμύς, κοιλίας λυτικωτάτη, ἐφθῇ βρωθεῖσα· συνέψουσι δὲ αὐτῇ ἔνιοι διὰ τὴν δριμύτητα⁵² τὰ λιπαρὰ τῶν κρεῶν⁵³.

46) C. et Ald. κλῆμα.

47) C. θαλασσοκράμβη.

48) Aegerrime recedo a codicum, Serapionis et Aldi auctoritate, quippe qui in φ. εὐμήκη consentiunt. Sed Marcell. iam, Asulanus et Cornar., omisso εὐμήκη, habent μακρά, quod Matthioli in μικρά mutandum esse censuit. Cum vero nullum supersit dubium, Convolvulum Soldanellam intelligi, malui Saracenum sequi, Sambuci codice fretum.

49) Sic C.; vulgo ἀπὸ.

50) C. καρπὸν.

51) C. N. ἐν τῇ αὐτῇ ἔστι συστάσει.

52) C. διὰ τὴν δρ. non habet.

53) Sic C. N. et Serap., quem et Marcell. sequitur; vulgo κρεῶν.

albidior, hirsutior et amara. Huius cyma lixivio cocta ori haud ingrata est. Vim autem habent folia cataplasmatismis vice imposita vulnera glutinandi ac oedemata, inflammationesque discutiendi.

Cap. CXLVIII. [De Brassica marina.] Quae brassica marina dicitur, prorsus dissidet a sativa; folia enim fert multa, tenuia, aristolochiae rotundae similia, quorum singula in ramulis rubentibus singulari surculo, ad hederac morem, exeunt. Succo etiam praedita est albo, haud copioso. Gustu est subsalso et quadantenus amaro, pingui vero substantia. Tota herba stomacho inimica est et acris, alvumque vehementer solvit, si cocta edatur. Sed propter acrimoniam nonnulli pingues carnes una cum ipsa concoquunt.

Κεφ. ρμθ'. [Περὶ Τεύτλου.] Τεύτλον [μέγα⁵⁴, Ῥωμαῖοι βέτα σιλβάτικα] δισπὸν ἔστιν, ὧν τὸ μὲν μέλαν σταλτικώτερον κοιλίας, σὺν φακῇ ἔψηθὲν⁵⁵, καὶ μᾶλλον ἢ ῥίζα· τὸ δὲ λευκὸν εὐκοιλιον· ἀμφοτέρωθεν δὲ κακὸν χυμὸν διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς νιτροῶδες· ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῶν καθαίρει κεφαλὴν, ῥινὶ⁵⁶ ἐγγεόμενος μετὰ μέλιτος, καὶ ὤταλγίας ὠφελεῖ· τὸ δὲ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν φύλλων ἀφέψημα πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν, καὶ χιμέτλης πραιντικόν καταντλούμενόν· ὁμοῖς δὲ τοῖς φύλλοις καταπλάσσειν δεῖ ἀλφουὺς προεκνιτωθέντας, καὶ ἀλωπεκίας κατακνησθείσας καὶ τὰ νεμόμενα ἔλκη· ἐφθῇ δὲ ἐξανθήματα καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐρυσσιπέλατα ἴαται.

Κεφ. ρν'. [Περὶ Ἀνδράχνης⁵⁷.] Ἀνδράχνη δύνανται ἔχει ψυκτικὴν τε καὶ στυπτικὴν⁵⁸· καταπλάσσομένη δὲ μετ' ἀλφίτων κεφαλῆς ἀλγύμασι καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ ταῖς

54) Marcell. legit μέλαν καὶ ἄγριον.

55) C. ἐσθιόμενον.

56) C. κεφαλῆς ῥοῦν.

57) In Aldina praemittitur caput περὶ ἀνδράχνης ἀγρίας, quod Asulanus et qui sequuntur, postponunt. Sed Plinius, Paullus Aegineta et Serapion inter αἰεῖωα id recipiunt, ubi et, libro nimirum quarto, aptissimum habet locum. Marcellum Vergilium, ergo sequor et Matthiolum, quanquam vulgaris ordo mutetur.

58) Vulgo ψυκτικὴν omittitur, sed et Galeni Serapionisque fide et ipsa natura duce audacter id addidi.

Cap. CXLIX. [De Beta.] Beta [maior, quam et sylvaticam Romani appellant.] Nigra enim valentius alvum cohibet cum lente cocta, maxime radix: alba vero alvo est idonea. Utraque propter nitrosum, quod inest, pravi est succi. Inde fit, ut earum succus, cum melle naribus inditus, caput purget, et aurium doloribus opituletur. Decoctum vero radicum foliorumque furfures len-desque detergit, et perniones fotu mitigat. At crudis foliis vitilignes, nitro ante perfrictas, illini oportet, item calvitium prius concisam ac depascentia quoque ulcerā. Cocta denique exanthematis, ambustis et erysipelatis medetur.

Cap. CL. [De Portulaca.] Portulaca vim habet refrigerantem et subastringentem. Imposita cum polenta capitis doloribus ac tum oculorum, tum ceteris etiam in-

ἄλλαις, καὶ στομάχου πυρῶσει καὶ ἐρυσιπέλασι καὶ κύστεως ἀλγήμασι βοηθεῖ· βρωθεῖσα δὲ⁵⁹ αἰμωδίαν καὶ στομάχου καὶ ἐντέρων πύρωσιν καὶ ῥευματισμὸν πραῦνει· νεφροὺς τε δακνόμενους καὶ κύστιν εὖ διατίθησι, καὶ τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύει· παραπλησίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ πινόμενος καὶ ἐν πυρετοῖς ποιῶν· καὶ πρὸς ἐλμινθας στρογγύλας, αἵματός τε πτύσιν καὶ δυσεντερίας καὶ πρὸς αἰμορροΐδας καὶ αἰμορροαγίας, πολύεσθος γινομένη, καὶ πρὸς σηπὸς δῆγματα· καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ χρησίμως μίγνυται· ἔγκλυσμά τε ἐστὶν ἐντέρων ῥευματιζομένων, ἢ ὀδαζομένης⁶⁰ μήτρας· καὶ πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας σὺν ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ ἔμβρεγμα· πρὸς τε τὰ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, σὺν οἴνῳ σμήγμα· πρὸς τραύματα δὲ σφακελίζοντα, σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη.

Κε φ. ρνα' (ρηβ'). [Περὶ Ἀσπαράγου.] Ἀσπάραγος πετραῖος⁶¹, ἦν μυακάνθαν [οἱ δὲ μῦον]⁶² καλοῦσι, γνώριμος·

59) C. add. σὺν γάλακτι.

60) Sic aptius e cod. antiquo Goupyli; vulgo δαζομένης.

61) Marc. in quibusdam codd. ἄγριος.

62) Marc. ἐρμύιον e Plin., quod melius ὄρμενον. Pollux 6, 9. Phrynich. ecl. ed. Lobeck, p. 111.

flammationibus, itemque stomachi ardoribus, erysipelatis et vesicae doloribus subvenit. Pro cibo sumta dentium stuporem et stomachi ac intestinorum ardorem fluxionemque demulcet. Erosione tentatos renes et vesicam adiuvat, venerisque impetus exsolvit. Simili effectu prodest succus eius epotus, etiam in febribus efficax. Valet et diu multumque cocta contra lumbricos teretes, sanguinis exscreationem, dysenteriam, haemorrhoidas, sanguinis cursus et adversus sepiis morsus. Sed et oculorum medicamentis utiliter admiscetur; colluitur etiam, dum intestina fluxione laborant, ac ubi vulva cum pruritu mordetur. Quin et ad capitis dolores ex aestu ortos cum rosaceo aut simplici oleo irrigatur. Capitis exanthemata cum vino exterit. Vulneribus denique, quae sphacelo tentantur, cum polenta imponitur.

Cap. CLI. (CLII.) [De Asparago.] Asparagus rustris, quem et myacantham [alii myon] vocant, vulgo

οὐ τὸ καυλίον ἐπ' ὀλίγον⁶³ ἐψηθὲν καὶ βρωθὲν κοιλίαν μά-
λάσσει καὶ οὖρα κινεῖ· τῶν δὲ ῥιζῶν τὸ ἀφέψημα πινόμενον
βοηθεῖ δυσουροῦσιν, ἰκτερικοῖς, νεφροτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, φα-
λαγγιοδῆκτοις δὲ μετ' οἴνου ἀφεψόμενον· καὶ ὀδονταλγοῦσι
δὲ, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος ἐπὶ τῷ πονοῦντι ὀδόντι·
ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. Φασὶ δὲ
καὶ τοὺς κύνας πίνοντας τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἀποθνήσκειν·
ἐνιοὶ δὲ ἰστόρησαν, ὅτι, ἔάν τις κριοῦ κέρατα συγκόψας κατο-
ρύξῃ, φύεται ἀσπάραγος· ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον⁶⁴. Ὁ μέντοι
ἀσπάραγος οὗτος θάμνος ἐστὶ πολὺκλαδος, φύλλα ἔχων
πολλὰ, μακρὰ, ὅμοια μαράθρω, ῥίζα στρογγύλη, μεγάλη,
ἔχουσα κόνδυλον· οὐ τις τὸ καυλίον λειοῦμενον μετὰ οἴνου
λευκοῦ παύει νεφρίτιδας⁶⁵. ἐφθὸς δὲ ἢ ὀπτός λαμβανόμενος
παύει στραγγουρίας καὶ δυσουρίας καὶ δυσεντερίας· ἢ δὲ ῥίζα
αὐτοῦ ἐψηθεῖσα ἐν ὕξει ἢ οἴνῳ παύει στρέμματα· ἐφθὴ δὲ
μετὰ σύκων καὶ ἐρεβίνθων λαμβανομένη ἰᾶται ἰκτερον· καὶ

63) Serap., Marcell. et Lacuna sic optime.

64) Quae sequuntur, Serapion non habet. Redundare videntur
Marcello, valere de sativo asparago credit Sarac. *Ἀσπάραγον* dici syl-
vestrem, *ἀσπάραγον* hortensem, Athen. lib. 2. p. 240. Phrynich. l. c.

65) Ex veterum interpretum fide; vulgo *φρενίτιδας*.

notus est. Huius cauliculus leviter coctus et pro cibo
sumtus ventrem molliit urinamque ciet. Radicum autem
decoctum epotum in difficultate urinae, morbo regio, re-
num coxendicisque affectibus praesidio est: itemque a pha-
langio morsis, si e vino coquatur. Et dentium doloribus
prodest, si modo decoctum super affecto dente contineat-
ur. Semen quoque potum ad eadem valet. Aiunt et
canes, si asparagorum decoctum hauserint, emori. Quin
et nonnulli prodidere, si quis arietis cornua concisa de-
foderit, asparagum inde nasci: quod tamen fide caret.

Hic autem (altilis) asparagus frutex est ramosus, fo-
liis numerosis, longis, foeniculo proximis, radice tereti,
grandi, tuber habente. Huius cauliculus ex vino albo tri-
tus renum dolores sedat. Coctus autem assusve asparagus
in cibo sumtus urinae stillicidium ac difficultatem et dys-
enteriam tollit. Eiusdem radix in aceto aut vino cocta
luxata mulcet. Cum ficibus autem ciceribusve cocta sum-

παύει ἰσχυάδα καὶ στραγγουρίαν· περιεπτομένη δὲ καὶ τὸ ἀπόζημα αὐτῆς πινόμενον ποιεῖ ἄτοκον⁶⁶ καὶ ἄγονον.

Κε φ. ρηβ' (ρηγ'). [Περὶ Ἀρνογλώσσου.] Ἀρνογλώσσον [οἱ δὲ ἄρνειον, οἱ δὲ προβάτειον, οἱ δὲ κυνόγλωσσον, οἱ δὲ ἐπτάπλευρον, οἱ δὲ πολύνευρον, Προφῆται οὐρὰν ἰχνεύμονος⁶⁷, Αἰγύπτιοι ἀσόνθ⁶⁸, Ῥωμαῖοι πλαντάγω μίνος, Γάλλοι⁶⁹ ταρβηλοδάθιον, Ἰσπανοὶ θησαρικὰμ, Ἀφροὶ ἀτιειρκόν] διττόν ἐστι, τὸ μὲν μικρόν, τὸ δὲ μεῖζον· ἔχει τὸ μὲν μικρόν⁷⁰ φύλλα στενωτέρα καὶ μακρότερα⁷¹ καὶ μαλακώτερα καὶ λειότερα καὶ λεπτότερα· καυλία δὲ γωνιοειδῆ⁷², κεκλιμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνθη ὠχρὰ, τὸ δὲ σπέρμα ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν. Τὸ δὲ μεῖζον εὐενέστερον, πλατύφυλλον, λαχανώδες· καυλὸς δ' ἐπὶ τούτου γωνιώδης, ὑπερυθρος· ὕψος πήγχεως, ἐκ μέσου μέχρι κορυφῆς σπέρματι περιεχόμενος λεπτῷ·

66) Sarac. coniectura; vulgo ἀτόκιον.

67) Sarac. coniectura; vulgo εὐρέχμονος, C. ὀρεχνεύμονος.

68) C. ἀσοῖθ.

69) Sic C.; cum Ald. et editt. sequ. barbaram eam vocem Romanis tribuant.

70) Haec male desunt in codd. C. N.

71) Sic Oribas., Serapion vero et editt. pleraeque μικρότερα.

72) Sic C. et Serap.; καυλῶ γωνιοειδεῖ vulgo. Insulsa, quae Matthaei ad Oribas. p. 360. edidit, scholia γωνιοειδῆ per μέγαν καὶ στερεὸν reddunt.

taque regium morbum sanat et coxendicum dolores urinaeque stillicidium levat. Ceterum radix amuleti ratione alligata, itemque haustum ipsius decoctum partum impediunt sterilitatemque inducunt.

Cap. CLII. (CLIII.) [De Plantagine.] Plantago [quam et arnion et probation, cynoglossum etiam et heptapleuron, aut polyneuron, Prophetæ ichneumonis caudam, Aegyptii asonth, Galli tarbelodathion, Hispani thesaricam, Afri atieircon vocant] duplex est, minor et maior. Minor quidem folia habet angustiora, longiora, molliora, laeviora et tenuiora, cauliculos angulosos, ad terram inclinatos, flores pallidos, semen autem in summis caulibus. Maior vero vegetior, latioribus foliis, oleracea: caulis huic angulosus, subruber, cubiti altitudine, a medio ad verticem tenui semine cinctus. Subsunt radices

ρίζαι δὲ ὑπεῖν ἀπαλαί, δασεῖται, λευκαί, πᾶχος δακτύλου⁷³.
γεννᾶται δὲ πρὸς τοῖς τέλμασι καὶ φραγμοῖς καὶ ἐνίκμοις τό-
ποις· εὐχρηστότερον δὲ τὸ μεῖζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα
ξηραντικὴν, στυπτικὴν· ὅθεν καὶ καταπλασσόμενα πρὸς πάντα
τὰ κακοήθη καὶ ἐλεφαντιῶντα, ρευματικά καὶ ἀκάθαρτα ἔλκη
ἁρμόζει· ἴσχει δὲ καὶ αἰμορροαγίαν, νομᾶς, ἄνθρακας, ἔρπη-
τας, ἐπινυκτίδας· ἀπουλοῦ καὶ ἔλκη χρόνια καὶ ἀνώμαλα, καὶ
τὰ χειρῶν ἰᾶται, καὶ κόλπους παρακολλᾷ· καὶ τὰ κυνόδηκτα
καὶ πυρίκανστα, φλεγμονὰς, παρωτίδας, φύγεθλα, χοιράδας
δὲ καὶ αἰγίλωπα σὺν ἄλσιν ἐπιπλασσόμενα ὠφελεῖ· ἐφθὸν δὲ
τὸ λάχανον μεθ' ἄλσιν καὶ ὄξους λαμβανόμενον δυσεντερικοῖς
καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόζει· δίδεται δὲ καὶ μετὰ φακῆς ἀντὶ
σεύλτων συνεψόμενον· καὶ πρὸς λευκοφλεγματίαν μετὰ τὸ ξη-
ροφαῆσαι⁷⁴ δίδεται ἢ πόα ἐφθῇ· ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς
καὶ ἀσθματικοῖς διδομένη· ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων τὰ ἐν
στόματι ἔλκη ἀνακαθαίρει, συνεχῶς διακλυζόμενος· σὺν δὲ
κιμωλίᾳ ἢ ψιμυθίῳ ἰᾶται ἐρυσιπέλατα· σύριγγας τε ἐγκλυ-

73) Τὸ δὲ μεῖζον — δακτύλου deest in G.

74) Vulgo μέση interponitur, quod Marcello iam suspectum, exu-
lat e Serapione, ubi hic locus integer est. Omnis autem a codd.
G. N. omittitur.

tenerae, hirsutae, albiae, digitum crassae. Nascitur in
paludibus, sepibus et locis humidis. Maior est utilior.
Vim habent folia siccantem, astringentem: quare idonea
sunt ulceribus omnibus malignis, elephantiasin comitanti-
bus, rheumaticis sordidisque. Sistunt et sanguinis cursum,
ulcera depascentia, carbunculos, herpetas et epinyctidas.
Ulcerata quoque vetera et anomala cicatrice obducunt, chi-
ronia sanant, et sinus agglutinant. Morsibus canis, am-
bustis, inflammationibus, parotidibus, panis, ac strumis
quoque et aegilopiis cum sale imposita prosunt. Coctum
vero olus cum sale et aceto sumtum dysentericis et coe-
liacis confert. Datur et in locum betae cum lenticula
coctum. Exhibetur et herba cocta in leucophlegmatia,
postquam sicciores cibi sumti fuerint. Comitibus quo-
que et anhelatoribus prodest. Foliorum succus ulceris ora
purgat, si continuo colluatur. Cum cimolia aut cerussa
erysipelatis medetur: fistulis infusus auxilio est. Prodest

ζόμενος ὠφελεῖ, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ ὀφθαλμίας ἐνσταζόμενος ὁ χυλὸς, καὶ κολλυρίοις μισγόμενος· καὶ πρὸς οὖλα αἵμασσόμενα καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς ⁷⁵ πινόμενος, καὶ πρὸς δυσεντερίας ⁷⁶ ἐγκλυζόμενος· πίνεται δὲ καὶ πρὸς φθίσιν, καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας προστίθεται ἐν ἐρίῳ, καὶ ὑστέρα ρευματιζομένη· καὶ ὁ καρπὸς δὲ πινόμενος μετ' οἴνου τοὺς τῆς κοιλίας ρευματισμοὺς καὶ πτύσεις αἵματος ἐπέχει. Ἡ δὲ ῥίζα ἀγριψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη καὶ διαμασσωμένη ὀδονταλγίας παύει· πρὸς δὲ τὰ ἐν κύστει ἔλκη καὶ νεφροῖς δίδοται ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα μετὰ γλυκέος· φασὶ δὲ ῥίζας τρεῖς ποθεῖσας μετ' οἴνου κυάθων τριῶν καὶ ὕδατος ἴσου τριταίῳ βοηθεῖν, τεταρταίῳ δὲ τέσσαρας ῥίζας· ἐνιοὶ δὲ καὶ ἐνδέσματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας καὶ διαφοροῦσιν ⁷⁷. [Οἱ δὲ Σύριοι τὸν τούτου ζωμὸν καὶ τῆς καλαμίνθης σὺν μέλιτι τοὺς παρέτους ⁷⁸ θεραπεύειν, διδόμενον δευτέρα, τετάρτη καὶ πα-

75) E Serap. Vulgo ἀνάγοντας.

76) E Serap. Vulgo δυσεντερικούς.

77) His adiungit C., quae manifesto e Galen. fac. simpl. lib. 6. c. 60. excerpta sunt. — Quae sequuntur, uncinis inclusa, Aldina habet, nec tamen vel in Serap., Marcell., aut codicibus leguntur. Nemo non videt, praesertim e παρασκευῇ, nugas esse Alexandrini cuiusdam Christiani, Iudaei vel gnosticae sectae addicti.

78) Forte πυρετοὺς. Goupyl. saltem πυρέτους; habet.

et ad aurium dolores ophthalmiasque, seu instillatus, seu in collyria additus. Ad gingivas quoque sanguinem fundentibus et ad sanguinis excreationem potu confert, et ad intestinorum difficultatem, si alvus eluitur. Contra tabem datur in potu, adversus strangulationes matricis subditur in vellere, ut et in fluxionibus uteri. Semen ex vino potum alvi profluvia et sanguinis excreationem coërcet. Decocta radix, seu colluta, seu commanducata, dentium dolores sedat. Eadem cum foliis ad vesicae renumque ulcera in passo datur. Ferunt etiam, ternas radices cum ternis vini cyathis et aquae pari modo tertianis febribus, itemque quaternas quartanis auxiliari. Sunt et qui radice vinculo e collo suspensa amuleti ad instar utantur, ad strumas discutiendas. [Syri huius et calaminthae iusculum cum melle produnt mederi debilitatis, si secunda et quarta (hebdomadis die) aut parasceve exhibeatur. Hoc

ρασκευῇ· τοῦτο ὡς μυστήριον δέχου· ἔστι γὰρ ἀληθέστατον καὶ διὰ πείρας.]

Κε φ. ργ' (ρνδ'). [Περὶ Σίου.] Σίον τὸ ἐν ὕδασι [οἱ δὲ ἀναγαλλίς ἐνυδρος, οἱ δὲ σχῖνος ἀρωματική, οἱ δὲ δάρην Ἴον⁷⁹, οἱ δὲ λαουβέρδε] εὐρίσκεται ἐν τοῖς ὕδασι, θαμνίον ὀρθόν, λιπαρόν, φύλλα ἔχον πλατέα, ἱπποσελίνῳ ἑοικότα, μικρότερα δὲ καὶ ἀρωματίζοντα· ἅπερ ἐσθιόμενα ἐφθά τε καὶ ὠμὰ λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει, οὐρά τε κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει, δυσεντερικοῖς τε χρησιμα βρωθέντα. Κρατεύας δὲ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ οὕτω· πόα θαμνοειδής, ὀλίγα φύλλα ἔχουσα⁸⁰, περιφερῇ, μείζονα ἡδυόσμου, μέλανα, λιπαρὰ⁸¹, παρεγγύζοντα εὐζώμῳ.

Κε φ. ρνδ' (ρνέ). [Περὶ Σισυμβρίου.] Σισύμβριον [οἱ δὲ ἐρφυλλον ἄγριον⁸², οἱ δὲ Ἀφροδίτης στέφανον, Ῥωμαῖοι οὐστεράλις⁸³, οἱ δὲ ἔρβα βενέρεα καλοῦσι] ἐν χέρσοις φύε-

79) N. δωρώνιον.

80) Sic Oribas., Scrap., cod. C. N. et Ald.; ὀλίγη, φύλλα ἔχουσα πολλά male Asulan. et Cornar.

81) λιπαρὰ habent Oribas., cod. C. N., sed deest in Scrap., Ald. et rell.

82) Oribas. μέγα.

83) Sic cod. N.; εὐστεράλις alii.

autem velut arcanum accipito: est enim verissimum et experientia comprobatum.]

Cap. CLIII. (CLIV.) [De Sio.] Sium aquaticum [quod alii anagallida aquaticam, alii schinum aromaticam, alii daren ion (doronion) appellant, alii laüberde] invenitur in aquis, fruticulus rectus, nitidus, folia gerens lata, oleri atro similia, sed minora et aromatici quidquam habentia: quae quidem cocta seu cruda esu calculos comminuunt et eiiciunt: urinas quoque cient, fetus et menses extrahunt, dysentericis in cibo utilia. De eodem Cratevas sequentia tradit: Herba fruticulosa, foliis paucis, subrotundis, menthae maioribus, nigrescentibus, nitidis, ad erucam accedentibus.

Cap. CLIV. (CLV.) [De Sisymbrio.] Sisymbrium [alii serpyllum agreste, alii Veneris coronam, Romani nsteralem aut herbam veneream vocant] in locis incultis

ται, ἔοικε δὲ ἡδυόσμῳ κηπαίῳ, πλατυφυλλότερον δὲ καὶ εὐωδέστερον, στεφανωματικόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν· ἀρμόζει δὲ πρὸς στραγγουρίας καὶ λιθιάσεις τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ στρόφους καὶ λυγμοὺς πανύ· τὰ δὲ φύλλα ἐπιπλάσσεται πρὸς κεφαλαλγίαν κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου, πρὸς τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελιττῶν· Ἰσθησι δὲ καὶ ἐμέτους ποθέν.

Κεφ. ρνέ (ρνζ'). [Περὶ ἑτέρου Σισυμβρίου.] Σισύμβριον ἕτερον, οἱ δὲ καρδαμίνην, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σίον καλοῦσιν· ἔνυδρός ἐστι πόα, κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ σίῳ γεννωμένη· καρδαμίνην δ' ἔτιοι λέγουσι, διὰ τὸ εἰκέναι καρδάμῳ τὴν γεῦσιν· φύλλα ἔχει τὸ μὲν πρῶτον περιγεῖ⁸⁵, αὐξόμενα⁸⁶ δὲ σχίζεται, ὥς τὸ τοῦ εὐζώμου· ἔστι δὲ θερμαντικόν, οὖρητικόν· βιβρώσκεται δὲ καὶ ὥμόν· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ φაკούς καὶ ἔφηλιν, καταπλασθέν⁸⁷ δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἔωθεν δὲ ἀποκλυσθέν⁸⁸.

84) C. omittit σὺν οἴνῳ.

85) Sic Oribas. et vulgo; περιφερὲς Ald., περιγεῖς cod. C. N.

86) αὐξόμενον cod. C. N., Ald.

87) Sic C. N.; καταπλασθέντα vulgo. 88) ἀποκαυσθέν C. N.

nascitur, menthae hortensi simile, sed foliis latoribus et suaviori odore, quod quidem ad sarta adhibetur. Vim habet calefacientem. Idoneum est semen cum vino potum ad urinae stillicidia et calculosos affectus: tormina quoque et singultus sedat. Folia contra capitis dolores temporibus frontique cataplasmatibus vice imponuntur, prosunt etiam ad vesparum apumque morsus. Quin et potu vomitiones cohibet.

Cap. CLV. (CLVI.) [De altero Sisymbrio] Sisymbrium alterum, quod nonnulli cardaminen, alii et hoc sium vocant, est herba aquatica, iisdem, quibus sium, locis nascens. Cardaminen autem nonnulli appellant, quod gustu cardamon (lepidium) referat. Folia primum rotunda prodeunt, aurescentia vero crucae in modum finduntur. Est autem calefaciens, diureticum: crudum quoque manditur. Purgat etiam lentigines et maculas a sole contractas, per totam noctem cataplasmatibus vice impositum et mane altero ablutum.

Κεφ. ρνζ' (ρνζ'). [Περὶ Κρίθμου.] Κρίθμον, οἱ δὲ κρίταμον⁸⁹, θαμνώδης ἐστὶ βοτάνιον, ἀμφιλαφές, περὶ πῆχυν τὸ ὕψος, φυόμενον ἐν πετρώδεσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις, φύλλοις περίπλεον λιπαροῖς καὶ ὑπολευκοῖς, τοῖς τῆς ἀνδράχνης παρεοικόσι, πλατυτέροις⁹⁰ μέντοι καὶ ἐπιμηκεστέροις, ἀλμυρίζουσι δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν· ἄνθη⁹¹ λευκά, τὸν δὲ καρπὸν, ὥσπερ λιβανωτίδος, μαλακὸν, εὐώδη, στρογγύλον, ὃς ξηρανθεὶς δίσταται, καὶ ἔνδον ὡς πυρὸν⁹² ἔχει τὸ σπέρμα· ῥίζας δὲ δακτύλου τὸ πάχος τρεῖς ἢ τέσσαρας, εὐώδεις, ἡδέϊας. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ἐναφεψηθέντα οἶνω καὶ πινόμενα βοηθεῖν δυσουροῦσι καὶ ἰκτερικοῖς· κινεῖ καὶ καταμήνια⁹³· λαχανεύεται ἐφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, καὶ ταριχεύεται ἐν ἄλμῃ.

Κεφ. ρνζ' (ρνή). [Περὶ Κορωνόποδος.] Κορωνόπους [οἱ δὲ Ἀμμωνος, οἱ δὲ ἄστριον, Ἀφροὶ ἀτιρσίπη, Ῥωμαῖοι κακιάτρικεμ, οἱ δὲ στιλάγω, οἱ δὲ σαγγουινάριαν] πρόμηκες

89) Oribas. habet, sed omittitur in C. N.

90) Lacuna legit παχυτέροις, quod recepit Sarac. contra Oribas.

91) Oribas. ἄνθη μήλινα καὶ λευκά.

92) Sic Marcell., Lacuna, Matthiol., Saracen.; πυρρὸν Oribas., Ald. et vulgo.

93) Hoc caret C.

Cap. CLVI. (CLVII.) [De Crithmo.] Crithmum, quod alii critamon vocant, herba est fruticulosa, foliosa, cubitalis fere staturae, nascens in rupestribus et maritimis locis, foliis referta nitidis et albicantibus, quae quidem portulacae similia sunt, sed latiora et longiora, salsoque gustu. Flores gerit albos, fructum vero ceu libanotidis, mollem, odoratum, teretem, qui, ut siccescit, dehiscit, intusque semen, velut tritici granum, habet. Radices autem digiti crassitie, ternas, vel quaternas, grati odoris saporisque. Fructus, radix et folia vino decocta et bibita valent pro praesidio in urinae difficultate et arcuato morbo. Menses etiam cient. Oleris denique in modum coctum crudumque comeditur, atque muria etiam conditur.

Cap. CLVII. (CLVIII.) [De Coronopode.] Coronopus [quem et ammonos et astrion, Afri atirsipite, Romani caciatricem, aut stilaginem, sanguinariam etiam vobioscorides.

βοτάνιον, κατὰ τοῦ ἐδάφους ἐστρωμένον, κατεσχισμένον⁹⁴ τὰ φύλλα· λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ἐφθόν· ῥίζαν λεπτήν ἔχον, στυπτικὴν, ἐσθιομένην πρὸς κοιλιακοὺς ποιοῦσαν⁹⁵· γίνεται δὲ ἐν χέρσοις τόποις καὶ ἐν χώμασι⁹⁶ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Κεφ. ρη'. (ρηθ'.) [Περὶ Σόγχου.] Σόγχος [τραχὺς, οἱ δὲ κηώριον, Ῥωμαῖοι κικέρβιτα⁹⁷ ἄσπερα, Ἀγροὶ γαθουονήμ.] τούτου δύο εἶδη· τὸ μὲν γάρ ἐστιν ἀγριωδέστερον καὶ ἀκανθωδέστερον, τὸ δὲ τροφερώτερον καὶ ἐδώδιμον. Κανλὸς δὲ γωνιοειδής, ὑπόκενος⁹⁸, ἐνίοτε καὶ ὑπέρουθρος, φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν. Δύναμις δὲ αὐτῶν ἐστι ψυκτικὴ, μετρίως ὑποστύφουσα, ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσομένα ἀρμόζουσιν· ὁ δὲ χυλὸς καταρροοφούμενος δηγμὸν στομάχου καταπραΰνει, καὶ γάλα κατασπᾶ· προστεθεὶς δὲ ἐν ἐρίῳ δακτυλίου⁹⁹ καὶ μήτρας φλεγμοναῖς βοηθεῖ· ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα

94) Sic C.; κατεσχηματισμένον vulgo.

95) Lacun. οὗ ἡ ῥίζα ἐφομένη καὶ ἐσθιομένη ποιεῖ πρὸς κοιλιακοὺς. Paull. πρὸς κωλικούς.

96) Marcell. primus e cod. Florent.; δώμασι vulgo.

97) Vulgo κικέρβιτα. Nostra lectio e Plin. et cod. N.

98) Sic Oribas., cod. C. N., Marcell. Vulgo omissum.

99) Sic C.; δακτύλῳ Ald., δακτύλων Asulan., Marcell., Cornar., Goupyl., Sarac.

cant] est herbula diffusa, humi strata, foliis incis. Ole-
ris modo et haec coquitur. Radicem habet tenuem, astrin-
gentem, in cibo contra coeliacos affectus valentem. Na-
scitur in incultis locis et in aggeribus secusque vias.

Cap. CLVIII. (CLIX.) [De Soncho.] Sonchus
[asper, quem alii cichorium, Romani cicerbitam asperam,
Afri gathuonem vocant:] huius duae sunt species, altera
magis sylvatica ac spinosior, tenerior altera et esculenta.
Caulis vero angulosus, subfistulosus et subinde rubescens:
folia in ambitu per intervalla incisa. Vis eorum re-
frigerans et mediocriter subastringens, unde aestuanti
stomacho et inflammationibus imposita prosunt. Succus
stomachi rosionem sorbitione eblanditur, et lac attrahit.
In vellere autem appositus, sedis matricisque inflammatio-
nibus opitulatur. Tam herba, quam radix, cataplasmatibus

σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει. Ὁ δὲ ἕτερος σόγχος, ὃ καὶ τρυφε-
ρός¹⁰⁰, δεινρώδης ἐστὶ καὶ πλατύφυλλος, τὰ δὲ φύλλα διεῖλε
τὸν καυλὸν, κλάδους (οὐκ) ἔχοντα¹. καὶ οὗτος δὲ τὰ αὐτὰ
ποιεῖ.

Κεφ. ρνθ'. (ρξ'). [Περὶ Σέρως.] Σέρως [ἡμερος, οἱ
δὲ πικρίδα, Αἰγύπτιοι ἄγον, Ῥωμαῖοι ἰντυβουμ ἀγρέστημ]
δισσὴ². ὧν μὲν ἀγρία πικρὶς, ἥ καὶ κичώριον καλούμενη· ἡ
δὲ ἡμερός³ ἐστὶ πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομωτέρα⁴. καὶ
ταύτης τῆς κηπευτῆς διττὸν εἶδος· ἡ μὲν γὰρ τίς ἐστι θρι-
δακωδεστέρα καὶ πλατύφυλλος, ἡ δὲ στενόφυλλος καὶ ἔμπι-
κρος· πᾶσαι δὲ στυπτικαί, ψυκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι· ἰσῳᾶσι
δὲ καὶ κοιλίαν ἐφθαί, μετ' ὄξους λαμβανόμεναι, καὶ μάλι-
στα αἱ ἄγρια εὐστομαχώτεραι· βρωθεῖσαι γὰρ ἀτονοῦντα
στόμαχον παρηγοροῦσι καὶ καυσούμενον· καταπλάσσόμεναι δὲ
σὺν ἀλφίτῳ καὶ καθ' ἑαυτὰς καρδιακοῖς εἰσι χρήσιμοι· ποδά-

100) Cod. N. οἱ δὲ κичώριον θῆλυ, Ῥωμαῖοι κικέρβιτα μόλλε.

1) Sic C. N., Ald. Alii κλ. ἔχ. non habent. Equidem conicio:
τὰ δὲ φύλλα διαλαμβάνει τὸν καυλὸν κλάδους οὐκ ἔχοντα.

2) Asul. interponit ἀγρία καὶ ἡμερος.

3) Matthiol. ἡμερος apte inseruit.

4) Sic Oribas., cod. C. N., Marcell.; εὐστομαχωτέρα Ald. et quae
sequuntur editt. Quod addunt vulgo τῆς κηπευτῆς, melius postpo-
nitur ταύτης.

vice imposita, ictis a scorpione succurrunt. Alius sonchus,
etiam tener, arborescit, folia gerens lata, quae quidem
caulem amplectuntur in ramos non abeuntem: hic denique
ad eadem pollet.

Cap. CLIX. (CLX.) [De Seride.] Seris [sativa,
quam alii picrida, Aegyptii agon, Romani intybum agre-
stem appellant] duplex est: sylvestris nimirum, picris dicta,
aut et cichorium, sativa dein, latioribus foliis et saporis
gratioris. Et huius hortensis binae occurrunt species: al-
tera est lactucae propior et latifolia, angustifolia altera et
subamara. Omnes astringunt, refrigerant, et stomacho
gratae sunt. Coctae alvum sistunt, si cum aceto sumun-
tur. Inprimis vero sylvestres stomacho magis conferunt.
In cibo enim suntque ventriculum infirmum et aestuantem
demulcent. Per se et cum polenta cataplasmatibus vice im-
positae cardiacis utiles sunt: podagris itidem et oculorum in-

γραις καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς βοηθοῦσιν· ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει, καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ἀλγίτῳ ἰᾶται, σὺν ψιμνθίῳ δὲ καὶ ὄξει ἐστὶν ὁ χυλὸς αὐτῶν ἐπίχριστος ⁵ τῶν ψύξεως ⁶ δεομένων.

Κεφ. ρξ'. (ρξα'.) [Περὶ Κονδρίλλης.] Κονδρίλλη· οἱ δὲ καὶ τοῦτο κηχώριον καλοῦσιν, ἢ σέριδα· τὰ μὲν φύλλα καὶ τὸν καυλὸν ⁷ καὶ τὰ ἄνθη ἔχει κηχώριον ὅμοια· ὅθεν καὶ εἰδος αὐτό τινες εἶπον σέριδος ἀγρίας· λεπτότερον δὲ τὸ ὅλον· περὶ δὲ τοῖς κλωναρίοις αὐτοῖς εὐρίσκεται κόμμι ὅμοια ⁸ μαστίχη, μεγέθει κυαμιαῖα, ἃ τινὰ προστεθέντα μετὰ σμύρνης λαῖα ἐν ὀθονίῳ μέγεθος ἐλαίας, ἔμμηνα ἄγει· ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ κοπιῖσα εἰς τροχίσκους ἀναπλάσσεται, μίγνυμένου μέλιτος, οἷ τινες διεθέντες ⁹ καὶ νίτρω μίγνυτες ἀλφουὺς ἀποσμήχουσιν· ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας τὸ κόμμι· καὶ ἡ ῥίζα δὲ πρόσφατος ποιῇ εἰς τὰ αὐτὰ, βαπτομένης εἰς αὐτὴν βελόνης καὶ προσαγομένης ταῖς θριξίν· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἔχεις,

5) Sic Ald., ceterae ἐπίχριστος. Saracenus veram lectionem divinat, testimonio, ipsum Aldinam neutiquam consuluisse.

6) Sic iterum Ald., sed et alii praeter Sarac., qui ψύχως.

7) C. καρπόν.

8) Sic Ald.; ὅμοιον Asulan., Marcell. etc. Saracenus veram lectionem coniicit.

9) Ald. ἀναθέντες.

flammationibus opitulantur. At herba cum radice illita et scorpione ictos adiuvat, et erysipelatis cum polenta medetur. Succus denique earum cum cerussa et aceto locis iis commode illinitur, quae refrigerationis opus habent.

Cap. CLX. (CLXI.) [De Condrilla.] Condrilla, quam etiam cichorium aut serida vocant, folia, caulem floresque cichorii similia habet. Quapropter nonnulli seridis sylvestris speciem declararunt. Sed tenuior tota est. Circa ipsos vero ramulos (frustula) gummi mastichem referentis fabae mole reperiuntur, quae, cum myrrha trita, et in linteo olivae magnitudine apposita, menses ducunt. Herba vero cum radice tusa, melle adiecto, formatur in pastillos, qui quidem diluti, admixto nitro, vitilignes detergant. Sed et pilos gummi glutinat: ac ipsa quoque radix recens eadem praestat, si intincta eius succo acus pilis admovetur. Contra viperas etiam e vino

σὺν οἴῳ πινομένη· καὶ κοιλίαν ἴσθησιν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐψη-
θείς σὺν οἴῳ καὶ ποθείς, καὶ καθ' αὐτόν· ἔστι δὲ καὶ ἑτε-
ρον εἶδος κονδρίλλης, φύλλον δὲ ἔχει περιβεβρωμένον, πρό-
μηκες, ἐπὶ γῆς ἑστρωμένον, καυλὸν δὲ ὁποῦ μεστὸν, ῥίζαν
δὲ λεπτὴν, ἑπακμον, κούφην, στρογγύλην, ὑπόξανθον, ὁποῦ
μεστήν. Δύναμιν δ' ἔχει ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πεπτικήν.
ὁ δὲ ὁπὸς τριχῶν τῶν ἐν βλεφάροις ἀνακολλητικός· φύεται
δὲ ἐν γεώδεσι καὶ ξερασίμοις χωρίοις.

Κε φ. ρξά. (ρξβ'.) [Περὶ Κολοκύνθας.] Κολόκυνθα
ἐδώδιμος¹⁰· ὥμῃ καταπλασθεῖσα λεία οἰδήματα καὶ ἀποστή-
ματα प्राῦνει· τὸ δὲ ξέσμα¹¹ αὐτῆς παιδίοις σιριῶσιν¹² ὠφε-
λίμως κατὰ τοῦ βρέγματος καταπλάσσεται, καὶ πρὸς ὀφθαλ-
μοῦ φλεγμονὰς καὶ ποδαγρικὰς ὁμοίως. ὁ δὲ χυλὸς τῶν ξυ-
σμάτων θλιβέντων¹³ πρὸς ὠταλγίας καθ' ἑαυτόν καὶ μετὰ
ῥοδίνου ἐγχυματίζόμενος ὠφελῇ· καὶ πρὸς καυσουμένην ἐπι-
φάνειαν ἐγχυρίομενος· ὅλης δὲ αὐτῆς ἀποξοσθείσης καὶ ἐκθλι-
βείσης ὁ χυλὸς πινόμενος μετὰ μέλιτος βραχέος καὶ νίτρου

10) C. N. ἐδώδιμος male ponunt post प्राῦνει.

11) Goupyl, in cod. Paris. ξύσμα.

12) Marc. σιριῶσιν.

13) C. N. θλιβέντων non habent.

pota proficit. Quin et ipsius succus per se, aut cum vino
coctus ac potus, alvum sistit. Est et aliud genus condri-
llae, folio circumroso, oblongo et humi strato, caule vero
succo pleno, radice tenui, vegeta, levi, tereti, flavescen-
te, succosa. Vim habent caulis et folia coctioni faven-
tem. Succus reglutinandis palpebrarum pilis utilis est.
Nascitur autem in laetis cultisque agris.

Cap. CLXI. (CLXII.) [De Cucumere.] Cucumis edu-
lis; crudus tritus et impositus oedemata et abscessus mi-
tigat. Ramentum ipsius infantum capitis inflammatione
laborantium syncipiti utiliter adhibetur. Similiter et po-
dagricis et oculorum inflammationibus imponitur. Succus
e strigmentis tусis auxilio est aurium doloribus, per se in-
fusus, vel cum rosaceo. Idem valet illitus ad ardentem
corporis superficiem. Totius autem cocti expressique suc-
cus cum melle exiguo et nitro potus leviter alvum solvit.

κοιλίαν λύει κούφως. καὶ εἴ τις κοιλάνας αὐτὴν ὤμην, ἐγγέας τε οἶνον καὶ ἐξαιθριάσας, κεράσας τε δοίῃ πιεῖν¹⁴, μαλατ-
ται κοιλίαν κούφως.

Κεφ. ρξβ'. (ρξγ'.) [Περὶ ἡμέρου σίκυος.] Σίκυς¹⁵ ἡμε-
ρος εὐκοίλιος, εὐστόμαχος, ψυκτικός, οὐ φθειρόμενος, κύσται
ἀρμόδιος, ἀνακτητικός λειποθυμιῶν ὀσφραϊνόμενος· καὶ τὸ
σπέρμα αὐτοῦ μετρίως οὐρητικόν, ἀρμόζον σὺν γάλακτι ἢ
γλυκεῖ πρὸς τὰς ἐν κύσται ἐλκώσεις· τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ σὺν
οἶνῳ καταπλασθέντα κυνόδηκτα ἰᾶται, σὺν μέλιτι δὲ ἐπιτυ-
κτίδας.

Κεφ. ρξγ'. (ρξδ'.) [Περὶ Πέπονος.] Ἡ δὲ τοῦ πέπο-
νος σὰρξ καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ ἐσθιομένη· καταπλασθεῖσα δὲ
ὀφθαλμοῦ φλεγμονὰς πρᾶνναι· τὸ δὲ ξέσμα¹⁶ αὐτοῦ σιριῶσι
παιδίοις κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται καὶ ρευματιζομένοις
ὀφθαλμοῖς ἀντὶ ἀνακολλήματος κατὰ τοῦ μετώπου. ὁ δὲ χυ-
λὸς σὺν τῷ σπέρματι μιγείς ἀλεύρω, καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ,

14) Sic Ald.; δῶν πιεῖν Lacuna, πῆν νῆστις Marcell., Asulan.
et rel.

15) Ald. Κίκυς sphalmate.

16) Quamquam codd. omnes βρέγμα habeant, quod Marcell. corti-
cis verticem interpretatur, annuente Serapione, qui et corticem ver-
tit, est tamen sine dubio sphalma. Quid Serapion in textu graeco
legerit, nescimus.

Quin et si quis in eum crudum excavatumque vinum in-
fusum ac dio expositum posteaque dilutum propinaverit,
leviter alvum emolliet.

Cap. CLXII. (CLXIII.) [De Melone.] Melo sati-
vus alvo stomachoque utilis, refrigerandi vim habet, non
facile corrumpitur, vesicae prodest, olfactu revocat, quos
animus liquerit. Et ipsius semen modice urinas ciet, et
cum lacte aut passo vesicae exulcerationibus subvenit.
Ceterum eiusdem folia cum vino imposita canum morsibus
medentur, ex melle vero epinyctidibus.

Cap. CLXIII. (CLXIV.) [De Pepone.] Peponis
etiam caro in cibis urinas movet: oculi inflammationes
imposita lenit. Eius vero ramentum infantium capitis in-
flammatione laborantium syncipiti imponitur, ac fronti
quoque glutinis ad instar illinitur ad inhibendas oculorum
fluxiones. Succus cum semine, adiecta farina, siccatus in

σηῆγμα γίνεται ὀνυττικὸν καὶ λαμπρυντικὸν προσώπου· ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ ποθεῖσα σὺν ὕδρομέλει < ὀλκῇ, ἐμέτους κινεῖ· εἰ δέ τις πραέως ἀπὸ δείπνου ξέσαι θελήσειεν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β'. ὑγιάζει δὲ καὶ κηρία καταπλασθεῖσα μετὰ τοῦ μέλιτος.

Κεφ. ρξδ'. (ρξέ.) [Περὶ Θριδάκος ἡμέρου.] Θριδάξ ἡμερος [Ῥωμαῖοι λακτούκα, Αἰγύπτιοι ἐμβροσί] εὐστόμαχος, ὑποψύχουσα¹⁷, ὑπνωτικὴ, κοιλίας μαλακτικὴ, γάλακτος κατασπαστικὴ¹⁸. ἐψηθεῖσα δὲ γίνεται τροφιμωτέρα· ἄπλutos δὲ ἐσθιομένη στομαχικοῖς ἀρμόζει· τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς πινόμενον τοῖς συνεχῶς ὀνειρώττουσι βοηθεῖ, καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει¹⁹. αὐταὶ δὲ συνεχῶς ἐσθιόμεναι ἀμβλυωπίας εἰσὶ ποιητικαί²⁰. ταραχέονται δὲ ἐν ἄλμῃ· ἐκκαυλίσασαι²¹ δὲ ἔχουσί τε παρεμφέρον τῇ τοῦ χυλοῦ καὶ ὁποῦ δυνάμει τῆς ἀγρίας θριδάκος.

17) C. ὑποστυφουσα.

18) C. προκλητικῇ.

19) C. καὶ συντρέφει. Sequens pluralis insolentiae aliquid habet: unde lacunam suspicabatur Marcellus: sed haud videtur.

20) Addit Serapion: *et quando sit emplastrum cum ea confert apostematibus calidis et erisipile, dummodo non sint vehementis inflammationis.*

21) C. ταραχέονται δὲ εἰς ἀλμέας ἐκκαυλισθεῖσαι· αἱ δ' ἔχουσαι etc.

sole faciem smegmatis vice purgat, illique nitorem conciliat. Sicca radix ex mulsa drachmae pondere pota vomitiones movet. Si quis vero placide a coena vomere voluerit, oboli bini suffecerint. Sanat quoque cum melle imposita favos.

Cap. CLXIV. (CLXV.) [De Lactuca sativa.] Lactuca sativa, [Aegyptii embrosi vocant] stomacho est utilis, modice refrigerat, somnum conciliat, alvum emollit, et lac provocat. Cocta alimenti plus praebet. Illota vero comesta iis idonea est, quorum ventriculus affectus est. Semen epotum opitulatur iis, qui assiduo venerem somniant, arcet etiam concubitum. Ipsae (lactucae) in cibo frequentiores oculorum hebetudinem afferunt. Muria etiam condiuntur. Ceterum cum in caulem exierunt, vim adipiscuntur succo expresso laticique lactucae sylvestris aemulam.

Κεφ. ρξέ'. (ρξξ'.) [Περὶ ἀγρίας θριδάκος.] Ἡ δὲ ἀγρία θριδάξ [ἣν Προφήται αἶμα Τιτάνου, Ζωροάστρης φέρουμβρος, Ῥωμαῖοι λακτούκα συλβέστρις καλοῦσιν] ἔοικε τῇ ἡμέρῳ, καυλωδέστερα δὲ καὶ τοῖς φύλλοις λευκότερα καὶ ἰσχυρότερα καὶ τραχυτέρα ὑπάρχουσα, πικρὰ δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν ²². ὁμοίωται δὲ κατὰ ποσὸν τῇ δυνάμει μήκωνι, ὃθεν καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς ἔνιοι μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ· καθαίρει δὲ μετ' ὀξύκράτου ²³ ποθεῖς ὁ ὀπὸς δυοῖν ὀβολῶν ὀλκῇ ὑδατῶδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἄργημα καὶ ἀχλύν· ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπικαύσεις ἐγχειομένη σὺν γυναικείῳ γάλακτι· ἔστι δὲ καθόλου ὑπνωτικὴ καὶ ἀνώδυνος· ἄγει δὲ ἐμμηνα· ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ φαλαγγιοδήκτους· τὸ δὲ σπέρμα, ὥσπερ τὸ τῆς ἡμέρου ποθέν, ὀνειρωγμοὺς ²⁴ καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει· δύναται δὲ καὶ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἀσθενέστερος μέντοι· ἀποτίθεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐν κεραμίσις ²⁵ ἀγγείοις προηλιαζόμενος, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

²²) Sic cod. Paris. apud Goupyl., πρὸς γεῦσιν C., πρὸς τῇ γεύσει Ald., Asulan., Marcell., Cornar.

²³) Sic Serap., Marc., Asulan., Cornar., Sarac.; ὀξύμέλιτος Ald., cod. Paris., C. et N.

²⁴) C. ἀνειρασμούς.

²⁵) C. ὀστρακίνοις.

Cap. CLXV. (CLXVI.) [*De Lactuca sylvestri.*] *Lactuca sylvestris* [quam Prophetæ sanguinem Titani, Zoroastres pherumbros vocarunt] sativæ similis est, sed caule ampliore prædita, foliisque albidioribus, grandioribus et asperioribus, gustu vero amara. Viribus quodammodo ad papaver accedit, unde et non desunt, qui latice cum meconio misceant. Latex duorum obolorum pondere cum posca epotus aquosa per alvum expurgat. Quin et oculorum albuginem et caliginem exterit. Efficaciter quoque cum lacte muliebri adversus ambustiones inungitur. Generatim vero somnum facit doloresque sedat. Menses quoque ducit, et contra scorpionum ictus phalangiorumque morsus bibitur. Semen aequè ac sativæ potum libidines in somno compescit veneremque inhibet. Succus expressus ad eadem valet, sed minus efficax est. Latex denique, haud secus ac alii succi expressi, in fictilibus, antea soli expositus, reponitur.

Κεφ. ρξς'. (ρξς'.) [Περὶ Γιγγιδίου.] Γιγγίδιον, οἱ δὲ λεπίδιον [Ῥωμαῖοι βισακούτουμ, Αἰγύπτιοι δορυσάστρου, Σύροι ἀδοριοῦ, Ἀφροὶ τρικτά²⁶] φύεται πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τε καὶ Συρίᾳ βοτάνιον, σταφυλίνῳ μὲν ἑοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ καὶ πυκνότερον²⁷. ῥίζιον ὑπόλευκον, πικρὶζον· λαχανεύεται δὲ ὥμὸν καὶ ἐφθὸν, καὶ ταριχευθὲν ἐσθίεται· ἔστι δὲ εὐστόμαχον, οὐρητικόν, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πινόμενον μετὰ οἴνου κύστει χρήσιμον.

Κεφ. ρξς'. (ρξς'.) [Περὶ Σκάνδουκος.] Σκάνδουξ [Ῥωμαῖοι ἔρβα σκανάρια²⁸, οἱ δὲ ἀκίκουλαμ]· καὶ τοῦτο ἄγριον λάχανον, ὑπόδριμν καὶ ἔμπικρον, ἐδώδιμον· ἐφθὸν καὶ ὥμὸν ἐσθιόμενον εὐκοίλιον, εὐστόμαχον καὶ οὐρητικόν²⁹. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κύστει χρήσιμον καὶ νεφροῖς πινόμενον καὶ ἥπατι.

Κεφ. ρξς'. (ρξς'.) [Περὶ Κανκαλίδος.] Κανκαλὶς, οἱ δὲ καῦκον ἢ δαῦκον ἄγριον³⁰ [οἱ δὲ μυτίς, Δημόκριτος βρίον,

26) C. τριανταεῖ.

27) Matthiol. in senioribus edit. antiquum codicem, nescio quem, citat, ubi μικρότερον legatur, quod in πικρότερον mutare aude.

28) N. κανάριαμ, οἱ δὲ βελονίδα; C. ad marg. κοιναῶς χάλβανον.

29) Οὐρητικὸν habent cod. C. et Lacuna.

30) Sic cod. N. et Ald.

Cap. CLXVI. (CLXVII.) [De Gingidio.] Gingidium, quibusdam lepidium [Romanis bis acutum, Aegyptiis dorysastru, Syris adoriu, Afris tirieta dictum] copiosum in Cilicia ac Syria, herba est dauco similis, sed tenuior et magis foliosa. Radix albescens est et subamara. Oleris instar crudum, coctum conditumque comeditur. Stomachum autem iuvat, et urinam movet. Quin et decoctum eius cum vino bibitum vesicae prodest.

Cap. CLXVII. (CLXVIII.) [De Scandice.] Scandix [quam Romani herbam scanariam (canariam) aut aciculam vocant] olus quoque est sylvestre, subacre, amaricans atque esculentum. Siquidem cruda coctave estur, alvo stomachoque utilis. Eius vero decoctum potum et vesicae et renibus et hepati prodest.

Cap. CLXVIII. (CLXIX.) [De Caucalide.] Caucalis, quam et caucum sive daucum sylvestrem vocant,

Ῥωμαῖοι πέδεμ γαλλινάκευμ, οἱ δὲ πέδεμ πούλλι, Αἰγύπτιοι σέσελις] καυλίον ἐστὶ σπιθιαμαῖον ἢ καὶ μείζον, ὑπόδασυ· φύλλα ἔχον σελίνω ἔμφερῃ, ἐπ' ἄκρου δὲ μαραθροειδῶς λεπτοσχιδῇ³¹, δασέα· καὶ ἐπ' ἄκρου σκιαδίων λευκὸν, εὐῶδες· λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ὡμόν τε καὶ ἐφθὸν ἐσθιόμενον· ἔστι δὲ διουρητικόν.

Κε φ. ρξθ'. (ρδ'.) [Περὶ Εὐζώμου.] Εὐζώμον [Ῥωμαῖοι δὲ ἐροῦκαμ, Αἰγύπτιοι ἐθρεκικὴν, Ἀφροὶ ἀσουρικ.] τοῦτο ὡμόν πλεῖον βρωθὲν συνουσίαν παρορμᾷ³². καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, οὐρητικὸν ὑπάρχον καὶ πεπτικόν καὶ εὐκοίλιον· χρῶνται δὲ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρτύσεις τῶν προσοψημάτων³³. ἀποτίθενται δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ πλείονα διαμένειν χρόνον, ὅξει φυρῶντες ἢ γάλακτι, καὶ ἀναπλάσσοντες τροχίσκους. Γίνεται δὲ καὶ ἄγριον εὐζώμον, μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ· οὗ τῷ σπέρ-

31) Ita cod. C. N. et ipse Ald., nisi quod πολυσχιδῇ habeat; Asulan. et Marcell. φύλλα μαράθρω ὅμοια πολυσχιδῇ. Sic et Goupyl. et Saracen.

32) C. ἐπὶ πλεῖον ἐσθιόμενον συνουσίαν συνορμᾷ.

33) Sic C. N. Alii omittunt τῶν προσοψ.

[alii myitis, Democritus brion, Romani pedem gallinaceum, seu pulli pedem, Aegyptii seselis] cauliculus est dodrantalis, aut etiam maior, subhirsutus, cuius folia selino similia, superiora vero in modum foeniculi tenuiter fissa sunt et hirsuta. Umbella in cacumine alba et odorata. Et haec quoque planta cruda coctave oleris modo estur, urinam ciens.

Cap. CLXIX. (CLXX.) [De Eruca.] Eruca [quam Aegyptii ethrecicen, Afri asuric vocant] cruda largius mansa ad venereos complexus stimulat, semine idem efficiente. Urinam movet, coctionem adiuvat, alvoque est accommodata. Semine in condiendis obsoniis utuntur, quod, uti diutius perennet, aceto seu lacte subactum in pastillos digerunt, atque ita reponunt. Nascitur et sylvestris eruca, maxime in Iberia, quae occidentem spectat, cuius semine incolae eius regionis sinapis vice utuntur.

ματι καὶ ἀντὶ σιγήπεως χρωῶνται οἱ τῇδε ἄνθρωποι· ἔστι δὲ διουρητικώτερον καὶ δοιμύτερον πολλῶ τοῦ ἡμέρου.

Κεφ. ρο'. (ροά'.) [Περὶ Ὠκίμου.] Ὠκίμον γινώσκον, βιβρωσκόμενον πολὺ ἀμβλυοπές ἐστιν· ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικόν, πνευμάτων κινητικόν, οὖρητικόν, γάλακτος προκλητικόν, δυσμετάβλητον· καταπλασσόμενον δὲ σὺν ἀλφίτου πάλλῃ³⁴ καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, φλεγμοναῖς βοηθεῖ πνεύμονος³⁵, καὶ δράκοντος θαλασσίου καὶ σκορπίου πληγῇ· καθ' ἑαυτὸ δὲ σὺν οἶνῳ χίῳ πρὸς ὀφθαλμῶν ὁδύνας· ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ἀποκαθαίρει ἀγλῦς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ῥεύματα ξηραίνει· τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον ἀρμόζει τοῖς μελαγχολῶσι³⁶ καὶ δυσουροῦσι καὶ πνευματουμένοις· ποιεῖ³⁷ δὲ καὶ πταρμούς πλείονας, ἐπισπῶμενον δι' ὁσφρήσεως³⁸· καὶ ἡ πόα δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· συμπιέζειν δὲ τοὺς ὀφθαλμούς δεῖ, ἐπιόντος τοῦ πταρμοῦ· φυλάσσονται δέ τινες αὐτὸ, καὶ οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ μασηθὲν καὶ τεθὲν ἐν ἡλίῳ σκολήκια γεννᾶν. Δίβυες³⁹

34) Sic C. Ald.; παιπάλλῃ Asul. et tell.

35) Πνεύμονος habent C. et Ald. et Marcell. uncinis inclusum. Omittunt alii.

36) Sic C. et Ald.; μέλαιναν χολὴν γεννῶσι Asulan. et tell.

37) C. παύει.

38) C. πλείον ἀνασπώμενῃ.

39) C. Δίβυες sphalmate.

Efficacior est et multo acrior, quam sativa, ad urinam ciendam.

Cap. CLXX. (CLXXI.) [De Ocimo.] Ocimum vulgo notum est. Copioso cibo sumtum oculorum aciem hebetat. Alvum mollit, flatus movet, urinas ciet, lac evocat, aegre tamen digeritur. Impositum cum polentae polline, rosaceo et aceto, pulmonum inflammationibus auxiliatur, ut et draconis marini et scorpionis ictibus. Per se vero cum vino chio prodest oculorum doloribus. Succus oculorum caligines discutit, fluxionesque resiccat. Semen vero potum convenit atrabilaris, et qui urinae stillicidio flatibusque vexantur. Olfactu attractum ad sternutationes plures lacessit, quod et herba efficit: oculos vero comprimi oportet, urgente sternutamento. Ab ea cavent sibi nonnulli eaque propter haud mandunt, quod commanducata et soli exposita vermiculos gignat. His Afri addunt, si

δὲ προσελήφασιν, ὅτι οἱ φαγόντες αὐτὸ καὶ πληγέντες ὑπὸ σκορπίου, ἄσωστοι διατίθενται⁴⁰.

Κεφ. ροά'. (ροβ'.) [Περὶ Ὀροβάγχης.] Ὀροβάγχη [οἱ δὲ κυνομόριον, οἱ δὲ λέοντα, Κύπριοι δὲ θυρσίνην καλοῦσιν, ὃ κοινῶς λύκος ὀνομάζεται] καυλίον ἐστὶν ὑπέρουθρον, ὡς δισπιθαιμαῖον, ἐνίοτε δὲ καὶ μεῖζον, ἄφυλλον⁴¹, ὑπολίπαρον, ἐνδασυ, τρυφερόν, ἄνθεσιν ὑπολεύκοις ἢ μηλίζουσι κεχρομένον· ῥίζα δὲ ὕπεται δακτύλου τὸ πάχος, κατατετρομένη⁴² πρὸς τὴν καυλοῦ ξηρασίαν· δοκεῖ δὲ φυόμενον ἐν ὀσπρίοις τισὶ πνίγειν αὐτά· ὅθεν καὶ τὴν προσωρυμίαν ἐσχῆκε· λαχνεύεται δὲ καὶ ὠμόν καὶ ἐφθόν, ἐκ λοπάδος, ὡς ἀσπάραγος, ἐσθιόμενον· καὶ ὀσπρίοις συνεψηθὲν τάχιον αὐτὰ δοκεῖ ἐψεῖν.

Κεφ. ροβ'. (ρογ'.) [Περὶ Τραγοπώγωνος.] Τραγοπώγων ἢ τετραπώγων, οἱ δὲ κόμην καλοῦσι· καυλὸς βραχύς, φύλλ· κρόκω⁴³ ὅμοια, ῥίζα μακρά, γλυκεῖα· ἐπὶ δὲ τοῦ καυ-

40) Sic C., quam veram lectionem tuentur Plin. 20, 48. 'et Scarp. c. 157. Ald. et editt. omnes habent: ἄπονοι διαμένουσιν.

41) Coniectura mea. Vulgo φύλλοις. Stapel, ad Theophr. p. 951. coniecit ἄνευ φύλλοις, sed opus esset ἄνευ φύλλων. Plin. 22, 80. sine foliis, rubens.

42) Sic Ald. et Sarac.; κατατετρομένη Asul. et Marcell.

43) C. σκορόδω.

quis comesta herba a scorpione feriat; exitium eluctari non posse.

Cap. CLXXI. (CLXXII.) [De Orobanche.] Orobanche [aliis cynomorium, aliis leo, Cypriis thyrsine, vulgo lupus dicta] cauliculus est rubescens, fere sesquipedalis, interdum maior, foliis destitutus, nitidiusculus, subhirsutus, tener. Floribus gaudet subalbidis, aut in luteum vergentibus. Radix subest digiti crassitie, perforata cum caulis siccescit. Dicitur autem ad leguminosas plantas quasdam nascens eas suffocare, unde et nomen accipit. Manditur autem oleris instar cruda vel cocta e patinis, asparagi modo. Leguminibus vero incocta accelerare fertur eorum coctionem.

Cap. CLXXII. (CLXXIII.) [De Tragopogone.] Tragopogon, vel tetrapogon, quem alii comen vocant, brevis est caule, foliis croci similibus, radice longa, dulci, ca-

λοῦ κάλυξ μέγας ⁴⁴, καὶ ἐξ ἄκρου πάππος μέγας ⁴⁵, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν· ἔστι δὲ ἡ πῶα ἐδώδιμος.

Κεφ. ρογ'. (ροδ'.) [Περὶ Ὀρνιθογάλου.] Ὀρνιθογάλον καυλίον ἐστὶ τρυφερόν, λεπτόν, ὑπόλευκον, ὡς δισπιθαμιαῖον, ἄνω παραφυάδας ἔχον τρεῖς ἢ τέσσαρας, ἀφ' ὧν ἄνθη ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διανοιχθέντα δὲ γαλακτίζοντα, καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κάγχου ἐντετημημένον, μετὰ ἄρτου συνοπτώμενον, ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης, ἐσθιομένη ὡμὴ τε καὶ ἐφθῇ.

Κεφ. ροδ'. (ροέ'.) [Περὶ Ὑδνου.] Ὑδνον ῥίζα ἐστὶ περιφερὴς, ἄφυλλος, ἄκαυλος, ὑπόξανθος, ἔαρος ⁴⁶ ὀρυττομένη· ἐδώδιμος δὲ ἐστὶν ὡμὴ τε καὶ ἐφθῇ ἐσθιομένη.

Κεφ. ροέ'. (ροζ'.) [Περὶ Σμίλακος.] Σμίλαξ κηπαῖα, ἧς ὁ καρπὸς λόβια, ὑπ' ἐνίων δὲ ἀσπάραγος καλεῖται· φύλλα ἔχει κισσῶ ὅμοια, μαλακώτερα μέντοι, καυλοὺς δὲ λεπτοὺς καθ' ἑλικας ⁴⁷ περιπεπλεγμένους τοῖς παρακειμένοις θαμνίοις,

44) Plin. legit μέλας.

45) Sic e Theophr. hist. 7, 7. et natura ipse emend. καρπὸς μέλας vulgo.

46) Lacuna e cod. καὶ θέρους.

47) Vulgo καὶ ἑλικας.

lyce in summo caule grandi, e cuius summitate pappus prolixus, a quo et nomen sortitus est. Herba autem est esculenta.

Cap. CLXXIII. (CLXXIV.) [De Ornithogalo.] Ornithogalum cauliculus est tener, tenuis, albicans, circiter sesquipedalis, superne soboles gerens ternas quaternasve molles, e quibus flores prodeunt, extus quidem herbacei, expansi vero lactei, ac inter eos capitulum gemmae ad instar incisum, quod cum pane assatur, velut melanthium. Radix est bulbosa, quae cruda coctave comeditur.

Cap. CLXXIV. (CLXXV.) [De Tubere.] Tuber est radix subglobosa, foliis cauleque carens, subslava. Vere effoditur, seu cruda, seu cocta esui apta.

Cap. CLXXV. (CLXXVI.) [De Smilace, Phaeo.] Smilax hortensis, cuius fructus lobia dicuntur, a nonnullis vero asparagus, folia habet ad hederæ accidentia, sed molliora, spirac ad instar vicinis fruticibus

αύξανόμενους⁴⁸ δὲ ἐφ' ἱκανόν, ὥστε καὶ σκηνοποιεῖσθαι· καρπὸν δὲ φέρει ὅμοιον τῇλει, μακρότερον δὲ καὶ ἐπισωμότερον⁴⁹, ἐν ᾧ⁵⁰ σπέρματα ὅμοια νεφροῖς, οὐκ ἰσόχροα, ἐκ μέρους δὲ ὑποπυρρίζοντα⁵¹. λαχανεύεται δὲ εἰς βρώσιν ὁ καρπός, ἐψόμενος σὺν τῷ σπέρματι, ὡς ἀσπάραγος, οὐρητικὸς ὢν [καὶ δυσόνηρος.]⁵²

Κεφ. ροζ'. (ροζ'.) [Περὶ Μηδικῆς.] Μηδικὴ ἔοικε μὲν ἄρτι φυομένη τριφύλλῳ τῇ ἐν χορτοκοπέοις, προάγουσα δὲ στενοφυλλότερα γίνεται, καυλοὺς ἀνιέτω τριφύλλῳ ὁμοίους, ἐφ' οἷς τὸ σπέρμα προσπέφυκε φακοῦ τὸ μέγεθος, ἐπεστραμμένον ὡς κεράτιον⁵³. ὅπερ ξηρανθὲν μίγνυται ἡδύσματος χάριν τοῖς ἀρτυτοῖς ἀλσί. Χλωρόν δὲ καταπλασθὲν ὠφέλει τὰ ψύξεως δεόμενα· ὅλη δὲ τῇ πᾶσι χρῶνται οἱ κτηνοτρόφοι ἀντὶ ἀγρώστεως.

48) Vulgo αὐξανόμενας. Sarac. emendatio.

49) Sic optime Ald.; ἐπισήμότερον vulgo.

50) Vulgo οἷς.

51) Oribas. ὑποπόφυρα.

52) Dodonaeus stirp. p. 520. uncinis inclusa ab imperito librario e libr. 4. c. 148. de smilace laevi huc transposita esse auguratur.

53) Marcellus e σπέρματος cum καρπῷ commutatione difficultatem elicuit, quae apud veteres nulla esse potest. Saracenus satis egit, ut κεράτιον vel in κεράτιοις, vel in κεράτιῳ mutaret. Sed integer locus est.

sese implicantes, qui quidem in tantum adolescent, ut et tentoria inumbrent. Fructum fert foeni graeci similem, sed longiorem et carnosiozem, intra quem semina reniformia, non aequali colore, sed ex parte rufescentia. Is fructus cum semine, asparagi in modum elixus, oleris instar comeditur. Urinam vero ciet [et somnos perturbat.]

Cap. CLXXVI. (CLXXVII.) [De Medicagine.] Medicago, dum recens erumpit, trifolio in pratis nascenti similis est, adulta vero folia habet angustiora, caules trifolio similes emittit, quibus fructus innascitur lentis mole, corniculi more contortus, qui siccatus ad gratum saporem salibus condimento inservientibus admiscetur. Idem viridis cataplasmatibus vice impositus iis prodest, qui refrigerationis indigent. Ceterum, qui pecora pascunt, omni hac herba pro gramine utuntur.

Κεφ. ροζ'. (ροή.) [Περὶ Ἀφάκης.] Ἀφάκη θαμνίον ἐστὶ φυτόμενον ἐν ἀρούραις, φακοῦ ὑψηλότερον, λεπτόφυλλον· τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα μείζονα θυλάκια τοῦ φακοῦ, περιεκτικὰ τῶν σπερματίων τριῶν ἢ τεσσάρων μελάνων ⁵⁴ καὶ μικροτέρων φακοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ σπερμάτια στυπτικήν, ὅθεν ἴσθησι καὶ ῥέυμα κοιλίας καὶ στομάχου, φρυττόμενα καὶ ἐρεικόμενα καὶ ἐψόμενα, ὥσπερ φακός.

Κεφ. ροή. (ροθ'.) [Περὶ Πράσου.] Πράσον κηπαῖον ⁵⁵, οἱ δὲ κεφαλῶτον [Ῥωμαῖοι πόρρουμ] φυσσῶδες, κακόχυμον, δυσόνηρον, οὐρητικόν, εὐκοίλιον, λεπτυντικόν, ἀμβλυωπίας ποιητικόν, καταμηνίων ἀγωγόν, βλαπτικόν κύστεως εἰλκομένης καὶ νεφρῶν· συνεψηθὲν δὲ πτισάνῃ καὶ βρωθὲν ἄλλως, ἀνάγει τὰ ἐκ θώρακος· ἥ δὲ κόμη αὐτοῦ ἐψηθεῖσα ἐν θαλάσῃ καὶ ὄξει, εἰς ἐγκάθισμα χρησιμεύει πρὸς μύσιν καὶ σκληρίαν ὑστέρας· ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἐψηθὲν καὶ ἀποβραχὲν ἐν ὕδατι ψυχρῷ· τὸ δὲ καρπὸν ⁵⁶ δριμύτερον, ἔχον τι καὶ στυψέως· ὅθεν αἷμα

54) Sic cod. C. et N. Plinius etiam lib. 27, 21.; vulgo μεγάλων.

55) Sic cod. N.

56) Sic cod. C.; ὁ δὲ καρπὸς vulgo. Quod Saracenus iam auguratus est, ita firmatur. Nec Serapion quicquam de fructu, sed porrum nabati (nabataeum) ultramarino opponit.

Cap. CLXXVII. (CLXXVIII.) [De Aphaca.] Aphaca fruticulus est in arvis nascens, lente altior, foliis tenuibus. Folliculos fert quam lentis maiores, quibus terna vel quaterna semina nigra, lente minora continentur. Haec astringendi vim habent, quare frixa aut fresa et elixa lentis more fluxiones alvi stomachique cohibent.

Cap. CLXXVIII. (CLXXIX.) [De Porro.] Porrum hortense, quod et capitatum dicitur, flatus parit pravosque humores, somnos turbat, urinam ciet, bonam facit alvum, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses provocat, sed ulceratam vesicam renesque offendit. Cum ptisana coctum aliterve in cibo sumtum, eorum, quae in pectore sunt, exscreationem iuvat. At coma ipsius in aqua marina aut aceto cocta ad insidendum in matricis praeclosure et duritia utilis habetur. Bis aqua mutata porrum coctum frigidaque maccraturum dulcescit, multoque

ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἴσθησι σὺν ὄξει, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ μυκτῆρων φερόμενον, μάννης ἢ λιβανωτοῦ μίγντος, ἀφροδισιά τε παρορμαῖ· καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάντα σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ ποιεῖ, καὶ πρὸς φθίσεις⁵⁷. καθαίρει δὲ καὶ τὴν ἀρτηρίαν· ἐσθιόμενον δὲ συνεχῶς ἀμανρωτικὸν ὄψεως γίνεται, καὶ κακοστόμαχον⁵⁸. ἀρήγει καὶ θηριοδῆκτοις σὺν μέλιτι⁵⁹ πινόμενος ὁ χυλός· καὶ αὐτὸ δὲ καταπλασσόμενον ὠφελεῖ· βοηθεῖ καὶ ὠταλγίαις ὁ χυλὸς καὶ ἥχοις, σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ, ἢ γάλακτι, ἢ ῥοδίῳ ἐνσταγείς· αἷρι δὲ καὶ ἰόνθους τὰ φύλλα μετὰ ῥοῦ⁶⁰ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα καταπλασθέντα, καὶ ἐπινυκτίδας ἰᾶται, ἐσχάρας τε περιζῶρήττει σὺν ἁλσὶν ἐπιπλαττόμενα⁶¹. τοῦ μέντοι σπέρματος < β' μετὰ μύρτων ἴσων ποθεῖσαι τὰς χρονίους ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἐπέχουσιν.

57) Quod cum Asulano reliquae editiones habent βρωθὲν, nec in Ald., nec in cod. C., nec huius loci est.

58) Sic C.; κακοστόμαχον δὲ ἔστιν vulgo.

59) Sic codd. omnes et editt., praeter Sarac., qui e Serap. μελικράτῳ.

60) C. ῥύπον.

61) Sarac. emend.; vulgo ἐπιπλαττόμενον.

minus inflat. At sectivum et acrius est, et astrictionis non-nihil obtinet: quare expressus eius succus cum aceto, addito ture aut manna, sanguinis profluvium sistit, maxime e naribus motum. Venerem idem stimulat, et ad omnia thoracis vitia et ad tabem cum melle pro eclegmate usurpatur, purgat quoque fistulam spiritalcm. Sed si frequentius comedatur, visus obscuritatem inducit, et ventriculum laedit. Succus ex melle potus contra venenatarum bestiarum morsus auxilio est. Sed et ipsum porrum cataplas-matis vice impositum prodest. Quin et succus aurium doloribus et sonitui succurrit, cum aceto et ture, aut lacte et rosaceo instillatus. Tollunt et varos folia, cum rhoë obsoniorum imposita, epinyctidasque sanant, ulcerum quoque crustas e sale illita emarginant. Seminis ceterum binæ drachmae cum pari myrti baccarum pondere potae diurnas sanguinis reiectiones e superioribus partibus cohibent.

Κεφ. ροθ'. (ρπ'.) [Περὶ Ἀμπελοπράσου.] Ἀμπελόπρασον ⁶² κακοστομαχώτερον μὲν τοῦ πράσου, θερμαντικώτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον, καταμηνίων ἀγωγόν· θηριοδῆκτοις δὲ βιβρωσκόμενον ἀρμόζει.

Κεφ. ρπ'. (ρπά'.) [Περὶ Κρομμύων.] Κρόμμυον [οἱ δὲ πολύνιδος, προφῆται καλαβωτῆς, Ῥωμαῖοι κέπαμ] δριμύτερον τὸ μακρόν τοῦ στρογγύλου, καὶ τὸ ξανθὸν τοῦ λευκοῦ, καὶ τὸ ξηρόν τοῦ χλωροῦ, καὶ τὸ ὠμὸν τοῦ ὀπτοῦ καὶ ταριχηροῦ· ἔστι δὲ ἅπαντα δηκτικὰ καὶ πνευματωτικά, ὀρέξεως ἐκκλητικὰ, λεπτυντικά, διψώδη, ἀσώδη ⁶³, ἀποκαθαρτικά, εὐκοίλια, ἀναστομώτικά ἐκκρίσεων τῶν τε ἄλλων καὶ αἰμορροϊδῶν· ἀντὶ βαλάνου δὲ προστίθεται λεπισθέντα καὶ εἰς ἔλαιον ἐμβληθέντα ⁶⁴. ὁ δὲ χυλὸς ἐγχοιόμενος σὺν μέλιτι βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσι, ἀργέμοις, νεφελίοις ⁶⁵ καὶ ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι καὶ συναγχοῦς διαχρισθεῖς· κινεῖ τε κατα-

62) N. *Λυκοσκόροdon*, οἱ δὲ ἀμπελόπρασον, οἱ δὲ ἀρήτιας, οἱ δὲ ἀμακρῶτις, Ῥωμαῖοι ἀρετῖλλουμ, οἱ δὲ ὀπουμ ξούστικουμ.

63) Ἀσώδη non satis congruit cum ὀρέξεως ἐκκλητικὰ· neutrum est apud Serap.

64) C. καὶ ἔλαιον βαπτιζόμενα.

65) C. βλεφαροῖς ἀρχομένοις ὑπουλοῦσθαι.

Cap. CLXXIX. (CLXXX.) [*De Ampelopraso.*] Ampeloprasum stomacho quam porrum magis adversatur, sed plus quoque calefacit et urinas ciet, menses etiam pellit. Quin et contra bestiarum morsus in cibo convenit.

Cap. CLXXX. (CLXXXI.) [*De Cepis.*] Cepa [quam alii polyidos, prophetae calabotin vocant] longe acrior est quam rotunda, lutea magis quam alba, siccaque quam recens, cruda denique magis quam assa aut sale condita. Sunt tamen omnes mordaces, flatulentae, appetentiam augent, attenuant, sitim gignunt, nauseam e repletionem pariunt, expurgant denique, alvoque sunt utiles. Tum excrementis aliis viam aperiunt, tum et haemorrhoidas reserant. Subduntur vero pro balanis, squamis nudatae et oleo immissae. At succus ex melle inunctus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis et incipientibus suffusionibus auxiliatur. Anginosi itidem eo perunguntur. Sed

μήνια καὶ ἄγει· ἔγχυτός τε καθαρτικός διὰ ῥινὸς κεφαλῆς·
 κυνοδήκτοις δὲ κατάπλασμα μεθ' ἁλὸς καὶ πηγάνου καὶ μέ-
 λιτος· σὺν ὅξει δὲ ἐν ἡλίῳ καταχρισθεὶς ἄλφους ἰᾶται· μετ'
 ἴσου δὲ σποδίου ψωροφθαλμίας παύει, καὶ ἰόνθους σὺν ἁλσὶ
 στέλλει· σὺν ὀρνιθείῳ δὲ στέατι πρὸς ἐκτρίμματα ὑποδημά-
 των χρήσιμος, καὶ πρὸς ῥεῦσιν κοιλίας καὶ δυσηκοίαν καὶ
 συριγμοὺς καὶ πυοῤῥοοῦντα ὦτα· καὶ πρὸς τὰς ἀπολήψεις
 τῶν ὑδάτων τῶν ἐν τοῖς ὤσιν ἁρμόζει, καὶ πρὸς ἀλωπεκίας
 παρατριβόμενος· τάχιον γὰρ ἄλκωνιόνι προσκαλεῖται τρίχας·
 ἔστι δὲ τὸ κρόμμυον κεφαλαλγὲς πλεῖον βρωθὲν, ἐψηθὲν δὲ
 οὐρητικώτερον γίνεται· πλεον δὲ ἐσθιόμενον ἐν νόσοις ληθάρ-
 γους ποιεῖ· τοῦτο τοίνυν ἐψηθὲν⁶⁶ καὶ καταπλασθὲν σὺν
 σταφίδι ἢ σῦκῳ, φύματα πέττει καὶ διαῤῥήσσει.

Κε φ. ρπα'. (ρπβ'.) [Περὶ Σκοροδου.] Σκόροδον [οἱ δὲ γή-
 βοσκον, οἱ δὲ ἐλαφόβοσκον, Ῥωμαῖοι ἄλλουμ] τὸ μὲν ἐστὶν ἥμερον
 καὶ κηπευτὸν, καὶ τοῦτο ἐν Αἰγύπτῳ μονοκέφαλον [ἐστὶν, ὥσπερ
 τὸ πρασον, γλυκὺ, ἐμπόρφυρον, μικρὸν· τὸ δὲ λοιπὸν μέγα,

66) Ald., Asulan., Marcell. interponunt ἐφθὸν, sed Cornar., Goupyl. et Saracen. omittunt.

et menses ciet ac pellit, infususque per nares caput purgat.
 Canum morsibus cum sale, ruta et melle imponitur. Cum
 aceto autem in sole perunctus vitiligines sanat, et cum
 pari spodio ophthalmias scabiosas sedat. Varos quoque
 cum sale reprimat. Contra calceamentorum attritus cum
 adipe gallinaceo utilis est. Valet etiamnum ad alvi pro-
 fluvium, et auditus gravitatem auriumque sonitus emendat.
 Ad purulentas aures iisdemque interceptam aquam elicien-
 dam prodest. Quin et calvitiei affricatus, celerius quam
 alcyonium, pilos evocat. Ceba autem copiosius sumta ca-
 pitis dolores parit, cocta potentius urinas pellit. Largius
 vero per adversam valetudinem esitata lethargum accersit.
 Ceterum cocta et cum uva passa aut fico imposita tuber-
 cula maturat et rumpit.

Ca p. CLXXXI. (CLXXXII.) [De Allio.] Allium
 [quod geboscon alii, alii elaphoboscon appellant] est sa-
 tiva planta ac hortensis. Id in Aegypto singulari capitulo
 [est, sicut porrum, dulce, purpurascens, parvum, reli-

πολυκέφαλον] ⁶⁷ λευκόν ⁶⁸. καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥᾶγας ἀγλιδας· ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον, ὀφιοσκόροdon καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει δοιμεῖαν, θερμαντικὴν, δηκτικὴν, ἐκκριτικὴν φυσῶν ⁶⁹ καὶ κοιλίας ταρακτικὴν, ξηραντικὴν στομάχου, δίψης ποιητικὴν ⁷⁰, ἐλκωτικὴν τῶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ σωμάτων ⁷¹. [τὰ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ ὀφιοσκόροdon, ὃ καὶ ἐλαφιοσκόροdon λέγεται.] ⁷² βιβρωσκόμενον ἔλμινθας πλατείας ἔξάγει, καὶ οὖρα κατάγει ⁷³. ἐchioδῆκτοις τε καὶ αἰμοῤῥοοῦσιν ⁷⁴ ἀρμόζει, ὡς οὐδὲν ἕτερον, λαμβανομένου οἴνου συνεχῶς, ἢ σὺν οἴνῳ λεανθὲν καὶ ποθὲν· καταπλάσσεται δὲ πρὸς τε ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν λυσοδοῆκτων ὠφελίμως· βιβρωσκόμενον δὲ ⁷⁵ καὶ πρὸς

67) Sic Ald.; τὸ δὲ λοιπὸν πολύκεραν solus Sarac. At vero, cum nec Oribas. nec Scrap. habeant, Marcellus uncinis coërcuit, Asul., Cornar. et Goupyl. ad notha relegarunt.

68) Hoc Oribas. habet.

69) Ald. ἐκκριτικὴν, φυσώδη.

70) Ald. et Lacun. interponunt ἐμπνευματώσεως ἀλλοιωτικὴν, quod et Marcell., Cornar. et Goupyl. inserunt. Saracen. contra ἐμπνευματώσεως ad ποιητικὴν refert, omisso ἀλλοιωτικὴν. Sed utrumque delendum, cum nec Serap. nec C. N. habeant.

71) Hanc veram lectionem e cod. C. et Serap. habeo. Ald. et Asul. καὶ ἐπιφανείας ὁμμάτων ἀμβλυωτικὴν. Goupyl. in cod. καὶ ἐπιφανείας σωμάτων. Sarac. ἐλκωτικὴν ἐπιφανείας, ὁμμάτων ἀμβλυωτικὴν.

72) Sic Ald.; Goupyl. et Sarac. interponunt βιβρωσκόμενον. Omne id inclusum merito exulat: multo magis reiicienda, quae solus codex Cantacuz. apud Matthiol. et Saracen. addit: ὃ καὶ ἀγριοσκόροdon, ῥωμαῖοι ἀλλίουμ κερβίνουμ, φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραγέσι χωρίοις ἐμπερὲς τῷ ὀφιοσκόροδῳ· δύναμιν δ' ἔχει etc., ubi repetuntur, quae initio huius capituli sunt.

73) C. ἄγει.

74) Sarac. auguratur αἰμοῤῥοοδῆκτοις: sed cf. Marcell. Vergil. ad h. l. Plin. 20, 18.

75) Cod. Neap. et Ald. interponunt ὀνίνησι.

quum magnum, multiceps] album. Eiusdem nucleos aut fibras aglithas appellant. Est et aliud sylvestre, quod ophioscorodon dicitur. Vim habet allium acrem, calefacientem, mordentem, flatus pellentem, alvum perturbantem; stomachum siccatur, sitim gignit, et corporis superficiem exulcerat. [Eadem praestat ophioscorodon, quod et elaphoscorodon nominatur.] Vermes latos esu educit, urinas detrahit, idoneum, si quid aliud, morsis a vipera et haemorrhoo serpente, dummodo continuo vinum superbibatur, aut si e vino teratur, ac in potione sumatur. Quin et in eosdem usus et contra canis rabiosi morsum utiliter

τοὺς ξενισμοὺς τῶν ὑδάτων ἁρμόζει, ἀρτηρίας λαμπρύνει, καὶ βῆχας χρονίας πραῦνει, ὠμόν τε καὶ ἐφθὸν ἐσθιόμενον· φθειρας δὲ καὶ κόνιδας φθείρει σὺν ἀφειψήματι ὀριγάνου πινόμενον⁷⁶. καὲν δὲ καὶ μέλιτι φυραθὲν, ὑπώπια καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται καταχριόμενον· ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκίων σὺν ναρδίῳ μύρω· σὺν ἁλοῖ δὲ καὶ ἐλαίῳ⁷⁷ ἐξανθήματα θεραπεύει· ἀφίστησι δὲ καὶ ἀλφούς καὶ λειχήνας καὶ φακούς, ἀχῶράς τε καὶ πίτυρα καὶ λέπρας σὺν μέλιτι· μετὰ δαδίου δὲ καὶ λιβαρωτοῦ ἐψηθὲν ὀδονταλγίαν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι κουφίζει· μυγαλῆς τέ ἐστι κατάπλασμα σὺν συκῆς φύλλοις καὶ κυμίνῳ· τῆς δὲ κόμης τὸ ἀπόξεμα ἐγκάθισμα ἑμμήρων καὶ δευτέρων ἀγωγόν· πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑποθυμιάται· τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γινόμενον τρίμμα, καλούμενον δὲ μυττωτὸν⁷⁸, βιβρωσκόμενον⁷⁹ οὖρησιν κινεῖ καὶ ἀναστομοῖ· χρήσιμον δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς ἐστίν.

76) C. in margine καὶ ἔλμινθας σὺν γάλακτι.

77) Optime sic e Serap. Saracenus. Vulgo enim σὺν ναρδίῳ μύρῳ καὶ ἁλοῖ καὶ ἐλαίῳ.

78) C. N. μυττωτὸν. Ald. et editt. μόρον. Galen. explan. voc. Hippocr. p. 528. manifesto hunc locum innuit: *Μυττωτὸν ἐπότρισμα Διοσκορίδης εἶναι φησι σκορόδων ἢ κρομμύον.*

79) Ald., quod aliae omittunt.

imponitur. In cibo vero sumtum contra aquarum mutationes proficit, fistulam spiritalem clarescit, diuturnam tussim mitigat, si crudum coctumque manditur. Cum origani decocto potum pediculos lendesque enecat. Combustum ac melle subactum illitumque oculorum sugillationes et calvitiam sanat: calvitiei vero illinitur cum unguento nardino. Cum salibus autem oleoque exanthematis medetur. Vitilignes quoque, lichenas, lentigines, achoras, furfures leprasque cum melle eximit. Cum taeda ac ture decoctum et in ore detentum dentium dolores levat. Contra muris aranei morsus cataplasmatibus vice cum foliis ficus et cumino imponitur. Comae decoctum feminarum desessionibus additum menses secundasque partus extrahit. In eundem quoque usum suffumigatur. Ceterum factum ex eo et nigra oliva intritum, quod myttoton vocant, esu urinam ciet, oscula aperit: hydropicis denique utile.

Κεφ. ρβ'. (ργ'.) [Περὶ Σκοροδοπράσου.] Σκοροδό-
 πρασον φύεται ὡς πράσον μέγα, μετέχον τῆς τοῦ σκοροδίου
 καὶ τοῦ πράσου ποιότητος, ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν μικτὴν
 ἔχει, ποιοῦν ὅσα καὶ τὸ σκοροδον καὶ τὸ πράσον, ἀναιμένως
 μέντοι· λαχανεύεται δὲ εἰς βρώσιν, ὡς τὸ πράσον ἐσόμενον
 καὶ ἀπογλυκαινόμενον.

Κεφ. ργ'. (ρδ'.) [Περὶ Σινήπεως.] Σίνηπι⁸⁰ ἢ νάπυ
 [Ῥωμαῖοι σινάπε] ἐκλέγου τὸ μὴ κατάξηρον [καὶ κατάπυρ-
 ρον]⁸¹, ἄδρον, ἀλλ' ὃ δὴ θλασθὲν, ἔνδοθεν χλωρὸν καὶ οἰο-
 νεῖ ἔγχυλον, [γλαυκόν]⁸². πρόσφατον γὰρ καὶ ἀκμαῖον τὸ
 τοιοῦτον. Δύναται δὲ θερμαίνειν, λεπτύνειν, ἐπισπᾶσθαι,
 ἀποφλεγματίζειν διαμασσηθέν· μίγεις δὲ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ὕδρο-
 μέλιτι⁸³ πρὸς ἀντιάδας καὶ τὰς χρονίους τραχύτητας τῆς ἀρ-
 τηρίας καὶ τυλώδεις, ἀναγκαροαριζόμενος ἀρμόζει· προσαχθὲν
 δὲ τοῖς μυκτῆρσι λείον πταρμονὺς κινεῖ· ἐπιληπτικοῖς τε βοη-
 θεῖ καὶ ὑστερικῶς πνιγομένους διεγείρει, καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν
 καταπλάττεται, ξυρηθείσης τῆς κεφαλῆς· μίγην δὲ σύκοις καὶ

80) Ald. interponit κηπαῖον.

81) Nec Oribas., nec Serapion agnoscunt, ergo suspectum.

82) Nec interpretes prisci, nec codd. C. N. hoc habent.

83) C. N. μετὰ μέλιτες.

Cap. CLXXXII. (CLXXXIII.) [De Scorodopraso.]
 Scorodoprasum nascitur porri magnitudine, allii porrique
 qualitatum particeps: quapropter mixtas quoque vires ob-
 tinet, eadem praestans, quae allium pariter ac porrum,
 sed efficacia minore. Coctum id porri modo dulcescit et
 in olerum vicem transit.

Cap. CLXXXIII. (CLXXXIV.) [De Sinapi.] Si-
 napi seu napy eligito non magnopere aridum, [et valde
 rufum], plenum, quodque fractum intus viride ac velut
 succosum, [glaucum]. Tale siquidem recens ac vegetum
 habetur. Calefacere autem potis est, attenuare ac attra-
 here: mansum pituitam elicit. Succus ex aqua mulsa con-
 tra tonsillarum tumores veteresque et callosas fistulae spi-
 ritualis scabrities gargarizatu prodest. Ipsum vero sinapi
 tritum et naribus admotum sternutamenta ciet. Comitia-
 libus quoque auxiliatur, et matricis strangulatu oppressas
 excitat. Quin et lethargicorum capiti deraso illinitur.

ἐπιτεθὲν ἄχρι φοινίξεως, ἁρμόζει πρὸς ἰσχυάδας καὶ σπλήνας, καὶ καθόλου εἰς πᾶν χρόνιον ἄλγημα, ὅπου μετάγειν τι ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν βουλόμεθα τῷ τῆς ἑτεροπαθείας λόγῳ· θεραπεύει καὶ ἁλωπεκίας καταπλάσθην· πρόσωπον δὲ καθαίρει, καὶ ὑψώπια αἶρει σὺν μέλιτι ἢ στέατι ἢ κηρωτῇ· σὺν ὅξει δὲ πρὸς λέπρας καὶ λειχήνας ἀγρίους περιχρίεται· πίνεται δὲ καὶ πρὸς περιόδους ξηρὸν, ὥς ἄλφита ἐπιπασσόμενον τῷ ποτῷ· ἐπισπαστικάς τε ἐμπλάστροις καὶ ψωρικάς μίγνυται χρησίμως· δυσηκοΐαις τε καὶ ἥχοις λείδον ἐπιτιθέμενον τῇ ἀκοῇ μετὰ σύκου ὠφελῇ· ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι ἁρμόζει πρὸς τε ἀμβλυωπίας καὶ τραχέα βλέφαρα ἐγχριόμενος· χυλίζεται δὲ ἔτι χλωρὸν τὸ σπέρμα καὶ τὸ ἀποθλιβὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ.

Κε φ. ρπδ'. (ρπέ.) [Περὶ Καρδάμων.] Κάρδαμον [οἱ δὲ κυνοκάρδαμον, οἱ δὲ ἱβηρις, οἱ δὲ καρδαμίναν, Αἰγύπτιοι σέμεθ, Ῥωμαῖοι ναστούρκιουμ] κάλλιστον μὲν εἶναι δοκεῖ τὸ ἐν τῇ Βαβυλῶνι κάρδαμον· παντὸς⁸⁴ δὲ τὸ σπέρμα

84) C. et Ald. ἀμφοτέρων. Antiquissimi codices videntur duplex

Ficis admixtum et impositum, donec locus rubescat, valet ad coxendicis dolores, lienes, ac universum ad quemvis diuturnum dolorem, cum ex alto in summam cutim quippiam extracturi sumus, translato scilicet in alteram partem affectu. Calvitiei insuper illitum medetur, faciem purgat, et oculorum sugillata tollit cum melle, adipe, aut cerato. Cum aceto vero leprae et ferae impetigines eo perunguntur. Sed et contra febriles circuitus aridum bibitur, polentae modo potui inspersum. Emplastris quoque epispasticis et scabiem excitantibus (?) utiliter admiscetur. Succurrit et auditus gravitati et susurrui cum fico tritum auribusque inditum. Ipsius vero succus cum melle ad oculorum hebetudines et palpebrarum scabritiem inungitur. Denique exprimitur recenti adhuc semine succus, atque ita in sole siccatur.

Cap. CLXXXIV. (CLXXXV.) [De Nasturtio.] (Lepidio.) Nasturtium [quod alii cynocardamon, alii iberida aut cardaminacam, Aegyptii semeth vocant] optimum videtur esse babylonicum. Omnis autem nasturtii semen ca-

θερμαντικόν, δριμύ, κακοστόμαχον, κοιλίαν ταράσσει καὶ ἔλμινθας ἐκτινάσσει, σπλῆνα μειοῦν, ἔμβρουα φθεῖρον, ἔμμηνα κινεῖ, συνουσίαν παρορμῶν, ἔοικε δὲ σιγήπει καὶ εὐζώμῳ· ἀποσμήχει λέπρας, λειχήνας· σὺν μέλιτι δὲ σπλῆνα ταπεινοῖ⁸⁵ καταπλασσόμενον καὶ κηρία ἀποκαθαίρει, καὶ τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει ἐγκαθειψόμενον ῥοφήμασιν· ἐρπετῶν τέ ἐστιν ἀντιφάρμακον πινόμενον· θυμιαθὲν δὲ ἐρπετὰ διώκει· τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει, καὶ ἄνδρακας περιζῶνται πνοοῖ⁸⁶· σὺν ὄξει δὲ καὶ ἀλφίτοις καταπλασθέν, ἰσχυαδικούς ὠφελεῖ, καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς διαφορεῖ, δοδιῆνάς τε ἐκπνοῖ⁸⁷ σὺν ἁλμῇ καταπλασθέν· καὶ ἡ πόα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἔλασσον μέντοι δύναται.

Κε φ. ρπέ. (ρπς.) [Περὶ Θλάσπεως.] Θλάσπι [οἱ δὲ θλασπίδιον, οἱ δὲ σιγήπει περσικόν, οἱ δὲ σιγήπει ἄγριον, οἱ δὲ μυῖτην, οἱ δὲ μυόπτερον, οἱ δὲ δασμοφῶν, οἱ δὲ βίτρον, Αἰγύπτιοι σουιτέμψον, Ῥωμαῖοι σκανδουλάκιον, οἱ δὲ κα-

καρδάμον genus distinxisse, cum id in Plinio lib. 20, 50. et in Serap. c. 359. legamus, fuisse puto sylvestre et hortense.

85) C. τήχει.

86) Sic Asulan.; καὶ πνοποιεῖ C., πνοῦν Ald.

87) C. ἐκτῆχει.

lefacit, acre est ac stomacho inimicum, alvum turbat, lumbricos pellit, lienem imminuit, fetus interimit, menses ciet, ac ad complexus venereos invitat: sinapi aut crucae simile. Lepras et impetigines exterit: ex melle vero illitum lienem deprimit, favos expurgat, et e pectore sputa educit, sorbitionibus incoctum. Serpantium venenis potum resistit, eosque suffitu fugat. Capillos fluentes cohibet, ac carbunculos rumpit, dum eos ad suppurationem perducit. Cum aceto et polenta illitum ischiadicis confert, oedemata itidem inflammationesque discutit, ac furunculos suppurat cum muria illitum. Ceterum eadem herba praestat, efficacia tamen minore.

Cap. CLXXXV. (CLXXXVI.) [De Thlaspi.] Thlaspi [alii thlaspidium, alii sinapi persicum aut sylvestre, alii myitam, alii myopteron, alii dasmophon, alii bitrum, Aegyptii suitepsum, Romani scandulacium, alii capsel-

ψέλλαμ, οἱ δὲ πέδεμ γαλλινάκειου] βοτάνιον ἔστι στενὸν τοῖς φύλλοις, ὡς δακτύλου μῆκος, πεπτωκόσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀκροσχιδέσιν, ὑπολιπάροις, καυλὸν δὲ λεπτὸν ἀνίησι δισπιθαιμαῖον⁸⁸, ἀποφυάδας ὀλίγας ἔχοντα, καὶ περὶ ὅλον αὐτὸν καρπὸς ὑπόπλευτος ἔξ ἄκρου, ἐν ᾧ σπερμάτιον ἐμφερὲς καρδάμω, δισκοειδὲς⁸⁹, οἷονεὶ ἐντεθλασμένον, ἔξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν· ἄνθος δὲ ὑπόλευκον· ἐν ὁδοῖς καὶ ἐπὶ τοιχῶν καὶ ἐπὶ θριγκῶν⁹⁰ φυόμενον· σπέρμα δριμύν, θερμαντικόν, χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω καθαῖρον, ποθὲν πλήθος ὀξυβάφου· ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ καὶ αἷμα ποθὲν, καὶ τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήγνυσι· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα φθείρει. Ἱστορεῖ δὲ Κρατεύας καὶ ἕτερον θλάσπι, ὃ τινες περσικὸν σίνηπι καλοῦσι, πλατύφυλλον καὶ μεγάλόρριζον, καὶ τοῦτο δὲ μίγνυται τοῖς πρὸς ἰσχιάδα διακλυσμοῖς.

Κεφ. ρπς' (ρπς'). [Περὶ Δράβης.] Δράβη⁹¹ ἡ πόα

88) C. σπιθαμαῖον.

89) Ruell. φακοειδὲς. Sed nostram lectionem tuentur Oribas. et Serap. et codd.

90) C. N. Ald. ἐν ὁδοῖς καὶ τάφροις. Sed Oribas. et Serap. cum nostra lectione congruunt.

91) Δραβίς constituit peculiare caput post Isatidem sylvestrem,

lam aut pedem gallinaceum vocant] herbula est, angustis foliis, digitali longitudine, humi procumbentibus, extrema parte fissis ac subnitidis. Cauliculum emittit tenuem bispithameum, cui pauci adnascuntur ramuli: circa ipsum vero totum fructus est superne modice latus, in quo semen exiguum, nasturtio simile, disciforme, velut infractum, unde et nomen thlaspeos sortitum est. Flos albidus est. Provenit in semitis, muris et sepibus. Semen est acre, calefaciens, bilem sursum deorsumque expurgat, acetabuli mensura potum. Alvus eo eluitur in coxendicis doloribus. Potu sanguinem pellit, internosque abscessus rumpit. Menses quoque ciet, et partus necat. Memorat autem Cratevas alterum etiam thlaspi, quod nonnulli persicum vocant sinapi, latis foliis et grandi radice: et ipsum collutionibus ischiadicorum admiscetur.

Cap. CLXXXVI. (CLXXXVII.) [De Draba.] Draba

πήχεως ἔχουσα ὕψος, ῥάβδους λεπτάς· παρ' ἐκάτερα δὲ τὰ φύλλα, ὥσπερ λεπιδίου, ἀπαλώτερα δὲ καὶ λευκότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον, καθάπερ ἄκτῆς⁹², ἔχον ἄνθη λευκά⁹³· ταύτης ἡ πόα συνέψεται πτισάνῃ, μάλιστα ἐν Καππαδοκίᾳ· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ξηρὸς ἀντὶ πετέρεως μίγνυται τοῖς προσοψήμασιν.

Κεφ. ρπζ'. (ρπή.) [Περὶ Ἐρυσίμου.] Ἐρύσιμον [οἱ δὲ χαμαίπλιον, προφῆται Ἡρακλέους ἄλφιστα, Αἰγύπτιοι ἐρεθμοῦ, Ῥωμαῖοι ἐριόνεμ] φύεται περὶ τὰς πόλεις καὶ οἰκόπεδα καὶ ἐν κήποις⁹⁴· φύλλα δὲ ὅμοια εὐζώμῳ ἀγρίῳ ἔχει, καυλία⁹⁵ ἱμαντώδη, ἄνθη μηλίζοντα· ἐπ' ἄκρων δὲ λοβοὶ κερατοειδεῖς, ἱσχροὶ, ὡς τήλιδος, ἐν οἷς σπερμάτια μικρὰ, καρδάμῳ παραπλήσια, πυρώδη κατὰ τὴν γεῦσιν, ποιοῦντα πρὸς θώρακος ρευματισμὸν, ἐμπύους, βῆχας, ἔκτερον, ἰσχυράδα ἐκλειχόμενα σὺν μέλιτι⁹⁶· πίνεται καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα· κα-

quo totidem verbis repetuntur, quae hic de draba. Reiecerunt id ad notha Asulan. et Cornar. Penitus omiserunt Goupyl. et Saracen.

92) Sic Sambuc. ac Sarac. coniiciunt; ἄκτις vulgo.

93) E Serap., Marcell. et Matthiol.; λεπτὰ vulgo.

94) Sic C. et Serap.; κήπους vulgo.

95) C. καὶ λεῖα. N. καὶ λίαν.

96) Ald. et Asul. ἐκλειχόμενον δὲ σὺν μέλιτι πίνεται. Marcell. pri-mus sic divisit, ut in textu: ἐκλειχόμενα suasit Sarac., ut σπερμα-τίοις responderet.

herba ad eubiti altitudinem assurgit, tenuibus virgultis, et foliis ex utroque latere, ceu lepidii, sed mollioribus et albidioribus. In cacumine umbellam gerit, velut sambuci, floribus albis. Huius herba cum ptisana coquitur, maxime in Cappadocia. At vero semen ipsius aridum piperis vice obsoniis admiscetur.

Cap. CLXXXVII. (CLXXXVIII.) [De Erysimο.] Erysimon [nonnulli chamaeplion, prophetae Herculis po-lentam, Aegyptii erethmu, Romani erionem appellant] nascitur circa urbes, domuum areas et in hortis. Folia habet eruae sylvestris, cauliculos loriformes, flores lu-teos, siliquas in cacumine corniculatas, graciles, ut foeni graeci, in quibus semina parva, nasturtii similia, gustu fervida, quae faciunt cum melle delincta ad pectoris flu-xiones, colluviam purulentam, tusses, morbum regium et

ταπλασσόμενον δὲ μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος, ὠφελεῖ καρκινώματα κρυπτά, σκληρώματα παρωτίδων καὶ μαστῶν⁹⁷ καὶ διδύμων φλεγμονάς· λεπτύνει τε καὶ καθόλου θερμαίνει· ἐπιεικέστερον δὲ γίνεται εἰς τὰ ἐκλείγματα⁹⁸, ἀποβραχὲν ὕδατι καὶ φωχθέν, ἢ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον καὶ ὀπτηθέν στέατος περιπλασθέντος.

Κεφ. ρη'. (ρηθ'.) [Περὶ Πέπεριως.] Πέπερι δένδρον ἱστορεῖται φυόμενον ἐν Ἰνδία, βραχύ· καρπὸν δὲ ἀνίησι καταρχὰς μὲν προμήκη καθάπερ λοβούς, ὅπερ ἐστὶ μακρὸν πέπερι, ἔχον τὸ ἐντὸς κέγχρω λεπτῇ⁹⁹ παραπλήσιον, τὸ μέλλον ἔσεσθαι τέλειον πέπερι, ὅπερ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς ἀναπλούμενον, βότρους ἀνίησι, κόκκους φέροντας, οἷους ἴσμεν¹⁰⁰. τοὺς δὲ καὶ ὀμφακώδεις, οὔτινές εἰσι τὸ λευκὸν πέπερι, εὐτεθοῦν μάλιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀντιδότους

97) Sic C. N.; σκληρίας, παρωτίδας, διδύμων καὶ μαστῶν φλεγμονάς vulgo.

98) Sic C. N. et Lacuna; ἐγκλύσματα Ald., Asulan., Cornar. et Goupyl.

99) Oribas., Ald., Lacuna et cod. C. habent λεπτῇ, quod deest in aliis editt.

100) Hic lacunam suspicatur Marcell., ubi piper maturum nigrum descriptum fuerit. Et vero Serapion legit: τὸ τέλειον εἶναι μέλαν, τὸ δὲ ἄωρον λευκὸν, καὶ οὐ μελανίζειν, ἄχρῃς ἂν τελειωθῇ, sed Oribas. et codd. omnes nostram lectionem tuentur.

coxendicis dolorem. Bibitur et semen contra venena. Ex aqua vero aut melle illitum prodest carcinomatis occultis ac duritiis parotidum mammarumque et testium inflammationibus. Attenuat generatim et calefacit. Ad linctus redditur accommodatius, si aqua maceratum torreatur, aut linteo illigatum et farinae massa circumlitum assetur.

Cap. CLXXXVIII. (CLXXXIX.) [De Pipere.] Piper arbor esse traditur in India nascens, statura brevis, quae fructum promit initio oblongum, siliquarum instar, quod longum est piper. Habet intus milio tenui simile, quod tandem in perfectum piper abit. Et fructus quidem suis temporibus dehiscens ac semet pandens, racemos emittit, grana ferentes, quales novimus. Acerba autem grana, quae album piper constituunt, apta sunt remediis oculariis, antidotis et theriacis facultatibus. [Longum pi-

καὶ θηριακὰς δυνάμεις· [ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν ἐπιτεταμένον τῇ δῆξει καὶ ὑπόπικρον διὰ τὸ ἄωρον, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις·]¹ τὸ δὲ μέλαν ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ, καὶ εὐστομαχώτερον², καὶ μᾶλλον, διὰ τὸ εἶναι ὥριμον, ἀρωματίζον, εὐχρηστότερόν τε εἰς τὰς ἀρτύσεις· τὸ δὲ λευκὸν καὶ ὁμφακίζον, ἀσθενέστερον τῶν προειρημένων³. Ἐκλέγου δὲ τὸ βαρύτερον καὶ πλήρες, μέλαν, μὴ σφόδρα ῥυσσόν, πρόσφατον δὲ καὶ μὴ πιτυρῶδες· εὗρίσκεται δέ τι ἐν τῷ μέλανι ἄτροφον, κενὸν καὶ κοῦφον, ὃ καλεῖται βράσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει κοινῶς θερμομαντικήν, οὖρητικήν, πεπτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφορητικήν, σμηκτικήν τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντων· ἀρμόζει καὶ ῥίγεσι περιοδικοῖς, πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον· καὶ θηριοδῆκτοις ἀρήγει· ἄγει καὶ ἔμβρυα· δοκεῖ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι, μετὰ συνουσίαν προστιθέμενον· βῆξι τε καὶ πᾶσι τοῖς περὶ θώρακα πάθεισιν ἀρμόζει, ἐν τε ἐκλεικτοῖς καὶ ποτήμασι λαμβανόμενον· καὶ συνάγκαις ἀρμόζει, διαχριόμενον σὺν μέλιτι· καὶ στρόφους

1) Uncinis inclusa manifesto spuria sunt, nec Oribas. nec Serapion ea habent.

2) Vulgo εὐστομώτερον.

3) G. addit διὰ τὴν ὑγρότητα.

per est intensa mordacitate praeditum et subamarum, quoniam immaturum, antidotis itidem et theriacis medicamentibus accommodatum.] At nigrum albo suavius est, acrius licet, stomacho magis conducit, et aromatis plus continet, quia maturum est, hinc ad condimenta utilius. Album piper et acerbum antedictis infirmius est. Eligito gravissimum, plenum, nigrum, non valde rugosum, sed recens ac minime furfurosum. Reperitur etiamnum in nigro quoddam nutrimenti defectu cassum ac leve, quod brasma vocant. Vim habet omne piper calefacientem, diureticam, concoctricem, epispasticam, discutientem, detergentem ea, quae pupillis caliginem offundunt. Idoneum quoque est, seu potum seu illitum, rigoribus periodicis ac noxiarum bestiarum morsibus. Fetus etiam extrahit. Fertur quoque statim a concubitu subditum spem partus adimere. Tussi omnibusque pectoris vitiis linctu potuve succurrit. Anginis item convenit cum melle perunctum, ac tormina dis-

λύει πινόμενον μετὰ δάφνης φύλλων ἀπαλῶν· ἀποφλεγματίζει δὲ σὺν σταφίδι διαμασσηθέν· ἀνώδυνόν τέ ἐστι καὶ ὕπνον ποιεῖ καὶ ὄρεξιν⁴. πέψει τε συνεργεῖ, μινύμενον ἐν βάμμασιν· ἀναληφθὲν δὲ πίσσει, χοιράδας διαφορεῖ, σμήχει δὲ ἀλφρούς σὺν νίτρῳ· φώγνυται δὲ ἐν ὀστράκῳ καινῷ ἐπ' ἀνθράκων, κινούμενον, ὡς φακὴ⁵. Ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ οὐκ ἐστὶ ζιγγίβερος, καθάπερ ἔνιοι ὑπέλαβον, ὡς αὐτίνα δηλώσομεν· ἔοικε μέντοι κόστω ἢ τοῦ πεπέρεως ῥίζα, θερμαίνουσα τὴν γεῦσιν καὶ ὑγρὰ προσκαλουμένη· ταπεινοῦ δὲ σπλήνα σὺν ὄξει καταπλασσομένη καὶ πινόμένη· ἀποφλεγματίζει δὲ μετὰ σταφίδος ἀγρίας μασσηθεῖσα.

Κεφ. ρπθ'. (ρς'.) [Περὶ Ζιγγιβέρεως.] Ζιγγίβερις ἴδιον ἐστὶ φυτὸν, γεννώμενον ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ⁶ πλεῖστον, οὗ χρῶνται τῇ χλόῃ εἰς πολλὰ, καθάπερ ἡμεῖς τῷ πηγάνῳ, ἐψοντες εἰς προποτισμοὺς καὶ ἐψήματα μινύντες.

4) Sic Marcell. legit in antiquo cod. et Serap.; ἐστὶ καὶ ὑγιεινὸν καὶ ὄρεξιν κινεῖ vulgo.

5) Sic in Serap. et Cornar.; ἐπ' ὀστράκου καινοῦ κινούμενον, ὡς φασὶ Ald. Asulan. interponit post καινοῦ, ἐπ' ἀνθράκων. Sed in ipsa φακῇ magnopere haereo, ubi enim φώγνυται? Nonne potius κέγχρος c. 119.?

6) Ex Oribasio patet, hanc esse veram lectionem. Sarac. auguratur, καὶ interponendum esse.

cutit potum cum lauri foliis tenellis. Manducatum cum uva passa pituitam prolicit. Dolores quoque sedat, somnum iuxta ac appetentiam conciliat. Sed et concoctionem adiuvat, ad intincta additum. Exceptum vero pice, strumas discutit, ac vitiligines etiam cum nitro abstergit. Torretur autem in fictili novo super prunis, agitaturn sicut legumen. Ceterum huius radix non est, ut aliqui rati sunt, zingiber, quemadmodum statim ostendemus. Piperis radix costo similis est, fervida gustu, humores attrahit. Eadem cum aceto imposita, pota quoque, lienem imminuit. Pituitam denique elicit cum staphide agria mansa.

Cap. CLXXXIX. (CLXXXX.) [De Zingibere.] Zingiberis sui generis est planta, quae plurima in Troglodytica Arabia nascitur. Huius herba virente cocta ad multa, perinde ac nos ruta, utuntur, propotismatis ac pul-

ἔστι δὲ ῥιζία μικρά, ὥσπερ κυπείρου⁷, ὑπόλευκα, πεπερίζοντα τῇ γένει καὶ εὐώδη· ἐκλέγου δὲ τὰ ἀτεροηδόνηστα· ὑπ' ἐνίων μέντοι ταριχεύεται διὰ τὸ εὖσηπτον καὶ διακομίζεται ἐν κεραμίοις εἰς Ἰταλίαν, εὐχρηστοῦντα εἰς βρώσιν· λαμβάνεται δὲ μετὰ ταρίχου. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμομαντικήν, πεπτικήν, μαλακτικήν⁸ κοιλίας ἐπιεικῶς, εὐστόμαχον· ποιῇ καὶ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, μίγνυται καὶ ἀντιδότοις καὶ καθόλου παρέοικέ πως τῇ τοῦ πεπέρεως δυνάμει.

Κεφ. ρς'. (ρςα'.) [Περὶ Ὑδροπεπέρεως.] Ὑδροπέπερι φύεται μὲν μάλιστα παρὰ στασίμοις ὕδασιν ἢ ἐπιεικέσι ῥέεθροις· καυλὸν δὲ ἀνίησι γονατώδη, στερεὸν, περὶ ὃν μασχάλαι· καὶ φύλλα ἑοικότα ἡδυόσμου, μείζονα δὲ καὶ τρυφερότερα καὶ λευκότερα, δριμέα ἐν τῇ γένει, ὥσπερ τὸ πέπερι, οὐ μὴν ἀρωματίζοντα· καρπὸν δ' ἔχει ἐπὶ κλωναρίων μικρῶν, ἐκφυόμενον παρὰ τὰ φύλλα, συνεχῇ καὶ βοτρυνώδη, δριμύν καὶ αὐτόν. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ κατα-

7) Sine μικρὰ sic codd. C. N., sed μικρὰ habent Oribas.; Serapion et ipse Plin. *parvae herbae* saltem meminere.

8) Sic et Serapion; *συστατικήν* codd. C. N.

mentis eam admiscētes. Radices sunt cyperi modo parvae, subalbidae, sapore piper aemulantes ac odoratae. Eligito, quae a vermibus corrosae non sunt. A quibusdam quidem condiuntur, quod cariem facilius sentiant, ac fictilibus in Italiam asportantur, in cibum idoneae, si modo cum suo condimento sumantur. Vim habet zingiber calefacientem, concoquentem, alvum leniter mollientem, stomacho utilem. Est et efficax adversus caliginem oculorum. In antidota additur, ac in universum piperis vires quodammodo refert.

Cap. CXC. (CXCI.) [De Hydropipere.] Hydropiper nascitur potissimum ad aquas stagnantes et ad flumina lenta. Caulem edit geniculatum, solidum, axillis cavis cinctum: folia menthae similia, sed maiora, teneriora et albidiora, gustu acria, piperis modo, citra tamen aromatis vestigium. Fructum gerit in ramulis parvis prope folia erumpentem et racematim cohaerentem, qui et ipse acris est. Vim habent folia cum fructu imposita oede-

πλασσόμενα, οϊδήματα καὶ χρονίους σκληρίας διαφορεῖν, ὑπώπια τε ἀποκαθαίρειν· ξηρανθέντα δὲ καὶ κοπέντα μίγνυται ἀντὶ πεπέρεως ἀλσὶ καὶ προσοψημάσι· ῥίζαν δὲ ἔχει μικράν, ἄχρηστον.

Κεφ. ρεα'. (ρεβ'.) [Περὶ Πταρμικῆς.] Πταρμικὴ θαμνίον ἐστὶ, κλῶνας ἔχον μικροὺς⁹, πολλοὺς, περιφερεῖς, ὁμοίους ἀβροτόνων· περὶ οὓς φύλλα ἐπιμήκη, ἑοικότα τοῖς τῆς ἐλαίας, πολλὰ· ἐπ' ἄκρῳ δὲ ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον μικρὸν, περιφερές, δριμὺ κατὰ τὴν ὁσμὴν, ἐρεθιστικὸν πταρμουῦ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. Δύναται δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν ὑπώπια αἶρειν· τὰ δὲ ἄνθη πταρμούς ἐνεργέστατα κινεῖ· φύεται δὲ ἐν ὄρεινοῖς καὶ πετρώδεσι τόποις.

Κεφ. ρεβ'. (ρεγ'.) [Περὶ Στρουθίου.] Στρουθίον· [οἱ δὲ κέρδον, οἱ δὲ κάθαρσις, οἱ δὲ στρουθιοκάμηλος, οἱ δὲ χαμαίρυντον, προσῆται χαλίρυντον, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ ἀνάρια¹⁰, οἱ δὲ ἔρβα λάρια¹¹, Αἰγύπτιοι οἶνω, Ἀφροὶ συρεῖς] γνῶριμόν ἐστι¹² ὃ οἱ ἐριοπλῦται χρῶνται πρὸς κάθαρσιν.

9) Oribas. et Lacuna λεπτούς.

10) N. σάναρα.

11) N. λανάρα.

12) C. interponit: φύλλα ἔχον στενώτερα ἄργογλώσσου μικροῦ.

mata veteresque duritias discutiendi et sub oculis sugillata emendandi. Siccata vero et tusa sali et obsoniis pro pipere admiscentur. Ceterum radicem habet parvam, nullius usus.

Cap. CXCI. (CXCII.) [De Ptarmica.] Ptarmica est fruticulus, ramis tenuibus, multis, teretibus, abrotani similibus, circa quos sunt folia oblonga, copiosa, oleaginis proxima, ac in cacumine capitulum, ut anthemidis, parvum, rotundum, acri odore, sternutamenta ciens, unde etiam nomen accepit. Valent folia cum floribus illita ad delenda sub oculis sugillata: flores autem sternutamenta efficacissime cient. Nascitur in montosis locis rupestribusque.

Cap. CXCII. (CXCIII.) [De Struthio.] Struthium [quod alii cerdon, alii purgationem, alii struthiocamelum, alii chamaerrhyton, prophetae chaliryton, Romani radicem herbamve lanariam, Aegyptii oeno, Afri denique syris vocant] vulgo notum est, quo fullones purgandis la-

τῶν ἐρίων, οὗ ἢ ῥίζα δριμεῖα καὶ οὐρητική· βοηθεῖ δὲ ἥπα-
τικοῖς, βηξίν, ὀρθοπνοίαις, ἱκτέρω¹³, σὺν μέλιτι κοχλιαρίου
πληθὺς λαμβανομένη· κοιλίαν τε ὑπάγει· σὺν δὲ πάνακι καὶ
καππάρεως ῥίζῃ ληφθὲν, λίθους θρύπτει καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ·
καὶ σπλῆνα ἐσκιρῶμενον τήκει· προστεθὲν δὲ ἔμμηνα ἄγει,
καὶ ἔμβρυα φθείρει ἐναργῶς¹⁴· σὺν ἀλφίτῳ δὲ καὶ ὄξει κατα-
πλασθὲν, λέπραν αἶρει· διαφορεῖ καὶ τὰ φύματα σὺν ἀλεύρω
κρωδίνῳ καὶ οἴνῳ ἐψηθὲν· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ὀξυ-
δερχικοῖς¹⁵ καὶ μαλάγμασι· κινεῖ δὲ καὶ πταρμούς· καὶ εἰς
τὰς ῥίνας ἐγχέομενον λεῖον μετὰ μέλιτος, καθαίρει διὰ στό-
ματος.

Κεφ. ρεγ'. (ρεδ'.) [Περὶ Κυκλαμίνου.] Κυκλάμινος [οἱ δὲ
κισσάνθεμον, οἱ δὲ κισσόφυλλον, οἱ δὲ χελώνειον, οἱ δὲ ἰχθυόθη-
ρον¹⁶, οἱ δὲ χυλίνην¹⁷, οἱ δὲ Ζωροάστρις ἢ τριμφαλίτης, Ὀσθά-
νης ἀσφώ, προσῆται μισσφώ, Αἰγύπτιοι θέσκε, Ῥωμαῖοι ῥά-
πουμ τέρραι, οἱ δὲ οὐμβιλίκουμ τέρραι, οἱ δὲ ἀρκαρά¹⁸]

13) Addo e Serap. et codd. C. N.

14) Sic cum Ald. omnes praeter Sarac., qui ἐνεργῶς. C. N. ἐν ἐρίῳ.

15) Sic C.; ὀξυδερχέσι cum Ald. rell.

16) Sic Marcell.; ἰχθυόθηρον Ald. et rell.

17) Sic Ald. et rell.; χυλίνην Marcell.

18) Sic Ald.; ἀρχὰρ alii.

nis utuntur. Eius radix acris est urinamque ciet. Aux-
liatur hepatis affectibus, tussi, anhelationi, morbo arcuato
cum melle, cochlearis mensura; alvum quoque subducit.
Eadem cum panace et capparis radice calculos frangit et
cum urina expellit, lienem etiam scirrho induratum liquat.
Subdita menses trahit, et fetus manifesto necat. Cum po-
lenta autem et aceto illita lepram emendat. Discutit et
pannos, cum farina hordeacea et vino decocta. Miscetur
praeterea collyriis acuendo visui idoneis itemque malagma-
tis. Sternutamenta etiam facit: atque per os purgat, trita
cum melle naribusque infusa.

Cap. CXCH. (CXCV.) [De Cyclamine.] Cyclamen [quod et cissanthemon, alii cissophyllon, chelonion
etiam et piscium escam, aut chylinen vocant, alii Zoroa-
stridem vel trimphaliten, Osthaneas aspho, prophetae
miaspho, Aegyptii thesce, Romani rapum sive umbilicum

φύλλα ἔχει ὁμοία κισσῷ¹⁹, ποιμίλα κάτωθεν καὶ ἄνωθεν κη-
λίσιν ὑπολεύκοις, καυλὸν τετραδάκτυλον, γυμνὸν, ἐν ᾧ ἄνθη
ῥοδοειδῇ πορφυρίζοντα²⁰, ῥίζαν μέλαιναν, γογγυλίδι παρα-
πλησίαν, ὑπόπλευτον· ἢ τις ποθεῖσα μετὰ ὕδρομέλιτος, ἄγει
φλέγμα καὶ ὕδωρ κάτω, καὶ ἔμμηνα δὲ κινεῖ πινομένη καὶ
προστιθεμένη· φασὶ δὲ, ὅτι ἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν ἐγκύμιον
γυνή, ἔξαμβλώττειν αὐτήν· ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον²¹ περι-
απτομένη· πίνεται δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' οἴνου, καὶ μά-
λιστα πρὸς λαγῶν θαλάσσιον· καὶ ἐρπειτῶν ἐστὶν ἀντιφάρ-
μακον καταπλασσομένη· μεθύσκει τε οἶνῳ μυχθῆσα, καθί-
στησι δὲ καὶ ἵκτερον τριῶν δραχμῶν πλήθος, ποθεῖσα μετὰ
γλυκεὸς ἢ μελικράτου ὕδαροῦς· κατακλίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴκῳ²²
θεριῳ [οὐ προσηνέμῳ²³] τὸν πίνοντα, καὶ πλείοσιν ἱματίοις
περιβάλλειν, ὅπως ἰδρώσῃ· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος²⁴ ἰδρῶς χο-

19) Quod hic interponunt cum Ald. πορφυρᾶ, deest in Oribas., Serap. et codd. C. N.

20) Sic Oribas., Serap. et Ald.; ἐν τῷ λευκῷ πορφυροειδῇ C. N.

21) Ὀκυτόκιον vulgo, sed et ἀτόκιον habet C., et Serap. legisse vi-
detur: τῷ τραχὴλῳ περιαπτομένη ἀτόκιον, τῷ δὲ μηρῷ τῆς ὠδινούσης,
ὠκυτόκιον.

22) Ald. et Marcell. οἶνῳ, quos et sequitur Asulanus. Cornarus
primus habet οἶκῳ, quae lectio et cum sequentibus, et cum Sera-
pione congruit. Sed uncinis inclusa in Serap. et plerisque vetustis
exemplaribus desunt.

23) C. ἀμηνέμῳ.

24) Ald., Asul., Marcell., Cornar., Goupyl. ἀποκρινόμενος. Exem-
plum negligentiae editorum!

terrae, nonnulli denique arcara] folia habet hederæ simi-
lia, utrinque maculis albidis variegata, pedunculum pal-
marem, qui flores gerit rosaceos, purpurascentes. Radix
nigra, rapo proxima et latiuscula. Haec pota cum hydro-
melite pituitam aquosaque detrahit, ac menses ciet pota
aut subdita. Tradunt, si praegnans mulier radicem eam
transgrediatur, abortum facere. Sed et alligata partum
accelerat. Contra venena, praesertim leporis marini, ex
vino bibitur. Imposita quoque contra serpentium ictus
expedit, et vino mixta inebriat. Regium vero morbum
compescit, tribus drachmis pota cum passo aut mulsa di-
lutiore. Sed bibentem oportet in cubiculo calido [mini-
meque ventis pervio] decumbere, pluribus contextum stra-
gulis, ut in sudorem coniiciatur. Qui vero excernitur

λάδης εὑρίσκεται τῇ χοιῖᾳ· ἐγκυματίζεται τε ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος εἰς τὰς ῥῖνας πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· καὶ τῷ δακτυλίῳ ἐν ἐρίῳ προστίθεται πρὸς κομιδὴν περιττωμάτων· καταχρισθέντος δὲ αὐτοῦ ἐπ' ὀμφαλοῦ καὶ ὑπογαστρίου καὶ ἰσχίου, κοιλίαν μαλάσσει²⁵, καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεται· καὶ πρὸς τοὺς ὑποκεχυμένους καὶ ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς ἐγκριόμενος ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι ἀρμόζει· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ φθόρια· ἔδραν δὲ προσπεσοῦσαν σὺν ὅξει κατακριόμενος ὁ χυλὸς καθίστησι· χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα κοπτομένη καὶ ἐκθλιβομένη, ἐφομένου τοῦ χυλοῦ ἄχρι μελιτώδους συστάσεως· ῥύπτει δὲ καὶ χροῶτα ἡ ῥίζα καὶ ἔξανθήματα στέλλει, καὶ τραύματα μετ' ὅξους [καθ' ἑαυτὴν τε καὶ μετὰ μέλιτος] ἰᾶται²⁶· καταπλασσομένη δὲ καὶ σπλῆνα τήκει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλωπεκίας· εὐθετεῖ δὲ καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ποδάγραν, καὶ τὰ ἐν κνήμαις²⁷ ἐλκύθρια καὶ χίμετλα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καταντλούμενον· αὐτὴ τε δι' ἐλαίου παλαιοῦ ἀναξεσθεῖσα ἀπουλοῖ, κατακριομένου τοῦ ἐλαίου· ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσπο-

25) Lacuna in cod. *ταράττει*, aptius. Sed Serap. et codd. plerique in nostra lect. consentiunt.

26) Uncinis inclusa desunt in Serap.; μετ' ὅξους deest in codd. C. et N. Alterutrum redundat.

27) Sic e Serap.; *κεφαλῇ* vulgo.

sudor, felleus invenitur colore. Eius etiam succus cum melle naribus infunditur ad purgandum caput, et sedi in vellere subditur ad delicienda excrementa. Idem illitus umbilico; imo ventri et iliis, alvum solvit et abortum facit. Quin et suffusis hebetioribusque oculis oblitus cum melle succus prodest. Miscetur et medicamentis fetum evocantibus. Anum provolutum cum aceto illitus restituit. Exprimitur vero tusa radice succus, et ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix autem ipsa cutem abstergit, exanthemata reprimit, ac vulneribus ex aceto [tum per se, tum cum melle] medetur. Lienem quoque imposita liquat. Contractas a sole maculas et calvitium emendat. Sed et ipsius decoctum fotu luxatis, podagrae, ulcusculis tibiarum et pernionibus idoneum est. In oleo vetere fervefacta, illito oleo, cicatrix inducitur. Ipsa quoque radix excavata oleo impletur et cineri ferventi imponitur,

διᾶς· προσεμβάλλεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ τυρῶηνικοῦ ὀλίγον, ὥς γλοιῶδες γενέσθαι, κατάχρισμα ἄριστον χμειλιῶσιν· ἀποτίθεται δὲ ἡ ῥίζα τμηθεῖσα, ὥσπερ σκίλλα· ἱστορεῖται δὲ καὶ πρὸς φίλτρα αὐτὴν λαμβάνεσθαι κοπεῖσαν²⁸, ἀναπλασθεῖσαν τε εἰς τροχίσκους· φύεται δὲ ἐν συσκίοις τόποις, μάλιστα δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα.

Κεφ. ρξδ'. (ρξέ'.) [Περὶ ἐτέρας Κυκλαμίνου.] Κυκλάμιнос ἐτέρα, ἣν ἔνοι κισσάνθεμον ἢ κισσόφυλλον καλοῦσι, φύλλα ἔχει κισσῷ ἑοικότα, ἐλάσσονα δέ· καυλοῦς παχεῖς, γονατώδεις, περιελισσομένους τοῖς παρακειμένοις δένδρεσιν ἐλικοειδῶς· ἄνθη λευκά, εὐώδη²⁹· καρπὸς δὲ ὡς ῥάγες σταφυλῆς, ὁμοιος κισσῷ, μαλακός, δορυμὸς ἐν τῇ γεύσει ἡρέμα καὶ γλισχρός· ῥίζα ἄχρηστος· φύεται δὲ ἐν τραχεῖσι χωρίοις· ταύτης ὁ καρπὸς ὅσον < μία τὸ πλῆθος πινόμενος μετ' οἴνου λευκοῦ κυάθων β', ἐπὶ ἡμέρας μ', σπλῆννα τήκει δι' οὖρων καὶ κοιλίας δαπανώμενον· πίνεται δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν, καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν καθαίρει ποθεις³⁰.

28) Lacuna καεῖσαν.

29) C. λευκοειδῆ.

30) Sic Sarac. emendat; ποθειῖσα vulgo.

addito interdum cerae tuscae momento, ut viscosus fiat illitus, perquam utilis pernione laborantibus. Ceterum radix scillae modo concisa reponitur. Traditur et ad amatoria assumi tusa ac in pastillos formata. Nascitur planta locis umbrosis, praecipue sub arboribus.

Cap. CXCIV. (CXCV.) [De Cyclamine altero.] Cyclamen alterum, quod nonnulli cissanthemon aut cissophyllum vocant, folia fert hederæ, sed minora, caules crassos, geniculatos, vicinis arboribus cirri in modum circumvolutos. Flores albidī, odorati. Fructus vero uvarum racemi instar, hederæ (fructui) similis, mollis, subacris sapore ac glutinosus. Radix nullius usus. Provenit locis asperis. Huius fructus drachmae unius pondere potus cum vini albi cyathis duobus ad quadraginta dies, lienem liquat ac per urinas alvumque absumit. Bibitur et adversus anhelationes, potumque reliquias a partu expurgat.

Κεφ. ρξέ'. [Περὶ Δρακοντίας μεγάλης³¹.] Δρακοντία μεγάλη· [οἱ δὲ ἄρον, οἱ δὲ ἱσαρον³², οἱ δὲ ἱαρον, οἱ δὲ ἱεράκιος, οἱ δὲ βίαρον, οἱ δὲ ἀρμιάγριον, οἱ δὲ κύπερις, Ῥωμαῖοι λούρουμα³³, οἱ δὲ μαυριάριον, οἱ δὲ σιγγιγιάλιος³⁴] φύεται ἐν συσκίοις περιφραγμοῖς³⁵. καυλὸν δὲ ἔχει λεῖον, ὀρθόν, ὥς διπηχυαῖον, καὶ παχύν, ὥς βακτηρίαν, ποικίλον κατὰ χροάν³⁶, ὥς εἰκέναι δράκοντι, καὶ πλεονάζει μὲν ἐν τοῖς διαπορφύροις σπίλοις· φύλλα δὲ ὥς λαπαθοειδῆ, ἀντεμπλεκόμενα· καρπὸν δὲ ποιεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ βοτρυοειδῆ, σποδοειδῆ τῷ χρώματι τὸ πρῶτον, ἐν δὲ τῷ πεπανθῆναι κροκίζοντα καὶ φοινικοῦν· ῥίζαν εὐμεγέθη, στρογγύλην, λευκὴν, φλοιὸν ἔχουσαν λεπτὸν· συλλέγεται δὲ καὶ χυλίζεται, ὅταν περκάζῃ, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ. Ἡ δὲ ῥίζα ὀρύσσεται πυ-

31) Hoc caput cum Asulano et Marcello omnes editiones ad nostra ablegant, Marcello docente, aliis verbis eandem plantam, ac in sequenti capite, describi: neque reperiri hanc nostram plantam vel in Galeno, vel in Paulo, vel etiam in Serapione. Quod licet verum sit, adest tamen id caput in Oribasio et in omnibus codicibus, sumtam autem esse descriptionem e Crateva, Anguillara perhibet p. 125. Ut confirmetur, magnam esse Dracontii Arique litem, Matthiolus fictitiam iconem promsit, Dodonaeus autem primus optime hanc plantam illustravit.

32) Forte ἀρίσαρον.

33) Forte κολουβρίναμ.

34) C. στεργιάλιος, οἱ δὲ στρουμάριον.

35) Sic Ald., Asul., Marc., Corn., Goupyl. Solus Sarac. περιφραγμοῖς. C. καὶ φραγμοῖς.

36) Sic C. N.; χροόνον vulgo.

Cap. CXCv. [De Dracontia grandi.] Dracontia grandis [quam et arum et (?) arisarum, iaron, ieracicos, biaron, armiagrion etiam et cyperis, Romani (?) colubrinam, mauriariam, sigingialion vocant] nascitur in umbrasis sepium circuitibus. Caulem habet glabrum, rectum, prope bicubitalem et baculi crassitudine, draconis instar versicolorem, ut tamen purpureae maculae abundant. Folia ad lapathi formam accedunt, mutuo secum nexa (implicita). Fructum in summo caule producit racemosum, protinus colore cinerascens, ut vero maturuit, croceum aut puniceum: radicem praegrandem, rotundam, candidam, tenui vestitam cortice. Colligitur autem, et succus ex ea exprimitur, dum fructus maturescit, siccaturque in umbra. Radix messe tritici effoditur, lotaque frustatim

ραμητῶ καὶ πλυθεῖσα κατατέμενεται καὶ ἐνείρεται³⁷ μὲν ἱμαντι, ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ· θερμαντικὴ δέ ἐστι μετὰ συγκράματος³⁸· ποιεῖ δὲ ὀπτὴ καὶ ἐφθῇ, μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενη, πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς, ῥήγματα, σπάσματα, βήχας, κατάρρουν· ποθεῖσα δὲ μετ' οἴνου τὰς ἐπὶ συνουσίαν ὁρμὰς κινεῖ· καθαίρει δὲ σὺν μέλιτι λειανθεῖσα³⁹ ἢ ἐπιπλασθεῖσα τὰ κακοήθη τῶν ἐλκῶν καὶ φαγεδαινικά, καὶ μάλιστα μετὰ λευκῆς ἀμπέλου· καὶ κολλύρια δὲ ἐξ αὐτῆς σὺν μέλιτι πρὸς σύριγγας ἀναπλάττεται καὶ ἐμβρύων κομιδὴν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλφουὺς σὺν μέλιτι καταχρισθεῖσα· πολὺποδας δὲ καὶ καρκινώματα δαπανᾷ· ποιεῖ δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς πρὸς ὀφθαλμικά, πρὸς νεφείλια, λευκώματα, ἀχλύν· Ἡ δὲ ὁσμὴ τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας τῶν ἄρτι συνειλημμένων φθόριόν ἐστι, καὶ τοῦ καρποῦ ἧ κόκκοι ποθέντες μετ' ὀξυκράτου· ἐνιοὶ δὲ τῷ χυλῷ τῷ τούτου καὶ τοὺς ὠταλοῦντας ἐνεχυμάτισαν μετὰ ἐλαίου· τὰ φύλλα δὲ ὥς στύφοντα τοῖς νεοτρώτοις ὑπέθεσαν, ἐψημένα δὲ ἐν οἴνῳ καὶ τοῖς χίμετλα ἔχουσι· φασὶ δὲ

37) N. ἐναεῖρεται; forte ἐναεῖρεται.

38) C. μετασυγκριτικῶς.

39) Cornar., Goupyl. et Sarac. λειανθεῖσα.

conciditur, et loro illigata in umbra siccatur. Vim habet calefacientem cum diluta vini potione. Succurrit, seu tosta, seu etiam elixa, cum melle delincta, anhelantibus, ruptis, convulsis atque destillationi. Pota vero ex vino impetus ad venerem concitat: ulcera maligna et phagedaenica cum melle trita et imposita purgat, maximeque cum vite alba (bryonia). Ex ea quoque cum melle collyria efformantur ad fistulas eliciendosque fetus. Facit et ad vitiligines cum melle illita. Polypos vero et carcinomata absumit. Utilis et ipsius succus oculorum medicamentis, contra nubeculas, albugines et caliginem. Radicis insuper aut herbae odor recens conceptos fetus enecat pariter ac triginta seminis grana, si in posca bibantur. Sunt et qui ex eodem semine expressum succum cum oleo dolore aurium vexatis infuderint, quin et folia, astringentia nimirum, recentibus vulneribus imposuerint, eademque cocta in vino pernionibus adhibuerint. Sed et aiunt, qui folia manibus

καὶ τοὺς διατρίψαντας αὐτὰ ταῖς χερσίν, ἢ τὴν ῥίζαν ἀναιροῦντας, ὑπὸ ἔχως μὴ δάκνεσθαι.

Κεφ. ρεε'. [Περὶ Δρακοντίας μικρᾶς⁴⁰.] Δρακοντία ἑτέρα⁴¹ ἔχει φύλλα κισσοειδῆ, μεγάλα, σπίλους ἔχοντα λευκοὺς, καυλὸν δὲ ὀρθόν, δίπηχυν, ποικίλον, ὀφιοειδῆ, διάπορφυρον τοῖς σπίλοις, βακτηρίας τὸ πάχος· καρπὸς δὲ ἐπ' ἄκρου βοτρυώδης, χρώματι τὸ μὲν πρῶτον χλωώδης, πεπανθεὶς δὲ κροκίζων, ἐπιδάκνων τὴν γεῦσιν· ῥίζα ποσῶς στρογγύλη, βολβοειδῆς, ὁμοία ἄρω, φλοιὸν ἔχουσα λεπτόν· φύεται ἐν συσκίοις περιφραγμοῖς καὶ αἵμασιας⁴². Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς χυλισθεὶς, καὶ ἐγχυματισθεὶς μετ' ἐλαίου εἰς τὸ οὖς, ὠταλγίαν παύειν· εἰς δὲ τὰς ῥίνας προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ, πολὺπουν δαπανᾷ· καταχριόμενος δὲ στέλλειν καρκινώματα· ποθέντες δὲ ὅσον λ' κόκκοι μετὰ ὀξυκράτου ἐξαμβλώσκουσι· καὶ τὴν ὁσμὴν δὲ φασι μετὰ τὸν μαρασμὸν τῆς ἀνθήσεως τῶν ἄρτι συνειλημμένων ἐμβρύων φθαρτικὸν εἶναι· ἢ δὲ ῥίζα

40) Sic inscribitur in Ald., Oribas. et Serap. Δρακοντίου apud Asulan., Marcell. et sequ.

41) Δρακόντιον Asul., Marc. et sequ.

42) Sic Oribas., Ald., Marcell., Asulan.; περὶ φραγμοὺς καὶ αἵμασιας Cornar., Goupyl., Sarac.

confricuerint, aut radicem ipsam gestent, neutiquam a vipera morderi.

Cap. CXCVI. [De Dracontia minore.] Dracontia altera habet folia hederacea, magna, albis notata maculis, caulem vero rectum, bicubitalem, anguium more variegatum, maculis sparsum purpureis, baculi crassitudine. Fructus est in summo racemosus, colore primum quidem herbaceo, sed cum ematuruit, in croceum vergente, sapore mordax. Radix quadantenus rotunda, bulbosa, aro similis, tenui vestita cortice. Expressus e semine succus cum oleo in aurem infusus aurium dolores tollit. Naribus etiam ex vellere inditus polypum absumit. Sed et carcinomata illita sistit. Eius autem grana triginta si in posca bibuntur, abortum inferunt. Quin et odorem aiunt, postquam marcuerint flores, recens conceptos fetus enecare. Radix vero calefaciens humores in pectore haerentes ex-

θερμαντικὴ οὔσα⁴³ τὰ ἐν θώρακι ὑγρὰ εὐανάγωγα⁴⁴ ποιῇ, ἐφθῇ τε καὶ ὀπτῇ μετὰ μέλιτος βιβρωσκομένη⁴⁵. Τυρός τε ἐνλειλούμενος τοῖς φύλλοις, ἄσηπτος διαμένει. Λαχανεύεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν, ἐφθῇ τε καὶ ὠμῇ ἐσθιομένη· οἱ δὲ ἐν ταῖς Γυμνήτῃσι νήσοις, καλουμέναις δὲ Βαlearίοις⁴⁶, ἐφθῇ τὴν ῥίζαν μὲν γνύντες μέλιτι πολλῷ ἐν τοῖς συνδείπνοις ἀντὶ πλακούντων παρατιθέασιν⁴⁷.

Κεφ. ρεζ'. [Περὶ Ἄρου.] Ἄρον, τὸ καλούμενον παρὰ Σύροις λούφα, [οἱ μὲν ἄλιμον, οἱ δὲ θύμον, οἱ δὲ δρακοντίαν⁴⁸, ὃ οἱ Κύπριοι καὶ κολοκάσσιον καλοῦσι·] φύλλα ἀνίησιν ὅμοια τοῖς τοῦ δρακοντίου, μικρότερα⁴⁹ δὲ καὶ ἀσπιλότερα⁵⁰, καυλὸν σπιθαμιαῖον, ὑποπόρυρον⁵¹, ὑπεροειδῇ.

43) Vulgo hic repetuntur de usu δρακοντίας μεγάλης πρὸς ὀρθοπνοϊκούς κ. τ. λ.

44) Sic Ald.; ἀνάγωγα Asulan., Marcell.

45) Iterum repetuntur e priori capite: ποθεῖσα — χρίμετλα ἔχουσα.

46) Vulgo Καλλαρίοις, facili commutatione cum Καλάρει s. Καράλει τῆς Σάρδονος. Strabo lib. 5, p. 137. Serap. Insulae, quae dicitur Amenidas. Legit enim غميتي loco عمتي.

47) Hic denique paullo mutatis repetuntur, quae de radicis effossione et praeparatione in cap. priori tradebantur. Serapion ordine prioris capitis interpretatur.

48) Δρακοντίας μικρᾶς nomine descripsisse id Cratevam, Anguillara testatur, et iisdem fere verbis, quibus Dioscorides.

49) Sic Oribas., Serap., Sarac.; μακρότερα Ald., Asul., Cornar., Marcell., Goupyl.

50) C. ἀσπίλωτα.

51) Oribas. et C. ὑπόπυρρον.

screatu faciles reddit, si cocta aut assa cum melle comeditur. Ceterum caseus foliis involutus a putredine servatur immunis. Oleris vice et radix recipitur cruda vel cocta ad usum in secunda valetudine. Incolae Gymnasiarum insularum, quas et Baleares vocant, coctam radicem cum multo melle placentarum loco in conviviiis appointunt.

Cap. CXC VII. [De Aro.] Arum, apud Syros Lufa dictum [alii alimon, alii thymon vocant aut dracontiam, Cyprii etiam colocassium] folia emittit dracunculi, sed minora et minus maculosa: caulem spithameum, subpurpureum ac pistilli forma, in cuius summo fructus est in

ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς κροκίζων⁵². ῥίζα λευκή πρὸς τὴν τοῦ δρακοντίου⁵³, ἣτις καὶ ἐσθίεται ἐπομένη, ἥττον οὐσα δριμεῖα· тариχέυεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρώσιν, καὶ καθ' ἑαυτὰ⁵⁴ ξηρανθέντα ἐπόμενα ἐσθίεται. Δύναμιν δ' ἔχει ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα τὴν αὐτὴν τῷ δρακοντίῳ· ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καταπλασσομένη σὺν βολβίτῳ ἐπὶ ποδαгриκῶν· ἀποτίθεται δὲ ὡς ἡ τοῦ δρακοντίου· καὶ καθόλου ἐστὶ διὰ τὸ μὴ λίαν δριμύ, ἐδωδιμος.

Κεφ. ρζη'. [Περὶ Ἀρισάρου.] Ἀρίσαρον ἐστὶ μικρὸν βοτάνιον, ῥίζαν ἔχον ὡς ἐλαίας· ἐστὶ δὲ δριμύτερα⁵⁵ τοῦ ἄρου, ὅθεν νομάς ἴστησι καταπλασσομένη· κολλύριά τε πρὸς σύριγγας ἐνεργῇ⁵⁶ ἐξ αὐτῆς γίνεται· φθείρει δὲ καὶ αἰδοῖον παντὸς ζώου ἐντεθεῖσα⁵⁷.

Κεφ. ρςθ'. [Περὶ Ἀσφοδέλου.] Ἀσφόδελος [οἱ δὲ ναρθήκιον, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιον⁵⁸] φυτὸν τοῖς πλείστοις⁵⁹

52) In marg. cod. C. ὡς ἐλαίας καρπὸς τὸ μέγεθος.

53) C. ἡ κρομμύου λευκοῦ.

54) Sic Oribas., Serap., Ald. C. et N. καθ' ἑαυτὰ omittunt.

55) Sic Cornar., Goupyl. et Sarac.; δριμύτερον Ald., Asulan. et Marcell.

56) Sic Cornar., Goupyl. et Sarac.; ἐνεργῇ Ald., Asulan. et Marcell.

57) Sic Asulan. et qui sequuntur; καταπλασθεῖσα ἡ ῥίζα Ald.

58) C. Ἀφροὶ κῦρα addit.

59) C. πλείοσιν.

croceum colorem inclinans. Radix alba, ad dracunculi radicem accedens, quae itidem cocta estur, cum minus acris sit. Folia vero ad esum condiuntur, et arida per se decocta manduntur. Vim habent radix, semina ac folia eamdem, quam draconia. Radix cum fimo bubulo cataplasmatibus vice imposita podagricis prodest. Ceterum eodem, quo draconiae radix, modo reconditur, ac in summa ob mitiorem, qua praedita est, acrimoniam, esui aptior est.

Cap. CXCVIII. [De Arisaro.] Arisarum plantula exilis est, cuius radix olivam refert. Est autem aro acrior, unde illita ulcera depascentia sistit. Ex eadem collyria concinnantur ad fistulas efficacia. Ceterum indita cuiusvis animalis genitale corrumpit.

Cap. CXCIX. [De Asphodelo.] Asphodelus, [quam alii narthecium, Romani albucum vocant] planta est ple-

γνώριμον, φύλλα ἔχων πρᾶσώ· μεγάλῳ ὅμοια, καυλὸν δὲ
 λαῖον, ἔχοντα ἐπ' ἄκρου ἄνθος, καλούμενον ἀνθερικόν· ῥίζαι
 δὲ ὑπείσιν ἐπιμήκεις, στρογγύλαι⁶⁰, βαλάνοις ὅμοιαι, δρι-
 μεῖται κατὰ τὴν γῆσιν, καὶ τὴν δύναμιν θερμάντικαί· κινούσι
 δὲ καὶ οὖρησιν, καὶ ἔμμηνα ποθεῖσαι· ἰῶνται⁶¹ καὶ πλευρᾶς
 ἀλγήματα καὶ βήχας καὶ σπᾶσμάτα καὶ ῥήγματα < α' πλη-
 θος τῆς ῥίξης ἐν οἴνῳ πινομένης· ποιᾷ δὲ καὶ εὐμεστέρους
 ὅσον ἀστράγαλος βρωθεῖσα⁶², καὶ ἐρπετοθήκτοις· δίδοται
 ὠφελίμως, ὅσον < γ' τὸ πλήθος· καταπλάττειν δὲ δεῖ τὰ
 δήγματα τοῖς τε φύλλοις καὶ τῇ ῥίξιν καὶ τοῖς ἄνθεσι σὺν
 οἴνῳ· καὶ τὰ ῥυπαρὰ καὶ νεμόμενα ἔλκη, καὶ μαστῶν καὶ
 διδυμῶν φλεγμονὰς, καὶ φύματα καὶ δοθιῆνας, συγκαθεψο-
 μένης τρυγὸς οἴνου τῇ ῥίξιν· πρὸς δὲ τὰς προσφάτους φλεγμο-
 νὰς μετ' ἀλφαίτου· ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίξης προσλάβων οἴνου πα-
 λαιοῦ γλυκέος καὶ σμύρνης καὶ κρόκου, συνεψηθέντων⁶³ ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ, ἔγχριστον⁶⁴ γίνεται ὀφθαλμοῖς φάρμακον· καὶ

60) C. ὑπομήκεις, ὑποστρογγύλαι.

61) Sic Ald., Asulan., Maro.; ἰᾶται Cornar., Goupyl., Sarac.
 Deest in C.

62) Sic Ald., Asulan., Marcell.; βρωθεῖς Cornar., Goupyl., Sarac.

63) Sic Cornar., Goupyl. et Sarac.; συνεψηθέντα Ald., Asulan.,
 Marcell.

64) C. ἐνάρετον.

risque nota, foliis porri maiori similibus; caule vero laevi,
 qui in summo florem gerit, antherici nomine. Radices
 subsunt oblongae, teretes, glandibus similes, gustu acres et
 vi calefaciente praeditae. Epotae menstrua urinasque
 pellunt. Medentur et lateris doloribus, tussibus, convul-
 sis ac ruptis, drachmae pondere in vino potae. Vomi-
 tiones asphodelus adiuvat, tali lusorii mole in cibo sumtus.
 Utiliter etiam tribus drachmis datur a serpente demorsis:
 sed vulneribus ex morsu folia, radicem floresque ex vino
 illini oportet. Item sordidis ac depascentibus ulceribus,
 mammarum testiumque inflammationibus, tuberculis fu-
 runculisque una cum vini faece decocta, recentibus autem
 inflammationibus ex polenta auxiliatur. At ex radicis suc-
 co, additis vetere vino dulci, myrrha et croco, ita ut si-
 mul omnia decoquantur, illinendis oculis fit medicamen-

πρὸς ὧτα πυροῖσθαι καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι καὶ οἶνω καὶ σμύρνῃ ἡλιανθεῖς⁶⁵ ἀροῖται· ὀδονταλγίας τε καθ' ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς ὁ κυλὸς τῷ ἀντικειμένῳ ὠτίῳ, πραῦνει· καί τῃ δὲ ῥίζᾳ, τῆς τέφρας ἐπιπλασσομένης, ἀλωπεκίας δασύνει· ἐψηθὲν δ' ἔλαιον ἐν κεκοιλωμέναις⁶⁶ ταῖς ῥίζαις ἐπὶ πυρὸς, εἰλκωμένας χιμέτλας καὶ πυρίκαυστα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ, καὶ ὠταλγιῶσι⁶⁷ βοηθεῖ, ἐγχεόμενον εἰς τὸ οὖς· ἀλφὸν τε λευκὸν⁶⁸ προανατριφέντα ὀθονίῳ ἐν ἡλίῳ, καταχρισθεῖσα ἡ ῥίζα σμήχει· ὁ δὲ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη κατ' ἐξοχὴν σκολοπένδρων καὶ σκορπίων ἀντιφάρμακόν ἐστιν, ἐν οἶνω ποθέντα· ταραττεῖ⁶⁹ δὲ καὶ τὴν κοιλίαν.

[Ἐν ἄλλῳ⁷⁰. Ἄνθεϊ δὲ ἐν πυραμίδι· χορὴ δὲ τὸν λευκὸν ἀσφόδελον τέμνεσθαι κατὰ τὴν ἡμερίαν ἐν ἔαρι, πρὸ τοῦ τὸν καρπὸν αὐξηθῆναι· τὴν δὲ ῥίζαν πινομένην, ἀνορέκτους φασὶ ποιεῖν πρὸς ἀφροδίσια· καὶ Κρατεύας δὲ ὁ ῥι-

65) Sic Serap., Asul. et rell.; *λεανθεῖς* Ald. et C.

66) Ald. et C. *συνεψηθὲν δ' ἔλαιον ἐκτυλλομέναις ταῖς ῥίζαις*. No-biscum Serapion legit.

67) Asulan. et posteriores *ὠταλγιῶσει*. Congruit Serap. *Κωφώσε*, Ald. et C.

68) C. addit *πυκνῶς*.

69) Sic Lacuna, qui cum Plinio et Serap. congruit; *καταδρήττει* vulgo.

70) Sic Ald.

tum. Idem ad puris effluvia ex auribus per se et cum ture, melle, vino ac myrrha tepefactus prodest: dentium vero dolores mitigat, oppositae auri per se instillatus. Cinis e cremata radice calvitium illitu hirsutam facit. Oleum in excavatis radicibus super igne coctum ulceratis pernionibus et ambustis delibatum confert, et aurium dolori infusum auri opitulatur. Vitiliginem albam, ad solem linteolo ante perfrictam, illita radix emaculat. Ceterum semen et flores, si in vino bibantur, prae ceteris egregie scolopendrae et scorpionum ictibus adversantur. Sed et alvum perturbant.

[Ex alio codice. Floret messis tempore. Oportet autem asphodelus albus post aequinoctium vernum demetiatum, priusquam fructus augescat. Radicem potam rerum venerearum cupidini resistere dicunt. Id ipsum Crate-

ζοτομικός τὰ αὐτὰ εἶπε⁷¹, καὶ ὅτι θεραπεύει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου δραχμῇ μιᾷ ποδάγρας ἀλγήματα.]

Κεφ. σ'. [Περὶ Βολβοῦ ἐδωδίου.] Βολβὸς ἐδωδιμος, γνώριμος πᾶσιν, ὃν ἐσθίμεν, εὐστόμαχος, εὐκοίλιος πυρρός καὶ ἀπὸ Λιβύης⁷² κομιζόμενος· ὁ δὲ πικρὸς καὶ σκιλλώδης εὐστομαχώτερος, πεπτικός⁷³. πάντες δὲ δοιμῆς καὶ θερμαντικοί· καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμῶντες, τραχύνοντες γλῶσσαν καὶ παρίσθμια, πολύτροφοι, σαρκῶν γεννητικοί, ἐμπνευματοῦντες· ποιοῦσι δὲ καταπλασσόμενοι πρὸς στρεμματα⁷⁴, θλάσματα, σκόλοπας, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας, γαγγραινας τε καὶ ποδάγρας σὺν μέλιτι καὶ καθ' ἑαυτοὺς· καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν οἰδήματα καὶ κυνόδηκτα· ὁμοίως σὺν μέλιτι καὶ πεπέρει λείῳ καταπλασθέντες στομάχου ὀδύνας παύουσι⁷⁵. καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας ἀποσμήχουσι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ· καθαίρουσι δὲ καὶ ὑπώπια καὶ ἰόνθους,

71) C. e Crateva pleraque repetit, quae supra legimus, praeterea capitulum e Galeno de asphodelo.

72) C. γῆς.

73) Suspicio, plura esse inserta spuria. Sic enim Serapion legisse videtur: Ὁ δὲ πυρρός ἐστὶν εὐστόμαχος καὶ πικρὸς, κρεῖττων γλυκός, ὅτι πεπτικός.

74) C. πάλματα.

75) Sic Serap.; Ald. interponit: καταπλ. ἐπέχουσιν ὀδύνας καὶ στομάχων. Asulan. cum tell. ἐπέχουσιν ὑδρώτας; Sarac. ἰδρώτας.

vas herbarius asseverat, praetereaue sanare podagrae dolores, si drachmae pondere cum vino bibatur.]

Cap. CC. [De Bulbo esculento.] Bulbus esculentus, quo vescimur, vulgo cognitus est. Stomacho et alvo utilis rufus, quique ex Africa defertur. Amarum et scillae similis stomacho aptior est, et concoctionem adiuvat. Bulbi autem omnes acres sunt et calefaciunt. Venerem stimulant, linguam et tonsillas exasperant, plus alimenti subministrant, et carnem generant et flatum. Illiti vero efficaces sunt ad contorta, contusa, infixata spicula et articulorum dolores, itemque ad gangraenas et podagras cum melle ac per se. Valent et ad hydropicorum oedemata et canum morsus; cum melle ac pipere trito similiter impositi stomachi dolores compescunt. Quin et furfures et achores cum nitro tosto abstergunt. Sub oculis sugillata varosque

καθ' ἑαυτοὺς ἢ σὺν ὥοῦ λεκύθῳ καὶ φακοὺς σὺν μέλιτι ἢ ὄξει· πρὸς δὲ ὥτων θλάσματα σὺν ἀλφίτῳ, καὶ πρὸς θλάσεις ὀνύχων· ἀφαιροῦσι δὲ καὶ συκὰς ὀπτηθέντες ἐν θερμοσποδιᾷ, καὶ μετὰ μαινάδων κεφαλῶν κεκαυμένων ἐπιτεθέντες· καέντες δὲ καὶ μιγέντες ἀλκυονίῳ ἔφηλιν καὶ οὐλὰς μελαίνας ἀποκαθαίρουσιν, ἐν ἡλίῳ καταχρίόμενοι· σὺν ὄξει δὲ ἐφθοὶ βιβρωσκόμενοι ποιοῦσι πρὸς ῥήγματα· φυλάσσεσθαι δὲ αὐτῶν τὸ πληθὺς ἐν τῇ βρώσει δεῖ διὰ τὸ ἀπτεσθαι τοῦ νευρώδους· [ἐφθὸς δὲ σὺν ἀλφίτῳ καὶ στέατι χοιρείῳ προστεθεὶς οἰδήματα καὶ φύματα συντόμως ἐκπύσκει καὶ διαρῶσσει.]

Κεφ. σα'. [Περὶ Βολβοῦ ἐμετικοῦ.] Βολβὸς ὁ καλούμενος ἐμετικὸς ἔχει τὰ φύλλα ἱμαντωδέστερα καὶ πολλῶ μακρότερα τοῦ ἐδωδίου, ῥίζαν ἑοικυῖαν βολβῷ, περὶ ὃν φλοιὸς μέλας⁷⁶· αὕτη ἐσθιομένη καθ' αὐτὴν καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον τὰ περὶ κύστιν ἰᾶται⁷⁷ καὶ ἔμετον κινεῖ.

Κεφ. σβ'. [Περὶ Σκίλλης.] Σκίλλα δύναμιν ἔχει δριμύαν καὶ πυρωτικήν· πολύχρηστος δὲ γίνεται ὀπτηθεῖσα·

76) Sic Oribas., Serap., Asulan., Marcell. et rell.; μέλας C. et Ald.

77) Haec τὰ — ἰᾶται desunt in Serap. et C.

per se aut ex ovi vitello, itemque lentigines cum melle et aceto emendant. Auribus unguibusque contusis ex polenta medentur. Ficos iidem tollunt in calidis cineribus torrefacti et cum ustis maenarum capitibus impositi. Cremati vero et cum alcyonia permixti contractas à sole maculas et cicatrices nigras in sole illiti emaculant. Faciunt et ad rupta, si cum aceto elixi edantur. Ceterum ab eorum usu largiore cavendum, quoniam nervosas partes tentant. [Coctus cum polenta bulbus et cum adipe suillo appositus tumores ac tubercula expeditius ad suppurationem perducit ac rumpit.]

Cap. CCI. [De Bulbo vomitorio.] Bulbus, quem vomitorium vocant, folia habet magis lora referentia et longiora vesco, radicem bulbo similem, cortice nigro cinctam. Ea per se comesta, itemque ipsius decoctum potum vesicae vitiis medentur, ac vomitiones movent.

Cap. CCII. [De Scilla.] Scilla vim habet acrem et urentem. Assata vero ad plurimos usus accommodata

σταῖτι⁷⁸ δὲ ἡ πηλῶ περιπλάσσεται καὶ δίδεται εἰς κλίβανον, ἢ ἀνθραξιν⁷⁹ μέχρις ἂν ὀπτηθῇ ἱκανῶς τὸ περικείμενον σταῖς. οὐ περιαιρεθέντος, εἰ μὴ τακερὰ⁸⁰ γέγονεν, ἕτερον σταῖς ἢ πηλὸν περιπλάσαντες τὰ αὐτὰ ποιήσομεν· ἡ γὰρ μὴ οὕτως ὀπτηθεῖσα, βλαβερά τὴν δόσιν, πρὸς τὰ ἐντόσθια μάλιστα προσφερομένη· ὀπτᾶται δὲ καὶ ἐν χύτρᾳ πεπωμασμένη καὶ καθικμένη εἰς κλίβανον· λαμβάνεται δὲ αὐτῆς τὸ μεσαίτατον τῶν ἔξωθεν περιαιρουμένων. Καὶ ἔψεται δὲ ἐνμηθεῖσα, ἀπο-
 χεομένου τοῦ πρώτου ὕδατος, ἑτέρου τε ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν μὴ πικρὸν ἢ δορμὺ γένηται τὸ ὕδωρ· καὶ⁸¹ ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ τμηθεῖσα καὶ διαιρεθεῖσα λινάρῳ⁸², ὥς μὴ ἄπτε-
 σθαι ἀλλήλων τοὺς τόμους· τῇ μὲν οὖν τμητῇ εἰς ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ ὄξος σκιλλητικὸν χρώμεθα· πρὸς δὲ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ τὸ ἔνδον τῆς ὤμης σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν ἢ σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθὲν ἐπιτίθεται· ἐχιοδήκτοις δὲ κατάπλασμα, ἐψηθεῖσα σὺν ὄξει· τῆς δὲ ὀπτῆς πρὸς ἓν μέρος τῆς σκίλλης, συνεκ-

78) C. σταλτικῇ· στέατι δὲ περιπλάσσεται.

79) C. εἰς κάμινον καὶ εἰς ἀνθρακῶν ἐγκρ.

80) Sic cod. N.; τακηρά tell.

81) C. N. πρώτον loco καὶ.

82) C. διαβληθεῖσα λίνῳ.

est. Farina subacta lutove oblinitur et in clibanum con-
 iicitur, aut prunis obruitur, donec ambiens crusta satis
 tosta fuerit. Hac detracta, nisi scilla prorsus tenera eva-
 serit, iterum nova farina subacta aut luto obducitur, et
 eadem, quae prius, fiunt. Quae enim non sic assata fuerit,
 noxia fit, si intus sumatur. Torretur et in olla opercu-
 lata et in furnum demissa. Ex ea vero recipitur, quod
 intimum est, direptis exterioribus tunicis. Sed et con-
 cisa elixatur, mutata saepius aqua, tantisper, dum in ipsa
 aqua neque amaritudo ulla, neque acrimonia percipiatur.
 Denique et in umbra siccatur frustatim consecuta linoque
 traiecta, (provisis tamen interstitiis) ne semet taleolae
 contingant. Et his quidem segmentis ad oleum, vinum
 et acetum scilliticum utimur. At vero ad pedum rimas
 interna pars crudae scillae in oleo fervefacta cum resina
 liquata imponitur. A vipera demorsis in aceto decocta
 cataplasmatibus vice adhibetur. Ad singulas tostae scillae

λεάναντες⁸³ ἁλῶν ὀπτῶν μέρη ὀκτώ, δίδωμεν κοχλιάριον ἐν ἡ δύο νήστεσι πρὸς μάλαξιν κοιλίας· εἰς ποτήματά τε καὶ ἀρωματικάς⁸⁴ δυνάμεις, καὶ ἐφ' ὧν οὕρησιν κινῆσαι θέλομεν, καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν καὶ στομαχικῶν, οἷς ἐπιπολάζει τὰ σιτία, καὶ ἐπὶ ἱκτέρου, στροφουμένων, βηττόντων χρονίως, ἀσθματικῶν, ἀναφορικῶν· αὐτάρκης δὲ ὅλην τριωβόλου σὺν μέλιτι ἐκλειχθεῖσα⁸⁵· καὶ συγκαθέψεται δὲ τῷ μέλιτι, καὶ βιβρώσκεται πρὸς τὰ αὐτὰ, μάλιστα πέψει συνεργοῦσα· ἄγει δὲ γλοιῶδες κατὰ κοιλίαν· ἐφθῇ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ὁμοίως λαμβανομένη· φυλάττεσθαι δὲ καὶ αὐτῆς τὴν δόσιν δεῖ, ἐφ' ὧν ἐλκωσίς τις ἐστὶν ἐντός· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀκροχορδόνας καὶ χίμητλα ἐγχοισθεῖσα ὀπτῇ· τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς λείον ἀναληφθὲν ἐν ἰσχάδι ἢ μέλιτι καὶ βρωθὲν, μαλάσσει κοιλίαν. Ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον ὅλη πρὸ τῶν θυρῶν⁸⁶ κρεμαμένη.

83) C. προσεκλεάναντες.

84) Marcellus coniecit ἀραιωτικάς: sed et Serap. et codd. omnes in nostra lect. congruunt.

85) C. ἐκθλιβεῖσα.

86) C. πυλῶν.

partes, adiectis octonis triti tostique salis, cochlear unum aut alterum ieiunis exhibemus, emolliendae alvi gratia. In potiones quoque et aromaticas compositiones addita iis prodest, quibus urinam ciere cupimus, itemque hydropicis et ventriculo (ita) laborantibus, ut cibus (citra digestionem) innatet, regio etiam morbo vexatis et torminosi, tussi vetere infestatis, anhelantibus et sanguinem exscreantibus. Pondus vero ternum obolorum ex melle delingi sat est. Coquitur et in melle esturve in eodem usus, concoctionem plurimum adiuvens. Viscida excrementa per alvum ducit. Sed et elixa simili modo sumta eodem praebet effectus. Verum tamen cavendus est ipsius usus, si quae interna ulcerata sunt. Quin et tosta ad pensiles verrucas et perniones efficaciter illinitur. Ipsius vero semen tritum, carica aut melle exceptum ac devoratum, alvum emollit. Est et tota pro foribus suspensa alexipharmacum.

Κεφ. σγ'. [Περὶ Παγκρατίου.] ⁸⁷ Παγκράτιον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σκίλλαν ὀνομάζουσι, ῥίζα ἐστὶ βολβῷ μεγάλῳ ⁸⁸ ὅμοια, ὑπόπυρρος ⁸⁹ ἢ ὑποπόρφυρος, πικρὰ καὶ πυρώδης τὴν γεῦσιν, φύλλα κρίνω ὅμοια, μακρότερα δὲ· ἔχει δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν ἢ ῥίζα ⁹⁰ τῇ σκίλλῃ καὶ σκευασίαν καὶ δόσιν, ποιοῦσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν· ἐπιεικεστέρα μέντοι τῆς σκίλλης ἢ ταύτης δύναμις· ὅθεν καὶ χυλιζομένη ἢ ῥίζα ταύτης, μινυμένη τε ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἀναπλασσομένη εἰς ἀρτίσκους, δίδεται σὺν ὑδρομέλιτι σπληνικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως.

Κεφ. σδ'. [Περὶ Καππάρεως.] Κάππαρις [οἱ δὲ κυνόςβατος, οἱ δὲ καπρία, οἱ δὲ κόρακος μῆλον, οἱ δὲ ὀφιόσκορδον, οἱ δὲ φυλλοστάφυλον, οἱ δὲ θαλλίαν, οἱ δὲ πετραίαν, οἱ δὲ ὀλόφυτον, οἱ δὲ ἰωνίτην, οἱ δὲ ὀλιγόχλωρον, οἱ δὲ ἀκόνιτον ⁹¹, οἱ δὲ ἵππομανές, οἱ δὲ τριχομανές, προφῆται πότερα, οἱ δὲ πεύτερον, οἱ δὲ καρδιά λύκου, οἱ δὲ ἄλοσκορδον ⁹², οἱ δὲ κρίνον, οἱ δὲ θλάσπιν, Ῥωμαῖοι

87) C. anteponit Ἡράκλειον ἦ.

88) C. N. μεγάλην carent.

89) ὑποπύρρῳ carent codd. C. N. Oribas. non habet ὑποπόρφυρος.

90) Sic C. N.; alii omittunt ἢ ῥίζα.

91) Sic cod. N. et Cornar.; ἀκόντων Ald., Asul., Marcell.

92) Sic Sarac.; ἄλλοσκορδον Ald. et Marcell.; ἄλοσκορδον Asulan., Cornar., Goupyl.

Cap. CCIII. [De Pancratio.] Pancratium, quod nonnulli etiam scillam appellant, radice est magno bulbo simili, subrufa aut subpurpurea, amaro fervidoque gustu, foliis lilii, sed longioribus. Scillae vires et praeparationem eandem habet, ac adversus eosdem valet affectus. Mitior tamen huic, quam scillae, facultas inest: quo fit, ut et huius radicis succus expressus ad ervi farinam admixtus in pastillos digeratur, qui quidem utiliter ex hydromelite spleneticis hydropicisque exhibentur.

Cap. CCIV. [De Cappari.] Capparis [quam nonnulli cynosbaton, vel capriam, vel corvi malum, ophioscorodon etiam et phyllostaphylon, thallian, petraeam, holophyton, ionitem, aut oligochloron, aconitum, hippomanes ac trichomanes, prophetae poteram aut peuteron, nonnulli cor lupi, vel haloscorodon, crinon, aut thlaspin,

σίναπι πέρισικουμ, οἱ δὲ ἰντοῦρις, Ἀφροὶ ἐρβιαιάθουμ] θάμνος ἐστὶν ἀκανθώδης, ἐπὶ γῆς γυροειδῶς ἐστρωμένος, ἀκάνθας ἀγκιστροειδεῖς ἔχων, ὡς βάτος· φύλλα στρογγύλα, μηλέα κυδωνία ὅμοια, καρπὸν δὲ οἷον ἐλαίας, ὅς ἀνοιχθεὶς λευκὸν προίεται ἄνθος· οὗ πεσόντος, εὐρίσκεται τι οἷον βάλανος ἐπιμήκης, ὅπερ ἀνοιχθὲν ἔχει κόκκους, ὥσπερ ῥοιᾶς, μικροὺς, ἐρυθροὺς· ῥίζας ξυλῶδεις καὶ μεγάλας, πλείστας· φυέται τοῦ-πίπαν ἐν τραχέσι καὶ λεπτογείοις τόποις καὶ νήσοις καὶ οἰκοπέδοις· ταριχέεται δὲ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ καρπὸς εἰς βρωσιν· ταράττει δὲ κοιλίαν, κακοστόμαχός τέ ἐστι καὶ διψώδης· βρωθεῖσα δὲ ἐφθῇ εὐστομαχωτέρα τῆς ὥμης· ὁ μὲν οὖν καρπὸς αὐτῆς σπλῆνα τήκει, ὁλκῇ δυοῖν < μετ' οἴνου πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας μ'· ἄγει δὲ οὔρον καὶ διαχώρημα αἵμα-τῶδες· ἰσχυάδι τε καὶ παραλύσει βοηθεῖ πινόμενος ὁ καρπὸς, καὶ πρὸς ῥήγματα καὶ σπάσματα· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀποφλεγματίζει· καὶ ὀδόντων πόνον παύει ὁ καρπὸς σὺν ὄξει ἐψόμενος καὶ διακλυζόμενος· τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς ξηρὸς

Romani sinapi persicum, alii inturis, Afri herbiaeathum appellant] est fruticulus aculeatus, per terram in orbem stratus. Spinas ut rubus habet in hami modum aduncas, folia subrotunda, mali cydoniae similia, fructum vero olivae instar, qui, dum delihescens panditur, florem promit candidum. Hoc vero dilapso nonnihil glandis oblongae figura invenitur, quod apertum grana tanquam punici mali, exigua ac rubentia intra se ostendit. Radices lignosae sunt, grandes ac numerosas. Asperis plerumque locis tenuique solo, in insulis domuumque areis nascitur. Caulis ipsius ac fructus cibi gratia sale condiuntur. Alvum autem turbat, stomacho adversatur, sitimque gignit. Cocta tamen si edatur, stomacho, quam cruda, utilior. Fructus drachmarum duarum pondere ex vino per quadraginta dies potus lienem liquat, cum urinam ducat, cruentumque alvi excrementum egerat. Epotus itidem coxendicis malo et nervorum resolutioni succurrit, itemque ruptis ac convulsis, menses quoque ciet, ac pituitam deducit. Quin et dentium dolorem sedat ex aceto decoctus, colluto inde ore.

πρὸς τε τὰ προειρημένα ἀρμόζει, καὶ ἀνακαθαίρει πᾶν χρό-
 νιον καὶ ῥυπαρὸν καὶ τετυλωμένον ἔλκος· καταπλάσσεται δὲ
 καὶ ἐπὶ τῶν σπληνικῶν σὺν ὤμῃ λύσει· δακνομένη τε τῷ
 πονοῦντι ὀδόντι βοηθεῖ· ἀλφούς τε λευκοὺς ἀποσμήχει σὺν
 ὄξει λεία· τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα λεανθέντα σκληρίας καὶ
 χοιράδας διαφορεῖ· σκώληκας τε τοὺς ἐν ὥσιν ὁ χυλὸς ἐγγυ-
 ματισθεὶς κτείνει. Ἡ μέντοι λιβυκὴ κάππαρις, γεννωμένη δὲ
 κατὰ τοὺς Μαρμαρίδας⁹³ λεγομένους, ἐμπνευματοῦ ἰσχυρῶς·
 ἐμετικὴ δὲ τυγχάνει ἡ ἐν Ἀπουλίᾳ· ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς θα-
 λάσσης καὶ Λιβύης⁹⁴ δριμυτάτῃ, φλυκταίνουσα τὸ στόμα,
 καὶ κατεσθίουσα τὰ οὖλα ἄχρι γυνώσεως, ὅθεν πρὸς βρω-
 σὶν ἐστὶν ἀνεπιτήδειος.

Κεφ. σέ. [Περὶ Λεπιδίου.] Λεπιδιον, ὃ ἔνιοι γιγ-
 γίδιον καλοῦσι, γνώριμον βοτάνιον, ταριχευόμενον εἰς ἀλμαίαις
 μετὰ γάλακτος. Δύναμις δὲ ἐστὶ τῶν φύλλων δριμύς, ἐλκω-
 τικὴ· ὅθεν ἰσχυαδικόν ἐστιν ἐπίπλασμα ἀμυντικώτατον, λείον

⁹³) Sic coniecerunt e Plinio (5, 5.) et Strabone (lib. 17. p. 699.)
 Marcellus et Ruellius. *Μαργαρίτας* vulgo. Serapion idem legisse vide-
 tur, sed interpres latino-barbarus, commutato *مرمریت* cum *بربریت*.
gentes habet, *quae dicuntur barbari*.

⁹⁴) Sic codd. omnes et Serap.; *Ἀραβίας* legisse videtur Plinius.

Radiceis autem cortex aridus, tum ad ante dicta idoneus,
 tum etiam quodvis vetus, sordidum callosumque ulcus
 expurgat. Lienosis quoque cum farina cruda imponitur.
 Sed et mordaciter mansa radix dentium doloribus auxilio
 est: et cum aceto trita vitilignes albas exterit. Radix
 etiam foliaque trita duritias strumasque discutunt: aurium
 denique vermiculos infusus succus enecat. Capparis qui-
 dem afra, quae nascitur apud Marmaridas dictos, vehemen-
 ter inflat. Apula vomitum facit: quae autem e rubro mari
 et Africa defertur, acerrima, siquidem in ore pustulas
 excitat et gingivas ad nuda usque (ossa) exest: quapropter
 est cibis inepta.

Cap. CCV. [De Lepidio.] Lepidium, quod aliqui
 gingidium vocant, herbula est vulgo nota, quae muria
 cum lacte conditur. Vis foliorum acris et exulcerans,
 quapropter expeditissimum est remedium externe appli-

σὺν ἑλενίου ῥίζῃ, ἐπιτιθέμενον πρὸς τέταρτον ὥρας⁹⁵. Καὶ ἐπὶ σπληνικῶν ὁμοίως· ἀφίστησι δὲ καὶ λέπρας· ἥ δὲ ῥίζα δοκεῖ ὀδόντων ἀλγήματα παραιτεῖσθαι, περιεπτομένη τῷ τραχήλῳ.

[Περὶ Ἰβηρίδος⁹⁶.] Ἰβηρις, ἥτοι καρδαμαντική⁹⁷, ἔχει τὰ φύλλα παρόμοια καρδάμῳ, ἐν ἔαρι εὐθαλέστερα· μῆκος δὲ καυλοῦ, ὅσον πηχυαῖον, πλεόν ἢ ἔλαττον⁹⁸. φυέται δὲ ἐν ἀγεωργήτοις τόποις⁹⁹. Θέρους δὲ γαλακτινὸν ἄνθος προβάλλει, καὶ τότε ἐστὶ δραστικώτερον· ἔχει δὲ δύο ῥίζας παρομοίας καρδάμῳ, θερμαντικὰς καὶ καυστικὰς· αὗται γὰρ αἱ ῥίζαι ἀγαθαὶ πρὸς ἰσχιαδικούς, σὺν λίπους ὑείου τεταριχευμένον, ὥς ἐμπλαστρῶδες γενέσθαι κατάπλασμα μέχρις

95) Πρὸς μίαν ὥραν legit Serap., πρὸς τέτταρας ὥρας Cornar. conciecit.

96) Caput hoc, a Dioscoride alienum, e Servilii Damocratis versibus apud Galen. de comp. medic. sec. loca, lib. 10. p. 350. ed. Kühn. concinnavit librarius quidam serior. Deest in codd. vetustis Vindob. In Aldina ad calcem libri 1. ponitur, ubi et sequentes collocant. Marcellus, Cornarus et Salmas. (proleg. ad hyl. iatr. p. 7.) spurium esse perspexerunt.

97) Καρδαμίνη Cornar. ex Aët. libr. 3. serm. 4. c. 2. Ceterum et ἀγριοκάρδαμον et λεπίδιον dici ex Archigene refert Galenus l. c. p. 355. Unde factum est, ut et Marcellus et Matthiolus (praesertim epist. ad Marant. lib. 4. p. 170.) et alii eandem esse herbam, Lepidii nomine a Diosc. et Iberidis a Damocrate descriptam, statuerent. Sed diversas esse plantas docuerunt et Anguillara p. 120. et Dodonaeus p. 715. 716.

98) Sic Cornar. emend.; vulgo μῆκος δὲ ὅσον πηχυαῖον ἢ ἔλαττον.

99) Damocr. παρὰ ταῖς ὁδοῖσι, παρὰ αἷς γεωργὸς τὰ λήϊ' οὕποι' ἤροσεν.

candum, si trita cum helenii radice per quadrantem horae imponatur. Lienosis simili modo prodest, et lepras etiam tollit. Radix autem collo alligata dentium dolores compescere creditur.

[De Iberide.] Iberis, sive cardamantica, folia habet nasturtii similia, vere virentiora. Caulis longitudo plus minusve cubitalis: locis incultis crescit. Aestate lacteum florem promit, ac tum quoque efficacior est. Radices binas habet nasturtio similes, calefaciendi et adurendi vi praeditas. Ipsae enim ischiadicis utiles, si cum axungia suilla salsa emplastri modo quaternis horis imponantur,

ὠρῶν τεττάρων· ἔπειτα ἐν βαλανείῳ ἐμβιβαζέσθω καὶ ἐλαίῳ μετ' οἴνου¹⁰⁰ τοῖς τόποις ἐπιχειρέσθω.]

Κεφ. σς'. [Περὶ Βατραχίου.] Βατράχιον, οἱ δὲ σέ-
λινον ἄγριον καλοῦσι· τούτου πλείονα μὲν ἔστιν εἶδη, δύνα-
μις δὲ μία, δριμύτια καὶ ἄγαν ἐλκωτική· ἔχει δὲ τὸ μὲν αὐ-
τῶν φύλλα ὅμοια κορίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόλευκα καὶ
λιπαρά· ἄνθος μῆλινον, ἐνίοτε πορφυροῦν, καυλὸν δὲ οὐ
παχὺν, ὕψος δὲ ὅσον πήχεως, ῥίζαν μικράν, λευκὴν, πικράν,
ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἐλλεβόρου· φύεται δὲ παρὰ ῥείθροις.
Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χλωωδέστερον¹, μακροκαυλότερον,
ἐντομὰς ἔχον πλείους τῶν φύλλων, πλείστον ἐν Σαρδωνίᾳ
γεννώμενον, δριμύτατον, ὃ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον καλοῦσι·
καὶ τρίτον σφόδρα μικρὸν καὶ δύσσομον², τὸ ἄνθος³ χρυσοῦ
ὅμοιον· καὶ τέταρτον ζοικὸς τούτῳ, ἄνθος γαλακτίζον⁴.
Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη⁵ καὶ οἱ καυλοὶ

100) Sic Sarac. loco ἐρίου. Damocrat. Μίξας δ' ἐλαίῳ δαψιλῇ βρα-
χὺν πάνυ οἶνον.

1) Oribas. γονατωδέστερον. Plin. foliosius.

2) Sic et Oribas.; εἶσομον legebat Dodon. p. 429.

3) Asulan. inepte interponit τὸ εἶδος, quod ab Aldina alienum.

4) Cod. Cantacuz. apud Matthiol. χλωωδέστερον.

5) καὶ τὰ ἄνθη in Ald. Ad notha ablegat Asulan., sequentibus rell.

dein vero in balneum descendatur, denique oleo et vino
locus affectus perungatur.]

Cap. CCVI. [De Ranunculo.] Ranunculi, quem
aliqui apium agreste vocant, plures sunt species: at vis
omnibus una, acris scilicet ac vehementer exulcerans.
Prima species folia coriandro similia habet, latiora tamen,
subalbida et nitida, florem luteum, interdum purpureum.
Caulis haud ita crassus, cubitum altus: radix exigua, al-
ba, amara, habens propagines (s. fibras), ut helleborus:
nascitur autem iuxta fluentia. Altera species est magis hir-
suta, cauleque longiori, pluribus foliorum incisuris, co-
piosa per Sardiniam: acerrima est, quam quoque apium
sylvestre vocant. Tertia species est valde parva, et odore
gravi, flore vero aureo. Quarta, huic similis, flore lacteo
gaudet. Folia, flores caulesque tenelli, si illinantur, ex-

ἄπαλοι καταπλασσόμενοι ἑλκωτικὴν καὶ ἐσχάρωτικὴν μετὰ πόνου· ὅθεν ὄνυχας λεπροὺς καὶ ψώρας ἀφίστησι καὶ στίγματα ἐξαίρει, καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἄλωπείας πρὸς ὀλίγον⁶ καταπλασθέντα· ἐψόμενα δὲ κατάντλημα χιμετλιώντων ἐστὶ χλιαρόν· ἥ δὲ ῥίζα πταρμόν κινεῖ, ξηρὰ λεία προσφερομένη τοῖς μυκτῆρσι, καὶ ὀδονταλγίας κουφίζει προσεπιτομένη, θρύπτει μέντοι αὐτούς.

Κεφ. σζ'. [Περὶ Ἀνεμώνης.] Ἀνεμώνη [οἱ δὲ ἄγρίαν, οἱ δὲ μέλαιναν καλοῦσι, καὶ ἀνεμώνην φοινικὴν⁷, οἱ δὲ ἡνέμιον, οἱ δὲ μηκώνιον, οἱ δὲ τραγόκερως, οἱ δὲ γῆς παρίνη, οἱ δὲ βαρβύλη, Ὀσθάνης βηρύλιος, ὁμοίως ὄρνις κεράνιος, Πυθαγόρας ἀτρακτυλὶς, προφῆται κνίκος ἄγρία, Ῥωμαῖοι ὄρκι τούνικαμ, Ἀφροὶ χούφφοις] δισσή, ἥ μὲν ἄγρία, ἥ δὲ ἡμερος· καὶ τῆς ἡμέρου ἥ μὲν τις φοινικὰ φέρει τὰ ἄνθη, ἥ δὲ ὑπόλευκα, ἥ γαλακτίζοντα, ἥ πορφυρεῖ· φύλλα δὲ κοριοειδῆ⁸, λεπτοσχιδέστερα πρὸς τῇ γῇ· καυλία χνωώδη⁹, λεπτά,

6) C. addit χλωρά.

7) ἀνεμώνη ἢ φοινική vulgo, ἀνεμώνην φοινικίδα coniecit Marcell.

8) Ald. κηριοειδῆ sphalma.

9) Oribas. ἰνώδη. Serapion videtur χλωώδη legisse.

ulcerant et cum dolore crustas producant. Quare scabros ungues auferunt, psoras remouent, stigmata delent: itemque verrucas formicarum nomine et pensiles et calvitium, ad breve tempus imposita, tollunt. Quin et tepente eorum decocto perniones foveantur. Radix vero sicca tri-taque sternutamenta ciet, naribus admota: dentium quoque dolores appensa levat, ipsos vero rumpit.

Cap. CCVII. [De Anemone.] Anemone [alii sylvestrem, alii nigram vocant: nonnulli puniceam, aut enemion, alii meconium aut tragocerota, vel ges parinem, alii barbylen, Osthanes berylium pariter ac ornion ceranion appellat, Pythagoras atractylida, prophetae cnicum agrestem, Romani orci tunicam, Afri chuffis] duplex est, altera sylvestris, sativa altera. In huius vero genere est, quae puniceos flores, altera quae candicantes aut lacteos fert, aut purpureos. Folia coriandro similia, sed prope a terra tenuius scissa. Cauliculi lanuginosi, tennes, in

ὑπὲρ ὧν τὰ ἄνθη, ὥσπερ μήκωνος, καὶ μέσα κεφάλια μέ-
 λανα ἢ κυανίζοντα· ῥίζα κατὰ μέγεθος ἐλαίας ἢ μεΐζων,
 οἰονεὶ γόνασι διειλημμένη. Ἡ δὲ ἀγρία κατὰ πάντα μεΐζων
 τῆς ἡμέρου, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ σκληροτέρα·
 τὴν τε κεφαλὴν ἐπιμηκεστέραν ἔχει· ἄνθος φοινικοῦν, ῥίζια
 λεπτὰ καὶ πλείω· ἡ δὲ τις φύλλα ἔχει μέλανα, δριμυτέρα
 οὖσα. Δύναμιν δὲ ἔχουσι δριμεῖαν ἀμφότεραι. ὁθεν ὁ χυ-
 λὸς τῆς ῥίζης αὐτῆς ῥινὶ ἐγχυθεὶς πρὸς κεφαλῆς κάθαρσιν
 ἀρμόζει· μασσηθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα φλέγμα ἄγει· ἐψηθεῖσα δὲ
 ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται·
 καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ ἀμβλυωπίας ἀποσμήχει,
 ἀνακαθαίρει δὲ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν· τὰ δὲ φύλλα καὶ οἱ
 καυλοὶ συνεψηθέντα¹⁰ πτισάνη καὶ ἐσθιομένα, γάλα κατα-
 σπᾶ· ἐν προσθέτῳ δὲ ἔμμηνα ἄγει· καταπλασθέντα δὲ λέ-
 πρας ἀφίστησιν. Ἔνιοι δὲ, μὴ δυνάμενοι διορίζειν ἀπὸ τῆς
 ἀγρίας ἀνεμώνης τὴν λεγομένην ἀργεμώνην καὶ τὴν ῥοιάδα
 μήκωνα, περὶ ἧς ἐν ταῖς μήκωσιν ἱστορήσομεν, διὰ τὸ τῶν

¹⁰) Sic propter sequentia emendat Saracenus; vulgo συνεψη-
 θέντες.

quibus flores, velut papaveris, et in medio capitula nigra
 aut coerulea. Radix olivae magnitudine, aut etiam maior,
 velut geniculis distincta. At sylvestris generatim maior
 est, quam sativa, foliisque latioribus et durioribus: capite
 magis oblongo, flore puniceo, radiculis tenuibus et pluri-
 bus. Est et quaedam foliis nigris, quae acrior est. Vis
 utriusque acris, qua de caussa ipsius radicis succus nari-
 bus infusus valet ad caput purgandum. Manducata vero
 radix pituitam trahit. Decocta in passo et imposita me-
 detur oculorum inflammationibus, sed et cicatrices eorum
 et hebetudines emendat, sordida quoque ulcera expurgat.
 Folia et caules, si cum ptisana coquantur ac in cibo su-
 mantur, lac detrahunt: subdita autem in pecto, menstrua
 cient. Illita lepras eximunt. Nonnulli, nescientes ab
 anemone sylvestri distinguere argemonen dictam et papa-
 ver rhoeas, de quo inter papavera praecipiemus, propter
 florum in puniceo colore convenientiam, falluntur, cum
 argemone et eupatorium vocant. Etenim et argemones

ἀνθῶν ὁμόχρουν, φοινικοῦν ὑπάρχον, πλανῶνται, τὴν ἀργεμῶνην εὐπατώριον ὀνομάζοντες· πλὴν τῆς ἀργεμῶνης ἦτιον βαθὺ τὸ φοινικοῦν ἐστι καὶ τῆς ῥοιάδος· ὀψιαίτερον δὲ αὕτη καὶ ἡ ἀργεμῶνη ἀνθοῦσι· καὶ ἡ μὲν ἀργεμῶνη ὁπὸν ἀνίησι κροκίζοντα καὶ δριμὺν πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ἡ δὲ ῥοιάς λευκότερον καὶ δριμύν· ἀμφοτέραι δὲ μεταξὺ κεφάλια μήκωνι ἀγρία παραπλήσια ἔχουσι, πλὴν τὸ μὲν τῆς ἀργεμῶνης¹¹ ἄνωθεν ὑπόπλατυ¹², τὸ δὲ τῆς ῥοιάδος ὑπόστενον· αἱ δὲ ἀνεμώναι οὔτε ὁπὸν ἀνιάσιν, οὔτε κωδίαν ἔχουσιν, ἀλλ' οἰονεὶ ἀσπαράγου ἄκρον· ἐν ἀρούραις τε τὸ πλεῖον ἐκείναι φύονται.

Κεφ. σή. [Περὶ Ἀργεμῶνης.] Ἀργεμῶνη [οἱ δὲ οἰνῶνη, οἱ δὲ ἀνθεμῖς, οἱ δὲ ὁμόνοια, οἱ δὲ ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι λιβορνία, οἱ δὲ κογκορδιάλις, οἱ δὲ περγαλία, Γάλλοι κόρνα] ὅλον μὲν ἐστίν¹³ ὅμοιον ἀγρία μήκωνι· τὸ δὲ φύλλον ἔχει ἀνεμῶνη ὅμοιον¹⁴, ἐσχισμένον, ἄνθος φοινικοῦν¹⁵,

11) Ald., Asul., Cornar., Matthiol., Marcell., Goupyl. ἀνεμώνης. Sed iam Goupyl. legit, quod et Oribas. et Serap. habent, ἀργεμῶνης.

12) Sic ex Oribas. et Serap. Saracenus; ὑπόπαχυν vulgo.

13) Ald. et C. παρέοικεν ἀγρία μήκωνι.

14) Ald. male interponit ἄνθος.

15) Ald. κανλὸν ἐν ἄνθει φοινικ. Nostra lectio ex Oribas. recepta iam a Marcello. In cod. C. repetuntur autem, quae in cap. sup. de discrimine Argemones legebantur.

et rhoeados colore puniceo non tam saturo gaudent: utraque etiam serius floret. Quin argemone liquorem croceum gustuque admodum acrem fundit, rhoeas vero candidiorem, utique acrem. Insuper utrique intermedia sunt capitula papaveris sylvestris similia, nisi quod argemones capitulum superne latiusculum est, rhoeados autem aliquanto angustius. At anemones neque liquorem reddunt peculiarem, neque capitula habent, sed velut cacumen asparagi. Denique et in arvis plerumque illae nascuntur.

Cap. CCVIII. [De Argemone.] Argemone [quam alii oenonen aut anthemida, alii homonoeam aut florem campestem, Romani liburniam aut concordialem et pergariam, Galli cornam nominant] tota quidem sylvestri papaveri similis est, sed folium habet, quale anemone, multifidum, florem puniceum, caput, quale papaver rhoeas,

κεφαλὴν δὲ ἑοικυῖαν μήκωνι ῥοιάδι, ἐπιμηκεστέραν δὲ καὶ πλατεῖαν κατὰ τὰ ἄνωθεν μέρη, ῥίζαν στρογγύλην· ὁπὸν δὲ ἀνίησι κροκίζοντα, δριμύν· καθαίρει δὲ ἄρρεμα καὶ νεφέλια· καὶ φλεγμονὰς παρηγορεῖ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

[¹⁶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς εἰς τὸ αὐτό· αὕτη ἡ βοτάνη κοπεῖσα μετ' ἄξογγίας ¹⁷ χοιράδας διαλύει· ποιεῖ καὶ πρὸς ἄλφους ¹⁸, μετὰ νίτρου καὶ θείου ἀπύρου ξηρὰ κοπεῖσα καὶ σπασθεῖσα· ἐν βαλανείῳ δὲ τοὺς χρωμένους θεραπεύει προξηροτριβθέντας· ποιεῖ καὶ πρὸς ψώραν.]

[¹⁹ Περὶ ἐτέρας Ἀργεμώνης.] Ἀργεμώνη ἐτέρα, οἱ δὲ ἀρτεμώνη, οἱ δὲ ἄρσειαν, οἱ δὲ σαρκοκόλλα, Ῥωμαῖοι ἀρτεμώνιαμ· καὶ αὕτη παρέοικε μὲν ἄρρις μήκωνι τοῖς φύλλοις. Δύναμιν δὲ ἔχει αὕτη γλωρὰ τριβομένη λεία καὶ ἐπιτιθεμένη διακοπὰς θεραπεύειν καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς παύειν· ἁρμόζει καὶ δυσεντερικοῖς σὺν ὕδατι πινομένη· κοληλητική δὲ τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν ἐστὶν εὐθετος· ὥσαύτως

¹⁶) Quae sequuntur, in Ald. et in cod. C., paucis tamen voculis mutatis, leguntur.

¹⁷) Sic C.; ὀξυγγίου Ald.

¹⁸) C. addit μέλας.

¹⁹) Quae sequuntur, nec in Ald., nec in codd. Vindob. adsunt. Primi Asulanus et Marcellus, notis tamen adnumerata, addiderunt.

sed magis oblongum et superne latum, radicem teretem; liquorem vero reddit croceum, acrem. Illita folia albugines et nubeculas expurgant, inflammationesque compescunt.

[Cratevas herbarius de eadem. Haec herba contusa cum axungia strumas discutit. Facit et ad vitilignes cum nitro et sulfure ignis experte, sicca, tusa et cribrata. Sed iis, qui ea utuntur, prius in balneo siccam frictionem administrari oportet. Est et contra scabiem efficax.]

[De altera Argemoné.] Alteram argemonen quidam artemonen, alii arselam aut sarcocollam, Romani artemoniam vocant. Et ea quidem foliis sylvestri papaveri similis est. Vim habet haec viridis ad laevorem trita et imposita, quae scissa sunt, sanandi, et oculorum inflammationes mitigandi: dysentericis quoque pota cum aqua auxiliatur. Sed et vulnera conglutinat, et inflammationibus est utilis. Similiter imposita convulsionibus et yellicationibus

ἐπιτιθεμένη σπασμάτων καὶ τιλμάτων ἐστὶ θεραπευτική· ἀρμόζει καὶ θηριοδήκτοις σὺν ὄνω πινομένη.]

Κεφ. ρθ'. [Περὶ Ἀναγαλλίδος.] Τῆς ἀναγαλλίδος διττὸν εἶδος ἐστὶ, διαφέρον ἀνθι· ἡ μὲν γὰρ κυάνειον ἔχουσα τὸ ἄνθος, θήλεια λέγεται· [οἱ δὲ κόρχορον, οἱ δὲ ἁλικάκαβον²⁰, οἱ δὲ ζηλίαυρος, προφῆται νυκτερίτις²¹, Αἰγύπτιοι μικιῖ, Ῥωμαῖοι μεκιάτο²², Ἀφροὶ ἀσιρρίσοι] ἡ δὲ τὸ φοινικοῦν, ἄρῳην· [οἱ δὲ ἀερίτις, οἱ δὲ αἰγίτις, οἱ δὲ σαυρίτις²³, προφῆται αἶμα ὀφθαλμοῦ, οἱ δὲ χελιδόνιον, Ῥωμαῖοι μακία²⁴, Θοῦσκοι μασιτίπως²⁵, Γάλλοι σαπάνα, Λακοὶ κεραφρών²⁶]. Θαμνία δὲ ἐστὶ κεχυμένα ἐπὶ γῆς, φύλλα ἔχοντα ἐπὶ τετραγώνων καυλίων μικρὰ, ὑποστρόγγυλα, πρὸς τὰ τῆς ἐλξίνης, καρπὸν περιφερῇ. Εἰσὶ δὲ ἀμφοτέραι πραῦνται, ἀφλέγμαντοι, σκολόπων ἐπισπαστικαὶ²⁷, νομᾶν ἐφεκτικαί· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἀναγαραριζόμενος ἀποπλεγματί-

20) C, interponit ἁλιουρον καὶ ἁλιουρόφθαλμον.

21) C. addit οἱ δὲ πελαγίτις, Ὁσθάνης χελιδώνιον κάλι.

22) C. μεκιάτουρα καὶ ἄντουρα, Θοῦσκοι τάντουμ.

23) Sic codd. C. N. et Ald., Asul., Cornar., Marcell.; σπυρίτις Goupyl. et Sarac.

24) C. N. οἱ δὲ τοῦρα, οἱ δὲ τοῦρα δουπάτω.

25) C. μασύτυπος, N. μασύτειπος.

26) C. Γάλλοι κέρκερ, Λακοὶ τοῦρα. 27) C. N. ἐνεγχυτικαί.

medetur. Idonea denique est ex vino pota ad virulentarum bestiarum morsus.]

Cap. CCIX. [De Anagallide.] Anagallis duplex est species, flore discrepans. Altera enim coeruleo flore femina dicitur: [aliis corchorus, halicacabus, aliis zeliavros, prophetis nycteritis, Aegyptiis mikii, Romanis meciatum, Afris asirrisoi.] altera punicea mas vocatur: [aliis aëritis, aliis aegitis, aliis savritis, prophetis oculi sanguis, aliis chelidonium, Romanis macia, Hetruscis masitipos, Gallis sapanā, Dacis kerkeraphron.] Fruticuli sunt humi diffusi, quorum folia in cauliculis quadrangulis exigua, subrotunda, ad folia helxines accedentia, fructus rotundus. Utraque vim habet mitigantem, inflammationi resistentem, aculeos extrahentem et ulcera depascentia cohibentem. Succus earum capitis pituitam gargarizatu de-

ζει κεφαλὴν· καὶ ῥίσιν ἐγγεόμενος ὀδόντων πόνον παύει, ἐὰν εἰς τὸν ἀντικείμενον μυξωτῆρα τῷ ἀλγοῦντι ἐμβληθῇ· καθαίρει καὶ ἄργεμα μετὰ μέλιτος ἀττικοῦ, καὶ ἀμβλυωπίας βοηθεῖ· ὠφελεῖ καὶ ἐχιοδήκτους μετ' οἴνου πινόμενος καὶ νεφρικοὺς καὶ ἥπατικούς²⁸. φασὶ δ' ἔνιοι, τὴν μὲν ἔχουσαν τὸ κυάνεον ἄνθος προπτώσεις δακτυλίου στέλλειν, τὴν δὲ τὸ φοινικοῦν ἐρεθίζειν καταπλασθεῖσαν.

Κεφ. σί. [Περὶ Κισσοῦ.] Κισσὸς [οἱ δὲ κίθαρον, οἱ δὲ κίσσαρον, οἱ δὲ χρυσόκαρπος, οἱ δὲ ποιητικὴ, οἱ δὲ κορυμβήθρα, ἰδιῶται νύσιον²⁹, οἱ δὲ Διονύσιον, οἱ δὲ ἰθυθήριον, οἱ δὲ περσίς, οἱ δὲ κῆμος, οἱ δὲ ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτερ, οἱ δὲ ἔδερα, Γάλλοι σουβίτης] πολλὰς ἔχει διαφορὰς τὰς κατ' εἶδος, τὰς δὲ γενικωτάτας τρεῖς· λέγεται γὰρ ὁ μὲν τις λευκός, ὁ δὲ μέλας, ὁ δὲ ἑλιξ· ὁ μὲν οὖν λευκὸς φέρει τὸν καρπὸν λευκόν, ὁ δὲ μέλας μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδιῶται Διονύσιον καλοῦσιν· ὁ δὲ ἑλιξ ἄκαρπός τέ ἐστι, καὶ λεπτά³⁰ ἔχει τὰ κλήματα, καὶ τὰ φύλλα

28) Lacuna e vet. cod. καὶ ὑδρωπικούς.

29) Sic cod. N.; οἱ δὲ κύσιον vulgo; κίσσιον vult Marcell.

30) Sic Oribas., Ald., cod. Q. et Serap.; λευκὰ Asul. et rell.

trahit, et naribus infusus dentium dolores lenit, si in narem dolenti denti oppositam immisus fuerit. Emendat et albugines cum melle attico, et oculorum hebetudini opitulatur. Et morsis vipera prodest, ex vino potus, itemque nephriticis ac hepaticis. Eam, quae coeruleum habet florem, sedis procidentiam coërcere nonnulli ferunt, quae vero puniceum, si illinatur, irritare.

Cap. CCX. [De Hedera.] Hedera [quam alii citharon, alii cissaron, chrysocarpon, poëticam, corymbethram, vulgus Nysium aut Dionysium, nonnulli ithytherion, persis, cemos, asplenos, Romani sylvam matrem, Galli subitem vocant] multa habet formae discrimina, summa autem genere tria: quippe candida quaedam est, altera nigra, tertia helix. Prima fructum fert candidum, nigra, quam vulgus etiam Dionysiam vocat, nigrum aut subcroceum. Helix autem sterilis est, tenues habet viticulas, folia par-

μικρά³¹, γωνιώδη καὶ ξρουθρά³². Πᾶς δὲ κισσὸς δορυμύς ἐστι, στυπτικός, τοῦ νευρώδους ἀπτικός· ποιᾷ δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνθη τοῖς τρισὶ δακτύλοις ληφθέντα καὶ ποθέντα ἐν οἴνῳ πρὸς δυσεντερικούς· δις δὲ τῆς ἡμέρας δεῖ πίνειν· καὶ πρὸς πυρίκαυστα δὲ ἀρμόζει σὺν κηρωτῇ λεανθέντα· τὰ δὲ ἀπαλὰ τῶν φύλλων σὺν ὅξει ἐψόμενα ἢ ὠμὰ ἄρτω συνεκλειαινόμενα³³, σπλῆνα ἰῶνται· ῥινεγχυτοῦται δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων καὶ τῶν κορύμβων σὺν ἱρίνῳ καὶ μύρῳ³⁴, ἢ μέλιτι, ἢ νίτρῳ· καὶ πρὸς τὰ χρόνια τῆς κεφαλῆς ἀλγῆματα ἀρμόζει καὶ ἐπιβρέχεται σὺν ὅξει καὶ ῥοδίῳ· ὠταλγίας δὲ καὶ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ἐλαίῳ ἰᾶται· τοῦ δὲ μέλανος³⁵ ὁ χυλὸς καὶ οἱ κόρυμβοι ποθέντες ἀτονίαν³⁶ ποιοῦσι καὶ ταράσσουσι³⁷ τὴν διάνοιαν πλεονασθέντες· λεῖα δὲ σφαιρία πέντε τῶν κορύμβων θερμοανθέντα σὺν ῥοδίῳ ἐν σιδίῳ, καὶ ἐνσταχθέντα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὗς ἐπὶ ὀδονταλγίας τὸ ἀλγῆμα πραῦνει· μελαίνουσι δὲ καὶ τὰς

31) Sic C. et Ald.; λεπτὰ Asul. et rell.

32) Sic Oribas. et omnes codd.; *amara et grossa* Serap., εἰδυμότερα Marcell., εὔρυθμα Scaliger.

33) Sic Ald. et cod. C.; *συνκλειαινόμενα* Asulan., Cornar., Marcell., Goupyl. et Sarac.

34) Sic Ald. Alii καὶ μύρῳ non habent.

35) C. interponit κορύμβου. Lacuna legit μελανοκάρεου.

36) C. et N. ἀγωνίαν, sine dubio ἀγονίαν.

37) Cod. X. ἀγονίαν καὶ ταράττεσθαι ποιοῦσι.

va, angulosa et rubra. Omnis vero hedera est acris, astringens, nervosumque genus tentat. Flores, ternis digitis capti et in vino poti, prosunt in intestinorum difficultate; sed bis die potari oportet. Iidem cum cerato triti ambustis idonei sunt. Tenera autem folia ex aceto decocta, aut cruda cum pane detrita lienem sanant. Succus etiam foliorum et corymborum cum irino et balsamo, aut melle et nitro, contra veteres capitis dolores utiliter per nares infunditur. Perfunditur et eo caput cum aceto et rosaceo. Dolentibus vero et pure scatentibus auribus cum oleo medetur. Nigrae autem hederæ succus et corymbi epoti infirmitatem producunt mentemque perturbant largius sumti. Globuli corymborum quini triti calefactique cum rosaceo in punici cortice, et in dolore dentium adversae auri instillati, dolorem mitigant. Denigrant et capillos corymbi

τρίχας οἱ κόρυμβοι καταπλάσσόμενοι³⁸. Τὰ δὲ φύλλα πρὸς πᾶν ἔλκος ποιεῖ ἐψηθέντα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλάσσόμενα· κατακαύματα δὲ κακοήθη καὶ ἐφηλίδας θεραπεύει, ὡς προείρηται, ἐφθά· κινουσι δὲ καὶ καταμήνια ὑποτεθέντες οἱ κόρυμβοι λεῖοι, καὶ ποθέντες μετὰ τὴν κάθαρσιν < πληθος, ἀτόκιόν ἐστι· καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων³⁹ μέλιτι δευθεῖς καὶ προστεθεῖς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα· ὁ δὲ χυλὸς ἐνσταζόμενος⁴⁰ τὰς ἐν τοῖς ῥώθωσι δυσωδίας καὶ σηπεδόνας ἐκκαθαίρει· τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ ψιλοῦ τρίχας, καὶ πτείνει φθειρας ἐναλειφόμενον· ὁ δὲ τῶν ῥιζῶν χυλὸς σὺν ὄξει⁴¹ ποθεῖς φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ.

Κεφ. σιά. [Περὶ Χελιδονίου τοῦ μεγάλου.] Χελιδόνιον μέγα [οἱ δὲ παιωνία, οἱ δὲ κραταιά, οἱ δὲ αὐύβιος, οἱ δὲ γλαύκιος, οἱ δὲ Πάνδιος ῥίζα, οἱ δὲ φιλομήδειον, οἱ δὲ ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, Γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθὸθ, Λακοὶ κρουστάνη] καυλὸν ἀνίησι πηχυαῖον, ἥ καὶ μεί-

38) Sic C. N. et Ald.; καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα! Asulan. et qui sequuntur.

39) Et cod. C. et N. habent; negante licet Saraceno: sed deest in cod. X.

40) C. ἐγκλυζόμενος, N. ἐπαλειφόμενος.

41) Lacuna addit e cod. ἐψηθεῖς καὶ.

illiti. Folia in vino cocta et illita faciunt ad omne ulcus. Ambusta quoque maligna et maculas a sole contractas sanant, ut ante dictum est, decocta. Movent et menses corymbi triti ac subditi. Idem post purgationes (feminarum) drachmae pondere poti, spem conceptionis adimunt. Sed et petioli foliorum melle irrigati et vulvae inditi menses et partus promovent. Succus instillatus narium foetorem earumque putrida ulcera expurgat. Hederae lacrima pilos deterit ac pediculos necat illita. Radicum denique succus in aceto potus morsis a phalangio succurrit.

Cap. CCXI. [De Chelidonio maiori.] Chelidonium maius [quod quidam poeoniam, alii crataeam (potentem) aut aubion et glaucium, vel Pandios radicem, philomedion etiam et othonion, Romani fabium, Galli thona, Aegyptii mothoth, Daci crustanen vocant] caulem profert cu-

ζονα, ἰσχνὸν, ἔχοντα παραφυάδας φύλλων μεστές· φύλλα ὁμοία βατραχίῳ, τρυφερώτερα μέντοι τὰ τοῦ χελιδονίου ⁴² καὶ ὑπόγλαυκα τὴν χροάν, καὶ παρ' ἑκαστον φύλλον ἄνθος ὥσπερ τὸ λευκόϊον ⁴³. χυλὸς δὲ κροκώδης, δοιμύς, δηκτικὸς, ποσῶς ὑπόπικρος καὶ δυσώδης· ῥίζα ἄνωθεν μὲν ἔστι μία, κάτωθεν δὲ πλείονες ⁴⁴. καρπὸς δὲ ὥσπερ τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λεπτὸς, μακρὸς ὡς κῶνος, ἐν ᾧ σπερμάτια μείζονα μήκωνος· ταύτης ὁ χυλὸς μίγεις μέλιτι καὶ ἔψηθεις ἐν χαλκῷ ἐπ' ἀνθράκων, ἀρμόζει πρὸς ὀξυδορκίαν ⁴⁵. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς ⁴⁶, ἀρχομένου θέρους, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ καὶ ἀναπλάσσεται· ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ ἱκτερικὸν θεραπεύει, καὶ ἔρπητας ⁴⁷ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ· ὀδονταλγίας τε πάνυ διαμασσωμένη. Δοκεῖ δὲ ὠνόμασθαι χελιδόνιον, ἐπειδὴ ἅμα ταῖς χελιδόσι φαινόμεναις ἀναφύεται, ληγούσαις δὲ συμπαρα-

42) τ. τ. χ. redundant et absunt a C.

43) C. τοῦ λευκοῦ λίνου.

44) Ald. κροκοειδεῖς, Sarac. κροκοειδεῖς τὴν χροάν, nulla auctoritate. Nec enim Oribas. aut Serap., vel codd. Vindob. quicquam habent.

45) C. ὀξυωπίαν.

46) Sic Serap. Oribas. omittit καυλὸν, quem solum cum ῥίζα habet cod. N. Cod. C. ῥίζαν καὶ χυλὸν inepte.

47) Sic e Serap. Sarac. emend. Nam vulgo hic καὶ interponitur, κ. ἔ. tractis ad antecedentia.

bitalem aut altiore, gracilem, qui adnatos habet ramulos foliis plenos. Sunt ea ranunculi foliis similia, at molliora et colore glaucescentia: ad singula folia flores prodeunt levcoii similes. Succus croceus est, acris, mordax, aliquantum subamarus et graveolens. Radix superne quidem una, inferne plures. Fructus ceu corniculati papaveris, tenuis, longus, metae ad instar, in quo exigua semina, papaveris maiora. Succus melli admixtus et coctus in aeneo vase super prunis, oculorum aciem adiuvat. E foliis vero, radice, caule et fructu ineunte aestate succus exprimitur, qui quidem siccatus in umbra digeritur in pastillos. Radix cum aniso ex vino albo pota regio morbo medetur: herpetibus imponitur cataplasmatibus vice cum vino: dentium dolores manducata sedat. Creditur chelidonii nomen adeptum esse, quod primo statim hiru-

κμάζει· τινὲς δὲ ἰστόρησαν, ὥς ἔάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν⁴⁸, αἱ μητέρες, προσφέρουσαι τὴν πόαν, ἰῶνται τὴν πῆρωσιν αὐτοῦ.

Κεφ. σιβ'. [Περὶ Χελιδονίου τοῦ μικροῦ.] Χελιδόνιον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ πυρὸν⁴⁹ ἄγριον ἐκάλεσαν, βοτάνιον ἐστὶν ἐκ μόσχων ἀνηοτημένον⁵⁰, ἄκανλον, φύλλοις κισσοειδέσι, περιγερεστέροις δὲ μᾶλλον καὶ μικροτέροις καὶ τρυφερωτέροις⁵¹ καὶ ὑπολιπάροις περιεχόμενον· ῥίζας δὲ ἔχει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μικρὰς, πολλὰς, ὥσπερ πυροὺς σεσωρευμένας· τρεῖς δὲ εἰσιν ἢ τέσσαρες αὐτῶν μακραὶ πεφυκυῖαι· φύεται δὲ παρ' ὕδασι καὶ τέλμασιν· ἔχει δὲ τὴν δύναμιν δριμεῖαν, παραπλησίαν ἀνεμώνῃ^{52a}, ἐλκοῦσαν^{52b} τὴν ἐπιφάνειαν· ψώρας τε καὶ ὄνυχας λεπτοὺς ἀφίστησιν· αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· [ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐκ θώρακος.]

48) Cod. C. et Lacuna δτι ἔάν τυφλώσῃ τις τοὺς τῆς χελιδόνος νεοσσούς. Insulse profecto!

49) C. πύριον. Ald. et Asul. τύρινον.

50) Sic Oribas., cod. C. et Marcell.; ἀπηρτισμένον Ald. et tell., quae lectio defendi etiam potest.

51) Sic C. N.; τρυφεροῖς vulgo.

52a) C. N. λειμωνίῳ.

52b) C. N. ἔχουσαν.

dinum adventu erumpat, discessuque earum marcescat. Nonnulli tradiderunt, si quis ex hirundinum pullis excoectus fuerit, matres admota herba eam coecitatem sanare.

Cap. CCXII. [*De Chelidonio minori.*] Chelidonium minus, quod triticum sylvestre nonnulli vocant, herbula est ex petiolis pendula (s. distributa) sine caule, foliis hederaceis, sed potius rotundioribus, minoribus, mollioribus et nitidis circumdata. Radices habet ex eodem puncto plures, parvas et granorum tritici instar acervatas, quarum tres aut quatuor in longitudinem protenduntur. Crescit iuxta aquas et paludes. Vim acrem habet, anemones similem, quae exulcerat summam cutem, psoras item et scabros eximit unguēs. Succus vero radicibus expressus, addito melle, ad purgandum caput naribus utiliter infunditur. [Similiter et huius decoctum cum melle gargarizatum strenue caput cunctaque pectoris vitia purgat.]

Κεφ. σιγ'. [Περὶ Ὀθόνης.] Ὀθόνη· [οἱ μὲν φασὶ τοῦ μεγάλου χελιδονίου χυλὸν εἶναι, οἱ δὲ γλαυκίου, οἱ δὲ τῆς κερατίτιδος μήκωνος τῶν ἀνθέων χυλόν· ἔνιοι δὲ μίγμα ἀναγαλλίδος τῆς κυανέας καὶ ὑοσκυάμου καὶ μήκωνος χυλῶν, οἱ δὲ βοτάνης τρογλοδυτικῆς τινος, ἥ τις Ὀθόνη καλεῖται, εἶναι χυλόν·] γεννᾶται ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον Ἀραβίᾳ^{53a}. ἔχει δὲ τὰ φύλλα εὐζώμῳ ἑμφερῇ, πολύτρητα, ὥσπερ σητόκοπα, ψαφάρᾳ^{53b}. ἄνθος δὲ φέρει κρόκινον, πλατύφυλλον, ὅθεν ἔδοξαν ἀνεμώνης αὐτό τινες εἶδος εἶναι⁵⁴. χυλίζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὅπου δεῖ ἀποκαθαίρειν, δάκνουσα, καὶ πάντα τὰ ἐπισκοποῦντα ταῖς κόραις ἀποσμήχουσα· φασὶ δὲ τινὰ ὑγρασίαν ἀπορρῆν τῆς βοτάνης, ἣν πλύναντες καὶ χωρίσαντες τῶν λίθων, ἀναπλάσσουσι τροχίσκους πρὸς τὰ αὐτά· ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὴν λίθον εἶναι αἰγύπτιον⁵⁵ ἐν τῇ Θη-

53 a) Cum uncinis inclusa manifesto spuria sint, quorum ἀντιβαλλομένων ne vestigium quidem vel in Plinio, vel in Paullo, vel in codd. Vindob. adest, hoc vulgo cum prioribus infinitivo, γεννᾶσθαι, nexum ita posui, Paullo confisus.

55 b) Ὀλιγόφυλλα, quod interponunt, nec huius loci, nec ὀλιγόχυλα Cantac. melius.

54) Cf. Plin. 27, 85.

55) Cf. Paull. Aegin. lib. 7. p. 249.

Cap. CCXIII. [De Othonna.] Othonna. [Nonnulli dicunt chelidonii maioris esse succum, quidam glaucii: alii floribus papaveris corniculati expressum succum, alii mixturam succorum anagallidis coeruleae, hyoscyami et papaveris: alii denique succum troglodyticae cuiusdam herbae, quae othonna vocetur.] Nascitur autem in Arabia, quae Aegyptum spectat. Habet folia erucæ proxima, crebro perforata et tanquam a tineis rosa, arida. Florem fert croceum, latiusculis foliis, unde anemones speciem quidam asseverarunt. Ex ea succus expressus oculorum medicamentis convenit, ubi expurgare opus est. Mordet enim, et quaecunque oculis caliginem offundunt, absterget. Tradunt et humorem quemdam ex herba manare, qui clotus, semotis lapillis, in pastillos ad eadem digeratur. Aliqui tamen affirmant, lapidem esse aegyptium, in

βαῖδι γεννώμενον, λευκόχρουν⁵⁶, μικρόν τῳ μεγέθει, δάκνοντα τὴν γῆσιν μετὰ πυρώσεως καὶ στύψεως.

Κε φ. σιδ'. [Περὶ Μυὸς ὧτων.] Μυὸς ὦτα⁵⁷ [οἱ δὲ μύωτον, οἱ δὲ ἀνθύλλιον, οἱ δὲ ἀλσίνην, οἱ δὲ μυόρτοχον, οἱ δὲ μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μοῦρις ἀουρίκουλα, Ἀφροὶ λαβοθολαβάθ] ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔχειν μυὸς ὠτίοις ὅμοια τὰ φύλλα⁵⁸. ἀλσίνη δὲ διὰ τὸ σκιερούς φιλεῖν καὶ ἀλσώδεις⁵⁹ τόπους· πόα ἐστὶν ὅμοία ἐλξίνη, ταπεινότερα δὲ καὶ μικροφυλλοτέρα⁶⁰, καὶ οὐ δασεῖα⁶¹. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν⁶², ἀρμόζουσας πρὸς φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν, μετ' ἀλφίτων καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ὧτων πόνον ὃ χυλὸς αὐτῆς ἐνοσταζόμενος· [καὶ καθ' ὅλου δύναται τὰ αὐτὰ τῇ ἐλξίνη.]

Μυὸς ὦτα ἕτερα, οἱ δὲ μυὸς ὠτίδα· καλοῦσιν, ἀνίησι

56) Sic Ald.; *χαλκόχρουν* Hermol., quem sequuti Asulan., Cornar. et Goupyl. *καλκόχρουν* habent.

57) Ad codd. Vindob., Ald. et Marcell. hic posui caput, quod *περὶ ἀλσίνης* inscriptum c. 87. in libr. 4. constituit. Asulan., Cornar. et Goupyl. ad spuria ablegant, nescio qua ratione.

58) Sic Ald., Asulan., Marcell., Cornar., Goupyl. et codd. Vindob.; *ἀπὸ τοῦ ἔχειν φύλλα ὅμοια μυὸς ὠτίοις* solus Sarac.

59) Quanquam codd. et editiones omnes habent *ἀμμώδεις*, ex Oribas. tamen Saracen. et e nomine ipso sic emendavit.

60) Sic codd. C. N. et Ald., Asul., Cornar. et Goupyl. Solus Sarac. *μακροφυλλοτέρα*. Oribas. *μακροτέρα*.

61) Nec οὐ δασεῖα, nec quod Saracenus habet: *διατριφθεῖσά τῃ σικίῳ ὅξει* in edit. aut in codd. adest.

62) *Στυπτικὴν* Sarac., non est in Ald. nec in codd.

Thebaide natum, albido colore, parvum mole, qui gustu mordeat cum fervore quodam et astrictione.

Cap. CCXIV. [De *Myosotidis speciebus*.] *Myosota* [alii myoton, alii anthyllion aut alsinen, alii myortochon aut myrtosplenon, Romani muris auriculam, Afri labotholabath vocant] nomen accepit, quod folia gerit auriculas muris referentia: alsine vero, quod umbrosa loca et lucos amat. Herba est helxini similis, nisi quod humilior est, minoribus foliis, et neutiquam hirsuta. Vim habet refrigerantem, idoneam ad oculorum inflammationes, dum cum polenta illinitur, et ad aurium dolores, si succus infunditur. [Generatim autem eadem valet, ac helxine.]

Myosota altera, *myosotis* a quibusdam vocata, caules

καυλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας ὑπερύθρους τὰ κάτωθεν καὶ κοίλους· φύλλα δὲ ἐπιμήκη καὶ στενὰ, ῥᾶχιν ἐπαιρομένην⁶³ ἔχοντα, μελανίζοντα, ἀνὰ δύο πεφυκότα ἐκ διαστημάτων, εἰς ὃξὺ ἀπολήγοντα· ἐκφύεται τε λεπτὰ καυλία ἐκ τῶν μασχαλῶν, ἐφ' ὧν ἀνθήλια κυανίζοντα μικρὰ, ὡς τὰ τῆς ἀναγαλλίδος· ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, ἔχουσα πολλὰς ἀποβλαστήσεις· καθόλου δὲ ἐστὶν ὁμοία ἢ πὸς τῷ σκολοπενδρίῳ, λεπτοτέρα⁶⁴ δὲ καὶ ἐλάσσων· ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα αἰγιλώπια ἰᾶται· τινὲς δὲ καὶ τὴν ἐλξίνην⁶⁵ μὺς ὠτίδα καλοῦσιν.

Κε φ. σιέ. [Περὶ Ἰσατίδος⁶⁶.] Ἰσατίς [ἡμερος, οἱ δὲ αὐγίον, οἱ δὲ ἔγνη, προσῆται ἀρούσιον, Ῥωμαῖοι ῥούταμ] ἢ οἱ βαφεῖς χρῶνται, φύλλον ἔχει ἀρογλώσσῳ ἐμφερὲς, λιπαρώτερον δὲ καὶ μελάντερον, καυλὸν δὲ ὑπὲρ πῆχυν⁶⁷. Δύναται δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα πᾶν οἴδημα διαφορεῖν καὶ φύματα, καὶ ἔναιμα τραύματα κολλᾶν, αἱμορροαγίας δὲ

63) Sic Oribas.; ἐπηρτημένην vulgo.

64) Sic Oribas.; λειοτέρα vulgo.

65) Sic Oribas. et Ald., Asulan., Cornar., Marcell. et Goupyl.; αἰσίνην solus Saracen.

66) Distinguunt quidem Oribas., Serap. et vetusti codices, sed haud peculiaribus capitibus. Ergo utramque etiam uno capite complector.

67) Sic Oribas.; ὑπερδύπηχυν vulgo. Serap. ὑπόπηχυν.

promit ab una radice plures, inferne subrubentes et fistulosos. Folia sunt oblonga, angusta, dorso prominulo nigricante, quorum gemina ex intervallis enascuntur, in acumen terminata. Ex axillis prodeunt tenues cauliculi, in quibus flosculi coerulei parvi, ut anagallidis. Radix digitum crassa est, multis propaginibus praedita. Est in universum herba scolopendris similis, sed gracilior ac minor. Huius radix cataplasmatibus vice imposita aegilopas sanat. Sunt et qui helxinen myosotida nuncupent.

Cap. CCXV. [De Isatide.] Isatis [domestica, quam et augion et egne, prophetae arusion, Romani rutam appellant], qua tinctorum utuntur, folium habet plantagini simile, pinguius tamen et magis nigricans, caulem vero cubito altiore. Folia autem imposita oedema quodvis et tubercula discutere valent, cruenta quoque vulnera glutinare,

στέλλειν καὶ φαγεδαινικά καὶ ἔρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ σηπεδόνας θεραπεύειν⁶⁸.

Κε φ. σιζ'. [Περὶ Ἰσατίδος ἀγρίας.] Ἰσάτις ἀγρία [οἱ δὲ ἔγνη μικρά, Ῥωμαῖοι ῥοῦταμ μινόρεμ], παραπλήσια οὖσα τῇ πρὸ αὐτῆς, φύλλα ἔχει μείζονα πρὸς τὰ τῆς θριδάκος, καυλοὺς δὲ λεπτοτέρους, πολυσχιδεῖς, ὑπερύθρους, ἔχοντας ἐξ ἄκρου ὥσπερ θυλάκια γλωσσοειδῇ πολλὰ ἀποκρεμάμενα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα· ἄνθος μῆλινον, λεπτόν. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς, ὠφελοῦσα καὶ σπληνικοὺς πινομένη καὶ καταπλασσομένη.

[Ἐπιστατέον τὰ περὶ ἰσατέων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὗται τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι· τότε γὰρ μῆλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους, καὶ τὰ ἐξ ἄκρου γλωσσοειδῇ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἡμέρος φέρει· ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ξοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπερδίπληχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον· ἄνθος τε ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, καὶ

68) C. N. addit: καὶ πρὸς πάντα τὰ κακοῖη δραστικῶς ἀνθίσταται.

sanguinis quoque cursum sistere et phagedaenica ulcera, herpetas, erysipelata ac putria ulcera sanare.

Cap. CCXXVI. [*De Isatide sylvestri.*] Isatis sylvestris [quam alii parvam egnen, Romani rutam minorem vocant] ante dictae similis est, sed folia fert maiora, quae ad lactucae folia accedunt, caules tenuiores, ramosissimos, rubescentes, e quorum cacumine folliculi multi linguarum forma dependent, in quibus semen. Florem habet luteum, tenuem. Eadem, quae et supra dicta, praestat, sed praeterea lienosis tam pota, quam imposita auxiliatur.

[Sciendum, Isatidum descriptiones erroneas esse. Siquidem et luteum fert sativa et tenuiores ac multifidos ramulos, folliculos etiam in cacumine linguarum figura, in quibus semen. In his enim continetur semen nigrum, instar melanthii. Et caulis non unum modo sed duos etiam cubitos superat. Sylvestris nigriora, quam haec, folia profert, caulem minorem crassioremque, florem purpurascensem aut caeruleum, fructum crociformem asperum, in

καρπὸν σταυροειδῆ, τραχὺν, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις οἰονεὶ διελημμένον.]

Κεφ. σιζ'. [Περὶ Τηλεφίου.] Τηλέφιον [οἱ δὲ αἰζωον ἄγριον, οἱ δὲ καὶ ταύτην ἀνδράχνην ἀγρίαν ⁶⁹ καλοῦσι, Ῥωμαῖοι ἰλλέκεβραμ Αἰγύπτιοι ἀνώθ, Ἀφροὶ ἀτιρτόπουρις.] τοῦτο καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καυλῷ ἵοικεν ἀνδράχνη ⁷⁰. μασχάλας ἔχον δύο ⁷¹ παρ' ἑκάστον γόνυ τῶν φύλλων ἐμφυομένας, ἀφ' ὧν κλωνία ε' ἢ ζ' ⁷², ἀπὸ τῆς ῥίζης πλήρη φύλλων ⁷³ παχέων τε καὶ σαρκωδῶν καὶ γλισχρῶν. ἄνθη ⁷⁴ λευκά· φύεται δὲ ἐν ἀμπελῶσι καὶ τόποις ἐργασίμοις ἔαρος· θεραπεύει δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐπὶ ὥρας ἑξ λεύκη· δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ὡμῇ λύσει χρῆσθαι· αἶρει δὲ καὶ ἀλφουὺς ἐπιχρισθέντα σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ· δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποξηρανθῆναι αὐτὰ ἀποψᾶν.

69) C. οἱ δὲ σίλφυτον.

70) C. add. ἀγρία.

71) C. add. ἔνδον.

72) Matthioli. interpositum legit στενὰ, λεπτά.

73) Solus cod. Ald. addit κυανοειδῶν, quod nec Vindobonenses, nec Oribas., nec Plinius habent.

74) Μήλινα, quod cum Ald. editt. omnes, nec apud Oribas. nec in codd. C. N. X.

quo semen foliolis quinque exiguis aequalibus quasi discretum percipitur.]

Cap. CCXVII. [De Telephio.] Telephium: [quibusdam sempervivum sylvestre, aliis et haec portulaca sylvestris dicitur, Romanis illecebra, Aegyptiis anoth, Afris atirtopuris.] Hoc et foliis et caule portulacam refert: axillas vero binas habet, singulis foliorum geniculis adnatas, e quibus cauliculi seni aut septeni. Qui vero e radice proveniunt, foliis obtecti sunt crassis, carnosus viscosisque: flores sunt albi. Nascitur in vineis locisque cultis. Folia ad senas horas imposita vitiliginem albam sanant: oportet autem postea farinam crudam adhibere. Tollunt et alpos, ex aceto in sole illita: sed ubi inaruerint, abstergi ea oportet.

BIBLION Γ.

Ἐν μὲν τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις, φίλτατε Ἀρειε, παρεδώκαμεν περὶ ἀρωμάτων καὶ μύρων καὶ ἐλαίων καὶ δένδρων καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων καὶ τῶν δριμύτητα κεκτημένων βοτανῶν· ἐν δὲ τούτῳ, τρίτῳ ὑπάρχοντι, περὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων συμφύλων τε καὶ φαρμακωδῶν ἐπελευσόμεθα.

Κεφ. α'. [Περὶ Ἀγαρικοῦ.] Ἀγαρικὸν ῥίζα φέρεται σιλφίῳ ἑμφερές, οὐ πυκνὴ τὴν ἐπιφάνειαν, ὥσπερ τὸ σιλφιον, ἀραιὰ δὲ ἔστιν ὅλη· ἔστι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ ἄρρην, τὴν δὲ θῆλυ· ὣν διαφέρει τὸ θῆλυ ἔχον κτηδόνας εὐθείας ἐντός· τὸ δὲ ἄρρην περιφερές ἔστι καὶ πανταχόθεν συμφυές· γεύσει δ' ἀμφοτέρω ὅμοια· καταρχὰς μὲν γλυκάζοντα, εἶτα ἐξ ἀναδόσεως ἑμπικρά· γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἀγαρίᾳ¹ τῆς Σαρματι-

1) ἀγρίᾳ vulgo. Goupylus primus Ἀγαρίαν posuit propter Ἀγαρον ποταμὸν καὶ ἄκραν in finibus Sarmatiae ad paludem Maeoticam.

LIBER III.

In prioribus quidem libris, amicissime Aree, praecepimus de aromatibus, unguentis, oleis, arboribus, earum fructibus lacrimisque: dein de animalibus, cerealibus, oleribus et acrimonia praeditis herbis. Iam in hoc tertio de radicibus, succis, herbis et seminibus, tum nostrae naturae familiaribus, tum etiam medicamentosis pergemus.

Cap. I. [De Agarico.] Agaricum radix dicitur silphii similis, non tamen densa summa facie, ut silphium, sed tota rarior. Alterum est mas, femina alterum. Differt vero femina lamellis rectis, quae intus habet. Mas subrotunda forma et concreta compage distinguitur. Similis tamen utrique gustus, scilicet initio dulcis, mox, ubi per os diffundi coeperit, amaricans. Gignitur in Agaria

κῆς· λέγουσι δὲ οἱ μὲν, φυτοῦ ῥίζαν εἶναι, τινὲς δὲ, ἐν τοῖς στελεχεσί τῶν δένδρων κατὰ σῆψιν γίνεσθαι, ὥσπερ οἱ μύκητες· γεννᾶται δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατία καὶ Κιλικία ἐπὶ τῶν κέδρων², εὐθρυπτον μέντοι καὶ ἀσθενές. Τὴν μέντοι δυνάμιν ἐστὶ στυπτικὸν, θερμαντικὸν, ποιοῦν πρὸς τε στρόφους καὶ ὠμότητας, ῥήγματά τε καὶ πτώματα³. ὀβολῶν δὲ δυοῖν πλήθος διδόμενον μετ' οἰνομέλιτος ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δὲ ἐν μελικράτῳ· καὶ ἥπατικοῖς δὲ καὶ ἀσθματικοῖς καὶ ἰκτεριῶσι⁴ καὶ δυσεντερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ ὑστερिकाῖς πνίξι καὶ κακοχροίαις < ἀ διδόμενον· φθισικοῖς δὲ μετὰ γλυκέος, σπληνικοῖς δὲ μετ' ὄξυμέλιτος· καὶ στομαχικοῖς, ὡς ἐστὶ διαμασσωμένον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρρόφουμένου, ὁμοίως δὲ καὶ ὄξυρεγμιῶσιν· ἴσθησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς, ὀλκῇ τριωβόλου μεθ' ὕδατος λαμβανόμενον· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἰσχύων καὶ ἄρθρων ἀλγήματα καὶ ἐπιληψίας, μετ' ὄξυμέλιτος λαμβανόμενον τὸ ἴσον πλήθος· ἄγει δὲ καὶ ἐμμηνα καὶ ταῖς ἐμ-

2) δένδρων legit Oribas.

3) σπάσματα legit Marcellus.

4) λειεντεριῶσι legit Marcellus.

Sarmaticae terrae. Sunt vero, qui plantae radicem habeant, alii, uti fungos, e truncis arborum putrescentibus nasci. Provenit et in Galatia Asiae et Cilicia in cedris, sed friabile et infirmum. Gaudet quidem vi astringente et calefaciente: efficax est contra tormina, cruditates, rupta et casus ab alto. Datur binis obolis ex vino mulso iis, qui febrim non habent: febricitantibus vero in aqua mulsa: itemque hepaticis, anhelantibus, ictericis, dysentericis, nephriticis, urinae difficultate vexatis, utero strangulatis et foede decoloratis drachmae pondere exhibetur; phthisicis autem ex passo et lienosis in aceto mulso. A stomachicis vero per se manditur et devoratur, citra liquoris cuiusdam sorbitionem: simili quoque modo datur acidum eructantibus. Sistit et sanguinis reiectiones, ternis obolis ex aqua sumtum. Facit et ad coxendicum articulorumque dolores et comitiales morbum, si cum aceto mulso pari pondere sumatur. Menses quoque ciet, ac inflatione uteri

πνευματουμέναις ὑστέραν γυναιξιν ὠφελίμως τὸ ἴσον δίδοται· λυεῖ δὲ καὶ ῥίγος πρὸ τῆς ἐπισημασίας διδόμενον· καθαίρει δὲ καὶ κοιλίαν < α' ἢ β', μετὰ μελικράτου πινόμενον· ἔστι τε καὶ θανασίμων ἀντίδοτον μετὰ κράματος, < μιᾶς ὀλκῇ λαμβανόμενον· καὶ πρὸς ἐρπετῶν δὲ πληγὰς καὶ δῆγματα, ὀλκῇ τριωβόλου μετ' οἴνου πινόμενον βοηθεῖ· καὶ καθόλου πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα πάθη ἀρμόζει, πρὸς δύναιμιν καὶ ἡλικίαν διδόμενον, οἷς μὲν μετ' ὕδατος, οἷς δὲ μετ' οἴνου, οἷς δὲ μετ' ὀξύμέλιτος ἢ μελικράτου.

Κε φ. β'. [Περὶ Ρᾶ.] Ρᾶ, οἱ δὲ ῥῆον καλοῦσι [οἱ δὲ ῥίαν, Ῥωμαῖοι ῥαπόντικουμ] γεννᾶται ἐν τοῖς ὑπὲρ Βόσπορον τόποις, ὅθεν καὶ κομίζεται· ῥίζα ἑξῶθεν μέλαινα, κενταυρίῳ τῷ μεγάλῳ ἑοικυῖα, μικροτέρα μέντοι καὶ ἐνερευθεστέρα, ἄσμος, χαύνη, ὑπόκουφος· ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ ἀτερηδόνιστον, ἔγγλισχρόν τε κατὰ τὴν γεῦσιν μετὰ ἀναιμῆς στύψεως, διαμασσηθέν τε ἔνωχρον καὶ κροκίζον ποσῶς τῷ χρώματι. Ποιεῖ δὲ πινόμενον πρὸς ἐμπνευματώσεις στομάχου, ἀτονίαν, ἀλγῆμα παντοῖον, σπάσματα⁵, σπληνικούς,

6) Lacuna addit καὶ ῥήγματα.

vexatis mulieribus utiliter pari pondere exhibetur. Solvit et rigorem febrilem, ante accessum datum. Sed et alvum purgat drachma una aut altera, si cum aqua mulsa bibatur. Est et venenis pro antidoto, drachmae unius pondere cum diluta vini potione sumtum. Quin et serpentium ictibus ac morsibus tribus obolis ex vino potum auxiliatur. Generatim vero ad omnes internos affectus accommodatum est, pro virium et aetatis ratione exhibitum, his ex aqua, illis ex vino, aliis ex aceto mulso, nonnullis denique ex aqua mulsa.

Cap. II. [De Rha.] Rha, quod nonnulli rheum [alii riam, Romani rhaponticum dicunt] provenit in regionibus supra Bosphorum, unde et affertur. Radix foris nigra, centaurio magno similis, sed minor ac intus rubicundior, sine odore, laxa et aliquantum levis. Optimum habetur, quod vermes non tentarunt, subglutinosum gustu cum remissa astrictione, si manditur vero, pallidum et suberoceum. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem et omne genus doloris, ad convulsiones, sple-

ἥπατικούς, νεφριτικούς, στροφουμένους καὶ τὰ περὶ κύστιν καὶ θώρακα, καὶ ὑποχονδρίων ἐντάσεις καὶ τὰ περὶ ὑστέραν πάθη, ἰσχυιάδας, αἵματος πτύσεις, ἄσθματα, λυγμούς, δυσ-εντερίας, κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ περιόδους, καὶ θηρίων δῆγματα· δώσεις δὲ ὁμοίως τῷ ἀγαρικῷ πρὸς ἕκαστον πάθος, τῇ αὐτῇ ὁλκῇ, καὶ ὑγροῖς χρώμενος, μετ' οἶνομέλιτος μὲν ἀπυρέτοις, πυρέσσουσι δὲ μετὰ μελικράτου, φθισικοῖς μετὰ γλυκέος, σπληνικοῖς μετ' ὄξυμέλιτος⁶. αἶρει δὲ καὶ πελιώματα καὶ λειχήνας, μετ' ὄξους καταχρισθέν· καὶ φλεγμονὰς πάσας διαχεῖ χρονίας, σὺν ὕδατι καταπλασσόμενον· ἡ δὲ ἀνωτάτω αὐτοῦ δύναμις στυπτικὴ μετὰ ποσῆς θερμοσίας.

Κεφ. γ'. [Περὶ Γεντιανῆς.] Γεντιανή [οἱ δὲ κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ ἀλόη γαλλικὴ, οἱ δὲ νάρκη, οἱ δὲ χειρώκειον, Δάρδανοι ἀλοῖτις, Ῥωμαῖοι γενοῦς, οἱ δὲ κικένδια, οἱ δὲ κυμινάλις] δοκεῖ μὲν ὑπὸ πρώτου εὐρῆσθαι Γέντιδος, Ἰλ-λυριῶν βασιλῆος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκεν· ἥς τὰ

6) In Aldina et sequentibus editionibus interponuntur e priori capite: στομαχικοῖς — ἐπιθροφούμενου, quae omnino desunt in Serap. et in codd. C. N. X.

neticos, hepaticos, nephriticos, torminosos, itemque ad-versus vesicae et pectoris vitia, distentiones hypochon-driorum, ad uteri affectus, coxendicis dolores, sanguinis re-jectiones, anhelationes, singultus, intestinorum difficulta-tes, coeliacos affectus, febrium circuitus, et venenatorum morsus. Dabis vero ad singulos affectus eodem, quo agari-cum, pondere et cum iisdem liquoribus: scilicet febre carentibus in vino mulso, febrientibus ex aqua mulsa, ta-bidis ex passo, lienosis ex aceto mulso. Tollit quoque livida sugillata et lichenes cum aceto illitum: ac inflam-mationes omnes veteres ex aqua impositum dissipat. Ceterum summa ipsius vis astringens est cum aliquanto calore.

Cap. III. [De Gentiana.] Gentiana [quam nonnulli radicem centauriam, alii aloën gallicam aut narcen, chironium etiam, Dardani aloïtem, Romani genum, aut cicendiam et cyminalem vocant] primum inventa creditur a Gentio, Illyriorum rege, a quo etiam cognomen tulit.

φύλλα τὰ μὲν πρὸς τῇ ῥίζῃ καρούα⁷ ἢ ἀρογλώσσω ὅμοια· ὑπερύθρα· τὰ δὲ ἐν μέσῳ τῷ καυλῷ, καὶ μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον ἐσχισμένα μικρῶς⁸· καυλὸς δὲ κενὸς, λεῖος, τὸ πάχος δακτύλου, τὸ δὲ ὕψος δίπηχυς, γόνασι διειλημμένος, ἐκ διαστημάτων μειζόνων περικείμενος τὰ φύλλα· καρπὸν δὲ ἔχων ἐν κάλυξι πλατύν, κοῦφον, ἀχυρώδη, πρὸς τὸν τοῦ σφονδουλίου· ῥίζαν μακράν, ὁμοίαν ἀριστολογία τῇ μακροῖ, παχεῖαν, πικράν⁹· γεννᾶται δὲ ἐν ὑψηλοτάταις ἀκρωρείαις¹⁰ καὶ συσκαίοις τόποις καὶ ἐνύδροις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικὴν, στυπτικὴν¹¹· βοηθεῖ δὲ θηριοδῆκτοις ποτιζομένη < β' τὸ πλῆθος, μετὰ πεπέρειως καὶ πηγάνου καὶ οἴνου· τοῦ δὲ χυλίσματος ὅσον < α'· καὶ πρὸς ὀδύνας πλευρῶν, καὶ πτώματα, ῥήγματα τε καὶ σπάσματα¹²· εὐθετεῖ καὶ ἥπατικοῖς καὶ στομαχικοῖς, πινομένη μεθ' ὕδατος· ἐκβάλλει

7) C. κεραία.

8) N. μακρῶς. Unde facile mihi persuaderem, esse potius legendum: ἐσχισμένα. μακρὸς δὲ ὁ καυλὸς, κενὸς etc. Sed obstant Oribas. et Serap., qui ita legerunt. Folia cum calycibus commutasse videtur auctor.

9) C. et N. non habent παχεῖαν, πικράν.

10) C. ἀκρωτηρίοις.

11) Dodon. mavult στυπτικὴν, sed sine fide codd. Utrumque retinendum esse vult C. Hofm. var. lect. 4, 25.

12) Goupyl. legit στρέμματα.

Huius folia, quae quidem proxime radicem sunt, inglandi plantaginive similia, subrubentia, quae vero in medio sunt caule, maximeque in apice, minute fissa sunt. Caulis inanis, laevis, digitum crassus, bicubitalis, geniculis distinctus et maioribus ex intervallis foliis circumdatus. Semen vero habet in calycibus (capsulis) latum, leve, paleaceum, quod ad sphondylii semen accedit. Radix longa, qualis aristolochiae longae, crassa et amara. Nascitur in celsissimis montium iugis, locis umbrosis aquisque. Vis radice calefaciens et astringens. Iuvat autem contra venenatorum morsus duabus drachmis ex pipere et ruta in vino pota. Succus expressi drachma ad laterum dolores, lapsus e sublimi, rupta et convulsa prodest. Idonea etiam est ad hepatis stomachique affectus, dum cum aqua bibitur.

δὲ ἔμβρουα ἡ ῥίζα, ὥς κολλύριον προστιθεμένη· ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ, ἐπιτιθεμένη ὥς τὸ λύκιον¹³, ὑπονόμων τε ἐλκῶν ἱάμα, καὶ μάλιστα τὸ χύλισμα, καὶ ὀφθαλμῶν ἐπίχρισμα φλεγμαινόντων· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ δοσιμέα τῶν κολλυρίων τὸ χύλισμα ἀντὶ μνηκωνίου¹⁴. ἔστι δὲ καὶ ἀλφῶν σημητικὴ ἡ ῥίζα· χυλίζεται δὲ θλασθεῖσα καὶ βραχεῖσα ἐν ὕδατι ἐπὶ ἡμέρας εἰ· εἴτα ἐψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἄχρῃς ἂν ὑπερέχῃσιν αἱ ῥίζαι, καὶ μετὰ τὸ ψυγῆναι¹⁵ τὸ ὕδωρ διηθεῖται δι' ὀθνίου· καὶ εἴπεται ἄχρῃς ἂν γένηται μελιτώδες τῇ συστάσει, καὶ ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ.

Κεφ. δ'. [Περὶ Ἀριστολοχίας.] Ἀριστολοχία ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἄριστα βοθεῖν ταῖς λοχοῖς¹⁶. ἔστι δὲ ἡ μὲν στρογγύλη, θήλεια καλουμένη, φύλλα δὲ ἔχει νισσοειδῆ, ἐυώδη μετὰ δοσιμύτητος, ὑποστόγγυλα, ἀπαλὰ, παρὰ¹⁷ πολλοῖς βλαστοῖς ἐν μιᾷ ῥίζῃ¹⁸: τὰ δὲ κλήματα ἐπιμήκη¹⁹,

13) Serap. legit σὺν λυκίῳ. Cf. C. Hofm. var. lect. 4, 27.

14) C. κωνείου.

15) C. ψυγέν.

16) Cornar. et Goupyl. λοχίσμας.

17) C. περὶ.

18) C. ἐκ μιᾶς ῥίζης.

19) C. ὑπομήκη.

Radix collyrii modo subdita fetus eiicit: vulneraria quoque est, sicut lycium (cum lycio) imposita, et ulcerum cuniculatum depascentium praesidium est, maxime succus, qui et oculis inflammatis allinitur. Miscetur et succus acrioribus collyriis pro meconio. Radix et alphas absterget. Extrahendi autem succi ratio haec est: Contusa radix per dies quinque aqua maceratur, post in eadem coquitur, donec emineant radices: ac ubi refrixit aqua, linteo excolatur, dein coquitur ad mellis spissitudinem fictilique vase reconditur.

Cap. IV. [De Aristolochia.] Aristolochia nomen inde accepit, quod optimum praebere auxilium puerperis creditur. Est autem quaedam rotunda, femina dicta. Haec habet folia hederacea, odorata cum acrimonia, subrotunda, mollia, cum multis ab una radice germinibus. Sunt

άνθη λευκά, οἶονεὶ πηλίσκους· τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς ἐρυθρόν, δυσῶδες.

(Κεφ. ε΄.) Ἡ δὲ μακρὰ ἀριστολογία ἄρῃην καλεῖται καὶ δακτυλίτις, [οἱ δὲ μηλόκαρπον, οἱ δὲ τεύξινον, Ῥωμαῖοι ἔρβα ἀριστολόγια] φύλλα ἔχουσα ἐπιμηκέστερα τῆς στρογγύλης· κλωνία λεπτά, ὥς σπιθαμῆς τὸ μέγεθος, ἄνθος πορφυροῦν, δυσῶδες, ὕπερ ἔξανθῆσαν ἀπὶ παραπλήσιον γίνεται. Ῥίζα δὲ τῆς μὲν στρογγύλης περιφερῆς, γογγυλίδι ὁμοία· ἡ δὲ τῆς μακροῦς δακτύλου ἔχει τὸ πάχος, σπιθαιμία ἢ καὶ μεΐζων· ἀμφοτέραι δὲ τὰ πολλὰ πυξοειδεῖς ἔνδοθεν, πικραὶ τε τὴν γεῦσιν καὶ βρωμώδεις.

(Κεφ. ς΄.) Ἔστι δὲ τις καὶ τρίτη μακρὰ, ἣτις καὶ κληματίτις καλεῖται, κλωνία ἔχουσα λεπτά, φύλλοις ὑποστρογγύλοις, αἰζώου μικροῦ²⁰ ἑοικόσι περίπλεα, ἄνθη ἑοικότα πηγάνῳ²¹, ῥίζας μακροτέρας, λεπτάς, φλοῖον ἔχουσας παχὺν καὶ ἀρωματίζοντα, ἰδίως χρησιμευούσας μυρεψοῖς εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις· ποιᾷ μὲν πρὸς τὰ ἄλλα φάρμακα

20) Et Oribas. et Serap. et omnes codd. sic exhibent; ἀσάρου coniecerunt Anguill. et Dodon.

21) Pari consensu manifestus hic error stabilitur: nī forte color intelligatur.

vero sarmenta elongata, flores albidī, pileolorum ad instar, in quibus quod rubicundum est, graviter olet.

(Cap. V.) Longa aristolochia mascula appellatur et dactylitis [melocarpon etiam et teuxinon] foliis gaudet, quam rotunda, oblongioribus, ramulis tenuibus, fere dodrantalibus, flore purpureo, graveolente, qui, ubi defloruit, pyro similis evadit. Rotundae radix orbiculata, velut rapum. Longae vero digitum crassa, dodrantem aequat longitudine vel superat. Utraque colore intus buxco, gustu amarae sunt ac virosae.

(Cap. VI.) Est et tertia longa, quae et clematitis nominatur, ramulos habet tenues, foliis refertos subrotundis, sempervivo minori similibus, flores rutae (colorem?) referentes, radices longiores, tenues, cortice crasso aromaue reddente vestitas, quae speciatim unguentariis ad spissamenta unguentorum conducunt. Ceteris quidem

ἡ στρογγύλη, πρὸς δὲ τὰ ἑρπετὰ καὶ θανάσιμα ἢ μακρὰ, < ἂν ὅλην πινομένη μετ' οἴνου καταπλαττομένη· καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ συνιστάμενα πάντα λόγια καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει, ποθεῖσα μετὰ πεπέρεως καὶ σμύρνης· καὶ ἐν πεσῶν δὲ προστεθεῖσα τὰ αὐτὰ δρᾷ· ἡ δὲ στρογγύλη ποιεῖ μὲν πρὸς ἂ καὶ ἡ προειρημένη· ἐκ περισσοῦ δὲ βοηθεῖ ἄσθματι, λυγμῶ, ῥίγῃ, σπληνί, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἀλγήμασι πλευρᾶς, ποθεῖσα μετ' ὕδατος· ἀνάγει δὲ καὶ σκόλοπας, ἀκίδας· λεπίδας ὁστῶν καταπλασσομένη ἀφίστησι· καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει καὶ τὰ ῥυπαρὰ περικαθαίρει ἔλην· καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ²² σὺν ἰριδι καὶ μέλιτι· σμήχει δὲ καὶ οὖλα καὶ ὀδόντας· δοκεῖ δὲ καὶ ἡ κληματῖτις πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖν· ἐλαττοῦται μέντοι τῇ δυνάμει τῶν προειρημένων.

[²³ Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀράριζα, καὶ μελεκάπρουμι, καὶ ἐφέστιος²⁴, καὶ λεστίτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ δάρδανος, καὶ ἰοντίτις²⁵. Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύ-

22) C. et Lacuna σαρκῶ.

23) Sequentia Aldinae inserta in pluribus codd. desiderantur.

24) Sic editt. omnes, praeter Sarac., qui Ἐφέσιος.

25) His addit C. οἱ δὲ φευσίκτηρος, οἱ δὲ ἐρεχθίτης, Δάρδανος σωπίτις.

venenis resistit rotunda: sed longa contra serpentes et letifera drachmae pondere ex vino bibitur ac etiam imponitur. Pota, pipere et myrrha additis, purgamenta omnia post partum in utero relictā, menses et fetus eiicit. Eadem quoque efficit subdita in pecto. Sed et rotunda ad eadem, ad quae antedicta, est efficax. Eximium vero adminiculum praebet anhelationibus, singultibus, rigori (febrili), lienī, ruptis, convulsis, lateris doloribus, pota cum aqua. Extrahit et imposita spinas et aculeos, ossiumque squamas removet. Ulcera quoque putrida emarginat, sordidaque expurgat, et cava cum iride ac melle explet. Gingivas denique ac dentes extergit. Creditur et clematidis ad eadem pollere, sed efficacia tamen cedit antedictis.

[Vocatur et haec arariza, et melecaprum, et domestica, et lestitis, et pyxionyx, et dardanos, et iontitis; Galli dicunt eam theximom, Aegyptii sophoëph, Siculi

πτιοι δὲ σοφοῦς²⁶, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον; Ἴταλοι τέρραι μάλα, Δακοὶ ἀψίνθιον χωρικόν· γίνεται εἰς τόπους ὄρεινους καὶ θερμούς καὶ ὁμαλούς, ἢ τραχεῖς καὶ πετρώδεις· ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετὸν βαρὺν οὕτως· ἀριστολογία ἐπ' ἀνθρώπων κάπνισον τὸν πυρέσσοντα καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός· τραύματα ἐπιπλασσομένη ἰᾶται· μετὰ δὲ κυπέρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ, μετ' ἐλαίου δὲ ἢ ὑείου στέατος ἐψηθεῖσα ῥίγη συγχρισμένη θεραπεύει²⁷. Καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικός καὶ Γάλλος τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰρήκασι, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ.]

Κεφ. ε'. (V.) [Περὶ Γλυκυρρίζης.] Γλυκυρρίζη [οἱ δὲ ποντική, οἱ δὲ γλυκήρατον, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ λεόντικα, οἱ δὲ γλυκύφυτον, οἱ δὲ σκύθιον, οἱ δὲ ἄδιψον, οἱ δὲ συλίθρα, οἱ δὲ λιβυστασώ, οἱ δὲ ὁμοιόμοιος, οἱ δὲ πεενθαόμοιος, Ῥωμαῖοι δούλικις ῥάδιξ·] ἔστι δὲ θαμνίσκος²⁸, ῥάβδους ἔχων διπῆχης, περὶ οὓς τὰ φύλλα πυκνά, εἰκότα

26) C. σοβόν.

27) Quae sequuntur, Asulanus addidit. In cod. C. Cratevae ipsius verba citantur, sed sunt fere eadem, quae supra in textu.

28) C. θαμνός.

chamaemelum, Itali terrae malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis et calidis, iisque planis, aut etiam asperis et rupestribus. Ad febrem gravem ita efficax est, ut si ipsa carbonibus iniecta febriens suffiatur, febris desinat. Vulnere imposito sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo ac illita. Eadem Cratevas herbarius et Gallus de ipsa prodiderunt, et praeterea eam podagricis auxiliari.]

Cap. V. (VII.) [De Glycyrrhiza.] Glycyrrhiza [quam et ponticam et glyceraton et symphyton et leonticam, glycyphyton etiam et scythion, tum siti resistantem ac syli-thram, alii libyestaso, alii homoenomoeos aut peenthaomoeos, Romani denique dulcem radicem appellant] nascitur plurima in Cappadocia et Ponto. Est vero fruticulus, ramis bicubitalibus, circa quos folia conferta, len-

σχίνω, λιπαρὰ καὶ κολλώδη ἄψαμένω· τὸ δὲ ἄνθος ὑακίν-
θω ὅμοιον· καρπὸς δὲ πλατάνου σφαιρίων μέγεθος, τραχύ-
τερον, λοβοὺς ἔχων ὡς φακοῦ ²⁹, πυρρῶς, μικροὺς· ῥίζαι
μακραι, πυξοειδεῖς ὡς γεντιανῆς, ὑπόστρυφνοι, γλυκεῖαι, χυ-
λιζόμεναι, ὡς περ τὸ λύκιον· ποιῇ δὲ τὸ χύλισμα πρὸς τραχύ-
τητας ἀρτηρίας· δεῖ δὲ ὑποτιθέντας τῇ γλώττῃ ἀποχυλίζειν·
ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς καῦσον στομάχου, καὶ πρὸς τὰ ἐν θώ-
ρακι καὶ ἥπατι ³⁰· ψωριάσεις τε κύστεως καὶ νεφρίτιδας πι-
νόμενον μετὰ γλυκέος· ἄδιψόν τέ ἐστιν χυλιζόμενον καὶ τραυ-
ματικόν ³¹ περιχρίομενον, καὶ στοματικόν ³² διαμασσωμένον·
καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν ῥιζῶν προσφάτων ³³ πρὸς τὰ αὐτὰ
ἀρμόζει· ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ λειοτριβηθεῖσα ³⁴ πτερυγίοις κατὰ-
παστός ³⁵ ἐστὶν ἐπιτήδειος.

Κε φ. ε'. (η'.) [Περὶ Κενταυρίου τοῦ μεγάλου.] Κεν-
ταύριον μέγα, οἱ δὲ νάρκην καλοῦσι, [οἱ δὲ λιμνήσιον, οἱ

29) Sic Oribas., Asulan. et sequ.; φακοὺς vero Serap., Ald. et cod. C.

30) C. N. καὶ ἥπατικούς.

31) N. τραυματικοῖς.

32) Marcell. sic ex Plin. 22, 11. Vulgo στομαχικόν, quod habet et Serap.

33) Sic Serap. et Sarac.; προσφάτως Ald., Asulan., Marcell., Cor-
nar. et Goupyl.

34) C. λεία.

35) Sarac. e Serap. loco vulg. κατὰ πλάστος.

tisci similia, nitida tactuque glutinosa. Flos hyacinthi
(colorem) habet: fructus in glomera, platani globulorum
magnitudine (congestas), asperior tamen, legumina sistit,
ut lenticula, rufa, parva. Radices sunt longae, buxei
coloris, uti gentiana, subausterae ac dulces, e quibus suc-
cus lycii modo elicatur. Facit is ad asperitates fistulae
spiritalis, sed opus est, linguae subditus eliquescat. Ae-
stuant stomacho ac thoracis iecinorisque vitiis subvenit:
nec non ad vesicae scabiem renumque vitia utiliter ex
passo bibitur. Idem eliquatus sitim sedat, illitus vulneri-
bus accommodatur, ac commanducatus prodest oris affecti-
bus. Quin et recentium radicum decoctum ad eadem
convenit. Arida vero radix, ad laevorem trita, pterygiis
commode inspergitur.

Cap. VI. (VIII.) [De Centaurio magno.] Cen-
taurium magnum, quod aliqui narcen appellant [non-

δὲ μαρώνην, οἱ δὲ πελεθρόνιον³⁶, οἱ δὲ χειρωνιάς, οἱ δὲ λίμνη-
στις, προφῆται αἶμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φιερῆι, οἱ δὲ οὐ-
νεφέρα, οἱ δὲ φέλλεραί·] φύλλα ἔχει καρύα βασιλικῇ ὅμοια,
προμήκη, χρώματι χλωρὰ ὡς κράμβης· τὸ δὲ περιφερὲς αὐ-
τῶν ἐντέμνεται, ὥσπερ πρίων· καυλὸν δὲ ἔχει ὡς λαπάθου,
δίπηχυν ἢ καὶ τρίπηχυν, παραφυάδας ἀπὸ τῆς ῥίζης ἔχοντα
πολλὰς, ἐφ' ὧν κεφαλαὶ ὅμοιοι μήκωνι, ὑπομήκεις ἐν τῷ
περιφερῇ· ἄνθος κυανίζον· καρπὸς δὲ ὅμοιος κνίκῳ, ἐγκεί-
μενος ὥσπερ ἐν ἐριώδεσι τοῖς ἄνθεσι· ῥίζα παχεῖα, στεγνὴ,
βαρεῖα, περὶ πῆχεις δύο, μεστὴ χυλοῦ, δοιμῆα μετὰ ποσῆς
στύψεως καὶ γλυκύτητος, ὑπέρουθρος· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς
ἐρουθρός³⁷. Φιλῆ δὲ λιπαρὰν γῆν, εὐήλιον, καὶ δρυμὸν
καὶ γεώλοφα· πλεονάζει δὲ ἐν Λυκίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ, ἐν
Ἡλίδι καὶ Ἀρκαδίᾳ καὶ Μεσσηνίᾳ³⁸, καὶ περὶ Φολόην καὶ
Λύκαιον³⁹ καὶ Σμύρνην· ἀρμόζει δὲ ἡ ῥίζα ῥήγμασι, σπά-
σμασι, πλευριτικοῖς, δυσπνοίᾳ, βηχὶ παλαιᾷ, αἱμοπτοϊκοῖς·

36) Sic. Marcell. loco vulg. *πληκτρονιάς*. Cf. Plin. 7, 56. Virg. Georg. 3, 115.

37) Haec ultima habent codd. G. et N. et Serap., omissa in editt.

38) *Μεσσήνη* Oribas. et Ald.

39) *Λύκαιον* ὄρος ἐν Ἀρκαδίᾳ, cum *Φολόῃ* iunctum. Strab. lib. 8. p. 320. Tzsch. Vulgo *Λυκίαν*, quod brevi ante iam dicebatur.

nulli limnesion aut maronen, pelethronium etiam, chironicem, limnestin, prophetae sanguinem Herculis, Romani fierri, uvifera aut fel terrae vocant] folia habet iuglandi similia, elongata, viridi brassicae colore, in ambitu serrata; caulem vero rumicis ad instar, bi- aut tricubitalem, propaginibus multis a radice, in quibus capita ceu papaveris, rotundo-oblonga: flos coeruleus: fructus cnico similis, velut laneis flosculis involutus. Radix est crassa, solida, ponderosa, ad binos cubitos, succi plena, acris cum quadam astrictione ac dulcedine, rubescens, sicut et succus ipse ruber est. Amat solum pingue et apricum ac sylvas et colles. Copiose nascitur in Lycia, Peloponneso, Helide, Arcadia et Messenia, in montibus Pholoë et Lycaeο, ac circa Smyrnam. Apta est radix ad rupta, convulsa, pleuritides, spiritus difficultatem, tusses

ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέσσουσι δὲ μεθ' ὕδατος < β' πλη-
θος τῆς ῥίξης λείας διδομένης· πρὸς στρόφους ὁμοίως καὶ
ὑστέρας ἀλγήματα· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα εἰς σχῆμα
κολλυρίου ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖσα τῇ ὑστέρα· ὃ τε χυλὸς
τὰ αὐτὰ ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ, ὕγρα μὲν κοπεῖσα,
ξηρὰ δὲ προβραχεῖσα καὶ οὕτω κοπεῖσα· συνάγει γὰρ καὶ
κολλᾷ, καὶ τὰ ἐψόμενα δὲ κρέα συνάγει, ἔάν τις αὐτὴν κό-
ψας συνεψήσῃ· οἱ δὲ ἐν Λυκίᾳ αὐτὴν χυλίζοντες, χρῶνται
αὐτῇ ἀντὶ λυκίου. [Ἐκλήθη δὲ πανάκεια, ἐπειδὴ πάντα τὰ
φλεγμαίνοντα πάθῃ παύει, πολυφάρμακος οὖσα ⁴⁰, καὶ κρού-
σματα πληγῶν, στραγγουρίας τε παύει ἐν ἐνέμασι ⁴¹, καὶ
λιθιῶντας· συνάγεται δὲ τοῦτο ἡλίου μέλλοντος ἀνατέλλειν,
ὥρα ἀγνῇ, ὅτε πληροῦνται ἅπαντα.]

Κεφ. ζ'. (θ'.) [Περὶ Κενταυρίου τοῦ μικροῦ.] Κενταύ-
ριον τὸ μικρὸν καὶ λεπτὸν ⁴², ὃ τινες λιμνήσιον ⁴³ (λιμναῖον ⁴⁴,

40) Ald. πολ. οὖσα habet, ceterae omittunt.

41) Ald. ἐνέγμασι sphalmate.

42) Λεπτὸν e Plinio 25, 31. et Lacunae codice addidi.

43) Sic Ald.

44) Sic Asulan., Marcell. etc.

inveteratas et sanguinis reiectiones. Febre carentibus in
vino, febricentibus drachmis duabus ex aqua trita propi-
natur: similiter quoque ad tormina et vulvae dolores.
Sed et derasa et in collyrii formam matrici subdita, men-
ses ac fetus extrahit. Eadem succus praestat. Est et illa
vulneraria, siquidem recens tusa, aut, si arida fuerit,
prius macerata deindeque tusa vulnera colligat ac conglu-
tinat. Quin et tusa, si quis eam simul cum carnibus
coquat, carnes ipsas coniungit. Ceterum Lyciae incolae
succum ipsius exprimunt, quo loco lycii utuntur. [Vo-
cata autem fuit panacea, quoniam affectus omnes inflam-
matorios sedat ictuumque impetus lenit: iniecta etiam dif-
ficultatem urinae et calculosos affectus mitigat. Legitur
paullo ante solis exortum, hora sacra, quod tum com-
plentur omnia.]

Cap. VII. (IX.) [De Centaurio minore.] Centau-
rium minus ac tenue, quod nonnulli limnesium (limnaeum

λιβάδιον) ⁴⁵ καλοῦσιν, ἐπειδὴ ἐνίκμους φιλεῖ τόπους, [οἱ δὲ ἔλληβορίτην, οἱ δὲ ἀμάραντον, οἱ δὲ αἶμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φευριφούγιαν, οἱ δὲ αὖρα μούλτι ῥάδιξ, Λακοὶ τουλβηλά] πόα, ὑπερικῶ ἢ ὀριγάνῳ παραπλήσιός ἐστι, καυλὸν ἔχουσα ὑπὲρ σπιθαμὴν, γεγωνιωμένον· ἄνθη ἐν τῷ φοινικῶ ὑποπόφυρα πρὸς τὰ τῆς λυχνίδος· φύλλα μικρὰ, ὑπομήκη ⁴⁶ ὥσπερ πηγάνου· καρπὸς ὁμοιος πυρῶ· ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία· γενομένη δὲ ἐμποιεῖ πικρίαν ⁴⁷· αὕτη κοπτομένη χλωρὰ καὶ καταπλασσομένη τραυμάτων ἐστὶ κολλητική, ἀνακαθαριστική παλαιῶν ἑλκῶν καὶ ἀπουλωτική· ἀφειψηθεῖσα δὲ καὶ καταπινομένη ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη καὶ παχέα· ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἰσχυαδικῶν ἀρμόδιον ⁴⁸· ἄγον αἶμα καὶ κουφίζον, ὃ δὲ χυλὸς πρὸς τε τὰ ὀφθαλμικά εὐχρηστος, ἀποκαθαίρων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις σὺν μέλιτι· καὶ ἐν προσθέτῳ ἐμμήνων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων· ποθεῖς δὲ ἀρμόζει τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεισιν ἰδίως. Χυλίζε-

45) Sic Plin. l. c.

46) Sic C. N.; ὑπερμήκη Ald. et rell.

47) γενομένη — πικρίαν habent Serap. et Ald.; Marcell. et Asulan. ad notha immerito ablegant, alii penitus omittunt.

48) C. interponit ὡφελεῖ μελαγχολίαν.

aut libadium) vocant, quia humecta amat loca, [nonnulli helleboriten, alii amarantum, aut sanguinem Herculis, Romani febrifugam aut herbam multiradicem, Daci tulbela] herba est hyperico aut origano affinis, caulem fert spithama altiore, angulatum, flores ex puniceo purpurascens, folia parva, oblonga, rutae forma, semen tritico simile, radicem exilem, nullius usus et glabram, gustu autem amaritudinem infert. Virens contusa et imposita vulnera glutinat, vetera ulcera purgat et ad cicatricem perducit. Biliosos et crassos humores per alvum eiicit, si decocta devoretur. Decoctum etiam (alvo) iniectum in coxendicis doloribus aptum est: trahit enim sanguinem (doloremque) lenit. Succus oculorum medicamentis perquam utilis, expurgat enim, quae pupillis caliginem offundunt, una cum melle adhibitus. Appositus (genitalibus) menses et fetus educit: potus vero peculiariter nervorum vitiis prodest. Succus autem sequenti modo

ται δὲ ἡ πόα συλλεγομένη ἐγκύμων οὖσα σπέρματος καὶ ἀπο-
 βρεχομένη ἡμέρας ἑ· εἴτα ἔψεται, ἄχρις ἂν ὑπερέχοι τὸ ὕδωρ·
 ἔπειτα τούτου ψυχθέντος, ὑλίζεται δι' ὀθονίου, θλιβείσης ⁴⁹,
 τῆς πόας, καὶ πάλιν ἔψεται μέχρι μελιτώδους συστάσεως· ἐνιοὶ
 δὲ χλωρὰν ἐγκύμονα αὐτὴν κόψαντες, ἐκθλίβουσι τὸν χυλὸν,
 καὶ βαλόντες εἰς κερამεοῦν ἀγγεῖον ἀκόνιστον ⁵⁰, ἐν ἡλίῳ
 συστρέφουσι, αἰὶ κινοῦντες ξύλῳ· καὶ τὸ περιπεπηγμένον
 αἰὶ ξύοντες καὶ τῷ ὕγρῳ μίσχοντες, σκεπάζοντές τε νυκτὸς
 ἐπιμελῶς· ἡ γὰρ δρόσος κωλυτικὴ τῆς τῶν ὕγρῳ χυλῶν συ-
 στάσεως καθέστηκεν· ὅσα μὲν οὖν ἐκ ξηρῶν τῶν ῥιζῶν ἢ
 τῶν βοτανῶν ἐγχυλίζεται, ἐψόμενα σκευάζεται, ὥς ἡ γέντιανή·
 ὅσα δὲ ἐκ φλοιῶν ὕγρῳ ἢ ῥιζῶν ἢ βοτανῶν ἐκθλιβομένων,
 ἐν ἡλίῳ συστρέφονται, ὥς προεῖρηται· οὕτω καὶ ἡ θαψία
 καὶ μανδραγόρα καὶ ὄμφαξ ⁵¹· λύκιον μέντοι καὶ ἀψίνθιον
 καὶ ὑποκιστὶς καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ἐψόμενα συστρέφονται,
 ὃν τρόπον προεῖρηται.

49) Ald. θιβεΐσης.

50) Vulgo ἀκόνιστον.

51) Sic Ald.; ὀμφάκη Asulan. et Marcell.

extrahitur: Legitur herba semine praegnans, et per dies
 quinque macerata coquitur, donec aquae superemineat.
 Ubi dein refrixit, exprimitur et per linteolum excolatur:
 iterumque coquitur ad mellis spissitudinem. Nonnulli
 eamdem virentem semineque praegnantem contundunt, ex
 eaque succum exprimunt, quem fictili non picato inditum
 in sole, virgula lignea assidue agitantes inspissant. Si quid
 concretum vasi adhaeret, identidem deradunt reliquoque
 liquori admiscent. Noctu vero diligenter operiunt: ros
 enim liquidos succos coire prohibet. Quicumque igitur
 succi a siccis radicibus aut herbis eliciuntur, coctione pa-
 rantur, velut gentianae succus. Qui vero e recentibus cor-
 ticibus, radicibus herbisve expressis, ad solem, ut ante-
 dictum est, inspissantur. Hoc modo e thapsia, mandra-
 gora, uvis acerbis succus elicitor. At lycium, absinthium
 et hypocistis et his similia cocta coguntur, sicut ante
 dictum est.

Κεφ. η'. (ι.) [Περὶ Χαμαιλέοντος λευκοῦ.] Χαμαιλέον λευκός [οἱ δὲ χρυσίσκηπτρον, οἱ δὲ ἱξίαν, Ῥωμαῖοι κάρδους οὐαρίνους, Αἰγύπτιοι ἐφήρ, οἱ δὲ ἐφθόσεφιν] ἱξίαν τοῦτον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἐν τισι τόποις ἱζὼν εὐρίσκεσθαι πρὸς τὰς ῥίζας αὐτοῦ, ὧ καὶ ἀντὶ μαστίχης χρῶνται αἱ γυναῖκες· ἔχει φύλλα ὅμοια σιλύβῳ ἢ σκολύμῳ, τραχύτερα ⁵² δὲ καὶ ὀξύτερα καὶ ἰσχυρότερα τοῦ μέλανος· καυλὸν δὲ οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἀφήσιν ἐκ τοῦ μέσου ἄκανθαν, ὁμοίαν ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἢ κινάρῳ· ἄνθη δὲ πορφυροειδῆ, ὥσπερ τρίχας ἐκπαππούμενα ⁵³· καρπὸν δὲ κνίκῳ παραπλήσιον· ῥίζαν ἐν μὲν τοῖς εὐγείοις γεωλόφοις παχεῖαν, ἐν δὲ τοῖς ὄρεινοις ἰσχυρότεραν, λευκὴν διὰ βάθους, ὑπαρωματίζουσαν, βαρύσμον, γλυκεῖαν, ἣτις ποθεῖσα ⁵⁴ ὀξυβάφου πλήθος, ἄγει ἔλμινθα πλατεῖαν· λαμβάνεται δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ μετὰ ὀριγάνου ἀποζέματος, καὶ ὑδρωπικοῖς δὲ ἐπιτηδείως δίδεται ὀλκὴ σὺν οἴνῳ, ἰσχυραίνει γὰρ αὐτούς· καὶ πρὸς δυσουρίαν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πίνεται· ἔστι δὲ καὶ θηριακὴ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα· ἀποκτείνει

52) Ald. παχύτερα.

53) Vulgo τρίχας ἐκπαππουμένας.

54) C. P. interponunt ὅσον.

Cap. VIII. (X.) [De Chamaeleone albo.] Chamaeleon albus [aliis chrysisceptrum, aliis ixia, Romanis carduus varius, Aegyptiis epher, aut ephthoséphin dictus] ideo ixia appellatur, quod in quibusdam locis viscum ad ipsius radices invenitur, quo et pro mastiche mulieres utuntur. Folia habet silybo aut scolymo similia, sed chamaeleonis nigri foliis asperiora, acutiora ac validiora. Caulem non habet, sed promit ex medio spinam, echino marino aut cinarae similem: flores vero purpurascentes, qui in pappos pilorum forma abeunt: semen cnici simile: radicem in laetis collibus crassam, in montosis vero graciliorem, in profundo albam, subaromaticam, graveolentem, dulcem. Haec pota acetabuli mensura, taeniam eiicit. Sumitur vero in vino austero cum origani decocto. Hydropicis quoque commode drachma in vino datur: graciliora enim (corpora) reddit. Ipsius quoque decoctum contra difficultatem urinae bibitur. Adversatur et in vino

καὶ κύνας καὶ ὕς καὶ μύας, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη καὶ ὕδρε-
λαίῳ διεθεῖσα.

Κεφ. θ'. (ια'). [Περὶ Χαμαιλέοντος μέλανος.] Χα-
μαιλέων μέλας, [οἱ δὲ πάγκαρπον, οἱ δὲ οὐλόφονον⁵⁵, οἱ
δὲ ἱξίαν, οἱ δὲ κυνόμαχον⁵⁶, οἱ δὲ ὠκιμοειδὲς, οἱ δὲ κνί-
διον κόκκον, οἱ δὲ κυνόξυλον, Ῥωμαῖοι κάρδους νίγρᾱ, οἱ
δὲ οὐερνιλάῳ, Αἰγύπτιοι σοβέλ] καὶ αὐτὸς τοῖς φύλλοις
σκολύμφῳ ἔοικεν, ἐλάττονα μέντοι καὶ λεπτότερα⁵⁷ καὶ διέ-
ρυθρα ἔχει ταῦτα· καυλὸν δὲ ἀνίησι δακτύλου τὸ πάχος,
σπιθαμιαῖον, ὑπέρρυθρον, ἔχοντα⁵⁸ σκιάδιον καὶ ἄνθη ἄκαν-
θώδη, λεπτὰ, ὑακινθίζοντα, ποικίλα· ῥίζα δὲ παχεῖα, μέ-
λαινα, πυκνή, ἐνίοτε δὲ βεβρωμένη, σχισθεῖσα δὲ ὑπόξανθος,
διαμασσηθεῖσα δηκτικὴ· φύεται δὲ ἐν πεδίοις ξηροῖς καὶ βου-
νώδεσι τόποις καὶ παραθαλασσίοις. Δύναται δὲ ἡ ῥίζα λεία,
μιγέντος αὐτῇ χαλκάνθου ὀλίγου καὶ κεδρίνου ἐλαίου καὶ
ὀξυγγίου, ψώρας ἐξάγειν· σμήχει δὲ καὶ λειχῆνας, θεῖον καὶ

55) Hoc et sequentia tria Oribas. habet.

56) Sic Oribas.; κυνόμαζον vulgo. Paullo post cod. N. οὐρασι-
λάῳ l. οὐερνιλάῳ.

57) Theophr. hist. 9, 12. λειότερα.

68) Vulgo ἔχον.

pota virulentarum bestiarum venenis. Canes autem, sues
muresque occidit, subacta cum polenta, aqua oleoque
diluta.

Cap. IX. (XI.) [De Chamaeleone nigro.] Chamae-
leon niger [quem alii pancarpon, alii ulophonon aut
ixian, cynomachon etiam et ocimoides, nonnulli cnidium
coccum, vel cynoxylōn, Romani carduum nigram vel ver-
nilaginem, Aegyptii sobel vocant] et ipse foliis scolymo
est similis, sunt tamen minora, tenuiora ac rubro distin-
cta. Caulē vero emittit digiti crassitudine, spithamaeum
ac subrubrum, qui umbellam fert et flores spinosos, te-
nues, hyacinthi (colorem) referentes, variegatos. Radix
est crassa, nigra, densa, interdum et exesa, quae dissecta
flavescit et manducata est mordax. Provenit in campis
aridis clivosisque et maritimis locis. Radix trita, additis
vitrioli aeris exiguo, cedrino oleo et axungia, scabiem
tollendi vi pollet. Eadem cum sulfure ac bitumine in

ἄσφαλον προσλαβοῦσα καὶ συνεψηθεῖσα, ὅξει καὶ καταχρησθεῖσα· διακλυζόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ὀδονταλγίας παύει· μετ' ἵσου δὲ πεπέρεως καὶ κηροῦ περιπλασσομένη, τοῖς ἀλγοῦσιν ὁδοῦσι βοηθεῖ· καὶ πυριῶνται δὲ δι' αὐτῆς οἱ ὀδόντες, καθεψηθείσης σὺν ὅξει καὶ καταντληθείσης⁵⁹· προσ-αγομένη τε διὰ γραφείου θερμῇ ἀλγοῦντι ὀδόντι, θρύπτει αὐτόν· ἔφηλιν δὲ ἀποκαθαίρει καὶ ἀλφούς μετὰ θείου· μίγνυται δὲ ταῖς δυνάμεσι ταῖς σηπταῖς· καὶ τὰ φαγεδαινικὰ ἔλκη καὶ τὰ τεθριωμένα καταπλασθεῖσα, ἀνασκενάζουσα θεραπεύει· ὠνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ τὸ ποικίλον τῶν φύλων· εὐρίσκεται γὰρ ἡ λίαν γλῶρὰ τὰ τοιαῦτα, ἢ ὑπόλευκα, ἢ κυανοειδῆ, ἢ ξυθρὰ, παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφοράς.

Κεφ. ι'. (ιβ'.) [Περὶ Κροκοδείλιου⁶⁰.] Κροκοδείλιον, ὁμοίον ἐστι τῷ μέλανι χαμαιλέοντι· φύεται δὲ ἐν τόποις δρυμώδεσι, ῥίζαν ἔχον μακράν, [ἐλαφράν, ὑπόπλατυν,]⁶¹ δριμεῖαν, ὁσμὴν δὲ ὁμοίαν καρδάμω⁶². Ἰσχύει δὲ ἡ ῥίζα ζεσθεῖσα

59) Sic Asulan., Marcell. et rell., quibuscum Serap. congruit; κατατμηθείσης Ald.

60) Summam huius capitis e Crateva sumtam habet Anguillar. p. 141.

61) Nec in Oribas., nec in Crateva, nec in codd. C. N.

62) Sic Cratevas et codd. C. N.; ὁσμὴν δριμεῖαν ὁμοίως καρδ. vulgo.

aceto cocta ac inuncta lichenas absterget. Decoctum colutione dentium dolores mitigat. Sed et cum pari pipere et cera oblita radix dentium doloribus auxiliatur. Foven-
tur et ea dentes in aceto decocta et affusa. Si calida per stylum denti dolenti applicatur, eum comminuit. Maculas quoque depurgat a sole contractas et vitiligines cum sulfure: septicis medicamentis admiscetur, imposita denique phagedaenica ulcera et efferata sanat. Vocatur autem chamaeleon propter variegata folia. Nam pro locorum differentiis vel intense viridia, vel albicantia, vel cyanea, aut rubra reperiuntur.

Cap. X. (XII.) [De Crocodilio.] Crocodilium chamaeleoni nigro simile est. Nascitur in sylvis locis, radice longa [levi, aliquantum lata,] acri, odore nasturtii aemulo. Valet autem fervefacta radix et pota ad copio-

ἐν ὕδατι καὶ πινομένη⁶³ ἄγειν πολὺ αἷμα διὰ ῥωθώνων· δίδεται δὲ καὶ σπληνικοῖς ἐναργῶς ὠφελουσα⁶⁴.

Κεφ. ια'. (ιγ'.) [Περὶ Διψάκου.] Δίψακος [οἱ δὲ κροκοδείλιον, οἱ δὲ χαμαιλέον, οἱ δὲ ὀνοκάρδιον, οἱ δὲ Ἀφροδίτης λουτρόν, Ῥωμαῖοι λάβρουμ Βένερις, οἱ δὲ κάρδουμ Βένερις⁶⁵, Αἰγύπτιοι σεσενόρ, οἱ δὲ χεῖρ, οἱ δὲ μελῆτα, Δακοὶ σκιαρὴ⁶⁶] τῶν ἀκανθωδῶν ἐστὶ καὶ αὕτη. Καυλὸν δὲ ἔχει ὑψηλόν, ἀκανθώδη, καὶ φύλλα περιεληφότα τὸν καυλόν, ἐμφορῇ θριδάκι, δύο καθ' ἕκαστον γόνυ, προμήκη, ἀκανθώδη καὶ αὐτὰ⁶⁷, ὥσπερ τινὰς πομφόλυγας ἐπὶ μέσης τῆς ῥάχεως, ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν ἔχοντα ἀκανθώδεις, κοῖλα δὲ⁶⁸ περὶ τὸ γόνυ⁶⁹ τῶν φύλλων, ὥστε ὕδατα ἀπὸ τῶν δρόσων καὶ ὄμβρων φυλάττειν⁷⁰, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα εἵλκυσεν· ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ καθ' ἑκάστην ἀπόφυσιν κε-

63) πλυνομένη legit Matthiol.

64) Ex Ald. omnes repetunt: Καὶ τὸ σπέρμα αἰτῆς διουρητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, περιφερὲς ὅν καὶ διπλοῦν, ὡς ἀσπίς. Quae mani festo ex cap. 61. de Tordyllo inepte huc translata sunt. Nec Cratevas, nec Oribas., nec codd. C. N. habent.

65) Cod. C. addit: κόγχα βένερις, κίκερ ρούστικουμ, ἐπικίκιουμ, μουρράπανάλε, οἷτισκα.

66) Cod. C. addit: Ὁσθάνης χαρβάθε.

67) C. καὶ ἔξωθεν ἐπὶ μέσης τῆς ῥάχεως ἔχοντα ἀκανθώδη τὰ φύλλα, sed confusa reliqua. Ut nos, legerunt Oribas. et Serap.

68) Sic Ald.; κοιλίας Lacuna, κοιλίδας Asulan. et rell.

69) Sic Oribas. et cod. C.; περὶ τὰ δύο μέρη Ald. et sequi.

70) Sic Oribas., Ald. et cod. C.; συλλέγειν Asulan., Marcell. et rell.

sum sanguinem per nares eiiciendum. Datur et lienosis, quos evidenter adiuvat.

Cap. XI. (XIII.) [De Dipsaco.] Dipsacus [quem et crocodilium et chamaeleonem et onocardium et Veneris lavacrum, Romani labrum Veneris, aut carduum Veneris, Aegyptii seseneor, alii chir, aut meleta, Daci sciare vocant] est et e spinosarum genere. Caulem habet altum, aculeatum, folia caulem amplectentia, lactucae foliis similia, bina in singulis geniculis, praelonga, et ipsa aculeata, quae bullas quasdam in dorsi medio intus extusque spinosas habent et concavos sinus ad genicula foliorum, quibus aqua e rore et imbris servatur, unde et nomen traxit. At in cacumine caulis singulis ramis insident ca-

φαλή μία ἑοικυῖα ἐρίνω, ὑπομήκης, ἀκανθώδης· ξηρανθεῖσα δὲ λευκὴ φαίνεται· ἔχει δὲ σκωλήκια κατὰ μέσσην τὴν ἐντεριώνην διαιρεθεῖσα ἢ κεφαλὴ. Ἡ ῥίζα δὲ ταύτης σὺν οἴνω ἀφεψηθεῖσα καὶ κοπιῖσα, κηρωτῆς λαβοῦσα⁷¹ πᾶχος, τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥαγάδας καὶ σύριγγας ἐντιθεμένη θεραπεύει· ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὸ φάρμακον εἰς χαλκὴν πυξίδα· φασὶ δὲ καὶ μυρμηκίων⁷² αὐτὸ καὶ ἀκροχορδόνων ἱάμα⁷³ εἶναι· οἱ δὲ τῆς κεφαλῆς σκώληκες εἰς κυστίδα ἐνδεόμενοι καὶ περιεπτόμενοι τραχήλῳ ἢ βραχίονι, ἱστοροῦνται τεταρταῖκους⁷⁴ θεραπεύειν.

Κεφ. ιβ'. (ιδ'). [Περὶ Ἀκάνθας λευκῆς.] Ἀκανθα λευκὴ [οἱ δὲ ἀγριοκινάραν, οἱ δὲ δονακτίς, οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι σπίνα ἄλβα ἢ ῥήγια, οἱ δὲ κάρδους ῥαμπτάρια] φύεται ἐν ὄρεσι καὶ ὑλώδεσι τόποις, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι λευκῷ ἑμφερῇ, στενώτερα δὲ καὶ λευκότερα, ὑποδάσεά⁷⁵, ἀκανθώδη, καυλὸν ὑπὲρ δύο πήχεις, δακτύλου τοῦ

71) N. λαχοῖσα.

72) Sic Goupyl. et cod. C.; μυρμηκίας Ald., Asulan., Marcell., Cornar.

73) Sic Ald., Marcell., Asulan. et sequ.; θρέμμα cod. C., θερμὸν N., τρέμμα Sarac., e nescio quo Ald. citat, quod nusquam invenio.

74) τεταρταλούς C.

75) C. δασέα.

pitula singula, echino similia, oblonga et spinosa, quae quidem arefacta albida sunt, divisa vero in media medulla vermiculos habent. Huius radix vino decocta et tusa, donec cerati crassitiem adepta sit, sedis rimas fistulasque immissa sanat. Sed hoc medicamentum aenea pyxide reconditor. Aiunt et ipsum verrucis, quae formicae dicuntur, ac pensilibus remedio esse. Quin et ipsi vermiculi capitulorum folliculo illigati et collo brachiove appensi quartanas febres sanare feruntur.

Cap. XII. (XIV.) [De Spina alba.] Spina alba [alii cinaram sylvestrem, aut donacitem et erysisceptrum vocant, Romani spinam albam aut regiam, aut carduum ramptarium] nascitur in montibus et nemorosis locis. Folia habet chamaeleoni albo similia, angustiora tamen ac albidiora, subhirsuta, spinosa, caulem duos cubitos exce-

μεγάλου πάχος ἢ καὶ μείζονα⁷⁶, ὑπόλευκον, κενὸν ἐνδοθεν· ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ κεφαλὴ πρόσεστιν ἀκανθώδης, ἐχίνω θαλασσίῳ ἐμφερῆς, πλὴν ἐλάσσων καὶ ὑπομήκης· ἀνθὴ πορφυρεῖ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὡς κνίκος, στρογγυλώτερον δέ. Ταύτης ἡ ῥίζα πινομένη ποιεῖ πρὸς αἱμοπτοϊκοὺς, στομαχικοὺς, κοιλιακοὺς· οὐρά τε κινεῖ, καταπλάσσεται τε πρὸς οὐδήματα· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πρὸς ὀδονταλγίαν ποιεῖ διακλυζόμενον⁷⁷, τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ καὶ ἐρπετοθήκτοις· φασὶ δὲ, ὅτι περιάπτον ἐξ αὐτοῦ θηρία διώκει⁷⁸.

Κεφ. ιγ'. (ιέ.) [Περὶ Ἀκάνθης ἀραβικῆς.] Ἀκανθα ἀραβικὴ [οἱ δὲ ἀκανθὴν, Ῥωμαῖοι σπῖνα] ἔοικυῖα τὴν φύσιν εἶναι δοκεῖ τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, στύφουσα, καὶ πρὸς ῥοὺν γυναικεῖον καὶ πρὸς ἀναγωγὴν αἵματος καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥευματισμοὺς ἡ ῥίζα παραπλησίως εὐθετεῖ· φέεται δὲ ἐν τραχώδεσι τόποις⁷⁹.

76) Sic C.; ἢ καὶ μείζονος πάχος vulgo.

77) C. ἀρμόδιον εἰς διάκλυσμα.

78) Nec finem, nec παιδίοις reiici debere puto, quia utrumque habet Serap.

79) Ultimū hoc Ald., Marcell. et Asulan. nothis adiecerunt, cuius ratio non liquet.

dentem, magni digiti crassitie aut etiam maiorem, albidum, intus cavum. In eius summitate extat capitulum spinosum, echino marino simile, at minus et magis oblongum. Flores purpurei, in quibus semen cnici speciem prae se ferens, sed rotundius. Huius radix pota sanguinem reiicientibus, stomachicis coeliacisque confert, urinam ciet, ac oedematis imponitur. Eiusdem decoctum ad dolorem dentium collutione efficax est. At epotum semen infantibus convulsis et a serpente demorsis auxiliatur. Sed et venenata animalia pro amuleto gestatum abigere traditur.

Cap. XIII. (XV.) [De Spina arabica.] Spina arabica [aliis acanthis, Romanis spina dicta] natura spinae albae similis esse creditur. Siquidem astringit et ad fluxum muliebrem sanguinisque reiectionem ceterasque fluxiones radix simili modo valet. Crescit autem in asperis locis.

Κεφ. ιδ'. (ιζ'.) [Περὶ Σκολύμου.] Σκόλυμος [οἱ δὲ φέρουσα, οἱ δὲ πυράκανθα, Ῥωμαῖοι στούβουλουμ, Αἰγύπτιοι χνοῦς] φύλλα ἔχει χαμαιλέοντος καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθης λεγομένης, μελάντερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν ἀνίησι μακρὸν, περίπλεων φύλλων, ἐφ' οὗ κεφαλὴ ἀκανθώδης· ῥίζα δὲ ὑπεστὶ μέλαινα⁸⁰, παχεῖα, ἥς δύναιμι ποιεῖ πρὸς τοὺς ἔχοντας τὰς μασχάλας καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα δυσώδεις καταπλασσομένη⁸¹ καὶ ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη· ἄγει δὲ καὶ οὖρα πολλὰ καὶ δυσώδη· ἡ δὲ πῶα, ἀρτιφυῆς οὖσα, λαχνεύεται ἐκθῆ, ὥςπερ ἀσπάραγος.

Κεφ. ιε'. (ιζ'.) [Περὶ Ποτηρίου.] Ποτήριον, Ἰωνες δὲ νευράδα, οἱ δὲ φρύνιον, οἱ δὲ ἀκιδωτὸν καλοῦσι⁸², θάμνος ἐστὶ μέγας, κλώνας ἔχων μακροὺς, μαλακοὺς, ἱμαντώδεις, λεπτοὺς, ἐμφερεῖς τραγανάνθη· φύλλα μικρὰ⁸³, περιφερῆ, ὅλος δὲ ὁ θάμνος περικείται φλοιὸν λεπτὸν καὶ χνοῦν ἐριώδη⁸⁴· καὶ ἐστὶν ἀκανθώδης· ἄνθη μικρὰ, χλωρὰ⁸⁵, καρ-

80) Sic Oribas., Serap. et Ald.; ὑπόλευκα C. N.

81) Sarac. conicit καταπλασσομένη. Neutrum habent Galen. et Serap.

82) Cum haec Oribas. habeat, nothis ascribenda esse non videntur.

83) Ald. λεπτά.

84) Ald. φλοιὸν καὶ λεπτὸν καὶ πολὺν χνοῦν, Asul. περικ. λεπτὸν χνοῦν ἐριώδη.

85) Sic e Plin., Oribas. et natura ipsa; λευκὰ vulgo, quod de fructu potius valet.

Cap. XIV. (XVI.) [De Scolymo.] Scolymus [quem alii pherusa, alii pyracantha, Romani strobelum, Aegyptii chnus vocant] folia habet chamaeleonis et spinæ albae, sed nigriora et crassiora. Caulem edit longum, foliis obsitum, in quo capitulum est spinosum. Radix autem subest nigricans, crassa, quae vi pollet foetorem axillarum reliquique corporis emendandi, seu imposito, seu decocta in vino et bibita. Copiosam enim urinam foetidamque expellit. Herba vero recens, si elixetur, oleris vicem subit, asparagi modo.

Cap. XV. (XVII.) [De Poterio.] Poterium, quod Iones nevrada, alii phrynion aut acidoton vocant, est frutex grandis, ramis longis, mollibus, lori instar flexilibus, tenuibus, tragacanthæ speciem prae se ferentibus. Folia parva, subrotunda. Omnibus frutex cingitur cortice tenui (soluta) et tomento lanuginoso, estque spinosus. Flores

πὸν δὲ γενομένῳ εὐώδη καὶ δριμύν, ἄχρηστον· φύεται ἐν ἀμώδεσι⁸⁶ καὶ γεωλόφοις χωρίοις· ῥίζαι δὲ ὑπείσι πήχεων δύο ἢ τριῶν ἰσχυραὶ, νευρώδεις· αἵτινες πρὸς τῇ γῇ ἀποτμηθεῖσαι, ἀνιᾶσι δάκρυον κόμμει ὅμοιον· κοπεῖσαι δὲ καὶ ἐπιπλασθεῖσαι νέρων διακοπὰς καὶ τραύματα κολλῶσι· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πινόμενον, ταῖς περὶ νεύρα διαθέσειν ἀρμόζει.

Κεφ. ις'. (ιγ'.) [Περὶ Ἀκάνθιου.] Ἀκάνθιον ἐμφερὲς τὰ φύλλα ἔχει τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ ἀκανθώδεις ἔξοχας, καθ' ἃς ἀραχνοειδὴς ἐστὶ χνοῦς⁸⁷, ὃς συλλεγόμενος καὶ ὑφ' ἐν τιθέμενος⁸⁸ βαμβακοειδὴς γίνεται· ταύτης ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὀπισθοτονικοῖς βοηθεῖ πινόμενα.

Κεφ. ις'. (ιδ'.) [Περὶ Ἀκάνθης.] Ἀκανθα, ἡ ἐρπᾶκανθα⁸⁹, οἱ δὲ μελάμφυλλον, οἱ δὲ παιδέρωτα, [οἱ δὲ ἀκανθῆς τόπια⁹⁰, οἱ δὲ μαμολάρια, οἱ δὲ κραίπουλα] φύεται ἐν παραδείσοις καὶ ἐν πετρώδεσι καὶ ἐν παρύγχοις χωρίοις· ἔχει

86) Sic Oribas., cod. C. et Lacuna, unde a Sarac., Ald., Asul. et rell. ἐλώδεσι.

87) καθ' — χνοῦς deest in vulg. exempl. E Plinio tamen et Oribasio lacunam hano et Matthiolus et Goupylus codicum fide explerunt.

88) Vulgo οὔ — συλλεγομένου.

89) C. ἐρβάκανθα.

90) Sio C.; ἀκανθηστόπια Ald. et rell.

sunt parvi, herbacei: semen vero gustu odoratum et acre, sed nullius usus. Nascitur in sabulosis locis ac collibus. Radices subsunt bi-vel tricubitales, firmae ac nervosae, quae prope terram recisae lacrimam fundunt gummi similem. Tusae autem ac illitae praecisos nervos vulneraque glutinant. Decoctum radices epotum vitiis nervorum prodest.

Cap. XVI. (XVIII.) [De Acanthio.] Acanthium folia habet spinæ albae similia, ad apicem vero eminentias spinosas, araneoso tomento obductas, quod collectum et coadunatum bombycinum fit. Huius radix et folia potu opisthotono laborantibus opitulatur.

Cap. XVII. (XIX.) [De Acantho.] Acanthus, seu herpacantha, vel melamphyllon aut paederos, [aliis acanthis topia, aut mamolaria et craepula dicta] nascitur in hortis, rupestribus et humidis locis. Habet autem folia

δὲ πλατύτερα φύλλα πολλὰ καὶ μακρότερα θρίδακος, ἔσχι-
σμένα ὡς τὰ τοῦ εὐζώμου, ὑπομέλανα, λιπαρά, λεῖα· καν-
λὸν λεῖον, δίπηχυν, πάχος δακτύλου, ἐκ διαστημάτων πρὸς
τῇ κορυφῇ περικλιημένον φυλλαρίοις τισὶν, οἷονεὶ κυττα-
ρίοις⁹¹ ὑπομήκεσιν, ἀκανθώδεσιν⁹², ἐξ ὧν τὸ ἄνθος προῖε-
ται λευκόν· σπέρμα ὑπόμηκες, μήλινον⁹³. Θυρσοειδὴς δὲ ἡ
κεφαλὴ· ῥίζαι δὲ ὑπεῖσι γλισχραὶ, μυζώδεις, ἔμπυρροι, μα-
κραί· αἵτινες πυρκαυστοῖς καὶ στρέμμασιν ἀρμόζουσι κατα-
πλασσόμεναι· πινόμεναι δὲ οὖρα ἄγουσι καὶ κοιλίαν ἰστιάσι·
φθισικοῖς δὲ καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασιν εὐθετοῦσιν. (Κεφ. κ'.)
Γίνεται δὲ καὶ ἀγρία ἄκανθα, [ἣν Ῥωμαῖοι σπῖνα ἀγρέστις]
ὁμοία σχολύμφω, ἀκανθώδης, βραχυτέρα τῆς ἐν παραδείσῳ καὶ
ἡμέρου· δύναται δὲ καὶ ταύτης ῥίζα, ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς.

Κεφ. ιη'. (κα'.) [Περὶ Ἀνωνίδος.] Ἀωνίς, οἱ δὲ ὀνω-
νίδα⁹⁴ καλοῦσι· κλωῆνες σπιθαμαῖοι καὶ μείζονες, θαμνοει-
δεῖς, πολυγόνατοι, μασχάλας ἔχοντες πολλὰς, κεφάλια περι-

91) κυτταρίοις vulgo.

92) Sic Goupyl. solus; ὑακινθώδεσιν codd., Oribas., Ald., quod, cum naturae contrarium sit, tolerandum non est.

93) Sic Oribas., Ald.; λεῖον cod. C.

94) Ald. ὠνόνιδα, Asul. et Marc. ὠνονίδαν.

multo latiora longioraque, quam lactucae, incisa velut eru-
cae, nigricantia, nitida, glabra, caulem laevem, bicubi-
talem, digiti crassitie, prope verticem ex intervallis cir-
cumdatum foliolis quibusdam, velut alveolis oblongis, spi-
nosis, e quibus flos prodit albus. Semen oblongum, lu-
teum. Caput thyrsi specie. Radices subiacent viscosae,
mucosae, rufae, ac longae, quae quidem ambustis ac
contortis ad cataplasma idoneae sunt: potae vero urinam
cient, alvumque cohibent. Phthisicis quoque, ruptis et
convulsis subveniunt. (Cap. XX.) Est et sylvestris acan-
thus, [quem Romani spinam agrestem vocant] scolymo si-
milis, spinosus, brevior hortensi et sativo. Valet autem
et huius radix ad ea, ab quae et superior.

Cap. XVIII. (XXI.) [De Anonide.] Anonis, alii
ononida vocant: ramos habet spithamaeos aut maiores, fru-
ticosos, geniculatos, multis axillarum cavis praeditos, item-

φερῇ, φυλλάρια μικρὰ, λεπτὰ, πρὸς τὰ τοῦ πηγάνου ἢ λωτοῦ τοῦ ἐν χορτοκοπέοις, ὑποδασέα, (ἀνθη) οὐκ ἀγδὲς ὄζοντα, (λόβια) ὥσπερ φακοῦ⁹⁵. ἀλμύεται δὲ πρὸ τοῦ ἀκανθοφυῆσαι, καὶ ἔστιν ἡδίστη· ἔχουσι δὲ οἱ κλάδοι ἀκάνθας ὀξείας, σκολοποειδεῖς, στερεάς· ῥίζαν δὲ λευκὴν, θερμαντικὴν, λεπυντικὴν, ἣς ὁ φλοιὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ οὔρα ἄγει καὶ λίθους θρύπτει, ἐσχάρας περιζῶνται· ἀφεψηθεῖσα δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ διακλυζομένη πόνον ὀδόντων πρᾶννει· [τὸ δὲ ταύτης ἀφέψημα πινόμενον αἱμορροΐδας θεραπεύειν πεπίστευται]⁹⁶.

Κεφ. ιθ'. (ιβ'). [Περὶ Λευκακάνθης.] Λευκακάνθα [οἱ δὲ πολυγόνατον, οἱ δὲ φύλλον, οἱ δὲ ἰσχιάδα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι γνιακάρδους, Θοῦσκοι σπίνα ἄλβα·] ταύτης ἡ ῥίζα ὅμοια κυπέρῳ, πικρὰ, ἰσχυρά⁹⁷. ἤτις μασσηθεῖσα ὀδονταλγίας παραμυθεῖται⁹⁸. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς σὺν οἴνῳ

95) Audentior forte iusto videbor, qui textum magnopere confusum sic redintegrare studeam. Aldinae textus hic est: φυλλ. μικρὰ λεπτὰ, ὥσπερ φακοῦ, πρὸς τὰ — ὑποδασέα, εὐώδη, οὐκ ἀγδ. ὄζ. In Oribas. omittitur ὥσπερ φακοῦ. In codd. Vindob. desunt οὐκ ἀγδ. ὄζ.

96) Uncinis inclusa Ald. habet, spuria esse existimant Margell. et rell.

97) Matthiol. legebat ἰσχυρῶς.

98) C. πρᾶννει.

que capitulis rotundis; foliolis vero parvis, tenuibus, quae ad rutae aut loti pratensis (folia accedunt), subhirsuta; (flores) non male olentes, (legumina) sicut lenticulae. Muria conditur, antequam spinas producat, estque (cibis) gratissima. Habent autem rami spinas acutas, spiculorum instar solidas. Radix est candida: haec calefacit et extenuat. Eius cortex ex vino potus urinam ciet, et calculos comminuit, et ulcerum crustas emarginat. Radix decocta in posca dentium dolorem collutu mitigat. [Decoctum quoque potum haemorrhoidibus mederi creditur.]

Cap. XIX. (XXII.) [De Leucacantha.] Leucacantha [quam alii polygonaton, alii phyllon aut ischiada, Romani gniacardum, Etrusci spinam albam appellant] radice est cyperi, amara et valida, quae mansa dentium dolores eblanditur. Decoctum eius cyathis tribus ex vino

κνύθων τριῶν ποθὲν, βοηθεῖ πλευριτικοῖς χρονίοις καὶ ἰσχια-
δικοῖς, ῥήγμασι, σπωμένοις· καὶ τὸ χυλῶδες⁹⁹ δὲ τῆς ῥίζης
τὰ αὐτὰ ποιεῖ πινόμενον.

Κεφ. κ'. (κγ'.) [Περὶ Τραγακάνθης.] Τραγάκανθα
ρίζα ἐστὶ πλατεῖα καὶ ξυλῶδης, φαινομένη δὲ καὶ ὑπὲρ γῆς·
ἀφ' ἧς κλάδοι ταπεινοί, ἰσχυροί, χεόμενοι δὲ ἐπιπολύ· καὶ
ἐπ' αὐτῶν φυλλάρια πολλὰ, λεπτά, μεταξὺ¹⁰⁰ ἀκάνθας
ἔχοντα ἐγκρυστομένας τοῖς φύλλοις, λευκὰς, ἰσχυράς, ὀρθάς·
ἐστὶ δὲ ἡ τραγάκανθα δάκρυον τῆς ῥίζης ἀποτμηθείσης ἐπι-
συνιστάμενον· ἧς διαφέρει ἡ διαυγὴς καὶ λεία καὶ ἰσχνὴ καὶ
καθαρὰ καὶ ὑπόγλυκυσ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν κόμει παρ-
εμπλαστικήν. Χρῆσις δ' αὐτῆς εἰς τὰ ὀφθαλμικά, καὶ πρὸς βήχας
καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας καὶ φωνῆς ἀποκοπὰς
καὶ ἐπισταγμούς, ἐν ἐκλεικτῷ σὺν μέλιτι· ἀποχυλίζεται τε
ὑποτεθεῖσα τῇ γλώσση, καὶ πίνεται δὲ ἀποβραχεῖσα ἐν γλυ-
κεῖ < α' πλήθος, πρὸς νεφρῶν ὀδύνην καὶ κύστεως δῆξιν,
μιγέντος αὐτῇ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου,
ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὀλίγης.

99) Sarac. mutavit in χύλισμα.

100) Vulgo μεταξὺ ante λεπτά positum.

potum, veteri laterum coxendicisque dolore vexatis, ruptis
etiam et convulsis auxiliatur. Sed et succus radicis epo-
tus eosdem praebet effectus.

Cap. XX. (XXIII.) [De Tragacantha.] Tragacan-
thae radix est lata et lignosa, ac supra terram etiam emi-
net, a qua surculi humiles, robusti, latissime fusi, et in
ipsis foliola numerosa, tenuia, inter quae spinae, a foliis
occultae, candidae, firmae et rectae prodeunt. Est et tra-
gacantha lacrima, quae super resecta radice concrescit:
praestat autem pellucida, laevis, gracilis, pura ac subdul-
cis. Vim habet aequae ac gummi cutem obducendi. Utun-
tur ea praeprimis ad oculorum medicamenta, itemque ad
tusses, fistulae spiritalis aspredines, ad vocem interceptam
et ad stillicidia sanguinis e naribus, cum melle in delin-
ctu. Sed et linguae subdita liquescere sinitur. Bibitur
quoque drachmae pondere in passo macerata contra re-
num dolorem et vesicae rosionem, mixto cornu cervi usto
ac eloto, aut scissi aluminis momento.

Κεφ. κα'. (κδ'.) [Περὶ Ἑρύγγιου.] Ἑρύγγιον [οἱ δὲ ἑρύγγην¹, οἱ δὲ ἐρυνηρίς, οἱ δὲ κάρυον, οἱ δὲ γοργίνιον, οἱ δὲ ἔρμιον, οἱ δὲ ὀρίγανον χλούνιον, οἱ δὲ μυράκανθον, οἱ δὲ μῶλυ, Αἰγύπτιοι κρόβυσος, προφήται σίσερτος², Ῥωμαῖοι καπίτουλουμ κάρδους³, οἱ δὲ καρτεραί⁴, Λακοὶ σικουπνοῖς, Ἰσπανοὶ κιοτουκαπετά⁵, Ἀφροὶ χερδάν, ὀρείαν γλόην, οἱ δὲ χιδά] τῶν ἀκανθωδῶν ἐστίν· ἥς ἐν ἀρχῇ τὰ φύλλα λαχανεύεται εἰς ἀλμαῖας συντιθέμενα· ἐστὶ δὲ πλατέα, τραχέα τοῖς πέριξ, ἀρωματίζοντα τῇ γεύσει· αὐξανόμενα δὲ ἀκανθοῦνται κατὰ πλείονας ἑξοχὰς καυλῶν· ἐφ' ὧν κατὰ τὰ ἄκρα κεφάλια ἐστὶ σφαιροειδῆ, ἀκάνθας περικείμενα κύκλω, ὥσπερ ἀστὴρ, ὀξύτατας, σκληράς· ὧν τὸ χροῶμα χλωρόν, ἢ ὠχρόν, ἢ λευκόν, ἐνίοτε δὲ καὶ κυανοῦν εὐρίσκεται· ῥίζα δὲ ἐπιμήκης, πλατεῖα, μέλαινα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἔνδοθεν λευκὴ, δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος, καὶ αὐτὴ εὐώδης καὶ ἀρωματίζουσα· φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ τραχέσι τόποις.

1) C. interponit ὀρύγγιον.

2) C. interponit τραπλίζων.

3) Sic C.; μάρδους Ald. et rell.

4) C. et N. addunt μοῦσαι ἐπικαρδίους ἱρουνδίνια κάρδους, κάρδους ἄλβους.

5) C. addit: σκοῖαρ, λεβέννατα.

Cap. XXI. (XXIV.) [*De Eryngio.*] Eryngium [aliis erynge, eryneris aut caryon et gorginion et hermion, origanon chlunion etiam et myracanthon, moly denique, Aegyptiis crobysos, prophetis sisertos, Romanis capitulum cardui, aliis carterae, Dacis sicupnoix, Hispanis ciotucapeta, Afris cherdan (herbam montanam) aut chida dictum] est e spinosis. Folia quidem protinus germinantia muria condita in cibos oleris vice recipiuntur. Laxa autem sunt et extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed ubi augescunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur: in apice caulium capitula sunt globosa, quae circumcirca stellatim ambeunt spinae acutissimae, duraeque. Capitulorum color viridis vel pallidus aut albidus, interdum et coerulescens invenitur. Radix longa est et lata, superficie nigra, intus alba, pollicis crassitie, quao et ipsa odorata est et aromatis aliquid spirat. Nascitur autem in campestribus et asperis locis. Vim habet cale-

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν· πινομένη ἄγει καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει· ἥπατικοῖς δὲ καὶ θηριοδῆκτοις καὶ θανάσιμον εἰληφόσιν⁶ ἀρμόζει σὺν οἴνῳ· πίνεται δὲ τὰ πλεῖστα⁷ σὺν σταφυλίνου σπέρματι, < αὐτὸ πλῆθος· ἱστορεῖται δὲ, ὅτι περιεπτομένη καὶ καταπλασσομένη φύματα διαφορεῖ· ῥίζα δὲ αὐτῆς πινομένη μετὰ ὑδρομέλιτος ὀπισθοτονικοὺς ἰᾶται καὶ ἐπιληπτικούς.

Κε φ. κβ. (κέ.) [Περὶ Ἀλόης.] Ἀλόη [οἱ δὲ ἀμφίβιον, οἱ δὲ ἡρύγγιον, οἱ δὲ ἔρμινον, οἱ δὲ τραγόκερος, Ῥωμαῖοι ἀλόαμ, παρὰ βαρβάρους ἀλοέ]· φύλλον ἔχει σκίλλη παραπλήσιον, παχὺ, λιπαρὸν, ὑπόπλουτον ἐν τῷ περιφερεῖ⁸, εἰς τοῦπίσω κλώμενον· παρ' ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη ἔχει τὰ φύλλα ἐκ πλαγίων ἀκάνθια⁹ ἀραιῶς ἐξέχοντα, κολοβά· καυλὸν δὲ ἀνίσχιν ἀνθερικῶ ὅμοιον, ἄνθος δὲ λευκόν· καὶ καρπὸν ἀσφοδέλῳ ἑοικότα· βαρύνσμος δὲ ὅλη καὶ ἀπογεομένη πικροτάτη· ἔστι δὲ μονόρριζος, ὥσπερ πάσσαλον ἔχουσα τὴν ῥίζαν· γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πλείστη¹⁰, ἐξ ἧς

6) C. θανάσιμοις.

7) In Serap. et C. σὺν οἴνῳ omittitur.

8) Sic Oribas., Serap. et cod. C.; περιφερὲς Ald. et rell.

9) Sic Oribas., Serap. et cod. C.; ἀκανθώδη Ald. et rell.

10) Ald. et rell. addunt λιπαρά, quod redundat, nec in Oribas., Serap. aut codd. Vindob. reperitur.

facientem: pota menses urinasque pellit ac tormina inflationesque solvit. Hepaticis quoque, venenatorum morsibus et iis, qui venenum hauserunt, cum vino succurrit. Bibitur vero ut plurimum cum dauci semine drachmae pondere. Traditur insuper, amuleti instar alligata aut illita, tubercula discutere. Radix denique cum hydromelite bibita opisthotonicis medetur et comitialibus.

Cap. XXII. (XXV.) [De Aloë.] Aloë [quam alii amphibion, eryngion alii aut herminon, alii denique tragoceros vocant] folium habet scillae simile, crassum, pingue, tereti-latiusculum, retrorsum pandum. Utrunque habent folia ex obliquo spinulas raris intervallis prominentes, abbreviatis. Caulē emittit antherico similem, florem album, fructumque asphodeli acmulum. Est autem tota graveolens et gustu amarissima. Unica radice, ceu palo in terram demisso, nititur. Plurima nascitur in

καὶ τὸ ὄπισμα κομίζεται· φύεται δὲ καὶ ἐν Ἀραβίᾳ¹¹ καὶ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τισι παραθαλασσίοις τόποις καὶ νήσοις, ὡς ἐν Ἄνδρῳ, οὐκ εὐχρηστος εἰς ὀπισμὸν, πρὸς δὲ κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδειος, λεία¹² καταπλασσομένη. Διττὸν δέ ἐστι τὸ εἶδος τοῦ χυλίσματος· τὸ μέντοι ψαμμῶδες, ὅπερ ὑποστάθμη τῆς καθαρωτέρας¹³ ἔοικεν εἶναι· τὸ δὲ ἥπατιζον· ἐκλέγου δὲ τὴν καθαρὰν καὶ ἄδολον, λιπαρὰν καὶ ἄλιθον¹⁴, στίλβουσαν, ὑπόξανθον¹⁵, εὐθρυπτον, ἥπατιζουσαν, ῥαδίως ὑγραينوμένην, ἐπιτεταμένην τῇ πικρίᾳ· τὴν μέντοι μέλαιναν καὶ δυσκάτακτον ἀπεκλέγου. Δολίζουσι δὲ αὐτὴν κόμμει, ὅπερ ἐλέγχεται γεύσει καὶ πικρίᾳ καὶ ὁσμῇς ἐπιτάσει, καὶ τῷ μὴ διαλύεσθαι μέχρις ἐλαχίστου ψήγματος¹⁶ θλιβόμενον¹⁷ ὑπὸ τῶν δακτύλων· ἔνιοι δὲ καὶ ἀκακίαν μίσγουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, [ὕκνωτικὴν,]¹⁸ ξηραντικὴν, πυκνωτικὴν τῶν σωματίων, κοιλίας τε λυτικὴν, καὶ στομάχου ἀποκαθαρι-

11) Hoc deest in Oribas. et cod. C., sed habet Serap.

12) C. λείαν.

13) Sic Oribas. et cod. C.; καθαρωτάτης Ald. et rell.

14) Sic legendum ex Oribas., Serap. et cod. C.; τὴν καθαρὰν καὶ ἄδολον Ald. et rell.

15) C. ὑπόξαντον.

16) C. ἐψήματος.

17) Sic C.; θλιβομένη Ald. et rell.

18) Hoc non habet cod. C., est tamen in Serap.

India, unde et succus concretus asportatur. Crescit et in Arabia et Asia, ac maritimis quibusdam locis insulisque, velut in Andro, non satis idonea ad succum eliciendum, sed ad glutinanda vulnera, si trita illinatur, utilis. Duplex est succi genus, alterum arenosum, quod purioris videtur sedimentum esse, alterum hepatico colore. Ut puram et genuinam eligito pinguem et calculorum expertem, lucidam, fervidam, friabilem, hepatici coloris, facile humectam et admodum amaram. Nigram vero fractuque contumacem reprobato. Adulterant eam gummi, quod gustu, amarore et odoris vehementia deprehenditur, eoque indicio, quod attrita digitis non ad minima usque ramenta resolvatur. Neque desunt, qui acaciam immisceant. Vim habet astringendi, [somnum conciliandi], exsiccandi, corpora densandi, alvum solvendi, stomachum repurgandi,

κῆν, κοχλιαρίων β' πλήθος, μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἢ γαλακτώδους πινομένη· αἵματός τε ἀναγωγὰς ἐπέχει, καὶ ἵκτερον ἀποκαθαίρει μεθ' ὕδατος τριωβόλου ἢ < α' ὀλκῆς ἐν ποτῶ, καὶ μετὰ ῥητίνης δὲ καταπινομένη, ἢ ὕδατος ἢ μέλιτος ἐκ τοῦ ἀναληφθεῖσα, κοιλίαν λύει· δραχμῶν δὲ τριῶν πλήθος τελείως καθαίρει, μὴ γὰρ δὲ τοῖς ἄλλοις καθαριστικοῖς, ἥσπον αὐτὰ κακοστόμαχα ποιῶ· ξηρὸν δὲ ἐπιπασθὲν¹⁹ τραύματα κολλᾷ καὶ ἐπουλοῦ ἔλκη καὶ καταστέλλει· αἰδοῖα δὲ ἐλκωθέντα²⁰ ἰδίως θεραπεύει, καὶ ἐπαγῶγια παίδων ῥηχθέντα παρακολλᾷ· θεραπεύει δὲ καὶ κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας κίρναμένη σὺν γλυκεῖ οἶνῳ· αἰμορροαγίας τε ἴσῃσι τὰς ἐξ αἰμορροϊδῶν, καὶ πτερύγια ἀπουλοῖ, αἶρει τὰ πेलιώματα καὶ τὰ ὑπώπια σὺν μέλιτι· ψωροσθαλμίας τε καὶ κανθῶν²¹ κνησμους παρηγορεῖ· καὶ κεφαλαλγίαν μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, μετώπῳ καὶ κροτάφοις ἐπιχριομένη· ἐπέχει καὶ ῥεούσας τρίχας σὺν οἶνῳ· καὶ πρὸς παρίσθμια δὲ καὶ οὖλα, καὶ

19) Sic legit Serap.: „pulverizatur super vulnera“ coniecit Sarac.; ἐπιπλάσθην Ald. et tell., καταπλάσθην cod. C.

20) Sic cod. C.; εἰλκωμένα Ald. et tell.

21) Sic Serap. et cod. C.; ἀκανθῶν vulgo.

si binûm cochlearium mensura ex aqua frigida aut lactis instar tepida bibatur. Sanguinis insuper reiectiones sistit, et morbum regium purgando curat, ex aqua tribus obolis aut drachmae pondere in potu. Cum resina vero devorata, aut aqua vel melle cocto excepta, alvum solvit; ternûm autem drachmarum pondere perfecte purgat. Sed et aliis purgantibus medicamentis admixta efficit, ut minus stomachum offendant. Sicca inspersa vulnera glutinat, ulcera ad cicatricem perducit et cohibet. Eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur, et disrupta puerorum praeputia agglutinat. Quin et condylomata rimasque sedis dulci vino mixta sanat. Sanguinis ex haemorrhoidibus eruptiones sistit, pterygia ad cicatricem ducit, livida et sub oculis sugillata ex melle tollit. Scabras quoque lippitudines et pruritus in oculorum angulis tollit. Dolorem capitis sedat, ex aceto et rosaceo fronti temporibusque illita. Et fluentem capillum continet cum vino, itidemque tonsillarum, gingivarum, ceterarumque oris par-

πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι ἁρμόζει σὺν μέλιτι καὶ οἶνω²². φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπὶ καθαροῦ καὶ διαπύρου ὀστράκου, μεταβαλλόμενον μύστρῳ, μέχρις ἂν ὁμαλῶς πυρωθῇ· πλύνεται δὲ, χωριζομένου τοῦ ψαμμώδους ὡς ἀχρήστου, λαμβανομένου δὲ τοῦ λιπαρωτάτου καὶ λείου.

Κεφ. κγ'. (κς'.) [Περὶ Ἀψινθίου.] Ἀψινθιον, βαθύ-πικρον [Αἰγύπτιοι σόμι, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιον μ ρούστικον μ] γνώριμος ἢ πόα· ἔστι δὲ αὐτῆς βελτίων τὸ ἐν Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ἐν ὄρει τῷ καλουμένῳ Ταύρῳ γεννώμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικὴν, πεπτικὴν καὶ ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐνθρεϊκῶτων στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χολωδῶν· ἔστι δὲ καὶ οὖρητικὸν καὶ ἀκραιπάλον προπινόμενον· καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ ἁρμόζει καὶ κοιλίας καὶ στομάχου ἀλγήματα πινόμενον μετὰ σεσέλειως ἢ νάρδου κελτικῆς, καὶ ἀνορεξίας καὶ ἱκτερικῶν θεραπεύει τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ ἢ τὸ ἀφέψημα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανομένου εἰς πλῆθος κυάθων τριῶν· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενόν τε καὶ προστιθέμενον

22) Genuina haec esse, quanquam codd. Vindob. non habeant, patet ex Oribas., ubi, quae sequuntur, et e Serap., ubi omnia inde a ψωροφθαλμ.

tium vitiis cum melle vinoque proficit. Torretur ad oculorum medicamenta in munda candenteque testa, ligulaque subinde versatur, donec aequaliter tosta fuerit. Lavanda vero est aloë, ut id, quod arenosum subsidit, tanquam inutile secernatur, pinguisimum aut laeve recipiatur.

Cap. XXIII. (XXVI.) [De Absinthio.] Absinthium amarissimum [quod Aegyptii somi, rusticum absinthium Romani vocant] herba est vulgo cognita. Praestantius in eo genere, quod in Ponto et Cappadocia in monte Tauro appellato nascitur. Vim habet calefacientem, astringentem, concoctioni faventem biliosaque detrahentem, quae stomacho alvoque inhaerescunt. Urinam etiam ciet, et crapulam in potu praesumptum arcet. Valet et adversus inflationes itemque ad discutiendos ventris stomachique dolores, cum seseli aut nardo celtica potum. Appetentiae defectum et morbum regium sanat infusum aut decoctum, quotidie ternis cyathis haustum. Sed et menses

μετὰ μέλιτος. Πρὸς τε τοὺς ἀπὸ μυκήτων πνιγμοὺς ἀρμόζει, σὺν ὅξει πινόμενον· σὺν οἴνῳ δὲ, πρὸς ἱξίαν καὶ κώνειον καὶ μυγαλῆς δῆγματα καὶ δράκοντα θαλάσσιον· συναγχιοῖς τε διάχρισμα σὺν μέλιτι καὶ νίτρον, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν ὕδατι· πρὸς δὲ ὑπόπια σὺν μέλιτι· καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας καὶ πρὸς ἰχωρῶσοῦντα²³ ὡτα ὁμοίως· καὶ ὁ ὑπαιμισμὸς δι' αὐτοῦ τοῦ ἀφεψήματος πρὸς ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν· ἀφεψόμενον τε σὺν γλυκεῖ, κατάπλασμα ὀφθαλμῶν περιοδυνώντων ἐστί· καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ὑποχόνδρια καὶ ἥπαρ καὶ στόμαχον ἐπαλγῇ καὶ χρονίως πάσχοντα, συνεκλειαινόμενον²⁴ κηρωτῇ κυπρίνῃ, πρὸς δὲ στόμαχον, ῥοδίνῃ· ἀρμόζει καὶ ὑδρωπικοῖς καὶ σπληνικοῖς, μιγνύων αὐτῷ σύκων καὶ νίτρον καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ οἶνος ὁ λεγόμενος ἀψινθίτης, μάλιστα περὶ τὴν Προποντίδα καὶ Θράκην, ᾧ πρὸς τὰ προειρημένα χρῶνται ἐν ἀπυρεξίᾳ· καὶ ἄλλως δὲ προπίνουσιν ἐξ αὐτοῦ θέρους, ὑγείας ποιητικὸν εἶναι νομίζοντες· δοκεῖ δὲ καὶ πε-

23) Ald. ἰχωροῦντα, sicut in chir. vet. p. 114.

24) C. συγκλυζόμενον.

trahit cum melle vel bibitum vel appositum. Contra strangulationes e fungorum esu convenienter ex aceto bibitur. E vino autem ixiæ et cicutæ venenis araneique muris morsibus et draconi marino adversatur. Anginæ eo cum melle nitroque perunguntur, ut epinyctides ex aqua. Ad sugillata oculorum et visus hebetudinem ex melle illinitur, similiterque auribus sanie profundentibus. Quin et aurium dentiumque dolores vapores e decocto compescunt. Decoctum una cum passo oculis vehementer dolentibus adhibetur. Imponitur et hypochondriis iecorique et stomacho diuturno dolore vexatis, illis cum cerato cyprino, stomacho autem cum rosaceo. Admixtis ficibus, nitro et loliacea farina, hydropicis apta est et lienosis. Paratur et ex eo vinum, quod absinthinum vocatur, praesertim in Propontide et Thracia, quo ad antedicta utuntur, si febris abest. Adde, quod de ipso aestate propinant, bonam valetudinem praestare rati. Creditur et

οιπαττόμενον²⁵ εἰς τὰς κιβωτοὺς ἄβρωτα τηρεῖν τὰ ἱμάτια, ἀλειφόμενόν τε μετὰ ἐλαίου κώνωπας κωλύειν ἄπτεσθαι τοῦ σώματος. Τὸ δὲ μέλαν, ᾧ γράφομεν, τῷ ἀποβρέγματι αὐτοῦ βραχὲν²⁶, ἄβρωτα μυσὶ τηρεῖ τὰ γράμματα²⁷. ἔοικε δὲ τὸ τοῦ ἀψινθίου χύλισμα²⁸ ἔργα ποιεῖν τὰ αὐτά· πλὴν εἰς τὰς πόσεις οὐ δοκιμάζομεν αὐτὸ, κακοστόμαχον καὶ κεφαλαλγὲς ὄν· τὸ δὲ χύλισμα ἀμόργη ἐψηθείση καὶ μιννυμένη δολοῦσί τινες.

Κεφ. κδ'. (κζ'.) [Περὶ Ἀψινθίου θαλασσίου.] Ἀψινθιον θαλάσσιον, τινὲς δὲ καὶ σέριφον²⁹ καλοῦσι, ὅπερ πλεῖστον ἐν τῷ περὶ³⁰ Καππαδοκίαν Ταύρω ὄρει γεννᾶται καὶ ἐν Ταφσίρει τῆς Αἰγύπτου, ᾧ ἀντὶ θαλλοῦ οἱ Ἰσαιοὶ³¹ χρῶνται· ἔστι δὲ ἡ πόα λεπτόκαρπος, ἔοικυῖα ἄβρο-

25) E Serap. bene coniecit Sarac.; περιπλαττόμενον vulgo, περιπλεζόμενον codd. C.

26) Sic Goupyl. e vet. cod.; γραφὲν vulgo.

27) Lacuna legit βιβλία.

28) Sic Sarac. emend.; τὸ τοῦ χύλισματος vulgo.

29) Sic Galen., Oribas. et Ald.; σερύφιον Cornar. et seq. Καλοῦσι δὲ τινες καὶ σέριφον ἀψίνθιον θαλάσσιον Ald. et codd. C. N., οἱ δὲ καὶ σανδόνικον C., σανδόνικην Ald. Ῥωμαῖοι σανδόνικου. Hac ad tertium genus pertinent.

30) C. κατὰ. Hunc vero locum natalem mediterraneum ad praecedens caput pertinere credidit Saracen., quia maritima planta in Tauro monte crescere nequeat. Sed vel commutavit D. Artemisiam maritimam cum sinillimis A. orientali W. et austriaca Jacqu., vel ipsa maritima ad lacus salsos in Tauro pariter provenit ac in mediâ Germania. Namque et Plin. et Oribas. hunc locum habent.

31) Ald., Asul., Cornar., Marcell. Ἰσαιοί.

vestiariis arcis inspersum absinthium, vestes a tinearum iniuria vindicare, itemque ex oleo perunctum, culices abigere, ne corpus tangant. Ceterum atramentum librarium infuso eius maceratum libros a murium rosione tuetur. Existimatur et expressi succus eisdem praestare effectus. Attamen potionibus improbatur, quod ventriculo sit inimicus doloresque capitis producat. Succum amurcae decoctae permixtione adulterant.

Cap. XXIV. (XXVII.) *De Absinthio marino.*] Absinthium marinum, quod nonnulli et seriphon vocant, copiosissimum in Tauro monte per Cappadociam gignitur et in Taphosiri Aegypti, quo Isiaci loco rami oleae utuntur. Est autem herba gracilibus ramulis, abrotano parvo

τόνω' μικρῶ, περιπληθῆς³² σπερματίων, ὑπόπικρος, κακοστόμαχος, βαρύσμος, στύφουσα μετὰ ποσῆς θερμοσίας· ἢ τις ἐψηθεῖσα καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ὀρύζης, καὶ ληφθεῖσα μετὰ μέλιτος, ἀσκαρίδας καὶ ἐλμινθας στρογγύλας κτείνει, ὑπεξάγουσα κούφως³³. δύναται δὲ σὺν ἑψήματι³⁴ ἢ φακῇ καθεψηθεῖσα τὰ αὐτὰ ποιεῖν· λιπαίνεται³⁵ δὲ μάλιστα τὰ πρόβατα νεμόμενα ἐν Καππαδοκίᾳ³⁶.

Κεφ. κέ. (κῆ.) [Περὶ Ἀψινθίου Σαντονίου.] Ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος ἀψινθίου, γεννώμενον ἐν τῇ κατὰ³⁷ τὰς Ἀλπεῖς Γαλατίας πλεῖστον, ὃ ἐπιχωρίως Σαντόνιον³⁸, ἐπωνύμως τῇ γεννώσει αὐτὸ Σαντονίδι³⁹ χώρα· ἔοικὸς ἀψινθίῳ, οὐ μὴν οὕτω γε ἔνσπερμον, ὑπόπικρον δὲ, καὶ δυνάμενον τὰ αὐτὰ τῷ σερίφῳ.

Κεφ. κς. (κθ.) [Περὶ Ἀβροτόνου.] Ἀβρότονον [οἱ

32) C. περιπλήρης.

33) Sic optime C.; ὑπάγουσα κοιλίαν κούφως Ald. et rel.

34) C. ἐσψήματι.

35) C. παραινεῖ.

36) Ultimū ἐν Καπ. deest in editt., sed habet Serap., licet in *chirachia* deformatum, et cod. C.

37) C. μετὰ.

38) Sic Goupyl. e Plin.; Σαρδώνιον Ald. et rel.

39) Sic e Plin. et Serap. Marcell. et Sarac. coniecerunt. Σαρδονίδι vulgo.

similis, seminibus referta exilibus, amaricans, stomacho inimica, graveolens et cum quadam calefactione astringens. Haec per se aut cum oryza cocta, assumtaque cum melle, ascaridas teretesque lumbricos enecat, leviter expellens eos. Sed et cum sapa aut lenticula cocta eadem valet efficere. Ceterum pecora hoc maxime pabulo in Cappadocia pinguescunt.

Cap. XXV. (XXVIII.) [De Absinthio Santonico.] Est et tertium absinthii genus, quod uberrimum in Gallia iuxta Alpes provenit. Id patrio nomine Santonicum dicitur, tracto nomine a Santonum regione id generante. Absinthio est simile, neque tamen seminibus adeo fecundum, subamarum tamen, et eiusdem cum seripho efficaciae.

Cap. XXVI. (XXIX.) [De Abrotano.] Abrotanum

δὲ ἀβούτονον, οἱ δὲ ἀψίνθιον, οἱ δὲ ἡράκλειον, οἱ δὲ χολο-
ποιόν, οἱ δὲ θηλυφθόριον, οἱ δὲ ἀψινθιόμενον, οἱ δὲ προ-
κάμπυλον, προφηται νεῦρα φοίνικος, οἱ δὲ κυναγχίτην, Ῥω-
μαῖοι ἀψίνθιουμ πόντικουμ, τινὲς δὲ αὐτὸ θηλύθαμον, οἱ
δὲ γλυκὺν ἀγκῶνα καλοῦσιν] ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν θῆλυ,
θάμνος δεινροειδῆς, ὑπόλευκος, φύλλοις λεπτοσχιδέσιν ὥς-
περ σερίφου⁴⁰ περὶ τὰ κλώνια, πλήρες ἄνθους ἐπ' ἄκρου ἔχον
κορυμβῶδες χρυσοειδές· θερείας⁴¹ γεννώμενον, εὐῶδες μετὰ πο-
σοῦ βάρους, πικρὸν τῇ γένει· δοκεῖ δὲ τὸ σικελιωτικόν⁴² εἶναι
τοῦτο. Τὸ δὲ ἕτερον ἄρῶν καλεῖται, κληματῶδες, λεπτόκαρ-
πον⁴³, ὡς ἀψίνθιον· πλεῖστον⁴⁴ δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ γεννᾶται
καὶ Γαλατίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐν Ἱερραπόλει τῇ κατὰ
τὴν Συρίαν. Τούτων ὁ καρπὸς ἀποξηννόμενος καὶ ὠμοτρι-
βῆς μεθ' ὕδατος πινόμενος, βοηθεῖ ὀρθοπνοίᾳ, ῥήγμασι,
σπάσμασιν, ἰσχιάσι, δυσουρίαις, ἐμμήνων ἐπισχέσει, καὶ θα-
νασίμων φαρμάκων ἔστιν ἀντίδοτος, ποθὲν σὺν οἴνῳ· σύγ-

40) Sic cod. C., Ald., Asulan., Marcell.; σερίφου Cornar., Gou-
pyl., Sarac.

41) C. τῆς θεραπειας γινόμενον.

42) C. σικελικόν.

43) Sic cod. N.; λεπτόκαρπον vulgo, λεπτόφυλλον Oribas., *parva
planta eius* Serap.

44) λιχρὸν (γλισχρὸν) cod. N., λιχρὸν C.

[alii abutonon, alii absinthium, aut Heracleum, cholo-
poeum, thelyphthorion, absinthiomenon etiam et procam-
pylon, Prophetæ nervos phoenicis, alii cynanchitem, Ro-
mani absinthium ponticum, alii etiam femineum fruticem
vocant, aut dulcem cubitum]. Femina quidem frutex est
arborescens, albidus, foliis circa ramulos seriphi modo
minutim incis, floribus refertos habens in apice quasi
corymbos aureos, aestate provenientes, fragrantés cum
quadam gravitate, gustu amarus. Siculum tale esse cre-
ditur. Alterum mas vocatur, sarmentosum, gracilibus ra-
mulis, sicut absinthium. Copiose in Cappadocia nascitur
et in Galatia asiatica et ad Hierapolin Syriae. Utriusque
semen, postquam aut ebullivit, aut crudum tritum fuit,
bibitum ex aqua succurrit erectae cervicis spirationi, ru-
ptis, convulsis, coxendicis doloribus, urinae difficultati
et menstrui fluxus suppressioni. Est et in vino potum

χρυσμά τε ῥιγούντων μετ' ἐλαίου ἐστί· διώκει δὲ καὶ ἐρπετὰ στιβαδευόμενον⁴⁵ καὶ θυμιώμενον· καὶ πινόμενον δὲ σὺν οἶνω ὠφελεῖ τοὺς δηχθέντας, ἰδίως δὲ ἄρμόζει ἐπὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων, βοηθεῖ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς σὺν ἐφθῶ κυδωνίῳ ἢ μετὰ ἄρτου καταπλασθέν· διαφορεῖ καὶ φύματα, μετὰ ὤμῃς λύσεως⁴⁶ λεῖον ἐψηθέν· μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ ἱρίνου ἐλαίου⁴⁷ σκευασίαν.

Κεφ. κζ. (λ.) [Περὶ Ὑσσώπου.] Ὑσσώπος [Ῥωμαῖοι ὕσσώπουμ, οἱ δὲ λάτερ, οἱ δὲ κασσίαλα, Αἰγύπτιοι πεσαλέμ] πόα γνώριμος, δισσή, ἥ μὲν γὰρ τίς ἐστιν ὄρεινῃ, ἥ δὲ κηπευτή· ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἥ ἐν Κιλικίᾳ γεννωμένη. Δύναμιν δὲ ἔχει λεπτυντικήν, θερμαντικήν· ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ σύκων καὶ ὕδατος, μέλιτός τε καὶ πηγάνου καὶ πινομένη, ἀρήγει περιπνευμονικοῖς, ἀσθματικοῖς, βηχὶ χρονίᾳ, κατάρῃω, ὀρθοπνοίᾳ· κτείνει δὲ καὶ ἔλμινθας· σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχόμενη⁴⁸ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἄγει δὲ καὶ πάχος κατὰ κοιλίαν τὸ

45) N. ἐμβατευόμενον, C. ἐμβαλενόμενον.

46) In cod. N. recentior manus: σεσέλεως.

47) Serap. iam sic; cod. C. ἀλεύρου.

48) N. ἐκθλιβεῖσα, C. ἐκθλιφθεῖσα.

exitialium venenorum antidotum. Rigore prehensis ex oleo utiliter illinitur. Serpentes quoque tum substratu, tum nidore fugat. Sed et contra morsus eorum cum vino bibitum prodest: peculiariter vero pollet contra phalangiorum scorpionumque ictus. Subvenit et oculorum inflammationibus cum cydonio cocto et pane impositum. Discutit quoque tubercula, cum farina cruda tritum decoctumque. Miscetur denique et olei irini compositioni.

Cap. XXVII. (XXX.) [De Hyssopo.] Hyssopum [quod alii later, alii cassialam, Aegyptii pesalem vocant] herba est nota, duplicis speciei: altera montana, hortensis altera. Optimum est, quod in Cilicia nascitur. Vim habet attenuantem, calefacientem. Decoctum cum ficis, aqua, melle et ruta, pulmonum inflammationibus, anhelationibus, diuturnae tussi, destillationi et erectae cervicis spirationi adminiculum est. Vermes interimit: itemque praestat, si cum melle delingatur. Humores crassos per

ἀφέψημα αὐτῆς, σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενον· βιβρώσκεται δὲ καὶ μετὰ χλωρῶν σύκων λείων πρὸς ὑπαγωγὴν κοιλίας· σφοδρότερον δὲ καθαίρει, μιγέντος αὐτῷ καρδάμου⁴⁹, ἢ ἱριδος, ἢ ἐρυσίμου· περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροίαν· καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου καὶ νίτρου πρὸς σπλῆνα καὶ ὕδρωπά, σὺν οἶνω δὲ πρὸς φλεγμονάς· διαφορεῖ δὲ καὶ ὑπώπια σὺν ὕδατι ζεστῷ καταπλάσθεισα· συναγχοῖς⁵⁰ δὲ ἀναγαργάρισμα μετὰ σύκων ἀφεψήματος ἄριστον· ὀδόντων τε πόνονπραῦνει, σὺν ὅξει ἐψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη⁵¹· λύει δὲ καὶ τὰς περὶ τὰ ὦτα ἐμπνευματώσεις ὑπατμισθεῖσα⁵².

Κεφ. κη'. (λα'.) [Περὶ Στοιχάδος.] Στοιχάς [οἱ δὲ συγκλίοντα, οἱ δὲ Ἀλκιβιάδης, οἱ δὲ παγκράτιον, οἱ δὲ στυφονία, Αἰγύπτιοι σουφλῶ, προσῆται ὀφθαλμὸς Πύθωνος, Ῥωμαῖοι σκιολεβίνα] γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Γαλατίαν⁵³ νήσοις, ἀντικρὺ Μασσαλίας, καλουμέναις Στοιχάσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν⁵⁴ ἔσχηκε· πόα λεπτόκαρφος⁵⁵ ἐστίν,

49) Sic C.; καρδαμώμου Ald. et tell. Cardomeni Serap.

50) C. συναγχιῶν.

51) Ald. διακλυζομένη.

52) C. συνταμισθεῖσα.

53) C. Γαλλίαν.

54) C. προσωνυμίαν.

55) Sic cod. N.; λεπτόκαρπος vulgo. Oribas. et Serap. nostram habuerunt lectionem.

alvum educit eius decoctum cum oxymelite potum. Comeditur et cum ficibus viridibus tritis ad subducendam alvum, valentius acturum, admistis nasturtio, vel iride, vel erysimo: meliorem quoque colorem cuti conciliat. Lienī vero ac hydropi cum ficis nitroque illinitur, ex vino autem inflammationibus. Discutit et sugillata sub oculis cum fervida aqua impositum. In anginis cum decocto ficium efficacissime gargarizatur. Cum aceto decoctum ac collutum dentium solvit dolores, et aurium inflationes vaporibus.

Cap. XXVIII. (XXXI.) [De Stoechade.] Stoechas, [quam alii syncliopa, aut Alcibiadem, alii pancratium et styphoniam, Aegyptii suphlo, prophetae Pythonis oculum, Romani sciolebinam appellant] in insulis prope Galliam nascitur, quae e regione Massiliae sitae Stoechades vocantur, et ab iis quoque nomen accepit. Herba est gra-

ὁμοίαν ἔχουσα κόμην θύμω, μακροφυλλοτέρα μέντοι γε καὶ δοιμεῖα ἐν τῇ γεύσει καὶ ὑπόπικρος ποσῶς· ποιεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, καθὼς ὁ ὕσσωπος, πρὸς τὰ ἐν θώρακι· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις χρησίμως· [ἐκφράττει καὶ λεπ-
τύνει⁵⁶ τὰ σπλάγχνα πάντα καὶ ὅλην τοῦ ζώου τὴν ἑξίν]⁵⁷.

Κε φ. κθ'. (λβ'.) [Περὶ Ὀριγάνου.] Ὀρίγανος ἡρα-
κλεωτική, οἱ δὲ κοινὴν⁵⁸ καλοῦσι, φύλλον ἔχει ἐμφερές
ὑσώπω, σκιαδίου δὲ οὐ τροχοειδές⁵⁹, ἀλλ' ὥσπερ διηρημέ-
νον, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν ῥάβδων τὸ σπέρμα οὐ πυκνόν⁶⁰.
Ἔστι δὲ θερμοαντική, ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς σὺν οἴνῳ πο-
θὲν ἀρμόζει θηριοδῆκτοις, σὺν γλυκεῖ δὲ τοῖς κώνειον⁶¹ ἢ
μήκωνιον πεπωκόσι, σὺν ὀξυμέλιτι δὲ τοῖς πεπωκόσι γύψον
ἢ ἐφήμερον· πρὸς δὲ τὰ σπάσματα καὶ ῥήγματα καὶ ὕδρω-
πας μετὰ σύκου βιβρωσκομένη· ξηρὰ δὲ ποθεῖσα ὀξυβάφου
πλῆθος σὺν μελικράτῳ, μέλανα κατὰ κοιλίαν ἄγει· ἐμμηνα

56) Asulan. codd. e Paullo καὶ ῥύπτει καὶ ῥωννύει.

57) Uncinis inclusa in Ald., absunt a codd. Vindob. et a Serap. Marcell. et rell. reiecerunt ad notha, quia e Galen. fac. simpl. lib. 8. p. 130. et Paullo lib. 7. p. 254. sumta videbantur.

58) Ald. κοινήλιον.

59) Ald. τριχοειδές.

60) C. addit ἐμπόρφυρον.

61) C. N. κωνιατοῖς an κωνιαζομένοις? Serap. legit ἀκόνιτον.

cilibus ramis, coma thymi, sed folio longiori, gustu acris et aliquantum subamara. Decoctum huius, sicut hyssopi, ad pectoris vitia est efficax. Antidotis quoque utiliter immiscetur. [Obstructione liberat et extenuat viscera omnia et totum corporis habitum.]

Cap. XXIX. (XXXII.) [De Origano.] Origanum heracleoticum, quod nonnulli cunilam appellant, folium habet hyssopo simile, umbellam autem haud rotatam, sed veluti divisam, et semen in summis virgis haud quaquam densum. Vim habet calefacientem, ac proinde ipsius decoctum ex vino potui datum venenatorum morsibus convenit. Ex passo vero iis prodest, qui cicutam aut meconium, ex aceto iis, qui gypsum aut ephemerum hauserunt. Convulsis autem, ruptis et hydropi medetur, cum fico esui datum. At aridum, acetabuli mensura cum aqua mulsa epotum, atros humores

τε κινεῖ καὶ βῆχας θεραπεύει, σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενη· κνη-
σμοὺς δὲ καὶ ψώρας καὶ ἔκτερον τὸ ἀφένημα αὐτῆς ἐν λου-
τρῷ ὠφελεῖ· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς χλωρᾶς οὖσης, καὶ παρίσθμια
καὶ κιονίδας καὶ ἄφθας θεραπεύει· καὶ διὰ ῥινὸς ἄγει, σὺν
ἐλαίῳ ἱρίνῳ ἐγχυματιζόμενος· σὺν γάλακτι δὲ καὶ ὠταλγίας
παρηγορεῖ· ἐμέτικόν τε φάρμακον σκευάζεται δι' αὐτῆς καὶ
κρομμύων καὶ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα, πάντων ἐν χαλκῷ κυ-
πρίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡλιασθέντων, ἐπὶ ἡμέρας
μ'· ὑποστρωγγυμένη δὲ ἡ πόα ἐρπετὰ διώκει.

Κε φ. λ'. (λγ'.) [Περὶ Ὀνήτιδος.] Ἡ δὲ ὀνήτις κα-
λουμένη λευκοτέρα τοῖς φύλλοις ἐστὶ, καὶ μᾶλλον εἰοικυῖα
ὑσσώπῳ, καὶ τὸ σπέρμα ὥσπερ κορύμβους συνεχεῖς ἐπικειμέ-
νους ἔχει. Δύναται μέντοι τὰ αὐτὰ τῇ ἡρακλεωτικῇ, οὐχ
οὕτω μέντοι δραστική καθέστηκεν.

Κε φ. λα'. (λδ'.) [Περὶ Ἀγριοριγάνου.] Ἡ δὲ ἀγριο-
ρίγανος, ἣν πάντες ἡράκλειον, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσιν, ὣν
ἐστὶ καὶ Νικάνδρος ὁ Κολοφώνιος, ἔχει τὰ μὲν φύλλα ὅμοια
ὀριγάνῳ, ῥαβδία δὲ σπιθαμαῖα, λεπτά, ἐφ' ὧν σκιαδία
ὅμοια ἀνήθῳ, ἀνθη δὲ λευκά· ῥίζα λεπτὴ, ἄχρηστος· ἰδίως

per alvum extrahit, menses ciet, ac tussī cum melle de-
linctum medetur. Prurigini autem, psorae ac morbo re-
gio decoctum ipsius in balneo prodest. Succus virentis ton-
sillis, uvulis et aphthis medetur, et in nares ex oleo irinoque
infusus caput purgat, aurium quoque dolores ex lacte mi-
tigat. Conficitur denique ex eo, cepis ac rhoë, qua ad ob-
sonia utuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus
in cupréo vase per caniculae ardores ad dies quadraginta
insolatis. Substrata denique herba serpentes fugat.

Cap. XXX. (XXXIII.) [De Onitide.] Quod onitis
appellatur, foliis est albidioribus, hyssopoque similis, ac
semen habet velut corymbos cohaerentes ac sibi incum-
bentes. Vis tamen eadem, quae heracleotici, sed minus
efficax.

Cap. XXXI. (XXXIV.) [De Origano sylvestri.] Ori-
ganum sylvestre aliqui panaces herculeum vocant, alii
cunilam: quo in numero Nicander est Colophonius. Folia
habet origani, virgulas dodrantes, tenues, in quibus um-
bellae anethi insunt, flores albi: radix tenuis ac inutilis.

δὲ βοηθεῖ θηριοδῆτοις τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, σὺν οἶνω πινόμενα.

Κεφ. λβ'. (λέ.) [Περὶ Τραγοριγάνου.] Τραγορίγανος θαμνίσκος ἐστίν, ὀριγάνῳ ἢ ἐρπύλλῳ ἀγρίῳ ὅμοιος τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία· ἢ μὲν τις εὐρίσκεται κατὰ τόπους εὐεργεστέρα καὶ πλατύφυλλος, κολλώδης⁶² ἱκανῶς· ἢ δέ τις λεπτόκαρπος καὶ λεπτόφυλλος, ἣν καὶ πράσιον ἔνιοι καλοῦσι· ἀρίστη δὲ ἢ κιλίκιος, καὶ ἢ ἐν Κῷ, καὶ Χίῳ, καὶ Σμύρνῃ, καὶ Κρήτῃ. Θερμαντικαὶ δὲ πᾶσαι καὶ οὐρητικαὶ καὶ εὐκοίλιοι, πινόμενου τοῦ ἀφεψήματος· ὑπερβιβάζουσι γὰρ τὰ χολώδη· εὐθετοὶ καὶ σπληνικοῖς πινόμεναι μετ' ὄξους, καὶ τοῖς ἱξίαν πεπωκόσι μετ' οἶνω καὶ ἔμμηνα δὲ ἄγουσι· βηξί τε καὶ περιπνευμονίαις σὺν μέλιτι ἐν ἐκλεικτῷ δίδονται· ἐστὶ δὲ καὶ τὸ πότημα ἐπιεικές· ὅθεν τοῖς ἀσώδεσι καὶ κακοστομάχοις καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδεται, καὶ ἐφ' ὧν ἄλυσμός καὶ ναυτία καὶ θερμὴ ὑποχονδρίων παρακολουθεῖ· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτων.

62) Sio Ald., Cornar. et tell.; κομμώδης Asulan. et Marcell.

Speciatim venenatorum morsibus folia floresque ex vino poti auxiliantur.

Cap. XXXII. (XXXV.) [De Tragorigano.] Tragoriganum fruticulus est, folio et ramulis ad origanum aut serpyllum sylvestre accedens. Quoddam pro locorum ratione vegetius est et folia habet latiora, satis glutinosum. Alterum gracilibus est ramulis, tenuibusque foliis, quod etiam prasion nonnullis audit. Optimum est cilicium, quod in Co, Chio, ad Smyrnam et in Creta provenit. Omnia calefaciunt, urinas cient, bonamque faciunt alvum, ebibito decocto, siquidem biliosa deiciunt. Prosunt et lienosis ex aceto pota, itemque iis, qui ixiam hausere, ex vino. Quin et menses trahunt, et in tussi ac peripneumonia ex melle in eclegmate dantur. Est idonea eorum potio, unde et fastidiosis et stomacho affectis et acida ructantibus exhibetur, iisque, quos anxietas et nausea et praecordiorum aestus male habent. Discutiunt et oedemata, si cum polenta illinuntur.

Κεφ. λγ'. (λς'.) [Περὶ Γλήχωνος.] Γλήχων [οἱ δὲ βλῆχρον, οἱ δὲ ἀρσενικάνθον, Ῥωμαῖοι πολείουμ, Ἀφροὶ ἀπολείουμ, Γάλλοι ἄλβολον, οἱ δὲ γάλλις ὄψις.] πόα γνώριμος, λεπτυντικὴ, θερμαντικὴ, πεπτικὴ· ποθεῖσα δὲ ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ πνεύμονος μετ' ἀλόης⁶³ καὶ μέλιτος ποθεῖσα καὶ σπωμένοις βοηθεῖ· ναυτίας τε καὶ δηγμοὺς στομάχου μετὰ ὀξυκράτου ποθεῖσα παραμυθεῖται· ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν μέλανα· βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδῆκτοις πινομένη μετ' οἴνου· λιποθυμοῦντάς τε ἀνακτᾷται σὺν ὄξει, ταῖς ῥισὶ προσφερομένη· κρατύνει δὲ καὶ οὖλα⁶⁴, ξηρὰ λεία κεκαυμένη⁶⁵· ἐπιπλασθεῖσα δὲ πρᾶϋνει πᾶσαν φλεγμονὴν σὺν ἀλφίτῳ· καθ' ἑαυτὴν δὲ ποδαग्रικοῖς ἀρμόζει, ἄχρῳ φοινίξεως τῆς ἐπιφανείας· σὺν κηρωτῇ δὲ ἰόνθους σβέννυσιν· ὠφελεῖ δὲ καὶ σπληνικοὺς μεθ' ἀλὸς καταπλασσομένη· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς κνησμοὺς λούμενον παύει, καὶ εἰς ἐγκάθισμα καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ σκληρίας καὶ ἀποστροφὰς⁶⁶ ὑστέρας ἀρμόζει· καλοῦσι δέ τινες

63) Sic Oribas., Ald., Asul., Cornar., Goupyl.; μεθ' ἀλὸς Plin., Serap., cod. C., Sarac. 64) C. pessime οὖρα.

65) Sic Oribas., Serap. et codd. plerique; κατακεκλυσμένη Sambuc.

66) Sic codd. C. N., Ald., Asulan., Marcell., Cornar.; ὑποστροφὰς Goupyl. et Sarac.; ἀναστροφὰς videtur legisse Serap.

Cap. XXX. (XXXVI.) [De Pulegio.] Pulegium [quod nonnulli blechroon, aut arsenicantho, Romani poleium, Afri apoleium, Galli albolon aut gallis opsin vocant] est herba vulgaris notitiae. Extenuat, calefacit, concoctionem adiuvat. Bibitum menstrua, secundas et partus eiicit. E pulmonibus educit vitia, cum aloë et melle potum, ac convulsis etiam auxiliatur. Nauseas et stomachi rosiones ex posca bibitum permulcet: nigros etiamnum humores per alvum exigit. Venenatorum moribus in vino potum succurrit. Defectos animo recreat, cum aceto naribus admotum. Corroborat gingivas siccum, tritum et crematum. Illitum cum polenta inflammationem omnem lenit, et podagricis per se prodest, impositum, donec rubescat superficies. Cum cerato autem varos extinguit: iuvat et lienosos, cum sale adhibitum. Ceterum decoctum ipsius prurigines lotionē mitigat et matricis inflationibus ac duritiis, inversionibus quoque uteri insessu

αὐτὴν βλήχωνα⁶⁷, ἐπειδὴ τὰ γευσάμενα κατὰ τὴν ἀνθῆσιν τῶν ποιμνίων, βληχῆς ἐμπύμπλανται.

[⁶⁸ Χλωρὰ δὲ τριβομένη πόα καὶ μετ' ὄξους καταπλατομένη θερμαίνει καὶ ξουθραίνει καὶ τὰ ἔλκη ῥυπαρὰ ἀνακαθαίρει ἢ μὴν πέπτει· ἢ αὐτὴ τὰ ὑπώπια ἐξαλείφει, ὅτι αἷμα ἀνακαλεῖται. Ὁσφραίνεται ἀντὶ τὰς ἐκλύσεις καὶ λειποθυρίας, τὴν ἐφηλίδα αἶρε κοπτομένη καὶ ἐντετριμμένη· προὔνει ὀδόντων ἄλγημα μετ' οἴνου καὶ μέλιτος· καὶ ἁλῶν πεφρυγμένη, ἢ μετ' οἴνου καὶ μέλιτος μόνου, ἢ μετ' οἴνου καὶ ἁλῶν ἴσων ἐν κεραιμῷ ἀγγεῖῳ θερμαινομένη· πίνεται δὲ καὶ πρὸς τὸν λαγῶν θαλάσσιον καὶ τὰ ἄλλα δηλητήρια· ψώραν ἀποσμήχει πινομένη καὶ προστριβομένη. Κομπορτὸς τῆς ξηρῆς ἐπιπάσσειται μετὰ τὸ βαλανεῖον πρὸς ψυχρὰ τῶν ἄρθρων ἄλγεα· χορὴ δὲ στενωῷ σπαργάνῳ συστέλλειν, ἐφ' ᾧ τῷ δέρματι συμφύηται, ὅτι οὐ μόνον τὰ ἄλγεα προὔνει, ἀλλὰ καὶ ψυχρὸν μέρος θερμαίνει.]

Κεφ. λδ. (λζ.) [Περὶ Δικτάμνου.] Δίκταμος, ἦν

67) Cod. C. βλήχων. Melius βληχώ.

68) Haec e Cantacuz. cod. Matthiol.

opitulatur. Blechona nonnulli vocant, quod, dum floret, a pecoribus gustatum, balatum concitat.

[Viridis autem herba, trita et cum aceto imposita, exaestuat et rubefacit, et immunda ulcera purgat, et vero etiam coquit. Eadem sugillata emaculat, quod sanguinem revocat. Ad olfaciendum datur contra resolutiones (nervorum) et deliquia: maculam a sole contractam tollit contusa et affricta: mitigat et dentium dolores cum vino, melle et salibus frixum, aut cum vino melleque solis, aut cum vini et salium aequa portione in vase fictili fervefactum. Bibitur et adversus leporem marinum et alia letifera. Scabiem absterget bibitum et affrictum. Pulvis siccatæ herbae inspergitur post balneum adversus frigidos artuum dolores: oportet autem membrum arctis stringere fasciis, ut firmiter cuti adhaereat, quando non tantum dolores mulcet, sed frigore correptam partem etiam calefacit.]

Cap. XXXIV. (XXXVI.) [De Dictamno.] Dicta-

καλοῦσί τινες γλήχωνα ἀγρίαν [οἱ δὲ ἔμβακτρον ⁶⁹, οἱ δὲ βελουάκος, οἱ δὲ ἀρτεμίδιον, οἱ δὲ κρητικὴ, οἱ δὲ ἐφήμερον, οἱ δὲ ἐλδιαν, οἱ δὲ βελτοτός, οἱ δὲ δορκίδιον, οἱ δὲ ἐλβούνιον, Ῥωμαῖοι οὐστιλάγω ῥούστικα.] πόα ἐστὶ κρητικὴ, δριμεῖα λίαν ⁷⁰, ὁμοία γλήχωνι, μεῖζω δὲ καὶ γναφαλώδη τὰ φύλλα ἔχει, καὶ ἐριώδη τινὰ ἐπίφυσιν· οὔτε δὲ ἄνθος οὔτε καρπὸν φέρει ⁷¹. ποιεῖ δὲ πάντα, ὅσα καὶ ἡ ἡμερος γλήχων, ἐνεργέστερον δὲ πολλῶ· οὐ μόνον γὰρ πινομένη, ἀλλὰ καὶ προστιθεμένη καὶ ὑποθυμιωμένη τὰ τεθνηκότα ἔμβρουα ἐκτινάσσει. Φασὶ δὲ καὶ τὰς αἰγας ἐν Κρήτῃ τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰ τοξεύματα. Ἔχει δὲ καὶ καθαριστικὴν δύναμιν ὁ χυλὸς αὐτῆς, καταχοιόμενος ἢ τριβόμενος ⁷² μετὰ ἀλφίτων· καταπλασσομένη δὲ ἡ βοτάνη τοὺς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος θεραπεύει σκόλοπας· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον σπληνὸς, μειοῖ

69) Sic Ald., Asulan., Marcell., Cornar.; ἔμβατρον Goupyl., Sarac.

70) Sic cod. C. et Serap. Ceteri λέα, quod servari nequit, quia contrarium est τοῖς φύλλοις γναφαλώδεσι καὶ ἐριώδεσι. Est quidem aliquid λέου in Dictamno, nempe bracteae calycesque florum. Nec hoc accipiendum est, cum flores Dictamni fructusque, Theophrasto (hist. 9, 18.), Virgilio (Aen. 1, 412.) et Damocrati (Galen. compos. medic. sec. gen. lib. 5. p. 322.) notl, Dioscoridem latuisse videantur.

71) Saepe vexatus locus. Plinius, Oribas., Serap. et codd. consentiunt in hac lectione. Matthiolus suasit καρπὸς συμφέρεσι. Sed insolens Diosc. verbum nolo contra tot testimonia recipere.

72) Ald. et Asulan. interponunt ὥσπερ.

mnus, quam pulegium sylvestre nonnulli dicunt [alii embactron, aut beluacos, artemidion etiam et creticum, et ephemeron, eldian, belotocos, dorcidion denique et elbun-ion, Romani ustilaginem rusticam] herba est cretica, valde acris, pulegio similis, sed maiora habens folia et lanuginosa, aut tomento quodam lanato adnato praedita. Nec florem, nec fructum fert. Praestat vero omnia, quae sativum pulegium, sed efficacius. Non pota solum, sed et apposita et suffita fetus emortuos eiicit. Aiunt et in Creta capras tela, quibus ictae sunt, huius herbae pastu excutere. Purgandi vim habet succus ipsius illitus aut cum polenta affrictus. Imposita vero herba plantae pedum reliquove corpori impactos aculeos curat. Est et efficax ad

γὰρ αὐτόν· καρπίζουσι δὲ αὐτὴν ἐν θέρει καὶ φθινοπώρῳ· ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς γενομένους⁷³ θερμαίνει· ἔστι δὲ καὶ ὀξύτοκιον· βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδύκτοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, μετ' οἴνου πινόμενος· τοιαύτη δὲ τῆς βοτάνης ἡ δύναμις, ὥς καὶ ὁσφραινομένη διώκειν καὶ προσαπτομένη ἀναιρεῖν τὰ ἰοβόλα θηρία· τὸ δὲ αὐτῆς χύλισμα ἐπιχεόμενον πληγῇ σιδήρου ἢ ἰοβόλου δῆγματι, καὶ πρὸς τῷ ἐπιχυθῆναι καὶ λαμβανόμενον πόσει, εὐθέως ὑγιάζει.

(Κεφ. λη'.) Τὸ δὲ ψευδοδίκταμνον καλούμενον φύεται ἐν πολλοῖς τόποις, ἐμφερὲς μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἑλαττον δὲ δριμύ· ποιᾷ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ δικτάμνῳ, οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν.

(Κεφ. λθ'.) Φέρεται δὲ ἀπὸ Κρήτης⁷⁴ ἕτερον εἶδος δικτάμνου, φύλλοις ἑοικὸς σισυμβρίου, κλωσὶ δὲ μείζον, ἐφ' ὧν ἄνθος ὀριγάνῳ⁷⁵ ἀγρίῳ ἑοικὸς, μέλαν, μαλακόν· ὁσμὴ δὲ τῶν φύλλων μεταξὺ σισυμβρίου καὶ ἐλελισφάκου, ἡδίστη· ποιᾷ

73) Sic Ald., Cornar., Goupyl.; γενομένῳ Asulan., Marcell.

74) C. Φύεται δὲ ἐν Κρήτῃ. Ceterum utrumque hoc capitulum genuinum est, cum et ab Oribas. et a Serap. agnoscatur, licet supposititia habeat Anguillar. p. 201.

75) C. ὀριγάνῳ.

lienis dolorem, siquidem id viscus imminuit. Legitur autem aestate et autumnō. Radix gustu calefacit et partum accelerat. Sed et succus cum vino potus contra venenatorum morsus auxilio est. Herbae vero tanta vis est, ut et olfactu abigat bestias venenatas, et contactu interimat. Cetero expressus ex ea succus vulneribus ferro illatis aut venenatis morsibus instillatus expedite ad sanitatem perducit, si praeterea in potu sumatur.

(Cap. XXXVIII.) Quod pseudodictamnium vocant, multis in terris nascitur, antedicto simile, sed minus, quam illud, acre. Eosdem praebet effectus, at haud simili efficacia.

(Cap. XXXIX.) Defertur et e Creta alterum dictamni genus, foliis sisymbrium referentibus, sed ramis maioribus, in quibus flos emicat origani sylvestris, nigricans ac mollis. Odor foliorum inter sisymbrium et salviam medius, iucundissimus. Ad eadem, ad quae et antedictum,

δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἥσσον πληκτικὴ ὑπάρχουσα·
μίννυται δὲ καὶ ἐμπλάστοις καὶ θηριακαῖς.

Κεφ. λέ. (μ.) [Περὶ Ἑλελίσφακου.] Ἑλελίσφακον,
οἱ δὲ ἐλαφόβοσκον⁷⁶, οἱ δὲ κίοσμιν, οἱ δὲ φαγνόν, οἱ δὲ
βήκιον, Αἰγύπτιοι ἀπουσί, Ῥωμαῖοι σάλβια, οἱ δὲ κόσαλον·
θάμνος ἐστὶν ἐπιμήκης, πολύκλωνος, ῥάβδους τετραγωνους
καὶ ὑπολεύκους ἔχων· φύλλα δὲ μηλέα κυδωνία⁷⁷ εὐοκία,
ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ τραχύτερα καὶ παχύτερα, λεληθό-
τως, ὥσπερ τὰ ἀνάτριπτα τῶν ἱματίων, δασέα, ὑπόλευκα,
σφοδρῶς εὐώδη, βρωμώδη⁷⁸· καρπὸν δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν
καυλῶν ὥσπερ ὀρμίνου ἀγρίου ἔχει· φύεται δὲ ἐν τραχέσι
χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν
κλάδων οὖρα ἄγειν πινόμενον, καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα κατα-
σπᾶν, καὶ τρυγόνος πληγαῖς ἀρήγειν· μελαίνει δὲ καὶ τρί-
χας· καὶ τραυματικὴ καὶ ἰσχαίμος, καὶ ἀποκαθαρτικὴ τῶν
θηριωδῶν ἐστὶν ἐλκῶν· παύει δὲ σὺν οἴνῳ τὸ ἀφέψημα τῶν
φύλλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν προσκλυζόμενον τοὺς περὶ τὰ
αἰδοῖα κνησμούς.

76) Ald. interponit οἱ δὲ φαγνόν.

77) Anguillar. p. 202. & Crateva ἡδυόσμη.

78) C. ἔμβρωμον τῇ γεύσει.

efficax, sed minus nares ferit. Miscetur et emplastris ac
theriacis compositionibus.

Cap. XXXV. (XL.) [De Salvia.] Salvia, quam
alii elaphoboscon, alii ciosmin, phagnon etiam et becion
aut cosalon, Aegyptii apusi vocant, est frutex subproce-
rus, ramosus, virgis quadrangulis et albicantibus. Folia
habet ad mali cydoniae accedentia, sed longiora, aspe-
riora crassioraque, obscure hirsuta, velut attritae vestes,
subalbida, vehementer odorata, sed virosa: fructum gerit
in summis caulibus, hormino sylvestri similem. Nascitur
in asperis locis. Vim habet decoctum foliorum ramorum-
que epotum urinas mensesque ciendi, fetus extrahendi et
pastinacae marinae ictibus auxiliandi. Capillos quoque
denigrat: vulneraria eadem et sanguinem cohibendi vi
praedita. Fera etiam repurgat ulcera. Sedat decoctum
foliorum et ramorum ipsorum fotu pruritus genitalium.

Κεφ. λς'. (μά.) [Περὶ Ἑδύσμου ἡμέρου.] Ἑδύσμος, οἱ δὲ μίνθην ἢ καλαμίνθην⁷⁹ [Ῥωμαῖοι μένθα, οἱ δὲ νεπέταμ, Αἰγύπτιοι τίς, οἱ δὲ φερθρουμόνθου⁸⁰, οἱ δὲ περξῶ, οἱ δὲ μακιθῶ] γνώριμον βοτάνιον· δύναμιν ἔχον θερμαντικήν, στυπτικήν, ξηραντικήν· ὅθεν αἷμα ἴσθησι πινόμενος⁸¹ ὁ χυλὸς αὐτοῦ μετ' ὄξους· καὶ ἐλμινθας κτείνει στρογγύλας, ἀφροδισιά τε ξερθεῖζει, καὶ λυγμοὺς καὶ ἐμέτους καὶ χολέραν παύει, δύο ἢ τρία κλωνάρια σὺν ῥοᾷς ὀξείας χυλῷ ποθέντα· διαφορεῖ δὲ καὶ ἀποστήματα μετ' ἀλφίτου καταπλασθέν· καὶ κεφαλαλγίας παρηγορεῖ ἐπιτεθὲν τῷ μετώπῳ, μαστῶν τε περιτάσιν καὶ σπάργῳσιν⁸²πραῦνει· σὺν ἁλσὶ δὲ τοῖς κυνοδήκτοις κατάπλασμα⁸³· ὠταλγίαις δὲ ὁ χυλὸς σὺν μελικράτῳ ἀρήγει⁸⁴, γυναιξὶ δὲ πρὸ τοῦ πλησιάζειν προστιθέμενον ἀσυλληψίαν ἐργάζεται· γλῶσσάν τε τραχείαν παρατριβόμενον λεαίνει· καὶ γάλα ἀτύρωτον φυλάσσει, ἐναποκλυσθέντων αὐτῷ τῶν φύλλων⁸⁵· καὶ καθόλου ἐστὶν εὐστόμα-

79) Sic Ald.; καλάμινθον cod. C. Seriores omiserunt.

80) Sic cod. C.; φερθρουμερθρουμονθου Ald. et sequ.

81) C. λαμβανόμενος.

82) C. ἄλγῃσιν.

83) C. συνεργεῖ δὲ καὶ τοῖς κυνοδήκτοις καταπλασσόμενον.

84) C. ἀρμόζει.

85) Matthioli cod. κλωναρῶν.

Cap. XXXVI. (XLI.) [De *Mentha sativa*.] *Mentha*, quae et *calamintha* dicitur [Romanis et *nepeta*, Aegyptiis *tis*, aut *ferthrumonthu*, aut *perxo* et *macitho* vocata] vulgo nota est herbula. Vim habet calefacientem, astringentem et exsiccantem: quamobrem sanguinem sistit ipsius succus ex aceto potus, teretesque lumbricos enecat et venerem stimulat: singultus, vomitiones choleramque sedant bini ternive ramuli cum acidi granati succo epoti. Discutit et abscessus, si cum polenta adhibetur, et imposita fronti dolores capitis levat: mammas distentas et nimio lacte turgentes compescit. Cum sale vero canum morsibus imponitur. Succus aurium doloribus cum aqua mulsa subvenit. Mulieribus ante coitum subdita conceptioni resistit et asperam linguam affricata laevigat. Lac in caseum densari non patitur, si illi folia immerguntur. Et generatim

χον⁸⁶ καὶ ἀρτυματῶδες. (Κεφ. μβ.) Τὸ δὲ ἄγριον ἡδύο-
σμον, ὃ Ῥωμαῖοι μενθάστρουμ καλοῦσι, γίνεται δασύτερον
τοῖς φύλλοις καὶ πάντῃ μείζον σισυμβρίου, ἐν ὁσμῇ δὲ βρω-
μωδέστερον, καὶ ἤττον εἰς τὴν ἐν υἰείᾳ χρῆσιν εὐθετον.

Κεφ. λζ'. (μγ.) [Περὶ Καλαμίνθης.] Καλαμίνθη, ἡ
μὲν τις ὀρεινότερα⁸⁷ ἐστίν⁸⁸. ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ⁸⁹,
ὑπόλευκα, κλωνία δὲ καὶ κάρφη γεγωνιωμένα⁹⁰, ἄνθος πορ-
φυροῦν⁹¹. Ἡ δὲ τις γλήχωνι ἔοικε, μείζων δέ· ὅθεν τινὲς
ἀγρίαν αὐτὴν γλήχωνα ἐκάλεσαν, διότι καὶ τῇ ὁσμῇ παρέοι-
κε· ταύτην Ῥωμαῖοι νεπέταν. Ἡ δὲ τρίτη ἔοικεν ἡδύοσμῳ
ἀγρίῳ, ἐπιμηκεστέρα τοῖς φύλλοις, καυλῷ καὶ κλάδῳ μείζων
τῶν προειρημένων καὶ ἤττον ἐνεργής. Πασῶν δὲ τὰ φύλλα
γενομένῳ πυρωτικᾷ ἰσχυρῶς καὶ δριμύει, ῥίζα ἀχρηστος·
φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ ἐν τραχέσι τόποις καὶ καθύγροις·
πινομένη δὲ καὶ καταπλασσομένη ἀρήγει ἐρπετοδῆκτοις· ἄγει
δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα πινόμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ ῥήγμασι,

86) C. εὐπομον.

87) C. ὀρειανωτέρα.

88) Cod. C. addit: οἱ δὲ ὀριγάνης, οἱ δὲ μίνθην, Ῥωμαῖοι νεπέταμ,
οἱ δὲ μένθαμ μοντάναμ.

89) C. addit: μικρότερα δὲ καὶ λευκότερα.

90) C. γωνιοειδῆ.

91) C. καὶ μήλινον.

stomacho utilis est et condimentis idonea. (Cap. XLII.)
Mentha sylvestris, quam menthastrum Romani vocant,
hirsutioribus est foliis et prorsus maior sisymbrio: at
odore magis viroso, quare minus ad sanorum usum apta est.

Cap. XXXVII. (XLIII.) [De Calamintha.] E ca-
laminthae speciebus quaedam magis montana est, folia
habet ocimi, subalbida, ramulos surculosque angulatos et
flore purpurascens. Altera pulegium similis est, sed ma-
ior, quam ideo sylvestre pulegium vocarunt, quod et
odore ipsum aemuletur: hanc Romani nepetam nominant.
Tertia ad menthastrum accedit, foliis magis oblongis, caule
ramisque, quam praedicta, maioribus, sed minus efficax.
Omnium folia gustu impense ferventia et acris: radix in-
utilis. Nascitur in campestribus locis, asperis ac praehu-
midis. Sive pota, sive imposita, demorsis a serpente opi-
tulatur. Decoctum potu urinas pellit: ruptis quoque, con-

σπάσμασιν, ὀρθοπνοίαις, στρόφοις, χολέρα, καὶ ῥίγι· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα προπινομένη ποιεῖ σὺν οἴνῳ, καὶ ἕτερον ἀποκαθαίρει· ἔλμινθας τε κτείνει καὶ ἀσκαρίδας σὺν ἄλσσι καὶ μέλιτι πινομένη, ἐφθῇ τε καὶ ὥμῃ τετριμμένη· ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας βρωθεῖσα, ἐπιπινομένου ὀρροῦ γάλακτος· φθείρει δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἄγει τὰ φύλλα λεῖα ἐν προσθέτῳ· θυμιαθέντα δὲ ἐρπετὰ διώκει καὶ ὑποστρωννύμενα· λευκαίνει τε καὶ τὰς μελαίνας οὐλὰς ἐψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθεῖσα, καθαίρει καὶ ὑπώπια· ἰσχυαδικοῖς τε ἐπιτίθεται εἰς μετασύγκρισιν, ἐπικαίουσα τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ σκώληκας τοὺς ἐν ὧσι κτείνει ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος.

Κεφ. λη'. (μδ'.) [Περὶ Θύμου.] Θύμος [οἱ δὲ λευκός, οἱ δὲ κεφαλῶτός, οἱ δὲ ἐπιθυμῖς, οἱ δὲ θύρσιον, Ῥωμαῖοι θούμουμ, Αἰγύπτιοι στεφάνη, Λακοὶ μόζουλα]⁹² γινώσκειται ὑπὸ πάντων· θαμνίσκιον φρυγανοειδές, φυλλαρίοις πολλοῖς καὶ στενοῖς περιειλημμένον, ἔχον ἐπ' ἄκρου κεφάλια ἄνθους πορφυρίζοντα· μάλιστα δὲ φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ

92) Serapion multo plura legit, quam nostra exemplaria habent. φρυγανώδης vertit hic et alibi: *lignosi*, ita ut licinia (ellyphnia) pro luminibus accendendis, cotoneo involuto, inde confici possint.

vulsis, anhelationibus, torminibus, cholerae ac rigori auxiliatur. Praesumta in vino venenis resistit, et regium morbum expurgat. Lumbricos necat et ascaridas, cum sale et melle pota, seu cocta, seu etiam cruda contrita fuerit. Elephantiacos etiam esitata iuvat, si serum lactis superbiberint. Detrita folia in pesso subdita fetus enecant et menses extrahunt. Eadem sufflata, ut et substrata, serpentes fugant. Dein cicatricibus nigris album reddit colorem in vino cocta et imposita, ac sugillata sub oculis quoque emendat. In coxendicum doloribus ad metasynocrisin imponitur, dum summam adurit cutem. Vermes denique aurium succus instillatus necat.

Cap. XXXVIII. (XLIV.) [*De Thymo.*] Thymum [quod album et capitatum nonnulli vocant, alii epithymis et thyrsion, Aegyptii coronam, Daci mozula] omnibus notum est. Frutex exiguus, surculosus, foliis exiguis, numerosis et angustis cinctus, in cacumine gerens floris capitula purpurascentia. Maxime vero nascitur in rupe-

λεπτογείοις τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει, πινόμενον μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἄγειν φλεγματοῦδες κατὰ κοιλίαν· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ μετὰ μέλιτος ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ἀσθματικοῖς βοηθεῖ, ἐλμινθὰς τε ἐξάγει καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα καὶ δεύτερα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν· μίγνεν δὲ μέλιτι καὶ ἐκλειχθὲν εὐανάγωγα τὰ ἐκ θώρακος ποιῇ· διαφορεῖ δὲ οἰδήματα πρόσφατα, καταπλασθὲν μετ' ὄξους· αἵματος θρόμβους διαλύει, καὶ θύμους καὶ ἀκροχορδόνας αἶρει· καὶ ἰσχυαδικοῖς μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτων ἐπιτεθὲν ἀρμόζει· ἀμβλυποῦντας ἐσθιόμενον σὺν τροφῇ ὠφελεῖ· εὐχρηστον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἀντὶ ἀρτύματος.

Κεφ. λθ'. (μέ.) [Περὶ Θύμβρας.] Θύμβρα, καὶ αὐτὴ γινώριμος· γεννωμένη ἐν λεπτογείοις καὶ τραχέσι τόποις, ὁμοία θύμῳ, ἰ ἐλάσσων μέντοι καὶ ἀπαλωτέρα, φέρουσα στάχυν ἄνθους μεστὸν, ἔγχλωρον⁹³· δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ θύμῳ, ὁμοίως λαμβανομένη· καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὐθετεῖ· γίνεται δὲ καὶ σπαρτὴ θύμβρα, κατὰ πάντα

93) Sic Oribas., Serap.; ἔγχλωρον Ald.

stribus tennibusque locis. Potum cum sale et aceto vim habet pituitam per alvum trahendi. At eius decoctum cum melle erecta cervice spirantibus et anhelatoribus praesidio est. Vermes etiam pellit et menses et fetus et secundas. Urinam quoque ciet. Cum melle in eclegmate sumtum, screatui facilia reddit, quae in pectore haerent. Ex aceto impositum oedemata recentia discutit, sanguinis grumos dissolvit, ac thymos pensilesque verrucas tollit. Quin et ischiadicis cum vino et polenta impositum subvenit: hebetiores oculos iuvat in cibo sumtum. Est denique pro condimento ad sanorum usus utile.

Cap. XXXIX. (XLV.) [De Thymbra.] Thymbra quoque nota est. Gignitur in tenui solo asperisque locis: thymo similis est, sed minor ac tenerior, spicam ferens florum plenam, sed virescentem. Eadem potest, quae thymum, simili modo assumtum, atque itidem sanorum usui apta est. Est et sativa quaedam thymbra, sylvestris pror-

τῆς ἀγρίας ἐλάσσων, εὐχρηστοτέρα δὲ πρὸς βρωσιν, διὰ τὸ μὴ ἐπιτετάσθαι τὴν δριμύτητα.

Κεφ. μ'. (μξ'.) [Περὶ Ἑρπύλλου.] Ἑρπύλλος [οἱ δὲ ζυγίς ἀγρία, οἱ δὲ πόλιον, Αἰγύπτιοι μερουόπυος, Ῥωμαῖοι σερπύλλουμ, οἱ δὲ κερηλάτικουμ⁹⁴] ὁ μὲν τίς ἐστι κηπευτὸς, σαμψυχίζων τῇ ὄσμῃ, καὶ στεφανωματικός· ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἔρπειν τε καὶ ὅτι ἂν αὐτοῦ μέρος θίγῃ τῆς γῆς, ῥιζοβολιῖν· ἔχει δὲ φύλλα καὶ κλωνία ὀριγάνῳ ἐμφερῇ, πλὴν λευκότερα· ἀπὸ δὲ αἵμασιῶν καθιέμενος, εὐανξέστερος γίνε-
ται. Ὁ δὲ τίς ἐστιν ἄγριος, ὃς καὶ ζυγίς⁹⁵ καλεῖται, οὐχ ἔρπων, ἀλλ' ὀρθὸς κλωνία ἀνιῖς λεπτά, φρυγανώδη, φύλλων περίπλεα ὁμοίων πηγάνῳ⁹⁶, ὑπόστενα δὲ ἐστὶ καὶ ἐπιμη-
κέστερα καὶ σκληρότερα⁹⁷· ἄνθη γενομένῳ δριμέα⁹⁸· ὄσμῃ ἡδεῖα⁹⁹· ῥίζα ἄχρηστος· φύεται ἐν πέτραις ἐνεργέστερος καὶ
θερμαντικώτερος τοῦ κηπευτοῦ ὑπάρχων, καὶ πρὸς τὴν ἰα-

94) C. κερηλάτικουμ.

95) Serap. ragis, ob commutatum (μξ), cum (μξ).

96) C. φύλλα περίπλεα.

97) C. μικρότερα.

98) C. γευσάμενῳ δάκνει.

99) C. ἡδέστη.

sus inferior, quae tamen propter mitiorem acrimoniam commodius in cibos recipitur.

Cap. XL. (XLVI.) [De Serpyllo.] Serpyllum [quod nonnulli zygine sylvestrem, alii polion vocant, Aegyptii meruopyos, Romani etiam cerelatium (cicer erraticum, Marcell.)] est quoddam hortense, quod odore sampsuchum imitatur et in coronas addi solet: ita dictum a serpendo, quod, quacunque sui parte terram attingat, radicetur. Habet autem folia ramulosque origani, sed albidioris coloris, et e maceris demissum multo laetius crescit. Alterum sylvestre, quod etiam zygis appellatur, minime serpit, sed in altum assurgens, ramulos edit tennes, fruticulosos, foliis refertos rutae similibus, sed angustis, longioribus ac durioribus. Flores gustanti acres, odoris suavis, radix nullius usus. Nascitur in rupibus efficacius, magisque calefacit et ad medicum usum aptius, quam hor-

τρικὴν χρῆσιν ἐπιτηδειότερος· ἔμμηνα γὰρ ἄγει¹⁰⁰ καὶ οὖρα κινεῖ πινόμενος· ὠφελεῖ στρόφους, ῥήγματα, σπάσματα, ἥπατος φλεγμονάς· καὶ πρὸς ἔρπειτά πινόμενός τε καὶ καταπλασσόμενος· κεφαλῆς τε ὀδύνην παραμυθεῖται ἐψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ καταβραχεῖς, μίγνεντος αὐτῷ ῥοδίνου¹. μάλιστα δὲ ἐπὶ ληθάργου καὶ φρενίτιδος ἀρμόζει· παύει δὲ καὶ ἔμετον αἵματος < δ' πλῆθος μετ' ὄξους ποθεῖς ὁ χυλὸς αὐτοῦ.

Κεφ. μα'. (μζ'.) [Περὶ Σαμψύχου.] Σάμψυχον [οἱ δὲ τρίφυλλον, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ ἀγαθίδες, οἱ δὲ κνήκιον, οἱ δὲ ἄκαπνον, Πυθαγόρας θραμβῆς, Αἰγύπτιοι σοφὸν, Ἀρμένιοι μύουρον, προφηταὶ ὄνος ἱερέως², οἱ δὲ ἡκίγονος Ἰσσεως, Ῥωμαῖοι μαΐζουράνα] κράτιστον τὸ κυζικηρὸν καὶ κύπριον· δευτερεύει δὲ τούτου τὸ αἰγύπτιον· καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον³. πόα δὲ ἔστι πολὺκλωνος, ἔρπουσα ἐπὶ τῆς γῆς, φύλλα δασέα καὶ περιφερῆ ἔχουσα, ὅμοια τῆς λεπτοφύλλου καλαμίνθης, σφόδρα εὐώδης καὶ θερμομαντική, πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους.

100) C. καὶ ἔμμηνα δὲ ταράττει.

1) Ex Aëtio et Serap. et ipso cod. C. In Ald. et sequ. transposita sic: ἐψ. ῥοδ. μίγνεντος αὐτ. σὺν ὄξει καὶ καταβρ.

2) Ald. ἔχρεως.

3) Ald. ἀμάραντον.

tense. Potum enim menses ducit et urinam ciet. Torminibus, ruptis, convulsis et iecinoris inflammationibus (desideriis, *Plin.*) auxiliatur. Est et efficax adversus serpentes, tum potum, tum et impositum. Decoctum in aceto capitis dolorem, adiecto rosaceo, lenit, si modo in caput irrigatur, maxime vero in lethargo ac phrenitide convenit. Sanguinis denique vomitum sedat succus drachmis quatuor ex aceto potus.

Cap. XLI. (XLVII.) [*De Maiorana.*] Maiorana [quam alii trifolium, alii amaracum, agathides etiam, cnecion, acapnon, Pythagoras thrambes, Aegyptii sopho, Armenii myuron, prophetae asinum sacerdotis, alii Isidis genituram vocant] optima est cyzicena et cypria: secundum locum obtinet aegyptia. Herba est ramosa, per terram repens, foliis hirsutis rotundisque, similis calaminthae angustifoliae, odoratissima et calefaciens, necti-

Ἀρμόζει δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον ἐπὶ ἀρχομένων ὑδρωπικῶν καὶ δυσουρούντων καὶ στροφουμένων· ξηρὰ δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα μετὰ μέλιτος, αἶρει ὑπώπια· καὶ ἔμμηνα ἄγει ἐν προσθέτῳ. Πρὸς δὲ σκορπίου πληγὴν μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους καταπλάσσεται· πρὸς δὲ στρέμματα μετὰ κηρωτῆς ἀναληφθέντα ἐπιτίθεται· καὶ πρὸς οἰδήματα ὁμοίως ἀναληφθέντα κηρωτῇ· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται μετὰ παιπάλης ἁλφίτου⁴. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι πρὸς τὸ θερμαίνειν.

Κεφ. μα'. (μη'). [Περὶ Μελιλότου.] Μελιλωτος [οἱ δὲ ζωοδότιον, οἱ δὲ ὄρτανον, προφηταὶ θερμουθις, Αἰγύπτιοι αἰμεῖθ, Ῥωμαῖοι σέρτουλαμ, οἱ δὲ τρυπάτιον⁵] κράτιστος ὁ ἀττικὸς καὶ ὁ ἐν Κυζίκῳ καὶ ὁ ἐν Καρχηδόνι⁶ γεννώμενος, κροκίζων καὶ εὐώδης· φύεται δὲ καὶ ἐν Καμπανίᾳ περὶ Νώλαν⁷ τηλίζων⁸ καὶ ἄτονος⁹ κατὰ τὴν εὐω-

4) Ald. iterum interponit: ὁμοίως καὶ πρὸς οἰδήματα. Ad notha ablegant Asul. et Cornar. Marcellus paullo ante itidem includit. Goupyl. et Sarac. omittunt.

5) Haec in cod. N., nec alibi usquam, nisi vestigia quaedam apud Marcell.

6) Sic Oribas., codd. C. N. et Ald.; Καρχηδόνι Asulan. et Marcell., Χαλκηδόνι Cornar., Goupyl. et Sarac.

7) Cod. N. Νώμαν.

8) Sic Serap. et cod. N.; τηλίζων vulgo. 9) Cod. N. ἄτονος.

tur et in sertis. Decoctum ipsius potu incipientibus hydropicis utile, ut et iis, quos urinae difficultas et tormina vexant. Folia arida ex melle illita sugillata sub oculis tollunt, mensesque subditi in pecto trahunt. Contra scorpionis ictum ex aceto et sale illinuntur. Luxatis cerato excepta imponuntur, itemque oedematis cerato similiter excepta. Sed et ad oculorum inflammationes cum polline polentae illinuntur. Acopis denique et malagmatis calefaciendi gratia immiscentur.

Cap. XLI. (XLVIII.) [De Meliloto.] Melilotus [quem et zoodotion et ortanon, prophetae thermuthin, Aegyptii haemith, Romani sertulam, aut trypatium appellant]. Ex eo optimus est atticus, et qui in Cyzico et ad Carthaginem nascitur, croceus colore et odoratus. Gignitur et in Campania, ad Nolam, foeni graeci aemulus et

διαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μαλακτικὴν πάσης φλεγμονῆς, μάλιστα δὲ τῆς περὶ ὀφθαλμοὺς καὶ μήτραν καὶ δακτύλιον καὶ διδύμους, μετὰ γλυκέος ἐψηθεὶς καὶ καταπλασθεὶς· ἐνίοτε δὲ καὶ ὠοῦ λεκύνθου ὀπτῆς παραμειγείσης, ἢ τηλίνου ἀλεύρου, ἢ λινოსπέρμου, ἢ γύρεως, ἢ κωδιῶν, ἢ σέρεως· θεραπεύει καὶ μελικηροίδας προσφάτους καθ' ἑαυτὸν ἐν ὕδατι, καὶ ἀχῶρας σὺν γῇ χίᾳ καὶ οἴνῳ ἢ κηκίδι καταχρίόμενος· ἄλγημά τε στομάχου μετ' οἴνου ἐφθὸς καὶ ὤμους σὺν τινι τῶν προειρημένων· καὶ ὠταλγίας παύει σὺν γλυκεῖ ὤμους χυλισθεὶς καὶ ἐνσταζόμενος, καὶ κεφαλαλγίαν πραῦνει ἐμβροχόμενος μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου.

Κεφ. μβ'. (μθ'.) [*Περὶ Μάρου.*] Μάρων, ἢ ἰσόβρον¹⁰, οἱ δὲ ὀριγανίδα καλοῦσι, πῶα γνώριμος, φρουγανώδης, ὁμοία τῷ ἄνθει ὀριγάνῳ· τὰ μέντοι φύλλα τούτου λευκότερα πολλῶ καὶ τὸ ἄνθος εὐῶδες¹¹. Ἔχει δὲ δύναμιν ὁμοίαν σισυμβρίῳ, ὑποστύφον καὶ θερμαῖνον ἡρέμα· ὅθεν νομάς τε ἴσθησι καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ θερμὰ τῶν

10) Vulgo ἰσόβριον.

11) Sic Oribas. et codd. C. N.; εὐωδέστερον Ald. et sequ.

odore infirmo. Vim habet astringendi, inflammationem omnem molliendi, praesertim oculorum, matricis, ani et testium, si ex passo decocta imponatur: addito interdum ovi vitello assato, aut foeni graeci farina, lini semine, aut tritici polline, papaveris etiam capitibus, aut intybo. Sanat et recentes meliceridas per se cum aqua et achoras cum terra chia et vino aut galla inunctus. Stomachi dolorem in vino decoctum itemque crudum cum aliquo ex antedictis levat. Dolores etiam aurium cum passo mitigat succus ex ipsa cruda expressus et instillatus. Denique capitis dolorem ex aceto et rosaceo irrigatus lenit.

Cap. XLII. (XLIX.) [*De Maro.*] Marum, quod nonnulli isobryon, alii origanida vocant, herba vulgo cognita, surculosa, flore ad organum accedente, sed odorato et foliis multo albidioribus. Vim habet sisymbrio consimilem: subastringit enim et modice calefacit. Qua de causa ulcera depascentia sistit impositum et in calidas per-

συγχοισμάτων μίγνυται· γεννᾶται δὲ καὶ κατὰ Μαγνησίαν καὶ Τράλλεις πλείστον.

Κεφ. μγ'. (ν'.) [Περὶ Ἀκίνου.] Ἀκινος, ἢ ἄκονος, [οἱ δὲ ἄγριον βασιλικὸν, Ῥωμαῖοι ὠκίμαστρουμ·] πόα ἐστὶ λεπτόκαρφος, στεφανωματικὴ, παραπλησία ὠκίμῳ, δασυτέρα δὲ καὶ εὐώδης· παρ' ἐνίοις δὲ καὶ κηπεύεται· ἴστησι δὲ κοιλίαν καὶ ἐμμηνα πινομένη· φύγεθλὰ τε καὶ ἐρυσσιπέλατα καταπλασσομένη ἰᾶται.

Κεφ. μδ'. (να'.) [Περὶ Βακχάρεως.] Βάκχαρις βοτάνη ἐστὶν εὐώδης¹² στεφανωματικὴ· ἥς τὰ φύλλα τραχέα, μέγεθος ἔχοντα μεταξὺ ἴου καὶ φλόμου¹³. καυλὸς δὲ γωνιώδης, πήχεως τὸ ὕψος, ὑπότραχυς, ἔχων παραφυάδας· ἄνθη δὲ ἐμπόφυρα, ὑπόλευκα, εὐώδη¹⁴. ῥίζαι δὲ ὅμοιαι ταῖς τοῦ μέλανος ἑλλεβόρου, ζοικνύται τῇ ὁσμῇ κινναμώμῳ· φιλεῖ δὲ τραχέα χωρία καὶ ἄνικμα¹⁵. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐψηθεῖσα ἐν ὕδατι, βοηθεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, πτώμασι, δυσπνοίαις,

¹²) Sic Oribas., Asulan., Marcell., Cornar., Goupyl.; θαμνώδης Ald.; utrumque Sarac.

¹³) C. X. ἀμπέλου.

¹⁴) In Matthioli cod. λιπαρά.

¹⁵) Sic Oribas., Plin. et Marcell. e Plin. Vulgo ἔνικμα.

unctiones additur. Iuxta Magnesiam et Tralles copiosissime gignitur.

Cap. XLIII. (L.) [De Acino.] Acinus, vel aconos [quem et basilicum sylvestre aut ocimastrum vocant] herba est gracilibus ramulis, coronaria, ocimo similis, sed hirsutior ac odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Alvum mensesque pota sistit; tumores glandularum et erysipelata imposita sanat.

Cap. XLIV. (LI.) [De Bacchare.] Baccharis est herba odorata, coronaria: cuius folia aspera, magnitudine inter violam et verbascum media: caulis angulatus, cubitalis, subasper, ramosus: flores purpurei, subalbicantes et odorati: radices hellebori nigri similes, quibus odor cinnamomo proximus. Solum amat asperum minimeque humidum. Radix in aqua decocta convulsis, ruptis, qui ex alto lapsi sunt, anhelantibus, tussi diuturna ac urinae

βηχὶ χρονίᾳ, δυσουρίᾳ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ θηριοδή-
κτοις χρησίμως σὺν οἴνῳ δίδοται· προστεθεῖσα δὲ μία τῶν
ἀπαλῶν ρίζων, ἔλκει ἔμβρουα· ταῖς τε λεχοῖς εἰς ἐγκάθισμα
τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἀρμόζει, καὶ εἰς διαπάσματα χρησιμεύει,
ικανὴν ἔχουσα τὴν εὐωδίαν· τὰ δὲ φύλλα στυπτικὰ ὄντα,
καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονὴν,
καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενον καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας
καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὁσμὴ.

Κεφ. μέ. (ιβ'.) [Περὶ Πηγάνου.] Πήγανον ὀρεινόν,
οἱ δὲ ῥυτὴν ὀρεινὴν, Ῥωμαῖοι ῥοῦτα μοντάνα. πήγανον
κηπευτὸν, Ῥωμαῖοι ῥοῦτα ὀρτένσις. Τὸ ὀρεινὸν δὲ καὶ
ἄγριον τοῦ ἡμέρου καὶ κηπευτοῦ δομιύτερον καὶ ἄθρονον πρὸς
βρῶσιν. τοῦ δὲ κηπευτοῦ ἐδωδιώτερον τὸ παρὰ ταῖς συ-
καῖς φυόμενον. Ἀμφοτέρω καὶ καυστικὰ, θερμαντικὰ, ἐλκω-
τικὰ ¹⁶, οὖρητικὰ, ἐμμήνων ἀγωγὰ, ἐσθιόμενά τε καὶ πινό-
μενα κοιλίαν ἱστώσι· καὶ τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ἐστίν.
ἀντίδοτος, ὅσον ὀξύβραφου τοῦ σπέρματος ποθέντος ἐν οἴνῳ·
καὶ προβρωθέντα δὲ τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ, καὶ μετὰ κα-

16) N. ἐνωτικά.

difficultate vexatis opitulatur. Menses quoque pellit, et
contra serpentium morsus utiliter ex vino propinatur.
Subdita unica e tenellis radicibus partus extrahit. Deco-
ctum vero puerperis insidentibus utile. Confert quoque
ad diaspasmata, quippe quae magnam habeat odoris gra-
tiam. Folia astringentia ad capitis dolorem cataplasmatibus
vice adhibita prosunt, itemque oculorum inflammationi,
aegilopis incipientibus et mammis a partu inflammatis
atque etiam erysipelatis. Ceterum et ipse odor somnum
conciliat.

Cap. XLV. (LII.) [De Ruta.] Ruta montana et
hortensis. Montana et sylvestris acrior est sativa et hor-
tensi et ad cibum haud apta. Ex hortensi autem esui
magis idonea, quae iuxta ficos provenit. Utrumque genus
urendi vim habet, calefacit, exulcerat, urinam ciet, men-
ses ducit, ac tum cibo, tum etiam potu alvum sistit. Se-
men acetabuli mensura e vino bibitum contra letalia me-
dicamenta est pro antidoto. Quin et folia per se prae-

ρῶν βασιλικῶν καὶ σύκων ξηρῶν, ἄπρακτα καθίστησι τὰ θανάσιμα· καὶ πρὸς ἐρπετὰ ἀρμόζει ὁμοίως λαμβανόμενα· γονὴν τε σβέννυσιν ἐσθιόμενον καὶ πινόμενον· ἐψηθὲν δὲ σὺν ἀνήθῳ ξηρῷ καὶ ποθὲν στρόφους παύει· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πλευρῶν πόνον καὶ θώρακος, δύσπνοιαν, βῆχας, περιπνευμονίαν¹⁷, ἀλγήματα ἰσχύων, ἄρθρων, ῥίγη περιοδικὰ πινόμενον, ὡς προεῖρηται· καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ κώλου καὶ ὑστέρας καὶ ἀπευθυσμένου σὺν ἐλαίῳ¹⁸ ἐψηθὲν καὶ ἐνεθὲν¹⁹, πνίγας τε ὑστερικός λείων μετὰ μέλιτος κατὰ τοῦ αἰδοίου ἄχρι δακτυλίου ἐπιτεθὲν παραιτεῖται· ἀναξοσθὲν δὲ σὺν ἐλαίῳ καὶ ποθὲν ἐλμινθας ἐκτινάσσει· καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἄρθρων ἀλγήματα σὺν μέλιτι· σὺν δὲ σύκῳ πρὸς ὕδρωπας ὑποσαρκίους· καὶ πινόμενον δὲ βοηθεῖ τοῦτοις καὶ καθεψηθὲν ἐν οἴνῳ ἄχρῃς ἡμίους, καὶ περισμηχόμενον· ἔστι δὲ καὶ ὀξυωπὲς ἐσθιόμενον ὠμὸν καὶ ταριχευτόν· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς περιωδυνίας σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθὲν

17) C, N. περὶ πνεύμονος ἀλγήματα καὶ ἰσχύων.

18) In Ald. deest σὺν ἐλαίῳ.

19) C, ἐντεθὲν.

sumta aut cum nucibus iuglandibus aridisve ficis irrita reddunt letifera. Sed et contra serpentes idonea sunt simili modo sumta. Genituram exstinguit ruta seu esitata, seu bibita: cocta autem cum anetho sicco tormina potu sedat. Facit et ad pectoris laterumque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorumque dolores et rigores periodicos pota, ut ante dictum est. Item ad inflationes coli, vulvae rectique intestini cum oleo decocta et infusa. Strangulationibus etiam ex utero medetur, si trita cum melle a verenda parte ad anum usque imponitur. Fervefacta ex oleo et pota vermes excutit. Cataplasmatibus vice etiam adhibetur ad articulorum dolores cum melle; cum fico vero ad hydropem, qui anasarca dicitur. His iisdem in potu auxiliatur, itemque decocta in vino ad dimidium et affricata. Cruda quoque conditaque in cibo aciem oculorum auget, quin et oculorum dolores imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo et aceto

πραῦναι· σὺν ῥοδίνῳ δὲ καὶ ὄξει κεφαλαλγοῦσι βοηθεῖ, καὶ αἰμορροαγίας τὰς ἐκ τῶν μυκτήρων λεῖον ἐπιτεθὲν ἴσῃσι ²⁰· τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς σὺν δάφνης φύλλοις καταπλασθὲν ὠφελεῖ, καὶ τὰ ἑξανθήματα σὺν μυρσαινῇ κηρωτῇ ²¹· σὺν οἶνῳ δὲ καὶ πεπέρει καὶ νίτρῳ περισπώμενον, λευκὸν ἀλφὸν ἰᾶται· καὶ καταπλασθὲν δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν, θύμους καὶ μυρμηκίας αἶρει· ὠφελεῖ καὶ λειχήνας σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ἐπιτιθέμενον· ὁ δὲ χυλὸς ποιεῖ πρὸς ὠταλγίας ἐν σιδίῳ θερμαινόμενος καὶ ἐγγεόμενος· καὶ ἀμβλυωπίας βοηθεῖ μετὰ μαράθρου χυλοῦ καὶ μέλιτος ἐγγχοίμενος· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἐρπητας καὶ ἀχῶρας σὺν ὄξει καὶ ψιμυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καταχοίμενος ἰᾶται· τὰς τε ἀπὸ σκορόδων καὶ κρομμύων ὁσμὰς ²² καὶ δριμύτητος παύει ²³ ἐπιμασσηθέν. Τὸ δὲ ὀρεινὸν πολὺ βρωθὲν κτείνει· ὑπὸ δὲ τὴν ἄνθησιν εἰς τὰς ἀλμεύσεις συλλεγόμενον φοινίσσει καὶ φυσᾷ τὴν χρωῶτα σὺν κνησμῶ καὶ φλεγμονῇ σφοδρᾷ· δεῖ δὲ προαλειψαμένους τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας οὕτω συλλέγειν· φασὶ δὲ τὸν

20) C. ἐπέχει.

21) Sic Matthioli cod. et Serap., quos sequitur Sarac.; σὺν μυρσαινῇ καὶ κηρωτῇ vulgo.

22) Sic cod. C. et Serapion.

23) C. παρατεῖται.

succurrit, ac profluentem naribus sanguinem sistit trita et indita. Testium inflammationibus cum lauri foliis imposita et exanthematibus cum cerato myrteo prodest. Cum vino autem, pipere ac nitro affricata albae vitiligini medetur, et cum iisdem illita thymos myrmeciasque tollit. Contra impetigines cum melle et alumine utiliter imponitur. Succus vero in mali punici calyce calefactus aurium doloribus efficaciter infunditur. Praesidio etiam est in hebetudine oculorum, si delibuuntur eo, admisto foeniculi succo et melle. Erysipelata, herpetas achoresque cum aceto et cerussa et rosaceo inunctione sanat. Alliorum ceparumque odorem ac acrimoniam emendat, sed postea commanducatur. Montana vero copiosius ingesta occidit. Atque si sub id tempus, quo florere incipit, ad muriae condituram colligitur, cutem rubefacit ac inflat cum pruritu ac vehementi inflammatione. Eam igitur perunctis antea facie manibusque colligere oportet. Tra-

χυλὸν ἐπιθράθεντα ὀρνιθίοις ἀπερύκειν τοὺς αἰλούρους ²⁴. τὸ δὲ ἐν Μακεδονίᾳ φυόμενον παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα ²⁵ ποταμὸν ἀναιρεῖν φασὶ βρωθέν· ὀρεινὸς δὲ ὁ τόπος ὑπάρχει καὶ ἐχιδνῶν πλήρης· τὸ δὲ σπέρμα αὐτοῦ πινόμενον πρὸς τὰ ἐντὸς ποιεῖ, καὶ ἀντιδότοις μίγνυται χρησίμως· καὶ φρούξας δὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ δὸς πίνειν ἐπὶ ἡμέρας ζ' τῷ ἐνουρουντι καὶ παύσεται· ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ λέγεται μῶλυ ὀρεινόν· τὸ οὖν ἄγριον πήγανον ὁμοιοῦ τῷ ἡμέρῳ· πινόμενον δὲ ὠφελεῖ ἐπιληπτικοῖς καὶ ἰσχυαδικοῖς, κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, τὰ δὲ ἔμβρυα φθείρει· δριμύτερον δὲ ἐστὶ τοῦ ἡμέρου καὶ τῇ ἐνεργείᾳ δυνατώτερον· οὐδεὶς δὲ τὴν ἄγριαν (ῥυτήν) ἐσθίειν, διότι ἐπιβλαβὴς ἐστὶ.

Κεφ. μς'. (νγ'.) [Περὶ Πηγάνου ἀγρίου.] Καλοῦσι δὲ τινες πήγανον ἄγριον καὶ τὸ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τὸ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ λεγόμενον μῶλυ· ἐστὶ δὲ θάμνος ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας ῥάβδους ἀναφέρων, ἔχων

²⁴) Serapion legit τοὺς ἰκτῖνας. Forte fuit in codice ἰκτίδας, facile confundendum.

²⁵) E codice Goupyli restituit Sarac. Sed disertè Plin. 20, 51. nomen fluvii sic scribit, dum hunc locum interpretatur; ὄλκιμον vulgo; ἄλυμον cod. C. Achimon Serap. Amnis Haliacmon apud Herod. 7, 127. Strab. excerpt. e libr. 7. p. 432. Plin. 4, 17.

dunt et succum gallinaceis pullis inspersum felces arcere. Adiciunt, eam, quae iuxta amnem Haliacmonem in Macedonia gignitur, comedentes interficere. Montosus autem is est locus, ac viperis abundat. Illius semen cpotum contra interaneorum vitia est efficax, et antidotis utiliter miscetur. Tostum et per septem dies iis propinatum, qui urinam cohibere nequeunt, iuvabit. Ceterum radix huius dicitur moly montanum. Sylvestris igitur ruta sativae similis est. Pota prodest comitialibus et ischiadicis: menstrua quoque movet ac partus enecat. Acrior vero est, quam sativa, et maioris efficaciae. Attamen sylvestrem comedere vetat noxia eius indoles.

Cap. XLVI. (LIII.) [De ruta sylvestri.] Vocant nonnulli et rutam sylvestrem eam plantam, quae in Cappadocia et Galatia asiatica moly dicitur. Frutex est ab una radice complures virgas proferens, foliis multo, quam

φύλλα μακρότερα πολλῶ τοῦ ἄλλου πηγάνου καὶ τρυφερώ-
τερα, βαρύσσμα, ἄνθος λευκόν, ἐπ' ἄκρου τε κεφάλια ὀλίγα
μειζονα τοῦ ἡμέρου πηγάνου, ἐκ τριῶν μάλιστα μερῶν συγκεί-
μενα, ἐν οἷς σπέρμα τρίγωνον ὑπόκιθρον²⁶, πικρὸν ἰκα-
νῶς²⁷ πρὸς τὴν γεῦσιν, οὗ καὶ ἡ χρῆσις· φθινοπώρου δ'
ἐκπεπαίνεται τὸ σπέρμα ἁρμόζον πρὸς ἀμβλυωπίας, μετὰ
μέλιτος λειαινόμενον καὶ οἶνου καὶ χολῆς ἀλεκτοριδῶν, κρό-
κου τε καὶ μαράθρου χυλοῦ. Καλοῦσι δέ τινας αὐτὸ Ἀρ-
μαλα, Σύροι βησαῶ^{28a} [Αἰγύπτιοι ἐπνουβού, Ἀφροὶ χουρ-
μᾶ] Καππαδόκαι δὲ μῶλυ, ἐπεὶ καταποσὸν σώζει τὴν πρὸς
τὸ μῶλυ ἐμφέριαν, τῇ ῥίζῃ μέλαν καὶ τῷ ἄνθει λευκόν
ὑπάρχον· φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις καὶ εὐγείοις χωρίοις.

Κεφ. μζ'. (νδ'.) [Περὶ Μώλυσος.] Μῶλυ [οἱ δὲ
λευκοῖον ἄγριον καλοῦσι] τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἀγρώστει ὅμοια,
ἐπὶ γῆν ὄντα· ἄνθη λευκοῖοις^{28b} ὅμοια, γαλακτόχροα²⁹,
ἥσσονα δὲ πρὸς τὰ τοῦ ἴου· καυλὸν δὲ λεπτὸν³⁰, πῆ-

26) Serap. habuit ὑπόκυθρον.

27) Sic Oribas. et cod. Cantacuz. apud Matthiol.; μάλιστα vulgo.

28a) Cf. Galen. fac. simpl. 7. p. 83.

28b) Ald. λευκά.

29) C. γαλακτώδη ἢ πύονα δέ.

30) Sic Oribas. et cod. C.; λευκὸν vulgo.

alterius rutae, longioribus tenerioribusque ac graveolenti-
bus, flore albo, capitulis in apice, quam sativae rutae,
paullo maioribus: quae quidem tribus maxime partibus
constant: in quibus triangulare semen subfulvum gustu-
que perquam amarum recluditur, cuius etiam est usus.
Id autumno maturescit, tumque convenit ad visus hebe-
tudines, si cum melle, vino, felle gallinaceo, croco ac
foeniculi succo teratur. Sunt, qui eam Harmala vocent,
Syri besasa [Aegyptii epnubu, Afri churma], Cappadoces
vero moly, quod quamdam cum hoc servat similitudi-
nem, siquidem radice nigra est, flore vero candido. In
collibus ac laeto solo provenit.

Cap. XLVII. (LIV.) [De Moly.] Moly [quod non-
nulli levcoium sylvestre vocant] folia habet graminis, sed
latoria et humi sparsa, florem levcoiis similem, lactei
coloris, sed minorem; caulem tenuem quatuor cubitorum

χεων³¹ τεσσάρων· ἐπ' ἄκρου δὲ ἔπεστιν, ὡς σκοροδοειδές· ἡ ῥίζα δὲ μικρά, βολβοειδής· αὕτη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστερας ἀναστομώσεις τετριμμένη μετὰ ἱρίνου μύρου^{32^a} καὶ προστιθεμένη ἐν πεσσῶ.

Κε φ. μῆ. (νέ.) [Περὶ Πάνακος.] Πάνακες Ἡράκλειον, ἐξ οὗ ὁ ὀποπάναξ συλλέγεται, πλείστον γεννᾶται ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Ψωφίδι^{32^b} τῆς Ἀρκαδίας, ὥστε καὶ ἐπίτηδες κηπεύεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ὀποῦ πρόσδοτον· φύλλα δὲ ἔχει τραχέα, χαμαιπετῇ, γλωρὰ, σφόδρα πρὸς τὰ τῆς συνῆς, ἐν τῷ περιφερεῖ ἐπεσχισμένα πενταμερῶς³³· καυλὸν δὲ ὡς περ νάρθηκος³⁴ ὑψηλότετον³⁵, ἔχοντα χροῦν³⁶ λευκόν, καὶ φύλλα περὶ αὐτὸν μικρότερα· σκιαδίων δὲ ἐπ' ἄκρου ὡς ἀνήθου³⁷, ἀνθος δὲ μῆλινον· σπέρμα εὐῶδες καὶ πυρωτικόν, ῥίζας πλείονας ἐκ μιᾶς ἀρχῆς, λευκὰς³⁸, βαρυόσμους, παχύν

31) Mallem παλαισιῶν, quia talis proceritas fide caret. Attamen codd. et interpretes consentiunt.

32^a) Codices omnes et interpretes sic legunt. Galenus solus (facult. simpl. 7. p. 80.) de μίλῃ loquens, eam a Dioscoride commendari cum αἰρίνω ἀλεύρω perhibet, quod cum huc et Lacuna traxerit, Saracenus μετὰ ἱρίνου ἀλεύρου temere in textum recepit.

32^b) Sic Asul., Marcell. et rell.; Ψωφίδι Ald., Σωφίδι cod. C. N.

33) C. addit ἡ καὶ προιονειδῶς.

34) Ald. νάρθηκα.

35) C. ὑψηλόν, ὑπερυθρόν.

36) C. addit ἐκτὸς.

37) Asulan. et Marcell. add. μακρόν, quod deest in Oribas., Scap. et Ald.

38) C. add. ἡ καὶ ὑπερίθρας.

(palmorum?), cuius apicem occupat, quod alio simile est. Radix parva, bulbosa, quae valde utilis est ad laxata uteri ostia, si trita cum irino unguento apponitur.

Cap. XLVIII. (LV.) [De Panace Heracleo.] Panaces Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Boeotia et Psophide Arcadiae nascitur. Sed et quae-stus gratia, qui ex eo liquore capitur, in hortis studiose colitur. Folia habet aspera, humi prostata, virentia, multum ad ficulnea accedentia, in ambitu quinquepartito divisa: caulem vero tanquam ferula procerum, alba lanugine obductum, foliisque stipatum minutioribus, umbellam terminalem anetho similem, flores luteos, semen odoratum urendique vi praeditum: radices denique ab una

ἐχούσας τὸν φλοιὸν, ὑπόπικρον τῇ γεύσει· φύεται δὲ ἐν Κυρήνῃ τῆς Λιβύης καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. Ὀπίζεται δὲ ἡ ῥίζα, ἐπιτεμνομένη ἀρτιβλάστων ὄντων τῶν καυλῶν· ἀνίησι δὲ λευκὸν ὀπὸν, ὃς ξηρανθεὶς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν κροκίζει· δέχονται δὲ τὸ ῥέον εἰς φύλλᾳ προὔποτιθέντες εἰς κεκοιλωμένον ἔδαφος ³⁹, ἀναιροῦνται δὲ ξηρανθέντα· ὀπίζουσι δὲ καὶ τὸν καυλὸν, ἐπιτέμνοντες εἰς τὸν πυραμητὸν, ὁμοίως δεχόμενοι τὸ ἀπορῥέον· εἰσὶ δὲ τῶν ῥιζῶν βελτίους αἱ τεταναὶ καὶ λευκαὶ καὶ ξηραὶ, ἄβρωτοί τε καὶ πυρώδεις ἐν τῇ γεύσει, καὶ ἀρωματίζουσαι· καρπὸς δὲ εὐθετος ὃ ἐκ μέσου τοῦ νάρθηκος· ὃ γὰρ ἐκ τῶν παραφυάδων ἐστὶν ἀτροφώτερος· τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ πικρότατος τῇ γεύσει, ἐνδοθεν μὲν λευκὸς καὶ ὑπόκιρρος ⁴⁰, ἔξωθεν δὲ κροκίζων, λεῖος, λιπαρὸς, εὐθρυπτος ⁴¹, ταχέως δὲ διέμενος, βαρύσομος· ὃ δὲ μέλας φαῦλος καὶ μαλακός· δολοῦται γὰρ ἀμμωνιακῷ ἢ κηρῷ· δοκιμάζεται δὲ ὕδατι διατριβόμενος τοῖς δακτύλοις· ὃ

39) Lacuna φυλλάρια ὑποτιθέντες εἰς κεκοιλωμένον ἔδαφος τόπον.

40) Interpositum ὁ Ald. et rel., non habet cod. C.

41) Ald. et seq. addunt εὐθετος, cod. C. εὐθλαστος. Utrumque hic redundat, nec vestigium adest vel in Oribas., nec in Serap.

origine plures, albas, graveolentes, cortice crasso et sub-amaro praeditas. Nascitur et in Cyrene Libyae et in Macedonia. Excipitur liquor incisa radice, dum caules recens germinant: radix emittit eum liquorem album, qui exsiccatus in superficie croceus est: effluentem substratis in excavato solo foliis excipiunt, et arefactum eximunt. Simili quoque modo caule messibus inciso profluentem legunt liquorem. Radicum meliores sunt, quae distentae, albae, aridae, haud arrosae, gustu vero ferventes et aromaticae. Semen e media ferula idoneum, quod vero e ramis sumitur, minus altile est. Praestat in liquoris genere, qui gustu amarissimus est, intus candidus aut sub-fulvus, foris vero subcroceus, laevis, pinguis, friabilis, quique statim diluitur et est graveolens. At niger et mollis improbat: ammoniaco enim aut cera adulteratur. Probatur autem digitis in aqua tritus; genuinus enim resol-

γὰρ ἄδολος ἀνίεται καὶ γαλακτοῦται. Δύναμις δὲ αὐτοῦ ἐστὶ θερμαντικὴ, μαλακτικὴ, λεπτυντικὴ, ὅθεν ἁρμόζει πρὸς περιόδους καὶ ῥίγη, σπᾶσματα, ῥήγματα, πλευρᾶς ἀλγήματα, βῆχας, στρόφους, στραγγουρίας, ψώρας τὰς ἐν κύστει, σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ ποτιζόμενος· ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἔμβρυα φθείρει, καὶ ἐμπνευματώσεις τὰς ἐν ὑστέρᾳ καὶ σκληρίᾳ διαφορεῖ, σὺν μέλιτι ἀνεθείς· ἔστι δὲ καὶ σύγχρισμα ἰσχυάδος· μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ κεφαλικάῃς δυνάμεσι· περιθρήττει δὲ καὶ ἄνθρακας, ἁρμόζει καὶ ποδαγρικοῖς, μετὰ σταφίδος ἡμέρου καταπλασσόμενος· παραιτεῖται δὲ καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, ἐντιθέμενος τοῖς βρώμασιν· ὀφθαλμῶν τέ ἐστὶ ὀξυδερκὴς ἔγχρισμα ⁴²· μιγείς δὲ πίσση ἔμπλαστρός ἐστι πρὸς τοὺς λυσοδῆκτους ἀρίστη· καὶ ἡ ῥίζα δὲ ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖσα μήτρᾳ ἄγει ἔμβρυα· πρὸς τε ἔλκη ποιεῖ παλαιὰ, καὶ τὰ ἐπιλωμένα ⁴³ τῶν ὀστέων σαρκοῦ, λεία καταπασσομένη ⁴⁴ καὶ σὺν μέλιτι ἐγχριομένη· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ σὺν ἀψινθίῳ ληφθεὶς ἄγει ἔμμηνα· σὺν ἀριστολοχίᾳ δὲ πρὸς τὰ

42) Sic cod. C., congruus cum Serap.; εὔχρηστον vulgo.

43) C. ψιλώματα.

44) Sarac. coniecit, loco vulg. καταπλασσομένη.

vitur et lactescit. Vis eius calefaciens est, emolliens, attenuans, unde convenit febrium circuitibus rigoribusque, convulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, urinae difficultati ac vesicae scabiei, ex aqua mulsa aut vino bibitus. Menses trahit, fetus enecat, matricis inflationes duritiasque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, acopis etiam et cephalicis medicamentis admiscetur. Carbunculos insuper circumquaque rumpit: podagricis cum uva passa illitus subvenit: dolores dentium demulcet, ipsorum cavis inditus, et oculorum aciem inunctus excitat. Cum picis miscetur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsum praestantissimum. Radix rasa et vulvae subdita partus extrahit, ad ulcera vetusta efficax est, ossa nudata carne operit, si trita inspergitur, aut cum melle illinitur. Semen cum absinthio sumtum menses ciet. Cum aristolochia denique prodest adversus be-

ιοβόλα ἀρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας, σὺν οἴνω ποτιζόμενος.

Κε φ. μθ'. (νς'.) [Περὶ Πάνακος Ἀσκληπιοῦ.] Πάνακες Ἀσκληπιὸν ⁴⁵ ἀνίσχιν ἀπὸ γῆς καυλὸν λεπτὸν, πηχυαῖον, γόνασι διελημμένον, περὶ ὃν τὰ φύλλα ὅμοια μαράθρω, μείζονα δὲ καὶ δασύτερα, εὐώδη ⁴⁶. καὶ ἐπ' ἄκρου σκιαδίου, ἐφ' οὗ τὰ ἄνθη χρυσοειδῆ ⁴⁷, δριμέα, εὐώδη· ῥίζα δὲ μικρὰ καὶ λεπτή ⁴⁸. Δύναμιν δὲ ἔχει εὐθετον τὸ ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς πρὸς ἔλκη καὶ φύματα καὶ φαγέδαιναν, λῆτος σὺν μέλιτι ἐπιτιθέμενος· καὶ πρὸς ἐρπετὰ πινόμενος σὺν οἴνω, καὶ συναλειφόμενος σὺν ἐλαίῳ· καλοῦσι δὲ τινες πάνακες καὶ τὴν ἀγρίαν ὀρίανον, οἱ δὲ κονίλην, περὶ ἧς εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ὀριγάνου.

Κε φ. ν'. (νς'.) [Περὶ Πάνακος Χειρωνίου.] Πάνακες Χειρώνιον φύεται μάλιστα εἰ τῷ Πηλείῳ ὄρει· φύλλα δὲ ἔχει ἀμαράκω ⁴⁹ ἑμφερῆ, ἄνθη χρυσοειδῆ, ῥίζαν λεπτὴν καὶ

45) Sic Oribas.; Ἀσκληπιῶν vulgo.

46) Sic Serap. et codd.; δυσώδη Oribas.

47) Scrap. legisse videtur τὰ δὲ σπέρματα ὀξεία, δριμέα, εὐώδη.

48) Sic Oribas., Serap. et Ald.; λεπτὴ ab Asulan. primum in notha amandatum fuit. πικρά Scrap. addit ante μικρά. Anguillara vero sine auctoritate μικρά in μακρά permutare ausus est.

49) Sic Oribas. et pleraque exemplaria; ὀριγάνω cod. C. N., quod et addit cod. Lacun. Maratrum, quod Serap. habet, facillime ex amaraco, mutatis literis ὀ et ῥ, ortum est.

stias, quae venenum eiaculantur, et contra uteri strangu-latus e vino bibitum.

Cap. XLIX. (LVI.) [De Panace Asclepio.] Panaces Asclepium emittit e terra caulem tenuem, cubitalem, geniculatum, circa quem folia foeniculi similia, maiora tamen, hirsutiora et odorata. Umbella est terminalis, in qua flores aurei, acres et odorati. Radix est parva et tenuis. Vim habent idoneam et flores et fructus contra ulcera et panos et phagedaenas, si trita cum melle imponuntur. Adversus serpentes e vino bibuntur, et cum oleo illinuntur. Nonnulli et panaces sylvestre origanum vocant, alii cunilam, de qua capite de origano dictum est.

Cap. L. (LVII.) [De Panace Chironio.] Panaces Chironium in Pelio monte maxime provenit. Folia habet amaraco similia, flores aureos, radicem tenuem neque

οὐ βαθεῖαν, γενομένην δὲ δοιμεῖαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πρὸς ἐρπετὰ πινομένη, καὶ ἡ κόμη δὲ ἐπιπλαττομένη πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Κεφ. νά. (νή.) [Περὶ Λιγυστικοῦ.] Λιγυστικὸν [οἱ δὲ πανάκειαν καλοῦσιν, οἱ δὲ πάνακες] φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Λιγυρίᾳ, ὅθεν καὶ τὴν προσωνομίαν ἔσχηκεν, ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀπεννίνῳ· ὅρος δὲ ἐστὶν ὁμοροῦν ταῖς Ἀλπεσι. Πάνακες δὲ αὐτὸ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι οὐκ ἀλόγως⁵⁰, ἐπεὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς ἔοικε τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, καὶ ἡ δύναμις ὁμοία⁵¹ καθέστηκε· φύεται δὲ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ τραχυτέροις⁵² καὶ συσκίοις ὄρεσι, μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς ῥύαξι⁵³. καυλίον δὲ φέρει λεπτὸν, ὁμοιον ἀνήθῳ, γενονατῶμενον, περὶ ὃ φύλλα ἑοικότα τοῖς τοῦ μελιλώτου, τρυφερώτερα δὲ καὶ εὐώδη, ἰσχνότερα δὲ τὰ πρὸς ἄκρῳ τῷ καυλῷ καὶ μᾶλλον ἐπεσχισμένα· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον, ἐφ' οὗ καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, ναστὸν, ὑπόμηκες, πρὸς τὸ τοῦ μαράθρου, γευσσάμενῳ δὲ δοιμὴν καὶ ἀρωματίζον· ῥίζα λευκή, ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, εὐώδης. Δύ-

50) N. οὐ καλῶς, perperam.

51) N. καθ' ἑαυτήν.

52) N. τραχυτάτοις.

53) Sic N. et Ald.; διώρυξι Asulan., Marcell. et Matthiol.

altam, gustu acrem. Pota radix serpentium veneno resistit, ac imposita quoque coma contra id ipsum efficax.

Cap. LI. (LVIII.) [De Ligustico.] Ligusticum [quod panaceam aut panaces alii vocant] plurimum in Liguria nascitur, unde et nomen traxit, in monte scilicet Apennino, qui conterminus est Alpibus. Incolae ipsum panaces haud abs re vocant, quoniam et radice et caule panaci Heracleotico simile est, paribusque viribus praeditum. Gignitur in altissimis asperisque montibus et in umbrosis locis iuxta fluentia. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum, circa quem folia sunt meliloti, sed teneriora et odorata, superne graciliora, pluribusque divisa incisuris. In cacumine est umbella, in qua semen nigricans, solidum, oblongum, ad foeniculum accedens, gustanti acre et aroma redolens. Radix est alba, panacis

ναμὶς δὲ τοῦ σπέρματος καὶ τῆς ῥίζης θερμαντικῇ, πεπτικῇ, ἀρμόζουσα πρὸς τὰ ἐντὸς ἀλγήματα καὶ πέψεις καὶ οἰδήματα καὶ ἐμπνευματώσεις, καὶ μάλιστα τὰς περὶ στόμαχον⁵⁴, καὶ πρὸς θηρίων πληγὰς· ἄγει δὲ καὶ οὖρα καὶ ἐμμηνα πινομένη· καὶ ἡ ῥίζα δὲ προστιθεμένη⁵⁵ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· μίγνυται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα χρησίμως καὶ τοῖς ὀξυπόροις καὶ ταῖς πεπτικαῖς δυνάμεσιν· ἱκανῶς δὲ εὐστόμαχόν⁵⁶ ἐστι· ὅθεν καὶ ἀντὶ πεπέρεως αὐτῷ χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, μίσγοντες τοῖς προσοψήμασι· δολοῦνται δὲ σπέρματι τινι παρομοίῳ, ὃ διακρινεῖς τῇ γεύσει· πικρόν⁵⁷ γάρ ἐστιν· ἔνιοι δὲ καὶ σπέρμα μαράθρου ἢ σεσέλεως συμμίσγοντες, δολοῦσιν αὐτό.

Κεφ. ιβ'. (νθ'.) [Περὶ Σταφυλίνου.] Σταφυλῖνος ἄγριος [οἱ δὲ κερασκόμην, Ῥωμαῖοι καρόταμ, οἱ δὲ παστινάκα⁵⁸, Αἰγύπτιοι βαβιβυρόν, Ἀφροὶ σιχάμ] φύλλα ἔχει ὅμοια γιγγιδίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόπικρα· καυλὸν δὲ ὄρθιον,

54) C. καὶ μάλιστα τῶν ἐν στομάχῳ ἐπιπολαζόντων χυμῶν ἐξεμετική.

55) N. προκαποτιθεμένη.

56) Oribas. et C. εὐστομον.

57) Oribas. πικρότατον.

58) Sic Cornarus et seniores; φαστινάκα Ald., Asulan., Marcell.

Heracleotici similis, odorata. Seminis et radicis vis calefaciens et concoquens; siquidem prosunt ad viscerum dolores, coctionem promovent, iuvant adversus oedemata et inflationes, maxime ventriculi, nec non contra venenatarum bestiarum ictus. Urinas quoque et menses pota trahunt. Sed et apposita radix idem praestat. Ipsa aequae ac semen utiliter iis medicamentis admiscetur, quae celeriter transeunt et digestionem favent. Hoc vero stomacho admodum gratum est, quare piperis loco id indigenae obsoniis immiscent. Adulteratur vero semine quodam simili, quod tamen gustu facile discernes: amarum enim est. Alii quoque seminibus foeniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

Cap. LII. (LIX.) [De Dauco sylvestri.] Daucus sylvestris [quem alii cerascomen, Romani carotam aut pastinacam rusticam, Aegyptii babibyrū, Afri sicham vocant] folia habet gingidii, at latiora et subamara, caulem rectum

τραχύν, σκιάδιον ἔχοντα ἀνήθω παραπλήσιον, ἐφ' οὗ ἄνθη λευκά, ἐν μέσῳ δὲ πορφυροειδὲς μύκητι ὅμοιον⁵⁹ [καὶ οἷον ἐκροκίζον], ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμαῖα, εὐώδης, ἐδωδίμη ἐφθή. Τούτου ὁ καρπὸς ποθεῖς ἢ προστεθείς⁶⁰ ἔμμηνα κινεῖ· ἀρμόζει καὶ δυσουροῦσι καὶ ὑδρωπικοῖς καὶ πλευριτικοῖς ἐν πόμασι⁶¹, καὶ πρὸς θηρίων δὲ δῆγματα καὶ πληγὰς· τοὺς δὲ προλαβόντας φασὶ μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπὸ θηρίων· συνεργεῖ δὲ καὶ συλλήψει· ἡ δὲ ῥίζα καὶ αὐτὴ οὖρητικὴ οὖσα, συνουσίαν τε παρορμαῖ καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει προστιθεμένη· τὰ δὲ φύλλα λεῖα μετὰ μέλιτος ἐπιτιθέμενα τὰ φαγεδαινικὰ ἔλκη ἀνακαθαίρει. Ὁ δὲ κηπευτὸς σταφυλίνος, ἐδωδιμώτερος ὢν, ἀρμόζει πρὸς τὰ αὐτὰ, ἐνδεέστερον⁶² ἐνεργῶν.

Κεφ. νγ'. (ξ.) [Περὶ Σεσέλειος μασσαλεωτικοῦ.] Σεσέλει τὸ μασσαλεωτικόν [οἱ δὲ σφάγνον⁶³] φύλλα ἔχει ὅμοια μαράθρω, παχύτερα δὲ καὶ τὸν καυλὸν ἐνερνέστερον

59) Haec e Serap. apta. τὸ μικρόν vulgo et Oribas. Neutrum habent codd. Vindob. Uncinis inclusa, naturae adversa, desunt in Serap.

60) ἢ προστ. deest in cod. C., sed adest in Serap.

61) C. ποτήμασι.

62) C. ἐποδεέστερον.

63) Marcell. e codic. πλατυκύμινον addit.

asperum, umbellam similem anethi, in qua flores albi, ac in eorum medio purpurascens aliquid fungo simile [ac velut crocum aemulans]. Radix digitum crassa est, dodrantalis, odorata, et dum coquitur esculenta. Huius semen potum subditumve menses ciet. Convenit et in urinae difficultate, hydropo ac pleuritide, dum bibitur: prodest etiam venenatarum bestiarum morsibus ictibusque. Qui id forte praesumserint, a bestiis illis minime laedi traduntur. Conceptum quoque adiuvat. Radix autem, quae et ipsa urinas pellit, venerem praeterea stimulat, et apposita partus eiicit. Folia trita et cum melle imposita ulcera phagedaenica repurgant. Hortensis vero daucus, esui aptior, ad eadem valet, sed infirmius agit.

Cap. LIII. (LX.) [De Seseli massiliensi.] Seseli massiliense [quod nonnulli sphagnon dicunt] folia habet foeniculi, sed crassiora, caulemque vegetiorem: umbellam

ἔχει· ἔχει δὲ σκιάδιον ἀνήθω ὅμοιον, ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, γεγωνιωμένος⁶⁴, δριμύς, βιβρωσκόμενος ταχέως· ῥίζα μακρὰ, εὐώδης. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα θερμαντικὴν· πινόμενα δὲ στραγγουρίαν ἰᾶται καὶ ὀρθόπνοϊαν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ ἐπιληπτικούς, ἐμμηνά τε ἄγει καὶ ἐμβρυα, καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα ποιεῖ, καὶ βῆχας ἰᾶται παλαιάς· πινόμενός τε μετὰ οἴνου ὁ καρπὸς, πεπτικός ἐστι καὶ στρόφων λυτικός· ἡπιάλοις τε χρήσιμος, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ὁδοῖς⁶⁵ κρυμούς σὺν πεπέρει, καὶ οἶνω πίνεται· δίδοται δὲ καὶ αἰξὶ καὶ τοῖς λοιποῖς κτήνεσι πρὸς εὐτοκίαν ποτόν.

Κεφ. νδ'. (ξά'.) [Περὶ Σεσέλεως αἰθιοπικοῦ.] Τὸ δὲ αἰθιοπικὸν λεγόμενον σέσελι [ὃ Αἰγύπτιοι κύνονον φρίκην καλοῦσι] φύλλα μὲν ἔχει ὅμοια κισσῶ, ἐλάσσονα δὲ καὶ ἐπιμήκη, πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου· θάμνος δὲ μέγας⁶⁶, κλήματα ὡς διπῆχην ἔχων⁶⁷, ἐφ' οὗ κλάδοι⁶⁸ σπιθαμιαῖοι⁶⁹, κε-

64) Lacuna addit e cod. τραχύς.

65) Marcellus auguratur, περιόδοις legendum esse: at Serapion, ut nos, legit.

66) Sic Oribas., cod. C. et Paris., quem Goupyl. citat. μέλας Ald. et rell.

67) C. ὡς διπῆχης — (θάμνος).

68) C. καυλοί.

69) Sic Oribas. et C.; δισπιθαμιαῖοι vulgo.

anetho similem, in qua semen oblongum, angulosum, gustanti statim acre. Radix longa est et iucundi odoris. Semen et radix calefaciendi vim habent: potu urinae difficultatem et cervicis erectae spirationem tollunt. Uteri suffocationibus prosunt et comitialibus, menses partusque trahunt, ad omnia interna vitia pollent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum coctionem adiuvat, tormina discutit: utile est ad febres lentas algidasve, et ad arcenda in itineribus frigora, si cum pipere vinoque bibitur. Ceterum ad partum adiuvandum capris ceterisque pecudibus datur in potu.

Cap. LIV. (LXI) [De Seseli aethiopico.] Seseli aethiopicum [quod Aegyptii cyonon phricen dicunt] folia habet hederæ similia, sed minora et oblonga, ceu periclymeni. Frutex grandis est, palmitibus fere bicubitalibus, ramis dodrantalibus, et capitalis velut anethi. Semen

φάλια δὲ ὡς ἀνήθου· σπέρμα δὲ πυκνὸν ὡς πυρὸς, μέλαν, πικρὸν⁷⁰, δριμύτερον δὲ καὶ εὐωδέστερον τοῦ μασσαλεωτικοῦ, ἥδὺ ἰσχυρῶς. Δύναται δὲ τὰ αὐτά.

Κεφ. νέ. (ξβ'.) [Περὶ Σεσέλειος πέλοποννησιακοῦ.] Τὸ δὲ ἐν Πελοποννήσῳ γεννώμενον φύλλα ἔχει κωνεῖα παραπλήσια, πλατύτερα δὲ καὶ παχύτερα⁷¹, καυλὸν μείζονα τοῦ μασσαλεωτικοῦ, ναρθηκοειδῆ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ τούτου σκιαδίου πλατὺ· ἐν δὲ τούτῳ καρπὸς πλατύτερος⁷² καὶ εὐώδης καὶ σαρκωδέστερος. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει· φύεται ἐν τοποῖς τραχέσι καὶ ἐρύγροις καὶ γεωλόφοις· φύεται δὲ καὶ ἐν Ἰδῇ.

Κεφ. νς. (ξγ'.) [Περὶ Τορδυλίου.] Τορδύλιον, οἱ δὲ τόρδυλον, ἔνιοι δὲ σέσει κρητικὸν καλοῦσι, φύεται ἐν τῷ κατὰ Κιλικίαν Ἀμανῷ· ἔστι δὲ βοτάνιον φρυγανῶδες, ἔχον σπερμάτιον περιφερὲς, διπλοῦν, ὅμοιον ἀσπιδίσκοις, ὑπόδριμν καὶ ἀρωματίζον· πινόμενον πρὸς δυσουρίαν καὶ ἐμμήνων ἀγωγὴν· ὁ δὲ χυλὸς τοῦ καυλοῦ καὶ τοῦ σπέρματος ἔτι γλωροῦ

70) Sic Oribas., C. et Ald. Alii id omittunt.

71) Lacuna legit τραχύτερα.

72) Lacuna legit πυκνότερος.

densum, sicut tritici, nigrum, amarum, sed acrius et odoratius, quam massiliense, valdeque suave. Eadem vero praestat.

Cap. LV. (LXII.) [De Seseli peloponnesiaco.] Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet conii, sed latiora et crassiora, caulem supra massiliensis magnitudinem, ferulaceum, in cuius apice umbella est lata, in qua semen latius, odoratum et magis carnosum. Iisdem praeditum est viribus. Nascitur in asperis et ndis et collibus. Nascitur et in Ida.

Cap. LVI. (LXIII.) [De Tordyllo.] Tordylium, quod alii tordylon, alii seseli creticum appellant, nascitur in Amano (monte) Ciliciae. Est autem herbula surculosa, gerens semen subrotundum, duplex, scutula referens, subacre et aroma redolens. Bibitur id contra urinae difficultatem et ad ciendum menstruum cursum. Suc-

ὄντος, ὅσον τριώβολον ποθεῖς σὺν γλυκεῖ ἐν ἡμέραις δέκα, νεφριτικούς ὑγιάζει· ἥ δὲ ῥίζα πρακτική, ἀνάγουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος, ἐκλειχόμενη μετὰ μέλιτος. [73 Ἐχει δὲ κλώνια πολλὰ πρασιζόντα⁷⁴, μηλίζοντα, πορφυρίζοντα, καὶ ἐπ' ἄκρῳ ὁμοία, στρογγυλοειδῆ ἔχοντα ἔσωθεν ὡς σπέρματα τὰ ἀνθη.]

Κε φ. νζ. (ξδ'). [Περὶ Σίσωνος.] Σίσων σπερμάτιόν ἐστι ἐν Συρίᾳ γεννώμενον, παρεοικὸς σελίνῳ, ἐπίμηκες, μέλαν, πυρωτικόν· πινόμενον πρὸς σπλῆνα καὶ δυσουρίαν καὶ ἐμμήνων ἐποχὴν· χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιχώριοι ἀρτύματι μετὰ κολοκύνθης ἐφθῆς σὺν ὄξει λαμβάνοντες· ἔχει δὲ ὡς κοκκία πολλὰ ἐπ' ἄκρων.

Κε φ. νη' (ξε'). [Περὶ Ἀνίσου.] Ἄνισον [οἱ δὲ καὶ σῖον, Ῥωμαῖοι ἀνισοῦμ]⁷⁵ τὴν μὲν καθόλου δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, ξηραντικὴν, εὐπνουν, ἀνώδυνον, διαφορητικὴν, οὖρητικὴν, διαχυτικὴν, ὑδρωπικοῖς ἀδιψον πινόμενον· ἀρμόζει δὲ πρὸς τε τὰ ἰοβόλα τῶν ζώων καὶ πρὸς

73) Quae sequuntur, leguntur in Ald., a Marcello penitus ommissa, ab Asulano et Cornaro in notha translata.

74) Ald. πρασινίζοντα.

75) Ald. et codd. Vindob. repetunt Sisonis descriptionem. Serapion alia addit, quae hic in fine.

cus caulis seminisque adhuc virentis ternis obolis ex passo per dies decem bibitus nephriticos persanat. Efficax quoque radix est, educens ea, quae in pectore haeserint, si cum melle delingatur. [Habet autem ramulos multos, ad prasinum, luteum purpureumque colorem vergentes, et in cacumine similes, qui rotundae figurae intrinsecus flores velut semina habent.]

Cap. LVII. (LXIV.) [De Sisone.] Sison exiguum est semen, quod in Syria nascitur, apio simile, oblongum, nigrum fervensque gustu. Bibitur contra lienis vitia et urinae difficultatem et menstruorum suppressionem. Indigenae eo, cum cucumere in aceto cocto, condimenti vice utuntur. In apice gerit ceu granula multa.

Cap. LVIII. (LXV.) [De Aniso.] Anisum, [quod et sium vocant] in universum habet vim calefacientem, siccantem, suavi oris halitui faventem, dolores lenientem, discutientem, urinas cientem, (humores) diffundentem. Potum hydropicis sitim minuit, aptum contra venenato-

ἐμπνευματώσεις· κοιλίαν τε ἱστησι καὶ λευκὸν ῥοῦν, καὶ γάλα κατασπᾶ, καὶ συνουσίας παρορμαῖ· ὑποθυμιάμενον ταῖς ῥῖσι κεφαλαλγίαν παύει· καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὠτίων λεῖον σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον ἰᾶται· ἔστι δὲ αὐτοῦ κρεῖσσον τὸ νέον καὶ ἄδρὸν καὶ μὴ πιτυρῶδες, εὐτονον τῇ ὁσμῇ· πρωτεύει δὲ τὸ κρητικόν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ αἰγύπτιον.

Κεφ. νθ'. (ξς'.) [Περὶ Κάρου.] Κάρος⁷⁶ σπερμάτιόν ἐστι γινώριμον, οὐρητικόν, θερμαντικόν, εὐστόμαχον, εὐστομον, πεπτικόν, μιγνύμενον ἐν τοῖς ἀντιδότοις καὶ ὀξυπόροις χρησίμως, ἀναλογοῦν ἀνίσω· ἡ δὲ ῥίζα ἐφθῇ ἐδώδιμος, ὥσπερ σταφυλῖνος.

Κεφ. ξ'. (ξς'.) [Περὶ Ἀνήθου.] Ἀνήθον τὸ ἐσθιώμενον [οἱ δὲ πολγίδος, οἱ δὲ ἀνίκητον, προφῆται γόνος κυνοκεφάλου, ὁμοίως τρίχες κυνοκεφάλου, οἱ δὲ γόνος Ἑρμοῦ, Αἰγύπτιοι ἀραχοῦ, Ῥωμαῖοι ἀνήθουμ, Ἀφροὶ σικκίρια, Λακοὶ πόλπουμ]: τούτου ξηροῦ τῆς κόμης καὶ τοῦ καρποῦ τὸ ἀφέψημα πινόμενον

76) In cod. antiquo legerat Goupyl. δ καὶ καρναβάδιον λέγεται, librarii senioris additamentum, cum καρναβάδιον in Geoponicis (9, 28.) primum occurrat.

rum animalium morsus et adversus inflationes. Sistit album et alba feminarum profluvia, lac provocat, et ad coitum lacessit. Dolorem capitis levat, naribus sufflitum, et cum rosaceo tritum instillatumque ruptis auribus medetur. Efficacius est recens, plenum, minime furfurosum, odore intenso. Praestantissimum dicitur creticum, proximum aegyptium.

Cap. LIX. (LXVI.) [De Caro.] Carum semen est exiguum, vulgaris notitiae. Urinas ciet, calefacit, stomacho confert orique est gratum, coctionem adiuvat, ac utiliter antidotis admiscetur et iis, quae celeriter trans-eunt. Aniso affine radicem praebet edulem, ut dauci, si coquatur.

Cap. LX. (LXVII.) [De Anetho.] Anethum vescum [quod alii polgidos, alii anicetum, prophetae cynocephali genituram aut pilos, alii Mercurii genituram, Aegyptii arachu, Afri sicciria, Daci polpum dicunt]: huius aridi comae seminisque decoctum potu lac evocat, tor-

γάλα κατασπᾶ, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις παύει, κοιλίαν τε καθαίρει⁷⁷, καὶ τοὺς ἐπιπολαίους⁷⁸ ἐμέτους ἴστησι, οὐρά τε κινεῖ, λυγμοὺς παρηγορεῖ, ἀμβλύνει τε τὰς ὀψεις καὶ γονὴν σβέννυσι συνεχῶς πινόμενον· χρήσιμον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ καὶ γυναιξὶν ὑστερिकाῖς εἰς ἐγκάθισμα· τὸ δὲ σπέρμα καὲν καὶ καταπλασθὲν κονδυλώματα αἴρει.

Κεφ. ξα'. (ξη'.) [Περὶ Κυμίνου ἡμέρου.] Κύμινον τὸ ἡμερον, εὐστομον⁷⁹, καὶ τούτου μᾶλλον τὸ αἰθιοπικόν, ὅπερ Ἱπποκράτης βασιλικὸν ἐκάλεσε· δεύτερον τὸ αἰγύπτιον· εἴτα τὸ λοιπόν· φύεται ἐν Γαλατίᾳ τῆς Ἀσίας⁸⁰ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Ταραντίνῃ⁸¹, καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι τόποις. Ἔστι δὲ θερμαντικόν, στυπτικόν, ξηραντικόν, ἀρμόζον πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις· ἐγκλυζόμενον ἐφθόν· σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασσόμενον σὺν ὤμῃ λύσει· δίδοται δὲ καὶ ὀρθόπνοοις σὺν ὀξύκράτῳ, θηριοθήκτοις δὲ σὺν οἴνῳ· διδύμων

77) Sic cod. C. et Lacuna.

78) Sic codd. C. N. et Marcellus videtur ita legisse; ἐπιπολαίως vulgo.

79) Sic praeter Serap. codd.; εὐστόμαχον Lacuna ex Hipp.

80) Veram hanc lectionem iam Sarac. indicavit; Γαλατίᾳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ vulgo.

81) Τερρατίνῃ vulgo.

mina inflationesque sedat, alvum purgat, et leves vomitiones cohibet, urinas ciet, singultus lenit, frequentius potum oculos hebetat et genituram restinguit. Est et eius decoctum feminis hystericis ad insessus utile. Denique ustum semen impositumque condylomata tollit.

Cap. LXI. (LXVIII.) [De Cymino sativo.] Cyminum sativum ori gratum est, maxime vero aethiopicum, quod Hippocrates regii nomine insignivit: secundo venit loco aegyptium, mox reliqua sequuntur. Provenit in Galatia Asiae, Cilicia et Tarentina regione, aliisque locis compluribus. Calefaciendi, astringendi, siccandi vi praeditum, ad tormina inflationesque idoneum, seu coctum et cum oleo infusum, seu etiam cum farina cruda impositum. Datur et cervice erecta anhelantibus in posca, iisque, qui ab animalibus demorsi sunt, in vino. Testium in-

τε φλεγμοναῖς ἀρήγει σὺν σταφίδι καὶ ξεργμίνῳ⁸² ἀλεύρω ἢ κηρωτῇ ἐπιτεθέν· ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ τὰς ἐκ μυκτηήρων αἰμοῤῥαγίας, σὺν ὧξει λεῖον προσενεχθέν· τρέπει δὲ καὶ χρώτα ἐπὶ τὸ ὠχρότερον πινόμενον τε καὶ συγχριόμενον.

Κεφ. ξβ'. (ξθ'.) [Περὶ Κύμινου ἀγρίου.] Κύμινον ἀγριον [Ῥωμαῖοι κύμινον μ' ἀγρέσκειμ, σιλβάτικον] φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Λυκίᾳ καὶ Γαλατίᾳ τῆς Ἀσίας καὶ ἐν Καρχηδόνι τῆς Ἰσπανίας· ἔστι δὲ θαμνὶον ἔχον καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεπτὸν, ἐφ' οὗ φυλλάρια δ' ἢ ε' λεπτά, οἷονεῖ πεπρισμένα, τὴν κατάσχισιν⁸³, ὡς γιγγίδιον· κεφάλια δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρου ε' ἢ ε' στρογγύλα, μαλακά· ἐν οἷς ὁ καρπὸς ἀχυρώδης, γενομένῳ δὲ δοιμύτερος τοῦ ἡμέρου· φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις· πίνεται δὲ τὸ σπέρμα πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις σὺν ὕδατι· σὺν ὧξει δὲ λυγμοὺς παύει· πρὸς δὲ τὰ ἰοβόλα καὶ πλάδον στομάχου σὺν οἶνῳ· αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια μασσηθέν καὶ καταπλασθέν σὺν μέλιτι καὶ σταφίδι:

82) Sic Marcell. in cod. et Serap., quos sequitur Sarac.; αἰσίνῳ vulgo.

83) C. κατάκλινον.

flammationibus auxiliatur cum uva passa et fabarum farina aut cerato impositum. Compescit et fluxum muliebrem et sanguinis e naribus profluvia, in aceto contritum et admotum. Denique cutis colorem bibitum illitumve mutat in pallorem.

Cap. LXII. (LXIX.) [De Cymino sylvatico.] Cuminum sylvaticum seu agreste plurimum efficaciusque in Lycia crescit et Galatia Asiae et circa Carthaginem Hispaniae. Est vero fruticulus, caule spithameo, tenui, in quo folia exigua quaterna aut quina, tenuia, subserrata et gingidii divisura. Gerit autem in apice capitula quina aut sena, rotunda ac mollia, in quibus fructus acerosus et gustu acrior, quam sativum. Nascitur in collibus. Bibitur autem semen contra tormina et inflationes cum aqua: singultus ex aceto sedat: contra virulentas bestias et stomachi nimiam flacciditatem cum vino bibitur. Sugillata sub oculis tollit, si commanducatum cum melle et uva

γλεγμονάς τε διδύμων ἰαται, μετὰ τῶν αὐτῶν καταπλυσ-
σόμενον.

Ἔστι καὶ ἕτερον γένος ἀγρίου κυμίνου, ἑμφερές τῳ
ἡμέρῳ· ἕξ ἐκάστου δ' ἄνθους ἀφίησι κεράτια μετέωρα, ἐν
οἷς ἔστι σπέρμα ὅμοιον μελανθίῳ· τοῦτο πινόμενον πρὸς
ἐρπειτοδήκτους ἄριστον ἀλέξημα· βοηθεῖ καὶ στραγγουῖωσι
καὶ λιθιῶσι καὶ αἵματος θρόμβους οὐροῦσιν· ἐπιπινέτωσαν
δὲ σελίνου σπέρμα ἀποξυσθέν.

Κεφ. ξγ'. (ο'.) [Περὶ Ἀμμιος.] Ἀμμι [Ῥωμαῖοι ἄμ-
μιουμ ἀλεξανδρίνουμ], ἔνιοι καὶ τοῦτο αἰθιοπικόν, οἱ δὲ
βασιλικόν κύμινον καλοῦσιν· ἔνιοι δὲ ἑτέρας φύσεως τὸ αἰ-
θιοπικόν κύμινον ἔφασαν εἶναι, καὶ ἑτέρας τὸ ἄμμι· γνώριμον
δὲ τὸ σπερμάτιον, μικρότερον πολλῶ τοῦ κυμίνου καὶ ὀρι-
γανίζον τῇ γεύσει, ἐκλέγου δὲ τὸ καθαρόν καὶ μὴ πιτυρῶ-
δες. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ τοῦτο θερμαντικὴν, πυρωτικὴν καὶ
ξηραντικὴν, ποιοῦν πρὸς στρόφους, δυσουρίας καὶ θηριοδῆ-
κτους, πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα· μίγνυται
καὶ τοῖς διὰ κανθαρίδος ἐκδορίοις, πρὸς τὸ ἀντιπάσχειν ταῖς

passa imponatur. Quin et testium inflammationibus, ad-
iectis iisdem, impositum medetur.

Est et alterum cuminum sylvestre, sativo simile, quod
e singulis floribus erecta sursumque spectantia cornicula
promit, in quibus semen est nigellae simile: potum id
contra serpentium morsus singulari est praesidio. Qui
urinae difficultate calculisque affliguntur et sanguinis grumos
cum urina edunt, eo adlevantur: sed seminis apii deco-
ctum superbibendum est.

Cap. LXIII. (LXX.) [De Ammi.] Ammi, [quod
et Romani alexandrinum vocant]: nonnulli habent et hoc
aethiopicum, et regium cyminum id appellant. Alii diver-
sae naturae esse aethiopicum cyminum et ammi perhibent;
Vulgo notum est semen minutum, multo exilius cymino,
et origani sapore. Eligito autem purum minimeque fur-
furosum. Vim habet hoc quoque calefacientem, urentem
et exsiccantem: valet ad tormina, urinae difficultatem ac
venenatorum morsus, ex vino bibitum. Ciet quoque men-
strua. Admiscetur et cutim erodentibus e cantharide para-

ἐπιγινόμεναις δυσουρίαις· καὶ ὑπόπια καταπλασθὲν σὺν μέλιτι αἶρει· τρέπει δὲ καὶ χροάν πινόμενον καὶ συγχριόμενον ἐπὶ τὸ χλωρότερον· καὶ μετὰ σταγίδος ἢ ῥητίνης ὑποθυμιάμενον, ὑστέραν ἀποκαθαίρει.

Κεφ. ξδ' (σα'). [Περὶ Κορίου.] Κόριον, ἢ κορίαννον, [Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἀφροὶ γοῖδ,] γνώριμον, δύναμιν ἔχον ψυκτικὴν· ὅθεν καταπλασσόμενον μετὰ ἄρτων καὶ ἀλφίτων, ἐρυσσιπέλατα καὶ ἐρπητας ἰᾶται· σὺν μέλιτι δὲ καὶ σταγίδι ἐπινυκτίδας καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ ἀνθρακας θεραπεύει, μετὰ ἐρεγμοῦ δὲ χοιράδας καὶ φύματα διαλύει· τὸ δὲ σπέρμα ὀλίγον μὲν ποθὲν μετὰ γλυκέος, ἔλμινθας ἐκβάλλει καὶ σπέρματός ἐστι γεννητικόν· πλείον δὲ ληφθὲν κινεῖ τὴν διάνοιαν ἐπικινδύνως· ὅθεν δεῖ φυλάττεσθαι τὴν πλείονα καὶ συνεχῇ χρῆσιν αὐτοῦ· ὁ δὲ χυλὸς σὺν ψιμνυθίῳ ἢ λιθαργύρῳ καὶ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ὠφέλει τὰς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν φλεγμονὰς τὰς πυρώδεις.

Κεφ. ξε' (οβ'). [Περὶ Ἱερακίου τοῦ μεγάλου.] Ἱεράκιον τὸ μέγα, [οἱ δὲ σογχίτην, Ῥωμαῖοι λαμποῦκα, Ἀφροὶ

tis: quia resistit urinae difficultatibus facile supervenientibus. Sugillata sub oculis cum melle impositum tollit. Sed et potu ac illitu cuti pallorem conciliat. Sufflitum cum uva passa aut resina matricem repurgat.

Cap. LXIV. (LXXI.) [De Coriandro.] Coriandrum [quod Aegyptii ochion, Afri goïd vocant] in vulgus notum, vim habet refrigerantem. Quare cum pane aut polenta impositum erysipelata et herpes sanat: cum melle vero et uva passa epinychtidibus, testium inflammationibus carbunculisque medetur, et cum faba fresa strumas panosque discutit. Semen exigua quantitate cum passo bibitum lumbricos pellit, et spermatis secretioni favet. At si largius sumtum fuerit, mentem non sine periculo alienat, quamobrem ab ipsius usu et copiosiore et frequentiore cavendum. Succus autem cum cerussa aut lithargyro, nec non cum aceto et rosaceo perunctus, ardentes in summa cute inflammationes emendat.

Cap. LXV. (LXXII.) [De Hieracio magno.] Hieracium magnum, [quod alii sonchiten, Romani lampu-

σιθιλέας] καυλὸν ἀνίησι τραχὺν, ὑπέρυθρον, ἀκανθώδη, ὑπόκενον, φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα ἀραιῶς, σόγχῳ⁸⁴ ἐμφορῇ τὴν περιφέρειαν· ἄνθη μήλινα ἐν κεφαλίοις ὑπομήκεσιν. Δύναμιν ἔχει ψυκτικὴν, ματρίως ὑποστύφουσιν· ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενον ἀρμόζει· ὁ δὲ χυλὸς καταρροεύμενος δηγμὸν στομάχου⁸⁵ προαῖνει· ἥ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζᾳ καταπλασθεῖσα, σκορπιό- πλήκτοις ἀρήγει.

Κεφ. ξς'. (ογ'). [Περὶ Ἱερακίου τοῦ μικροῦ.⁸⁶] Ἱεράκιον τὸ μικρόν, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σογχίτην καλοῦσι [Ῥωμαῖοι Ἰντυβουμ ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ σιθιλεσαδέ·] φύλλα ἔχει καὶ αὐτὸ ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα τὴν περιφέρειαν· καυλία δὲ ἀνίησι τρυφερά καὶ χλωρά, ἐν οἷς ἄνθη μήλινα, κύκλον περιγράφοντα. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Κεφ. ξς'. (οδ'). [Περὶ Σέλινου.] Σέλινον κηπαῖον⁸⁷.

84) σόγχῳ vulgo; τεύτλῳ Marcellus legit in exempl. vetusto.

85) Hoc cod. C. recte adiecit; δηγμὸν προαῖνει vulgo.

86) Reiecit Marcellus hoc capitulum, quod a nemine veterum repetatur: habet tamen totidem verbis Oribasius.

87) Quae in versione synonyma habet Marcellus, equidem nusquam legi.

cam, Afri sithileam appellant] caulem profert asperum, subrubrum, aculeatum, substulosum: folia habet alterna laciniis rarioribus divisa, ambitu soncho similia, flores luteos in oblongis capitulis. Vim habet refrigerantem, modice ac leviter astringentem. Quamobrem aestuanti stomacho inflammationibusque utiliter imponitur. Succus autem stomachi rosionem sorbitione mitigat. Ceterum herba cum radice imposita ictis a scorpione auxiliatur.

Cap. LXVI. (LXXIII.) [De Hieracio minori.] Hieracium minus, quod nonnulli et sonchiten vocant [Romani intybum agrestem, Afri sithilesade] folia et hoc habet alterna, ambitu incisa: cauliculos autem promit teneros ac virentes, in quibus flores lutei in orbem circinati. Vi-res habet et hoc easdem cum antedicto.

Cap. LXVII. (LXXIV.) [De Apio.] Apium hor-

ἀρμόζει ἢ πῶα⁸⁸ πρὸς ἃ καὶ τὸ κόριον⁸⁹· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς μετὰ ἄρτου ἢ παιπάλης ἀλφίτου καταπλασόμενον· καὶ καῦσον στομάχου παρηγορεῖ· μαστοὺς τε χονδριῶντας ἀνίησι, κινεῖ τε οὖρα ἐφθόν τε καὶ ὤμὸν ἐσθιόμενον⁹⁰· καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ῥιζῶν πινόμενον⁹¹, ἀντιπάσχει θανασίμοις φαρμάκοις, ἐμέτους κινεῖ⁹², κοιλίαν δὲ ἐπέχει· τὸ δὲ σπέρμα ἐστὶν οὐρητικώτερον, βοηθοῦν καὶ θηριοδήκτοις καὶ τοῖς λιθάργυρον πεπωκόσι, πνευμάτων τέ ἐστι διαλυτικόν· μίγνυται δὲ καὶ ἀνωδύνοις καὶ θηριακαῖς καὶ βηχικαῖς χρησίμως.

Κεφ. ξη'. (οέ.) [Περὶ Ἑλαιοσελίνου.] Ἑλαιοσελίνον [οἷ δὲ πεδιόνον, οἷ δὲ ὑδροσελίνον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ ρούστικουμ] γεννώμενον ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις⁹³, μεῖζον τοῦ ἡμέρου σελίνου· ποιεῖ δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπευτόν.

Κεφ. ξθ'. (ος.) [Περὶ Ὀρεοσελίνου.] Ὀρεοσελίνον

88) Deesse ἢ πῶα in cod. testatur Lacuna.

89) C. ὡς ἱεράκιον; sed Serap. habet κόριον.

90) N. ὤμὸν καὶ ἐφθόν. βρωθέν τε καὶ ποθέν τὸ ἀφεψ.

91) Sio Ald., Asul., Marcell., Cornar.; πινόμενα Goupyl. et Saracenus.

92) C. Lacuna καὶ ἐμέτους κινεῖ.

93) Oribas. addit ὀλίγω.

tense. Convenit planta ad eadem, ad quae et coriandrum: praeterea ad oculorum inflammationes cum pane aut polentae polline imposita. Aestuantem quoque stomachum demulcet, et mammas tuberculis turgentes reprimit: ciet et urinas, sive cocta, sive cruda edatur. Decoctum eius radicumque potum venenorum noxae resistit, dum vomitiones excitat: alvum autem cohibet. At semen potentius urinas pellit, et a venenata bestia demorsis iisque, qui lithargyron hauserint, opitulatur, ac denique flatu discutit. Sed et utiliter admiscetur medicamentis, quae dolores sedant, theriacis etiam et tussim mitigantibus.

Cap. LXVIII. (LXXV.) [De Apio palustri.] Apium palustre [quod et campestre et aquaticum et rusticum dicitur] in aquosis locis nascens, sativo maius, ad eadem valet, ad quae hortense.

Cap. LXIX. (LXXVI.) [De Apio montano.] Apium

[οἱ δὲ πετροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, Αἰγύπτιοι ἀνώνιμ] καυλὸς ἐστὶ σπιθαμιαῖος εἰς ἐκ ῥίζης λεπτῆς· περὶ δὲ αὐτὸν κλωνάρια καὶ κεφάλια ⁹⁴ κωνεῖω ⁹⁵ παρεμφερῇ, λεπτότερα μέντοι ἱκανῶς· ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς ὑπομήκης ⁹⁶, δριμύς, λεπτὸς, εὐώδης, ἰοικῶς κυμίνω· φύεται δὲ ἐν τόποις πετρώδεσι καὶ ὄρεινοις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα οὐρητικὴν, ποθέντες ἐν οἴνω· ἄγει δὲ καὶ ἐμμηνα· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις καὶ ταῖς διουρητικαῖς καὶ θερμομαντικαῖς δυνάμεσιν. Οὐ δεῖ δὲ πλανᾶσθαι νομίζοντας τὸ ὄρεοσέλινον εἶναι τὸ ἐν πέτραις φυόμενον· ἄλλο γάρ ἐστὶ τὸ πετροσέλινον.

Κεφ. ο'. (οζ.) [Περὶ Πετροσελίνου.] Σέλινον, τὸ καὶ πετροσέλινον· τοῦτο φύεται ἐν Μακεδονίᾳ ἐν ἀποκρήμινσι τόποις, σπέρμα ἔχον ἰοικὸς ἄμμι, εὐωδέστερον δὲ καὶ δριμύ ⁹⁷, καὶ ἀρωματίζον, οὐρητικόν, ἐμμήνων ἀγωγόν· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς στομάχου καὶ κώλου ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους· πρὸς τε πλευρᾷς πόρους καὶ νεφρῶν καὶ κύστεως ἐν

94) φύλλα coniecit Lacuna, sed codd. omnes, Oribas. et Serap. κεφάλια habent.

95) Sic Oribas., unde Hermol. Barbarus primus sumpsit. Sed vulgo κωνεῖω. Serap. come.

96) Sio C.; ἐπιμήκης vulgo.

97) Lacuna legit δριμύτερον.

montanum [quod alii petroselinum sylvestre, Aegyptii anonim vocant] caule est dodrantali, qui quidem singularis e gracili exsurgit radice: ambeunt ipsum ramuli et capitula cicutae similia, sed multo tenuiora: in quibus semen oblongum, acre, tenue, odoratum, cumino simile. In rupestribus et montosis locis nascitur. Vim habent fructus et radix urinas cientem, si in vino bibantur, ac menses etiam trahunt. Antidotis quoque et medicinis diureticis et calefacientibus admiscetur. Neque vero falli oportet existimantes, id esse oreoselinum, quod in rupibus provenit: aliud enim est petroselinum.

Cap. LXX. (LXXVII.) [De Petroselino.] Apium, quod petroselinum dicit, crescit in Macedonia praeruptis in locis. Semen habet ammeos simile, sed odoratius, acre et aroma redolens. Urinas id et menstrua pellit; contra stomachi et coli inflationes ac tormina prodest. Succurrit

ποτῷ λαμβανόμενον· μίγνυται δὲ καὶ ταῖς οὐρητικαῖς ἀντι-
δότοις.

Κεφ. οα'. (οη'.) [Περὶ Ἱπποσελίνου.] Ἱπποσελίον,
οἱ μὲν γρίηλον, οἱ δὲ ἀγριοσελίον⁹⁸, οἱ δὲ σμύρνιον κα-
λοῦσι, [Ῥωμαῖοι ὅλους ἄτρουμ] ἐτέρου τοῦ κυρίως λεγομέ-
νου σμυρνίου ὑπάρχοντος, ὥς αὐτίκα ἱστορήσομεν· ἔστι δὲ
μειζον καὶ λευκότερον τοῦ κηπευτοῦ τοῦ σελίνου· καυλὸς κοῦ-
λος, ὑψηλὸς, τρυφερὸς, οἷονεὶ γραμμὰς ἔχων· φύλλα πλατύ-
τερα, ὑπογοιτισσόμενα, ἐν οἷς ἔστιν ὥς λιβανωτίδος κόμη⁹⁹
μεστὴ ἄνθους, κατὰ κορύμβους πρὶν ἐξανθῆσαι συνεστῶσα·
σπέρμα δὲ μέλαν, ἐπίμηκες, ναστὸν, δριμύ, ἀρωματίζον·
ρίζα εὐώδης, λευκὴ¹⁰⁰, εὐστομος¹, οὐ παχεῖα· φύεται ἐν
συσκίοις καὶ παρ' ἐλεσι²· λαχανεύεται δὲ ὥσπερ τὸ σελίον·
καὶ ἡ ρίζα δὲ ἐφθῇ καὶ ὠμὴ ἐσθίεται· τὰ τε φύλλα καὶ οἱ
καυλοὶ ἐσθίονται ἐφθᾶ, καθ' ἑαυτὰ τε καὶ μετὰ ἰχθύων

98) C. addit ἡ πολυπίθιον.

99) C. ἱποφ. — κόμη μέση ἄνθους, omissis ἐν — λιβανωτίδος. Sic
et N., sed κόμη μέση ἀνθοῦσα, quod satis placet, nisi Oribas. et Se-
rap. nobiscum legissent.

100) C. λεπτή.

1) Lacuna et Cantacuz. εὐστόμαχος.

2) Sic Oribas., Serap. et codd.; praeter C., qui ἐν παραδείσοις.

et lateris, renum ac vesicae doloribus in potu sumtum.
Inseritur et antidotis urinam prolicientibus.

Cap. LXXI. (LXXVIII.) [De Hipposelino.] Hip-
poselinum, quod nonnulli grielum, alii agrioselinum,
smyrnium alii, Romani olus atrum appellant: quamquam
aliud est smyrnium proprie dictum, de quo statim acturi
sumus. Est autem maius albidiusque apio hortensi: caulis
est concavus, procerus, tener ac velut lineis distinctus:
folia latiora, in puniceum vergentia, super quibus est
coma, ceu libanotidis, florum plena, quae in corymbos
cogitur, antequam deflorescat. Semen vero nigrum, ob-
longum, solidum, acre ac aromaticum: radix itidem odo-
rata, alba, ori grata, neque adeo crassa. Nascitur in um-
brosis et iuxta paludes. Oleris modo editur, velut apium.
Nam et radix cruda vel cocta estur, et folia cum ipsis
caulibus decocta manduntur, ac tum per se, tum etiam

σκευάζεται· καὶ ὥμᾱ δὲ ταριχέυεται εἰς ἄλμαϊας· Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς, πινόμενος ἐν οἶνομέλιτι, ἐμμήνων ἀγωγός³· θερμαίνει δὲ τοὺς ῥιγοῦντας πινόμενος καὶ συγχοιόμενος· στραγγουρίαις τε βοηθεῖ· καὶ ἡ ῥίζα τὰ αὐτὰ ποιεῖ⁴.

Κεφ. οβ'. (οθ'.) [Περὶ Σμυρνίου.] Σμύρνιον, ὅπερ ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον καλοῦσι, γεννώμενον πλεῖστον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμανῷ ὄρει· καὶ τοῦτο καυλὸν μὲν ἔχει ὅμοιον σελίνῳ, παραφυάδας ἔχοντα πολλὰς, φύλλα δὲ πλατύτερα, ἃ πρὸς τὴν γῆν ὑποπερικλᾶται, ὑπολίπαρα, ῥωμαλέα, καὶ εὐώδη σὺν δριμύτητι, φαρμακώδη τε καὶ ὑπομηλίζοντα τῇ χροᾷ· σκιαδίου δὲ ἐπὶ τῷ καυλῷ ἀνηθοειδές· σπέρμα στρουγύλον, ὅμοιον τῷ τῆς κράμβης, μέλαν, δριμύ, γενομένῳ, ὡς σμύρνη, ἐν ἀνθ' ἑνὸς ποιοῦν· ἡ δὲ ῥίζα δριμεῖα, εὐώδης, ἀπαλὴ, πολύχυλος, δάκνουσα τὴν φάρυγγα, φλοιὸν ἔχουσα, ἔξωθεν μὲν μέλανα, ἐνδοθεν δὲ χλωρόν ἢ ὑπόλευκον· φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι τόποις καὶ γεωλόφοις ἀνίκμοις⁵ καὶ γωνίαις χερσευούσαις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ

3) Sic C.; ἀγωγὸν vulgo.

4) C. ποιεῖν εἴωθεν.

5) X. ἐνίκμοις.

cum piscibus parantur. Sed et cruda muria condiuntur. Semen ex vino mulso potum menses ciendi vim habet, ac rigore prehensos potum illitumve calefacit et urinae stillicidio auxiliatur. Radix eosdem praestat effectus.

Cap. LXXII. (LXXIX.) [De Smyrnio.] Smyrnum, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apii, ramis multis: folia vero latiora, quae ad terram refranguntur, nitidiuscula, robusta, odore grato cum quadam acrimonia et medicata indole, flavescentia: umbellam in apice gerit anetho similem: semen rotundum, brassicae simile, nigrum, acre, myrrhae sapore, ita ut alterum alterius vicem explere possit. Radix est acris, odorata, mollis, succosa, fauces mordicans, cortice praedita extus nigro, intus vero pallido aut subalbido. Nascitur in rupestribus locis, collibus aridis et angulis incultis. Vim habent radix, herba

ἡ πόα καὶ ὁ καρπὸς θερμαντικὴν· λαχανεύεται δὲ καὶ εἰς τὰς ἀλμαίαις τὰ φύλλα, κοιλίαν τε ἴσθησιν· ἡ δὲ ῥίζα πινομένη ἐρπετοδήκτοις ἀρμόζει· πραῦνει δὲ καὶ βῆχας καὶ ὀρθοπνοίας· καὶ δυσουρίας ἰᾶται· καταπλασσομένη δὲ τὰ πρόσφατα οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καὶ σκληρίας διαφορεῖ, τραύματά τε ἄχρως ἐπουλώσεως ἄγει· ζεσθεῖσα δὲ καὶ προστεθεῖσα ἐξαμβλώσκει· καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτῆς πρὸς νεφροὺς καὶ σπλῆνα καὶ κύστιν ἀρμόζει· ἄγει δὲ καὶ ἐμμηνα καὶ δεύτερα· πρὸς τε ἰσχιάδας μετ' οἴνου πινόμενον ἀρμόζει, καὶ στομάχου ἐμπνευματώσεις πναῦνει· ἔστι δὲ καὶ ἰδρωτοποιὸν⁶, ἐρευκτικόν· ἰδίως πινόμενον πρὸς ὑδρωπας καὶ περιόδους.

Κεφ. ογ'. (π'). [Περὶ Ἐλαφοβόσκου.] Ἐλαφόβοσκον [οἱ δὲ ἐλαφικόν, οἱ δὲ νέφριον, οἱ δὲ ὀφιγένιον, οἱ δὲ ὀφιοκτόνον, οἱ δὲ ἐρπυξή, οἱ δὲ λύμη, Ῥωμαῖοι κέρβι διέλλουμ ἢ κερβίνα⁷, Αἰγύπτιοι χημῖς, Ἀφροὶ ἀσκαουκαύ] κανλός ἐστι λιβανωτίδι ἢ μαράθρω ἐμφερῆς, γεγωνιωμένος· φύλλα διδάκτυλα τὸ πλάτος⁸, ἱκανῶς ἐπιμήκη ὥς τερεβίνθου, περι-

6) Ald., Asulan., Cornar. ὑδροποιόν, Goupyl. et Sarac. ἰδροποιόν.

7) Sic cod. C.; κερδιοκέλλουμ Ald. et tell.

8) X. add. κεχλασμένα ποσῶς.

ac ipsum quoque semen calefacientem. Folia muria condita olerum instar in cibos veniunt, alvumque sistunt: radix vero pota prodest contra serpentium morsus. Tusses et spirandi difficultates mitigat et urinae difficultatibus medetur. Imposita vero oedemata recentia, inflammationes duritiasque discutit, et vulnera ad cicatricem perducit: fervefacta vero ac subdita abortum infert. Semen eius confert renum, lienis vesicaeque vitiis, menses et secundas pellit. Ad coxendicum dolores cum vino commode propinatur et inflationes stomachi lenit: sudores etiam ciet et ructus eiicit. Peculiariter vero potui datur adversus hydropes et febrium circuitus.

Cap. LXXIII. (LXXX.) [De Pastinaca.] Pastinaca [quam alii elaphicon, aut nebrion, ophigenion etiam vel ophioctonon, alii herpyxe aut lyme, Romani cervi ocellum aut cervinam, Aegyptii chemis, Afri ascaucau vocant,] caule est libanotidem aut foeniculum referente, geniculato; foliis duos digitos latis, praelongis ut terebin-

κεκλασμένα, τραχέα ποσῶς· ἔχει δὲ παραφυάδας ἱκανὰς ὁ καυλὸς, σκιαδία ἐχούσας ὅμοια ἀνήθω· ἀνθή ὑπομήλινα, καὶ τὸ σπέρμα ἀνήθω ἐμφερές· ῥίζα ὡς τριδάκτυλος τὸ μῆκος, πάχος δακτύλου, λευκή, γλυκεῖα, ἐδάδιμος· καὶ ὁ καυλὸς δὲ λαχανεύεται ἀρτιφυῆς ὧν· ταύτην φασὶ τὴν πόαν τὰς ἐλάφους νεμηθείσας ἀντέχειν τοῖς τῶν ἐρπετῶν δῆγμασι· ὅθεν καὶ τὸ σπέρμα δίδεται τοῖς ἐρπετοδόχοις σὺν οἶνω.

Κεφ. οδ'. (πα'.) [Περὶ Μαράθρου.] Μάραθρον· αὕτη ἐσθιομένη ἢ πόα δύναται γάλα κατασπᾶν, καὶ τὸ σπέρμα δὲ πινόμενον ἢ συνεψόμενον πτισάνῃ· τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς κόμης ποθὲν⁹, νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν χρήσιμον, διουρητικὸν ὑπάρχον· ἀρμόζει δὲ ἐρπετοδόχοις σὺν οἶνω πινόμενον, καὶ καταμήνια ἄγει· ἐν πυρετοῖς τε ναυτίαν καὶ καῦσον στομάχου¹⁰ παραιτεῖται, μετὰ ψυχροῦ ὕδατος πινόμενον· αἱ δὲ ῥίζαι λείαι σὺν μίλιτι καταπλάσθεϊσαι κυνόδηκτα θεραπεύουσιν· ὁ δὲ χυλὸς ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων ἐν ἡλίῳ ξηρανθεὶς εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὅσα

9) Sio Cornar. emendavit vulgare ὑποτεθᾶν ex auctoritate Plinii et Serapionis.

10) Lacun. et cod. C. add. καὶ ἀνάλυσιν.

thi, reflexis ac quodammodo asperis. Habet vero caulis ipse ramos complures, qui quidem umbellas anethi similes gerunt, flores subluteos et semen itidem anethi. Radix fere trium digitorum longitudine, unum crassa est, alba, dulcis et esculenta. Sed et caulis recens ac tenellus oleum modo in cibos recipitur. Ceterum huius herbae paulo cervas aiunt serpentium morsibus resistere, unde semen et contra serpentium morsus in vino datur.

Cap. LXXIV. (LXXX.) [De Foeniculo.] Foeniculi herba si edatur, vim habet lac attrahendi: idem vero potest semen epotum, aut cum ptisana decoctum. Comae autem decoctum bibitum renum ac vesicae vitiis est utile, quippe urinam ducit. Convenit et a serpente demorsis in vino bibitum, ac menses quoque ciet. In febribus nauseam et stomachi ardorem sedat, ex aqua frigida potum. Contritae radices et cum melle impositae canum morsibus medentur. Succus caulibus et foliis expressus et in sole siccatus oculorum medicamentis utiliter additur, quae ad

πρὸς ὀξυδορκίαν, σκευάζεται χρησίμως· χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς τὰ αὐτὰ χλωρόν ἔτι, σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς ἀκρόμοσι, καὶ ἡ ῥίζα κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ καὶ ὁπὸν ἀνίησιν ὅμοιον κόμμι, ἀποθεριζόντων ἐν τῇ ἀνθήσει μέσον τὸν καυλὸν τῶν ἐπιχωρίων καὶ πυρὶ παρατιθέντων, ἵνα ὑπὸ τῆς θερμοσίας οἰονεῖ ἀφιδρωσάν ἐκβάλῃ¹¹ τὸ κόμμι· ἔστι δὲ ἐνεργέστερον τοῦ χυλοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ τοῦτο.

Κεφ. σέ. (πβ'). [Περὶ Ἱππομαράθρου.] Ἱππομάραθρον [οἱ δὲ μαραθῖς, οἱ δὲ μάραθρον ἄγριον, Αἰγύπτιοι σαμψῶς¹², προσῆται θυμαρνόλιον, Ῥωμαῖοι φαινίκουλουμ ἐρράτικουμ, οἱ δὲ φαινίκουλουμ ἐκουίνουμ, οἱ δὲ μέουμ, Γάλλοι σιστράμεορ] μάραθρόν ἐστιν ἄγριον, μέγα· φέρει δὲ σπέρμα κάχρυϊ ὅμοιον, ῥίζα δὲ ὕπεστιν εὐώδης, ἣτις πινομένη στραγγουρίας ἰᾶται· ἔμμηνά τε ἄγει προστιθεμένη· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα κοιλίαν ἴστησι πινόμενα, θηριοδῆμτοις τε βοηθεῖ, καὶ λίθους θρύπτει, καὶ ἕκτερον ἀποκαθαίρει· τῶν

11) Codd. C. N. add. ἕως.

12) Cod. N. add. Ἀφροὶ βουτνόνυμ.

aciem visus augendam apta sunt. Extrahitur et ad eadem valens e recenti semine succus una cum foliis ac ramulis. Radicibus praeterea sub prima germinatione succus eodem modo exprimitur. In Iberia, quae ad occidentem spectat, liquorem etiam reddit foeniculum gummi similem. Caullem vero medium, dum floret herba, demetunt indigenae ignique admovent, quo facilius vi caloris velut exsudans gummi remittat. Id autem est succo ipso efficacius ad oculorum medicamenta.

Cap. LXXV. (LXXXII.) [De Hippomarathro.] Hippomarathron [aliis marathis, foeniculum sylvestre, Aegyptiis sampsos, prophetis thymarnolion, Romanis foeniculum erraticum, aut equinum, aut meum, Gallis denique sistrameor dictum] est foeniculum sylvestre, grande, quod semen profert cachryi simile. Radix autem subest odorata, quae quidem bibita stranguriae medetur, subditaque menses ciet. Semen et ipsa radix potu ventrem sistunt, contra venenatorum morsus auxiliantur, calculos commi-

δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα πινόμενον γάλα ἄγει καὶ τὰς ἐκ το-
κειῶν γυναῖκας ἀποκαθαίρει.

Καλεῖται καὶ ἕτερον ἵππομάραθρον, φύλλα ἔχον στενὰ,
μικρὰ, προμήκη· καρπὸν δὲ στρογγύλον, πρὸς τὸν τοῦ κο-
ρίου, δριμύν, εὐώδη, θερμαντικόν· ἀναλογεῖ δὲ αὐτοῦ ἡ δύ-
ναμις τῷ προειρημένῳ, ἀσθενέστερον ἐνεργοῦσα.

Κεφ. ος'. (πγ'.) [Περὶ Δαύκου.] Δαῦκος, οἱ δὲ δαύ-
κειον¹³ καλοῦσιν· ὁ μὲν τίς ἐστι κρητικός, μαράθρω ἔχων τὰ
φύλλα ὅμοια, μικρότερα τε καὶ λεπτότερα¹⁴, καυλὸν σπιθα-
μαῖον, σκιαδίου ὅμοιον κοριάννῳ, ἄνθη λευκά· ἐν δὲ τούτοις
ὁ καρπὸς λευκός, δασύς, δριμύς ἐν τῷ διαμασῶσθαι καὶ
εὐώδης¹⁵. ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὸ δὲ μῆκος σπιθαμῆς·
γεννᾷται δὲ ἐν πετρώδεσι τόποις καὶ εὐηλίσις. Ὁ δέ τις αὐ-
τῶν ἐστι σελίνῳ ἀγρίῳ παραπλήσιος, ἀρωματώδης, δριμύς
καὶ εὐώδης γενομένη καὶ πυρώδης· διαφέρει δὲ ὁ κρητικός.
Τὸ δὲ τρίτον εἶδος κορίῳ φύλλα ἔοικε, καὶ τὰ ἄνθη λευκά·

13) Marcell. c Nicandri ther. v. 858. 939. sic emendavit vulgare
δίκραιον.

14) Plin. et Hermolaus Barbar. λευκότερα, sed perperam.

15) Sic cod. Cantacuz. et ipse Neap. Reliqui δριμύς inter καρπὸς
et λευκός collocant.

nuunt et regium morbum expurgant. At haustum folio-
rum decoctum et lactis abundantiam facit, et feminas a
partu purgat.

Vocatur et altera hippomarathri species, foliis angu-
stis, exilibus et oblongis, semine rotundo, ceu coriandri,
acri, odorato et calefaciente. Viribus id antedicto respon-
det, nisi quod agit imbecillius.

Cap. LXXVI. (LXXXIII.) [De Dauco triplici.] Dau-
cus, quem alii daucion appellant, primus est creticus,
foliis foeniculi aemulus, sed minoribus ac tenuioribus,
caule spithamaeo, umbellam gerit coriandri, flores albos:
inter hos fructum albidum, hirsutum, acrem in man-
dendo et odoratum. Radix est digitum crassa, dodrantis
longitudine. Nascitur in rupestribus locis et apricis. Al-
tera species est apio sylvestri similis, aroma olens, acris,
odorata et gustus ferventis. Probator autem creticus.
Tertia species coriandri folia refert, et flores albos, ca-

κεφαλὴν δὲ ἔχει καὶ καρπὸν ὅμοια ἀνήθω· ἐφ' ἧ σκιαδίου ἐμφερέσ σταφυλίνω, σπέρματος ἐπιμήκους πλήρης, ὥς κυρίου, δριμύως. Τὸ δὲ σπέρμα πάντων δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν· πινόμενον ἐμμήνων, ἐμβρύων καὶ οὖρων ἀγωγὸν, καὶ στρόφων ἀπαλλακτικόν, βηχῶν χρονίων πραῦντικόν· ἀρήγει δὲ καὶ φαλαγγοθήκτοις ποθὲν σὺν οἴνῳ, διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα καταπλασθέν. Ἡ δὲ χρῆσις τῶν μὲν ἄλλων τοῦ σπέρματος μόνον· τοῦ δὲ κρητικοῦ καὶ τῆς ῥίξης, ἥτις μάλιστα πρὸς τὰ θήρια πίνεται μετ' οἴνου.

Κεφ. οὔ. (πδ.) [Περὶ Δελφινίου¹⁶.] Δελφίνιον [οἱ δὲ διάχυσις, οἱ δὲ διάχυτος, οἱ δὲ παράλυσις, οἱ δὲ κάμαρος, οἱ δὲ ὑάκινθος, οἱ δὲ δελφινίας, οἱ δὲ νήριον, οἱ δὲ νηριάδιον, οἱ δὲ σῶσανδρον, οἱ δὲ κρόνιον, Ῥωμαῖοι βουκίνος μίνορ] κλῶνας ἀνίησι δισπιθάμους ἢ καὶ μεῖζονας, ἀπὸ μιᾶς ῥίξης, περὶ οὓς¹⁷ φυλλάρια ἐπεσχισμένα, λεπτὰ, ἐπιμήκη· ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοῦ, ἐμπόρφυρον, δελφινοειδὲς¹⁸,

16) Totum hoc caput spurium esse suspicatus est Matthioli, quod praeter Oribasium nemo veterum id habeat, omisum etiam in codice vetusto latino longobardicis literis scripto, quem legerat Marcellus.

17) Ν. περιπλέους φυλλάριων,

18) Sic ordinem recte coniecit Dodon. stirp. p. 255. In plerisque codicibus δελφινοειδὴ, post ἐπιμήκη collocatum, ad φυλλάρια trahitur. Sed cod. C. omnino omittit, cod. N. ad ramos reduxisse videtur, habet enim δελφινοειδεῖς (κλῶνας).

pitula et fructum anethi, umbellam dauco vulgari similem, plenam seminis oblongi, sicut cymini, acris. Omnium semen calefaciendi vim habet. Potum mensces, partus et urinas pellit, torminibus liberat, veteremque tussim mitigat. Subvenit et a phalangio demorsis cum vino potum, et oedemata discutit impositum. Ex aliis semine tantum utuntur: at e cretico et radice, quae maxime contra venenatas bestias cum vino bibitur.

Cap. LXXVII. (LXXXIV.) [De Delphinio.] Delphinium [quod alii diachysin, alii diachyton et paralyisin, camaron etiam et hyacinthum, alii delphiniada aut nerion aut neriadion, aut sosandron, aut cronion, Romani bucinus (vaccinium) minor vocant] ramos emittit ab una radice bispithamacos aut longiores, circa quos folia divisa, minuta, oblonga: flos albae violae similis, purpurascens,

ὅθεν καὶ ὠνόμασται· σπέρμα ἐν λοβοῖς κέγχρω ἐμφερές, ὃ βοηθεῖ ποθὲν σὺν ^{19 a} οἴῳ σκορπιοπλήκτοις, ὡς οὐδὲν ἕτερον· φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους, παρατεθείσης τῆς πόας παραλύεσθαι, ἀπράκτους τε καὶ ναρκώδεις γίνεσθαι, ὑφαιρουμένης δὲ εἰς τὸ αὐτὸ καθεστάναι· φύεται δὲ ἐν τραχεῖσι καὶ ἐὺηλίοις τόποις.

(Κεφ. πέ.) Δελφίνιον ἕτερον καὶ αὐτὸ ἐμφερές τῷ πρὸ αὐτοῦ, τοῖς δὲ φύλλοις καὶ τοῖς κλωνίοις ἰσχνότερον πολλῶ· δύναμιν ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ, οὐχ οὕτω δὲ ἐνεργές.

Κεφ. σή. (πς.) [Περὶ Πυρέθρου.] Πύρεθρον [οἱ δὲ δορύκνιον, οἱ δὲ πύρινον, οἱ δὲ πύρωτον, οἱ δὲ πύρωθρον, οἱ δὲ ἀρνὸς πυρίτης, προφῆται πυρίτης, Ῥωμαῖοι σαμβάρις] πόα ἐστὶ καυλὸν ἀνιῆσά καὶ φύλλα, ὥσπερ δαῦκος ἄγριος ἢ ^{19 b} μάραθρον· σκιαδίων δὲ ὡς ἀνήθου ²⁰ τροχοειδές ²¹· ῥίζα δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος, μακρά, γευσάμενῳ πυρωτικωτάτῃ, φλέγματός ἐστιν ἐπισπαστική· διὸ καὶ ταῖς ὁδονταλ-

19 a) Sic cod. C.; ἐπὶ vulgo.

19 b) Ex Oribas. et Serap. loco vulg. καί.

20) Sic Ocibas., Serap. et codd. omnes. Dodon. perperam coniecit ἀνθέμου.

21) Sic Oribas., Serap. et codd. C. N.; τροχοειδές editt.

delphinorum effigie, unde et nomen adepta est planta. Semen in siliquis milio proximum, quo non aliud utilius in vino bibitur a scorpiione percussis. Aiunt et admota herba scorpiones resolvi ac ignavos torpescere: remota vero eadem semet recolligere. Nascitur in asperis et apricis locis.

(Cap. LXXXV.) Delphinium alterum superiori quidem est simile, at foliis et ramulis longe gracilioribus. Viribus iisdem cum andedicto pollet, at non est perinde efficax.

Cap. LXXXVIII. (LXXXVI.) [De Pyrethro.] Pyrethrum, [quod nonnulli dorycnion, alii pyrinon, pyroton aut pyrothron, alii arnos pyriten, prophetae pyriten, Romani salivarem vocant] herba est, quae caulem foliaque profert, uti daucus sylvestris aut foeniculum, umbellam vero ceu anethi, circinatam. Radix pollicis crassitie, longa est gustuque fervidissima. Pituitam elicit, ac ideo in den-

γίαις βοηθεῖ μετ' ὄξους ἐψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· ἄγει δὲ καὶ φλέγμα διαμασσηθεῖσα, συγχριομένη δὲ μετ' ἐλαίου, ἰδρω-
τας κινεῖ, ποιοῦσα πρὸς τὰ χρόνια ῥίγη, καὶ πρὸς ἐφυγμένα
δὲ ἢ παρειμένα μέρη τοῦ σώματος ἄκρως ἀρμόζει.

Κεφ. οθ'. (πζ'.) [Περὶ Λιβανωτίδος.] Λιβανωτὶς
δισσὴ, ἣ μὲν τις κάρπιμος, ὑπ' ἐνίων δὲ ζέα ἢ καμψάνεμα
καλουμένη, ἧς ὁ καρπὸς κάχρυς καλεῖται· φύλλα δ' ἔχει μα-
ράθρῳ ὅμοια, παχύτερα δὲ καὶ πλατύτερα, τροχοειδῶς
ἐπὶ τῆς γῆς ἐστρωμένα, εὐώδη, καυλὸν δὲ, ὅσον πήχεως ἢ
μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλὰς, καὶ ἐπ' ἄκρου σκιαδίων,
ἐφ' οὗ καρπὸς πολὺς, λευκός, ἑοικὼς σφονδύλῳ, περιφερὲς,
γωνίας ἔχων, δοιμὺς, ῥητινίζων, ἐν δὲ τῷ διαμασσᾶσθαι ἐπι-
καίων τὴν γεῦσιν· ῥίζα δὲ λευκὴ, εὐμεγέθης, ὅζουσα λιβά-
νου. Ἡ δὲ ἐτέρα κατὰ πάντα ἑοικυῖα τῇ πρὸ αὐτῆς, σπέρ-
μα φέρει πλατὺ, μέλαν, ὥς σφονδύλιον, εὐῶδες, οὐ πυρωτι-
κόν, ῥίζαν ἐκ μὲν τῶν ἐκτὸς μέλαιναν, θλασθεῖσαν δὲ λευ-
κὴν. Ἡ δὲ λεγομένη ἄκαρπος κατὰ πάντα ὅμοια οὖσα ταῖς

tium doloribus decocta in aceto collutione auxiliatur. Pi-
tuitam etiam eadem commanducata extrahit, et ex oleo
inuncta sudores ciet, contra diuturnos rigores efficax:
quin et perfrigeratis resolutisque corporis partibus eximie
conducit.

Cap. LXXIX. (LXXXVII.) [De Libanotide.] Li-
banotis duplex: alia quidem frugifera, a nonnullis zea aut
campsanema dicta, cuius semen cachrys vocatur. Folia
habet foeniculi similia, sed crassiora latioraque, quae cir-
cinatim humi procumbunt et odorata sunt: caulem autem
subcubitalem, aut altiore, axillis multis: in cacu-
mine gerit umbellam, in qua semen copiosum, candi-
dum, vertebrae simile, cum teres sit et angulos habeat,
acre, resinosum, ac in mandendo linguam exurens. Radix
alba et praegrandis, turis odorem habens. Est et altera,
priori similis, quae semen gerit latum, nigrum, sicut
sphondylium, odoratum, minime fervens, ac radice niti-
tur foris quidem nigra, intus vero, si contundatur, alba.
Quae vero sterilis (libanotis) dicitur, antedictis penitus

προειρημέναις, οὔτε καυλὸν ἀνίσχιν, οὔτε ἄνθος, οὔτε σπέρμα²².
 φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι καὶ τραχέσι τόποις. Πασῶν δὲ κοι-
 νῶς ἡ πόα καταπλασθεῖσα λεία αἰμοῤῥοΐδας στέλλει, φλεγμο-
 νὰς τε τὰς κατὰ δακτύλιον πραῦνει, καὶ κονδυλώματα καὶ
 χοιράδας καὶ τὰ δύσπεπτα τῶν ἀποστημάτων συμπέπτει.
 Αἱ δὲ ῥίζαι ξηραὶ σὺν μέλιτι ἔλκη ἀνακαθαίρουσι καὶ στρό-
 φους ἰῶνται, καὶ θηριοδήκτοις ἀρμόζουσι σὺν οἶνῳ πινόμε-
 ναι· ἔμμηνά τε ἄγουσι καὶ οὖρα, διαφοροῦσι δὲ καὶ οἰδή-
 ματα παλαιὰ καταπласσόμενα. Ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης καὶ
 τῆς πόας ὀξυδερκῆς, μινύμενος μέλιτι καὶ ἐγχριόμενος· ὁ δὲ
 καρπὸς πινόμενος τὰ αὐτὰ ποιεῖ· βοηθεῖ καὶ ἐπιληψίαις καὶ
 ταῖς ἐν θώρακι παλαιαῖς διαθέσεσιν· ἰκτερικοῖς τε μετὰ πε-
 πέρεως καὶ οἶνου διδόμενος· ἔστι δὲ καὶ ἰδρωτικὸς, σὺν
 ἐλαίῳ ἀλειφόμενος· ἀρμόζει καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι, πο-
 δάγραις τε, καταπласσόμενος λείος σὺν αἰθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ
 ὄξει· ἀλφούς τε σμήχει, μινύμενος ὄξει δριμυτάτῳ. Τῷ
 σπέρματι δὲ εἰς τὰ ποτήματα²³ χρῆσθαι δεῖ τῆς μὴ τὸ κά-

22) Ἡ δὲ ἑτέρα — σπέρμα desunt in cod. C.

23) Sic Ald. et interpretes. Asulan. — Sarac. ἀποστήματα. Se-
 rap. in potionibus, quae sunt ad cancrum. Codices Vindobonen-
 ses τῷ σπέρματι ad finem non habent.

similis, at neque caulem, neque florem, neque semen
 profert. Nascitur autem in rupestribus et asperis locis.
 Omnium in genere herba trita et imposita haemorrhoidum
 profluvia sistit ac sedis inflammationes et condylomata le-
 nit. Concoquit et strumas et abscessus, qui aegre ad matu-
 rationem perducuntur. Siccae vero radices cum melle
 ulcera repurgant. Torminibus conveniunt in vino bibi-
 tae: menses itidem urinasque pellunt, et impositae oede-
 mata vetusta discutiunt. Tam radices quam herbae succus,
 adiecto melle inunctus, oculorum aciem firmat. Semen
 vero potum ad eadem pollet. Sed et comitialibus malis
 ac veteribus pectoris vitiis auxilio est, itemque regio morbo
 laborantibus cum pipere ac vino exhibitum. Sudores
 quoque movet cum oleo perunctum. Prodest et ruptis ac
 convulsis, itemque podagris, si cum loliacea farina et aceto
 tritum illinatur. Vitilignes etiam purgat, addito aceto
 quam acerrimo. Ac semine quidem in potionibus uten-

χρον φερούσης λιβανωτίδος: δριμύ γὰρ ἐκείνο καὶ τραχυτικὸν τῆς ἀρτηρίας. Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ, μετὰ τῆς ἐρείκης λιβανωτίδα θριδάκι ἀγρία τῇ πικρᾷ ὅμοια φύλλα ἔχουσιν φύεσθαι, ῥίζαν δὲ βραχεῖαν, καθαίρειν δὲ ἄνω καὶ κάτω ταύτην ποθεῖσαν, λευκότερα μέντοι καὶ τραχύτερα τὰ φύλλα τῶν τῆς θριδάκος.

(Κεφ. πη΄.) Τὸ μὲν κάχρυ δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, ἀναξηραντικὴν σφόδρα· ὅθεν ἀρμόζει σμήγμασι μιγνύμενον· πρὸς ῥευματιζομένους ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐμπασσόμενον²⁴ καὶ ἀποσμώμενον μετὰ ἡμέρας τρεῖς.

(Κεφ. πθ΄.) Λιβανωτὶς, ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥοσμαρίνουμ²⁵, καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται, ῥάβδοι εἰσὶ λεπταί, περὶ αἷς τὰ φύλλα λεπτά, πυκνά, ἐπιμήκη καὶ ἰσχνά, ἔνδοθεν λευκά, ἐκ δὲ τῶν ἐκτὸς γλωρὰ, βαρύσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἱκτέρου ἱατικὴν, εἴαν τις αὐτὴν ἐψήσας ἐν ὕδατι δῶ πρὸ τῶν γυμνασίων πιεῖν, εἴτα γυμνάζων²⁶ λούῃ

24) E Serapione et interpretibus; ἐμπλασσόμενον vulgo.

25) Ald. καλοῦσιν οὐσμαρίνα.

26) C. ἀκμάζων. Saracen. vult γυμνασάμενος s. γεγυμνασμένος.

dum eius libanotidis, quae cachryn non ferat, quippe illud acre est, et fistulam spiritalem exasperat. Theophrastus vero tradit, libanotida (quamdam sterilem) cum erica nasci, foliis lactucae sylvestris, amarae, sed candidioribus et asperioribus, radice vero brevi, quae pota superne inferneque purget.

(Cap. LXXXVIII.) Cachry habet vim calefacientem vehementerque exsiccantem: quare commode smegmatis inseritur. Contra oculorum fluxiones capiti ita inspergitur, ut post tres dies abstergatur.

(Cap. LXXXIX.) Libanotis, quam Romani rorem marinum vocant, quaque coronarii utuntur, virgultis est tenuibus, circa quae folia exeunt minuta, densa, oblonga et angusta, subtus incana, supra virentia, gravi odore. Vim habet calefacientem, regiumque morbum sanat, si quis ipsam in aqua decoctam ante exercitationes potui dederit, dein exercitationes et lavationes praeceperit, et vi-

καὶ οὖν ποτίζη, μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ τῷ γλευκίνῳ²⁷ χορίσματι.

Κεφ. π'. (ε'.) [Περὶ Σφονδυλίου.] Σφονδύλιον [οἷ δὲ ἀράγγην, οἷ δὲ φαλάγγιον, οἷ δὲ ἀστέριον, οἷ δὲ νίσυρις, οἷ δὲ σφονδυλὶς, οἷ δὲ χοροδανον, οἷ δὲ οἰάνθη, Ῥωμαῖοι ἔρβα ρουτινάλης, Αἰγύπτιοι ἀψαφὲρ, προφῆται ὄσιρις] φύλλα μὲν ἔχει κατὰ ποσὸν ἑοικότα πλατάνῳ πρὸς τὰ τοῦ πάνακος²⁸, καυλοὺς δὲ πηχυαίους ἢ καὶ μεΐζονας, ἑοικότας μαράθρῳ· σκιᾶδια δὲ ἐπ' ἄκρῳ²⁹, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὅμοιον σεσέλει, διπλοῦν, πλατύτερον δὲ καὶ λευκότερον καὶ ἀχυρῶδέστερον, βαρύνουσιν· ἄνθη ὠχρὰ³⁰ ἢ λευκὰ, ῥίξαν λευκὴν, ῥαφάνῳ ἐμφερῇ· φύεται δὲ ἐν ἐλώδεσι καὶ ἐνύδροις³¹ χωρίοις. Ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ ποθεὶς ἐκκρίνει τὰ κατὰ κοιλίαν φλεγματοῦδ³². ἰᾶται δὲ πινόμενος³³ ἥπατικούς, ἰκτερικούς, ὀρθοπνοϊκούς, ἐπιληπτικούς καὶ ὑστερικήν πνίγα· ὑποθυμῶμενος δὲ ἀνακαλεῖται τοὺς καταφερομένους· σὺν ἐλαίῳ δὲ ἐμ-

27) Ald. λευκίνῳ.

28) C. κατὰ ποσὸν πρὸς τὰ τοῦ ὀποπάνακος, πλατανοειδῆ.

29) Sic C. et N. Vulgo σκιᾶδια omittitur.

30) Sic C. et Ald. Alii omittunt ὠχρά. 31) C. καθύδροις.

32) Sic C.; ἐκκρίνει κατὰ κοιλίαν φλεγματοῦδες vulgo.

33) Sic C. manifesto, quod recte coniecit Sarac.; πινομένη vulgo.

num propinaverit. Acopis denique gleucinoque unguento admiscetur.

Cap. LXXX. (XC.) [De Sphondylío.] Sphondylium [nonnulli arangen nominant, alii phalangium aut asterion, nisyryn etiam aut sphondylin, alii chorodan non aut oenanthem, Romani herbam rotularem, Aegyptii apsapher, prophetæ osirin vocant] folia habet platano quadantenus similia, ad panacis folia accedentia, caules autem cubitales vel altiores, quales foeniculum. Umbellæ terminales, in quibus semen seseli simile, geminum, latius tamen et albidius et magis acerosum ac graveolens. Flores pallidi aut albi. Radix alba, raphano similis. Nas citur in palustribus et aquosis locis. Potum ipsius semen excernit pituitosa ex alvo, medetur idem potum hepaticis, ictericis, orthopnoicis, comitialibus et uteri strangulatu. Suffitu revocat sopore sepelitos. Ex oleo commode irri-

βρεχόμενος τῇ κεφαλῇ³⁴, ἁρμόζει φρενητικοῖς, ληθαργικοῖς, κεφαλαλγοῦσι· ἐπέχει δὲ καὶ ἔρπητας σὺν πηγάνῳ καταπλασθεῖς· ἡ δὲ ῥίζα δίδεται ἱκτεριῶσι καὶ ἡπατικοῖς· περιξυσθεῖσα δὲ καὶ ἐντεθεῖσα³⁵ περιτῇκει τύλους τοὺς ἐν σφίγγει· τοῦ δὲ ἄνθους χλωροῦ ὁ χυλὸς πρὸς εἰληκόμενα ὦτα καὶ πυορροοῦντα ἁρμόζει· ἀποτίθεται δὲ σκευαζόμενος³⁶, ὡς τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

Κεφ. πά. (εἰς.) [Περὶ Νάρθηκος.] Νάρθηξ [Ῥωμαῖοι φέρουλαμ]· τούτου χλωροῦ ὄντος ἡ ἐντεριώγη πινόμενη αἱμοπτοϊκούς καὶ κοιλιακούς ὠφελεῖ, καὶ ἐχιοδήκτοις δίδεται σὺν οἶνῳ, καὶ τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμορροαγίας ἐπέχει ἐντεθεῖσα, ὡς ἐλλύχνιον³⁷, τὸ δὲ σπέρμα στροφουμένους πινόμενον ὠφελεῖ καὶ ἰδρωῶτας κινεῖ χριόμενον μετ' ἐλαίου· οἱ δὲ καυλοὶ βρωθέντες κεφαλαλγείας εἰσι· ταριχεύονται δὲ καὶ εἰς τὰς ἀλμύσεις³⁸. Ὁ γοῦν νάρθηξ καυλὸν ἀναφέρει τρίπηχυν πολλὰκις· φύλλα δὲ ἔχει μαράθρω ἐμφερῇ, παχύτερα δὲ πολλὰ καὶ

34) Sic C. N. et Ald. Alii cum Asulan. ἐμβρεχομένης τῆς κεφαλῆς.

35) Καὶ ἐντεθεῖσα deest in Ald.

36) Sic C. N., Ald.; ἡλιαζόμενος Asulan. et rell., ὕλιαζόμενος Goupyl.

37) Sic C. N. et Lacuna. Alii omnes omittunt ὡς ἐλλύχνιον.

38) C. ἀλμείας, X. ἀλμαίας. Quae sequuntur, spuria censet Marcellus.

gatur capiti phreniticorum, lethargicorum et caput dolentium. Cohibet et herpetas cum ruta cataplasmatibus vice impositum. Radix exhibetur regio morbo laborantibus et hepaticis. Circumrasa autem eadem et indita callos liquat in fistulis. Recentis floris succus exulceratis auribus, quaeque puris fluxu laborant, accommodatur. Reconditur denique praeparatus, sicut alii succi.

Cap. LXXXI. (XCI.) [De Ferula.] Ferula: ex ea viridi medulla epota utilis est sanguinem exspuentibus et coeliacis, itemque a vipera morsis in vino datur, erumpentemque naribus sanguinem linamenti instar indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur, et perunctum ex oleo sudores ciet. Caules in cibo sumti capitis dolores faciunt: iidem muria quoque condiuntur. Ferula igitur caulem profert saepe tricubitalem. Folia vero habet foeniculi si-

μείζονα· ἔξ οὗ καὶ τὸ σαγάπνηνον γίνεται, κολαπτομένου πρὸς τῇ ῥίζῃ.

Κεφ. πβ'. (εβ'). [Περὶ Πευκεδάνου.] Πευκεδανός [οἷ δὲ ἄγριον³⁹, οἷ δὲ ἄγριοφύλλον, προφῆται ἀγαθὸς δαίμων, οἷ δὲ πινασγελοῦμ, Ῥωμαῖοι σατάριον⁴⁰] καυλὸν ἀνίσχιν ἰσχνὸν⁴¹, μαράθρῳ ὁμοιον· κόμην δὲ ἔχει περὶ τὴν ῥίζαν ἱκανὴν καὶ πυκνὴν, ἄνθος μήλινον, ῥίζαν μέλαιναν, βαρούσμον, ἄδραν, μεστήν ὁποῦ· φύεται ἐν ὄρεσι συσκίοις. Ὀπίζεται δὲ τῆς ῥίζης ἀπαλῆς ἀποτεμνομένης μαχαίρᾳ, καὶ τὸ ἀποθρόον εὐθὺς ἐν σκιᾷ τίθεται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἡλίου⁴² ἀνιέται, ἐν δὲ τῷ συλλέγεσθαι κεφαλαλγίαν ποιεῖ καὶ σκοτώματα, ἐὰν μή τις προδιαχρίσῃ αὐτοῦ τὰς ῥίνας ῥοδίῳ καὶ τὴν κεφαλὴν προκαταβρέξῃ· ἄχρηστος δὲ γίνεται ὀπιθηθεῖσα⁴³ ἢ ῥίζα· ὀπιζονται δὲ οἱ καυλοὶ καὶ χυλίζονται, καὶ ἡ ῥίζα, ὡς μανδραγόρας, ἤτιον δὲ ἐνεργεῖ τοῦ ὁποῦ ὁ χυλὸς⁴⁴, καὶ τάχιον

39) Manifesto omissum μάραθρον aut σίσωνα, ut Apuleius.

40) Sic Ald.; σατάριον Cornar.

41) Ald. et sequ. λεπτόν, ἰσχνόν: sed λεπτόν omittunt Oribas. Serap. et codd. Vindob.

42) Cod. X. εὐθὺς.

43) Ald. εὐχρηστος δὲ γίν. ὀπιθηθεῖσα. Hoc ultimum verbum retinent Asulan., Marcell., Cornar. et Goupyl. Sed nostram lectionem sanciant Oribas., Serap., cod. C. et is, quem Lacuna legit.

44) Sic Ald. et cod. Lacun., quem sequitur Saracen., cum et Ori-

milia, sed multo crassiora ac maiora. Ex eadem manet sagapenum, si iuxta radicem inciditur.

Cap. LXXXII. (XCII.) [De Peucedano.] Peucedanum [quod alii (?) foeniculum sylvestre, alii agriophyllum, prophetae bonum daemonem, nonnulli pinastellum, Romani statariam vocant] caule gaudet gracili, qualem foeniculum habet. Comam profert circa radicem copiosam, densam, florem luteum, radicem nigram, graveolentem, solidam, liquoris plenam. Nascitur in montibus umbrosis. Excipiendi liquoris ratio haec est: Tenera radix cultro conciditur, et, quod effluit, statim in umbra reponitur. Namque a sole extractus evanescit. Verum inter colligendum capitis dolorem vertiginemque inducit, nisi quis prius nares rosaceo perunxerit eodemque caput irrigaverit. Quae vero radix liquorem fuderit, dein inutilis evadit. Sed et e caulibus, ut et e radice, succus elicitur,

ἐκπνεῖ⁴⁵. ἐνίοτε δὲ εὐρίσκεται προπεπηγὸς δάκρυον, ὅμοιον λιβανωτῶ τοῖς καυλοῖς καὶ ταῖς ῥίζαις προςπεπλασμένον. Τοῦ δὲ ὁποῦ διαφέρει ὁ ἐν Σαρδονίᾳ καὶ Σαμοθράκῃ γεννώμενος, βαρύνσμος, ἐγκριθὴς, θερμαίνων τὴν γεῦσιν· ἀρμόζει δὲ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίῳ καταχρίομενος ληθαργικοῖς, φρενιτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, κεφαλαλγοῦσι χρονίως, παραλυτικοῖς, ἰσχυαδικοῖς, σπωμένοις· καὶ καθόλου τοῖς περὶ νεῦρα πάθει συγχρίομενος μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους· ἔστι δὲ ὁσφραντικὸς πνιγὸς ὑστερικῆς, καὶ τῶν καταφερομένων ἀνακλητικός· διώκει δὲ θηρία θυμιώμενος· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίαν, ἐνσταζόμενος σὺν ῥοδίῳ· καὶ πρὸς ὀδονταλγίαν⁴⁶, ἐντιθέμενος βρώμασι· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας μετ' ὠοῦ λαμβανόμενος, δυσπνοιῇς τε καὶ στρόφοις καὶ πνευματικαῖς διαθέσειν⁴⁷ ἀρμόζει. κοιλίαν τε ἡπίως μαλάσσει, καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ δυστοκίαις ἐξόχως ἀρήγει· πρὸς τε πόνους καὶ διατάσεις κύστεως καὶ νεφρῶν πινόμενος ποιεῖ· ἀναστομοῖ δὲ

bas. et Scrap. sic legunt. Asulan. contra, Marcellus et rell. τοῦ κυλοῦ ὁ ὁπός.

45) C. ἐκτείνει, N. κτείνει.

46) C. μυαλγίας.

47) C. πολιτικαῖς διαδρομαῖς. Ridicule!

ut e mandragora. At succus liquore debilior est, ociusque expirat. Interdum etiam prius concreta reperitur lacrima, turis ad instar caulibus radicibusque adhaerens. Praefertur liquor, qui e Sardinia et Samothrace petitur, odore gravi, fulvus, gustuque fervens. Ex aceto et rosaceo illitus lethargicis prodest, phreniticis, vertiginosis, comitialibus et qui diuturno capitis dolore vexantur, paralyticis, ischiadicis et convulsis. Ac in universum omnibus nervorum vitiis ex oleo et aceto convenienter illinitur. Datur et olfactum in strangulatu hysterico, atque excitat profundo sopore sepelitos. Suffitu quoque serpentes fugat. Quin et aurium dolori cum rosaceo utiliter instillatur, et ad mitigandum dentium dolorem earum cavernis inditur. Sed et contra tussim efficaciter ex ovo assumitur, itemque spirandi difficultatibus, torminibus inflationibusque subvenit, ventrem leniter mollit, lienem liquat, ac difficiles partus egregie adiuvat. Facit et potus ad vesicae renumque dolores ac distensiones, matri-

καὶ ὑστέραν· χορησίμῃ δὲ καὶ ἡ ῥίζα πρὸς τὰ αὐτὰ, ἔλλαττον ἐνεργοῦσα· πίνεται δὲ αὐτῆς τὸ ἀφέψημα· καθαίρει δὲ λεία ξηρὰ τὰ ῥυπαρὰ ἔλκη, καὶ λεπίδας ἀπὸ ὀστέων ἀφίστησι, καὶ ἐπουλοῖ ⁴⁸ τὰ παλαιά· μίγνυται δὲ καὶ κηρωταῖς καὶ μαλάγμασι θερμομαντικοῖς· ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἄβρωτον, στερεάν, πλήρη ὀσμῆς· λύεται ⁴⁹ δὲ ὁ ὀπὸς εἰς τὰ ποτῆματα ἀμυγδαλοῖς πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτω θερμῷ, ἢ ἀνήθῳ.

Κεφ. πγ'. (ςγ'.) [Περὶ Μελανθίου.] Μελάνθιον, [οἱ δὲ καὶ τοῦτο μήκωνα ἄγριον καλοῦσι μέλανα, Ῥωμαῖοι παπάβερ νίγρουμ] θαμνίσκος ἐστὶ λεπτόκαρφος, δισπίθαμος ἢ καὶ μείζων, φύλλα ἔχων μικρὰ ⁵⁰, ὥσπερ ἡριγέροντος, λεπτότερα δὲ πολλῶ, καὶ κεφάλιον ἐπ' ἄκρου λεπτὸν ⁵¹, ὡς μήκωνος, ἐπίμηκες, ἔχον κατὰ τὰ ἐντὸς διαφράγματα, ἐν οἷς καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, δριμύ, εὐῶδες, καταπλασσόμενον ⁵² εἰς ἄρτους. Ἀρμόζει δὲ καὶ κεφαλαλοῦσι καταπλασσόμενον

48) C. N. ἀπουλοῖ.

49) Cod. X. διαλύεται, C. N. μίγνυται.

50) C. λεπτά.

51) Sic Ald. et cod. C.; Asulan. et tell. ἐπ' ἄκρου ἔχων μικρόν.

52) N. καταπλασσόμενον, quam lectionem auguratur Sarac. Scrap. „Admiscent cum massa pastae, et faciunt inde panes.“

cemque aperit. Radix ad eadem utilis est, minus tamen efficax: bibitur vero eius decoctum. Cruda quoque trita sordida ulcera purgat, ossium squamas extrahit, veteraque ulcera cicatrice obducit. In cerata et malagmata calefacientia additur. Eligito autem radicem recentem, haud exesam, solidam et odoris plenam. Solvitur succus ad potiones amygdalis amaris, aut ruta, aut pane calido, aut anetho.

Cap. LXXXIII. (XCIII.) [De Nigella.] Nigella, [quam et papaver nigrum vocant] fruticulus est surculis tenuibus, duas spithamas altus, aut etiam maior. Folia habet parva, sicut erigeron, sed tenuiora multo, capitulum in cacumine parvum, ceu papaveris, oblongum, intus dissepimentis praeditum, intra quae semen nigrum, acre et odoratum, quod in panes miscetur. Caput dolentibus subvenit fronti illitum, itemque incipientibus ocu-

τῷ μετώπῳ ⁵³ καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι ἐγγεόμενον εἰς τὰς ῥίνας μετὰ ἱρίνου λεῖον· αἶρει δὲ καὶ φακὸν καὶ λέπρας, καὶ οἰδήματα παλαιὰ καὶ σκληρίας, σὺν ὅξει καταπλάσθην· καὶ ἥλους περιχαράχθέντας ἐκτινάσσει σὺν οὖρῳ ⁵⁴ παλαιῷ ἐπιτεθέν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὀδονταλγίαν μετὰ ὅξους καὶ θαδίου ἐψηθὲν καὶ διακλυζόμενον· ἐκτινάσσει δὲ καὶ ἔλμινθας στρογγύλας, καταπλάσσομένου τοῦ ὀμφαλοῦ μεθ' ὕδατος· λεανθὲν δὲ καὶ ἐν ἀποδέσμῳ δεθὲν καὶ ὀσφραϊνόμενον τοὺς καταρῥοιζομένους ὠφελεῖ, πινόμενον δὲ πλείους ἡμέρας, ἔμμηνα καὶ οὔρα καὶ γάλα ἄγει· παύει καὶ δύσπνοιαν μετὰ οἴνου ⁵⁵ ποθὲν· βοηθεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ὅσον < α', μεθ' ὕδατος ποθὲν· διώκει δὲ καὶ ἐρπετὰ θυμιώμενον· φασὶ δὲ καὶ ἀναιρεῖν αὐτὸ πλεῖον ποθὲν.

Κεφ. πδ'. (ςδ'.) [Περὶ Σιλφίου.] Σίλφιον γεννᾶται ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν καὶ Μήδειαν τόποις καὶ Λιβύην· οὗ ὁ καυλὸς μάσπετον καλεῖται, ἐμπερὴς νάρθηκι· φύλλα δὲ ἔχει σελίνῳ ὅμοια, σπέρμα πλατὺ ⁵⁶· ῥίζα δὲ θερ-

53) Ald. προσώπῳ. 54) Sic Serap., cod. C. et Plin.; οἶνω vulgo.

55) Serap. legit νέτρου.

56) Oribas. φυλλῶδες, ὃ καλεῖται μαγύδαρις. Hoc nomen corruptum legit et Serap.

lorum suffusionibus tritum cum irino et naribus infusum. Tollit et lentigines, lepras, veteresque tumores ac duritias, ex aceto illitum: circumcisos clavos excutit, cum urina vetere impositum. Iuvat et in dentium dolore cum aceto et taeda coctum collutumque. Teretes itidem lumbricos expellit, illito ex aqua umbilico. Tritum vero, linteolo illigatum et olfactum, destillatione laborantes adiuvat. Pluribus diebus continuis sumtum menses urinasque ciet et lac auget. Levat et spirandi difficultatem, addito vino potum: auxiliatur phalangiorum morsibus ex aqua drachmae pondere bibitum. Suffitum quoque serpentes fugat. Sed et ipsum tradunt largius epotum interimere.

Cap. LXXXIV. (XCIV.) [De Silphio.] Silphium nascitur circa Syriam, Armeniam, Mediam et Libyam. Huius caulis, ferulam referens, maspeton dicitur. Folia habet apio similia: semen latum. Radix calefacit, aegre

μαντική, δύσπεπτος⁵⁷, κύστεως κακωτική· ἰᾶται δὲ χοιράδας καὶ φύματα, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ, ἥ καὶ ὑπόπια, σὺν ἐλαίῳ καταπλασθεῖσα· σὺν ἱρίνῃ δὲ κηρωτῇ ἢ κυπρίνῃ ἰσχυαδικοῖς ἀρμόζει· τὰς περὶ δακτύλιόν τε ἑξοχὰς αἰρεῖ, σιδῖω σὺν ὅξει ἐψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα· θανασίμων τέ ἐστὶν ἀντιφάρμακον πινομένη· εὐστομός τέ ἐστι καὶ εἰς βρώματα⁵⁸ καὶ ἄλλας· συλλέγεται δὲ ὁ ὁπὸς ἐγχαρασσομένων τῆς ῥίξης καὶ τοῦ καυλοῦ· διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ὑπέρθυρος καὶ διανγῆς, σμυρνίζων, καὶ ἐν τῇ ὁσμῇ εὐτονός, μὴ πρασίζων, μηδὲ ἀπηνῆς πρὸς τὴν γεῦσιν⁵⁹, εὐχερῶς τε διειμένος ἐπὶ τὸ λευκὸν χρωμα· Ὁ μέντοι κυρηναῖκός κ' ἂν ἐπ' ὀλίγον τις αὐτοῦ γεύσῃται, ἱκμάδα κινεῖ καθ' ὅλον τὸ σῶμα· τῇ τε ὁσμῇ προσηνέστατος, ὥστε γευσάμενῳ τὸ στόμα μηδὲ πνεῖν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον· Ὁ δὲ μηδικὸς καὶ συριακὸς τῇ δυνάμει εἰσὶν ἀσθενέστεροι καὶ βρωμοδεστέραν ἔχουσι τὴν ὁσμὴν· δολοῦται δὲ πᾶς ὁπὸς πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι, σαγαπηνοῦ μίγνυμένου ἢ ἀλεύρου ἐρεγμίνου, ὅπερ διακρινεῖς τῇ γεύσει καὶ τῇ ὁσμῇ καὶ τῇ ὄψει καὶ τῇ διέσει· ἔνιοι δὲ τὸν μὲν καυλὸν σίλφιον ἐκά-

57) Goupyl. interpositum legit φουσώδης.

58) Sic Serap. et Ald.; βάμματα Asulan. et rell.

59) τῇ γεύσει vulgo additum redundat.

concoquitur, vesicae infesta: strumis ac tuberculis cerato excepta et sugillatis cum oleo illata medetur. Ischiadicis cum irino aut cyprino cerato convenit: excrescentia circa sedem tollit, cortici mali punici incocta cum aceto et imposita: venenis eadem pota resistit: ori grata est, mixta cum cibis salibusque. Colligitur et liquor e radice et caulibus incisis. Praefertur, qui modice ruber est et pellucidus, myrrhae aemulus ac odore valens, minime porraceus, neque saporis immitis ac asperi, qui denique, dum liquefcit ac diluitur, facile albescit. At cyrenaicus, etiamsi tantillum ipsius aliquis degustaverit, madorem toto corpore ciet, estque odore blandissimo, adeo ut ne os quidem gustantis nisi paullulum spiret. Medicus vero et syriacus viribus minus valent, et virosum magis reddunt odorem. Liquor vero omnis, antequam siccescat, addito sagapeno aut fabae farina adulteratur, quod maleficio gustu, odore, visu ac diluendo quoque deprehendes. Sunt

λεσαν, τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν, τὰ δὲ φύλλα μάσπετα· πρα-
κτικώτατος δέ ἐστιν ὁ ὀπός, εἴτα τὰ φύλλα, εἴτα ὁ καυλός·
ἐστὶ δὲ φυσώδης καὶ δριμύς, ἀλωπεκίας θεραπεύων, σὺν οἴνῳ
καὶ πεπέρει καὶ ὄξει καταχρίομενος· ὀξυδερκίας τε ποιητικὸς,
καὶ ἀρχομένης ὑποχύσεως διασκεδαστικὸς, σὺν μέλιτι ἐγχριό-
μενος· πρὸς ὀδονταλγίας τε ἐντίθεται εἰς τὰ βρώματα, καὶ
περιτίθεται σὺν λιβανωτῷ ἐγχρισθεῖς ⁶⁰ εἰς ὀθόνην, καὶ δια-
κλίζεται σὺν ὑσσώπῳ καὶ σύκοις ἀφεισημένοις σὺν ὀξυκράτῳ·
καὶ ἐπὶ λυσσοδῆκτων δὲ ὠφελεῖ ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι,
καὶ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ζώων πάντων καὶ τῶν φαρμακωδῶν
τοξευμάτων, ἐγχριόμενος καὶ πινόμενος· ἐπὶ δὲ σκορπιοπλή-
κτων ἐλαίῳ διεθεῖς περιαλείφεται· καὶ ἐπὶ γαγγραινουμένων
προκατασχεσθέντων ⁶¹ ἐνίεται· πρὸς τε ἄνθρακας μετὰ πη-
γάνου καὶ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ καὶ ἑαυτόν· ἥλους τε καὶ
τύλους αἶφει προπεριχαρχθέντας, προμαλαχθεῖς κηρωτῇ ἢ
σύκων ξηρῶν τῷ ἐντός· θεραπεύει καὶ λειχῆνας προσφάτους
σὺν ὄξει, σαρκώματα δὲ καὶ πολύποδας μετὰ χαλκάνθης ⁶²

60) Sarac. credit ἐνδεθεῖς potius legendum esse.

61) Ald. προκατασχεθέντων. Vulgaris lectio προκατασχεσθέντων
typi α fallacia in Asulan. producta fuisse videtur.

62) Lacuna legit χαλκοῦ ἄνθους.

vero, qui caulem silphium, radicem magydarin et folia
maspeta vocaverint. Efficacissimus est liquor, mox folia,
postremo caulis. Flatus is ciet, acris est, alopecias cum
vino, pipere et aceto perunctas sanat: cum melle illitus
oculorum aciem auget, ac incipientem suffusionem dissipat.
In dentium doloribus cavernis ipsorum inditur, aut cum
ture in linteolo delibutus circumponitur, aut cum hys-
sopo et ficis in posca decoctis colluitur. A rabioso cane
demorsis prodest, vulneribus impositus, itidemque valet ad
omnium, quae virus eiaculantur, animantium vencentio-
rumque telorum ictus, seu potus, seu etiam illitus. Scor-
pionum plagis oleo dilutus circumlinitur, gangraena ob-
sessis partibus prius scarificatis infunditur: nec non et
carbunculis cum ruta, nitro et melle, aut etiam per se:
clavos callosque prius circumcisos extrahit, siquidem ce-
rato siccarumque ficuum carne subactus antea fuerit. Sa-
nat et lichenas recentes ex aceto, itidemque sarcomata et

ἢ ἰοῦ διαχρίομενος ἐπὶ ἡμέρας τινάς· ἐπισπᾶται τὰς ἐξοχὰς
 σὺν σαρκολαβίδι· ἀρήγει δὲ καὶ βρόγχων χρονίαις τραχύτησι,
 φωνὴν τε αἰφνιδίως δασυνθεῖσαν ὕδατι διεθεῖς καὶ ἐπιρρό-
 φηθεῖς αὐτίκα ἀποκαθαίρει· κιονίδας⁶³ τε στέλλει σὺν μέλιτι
 διαχρίομενος· συναγχοῖς τε ἀναγαράρισμα μετὰ μελικράτου
 ὠφέλιμον· εὐχρουστέρους ποιεῖ λαμβανόμενος ἐν διαίτῃ· βηχί
 τε ἀρμόζει ἐν ὧ ῥοφητῶ διδόμενος, πλευριτικοῖς τε ἐν ῥο-
 φήμασιν· ἰκτερικοῖς τε καὶ ὕδρωπικοῖς ὠφελίμως δίδεται μετὰ
 σύκων ξηρῶν· λύει καὶ ῥίγη σὺν πεπέρει καὶ λιβάνῳ⁶⁴ πο-
 θεῖς καὶ οἶνῳ· τετανικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς ὀβολοῦ ὀλ-
 κὴν περιπλάσας, δίδου καταπίνειν· βδέλλας δὲ τὰς προσισχο-
 μένας τῇ καταπόσει ἀναγαγαρίζομενος μετ' ὄξους ἀποβάλλει·
 καὶ τοῖς γάλα τεθρομβωμένον ἔνδον ποιοῦσι⁶⁵, καὶ ἐπιληπτι-
 κοῖς μετ' ὀξυμέλιτος ληφθεῖς βοηθεῖ· ποθεῖς δὲ σὺν πεπέρει καὶ
 σμόρνῃ καταμήνια ἄγει· κοιλιακοὺς τε ἐν ῥαγὶ λαμβανόμενος
 σταφυλῆς ὠφελεῖ· μετὰ δὲ κονίας ποθεῖς, ὠφελεῖ τὰ αἰφνίδια
 σπᾶσματα καὶ ῥήγματα· διαλύεται δὲ εἰς τὰ ποτήματα

63) κονίδας vulgo.

64) Lacuna legit πηγάνῳ.

65) Ald. ποθεῖς. Saracen. auguratur πίοῦσι. Reisigius collega
 loco ἔνδον ποιοῦσι, ἐμπιοῦσι coniecit.

polypos, si cum vitriolo aeris aut aerugine per dies ali-
 quot illinatur: sed extuberantia forfice extrahi oportet.
 Faucium diuturnae raucitati est adminiculo, ac vocem,
 quae repente irrauserit, aqua dilutus sorbitione confestim
 expedit. Quin et uvulam reprimat, cum melle illitus, ac
 in anginis ex aqua mulsa utiliter gargarizatur. Vescen-
 tibus laetiores colorem conciliat: ad tussim commode in
 ovo sorbili datur, itemque pleuriticis in sorbitionibus.
 Ictericis et hydropicis cum aridis ficis utiliter exhibetur.
 Rigores etiam cum pipere ac ture in vino potus discutit.
 Tetano opisthotonoque distentis oboli pondere vorandus
 datur: haerentes gulae hirudines gargarizatus cum aceto
 decutit. Quibus lac haustum intus concreverit et comi-
 tialibus sumtus ex aceto mulso succurrit. Potus vero
 cum pipere ac myrrha menses ciet: coeliacos in acino
 uvae sumtus adiuvat: denique cum lixivio potui datus
 repente convulsis ruptisque prodest. Ad potiones autem

ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνω, ἢ ἄρτω θερμοῦ· ὁ δὲ ὁπὸς τῶν φύλλων τὰ αὐτὰ μὲν ποιεῖ, παρὰπολὺ δὲ ἔλασσον· ἐσθίεται δὲ μετ' ὀξύμελιτος ἀρμόζων τοῖς περὶ ἀρτηρίαν⁶⁶, μάλιστα δὲ ἀποκοπεῖσιν ἡχοῖς· χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ μετὰ θριδάκων ἐσθίοντες ἀντὶ εὐζώμου.

Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα μαγύδαρις γεννωμένη ἐν Λιβύῃ⁶⁷, ῥίζα παρομοία σιλφίῳ, ἥτιον δὲ παχεῖα, δριμεῖα καὶ χαύνη, καὶ ὁπὸν μὴ ἔχουσα· ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σιλφίῳ.

Κεφ. πέ. (ξέ.) [Περὶ Σαγαπηνοῦ.] Σαγαπηνὸν ὁπὸς ἐστι πόας ναρθηκοειδοῦς, γεννωμένης ἐν Μηδείᾳ· διαφέρει δὲ αὐτοῦ τὸ διανγές, ἔξωθεν μὲν κιρρόν, ἐκ δὲ τῶν ἐντὸς λευκόν, ὅσον μεταξὺ ὁποῦ σιλφίου καὶ χαλβάνης, δριμὺ ἐν τῇ γέυσει· ποιεῖ δὲ πρὸς θώρακος καὶ πλευρᾶς πόνον, ῥήγματα, σπάσματα, βήχας χρονίους· πάχῃ τὰ ἐν πνεύμονι ἀνακαθαίρει· δίδεται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, ὀπισθοτονικοῖς, σπληνικοῖς, παραλυτικοῖς, κατεψυγμένοις, περιοδικοῖς πυρετοῖς ἐν ποτήμασι· καὶ ἐν συγχρίσμασι δὲ ὠφελίμως προσάγεται· ἄγει

66) Sic X.; πρὸς ἀρτηρίαν vulgo.

67) Συρία vult Reines. var. lect. p. 115. ex Theophr. hist. 6, 3.

amygdalis amaris, ruta aut pane calido dissolvitur. Foliorum succus eadem praestat, illo vero liquore multo minus efficax. Estur cum aceto mulso commode ad fistulae spiritalis vitia, maxime cum intercepta est vox. Vescuntur et ipso cum lactucis erucac loco.

Sed et altera fertur magydaris in Libya nasci, cuius radix silphio similis, sed minus crassa, acris ac fungosa, nulloque succo scatet. Efficit vero eadem, ac laser.

Cap. LXXXV. (XCV.) [De Sagapeno.] Sagapenum est succus ferulaceae plantae, quae in Media nascitur. Praefertur id, quod translucet, extus quidem fulvum intus vero album est, medio odore inter laser ac galbanum, acrique gustu. Prodest pectoris laterisque dolori, ruptis, convulsis, tussibus diuturnis, humoresque crassos in pulmone stagnantes expurgat. Datur et comitialibus, opisthotonicis, lienosis, paralyticis, perfrigeratis et contra febres per circuitum repetentes in potu, et ad unguenta quoque utiliter adhibetur. Sed et menses trahit,

καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα φθείρει, πινόμενον μετ' ὑδρομέλι-
τος· ἀρήγει καὶ θηριοθήκτοις μετ' οἴνου λαμβανόμενον· διε-
γείρει καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας μετ' ὄξους ὁσφραινόμενον·
οὐλὰς τε ἀποσμήχει⁶⁸ τὰς ἐν ὀφθαλμῷ καὶ ἀμβλυωπίας καὶ
τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καὶ ὑποχύματα· διαλύεται δέ,
ὥσπερ ὀπός, πηγάνῳ καὶ ὕδατι καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, ἢ
μέλιτι, ἢ ἄρτω θερμῷ.

Κεφ. πς'. (ες'.) [Περὶ Εὐφορβίου.] Εὐφορβιον δέν-
δρον ἐστὶ ναρθηκοειδές⁶⁹ λιβυκόν, γεννώμενον ἐν τῷ κατὰ
Μαυρουσιάδα Ἀτλαντι⁷⁰, ὁποῦ μεστὸν δριμυτάτου, ὃν δε-
δοκότες οἱ τῇδε ἄνθρωποι συλλέγουσι διὰ τὸ ἐπιτεταμένον
τῆς πυρώσεως· κοιλίας γοῦν προβατείας πεπλυμένας περιδή-
σαντες τὸ δένδρον, μακρόθεν ἀκοντίοις διαιροῦσιν αὐτοῦ τὸν
καυλόν· εὐθέως δέ, ὥς ἐκ τινος ἀγγείου, πολλὸς ἀποχεῖται
ὀπός· εἰς τὰς κοιλίας· καὶ ἀπορραίνεται δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν
ἐξακοντιζόμενος. Ἔστι δὲ δύο γένη τοῦ ὁποῦ, τὸ μὲν διαυ-

68) Serap. legit μετ' ὄξους ἐπιχεισθέν.

69) Mallem, quod natura docet, cum I. Bauhino ἀναρθῶδες scri-
bere, sed prohibent codices priscique interpretes.

70) Sic Oribas. *Tabesch* Serap., quod fuerit Tipasa in Maurita-
nia caesariensi. Plin. 5, 2. Quod vulgo legitur *Τμώλω*, expungen-
dum, quia Lydiae mons huic non pertinet. Veteres etiam interpretes
nobiscum legunt.

ac fetus enecat cum aqua mulsa potum. Medetur et ve-
nenatorum morsibus ex vino sumtum, olfactum etiam ex
aceto eas, quae ab utero strangulantur, excitat. Oculorum
cicatrices, hebetudines, offusamque pupillis caliginem suf-
fusionesque detergit. Resolvitur autem, laseris more, in
ruta, aqua et amaris amygdalis, aut melle paneve calente.

Cap. LXXXVI. (XCVI.) [De Euphorbio.] Euphor-
bium arbor est ferulacea libyca, nascens in Atlante Mau-
ritaniae. Acerrimo est referta liquore, quem propter exi-
mium fervorem non citra metum incolae ita colligunt.
Ventres ovillos lotos arbori circumligant, et eminus ipsius
caudicem hastilibus vulnerant, confestimque e plaga, ceu
e vase quodam, copiosus liquor in subditos ventriculos
effluit: post etiam humi, vi erumpens, spargitur. Sunt
autem succi duae species, altera sarcocollae modo pellu-

γὰς, ὡς σαρκοκόλλα, κατὰ μέγεθος ὀρόβου; τὸ δέ τι ἐν ταῖς κοιλίαις ὑέλῳδες καὶ συνεστῶς. Δολοῦνται δὲ καὶ τῇ σαρκοκόλλῃ καὶ κολλῇ⁷¹ μίγνυμέναις. Ἐκλέγου δὲ τὴν διαυγῇ καὶ ὀσμύν· δυσδοκίμαστος δὲ ἐστὶν ὁ τῇ γένει λαμβανόμενος, διὰ τὸ ἅπαξ δηχθείσης τῆς γλώττης ἐπιμένειν τὴν πύρωσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ὥστε πᾶν τὸ προσαγόμενον εὐφόρβιον δοκεῖν εἶναι. Ἡ μὲντοι εὗρεσις αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν, τὸν βασιλέα τῆς Λιβύης ἐπεγνώσθη. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς διαφορητικὴν ὑποχυμάτων ἐγχειόμενος· πυροῖ μὲντοι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας⁷². ὅθεν μέλιτι μίγνυται καὶ κολλυρίοις κατ' ἀναλογίαν τῆς ὀσμύτης· ἀρμόζει καὶ ἰσχύων ἀλγήμασι, μίγεις ἀρωματικῷ ποτήματι καὶ πινόμενος· ἀφίστησι δὲ καὶ λεπίδας αὐθήμερόν· δεῖ μὲντοι χρωμένους ἀσφαλιζέσθαι τὴν περικειμένην τοῖς ὀστοῖς σάρκα μοτοῖς ἢ κηρωταῖς. Ἱστοροῦσι δὲ τινες, μηδὲν παρακολουθεῖν δυσχερὲς τοῖς ἐρπετοδῆκτοις, ἵαν τις, ἐκκόψας ἄχρῃς ὀστέου τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς, ἐγχέῃ τὸν ὀπὸν λεῖον καὶ ῥάψῃ τὸ τραῦμα.

71) Sic cum Oribas. omnes. *Κόμμι* vero legit Serap., quod et praefert Lacuna.

72) *Ποθεῖς* vulgo, quod omittendum esse cum Saraceno censeo, maxime cum et in Serap. desit.

cida, ervi mole, alterum in ventriculis, quibus excipitur, coit, vitri effigie. Adulteratur vero sarcocollae glutinisque admixtione, sed eligendum translucens et acre. Difficile autem est, quod e gustu petitur, saporis experimentum, quippe cum semel linguam attigerit, os fervorem diu servat, ut, quicquid offeratur, euphorbium esse videatur. Ceterum id, Iuba in Libya regnante, primo inventum fuisse in confesso est. Vim habet liquor inunctus snffusiones discutiendi, urit vero per totam diem: quare melle collyriisque pro acrimoniae ratione admiscetur. Prodest et coxendicum doloribus, in aromatica portione haustus: ossium vero squamas eadem die removet. Verum, qui eo utuntur, oportet ossibus circumiacentem carnem inditis linamentis aut ceratis probe communiant. Denique tradunt nonnulli, nihil incommodi sensuros, qui a serpente demorsi fuerint, siquidem incisa osse tenus capitis cute intritus liquor infundatur vulnusque postea consuatur.

Κεφ. πζ'. (ςζ'.) [Περὶ Χαλβάνης.] Χαλβάνη ὁπός ἐστι νάρθηκος ἐν Συρίᾳ γεννωμένου, ὃν⁷³ ἔνιοι μετώπιον καλοῦσι. Ἔστι δὲ αὐτῆς ἀρίστη λιβανοειδὴς⁷⁴, χονδρώδης, καθαρὰ, λιπαρὰ, ἄξυλος, ἔχουσα δέ τι τοῦ σπέρματος καὶ τοῦ νάρθηκος μιγνυμένου· ὁσμὴ βαρεῖα, οὔτ' ἄγαν ὑγρὰ, οὔτε πάλιν κατάξηρος. Δολοῦσι δὲ αὐτήν, μιγνύντες ῥητίνην καὶ ἐρεγμὸν καὶ ἀμμωνιακόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πυρωτικὴν⁷⁵, ἐπισπαστικὴν, διαφορητικὴν· προστιθεμένη δὲ καὶ ὑποθυμιωμένη ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει· φακούς τε αἴρει μετ' ὄξους καὶ νίτρου ἐπιπλασθεῖσα· καταπίνεται⁷⁶ δὲ πρὸς παλαιὰν βῆχα, δύσπνοϊαν, ἄσθματα, ῥήγματα, σπάσματα· ἀντιπάσχει δὲ καὶ τοξικῶ καὶ οἴνῳ⁷⁷ καὶ σμύρνῃ ποθεῖσα· ἐκβάλλει καὶ τεθνηκότα ἔμβρυα, ὁμοίως ληφθεῖσα· ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς ὀδύνην πλευρᾶς καὶ πρὸς δοθιῆνας· ἐπιληπτικούς τε καὶ ὑστερικούς πνίγας καὶ σκοτωματικούς ὁσφραινομένη

73) Vulgo ἦν: sed μετώπιον plantae ipsius, haud succi nomen. Vid. lib. i. c. 71.

74) Serap. legit ἡ ἀμμωνιακοῦ ἐμφερεῖς.

75) Serap. legit πνευματωτικὴν.

76) G. N. καὶ πίνεται.

77) Sic Plin., codd. G. N. et Serap.; ὄξει vulgo.

Cap. LXXXVII. (XCVII.) [De Galbano.] Galbanum liquor est nascentis in Syria ferulae, quam nonnulli metopion vocant. Est vero probatissimum, quod tus aemulatur, grumosum, purum, pinguiusculum, minime lignosum, at nonnihil retinens admixti seminis aut ferulae: odore gravi, nec valde humidum, nec etiam penitus aridum. Adulterant vero id, dum resinam, fabas fresas et ammoniacum admiscent. Vim habet calefacientem, urentem, attrahentem ac discutientem. Menses ac fetus prolicit appositu vel suffitu: lentigines cum aceto ac nitro illitum tollit. Devoratur autem ad tussim veterem, spirandi difficultatem, anhelitus, ad rupta ac convulsa. Cum vino quoque et myrrha potum toxico adversatur. Sed et simili modo sumtum partus mortuos extrahit. Imponitur et adversus lateris dolorem et furunculos. Comitiales, a matrice strangulatus et vertiginosos olfactu suscitatur. Suf-

διεγείρει, θηρία τε θυμιωμένη διώκει, τούς τε συγχρισμένους ἀδήκτους τηρεῖ· σὺν σφονδυλίῳ⁷⁸ δὲ καὶ ἐλαίῳ περιτεθεῖσα ἔρπειτὰ κτείνει⁷⁹. ὀδόντος τε πόνον περιπλασθεῖσα ἢ ἐντεθεῖσα εἰς τὸ βρωῖμα παύει· δοκεῖ δὲ καὶ δυσουρίαν⁸⁰ ποιεῖν· λύεται δὲ καὶ εἰς μὲν τὰ ποτήματα πικροῖς ἀμυγδάλοις καὶ ὕδατι, ἢ πηγάνῳ, ἢ μελικράτῳ, ἢ ἄρτῳ θερμῷ· ἄλλως δὲ μηκωνείῳ, ἢ χαλκῷ κεκαυμένῳ, ἢ⁸¹ χολῇ ὑγρᾷ. Καθαίρειν δὲ αὐτὴν βουλόμενος, κάθες εἰς ζεστόν ὕδωρ· τακείσης γὰρ αὐτῆς, ἐπιπλεύσει τὸ ῥυπαρόν⁸², ὅπερ χωρίσεις οὕτως⁸³. εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν ἐνδῆσας ἀποκρέμασθον εἰς χαλκὴν πυξίδα ἢ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ὥς μὴ ἀπτεσθαι τοῦ πυθμένου τοῦ ἄγγους τὸν ἐνδεσμον, καὶ πωμάσας εἰς ἀναβραστὸν ὕδωρ κάθες· οὕτω γὰρ τὸ μὲν νόστιμον ἀποτακῆσεται⁸⁴ ὥς δι' ἡθμοῦ, τὸ δὲ ξυλῶδες ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ.

78) Vulgo σφονδύλιω. Hinc et Marcell. vertit *verticillum*.

79) Goupyl. legit διώκει.

80) Sic Plin., codd. C. N., Lacuna, Marcellus et Cornar. Vulgo *δυσουροῦσι*, quod et Serap.

81) Marcell. suspicabatur ἐν legendum esse, sed perperam: nam et Serap. nobiscum.

82) Marcell. et Lacuna voluerunt *λιπαρόν*, sed absque auctoritate vel codd., vel priscorum interpretum.

83) Hic Lacuna interposuit ἢ, consentiente Serap.

84) Lacuna legit *ἀποστακῆσεται*. Sed Oribas., ut nos.

futu fugat animalia noxia, perunctos a morsu eorum tueretur. Cum sphondylia et oleo admotum serpentes necat. Dentium dolorem circumlitum vel cavernis inditum sedat. Dicitur autem et urinae difficultatem gignere. Ad potiones solvitur in amygdalis amaris, aqua, aut ruta mulsa, aut calido pane: alias vero in meconio, aut cum aere usto, aut felle humido. Si autem (a sordibus) id purgare vuleris, in ferventem aquam demittito: nam ubi liquatum fuerit, sordes supernatabunt, quas ita separabis: Mundo raroque linteo illigatum (galbanum) in aerea pyxide aut fictili vase hactenus suspendito, ut ne fasciculus vasis imum contingat, opertumque vas in aquam bullantem demittito. Sic enim, quod utile est, velut per colum eliquescet, lignosum vero intra linteum remanebit.

Κεφ. πη'. (ξη'.) [Περὶ Ἀμμωνιακοῦ.] Ἀμμωνιακόν
[πόα ἐστίν, ὅθεν τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα· οἱ δὲ ἀγάσυλλον;
οἱ δὲ κριοθέος, οἱ δὲ ἡλίουστρος, Ῥωμαῖοι γούττα⁸⁵]. καὶ
τοῦτο ὁπὸς ἐστὶ νάρθηκος, γεννωμένου ἐν τῇ κατὰ Κυρήνην
Λιβύῃ· καλεῖται δὲ αὐτοῦ ὅλος ὁ θάμνος σὺν τῇ ῥίζῃ ἀγα-
συλλίς⁸⁶. Ἐγκριτέον δὲ αὐτοῦ τὸ εὐχρουν καὶ ἄξυλον καὶ
ἄλιθες, λιβανωτίζον τοῖς χόνδροις, καθαρὸν καὶ πυκνὸν,
μηδεμίαν ἔχον ῥυπαρίαν, καστορίζον τῇ ὁσμῇ⁸⁷, πικρὸν δὲ
τῇ γεύσει· καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον θραῦσμα⁸⁸, τὸ δὲ γεῶ-
δες ἢ λιθῶδες, φύραμα· γεννᾶται⁸⁹ δὲ ἐν Λιβύῃ κατὰ Ἀμ-
μωνα⁹⁰, κυλὸς ὢν δένδρου⁹¹ ναρθηκοειδοῦς. Δύναμιν δὲ
ἔχει μαλακτικὴν, ἐπισπαστικὴν, θερμαντικὴν⁹², διαφορητικὴν
σκληρωμάτων τε καὶ φυμάτων· κοιλίαν τε ὑπάγει ποθέν·
καὶ ἔμβρυα κατασπᾶ· σπλῆνα τήκει μετ' ὅξους < ἂ πο-

85) Primus Goupyl. γούττα, sic et Sarac.; γούττα ἀμμωνίακα cod. C.

86) Interposita quaedam habet Serapion de proventu e radice, quae nusquam alias occurrunt.

87) Cod. C. καὶ τὸ ῥίζιον τῇ ὁσμῇ σφοδρόν.

88) Oribas. θραῦμα. Cod. C. ἔρυμα.

89) Cod. C. μίγνυται.

90) Saracen. solus Ἀμμωνα.

91) Cod. C. δένδρου χλωροῦ, νάρθηκος εἶδος.

92) Cod. C. θερμ. omittit, sequentibus: διαλυτικὴν σκληρωμάτων, κοιλίαν δὲ ἐκτινάσσει. Lacuna ταραάσσει καὶ ὑπάγει.

Cap. LXXXVIII. (XCVIII.) [De Ammoniaco.] Am-
moniacum [herba est, e qua ammoniacum suffimentum
colligitur, aliqui agasyllon, nonnulli criotheon, aut heli-
ustrum, Romani guttam nominant]: et hoc est ferulae
liquor, quae in Africa cyrenaica nascitur. Totus cum
radice frutex agasyllis appellatur. Probatum autem in eo,
quod coloris bonitate nitet, ligni et calculorum expers,
grumis tus refert, purum ac densum, nulla sorde inqui-
natum, castoreum odore imitans et gustu amarum. Hoc
genus fragmenti nomine venit, alterum, quod terrae cal-
culorumve est particeps, mixtura dicitur. Gignitur vero
in Africa ad Ammonis (oraculum), succus ferulaceae ar-
boris. Vim habet molliendi, attrahendi, calefaciendi ac
duritias panosque discutiendi. Potum alvum subducit par-
tusque extrahit: lienem quoque liquat cum aceto drach-

θέν⁹³. καὶ ἄρθρων καὶ ἰσχίων ἀλγήματα παραιτεῖται· βοή-
θει δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, ἐπιληπτικοῖς, καὶ τοῖς
ὕγρασίαν ἐν θώρακι ἔχουσιν, ἐκλειχόμενον μετὰ μέλιτος ἢ
πιτσάνης ῥοφούμενον χυλῶ⁹⁴. ἄγει δὲ καὶ οὖρα αἱματώδη·
σμήχει δὲ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς λευκώματα, καὶ τραχύτητας
βλεφάρων τήκει· λυθέν δὲ ὄξει⁹⁵ καὶ ἐπιτεθέν⁹⁶ παύει τὰς
περὶ σπλῆνα καὶ ἥπαρ σκληρίας· λύει καὶ τοὺς περὶ τὰ ἄρ-
θρα πώρους⁹⁷, μετὰ μέλιτος καταπλασσόμενον, ἢ καὶ πίσση
μιγνέ· ποιεῖ καὶ πρὸς κόπους καὶ ἰσχιάδας συγχριόμενον, μι-
γρὲν ὄξει καὶ νίτρῳ καὶ κυπρίνῳ ἐλαίῳ ἀντὶ ἀκόπου.

Κεφ. πθ'. (ςθ'.) [Περὶ Σαρκοκόλλας.] Ἡ δὲ σαρκο-
κόλλα ἐστὶ δάκρυον δένδρου γεννωμένου⁹⁸ ἐν Περσίδι, ζοι-
κὸς λιβανωτῶ λεπτῶ, ὑπόκιθρον, ἔμπικρον τῇ γενέσει. Δύ-
ναμιν δὲ ἔχει κολλητικὴν τραυμάτων καὶ ἐφεκτικὴν τῶν ἐν
ὀφθαλμοῖς ῥευμάτων· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστοις⁹⁹. δολοῦ-
ται δὲ, κόμμεως αὐτῇ μίγνυμένου.

93) Haec καὶ ἔμβρ. — ποθέν desunt in cod. C. Serap. legit < β'.

94) Cod. C. ἢ πιτσάνης· ῥοφούμενος ἄγει οὖρα.

95) Sic cod. C. et Serap.; λειωθέν σὺν ὄξει vulgo.

96) Marcellus legit ποτισθέν.

97) Sic primus Goupyl. Priores et codd. C. N. πόρους.

98) Solus Sarac. post Oribas. sic. Alii omnes cum Serap. γεννώ-
μενον.

99) Cornar., Goupyl. et Sarac. ἐμπλαστοῖς.

mae pondere haustum, et articulorum coxendicumque do-
loribus blanditur. Auxilio quoque est anhelantibus, or-
thopnoëcis et comitialibus; item, quibus humor intra pectus
haeret, si ex melle delingatur, aut cum ptisanae succo
sorbeatur. Cruentas vero et urinas pellit, nec non et
oculorum albugines abstergit, et palpebrarum scabritias ab-
sumit. Solutum in aceto et impositum lienis hepatisque
duritias emollit. Sed et tophos articulorum solvit cum
melle impositum, aut pici admixtum. Facit et ad lassitu-
dines et ischiadas, si additis aceto, nitro et cyprino oleo,
acopi vice, perungantur.

Cap. LXXXIX. (XCIX.) [De Sarcocolla.] Sarcocolla est lacrima arboris in Perside nascentis, turi tenui
similis, subfulva, gustu amariuscula. Vim habet vulnera
glutinandi et oculorum fluxiones inhibendi. Inseritur et
emplastris. Ceterum admixto gummi adulteratur.

Κεφ. ε'. (ρ'.) [Περὶ Γλαυκίου.] Γλαύκιον χυλός ἐστι βοτάνης κατὰ Ἱεράπολιν τῆς Συρίας γεννωμένης· ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λιπαρώτερα δὲ καὶ χαμαΐζηλα, καὶ βαρύτερα καὶ πικρότερα ἐν τῇ γεύσει· χυλὸν δὲ ἔχει πολὺν κροκίζοντα· ταύτης τὰ φύλλα βάλλοντες οἱ ἐπιχώριοι εἰς χύτραν, θερμαίνουσιν ἐν κλιβάνοις ἡμιφυγέσιν ἄχρι μαρασμοῦ, εἴτα ἐκκόψαντες ἐκθλίβουσι τὸν χυλόν¹⁰⁰· ἔστι δὲ ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά ἐν ἀρχῇ, ψυκτικοῦ ὄντος.

Κεφ. εα'. (ρα'.) [Περὶ Κόλλης.] Κόλλα, ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν καλοῦσι, ἢ ταυροκόλλαν, καλλίστη ἐστὶν ἡ ῥοδιανή, ἐκ τῶν βοείων βυσσῶν σκευαζομένη· ἔστι δὲ λευκὴ καὶ διαυγὴς ἡ τοιαύτη, ἡ δὲ μέλαινα ἥττων. Δύναμιν δὲ ἔχει, λυθεῖσα ὄξει, λειχῆνας καὶ λέπρας τὰς ἐπιπολαίους ἀφιστάνειν· πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι, μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἐνεθεῖσα καὶ καταχριομένη· ἔστι δὲ καὶ τραυματική, διεθεῖσα μέλιτι καὶ ὄξει.

Κεφ. εβ'. (ρβ'.) [Περὶ Ἰχθυοκόλλης.] Ἡ δὲ ἰχθυο-

100) Cod. C. ὁτως δὲ ἐκθλίβοντας ἐκλαμβάνουσι τὸν χυλὸν πρὸς τὰ —.

Cap. XC. (C.) [De Glaucio.] Glaucium succus est herbae, quae ad Hierapolin Syriae nascitur. Folia ipsius similia sunt papaveri cornuto, nitidiora tamen et in terram sparsa, graveolentia et gustanti amariora: liquorem habent copiosum, croceum. Haec folia indigenae in ollam coniecta semifrigidis clibanis calefaciunt, donec tarescant, dein contusis succum exprimunt. Est autem eius usus ad oculorum affectus in initio, cum refrigerandi vim habeat.

Cap. XCI. (CI.) [De Glutine.] Gluten, quod nonnulli xylocollam vocant, vel taurocollam, praestantissimum est rhodiaceum, quod e coriis bubulis conficitur. Candidum vero id est ac translucens, nigrum vero minus probatur. Vim habet in aceto solutum impetigines leprasque summae cutis delendi. Ambusta non patitur in pustulas attolli, ex aqua calida dilutum et illitum. Vulnerarium quoque est, si melle et aceto diluatur.

Cap. XCII. (CII.) [De Ichthyocolla.] Ichthyocolla

κόλλα λεγομένη κοιλία ἐστὶν ἰχθύος κητώου· διαφέρει δὲ ἡ ἐν Πόντῳ γεννομένη, οὕσα λευκή, ὑπόπαχυς¹, οὐ ψωρώδης, τάχιστα τηκομένη· ὠφελεῖ δὲ εἰς τὰς κεφαλικάς ἐμπλάστρους καὶ λεπρικὰς δυνάμεις καὶ εἰς τετάνωθρα τῶν προσώπων.

Κεφ. εἴς. (ργ.) [Περὶ Ἰξοῦ.] Ἰξὸς καλὸς ἐστὶν ὁ νέος² καὶ πρασίζων τῷ χρώματι κατὰ τὰ ἐντὸς, ἐπὶ δὲ ὑπόξανθος, μηδὲν ἔχων τραχὺ ἢ πιτυρώδες· γίνεται δὲ ἐκ τινος καρποῦ περιφεροῦς³, (τοῦ θάμνου) γεννομένου ἐν δρυΐ, ἔχοντος⁴ τὰ φύλλα ὅμοια πύξῳ· κόπτεται δὲ ὁ καρπὸς, εἴτα πλύνεται, εἴτα ἐν ὕδατι ἔψεται· ἐνιοὶ δὲ μασσώμενον αὐτὸν ἐργάζονται· γίνεται δὲ καὶ ἐκ μηλέας καὶ ἀπίου καὶ ἐξ ἄλλων δένδρων· εὐρίσκεται δὲ καὶ πρὸς ῥίζαις θάμνων τιγῶν⁵. Δύναται δὲ διαφορεῖν, μαλάσσειν, ἐπισπᾶσθαι, συμπέπτειν φύματα, παρωτίδας καὶ τὰς ἄλλας ἀποστάσεις, μίγεις ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσῳ· ἐπινυκτίδας τε ἐν σπληνίῳ ἰᾶται·

1) Sic Marcell. in cod.; vulgo ὑπότραχυς.

2) Marcell. legit λεῖος.

3) Marcell. legit περὶ θέρος, congruente Plinio.

4) Sic Sarac. emendavit. Vulgo: καρπ. περιφ. γεννωμ. ἐν δρυΐ, τῇ ἐχούσῃ. Prisci interpretes ἔχοντος legerunt, sed retulisse ad καρπὸν videntur.

5) Interposita plura de proventu habet Serap., quae nusquam leguntur.

dicta venter est piscis cetacei. Praestat, quae e Ponto provenit, candicans, crassiuscula, minime scabra et quae celerrime liquescit. Utilis est in emplastris cephalicis leprarumque medicaminibus et iis, quae faciei cutem erugant.

Cap. XCIII. (CIII.) [De Visco.] Viscum optimum est recens, colore intus prasino, extus vero subflavo, quodque nihil habet asperi aut furfuracei. Confit e fructu quodam rotundo, fruticis in robore nascentis, foliis buxo similibus. Contunditur fructus, dein lavatur, post in aqua decoquitur. Sunt, qui commanducando ipsum parent. Nascitur quoque in malo, pyro aliisque arboribus, invenitur etiam ad fruticum quorundam radices. Vim habet discutiendi, molliendi, attrahendi, maturandi tubercula, parotidas aliosque abscessus, resinae parique cerae admixtum: epinectidas quoque in splenio sanat. Ve-

σὺν λιβανωτῷ δὲ ἔλκη παλαιὰ καὶ κακοήθεις ἀποστάσεις μα-
λάσσει· καὶ σπλήνας τήκει σὺν ἀσβέστῳ, ἢ γαγάτῃ λίθῳ, ἢ
ἀσίῳ ἐψηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς· ἔλκει δὲ καὶ ὄνυχας σὺν ἀρσε-
νικῷ ἢ σανδαράχῃ ἐπιπλασθεὶς· [μιγείς δὲ ἀσβέστῳ καὶ τρυγί
ἐπιτείνει τὴν δύναμιν αὐτοῦ⁶.

Κεφ. εἰς. (ρδ'). [Περὶ Ἀπαρίνης.] Ἀπαρίνη, οἱ δὲ
ἀμπελόκαρπον, οἱ δὲ ὀμφαλόκαρπον, οἱ δὲ φιλάνθρωπον
καλοῦσιν, οἱ δὲ ἰζόν· κλώνες πολλοὶ, μακροὶ⁷, τετράγωνοι,
τραχεῖς· φύλλα δὲ ἐκ διαστήματος κυκλωτερώς περικείμενα,
ὥσπερ τὰ τοῦ ἐρυθροδάνου· ἄνθη λευκά· σπέρμα σκληρόν,
λευκόν, στρογγύλον, ὑπόκοilon⁸ ἐκ μέσου ὡς ὀμφαλός· προς-
έχεται⁹ δὲ καὶ ἱματίοις ἢ πόα· χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ
ποιμένες ἀντὶ ἡθμοῦ ἐπὶ τοῦ γάλακτος πρὸς ἔκληψιν¹⁰ τῶν
ἐν αὐτῷ τριχῶν. Ταύτης τὸ σπέρμα καὶ οἱ καυλοὶ καὶ τὰ
φύλλα χυλισθέντα φαλαγγιοδήκτοις καὶ ἐχιδοήκτοις βοηθεῖ¹¹,
πινόμενα¹² μετὰ οἴνου· καὶ ὠταλγίας ἰᾶται ὁ χυλὸς ἐγχυμα-

6) Matthiol. legit αὐτῶν.

7) Sic cod. C.; μικροὶ vulgo.

8) Cod. C. ὑποποίκilon.

9) Sic cod. N.; προσέρεχεται vulgo.

10) C. ἐκλεψιν.

11) C. θεραπεύει, N. παύει φαλαγγιοδήκτους.

12) Sic cod. C., quod auguratus est Sarac.; πινόμενον vulgo.

tera vero ulcera malignosque abscessus cum ture mollit
et lienem liquat cum calce viva aut gagate alioque lapide
coctum et impositum. Ungues quoque extrahit cum arse-
nico aut sandaracha illitum. Cum calce viva et vini faece
mixtum vim suam intendit.

Cap. XCIV. (CIV.) [De Aparine.] Aparine, quam
alii ampelocarpon aut omphalocarpon, alii philanthropon
dicunt, alii denique viscum, ramos habet multos, longos,
quadrangulos, asperos, folia per intervalla circinatim cir-
cumposita, velut rubiae. Flores candidi: semen durum,
album, rotundum, in medio quodammodo concavum, in-
star umbilici. Herba ipsa vestibus adhaeret. Ea vero pa-
stores coli vice utuntur ad eximendos e lacte pilos. Semi-
nis, caulium ac foliorum expressus succus e vino potus con-
tra phalangiorum viperarumque morsus praebet auxilium.

τιζόμενος· ἡ δὲ ἀναληφθεῖσα ὀξυγγίῳ λείῳ, διαφορεῖ χοιράδας.

Κεφ. ξέ. (ρξ.) [Περὶ Ἀλύσσου.] Ἀλυσσον¹³ [οἱ δὲ ἀσπίδιον, οἱ δὲ ἀπλόφυλλον, οἱ δὲ ἀκκύσητον, οἱ δὲ ἀδέσseton] φρυγανιόν ἐστι μονόκαυλον¹⁴, ὑπότραχυ, φύλλα ἔχον στρογγύλα· παρ' οἷς ὁ καρπὸς, ὡς ἀσπιδίσκια διάδιπλα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὑπόπλατυ· γίνεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης τὸ ἀφέψημα ποθὲν λυγμοὺς τοὺς δίχα πυρετοῦ λύει· καὶ κρατηθὲν δὲ ἢ ὀσφρανθὲν¹⁵ τὸ αὐτὸ δρᾷ· σὺν μέλιτι δὲ λείον φακούς καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει· δοκιᾷ δὲ καὶ λύσαν κυνὸς¹⁶ ἰᾶσθαι, συγκοπὲν ἐδέσματι καὶ δοθέν· καὶ κρεμάμενον δὲ ἐν οἰκίᾳ ὑγιεινὸν λέγεται εἶναι καὶ ἀνθρώποις ἀβάσκαντον· περιεφθὲν δὲ φοινικῷ ῥάκει, θρεμμάτων νόσους ἀπελάννει.

Κεφ. ξς. (ρς.) [Περὶ Ἀσκληπιάδος.] Ἀσκληπιάς¹⁷ [οἱ δὲ κισσίον, οἱ δὲ κισσόφυλλον καλοῦσι] κλωνία ἀνίσκει

13) Cum Sarac. sic scribendum, quanquam et codd. et priores edd. ἄλυσσον habeant.

14) Oribas. et Ald. hoc habent, quod omiserunt cum Asulano et Marc. ceteri.

15) Salmasius (proleg. ad hyl. p. 8.) in optimis codicibus ὀφθέν legisse testatur.

16) Lacuna λυσσοδύκτους.

17) Goupyl. et Sarac. ἀσκληπίας, perperam.

Idem auribus infusus earum doloribus medetur. Herba ipsa, si axungia trita excipiat, strumas discutit.

Cap. XCV. (CV.) [De Alyssso.] Alyssum [alii aspidium, alii haplophyllon, alii accyseton aut adeseton vocant] fruticulus est singulari caule, subasper, foliis rotundis: iuxta quae fructus est duplicium scutulorum effigie, in quo semen quadantenus latum. Nascitur in montosis asperisque locis. Huius decoctum potum solvit singultus, qui sunt citra febrim. Idem praestat, si teneatur aut olfiat. At cum melle tritum lentigines et maculas a sole natas emendat. Existimatur et rabiei caninae mederi, contusum in eduliis et exhibitum. Quin et in domo suspensum salutare, ac tum hominibus, tum aliis animalibus fascini praesidium esse fertur. Panno vero puniceo circumligatum pecorum morbos abigit.

Cap. XCVI. (CVI.) [De Asclepiade.] Asclepias [quam alii hederulam, alii hederæ folium vocant] ramos

μακρά· ἐφ' ὧν φύλλα¹⁸ κισσῶ ὅμοια, ῥίζας πολλὰς καὶ λεπτάς¹⁹, εὐώδεις· ἄνθος βαρύοσμον, σπέρμα δὲ ὡς πελεκίου²⁰· φύεται ἐν ὄρεσι· βοηθοῦσι δὲ αἱ ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι στροφουμένοις καὶ θηριοδήκτοις· καὶ τὰ φύλλα καταπλαττόμενα ἀρμόζει πρὸς τὰς ἐν μαστοῖς καὶ μήτρας²¹ κακοηθείας.

Κεφ. ζ'. (ρζ'). [Περὶ Ἀτρακτυλίδος.] Ἀτρακτυλὶς [οἱ δὲ ἄμυρον, οἱ δὲ κνίκος ἀγρία, οἱ δὲ ἀσπίδιον, προφηται ἄφεδρος, Αἰγύπτιοι χηνῶ, Ῥωμαῖοι πρεσέπιον, οἱ δὲ φου-σούγγρεττις, οἱ δὲ κλόνουκα ῥούστικα] ἀκανθὰ ἐστὶν ἐοικυῖα κνίκῳ, μικροτέρα²² δὲ πολλῶ, φύλλα ἔχουσα ἐπ' ἄκρου τῶν ῥαβδίων· τὸ δὲ πλεῖον γυμνὸν, τραχὺ, ὃ καὶ αἱ γυναι-κες χρῶνται ἀντὶ ἀτράκτου· ἔχει δὲ καὶ κεφάλια²³ ἐπ' ἄκρου ἀκανθώδη· ἄνθος ὠχρὸν, ἐν ἐνίοις δὲ τόποις πορφυροῦν²⁴.

18) Primus Asulanus interposuit μακρά, 'quod seniores repetunt: sed nec Oribas., nec cod. G., nec Ald.

19) Cod. G. ῥέζας μακράς, εὐώδεις.

20) Cod. G. πελεκισκοί.

21) Sic manifesto cod. G., quod iam odoratus est Sarac. Edd. omnes μήτρας.

22) Sic Oribas.; Ald. μακρότερα δὲ πολλῶ φύλλα, ut longiora folia notet, sicut et interpretes priores.

23) Goupyl. legit κόμη.

24) Hoc ἐν ἐνίοις — πορφυροῦν codices G. N. X. et Ald. habent. Asulanus primus ad notha ablegavit: nec ratio constat.

emittit longos, in quibus folia hederæ similia, radices numerosas, tenues, odoratas, florem graveolentem, fructum ceu securidacæ. Nascitur in montibus. Radices in vino potæ torminibus et contra venenatorum animalium morsus opitulantur. Folia vero imposita mammarum et matricis malignis vitiis conferunt.

Cap. XCVII. (CVII.) [De Atractylide.] Atractylis: [sunt, qui amyron, aut cnicum sylvestrem, aut aspidion vocant, Prophetæ aphedron, Aegyptii cheno, Romani praesepium, aliqui fusum agrestem aut colum rusticam appellant.] Spina est cnico similis, sed multo minor, folia in summis gerit virgultis: maior autem pars nuda est et aspera, qua etiam feminae pro colu utuntur. Capitula fert in cacumine spinosa, florem pallidum, in non-

ρίζα δὲ λεπτή, ἄχρηστος· ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ κόμη καὶ ὁ καρπὸς λεία ποθέντα σὺν περέρει καὶ οἴνω, σκορπιοπλήκτους ὠφελεῖ. Ἔνιοι δ' ἱστοροῦσι, τοὺς πληγέντας²⁵, ἄχριπερ ἂν κρατῶσι τὴν πόαν, ἀνωδύνους εἶναι²⁶, ἀποθεμένους δὲ ἄλγειν.

Κεφ. 57. (ρη'.) [Περὶ Πολυκνήμου.] Πολύκνημον [οἱ δὲ κλινοπήδιον, οἱ δὲ πολυγόνaton, οἱ δὲ Διὸς ἡλακάτη, οἱ δὲ ἐχεώννυμον, Ῥωμαῖοι πουτιαλογονθρία]· θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἔχων φύλλα ὀριγάνῳ ἐμφερῇ, τὸν δὲ καυλὸν πολυγόνaton, ὥσπερ γλήχωνος, οὐκ ἔχει μέντοι τὸ σκιάδιον, μικρὰ δ' ἐπ' ἄκρῳ κορύμβια μετ' εὐωδίας τινὸς δριμείας. Ποιεῖ δὲ, καταπλασσόμενον χλωρὸν ἢ ξηρὸν μεθ' ὕδατος, πρὸς τραύματα, κολλῶσα· δεῖ δὲ πεμπταῖον λύνει· πίνεται καὶ πρὸς στραγγουρίαν καὶ ῥήγματα σὺν οἴνω. [Ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, ὡς ἀποτριβομένων τῶν κλωναρίων αὐτοῦ οἴνω λευκῷ τοὺς ἐχομένους τοῖς λεγομένοις βιασμοῖς μέγα (λαγχάνειν) βοήθημα]²⁷.

Κεφ. 58. (ρθ'.) [Περὶ Κλिनοποδίου.] Κλινοπόδιον

²⁵) Cod. C. ἀλγοῦντας.

²⁶) Cod. C. μένειν.

²⁷) Ultima, ἐδίδαξεν — βοήθημα, recepta in textum ab Ald. et Asulano, a Marcello suspecta existimata, a reliquis ad notha ablegantur.

nullis locis purpurascentem. Radix tenuis est et nulli usui. Huius folia, coma et semen trita potaque cum pipere et vino a scorpione percussis succurrunt. Tradunt et nonnulli, percussos, quamdiu herbam eam tenuerint, doloris expertes esse, sed illa deposita statim dolere.

Cap. XCVIII. (CVIII.) [De Polycnemo.] Polycnemon [quod alii clinopedion, alii polygonaton, nonnulli Iovis colum aut echeonymon, alii putei loriculum (?) vocant] frutex est surculosus, folia habens origano similia, caule geniculato, uti pulegium. Neque vero umbellum habet, sed parvos in cacumine corymbos, cum ari quadam odoris iucunditate. Seu recens, seu aridum, ex aqua impositum efficaciter vulnera glutinat; sed quinto die solvi debet. Ad stranguriam itidem et rupta ex vino bibitur. [Experientia docuit, ramulos in vino albo tritos magno esse praesidio iis, quos affectus, violentiae dicti, male habent].

Cap. XCIX. (CIX.) [De Clinopodio.] Clinopodium

[οἱ δὲ κλεώνικον; οἱ δὲ ὠκιμοειδῆς, οἱ δὲ ζώπυρον καλοῦσι] θαμνίον ἐστὶ καὶ τοῦτο φρυγανῶδες, δισπίθαιμον, φυόμενον ἐν πέτραις, ἔχον φύλλα ἐρπύλλω παραπλήσια· καὶ τὰ ἄνθη ὅμοια ὡς ²⁸ κλίνης ποσὶν, ἐκ διαστημάτων ἔμφερῇ πρασίῳ. Πίνεται δὲ ἢ πόα καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πρὸς θηρίων δῆγματα καὶ σπάσματα καὶ ῥήγματα καὶ στραγγουρίαν· ἄγει καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα, καὶ ἀκροχορδόνας ἀποβάλλει ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας πινόμενον· [κοιλίαν τε ἴστησιν ἐπὶ τρίτον ἐψόμενον καὶ πινόμενον, ἀπυρέτοις ἐν οἴῳ, πυρέττουσι δὲ δι' ὕδατος] ²⁹.

Κεφ. ρ'. (ρί.) [Περὶ Λεοντοπετάλου·] Λεοντοπέταλον [οἱ δὲ λεοντοπόδιον, οἱ δὲ λεύκηθρον ³⁰, οἱ δὲ λεόντιον, οἱ δὲ δωρίς, οἱ δὲ δωρικτερίς, οἱ δὲ λυχνὶς ἀγρία, οἱ δὲ παρδάλη, οἱ δὲ θορύβηθρον, οἱ δὲ ῥαπήιον, οἱ δὲ μήκων κερατῆτις, οἱ δὲ ἀνεμώνη, Ῥωμαῖοι κουβίλια μαρίνα ³¹, οἱ δὲ σῆμεν λεονίνουμ, οἱ δὲ παπαβέρκουλουμ ³²]. Καυλὸν ἀνίησι σπιθαμαῖον ἢ

28) Sarac. auguratur, πῶς esse legendum.

29) Uncinis inclusa merito suspecta videbantur Marcello, quia in codd. bonis deerant.

30) Sic cod. C.; λευκήθρον vulgo.

31) Hoc e cod. C.

32) Sic iterum cod. C., cum in Ald. et ceteris καταβέγκλουμ.

[aliis cleonicon, aliis ocimoides aut zopyron dictum] fruticulus est etiam surculosus, duum dodrantum altitudine, nascens in rupibus. Folia serpyllo similia et flores lecti pedes quodammodo referentia, ex intervallis marrubii modo disposita. Bibitur herba ipsiusque decoctum ad venenatorum animalium morsus, ad convulsa ruptaque et ad stranguriam. Pellit et menses partusque. Verrucas pensiles avellit, aliquot diebus epotum. [Alvum sistit ad tertias decoctum et potum, siquidem febris absit, in vino, a febrientibus ex aqua.]

Cap. C. (CX.) [De Leontopetalo.] Leontopetalon [quod et leontopodion et leucethron, et leontion, et dorida et doricterida, alii lychnidem sylvestrem, alii pardalen aut thorybethron, nonnulli rapeion, alii papaver corniculatum vel anemonen, Romani cubilia marina, semen leoninum aut papaverculum vocant.] Caulem pro-

καὶ μείζονα, ἔχοντα μασχάλας πλείστας, ἐφ' ὧν ἄκρων λοβοὶ ὅμοιοι ἐρεβίνθοις³³. ἐν δὲ τούτοις δύο ἢ τρία σπερμάτια· ἀνθὴ φοινικᾶ, ἑοικότα ἀνεμώνη· φύλλα δὲ ὅμοια κράμβη, ἐντετμημένα ὡς τὰ τῆς μήκωνος· ῥίζαι μέλαιναι³⁴, ὡς περ γογγύλη, ἐξοχὰς ἔχουσai, καθάπερ κονδύλους τινάς· φύεται δ' ἐν ἀρούραις καὶ ἐν τῷ σίτῳ. Ταύτης ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, βοηθεῖ ἐρπετοδήκτοις, ταχέως ἀπόνους ποιοῦσα· μίσγεται δὲ καὶ εἰς τοὺς ἰσχυαδικοὺς κλυσμούς.

Κεφ. ρά'. (ριά') [Περὶ Τευκρίου.] Τεύκριον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο χαμαίδρυν καλοῦσιν, οἱ δὲ τευκριδα³⁵, πόα ῥαβδοειδῆς, ἑοικυῖα χαμαίδρουι, λεπτόφυλλος, ἔχουσα ἐρεβίνθω πέταλον ὅμοιον. Φύεται δὲ πλείστον ἐν Κιλικίᾳ, τῇ κατὰ Γεντιάδα καὶ Κητιδα³⁶. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ μετ' ὄξυκράτου ποθεῖσα ἢ ξηρὰ ἀποξεσθεῖσα καὶ πινομένη, σπλῆνα τήκειν ἰσχυρῶς· καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκων καὶ ὄξους ἐπὶ σπληνικῶν· ἐπὶ θηριοδήκτων δὲ μετ' ὄξους μόνου χωρὶς σύκων.

33) Cod. C. N. ἐφ' ὧν ἄκροι λοβοὶ (omiss. ὁμ. ἐρ.)

34) Sic cod. C., Ald., Asulan., Marc., Cornar.; Goupyl. contra et Sarac. ῥίζα μέλαινα.

35) Hoc ultimum Asul. et Marc. spuris accensent. Quo iure, latet.

36) Sic conieci e Ptolem. et collatis lectionibus Asulani et Marcelli, qui Κητιδα legunt. Ald. et tell. Κισσάδα.

fert dodrantalem vel altiore, plurimas habens axillas, in quarum cacuminibus siliquae sunt cicerum forma, ac in his duo vel tria minuta semina. Flores punicei, anemones similes; folia brassicae, incisa sicut papaveris. Radices nigrae, rapo similes, tuberculis, velut nodis, obsitae. Nascitur in arvis ac inter segetes. Huius radix ex vino pota commorsis a serpente auxiliatur, dolorem statim eximens. Miscetur et ischiadicorum clysmatibus.

Ca p. CI. (CXI.) [De Teucrio.] Teucrium, sunt qui etiam chamaedryn aut teucrida appellent. Herba est, virgae speciem prae se ferens, chamaedryi similis, tenui folio ac ciceris figura. In Ciliciae regionibus, Gentiade ac Cetide dictis, copiose provenit. Recens cum posca, vel etiam aridae fervefactae ius potu potenter lienem liquandi vim habet. Sed et lienosis imponitur cum ficis et aceto, venenatorum autem animalium morsibus ex aceto solo sine ficis.

Κεφ. ρβ'. (ριβ'.) [Περὶ Χαμαίδρους.] Χαμαίδρους· οἱ δὲ χαμαίδρωψ, ἢ λινόδρους, Ῥωμαῖοι τριψάγο μίνορ· διὰ δὲ τὸ σώζειν τινὰ ἐμφέρειαν τῷ τευκρίῳ, καὶ ταύτην τινὲς τεύκριον ἐκάλεσαν. Φύεται ἐν τραχέσι καὶ πετρώδεσι τόποις. Ἔστι δὲ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, φύλλα ἔχων μικρά, τῷ σχήματι καὶ τῇ σχέσει³⁷ δρυὶ ὅμοια, πικρά· ἄνθος ὑποπόρφυρον, μικρόν· συλλέγειν δὲ αὐτὴν δεῖ ἐγκύμονα τοῦ καρποῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ ἀφειψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποτιζομένη, βοηθεῖν σπάσμασι, βηλὶ, σπληνὶ ἐκκιχόμενῳ, δυσουροῦσιν, ὕδρωπικοῖς ἐν ἀρχαῖς· ἄγει καὶ ἐμμηνα καὶ ἐμβρυα, σπλῆνα τήκει, σὺν ὄξει ποθεῖσα· πρὸς δὲ τὰ θηρία³⁸ σὺν οἴνῳ πινομένη καὶ καταπλασσομένη ποιεῖ· λεία δὲ δύναται καὶ εἰς κατὰποτια ἀναπλάσσεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἀνακαθαίρειν ἔλκη παλαιὰ σὺν μέλιτι· αἰθερὶ δὲ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς σὺν ἐλαίῳ λεία ἐγχριομένη· ἀλειφομένη δὲ ἐστὶ θερμαντική³⁹.

37) Sic cod. C., θέσει cod. X., σχίσσει Ald. et editi, omnes, ortu Serap.

38) Cod. C. καὶ τ' ἄλλα θανάσιμα.

39) Sic legendum esse coniecit Sarac. e Plinio et Serap. Vulgo ἐγγρ. καὶ ἀλειφ. ἔστι δὲ θερμ.

Cap. CII. (CXII.) [De Chamaedrye.] Chamaedrys dicitur nonnullis chamaedrops, aliis linodrys, Romanis trixago minor. Sunt et qui eam teucrium appellaverint, propter similitudinem quamdam cum hac planta. Nasctur in asperis et rupestribus locis. Est vero fruticulus dodrantalis, foliis minutis, quae figura habituque quercina referunt et amara sunt: flos est purpurascens, exilis. Carpenda est planta, dum semine praegnans est. Recens in aqua decocta et propinata, convulsis, tussi, lienī iudurato, urinae difficultate laborantibus, et incipientibus hydropicis auxiliatur. Ciet etiam menses, partusque provocat, lienemque ex aceto pota liquat. Est et adversus animantia venenata cum vino pota aut illita efficax. Sed et trita in catapotia redigi potest ad supradicta et ad repurganda vetera ulcera cum melle. Trita vero cum oleo et illita caligines oculorum discutit. Perunctione autem excalefacit.

Κεφ. ργ. (ριγ'.) [Περὶ Λευκάδος⁴⁰.] Λευκὰς ὄρεινῃ πλατυφυλλοτέρα τῆς ἡμέρου ἐστὶ, δριμύτερόν τε καὶ πικρότερον ἔχουσα τὸν καρπὸν καὶ ἀστομώτερον· δραστικωτέρα μέντοι τυγχάνει τῆς ἡμέρου· ἐπιπλασσύμεναι δὲ ἀμφοτέραι καὶ πινόμεναι, ἀρμόζουσι μετ' οἴνου ἐπὶ τῶν ἰοβόλων καὶ μάλιστα τῶν θαλασσίων.

Κεφ. ρδ'. (ριδ'.) [Περὶ Λυχνίδος στεφανωματικῆς.] Λυχνὶς στεφανωματικὴ· [οἱ δὲ ἀθάνατος, οἱ δὲ ἀκυλῶνιον, οἱ δὲ βαλλάριον, οἱ δὲ γερανόποδιον, οἱ δὲ κορύμβιον, οἱ δὲ ταύριον, οἱ δὲ σκῆπτρον, οἱ δὲ μαλοῖον, Αἰγύπτιοι σεμεὸν, προφῆται αἷμα ἀποκαθιμένης, Ῥωμαῖοι γενικουλάρις, οἱ δὲ βαλλάρια·] ἄνθος ἐστὶν ὅμοιον λευκοῖω, ἐμπόρφυρον δὲ, πλεκόμενον εἰς τὰ στεφάνια· ἥς τὸ σπέρμα βοηθεῖ σὺν οἴνῳ ποθὲν σκορπισπλήκτοις.

Κεφ. ρε'. (ριε'.) [Περὶ Λυχνίδος ἀγρίας.] Λυχνὶς ἀγρία [οἱ δὲ τραγόνωτον⁴¹, οἱ δὲ ἀτόκιον, οἱ δὲ ἱερακοπόδιον, οἱ δὲ λαμπάς, Αἰγύπτιοι σεμοῦρα, προφῆται ἀποκαθιμένης ταῦρος,

40) Totum hoc caput mutilum, nec e codd., qui in promptu sunt, restituendum.

41) Sic Ald.; τραγόνωτον vulgo.

Cap. CIII. (CXIII.) [De Leucade.] Leucas montana latioribus est foliis, quam sativa, semine vero acriore, amariore atque ori etiam magis ingrato: potentior tamen est sativâ. Utraque cum vino et illitu et potu contra virulentorum animalium, maximeque marinorum, venena efficax.

Cap. CIV. (CXIV.) [De Lychnide coronaria.] Lychnis coronaria [nonnullis dicitur immortalis, aliis aquilonium, aut vallarium, geranopodium etiam, corymbium, taurium, sceptrum et maloïum, Aegyptiis semeon, prophetis sanguis mulieris menstrualis, Romanis genicularis seu vallaria] flos est leucoïo similis, sed purpurascens, qui in sertula nectitur. Semen in vino potum a scorpione ictis auxiliatur.

Cap. CV. (CXV.) [De Lychnide sylvestri.] Lychnis sylvestris [aliis tragonoton, aliis atocion, aut pes accipitris, aliis lampas, Aegyptiis semura, prophetis genitale

Ῥωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ λαπάτου⁴² καφαγούινα, οἱ δὲ στέριδος] ὁμοία τῇ ἡμέρῳ κατὰ πάντα· τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς < β' πληθος ποθὲν ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη, καὶ σκορπιοπλήκτοις ἀρμόζει· φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους ναρκώδεις καὶ ἀπράκτους γίνεσθαι, παρατεθείσης αὐτοῖς τῆς πόας.

Κεφ. ρς'. (ρις'.) [Περὶ Κρίνου.] Κρίνον βασιλικόν· [οἱ δὲ κρινάνθεμον, οἱ δὲ καλλείριον, προφῆται αἶμα Ἀρεως, Ὀσθάνης αὔρα κροκοδείλου, Αἰγύπτιοι συμφαιφού, οἱ δὲ τίαλος, Ῥωμαῖοι λίλιουμ, οἱ δὲ ῥόσα Ἰουνώνις⁴³, οἱ δὲ οἰνομάχριουμ⁴⁴, Σύροι σασᾶ, Ἀφροὶ ἀβίβλαβον.] Τούτου τὸ ἄνθος στεφανωματικόν ἐστι, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λείριον· ἀφ' οὗ καὶ τὸ χρῖσμα κατασκευάζεται, ὃ τινες λείρινον, οἱ δὲ σουσίνον καλοῦσι· μαλακτικὸν ὃν τῶν νέρων, καὶ ἰδίως τῶν περὶ μήτραν σκληριῶν. Τῆς δὲ πόας τὰ φύλλα καταπλασσόμενα ἔρπετοδήκτοις βοηθεῖ· ποιᾷ δὲ καὶ πρὸς τὰ καύματα, ξεσθέντα⁴⁵· ταριχευθέντα δὲ ἐν ὄξει τραυματικᾷ

42) Sic Ald.; λάπατον vulgo.

43) Sic cod. C.; ἐκάνης vulgo. Λίλιουμ cod. N., λίουμ vulgo.

44) Pariter e cod. C.

45) Cod. C. βρεσθέντα.

mulieris menstrualis, Romanis intybus agrestis, aliis lathymi castragium, aut steridos appellata] omni ex parte sativae similis est. Semen duabus drachmis potum biliosa per alvum ducit, ictis a scorpione idonea. Sed et aiunt, scorpiones hac herba admota torpescere prorsusque inertes fieri.

Cap. CVI. (CXVI.) [De Lilio.] Liliū regium [alii crinanthemon vocant, alii callirion, prophetae sanguinem Martis, Osthane auram Crocodili, Aegyptii symphaiphu, alii tialos, Romani linum, aut rosam Iunonis, Syri sasa, Afri abiblabon.] Huius flos est coronarius; liliū nonnulli vocant. Ex eo paratur unguentum, quod aliqui lirinum, alii susinum appellant, nervos, privatimque matricis duritias molliens. Herbae folia imposita serpentium morsibus opitulantur: fervefacta quoque adustis proficiunt: aceto vero condita vulneribus prosunt. Ex

γίνεται. Ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν μιγείς ὄξει καὶ ⁴⁶ μέλιτι; ἐψηθείς τε ἐν χαλκώματι ὑγρὸν ⁴⁷ γίνεται φάρμακον πρὸς τὰ παλαιὰ ἔλκη καὶ πρόσφατα τραύματα. Ἡ δὲ ῥίζα ὀπτῇ λεία ⁴⁸ σὺν ῥοδίνῳ πυρίανυστα ἰᾶται, καὶ ὑστέραν μάλασσει, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔλκη ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ λεανθεῖσα νεύρων διακοπὰς καὶ στρέμματα ἰᾶται· ἀλφούς τε ἀποκαθαίρει καὶ λέπρας καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας σμήχει· τὰ τε πρόσωπα καθαίρει καὶ ἀρρύντιδωτα ποιεῖ· σὺν ὄξει δὲ λεία ἢ σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ ὄρχεων φλεγμονὰς παραιτεῖται· τὸ δὲ σπέρμα ἐρπειτῶν δῆγμασιν ἀντιφάρμακον, ποθέν· ἐρυσσιπελάτων δὲ κατάπλασμα, σὺν οἶνῳ λεανθέντα, τό τε σπέρμα καὶ τὰ φύλλα. Φασὶ δὲ τινες καὶ πορφυρᾷ ἄνθη κρίνου γίνεσθαι· ἐνεργέστατα ⁴⁹ δὲ γεννᾶται ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Πισιδίᾳ τῆς Παμφυλίας πρὸς τὴν τοῦ χρίσματος κατασκευήν.

Κεφ. ρζ. (ριζ.) [Περὶ Βαλλωτῆς.] Βαλλωτή, ἢ μέλαν ἢ μέγα πράσιον, οἱ δὲ πράσιον ἕτερον καλοῦσιν ⁵⁰ [οἱ

46) Sic Serap. et cod. C.; ἢ vulgo.

47) Sic cod. C., quod iam Sarac. vulg. ὑγρῶν substituit.

48) Sic recte Ald.; λεία solus habet Sarac.; Marcell. interponit ἢ.

49) Sic emendavit ex interpretibus Sarac.; vulgo ἐνεργέστατα.

50) Sic ex Ald.

eorum succo, in aeneo vase decocto, adiectis aceto et melle, liquidum fit medicamentum, veteribus ulceribus recentibusque vulneribus utile. Radix inassata et cum rosaceo trita ambusta sanat, vulvam emollit, menstrua ciet, ulceraque cicatrice obducit. Cum melle autem detrita, praecisis nervis contortisque medetur, alphasque, lepras et furfures emendat. Quin et achoras exterget, faciemque simul purgat et erugat. Eadem trita cum aceto aut hyoscyami foliis et farina tritici, testium inflammationes demulcet. Semen vero potum serpentium morsibus adversatur: erysipelatis autem semen et folia trita ex vino imponuntur. Tradunt nonnulli, etiam purpureos nasci liliorum flores. Ceterum in Syria et Pisidia Pamphylicae lilia unguento conficiendo efficacissima proveniunt.

Cap. CVII. (CXVII.) [De Ballota.] Ballota, aut nigrum aut maius marrubium, quod et alterum marru-

δὲ νοφθάν, οἱ δὲ νοτιανοσκέμιν, οἱ δὲ νόσπρασσον, οἱ δὲ
 νωθεράς, οἱ δὲ νωχελίς, οἱ δὲ νωστελίς, οἱ δὲ νωφρύς,
 οἱ δὲ γνώθουρις, οἱ δὲ γνωτέρα, Ῥωμαῖοι ἄπνιουμ, οἱ
 δὲ μέλιταμ⁵¹, οἱ δὲ οὐλκεράρια, οἱ δὲ μαρξούβιουμ, οἱ δὲ
 κανθηρίνουμ⁵², Αἰγύπτιοι ἄσφος, οἱ δὲ ἔσκε⁵³, προφηται
 αἷμα Ἰσίωνος.] καυλοὺς ἀνίησι τετραγώνους, μέλανας, ὑπο-
 δασέας, ἐκ μιᾶς ῥίζης πλείονας· φύλλα δὲ πρασίῳ ὅμοια,
 μείζονα δὲ καὶ δασέα, ὑποστρογγύλα⁵⁴, ἐκ διαστημάτων τοῦ
 καυλοῦ, δυσώδη, παραπλήσια μελισσοφύλλου· ὅθεν καὶ
 τοῦτο μελισσόφυλλον ἐκάλεσαν· καὶ τὰ ἀνθη τε αἶμα περί-
 κειται⁵⁵ τοῖς καυλοῖς τροχοειδῶς. Ταύτης τὰ φύλλα, κατα-
 πλασσόμενα μεθ' ἁλῶν, ποιῇ πρὸς τὰ κυνόδηκτα· μαραν-
 θέντα δὲ ἐν θερμοσποδιᾷ κονδυλώματα στέλλει, ῥυπαρά τε
 ἔλκη σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρει.

Κε φ. ρή'. (ρηή'.) [Περὶ Μελισσοφύλλου.] Μελισσόφυλλον,
 ὃ ἐνιοὶ μελίτταιναν καλοῦσιν, [οἱ δὲ μελίτταιον, οἱ δὲ μελίφυλ-

51) Sic cod. C.; μέδαταμ vulgo.

52) Sic cod. C.; μαρούβιουμ, οἱ δὲ κανθουρίνουμ vulgo.

53) C. αἶσκι.

54) Sic Ald. Ceterae interponunt, omisso ὑποστρογγύλα, στρογγυ-
 λότερα καὶ μέλανα.

55) Quod vulgo adest λευκοῖς, contrarium καυλοῖς μέλασι, sicut an-
 tea; neque λευκά legendum, ut ad flores traducatur. Omittendum
 cum Oribas.

bium dicunt [alii nophthan, notianoscemin, nosprasson,
 notheras, nochelis, nostelis, nophrys, gnothuris, gnotera,
 Romani apnium aut melitam, ulcerariam, etiam cantheri-
 num, Aegyptii asphos aut eske, prophetae sanguinem di-
 cunt Isionis] caules edit quadrangulos, nigros, hirsutiu-
 sculos, ex una radice plures. Folia habet marrubio si-
 milia, maiora tamen et hirsuta, subrotunda, ex interval-
 lis caulis (nascentia), graveolentia, melissae similia, unde
 et hoc melissam appellant. Sed et flores una cum foliis
 rotatim caules ipsos ambeunt. Huius folia e sale im-
 posita adversus canis morsus efficacia sunt. Calido vero
 cinere flaccida reddita condylomata reprimunt, sordidaque
 ulcera cum melle purgant.

Cap. CVIII. (CXVIII.) [De Melissa.] Melissa,
 quam aliqui melittaeenam [alii melittaeum, alii meliphyl-

λον, οἱ δὲ ἐρυθρά, οἱ δὲ τημελῇ, Ῥωμαῖοι ἀπιάστρουμ⁵⁶, οἱ δὲ κιτράγω, Γάλλοι μερισειμόριον.] Ὡνόμασται δὲ οὕτω⁵⁷ διὰ τὸ ἡδεσθαι τῇ πρὸς τὰς μελίττας· ἴοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα καὶ τὰ κανλία τῇ προειρημένη βαλλωτῇ· μείζονα δὲ ταῦτα καὶ λεπτότερα, οὐχ οὕτω δασέα, ὅζοντα δὲ κιτρομήλου. Ἀρμόζει δὲ τὰ φύλλα ποτιζόμενα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασσόμενα πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ φαλαγγοδῆκτους καὶ κυνοδῆκτους· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· εἰς τε ἐγκαθίσματα πρὸς ἐμμήνων ἀγωγὴν εὐθετεῖ· ὀδονταλγίαις τε διάκλυσμα, ἐγκλυσμὰ τε δυσεντερικοῖς· βοηθεῖ καὶ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις σὺν νίτρῳ τὰ φύλλα πινόμενα καὶ στροφουμένοις· καὶ ἐκλεκτὸν ὀρθοπνοϊκοῖς· καταπλασσόμενα δὲ σὺν ἁλσί⁵⁸ διαφορεῖ χοιράδας καὶ ἑλκὴ ἀνακαθαίρει· τὰ τε ἐπὶ τῶν ἀρθριτικῶν ἀλγῆματα παρατεῖται καταπλασθέντα.

Κεφ. ρθ'. (ριθ'.) [Περὶ Πρασίου.] Πράσιον [οἱ δὲ

56) Vulgo ὠτιστροῦ.

57) Ita cod. N. et ed. Ald. Alii διὰ τὸ ἡδεσθαι proxime post καλοῦσι ponunt.

58) Lacuna legit ἀλφίτῳ.

lum, alii erythran, alii temeie, Romani apiastrum et citraginem, Galli merisimorion appellant.] Vocatur sic, quod apes ea herba delectantur. Foliis et cauliculis anto dictae ballotae similis: maiora tamen illa et tenuiora, neque ita hirsuta, citreum vero malum redolent. Folia autem e vino pota atque etiam imposita prosunt contra scorpionum ictus, nec non et phalangiorum canisque rabidi morsus. Eorundem decoctum fotu ad eadem valet. Convenit etiamnum feminarum insessibus ad ciendos menses. Colluitur et in dentium doloribus, et clyisma ex eo ad intestinorum difficultates paratur. Adminiculum praebent et folia cum nitro bibita iis, qui a fungis strangulantur, nec non torminosis, linctu vero erecta cervice anhelantibus. Ceterum imposita cum sale strumas discutiant et ulcera purgant, sed et arthriticos dolores illita sedant.

Cap. CIX. (CXIX.) [De Marrubio.] Marrubium

εὐπατόριον, οἱ δὲ φυλλόφαρες, οἱ δὲ τριπέδιλον, οἱ δὲ κα-
μηλοπόδιον, οἱ δὲ φιλόπολις⁵⁹, Αἰγύπτιοι ἀστερόπη, προ-
φῆται αἷμα ταύρου, οἱ δὲ ἀφειδρος, γόνος Ὠρόου, Ῥωμαῖοι
μαροσύβιον, οἱ δὲ λαβειώνια, Ἀφροὶ ἀτιερβέρζια] θάμνος
ἐστὶν ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολὺκλαδος, ὑπόδασος, λευκός, τετρά-
γωνος τοῖς ῥάβδοις· φύλλον δὲ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ ἴσον,
ὑπεστρόγγυλον, δασὺ, ἐνρυσσον⁶⁰, πικρὸν τῇ γεύσει· ἐκ
διαστημάτων δὲ ἐπὶ τῶν καυλῶν τὸ σπέρμα, καὶ ἄνθη οἰο-
νεὶ σπόνδυλοι τραχέα· φύεται περὶ τὰ οἰκόπεδα καὶ ἐρεί-
πια⁶¹. Τούτου τὰ φύλλα ξηρὰ σὺν τῷ σπέρματι ἐψόμενα
σὺν ὕδατι, ἣ χυλιζόμενα χλωρὰ⁶², δίδονται μετὰ μέλιτι φθι-
σικοῖς, ἀσθματικοῖς, βήσσουσιν· ἀνάγει καὶ πᾶχος ἐκ θά-
ρακος, ἱκτιδος ξηρᾶς μιγείσης· δίδεται καὶ ταῖς μὴ καθαιρο-
μέναις γυναιξὶ πρὸς ἀγωγὴν ἐμμήνων καὶ δευτέρων, καὶ
δυστοκούσαις καὶ θηριοδῆκτοις καὶ τοῖς θανάσιμον πεπωκόσι·
κῦσται μέντοι καὶ νεφροῖς ἄθετα⁶³· τὰ δὲ φύλλα καταπλασ-

59) Sic cod. N.; φυλόφαρες vulgo.

60) Sic cod. C.; ἐρυσσον vulgo.

61) Θρυγία cod. C.

62) ὑγρὰ cod. N. et loco δίδεται habet ad finem βοηθεῖ.

63) Sic codd. C. N.; ἄθετοι vulgo.

[alii eupatorium aut phyllophares, alii tripedilon, alii camelopodion, alii philopolin, Aegyptii asteropen, prophetae sanguinem tauri, alii menstruum sanguinem aut genituram Hori, Romani marrubium et labeoniam, Afri atierberzia appellant] frutex est ab una radice ramosus, subhirsutus, albus, virgis quadrangulis. Folium pollicem aequat, subrotundum, hirsutum, subrugosum, gustu amarum. Semen est in caulibus ex intervallis: flores verticillato ambitu asperi. Nascitur circa domorum areas et rudera. Huius foliorum siccorum cum semine decoctum ex aqua, aut etiam recentium foliorum succus una cum melle tabidis, anhelantibus tussientibusque exhibetur. Crassos humores e pectore, admixta iride sicca educit. Datur et mulieribus, quae non purgantur, ad evocanda menstrua et secundas pellendas; itemque difficile parientibus atque his, qui a venenatis bestiis commorsi sunt, nec non et iis, qui venena hauserunt. Attamen vesicam ac

σόμενα σὺν μέλιτι ῥυπαρὰ ἔλκη ἀνακαθαίρει, πτερύγιά τε καὶ νομάς ἀγίστησι, καὶ ὀδύνας πλευρῶν παραιτεῖται· καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ σκευαζόμενον χύλισμα, ἐκθλιβομένων τῶν φύλλων, καὶ συστρεφόμενον ἐν ἡλίῳ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές, σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ἐγχυόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἕτερον διὰ τῶν ῥινῶν· ὠταλγίαις τε ἀρμόζει, ἐγχυματιζόμενον καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ ῥοδίνου⁶⁴.

Κεφ. ρί'. (ρκ'.) [Περὶ Στάχυος.] Στάχυς, θάμνος ἐμπερής πρασίῳ, ὑπομηκέστερος δὲ καὶ πλεῖστα φυλλάρια ἔχων ἐκ διαστημάτων ὑποστροφύλλα, δασέα⁶⁵, σκληρὰ, εὐώδη, λευκά· ῥαβδία δὲ πλείονα ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, λευκότερα τῶν τοῦ πρασίου. Φύεται ἐν ὄρειοις⁶⁶ καὶ τραχέσι χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δοιμεῖαν· ὅθεν τὸ ἀπόξεμα τῶν φύλλων ἐμμηνα καὶ δεύτερα ἄγει πινόμενον.

Κεφ. ριά'. (ρκά'.) [Περὶ Φυλλίτιδος.] Φυλλίτις· [οἱ

64) Cod. N. adscripta habet sequentia: Τὰ δὲ φύλλα σὺν στέατι ἑτέῳ παλαιῷ κυνόδηκτα θεραπεύειν. Plura etiam aliena a nostris codd. habet Serap.

65) Sic codd. C. N. et Anguillara. Vulgo πλεῖστα φύλλα ἀραιὰ ἔχων, quod contrarium σκληροῖς manifeste corruptum est.

66) C. ἀρούραις.

renes offendit. Folia cum melle illita sordida ulcera purgant, pterygia nomasque sistunt, et laterum dolores mitigant. Sed et succus foliis contusis expressus et in sole coactus ad eadem pollet. Cum vino quoque ac melle inunctus oculorum claritatem adiuvat: per nares itidem regium morbum expurgat. Denique aurium doloribus per se et cum rosaceo convenienter instillatur.

Cap. CX. (CXX.) [De Stachy.] Stachys frutex est marrubio similis, sed aliquanto longior, et folia proferens ex intervallis minuta, numerosa, subrotunda, hirsuta, rigida, odorata, albida, et complures virgulas ab eadem radice exeuntes, quam marrubii candidiores. Nascitur in montosis et asperis locis. Vim habet calefacientem, acrem: ideoque foliorum decoctum menstrua secundasque potu pellit.

Cap. CXI. (CXXI.) [De Phyllitide.] Phyllitis [aliis

δὲ φυλλίς⁶⁷, οἱ δὲ ἀκαυλον, οἱ δὲ λάπαθον ἄγριον καλοῦ-
σι] φύλλα ἀνίσιν ὅμοια λαπάθω, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ εὐ-
θαλέστερα⁶⁸, ς' ἢ ζ', ὀρθὰ, λεῖα ἐκ τῶν ἔμπροσθεν⁶⁹, ἐκ
τῶν ὀπίσθεν δὲ καθάπερ σκώληκας ἔχοντα ἀπηρητημένους,
λεπτούς. Φύεται ἐν παλισκίοις⁷⁰ καὶ παραδείσοις. Γενσα-
μένω στρυφνῇ. Οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος
φέρει. Ταύτης τὰ φύλλα μετ' οἴνου πινόμενα πρὸς ἐρπετο-
δήκτους ποιεῖ· ἐπὶ τετραπόδων τε διὰ στόματος ἐγχυματι-
σθεῖσα⁷¹ βοηθεῖ· πίνεται καὶ πρὸς δυσεντερίαν καὶ διάρροϊαν.

Κεφ. ριβ'. (ρκβ'.) [Περὶ Φαλαγγίου.] Φαλάγγιον, οἱ
δὲ φαλαγγίτιον, οἱ δὲ καὶ ταύτην λευκάκανθαν καλοῦσι·
κλωνές εἰσι δύο, ἢ τρεῖς, ἢ πλείονες, διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων·
ἄνθη λευκὰ, παραπλήσια κρίνω, ἔντομας πολλὰς ἔχοντα·
σπέρμα δὲ παχὺ⁷², μέλαν, ὥςπερ φακοῦ ἡμισυ⁷³, ισχνότερον
μέντοι πολλῶ· ῥιζίον μικρὸν, λεπτὸν, γλωρὸν ἅμα τῷ ἐλ-

67) Sic Ald., Asul. et Marc.; φύλλης Cornar., Goupyl. et Sarac.

68) C. εὐθαλῇ, στερεά.

69) C. et Oribas. ἐνδοθεν.]

70) Sic cod. C., Ald., Asul., Marc.; κατασκίοις Cornar., Goupyl., Sarac.

71) Sarac. legere malebat ἐγχυματισθέντα, ut ad folia quadraret, sed φυλλίτιδι respondet.

72) Marcell. et Sarac. praeferunt e Plin. πλατύ, sed perperam.

73) Marcell. et Lacuna legernut ἢ μεῖζον.

phyllis, aliis acaulon, nonnullis lapathum sylvaticum di-
cta] folia promit lapatho similia, sed oblongiora et magis
virentia, sena septenave, recta, quaeque parte anteriore
laevia cernuntur, posteriore vero vermiculos quasi tenues
distantes habent. Nascitur in umbrosis locis et virida-
riis. Gustu est acerba. Neque vero caulem, neque semen,
neque florem profert. Folia in vino pota serpentium
morsibus adversantur. Quadrupedibus per os infusa (herba)
auxilio est. Bibitur et ad dysenteriam diarrhoeamque.

Cap. CXII. (CXXII.) [De Phalangio.] Phalangium,
nonnulli phalangiten, alii et hoc leucacantham appellant.
Ramuli ei sunt duo, aut tres pluresve, a se distantes; flo-
res candidi, liliaceis similes, incisuras plures habentes.
Semen vero crassum, nigrum, ad dimidiatae lentis figu-
ram, sed multo gracilius. Radicula parva, tenuis, quae,

κυσθῆναι ἐκ τῆς γῆς· ὕστερον γὰρ συνέλκεται⁷⁴. Φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ ἄνθος πινόμενον μετ' οἴνου σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ καὶ φαλαγγιοδῆκτοις· λυεῖ δὲ καὶ στρόφους.

Κεφ. ριγ'. (ρκγ'.) [Περὶ Τριφύλλου.] Τριφύλλον, οἱ δὲ ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μηνυανθές, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δὲ κνίμιον, Ῥωμαῖαι τριφόλιουμ ἀκούτουμ ὁδοράτουμ καλοῦσι. Θάμνος ἐστὶ πῆχυν⁷⁵ μείζων, ῥάβδους ἔχων λεπτάς⁷⁶, μελαίνας, σχοινώδεις⁷⁷ παραφυάδας ἐχούσας, ἐφ' ὧν φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ, τρία καθ' ἐκάστην βλάστησιν· ὁσμὴ δὲ αὐτῶν ἄρτι μὲν φυομένων, πηγάνου, αὐξηθέντων δὲ ἀσφάλτου· ἄνθος δὲ ἀνίησι πορφυροῦν, σπέρμα δὲ ὑπόπλουτον καὶ ὑπόδαυον, ἐκ τοῦ ἐτέρου πέραςτος ὥσπερ κεραΐαν ἔχον· ῥίζα δὲ λεπτὴ, μακρὰ, ἰσχυρά⁷⁸. Βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, πινόμενα ἐν ὕδατι, πλευριτικοῖς, δυσουροῦσιν, ἐπιληπτικοῖς, ἀρχομένοις ὑδρωπιᾶν, ὕστερικαῖς· ἄγει δὲ καὶ

74) Cod. C. συνέρχονται.

75) Oribas. interponit ἢ καὶ.

76) Cod. C. μεστάς.

77) Cod. C. et interpretes omnes sic legunt; Σχινώδεις Ald. et editr.

78) Cod. C. et Lacuna στερεά.

dum e terra eruitur, colorem habet herbaceum, dein vero semet contrahit. Nascitur in collibus. Folia, semen et flos, si ex vino bibuntur, contra scorpionum ictus phalangiorumque morsus prosunt: tormina quoque discutiant.

Cap. CXIII. (CXXIII.) [De Trifolio.] Trifolium, quod nonnulli oxyphyllum, alii menyantes, aut asphaltion et enicion vocant, Romani autem trifolium acutum odoratum, frutex est cubito altior, virgas habens tenues, nigras, cum surculis iunceis, in quibus folia loti arboris similia, terna e quovis germine. Odor eorum, ubi recens nata sunt, rutam, adultorum vero bitumen refert. Florem edit purpureum, semen latiusculum et subhirsutum, ab altera extremitate velut corniculum gerens. Radix vero tenuis, longa ac firma. Semen et folia in aqua pota pleuriticis, urinae difficultate laborantibus, comitialibus, hydropicis incipientibus et hystericis opitulatur:

καταμήνια. Δεῖ δὲ διδόναι τοῦ μὲν σπέρματος < γ', τῶν δὲ φύλλων < δ'. ἀρῆγει δὲ καὶ θηριοδότης τὰ φύλλα λεῖα σὺν ὀξύμελίτι πινόμενα. Ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι, ὅτι τὸ ἀφέψημα ὅλου τοῦ θάμνου, καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων, καταντιλούμενον ἐπὶ τῶν ἐρπετοδότηων παραιτεῖται τοὺς πόρους. Ὡσὰν δὲ θεραπευθῇ ἕτερον ἔλκος ἔχων, τὰ αὐτὰ πάσχει καταντιληθεὶς τοῖς δηχθεῖσι⁸⁰. ποτίζουσι δὲ τινες ἐπὶ μὲν τρίταίου τρία φύλλα ἢ τρία σπέρματα σὺν οἴνῳ, ἐπὶ δὲ τεταρταίου δ', ὡς λύοντα τὰς περιόδους· μίγνυται δὲ αὐτῇ⁸¹ ἡ ῥίζα καὶ ἀντιδότοις.

Κεφ. ριθ'. (ρκδ'.) [Περὶ Πολίου.] Πόλιον [οἱ δὲ τεύθριον, οἱ δὲ φευξασπίδιον, οἱ δὲ ἀχαιμενίς, οἱ δὲ ἐβεντίς, οἱ δὲ μήλοσμον, οἱ δὲ βέλιον, οἱ δὲ λεοντόχαρον] τὸ μὲν ἔστιν ὄρειον, ὃ καὶ τεύθριον καλεῖται, οὗ καὶ ἡ χοῤῥις. Θαμνίον δὲ ἔστι λεπτόν⁸², λευκόν, σπιθαμιαῖον, καρποῦ πλήρες, ἔχον κεφάλιον ἐπ' ἄκρου κορυμβοειδές, μικρόν,

79) Sic Sarac. ex interpretibus emendavit; vulgo ὅλον.

80) Totam hanc periodum ad fidem codd. Vindobonensium sic faciliorem reddidi. Vulgo: ὃ δ' ἂν θεραπευθῇ τις ὕδατι, ἂν ἕτερος ἔλκος ἔχων καταντιληθῇ, τὰ αὐτὰ πάσχει τοῖς δηχθεῖσι.

81) Sarac. sic emendat; vulgo αὐτῆς.

82) Oribas. λεπτόφυλλον.

menses quoque cient. Seminis autem ternae drachmae, foliorum quaternae exhiberi debent. Succurrunt et venenatorum morsibus folia trita, ex aceto mulso pota. Tradunt vero nonnulli, totius fruticis, radicis scilicet et foliorum, decoctum fotu dolores eorum mitigare, quos serpentes momorderint. Sicubi curatur aliquis alieno ulcere laborans, eadem patitur ex hoc fotu, ac morsi. Propinant autem quidam terna folia aut totidem semina cum vino in tertianis, in quartanis quaterna, ceu, quae febrium circuitus solvant. Radix denique et antidotis admiscetur.

Cap. CXIV. (CXXIV.) [De Polio.] Polium [quod alii teuthrion, alii pheuxaspidion, nonnulli achaemenin, alii ebenitin aut melosmon, belion etiam et leontocharon vocant]. Eius species montana, et teuthrion dicta, usitata est. Exiguus frutex, albus, dodrantalis, semine referatus: capitulum parvum habet in cacumine, corymbii spe-

ως πολὺν τρίχα⁸³, βαρύσμον μετὰ ποσῆς εὐωδίας⁸⁴. Τὸ δὲ ἕτερον θαμνωδέστερον, οὐχ οὕτως εὐτονον τῇ ὀσμῇ καὶ ἀδρανέστερον κατὰ τὴν δύναμιν⁸⁵. Δύναται δὲ αὐτῶν τὸ ἀπόξεμα πινόμενον θηριοθήκτοις ἀρήγειν, ὑδρωπικοῖς, ἰκτεριώδεσι· σπληνικοῖς δὲ σὺν ὄξει· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγές καὶ κακοστόμαχον· ἄγει δὲ καὶ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα· ὑποστρωννύμενον δὲ καὶ θυμιάμενον θηρία διώκει· καταπλασσομένον δὲ τραύματα κολλᾷ.

Κεφ. ριέ. (ρκέ.) [Περὶ Σκορδίου.] Σκόρδιον [οἱ δὲ σκόρβιον, οἱ δὲ πλευριτίς, οἱ δὲ δύσοσμον, οἱ δὲ καλαμίνθη ἀγρία, οἱ δὲ χαμαῖδρυς, οἱ δὲ μιθριδάνιος, προσηται αἶμα Πόδοτος, Αἰγύπτιοι ἀφῶ, Ῥωμαῖοι φριξάγω παλούστρις] φύεται ἐν (ὄρεινοῖς τόποις)⁸⁶ καὶ ἐλώδεσι, φύλλα ἔχον εοικότα χαμαῖδρυϊ, μείζονα δὲ καὶ οὐχ οὕτως ἐντετημμένα τὴν περιμέρειαν, ποσῶς δὲ τῇ ὀσμῇ σκορδιζόντα, στυπτικὰ δὲ

83) Serap. legit ὡς κεφάλιον λευκακάνθης.

84) Lacuna maluit δυσωδίας, sed repugnant codd. 'et interpretes prisci.

85) Cod. N. φύλλα ὑσσώπω ἐμφερεῇ.

86) Expungere haec non ausim, licet falsa, quoniam, cod. X. unico excepto, qui omittit, reliqui omnes habent. Plin. 25, 6. in campis pinguibus humidisque nasci tradit.

ciem prae se ferens, canis capillis (colore) simile, graveolens cum quadam suavitate. Altera species magis fruticulosa, non ita forti odore praedita, ac viribus imbecillior est. Earum decoctum epotum succurrit venenatorum morsibus, hydropicis et ictericis: spleneticis autem ex aceto propinatur. Capitis porro dolores producit, stomachumque male habet. Alvum etiam ducit et menses. Ceterum substratum suffutumve venenatas bestias abigit: impositum vero vulnera conglutinat.

Cap. CXV. (CXXV.) [De Scordio.] Scordium [quidam scorbum nominant, alii pleuritin, alii dysosmon, alii calamintham sylvestrem, alii chamaedryn, alii Mithridanion, prophetae sanguinem Podotis, Aegyptii apho, Romani trixaginem palustrem] nascitur in (montosis et) palustribus locis. Folia habet chamaedryi similia, sed maiora, neque in ambitu ita incisa, allium vero aliquan-

καὶ ἔμπικρα κατὰ τὴν γεῦσιν· καυλία δὲ τετράγωνα, ἐφ' ὧν ἄνθος ὑπέρουθρον⁸⁷. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα θερμομαντικήν, διουρητικήν, ποτιζομένη γλῶρᾳ, λεία καὶ ξηρὰ ἀφεψομένη σὺν οἴνῳ πρὸς ἐρπειτῶν δῆγματα καὶ θανάσιμα⁸⁸. πρὸς τε δηγμὸν στομάχου καὶ δυσεντερίαν καὶ δυσουρίαν < β' σὺν ὑδρομέλιτι· καθαίρει καὶ πάχος πυῶδες ἐκ θώρακος· ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα καὶ ῥήγματα καὶ σπάσματα, σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι καὶ ῥήτινῃ μιγεῖσα ξηρὰ ἐν ἐκλεκτῷ· καὶ ὑποχόνδριον χρονίως φλεγμαῖνον, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ, παρηγορεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ποδάγραν, μετ' ὅξους δοσιμέος περιχρισμένη, ἢ μεθ' ὕδατος καταπλάσσομένη· προστεθεῖσα δὲ ἔμμηνα κινεῖ· καὶ τραύματα κολλᾷ· ἔλκη παλαιὰ ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῦ σὺν μέλιτι· ξηρὰ δὲ ὑπερσαρκώματα στέλλει· πίνεται δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς χύλισμα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη· ἐνεργέστατον⁹⁰ δὲ ἐστὶ τὸ ποντικόν⁹¹ καὶ τὸ κρητικόν.

87) Cod. C. in cap. peculiari σίνηπι ἄγριον una cum σκορδίῳ tractans, varias notas addit, quae ad Erysimum Alliariam potius quadrant.

88) Cod. C. omisso καὶ habet θανάσιμων.

89) C. καρδαμῶν.

90) Sic Sarac. emendavit; vulgo ἐναργέστατον.

91) Lacuna legit: τὸ λυδικόν, εἶτα τὸ ποντικόν.

tum redolentia, astringentia gustuque amara, cauliculos quadrangulos, in quibus flos rubicundus. Vim habet herba calefacientem, urinasque ciet. Recens trita itemque arida, decocta in vino, adversus serpentium morsus venenaeque propinatur. Ad stomachi vero rosiones, dysenteriam et urinae difficultatem binis drachmis ex hydromelite. Sed et pus crassius e pectore expellit. Facit et arida ad veterem tussim, rupta convulsaque, si cum nasturtio, melle ac resina in eclegmate misceatur: diuturnam quoque hypochondrii inflammationem cerato excepta lenit: valet et ad podagram ex aceto acri oblita, vel ex aqua imposita: subdita vero menses movet. Quin et vulnera conglutinat, vetera ulcera repurgat, et cum melle ad cicatrices perducit. Sicca vero carnis luxuriam coercet. Sed et expressus ex ea succus ad eadem bibitur vitia. Efficacissimum autem est ponticum creticumque.

Κεφ. ριζ'. (ρκζ'.) [Περὶ Βηχίου.] Βήχιον [οἱ δὲ ῥίχιον, οἱ δὲ πετρίνη, οἱ δὲ πήγανον, οἱ δὲ πίθιον, οἱ δὲ παρόνατον, οἱ δὲ χαμαιεύκη, οἱ δὲ πρόχετον, οἱ δὲ ἀρκόφυτον⁹², οἱ δὲ χαμαίγειρον, Αἰγύπτιοι σααρθὰ⁹³, Ῥωμαῖοι τουσιλάγω, οἱ δὲ φαρφάριμ, οἱ δὲ πουστούλάγω, Βέσσοι ἄσᾶ·] φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῶ, μελῶνα δὲ, ε' ἢ ζ', ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ ἄνω χλωρὰ, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ κάτω λευκὰ⁹⁴, γωνίας πλείους ἔχοντα, καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος ὠχρὸν κατὰ τὸ ἔαρ· ὀξέως δὲ ἀποβάλλει τό τε ἄνθος καὶ τὸν καυλὸν, ὅθεν τινὲς ὑπέλαβον, ἄκαυλον καὶ ἀνανθῆ ὑπάρχειν τὴν πόαν· ῥίζα λεπτὴ⁹⁵. φύεται περὶ λιβάδας καὶ ἐνύδρους τόπους. Ταύτης τὰ φύλλα λεία σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, ἐρυσιπέλατα καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν ἰᾶται· ὑποθυμιώμενα δὲ ξηρὰ εἰς ἀποκαπνισμόν, τοὺς ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς καὶ ὀρθοπνοίας ὀχλουμένους θεραπεύει, ὅταν χανόντες τὸν καπνὸν τῷ στόματι δέξωνται καὶ καταπίωσι· ῥήσσει δὲ καὶ τὰ ἐν

92) C. ἀρκόφυλλον.

93) C. σααρδρά.

94) Vera haec lectio apud solum Marcell. et cod. N. Ceteri omnes inversam, quae naturae est adversaria, lectionem habent.

95) Quod cum Ald. edit. omnes habent ἄχρηστος, deest in cod. C., nec legit id Oribas. Reiecerunt iam id additament. Manardus, Fuchs, Matthiolus.

Cap. CXVI. (CXXVI.) [De Tussilagine.] Tussilago [nonnullis rhichion, aliis petrine, aut ruta, pithion etiam et pagonaton, aliis chamaeleuca aut procheton, nonnullis arcophyton, aliis chamaegiron, Aegyptiis saartha, Romanis tussilago, aut farfara, aut pustulago dicitur, Bessis asa] folia habet hederæ similia, maiora vero, sena aut septena, supra virentia, subtus vero albida, angulis multis praedita, caulem dodrantalem, florem pallidum verno tempore. Brevi vero tempore abiicit et florem et caulem, unde nonnulli opinati sunt, herbam et caule et flore carere. Radix est tenuis. Nascitur in locis ex aqua pluvia inundatis et udis. Folia trita, ex melle imposita, erysipelatis omnique medentur inflammationi: suffita vero arida, ita ut fumus hianti ore excipiaturreturque, eos sanant, qui sicca tusse ac orthopnoea infestantur: pecto-

θώρακι ἀποστήματα· τὸ δ' αὐτὸ ποιῇ καὶ ἡ ῥίζα ὑποθυμωμένη· ἔμβρουόν τε τεθνηκὸς ἐκβάλλει ἐν ὑδρομέλιτι ἐφθῇ πινομένη.

Κεφ. ριζ'. (ρκζ'.) [Περὶ Ἀρτεμισίας.] Ἀρτεμισία, ἡ μὲν πολύκλωνος, ἡ δὲ μονόκλωνος [οἱ δὲ τοξητησία⁹⁶, οἱ δὲ ἐφεσία⁹⁷, οἱ δὲ ἀνακτόριος, οἱ δὲ σώζουσα, οἱ δὲ λεία, οἱ δὲ λυκόφρους⁹⁸, προφῆται αἷμα ἀνθρώπου, οἱ δὲ χρους-ἀνθεμον, Ῥωμαῖοι οὐαλέντια, οἱ δὲ σεργύλλουμ, οἱ δὲ ἔρβα ῥέγια, οἱ δὲ ῥαπίουμ, οἱ δὲ τερτανάγετα, Γάλλοι πονέμ, Λακοὶ ζουόστη.] Ἡ μὲν πολύκλωνος φύεται ὥς τὸ πολὺ ἐν παραθαλασσίαις τόποις, πόα θαμνοειδῆς, παρόμοιος ἀψινθίῳ, μεῖζων⁹⁹ δὲ καὶ λιπαρώτερα τὰ φύλλα ἔχουσα· καὶ ἡ μὲν τις αὐτῆς ἐστὶν εὐερνῆς, πλατύτερα ἔχουσα τὰ φύλλα καὶ τὰς ῥάβδους¹⁰⁰. ἡ δὲ λεπτότερα, ἄνθη μικρὰ, λεπτὰ, λευκὰ, βαρύσσμα¹. θέρους δὲ ἀνθεῖ². Ἐνιοὶ δὲ τὸ ἐν μεσογείαις λεπτόκαρπον³, ἀπλοῦν τῷ καυλῷ, σφόδρα μι-

96) Sarac. auguratur, τοκῶτις vel τοκίτης legendum esse.

97) C. interponit παρθενικόν, ὑπόλυσον.

98) Vulgo λυκόφρουξ.

99) Sic cod. C.; μεῖζω editt.

100) Καὶ ἡ μὲν τις — ῥάβδους deest in Ald.

1) Asul. βαρύσμος.

2) Sarac. ἀνθε.

3) C. λεπτοκαρφότερον.

ris etiamnum vomicas rumpunt. Eumdem effectum praestat suffita radix, sed et decocta in hydromelite et epota partus mortuos eiicit.

Cap. CXVII. (CXXVII.) [De Artemisia.] Artemisia alia ramosa, alia simplex [nonnullis toxetesia, ephesia, anactorios, aliis salvans herba, aliis lia, aut lycophrys, prophetis sanguis humanus, aut chrysanthemon, Romanis valentia, serpyllum, herba regia, rapium, tertanageta, Gallis ponem, Dacis zuoste dicta]. Ramosa crescit plerumque in maritimis locis: herba est fruticosa, absinthii similis, nisi quod maiora habeat et nitidiora folia. Est autem quaedam vegetior, latioribus foliis virgisque: altera habet tenuiora: flores gerit parvos, tennes, candidos, graveolentes. Floret vero aestate. Sunt, qui in mediterraneis herbulam gracili surculo et simplici caule, valde exilem,

κρὸν, ἄνθους περίπλεων κηροειδοῦς⁴ τῇ χροιά, λεπτοῦ⁵ κα-
λουσιν ἀρτεμισίαν μονόκλωνον· ἔστι δὲ εὐωδესτέρα τῆς πρὸ
αὐτῆς. Ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσιν⁶. ἀπο-
ξεννύμεναι δὲ ἀρμόζουσιν εἰς γυναικεῖα ἐγκάθισματα πρὸς
ἀγωγὴν ἐμμήνων καὶ δευτέρων καὶ ἐμβρύων, μύσιν τε καὶ
φλεγμονὴν τῆς ὑτέρας καὶ θρύψιν λίθων καὶ ἐποχὴν οὖρων·
ἡ δὲ πόα κατὰ τοῦ ἥτρου καταπλασθεῖσα πολλή, ἐμμηνα
κινεῖ· ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς χυλὸς, λεανθεὶς σὺν⁷ σμύρνῃ καὶ προσ-
τεθείς, ἄγει ἀπὸ μήτρας, ὅσα καὶ τὸ ἐγκάθισμα· καὶ πο-
τίζεται δὲ ἡ κόμη πρὸς ἀγωγὴν τῶν αὐτῶν, πλήθος < γ.

[Κεφ. ρη'. (ρκη').] [Περὶ Ἀρτεμισίας λεπτοφύλλου.⁸]
Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος, ἣτις γεννᾶται περὶ ὄχετους καὶ
φραγμούς καὶ εἰς χώρας σπορίμους· τὸ ἄνθος οὖν αὐτῆς
καὶ τὰ φύλλα τριβόμενα ὁσμὴν ἀποδίδωσι σαμψύχου· εἰ οὖν
τις πονεῖ τὸν στόμαχον, καὶ κόψει τὴν βοτάνην ταύτης με-
τὰ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου καλῶς, καὶ ποιήσει ὥς μάλαγμα,

4) Sic cod. C., Oribas. et Hermol.; κηροειδές Ald. et sequ.

5) Ald. et sequ. λεπτόν, ὁ.

6) Καὶ λεπτ. deest in cod. C.

7) Sic cod. C. Rel. omittunt σύν.

8) Omne hoc caput, ipsa dictione alienum, deest in optimis codd.,
ut et in Oribas. Reiiicitur iam a Marcell.

floribus refertam tenuibus, colore cereis, artemisiam mono-
clonon (simplicem) appellent. Haec, quam praecedens, gra-
tior est odore. Utraque calefacit et attenuat. Fervefactae
insidentibus feminis prosunt ad extrahendos menses, par-
tus secundasque, itemque ad matricis praeclusionem in-
flammationemque, dein ad comminuendos calculos et ad
cohibitam urinam (evocandam). Quin etiam herba ipsa
copiosior illis imposita menses ciet. Succus ex eadem
expressus cum myrrha subactus ac vulvae subditus eadem
ex utero, quae et insessus, trahit. Sed et coma, eorum-
dem educendorum gratia, ternis drachmis propinatur.

[Cap. CXVIII. (CXXVIII.)] [De Artemisia tenuifolia.]
Est et artemisia tenuifolia, quae circa rivulos et
sepes et in agris frumentariis nascitur. Huius flores et
folia si contriveris, sampsuchi odorem spirant. Si quis igitur
herbam eam tusam et cum oleo amygdalino bene sub-
actam, more malagmatis, dolenti stomacho imposuerit,

καὶ θήσει ἐπὶ τὸν στόμαχον, θεραπευθήσεται· εἰ δὲ καὶ τὰ νεῦρά τις πονεῖ, τὸν χυλὸν ταύτης μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου μίξας χρίει, θεραπευθήσεται.]

Κεφ. ριθ'. (ρκθ'.) [Περὶ Ἀμβροσίας.] Ἀμβροσία· οἱ δὲ βότρυς, οἱ δὲ βότρυς ἀρτεμισία, [Ῥωμαῖοι κάπρουμ οιλβάτικουμ, οἱ δὲ ἄπιουμ ῥούστικουμ, Αἰγύπτιοι μερσεώ·] θαμνίσκος ἐστὶ τρισπίθαμος τὸ ὕψος, πολύκλαδος· φύλλα ἔχων περὶ τὴν ἐκβολὴν⁹ τοῦ καυλοῦ μικρά, ὡς πηγάνου· τὰ δὲ καυλία περίπλεα σπερματίων, ἑοικότων βοτρυδίοις μηδέποτε ἀνθοῦσι· τῇ ὁσμῇ οἰνώδης¹⁰· ἡ δὲ ῥίζα λεπτή, δισπίθαμος. Καταπλέκεται δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν τῶν ἐπιφερομένων καὶ ἀποκρουστικὴν, καταπλασσομένη¹¹ στύφουσιν.

Κεφ. ρκ'. (ρλ'.) [Περὶ Βότρυος.] Βότρυς πόα ἐστὶν ὅλη μῆλινῃ, θαμνοειδῆς, διακεχυμένη, πολλὰς ἔχουσα μασχάλας· τὸ δὲ σπέρμα ὅλοις τοῖς κλωνίοις περιπέφυκε· φύλλα κηχωρίῳ ἔμφερχ¹², καὶ τὸ σύμπαν εὐώδες ἱκανῶς· διὸ καὶ

9) Cod. X. ἐμβολήν.

10) Ald. sola μῆκωνώδης, quae cum aliis editt. addit ἡδεῖα, nec cum θαμνίσκῳ congruum, nec in codd. Vindob. reperiundum.

11) Sic Sarac. emendavit; vulgo καταπλασσομένην.

12) Lacuna et cod. X. πολλὰ addunt, quod Sarac. inseruit.

sanabitur. Si quem etiam nervorum dolor male habet, eius contritae succo expresso et mixto cum oleo rosaceo si eum perunxeris, curabitur.]

Cap. CXIX. (CXXIX.) [De Ambrosia.] Ambrosia, quam alii botryn aut botryn artemisiam, [Romani caprum sylvaticum, vel apium rusticum, Aegyptii merseo vocant], fruticulus est tres spithamas altus, ramosus: folia habet, qua caulis germinat, parva, rutacea, cauliculos vero minutis seminibus, quasi racemulis nunquam florentibus refertos. Est is odore vinoso. Radix tenuis, duas spithamas aequans. Nectitur in coronas apud Cappadoces. Vis eius, reprimere, repellere et illitu astringere humores, qui in aliquam partem irruunt.

Cap. CXX. (CXXX.) [De Botry.] Botrys herba est flava tota, fruticosa, diffusa, et axillis pluribus instructa. Semen circumnascitur ramulos totos: folia cichorio similia. Herba tota admodum suaviter olet, quam

ἱματίοις συντίθεται. Φύεται δὲ μάλιστα περὶ χαράδρας καὶ χειμάρρους. Δύναμιν δὲ ἔχει σὺν οἴνῳ πινομένη ὀρθοπνοίας παρηγορεῖν· καὶ ταύτην ἀμβροσίαν Καππαδόκαι καλοῦσι, τινὲς δὲ ἀρτεμισίαν.

Κεφ. ρκα'. (ρλά'.) [Περὶ Γερανίου.] Γεράνιον [οἱ δὲ πελωνιτῆς¹³, οἱ δὲ τρίκα, οἱ δὲ γερανογέρων, Ῥωμαῖοι ἐχινάστρουμ¹⁴, Ἀφροὶ ἰέσκε] τὸ μὲν φύλλον ἔχει ὅμοιον ἀνεμώνῃ, ἐσχισμένον, μακρότερον, ῥίζαν δὲ ὑποστρόγγυλον, γλυκεῖαν, ἐσθιομένην, ἣτις ποθεῖσα ἐν οἴνῳ ἄχρῳ < πληθος ὑστέρας ἐμπνευματώσεως λύει.

Καλεῖται ὑπ' ἐνίων καὶ ἕτερον γεράνιον [οἱ δὲ ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μερτρύξ, οἱ δὲ μυρρῆς, οἱ δὲ καρδάμωνον, οἱ δὲ ὀρίγανον, προσηῖται ἱεροβρύγκας, Ῥωμαῖοι πουλμενία, οἱ δὲ κικοτρία, οἱ δὲ γρούινα, Ἀφροὶ ἰέγκ¹⁵] ἔχον καυλία λεπτά, χνοώδη, δισπίθαμα, φύλλα μαλάχῃ ἐμμερῇ, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν μασχαλῶν ἐξοχὰς τινὰς ἀνανευνκίας, ὡς γεράνων κε-

13) Sarac. auguratur: πελαργῆτις. Posset quispiam πελανῆτις legere, quod inter πέλανον (οἶτον) crescat.

14) Sic cod. C.; οὐχινάστρουμ vulgo.

15) Sic cod. C. et Ald. Alii ἰέσκ.

rem vestibibus etiam interponitur. Invenitur autem potissimum ad torrentium et rivulorum ripas. Pota ex vino efficax est ad mulcendam orthopnoeam. Et hanc Cappadoces ambrosiam vocant, alii artemisiam.

Cap. CXXI. (CXXXI.) [De Geranio.] Geranium [quod et pelonitidem, alii tricam aut geranogeronta, Romani echinastrum, Afri ieske vocant] folium habet anemones simile, incisum, sed longius, radicem subrotundam, dulcem et esui aptam. Haec drachmae pondere in vino pota matricis inflationes solvit.

Vocatur a nonnullis et alterum geranium [quod et oxyphyllum, mertryca, myrrhida, cardamomum, origanum etiam, prophetae hierobryncas, Romani pulmoniani, cicutariam, gruinam, Afri ienk vocant]. Habet id cauliculos tenues, lanuginosos, duarum spithamarum altitudine, folia vero malvae similia, et in summis axillis eminentias

φαλάς σὺν τοῖς ῥάμφεσιν ἢ κυνῶν ὀδόντας· χοῆσις δὲ αὐτοῦ ἐν ἱατρικῇ οὐδεμία.

Κεφ. ρκβ'. (ρλβ'). [Περὶ Γναφαλίου.] Γναφάλιον [οἱ δὲ ἱρῆς, οἱ δὲ ἀμπέτοκος¹⁶, οἱ δὲ ἀνάξητον, οἱ δὲ ἀναφαλῖς, Αἰγύπτιοι σεμεῶν, Γάλλοι γελάσονεν, Ῥωμαῖοι κεντούγκλουμ¹⁷, οἱ δὲ τουκούλαρις, οἱ δὲ ἀλβίνους.] Τούτου τοῖς φύλλοις τινὲς ἀντὶ γναφάλου χρῶνται, λευκοῖς¹⁸ οὔσι καὶ μαλακοῖς· ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηροῦ ποτιζόμενα τὰ φύλλα πρὸς δυσεντερίαν.

Κεφ. ρκγ'. (ρλγ'). [Περὶ Τύφης.] Τύφη φύλλον ἀνίησι κυπερίδι ὅμοιον, καυλὸν λεῖον¹⁹, ὁμαλὸν, ἐπ' ἄκρῳ περικείμενον ἄνθος πυκνὸν καὶ ἐκπαππούμενον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι ἀνθήλην· ταύτης τὸ ἄνθος, ἀναληφθὲν στέατι παλαιῷ²⁰ ὑεῖω πεπλυμένῳ, κατακαύματα θεραπεύει· φύεται δὲ ἐν ἔλεισι καὶ ὑδροστασίμοις τόποις.

Κεφ. ρκδ'. (ρλδ'). [Περὶ Κιρκαίας.] Κιρκαία, ὃς δὲ διρκαίαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει στρύχνῳ ὅμοια κηπαίῳ,

16) C. ἀμπέτογγος.

17) Sic cod. C.; κέντουλουμ vulgo.

18) Ald. λεπτοῖς.

19) Ald. λευκόν.

20) C. πολλῷ.

quasdam sursum versas, velut grana capita cum rostris, aut dentes caninos. Usus eius autem in medicina nullus.

Cap. CXX. (CXXXII.) [De Gnaphalio.] Gnaphalium [id nonnulli hires, alii ampetocon aut anaxeton aut anaphalis, Aegyptii semeon, Galli gelasonen, Romani centunculum aut tucularin, albinum etiam vocant]. Huius foliis albis mollibusque tomenti vice utuntur. Faciunt autem cum vino austero propinata adversus dysenteriam.

Cap. CXXIII. (CXXXIII.) [De Typha.] Typha folium profert cyperidis aemulum, caulem laevem et aequabilem, quem in cacumine flos ambit densus, qui in pappos solvitur, quem aliqui anthelen dicunt. Huius flos, adipe suillo vetere loto exceptus, ambustis medetur. Habitat autem in paludibus aquisque stagnantibus.

Cap. CXXIV. (CXXXIV.) [De Circaea.] Circaea, quam et dircaeam appellant, folia gerit solani hortensis,

παραφυάδας δὲ πολλὰς, ἄνθη μέλανα, μικρὰ, πολλὰ, καρπὸν δὲ κεχροειδῆ ἐν τισιν οἴονει κερατίοις, ῥίζας σπιθαμιαίας, γ' ἢ δ' λευκὰς, εὐώδεις ²¹, θερμαντικὰς· μάλιστα δὲ ἐν τισι πετρώδεσι φύεται τόποις, εὐπνοίοις καὶ εὐηλίοις. Ταύτης ἡ ῥίζα, ὅσον οὐγγίαι ²² δ', θλασθεῖσα καὶ βραχεῖσα ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν οἴνου γλυκέως κοτύλαις ζ', καὶ ποθεῖσα ἡμέρας γ', ὑστέραν ἀποκαθαίρει· ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾶ ἐν ῥοφήμασι λαμβανόμενος.

Κεφ. ρκί. (ρλέ.) [Περὶ Οἰνάνθης.] Οἰνάνθη, οἱ δὲ κερασκόμιον, οἱ δὲ λεύκανθον καλοῦσι, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὥσπερ σταφυλῖνος, ἄνθη δὲ λευκὰ, καὶ καυλὸν παχὺν, σπιθαμιαῖον, καρπὸν δὲ ὥσπερ ἀτραφάξιος, ῥίζαν μεγάλην, κεφαλὰς ἔχουσιν πλείονας, στρογγύλας· φύεται ἐν πέτραις. Ταύτης ὁ καρπὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα ποτίζεται πρὸς δευτέρων ἐκβολὴν σὺν οἶνομέλιτι· ἡ δὲ ῥίζα σὺν οἴνῳ πρὸς στραγγουρίας ἀρμόζει καὶ ἕτερον.

Κεφ. ρκς. (ρλς.) [Περὶ Κονύζης.] Κόνυζα [μεγάλη,

²¹) Εὐώδεις deest in cod. C.

²²) Vulgare *μναῖ* non quadrat ad *κοτύλας* ζ', cum *μνα* circiter centum drachmas aequaret. (Plin. 21, 109. Galen. de comp. sec. gen. lib. 5. p. 789. ed. Lips.)

ac propagines crebras: flores nigros, pusillos, numerosos: semen milii forma in quibusdam velut corniculis: radices dodrantes, ternas quaternasve, albas, odoratas, calefacientes. Nascitur maxime in locis rupestribus, perflabilibus et apricis. Radix unciarum quatuor pondere tusa et in vini dulcis heminis sex diem noctemque macerata triduoque bibita, matricem expurgat. At semen in sorbitionibus assumptum lactis ubertatem praestat.

Cap. CXXV. (CXXXV.) [*De Oenanthē.*] Oenanthē, quam et cerascomion et leucanthon vocant, folia habet dauci, flores candidos, caulem crassum, dodrantalem; semen atriplicis; radicem denique magnam, capitula habentem plura, rotunda. Nascitur in petris. Huius et fructus et caulis et folia ad secundas pellendas cum vino mulso propinantur. Ipsa quoque radix e vino ad stranguriam regiumque morbum valet.

Cap. CXXVI. (CXXXVI.) [*De Conyza.*] Conyza

οἱ δὲ κυνοζεματίτις, οἱ δὲ δαναῖς, οἱ δὲ τανάχιον, οἱ δὲ φῦκος, οἱ δὲ ἰσχὺς, οἱ δὲ δεινοσμός, προφῆται βρεφυκτόνος, οἱ δὲ ἀνουβίας, οἱ δὲ ἡδεμίας, Αἰγύπτιοι κέτι, Ῥωμαῖοι ἰντυβουμ, οἱ δὲ μιλιτάρης μίνα, οἱ δὲ δελλιάριον, οἱ δὲ φεβριφοῦγα, οἱ δὲ φραγμοσά, οἱ δὲ μουστεροὶ, οἱ δὲ πισσάν.] Ἡ μὲν τις μικρὰ καλεῖται, εὐωδεστέρα οὖσα· ἡ δὲ μείζων, ὑπερέχουσα τῷ θάμνῳ καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ βαρύσμος· ἀμφοτέρω δὲ προσεοίκασι τοῖς φύλλοις ἐλαίᾳ· ἔστι δὲ δασέα ταῦτα καὶ λιπαρά· ὕψος δὲ τοῦ καυλοῦ, ἡ μὲν μείζων δύο πήχεων ἔχει, ἡ δὲ ἐλάττων ποδός· ἄνθος ψαφaron²³, μήλινον, ὑπόκιρρον²⁴, ἐκπαππούμενον, ῥίζαι δὲ ἄχρηστοι. Δύναται δὲ ὁ θάμνος ὑποστρωννύμενος²⁵ σὺν τοῖς φύλλοις καὶ θυμώμενος θηρία διώκειν καὶ κώνωπας ἀπελαύνειν· κτείνει δὲ καὶ ψύλλας· καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ ἐρπετοθήκτων καὶ φυμάτων καὶ τραυμάτων· καὶ πίνεται σὺν οἷῳ τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα²⁶

23) Cod. C. ψαθaron.

24) Sic Ald.; ὑποπικρον Asulan. et sequ., μικρον cod. C.

25) Cod. C. ἐμπατούμενος.

26) Lacuna addidit e cod. καὶ τὸ σπέρμα.

[grandis, quam alii cynozematitidem, alii danain, alii tanachion, alii fucum, alii ischyn aut graveolentem, prophetae infantum necem, alii anubiam aut hedemian dicunt: ab Aegyptiis vocatur keti, a Romanis intybum, aut militaris mina, aut delliarium et febrifuga. Sunt et qui phragmosa, musteri et pissan appellent]. Quaedam parva vocatur, odore praestantior: maior altera, quae frutice altior est et graveolens, foliisque latioribus. Utriusque folia oleae similia, hirsuta sunt et pingua. Maioris quidem conyzae caulis binum cubitorum altitudinem habet, minoris vero pedem aequat. Flos squalidus est, luteus, aut subfulvus, ac in pappos abit. Radices nullius usus. Frutex cum foliis substratu suffituque venenatas bestias fugat, culices abigit, ac pulices quoque necat. Folia utiliter imponuntur serpentium morsibus, tuberculis ac vulneribus. Flores etiam ac folia ad menses partusque pellendos in vino bibuntur: itemque contra

πρὸς καταμηνίων ἀγωγὴν καὶ ἐμβρύων ἐκβολὴν, καὶ στραγουρίαν, καὶ στρόφους, καὶ ἵκτερον· μετ' ὅσους δὲ ἐπιληπτικούς πινόμενα ὠφελεῖ· καὶ τὰ ἀρέψημα δὲ αὐτῶν τὰ ἐν μήτρᾳ ἀποκαθαίρει²⁷. ὁ δὲ χυλὸς προστεθεὶς ἐκτρωσμούς ποιεῖ²⁸. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ῥίγη συγχροιομένη ἢ πῶα μετ' ἐλαίου.

Ἡ δὲ λεπτή [οἱ δὲ κόνυζα μικρά, οἱ δὲ πάνιος, οἱ δὲ λιβανωτὶς, προφῆται Κρόνος] καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσομένη ἰᾶται.

Γίνεται δὲ τρίτον εἶδος κονύζης· ἔστι δὲ καυλῷ παχυτέρα καὶ μαλακωτέρα, τοῖς δὲ φύλλοις μείζων τῆς λεπτῆς, ἐλάσσων δὲ τῆς μείζονος, οὐ λιπαρά, βαρυσσμοτέρα δὲ πολλῷ καὶ ἀηδεστέρα καὶ ἀπρακτοτέρα· φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις²⁹.

Κεφ. ρκζ'. (ρλζ'.) [Περὶ Ἡμεροκαλλίδος.] Ἡμεροκαλλὶς [οἱ δὲ ἡμεροκατάλλακτος, οἱ δὲ κρίνον ἄγριον, οἱ δὲ κρίνανθεμον, οἱ δὲ πορφυρανθές, οἱ δὲ βολβὸς ὁ αἱματικός, οἱ δὲ ἀντικάνθαρον, Αἰγύπτιοι ἰοκροί, Ῥωμαῖοι βούλβουμ,

27) Sic codd. C. N. X.; θεραπεύει Ald. et coll. Lacuna add. καὶ ἔμμηνα ἀποκαθαίρει.

28) Cod. C. τρώμους παύει.

29) Ald. ἀνύδροις.

stranguriam, torminā morbumque regium. Eadem ex aceto pota comitiales adiuvant. Quin et dococtum insessu matricem expurgat. Subditus autem succus abortum infert. Sed et herba ex oleo peruncta contra rigores est efficax.

Tenuis vero [quam et conyzam parvam, alii panion aut libanotida, prophetae Saturnum vocant] capitis etiam dolores imposita sanat.

Est et tertium genus conyzae, caule crassiori molliorique, foliis mediae inter maiorem et minorem amplitudinis. Minime autem pinguis ea est, at odore longe gravior, suavitate inferior et minus efficax. Locis aquosis provenit.

Cap. CXXVII. (CXXXVII.) [De Hemerocallide.] Hemerocallis [nonnulli hemerocatallacton, alii lilium sylvestre, crinanthemon, porphyranthes, alii bulbum sanguineum, alii anticantharon, Aegyptii iocri, Romani bulbum

οἱ δὲ ἔλιουμ ἀγρέσκει, οἱ δὲ ἔλιουμ μαρίνουμ, Ἀφροὶ ἀβιβ-
λαβόν] φύλλα ἔχει καὶ καυλὸν ὅμοια κρίνω, γλωρὰ δὲ, ὡς-
περ πρῶτα· ἄνθη δὲ ἐν αὐτῷ καθ' ἐκάστην ἀπόφυσιν γ' ἢ
δ', τὴν σχίσιν³⁰ τῷ κρίνω ὅμοια, ὅταν ἄρξηται χαίνειν³¹,
τὴν δὲ χροάν ἰσχυρῶς ὠχράν^{32a}. ῥίζαν ὁμοίαν βολβῷ εὐμε-
γέθει· ἥτις λεία ποθεῖσα καὶ σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ προστε-
θεῖσα πεσσός ἐστιν ὑδραγωγός καὶ αἵμαγωγός· τὰ δὲ φύλλα
λεία καταπλασσόμενα φλεγμονὰς μαστῶν τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ
ὀφθαλμῶν πραῦνει· καὶ καταπλάσσεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὰ
φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ τῶν πυρκαϊύστων.

Κεφ. ρκη'. (ρλη'). [Περὶ Λευκοῖου.] Λευκοῖον [οἱ
δὲ βασιλείον, Ῥωμαῖοι ὅπουλα ἄλβα, οἱ δὲ βίολα ἄλβα, οἱ
δὲ αὐγουστία, οἱ δὲ βίολαμ ματρονάλεμ^{32b}, οἱ δὲ πασσαρίνα,
οἱ δὲ πολύφουρα] γνώριμόν ἐστιν· ἔστι δὲ αὐτῆς διαφορὰ ἐν
τῷ ἄνθει· ἢ γὰρ λευκὸν ἐστιν, ἢ μῆλινον, ἢ κυανοῦν³³, ἢ
πορφυροῦν εὐρίσκεται. Ἔστι δὲ αὐτῶν εὐχρηστον πρὸς τὴν
ιατρικὴν χρῆσιν τὸ μῆλινον· οὗ τὰ ἄνθη ξηρὰ ἀποζεσθέντα

30) C. N. σχέσιν.

51) C. χάσκειν.

52a) C. εἰανθῇ.

52b) Sic cod. N.; ἀντρονάλεμ vulgo.

33) Ἡ κυανοῦν, quamquam in omnibus legatur exemplaribus, de-
est tamen in Oribas. et Serap.

aut lilium agreste seu marinum, Afri abiblabon vocant]
folia caulemque habet lilio similia, sed porri modo vi-
rentia. Flores in singulis ramis terni aut quaterni, li-
lii divisura, cum dehiscere coeperint, colore perquam
luteo. Radix praegrandi bulbo similis est, quae quidem
trita potaque, aut cum melle ac lana subdita in passo,
aquam et sanguinem educit. Folia vero trita ac illita
mammarum a partu oculorumque inflammationes mitigant.
Ceterum et radix et folia ambustis utiliter imponuntur.

Cap. CXXVIII. (CXXXVIII.) [De Λευκοῖο.] Lev-
coion [alii regium, Romani opulam albam, seu violam
albam, augustiam etiam et violam matronalem, aut passe-
rinam et polyphuram vocant] notum est: sed est in flo-
ribus differentia. Inveniuntur enim vel albi, vel lutei,
coerulei etiam atque purpurei. Est autem luteum prae-
cipui in medicina usus: cuius flores aridi fervefacti in-

εἰς ἐγκαθίσματα ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ὑστέραν φλεγμονὰς καὶ ἀγωγὰς ἐμμήνων· ἀναληφθέντα δὲ κηρωτῇ ῥαγάδας τὰς ἐν δακτύλῳ³⁴ θεραπεύει, σὺν δὲ μέλιτι ἄφθας· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ σὺν οἴνῳ ποθεῖς δραχμῶν δυοῖν πλήθους, ἢ προστεθεὶς σὺν μέλιτι, ἐμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἐμβρουα ἄγει· αἱ δὲ ῥίζαι, καταπλασθεῖσαι σὺν ὄξει, στέλλουσι σπλῆνα, καὶ ποδαγρικούς ὠφέλοῦσι³⁵.

Κεφ. ρκθ'. (ρλθ'.) [Περὶ Κραταιογόνου.] Κραταιόγονον, οἱ δὲ κραταίονον, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ μέλαμπύρου· πλείους δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης φύονται βλαστοὶ γονατώδεις· καρπὸν δὲ ὅμοιον κέγχρω· φύεται ἐν συσκίοις καὶ φρυγανώδεσι³⁶ ὡς ἐπιτοπολὺ τόποις· ἰσχυρῶς δὲ δορυμύ. Ἰστορεῖται δὲ ὑπὸ τινων ἢ πόσις τοῦ καρποῦ γυναικὰ ἀρρήεντοτόκον ποιεῖν, ἐάν τις μετὰ τὴν κάθαρσιν τῶν καταμηνίων πρὸ τοῦ πλησιᾶσαι πίνῃ νῆστις τρεῖς τῆς ἡμέρας ὀκλὴν τριωβόλου μεθ' ὕδατος κυάθων β' ἐπὶ ἡμέρας μ'. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ πινέτω τὰς ἰσας ἡμέρας καὶ πλησιάζετω.

34) Vulgo δακτύλῳ.

35) Matthioli cod. Cantacuz. addit: Λευκόϊον θαλάσσιον, οἱ δὲ Ἴον θαλάσσιον, ῥωμαίοις βίολα μαρίνα, δύναμιν ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ πρὸ αὐτοῦ λευκοῖῳ.

36) Lacuna legit φρυγανώδεσι (ὑπαξ λεγόμενον.)

sessu valent contra matricis inflammationes, et menstrua pellunt. Cerato vero excepti rimas sedis, cum melle aphthas sanant. At semen duum drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle subditum, menses, secundas partusque extrahit. Radices denique ex aceto illitae lienem reprimunt, ac podagricos iuvant.

Cap. CXXIX. (CXXXIX.) [De Crataeogono.] Crataeogonon, sive crataeonon, folia habet melampyri, (plures autem ab una radice emicant surculi geniculati,) semen milio simile. Nascitur ut plurimum in umbrosis locis et inter virgulta. Est autem vehementer acre. Traditur a quibusdam, seminis potum efficere, ut mulier virilis sexus fetum pariat, siquidem post menses purgatos, antequam cum viro congregiatur, ieiuna ter per diem seminis ternos obolos in aquae cyathis duobus ad dies quadraginta bibat: bibat et ipsum vir similiter ac totidem diebus, dein vero cum illa coeat.

Κεφ. ρλ'. (ρμ'.) [Περὶ Φύλλον.] Φύλλον, οἱ δὲ ἐλαιόφυλλον, οἱ δὲ βρυωνίαν καλοῦσι· φύεται ἐν πέτραις· τὸ μὲν θηλυγόνον λεγόμενον, ὥσπερ ἐὶ βρύον, ἔχον³⁷ χλωρότερον ἐλαίας τὸ φύλλον, καυλὸν λεπτὸν, βραχὺν³⁸, ῥίζαν λεπτὴν, ἄνθος λευκόν, καρπὸν μείζονα, ὥσπερ μήκωνος. Τὸ δὲ ἀρρhenογόνον τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιον τῷ προειρημένῳ, καρπῷ δὲ διαφέρει· ἔχει γὰρ ὅμοιον τι τῷ ἄρτι ἐξηγηθηκυίας ἐλαίας βοτρυνῶδες³⁹. λέγεται δὲ τὸ ἀρρhenογόνον ποθὲν ἀρρhenοτοκεῖν, τὸ δὲ θηλυγόνον θηλυτοκεῖν. Ἰστορεῖ περὶ τούτων Κρατεύας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὰ τοιαῦτα μέχρι τῆς περὶ αὐτῶν ιστορίας προάγειν.

Κεφ. ρλ'. (ρμ'.) [Περὶ Ὀρχεως.] Ὀρχις, οἱ δὲ κυνὸς ὄρχιν καλοῦσι, φύλλα ἔχει κατὰ γῆς ἐστρωμένα περὶ τὸν καυλὸν καὶ τὸν πυθμένα, ἐλαία⁴⁰ μαλακῇ ὅμοια, στενώτερα δὲ καὶ λεῖα, μακρότερα· καυλὸν σπιθαμῆς τὸ μῆκος, ἐφ' οὗ

57) Integrum textum esse, e comparato Theophr. 9, 18. apparet.

58) Lacuna καρπὸν λεπτὸν, μικρόν.

59) Codd. C. N. sic scribunt, etiamsi cod. C. interponat *μηλέα*, quod huc non pertinet. Ald. *ὅμοιον ἀνθεὶ* ἔξ. ἑλ. *βοτρυνῶδες*. Sic et Asulan.; Cornar. et Goupyl. *βοτρυνῶδεα*. Sarac. ita corrigit: *ὅμοιον τι τῷ* ἔξ. ἑλ. *βοτρυνῶδεα*.

40) Codd. omnes et interpretes priscl in hac lectione congruunt. Malunt *οκίλλη* legere, qui Theophr. 9, 18. congruum reddere student.

Cap. CXXX. (CXL.) [De Phyllo.] Phyllon, alii elaeophyllon, bryoniam alii nominant: nascitur in petris. Ac illud quidem, quod thelygonon dicitur, velut floris gemmam (gerit), folium vero oleagineo magis virens, caulem tenuem, brevem, radicem gracilem, florem album, fructum maiorem, velut papaveris (semen). Arrhenogonon autem, cetera priori simile, fructu tamen differt. Habet enim simile aliquid (fructui) olivae, recens e flore emergenti, racemosum. Perhibetur autem, arrhenogoni potu mares generari, thelygoni vero feminas. Haec memoriae prodidit Cratevas: mihi autem videtur talia ad traditionem (solam) prosequi.

Cap. CXXXI. (CXLI.) [De Orchi.] Orchis, quem alii canis testiculum vocant, folia habet circa caulis imam partem in terra strata, mollis oleae similia, angustiora tamen, laevia ac longiora; caulem dodrantalem, in quo

ἄνθη πορφυροειδῇ· ῥίζαν βολβοειδῇ, ἐπιμήκη, διπλῆν, στενὴν, ὡς ἐλαίας, τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κατωτέρω· καὶ τὴν μὲν πλήρη⁴¹, τὴν δὲ μαλακὴν καὶ ῥυσσὴν· ἐσθίεται δὲ ἡ ῥίζα, ὡς βολβὸς ἐψηθεῖσα. Καὶ περὶ ταύτης δὲ ἱστορεῖται, τὴν μὲν μείζονα ῥίζαν, ὑπὸ ἀνδρῶν ἐσθιομένην, ἀρρενογόνον εἶναι, τὴν δὲ ἐλάττονα ὑπὸ γυναικῶν, θηλυγόνον. Προσ-
ιστορεῖται⁴² δὲ καὶ τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ⁴³ γυναῖκας τὸν μὲν ἀπαλὸν μετὰ αἰγείου γάλακτος ποτίζειν, ὡς παριστᾶν τὴν ἀφροδίσιαν· τὸν δὲ ξηρὸν πρὸς ἐπίσχεσιν καὶ ἐκλυσιν τῶν ἀφροδισίων· ἀναλύεσθαι τε τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου πινόμενον. Φύεται δὲ ἐν λιθώδεσι καὶ ἀμμώδεσι τόποις.

Κεφ. ρλβ'. (ρμβ'.) [Περὶ Ὁρχεως ἐτέρου.] Ὁρχις ἕτερος, ὃν καὶ σεραπιάδα ἕτερον καλοῦσιν, ὡς καὶ Ἀνδρέας, διὰ τὸ πολύχρηστον⁴⁴ τῆς ῥίζης· φύλλα ἔχει ῥοιότα πράσιν⁴⁵, ἐπιμήκη, πλατύτερα δὲ καὶ λιπαρὰ⁴⁶, ἐπικαμπῇ ἐν ταῖς μασχάλαις· καυλία σπιθαμιαῖα, ἄνθη δὲ ὑποπόρφυρα· ῥίζα δὲ

41) Lacuna legit σκληράν.

42) Sic cod. N.; προσιστάρηται vulgo.

43) Serap. legit Ἰταλία.

44) Lobel. stirp. adv. p. 63. maluit πολύσχιστον.

45) Sic cod. C., Oribas., Serap.; πράσιον Ald., Asulan., Cornar.

46) Oribas. παχέα, C. μαλακά.

flores purpurascentes; radicem bulbosam, oblongam, geminam, angustam, olivarum ad instar; quarum altera superior est, inferior altera; haec quidem plenior, illa mollis et rugosa. Radix cocta ut bulbus comeditur. Et de hac traditur, si maiorem edant viri, mares generari, si minorem feminae, alterum sexum. Insuper autem proditum est, in Thessalia mulieres teneram e lacte caprino propinare ad excitandam libidinem, aridam vero ad eandem inhibendam, atque ab unius potu alterius vires exsolvi. Nascitur in saxosis locis et sabuletis.

Cap. CXXXII. (CXLII.) [De Orchii altero.] Orchis alter, quem alii, velut Andreas et serapiada, propter multiplicem radicis usum, vocant, folia habet porro similia, oblonga, at latiora et pingua, ex alarum sinu inflexa; cauliculos spithamaeos, flores purpurascentes. Ra-

ὑπεστιν ὀρχιδίοις⁴⁷ ὁμοία, ἥτις δύναμιν ἔχει καταπλαττομένη οἰδημάτων σκεδαστικὴν, καὶ ἑλκῶν ἀνακαθαριστικὴν, καὶ ἐρπητος ἐξεκτικὴν· ἀνασκευάζει δὲ καὶ σύριγγας, καὶ τὰ φλεγμαίνοντα παρηγορεῖ καταπλάσσομένη· ξηρὰ δὲ⁴⁸ νομὰς ἴστησι καὶ τὴν σηπεδόνα⁴⁹· καὶ τὰ ἐν στόματι κακοήθη ἰᾶται· ἴστησι δὲ καὶ κοιλίαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσα· ἱστορεῖται δὲ καὶ περὶ ταύτης, ὅσα καὶ περὶ τοῦ κυνὸς ὀρχεως.

Κεφ. ρλγ' (ρμγ'.) [Περὶ Σατύριου.] Σατύριον, οἱ δὲ τρίφυλλον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὡς ἐπιτοπολὺ φύλλα τρία φέρει ἐπὶ γῆς κεκλασμένα⁵⁰, λαπάθῳ ἢ κρίνῳ ὅμοια, ἐλάττονα μέντοι καὶ ἐνεργεθῇ, καυλὸν δὲ ψιλόν, μακρὸν, ὡς πήχεως· ἄνθος κριναειδὲς⁵¹, λευκόν· ῥίζαν βολβοειδῇ, ὅσον μῆλον, πυρρὰν, τὰ δὲ ἐντὸς λευκὴν, ὡς περὶ ὠδόν, γενομένη γλυκεῖαν καὶ εὐστόμον· ταύτην δεῖ πίνειν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηροῦ πρὸς ὀπισθότονον· καὶ εἰ βούλει γυναικὶ συνουσιᾶσαι, χοῆσαι· φασὶ γὰρ αὐτὴν καὶ ὄρμην κινεῖν τὴν ἐπὶ συνουσίᾳ,

47) Sic Oribas., Serap. et Ald.; ῥαβδίοις cod. C.

48) Lacuna addit ἐπιπασσομένη.

49) Sic e Serap. correxi; vulgo τὰ ἐν σηπεδόνι, C. σηπεδονῶδες.

50) Sic Oribas., Serap., Lacuna; ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὴν γῆν φύλλα τρία φέρει κεκλασμένα Ald. et sequi.

51) Sic Oribas., Serap. et Sarac.; κριθοειδὲς Ald. et rell.

dix autem subest testiculis similis. Haec vim habet imposita oedemata dissipandi, ulcera repurgandi, herpetem cohibendi. Fistulas quoque abolet, et illita partes inflammatas demulcet. Arida eadem nomas coërcet et putredinem: maligna etiam vitia in ore sanat. Sistit et alvum, e vino pota. Sed et de hac radice eadem, quae de testiculo canino, narrantur,

Cap. CXXXIII. (CXLIII.) [De Satyrio.] Satyrium, quod et alii trifolium vocant, quoniam ut plurimum terna folia ad terram refracta, rumici aut lilio similia, sed minora ac rubescentia profert, caulem gerit nudum, cubitalem, florem liliaceum, candidum, radicem bulbosam, mali mole, rufam, intus vero albam, ovi ad instar, sapore dulcem orique gratam. Hanc in vino nigro austero bibere oportet contra opisthotonon. Ipsa quoque utere, si rem cum muliere habere volueris. Eam enim etiam ad complexus venereos excitare aiunt,

Κεφ. ρλδ'. (ρμδ'.) [Περὶ Σατυρίου ἐρυθρονίου.] Σα-
τύριον τὸ ἐρυθρόνιον, οἱ δὲ σατύριον ἐρυθραῖκόν, οἱ δὲ μή-
λιον τὸ ἐν ὕδασι, οἱ δὲ ἐντατικόν⁵², οἱ δὲ πριαπίσκον ἢ
μόριον⁵³ [οἱ δὲ σατυρίσκος, οἱ δὲ ὄρχις Σατύρου, Ῥωμαῖοι
μολορτίκουλουμ βένερις⁵⁴] ἔχει σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερές,
μαῖζον δὲ καὶ ῥωμαλέον, καὶ στίλβον καὶ λεῖον, ὅπερ ἱστο-
ρεῖται καὶ αὐτὸ συνουσίας ἐγείρειν, ὥσπερ καὶ ὁ σκίγκος·
ἔστι δὲ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ὁ μὲν φλοιὸς ὑπισχνὸς καὶ πυρρόος·
τὸ δὲ ἐνδοθεν λευκὸν, γευομένῳ εὖστομον καὶ γλυκύ. Φύε-
ται ἐν εὐηλίοις⁵⁵ καὶ ὀρεινοῖς τόποις. Ἰστορεῖται δὲ, ὅτι
καὶ εἰς τὴν χεῖρα ληφθεῖσα ἡ ῥίζα ἐρεθίζει πρὸς ἀφροδίσια·
σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσα, μᾶλλον.

Κεφ. ρλέ'. (ρμέ'.) [Περὶ Ὀρμίνου.] Ὀρμινον ἡμερον
[Ῥωμαῖοι γεμινάλις, Λακοὶ ὄρμια] πόα ἐστὶν ἐμφερὲς πρασίῳ
τοῖς φύλλοις· καυλὸς δὲ τετράγωνος, ἡμιπηχυαῖος· περὶ δὲ
ἔξοχα ὅμοιαι λοβοῖς, ὡς ἐπὶ τὴν ῥίζαν νενεκυῖαι, ἐν αἷς
σπέρμα διάφορον· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἀγρίου στρογγύλον εὖ-

52) N. add. οἱ δὲ ἱερὸν.

53) Sic cod. N.; πριαπικόν vulgo.

54) N. αἰερίαν σατυρίου.

55) Serap. ἀνηλίοις legisse videtur.

Cap. CXXXIV. (CXLIV.) [*De Satyrio erythronio.*]
Satyrium erythronium, quod aliis erythraicum dicitur,
aliis melium aquaticum, aliis entaticum aut priapiscus et
morion [nonnullis satyriscus, aut testis Satyri, Romanis
inolorticulum veneris] semen habet linum simulans, at
maius, firmum, splendens ac laeve, quod fertur etiam,
non secus ac scincus, libidinem excitare. Est vero cortex
radicis subgracilis ac rufus, interna autem pars alba, sa-
pore dulci orique grata. In apricis et montosis locis na-
scitur. Proditur et radix, si manu teneatur, venerem
stimulare, eoque magis, si bibatur in vino.

Cap. CXXXV. (CXLV.) [*De Hormino.*] Hormi-
num sativum [quod Romanis geminalis, Dacis hormia
appellatur] herba est foliis marrubio similis; caule qua-
drangulo, semicubitali, circa quem eminentiae siliquis
similes radicem versus spectant, in quibus semen est di-

ρίσκεται φαιόν; ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐπίμηκες καὶ μέλαν, οὐ-
περ ἡ χοῆσις. Δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο σὺν οἴνῳ πινόμενον συν-
ουσίαν παρορμαῖν· ἀποκαθαίρει δὲ σὺν μέλιτι ἄργεμα, λευ-
κώματα· καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος, καὶ οἰδήματα διαφο-
ρεῖ, καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶται· καὶ ἡ πόα δὲ καταπλασθεῖσα
τὰ αὐτὰ ποιεῖ· τὸ δὲ ἄγριον ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν δύναμιν·
ὅθεν μίγνυται καὶ συγχροίσμασι, μάλιστα δὲ τῷ γλευκίνῳ⁵⁶.

Κεφ. ρλζ'. (ρμζ'.) [Περὶ Ἑδυσάρου.] Ἑδύσαρον, τὸ
ὑπὸ τῶν μυρεψῶν καλούμενον πελεκῆνος, θάμνος ἐστὶ φυλ-
λάρια ἔχων ἐρεβίνθῳ ὅμοια, λοβοὺς δὲ κερατίοις ἰοικότας·
ἐν οἷς τὸ σπέρμα πυρρὸν, ὅμοιον πελέκει ἀμφιστόμῳ, ὅθεν
ὠνόμασται· πικρὸν γευσασμένῳ, εὐστόμαχον ποθέν· μίγνυται
δὲ καὶ ἀντιδότοις· σὺν μέλιτι δὲ προστεθὲν πρὸ τῆς μίξεως,
ἀτόκιον εἶναι δοκεῖ. Φύεται δὲ ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς.

Κεφ. ρλζ'. (ρμζ'.) [Περὶ Ὀνόσματος.] Ὀνοσμα, οἱ δὲ
ὀσμάδα, οἱ δὲ φλονῖτιν, οἱ δὲ ὄνωνιν καλοῦσι, τὰ μὲν φύλλα ἔχει
ὅμοια τοῖς τῆς ἀγχούσης, προμήκη, μαλακὰ, ὡς τετραδάκτυλα

56) C. γλευκίνῳ.

versum. Namque in sylvestri rotundum fuscumque repe-
ritur, at in altero oblongum et nigrum, cuius et usus est.
Creditur enim in vino bibitum etiam venerem stimulare.
Purgat verò cum melle albugines et leucomata: illitumque
ex aqua etiam oedemata discutit et infixos aculeos extra-
hit. Sed et imposita herba eadem praestat. Sylvestre
autem magis viribus pollet: quamobrem etiam unguentis,
praesertim gleucino, immiscetur.

Cap. CXXXVI. (CXLVI.) [De Hedysaro.] Hedy-
sarum, quod unguentarii securigeram vocant, frutex est
minutis foliis, ciceri similibus, siliquis vero cornicula re-
ferentibus, in quibus semen fulvum, quod ancipitem se-
curim aemulatur, gustu amarum, stomachoque in potu
utile. Additur et in antidota. Cum melle vero subditum
ante coïtum spem partus adimere creditur. Nascitur inter
hordea triticumque.

Cap. CXXXVII. (CXLVII.) [De Onosmate.] Ono-
sma, quod alii osmada aut phlonitin, alii ononin vocant,
folia habet anchusae similia, oblonga, mollia, quatuor

τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος δακτύλου, ἐπὶ γῆς κατεστρωμένα·
ἐμφερέστατα τοῖς τῆς ἀγχούσης, καὶ ὁ καυλὸς, καὶ ὁ καρπὸς,
καὶ τὰ ἄνθη⁵⁷. ῥίζιον δὲ ὑπεστὶν ὑπόμηκας, ἀσθενὲς, λεπτὸν,
ἐνεργετὲς ἡσυχῇ. Φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου τὰ
φύλλα ἐν οἴνῳ ποθέντα ἔμβρουα ἄγει· φασὶ δὲ, ὅτι κὰν ἔγ-
κνος ὑπερβῇ τὴν πόαν⁵⁸, ἐκτιτρώσκει.

Κεφ. ρλθ'. (ρμθ'.) [Περὶ Νυμφαίας.] Νυμφαία φύε-
ται ἐν ἔλεσι καὶ ὕδασι στασίμοις· φύλλα δ' ἔχει ὅμοια κιβω-
ρίῳ, σμικρότερα δὲ καὶ ἐπιμηκέστερα, ποσῶς ὑπερέχοντα τοῦ
ὑδατος, τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, πλείονα ἐκ τῆς αὐ-
τῆς ῥίζης· ἄνθος δὲ λευκὸν, ὅμοιον κρίνῳ, ἔχον κροκῶδες
τὸ μέσον· ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ, στρογγύλον, μίλῳ παραπλή-
σιον τῇ περιφερείᾳ γίνεται ἢ μήκωνος κεφαλῇ, μέλαν, ἐν ᾧ
καρπὸς μέλας, πλατὺς, πυκνὸς⁵⁹, γευσμένῳ γλισχρός· ὁ δὲ
καυλὸς⁶⁰ λεῖος, οὐ παχύς, μέλας, ὅμοιος τῷ τοῦ κιβωρίου·

57) Sic codd. G. N. Ἔστι δὲ ἄκαυλος, ἄκαρπος, ἀνανθής vulg.
lectio manifesto falsa, etiam ob adversarium τὸ ὄνομα.

58) Lacuna legit ῥίζαν.

59) Sic Oribas. et vulg.; Serap. loco πυκνός legit πικρός. Cod. N.
οὐ παχύς, μέλας.

60) Oribas. legit οὐ λεῖος, sed Serap. et codd. congruunt.

digitos longa, digitum lata, humi diffusa. Simillimi an-
chusae et caulis et fructus et flos. Radicula subest lon-
giuscula, infirma, tenuis ac modice rutila. Nascitur in
asperis locis. Folia huius in vino pota partus extrahunt.
Sed et praegnans si herbam eam supergrediatur, abortire
dicitur.

Cap. CXXXVIII. (CXLVIII.) [De Nymphaea.]
Nymphaea nascitur in paludibus stagnantibusque aquis.
Folia habet ciborio similia, sed minora oblongioraque,
plura ex eadem radice prodeuntia, quorum alia super
aquam quodammodo exstant, alia in eadem demerguntur.
Flos est albus, lilio similis, in quo medium est croceum.
At cum defloruerit, adest aliquid rotundum, figura po-
mum aut papaveris caput referens, nigrum: quod semen
nigrum, latum, densum, gustanti glutinosum continet.
Caulis vero laevis, non crassus, niger, ciborii cauli simi-

ῥίζα μέλαινα, τραχεῖα⁶¹, ῥοπαλοειδής, ἣτις τέμνεται φθινοπώρῳ. Ξηρὰ οὖν σὺν οὔνῳ ποθεῖσα κοιλιακοὺς ὠφελεῖ, δυσεντερικοὺς, καὶ σπλῆνα τήκει· καταπλάσσεται δὲ πρὸς στομάχου καὶ κύστεως ἀλγήματα ἢ ῥίζα, καὶ ἀλφουὺς σμήχει σὺν ὕδατι· ἀλωπεκίας τε σὺν πίσσῃ ἐπιτεθεῖσα ἰᾶται· πίνεται δὲ⁶² καὶ πρὸς ὀνειρωγμοὺς, παραιτεῖται γὰρ τούτους· ἀτονίαν⁶³ τε ἐργάζεται τοῦ αἰδοίου πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, εἴ τις ἐνδελεχῶς πίνει· τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ σπέρμα ποθεῖν. Δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι νυμφαία διὰ τὸ ἐνυδρον φιλεῖν τόπον⁶⁴. Εὗρίσκεται δὲ πολλή ἐν Ἑλιδι⁶⁵ ἐπὶ τοῦ Ἀνίγρου⁶⁶ ποταμοῦ καὶ τῆς Βοιωτίας ἐν Ἀλιαρτία⁶⁷.

Κεφ. ρλθ'. (ρμθ'.) [Περὶ Νυμφαίας ἄλλης.] Γίνεται καὶ ἄλλη νυμφαία, [οἱ δὲ νυμφῶνα καλοῦσι, ἥς τὸ ἄνθος νοῦφαρ λέγεται]⁶⁸ φύλλα ἔχουσα ὅμοια τῇ προειρημένῃ· ῥί-

61) Oribas. παχεῖα, sed Serap. et codd., ut nos.

62) Vulgo ἢ ῥίζα repetitur, omissum in cod. C.

63) N. ἀγωνίαν.

64) Lacuna ἐνυδρα χωρία.

65) Oribas. Κιλικία.

66) Vulgo Ἀνίγρον. Cf. Strabo lib. 8. p. 87.

67) Vulgo ἐν Ἀλιάρτῳ. Cf. Strabo lib. 9. p. 428.

68) Codd. Vindob. non habent uncinis inclusa. Matthioli vero exemplar textum nostrum habuit. Ald. et sequentes, praeter Marcellum, loco νούφαρ βλέφαρα ponunt.

lis. Radix nigra, aspera, clavae similis, quae autumnosecat. Ea sicca, cum vino pota, coeliacis ac dysentericis auxiliatur, lienemque consumit. Stomachi quoque ac vesicae doloribus sedandis ipsa radix imponitur, et vitilignes ex aqua emendat: calvitiei etiamnum cum pice imposita medetur. Eadem contra veneris insomnia bibitur, quae adimit: quin et aliquot diebus continuo pota, genitale flaccidum et enerve reddit. Idem et seminis poti effectus est. Ceterum nymphaea dici fertur, quod aquosa loca amet. Plurima autem invenitur in Anigro, Elidis fluvio, et in Haliartia, regione Boeotica.

Cap. CXXXIX. (CXLIX.) [De Nymphaea altera.] Nascitur et altera nymphaea, [quam et nymphona vocant, cuius flos nuphar dicitur], folia habens priori si-

ζαν μέντοι λευκήν καὶ τραχεῖαν ἔχει· ἄνθος ῥήλινον, στίλβον, ὅμοιον ῥόδῳ· ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐν οἴνῳ μέλανι πινόμενον. Φύεται ἐν τοῖς περὶ Θεσσαλίαν⁶⁹ τόποις κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν.

Κεφ. ρμ'. (ρν'.) [Περὶ Ἀνδρσοάκους.] Ἀνδρσοάκες, οἱ δὲ πικράδα, οἱ δὲ λεύκη, οἱ δὲ θαλασσίαν καλοῦσι, γίνεται μὲν ἐν Συρίᾳ⁷⁰ ἐν παραθαλασσίοις⁷¹ τόποις· πόα δὲ ἐστὶ λευκή⁷², λεπτόκαρπος, πικρά, ἄφυλλος, θυλάκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα περιεκτικὸν σπέρματος. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθεῖσα σὺν οἴνῳ < β' πληθὺς οὔρα πολλὰ ἐπὶ ὑδρωπικῶν ἄγειν· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς πόας καὶ ὁ καρπὸς⁷³ πινόμενος τὸ αὐτὸ ποιεῖ· καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ ποδαγρικῶν⁷⁴ ὠφελίμως.

Κεφ. ρμα'. (ρνα'.) [Περὶ Ἀσπλήνου.] Ἀσπληνον, οἱ δὲ σκολοπένδριον, οἱ δὲ σπλήνιον, οἱ δὲ ἡμίονιον, οἱ δὲ πτέρυξ, οἱ δὲ λογχίτις, οἱ δὲ ἀτούριος, οἱ δὲ φρυγία, οἱ δὲ

69) Cod. N. παρὰ θάλασσαν. Lacuna παραθαλασσίους.

70) C. εἰς τρεῖς εἶδη.

71) C. παραλίους.

72) Sic Plin., Oribas. et cod. C.; vulgo λεπτή.

73) Lacuna interponit αὐτάγκης μετ' οἴνου.

74) C. ποδαγρικῶν.

milia; radicem autem albam asperamque, florem luteum, splendidum, rosae similem. Radix et semen adversus profluvium muliebri ex vino nigro bibita prosunt. Nasctur autem in Thessaliae locis iuxta Peneum amnem.

Cap. CXL. (CL.) [De Androsace.] Androsaces, quod alii picrada, alii leucen, alii maritimam vocant, nascitur in Syriae maritimis locis: herba est alba, tenui surculo, amara, sine foliis, folliculum gerit in cacumine, quo semen continetur. Ea drachmis duabus in vino pota copiosam hydropicis urinam ciet. Quin et herbae decoctum et fructus id ipsum potu efficiunt. Utiliter quoque podagricis illinitur.

Cap. CXLI. (CLI.) [De Aspleno.] Asplenon, quod alii scolopendrium, alii splenion aut hemionion, pteryga, lonchitidem, aturium etiam, phrygiam et phrygitidem phil-

φρυγίτος, οἱ δὲ φιλτροδότης, προφηται αἷμα γαλῆς· φύλλα ἔχει σκολοπένδρα τῷ θηρίῳ ὅμοια, πλείονα ἀπὸ μιᾶς ῥίζης περιεχόμενα. Φύεται ἐν πέτραις καὶ τοίχοις τοῖς ἀπὸ κοχλάκων ⁷⁵ παλισκίοις· ἄκαυλα, ἄκαρπα, ἀνανθῇ· ἐντετμημένα ὡς τὰ τοῦ πολυποδίου, κάτωθεν ὑπόξανθα καὶ δασέα, ἄνωθεν δὲ χλωρά. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ἀποξεσθέντα σὺν ὄξει καὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ', σπλῆνα τήκειν· δεῖ δὲ καταπλάσσειν καὶ τὸν σπλῆνα τοῖς φύλλοις λείοις σὺν οἶνῳ· βοηθεῖ καὶ στραγγουρία καὶ λυγμῶ καὶ ἰντέρῳ· καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει. Δοκεῖ δὲ ἀτόκιος εἶναι καθ' ἑαυτήν, καὶ μετὰ ἡμιόνου σπληνὸς περιεπτομένη· ἀσελήνου δὲ νυκτός φασι δεῖν αὐτὴν ὀρύσσειν εἰς ἀτόκιον.

Κεφ. ρμβ'. (ρnb'.) [Περὶ Ἑμιονίτιδος.] Ἑμιονίτις, οἱ δὲ σπλήνιον, φύλλον ἀνίσχιν ὅμοιον δρακοντείῳ, μνηοιδές· ῥίζαι δὲ ὑπείσι πολλαί, λεπταί. Οὔτε δὲ καρπὸν, οὔτε καυλὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. Φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. Γευσάμενός δὲ ἡ πὸς στυπτικῇ, ἣτις σὺν ὄξει ποθεῖσα τήκει σπλῆνα.

75) Sic Oribas. et Serap.; vulgo ἐν τοίχοις καὶ πέτραις ταῖς ἀπὸ κοχλάκων.

trodotemque, prophetae vero sanguinem mustelae vocant; folia habet scolopendrae animali similia, plura ex una radice in ambitu posita. Nascitur in rupibus et muris umbrosis e silicibus (structis). Neque caule gaudet, neque fructu, neque flore. Folia sunt incisa velut polypodii, subtus subfulva et hirsuta, supra viridia. In aceto decocta et per dies XL bibita vim habent splenem liquandi. Sed et iis cum vino tritis oportet lienem illini. Stranguriae quoque, singultui et regio morbo subvenit, atque calculos in vesica comminuit. Ceterum spem partus adimere creditur tum per se, tum etiam cum muli liene amuleti instar alligata. Illuni vero quapiam nocte effodiendam esse in eum usum tradunt.

Cap. CXLII. (CLII.) [De Hemionitide.] Hemionitis, quam alii splenion vocant, folium emittit simile dracunculi, semilunare. Radices subsunt multae eacque tenues. Neque caulem, neque fructum, neque florem profert. Nascitur in rupestribus locis. Astringente sapore praedita, ex aceto pota lienem liquat.

Κεφ. ρμγ'. (ρμγ'.) [Περὶ Ἀνθυλλίδος.] Ἀνθυλλίς [οἱ δὲ ἄνθυλλον, οἱ δὲ ἀνθεμίδα, οἱ δὲ ἐράνθεμις, οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ σωρανθίς, οἱ δὲ ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι σωλάστρουμ καλοῦσι] διαιτῇ ἐστι· ἡ μὲν γὰρ φακῶ παραπλίσια φύλλα ἔχει, καὶ κλωνία σπιθαμῆς ὕψος, ὀρθὰ δὲ, καὶ τὰ φύλλα μαλακά· ῥίζα δὲ λεπτή, μικρά⁷⁶. Φύεται ἐν ὑψάμοις⁷⁷ τόποις καὶ εὐηλίοις· γενομένου ὕψαλμος⁷⁸. Ἡ δὲ ἑτέρα χαμαιπίτυϊ τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία ἔοικε, δασύτερα μέντοι καὶ βραχύτερα καὶ τραχύτερα⁷⁹. τὸ δ' ἄνθος πορφυροῦν, βαρύτερον ἰσχυρῶς· ῥίζα ὥσπερ κιχωρίου. Δύναται δὲ ἰσχυρῶς δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς πινομένη βοηθεῖν, πληθος < δ'· ἐκμαλάσσουσι δὲ φλεγμονὰς⁸⁰ τὰς ἐν ὑστέρεα λεῖται, σὺν ῥοδίνῳ καὶ γάλακτι προστιθέμεναι· ἰῶνται δὲ καὶ τραύματα. Ἡ δὲ τῇ χαμαιπίτυϊ ὁμοία μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐπιληπτικούς ἰᾶται, σὺν ὀξυμέλιτι πινομένη.

Κεφ. ρμδ'. (ρμδ'.) [Περὶ Ἀνθεμίδος.] Ἀνθεμίς, οἱ δὲ

76) N. μακρά.

77) Sic primus e Plin. emendavit Marc.; ὑψαλμοῖς Ald. et sequ., ὑψάλμοις C., cum quo et Oribas. et Serap. consentiunt.

78) C. non habet γεν. ὑψ.

79) C. τραχέα. Oribas. nec βραχ. nec τραχ. habet.

80) Sic Lacuna et cod. C.; φλέγματα Ald. et sequ.

Cap. CXLIII. (CLIII.) [*De Anthyllide.*] Anthyllis [nonnullis anthyllon, aliis anthemis, aliis eranthemis, leucanthemon, soranthis, aliis flos campestris, Romanis solastrum dicitur] duum est generum. Altera folia habet lenti similia, mollia, ramulos spithamaeos, rectos, radicem tenuem, parvam. Nascitur in sabulosis, apricis; subsalsa gustanti. Altera est foliis ramusculisque chamaepityi similis, hirsutior tamen, brevior et asperior, flore purpureo et odoris admodum gravis; radice cichorii. Haec drachmis quatuor bibita, urinae difficultate laborantibus et nephriticis plurimum prodest. Tritae vero uteri inflammationes emolliunt, cum rosaceo et lacte subditae, ac vulneribus quoque medentur. Quae autem chamaepityos similitudinem refert, praeter alia etiam comitiales sanat, cum aceto mulso pota.

Cap. CXLIV. (CLIV.) [*De Anthemide.*] Anthemis,

λευκάνθεμον, οἱ δὲ ἡράνθεμον, διὰ τὸ ἀνθεῖν ἐπὶ ἔαρος, οἱ δὲ χαμαίμηλον, διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὄσμῃ, οἱ δὲ μελάνθεμον, οἱ δὲ χρυσοκόμην, οἱ δὲ καλλίαν, Ῥωμαῖοι μάλιον, Ἀφροὶ ἀστηροτιφῇ⁸¹ καλοῦσι. Ταύτης εἶδη τρία, ἄνθεσι μόνον⁸² διαφέροντα· κλῶνες σπιθαμιαῖοι⁸³, θαμνοειδεῖς, μασχάλας ἔχοντες πολλὰς, φυλλάρια⁸⁴ μικρὰ, λεπτὰ, πολλὰ, κεφάλια περιφερῇ, ἔνδοθεν μὲν χρυσαῖοντα ἄνθη⁸⁵, ἔξωθεν δὲ περικεῖνται κυκλοτερῶς λευκὰ, ἢ μίλινα, ἢ πορφυρᾶ, κατὰ μέγεθος πηγάνου φύλλων. Φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς· συλλέγεται δὲ ἔαρος. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν αἱ ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη καὶ ἡ βοτάνη θερμαντικὴν, λεπτυντικὴν· πινόμεναι δὲ καὶ ἐγκαθιζόμεναι καταμήνια ἄγουσι καὶ ἔμβρυα καὶ λίθους καὶ οὖρα· ποτίζονται⁸⁶ δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ εἰλεοὺς· καὶ ἔκτερον δὲ ἀποκαθαίρουσι, καὶ ἥπατικὸν ἰῶνται· καὶ τὸ ἀγέφημα δὲ αὐτῶν εἰς πυρίας λαμβάνεται τὰς πρὸς κύστιν· πρακτικώτε-

81) Ald. repetit: ἔτεροι δὲ χρυσοκόμην; Oribas. addit χρυσοκαλλίαν.

82) C. addit καὶ ὄσμῃ.

83) Marcellus legit δισπιθαμιαῖοι.

84) Sic Marcellus e Serap. correxit; vulgo κλωνάρια.

85) C. λευκὸν καὶ χρυσαῖον ἀνθήλιον ἔχοντα.

86) Sic N., ut iam Sarac. emendavit; vulgo ποτίζεται.

quam alii leucanthemon, alii eranthemon vocant, quod vere floret, alii chamaemelum, propter mali odorem, nonnulli melanthemon, alii chrysocomen, aut calliam, Romani malium, Afri astertiphe, species tres habet, flore tantum differentes. Rami sunt dodrantaes, fruticosi, axillis multis praediti: foliola parva, tenuia, numerosa: capitula rotunda, flores, intus aureos, extus circinatim circumdant candidi, lutei, aut purpurei, magnitudine foliorum rutae. Nascitur in asperis et iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices, flores et herba ipsa calefaciendi et attenuandi: potu pariter ac inessu menstrua pellunt, partus, calculos et urinas. Propinquantur et adversus inflationes et volvulum. Sed et regium morbum expurgant, atque hepaticis medentur. Decoctum quoque vesicae foliis accommodatur. Efficacior autem ad

ρον δὲ τοῖς λιθιώσι τὸ πορφυρανθές, ὅπερ τοῖς ὄλοις⁸⁷ ἐστὶ μείζον, ἰδίως ἡράνθεμον καλούμενον· τὸ δὲ λευκάνθεμον⁸⁸ οὐρητικώτερον καὶ τὸ χρυσάνθεμον. Θεραπεύουσι δὲ καὶ αἰγιλώπια καταπλασσόμεναι, διαμασσώμεναι δὲ καὶ ἄφθας ἰώνται· χρῶνται δὲ τινες καὶ συναλείμματι⁸⁹ μετ' ἐλαίου, λειοτριβοῦντες αὐτὰ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν περιοδικῶν πυρετῶν· ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, ἕκαστον αὐτῶν κόπτοντας ἰδίᾳ, καὶ ἀναλαμβάνοντας τροχίσκους, τὴν δὲ ῥίζαν ξηραίνοντας· χρείας δὲ ἐπιγενομένης, διδόναι ὅτε μὲν τῆς βοτάνης μέρη β', ὅτε δὲ τοῦ ἄνθους ἢ τῆς ῥίζης μέρος ἓν· ὅτε δὲ τοῦναντίον, τοῦ ἄνθους μὲν β', τῆς δὲ βοτάνης ἓν, ἐναλλάξ διπλασιάζοντας παρ' ἡμέραν· πίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴνῳ μέλιτι κεκραμένῳ.

Κ ε φ. ρμέ. (ρνε.) [Περὶ Παρθενίου.] Παρθένιον, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ λευκάνθεμον καὶ τοῦτο καλοῦσι⁹⁰ [οἱ δὲ ἀνθεμῖς, οἱ δὲ χαμαίμηλον, οἱ δὲ χρυσόκαλις, οἱ δὲ μελάβαθρον, οἱ δὲ ἄνθος πεδινόν, Ῥωμαῖοι σῶλις ὠκουλουμ⁹¹

87) N. τοῖς ἰδιώταις.

88) N. λευκάνθινον.

89) Sic cod. N. et Serap.; συγκλίσματι Ald. et sequ.

90) Sic Salmas. homon. p. 10. ex antiquissimo cod.

91) Sic interpretes prisci, loco vulg. ὠκουλουμ.

calculosos affectus est, quae florem habet purpureum, quaeque totis partibus maior est, proprie eranthemum dicta. Ea vero, cui leucanthemo nomen, item quae chrysanthemum dicitur, potentius urinam cient: aegilopiis quoque illitae medentur, et manducatae aphthas sanant. Nonnulli iis ad laevorem tritis cum oleo utuntur ad illitiones, idque ad febres periodicas abigendas. Flores autem ac folia, singula seorsim tusa et in pastillos digesta, recondi oportet: radix vero prius exsiccanda est. Ac uti usus exigit, modo herbae partes duae dari debent, modo floris aut radicis pars una: alias contra floris partes duae et herbae pars una, vicissim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

Cap. CXLV. (CLV.) [De Parthenio.] Parthenium: sunt qui et hoc amaracum aut leucanthemon vocent [alii anthemida, chamacmelum, chrysocalin, melabathrum, florem campestrem, Romani solis oculum vel millefolium,

οἱ δὲ μίλλεφόλιον, Θοῦσκοι καὶ τὰν, Ἀφροὶ θαμάκθ·] φύλλα ἔχει ὅμοια κορίω λεπτά· ἄνθη λευκὰ κύκλω, τὸ δὲ μέσον μήλινον, ὁσμὴ ὑπόβρωμον, τῇ δὲ γεύσει πικροῖον. Λύναται δὲ ξηρὰ σὺν ὀξυμέλιτι⁹² ἢ σὺν ἁλσί ποθεῖσα, ὡς τὸ ἐπίθυμον, φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν⁹³ ἄγειν κάτω, καὶ τοὺς ἀσθματικούς ὠφελεῖν καὶ μελαγχολικούς. Ἡ πόα δὲ χωρὶς τοῦ ἄνθους ὠφελίμως ἐπὶ λιθιῶντων καὶ ἀσθματικῶν ποτίζεται· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα ὑστέρας ἐσκληρυμένης καὶ φλεγμαινούσης ἐστί. Καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ φλεγμονὰς σὺν τοῖς ἄνθεσιν.

Κεφ. ρμζ'. (ρςζ'.) [Περὶ Βουφθάλμου.] Βούφθαλμον, οἱ δὲ κάχλαν, [οἱ δὲ βαλσαμένη, προφηται αἱμοῦρα⁹⁴, οἱ δὲ γόνος Ἐρμοῦ, οἱ δὲ γόνος ἄφθιτος, οἱ δὲ Μνησίθεος, οἱ δὲ καππακοράνια, Ἀφροὶ ναράτ] καυλία⁹⁵ ἀνίησι τρυφερά, ὑπόλεπτα· φύλλα δὲ μαραθροειδῆ, ἄνθη μήλινα, μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ, ὅθεν καὶ

92) Lacuna addit καὶ ὄζωφ. Serap. ἢ σὺν ἁλσί non habet.

93) E Serap. et lib. 4. c. 179. sic legendum, loco vulgaris, quae omittit μέλαιναν.

94) C. αἱλουρον.

95) Sic cod. C. et Ald., Cornar., Goup. et Sarac.; καυλὸν τρυφερόν Asulan. et Marcellus.

Etrusci cautan, Afri thamacth]. Folia habet coriandri tenuia, floribus ambitu albis, in medio vero luteis, odore subviroso et sapore amaricante. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum aequae ac epithymum pituitam atramque bilem detrahit, anhelantibus prodest ac melancholicis. At herba citra florem calculosis et anhelantibus utiliter propinatur. Decoctum ipsius ad insidendum valet in matricis duritiis et inflammationibus. Sed et ipsa cum floribus erysipelatis et inflammationibus imponitur.

Cap. CXLVI. (CLVI.) [De Buphthalmo.] Buphthalmum, quidam cachlan, [alii balsaminam, prophetae haemorrham, alii Mercurii genitiram, aut semen corruptionis expers, Mnesitheum etiam, Romani cappacoraniam, Afri narat vocant]. Cauliculos emittit teneros et subgraciles, folia foeniculi similia, flores luteos, maiores quam anthemidis, oculorum effigie, unde et nomen ade-

ωνόμασται. Φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ περὶ τὰς πόλεις. Ταύτης τὰ ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ οἰδήματα καὶ σκληρίας διαφορεῖ⁹⁶. φασὶ δὲ, ὅτι ἐν τῷ βαλανίῳ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν πινόμενον, εὐχροίαν ποιεῖ⁹⁷ πρὸς χρόνον τινὰ τοῖς ἰκτερικοῖς⁹⁸.

Κεφ. ρμζ. (ρνζ.) [*Περὶ Παιονίας.*] Παιονία, ἢ γλυκυσίδη, οἱ δὲ πεντόβορον⁹⁹, οἱ δὲ ὀροβέλιον, οἱ δὲ ὀροβάξ, οἱ δὲ αἵμαγωγὸν, οἱ δὲ παισαίδην, οἱ δὲ μηνογένειον, οἱ δὲ μήνιον, οἱ δὲ πανθικέρατον, οἱ δὲ ἰδαίους δακτύλους¹⁰⁰, οἱ δὲ ἀγλαοφώτιδα, οἱ δὲ θεοδόνιον, οἱ δὲ σελήνιον, προφῆται σεληγόγονον, οἱ δὲ φθίσι, Ῥωμαῖοι κάστα. Καυλὸς ὡς δι-σπιθαμιαῖος φύεται, παραφυάδας ἔχων πολλὰς· φύλλα δὲ ἢ μὲν ἄρῃην βασιλικῇ καρύᾳ ὅμοια· ἢ δὲ θήλεια ἀπέσχισται τὰ φύλλα, ὥσπερ σμύρνιον· λόβους δὲ τινὰς ἀνίσιν ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ ἀμυγδάλοις ὁμοίους, ὧν ἀνεωχθέντων εὗρισκονται ἐρυθροὶ κόκκοι πολλοὶ, μικροὶ, ἐμφερεῖς τοῖς τῆς ῥοιᾶς, ἐν μίσῳ δὲ μέλανες, ἐμπόφυροι, εἴ ἢ εἶ. Ῥίζα δὲ τῆς μὲν

96) C. διαχεῖ.

97) C. περιποιεῖ.

98) C. ἰκτεριῶσιν.

99) Galen. πεντόβορον. C. πεντόμορον.

100) Asulan. his addit: τὴν ῥίζαν παιονίαν καλοῦσι, quod Marc. ad finem nominum ponit.

ptum est. Nascitur in campestribus et circa oppida. Huius flores triti cum cerato oedemata duritiasque discutiant. Aiunt vero, post exitum a balneo epotam regio morbo correptis ad tempus aliquod colorem gratiorem facere.

Cap. CXLVII. (CLVII.) [*De Paeonia.*] Paeonia aut glycy-side, nonnulli pentoborion, orobelion, orobax, haemagogum, paesæden, menogonion, menion, panthi-ceratos, nonnulli dactylos idaeos, aglaophotida, theodonium, aut selenium, prophetae selenogonium, alii phthisi, Romani castam vocant. Caulis succrescit in duarum spi-thamarum altitudinem, soboles plures habens. Folia habet mas iuglandis similia, femina vero divisa, velut smyr-nii. Siliquas emittit in summo caule amygdalis similes, quibus apertis cocci plures, rubri, parvi, acinis punico-rum affines inveniuntur, et inter haec medii nigri, pur-purascentes, quini aut seni. Radix maris digitum fere

ἄρρενος περὶ δακτύλου πάχος, μήκος δὲ σπιθαμῆς¹, γενομένη στύφουσα, λευκή· ἐπὶ δὲ τῆς θηλείας παραφυάδας ὥσπερ βαλάνους ἔχουσα ζ' ἢ η', ὥσπερ ἀσφόδελος. Δίδοται δὲ ξηρὰ² γυναιξὶν ἢ ῥίζα ταῖς ἐκ τόκου μὴ καθαιρομέναις· κινεῖ δὲ καὶ τὰ καταμήνια, ἀμυγδαλου μέγεθος πινομένη· ταῖς τε κατὰ γαστέρα ὀδύναις βοηθεῖ, ποθεῖσα ἐν οἴνῳ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς³ καὶ νεφριτικοὺς καὶ κύστιν ἀλγοῦντας· ἐψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη κοιλίαν ἴσθησι· τοῦ δὲ καρποῦ ἰ' ἢ β' κόκκοι πυρροὶ ποθέντες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῶ, ῥοῦν ἐρυθρὸν ἰστώνσι· στομαχικοῖς τε δακνομένοις ἐσθιόμενοι βοηθοῦσι· καὶ ὑπὸ τῶν παιδίων πινόμενοι καὶ ἐσθιόμενοι ἀρχὰς λιθιάσεως παραιτοῦνται· οἱ δὲ μέλακες καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐφιαλτῶν πνιγμοὺς καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας καὶ ὀδύνας μῆτρας, ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, ὅσον ἰε' κόκκοι πινόμενοι, ποιοῦσι. Φύεται δὲ ἐν ὑψηλοτάτοις ὄρεσι καὶ ἀκρωτηρίοις⁴.

1) Oribas. et Ald. interponunt λεπτή. Deest tamen in Serap. et per se haud congruum.

2) ξηρά habent cod. C. et Ald. Deest in Serap. Unciis includit Marcellus.

3) C. add. καὶ ἡπαρ ἐμπεφραγμένους.

4) Φύεται — ἀκρωτ. in cod. C. et Ald., ab Asulano et Marcello, nescio cur, ad notha ablegantur.

est crassa, spithamae longitudine, gustu astringens, alba: feminae vero radicibus ceu glandes septem octove adhaerent, quales in asphodelo. Exhibetur autem sicca radix mulieribus a partu non purgatis: ciet quoque menses, amygdalae mole pota: ventris etiam doloribus in vino bibita auxiliatur. Prodest et arquatis, iisque, qui renum ac vesicae doloribus vexantur. Eadem decocta in vino potaque alvum sistit. Fructus autem grana decem aut duodecim rubentia in vino nigro et austero pota fluorem muliebrem sanguinolentum sistunt, stomachicisque, qui morsus sentiunt, comesta opitulantur. Quin et a puerulis pota aut esitata initia calculi praepediunt. Nigra vero grana suffocationes ab incubis et ab hysterica passione ortas, ut et matricis dolores, tollunt, numero quindecim in aqua mulsa aut vino pota. Nascitur autem in altissimis montibus et promontoriis.

Κεφ. ρη'. (ρη'). [*Περὶ Λιθοσπέρμου.*] *Λιθόσπερμον*, οἱ δὲ αἰγώνυχον, οἱ δὲ ἐξώνυχον, οἱ δὲ λεόντιον, οἱ δὲ λίθος λεοντική, οἱ δὲ γοργώνιον, οἱ δὲ τανταλίτις, οἱ δὲ διόσπορον⁵, Ἑωμαῖοι κολούμβαν, Λακοὶ γονολῆτα, οἱ δὲ ἡράκλειαν διὰ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ἰσχὺν, ὅθεν καὶ λιθόσπερμον ὠνόμασται· φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίας, μακρότερα δὲ καὶ πλατύτερα⁶, καὶ τὰ περὶ τὸν πυθμένα ἐπὶ γῆς κείμενα· κλωνία δὲ ὀρθὰ, λεπτὰ, πάχος ὀξυσχοίνου⁷, στερεὰ, ξυλώδη⁸, ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων αὐτῶν δίχηλος⁹ ἔκφυσις καυλοειδής, ἔχουσα φύλλα μικρὰ¹⁰, παρ' οἷς σπέρμα λιθῶδες, στρογγύλον, λευκόν, ὀρόβω μικρῷ ἴσον¹¹. Φύεται ἐν τραχέσι τόποις καὶ ὑψηλοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα μετ' οἴνου λευκοῦ πινόμενον λίθους θρύπτειν καὶ οὖρα ἀγεῖν¹².

Κεφ. ρηθ'. (ρηθ'). [*Περὶ Φαλαρίδος.*] *Φάλαρις καυ-*

5) Plin. 27, 74. *Διόσπυρον* legit, ut et C. N.; *διόσπορον* vero legendum esse censet Salmas. homon. p. 9.

6) Quod addunt Asulan., Marc. et Cornar. *μαλαχώτερα*, Sarac. *μαλακώτερα*, non legitur in Oribas. et Ald.

7) C. ὡς *σχοίνου*, ut et Serap. 8) Oribas. *χυλώδη*.

9) Sic Oribas., Serap., codd. C. N., Sarac.; *δίχολος* Ald., Asul., Marc., *δίσχολος* Corn., *δίσχηλος* Goup.

10) Sic Oribas., Serap., codd. C. N.; Ald. vero cum edit. omnibus *μακρά*.

11) Sic codd. et edit. omnes, praeter Sarac., qui ὅμοιον.

12) C. addit καὶ πρὸς *δυσεντερίαν* ποιεῖν.

Cap. CXLVIII. (CLVIII.) [*De Lithospermo.*] *Lithospermum*, quod et *aegonychon*, *exonychon*, *leontion*, lapidem leonticum, gorgonium, tantalitidem, diosporon, Romani columbam, Daci gonoletam, quidam et *Herculeam*, propter seminis duritiem, vocant, a qua et lithospermi nomen accepit. Folia habet oleae, longiora tamen et latiora, eaque, quae in basi sunt, humi iacentia: ramuli recti, graciles, crassi, sicut *schoenus* acutus, firmi, lignosi: in quorum cacumine bifurca propago, cauliculi speciem exhibens, foliis minutis, inter quae semen lapideum, rotundum, album, ervi minoris mole. Nascitur in asperis et editis locis. Vim habet semen, cum vino albo potum, calculos frangendi urinasque pellendi.

Cap. CXLIX. (CLIX.) [*De Phalaride.*] *Phalaris*

λία ἀνίσχουσιν ἐκ ῥιζῶν λεπτῶν καὶ ἀχρόστων πολλὰ¹³, διπάλαιστα, γονατώδη, καλαμοειδῆ, εὐκότα τοῖς τῆς ζέας¹⁴, σπέρμα δὲ ἔπασσι μέγεθος κέγχρου, λευκόν, ὑπόμηκες. Δύναμιν δὲ ἔχει κοπτομένη ἢ πόα καὶ χυλίζομένη δι' ὕδατος ἢ οἴνου πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγήματα ποιεῖν, πινομένη· καὶ τοῦ σπέρματος δὲ κοχλιαρίου πλήθος μεθ' ὕδατος¹⁵ πινομένου πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Κεφ. ρν'. (ρξ'.) [Περὶ Ἐρυθροδάνου.] Ἐρυθρόδανον, ἢ ἐρευθόδανον, ἐνιοὶ δὲ τεύθριον καλοῦσι, οἱ δὲ δράκανος, οἱ δὲ κιννάβαρις, Ῥωμαῖοι ῥουβία πασσίβα, Θούσκοι λάππα μίνωρ, Αἰγύπτιοι σωφοβί. Ῥίζα δὲ ἐστὶν ἐρυθρά, βαφικὴ· ἢ μέντις ἀγρία, ἢ δὲ σπαρτὴ, ὡς ἐν Ταβιάνῃ τῆς Γαλατίας¹⁶ καὶ Ῥαβέννῃ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Καρίᾳ μεταξὺ τῶν ἐλαιῶν¹⁷ σπειρόμενον, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀρούραις· ὠφελίμως δὲ σπείρεται¹⁸, διὰ τὸ γίνεσθαι ἐκ τούτου πλείστην πρόσο-

13) C. addit μεστά.

14) Oribas. solus addit ἰσχυρότερα καὶ γλυκέα τῇ γεύσει, τὰ φύλλα δὲ ὅμοια τοῖς τῆς ζέας. Haec absunt ab omnibus codd., nec in Ald. reperiuntur. Matthiolus male ἰσχυρότερα l. ἰσχυρότερα posuit.

15) Bene monuit Sarac., transponenda sic esse vulg. σπέρμ. δὲ μετὰ κοχλ. ὕδ. πλήθ. πινομ.

16) Ausus sum, vulg. Θαβάνῃ τῆς Γαλιλαίας sic mutare, quod nusquam eius oppidi aut regionis mentio fit, neque satis probabile est, rubiam in tam aestuoso climate coli. Ταοῦνι autem est oppidum Galatiae, ad Halyn fluv., emporium celebre. Strab. lib. 12. p. 178.

17) C. ὠφελίμων.

18) Lacuna legit add. καὶ κηπεύεται.

cauliculos emittit a tenuibus ac nullius usus radicibus numerosos, duum palmorum altitudine, geniculatos, culmis zae similes. Semen vero milii mole, candidum et oblongum. Vim habet herbae tusae succus ex aqua aut vino expressus ad vesicae dolores. Semen quoque cochlearis mensura ex aqua potum ad eadem est efficax.

Cap. CL. (CLX.) [De Rubia.] Rubia, quae et ereuthodanon, nonnullis teuthrion, dracanos, cinnabaris, Romanis rubia passiva, Etruscis lappa minor, Aegyptiis sophobi dicitur, radicem habet rubram, tingendo idoneam. Altera sylvestris est, sativa altera, ut in Tabiana regione Galatiae et Ravennae in Italia. Sed et in Caria inter oleas seritur, velut in arvis. Utiliter autem colitur, nam quaestuosa est et amplissimus inde redditus percipitur. Sunt

δον. Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ οἱ καυλοὶ τετράγωνοι, μακροὶ, τραχεῖς, ὅμοιοι τοῖς τῆς ἀπαρίνης, κατὰ πάντα δὲ μεῖζονες καὶ ῥωμαλεώτεροι, ἔχοντες ἐκ διαστημάτων τὰ φύλλα καθ' ἕκαστον γόνυ, ὥσπερ ἀστέρας εἰς κύκλον περικείμενα· καρπὸν στρογγύλον, τὰ πρῶτα χλωρὸν, εἴτα ἐρυθρὸν, εἴτα πεπαινόμενον μέλανα· ῥίζα λεπτή, μακρά, ἐρυθρά, διουρητική· ὅθεν ἰκτερικοῖς μετὰ μελικράτου πινομένη βοηθεῖ, ἰσχυαδικοῖς τε καὶ παραλελυμένοις· ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἷμα· λούεσθαι μέντοι δεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς πίνοντας, [καὶ ὄραν τῶν κενουμένων τὴν διαφοράν]¹⁹· θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ ὁ χυλὸς μετὰ τῶν φύλλων ποθείς²⁰· ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὀξύμελιτος πινόμενος σπλῆνα[τήκει· προστεθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει καὶ δεύτερα· θεραπεύει δὲ καὶ ἀλφούς μετ' ὄξους καταπλασσομένη²¹·

Κέφ. ρνα'. (ρξα'.) [Περὶ Λογχίτιδος.] Λογχίτις [οἱ δὲ κέστρον ἢ Μηδοῦσα, Ῥωμαῖοι βενέρεα ἢ λαγκέολα] φύλλα

19) Uncinis inclusa sola Ald. habet. Asulan. et Marcell. nothis adnumerant. Deest in codd. Vindob.

20) Sic Ald., cod. C. et Serap.; Cornar. coniecit ἐπιτεθείς.

21) C. καταχρωμένη.

ei caules quadranguli, longi, asperi, quales aparines; sed omni ex parte maiores ac robustiores, folia in orbem per intervalla, circa singula genicula stellatim posita: semen rotundum, protinus viride, dein rubrum, postremo, dum maturuit, nigrum. Radix est tenuis, longa, rubra, ciendae urinae vi praedita, unde et arquatis auxiliatur, pota cum aqua mulsa, itemque ischiadicis ac paralyticis. Quin et pellit copiosam crassamque urinam, interdum etiam cruentam. Bibentes tamen quotidie lavari oportet [et excrementorum differentiam contemplari]. Contra serpentium morsus caulem cum foliis bibere prodest. Fructus vero, ex aceto mulso potus, lienem liquat. At subdita radix partus, menses secundasque trahit. Albae denique vitilagini illita ex aceto medetur.

Cap. CLI. (CLXI.) [De Lonchitide.] Lonchitis [quam alii cestrum aut Medusam, Romani veneream aut

ἔχει πρᾶσψ καρτῶ²² ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπέρυθρα πλεῖστα, πρὸς τὴν ῥίζαν περικλόμενα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν· ἔχει δὲ καὶ περὶ τὸν καυλὸν ὀλίγα, ἐφ' οὗ ἄνθη ὅμοια πιλίσκοις, τῷ τύπῳ δὲ κωμικοῖς προσωπείοις κεκηνόσι· μῆλινά²³ μὲν, λευκὸν δὲ τι ἀπ' αὐτῶν ἐξέχει ἀπὸ τοῦ χάσματος πρὸς τὸ κάτω χεῖλος, ὥςπερ γλωσσάριον· τὸ σπέρμα δὲ ἐν περικαρπίοις λόγχῃ ὁμοίοις, τριγώνοις²⁴· ὅθεν καὶ τῆς προσωνομίας ἠξιώθη· ῥίζα δὲ ὁμοία δαύκῳ· φύεται ἐν τραχέσι καὶ ἀνέμοις²⁵ τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα διουρητικὴ, πινομένη σὺν οἴνῳ²⁶.

Κεφ. ρνβ'. (ρξβ'.) [Περὶ ἐτέρας Λογχίτιδος.] Λογχίτις ἐτέρα, οἱ δὲ λογχίτιν τραχεῖαν, [Ῥωμαῖοι λογγίνα, οἱ δὲ καλαβρίνα] φύλλα ἀνίσιν ὅμοια σκολοπενδρίῳ, τραχύτερα δὲ καὶ μείζονα, καὶ μᾶλλον ἐσχισμένα. Δύναμιν δ' ἔχει τραυ-

22) Ald. et C. πρᾶσψ πλατυκάσψ. Asulan. et sequ. πρᾶσψ κάρτα. Hoc adverbium insolens.

23) Emendatio Caesalpin. de plant. 10, 21. Μέλانا vulgo, quod deest in codd. C. N.

24) Sic Marcell. emendavit; προκαρπίοις vulgo. Transpositio verborum, quam ausus sum, necessaria videbatur. Vulgo legitur: τὸ σπέρμα δὲ ὁμοιον λόγχῃ, τριγώνον ἐν προκαρπίοις.

25) C. ἐνέμοις.

26) Addit C. in margine: Τὰ φύλλα χλωρὰ εἰς κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδεια, καὶ ξηρὰ σπλήνας ἰᾶται.

lanceolam vocant] folia habet scissili porro similia, sed latiora ac pleraque subrubentia, ad radicem circumfracta, velut ad terram spectantia. Habet et circa caulem pauca, in quo flores pileolis similes, hiantes comicas personas figura referentes, lutei ii, sed albam e rictu lingulam prominentes, quae ad labium inferius spectat. Semen in fructibus lanceae similibus, triangularibus reconditur: unde etiam cognomen nacta est planta. Radix dauco similis est. Nascitur in asperis aridisque locis. Radix e vino pota urinam ciet.

Cap. CLII. (CLXII.) [De Lonchitide altera.] Lonchitis altera, quam quidam asperam dicunt, [Romani longinam aut calabrinam] folia profert scolopendrii, sed asperiora maioraque, ac profundius incisa. Vim habet

ματικὴν, ἀφλέγμαντον· τήκει δὲ καὶ σπλῆνα, μετ' ὄξους πι-
νομένη.

Κε φ. ρνγ'. (ρξγ'.) [Περὶ Ἀλθαίας.] Ἀλθαία, ἔνιοι δὲ
ἰβίσκον καλοῦσι, οἱ δὲ ἀλθίοκον. Μαλάχης ἐστὶν ἀγρίας εἵ-
δος· φύλλα περιφερῆ, ὥσπερ κυκλάμιнос, ἔγχνοα· ἔχει δὲ ἄν-
θος ῥοδοειδὲς, καυλὸν δίπηχυν²⁷, ῥίζαν δὲ γλίσχραν, λευ-
κὴν ἔνδοθεν. ὀνόμασται δὲ ἀλθαία διὰ τὸ πολὺ ἀλθεῖς καὶ
πολύχρηστον αὐτῆς· ἐψηθεῖσα γάρ ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, καὶ
καθ' ἑαυτὴν κοπεῖσα²⁸ ποιεῖ πρὸς τραύματα, παρωτίδας,
χοιράδας, δακτυλίων ἀποστήματα²⁹, μαστοὺς φλεγμαίνοντας,
ἐμφυσήματα, συντάσεις νεύρων. Διαφορεῖ γὰρ καὶ ἐκπέσσει,
ἢ ῥήγνυσι καὶ ἐπουλοῖ· συμμαλαχθεῖσα δὲ ἐφθῇ, ὥς εἴρη-
ται, στέατι ὑεῖω, ἢ χηνεῖω, ἢ τερεβινθίνῃ, πρὸς ὑστέρας φλε-
γμονὰς ἢ μύσεις ἐν προσθέματι ποιεῖ· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ
αὐτῆς τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἄγον καὶ τὰ καλούμενα λόγια·
τὸ δὲ τῆς ῥίξης ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον, ὠφέλει
δυσοουῶντας, λιθιῶντων ὁμότητας, δυσεντερικοὺς, ἰσχια-

27) Oribas. τρίπηχυν. Serap. πηχυαῖον.

28) Sic Serap. et Sarac.; κοπεῖσα vulgo.

29) Sic Serap.; δακτυλ. θλάσματα vulgo, quod Marcell. in ἀλγή-
ματα mutare mavult: recepit hoc in textum Sarac.

vulnerariam, inflammationi adversaria. Lienem quoque
pota ex aceto liquat.

Cap. CLIII. (CLXIII.) [De Althaea.] Althaeam
alii hibiscum, alii althiocon vocant. Malvae sylvestris spe-
cies est, foliis uti cyclaminis rotundis, lanuginosis, flore
rosaceo, caule bicubitali, radice glutinosa, iutus alba.
Althaeae autem nomen sortita est a multiplici varioque,
quem in medendi arte praestat, usu. Decocta enim in
aqua mulsa aut vino, aut per se etiam tusa, facit ad vul-
nera, parotidas, strumas, ani abscessus, mammas inflam-
matas, emphysemata et distentiones nervorum: discutit
nimirum et maturat, rumpit etiam et ad cicatricem per-
ducit. Cocta autem, uti dictum est, ac subacta cum adipe
suillo aut anserino, terebinthina etiam, facit subdita ad
vulvae inflammationes praeclusionesque. Decoctum eius
idem praestat, ac lochia ducit. Succurrit et radicis de-
coctae succus ex vino potus urinae difficultati, calculorum
saevis accessibus, intestinorum difficultati, ischiadicis, tre-

δικούς, τρομάδεις, ῥηγματίας· καὶ πόνους ὀδόντων πραϋ-
νει, σὺν ὅξει ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· ὁ δὲ καρπὸς χλω-
ρός τε καὶ ξηρός, λεῖος καταχρισθεὶς σὺν ὅξει ἐν ἡλίῳ, ση-
κτικός ἐστιν ἀλφῶν· [μετ' ὀξέλαίου δὲ συγχριόμενος προφυ-
λακτικός ἐστιν ἰοβόλων· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ
αἵματος ἀναγωγὴν καὶ διάρροϊαν· τὸ δὲ ἀφέψημα τοῦ σπέρ-
ματος πινόμενον καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ τῶν λεπτῶν θηρίων
πληγὰς πάντων, ἐν ὀξυκράτῳ ἢ οἴνῳ ποθέν· καὶ τὰ φύλλα
δὲ μετ' ὀλίγου ἐλαίου καταπλάσσεται ἐπὶ τῶν δηγμάτων καὶ
ἐπὶ τῶν πυρκαϊστών· πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα³⁰ καὶ ὕδωρ, μι-
γῆσα λεία καὶ συνεξαίθριασθεῖσα.

Κεφ. ρηδ'. (ρξδ'.) [Περὶ Ἀλκίας.] Ἀλκία καὶ αὕτη
εἶδος ἐστὶν ἀγρίας μαλάχης, ἔχουσα φύλλα ἐπεσχισμένα πρὸς
τὰ τῆς ἱερᾶς βοτάνης, καυλοὺς γ' ἢ δ', φλοῦν³¹ ἔχοντας
καννάβει παραπλήσιον· ἄνθος μικρὸν, ἐμφερές ῥόδῳ³², ῥίζας
λευκάς, πλατείας³³, ε' ἢ ε', ὅσον πήχεως· αἵτινες οἴνῳ ἢ
ὕδατι πινόμεναι δυσεντερίαν καὶ ῥήγματα ἰῶνται.

30) Lacuna add. χλωρά.

31) C. φλοιόν.

32) Sic Ald. et sequ.; sed Serap. et cod. C. ἐμφ. ῥόδῳ non habent.

33) Sic Serap. et Ald.; πλαγίας C.

mulis ruptisque. Eadem dentium mulcet dolorem, cum
aceto decocta, colluto inde ore. Fructus vero, seu viridis
seu etiam siccus, tritus vitilignes abstergit, si in sole cum
eo et aceto delibuntur. Ex aceto oleoque perunctus ve-
nenatorum animalibus arcet iniurias. Facit et ad dysen-
teriam sanguinisque reiectionem et alvi profluvium. De-
coctum fructus cum posca aut vino bibitur contra apum
bestiolarumque aliarum ictus. Folia vero cum olei mo-
mento morsibus ipsis ambustisque imponuntur. Radix
ipsa aquam coagulat, si trita huic admisetur simulque
sub dio posita fuerit.

Cap. CLIV. (CLXIV.) [De Alcea.] Alcea et ipsa
sylvestris malvae est species: folia vero habet divisa, sicut
verbena, caules tres aut quatuor, cortice cannabino vesti-
tos, florem parvum, rosae similem, radices albas, latas,
quinque aut sex, fere cubitales, quae quidem cum vino
aut aqua potae dysenteriae ac ruptis medentur.

Κεφ. ρνέ. (ρξέ.) [Περὶ Καννάβειος ἡμέρου.] Κάνναβις, οἱ δὲ καννάβιον, οἱ δὲ σχοινόστροφον, οἱ δὲ ἀστέριον, φυτόν ἐστιν εὐχρηστον ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὰς τῶν εὐτονωτάτων σχοινίων πλοκάς· φύλλα φέρει παραπλήσια τῇ μελίᾳ, δυσώδη, καυλοὺς μακροὺς, κενούς· καρπὸν στρογγύλον, ὃς ἐσθιόμενος πλείων σβέννυσι τὴν γονήν· χλωρὸς δὲ χυλίσθεις ἀρμόζει πρὸς τὰς τῶν ὠτων ἀλγηδόνας ἐνσταζόμενος.

Κεφ. ρρς. (ρξς.) [Περὶ Καννάβειος ἀγρίας.] Κάνναβις ἀγρία, οἱ δὲ ὑδράστινα, Ῥωμαῖοι τερμινάλις, ῥαβδία φέρει ὅμοια τοῖς τῆς ἀλθαΐας, μελάντερά δὲ καὶ τραχύτερα³⁴ καὶ μικρότερα· τὸ ὕψος πήχεως· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, τραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα³⁵. ἄνθη ὑπέρυθρα, λυχνίδι ἔμφερῃ· σπέρμα δὲ καὶ ῥίζαν ὅμοια τῇ ἀλθαΐᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἢ ῥίζα ἐφθῇ καταπλασθεῖσα, φλεγμονὰς παρηγορεῖν καὶ οἰδήματα διαφορεῖν καὶ πώρους διαχεῖν. Καὶ ὁ ἀπὸ ταύτης δὲ φλοιὸς εὐθετος εἰς πλοκὴν σχοινίων.

Κεφ. ρρς. (ρξς.) [Περὶ Ἀναγύριος.] Ἀνάγυρις³⁶, οἱ

34) Hoc deest in Serap.

35) C. non habet τραχ. κ. μελ.

36) C. N. Ὀνόγυρος.

Cap. CLV. (CLXV.) [*De Cannabi sativa.*] Cannabis, quam alii cannabion, alii schoenostrophon aut asterion vocant, planta est in vita perutilis ad texendos funes validissimos; folia gerit fraxini, sed foedi odoris, caules proceros, inanes, semen rotundum, quod largius sumtum genituram exstinguit. Ex eo recente expressus succus convenienter aurium doloribus instillatur.

Cap. CLVI. (CLXVI.) [*De Cannabi sylvestri.*] Cannabis sylvestris, quam alii hydrastinam, Romani et terminallem vocant, virgulas profert, quales althaea, sed nigriores, asperiores et minores, cubiti altitudine; foliis sativae, asperioribus tamen ac nigrioribus; floribus subrubris, lychnidis aemulis, semine et radice althaeae. Cocta autem et imposita radix vim habet inflammationes leniendi, oedemata discutiendi et articulorum topbos dissipandi. Sed et huius cortex torquendis funibus est accommodatus.

Cap. CLVII. (CLXVII.) [*De Anagyri.*] Anagyris,

δὲ ἀνάγυρον, οἱ δὲ ἄκοπον³⁷, οἱ δὲ ἀγνάκοπον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ φύλλοις καὶ ταῖς ῥάβδοις προσημφερῆς ἄγνω, δεινδρώδης, βαρύσμος ἰσχυρῶς· ἄνθος κράμβη ἑοικός· καρπὸς ἐν κερατίοις μακροῖς, τὸ σχῆμα νεφρῶν³⁸, ποικίλος, στερεός· σκληρύνεται δὲ περὶ τὸν τῆς σταφυλῆς πεπασμόν³⁹. Ταύτης τὰ φύλλα ἁπαλὰ, λεῖα καταπλασσόμενα, οἰδήματα στέλλει· ποτίζεται δὲ < πλῆθος ἐν γλυκεῖ πρὸς ἄσθμα καὶ ἐκβολὴν χορίου καὶ ἐμμήνων καὶ ἐμβρύου· πρὸς δὲ κεφαλαγίαν⁴⁰ σὺν οἶνῳ· ἐστὶ δὲ περιάπτον δυστοκούσαις· δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποτελεῖν εὐθέως ἀφελόντα ῥίπτειν τὸ περιάμμα· τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς⁴¹ διαφορεῖ καὶ ἐκπέσσει· ὁ δὲ καρπὸς ἐσθιόμενος ἔμετον συντόνως κινεῖ.

Κεφ. ρνή. (ρξή.) [Περὶ Κηπαίας.] Κηπαία ἑμφερῆς ἐστὶν ἀνδράγχη, μελάντερα δὲ ἔχει τὰ φύλλα, ῥίζαν λεπτὴν· βοηθεῖ δὲ τὰ φύλλα πινόμενα σὺν οἶνῳ στραγγουριῶσι καὶ

57) Oribas. Ἐλκοπον.

58) C. στρογγύλος. N. ὑποστρογγύλος.

59) C. N. τῆς κεφαλῆς πέπασμόν.

40) Cornar. suspicatur, ex Plin. legendum esse πρὸς τὰ φαλαγγία.

41) Sic Ald. et Galen, simpl. fac. 6. p. 329.; χυλός Asulan. et sequ.

alii anagyron, acopon et agnacopon appellant, est frutex foliis et virgis vitici assimilis, arborescens, perquam gravis odore. Flos est brassicae similis: semen in longis corniculis, figura renum, versicolor ac solidum, quod maturrescente uva durescit. Huius folia tenera trita et imposita oedemata reprimunt. Propinantur quoque ad drachmam in passo adversus spirituum difficultatem, itemque ad eiectionem secundarum, menstrui sanguinis et fetus. Adversus capitis dolores in vino exhibentur. Difficulter parientibus amuleti ad instar alligantur; sed a partu statim auferri abiicique oportet. Radicis autem cortex discutit ac concoquit. Fructus denique comestus vomitiones vehementer concitat.

Cap. CLVIII. (CLXVIII.) [De Cepaea.] Cepaea portulacae similis est, verum nigriora habet folia, radicemque tenuem. Folia in vino pota stranguria et vesicae

ψωριῶσι τὴν κύστιν· μάλιστα δὲ ποιεῖ ἢ ῥίζα μετὰ ἐψήματος⁴² ἀσπαράγου τοῦ μυακάνθου καλουμένου πινομένη.

Κεφ. ρηθ'. (ρξθ'.) [Περὶ Ἀλίσματος.] Ἄλισμα, οἱ δὲ ἀλκῆαν, οἱ δὲ δαμασσώνιον, οἱ δὲ ἄκυρον, οἱ δὲ λύρον καλοῦσι, φύλλα μὲν ἔχει ἀρογλώσσω ὅμοια, στενώτερα δὲ καὶ ἐπὶ γῆν κλώμενα· καυλὸς δὲ λεπτὸς, ἀπλοῦς, ὑπὲρ πῆχυν ἔχων κεφάλια, θυρσοειδής· ἄνθη λεπτά, λευκά, ὑπωχρα· ῥίζαι ὡς μέλανος ἑλλεβόρου λεπτὰι, εὐώδεις, δριμεῖται, ὑπολίπαροι. Ἰδρυλὰ δὲ φιλεῖ χωρία. Ἀρμόζει ἢ ῥίζα πινομένη σὺν οἴνω, ὅσον < α' ἢ β' τοῖς λαγῶν βεβρωκόσι θαλάσσιον καὶ τοῖς ὑπὸ φρύνου δηχθεῖσι καὶ τοῖς ὀπιον πεπωκόσι. Καὶ στρόφους (παύει)⁴³ καὶ δυσεντερίαν καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν ἴσῳ δαύκῳ πινομένη· ἀρμόζει καὶ σπάσμασι καὶ πρὸς τὰ ὑστερικά πάθη. Ἡ δὲ πόα ἴσῃσι κοιλίαν, καὶ ἐμμηνα ἄγει, καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσα προάγει.

Κεφ. ρξ'. (ρσ'.) [Περὶ Ὀνοβρυχίδος.] Ὀνοβρυχίς, [οἱ δὲ ὀνοβρόχειλος, οἱ δὲ ἐσχασμένη, οἱ δὲ ὑπερικόν, οἱ δὲ κό-

42) Sic e Paull. Aegin.; ποιεῖ μετὰ ἐψήματος ξιζῶν vulgo.

43) Hoc addendum esse Sarac. iudicat.

scabie laborantibus prosunt. Maxime vero id praestat radix cum asparago, qui myacanthus vocatur, cocta.

Cap. CLIX. (CLXIX.) [De Alismate.] Alisma, nonnulli alceam, alii damasonium aut acyron, lyron etiam appellant, folia habet plantagini similia, sed angustiora et versus terram deflexa. Caulis gracilis, simplex, cubito altior, capitula thyrsi specie gerens. Flores tenues, candidi, pallescentes, radices ut hellebori nigri, tenues, odoratae, acres ac modice pingues. Aquosos amat tractus. Radix drachmae unius aut alterius pondere in vino pota his convenit, qui leporem marinum vorarunt iisque, qui a rana rubeta demorsi sunt, ut et iis, qui opium hauerunt. Curat et tormina et dysenteriam, per se aut cum pari modo seminis danci potui data. Sed et convulsis et contra hystericos affectus prodest. Herba ipsa sistit alvum ac menses ciet, oedemata etiam imposita mitigat.

Cap. CLX. (CLXX.) [De Onobrychide.] Onobrychis [quam alii onobrochilos, alii eschasmenen, aut hy-

ριον, οἱ δὲ χαμαιπίτυν, Ῥωμαῖοι ὀπάκα⁴⁴, οἱ δὲ βριχίλλατά, οἱ δὲ λόπτα⁴⁵, οἱ δὲ ἰουγκινάλεμ⁴⁶, Λακοὶ ἀνιασσιξέ,] φύλλα ἔχει ὅμοια φακῶ, μικροῦ⁴⁷ μακρότερα, καυλὸν σπιθαμιαῖον, ἄνθος φοινικοῦν⁴⁸, μικρὰν ῥίζαν. Φύεται ἐν καθύρσοις καὶ ἀργοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα ἐπιπλασθεῖσα, λεία, διαχεῖν φύματα· μετ' οἴνου δὲ πινομένη στραγγουρίαν θεραπέυει· σὺν ἐλαίῳ δὲ ἀλειφομένη ἰδρωτάς κινεῖ.

Κεφ. ρξά'. (ροά'.) [Περὶ Ὑπεरिकοῦ.] Ὑπερικὸν, οἱ δὲ ἀνδρόςαιμον, οἱ δὲ κόριον, οἱ δὲ χαμαιπίτυν, διὰ τὸ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ὁσμὴν ἰοικέναι πιτυίνῃ ῥήτινῃ⁴⁹. φύλλα ἔχει πηγάνῳ ὅμοια· θάμνος φρυγανοειδὴς, σπιθαμιαῖος, ὑπερύθρος, ἄνθος ἔχων λευκοῖῳ ὅμοιον⁵⁰, ὃ διατριβὴν ἐν τοῖς δακτύλοις αἱματώδη τὸν χυλὸν ἐκκρίνει· ὅθεν καὶ ἀνδρόςαιμον ἐκλήθη· λοβὸν δὲ ὑπόδασυν⁵¹, προμήκη ἐν τῷ περιφε-

44) C. ὀπτατά.

45) C. νῶπτα.

46) Sic C.; ἰοκινάλεμ vulgo.

47) Sic Cornar. primus correxit vulg. μικρὰ, quod et in cod. C.

48) C. addit μικρόν.

49) E libr. 3, 53. huc transponenda, dubia tamen: Ῥωμαῖοι ἐδεράλις, οἱ δὲ σεντουνάλις, Ἀφροὶ χουρμὰ σεμμάκεδ.

50) Sic Oribas., Serap., Ald.; μήλινον Asulan., Marcell. et sequ.

51) Sic Oribas. et Ald.; κλωνάρια ὑποδάσεια Asulan., Marcellus et sequ.

pericum et corion et chamaepityn vocant, Romani opacam ac brichilatam, loptam etiam et iuncinalem, Daci aniassexe] folia habet lentis similia, sed paullo ampliora, caulem spithamaeum, florem puniceum, radicem exilem. Nascitur in humentibus et incultis locis. Vim habet herba, si trita illinatur, panos discutiendi. Cum vino autem pota stranguriae medetur, et inuncta ex oleo sudores movet.

Cap. CLXI. (CLXXI.) [De Hyperico.] Hypericum alii androsaeon, alii corion, aut etiam chamaepityn appellant, quoniam semen odore resinam pineam imitatur. Folia habet rutae similia. Frutex est virgultosus, dodrantalis, rubescens: flos leucoïo similis, qui inter digitos tritus succum sanguineum excernit, unde et androsaeon dictum est. Siliquam gerit subhirsutam, subrotundo-ob-

ρεῦ, μέγεθος κριθῆς⁵², ἐν ᾧ σπέρμα μέλαν, ῥητίνης ὄζον. Φύεται δὲ ἐν ἐργασίμοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικὴν καὶ ἐμμήνων ἀγωγὸν, προστιθέμενον· τεταρταίους δὲ καὶ τριταίους ἀπαλλάσσει, μετ' οἴνου πινόμενον· θεραπεύει δὲ ἰσχιάδας ἐπὶ ἡμέρας μ' τὸ σπέρμα πινόμενον· καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ σπέρματι καταπλαττόμενα κατακαύματα ἰᾶται.

Κεφ. ρξβ'. (ροβ'.) [Περὶ Ἀσκύρου.] Ἀσκυρον, οἱ δὲ ἀσκυροειδές, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, καὶ τοῦτο εἶδος ἐστὶν ὑπερικοῦ, μεγέθει διαφέρον, κλωσὶ μείζον, φρυγανωδέστερον δὲ καὶ πεφοινιγμένον τοῖς φύλλοις λεπτοῖς· ἄνθη δὲ μήλινα φέρει· καρπὸν δὲ ὅμοιον ὑπερικοῦ, ὄζοντα ῥητίνης, καὶ ἐν τῷ παρατριβῆναι οἰονεὶ αἰμάσσοντα τοὺς δακτύλους⁵³, ὥς διὰ τοῦτο ἀνδρόσαιμον καλεῖσθαι. Ποιεῖ καὶ ὁ τούτου καρπὸς πρὸς ἰσχιάδας, πινόμενος μεθ' ὑδρομέλιτος κοτυλῶν β'⁵⁴. ἄγει γὰρ χολώδη κόπρια πολλά· συνεχῶς δὲ διδόναι χρή, ἄχρις ἂν ὑγιασθῶσι· ποιεῖ καὶ πρὸς πυρίκανυστα ἐπιπλασθεῖς.

52) Mallem cum Dodon. et cod. C. legere ὅμοιον κριθῇ, nisi prisci interpretes et Ald. obstant.

53) Cod. C. et Ald. addunt τὸ σπέρμα.

54) Serap. κοτίλη α'.

longam, grani hordei mole, in qua semen nigrum, quod resinam redolet. Gignitur locis cultis et asperis. Urinam ciet, subditumque menses trahit: ex vino autem bibitum quartanas tollit et tertianas. Medetur et semen ischiadicis, quadraginta diebus haustum. Sed et foliis cum semine impositis ambusta sanantur.

Cap. CLXII. (CLXXII.) [De Ascyro.] Ascyron, sive ascyroides, aliis androsaemon, etiam hyperici species est, magnitudine differens. Ramos enim habet maiores, magis fruticosum, foliis tenuibus rubentibus. Flores lacteos profert et fructum hyperico similem ac resinosi odoris, cuius attritu digiti velut cruentantur, qua de causa androsaemon appellatur. Est et huius fructus ad ischiadicis efficax potus in hydromelitis heminis duabus. Nam biliosa recrementa plurima alvo detrahit. Sed dari continuo oportet, donec sanitati restituti fuerint. Efficaciter et ambustis imponitur.

Κε φ. ρξγ'. (ρογ'.) [Περὶ Ἀνδρῶσαιμον.] Ἀνδρῶσαιμον, οἱ δὲ Διονυσιάδα, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἄσκυρον καλοῦσι· διαφέρει δὲ τοῦ ὑπερικοῦ καὶ τοῦ ἄσκυρου, θάμνος ὢν λεπτόκαρπος, φρυγανώδης, πεφοινιγμένος τὰ ῥαβδία, φύλλα τριπλασίονα⁵⁵ τοῦ πηγάνου, ἃ τριφθέντα οἰνώδη χυλὸν ἀφήσι· μασχάλας δ' ἔχει πλείους ἐπ' ἄκρῳ τεταρσωμένας, περὶ ἃς ἀνθήλια μικρὰ, μήλινα· καρπὸς ἐν κάλυκι ὁμοίῳ⁵⁶ τῷ τῆς μελαίνης μήκωνος, οἰονεὶ κατάγραφος· ἀνατριφθεῖσα δὲ ἡ κόμη, ῥητινώδη ὁσμὴν ἀποδίδωσι. Καὶ τούτου ὁ καρπὸς λείος δυοῖν < ὅλην ποθεῖς ἄγει χολώδη κόπρια· θεραπεύει δὲ μάλιστα ἰσχιάδας· δεῖ δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ὕδατος ἐπιρρόφεϊν. Καὶ πυρίκαυστα δὲ ἡ πόα καταπλασθεῖσα ἰᾶται, καὶ αἷμα⁵⁷ ἐπέχει.

Κε φ. ρξδ'. (ροδ'.) [Περὶ Κόρεως.] Κόρις, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ὑπερικὸν καλοῦσι, φύλλον ἔχει παραπλήσιον τῷ τῆς ἐρείκης, μικρότερον δὲ καὶ λιπαρώτερον καὶ ἐρυθρόν. Θάμνος δ' ἐστὶ σπιθαμιαῖος⁵⁸, δριμύς καὶ εὐώδης. Τούτου ὁ

55) Quod Ald. et sequ. addunt ἡ τετραπλασίονα, nec Oribas. habet, nec Serap., nec cod. C.

56) Sic Serap. et Dodon. p. 78.; ὁμοίος vulgo.

57) Lacuna legit ρομάς.

58) Εὔστομος, quod Ald. habet, huc non quadrat, neque in Serap. legitur.

Cap. CLXIII. (CLXXIII.) [De Androsaemo.] Androsaemon, quod alii Dionysiada, alii etiam ascyron appellant, ab hyperico et ascyro differt. Frutex est ramis gracilibus, fruticulosus, virgultis puniceo colore rubentibus. Folia triplo maiora rutae, quaeque trita succum vini colore emittunt. Alas habet plures in cacumine expansas, circa quas flosculi exigui, lutei. Fructus in calyce simili papaveris nigri, punctis distinctus. Huius coma contrita resinosum odorem reddit. Sed et semen tritum drachmis duabus potum excrementa biliosa educit: prodest vero maxime ischiadicis, verum a purgatione aquam insuper sorberi oportet. Illita herba medetur ambustis, et sanguinem cohibet.

Cap. CLXIV. (CLXXIV.) [De Cori.] Coris, hypericum etiam appellatum, frutex est folio ericae, sed minore, pinguiore et rubente, dodrantalis, acris et odo-

καρπὸς πινόμενος, οὖρα καὶ καταμήνια ἄγει· βοηθεῖ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, ισχιαδικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς, σὺν οἶνω πινόμενος· πρὸς δὲ ῥίγη, σὺν πεπέρει· ἐπὶ δὲ ὀπισθοτονικῶν καὶ σύγχρισμά ἐστι σὺν ἐλαίῳ ἀρμόδιον. [Ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ, σὺν οἶνῳ ἐψηθεῖσα καὶ ποθεῖσα, παρέτοις βοηθεῖν πεπίστευται⁵⁹· δεῖ δὲ τὸν πάσχοντα ἐν τῷ πίνειν περισκέπασθαι καλῶς· ἰδροῦ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα, καὶ τὴν εὐκίνησίαν ἐκ τούτου λαμβάνει]⁶⁰.

Κεφ. ρξέ. (ροέ.) [Περὶ Χαμαιπίτυος.] Χαμαιπίτυς, οἱ δὲ πιτυσόρουσιν, οἱ δὲ ὀρεῖζηλον, οἱ δὲ ἐν Πόντῳ ὀλόκυρον, οἱ δὲ βρυωνίαν ἁγρίαν, Ἀθήνησιν Ἰωνίαν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ σιδηρίτιν, προφητῇ αἵμα Ἀθηνᾶς, Ῥωμαῖοι κυπριοῦμ, Λακοὶ δοχελαῖ. Πόα ἐρπουσα ἐπὶ γῆς, ὑπόκυρτος· φύλλα δὲ ἔχει ὁμοῖα ἀειζῶφ μικρῶ, λεπτότερα δὲ πολλῶ καὶ λιπαρώτερα καὶ δασέα, πυκνὰ περὶ τοὺς κλάδους, ὁσμὴν ἔχοντα πίτυος· ἄνθη λεπτὰ, μήλινα [ἢ λευκά]⁶¹· ῥίζαν δὲ ὡς κυχω-

59) Sic Ald., Asulan., Cornar.; καλῶς βοηθεῖν πιστεύεται Goupyl. et Saracen.

60) Uncinis inclusa reiecit Marc., quod deficerent in codd. nonnullis et in Serap.

61) Spuria habet uncinis inclusa Marcell., licet Oribas. ita legerit.

ratus. Huius fructus potus urinam et menses provocat. Est et auxilio ex vino potum a phalangio demorsis, ischiadicis, et opisthotonicis, itemque rigoribus, addito pipere. Convenit etiam opisthotonicis unguentum cum oleo factum. [Radix eius cum vino cocta et bibita credita est resolutis opitulari: sed laborantem inter potandum bene operiri oportet: corpore enim toto sudorem ciet, qua ex re agilitas pristina recuperatur.]

Cap. CLXV. (CLXXV.) [De Chamaepity.] Chamaepitys, aliis pitysorysis aut orizelos dicta, ab iis, qui Pontum incolunt, olocyron, aut bryonia sylvestris, ab Atheniensibus Ionia, ab Euboicis sideritis, prophetis sanguis Minervae, Romanis cypripum, Dacis dochela vocatur. Herba est humi serpens, incurva: foliis gaudet semper-vivi minoris aemulis, at multo tenerioribus, pinguioribus et hirsutis, circa ramulos densis, quae pinum redolent: flores habet tenues, flavos [aut albos]: radicem cichorii.

ρίου. Ταύτης τὰ φύλλα πινόμενα μετὰ οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ζ' ἑκτερον θεραπεύει, ἐπὶ δὲ μ' ἰσχιάδα μεθ' ὑδρομέλιτος πινό-
μενα. Δίδεται καὶ ἥπατικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς
ιδίως, ἀρμόζοντα καὶ στροφουμένοις· χρῶνται δ' αὐτῇ καὶ
οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ποντικῇ, ὥς ἀντιδότω, πρὸς ἀκόνιτον
ποτίζοντες τὸ ἀφεψήμα· καταπλάσσεται δὲ πρὸς τὰ εἰρη-
μένα⁶² μετὰ ἀλγίτων δεδυμένων τῷ ἀφεψήματι τῆς πόας.
λεανθεῖσα δὲ σὺν σύκοις καὶ ἀντὶ καταποτίου διδομένη⁶³ μα-
λάσσει κοιλίαν· μετὰ μέλιτος δὲ καὶ λεπίδος καὶ ῥητίνης ἀνα-
ληφθεῖσα καθαίρει· ἄγει δὲ καὶ τὰ ἀπὸ ὑστέρας, προστεθεῖσα
σὺν μέλιτι· διαγορεῖ δὲ καὶ σκληρίας μαστῶν, καὶ τραύματα
κολλᾷ, καὶ ἔρπητας ἐπέχει, μετὰ μέλιτος καταπλασσομένη.

Κεφ. ρξς'. (ρoς'.) [Περὶ ἐτέρας Χαμαιπίτυος.] Ἔστι
καὶ ἐτέρα χαμαιπίτυς, κλάδους ἔχουσα πηχυαίους, ἀγκυροει-
δεῖς, λεπτοκάρφους· κόμην δὲ εἰκουῖαν τῇ πρὸ αὐτῆς, καὶ ἄν-
θος λευκόν· σπέρμα δὲ μέλαν· ἀπόζει δὲ καὶ αὐτὴ πίτυος.
Καὶ τρίτη τίς ἐστίν, ἄρῳην καλουμένη· ἔστι δὲ βοτάνιον⁶⁴

62) Sic Ald.; προεψημένα Asul. et sequ. 63) Ald. λαμβανομένη.

64) Vulgo additur λεῖον, quod, sequentibus contrarium, neque Ori-
bas., neque Serap. agnoscunt.

Huius folia septem diebus in vino pota morbo regio me-
dentur, et quadraginta diebus ex hydromelite ischiadem
sanant. Dantur et hepaticis et urinae difficultate laboran-
tibus ac peculiariter nephriticis: idonea etiam sunt tormi-
nosis. Utuntur et ea herba Heracleae ponticae incolae,
velut antidoto, contra aconitum decoctum ipsius propi-
nantes. Imponitur etiam ad antedicta vitia cum polenta
iure decocti subacta. Contrita vero cum ficibus et pilula-
rum instar exhibita alvum emollit. At excepta melle cum
aeris squama et resina etiam purgat. Extrahit et quae in
utero morantur, cum melle subdita in passo. Mamma-
rum quoque duritias discutit vulneraque glutinat. Her-
petas denique illita cum melle cohibet.

Cap. CLXVI. (CLXXVI.) [De altera Chamaepity.]
Est et altera chamaepitys, ramis cubitalibus, in anchorae
speciem incurvatis, gracilibus; coma supra dictae, flore
candido ac semine nigro. Et haec pinum redolet. Addi-
tur tertia, quae mascula nominatur. Est herbula foliis

ἔχον γυλλάρια λεπτά, λευκά, δασέα· καυλὸν δὲ τραχὺν, λευκόν· ἀνθήλια μήλινα· σπερμάτιον δὲ παρὰ τὰς μασχάλας· ὅξει δὲ καὶ τοῦτο πίτυος. Δύναμιν δὲ ἔχουσι καὶ αὐτὰ ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ, οὐ μὲν οὕτω πρακτικὴν.

tenuibus, albis, hirsutis; caule aspero, albido; floribus flavis, semine exiguo iuxta alas. Redolet et haec pinum. Utraque vim antedictae similem obtinet, at non perinde efficacem.

B I B Λ Ι Ο Ν Δ.

Ἐν τοῖς πρὸ τούτου τρισὶ βιβλίοις, φίλτατε Ἀρειε, παραδόντες περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων καὶ ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων καὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων, ἐν τούτῳ τετάρτῳ ὄντι περὶ τῶν λειπομένων βοτανῶν καὶ ῥιζῶν διαλεξόμεθα.

Κεφ. α'. [Περὶ Κέστρου.] Κέστρον τὸ καλούμενον ψυχότροφον, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις εὐρίσκεται τόποις, ὃ Ῥωμαῖοι οὐεττονικὴν¹ καλοῦσι, πόα ἐστὶ καυλὸν ἔχουσα λεπτόν, πήχεως τὸ ὕψος, ἥ καὶ μείζονα, τετράγωνον· φύλλα μακρὰ, μαλακὰ, ὅμοια δρυϊ, τὴν περιφέρειαν ἐσχισμένα, εὐώδη², μείζονα δὲ τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν· ἐπ' ἄκρῳ δὲ τῶν καυλῶν ἔνεστι τὸ σπέρμα ἐσταχυωμένων³ ὥσπερ θύμβρας. Ταύτης

1) Sic scribitur in codd. Vindob.; *βετονίκην* Ald. et sequ. Editiones adiungunt ἢ *ῥοσμαρίνουμ*, quod deest in codd.

2) Marc. auguratur *ινώδη*. Sed codd. et interpretes prisci refragantur.

3) Sic Dalechamp. p. 1282.; *ἐσταχυωμένον* vulgo.

L I B E R I V.

Cum in tribus libris prioribus, amantissime Aree, de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus, animalibus, cerealibus, oleribus, radicibus, succis, herbis ac seminibus egerimus; in hoc quarto de iis, quae supersunt, herbis ac radicibus disseremus.

Cap. I. [De Cestro.] Cestrum, quod psychotrophon vocatur, quoniam frigidissimis locis reperitur, Romani be-tonicam appellant. Herba est, caulem proferens tenuem, cubiti altitudine, aut etiam maiorem, quadrangulum: folia longa, mollia, quernis similia, in ambitu incisa, odorata, ac prope radicem maiora; semen in summitate caulium, thymbrae more spicatorum. Collecta huius folia siccanda

τὰ φύλλα δεῖ συλλέγοντας ξηραίνειν· ὧν ἔστι καὶ ἡ πλείων
 χρῆσις· ῥίζαι δὲ ὑπὲρ λεπταί, ὡς ἔλλεβόρου, αἵτινες φλε-
 γματώδη προσκαλοῦσιν ἑμετον, μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμεναι·
 τῶν δὲ φύλλων διδόναι⁴ πρὸς τὰ σπάσματα⁵, ῥήγματα καὶ
 πρὸς τὰς ἐν ὑστέροι διαθέσεις καὶ πνίγας ὑστερικές < α' ὀλ-
 κῇ μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμεναι⁶. Θηριοδήκτοις δὲ ὀλκαὶ γ'
 μετ' οἴνου κοτυλῶν β'⁷. καταπλασσομένη δὲ ἡ πόα ὠφελεῖ
 τοὺς θηριοδήκτους, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα ὀλκῇ μετ' οἴνου
 ποθεῖσα ἀρμόζει· ἐὰν δέ τις προπῇ, οὐδὲν βλαβήσεται λα-
 βὼν φάρμακον θανάσιμον· ἔστι δὲ οὐρητικὴ, κοιλίας τε ὑπο-
 βιβαστικὴ· θεραπεύει δὲ καὶ ἐπιλήπτους καὶ μαινομένους⁸,
 μεθ' ὕδατος πινομένη, καὶ ἡπατικούς, σπληνικούς τε⁹ μετ'
 ὀξυμέλιτος ὀλκῇ < α' ἐπιποθεῖσα· ποιεῖ δὲ καὶ πέψιν, ἐὰν
 τις μετὰ τὸ δεῖπνον αὐτὴν κυάμου μέγεθος καταπῇ μετὰ μέ-
 λιτος ἐφθοῦ· ὁμοίως καὶ ὀξυρεγμῶσι δίδοται· στομαχικοῖς
 δὲ διαμασῶσθαι καὶ καταπίνειν τὸν χυλὸν, εἴτ' ἐπιρρόφῃν

4) Sarac. suspicatur δίδοται.

5) C. σπαράγματα.

6) Sarac. coniecit πινομένη, cod. X. addit ἢ ὕδατος.

7) Serap. κοτύλη α'.

8) Serap. ἀποπλήκτους.

9) Sic. corr. Sarac.; σπλ. δὲ vulgo.

sunt, quorum etiam frequentior est usus. Radices vero subsunt tenues, velut hellebori; quae quidem ex hydro-
 melite potae pituitosam vomitionem efficiunt. At folia ad
 convulsa, rupta, matricis vitia et strangulationes dra-
 chmae pondere ex aqua mulsa potui dantur: et contra ve-
 nenatarum bestiarum morsus drachmis tribus ex vini he-
 minis duabus: sed et herba eadem morsibus utiliter
 imponitur: itidemque adversus venena drachmae pondere
 ex vino pota prodest. Quin et ei, qui ipsam in potu
 praesumserit, haustum dein letale medicamentum minime
 nociturum est. Urinas praeterea cicit, alvumque subducit.
 Medetur et comitialibus atque insanis ex aqua bibita: he-
 paticis etiam et splenicis drachmae pondere in aceto mulso.
 Concoctionem quoque promovet, si quis ipsam a coena fa-
 bae mole cum melle cocto devorarit. Simili modo et
 acidum eructantibus exhibetur. Stomachicis autem eam
 commanducare succumque devorare, insuper vero dilutum

οἶνον κεκραμένον· δίδεται δὲ καὶ αἰμοπτοϊκοῖς ὅλην τριωβόλου μετὰ κράματος κυάθου ἑνὸς γαλακτώδους· ισχιαδικοῖς τε μεθ' ὕδατος, καὶ νεφριτικοῖς καὶ κύστιν ἀλγοῦσιν· ὑδρωπικοῖς δὲ < β' μεθ' ὑδρομέλιτος πυρέσσουσιν, ἀπυρέτοις δὲ σὺν οἶνομέλιτι¹⁰· ἰκτεριῶντάς τε καθίστησι καὶ καταμήνια ἄγει ὅλην < α', μετ' οἶνου πινομένη· κοιλίαν δὲ < δ' καθαίρουσι ποθεῖσαι μεθ' ὑδρομέλιτος κυάθων δέκα· ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικοὺς, ἐμπνίκους¹¹, μετὰ μέλιτος· ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖτα ἐν κεραμέω ἀγγεῖω.

Κεφ. β'. [Περὶ Βρεταννικῆς.] Βρεταννικὴ ἢ βεττονικὴ πόα ἐστὶν ἔχουσα φύλλα ἐμφερῆ λαπάθω ἀγρίῳ, μείζονα¹² δὲ καὶ δασύτερα, στύφοντα ἐν τῇ γεύσει· καυλὸν δὲ ἀνίσχιν οὐ μέγαν, ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν· χυλίζεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, καὶ ἐν ἡλίῳ ἢ πυρὶ συστρέφεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἰδίως ἀρμόζουσαν πρὸς τὰς ἐν στόματι καὶ παρισθμίαις νομάς· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ, ὅσα στύψως χρῆζει¹³.

10) Πυρέσσ.—οἶνομέλιτι desunt in Ald.

11) C. αἰμοπτοϊκούς.

12) Sic C.; μελάντερα Ald. et sequ.

13) Cod. X. ἐφ' ὧν στύψεως ἐστι χρεῖα.

vinum sorbere proderit. Datur et sanguinem exscreantibus, tribus obolis in vini diluti egelidi cyatho uno, itemque ischiadicis, nephriticis et a vesica dolentibus, ex aqua: hydropicis autem binis drachmis ex aqua mulsa, dum feбриunt, si secus, e mulso. Regio quoque morbo laborantes restituit, mensesque pellit, drachmae pondere e vino pota: drachmis vero quatuor bibita in aquae mulsae cyathis decem, alvum purgat. Est et phthisicis ac empyicis auxilio cum melle. Ceterum folia siccata tritaque in vase fictili recondi oportet.

Cap. II. [De Britannica.] Britannica, seu bettonica, herba est foliis rumici sylvestri proximis, sed maioribus ac hirsutioribus, gustu astringentibus. Caulem vero promit haud ita magnum: radice tenui brevique nititur. Foliis exprimitur succus, qui sole aut igne cogitur ac inspissatur. Vim habet astringentem, privatim oris ac tonsillarum ulceribus depascentibus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus astrictione opus est.

[Ἐν ἄλλῳ καὶ ταῦτα· ζητητέον καίτοι, εἰ Διοσκορίδου¹⁴.

Βεττονική γέννᾳται ἐν χορτοκοπέοις καὶ ὄρεινοῖς τόποις, καὶ καθαροῖς καὶ ἡμέροις περὶ τὰ γεννήματα· καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ σώματα φυλάττει· νυκτερινὰς τε ὁδοιπορίας καὶ τόπους ἐπιβλαβεῖς καὶ ὕπνους χαλεποὺς ἀντενεργεῖ· καὶ εἰς πᾶσαν ἰασίν ἐστὶν εὐλογημένη· ἔχει δὲ τὴν μὲν ῥίζαν ὅλην ἐρυθρὰν καὶ εὐώδη· τὰ δὲ φύλλα πράσινα, καὶ τὸ μέσον τῶν φύλλων φοινικοῦν· καὶ εἰς τὸν ὀρθοκάλαμον τετραγώνια¹⁵, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθη πορφυρίζοντα. Ἡ δὲ δύναμις αὐτῆς ἐστὶν αὕτη. λειωθεῖσα γὰρ νεαρὰ καὶ ἐπιτεθεῖσα εἰς τεθραυσμένην κεφαλὴν κατὰ τῆς πληγῆς, ἀνώδυνον ποιεῖ· καὶ τὰ τραύματα κολλᾷ, καὶ τὰ τεθλασμένα ὅσῃ ἐκβάλλει· καὶ τοῦτο ποιεῖ καθ' ἑκάστην ἀλλασσομένη, ἕως θεραπείης· ἀφεψηθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος κεφαλαλγίαν καταντλουμένη, καὶ μετὰ ἀσφάλτου περιχριομένη τοῖς κροτάφοις ἱᾶται, ὑποθυμωμένης αὐτοῖς καὶ τῆς ῥίζης.]

Κεφ. γ'. [Περὶ Λυσιμαχίου.] Λυσιμάχιον, οἱ δὲ λύ-

¹⁴) Haec et sequentia ex Ant. Musae commentariolo de betonica in nonnullos codices irrepsere.

¹⁵) Vulgo τεγώνια.

[In alio codice et quae sequuntur. Inquirendum tamen, sintne Dioscoridis.

Bettonica nascitur in pratis et montosis locis, itemque in mundis, et ubi mansueti frutices proveniunt. Animas hominum corporaque custodit. Nocturnorum itinerum ac locorum iniuriis, ut et gravibus somnis adversatur: denique ad omne genus medelae celebratur. Totam radicem rubram habet odoratamque: folia porracea, medio punicea: caules rectos, quadrangulares, et in ipsis flores purpurascens. Vis ipsius haec est: Contusa recens et supra fracti capitis ictum imposita dolorem adimit: et vulnera glutinat, quin et ossa fracta extrahit. Illud vero praestat, si quotidie permutetur, donec sanescat. Sanat et dolorem capitis, seu decocta cum aqua et capiti affusa, seu etiam cum bitumine oblita temporibus: simul autem radicis suffitu utimur.]

Cap. III. [De Lysimachio.] Lysimachion, quod ali-

τρον καλοῦσι, καυλοὺς ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μεΐζονας, λεπτοὺς, θαμνώδεις, ὧν παρὰ τὰ γόνατα φύλλων λεπτῶν ἐκφύσεις, παραπλησίων τοῖς τῆς ἱτέας, στυφόντων ἐν τῇ γεύσει· ἄνθος πυρρόν ἢ χρυσοειδές· φύεται ἐν ἐλώδεσι τόποις καὶ παρὰ τὰ ὕδατα. Ἀρμόζει δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων, στυπτικὸς ὢν, πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ δυσεντερίας, πόμα καὶ ἐγκλυσμα· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἴστησιν ἐν προσθέτῳ· καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἰμορροαγίας ἐμφρασσομένη ἢ πόα ἀρμόζει· ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ καὶ ἰσχαιμος. Θυμιαθεῖσα δὲ δριμύτατον ἔχει τὸν καπνὸν, ὥστε καὶ ἐρπετὰ διώκειν καὶ μύias ἀποκτείνειν.

Κε φ. δ'. [Περὶ Πολυγόνου ἁρμόζοντος.] Πολύγονον ἁρμόζον, οἱ δὲ πολυγόνατον, οἱ δὲ κυνοχάλην, οἱ δὲ ἡράκλειαν, οἱ δὲ ἄσφαλτον, οἱ δὲ χιλιόφυλλον, οἱ δὲ κλῆμα, οἱ δὲ πολύκαρπον, οἱ δὲ καρκίνηθρον, οἱ δὲ τευθαλίδα¹⁶, οἱ δὲ μυρτοπέταλον, οἱ δὲ κνωπόδιον, οἱ δὲ ζαριθέα, οἱ δὲ πηδάλιον, [Αἰγύπτιοι θεφίν, οἱ δὲ Μεμφίν, προσφῆται γόνος Ἡρώος, οἱ δὲ ὄνυξ μύος, Ῥωμαῖοι σαγγοινάλης, οἱ δὲ προσε-

16) Sic Ald.; *τευθαλίδα* Asulan.

qui lytron appellant, caules emittit cubitales, aut etiam altiores, tenues, fruticosos, a quorum geniculis folia prod-eunt salignis similia, gustu astringentia. Flos est fulvus vel aureus. Nascitur in palustribus iuxtaque aquas. Foliorum succus, qua pollet astringendi vi, idoneus est ad sanguinis reiectiones et intestinorum difficultates, seu potui datus, seu clystere infusus: fluorem quoque muliebrem sistit, in pesso subditus. Sed et herba sanguinis e naribus profluvio subvenit, iisdem infarcta. Est et vulneraria, sanguinemque sistit. Acerrimum vero fumum sufflata reddit, adeo ut et serpentes abigat et muscas enecet.

Cap. IV. [De Polygono masculino.] Polygonon masculum, quod et polygonaton et cynochalen, herculeam, asphalton, chiliophyllon, clema, polycarpon, carcinethron, teuthalida, myrtopetalon, cnopodium, zarithaea, pedalion dicunt, [Aegyptiis dicitur thephin aut Memphin, prophetis genitura herois seu unguis muris, Romanis sanguinalis

πινακα¹⁷, Ἀφροὶ χουλούμ]. Πόα ἐστὶ κλῶνας ἔχουσα λεπτοὺς, τρυφεροὺς, πολλοὺς, γόνασι περιελημμένους, ἔρποντας ἐπὶ τῆς γῆς, ὥςπερ ἄγρωστις· φύλλα δὲ πηγάνου ὅμοια, ἐπιμηκέστερα¹⁸ καὶ μαλακώτερα· ἔχει δὲ καρπὸν παρ' ἑκάστον φύλλον, ὅθεν καὶ ἄρῃεν καλεῖται· ἄνθος δὲ λευκὸν ἢ φοινικοῦν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν· ὁ δὲ χυλὸς πινόμενος ἀρμόζει αἱμοπτοῖκοις καὶ τοῖς κατὰ κοιλίαν ρεύμασι, χολερικοῖς τε καὶ στραγγουριῶσιν· ἄγει γὰρ οὖρα ἐναργῶς· βοηθεῖ καὶ θηριοδήκτοις μετ' οἴνου πινόμενος, καὶ πρὸς περιόδους πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας λαμβανόμενος· ἴστησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖς, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ πυροῦρίας ἐνσταζόμενος ἀρμόζει· συνεψηθεῖς δὲ οἴνω καὶ μέλι προσλαβὼν¹⁹, ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν αἰδοίοις ἔλκη· καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς στομάχου ἐγκαυσιν καὶ αἵματος ἀναγωγὴν καὶ ἔρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ φλεγμονὰς, καὶ οἰδήματα καὶ τραύματα πρόσφατα.

Κε φ. ε'. [Περὶ Πολυγόνου θήλειως.] Πολύγονον θῆλυ

17) Sic Marc. e Plinio. Vulgo σεμινάλις, οἱ δὲ στοπίνανα.

18) Bene Sarac. ex Oribas. et Serap. correxit vulg. ἐπιεικέστερα.

19) Melius μέλιτος προσληφθέντος.

aut proserpinaca, Afris chulum.] Herba est, quae ramos habet exiles, teneros, numerosos, geniculis amplexatos, graminis instar humi serpentes: folia rutae, at longiora mollioraque: fructum habet secus singula folia, unde et masculum vocatur: flos ei candidus aut puniceus. Vim habet astringentem, refrigerantem: succus epotus prodest sanguinem exscreantibus, alvi fluxionibus, cholera et stranguria laborantibus: nam evidenter urinas ciet. Cum vino potus venenatorum morsibus auxiliatur, ac febrium circuitus finit, si hora una ante accessum assumatur. Sistit et subditus fluorem muliebrem, ac auribus dolentibus purulentisve apte instillatur. Cum vino autem decoctus, adiecto melle, facit exinnie ad genitalium ulcera. Folia vero stomachi fervori, sanguinis reiectioni, herpetibus, erysipelatis, inflammationibus, oedematis et recentibus vulneribus imponuntur.

Cap. V. [De Polygono femina.] Polygonum femina

[Ῥωμαῖοι σεμινάλις²⁰] θαμνίον ἐστὶ μονόκλωνον²¹, τρουφε-
ρόν, καλαμοειδές, γόνατα συνεχῇ ἔχον ἐγκείμενα ἀλλήλοις,
ὥσπερ σάλπιγγες^{22 a}. καὶ περὶ τοῖς γόνασιν ἐν κύκλῳ ἐξοχὰς,
πίτυος φυλλαρίοις ἐοικυῖας· ῥίζα ἀχρεία. Φύεται παρὰ τοῖς
ὕδατῶδεσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν, ποιοῦσαν
τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι μὴ ἀσθενέστερον.

Κεφ. ζ'. [Περὶ Πολυγόνου.] Πολυγόνου φύεται
ἐν ὄρεσι, θάμνος μεῖζων πήχεως· φύλλα ἔχον ὅμοια δάφνῃ,
πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα· γευσαμένῳ ὁμοίον τι μῆλ' κυδω-
νίῳ ἢ ῥοιᾷ [μετὰ στύψεως] προσβάλλει· καθ' ἑκάστην δὲ ἔκ-
φυσιν τῶν φύλλων ἄνθη λευκὰ, τῷ πλήθει ὑπερέχοντα τῶν
φύλλων τοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ τῆς ῥίζης γινομένου· ῥίζαν δὲ λευ-
κὴν, μαλακὴν, μακρὰν, πολυγόνου, δασεῖαν, βαρύνουσαν,
πάχος ἔχουσαν δακτύλου, ποιοῦσαν πρὸς τραύματα, κατα-
πλασσομένην· αἶρεϊ δὲ καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ.

Κεφ. η'. [Περὶ Κληματίδος.] Κληματις, οἱ δὲ φιλε-

20) Marc. σαγγοινάλις.

21) Sic codd. et Serap.; πολύκλωνον Oribas.

22 a) Vulgo σάλπιγγος.

fruticulus est simplex, tener et arundini similis, geni-
culis crebris, quae tubarum ad instar sibi invicem incum-
bunt: et in ambitu geniculorum apices circinatim dispo-
siti, velut foliola pinuum. Radix nullius est usus. Na-
scitur in aquosis. Vim habet astringentem, refrigerantem,
ad eadem valentem, ad quae antedicta, nisi quod debi-
lior est.

Cap. VI. [De Polygonato.] Polygonatum nascitur
in montibus, frutex cubito altior: folia gerit lauro simi-
lia, sed latiora et leviora, sapore quodammodo cydonium
malum aut punicum [cum quadam astrictione] redolentia.
Flores autem per singulos foliorum exortus promit can-
didos, foliis ipsis numerosiores, incepta a radice supputa-
tione. Radicem vero habet albam, mollem, longam, ge-
niculis crebris instructam, hirsutam, graveolentem et digi-
tum crassam. Haec vulneribus apte imponitur, maculas
etiam in facie delet.

Cap. VII. [De Clematide.] Clematis, quam non-

ταίριον, οἱ δὲ δαφνοειδές, οἱ δὲ μυρσινοειδές, οἱ δὲ πολυγονοειδές καλοῦσι. Φύεται ἐπὶ γῆς ἐν εὐγείοις^{22b} κλήματα δὲ ἔχει μικρὰ²³, ὅσον σχοίνου²⁴ τὸ πάχος· πέταλον δὲ μικρόν, δάφνη ἑμφερές τῷ τε σχήματι καὶ τῇ χροῇ, μικρότερον δὲ πολλῶ. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα διαρροΐας καὶ δυσεντερίας παύει· μετὰ γάλακτος δὲ καὶ ῥοδίου ἢ κυπρίνου ἐν πεσσῶ προστιθέμενα ὑστέρας πόνους θεραπεύει· παύει δὲ καὶ ὀδόντων πόνους διαμασσωμένη· βοηθεῖ καὶ θηριοδῆκτοις ἐπιτιθεμένη· ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀσπιδόδηκτοις, μετ' ὅξους πινομένη, βοηθεῖν. Φύεται δὲ (καὶ) ἐν χέρσοις.

[Περὶ Κληματίδος ἐτέρας.] Ἐτέρα κληματὶς, οἱ δὲ ἐπιγῆτις, Αἰγύπτιοι φυλάκουον, Ῥωμαῖοι ἀμβουξοῦν, κλῆμα ἀνίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμύ λῖαν γευσασμένη καὶ ἑλκωτικόν· περιερίττεται δὲ τοῖς δένδρεσιν, ὡς σμίλαξ. Ταύτης ὁ καρπὸς λείος, μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεῖς,

22^b) Oribas. non habet ἐπὶ γῆς: cod. C. solum hoc, nec ἐν εὐγ. Ald. ἐπὶ τῆς ἐν εὐγ., Marc., Asulan. et sequ. ἐπὶ γῆς ἐν εὐγ.

23) Sic codd. et interpretes prisci. Μακρὰ coniecit Cornar.

24) Ald. σχίνου, cod. C. ὡς ὀλοσχοίνου.

nulli philetacriion, alii daphnoides, myrsinoides alii, aut polygonoides appellant. Terrae innascitur solo laeto. Viticulas habet parvas, iunci fere crassitie. Folium parvum, laurino a forma et colore proximum, sed multo minus. Huius folia et caules, dum in vino bibuntur, alvi profluvia et intestinorum difficultates sedant. Cum lacte vero et rosaceo aut cyprino subdita in pesso uteri dolores curant. Dolores dentium commanducata mitigat, imposita quoque venenatorum morsibus iuvamentum praestat. Traditur etiam ex aceto pota contra aspidum morsus auxiliari. Nascitur (et) in incultis.

[De Clematide altera] Altera clematis, nonnullis epigetis, Aegyptiis phylacuum, Romanis ambuxum dicta, surculum emittit subrubentem, vitigineum, folium gustanti perquam acre, ut etiam exulceret. Arboribus similacis in modam advolvitur. Huius semen tritum ex aqua aut hydromelite potum, per inferna pituitam bilemque educit.

ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν· τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα λέπρας ἀφίστησι· ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρώσιν.]

Κε φ. η'. [Περὶ Πολεμωνίου.] Πολεμώνιον, οἱ δὲ φιλεταιρίον, Καππάδοκες μὲν χιλιοδύναμιν²⁵ καλοῦσι, κλωνία ἔχει λεπτὰ τεταρσσωμένα, φύλλα δὲ ὀλίγων μεῖζονα πηγάνου [ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ πολυγόνου ἢ τῆς καλαμίνθης·]²⁶ ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτῶν ὥσπερ κόρυμβοι, ἐν οἷς σπέρμα μέλαν· ῥίζα πηγυαία²⁷, ὑπόλευκος, ἐμφερὲς στρουθίῳ· φύεται ἐν ὄρεινοις καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα πίνεται ἐν οἴῳ πρὸς θηρία καὶ δυσεντερίαν, δυσουρίαν τε καὶ ἰσχιάδα μεθ' ὕδατος, σπληνικούς δὲ μετ' ὄξους ὅσον < ἅ ὀλκὴν· καὶ περιάπτεται ἡ τούτου ῥίζα πρὸς σκορπίου πληγὴν· γαστὴρ δὲ μὴ τύπτεσθαι²⁸ τοὺς ἔχοντας αὐτήν, ἢ κὰν πληγῶσι, μηδὲν πάσχειν· παύει δὲ καὶ ὀδονταλγίας διαμασσωμένην.

25) Sic e Plin. 25, 28. Marcell. et Cornar., Goupyl. etiam et Saracen.; χιμοδύναμιν Ald. et Asulan., χελιδώνιαν se legisse testatur Marcellus.

26) Uncinis inclusa, cum neque in Plinio, neque in Cratevae fragmentis legantur, reiciunt Anguillara p. 249. et Dodon. p. 172. Oribasius tamen habet.

27) Plin. legit παχεῖα, sed codd. et Oribas. nostram tinentur lectionem.

28) Sambuc. coniecit πλήττεσθαι.

Folia emplastri modo imposita lepras abigunt. Ceterum cum lepidio condiuntur ad cibos.]

Cap. VIII. [De Polemonio.] Polemonium, quod alii philetaerion, Cappadoces chiliodynamin appellant, ramulis est exilibus pansisque, foliis paullo quam rutae maioribus, [sed longioribus, ad polygoni aut calaminthae similitudinem,] quibus summis velut corymbi insunt, in quibus semen nigrum. Radix est cubitalis, albicans, struthio similis. Nascitur in montosis asperisque locis. Huius radix bibitur ex vino contra venenatas bestias ac dysenteriam, et ex aqua adversus urinae difficultatem et ischiadem. Datur autem ex aceto drachmae pondere lienosis. Eadem contra scorpionis ictum amuleti instar adalligatur. Tradunt porro, qui eam gustaverint, laud ferri, aut, si icti fuerint, nihil mali passuros. Dentium quoque dolores commanducata mitigat.

Κεφ. θ'. [Περὶ Συμφύτου πετραίου.] Σύμφυτον πετραῖον γίνεται ἐν πέτραις· κλωνία δὲ ἔχει ὅμοια ὀρίγανω, λεπτὰ φύλλα²⁹, κεφάλια ὡς θύμου· τὸ δὲ ὅλον ἐστὶ ξυλῶδες καὶ εὐῶδες, γλυκύ τε πρὸς τῇ γεύσει, καὶ πτυέλου προκλητικόν· ῥίζαν δὲ ἔχει μακρὰν, ὑπόπυρρον³⁰, ὅσον δακτύλου πάχος. Τοῦτο ἐψηθὲν σὺν μελικράτῳ καὶ ποθὲν ἀνακαθαίρει τὰ ἐκ πνεύμονος· καὶ τοῖς αἵμα ἀνάγουσι καὶ νεφριτικοῖς σὺν ὕδατι δίδονται· σὺν οἴνῳ δὲ ἐψηθὲν πίνεται πρὸς δυσεντερίαν καὶ ῥοὺν γυναικῆον³¹ ἐρυθρόν· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα· καὶ ἄδιψον δὲ ἐστὶ διαμασσώμενον· ἁρμόζει καὶ ταῖς βρογχῶν τραχύτησι· κολλᾷ καὶ νεότερωτα, καὶ ἐντεροκίχλης ἀποκρατεῖ καταπλασσόμενον· καὶ τὰ κρέα δὲ συμπήττει³² ἐφόμενον σὺν αὐτοῖς.

Κεφ. ι'. [Περὶ Συμφύτου ἄλλου.] Σύμφυτον ἄλλο, οἱ δὲ πηκτὴν³³, Ῥωμαῖοι σολδάγινεμ, καλὸν ἀνίησι³⁴ δι-

29) φύλλα deest in Oribas. et Ald. Primus appositus Asulan., Cornar. iterum omisit. Anguill. p. 249. sic distinguit: κλωνία λεπτά, φύλλα δὲ καὶ κεφάλια ὡς θύμου.

30) Sic Oribas. et Ald.; ὑποπύρρον Asulan., Marcell. etc.

31) In Ald. deest γυναικῆον.

32) Sic Sarac. emendavit vulg. συμπέττει: ut et sequens ἐφόμενον loco vulg. ἐφόμενα.

33) Sic cod. C. et N.; Ald. et sequ. πηκτόν. Cod. C. hic habet sequentia, quae hand scio an huc pertineant: οἱ δὲ ἀναξελίτις, ἀναξελίτις, οἱ δὲ ξυλοφόρον, οἱ δὲ ἐλέτιον, οἱ δὲ αἰμοσάλις, Ῥωμαῖοι κορυφίτσα, οἱ δὲ ἀνουγαλλικοῦ, Ἀφροὶ ἀρουγαλλικοῦ.

34) Cod. C. interponit δασύν.

Cap. IX. [De Symphyto petraeo.] Symphytum petraeum in petris nascitur: ramulis origano similibus, foliis tenuibus, et capitulis ceu thymi. Totum vero lignosum et odoratum gustuque dulce est, salivam etiam ciet. Radice nititur longa, subfulva, digitali fere crassitie. Decoctum in aqua mulsa et potum, quae pulmonibus inhaerent, expurgat: sanguinem reiicientibus ac nephriticis cum aqua exhibetur. In vino decoctum bibitur adversus intestinorum difficultatem et fluorem rubrum muliebrem: cum aceto mulso vero ad convulsa ac rupta. Quin et comanducatum sitim sedat: faucium aspritudinibus subvenit. Glutinat recentia vulnera illitum, ac enterocelas cohibet. Denique carnes conglutinat, si cum iis coquatur.

Cap. X. [De Symphyto alio.] Symphytum aliud, quod et pecten dicunt, Romani vero solidaginem (conso-

πηχυαῖον ἢ καὶ μεῖζονα, κοῦφον, παχὺν³⁵, γωνιοειδῇ, κενόν³⁶ ὡς περὶ σόγχου, περὶ ὃν οὐκ ἐκ μεγάλων διαστημάτων φύλλα δασέα, στενὰ³⁷, ὑπομήκη, πρὸς τὰ τοῦ βουγλώσσου· ἑξοχὰς δὲ ἔχει ὁ καυλὸς παρὰ τὰς γωνίας τινὰς τεταμένας, φύλλων λεπτῶν προστύπων³⁸. ἀφ' ἐκάστης μασχάλης ἔχει τὰ ἄνθη λευκὰ ἢ μῆλινα³⁹, καὶ καρπὸν περὶ τὸν καυλὸν⁴⁰, ὡς γλόμου. Ὅλος δὲ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα⁴¹ ἔχει χροῦν ὑπότραχυν, κατὰ τὴν προσαφὴν κνησμὸν ἐμποιοῦντα· ῥίζαι δὲ ὑπείσι τὴν μὲν ἐπιφάνειαν μέλαιται, ἐνδοθεν δὲ λευκαὶ καὶ γλίσχραι· ὧν καὶ ἡ χρῆσις. Ποιοῦσι δὲ λείαι πινόμεναι αἰμοποϊκοῖς καὶ ῥήγματίαις⁴², καὶ τὰ νεότερωτα κολλῶσι καταπλασσόμεναι· καὶ τὰ κρέα δὲ συνεπιόμεναι συνάγουσι· καταπλάττονται δὲ πρὸς γλεγμονάς, μάλιστα τὰς ἐν δακτυλίῳ ὠφελίμως μετὰ φύλλων ἡριγέροντος.

35) Oribas. et cod. C. utroque carent.

36) Cod. C. ὑπόκαινον (ὑπόκενον).

37) Cod. N. ὑπόστενα.

38) Cod. C. πρὸς τύπον.

39) Post μασχάλης ponunt cod. N. et Ald. ἐν ὅς. Loco ἔχει, quod cod. N. et Ald. exhibent, ἔπεται est apud Asulan. et sequi; λευκὰ habent codd. C. N., omittunt editt. Post μῆλινα Ald. habet ἐμπερὶ πρὸς τὰ τοῦ πηγάνου, quod nec in codd., nec in Oribas. est.

40) Περὶ τὸν καυλὸν legitur in Oribas. et codd., deest in Ald.

41) Cod. C. interponit ἐνίοτε et χροῦν ὑπόλευκον.

42) Cod. C. N. ῥήγμασιν.

lidam), caulem emittit bicubitalem aut altiore, levem, crassum, angulatum, inanem sicut sonchi, circa quem haud ita magnis intervallis folia nascuntur hirsuta angusta, oblonga, buglosso similia. Prominentias autem caulis habet quasdam ad angulos porrectas foliorum tenuium adnatorum. E quavis axilla promit flores albidos aut flavidos et fructum circa caulem, sicut verbascum. Totus autem caulis ac folia lanuginem habent subasperam, quae tactu pruritum excitat. Radices subsunt foris nigrae, intus vero albae, glutinosae: quarum etiam est usus. Tritae et potae sanguinem efficiunt raptisque proficiunt, et recentia vulnera impositae glutinant: carniū quoque frusta, quibuscum coquantur, cogunt ut coalescant. Illinuntur denique inflammationibus, maxime iis, quae anum afficiunt, utiliter cum foliis senecionis.

Κεφ. ια'. [Περὶ Ὀλοστέου.] Ὀλόστεον⁴³ πόα ἐστὶ μικρὰ, ὑπὲρ γῆς ὡς τριῶν δακτύλων ἢ τεσσάρων· φύλλα δὲ ἔχει καὶ κλήματα κορωνόποδι παραπλήσια ἢ ἀγρώσκει, στυπτικά· ῥίζαν δὲ σφόδρα λεπτήν, ὡς τρίχα τῷ εἶδει⁴⁴, λευκὴν⁴⁵, μῆκος δακτύλων τεσσάρων· φέεται ἐν γεωλόφοις. Δύναται δὲ καὶ αὐτὴ κρέα συνάγειν συνεπιμένη, καὶ πρὸς ῥήγματα σὺν οἴνῳ ποτίζεται.

Κεφ. ιβ'. [Περὶ Στοιβῆς.] Στοιβή, οἱ δὲ στόβιον⁴⁶, Ῥωμαῖοι στίπαμ· γνώριμος⁴⁷. ἥς ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα στύφει· ὅθεν καὶ δυσεντεριῶσι τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐνίεται⁴⁸. ἐγκλύζεται δὲ καὶ εἰς ὧτα πυορροοῦντα· καταπλασθέντα δὲ τὰ φύλλα ὠφελεῖ σύγχυσιν ὀφθαλμῶν, τὴν ἐκ πληγῆς, καὶ αἰμορροαγίαν ἴσχει.

Κεφ. ιγ'. [Περὶ Κλυμένου.] Κλύμενον [οἱ δὲ καλυκάνθημον, οἱ δὲ περικλύμενον, οἱ δὲ ἡλιοφυές, οἱ δὲ ἥπα-

43) E Plin. 27, 65. et Galen. fac. simpl. 8. p. 38. sic scribendum, quasi per ἀντίφρασιν sit ὅλον ὀστέον. Vulgo Ὀλέστιον. Oribas. Ὀρεστία.

44) Manifesto hoc τῷ εἶδει ad τρίχα pertinet, quod vulgo ad λευκὴν ponitur, ubi haud congruum est.

45) Oribas. add. οἰνώδη, cuius loco Lacuna legit ἐνώδη.

46) Sic cod. C.; vulgo τόβιον.

47) Sic Ald.; deest autem in codd. C. N. et P.

48) Sic Ald.; δυσεντεριῶντας ἱάται C.

Cap. XI. [De Holosteo.] Holosteum herba est pusilla, tribus fere quatuorve digitis super terram semet attollens: folia habet ramulosque coronopodi aut grainini proximis, gustu astringentibus; radicem praetenuem, ad capilli speciem, albam, digitos quatuor longam. Nascitur in collibus terrenis. Potest et haec carnes cogere, dum cum iis coquitur, et ad rupta in vino propinatur.

Cap. XII. [De Stoebe.] Stoebe, quam alii stobion, Romani stipam appellant, vulgaris est notitiac. Semen et folia astringunt, quapropter eorum decoctum dysentericis infunditur: auribus quoque pus stillantibus immittitur. Folia vero imposita oculis ictu cruentatis prosunt, et erumpentis sanguinis impetus cohibent.

Cap. XIII. [De Clymeno.] Clymenon, [quod alii calycanthemon, alii periclymenon, alii heliophyes aut

τίτις, οἱ δὲ σμίλαξ, οἱ δὲ ἀνατολικόν, οἱ δὲ δυτικόν, οἱ δὲ μερίνη, Ῥωμαῖοι οὐόλουκρουμ, οἱ δὲ οὐόλουκρουμ μαίους, Αἰγύπτιοι ὀξιουί, οἱ δὲ κλυμένιον, ὃ καὶ ἄγονον καλοῦσι·] καυλὸν ἀνίσχεται τετράγωνον, ὅμοιον τῷ τοῦ κυάμου⁴⁹· φύλλα πρὸς τὰ τοῦ ἄρνογλώσσου· θυσάνια δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ καυλοῦ⁵⁰ εἰς ἄλληλα νεύοντα⁵¹ [ἑοικότα ἱριδι,] καὶ πολύποδος πλεκτάναις⁵²· ἄριστον δὲ τὸ ὀρεινόν. Χυλίζεται δὲ ὅλον σὺν τῇ ῥίζῃ· ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενος, καὶ κοιλιακοὺς, καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν, στύφων καὶ ψύχων· ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἰμορροαγίας· τὰ δὲ φύλλα λεία⁵³ τοῖς νεοτρώτοις ἐπιτιθέμενα μέχρι τῆς ἐπουλώσεως ἐνεργεῖ.

Κεφ. ιδ'. [Περὶ Περικλυμένου.] Περικλύμενον, οἱ δὲ αἰγίνη, οἱ δὲ κλύμενον, οἱ δὲ κάρπαθον, οἱ δὲ σπλίνιον, οἱ

49) C. ἀνίσχεται καὶ φύλλα πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου, κισσοειδῆ.

50) C. add. ἐν οἷς τὸ ἄνθος λευκόν.

51) C. N. add. καὶ περιπλεκόμενα.

52) Cum de cirris sermo sit, nec fructus huius plantae θυσάνια, sed λοβοί nominentur, valde corruptum esse locum censco, etiamsi et Oribas. et Ald. congruant. In cod. C. tamen deest ἑοικ. — πλεκτάναις. Temeritatis arguar, si ita legerim: θυσάνια δὲ ἔχει — ἑοικότα ὄστραξι?

53) Ald. ἢ τὰ θυσάνια, quod deest in codd. Vindob.

hepatitin, smilacem etiam, anaticum, dyticon et merginem, Romani volucrum aut volucrum maius, Aegyptii oxivi, nonnulli denique clymenium et agonon quoque appellant,] caulem profert quadrangulum, ceu fabae, folia plantagini similia: fimbrias vero habet circa caulem versus se invicem pendulas, circinorum ad instar aut cirrorum, quibus polypi gaudent. Probatissimum est montanum. Ex herba tota cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectionem in potu efficax est, itemque ad coeliacorum profluvia, rubentemque fluorem muliebrem, quippe qui astringit simul ac refrigerat. Sanguinem quoque naribus erumpentem suppressit. Folia trita vulneribus recentibus imposita ea ita efficaciter sanant, ut etiam ad cicatricem perducant.

Cap. XIV. [De Periclymeno.] Periclymenon, quod alii aeginen, alii clymenon aut carpathon, splenion quo-

δὲ ἥπατιτις, οἱ δὲ ἐλξίνη μείζων, οἱ δὲ κληματίτις, οἱ δὲ μυρσίνη, οἱ δὲ καλυκάνθεμον [προφῆται πόλιον Ἀφροδίτης, Αἰγύπτιοι τοῦρκον, Ῥωμαῖοι οὐόλουκρουμ μαίους, Ἀφροὶ λανάθ.] Θαμνίσκος ἐστὶν ἀπλοῦς⁵⁴, ἔχων ἐν διαστημάτων φυλλάρια περιεληφότεα αὐτὸν, ὑπόλευκα, κισσοειδῆ· καὶ παρὰ τὰ φύλλα ἐκβλαστήσεις, ἐφ' ὧν ἄνθος λευκὸν, κυάμω⁵⁵ ἐμφερὲς, οἰονεὶ ἐπικείμενον τῷ φύλλῳ, καὶ ὁ καρπὸς κισσῶ παραπλήσιος, ὑποστρόγγυλος, σκληρὸς καὶ δυσάποστατος⁵⁶. ῥίζαν ἔχει παχεῖαν⁵⁷, περιφερῇ. Φύεται ἐν ἀρούραις καὶ θραγμοῖς· περιελίττεται δὲ τοῖς πλησιάζουσι θάμνοις. Τούτου ὁ καρπὸς, πέπειρος συλλεγείς καὶ ξηρανθεὶς ἐν σκιᾷ, πίνεται μετ' οἴνου < ἂν ὅλην ἐπὶ ἡμέρας μ'· καὶ σπλῆνα τήκει καὶ κόπον λύει, καὶ ὀρθόπνοϊαν ὠφελεῖ καὶ λυγμόν· οὖρα ἄγει ἀπὸ τῆς ἑκτης ἡμέρας αἱματώδη· ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον· τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τὰ φύλλα ἔχει δύναμιν, ἡμέρας

54) Oribas. καυλὸν ἔχων τετράγωνον καὶ φυλλ.

55) C. κρίνω.

56) Mutavi ordinem, cum vulgo fructus bis fiat mentio, ante florem nimirum et post eum. De flore tacet Oribas.

57) Cratevas (apud Anguillar, p. 252.) et Oribas, habent καὶ μακράν.

que et hepatitidem, helxinem dein maiorem et clematitidem, myrsinem et calycanthemon, [Prophetæ polion Veneris, Aegyptii turcon, Romani voluerum maius, Afri denique lanath vocant.] Fruticulus est simplex, ex intervallis gerens foliola amplexicaulia, albida, hederacea, interque ea nascentia germina, in quorum summitate flos albidus, fabam referens folioque fere incumbens, fructus hederæ similis, subrotundus, durus, et qui difficile separatur. Radicem habet crassam, teretem. Nascitur in arvis sepibusque: circumvolvitur vero fruticibus propinquis. Huius fructus maturus collectus et in umbra siccatus, si drachmæ pondere e vino per XL dies bibatur, tum lienem liquat, tum lassitudinem discutit, tum orthopnoeae ac singultui prodest. Urinas ciet a sexto die cruentas. Idem partum quoque accelerat. Sed et folia iisdem praedita sunt viribus, dum per triginta septem dies bibuntur, quae et impotentes reddere viros dicuntur. Eadem cum

λζ' ποθέντα, καὶ ἀγόνους ἱστορεῖται ποιεῖν· ἀλειφόμενα δὲ μετ' ἐλαίου ἐπὶ τῶν περιοδικῶν, τὰ φρικία παραιτεῖται.

Κεφ. ιε'. [Περὶ Τριβόλου.] Τριβόλου δισσὸν μὲν εἶδος⁵⁸. Ὁ χερσαῖος ἀνδράχνη⁵⁹ τὰ φύλλα ἔοικε, λεπτότερα δέ· καὶ τὰ κλήματα μακρὰ, κατὰ γῆς ἔστρωμένα, καὶ πρὸς αὐτοῖς ἄκανθαι στρυφναί, σκληραί. Φύεται δὲ παρὰ ποταμοῖς⁶⁰ καὶ οἰκοπέδοις. Ἔστι δέ τις καὶ ἐνυδρὸς [οἱ δὲ βουκέφαλος, οἱ δὲ ταυρόκερως, Ῥωμαῖοι τρίβολουμ ἀκουάτικουμ⁶¹,] ἐν⁶² ποταμοῖς φυόμενος, ὑπερέχων τὴν κόμην, τὴν δὲ ἄκανθαν κρύπτων· φύλλα πλατέα, μόσχον ἔχοντα μακρόν· καυλὸς δὲ ἐξ ἄκρου παχὺς, μᾶλλον τοῦ ἐν βάθει⁶³. πρὸς-εστι δὲ καὶ τριχῶδη τινὰ ἀποπεφυκῶτα σταχυοειδῆ· καρπὸς σκληρὸς, ὥς καὶ ὁ θατέρου. Ἀμφότεροι δὲ στύφουσι, ψύχουσιν· εἰσὶ δὲ πάσης φλεγμονῆς καταπλάσματα· σὺν μέλιτι δὲ ἄφθας καὶ παρίσθμια καὶ τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας καὶ

58) Sic Serap.; et cod. C. Τρίβολος ὁ μὲν χερσαῖος.

59) Mallem ἀράχην, aut ἀφάχην, aut cum Theophr. θρεβλίνθω legere; sed nefas sit, novare sine codicum fide.

60) Iterum cogor interpretum codicumque consensu ita legere, licet ἐν πεδινοῖς multo melius esset.

61) Sic manifesto cod. N.; ἀκράτικουμ vulgo.

62) Sic optime cod. C., Oribas. et Serap.; παρὰ vulgo.

63) C. addit ὡς ζωτοῦ.

oleo peruncta horrores febrium circuitibus redeuntium mitigant.

Cap. XV. [De Tribulo.] Tribuli duplex est genus. Terrestris folia habet portulacae similia, sed tenuiora, et ramulos longos, humi stratos, ad quos spinae acerbae duraeque. Nascitur iuxta fluvios et domorum areas. Est et alter aquatilis [quem et bucephalum et taurocero vocant] in fluviis proveniens, qui quidem comam supra aquas attollit, aculeos vero condit. Folia lata sunt, petiolis longis. Caulis superne quam inferne crassior. Ad sunt et ei adnata quaedam capillamenta spicaeformia. Fructus vero durus est, ut et alterius iam memorati. Ambo astringunt et refrigerant. Imponuntur omni inflammationi, cum melle autem aphthas, tonsillas (ulceratas) et putredines in ore ac gingivarum vitia curant. Succus etiam

οὐλα θεραπεύουσι· χυλίζονται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν χλωρὸς λιθιῶντας πινόμενος ὠφελεῖ. Τοῦ δὲ χειρσαίου ὅσον < ἅ πινόμενος καὶ καταπλασσόμενος⁶⁴ (καρπὸς) τοὺς ἐχιδοήκτους ἀποκαθίστησιν· ἀρμόζει καὶ θανασίμοις μετ' οἴνου πινόμενος· κτείνει δὲ καὶ ψύλλας τὸ ἀπόξεμα αὐτοῦ ῥανθέν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν Θράκες τὴν μὲν πόαν χλωρὰν ἵπποτροφοῦσι, τὸν δὲ καρπὸν, γλυκὺν ὄντα καὶ τρόφιμον, σιτοποιοῦνται, χρώμενοι αὐτῷ ἀντὶ ἄρτου.

[Περὶ Σαξίφραγον. Σαξίφραγον, οἱ δὲ σαξίφραγγον, οἱ δὲ ἔμπετρον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο σκόλοπένδριον ἢ βροῦχον καλοῦσι⁶⁵, Ῥωμαῖοι σαξίφραγαμ, οἱ δὲ σανάριαμ. Θαμνίον⁶⁶ ἐστὶ φρυγανῶδες, ἐν πέτραις καὶ τραχέσι τόποις φυόμενον, ἐπιθύμῳ⁶⁷ ἑμφερές. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα σὺν οἴνῳ ἐψη-
θεῖσα ἀπυρέτοις, πυρέσσουσι δὲ ἐν ὕδατι θερμῷ διδομένη στραγγουρία βοηθεῖν καὶ λυγμῷ, λίθους τε τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν⁶⁸.]

64) Vulgo πινόμενη καὶ καταπλασσομένη.

65) Duo postrema synonyma solus habet cod. C, Ceterum, quod ex Ald. repetunt editiones, σαξίφραγον, est graeculi librarii error; cod. enim N. veram scripturam habet.

66) Sic cod. C. Cf. Salmas. Plin. exerc. p. 914.

67) Sic cod. N. et Marc. Verg.; Θύμῳ Matth., γλήχωνι Paull. Aegin.

68) Hic textus compositus e codd. C. et N. Ille ad finem addit εὐθετῶς ἀρμόζει.

ad ocularia medicamenta exprimitur. Fructus recens bibitus calculosos iuvat. Terrestris privatim (fructus) drachmae pondere potus aut impositus a vipera morsos restituit: idoneus etiam contra letalia venena cum vino bibitus. Quin et pulices decoctum eius sparsum necat. Thraces denique, qui ad Strymona amnem habitant, virente herba equos pascunt, fructum vero dulcem alendoque idoneum ad panificia accommodant, eoque panis loco utuntur.

[De Saxifrago. Saxifragum, quod nonnulli saxifrangum dicunt, aut empetrum, alii et hoc scolopendrium vocant vel bruchum, Romani saxifragam aut sanariam. Fruticulus est surculosus, in rupibus asperisque locis nasceus, epithymo similis. Vim habet herba auxiliatricem in stranguria et singultu, cum vino cocta, dum febris expertes sunt, cum aqua calida data, dum febriunt: calculos etiam in vesica comminuit, et urinas pellit.]

Κεφ. ις'. [Περὶ Λειμωνίου.] Λειμώνιον⁶⁹ [οἱ δὲ νευροειδές, οἱ δὲ λογχίτις, οἱ δὲ νάπειον ὀνίνου⁷⁰, Μυσοὶ⁷¹ μενδρουτὰ, Σύροι μεούδα, οἱ δὲ λυκοσέμφυλλον, οἱ δὲ ἑλλεβοροσήματα, οἱ δὲ σκύλλιον, προφηται λύκου καρδία, Ῥωμαῖοι οὐεράτρουμ⁷² νίγρουμ, οἱ δὲ τιντιννάβουλουμ⁷³ τέρῳαι, Γάλλοι ἰουμβαροῦμ, Λακοὶ δάκινα.] Τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὁμοια σεύλῳ, λεπτότερα δὲ καὶ μακρότερα⁷⁴ καὶ πλείω⁷⁵. καυλὸν λεπτὸν, ὄρθιον, ἴσον ὥσπερ κρίνου, γέμοντα καρποῦ ἐρυθροῦ, στίφοντος τὴν γεῦσιν. Λύναται δὲ ὁ καρπὸς λείος, σὺν οἴνῳ ποθείς, ὀξύβαφου πληθὸς δυσεντερικὸς καὶ κοιλιακὸς ὠφελεῖν· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἐρυθρὸν ἐφιστάνειν· φέεται δὲ ἐν λειμῶσι καὶ ἐλώδεσι τόποις.

Κεφ. ις'. [Περὶ Λαγώποδος.] Λαγώπους, οἱ δὲ λαγωῦ κύμινον, γνώριμός ἐστι· δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν κοιλίας, πινόμενος μετ' οἴνου, ἐπὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων μεθ'

69) Ald. add. ἡ δὲ ποταμογενέων.

70) Ald. ξαπιονορίου, cod. N. ραπιονίου.

71) Marcell. Marsi interpretatur.

72) N. οὐηράτουμ. Ald. ὀνιάστουμ.

73) Sic. cod. N.; τιντιννάβουμ vulgo.

74) Sic cod. C., Oribas. et editt. omnes, praeter Marcell. interpr. et Sarac., qui μικρότερα.

75) Sic cod. C. et Oribas.; Ald. et editt. sequ. interponunt δέκα ἢ πλ.

Cap. XVI. [De Limonio.] Limonium [aliis nevroides dictum, aliis lonchitis aut sinapi aselli, Mysis mendruta, Syris meuda, aliis lycosemphyllon, aut helleborosmata, aut scyllion, prophetis lupi cor, Romanis veratrum nigrum aut tintinnabulum terrae, Gallis iumbarum, Dacis dacina]. Folia habet betae similia, sed tenuiora et longiora et numerosiora; caulem tennem, rectum, liliaceo aequalem, rubro semine refertum, quod gustu astringit. Fructus tritus et ex vino acetabuli mensura potus dysentericis et coeliacis prodest, ac rubentem feminarum fluxum cohibet. Nascitur in pratis et paludosis locis.

Cap. XVII. [De Lagopode.] Lagopus, quem et leporis cuminum appellant, vulgaris est notitiae. Sistit alvum e vino pota, aut ex aqua, si febre laborant. Eadem

ὑδατος· περιάπτεται δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὴν βουβώνων· φύεται δὲ ἐν πρασιαῖς.

Κεφ. ιη'. [Περὶ Μηδίου.] Μηδίον [οἱ δὲ μηδική, οἱ δὲ τρίφυλλον, οἱ δὲ κλημάτιον, οἱ δὲ ὄσμος, οἱ δὲ τρίγωνος, οἱ δὲ κυβέλλιον, οἱ δὲ πολύφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφύλιον ὀδοράτουμ, Αἰγύπτιοι ἐπάφου] φύεται ἐν παλισκίσις τόποις καὶ πετρώδεσιν, ἔχει φύλλα ὅμοια σέριδι⁷⁶· καυλὸς τρίπηχυς, ἄνθη πορφυροειδῆ, μεγάλα καὶ περιφερῆ· καρπὸς μικρὸς, ὁικῶς κνίκῳ· ῥίζα σπιθαμιαία, βακτηρίας ἔχουσα πάχος, στρουγνὴ γευομένη· ἥτις ξηρὰ λεία ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι ἐφθῇ ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἴσθησι· τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθὲν ἄγει ἔμμηνα.

Κεφ. ιθ'. [Περὶ Ἐπιμηδίου.] Ἐπιμηδίον, [οἱ δὲ ἐρινεὸς, οἱ δὲ θρυὰς⁷⁷, οἱ δὲ πολύρριζον, Ῥωμαῖοι οὐνδίκτα] καυλὸς ἐστὶν οὐ μέγας, κισσῶ παραπλήσια ἔχων φύλλα, ὅσον ι' ἢ ιβ'· οὔτε δὲ καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει· ῥίζαι δὲ λεπταί, μέλαιναι, βαρύνσμοι, γευσάμενῳ μωραί· φύεται ἐν

76) Sic ex Oribas. corrigunt et Matthiol. et Sarac.; vulgo ἱριδι.

77) Sic. Marcell. et cod. C.; θριάς vulgo.

ad inguinum inflammationem adalligatur. Nascitur autem in segetum areis.

Cap. XVIII. [De Medio.] Medium [quod aliqui medicam appellant, nonnulli trifolium aut clemation, osmon, trigonon, cybellion aut polyphyllon, Romani trifolium odoratum, Aegyptii epaphu]. Nascitur in umbrosis locis et rupestribus. Folia habet seridi similia, caulem tricubitalem, flores purpurascentes, grandes atque rotundos; semen minutum, cnico simile, radicem dodrantalem, baculi crassitudine, gustu acerbo. Haec arida trita decoctaque, cum melle per aliquot dies in linctu sumta, rubentem fluorem sistit. Semen vero in vino potum menstrua pellit.

Cap. XIX. [De Epimedio.] Epimedium [quod vel caprificum, vel thryada, vel etiam polyrrhizon, Romani autem vindictam vocant], caulis est non magnus, hederae foliis denis aut duodenis, neque fructum neque florem proferens, radicibus tenuibus, nigris, graveolentibus,

τόποις ὑδροηλοῖς. Ταύτης τὰ φύλλα λεία μετ' ἐλαίου κατά-
πλασμα μαστῶν εἰς τὸ μὴ αὔξεσθαι· ἀτόκιός τε ἡ ῥίζα, καὶ
τὰ φύλλα λεία ἐν οἴνῳ μετὰ τὴν κάθαρσιν < ἐ' πληθους
ἐπὶ ἡμέρας ἐ' ἀσυλλήπτους τηρεῖ.

Κεφ. κ'. [Περὶ Ξιφίου.] Ξιφίον, οἱ δὲ φάσγανον, οἱ
δὲ μαχαιρώνιον, οἱ δὲ ἀνακτόριον, οἱ δὲ ἄριον καλοῦσι,
Ῥωμαῖοι γλαδιόλουμ, οἱ δὲ σεγετάλεμ^{77b}. Διὰ τὸ τοῦ φύλλου
σχήμα ὠνόμασται ξιφίον⁷⁸. ἔοικε γὰρ ἱριδι, ἔλαττον μέντοι
καὶ στενώτερον καὶ ἄποξυ ὥς μαχαίριον, ἰνῶδες· καυλὸν δὲ
ἀνίησι πηχυαῖον⁷⁹, ἐφ' οὗ ἄνθη πορφυρεᾶ, στιχηδόν⁸⁰ ἀπ'
ἀλλήλων διεστῶτα· καρπὸν δὲ στοργγύλον· ῥίζας β'· τὴν
μὲν μίαν ἐπὶ τῆς ἐτέρας καθημένην, ὥσπερ βολβία μικρά·
τούτων ἡ μὲν κάτω⁸¹ ἰσχνή ἐστίν, ἡ δὲ ἄνωθεν ἄδρотеρα·
γίνεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις. Δύναται δὲ ἡ ἄνωθεν ῥίζα,
καταπλασσομένη μετ' οἴνου καὶ λιβανωτοῦ, ἀκίδας καὶ σκό-
λοπας ἐπισπᾶσθαι· σὺν ἀλεύρῳ δὲ αἰρίνῳ καὶ ὑδρομέλιτι

77^b) Sic ex Apul.; vulgo γεντάλεμ.

78) Sic Ald. et cod. C.; ὠνόμ. ξυφ. primus omisit Asulan. et
post eum omnes.

79) Oribas. add. ὁποῦ μαστόν: Serap. plenum.

80) Ald. στοιχηδόν.

81) Lacuna add. μικρὰ καὶ.

gustu fatuo. Nascitur in aquosis. Folia ex oleo trita et
mammis adhibita eas ita cohibent, ut ne aurescant. Ra-
dix spem partus adimit. Folia quoque trita et post men-
struam purgationem quinīs drachmis in vino pota quin-
que diebus, praestant mulieribus, ne concipiant.

Cap. XX. [De Gladiolo.] Xiphion alii [phasganon
aut machaeronion, alii anactorion aut arion, Romani gla-
diolum aut segetalem. Ob folii formam appellatur xi-
phion. Est enim iridi simile, at minus et angustius, et
cultelli modo mucronatum nervosumque. Caulē vero
promit cubitalem, in quo purpurei flores serie a se in-
vicem distantes: semen rotundum. Radices sunt geminae,
quarum altera alteri insidet, bulborum exilium specie.
Ex his inferior gracilis, uberior superior. In arvis po-
tissimum nascitur. Superior radix cum vino et ture im-
posita spicula et aculeos e corpore extrahit: cum farina
autem loliacea et aqua mulsa panos discutit: quam ob

διαφορεῖ⁸² φύγεθλα· ὅθεν ταῖς τοιαύταις ἐμπλάστοις μίγνυται· ἄγει δὲ καὶ καταμήνια προστεθεῖσα· φασὶ δὲ καὶ ἀφροδίσια παρορμᾶν τὴν ἀνωτέρω ῥίζαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσαν, τὴν κατωτέρω⁸³ δὲ ἀγόνους⁸⁴ ποιεῖν· ἐντεροκηλικοῖς τε παιδίοις ὠφελίμως δίδοσθαι τὴν ἐπάνω ῥίζαν ἐν ποτῶ σὺν ὕδατι.

Κεφ. κα'. [Περὶ Σπαργανίου.] Σπαργάνιον, οἱ δὲ ξιφίδιον, οἱ δὲ βῶλον καλοῦσι· φύλλα ἔχει ἐοικότα ξιφίῳ, στενωτέρα δὲ καὶ ἐπικλινέστερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ ὥσεί σφαιρία, ἐν οἷς ὁ καρπός· δίδοται ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ θηριοδῆκτοις.

Κεφ. κβ'. [Περὶ Ξυρίδος.] Ξυρίς, οἱ δὲ ἱρίν ἀγρίαν, οἱ δὲ κακὸς, Ῥωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δὲ ἱρίμ ἀγρόστημ, Δακοὶ ἄπρους. Τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἱριδι ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ἐξ ἄκρου ὀξέα· καυλὸν δὲ ἐκ μέσου τῶν φύλλων πηχυαῖον, ἱκανῶς παχὺν, ἐφ' οὗ λοβοὶ τρίγωνοι· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος πορφυροῦν, τὸ δὲ ἐν μέσῳ φοινικουῖν· καρπὸς

82) Sic cod. C., Serap. et Sarac.; διαφθεῖρε Ald. et sequ.

83) N. μικροτέραν.

84) Marcellus suspicatur, ἀτόνους esse legendum.

rem eiusmodi vi praeditis emplastris admiscetur. Ciet et menses subdita in pecto. Aiunt et superiorem radicem potui datam in vino veneris appetentiam facere, inferiorem vero sterilitatem inducere: illam itidem infantibus, quibus intestina provoluta sunt, utiliter ex aqua propinari.

Cap. XXI. [De Sparganio.] Sparganium, quod alii xiphidion, alii bolon appellant, folia habet gladioli, sed angustiora et magis inclinata: in summo caule vero velut globulos, in quibus est semen. Adversus venenatarum bestiarum morsus et radix et semen ex vino potui dantur.

Cap. XXII. [De Xyride.] Xyris, quam et irin agrian et cacon, Romani gladiolum et irim agrestem, Daci aprum vocant, folia habet iridis, at latiora et apice acuta: quorum e medio caulis crumpit cubitalis, sat crassus, cui insident siliquae trigonae, et super his flos purpureus, medio puniceus: semen in folliculis, simile fabis,

δὲ ἐν θυλακίαις, κυάμοις⁸⁵ ὅμοιος, στρογγύλος, ἐρυθρὸς⁸⁶, δριμύς· ῥίζα δὲ πολυγόνωτος, μακρὰ⁸⁷, πυρρὰ· ποιούσα πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα καὶ κατάγματα· ἀνάγει δὲ ὅστω⁸⁸, καὶ πᾶν βέλους ἐπισπᾶται μετὰ ἀπονίας, μιγέντος αὐτῇ χαλκοῦ ἀνθους μέρος τρίτον καὶ κενταυρίου ῥίζης μέρος ἓ καὶ μέλιτος τοῦ αὐτάρκους⁸⁹. Θεραπεύει δὲ καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονάς, καταπλασσομένη μετ' ὄξους· πίνεται δὲ καὶ πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, ἰσχιάδας τε καὶ στραγγουρίας καὶ διαρροίας ἢ ῥίζα μετὰ γλυκέος τεθλασμένη· ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικώτατος, ὅσον τριώβολον ποθεῖς ἐν οἴνῳ· τήκει δὲ καὶ σπλῆνα σὺν ὄξει ποθεῖς.

Κεφ. κγ'. [Περὶ Ἀγχούσης.] Ἀγχουσα, ἣν ἔνιοι κάλυκα, οἱ δὲ ὀνοκλείαν καλοῦσι [οἱ δὲ κατάχχουσιν, οἱ δὲ λιβυκὴν, οἱ δὲ ἀρχιβέλλιον, οἱ δὲ Ἀλκιβιάδιον, οἱ δὲ ὀνόφυλλος, οἱ δὲ πορφυρίς, οἱ δὲ μύδαυσα, οἱ δὲ σάλυξ, οἱ δὲ νωνεάν, Ἀφροὶ βουινεσάθ] τὰ μὲν φύλλα ἔχει θριδάκι τῇ⁹⁰. ὄξυφύλλῳ παραπλήσια, δασέα⁹¹, τραχέα, μέλανα⁹², πολλὰ,

85) Oribas. ὀρόβοις. Serap. *cucumis niger*. 86) Oribas. μέγας.

87) C. add. ὑπόλευκος, ἐνίοτε δὲ καὶ.

88) Sic cod. C. et Serap. Editiones habent σκόλοπας.

89) Cod. C. et Lacuna τοῦ αὐτάρκους addunt, ὀλίγον Serap., Ald. vero cum sequi, nihil.

90) C. τριδάκτυλα.

91) C. μακρὰ.

92) Lacuna μεγάλη.

rotundum, rubens et acre: radix geniculata, longa ac rufa. Ea contra capitis vulnera fractaque efficax est: ossa enim et teli genus omne citra molestiam extrahit, adiecta floris aeris tertia parte, itemque radicis centaurii parte quinta et melle sufficienti. Imposita quoque ex aceto oedemata inflammationesque sanat. Bibitur et ex passo radix contusa ad convulsa, rupta, ischiadas, stranguriam et alvi profluvia. Semen vero tribus obolis in vino potum potentissime urinam ciet, et cum aceto bibitum lienem liquat.

Cap. XXIII. [De *Anchusa*.] *Anchusa*, quam aliqui calycem, alii onocleam appellant, [nonnulli catanchusam, aut libycam, archibellion aut Alcibiadion, onophyllon etiam et porphyrida, mydusam, alii salycā aut noneam, *Afri buinesath*] folia habet lactucae acutifoliae proxima, hirsuta, aspera, nigra, numerosa, undequaque ab radice ter-

πανταχόθεν τῆς ῥίζης προσπεπλασμένα τῇ γῇ, ἀκανθώδη· ἡ δὲ ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὴν χρόαν ὑφαιμος, ἐν τῷ θέρει γεννωμένη⁹³ καὶ βάπτουσα τὰς χεῖρας⁹⁴. φύεται ἐν εὐγείοις τόποις. Ἔστι δὲ ἡ ῥίζα στυπτική, ποιοῦσα πρὸς κατακαύματα καὶ παλαιὰ⁹⁵ ἔλκην, ἐναφευομένη κηρῶ καὶ ἔλαιῳ· ἐρυσιπέλατα δὲ σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθεῖσα θεραπύει, καὶ ἀλφουὺς καὶ λέπρας σὺν ὄξει καταπλασσομένη· προστιθεμένη δὲ καὶ ἔμβρυα κατασπᾶ· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς δίδεται καὶ ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, σπληνικοῖς, πυρέσσουσι μετὰ μελικράτου· τὰ δὲ φύλλα κοιλίαν ἴσθησι μετ' οἴνου πινόμενα· χρώνται δὲ καὶ οἱ μυριετοὶ τῇ ῥίζῃ πρὸς τὰς στύψεις τῶν μύρων.

Κεφ. κδ'. [Περὶ Ἀγχούσης ἐτέρας.] Ἀγχουσα ἐτέρα, ἣν ἔνιοι Ἀλκιβιάδιον ἢ ὀνοχειλὲς ἐκάλεσαν· αὕτη διαφέρει τῆς πρώτης τῷ μικρότερον ἔχειν τὰ φύλλα, τραχέα δὲ ὁμοίως, καὶ τὰ κλωνία λεπτά, ἐφ' ὧν τὸ ἄνθος πορφυροειδὲς ὑποφωινικίζον· ῥίζας ἐρυθράς, εὐμήκεις, περὶ τὸν πυραμητὸν

93) Sic cod. C., Oribas. et Ald.; γενομένη Lacuna, γινωσκομένη Marcellus.

94) C. add. ἄνθη δὲ πορφυρεᾶ.

95) C. N. αὐτόματα.

rae velut affixa, spinosa. Radix est digitali crassitie, colore subsanguineo, quae aestate nata et manus inficit. Provenit laeto solo. Radix est astringens, ad ambusta ceteraque ulcera efficax, si in oleo, addita cera, decoquatur. Erysipelatis cum polenta imposita medetur; itemque vitiliginibus et lepris, ex aceto illita. Subdita quoque fetus detrahit. Datur et eius decoctum ictericis, nephriticis, splenicis, si febris adsit, ex aqua mulsa. Folia vero sistunt alvum in vino pota. Utuntur et unguentarii radice ad spissamenta unguentorum.

Cap. XXIV. [De *Anchusa altera*.] Altera anchusa, quam aliqui Alcibiadion seu onochiles vocavere, a priore distat, quod minora habeat folia, quanquam simili modo aspera, et ramulos tenues, in quibus flos purpureus, in puniceum vergens, radices autem rubras, praelongas, quae

ἐχούσας τὸ αἵματῶδες ⁹⁶. φύεται δὲ ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων θηριοδήκτοις βοηθεῖν, μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις, ἐσθιόμενα, καὶ πινόμενα, καὶ περι-
απτόμενα· ἂν μασσησάμενός τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου
ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό.

Κεφ. κέ. [Περὶ ἐτέρας Ἀγχούσης.] Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη, ἐμπερὴς ταύτῃ, ἐλάττω δὲ καρπὸν ἔχουσα φοινικοῦν· ὃν
ἐάν τις μασσησάμενος ἀποπτύσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑρπετοῦ,
ἀποκτενεῖ αὐτό ⁹⁷. ἥ δὲ ῥίζα μετὰ ὑσώπου καὶ καρδάμου
ποθεῖσα, ὀξύβαφου πλήθος, πλατεῖαν ἔλμινθα ἐκτινάσσει.

Κεφ. κς'. [Περὶ Λυκόψεως.] Λύκοψις, οἱ δὲ καὶ
ταύτην ἀγχουσαν ἐκάλεσαν· τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια θρίδα-
κι, μακρότερα δὲ καὶ παχύτερα καὶ τραχέα ⁹⁸ καὶ πλατύτερα,
πεπτωκότα περὶ τὴν τῆς ῥίζης κεφαλὴν· καυλὸν ἀνίησι μα-
κρόν, ὀρθόν, τραχὺν ⁹⁹, παραφυάδας ἔχοντα πολλὰς, πη-

96) Sic Oribas. et Ald.; ἀγγεῖα αἵματῶδη codd. C. et N.

97) Ὅν — αὐτὸ deest in cod. N., suspectum utique, quod repe-
tuntur modo dicta. Αὐτό in cod. O. omittitur in edit., habet ta-
men Oribas., qui plantam λύκοψιν dicit.

98) Cum Plin. et Oribas. bene sic Sarac.; τραχύτερα καὶ παχέα
vulgo.

99) C. παχύν.

tempore messis sanguineo succo turgent. In sabulosis na-
scitur. Tum ipsa radix, tum et folia contra venenata-
rum bestiarum, maximeque viperarum, morsus efficaci-
ter auxiliantur, sive cibo, sive potu, sive etiam amuleto.
Quin et si quis, iis commanducatis, in venenatae bestiae
os exspuerit, eam interimet.

Cap. XXV. [De tertia Anchusa.] Est et alia huic
similis, at minore semine, eoque puniceo, quo comman-
ducato si in serpentis os inspuatur, ea enecatur. Radix
autem acetabuli mensura cum hyssopo et nasturtio pota,
latum vermum expellit.

Cap. XXVI. [De Lycopsi.] Lycopsis, quae etiam
a nonnullis Anchusa dicitur, foliis est lactucae, (at lon-
gioribus, crassioribus, asperis et latioribus, ac circa ra-
dicis caput ad terram deciduis. Caulem promit longum,
rectum, asperum, ramis multis cubitalibus, asperis, in

χναίας, τραχείας· καὶ ἐπ' αὐταῖς ἄνθη μικρά, πορφυρίζοντα· ῥίζα δὲ ἐρυθρὰ, στύπτικη· φύεται ἐν πεδίοις· καταπλασσομένη δὲ μετ' ἐλαίου ἢ ῥίζα, τραύματα ἰᾶται, μετὰ ἀλφίτου δὲ ἐρυσσιπέλατα· λεία δὲ συναλειφομένη μετ' ἐλαίου ἰδρωτας κινεῖ.

Κεφ. κζ'. [Περὶ Ἐχίου.] Ἐχιον, οἱ δὲ δωρίδα¹⁰⁰, οἱ δὲ Ἀλκιβιάδιον, Ῥωμαῖοι ἀλκιβιάκουμ· τὰ μὲν φύλλα ἔχει προμήκη, τραχέα, ὑπόλεπτα¹, πρὸς τὰ τῆς ἀγχούσης², ἤττονα δὲ καὶ λιπαρὰ, ἀκάνθια λεπτά³ ἐπικείμενα⁴, ἃ καὶ δασύνει τὰ φύλλα· καυλία λεπτά, πολλὰ· ἐκατέρωθεν δὲ φυλλάρια λεπτά, ταρσούμενα, μέλανα, ἐλάττονα δὲ πρὸς λόγον⁵ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ· τὰ δὲ ἄνθη παρὰ τὰ φύλλα πορφυροειδῆ, ἐν οἷς ἐστι καὶ ὁ καρπὸς, κεφαλῇ ἔχιος ὅμοιος· ῥίζα δὲ λεπτοτέρα δακτύλου⁶, ὑπομέλαινα· ἥτις οὐ μόνον τοῖς δηγθεῖσιν ὑπὸ ἐρπειῶν βοηθεῖ ποθεῖσα μετ' οἴνου, ἀλλὰ

100) Sic Plin., Paull. et cod. C.; ἀρίδαν Ald. et editt.

1) Oribas. et Ald. ὑπόλευκα.

2) C. add. ἐπέρυθρα.

3) C. add. ἀκάθαρτα, ἀκίδας σὺν τοῖς φύλλοις.

4) Ald. add. καὶ δασέα, et omittit sequentia, quae et desunt in cod. C., primum obvia in Asulan. et Marcell.

5) Sic in cod. C.; πρὸς λόγον τὸν Ald. et sequ.; Sarac. coniecit πρὸς λόγον τὰ.

6) C. δακτυλία, ἀπὸ μέσου μέλαινα.

quibus flores parvi, purpurascentes. Radix rubra est et astringens. Nascitur in campestribus. Radix cum oleo imposita vulneribus medetur, et cum polenta erysipelatis illinitur. Trita vero si ex oleo perungatur, sudores movet.

Ca'p. XXVII. [De Echio.] Echium aliqui dorida, alii Alcibiadium, Romani Alcibiaccum appellant. Folia habet oblonga, aspera, subtenuia, ad anchusam accedentia, sed minora et pinguia, spinulis tenuibus incumbentibus, quae et hirsuta reddunt folia. Cauliculi graciles, numerosi, utrinque vero foliola minuta, pennaeformia, nigra, minora proportionem, quae in summo sunt caule. Flores autem secundum folia purpurascentes, in quibus semen viperae capiti simile. Radix est digito tenuior, subnigra: quae quidem non modo demorsis a serpentibus in vino pota auxiliatur, sed et eos, a quibus praehibita fuerit, a

καὶ τοὺς προπιόντας ἀδήκτους τηρεῖ⁷. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός· παύει δὲ καὶ ὀσφίος ἄλγημα, καὶ γάλα κατασπᾶ, μετ' οἴνου ἢ ῥοφήματος ληφθεῖσα.

Κεφ. κη'. [Περὶ Ὠκιμοειδοῦς.] Ὠκιμοειδές, οἱ δὲ φι-
λεταίριον, οἱ δὲ καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν, [οἱ δὲ σκορπίου-
ρον, οἱ δὲ σπάργανον, οἱ δὲ ἄλθαϊαν, οἱ δὲ ἀμαραντίδα⁸,
οἱ δὲ πρυβαταϊαν, οἱ δὲ ἐλάφιον, οἱ δὲ ἀντίμιμον, οἱ δὲ
πορφυρίδα, οἱ δὲ αὐγιον, οἱ δὲ νεμέσιον, οἱ δὲ ὑαινόπο-
λον, οἱ δὲ θυρσίτην, οἱ δὲ θερμουῖτιν, οἱ δὲ μισόπαθος,
Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ,] φύλλα μὲν ἔχει ὠκίμῳ ὅμοια, κλω-
νας δὲ σπιθαμιαίους, δασεῖς· λοβούς δὲ παραπλησίους ὑο-
κνᾶμῳ, πλήρεις σπέρματος μέλανος, εὐοκίτος⁹ μελανθίῳ.
Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα πινόμενον ἐν οἴνῳ, ἐχιροδήκτους
καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἐρπετῶν δῆγματα θεραπεύειν· δίδεται δὲ
καὶ ἰσχιαδικοῖς μετὰ σμύρνης καὶ πεπέρεως· ῥίζα δὲ ὕπεστι
λεπτὴ καὶ ἄχρηστος.

Κεφ. κθ'. [Περὶ Ἑρίνου.] Ἑρίνος, [οἱ δὲ ὠκιμοειδές,

7) Sic C.; ποιεῖ vulgo.

8) Vulgo ἀμαρανθίδα.

9) Sic manifesto cod. C. Recte id iam auguratus erat Sarac. loco vulg. εὐοκίτας.

serpentibus feriri minime patitur. Folia et semen idem ipsum praestant. Sed et radix lumborum dolorem sedat, et lac allicit, in vino aut sorbitione sumta.

Cap. XXVIII. [De Ocimoide.] Ocimoides, quod alii philetaerion, alii et ipsum echium vocant [alii scorpiuron, alii sparganon, alii althaeam, aut amarantida, probataeam etiam et elaphion, alii antimimon, alii porphyridem, alii augion, alii nemesion, alii hyaenopsolon, alii thyrstiten, alii thermutin, alii misopathos, Romani ocimastrum] folia habet ocimo similia, ramos autem do-drantales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes, semine nigro, ceu melanthii, plenas. Vim habet semen in vino potum, ut viperarum ceterarumque serpentium morsibus medeatur. Datur et ischiadicis cum myrrha et pipere. Ceterum radix subest tenuis et inutilis.

Cap. XXIX. [De Erino.] Erinus [quem alii oci-

οἱ δὲ ὑδρῆρόν, Ῥωμαῖοι ὠκίμου ἀκουάτικου¹⁰] φύεται παρὰ ποταμοῖς καὶ κρήναις· φύλλα ἔχει ὠκίμοις ὅμοια, μικρότερα¹¹ δὲ καὶ ἐπεσχισμένα ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν, κλωνία δὲ εἴη ἢ εἴ σπιθαμιαῖα, ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ μέλανα, μικρὸν, στρυφνόν· ὁποῦ δὲ μεστός ἐστιν ὁ καυλὸς καὶ τὰ πέταλα. Τούτου¹² ὁ καρπὸς < β' πλήθος μιγείς πρὸς κυάθους μέλιτος τέσσαρας¹³, ρεύματα ὀφθαλμῶν ἐγχριόμενος ἴσθησιν· ὁ δὲ κυλὸς ὥτων πόνον παύει, μετὰ θείου ἀπύρου καὶ νίτρου ἐνσταζόμενος.

Κεφ. λ'. [Περὶ Ἀγρώστως.] Ἀγρωστis [οἱ δὲ αἰγικόν, οἱ δὲ ἀμαξίτις, Αἰγύπτιοι ἀνουφί, Ῥωμαῖοι γράμεν, οἱ δὲ ἀσιφόλιον, οἱ δὲ σαγγουινάλεμ, οἱ δὲ οὐνίολεμ, Ἰσπανοὶ ἀπαρία, Δακοὶ κοτιάτα, Ἀφροὶ ἰεβάλ] κλήματα ἔχει γονατώδη, ἔρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων προΐεμενα, ῥίζας γλυκείας, γονατώδεις, φύλλα ὀξεία, σκληρά, πλατέα¹⁴, ὡς καλάμου μικροῦ, τρέφοντα βόας καὶ κτήνη.

10) Sic C.; Ald. omittit ἀκουάτικου, ut et editt. rell.

11) Trag. fol. 70^b. ed. germ. Argent. 1551. μακρότερα legendum esse arbitrat, quod comminiscitur, Scrofulariam aquaticam esse ξέρονον.

12) Vulgo τούτων.

13) Ald. κυάθοις τέσσαροι. Κυάθους iam omittunt Asulan. et Marcell., Paulo praeunte, qui δραχμάς habet.

14) Hoc deest in Scrap.

moides, alii hydreron, Romani ocimum aquaticum vocant] nascitur apud flumina ac fontes: folia habet ocimi, sed minora, versus apicem incisa, surculos quinque aut septem dodrantes, flores candidos, semen nigrum, parvum et acerbum: liquore vero turgent et caulis et folia. Semen huius, drachmis duabus mixtum cum mellis cyathis quatuor, oculorum fluxiones illita cohibet. At succus aurium dolorem sedat, cum sulfure ignem haud experto ac nitro instillatus.

Cap. XXX. [De Gramine.] Gramen Romanis, agrostis Graecis dicitur [aliis aegicon et hamaxitis, Aegyptiis ânuphi: inter Romanos quoque asifolium, sanguinalis aut unioli, Hispanis aparia, Dacis cotiata, Afris iebal]. Hoc viticulas habet geniculatas, per terram repentes, quae a ramis etiam radices spargunt dulces, internodiis distinctas: folia acuminata, dura, lata, ceu arundinis parvae: his

Ταύτης ἡ ῥίζα, καταπλαττομένη λεία, τραύματα κολλᾷ· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον πρὸς στρόφους ποιεῖ καὶ δυσουρίαν¹⁵, καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν ἔλκη· καὶ λίθους θρύπτει¹⁶.

Κεφ. λα'. [Περὶ Καλαμαγρώστεως.] Καλαμάγρωστις μεῖζων ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς ἀγρώστεως· [ὁμοιοῦται δὲ ἡ ῥίζα καλάμῳ¹⁷.] ἐστὶ δὲ κτηνῶν ἀναιρετικὴ βρωθεῖσα, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Βαβυλῶνι παρὰ ταῖς ὁδοῖς φυομένη.

Κεφ. λβ'. [Περὶ τῆς ἐν Παρνασσῷ ἀγρώστεως.] Ἡ δὲ ἐν τῷ Παρνασσῷ γεννωμένη ἀγρωστis, πολυκλαδωτέρας ἐστὶ¹⁸. φύλλα δὲ κισσῷ ὅμοια φέρει, ἄνθος λευκὸν καὶ εὐώδεις· καρπὸν μικρὸν, οὐκ ἄχρηστον· ῥίζας ε' ἢ ε', δακτύλου πάχος, λευκὰς, μαλακὰς, γλυκείας ἰσχυρῶς¹⁹. ὧν ὁ χυλὸς ἐψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι συμμέτρῳ καὶ σμύρνης ἡμίσει μίρει, πεπείρει τε καὶ λιθωνοῦ τῷ τρίτῳ, φάρμακόν ἐστιν ἄριστον πρὸς ὀφθαλμούς· ἀποτίθεται δὲ ἐν χαλκῇ πυξίδι.

15) Lacuna add. καὶ δυσεντερίαν.

16) Sic Plin., Serap. et cod. C.; καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν περιττώματα λιθώδη θρύπτει Ald. — Goupyl.

17) Sic cod. C. N. Deest vero in editis.

18) Plin. 24, 118. θαμνωδεστέρα legisse videtur: namque densius quam usquam fruticat interpretatur.

19) Sic Ald.; ἰσχυράς Asulan.; δυσώδεις legit Serap.

boves et iumenta pascuntur. Huius trita radix et imposita vulnera glutinat. Ipsius autem decoctum epotum efficax est adversus tormina, urinae difficultatem ac vesicae ulcera: calculos denique comminuit.

Cap. XXXI. [De gramine arundinaceo.] Calamagrostis s. gramen arundinaceum priore maior est ex omni parte: [radix calami aequat.] Iumenta in pabulo sumta necat, maxime ea, quae in Babylonis regione secus vias provenit.

Cap. XXXII. [De gramine in Parnasso.] Quod vero in Parnasso gignitur gramen, ramosius est, folia gerit hederæ similia, florem albidum et odoratum, fructum exilem, non inutilem: radices quinque aut sex, digitum crassas, albas, molles, valdeque dulces. Quarum succus, si in vino cum pari melle ac myrrhae dimidio piperisque ac turis tertiis portionibus decoquatur, praestantissimum est ad oculos medicamentum. Id vero in aerea pyxide

τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν ποιεῖ πρὸς ᾧ καὶ αὐτὴ· τὸ δὲ σπέρμα ταύτης ἰσχυρῶς διουρητικόν, καὶ ἐμέτων καὶ κοιλίας ῥεούσης σταλτικόν.

Ἡ δὲ ἐν Κιλικίᾳ γεννωμένη, ἣν οἱ ἐπιχώριοι Κίνναν καλοῦσι, ὑγρὰ βρωθεῖσα πολλάκις, πίμπρησι²⁰ τοὺς βόας.

Κεφ. λγ'. [Περὶ Σιδηρίτιδος.] Σιδηρίτις, οἱ δὲ Ἡράκλειαν, [προφητὰι γόνον, οἱ δὲ αἶμα Τιτάνου, οἱ δὲ οὐρὰ σκορπίου, Πυθαγόρας πάρμιρον, Ἀνδρέας ξανθοφανέα, Ὀσθάνης βούφθαλμον, Αἰγύπτιοι σενδιονῶρ, Ῥωμαῖοι οὐερτούμνουμ, οἱ δὲ σολεάστρουμ²¹, Ἀφροὶ οὐδήδονι] πόα ἐστὶ φύλλα ἔχουσα ὅμοια πρασίῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ ἐκελισφάκου ἢ δρυὸς, μικρότερα μέντοι καὶ τραχέα· καυλοὺς δὲ ἀνίησι τετραγώνους, σπιθαμιαίους²² ἢ καὶ μεΐζονας, οὐκ ἀηδεῖς ἐν τῇ γεύσει καὶ ποσῶς ὑποστύφοντας· ἐν οἷς ἐκ διαστημάτων σπόνδυλοι²³ περιφερεῖς, ὥπερ πρασίου, καὶ ἐν αὐτοῖς σπέρμα μέλαν· φύεται δὲ ἐν ὑποπέτροις χωρίοις. Δύ-

20) Lacuna legit πίμπλησι. Serap. habet apostemantur.

21) Cod. N. addit οἱ δὲ μουλήθρουμ, οἱ δὲ ἰντιβουμ σιλβάτικουμ.

22) G. N. πηχυαίους.

23) G. N. σπόνδυλοι.

reconditur. Radicum autem decoctum eadem, quae herba ipsa, praestat. Semen vehementer urinam pellit, vomitionesque et alvi profluvia sistit.

Gramen autem in Cilicia natum, quod incolae Cinnam appellant, boves saepe inflammat, si eo humido pascantur.

Cap. XXXIII. [De Sideritide.] Sideritis, quam aliqui Heracleam, [prophetae genituram aut sanguinem Titani, alii scorpionis caudam, Pythagoras parmiron, Andreas xanthophanea, Osthanes bupthalmum, Aegyptii sendionor, Romani vertumnum vocant, seu solcastrum, Afri udedoni] herba est foliis marrubii, sed oblongioribus, ad salviae aut quercus foliorum similitudinem, minoribus tamen et asperis. Caules edit quadrangulos, dodrantaes aut etiam maiores, non ingrati gustus et aliquatenus astringentis, in quibus ex intervallis orbiculati verticilli, sicut marrubii, et in iis semen nigrum. In locis saxosis na-

ναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα τραυμάτων κολλη-
τικήν καὶ ἀφλέγμαντον²⁴.

Κεφ. λδ'. [Περὶ ἐτέρας Σιδηρίτιδος.] Ἄλλη σιδηρίτις
κλωῶνας ἔχει διπῆχεις, λεπτούς· φύλλα δὲ ἐπὶ μόσχων μακρῶν,
ὅμοια τοῖς τῆς πτερίδος, ἀκροσχιδῇ, πολλὰ ἐκατέρωθεν, ἐκ
δὲ τῶν ἀνωτέρω μασχαλῶν ἀποφύσεις μακράς, λεπτάς, ἐπ'
ἄκρου σφαιροειδεῖς ἐχούσας κεφαλὰς τραχεῖας, ἐν αἷς²⁵ σπέρ-
μα ὅμοιον σεύτλῳ, στρογγυλώτερον δὲ καὶ σκληρότερον. Δύ-
ναμις δὲ καὶ ταύτης ἐστὶ²⁶ τῶν φύλλων τραυματική.

Κεφ. λε'. [Περὶ ἐτέρας Σιδηρίτιδος.] Ἔτι καὶ ἐτέρα
εἶναι λέγεται σιδηρίτις, ἣν καὶ αὐτὴν Κρατεύας Ἡράκλειαν
καλεῖ, φρυομένην ἐν τοίχοις καὶ ἀμπέλωσιν, ἔχουσα φύλλα
πολλὰ ἀπὸ μίας ῥίζης²⁷, ὅμοια κοριάνῳ, περὶ καυλίοις σπι-
θαμιαίοις, λείοις, τρυφεροῖς, ὑπολεύκοις, ἐνερευθέσιν· ἄνθη
δὲ φοινικὰ, μικρὰ, γενομένῳ πικρὰ, γλισχρά· καὶ ταύτης ἡ
δύναμις ἐπιτιθεμένης κολλητικὴ ἐναίμων καὶ νεοτρώτων.

24) C. τηρεῖν.

25) Sic ex Oribas. emendo vulgarem lectionem: ἐπ' ἄκρου σφαιροει-
δεῖς, κεφαλὴν ἐχούσας τραχεῖαν, ἐν οἷς.

26) Καὶ vulgare cum Fab. Columna, esphr. l. p. 123. omisi.

27) Oribas. et Lacuna add. μικρά.

scitur. Vim habent imposita folia vulnera glutinandi et
inflammationem arcendi.

Cap. XXXIV. [De Sideritide altera.] Sideritis al-
tera ramos habet bicubitales, graciles: folia in longis pe-
tiolis, filicis similia, apice incisa, utrinque numerosa: e
superioribus vero axillis propagines proceras, graciles,
quae apice capitula gerunt globosa, aspera, in quibus se-
men betae simile, sed rotundius ac durius. Huius etiam
foliorum vis vulneribus idonea est.

Cap. XXXV. [De Sideritide tertia.] Traditur et
tertia sideritis, quam Cratevas quoque Heracleam vocat.
Haec in maceriis nascitur ac vinetis: foliis ab una radice
multis, coriandro similibus, circa cauliculos dodrantes,
laeves, teneros, cum rubore candicantes, floribus puni-
ceis, parvis, gustu amaris lentisque. Et huius impositae
vis est, ut cruenta recentiaque vulnera glutinet.

Κεφ. λς'. [Περὶ Ἀχιλλείου.] Ἀχιλλείος· καλοῦσί τι-
νες καὶ τὴν ἀχιλλείον σιδηρεῖν [οἱ δὲ μυριόμορφον, οἱ δὲ
χιλιοφύλλον, οἱ δὲ στρατιωτικόν, οἱ δὲ ἡράκλειον, Ῥωμαῖοι
σουπερκίλιον βένερις, οἱ δὲ ἄκρουμ²⁸ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ
μιλιτάρεμ, οἱ δὲ μίλλεφόλιον, Ἀφροὶ ἀστὴρ χοιλόθ²⁹]. φέ-
ρει δὲ ῥαβδία σπιθαμιαῖα ἢ καὶ μείζω, ἀτρακτοειδῆ, καὶ
περὶ αὐτὰ φυλλάρια λεπτά, ἐκ πλαγίων ἐντομὰς ἔχοντα πυ-
κνάς, προσεμφερῇ κορίω, ὑπόπικρα³⁰, γλίσχρα, πόλιοςμα,
οὐκ ἀγρῇ, φαρυμακώδῃ δὲ τὴν ὁσμὴν· σκιάδιον ἐπ' ἄκρου
περιφερές, ἄνθη λευκά, ἢ πορφυρᾶ³¹ καὶ χρυσίζοντα· φύε-
ται ἐν εὐγείοις τόποις. Καὶ τούτου ἡ κόμη λεῖα ἐναίμων
ἐστὶ κολλητικὴ καὶ ἀφλέγμαντος, αἰμορροαγίας τε ἐφεκτικὴ,
καὶ τῆς ἐκ μήτρας ἐν προσθέτῳ. Καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς
ἐστὶν ἐγκάθισμα ροϊκαῖς· πίνεται δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίαν³².

28) C. κύρουμ.

29) Sic cod. C.; χιλός vulgo.

30) Sic N.; ὑπόπικρα Ald., ὑπόπικρα Sarac., ὑπόμικρα cod. C.

31) Sic Cod. C. N., Ald. Primus Marcellus uncinis inclusit.

32) N. addit: παύει δὲ καὶ φλεγμονὰς, σφόδρα λείων, μεθ' ὕδατος
καταχυρόμενον· διαφορεῖ δὲ ψυκτικόν ὑπάρχον. Et cod. C. e Crateva:
ὅλη δὲ κοπεῖσα μετ' ἀξουγγίας παλαιᾶς τὰ παλαιὰ τῶν ἐλκῶν καὶ δυσ-
επούλωτα θεραπεύει· ξηρὰ δὲ κοπεῖσα καὶ μέλιτι μυγεῖσά ἐστιν ἀνακα-
θαρτικὴ.

Cap. XXXVI. [De Achillea.] Achilleam sunt qui
etiam sideritin vocent, [aliis dicitur myriomorphon aut
chiliophyllon, stratioticon etiam et heracleon, Romanis su-
percilium veneris seu acorum sylvaticum, aut militaris
et millefolium, Afris aster choeloth]. Gerit autem ramos
dodrantes, aut etiam maiores, fusorum forma, foliolis
cinctos minutis, ex obliquo crebras habentibus incisuras,
coriandro proximis, subamaris, lentis, odore multo, non
insuavi, sed medicato: umbellam in cacumine rotundam,
floribus albis, purpureis vel aureis. Nascitur laeto solo.
Et huius coma trita vulnera cruenta glutinat et ab inflam-
matione tuetur, nec non erumpentem sanguinem inhibet,
uti etiam ex utero, subdita in pecto. Sed et ipsius de-
cocto utiliter insident feminae uteri fluore laborantes. De-
nique et contra dysenteriam bibitur.

Κεφ. λζ. [Περὶ Βάτου.] Βάτος, ἣν γινώσκομεν [οἱ δὲ κυνόςβατον, οἱ δὲ σεληνορύτιον, οἱ δὲ ἀσύντροφον, προφῆται αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ αἷμα ἰβέως, Ῥωμαῖοι σέντες, οἱ δὲ ῥόμβουμ, οἱ δὲ μόρα βατικάνα, Δακοὶ μαντιῆα, Αἰγύπτιοι αἰμοιώς, οἱ δὲ ἄμετρος] στύφει καὶ ξηραίνει καὶ τρίχας βάπτει· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ἀκρεμόνων αὐτῆς κοιλίαν ἴσθησι πινόμενον καὶ ῥοῦν ἐπέχει γυναικεῖον· καὶ πρηστήρος³³ δῆγματι εὐθετεῖ· κρατύνει δὲ καὶ οὖλα καὶ ἄφθας ὑγιάζει διαμασσωμένα τὰ φύλλα³⁴· καὶ ἔρπητας ἐπέχει, καὶ ἀχῶρας τοὺς ἐν κεφαλῇ θεραπεύει, καὶ ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ κονδυλώματα καὶ αἰμορροΐδας καταπλασσομένα τὰ φύλλα· καὶ ἐπὶ στομαχικῶν³⁵ δὲ καὶ καρδιακῶν λεία ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς, ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων συστραφεῖς ἐν ἡλίῳ, βέλτιον ποιεῖ εἰς πάντα τὰ εἰρημένα· τοῦ δὲ καρποῦ αὐτοῦ ὁ χυλὸς, πεπείρου ὄντος τελείως, εἰς τὰ στοματικά ἁρμόζει· ἴσθησι δὲ καὶ κοιλίαν ὁ

53) Serap. legit κεράστου.

54) C. διαμασσωμένων τῶν φύλλων.

55) Ald., Marcell. et Asulan. στομάχων. Cornar. et cod. C. N. στομαχικῶν, quos sequuntur Goupyl. et Sarac. Serap. *super stomachum debilem, ad quem currunt humores.*

Cap. XXXVII. [De Rubo.] Rubus, quem cognoscimus [aliis cynosbaton aut selinorition vel asyntrophon, prophetis sanguis Titani aut ibis, Romanis sentis, vel rubus, vel mora etiam vaticana, Dacis mantia, Aegyptiis haemaeos seu ametros dictus] astringit et siccatur, capillosque tingit. Summorum autem ipsius ramorum decoctum potu alvum sistit fluoremque muliebrem cohibet, nec non et contra pristiris morsum valet. Commanducata folia firmant et gingivas, orisque ulcera sanant. Imposita vero herpetas cohibent, et achoras capitis, oculorum procidentias et condylomata et haemorrhoides curant. Eadem cardiacis quoque et stomachicis trita convenienter imponuntur. Contusa caulibus foliisque expressus succus sole coactus ad ante dicta vitia est efficacior. At fructus perfectam maturitatem assecuti succus oris medicamentis accommodatur. Fructus vero, qui nondum maturuit, in

οὐ μέσως³⁶ πέπειρος ἐσθιόμενος· καὶ τὸ ἄνθος δὲ αὐτῆς ποθὲν σὺν οἴνῳ κοιλίαν ἴστησιν.

Κεφ. λη'. [Περὶ ἰδαίας Βάτου.] Βάτος ἰδαία ἐκλήθη μὲν διὰ τὸ πολλὴν ἐν τῇ Ἰδῇ γεννᾶσθαι. Ἔστι δὲ ἀπαλωτέρα πολλῶ τῆς πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας μικρὰς ἔχουσα· εὐρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς ἀκάνθης³⁷. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῆς πρὸ αὐτῆς· ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ αὐτῆς ἄνθος σὺν μέλιτι λεανθὲν ὀφθαλμικαῖς φλεγμοναῖς περιχρίομενον βοηθεῖ, καὶ ἐρυσσιπέλατα σβέννυσι· στομαχικοῖς³⁸ τε μεθ' ὕδατος ἐν ποτῶ διδοται.

Κεφ. λθ'. [Περὶ Ἑλξίνης³⁹.] Ἑλξίνη [οἱ δὲ ἐλείτην, οἱ δὲ κανοχερσαίαν, οἱ δὲ ἀμελξίνην, οἱ δὲ εὐσίνην, οἱ δὲ ἀμοργίνην⁴⁰, οἱ δὲ σουκόταχος, οἱ δὲ ψυχούακος, οἱ δὲ μελάμπελον, οἱ δὲ κισσάμπελον, οἱ δὲ κισσάνθεμον, οἱ δὲ ἀνατεταμένον, Ῥωμαῖοι βολούτου λαπάρου, Αἰγύπτιοι ἄπαπ,]

36) Sic cod. C.; ὁ μέσος πέπειρος vulgo.

37) Oribas. omnino εὐρ. — ἀκάνθης: et Ald. habet. Ad nota ablegant Asulan., Marcell., Cornar. et Goupyl.

38) Cod. C. ἐν στομάχου καύσειν.

39) In Ald. et Marc. duae homonymas, sed diversas, plantas coniunctas habemus. Asul. primus disiunxit, altera helxine ad c. 86. ablegata.

40) Salmas. homon. p. ix. ἀμερσίνην.

cibo sumtus sistit et alvum pariter ac flos in vino potus.

Cap. XXXVIII. [De Rubo idaeo.] Rubus cognomen idaei tulit, quia copiose in Ida nascitur. Est autem longe tenerior priore, exiguis spinis praeditus, quanquam et sine spinis inveniatur. Eadem vero praestat, quae supra dictus. Expeditissimum autem contra oculorum inflammationes adminiculum praebet flos ipsius cum melle ad laevorem tritus et illitus: is etiam erysipelata restinguit. Stomachicis quoque ex aqua bibendus datur.

Cap. XXXIX. [De Helxine.] Helxine [sunt qui helitin, aut canochersaeam, amelxinen, eusinen, amorginen, sucotachon, psychuacon, melampelon, cissampelon aut cissanthemnon aut anatetamenon vocent; Romani dicunt volutum laparum, Aegyptii hapap] folia habet hede-

φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῷ, ἐλάττονα δὲ, καὶ κλωνία μακρὰ⁴¹, περιπλεκόμενα, ὅπου ἂν τύχοι· φύεται δὲ ἐν φραγμοῖς καὶ ἀμπελῶσι καὶ σίτω. Δύναμιν δὲ ἔχει τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος λυτικὴν κοιλίας⁴².

Κεφ. μ'. [Περὶ Ἑλατίνης.] Ἑλατίνη τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἐλξίνῃ, μικρότερα⁴³ δὲ καὶ στρογγυλώτερα, δασέα· κλώνας λεπτούς, σπιθαμιαίους ἑ ἢ ε' ἀπὸ τῆς ῥίζης, φύλλων πλήρεις στρουφνῶν ἐν τῇ γεύσει· φύεται ἐν σίτοις καὶ τέποις ἐργασίμοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλαττόμενα σὺν ἀλφίτοις, φλεγμαίνοντας καὶ ρευματιζομένους ὠφελεῖν ὀφθαλμούς· ἐψηθεῖσα δὲ καὶ ῥοφουμένη δυσεντερίαν ἰστησιν.

Κεφ. μα'. [Περὶ Εὐπατωρίου.] Εὐπατώριον, οἱ δὲ ἥπατώριον, οἱ δὲ ἥπατιτις⁴⁴, Ῥωμαῖοι οὐόλουκρου μαίους, πόα ἐστὶ φρυγανώδης, ῥάβδον ἀναφέρουσα μίαν, λεπτὴν, ξυλώδη⁴⁵, ὀρθὴν, μέλαιναν, ἔνδασυν, πηχυαίαν ἢ καὶ μείζονα· φύλλα δὲ ἐκ διαστημάτων, ἐσχισμένα μάλιστα πρὸς εἰς

41) Sic cod. C. et Lacuna; Ald. — Goupyl. μικρά.

42) Cod. X. καὶ σκλήρων μαλακτικὴν.

43) Oribas. μακρότερα.

44) Haec synonyma iam Oribas. legit.

45) C. ὑλώδη.

rae similia, sed minora, ramulos longos, quibus circumplectitur quodcunque fulcrum. Nascitur autem in sepi-
bus, vinetis ac segetibus. Succus foliorum potus alvum
solvendi vim habet.

Cap. XL. [De Elatine.] Elatine folia habet helxi-
nes similia, minora tamen et rotundiora et hirsuta: ra-
mos tenues, dodrantes, quinos senosve, a radice statim
foliis refertos gustu acerbis. Nascitur in segetibus et cul-
tis locis. Folia cum polenta imposita inflammatis fluxio-
neque infestatis oculis auxiliantur. Cocta vero herba ac
sorpta intestinorum difficultatem coërcet.

Cap. XLI. [De Eupatorio.] Eupatorium, quod non-
nulli hepatorium aut hepatitin, Romani volucrum maius
dicunt, herba est suffruticosa, virgam proferens unam,
gracilem, lignosam, rectam, nigram, hirsutam, cubitalem
aut altiore: folia per intervalla, in quinque potissimum

πέντε μοίρας ἢ καὶ πλείους, τοῖς τῆς πενταφύλλου ἢ καννά-
βως μᾶλλον ἔοικότα, καὶ αὐτὰ δὲ ὑπομέλανα, προιονοειδῶς ⁴⁶
ἐξ ἄκρων ⁴⁷ ἐντετμημένα· σπέρμα δὲ περιπέφυκεν ἀνὰ μέ-
σον ⁴⁸ τοῦ καυλοῦ, ὑπόδασυ, κάτω νενευκὸς, ὡς καὶ τοῖς
ἱματίοις ἐνίσχυσθαι ξηρανθέν. Ταύτης τὰ φύλλα, μετὰ στέα-
τος χοιρείου ⁴⁹ παλαιοῦ λεῖα ἐπιτεθέντα, τὰ δυσαπούλωτα τῶν
ἐλκῶν ἰᾶται· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ πόα μετ' οἴνου πινόμενα
δυσεντερικοὺς καὶ ἐρπετοδῆκτους ὠφελεῖ. Ἐνιοὶ ταύτην ἀρ-
γεμώνην ⁵⁰ ἐκάλεσαν πλανηθέντες· ἑτέρα γάρ ἐστιν, ὡς ὑπε-
δείξαμεν.

Κεφ. μβ'. [Περὶ Πενταφύλλου.] Πεντάφυλλον [οἱ δὲ
πενταπετὲς, οἱ δὲ πεντάτομον, οἱ δὲ πενταδάκτυλον, οἱ δὲ
ψευδοσέλινον, οἱ δὲ καλλιπέταλον, οἱ δὲ ξυλόλωτον, οἱ δὲ
ξυλοπέταλον, οἱ δὲ ἄσφαλτον, οἱ δὲ πεντάκοινον, οἱ δὲ
θυμιατῖτις, Αἰγύπτιοι ὀρφίτεβεώκη, οἱ δὲ ἔνωτρον, προ-
φῆται ἴβως ὄνυξ, οἱ δὲ πτερόν ἴβως, οἱ δὲ ἐρμοδάκτυλον,

46) Sic cod. N., Oribas. et Serap.; προιονοειδῶς Ald. et sequ.

47) N. ἐπ' ἄκρων.

48) Sic cod. C. et Serap.; ἀπὸ μέσου Ald. et sequ.

49) C. N. ὑέλων.

50) Quanquam omnes, quod sciam, codd. ἀρτεμισίαν habent, co-
gimur tamen e loco lib. 2. c. 207. comparato, et e Serap. interpre-
tatione, sicut iam Marcellus et Ruellius, ἀργεμώνην substituere.

aut plures etiam partes divisa, quinquefolii aut cannabidis
foliis similia, et ipsa nigrescentia et serrae in modum ver-
sus apicem incisa. Semen in medio caule adnascitur sub-
hirsutum, ac ita deorsum nutans, ut etiam siccatum ve-
stibus adhaereat. Huius folia cum adipe suillo veteri trita
et imposita ulceribus cicatricem aegre trahentibus meden-
tur. Tum semen, tum et herba pota ex vino dysenteri-
cis, hepaticis et quos serpentes momorderint, opitulatur.
Ceterum hanc nonnulli errore inducti argemonem appel-
larunt, cum tamen alia sit, ut probavimus.

Cap. XLII. [De Quinquefolio.] Pentaphyllum, quod
nonnulli pentapetes, alii pentatomon aut pentadactylon,
alii pseudoselinum aut callipetalon, alii xyloleton aut xy-
lopetalon, alii asphalton aut pentacoenum, alii thymiat-
tis, Aegyptii orphitebeoce aut enotron, prophetae ibis un-
guem aut alam, alii hermodactylon, Romani quinqueso-

Ῥωμαῖοι κυκεφόλιον, Γάλλοι πεμπέδουλα, Λακοὶ προπε-
 δουλά] κλώνας⁵¹ φέρει καρφοειδεῖς, λεπτοὺς, σπιθαμιαίους,
 ἅρ' ὧν ὁ καρπός· φύλλα δὲ ἔχει ἑοικότα ἡδυόσμῳ, πέντε
 ἰαθ' ἕκαστον μόσχον, σπανίως δὲ που πλείονα, κύκλωθεν
 ἑσχισμένα προιονοειδῶς, ἄνθος δὲ ὠχρόν⁵², χρυσοειδές· φύε-
 ται δὲ ἐν ἐφύδροις τόποις καὶ παρ' ὄχετοῖς· ῥίζαν δὲ ἔχει
 ὑπερυθρον, ἐπιμήκη, παχυτέραν ἑλλεβόρου μέλανος⁵³. ἔστι
 δὲ πολύχρηστος. Δύναται δὲ τὸ τῆς ῥίζης ἀφέψημα ἄχοι
 τρίτου καταβιβασθὲν ἐν τῇ ἐψήσει, ὀδονταλγίας παύειν, δια-
 κρατούμενον ἐν τῷ στόματι· καὶ σηπεδόνας τὰς ἐν τῷ στό-
 ματι διακλυζόμενον ἴσθησι· καὶ τραχύτητας ἀρτηρίας ἀναγαρ-
 γαρίζόμενον παραιτεῖται· κοιλία τε ῥεοῦσῃ καὶ δυσεντερία
 βοηθεῖ· ἀρθριτικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς πινόμενον· ἐφθῇ δὲ
 ἐν ὅξει λεία καταπλασσομένη ἐρηπτίας ἐπέχει· διαφορεῖ χοι-
 ράδας, σκληρίας, ἀνευρύσματα⁵⁴, ἀποστήματα· ἐρυσιπέλα-
 τα⁵⁵ καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις καὶ κονδυλώματα καὶ
 ψώρας⁵⁶ ἰᾶται· ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀπαλῆς ποιεῖ πρὸς τὰ

51) κλώνια.

52) Sic codd. C. et N.; ὠχρολέυκον Ald. et sequ.

53) C. solum ὑπόπαχυν.

54) C. add. νεύρων σπάσματα.

55) Cantacuz. ἀποσώματα.

56) Lacuna ἀχῶρας.

lium, Galli pempedula, Daci propedula vocant] ramos
 fert festucaceos, tenues. dodrantales, in quibus semen:
 folia menthae similia, quina, raro plura in singulis petio-
 lis, in ambitu serrata: florem pallidum vel aureum. Na-
 scitur in aquosis locis et iuxta rivos. Radicem habet sub-
 rubram, elongatam, helleboro nigro crassiorem: cuius
 usus est multiplex. Valet autem radicis ius ad tertiam
 partem coctione absumtum, si ore detineatur, ad dolorem
 dentium sedandum: putrida etiam oris ulcera collutione
 sistit; fistulae spiritalis aspritudines gargarizatu emendat:
 contra alvi profluvium et dysenteriam iuvat, itemque eos,
 qui arthritide aut coxendicis malo vexati id biberint. Trita
 radix in aceto cocta et imposita herpetas cohibet. Stru-
 mas, duritias, oedemata, aneurysmata et abscessus discus-
 tit. Erysipelatis, digitorum pterygiis, condylomatis pso-
 risque medetur. Tenerae radicis succus contra iocinoris

ἐν ἥπατι καὶ πνεύμονι πάθη, καὶ τὰ θανάσιμα· τὰ δὲ φύλλα πίνεται μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου κεκραμένου καὶ πεπερέσας ὀλίγου πρὸς περιόδους· ἐπὶ μέντοι τετραταίου τεσσάρων κλα-
ναρίων φύλλα, ἐπὶ δὲ τριταίου δυοῖν⁵⁷, ἐπὶ δὲ ἀμφημερι-
νοῦ⁵⁸ ἐνός· ἀρήγει δὲ καὶ ἐπιληψίας πινόμενα ἀνὰ φύλλωι
λ' ⁵⁹ ἐφ' ἡμέρας λ'· ὑγιάζει δὲ καὶ ἕκτερον ταχέως ὁ χυλὸς
τῶν φύλλων ποθεὶς ἐπὶ τινας ἡμέρας τριῶν κυάθων πλήθος·
τραυμάτά τε καὶ σύριγγας μεθ' ἁλῶν καὶ μέλιτος καταπλατ-
τόμενα ἰᾶται· βοηθεῖ δὲ καὶ ἐντεροκηλικοῖς, καὶ αἰμορρῶ-
γίας ἴσθησι πινόμενον καὶ καταπλασσόμενον· τέμνεται δὲ καὶ
πρὸς καθαρμούς καὶ ἀγνείας καὶ αἰμορρῶγίας.

Κεφ. μγ'. [Περὶ Φοίνικος.] Φοῖνιξ, οἱ δὲ ῥοῦν, οἱ
δὲ ἀγχίνωπα⁶⁰, οἱ δὲ φοινικόπτερον, οἱ δὲ ῥοῦν στάχυος⁶¹,
οἱ δὲ ὁσθάλην, Ῥωμαῖοι παλόλου κουπίνουμ⁶², Αἰγύπτιοι
ἄθνον. Τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια κριθῇ, βραχύτερα δὲ

57) C. N. δυεῖν φύλλων ποθεὶς. Ald. τριῶν.

58) Sic C. N. et Ald.; ἐφημερινοῦ Cornar., Goupyl., Sarac.

59) Sic C. N. et Ald.; Marcell. et Asulan. ad notha ablegarunt.

60) Salmas. proleg. ad homon. p. 2. ἀγχύνωπα, ut et Oribas.

61) Salmas. ξουσοστάχυον.

62) N. παλόλου κουπινουῖλα.

pulmonisque vitia prodest, itemque adversus venena. Fo-
lia autem cum hydromelite aut vino diluto et piperis exi-
guo bibuntur contra febrium circuitus: in quartana qui-
dem quaternum ramulorum folia, in tertiana duorum,
in amphimerina unius. Adminiculo etiam sunt tricena
folia per triginta dies pota in comitiali morbo. Celeriter
regio morbo medetur foliorum succus, per aliquot dies
ad tres cyathos bibitus. Cum sale ac melle imposita fo-
lia tam vulneribus, quam fistulis remedio sunt. Opitula-
tur et iis, quorum intestina provoluta sunt, et sanguinis
cursum sistit herba, tum potu, tum etiam illitu. Incidi-
tur et ad expicationes lustrationesque, et contra sangui-
nem erumpentem.

Cap. XLIII. [De Phoenice.] Phoenix, aliis rhus
aut anchinops, aliis phoenicopteron, aut rhus stachyos, aut
osthales dicta, Romanis palolu cupinum, Aegyptiis athnon:
folia habet hordeo similia, sed breviora et angustiora,

καὶ στενώτερα, στάχυν δὲ ἔμφερῃ τῇ αἰῶρα⁶³, κλωνίας δὲ ἑξα-
δακτύλους κύκλῳ τῆς ῥίζης· καὶ στάχυς ζ' ἢ ἡ'. Φύεται δὲ
ἐν ἀρούραις καὶ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν νεοκαταχρίστων. Λύ-
ναμιν δὲ ἔχει πινόμενος⁶⁴ ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, διάρροϊαν καὶ
αἰμορροαγίαν τὴν ἐκ μήτρας, καὶ οὖρων πλείονα πορὰν ἰστᾶν·
ἱστοροῦσι δὲ τινες καὶ ἰσχαίμον αὐτὴν εἶναι ἐνδεσμουμένην
φοινικῷ ἔριφί καὶ περιεπτομένην.

Κεφ. μδ'. [Περὶ Ἰδαίας ῥίζης.] Ἰδαία ῥίζα ὀξυμυρσίνη
τὰ φύλλα ἔοικε· παρ' αὐτὰ δὲ ὡς ἑλικες μικραὶ πεφύκασιν,
ἐξ ὧν καὶ τὸ ἄνθος· ταύτης ἡ ῥίζα, στυπτική σφόδρα, ἄρ-
μόζοντα ἐφ' ὧν στύψεώς ἐστι χρεία· πίνεται δὲ καὶ πρὸς
ῥεῦμα κοιλίας καὶ ῥοὴν γυναικείον· αἰμορροαγίαν τε πᾶσαν
ἰσθῆσι.

Κεφ. μέ'. [Περὶ Ῥοδίας ῥίζης.] Ῥοδία ῥίζα, οἱ δὲ
ῥοδίδα καλοῦσι, γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ, ἔοικυῖα κόστῳ, κου-
φοτέρα δὲ καὶ ἀνώμαλος, ῥόδων ἐν τῇ διατρίψει ἀποφορὰν
ποιοῦσα ὁμοίαν· χρησιμεύει δὲ ἐπὶ τῶν κεφαλαλογούντων σὺν

63) C. N. αἰραις.

64) Sic C. N.; πινόμενον editt.

spicam vero lolio similem, et ramos senum digitorum
circa radicem, ac spicas septenas octonasve. Nascitur in
arvis tectisque recens illitis. Vim habet pota in austero
vino, ut alvi profluvium sanguinisque e matrice cursum
ac urinae largiorem fluxum sistat. Tradunt et nonnulli
in vellere puniceo amuleti ad instar adalligatam, sangui-
nem cohibere.

Cap. XLIV. [De *Idaea radice*.] *Idaeae* radicis folia
oxymyrsinen referunt: iuxta ipsa exigui vero sunt velut
capreoli, e quibus et flos. Radix valde astringit, iis
iccirco conveniens, quibus astrictione opus est. Bibitur
et adversus alvi profluvia fluoremque muliebre: omnem
denique sanguinis eruptionem sistit.

Cap. XLV. [De *Rhodia radice*.] *Rhodia* radix, quam
alii et *rhodida* vocant, provenit in Macedonia, costo si-
milis, at levior et inaequalis, quae, dum conteritur, rosa-
rum odorem spirat. Caput dolentibus utilis est, si cum

νάρθω⁶⁵ λεπτή ἐπιτιθεμένη καὶ ἐμβρεχομένη μετώπῳ καὶ κροτάφοις.

Κεφ. μζ'. [Περὶ Ἱππούριδος.] Ἱππουρις [οἱ δὲ τριμάχιον, οἱ δὲ ἀνάβασις, οἱ δὲ χαράδραν, οἱ δὲ ἐφεδραν, οἱ δὲ ἰτέαν δένδρον, οἱ δὲ γῖς, οἱ δὲ σχοινιόστροφον, Αἰγύπτιοι φερφρά, προφῆται Κρόνου τροφή, Ῥωμαῖοι ἐκυνάλις, οἱ δὲ σάλιξ ἐκυνάλις,] φύεται ἐν τόποις ἐφύδροις καὶ τάσσοις· καυλία ἔχει κενὰ, ὑπέρουθρα⁶⁶, ὑποτραχία, στερεὰ, γόνασι διειλημμένα ἐμπεφυκόσιν εἰς ἄλληλα· περὶ δὲ αὐτὰ σχοινώδη φύλλα πυκνὰ, λεπτά· αὐξεται δὲ εἰς ὕψος ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα στελέχη, καὶ κατακρημνᾷται περικεχυμένη κόμαις πολλαῖς μελαίναις, καθάπερ ἵππου οὐρά· ῥίζα ξυλώδης, σκληρά. Στυπτικὴ δὲ ἡ πόα· ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῆς αἰμορροῖας ἴσθῃσι τὰς ἐκ μυκτήρων· καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖ, πινόμενος μετ' οἴνου· κινεῖ δὲ οὐρά· τὰ δὲ φύλλα ἔναιμα τραύματα κολλᾷ, λεῖα ἐπιπασσόμενα· ἡ δὲ ῥίζα καὶ ἡ πόα βήσσουσι τε καὶ ὀρθοπνοῖαῖς καὶ ῥηγματίαις ἀρήγει.

65) Sic cod. C. et Ald.; *ξοδίνω ὀλέγω* Asulan. et sequ.

66) Deest in Oribas., sed habet Serap.

nardo tenuiter imponatur, aut fronti temporibusque inspergatur.

Cap. XLVI. [De Equiseto.] Equisetum [quod alii trimachion, anabasin, charadranon, alii ephedran, aut salicem arborem, alii gis, alii schoeniosrophon, Aegyptii pherphra, prophetae Saturni alimentum, Romani equinalem aut salicem equinalem appellant] nascitur in locis aquosis et fossis. Cauliculos edit inanes, rubescentes, subasperos, rigidos, geniculis interseptos sibi invicem innatis: circa eosdem folia iunceae crebra, tenuia. Succrescit autem in sublime, vicinos scandens truncos et ex iis dependens circumfusum comis multis, nigrescentibus, quae equi caudam referunt. Radix est lignea, dura. Herba autem astringit, unde et succus ipsius sanguinis eruptionem enaribus sistit, ac prodest dysenterii in vino potus, et urinam ciet. Foliis tritis inspersisque vulnera glutinantur. Radix vero et herba tussientibus erectaque cervice spirantibus ruptisque succurrunt. Narrantur et folia in aqua

ἱστορεῖται δὲ καὶ ἐντέρου διαιρέσεις καὶ κύστεως διακοπὴν καὶ ἐντεροκήλην συνάγειν τὰ φύλλα πινόμενα ἐν ὕδατι.

Κεφ. μζ'. [Περὶ ἐτέρας Ἱππούριδος.] Ἱππουρις ἐτέρα [οἱ δὲ ἐκύτιον, οἱ δὲ χέδραν, οἱ δὲ γύνον, Ῥωμαῖοι σάλιξ ἐκύνα⁶⁷]. Καυλός ἐστιν ὀρθός, ἴσος, μείζων δὲ πήχεως, ὑπόκεινος⁶⁸, κόμας ἐκ διαστημάτων ἔχουσα βραχυτέρας καὶ λευκοτέρας καὶ μαλακωτέρας· ἥτις καὶ αὐτὴ λεανθεῖσα σὺν ὄξει τραύματα ἰᾶται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα δύναμιν.

Κεφ. μη'. [Περὶ Κόκκου βαφικῆς.] Κόκκος βαφικὴ θάμνος ἐστὶ μικρός⁶⁹, φρυγανώδης, [ὧς πρόσκεινται οἱ κόκκοι ὡς φακοί⁷⁰, οἵτινες ἐκλεγόμενοι συντίθενται. Ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ γαλατιατικὴ καὶ ἡ ἄρμενικὴ⁷¹, ἔπειτα ἡ ἐν Ἀσίᾳ⁷² καὶ ἡ κιλίκιος⁷³. ἐσχάτη δὲ πασῶν ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ. Δύναμιν δὲ

67) Sic Ald.; ἐκυνάλις Cornar. et sequ.

68) Cur Asulan., et qui eum exceperunt, ad notha hanc descriptionem ablegarint, haud liquet. Codd. omnes et Ald. habent. Neque alia constructio, quam Sarac. suadet, necessaria est.

69) Μικρός defuit in exemplari veterrimo Salmasii Plin. exercit. p. 194.

70) Salmas. legit ὧς προσκ. οἶονεὶ φακοί.

71) Serap. interponit *Andabasi*, quod forte ex Ἀμβρουσός, Phocidis oppido, cocci feraci praestantis, natum. Cf. Pausan. 10, 36.

72) Est Ἀσία ἰδίως λεγομένη Strab. lib. 12. p. 232., quae Ioniam complectebatur et Phrygiam. Dilabuntur ergo Saraceni coniecturae. Sed Serap. *Siana* et *Lithia* habet (Ἀσία forte et Ἀνδία).

73) Cod. C. solummodo legit: ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Γαλατίᾳ, ἔπειτα ἡ κιλίκιος.

bibita divisionem intestini, vesicae dissectionem et intestinorum provolutionem cogere.

Cap. XLVII. [De *Equiseto altero*.] Equisetum alterum [quod et equitium, chedran aut gynon appellant, Romanis dicitur salix equina]. Canlis est rectus, aequalis, cubito altior, quodammodo inanis: comas habet per intervalla breviores, albidiores et molliores. Id cum aceto subactum vulnera sanat, eadem, qua prius, vi gaudens.

Cap. XLVIII. [De *Cocco tinctili*.] Coccum tinctile est fruticulus ramosus, cui grana ceu lentes adhaerent, quae quidem selecta reponuntur. Optimum est galaticum et armeniacum: dein in Asia (proprie sic dicta) et Cilicia: postremum locum obtinet, quod in Hispania gigni-

ἔχει στυπτικὴν, ἁρμόζουσαν τραύμασι καὶ νέρων τρώσεσι, λεία μετ' ὄξους καταπλασσομένη. Γίνεται δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς δρυσὶν⁷⁴, ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν αἱ τῇδε γυναικες στόνυξιν⁷⁵ ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσιν.

Κεφ. μθ'. [Περὶ Τραγίου.] Τράγιον φέεται μὲν ἐν Κρήτῃ μόνῃ· ἔχει δὲ τὰ φύλλα σχίνῳ ὅμοια καὶ τὰς ῥάβδους καὶ τὸν καρπὸν, μικρότερα⁷⁶ δὲ πάντα· φέρει δὲ ὀπὸν, κόμμει παραπλήσιον. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὸ δάκρυον, καταπλασσόμενα σὺν οἴνῳ, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ πάντα τὰ ἐμπηγνύμενα. πινόμενα δὲ στραγγουρίαν ἰᾶται, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει, καὶ καταμήνια ἄγει· λαμβάνεται δὲ ὁλκήν < α'. Φασὶ δὲ καὶ τὰς ἀγρίας αἰγας τοξευθείσας καὶ νευηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰς ἀκίδας.

Κεφ. ν'. [Περὶ ἄλλου Τραγίου.] Τράγιον ἄλλο [οἱ δὲ τράγος, οἱ δὲ τραγόκερος, οἱ δὲ σκορπίον, οἱ δὲ γάργα-

74) Anguill. p. 263. legere maluit ἐν τοῖς (ταῖς) πρῖνοις.

75) Codd. omnes et Serap. τῷ στόματι. In cod. X. tamen στομῶματι, cum scholio librarii στρέμματι. Marcell. et Cornar. ἐν τῷ θέρει, temere magis quam recte. Salmas. τῷ στόμματι, i. e. εἰς τὸ στόμα, in tincturam. Denique Tychsenius apud Beckmannum Gesch. der Erf. 3. p. 11. egregie τῷ στόνυγι, ex Hesychio et more etiam hodierno emendavit.

76) Guiland. et Honor. Bell. in Clus. hist. 2, 305. μακρότερα malunt. Ceterum cod. N. loco σχίνῳ habet ἐχίνῳ.

tur. Vis huic astringens, unde idonea est vulneribus nervorumque plagis, si tritum cum aceto imponitur. Nascitur autem cilicium in quercubus, exilis cochleae similitudine: id illius regionis mulieres ferramento cuspidato (vel unguibus acutis) legunt et coccum dicunt.

Cap. XLIX. [De Tragio] Tragium in Creta sola nascitur, lentisco simile, quoad folia, ramos ac fructum, sed minora omnia. Liquorem profert gummi similem. Folia eius, fructus et lacrima, imposita ex vino; spicula omniaque corpori impacta eliciunt. Pota eadem drachmae unius pondere stranguriae medentur, calculos vesicae comminuunt, et menses trahunt. Aiunt et sylvestres capras sagittis ictas huius herbae pabulo spicula excutere.

Cap. L. [De Tragio altero.] Tragium alterum [alii tragon aut tragocerota, scorpion etiam et garganon vocant,

τον, Ῥωμαῖοι κορνουλάκα, οἱ δὲ βιτουένσα⁷⁷, Ἀρακοὶ σαλία, Αἰγύπτιοι σοβερ, Ἀφροὶ ἀχοιοσίμ] τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σκολοπενδρίῳ, ῥίζαν δὲ λεπτήν, λευκὴν, παραπλησίαν ῥαφάνῳ ἀγρία⁷⁸. ἥτις βοηθεῖ δυσεντερικοῖς ὡμὴ τε καὶ ἐφθῇ, ἐσθιομένη· προβάλλει δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τὰ φύλλα τράγου ὀσμὴν, ὅθεν καὶ ὠνόμασται τράγιον· φύεται δὲ ἐν ὄρεινοῖς καὶ κρημνώδεσι τόποις⁷⁹.

Κεφ. νά. [Περὶ Τράγου.] Τράγος, οἱ δὲ σκορπίον, οἱ δὲ τράγανος· φύεται παρὰ θαλάττῃ⁸⁰ μάλιστα· θαμνίσκος ἐπὶ γῆς, ἐπιμήκης⁸¹, οὐ μέγας, ὅσον σπιθαμῆς ἢ μίζων, φύλλα δὲ οὐκ ἔχει· ἐπὶ δὲ τῶν κλάδων πρόκεινται οἰονεὶ ῥάγες⁸² μικραὶ, πυρῶναι, κατὰ μέγεθος πυροῦ, ὅξεϊαι ἐπ' ἄκρου, πολλαὶ, λίαν γευσασμένῳ στυπτικαί. Τούτου ὁ καρπὸς, ὥς ῥάγες δέκα σὺν οἴῳ ποθεῖσθαι, κοιλιακοὺς καὶ ῥοϊκὰς γυναικας ὠφελοῦσιν· ἐνιοὶ δὲ καὶ κόπτοντες αὐτὸν ἀναπλάττουσι τροχίσκους εἰς ἀπόθεσιν⁸³, καὶ οὕτω χρῶνται.

77) C. add. Ἐρκούλου δεντάριά.

78) C. add. ἡ ἀκόρω.

79) Cur haec de statione ad notha amandarint Asulan. et Marc., non liquet.

80) C. N. θάλασσαν.

81) ἐπὶ γῆς, ἐπιμ. desunt in cod. C.

82) C. N. ῥῶγεις, cum mascul. adiect.

83) N. ἀγγοθεόταν.

Romani cornulacam et bituensam, Daci saliam, Aegyptiī sober, Afri achoriosim] folia habet scolopendrii, radicem tenuem, albam, raphani sylvestris similem. Haec, seu cruda seu cocta comedatur, dysentericis est auxilio. Ceterum folia per autumnum hircinum odorem spirant, quapropter et tragion vocatur. Provenit in montibus locisque praeruptis.

Cap. LI. [De Trago.] Tragus, quem aliqui scorpium, alii traganon dicunt, nascitur maxime ad oram maritimam. Fruticulus est per terram sparsus, elongatus, non ita magnus, dodrantalis aut maior. Folia autem nulla habet: sed circa ramos haerentes gerit velut uvas pusillas, rufas, tritici mole, summa parte acuminatas, numerosas, gustuque valde astringentes. Fructus, uvarum forma, denique ex vino poti coeliacis feminisque fluore laborantibus auxiliantur. Sunt et qui tusos digerant in pastillos, quo melius asserventur, iisque ita utantur.

Κεφ. νβ'. [Περὶ Σχοίνου ἐλείας.] Σχοῖνος ἐλεία⁸⁴ [οἱ δὲ ὀξύπτερος, οἱ δὲ ὀφρῦς ἡλίου, Ῥωμαῖοι ἰούγκουμ μαρίνουμ, οἱ δὲ μανουάλεμ, Ἀφροὶ χούδουα]. τούτου δισσὸν εἶδος⁸⁵. τὸ μὲν ὀξύσχοινος, ἄποξυς ἐπ' ἄκρου· δισσὸν δὲ καὶ ταύτης εἶδος· ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος, ἡ δὲ καρπὸν μέλανα ἔχει, περιφεροῇ· παχύτεροι δὲ ταύτης οἱ κάλαμοι καὶ σαρκωδέστεροι. Ἔστι δὲ καὶ τρίτη πολλῶ σαρκωδεστέρα καὶ παχύτερα⁸⁶ τοῖν δυοῖν, ὀλόσχοινος λεγομένη· ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ καρπὸν ἐπ' ἄκρου ὁμοιον τῷ πρὸ αὐτῆς. Ἀμφοτέρων δὲ ὁ καρπὸς φρυγίς καὶ πινόμενος μετὰ κράματος, κοιλίαν καὶ ῥοῦν ἐρυθρόν ἴστησι, καὶ οὖρα κινεῖ· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγής· τὰ δὲ πρὸς τὴν ῥίζαν ἅπαλὰ φύλλα καταπλαττόμενα φαλαγγιοθήκτοις ἀρμόζει. Ἡ δὲ εὐριπικὴ⁸⁷ σχοῖνος ὑπνωτικὸν ἔχει τὸν καρπὸν· φυλάττεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ ἐν ταῖς πόσεσι τὸ πλῆθος· καροῦ γὰρ λίαν.

84) Ald. Ὀξύσχοιμος, Asulan. — Goupyl. Σχῖνος.

85) Quod post Ald. adiungunt: τὸ μέντοι αὐτοῦ καλεῖται σχοῖνος λεῖα, deest in Serap.; Paull. Aegin. lib. 7. p. 255. eius loco σχοῖνος ἐλεία, quod et hic substituendum censet Salmas. Plin. exercit. p. 185.

86) Sic Theophr. hist. 4, 12. Galen. fac. simpl. 8. p. 137. et Serap.; παχύτερα omittitur ab Oribas. et cod. C., τραχύτερα Ald., Sarac.

87) Sic codd. C. et N. Sic et Plin. 21. 71. et Harduin. ad h. l.; αἰθιοπικὴ editt. Καὶ ἔξοχὴν dicitur Εὐριπος, qui Euboeam a Graecia continenti disternit. Strabo lib. 10. p. 6. 7.

Cap. LII. [De Schoeno palustri.] Schoenus palustris, [aliis oxypternos, aut solis supercilium, Romanis iuncus marinus vel manualis, Afris chudua dictus]: duplex est eius genus. Alterum, oxyschoenos dictum, apice acutum est. Et huius duae sunt species, siquidem altera sterilis, altera fructum gerit nigrum, rotundum: posterioris culmi carnosiores et crassiores sunt. Est et tertia species (seu alterum genus) multo carnosior et crassior utraque praedicta, holoschoenos vocatur. Habet et haec fructum in summitate, sicut praedictum genus. Utriusque fructus tostus et ex vino diluto potus alvum sistit fluoremque mulierum rubentem: urinas quoque movet, at capitis dolores excitat. Folia vero tenera, radici proxima, imposita phalangiorum morsibus apta sunt. Ceterum euripicae schoeni semen somnum allicit: sed vitanda in potionibus maior ipsius copia, quippe veterum gravem inducit.

Κεφ. νγ'. [Περὶ Λειχήνης.] Λειχήν ὃ ἐπὶ τῶν πετρῶν, οἱ δὲ βρύον καλοῦσι· βρύον⁸⁸ ἐστὶ προσεχόμενον ταῖς ἐνδρόσοις πέτραις· τοῦτο καταπλασθὲν⁸⁹ αἰμορραγίας ἴσθησι, καὶ φλεγμονὰς παραιτεῖται, καὶ λειχήνας θεραπεύει· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος διαχρίομενον· στόματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παραιτεῖται⁹⁰.

Κεφ. νδ'. [Περὶ Παρωνυχίας.] Παρωνυχία [οἱ δὲ ἁδόκητος, οἱ δὲ νευράς, οἱ δὲ φρύνιον, Ῥωμαῖοι βουϊνάλις] φύεται ἐν πέτραις, θαμνίσκιον ὅμοιον πέπλῳ, τῷ δὲ μήκει ἕλαττον, τοῖς δὲ φύλλοις μεῖζον· ὅπερ καταπλασθὲν λείον ὄλον παρωνυχίας καὶ κηρία⁹¹ θεραπεύει.

Κεφ. νε'. [Περὶ Χρυσοκόμης.] Χρυσοκόμη, [οἱ δὲ χρυσῶτις, οἱ δὲ χρυσάνθεμον, οἱ δὲ ἀμάραντον, οἱ δὲ Διὸς πύγων, Ῥωμαῖοι Ἰόβις βάρβα, Ἀφροὶ δουβάθ, οἱ δὲ βουρ-χουμάθ] θαμνίον⁹² ἐστὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον κόμην κορυμβοει-

88) Sarac. e Galen. fac. simpl. 7. p. 57. οἶον βρύον τι.

89) C. καταπασσόμενον.

90) Plin. 26, 10. sic legisse videtur: διαχρίομενον στόματός τε καὶ τῆς γλώττης ῥευμ. Namque sic interpretatur: Morbum regium cum melle sanat, ore illito et lingua.

91) Sic et Galen. fac. simpl. 8. p. 96. citato loco nostro; σκλη-ρίας cod. N. et Ruell.

92) Sic Ald., cod. N. et Sarac.; ἑαβδίων cod. C., Asulan. — Goupyl. et Oribas.

Cap. LIII. [De Lichene.] Lichen, qui petris innascitur, quem alii bryon vocant, est muscus roscidis rupibus adhaerens. Is impositus sanguinis sistit eruptiones, inflammationes lenit, et impetigini medetur. Iuvat et arquatos cum melle illitus: ceterum fluxionibus oris linguaeque succurrit.

Cap. LIV. [De Paronychia.] Paronychia [aliis adocetos, aliis neuras, aut phrynion, Romanis buinalis (unguinalis Marcell.) dicitur] fruticulus est in rupibus nascent, peplo similis, sed brevior; foliis tamen maioribus. Ea tota contrita paronychiis et favis remedio est.

Csp. LV. [De Chrysocome.] Chrysocome [aliis chrysitis aut chrysanthemon vel amaranton, Romanis Iovis barba, Afris dubath aut burchumath dicta] fruticulus est dodrantalis, comam corymbis similem habet, sicut hyssos-

δῆ⁹³, ὁμοίαν ὑσσώπῳ· ῥίζαν δασεῖαν, λεπτήν, ὡς ἔλλεβόρου μέλανος, γευσασμένῳ οὐκ ἀπηνῆ, κυπαρίσσῳ ἴσην οὖσαν⁹⁴, ἐν τῷ γλυκεῖ ὑπαισθηράν· φύεται ἐν παλαιοκίοις καὶ πετρώδεσι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ στυπτικὴν ἢ ῥίζα, ἥπατικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς ἀρμόζουσαν· λαμβάνεται δὲ καὶ σὺν ὑδρομέλιτι ἐφθῇ πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας.

Κεφ. νς'. [Περὶ Χρυσόγονου.] Χρυσόγονον [οἱ δὲ χρυσόσπερμον, οἱ δὲ δάσπιν, οἱ δὲ ὀρίγανον, οἱ δὲ ἀρκόφθαλμον, Ῥωμαῖοι ἀριλάρια⁹⁵] φύλλα ἔχει ὅμοια θουῖ· ὁ δὲ θαμνὸς ἐστὶ πυκνὸς, ἄνθος δὲ παραπλήσιον τῷ στεφανωματικῷ φλόμῳ, ῥίζαν ὁμοίαν γογγύλῃ, ἐνδοθεν ἰσχυρῶς ἐρυθράν, ἔξωθεν δὲ μέλαιναν· ἥτις βοηθεῖ σὺν ὄξει λεανθεῖσα⁹⁶ καὶ ἐπιθεθεῖσα μυγαλῆς δήγμασιν.

Κεφ. νζ'. [Περὶ Ἐλιχρύσου.] Ἐλιχρύσον, οἱ δὲ χρυσάνθεμον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἀμάραντον καλοῦσιν, ὃ καὶ τὰ ἔδωλα⁹⁷ στεφανοῦσι· ῥαβδίον λευκόν, γλωρὸν, ὀρθόν, στε-

93) Dalechamp. p. 685. κορυμβώδη.

94) κυπαρίσσῳ Oribas., codd. C. N. et Salmas. homon. p. 18. Sed hic κυπ. ὑποκύνουσαν habet, non tolerandum, cod. C. ποιοῦσαν, N. ἐμποιοῦσαν, Ald. — Sarac. κυπερῳ ἴσην οὔσαν.

95) C. ἀγριλάρια.

96) C. ἐψηθεῖσα.

97) Sic Asulan. cum sequentibus; ἔδωλα Ald., τοὺς θεοὺς codd. C. N.

pus: radicem hirsutam, tenuem, ceu hellebori nigri, sed gustanti haud insuavem, cupresso proximam, cum dulci subausteram. In opacis nascitur et petrosis. Radix calefacientem vim et astringentem habet, hepaticis et peripneumonicis accommodatam. Sed et eadem decocta in aqua mulsa ad purgandam vulvam assumitur.

Cap. LVI. [De Chrysogono.] Chrysogonon [quod alii chrysospermon, alii daspin, aut origanon et arcophthalmon vocant, Romani arillariam (aureliam Sarac.) est frutex densus, foliis quernis, flore verbasci coronarii, radice rapi, intus quidem ruberrima, foris vero nigra. Hacc cum aceto subacta et imposita contra muris aranei morsus auxiliatur.

Cap. LVII. [De Elichryso.] Elichrysium quidam chrysanthemon, alii et hoc amaranton vocant, quo et Deorum simulacra coronant. Virgula est ex albedo virens,

ρεόν· φύλλα στενὰ ἐκ διαστημάτων ἔχον πρὸς τὰ τοῦ ἀβρο-
τόνου, κόμην κυκλοτερῆ, σκιάδια χρυσοφανῆ, περιφερῆ⁹⁸,
ὥσπερ κορύμβους ξηρούς, ῥίζαν λεπτὴν· γύεται δὲ ἐν τρα-
χέσι καὶ χαραδρώδεσι τόποις. Βοηθεὶ δὲ ἡ κόμη, σὺν οἶνῳ
ποθεῖσα, δυσουρίαις καὶ ἐρπετῶν δήγμασι, καὶ ἰσχίαις καὶ ῥή-
γμασι· καὶ ἔμμηνα ἄγει· καὶ θρόμβους αἵματος τοὺς ἐν κύ-
στει⁹⁹ ἢ κοιλίᾳ τήκει, σὺν οἶνομίλιτι¹⁰⁰ πινομένη· ἴσχει δὲ
καὶ κατὰξθύνει, ὅσον τριώβολον νήσται δοθεῖσα ἐν κράματι
οἶνου λευκοῦ· συντίθεται δὲ καὶ μετὰ ἱματίων, ἄβρωτα τη-
ροῦσα αὐτά.

Κεφ. νη'. [Περὶ Χρυσανθέμου.] Χρυσάνθεμον, ἢ χαλ-
κὰς, οἱ δὲ βούφθαλμον, [οἱ δὲ χαλκίτιν, οἱ δὲ χάλκανθον,
οἱ δὲ χαλκάνθεμον, Ῥωμαῖοι κάλθαμ¹, Θοῦσκοι γαρούλευμ,
Ἄφροϊ χουρζῆτα] τρυφερά τις πόα, θαμνοειδὴς δὲ, λείους²
ἀναφέρουσα καυλοὺς, καὶ φύλλα πολυσχιδῆ³. ἄνθη μῆλινα,
ἰσχυρῶς στιλβόντα καὶ ὀφθαλμοειδῶς⁴ κυκλοτερῆ· διὸ καὶ

98) Sic cod. C.; κόμ. κυκλ. χρυσοφ. σκιάδιον περιφερές vulgo.

99) C. ἐν κύστει διατίκει.

100) Lacuna et C. σὺν οἶνῳ ἢ οἶνομέλ.

1) Sic Marcell. bene loco vulg. ἄκανθα.

2) C. πλείους.

3) C. et Marcell. in cod. προσχιδῆ.

4) Sic C.; ὀφθαλμόν editt.

recta, solida: folia habens angusta, distantia, abrotono
similia: comam circinatum et umbellas ex aureo fulgentes,
rotundas, velut corymbos aridos, radicem autem tenuem.
Nascitur in asperis locis et ad torrentium ripas. Coma
ex vino pota contra urinae difficultatem, serpentium mor-
sus, ischiada ruptaque opitulatur, menscsque ciet. San-
guinem concretum ventris ac vesicae cousumit, cum mulso
pota. Sistit et destillationes, trium obolorum pondere ic-
iunis potui data in vino albo diluto. Vestibus denique
interponitur, ut eas a vermibus tueatur.

Cap. LVIII. [De Chrysanthemo.] Chrysanthemon,
seu chalcas, aliis buphthalmon, [aliis chalcitis, aut chal-
canthon et chalcanthemon, Romanis caltha, Etruscis garu-
leum, Afris churzeta dictum] tenera est herba, sed fru-
tiosa, laeves proferens caules foliaque multifida: flores
luteos, eximio splendore micantes, et oculi effigie orbicu-

οὕτως ὠνόμασται. Φύεται περὶ τὰς πόλεις· οἱ κανλοὶ δὲ αὐτοῦ λαχανεύονται. Τὰ δὲ ἄνθη λεῖα μετὰ κηρωτῆς στεατώματα λέγεται διαφορεῖν· ἰκτερικοὺς δὲ προσκαίρως εὐχροεῖν ποιεῖ, ποθεῖσα μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπὸ τῆς μακροῦς διατριβῆς ἔξοδον.

Κε φ. νθ'. [Περὶ Ἀγῆρατον.] Ἀγῆρατον θάμνος ἐστὶ δισπίθαμος⁵, ταπεινός, ἀπλοῦς, ἐμφερῆς μάλιστα ὀριγάνω· σκιαδίων ἔχων, ἐφ' οὗ ἄνθος πομφολυγῶδες, χρυσοειδές, ἔλαττον ἐλκρύσου· ὠνόμασται δὲ ἀγῆρατον διὰ τὸ ἐπιπολὺ τὸ ἄνθος ὁμοιοειδές φυλάττεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πυρωτικήν⁶· καὶ αὐτὴ ἡ πόα πινομένη οὖρα ἄγει, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν ἐκμαλάσσει⁷.

Κε φ. ξ'. [Περὶ Περιστερεῶνος.] Περιστερεῶν ὀρθός⁸· οἱ δὲ περιστέριον, οἱ δὲ τρυγώνιον, οἱ δὲ βούνιον, οἱ δὲ ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ φιλτροδότης [Αἰγύπτιοι πεμψεμπτὲ, προσῆται

5) Sic Cod. C., Oribas. et Lacuna; σπιθαμώδης edit.

6) Sarac. πυριατικήν mavult, quod Galen. fac. simpl. lib. 6. p. 814. ἀφλέγμαντον dicat, contrarium plane πυρωτικῇ δυνάμει. At praeter codicum consensum vox illa πυριατική nec usitata, nec huius loci est.

7) Sic cod. C.; καὶ αὐτὴ ἡ πόα ὑποθυμιωμένη οὖρα ἄγειν καὶ τὰ περὶ ὑστέραν μαλόττειν vulg.

8) Sic cod. C. et Ald.; Asulan. et sequ. omiserunt ὀρθός.

latos, unde et nomen (buphthalmi) sortitum est. Provenit propter oppida: ipsius vero caules olerum ad instar esitantur. At flores cum cerato triti steatomata discutere produntur: regio morbo correptis tempestive colorem reddunt meliorem, si e balneo, post longiorem in eo moram, egredientibus propinantur.

Cap. LIX. [De Agerato.] Ageratum est frutex virgultosus, bispithamaeus, humilis, simplex, origano maxime similis: umbellam gerit, in qua flos aureis quasi bullis emicat, elichryso minor. Nominatur autem ageratum, quoniam flos diutissime in sua coloris specie conservatur. Decoctum eius vim habet cum fervore calefaciendi. Herba quoque ipsa bibita urinas ducit, et vulvae vitia emollit.

Cap. LX. [De Verbena.] Verbena recta, quam et peristereon aut peristerion, et trygonion et bunion, sacram herbam etiam et philtrodotem vocant, [Aegyptii pempsempte, prophetae Iunonis lacrimam, alii mustelae san-

Ἦρας δάκρυον, οἱ δὲ αἶμα γαλῆς, οἱ δὲ αἶμα Ἑρμοῦ, Ῥωμαῖοι κρί-
στα γαλλινάκια, οἱ δὲ φερράρια⁹, οἱ δὲ τριζαλῖς, οἱ δὲ ἔξούπε-
ραν¹⁰, οἱ δὲ ἔρβα σαγγοιναλῖς¹¹] φύεται ἐν ἐνύδροις τό-
ποις· δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι ἐκ τοῦ τὰς περιστρεῶς ἡδέως δια-
τρίβειν ἐν αὐτῇ. Πόα δέ ἐστι σπιθαμὴν ἔχουσα τὸ ὕψος, ἢ
καὶ μείζον, πέταλα ἐντετμημένα, ὑπόλευκα, ἐκπεφυκότα¹²
ἐκ τοῦ καυλοῦ· μονόκλωνος¹³ ὥς τὸ πολὺ καὶ μονόρριζος
εὐρίσκεται. Δοκεῖ δὲ τὰ φύλλα σὺν ῥοδίῳ ἢ στέατι χοιρείῳ
νεαρῷ προστιθέμενα ἀνωδυνίαν ὑστέρας ποιεῖν· στέλλει δὲ καὶ
ἐρυσιπέλατα σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα καὶ σηπεδόνας ἐπέχει·
καὶ τραύματα κολλᾷ, καὶ ἀπουλοῖ τὰ παλαιὰ σὺν μέλιτι.

Κε φ. ξα'. [Περὶ Περιστερεῶνος ὑπτίου¹⁴.] Περιστε-
ρεῶν ὑπτίος, οἱ δὲ ἱερὰν βοτάνην, οἱ δὲ ἡριγένιον, οἱ δὲ
χαμαίλυνον, οἱ δὲ σιδηρῆτιν, οἱ δὲ κουρῆτιν, οἱ δὲ Περσέφό-

9) Sic cod. N., cuius lectio eo magis arridet, quod vestigia ger-
manici *Eisenkraut*, belg. *Yzerkruid*, succ. *Jernört*, dan. *Jernurt*
habet. Vulgo *φέρια*.

10) Sic cod. N.; ἔξούπερα vulgo.

11) Cod. N. addit *παλουμβάρις*.

12) C. *ἐμπεφυκότα*.

13) C. *μονόκαυλος*.

14) Inscriptio haec in codd. et Ald. Asulanus primus mutavit
in: *Περὶ ἱερᾶς βοτάνης*, quem seniores sequuti sunt.

guinem aut sanguinem Mercurii, Romani cristam gallina-
ceam, ferrariam quoque, trixalidem, et exsuperantem, et
herbam sanguinalem vocant]. Nascitur in aquosis locis.
Nomen autem graecum (περιστερεῶν) ex eo duxisse vide-
tur, quod columbae (περιστεραί) libenter circa eam com-
morentur. Herba est dodrantem alta, aut etiam maior;
foliis incis, subalbidis, e caule prodeuntibus: singulari
plerumque ramo et radice unica reperitur. Folia cum ro-
saceo aut adipe suilla recenti subdita vulvae dolorem adi-
mere creduntur. Ipsa quoque herba imposita cum aceto,
erysipelata reprimat, putridaque ulcera cohibet: vulnera
denique glutinat, veteraque cum melle ad cicatricem per-
ducit.

Cap. LXI. [De *Verbena supina*.] *Verbena supina*,
quam quoque herbam sacram, aut erigenion, chamaely-
con, sideritin, curitin, *Persephoniam*, Iovis colum, di-

νιον, οἱ δὲ Διὸς ἡλακάτην, οἱ δὲ δίχρωμον, οἱ δὲ κάλλησιν, οἱ δὲ ἰππάρισον, οἱ δὲ Δημητριάδα, [Αἰγύπτιοι πεμφθempftham, Πυθαγόρας ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι κιγκιννάλις¹⁵] ῥάβδους ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, γωνιοειδεῖς, περὶ ἃς τὰ φύλλα ἐκ διαστημάτων ἑοικότα δοῦν, πλὴν στενώτερα καὶ ἥττονα, ἐντετμημένα δὲ τῷ κύκλῳ, ὑπόγλαυκα· ῥίζαν δὲ ὑπομήκη, λεπτὴν¹⁶. ἄνθη πορφυρᾶ, λεπτὰ. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, ποτιζόμενα μετ' οἴνου καὶ καταπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ἔρπετά¹⁷. πρὸς δὲ ἵκτερον τὰ φύλλα, ὅσον < ὀλκήν, μετὰ λιβανωτοῦ τριωβόλου σὺν οἴνου παλαιοῦ καὶ θερμοῦ¹⁸ κοτύλῃ μιᾷ νήσται ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας¹⁹ πινόμενα· οἰδήματά τε χρόνια καὶ φλεγμονὰς καταπλασθέντα προαῦνει· καὶ ῥυπαρὰ ἔλκη καθαίρει· ἐψηθεῖσα δὲ ὅλη σὺν οἴνῳ ἐσχάρας τὰς ἐν παρισθμίοις περιθρήττει, καὶ νομὰς τὰς ἐν στόματι ἀναγαγρααριζομένη ἐφίστησι· ῥαινώμενόν τε ἐν συμποσίοις τὸ ἀπόβρογμα, εὐδιαγωγοτέρους ἱστορεῖται ποιεῖν·

15) Cod. N. add.: οἱ δὲ βερβένακαμ, οἱ δὲ λουστράγω, οἱ δὲ κολουμβίνα, οἱ δὲ οἰερίδιον.

16) C. N. λευκήν.

17) Lacuna πρὸς ἔρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα.

18) Sic Lacuna et cod. N. Editt. omittunt καὶ θερμοῦ.

19) Sic cod. C. et interpretes; ἡμέρας μ' vulgo.

chromon, callesin, hipparison et Demetriada [Aegyptii pemphthemphtham, Pythagoras erysisceptrum, Romani cincinnalem appellant] ramulos emittit cubitales aut et altiores, angulatos: circa quos folia ex intervallis quernis similia, nisi quod angustiora et minora, per ambitum incisa, subglauca: radicem habet elongatam, tenuem: flores purpureos, tenues. Huius folia et radix, propinata cum vino et imposita, adversus serpentes pollent: eadem contra morbum regium, drachmae unius pondere, ex vini veteris et calidi hemina una, quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed et oedemata diuturna inflammationesque imposita mitigant, sordidaque ulcera purgant. Tota vero herba in vino decocta tonsillarum crustas circumscindit et rodentia oris ulcera gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua, in qua maduerit, spargatur inter convivia, hilariores fieri in convictu. Datur et potandum tertiana la-

δίδοται δὲ τριταΐζουσι πιεῖν τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς περικαιμένοις φύλλοις, τεταρταΐζουσι δὲ τὸ τέταρτον. Καλοῦσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν βοτάνην διὰ τὸ εὐχρηστον ἐν τοῖς καθαρμοῖς εἶναι εἰς περιάμματα.

Κεφ. ξβ'. [Περὶ Ἀστραγάλου.] Ἀστράγαλος [οἱ δὲ χαμαισύκη, οἱ δὲ ὄνυξ, οἱ δὲ γατάλης, Ῥωμαῖοι πίνουσι τρίβιον, ὁμοίως φίκουμ τέρεαι, οἱ δὲ γλάνδουλαμ, οἱ δὲ τιούμ, οἱ δὲ νωνάριαν] θάμνος²⁰ ἐστὶ μικρὸς, ἐπὶ γῆς φυόμενος²¹, φύλλοις καὶ κλωνίοις ὅμοιος ἐρεβίνθω· ἄνθη πορφυρεῖα, μικρά· ῥίζα δὲ ὑπεστὶ στρογγύλη, ὥςπερ ῥάφανος²² εὐμεγέθης, παραφυάδας ἔχουσα στερεὰς, μελαίνας, σκληροτέρας ὥς κέρατα ἀντεμπεπλεγμένας ἀλλήλαις, γευσασμένῳ στυπτικὰς. Φύεται δὲ ἐν εὐανέμοις καὶ συσκότοις²³ καὶ χιονιζομένοις τόποις· πολλὴ δὲ ἐν Φενεῶ²⁴ τῆς Ἀρκαδίας. Ἰστίησι δὲ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ἢ ῥίζα· κινεῖ τε καὶ οὖρα· ποιεῖ,

20) Sic codd. C. et N.; θαμνίσκος vulgo.

21) Sic cod. C.; φυόμε. vulgo ὀmittitur.

22) Dalechamp. et Fab. Column. phytobas. p. 60. malunt βάλανος.

23) C. εὐηλίοις.

24) Sic Plin., Galen., Oribas., codd. C. et N.; Μεμφίδι Ald. et sequ.

borantibus tertium a terra geniculum, una cum foliis circumdantibus, uti et quartana quartum. Ceterum sacram herbam ideo eam vocant, quod in expiationibus sit ad amuleta perutilis.

Cap. LXII. [De Astragalo.] Astragalus [nonnulli chamaesyce, alii onycha, alii gatalen vocant, Romani pinum trivium, similiter et ficum terrae, alii glandulam, alii tium aut nonariam] frutex est parvus, terrae adnatus, foliis ramulisque ciceri similis, floribus purpureis, parvis. Radix subest rotunda, raphani modo praegrands, quae adnatas habet appendices, easque solidas, nigras, praeduras, ceu cornua, inter se implicatas, gustuque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis et nivalibus; magna vero copia circa Pheneum Arcadiae. Radix fluentem alvum in vino pota sistit, urinasque movet: veteribus quo-

καὶ πρὸς παλαιὰ ἔληξ ἡξηρὰ ἐπιπασσομένη²⁵· καὶ αἷμα ἴσχει· κόπτεται δὲ δυσχερῶς διὰ τὸ στερεὸν αὐτῆς.

Κεφ. ξγ'. [Περὶ Ῥακίνθου.] Ῥακίνθος, [οἱ δὲ ἐλωνιάς, οἱ δὲ πορφυρανθές, Ῥωμαῖοι οὐακκίνουμ²⁶, οἱ δὲ οὐλκίνουμ] φύλλα ἔχει ὅμοια βολβῶ· καυλὸν σπιθαμαῖον, λεῖον, λεπτότερον τοῦ μικροῦ δακτύλου, γλωρόν²⁷· κόμην ἐπικειμένην κυρτήν, ἄνθους πλήρη πορφυροειδοῦς· ῥίζαν καὶ αὐτὴν ἐμφερῇ βολβῶ· ἥτις σὺν οἴῳ καταπλασθεῖσα λευκῶ ἐπὶ παίδων, ἀνήβους τηρεῖν πεπίστευται· ἰσθησι δὲ καὶ κοιλίαν, καὶ οὗρα ἄγει ποθεῖσα, καὶ γαλαγγοδιήκτους ὠφελεῖ· ὁ καρπὸς δὲ, στυπτικώτερος ὢν καὶ αὐτὸς, θηριακοῖς ἀρμόζει²⁸· ἵκτερόν τε ἀποκαθαίρει, σὺν οἴῳ πινόμενος.

Κεφ. ξδ'. [Περὶ Μήκωνος ῥοιᾶς.] Μήκων ῥοιᾶς, ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ταχέως τὸ ἄνθος ἀποβάλλειν, [οἱ δὲ ὀξύτονον²⁹, Ῥωμαῖοι παπαβεράλις, Αἰγύπτιοι ναντί], φέεται ἐν

25) C. ἐπιπασσομένη.

26) Sic cod. C.; βάκκουμ vulgo.

27) Hoc deest in cod. C.

28) Lacuna κοιλιακοῖς ὠφελεῖ.

29) Marcell. ὀξύγονον.

que ulceribus sicca efficaciter inspergitur, sanguinemque supprimit: difficulter vero tunditur propter soliditatem.

Cap. LXIII. [De Hyacintho.] Hyacinthus [quem alii heloniada, alii porphyranthes, Romani vaccinium aut ulcinum appellant] folia habet bulbo similia, caulem do-drantalem, laevem, minimo digito graciliorem, et herbacei coloris, cui coma incumbit incurva, florum purpurascens-tium plena, radicem quoque bulbo similem. Haec creditur pueris e vino albo illita pubertatem coërcere. Sistit et alvum, urinamque pellit pota, morsibus etiam phalangiorum resistit. Fructus vero, qui et magis astringit, theriacis idoneus est, morbum regium quoque emendat, cum vino potus.

Cap. LXIV. [De Papavere Rhoeade.] Papaver Rhocas cognomen hoc nactum est a flore protinus deciduo: [alii vocant oxytonon, Romani papaveralem, Aegyptii nanti]. Nascitur in arvis verno tempore, quo etiam

ἀρούραις³⁰ ἕαρος, ὅτε καὶ συλλέγεται· ἔοικε δὲ τὰ φύλλα ὀριγάνῳ ἢ εὐζώμῳ ἢ κικωρίῳ ἢ θύμῳ, ἐπεσχισμένα, μακρότερα³¹ δὲ καὶ τραχύτερα³². καυλὸν δὲ σχοινώδη³³, ὄρθιον, τραχὺν, ὡς πήχεως· ἄνθος φοινικοῦν, ἐνίοτε δὲ καὶ λευκὸν, ὅμοιον τῷ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης³⁴. κεφαλὴ δὲ προμήκης, ἥ των μέντοι ἢ τῆς ἀνεμώνης· καρπὸς πυρρὸς· ῥίζα ἐπιμήκης, ὑπόλευκος, δακτύλου ἔχουσα μικροῦ πάχος, πικρά. Ταύτης τὰ κεφάλια πέντε ἢ ἕξ μετ' οἴνου κυάθων³⁵ τριῶν ἐψησας, ὡς εἰς δύο ἀγαγεῖν, πότιζε οὓς ἂν βούλει ὑπνῶσαι· τοῦ δὲ σπέρματος ποθὲν ὅσον ὀξύβαφον σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἡπίως μαλάσσει· μίγνυται δὲ καὶ μελιττώμασι καὶ ἱτρίοις³⁶ πρὸς τὸ αὐτό· τὰ δὲ φύλλα σὺν ταῖς κωδίαις καταπλασθέντα φλεγμονὰς ἰᾶται· καὶ τὸ ἄντλημα δὲ αὐτῶν προσκλυσθὲν ὑπνοποιόν ἐστι³⁷.

30) C. κριθαῖς.

31) C. μικρότερα.

32) Sic cod. C.; τραχέα editt.¹

33) Sic Oribas. et codd.; χινώδη Marcell. anguratus est.

34) Trag. f. 45^b. ἀργεμώνης.

35) Cornar. κυτῶν perperam suspicatur.

36) Sic Marcell. correxit vulg. ἡτρίοις: codd. Vindob. non habent.

37) Sic Ald.; τὸ ἄντλ. δ. ἀ. ἀντλησθέν Asul., Marc., Cornar. et Goupyl.; τὸ ἀφέψημα δ. ἀ. ἀντληθέν Lacuna et Saracen.; τὸ προσ-ἀντλημα δ. ἀ. ὑποξυσθέν C.

colligitur. Folia origano aut erucae, vel cichorio seu thymæ similia, eaque divisa, sed longiora et aspera. Caulem habet iunceum, strictum, asperum et cubitalem. Flos puniceus, interdum et candidus, similis anemones sylvestris: caput oblongum, sed anemones minus: semen rufum. Radix elongata, subalbida, digiti parvi crassitudine et amara. Huius capitula quinque aut sex in vini cyathis tribus decocta, donec ad duos redeant, iis potui dabis, quibus somnum inducere cupiveris. At semen, acetabuli mensura ex aqua mulsa potum, alvum leniter mollit, ad idem praestandum mellitis placentulis et crustulis admiscetur. Ceterum folia cum capitibus imposita inflammationibus medentur. Infusio autem eorum allutu somnium conciliat.

Κεφ. ξε'. [Περὶ Μήκωνος ἡμέρου.] Μήκων [οἱ δὲ χαμαισύκην, οἱ δὲ ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπάβερ, Αἰγύπτιοι ναντί] ἡ μὲν τίς ἐστὶν ἡμερος, κηπευτή, ἥς τὸ σπέρμα ἄροτοποιεῖται εἰς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῶσιν· καὶ σὺν μέλιτι δὲ ἀντὶ σησάμης αὐτῇ χρῶνται· καλεῖται δὲ θυλακίτις³⁸, ἐπίμηκεις ἔχουσα τὸ κεφάλιον, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν. Ἡ δὲ τις ἀγρία ἐγκαθήμενη³⁹ ἔχουσα τὴν κωδίαν καὶ ἐπιμήκη⁴⁰, μέλαν δὲ τὸ σπέρμα· ἡ⁴¹ καὶ πιθίτις ὀνομάζεται· ὑπ' ἐνίων δὲ ῥοιὰς καὶ αὐτὴ, διὰ τὸ ῥεῖν ἐξ αὐτῆς τὸν ὀπὸν. Τρίτῃ δὲ ἀγριωτέρα καὶ φαρμακωδεστέρα καὶ μακροτέρα⁴² τούτων, ἔχουσα τὴν κωδίαν ἐπιμήκη. Κοινὴ δὲ αὐτῶν δύναμις ψυκτικὴ, ὅθεν τὰ φύλλα καὶ αἱ κωδίαὶ καθεψηθεῖσαι ἐν ὕδατι καὶ προσαντλούμεναι ὑπνοποιοῦσι· πίνεται δὲ πρὸς ἀργυρνίαν τὸ ἀφέψημα· καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα δὲ λείπει αἱ κωδίαὶ⁴³ μετὰ ἄλφίτων μιννύμεναι πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐρυσιπέλατα ἀρμόζουσι. Δεῖ δὲ κόπτοντας αὐτὰς χλωρὰς ἀναπλάττειν εἰς τρο-

38) C. θυλακίς. N. θύλακος.

39) Oribas. ἐγκαθήμενην.

40) Hoc habet cod. C., sed non sequens.

41) Sarac. substituit vulgari δ.

42) Dodon. p. 446. μικροτέρα suspicatur, non legit.

43) Serap. de foliis loquitur.

Cap. LXV. [De Papavere sativo.] Papaveris [quod Graeci et chamaesycen et oxytonon, Aegyptii nanti vocant] est genus quoddam sativum et hortense, cuius semen in sanorum usum ad panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama utuntur: thylacitin vocant. Capitulum id habet oblongum, ac semen candidum. Alterum est sylvestre papaveris genus, demisso (sessili) capitulo ac oblongo et semine nigro. Nonnullis et ipsum rhoeas ex eo dicitur, quod ab eo liquor emanet: nominatur et pithitis. Est et tertium agrestius et medicatius, hisque longius, oblongo capitulo. Communis omnium vis est refrigerans: proinde, si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, somnum fotu producunt: bibitur et decoctum contra vigilias. Capitula vero trita et cum polenta cataplasmatibus admixta inflammationibus ac erysipelatis prosunt. Verum ex ipsis

χίσκους, καὶ ξηραίνοντας ἀποτίθεσθαι, καὶ οὕτω χρῆσθαι. Καθ' ἑαυτὰς δὲ ἐψηθεῖσαι αἱ κωδίαί ἐν ὕδατι μέχρις ἡμίσεως, εἴτα σὺν μέλιτι πάλιν ἐψηθεῖσαι, ἄχρῃς ἂν συστραφῇ⁴⁴ τὸ ὑγρὸν, ποιούσι φάρμακον ἐκλεκτὸν, ἀνώδυνον πρὸς βῆχας καὶ ρευματισμοὺς ἀρτηρίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις· ἐνεργέστερον δὲ γίνεται, μιγέντων αὐτῷ ὑποκιστίδος χυλοῦ καὶ ἀκακίας· τὸ δὲ σπέρμα τῆς μελαίνης μήκωνος λείον σὺν οἴνῳ ποτίζεται πρὸς ῥεῦμα κοιλίας καὶ γυναικῆον ῥοῦν· καταπλάσσεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀγρυπνούντων μεθ' ὕδατος κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. Ὁ δὲ ὀπὸς, καὶ αὐτὸς ψυχρὸν ἐπιπλέον καὶ παχύρρυν καὶ ξηραίνων, ληφθεὶς βραχὺς, ὅσον ὄροβος, ἀνώδυνός ἐστι καὶ ὑπνοποιὸς καὶ πεπτικὸς, βοηθῶν βῆξι καὶ κοιλιακοῖς διαθέσει. Πλείων δὲ ποθεὶς, βλάπτει, ποιῶν ληθαργικοὺς, καὶ ἀναιρεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ κεφαλαλγοῦσι, σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· ὡταλγοῦσι δὲ σὺν ἀμυγδαλίνῳ καὶ κρόκῳ καὶ σμύρνῃ ἐγγεχόμενος⁴⁵· ἐπὶ δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμοῦ σὺν λεκύθῳ ὡοῦ⁴⁶ ὀπτῇ καὶ κρόκῳ· καὶ

44) N. ἀναστραφῇ.

45) C. N. ἐμβρεχόμενος.

46) ὡοῦ habent cod. C. et Serap., deest in edit.

virentibus tuis fingi trochiscos oportet, eosque siccatos ad usum recondere. E capitibus quoque per se in aqua decoctis ad dimidiam partem, iterumque dein cum melle coctis, donec humidum coiverit, linctus conficitur, qui in tussi, fistulae spiritalis fluxionibus coeliacisque affectibus dolorem sedat. Efficacius tamen redditur, additis hypocistidis succo et acacia. Papaveris autem nigri semen tritum cum vino potui datur contra alvi fluxionem et fluxum muliebrem. In pervigiliis fronti temporibusque ex aqua imponitur. Ipse vero liquor, refrigerans maxime, incrassans et exsiccans, ervi mole sumtus, dolori blanditur, somnum conciliat, et coctionem adiuvat: tussi coeliacorumque affectibus auxiliatur. Verum, si copiosior hauriatur, nocet, facit enim veterinosos et interimit. Est et ad capitis dolores efficax, si cum rosaceo irrigetur: uti et ad aurium dolores, si cum amygdalino, myrrha et croco instillatur. Oculorum inflammationibus cum ovi vitello

πρὸς ξρυσιπέλατα δὲ καὶ τραύματα σὺν ὄξει· πρὸς δὲ πο-
δάγρας, σὺν γάλακτι γυναικίῳ καὶ κρόκῳ· προστεθείς δὲ
δακτυλίῳ⁴⁷ ἀντὶ βαλάνου, ὕπνον ποιεῖ. Κράτιστος δὲ ἐστὶν
ὁ πρὸς ὁ πυκνὸς καὶ βαρύνσμος⁴⁸, ἐν δὲ τῇ ὁσμῇ καρωτικός,
πικρὸς ἐν τῇ γεύσει, εὐχερῶς διειμένος ὕδατι, λεῖος, λευκός,
οὐ τραχὺς, οὔτε θρομβοειδής, οὔτε συστρεφόμενος⁴⁹ ἐν τῷ
διηθεῖσθαι, ὡς κηρός· ἐν τε τῷ ἡλίῳ τεθείς, διαχεόμενος⁵⁰·
καὶ πρὸς λύχνον ἑξαπτόμενος, οὐ ζοφώδει φλογί· φυλάσσω
τε μετὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν ἐν τῇ ὁσμῇ δύναμιν. Δολοῦσι δὲ
αὐτὸν, γλαύκιον μὲν γνύντες, ἢ κόμμι, ἢ χυλὸν⁵¹ ἀγρίας θρί-
δακος· ἐστὶ δὲ ὁ μὲν ἐκ τοῦ γλαυκίου κροαῖζων ἐν τῇ ἀνέ-
σει⁵²· ὁ δὲ ἐκ τῆς θρίδακος ἑξίτηλος τὴν ὁσμὴν καὶ τραχύτε-
ρος· ὁ δὲ ἐκ τοῦ κόμμιος ἄτονος⁵³ καὶ διαυγής. Ἐνιοὶ δὲ
εἰς τοσοῦτον ἀνοίας παραγίνονται, ὥς καὶ στέαρ⁵⁴ παραμι-
γνύναι αὐτῷ. Φώγνυται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά ἐπ' ὀστράκου

47) Sic N.; δακτύλῳ vulgo.

48) Sic Lacuna; βαρὺς vulgo.

49) C. οὐ ταχὺ στρεφόμενος.

50) C. διαχεόμενος.

51) C. N. τῇ.

52) C. γεύσει.

53) N. ἄτονος. Lacuna legit καὶ ἄνοσμος.

54) Oribas. γῆν.

tosto et croco proficit: erysipelatis ac vulneribus cum ace-
to: podagris cum lacte muliebri et croco: denique ano-
balani vice subditus, somnum facit. Praestantissimus au-
tem est succus, qui densus est et graveolens, quique odo-
ratu soporem inducit, gustu amarus, in aqua facilis di-
luta, laevis, candidus, neque asper, neque grumosus,
quique inter colandum non uti cera coit, sed soli expo-
situs diffunditur, et ad lucernam accensus flamma ardet
minime caliginosa: qui denique, postquam extinctus fue-
rit, suam odoris vim etiamnum servat. Adulterant au-
tem, admixto glaucio, gummi, vel lactucae sylvestris succo.
Sed glaucio fucatus, dum diluitur, colorem croci reddit:
qui lactucae succo, debili et evanido est odore ac aspe-
rior: gummi denique vitiatus, invalidus est et pellucidus.
Nonnulli eo dementiae pervenerunt, ut et adipem illi ad-
miserent. Torretur autem ad oculorum medicamenta fi-

καινοῦ, ἕως ἂν μαλακὸς καὶ κηρόδης⁵⁵ φανῇ. Ἐρασίστρατος
λέγει Διὰ γόραν φησὶν⁵⁶ ἀποδοκιμάζειν αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἐπὶ
τῶν ὠταλγικῶν καὶ ὀφθαλμιῶντων, διὰ τὸ ἀμβλυωπὲς εἶναι
καὶ καρωτικόν⁵⁷. Ἀνδρέας δέ φησιν, ὅτι, εἰ μὴ ἐδολοῦτο,
τυφλοῦντο ἂν οἱ ἐγχερόμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Μνησιδῆμος δέ
φησι, μόνην αὐτοῦ χρῆσιν εἶναι τὴν κατ' ὄσφρησιν, εἰς ὑπνον
ἐκτρέφουσαν, ἄλλως δὲ ἐπιβλαβῇ τυγχάνειν· ἅπερ ἐστὶ ψευδῆ,
ἐκ τῆς πείρας ἐλεγχόμενα· διὰ τὸ ἐπιμαρτυρεῖσθαι τοῖς ἔρ-
γοις τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. Οὐκ ἄτοπον δὲ ὑπογρά-
φαι καὶ τὸν τρόπον, ὃ συλλέγουσι τὸν ὀπὸν· ἐνιοὶ μὲν οὖν
τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκθλίβουσι⁵⁸ διὰ πρε-
στῆρος⁵⁹, καὶ τρίβοντες ἐν θυίᾳ, ἀναπλάττουσι τροχίσκους·
καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον μηκώνειον, ἀδρανέστερον τοῦ ὀποῦ·
ὀπιζοντας δὲ δεῖ, μετὰ τὸ τὰς δρόσους ἀνικμασθῆναι, περι-
γράφειν μαχαιρίῳ τὸν ἀστερίσκον, ὥς μὴ εἰς τὰ ἐντὸς δια-

55) Sic cod. C. et Oribas.; μαλακώτερος καὶ κηρόδης Ald. et sequ.

56) Plin. 20, 76. *Diagoras et Erasistratus in totum damna-
vere.* Serap. c. 374. *Diagoras refert, quod Erasistratus vita-
bat etc.*

57) C. N. καθαρκικὴν. Ald. καρωτικὴν.

58) Sic C.; ἐκτρίβουσι editt.

59) Sic C. et post Asulan. editt.; πριστῆρος Ald.

etili novo, usque dum mollis evadat ac fulvus. At Era-
sistratus Diagoram testatur illius usum damnassee in au-
rium doloribus oculorumque vitiis, quoniam et visus aciem
debetet, et veternum afferat. Addidit Andreas, nisi ad-
alteretur, occoecaturn iri, qui illinatur. Mnesidemus prae-
tereā usum solius odoratus ad somnum conciliandum pro-
bavit: alio modo (adhibitum) ceu noxium damnat. Quae
quidem omnia commentitia esse experimento deprehendi-
tur, siquidem effectus virium huius medicamenti fidem
facit. Verumtamen haud abs re erit, liquoris illius exci-
piendi rationem adiungere. Nonnulli capita foliaque ipsa
tundunt et prelo exprimunt, mox terentes in mortario,
pastillos effingunt: id meconium vocatur, multum opio
ignavius. Liquorem vero ipsum extracturos oportet, cum
ros exaruerit, stellulam (quae in summo papaveris capite
est) cultello ita circumscribere, ut ne penitus intro adi-

τρῆσαι, καὶ ἐκ πλαγίων δὲ τῆς κωδίας ἐπ' εὐθείας ἐκτέμνειν
 ἕξ ἐπιπολῆς⁶⁰, καὶ ἀποψᾶν τὸ δάκρυον ἐπερχόμενον δακτύλῳ
 εἰς μύακα, καὶ πάλιν ἐπιπορεύεσθαι μετ' οὐ πολὺ· εὗρίσκε-
 ται γὰρ ἐπισυνεστῶς καὶ τῇ ἐπιούσῃ δὲ οὕτως εὗρίσκεται·
 δεῖ δὲ ἐν θυίᾳ παλαιᾷ⁶¹ τρίβειν καὶ ἀποτίθεσθαι ἀναπλάσ-
 στοντας· ἐν μέντοι τῷ τέμνειν ὀπίσω ἀναχωρεῖν δεῖ πρὸς τὸ
 μὴ ἀποψᾶσθαι τῶν ἱματίων τὸν ὀπὸν.

Κεφ. ξς'. [Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος.] Μήκων κε-
 ρατίτις, οἱ δὲ παράλιον, οἱ δὲ ἀγρίαν μήκωνα, οἱ δὲ θα-
 λάσσιον [Ῥωμαῖοι πάβουλουμ μαρίνουμ, Ἀφροὶ σισιμάκα]
 φύλλα ἔχει λευκὰ⁶², δασέα, ὅμοια φλόμῳ, πέπρισμένα τὴν
 περιφέρειαν, ὥσπερ τὰ τῆς ἀγρίας μήκωνος, καὶ τὸν καυλὸν
 ὅμοιον· ἄνθος ὥχρόν⁶³· καρπὸν δὲ μακρόν⁶⁴, καμπύλον,
 ὥσπερ κέρας, ὅμοιον τῷ τῆς τήλεως· ὅθεν καὶ ἐπωνόμασται·
 σπέρμα δὲ μικρόν, μέλαν, ὅμοιον τῷ τῆς μήκωνος, ῥίζαν ἕξ
 ἐπιπολῆς φυομένην, μέλαιναν, παχεῖαν· φύεται ἐν παραθα-

60) C. ἕξ ἐπιλογῆς.

61) Sic cod. Par., Ald. et Marcell. Reliqui παλαιᾷ omittunt.

62) Consensu codicum firmata lectio: nec assensu digna Marc. coniectura, λεπτά legendum esse. Ceterum Serap. interponit λιπαρά.

63) Serap. *glaucum aut citrinum*.

64) Sic Serap. et Cornar.; μικρόν Oribas. et editt.

gatur, et e capitis lateribus per directum superficiem in-
 cidere, erumpentem post lacrimam digito in conchulam
 abstergere, ac non ita multo post eo redire: tum enim
 rursum et alia densata reperitur, atque etiam postero die.
 Tandem in pila teri et in pastillos coacta reponi debet.
 Attamen, dum inciditur, retro cedere oportet, ne vestium
 affricu liquor deradatur.

Cap. LXVI. [De Papavere cornuto.] Papaver cor-
 nutum, quod alii maritimum aut marinum, alii agreste,
 [Romani pabulum marinum, Afri sisimaca vocant] folia
 habet albida, hirsuta, verbasco similia, serrata in ambitu,
 sicut papaver agreste; caulem similem; florem pallidum;
 fructum longum, cornu ad instar incurvum, ad foeni graeci
 similitudinem, unde et cognomen accepit. Semen est exile,
 nigrum, ceu papaveris; radix superficiem terrae legit, ni-
 gra est et crassa. Gignitur in maritimis locis et asperis.

λασσίους τόποις καὶ τραχέσι. Δύναμιν δὲ ἔχει ἢ μὲν ῥίζα ἐψηθεῖσα ἄχρως ἡμίους ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, ἰσχυράς καὶ ἥπατικὰς διαθέσεις θεραπεύειν, καὶ τοὺς παχέα ἢ ἀραχνώδη οὐροῦντας ὠφελεῖν· τὸ δὲ σπέρμα πλῆθος ὀξυβάφου ποθὲν σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἐπιεικῶς καθαίρει· τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἐσχάρας περιζήσκει, καταπλασθέντα σὺν ἐλαίῳ· ἐγχρισθέντα δὲ τὰ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμι καὶ νεφέλια ἀποκαθαίρει· ἔνιοι δὲ ἐπλανήθησαν, νομίσαντες ἐκ ταύτης τὸ γλαύκιον γίνεσθαι διὰ τὴν τῶν φύλλων ἐμφέρειαν.

[Ἐν ἄλλῳ⁶⁵. Ἐν δὲ τῷ βρωθῆναι ἢ ποθῆναι ταύτην τὴν κερατῖτιν μήκωνα, ἐπιφέρονται ὅσα καὶ τῷ ὁπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα· καὶ τοῖς αὐτοῖς ὑποπίπτει βοηθήμασι· συνάγεται δὲ ὁ καρπὸς ἐν θέρει ξηρός· τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς ῥίζης πίνεται μετὰ οἴνου, καὶ θεραπεύει δυσεντερίας.]

Κεφ. ξζ'. [Περὶ Μήκωνος ἀφρώδους.] Μήκων ἀφρώδης, ὑπὸ δὲ τινων Ἡράκλεια κληθεῖσα, καυλὸν ἔχει σπιθαιμαῖον, καὶ τὰ φύλλα σφόδρα μικρά, στρουθίῳ ὁικότα, καὶ καρπὸν παρ' αὐτοῖς λευκὸν [καὶ τὸ ὅλον δὲ βοτάνιον λευκόν

65) Sola Ald. haec habet. Asulan. et rell. ad notha relegarunt.

Vim habet radix, cocta ad dimidiam in aqua ac pota, coxendicum iecinorisque vitia curandi, eosque iuvandi, qui crassa et araneosa cum lotio reddunt. Semen autem, mensura acetabuli ex aqua mulsa potum, leniter alvum purgat. Imposita cum oleo folia floresque crustas emarginant: argemas et nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Ceterum non desunt, qui ex hoc glaucium parari perperam existimaverint, decepti quadam foliorum similitudine.

[In alio codice. Ex huius cornuti papaveris esu potuve eadem proficiscuntur symptomata, quae a papaveris liquore. Sed et iisdem succurritur auxiliis. Semen aestate, dum siccum est, colligitur. Radicis denique decoctum, ex vino bibitum, intestinorum difficultatem sanat.]

Cap. LXVII. [De Papavere spumeo.] Papaver spumeum, a nonnullis Heracleum dictum, caulem habet do-drantalem, foliis admodum parvis, struthio similibus, semine iuxta ea candido. Sed et herbula tota candida est

ἔστι καὶ ἀφροῶδες] ⁶⁶. ῥίζα δὲ λεπτή καὶ ἐπιπόλαιος ⁶⁷. Ταύτης ὁ καρπὸς συλλέγεται, ὅταν τελείως ἀδρυνθῇ θέρους, καὶ ξηρανθεὶς ἀποτίθεται ⁶⁸. καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ὀξυβάφου πληθὸς σὺν μελικράτῳ λαμβανόμενος· ἰδίως δὲ ἡ τοιαύτη κάθαρσις ἐπιληπτικοῖς ἀρμόζει.

Κεφ. ξη'. [Περὶ Ὑπήκοου.] Ὑπήκοον, οἱ δὲ ὑπόφρων καλοῦσι. Φύεται μὲν ⁶⁹ ἐν τῷ σίτῳ καὶ ταῖς ἀρούραις· φύλλα ⁷⁰ δὲ ἔχει πηγάνῳ ὅμοια, κλῶνας μικρούς· Λύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογουσαν τῷ τῆς μήκωνος ὁπῶ.

Κεφ. ξθ'. [Περὶ Τοσκυάμου.] Τοσκυάμος [οἱ δὲ διοσκυάμος, οἱ δὲ πυθώνιον, οἱ δὲ ἀδάμαντα, οἱ δὲ ἀδάμενον, οἱ δὲ ὑπνωτικόν, οἱ δὲ ἐμμανές, οἱ δὲ ἄτομον ⁷¹, οἱ δὲ διδιάμβριον, Πυθαγόρας καὶ Ὀσθάνης ξιλέων, Ζωροάστρης τυφώνιον, Ῥωμαῖοι ἰνσάνα, δენტάρια, οἱ δὲ Ἀπολλινάρις, προφητὰι ῥαποντική, Αἰγύπτιοι σαφθῶ, Θουσκοὶ φαβουλῶ-

66) Uncinis inclusa licet desint in codd. Vindob., habent tamen Oribas. et Serap. Hic autem ἀφροῶδες omittit.

67) Sic cod. C. et Marcell. e Theophr. hist. 9, 12.; ῥίζαν δὲ λεπτήν ἐπιπλέον vulgo.

68) Oribas., Serap. et cod. Matthiol. sic; ἀποπέση vulgo, μὴ ἀποπέση cod. N.

69) Sic C.; δὲ vulgo.

70) Sic C.; φύλλον vulgo.

71) Apulei. αὔγινον, cod. N. ἄνθος.

et spumea. Radix tenuis, superficiem legens. Colligitur semen aestate, cum penitus adoleverit, aridumque reponitur. Acetabuli autem mensura in aqua mulsa sumtum vomitione purgat, privatimque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

Cap. LXVIII. [De Hypereco.] Hyperecoon aliqui hypoptheon vocant. Nascitur in segetibus et arvis. Folia habet rutae similia, ramos exiles. Vim habet succi papaveris aemulam.

Cap. LXIX. [De Hyoscyamo.] Hyoscyamus [aliis Dioscyamus, aut pythonion et adamas, adamenon etiam et hypnoticon, emmanes et atomon et dithiambrion dicitur. Pythagoras et Osthane xeleon, Zoroastres typhonion, Romani insanam aut dentariam, alii Apollinarem, prophetae rhapsodicam, Aegyptii saphtho, Etrusci fabu-

νια, Γάλλοι βιλινουντία, Λακοὶ διέλεια] θάμνος ἐστὶ καυ-
λοὺς ἀνιείς παχεῖς, φύλλα πλατέα, ἐπιμήκη, ἐσχισμένα, μέ-
λανα, δασέα· παρὰ δὲ τὸν καυλὸν ἐφεξῆς πεφύκασιν⁷² ὡς-
περ ῥοιᾶς κύτινοι, πεφραγμένοι ἀσπιδίσκοις σπέρματος με-
στοῖς, ὡςπερ μήκωνος. Ἔστι δὲ αὐτοῦ διαφορὰ τρισή⁷³.
Ὁ μὲν γὰρ ἄνθη ὑποπόρφυρα φέρει, φύλλα σμίλακι ὅμοια,
σπέρμα μέλαν, καὶ τοὺς κυτίνους σκληροὺς καὶ ἀκανθώδεις.
Ὁ δὲ τις ἄνθη μηλινοειδῆ⁷⁴, φύλλα καὶ λοβοὺς ἀπαλώτερα,
σπέρμα ὑπόξανθον, ὡςπερ ἐρύσιμον· ἀμφοτέρω δὲ οὗτοι
μανιώδεις ὑπάρχουσι καὶ καρωτικοί, δύσχρηστοι. Εὐχρηστος
δὲ εἰς θεραπείαν, ἡπιώτατος ὢν, ὁ τρίτος, λιπαρὸς καὶ ἀπα-
λὸς καὶ χρωώδης, ἄνθη λευκὰ ἔχων καὶ τὸ σπέρμα λευκόν·
φύεται παρὰ θαλάττῃ καὶ ἐρειπίοις⁷⁵. εἰ δὲ μὴ παρεῖη οὗ-
τος, χρῆσθαι δεῦ τῷ ξανθῷ, τὸν δὲ μέλανα ἀποδοκιμάζειν
ὡς χείριστον. Χυλίζεται δὲ ὁ καρπὸς⁷⁶ ἀπαλὸς καὶ τὰ
φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ κοπτόμενοι καὶ ἐκθλιβόμενοι, ἐν ἡλίῳ

72) Manifesto fructus intelliguntur. Ita et Serap. legit, et in cod. N. omittitur ἄνθη, quod in Orib. tamen et Ald. adest.

73) N. δισσή.

74) Sic Oribas., Serap.; μηλοειδῆ vulgo.

75) Lacuna addidit e cod. χρηστέον οὗν ἐστὶ τῷ λευκῷ: quod nusquam alibi, quam in Sarac. edit.

76) Lacuna add. τοῦ λευκοῦ.

loniam, Galli belinuntian, Daci dieliam appellant] fru-
tex est, caules emittens crassos, folia lata, oblonga, in-
cisa, nigra, hirsuta. Cauli vero continua serie adnati sunt,
ceu punicorum cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu
papaveris. Tria autem sunt eius genera. Primum quidem
flores profert subpurpureos, folia smilaci proxima, semen
nigrum, cytinosque duros ac spinescentes. Alterum flo-
res habet luteos, folia et fructus teneriores, semen sub-
flavum, sicut erysimi. Utrumque insaniam gignit et so-
porem, usui anceps. Utilis autem ad medicinam ac mi-
tissimus est tertius, pinguis, tener, lanuginosus, floribus
seminibusque candidis. In maritimis nascitur ruderibus-
que. Quodsi hic defuerit, flavus adhibendus est, reiici-
endus autem niger, ut deterrimus. Recenti semine, foliis
caulibusque tuis succus exprimitur, qui ad solem sic-

ξηραينوμένου τοῦ ὑγροῦ· χοῆσις δὲ αὐτοῦ πρὸς ἐνιαυτὸν, διὰ τὸ εὔσηπτον⁷⁷. Χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κατ' ἰδίαν κοπτόμενον ξηρὸν, ὑφ' ὕδατος θερμοῦ παραχέομένου⁷⁸ καὶ ἐκθλιβομένου· ἐστὶ δὲ βέλτιον τοῦ ὁποῦ τὸ χύλισμα καὶ ἀνωδυνώτερον. Ἡ δὲ χλόη⁷⁹ κοπεῖσα καὶ μιγεῖσα σιτανίῳ ἀλεύρῳ⁸⁰ ἀναπλάσσεται εἰς ἀρτίσκους καὶ ἀποτίθεται· ἀρμόζει δὲ τὸ πρῶτον χύλισμα καὶ τὸ ἀπὸ ξηροῦ τοῦ σπέρματος εἰς κολλύρια ἀνώδυνα, καὶ πρὸς ῥεῦμα δοιμὸν καὶ θερμὸν, ὠταλίαν τε καὶ τὰ περὶ ὑστέραν· σὺν ἀλείροις δὲ ἢ ἀλφίτοις πρὸς τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδῶν καὶ τὰς ἄλλας. Τὸ δὲ σπέρμα τὰ αὐτὰ παρέχει, ποιοῦν καὶ πρὸς βῆχας καὶ κατάρροον καὶ ῥεῦμα ὀφθαλμῶν καὶ περιωδυνίας, πρὸς τε ῥοῦν γυναικεῖον καὶ τὰς ἄλλας αἰμορροαγίας, ὅσον ὀβολὸς σὺν μήκωνος σπέρματι καὶ μελιερᾶτι ποθέν· ἀρμόζει καὶ πρὸς ποδάγρας καὶ πρὸς ὄρχας πεφυσσωμένους⁸¹, μαστοὺς ἐν τοκετῷ ἐπαιρομένους, λεῖον μετ' οἴνου καταπλάσ-

77) Ald. εὔσηπτον.

78) Ald. παραθλιβομένου.

79) Sic cod. N. et Marc.; χλωρά vulgo.

80) Lacuna σησαμίνῳ ἀλεύρῳ ἢ πηγάνῳ.

81) Serap. *apostema testiculorum*.

catur. Usus autem eius ad annum duntaxat prorogatur, quia facile corrumpitur. Elicitur et separatim succus e semine, cum inaruit, affusa aqua calida tuso et expresso. Est autem is expressus praestantior liquore (spontaneo) leniendisque doloribus aptior. Ipsa vero frons virens contusa, farina e tritico trimestri addita, redigitur in pastillos ac reconditur. Prius succi genus, et quod e sicco semine exprimitur, collyriis anodyn timerit inseruntur: prosunt et contra acres calidasque fluxiones, aurium dolores matricisque mala. Cum farina vero ac polenta contra oculorum, pedum ceterarumque partium inflammationes. Semen eadem praestat, insuper etiam ad tussim, destillationem, oculorum fluxiones doloresque efficax, itemque contra fluorem muliebrem aliasque sanguinis eruptiones, si oboli pondere cum papaveris semine ex aqua mulsa bibatur. Subvenit et podagris, testibus inflatis, mammisque a partu tumentibus, si tritum ex vino imponatur.

σόμενον, καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀνώδυνα καταπλάσματα μίγνυται ὠφελίμως. Καὶ τὰ ἀναπεπλασμένα φύλλα εἰς πάντα τὰ ἀνώδυνα εὐχρηστα, μίγνύμενα ἀλφίτοις, καὶ καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα. Τὰ δὲ πρόσφατα φύλλα⁸² καταπλασθέντα ἀνωδυνάτατα πρὸς πάντα πόνον. Τρία δὲ ἢ τέτταρα⁸³ ποθέντα σὺν οἴνῳ, ἡπιάλους πυρετοὺς θεραπεύει· ἐψηθέντα δὲ ὡς λάχανα καὶ βρωθέντα τρυβλίου πλήθος μετρίαν παρακοπὴν ἐργάζεται. Φασὶ δὲ, ὅτι εἰάν τις ἔλκος ἔχοντα ἐν κώλῳ⁸⁴ ἐγκλύσῃ⁸⁵, τὸ αὐτὸ ἀπεργάζεται. Ἡ δὲ ῥίζα μετ' ὄξους ἐψηθεῖσα ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα.

Κεφ. ο'. [Περὶ Ψυλλίου.] Ψύλλιον [οἱ δὲ κατάφυσις, οἱ δὲ κυνοκεφάλιον, οἱ δὲ κρυστάλλιον, οἱ δὲ κυνόμυνα, οἱ δὲ ψυλλεῖς, οἱ δὲ σικελιωτικόν, οἱ δὲ Σικελοὶ κονιδίῳ, Ῥωμαῖοι σιλβάκιουμ, οἱ δὲ ἐρβα πουλικάρια, Ἀφροὶ οὐαργουγούμ] φύλλον ἔχει κορωνόποδι ὅμοιον, δασὺ καὶ μακρότε-

82) Lacuna λεῖα, perperam.

83) Sic Serap., Asulan, et sequ.; τοὶς δὲ ἢ τετράκις cod. N., Lacuna et Ald.

84) Cod. N. ἐν κόλπῳ, X. ἐν κώλῳ.

85) Lacuna add. σὺν γλυκεῖ.

Denique et aliis cataplasmatibus anodynus utiliter admiscetur. Quin et in pastillos digesta folia medicamentis dolores sedantibus omnibus, tum per se, tum ex polenta imposita, commode admiscuntur. Recentia vero folia illita ad mitigandos omnis generis dolores apprime sunt idonea. Eadem terna quaternave cum vino pota febres epialas depellunt. Cocta autem olerum instar, et heminae mensura comesta, mediocrem mentis alienationem faciunt. Aiunt et idem efficere, si cui in colo ulcus sentienti infundantur. Ceterum radice in aceto decocta dentes utiliter in dolore colluuntur.

Cap. LXX. [De Psyllio.] Psyllium [quod alii cataphysin, alii cynocephalion aut crystallion, muscam etiam caninam, psyllerida et siculum, Siculi ipsi conidiis, Romani sylvacium seu herbam pulicariam, Afri vargugum appellant] folium habet coronopodis, hirsutum, sed lon-

ρον⁸⁶, κλώνας δὲ σπιθαμαίους, καὶ τὸ ὅλον βοτάνιον χορ-
τῶδες· ἄρχεται δ' αὐτοῦ ἡ κόμη ἀπὸ μέσου τοῦ κανυλοῦ, κε-
φάλια δὲ δύο ἢ τρία ἐπ' ἄκρου συνεσταλμένα⁸⁷, ἐν οἷς
σπέρμα ψύλλοις ὁμοιον, μέλαν, σκληρόν· φύεται ἐν ἀρούραις
καὶ χέρσοις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν⁸⁸. ὠφελεῖ δὲ κατα-
πλαττόμενον ἀρθρίτιδα, παρωτίδας, φύματα, οἰδήματα, στρέμ-
ματα⁸⁹, κεφαλαλγίαν, μετὰ ῥοδίνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος· ἐν-
τεροκήλας τε τὰς ἐπὶ παίδων καὶ ἐξομφάλους ὑγιαίνει, κατα-
πλασσόμενον σὺν ὄξει. Δεῖ δὲ ὀξυβάφου πλῆθος λειαίνον-
τας βρέχειν ἐν δυσιν ὕδατος κοτύλαις⁹⁰, καὶ ὅταν παγῇ τὸ
ὕδωρ⁹¹, ἐπιπλάττειν· ψύχει γὰρ ἱκανῶς. [Καὶ εἰς ὕδωρ δὲ
ζέον ἐπιτιθέμενη καταστέλλει τὴν θερμὴν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς
ἐρυσιπέλατα· φασὶ δὲ, ὅτι κομισθεῖσα ἐν οἴκῳ γλωρὰ, οὐκ
ἐᾷ ψύλλας γενέσθαι· κοπιεῖσα δὲ μετὰ στέατος τὰ ῥυπαρὰ
καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρει. Ὁ δὲ χυλὸς μετὰ

86) Sic Ald. Solum δασὶ legit Serap., μακρότερον omittit Asulan.

87) C. N. συνεστραμμένα.

88) Ald. add. μαλακτικὴν, quod vero deest in Serap., omissum in Asulan. et sequ. Lacuna add. στυπτικὴν.

89) Sic Serap. et editt. post Asulan.; σπλάσματα codd. C. et N. et Ald.

90) Sic cod. C. et Serap.; δακτύλοις Ald. et editt.

91) Cod. E. addit πάντη.

gius, totaque herbula foeni modo gracilis est. Coma ipsius a medio caule incipit, capitulis duobus tribusve conglobatis, in quibus semen pulicibus simile, nigrum durumque. Nascitur in arvis et incultis. Vis ei refrigerans. Articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, oedematis contorsionibusque et capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquave impositum auxiliatur. Infantium quoque enterocelis et umbilico provoluto illitum ex aceto medetur. Acetabuli vero mensuram tritam in duabus aquae heminis macerari oportet, ac, ubi sese aqua densaverit, illini. Siquidem vehementer refrigerat. [In ferventem aquam immissa calorem reprimit: facit et contra erysipelata. Si virens herba domum importetur, pulices abigi dicuntur. Tusa porro cum adipe, sordida malignaque ulcera repurgat.

μέλιτος πρὸς ὧτα ρευματίζόμενα ποιεῖ καὶ σκώληκας ἔχον-
τα] ⁹².

Κεφ. σα'. [Περὶ Στρώχνου.] Στρώχνος κηπαῖος, [οἱ
δὲ ἡμερον, Ῥωμαῖοι στρούμουμ, οἱ δὲ κουκούβαλουμ ⁹³, Αἰ-
γύπτιοι ἀλληλῶ, Γάλλοι σκούβουλουμ, Ἀφροὶ ἀστρεσμου-
νίμ.] Στρώχνος ἐδώδιμός ἐστι θαμνίσκος, οὐ μέγας, μασχάλας
ἔχων πολλὰς, φύλλα μέλανα, ὠκίμου μείζονα καὶ πλατύτερα,
καρπὸν περιφερῆ, γλωρόν· μέλας δὲ ἡ κιθῶδὸς γίνεται μετὰ
τὸ πεπανθῆναι ⁹⁴. ἀβλαβὴς δὲ ἡ βοτάνη πρὸς γεῦσιν. Δύ-
ναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν ⁹⁵. ὅθεν τὰ φύλλα καταπλασσόμενα
ὑμώζει πρὸς ἐρυσσιπέλατα καὶ ἔρπητας μετὰ παιπάλης ἀλφί-
του· καθ' ἑαυτὰ δὲ ἐπιτιθέμενα λεῖα αἰγίλωπα θεραπεύει
καὶ κεφαλαλγίαν, καὶ στομάχῳ καυσομένῳ βοηθεῖ ⁹⁶. παρω-
τίδας δὲ διαφορεῖ σὺν ἁλσὶ λεῖα καταπλασσόμενα· καὶ ὁ χυ-
λὸς δὲ αὐτοῦ ποιεῖ πρὸς ἐρυσσιπέλατα καὶ ἔρπητας σὺν ψι-
μυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ λιθαργύρῳ· πρὸς αἰγίλωπα δὲ σὺν

⁹²) Uncinis inclusa quamvis Ald. habeat cum editt. sequ., desunt
tamen in codd. Vindob. Eorum loco Serap. longe alia habet, iam
deperdita.

⁹³) Sic cod. N.; *κακουβαλούμ* editt.

⁹⁴) Plura addit Serap. de seminibus, quae nusquam alibi.

⁹⁵) Serap. add. *στυπτικὴν*.

⁹⁶) Cod. C. *παρηγορεῖ* cum accus.

Succus auribus fluxione infestatis et vermiculosis ex melle
prodest.]

Cap. LXXI. [De Strychno.] Strychnus hortensis
[quem et domesticum, Romani strumum dicunt aut cucu-
balum, Aegyptii allilo, Galli scubulum, Afri astresmunim.]
Strychnus edulis est fruticulus, non ita magnus, axillis
plurimis, foliis nigris et quam ocimi maioribus latiori-
busque, fructu rotundo, (protinus) viridi, postquam ma-
turuit, nigro aut fulvo. Est vero herba innocentis gu-
stus. Vim habet refrigerantem, unde folia erysipclatis et
herpetibus cum polline polentae convenienter imponuntur.
Trita ac per se imposita aegilopa capitisque dolorem sa-
nant, et stomacho aestuanti auxiliantur: parotidas cum sale
detrita illitu discutunt. Et ipsius succus valet adversus
erysipclata et herpetas cum cerussa, rosaceo et lithargyro,

ἀνταρ' ἀντιῶν καὶ παρῶν⁹⁷ παύσας, οὐκ ἐδύνω ἐλθεῖν-
μας· ἀντιῶν δὲ καὶ καλλιστῶν ὅτι ἔδωτος ἦ ἀπὸ τῶν
πρὸς ῥευστάς ἱερὰς αἰ: τῆς ἐγγυστεῖς· ἐπὶ αἰ καὶ ἐπὶ αἰ
ἐνταρῶν· ὅγα δὲ καὶ ὅτῳ γυναικῶν ἐν ἔργῳ προεστῶν.
[Ὁ δὲ γυνὴ ἀσχυρὰς ἐστὶ πρὸς ἀνδράσιν, σωματικῶς
ἀσθενὴς πρὸς ἑαυτὴν ἐκείσιν κατακλίνου καὶ ῥακα ἐπι-
τεταμένη]⁹⁸.

Κατ. αβ. [Περὶ Στρυchnὸς ἑλικοκαβῶν.] Ἐπὶ καὶ
ἑτέροις στρυchnῶν, ὃ ἰσχυρὸς ἑλικοκαβῶν καλεῖται, οἱ δὲ συσ-
κλίνῃ, [οἱ δὲ ἀσχυροί, οἱ δὲ στρυchnὸν μακρὸν, οἱ δὲ δορυ-
κτον, οἱ δὲ καλλιστῶν. Ρυακὸς βελονικῶς⁹⁹, οἱ δὲ ἀπολ-
ιστῶν αἰσῶν, οἱ δὲ ἐρῶν σιλτακῶν, οἱ δὲ ἱερῶν, ἀσ-
κὴν κακλίνῃ. Ἄσχυρὸν κακλίνῃ] γυνὴς ἵσχυρὸν τῷ προε-
στῶν, πλεονεχέας αἰσῶν· οἱ καλλῶν δὲ αἰσῶν μετα τὸ
ἐνταρῶν γυναικῶν· γυνῶν κακλίνῃ δὲ ἔργῳ ἐν ἑλικοκαβῶν
περὶ αἰσῶν, ἑλικοκαβῶν αἰσῶν, πρὸς, περὶ αἰσῶν, αἰσῶν, αἰσῶν
ὅτῳ στρυchnῶν, ὃ καὶ οἱ στρυchnῶν καλεῖται, κατακλίνου-

97) Cod. N. ἀντιῶν.

98) Quinquam uncinis incinctus Aët. et edist. habuit, absunt ti-
men a codd. Vindob. et Scripbon.

99) Sic codi. G. et N. In edist. desiderantur.

αεγύλας vero cum pane. Infantibus siriasi laborantibus
cum rubeo infusus prodest. Inestitur et aquae rices vel
ovi coctis, quae contra fluxiones acres illinuntur.
Quia et acrium doli inestitus prodest: suorem deni-
que meliobrem suat, in lana subditus. [Denique succus
falvo cohortatum pulverum fimo subactus et luteo ap-
positus expedit adversus αεγύλας]

Cap. LXXIII. [De Strychno helicocabo.] Est et aliud
strychnon, quod peculiariter helicacabum, aut physalida
vocant, [aliū doryceton, aliū strychnon insanum, aut dory-
ceton, aut callida, Romani venocalem, aut Apollinarem
minorem, herbam etiam ulicanam et opaginem, Daci
cycobā, Afrī cacabum]. Follis gaudet antedicto simili-
bus, sed inferioribus. Caules, postquam adoleverunt, in ter-
ram declinati sunt. Fructum gerit in foliiculis globosis,
venas referentibus, fulvum, globosum, laevem, sicut
unam racemā. De etiam coronari videntur, servis imple-

τες τοὺς στεφάνους. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ χοῆσιν τὴν αὐ-
τὴν τῷ κηπαίῳ στρέχῃ, χωρὶς τοῦ βιβρώσκεσθαι. Δύναται
δὲ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος ἵκτερον ἀποκαθαίρειν, οὐρη-
τικὸς ὢν. Χυλίζεται δὲ ἀμφοτέρων ἢ πόα, καὶ ξηραίνεται
ἐν σκιᾷ πρὸς ἀπόθεισιν· ποιῇ δὲ πρὸς τὰ αὐτά.

Κε φ. ο γ'. [Περὶ Στρέχου ὑπνωτικοῦ.] Στρέχον ὑπνω-
τικόν, οἱ δὲ ἀλικάκαβον¹⁰⁰, θάμνος ἐστὶ κλάδους ἔχων πολ-
λοὺς, πυκνοὺς, στελεχώδεις, δυσθραύστους, φύλλων πλήρεις
λιπαρῶν, ξυφερῶν μήλω κυδωνίῳ· ἄνθος ἐρυθρόν, εὐμέγε-
θες· καρπὸν ἐν λοβοῖς¹ κροκίζοντα· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν
ὑπέρυθρον, εὐμέγεθ· φέεται ἐν πετρῶδεσι τόποις², οὐ πόρῳ
θαλάσσης³. Ταύτης ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ ποθεὶς <
ὅλην ὑπνωτικὴν ἔχει δύναμιν, τοῦ ὁποῦ τῆς μήκωνος ἐπιει-
κεστέραν. Ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικὸς ἐστὶν ἄγαν· δίδονται δὲ
ὑδρωπικοῖς κόρυμβοι ὡς ιβ'· πλείονες δὲ ποθέντες ἱκτασιν
ἐργάζονται· βοηθοῦνται δὲ μελικράτῳ πολλῷ πινομένῳ. Μί-

100) Salmas. homon. p. 66. legit: οἱ δὲ κακαλίαν, οἱ δὲ λεαντικὴν.

1) C. et X. θυλακίαις.

2) Ald. ἐν πέτραις.

3) Ultimam neque in Oribas., neque in Serap. legitur.

ctentes. Vim usumque habet strychni hortensis, nisi quod
in cibos minime recipitur. Valet autem fructus epotus
ad expurgandum morbum regium, cum urinam ciet. Ce-
terum ex utriusque strychni herba succus elicitor, qui
siccatus in umbra reconditur, ac ad eadem pollet.

Cap. LXXIII. [De Strychno somnifero.] Strychnon
somniaferum, quod alii et halicacabum vocant, frutex est
ramis numerosis, densis, caudicosis, fractu contumacibus,
foliorum pinguium, cydoniae similium plenis, flore rubro,
praegrandi: fructu in folliculis crocei coloris, radicis gran-
dis cortice rubescente. Nascitur in petrosis locis, non
procul a mari. Radicis cortex drachmae pondere in vino
potus somniferam vim habet, quam opium mitiorem: fru-
ctus autem potenter urinam ciet. Exhibentur hydropicis
fructus circiter duodecim: quodsi plures propinentur, men-
tis alienatio sequitur. Sed remedio est aqua mulsa copio-

γνυται καὶ ἀνωδύνοις ὁ φλοιὸς⁴ αὐτῆς καὶ τροχίσκοις· ἐνα-
φεψηθεὶς δὲ οἶνω καὶ διακρατούμενος, ὀδονταλγίαις ἀρήγει·
ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀμβλυωπίας μετὰ μέλιτος ἐγχρισθεὶς
παραιτεῖται.

Κε φ. οδ'. [Περὶ Στρυχνίου μανικοῦ.] Στρυχνιον μανι-
κόν, ὃ ἐνιοι πέρσιον, οἱ δὲ θρύον ἐκάλεσαν, [οἱ δὲ ἀνυ-
δρον, οἱ δὲ πεντάδρυον, οἱ δὲ ἐνορον, οἱ δὲ ὀρθόγυιον].
Τούτου τὸ μὲν φύλλον παραπλήσιον ἐστὶν εὐζώμῳ, μεῖζον
δὲ⁵, πρὸς τὰ τῆς ἀκάνθης, ἥτις καὶ παιδερώς καλεῖται·
καυλοὺς δὲ ἀνήσιν ἀπὸ τῆς ῥίζης ὑπερφυεῖς, δέκα ἢ ἰβ', ὀρ-
γυῖας ἔχοντας ὕψος· τὴν κεφαλὴν ἐπικειμένην, ὥσπερ ἐλαίαν,
δασυτέραν δὲ, ὥς πλατάνου σφαῖραν, μεῖζονα δὲ καὶ παχυτέ-
ραν⁶· ἄνθος μέλαν, μετὰ δὲ τοῦτο καρπὸν ἴσχει βοτρυοειδῆ,
στρογγύλον, μέλανα, ῥᾶγας⁷ ἢ ἢ ἰβ', ὁμοίας κισσοῦ κορύμ-
βοις, μαλακὰς, ὥσπερ σταφυλὴ· ῥίζα δὲ ὑπεστι λευκὴ, πα-
χεῖα, κοίλῃ, ὥς πήχεως. Φύεται ἐν ὀρεινοῖς χωρίοις καὶ

4) Sic Serap. et Lacuna; χυλός Ald. et sequ.

5) Serap. add. καὶ ἀκανθῶδες.

6) Oribas. et Sarac. sic legerunt; πλατυτέραν vulgo.

7) Sic cod. Par. et Oribas.; ῥαγάδας vulgo. Serap. grana.

sa potui data. Cortex eius et anodynus additur et pastil-
lis. Idem decoctus in vino, si ore contineatur, dentium
doloribus succurrit. Radicis denique succus cum melle
inunctus oculorum hebetudines tollit.

Cap. LXXIV. [De Strychno furiali.] Strychnon fu-
riale, quod nonnulli persion, alii thryon, [anydron etiam
et pentadryon, enoron et orthogyion vocant]. Huius fo-
lium simile est crucae, at maius, ad acanthi, quem pae-
derota appellant, folium accedens. Caules vero a radice
proceros emittit decem aut duodecim, orgyiae altitudine.
Caput sessile, olivae figura, sed platani instar fructuum
hirsutius, maius tamen et crassius. Flos niger: cui suc-
cedit fructus racemosus, rotundus, niger, denis aut duo-
denis constans uvulis, hederæ fructus aemulantibus et ve-
lut uva vitis, mollibus. Radix subest alba, crassa, con-
cava ac fere cubitalis. Nascitur in montosis locis, vento

πρόσηνέμοις καὶ πλατανῶσι⁸. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου < α' πλήθος, φαντασίας ἀποτελεῖν οὐκ ἀηδεῖς· δύο δὲ < ποθεῖσαι ἐξιστάνουσιν· ἄχρι τριῶν ἡμερῶν· δ' δὲ ποθεῖσαι καὶ ἀναιροῦσιν· ἀντιφάρμακον δὲ αὐτοῦ ἐστι μελίκρατον, πολὺ πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Κεφ. οέ. [Περὶ Δορυκνίου.] Δορύκνιον, Κρατεύας ἁλικάκαβον ἢ καλέαν καλεῖ, θάμνος ὁμοιος ἐλαίᾳ ἀρτιφυεῖ, κλῶνας ἔχων ἐλάσσονας πῆχεως· φύεται ἐν πέτραις, οὐ πόρῳ θαλάσσης· φύλλα δὲ τῷ χρώματι ἐλαία παραπλήσια⁹, μικρότερα δὲ καὶ στερόότερα, καὶ τραχέα ἰσχυρῶς· ἄνθος λευκόν, ἐπ' ἄκρου ἔχει λευκὰ καὶ¹⁰ πυκνὰ θυλάκια, ὥσπερ ἑρεβίνθου· ἐν οἷς σπερμάτια στρογγύλα ε' ἢ ε', ὅσον ὄροβοι μικροὶ, λεῖα, ἰσχυρὰ καὶ ποικίλα· ῥίζαν πάχος δακτύλου, μήκος δὲ πῆχεως. Δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο ὑπνώτικόν εἶναι, πλεονασθὲν δὲ ἀναιρεῖν· φασὶ δέ τινες, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὰ φίλτρα παραλαμβάνεσθαι.

8) Sic Oribas. et Serap.; πλαταμῶσι καὶ πλανώδεσι Ald., πλατανώδεσι Asulan., Marcell., πλαταμῶσι Cornar., Goup., Sarac.

9) Nusquam, quod Sarac. perhibet, nec in Ald., nec in Asulan., λευκά.

10) Sic Ald., quod Asulan. ad notha amandavit.

perflatis et platanorum feracibus. Vis ea est radici, ut drachmae unius pondere pota ex vino imagines laud in iucundas menti repraesentet: duplicatus autem hic modus ad triduum usque insaniam faciat. Quodsi vero drachmae quatuor sumuntur, letifera sit. Remedio autem est aqua mulsa largius pota, iterumque vomitu reddita.

Cap. LXXV. [De Dorycnio.] Dorycnion, quod Cratevas halicacabum vocavit aut caleam, est frutex oleae nuper prodeunti similis, ramos habet cubito minores. Nascitur in rupibus, laud procul a mari. Folia habet colore oleae, sed minora, firmiora ac valde aspera: florem candidum et in apice folliculos albos densosque, ceu ciceris, in quibus semina minuta, rotunda; quina aut sena, ervi exigui mole, laevia, firma et versicolora. Radix ad digiti crassitudinem et cubiti longitudinem succrescit. Et hoc somniferum esse putatur, copiosius vero haustum, enecare. Nec desunt, qui dicant, eius semen in amatoria expeti.

Κεφ. ος'. [Περὶ Μανδραγόρου.] Μανδραγόρας, οὗ δὲ ἀντίμηλον, οἱ δὲ¹¹ διρκαίαν, οἱ δὲ Κιρκαίαν καλοῦσιν, ἐπειδὴ δοκεῖ ἢ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική· [οἱ δὲ ἀντιμήμιον¹², οἱ δὲ βομβόχylum, οἱ δὲ μῖνον, Αἰγύπτιοι ἀπεμόνμ, Πυθαγόρας ἀνθρωπόμορφον, οἱ δὲ ἀλθέργιν¹³, οἱ δὲ θριδακίαν, οἱ δὲ κάμμαρον, Ζωροάστρης διάμονον ἢ ἀρχίνην, προφηταὶ ἡμιόνους, οἱ δὲ γονογεῶνας, Ῥωμαῖοι μάλα κανίνα, οἱ δὲ μάλα τερόέστρια.] Ἔστι δὲ αὐτῆς ὁ μὲν τις θῆλυς, ὁ μέλας, θριδακίας καλούμενος, φύλλα ἔχων στενωτέρα καὶ μικρότερα¹⁴, βρωμώδη καὶ βαρέα κατὰ τὴν ὁσμὴν, κεχυμένα δὲ ἐπὶ γῆς· καὶ παρ' αὐτὰ μῆλα, οὗσις¹⁵ ἐμφορῇ, ὠχρὰ¹⁶, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπὸς, ὥσπερ ἀπίου· ῥίζαι εὐμεγέθεις, δύο ἢ τρεῖς, ἀντεμπεπλεγμέναι ἀλλήλαις, μέλαιναι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν¹⁷, ἔνδοθεν λευκαὶ καὶ παχύφλοιοι¹⁸· καυλὸν δὲ οὐ φέρει. Τοῦ δὲ ἄρρεος καὶ λευκοῦ, ὃν ἔνιοι νόριον¹⁹ ἐκάλεσαν,

11) Ald. οἱ δὲ κίρκαιον, οἱ δὲ ξηράνθη.

12) Sic cod. N.; ἀντίμιον, ἀντίμιον vulgo.

13) Sic cod. N.; ἀλοῖτην vulgo.

14) Sic cod. C., Oribas., Ald., Asulan., Cornar., Marcell., Goupyl.; μακρότερα Sarac. solum.

15) Sic Oribas., Serap.; λευκοῖς ὡς codd. C. N. et Ald.

16) N. ὠχροειδῆ.

17) C. καθάπερ ἔφη addit.

18) N. φλοιώδεις.

19) N. τόριον. Serap. ἀντίμενος.

Cap. LXXVI. [De Mandragora.] Mandragoram nonnulli antimelum, vel dircaeam, alii etiam Circacem ideo vocant, quod credatur radix in amatoriiis efficax esse. [Nonnulli etiam antimenium aut bombochylum, alii minon, Aegyptii apemum, Pythagoras anthropomorphon, alii althergin, seu thridacian, alii cammaron, Zoroastres diamon aut archinen, prophetae hemionus, aut gonogeonas, Romani mala canina aut mala terrestria vocant.] Altera species est femina, nigra, thridacias vocata, quae folia habet angustiora et minora, virosa ac graveolentia, humi diffusa. Inter ipsa mala gerit, sorbis similia, e luteo pallida, odorata, in quibus et fructus pyriformis. Radices praegrandes, binae aut ternae, invicem implicatae, foris nigrae, intus albae, crasso cortice vestitae. Caule vero caret. Altera species mascula et albidior, quam nonnulli

φύλλα ἔστι μεγάλα, λευκά, πλατέα, λεῖα, καθάπερ τεύ-
τλου· τὰ δὲ μῆλα διπλάσια, κροκίζοντα τῇ χροίᾳ, εὐώδη
μετὰ βάρους τινός· ἃ καὶ ἐσθίοντες οἱ ποιμένες²⁰ ποσῶς
ὑποκαροῦνται²¹. ῥίζα δὲ ὁμοία τῇ πρὸ αὐτῆς, μείζων δὲ καὶ
λευκοτέρα²². ἄκανυλος δὲ καὶ αὐτή.

Χυλίζεται δὲ ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης χλωρὸς κοπεῖς καὶ ὑπο-
τεθεῖς πιεστήρι· δεήσει δὲ ἡλιάσαντας²³ μετὰ τὸ συστραφῆναι
ἀποτίθεσθαι ἐν ὀστράκινῳ ἀγγείῳ· χυλίζεται δὲ καὶ τὰ μῆλα
ὁμοίως, ἀναιμένον δὲ γίνεται τὸ ἔξ αὐτῶν χύλισμα· καὶ ὁ
φλοιὸς δὲ τῆς ῥίζης περιαιρεθεῖς καὶ διαβληθεῖς λίνῳ, κρε-
μαῖται εἰς ἀπόθεςιν· ἐνιοὶ δὲ καθεψοῦσιν οἶνῳ τὰς ῥίζας ἄχρι
τρίτου καὶ διϋλίσαντες ἀποτίθενται, χρώμενοι ἐπὶ τῶν ἀγρύ-
πνων καὶ περιοδυνόντων κυάθῳ ἐνὶ, καὶ ἐφ' ὧν βούλονται
ἀναισθησίαν τεμνομένων ἢ καιομένων ποιῆσαι. Ὁ δὲ ὀπὸς
ποθεῖς ὀβολῶν δυοῖν πλήθος ὀλκῆς σὺν μελικράτῳ, ἄγει ἄνω
φλέγμα καὶ μέλαιναν χολήν, ὥς ἐλλέβορος· πλείων δὲ ποθεῖς

20) C. N. ποίμαίνοντες.

21) C. ἐπικαροῦνται.

22) Lacuna λεπτοτέρα.

23) Sic cod. C., Oribas., Serap.; ἐκπιάζοντας N., λεάναντας Ald.
et editt.

norion vocant, folia habet magna, albida, lata, glabra, ut
betae: poma priore duplo maiora, colore in croceum ver-
gente, odorata cum gravitate quadam. Iis et pastores, si
iis vescuntur, quodammodo soporantur. Radix ante di-
ctae similis, sed maior et albidior. Et haec caule caret.

E radicis recentis cortice tuso ac prelis subiecto suc-
cus exprimitur, quem in sole versatum, ubi densatus fue-
rit, fictili vase recondi oportet. Succus fit et e malis si-
mili modo, sed vi est remissior. Quin et detractus ra-
dici cortex filoque traiectus ad usum suspenditur. Non-
nulli radices in vino ad tertiam partem decoquant, ex-
colatumque ius asservant, eiusque cyathum unum propi-
nant in pervigiliis gravioribusque doloribus, itemque ante
sectiones ustionesque, ne sentiantur. Ipse vero liquor bi-
nis obolis ex aqua mulsa potus, hellebori instar superne
puitam atramque bilem evacuat, sed largius potus vitam

ἐξάγει τοῦ ζῆν. Μίγνυται δὲ²⁴ καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς καὶ ἀνωδύνους δυνάμεις καὶ πεσσοῖς μαλακτικοῖς· καθ' ἑαυτὸν δὲ ὅσον ἡμειώβολον προστεθεὶς ἐμμηρία καὶ ἐμβρυα ἄγει, δακτυλίῳ τε ἀντὶ βαλάνου ἐπιτεθεὶς, ὕπνον ποιεῖ. Μαλάσσειν δὲ καὶ ἐλέφαντα²⁵ λέγεται ἡ ῥίζα συνεφομένη αὐτῷ ἐπὶ ὥρας 5', καὶ εὐπλάστον αὐτὸν εἰς ὃ ἂν τις βουληθῇ σχῆμα παρασκευάζειν. Τὰ δὲ φύλλα πρόςφατα ἀρμόζει πρὸς τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλκῶν, μετὰ ἀλφίτου καταπλασσόμενα· διαφορεῖ δὲ καὶ πᾶσαν σκληρίαν καὶ ἀποστήματα, χοιράδας, φύματα· παρατριβόμενά τε ἡσυχῇ ἐπὶ ἡμέρας 6' ἢ 5', στίγματα ἄνευ τοῦ ἐλκοῦν ἀφανίζει· ταριχευθέντα δὲ τὰ φύλλα ἀποτίθεται πρὸς τὰς αὐτὰς χορίας. Ἡ δὲ ῥίζα σὺν ὄξει λεῖα ἐρυσσιπέλατα ἰᾶται· πρὸς δὲ ἐρπετῶν πληγὰς, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ· σὺν ὕδατι δὲ χοιράδας καὶ φύματα διαχεῖ· καὶ ἄρθρων πόνους παύει μετὰ ἀλφίτων. Σκευάζεται δὲ καὶ δίχα ἐψήσεως οἶνος ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης· δεῖ δὲ ἐμβάλλειν μνᾶς γ'²⁶ εἰς μετρητὴν οἶνου γλυκέος, δι-

24) Serap. legit τῆς ῥίζης ὁ φλοιός.

25) C. N. ἐλεφάντας.

26) Serap. legit ῥίζας μεγάλας γ'.

adimit. Miscetur et oculorum medicamentis iisque, quibus dolores leniuntur, ac pessis quoque emollientibus: Per se autem, semioboli pondere appositus, menses ciet partusque: sedi quoque pro balano inditus, somnum conciliat. Quid quod et radix fertur ebur emollire, quae per sex horas cum eo cocta fuerit, hactenus etiam tractabile illud reddere, ut, quam quisque voluerit, formam facile suscipiat. Folia vero recentia oculorum inflammationibus iisque, quae ulceribus superveniunt, cum polenta convenienter imponuntur. Sed et duritias omnes, apostemata, strumas et tubercula discutiunt. Eadem, si per quinque aut sex dies leniter affricentur, stigmata citra exulcerationem delent. Ea quoque ad eosdem usus in muria servantur. Radix ex aceto trita erysipelatis medetur: serpentium ictibus ex melle aut oleo: ex aqua vero, strumas ac tubercula dissipat, et articulorum dolores cum polenta sedat. Paratur et sine coctione vinum e cortice radicis, dum minae tres

δόναι τε ἐξ αὐτοῦ κυάθους γ' ²⁷ τοῖς μέλλουσι τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι, ὡς προεῖρηται· οὐ γὰρ ἀντιλαμβάνονται τοῦ ἀλγήματος, διὰ τὸ καταφέρεσθαι. Τὰ δὲ μῆλα ὀσφραϊνόμενα καὶ ἐσθιόμενα ²⁸, καρωτικά, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν χυλός· πλεονασθέντα δὲ καὶ ἀφώνους ποιεῖ· τὸ δὲ σπέρμα τῶν μῆλων ποθὲν, ὑστέραν καθαίρει· προστεθὲν δὲ μετ' ἀπύρου θείου, ῥοὺν ἴστησιν ἐρυθρόν. Ὀπίζεται δὲ περιχαραττομένης τῆς ῥίζης πολυειδῶς ²⁹, καὶ τοῦ συρρόεντος εἰς τὴν κοιλότητα συλλεγόμενου· ἔστι δὲ ἐνεργέστερος τοῦ ὁποῦ ὁ χυλός· οὐκ ἐν παντὶ δὲ τόπῳ φέρουσιν ὁπὸν αἱ ῥίζαι· ὑποδείκνυσι δὲ τὸ τοιοῦτον ἡ πείρα.

Ἰστοροῦσι ³⁰ δὲ καὶ ἑτέραν μόριον ³¹ λεγομένην, φουμένην ἐν παλισκίοις καὶ περὶ τὰ ἄντρα, φύλλα ἔχουσαν ὅμοια τῷ λευκῷ μανδραγόρα, μικρότερα δὲ ὡς σπιθαμιαῖα, λευκὰ, κύκλῳ περὶ τὴν ῥίζαν, οὖσαν ἀπαλὴν καὶ λευκὴν, μικρῷ

27) Serap. legit ὀβόλους δ'.

28) N. ἐσθιόμενα καὶ μὴ ὀσφραϊνόμενα.

29) Sic Ald.; Φολοειδῶς Marcell., Φυλοειδῶς (Φηλοειδῶς) cod. C., Φαλοειδῶς cod. N.

30) Quancquam codices nonnulli hoc additamento careant, habet tamen iam Serap.

31) Sic Ald. et Asulan.; μώριον Marcell., Cornar. et rell.; Serap. interpres مريض (*morbis*) pro مريين (*morion*).

in vini dulcis amphoram (cadum) coniiciuntur: eius tres cyathi dantur iis, qui secandi sunt aut urendi, ut ante dictum est: altiore enim somno sepeliti dolorem non percipiunt. Poma vero et olfactu et cibo sunt soporifera, itemque expressus ex iis succus: nimia vero copia vocem praecludunt. Semen autem ipsorum epotum matricem purgat, subditumque cum sulfure ignem non experto, fluorem sistit rubrum. Ceterum radice multifariam circumscarsificata liquor erumpit, qui in cavitatem receptus colligitur. At succus expressus hoc liquore efficacior est. Neque vero, quod experientia testatur, ubique liquorem radices fundunt.

Aliam deinde tradunt esse speciem, morion dictam, in opacis et iuxta specus proveniente. Haec folia habet albae mandragorae, sed minora, fere dodrantalia, alba, radicem ambeuntia. Haec vero tenera est et candida, do-

μείζονα σπιθαμῆς, πάχος δακτύλου μεγάλου· ἦν φασὶ πινομένην ὅσον < α', ἢ μετὰ ἀλφίτων ἐσθιομένην ἐν μάξῃ ἢ ὄψῳ, ἀποκαροῦν³². καθεύδει γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧπερ ἂν φάγοι σχήματι, αἰσθανόμενος οὐδενὸς ἐπὶ ὥρας γ' ἢ δ', ἀφ' οὗπερ ἂν προσενέγκηται· χρῶνται δὲ καὶ ταύτῃ οἱ ἱατροὶ, ὅταν τέμνουν ἢ καίουν μέλλωσι· φασὶ δὲ καὶ ἀντίδοτον εἶναι τὴν ῥίζαν, πινομένην μετὰ στρύχνου τοῦ καλουμένου μαρμακοῦ.

Κεφ. οζ'. [Περὶ Ἀκονίτου.] Ἀκόνιτον, οἱ δὲ παρδαλιαγχές, οἱ δὲ κάμμορον, οἱ δὲ θηλυφόνον, οἱ δὲ μυοκτόνον, οἱ δὲ θηροφόνον³³. Φύλλα ἔχει τρία ἢ τέσσαρα, κυκλαμίνῳ ἢ σικνύῳ³⁴ ὅμοια, μικρότερα δὲ καὶ ὑποτραχέα· καυλὸς δὲ σπιθαμῆς· ῥίζα ὅμοια σκορπίου οὐρᾶ, στίλβουσα ἀλαβαστροειδῶς. Τούτου τὴν ῥίζαν φασὶ προσαρθεῖσαν σκορπίῳ παραλύειν αὐτὸν, διεγείρεσθαι δὲ πάλιν, ἐλλεβόρου προστεθέντος· μίγνυται δὲ καὶ ὁφθαλμικαῖς ἀνωδύνοις δυνάμεσι·

32) Sic Serap. et Marcell.; ἀπομωροῦν Ald. et editt.

33) Sic Ald.; Asulan. vero, Marcell. et Cornar. θηροφόνον ceu adiectivum μυοκτόνῳ apponunt. Veram lectionem, neglecta Aldina, iterum e cod. Paris. restituit Goupyl.

34) Oribas. add. ἀγρίῳ.

drante paullo maior, pollicis crassitudine. Hanc ferunt epotam drachmae pondere, aut cum polenta in maza aut obsonio comestam, in veternum coniicere. Obdormiscit enim homo, eadem, qua illam comederit, figura, sensus impos per tres aut quatuor, ex quo data est, horas. Sed et illa medici utuntur, cum secandi urendive necessitas adest. Aiunt insuper pro antidoto esse radicem, si cum strychno furiali bibatur.

Cap. LXXVII. [De Aconito.] Aconitum nonnulli pardalianches, alii cammorum, alii thelyphonon, alii myo-tonon aut therophonon appellant. Folia habet terna aut quaterna, cyclamini aut cucumeri (agresti) similia, minora tamen et subaspera: caulem dodrantalem: radicem scorpii caudae similem, et alabastrum modo splendentem. Huius, ut aiunt, radice admota scorpius resolutus torpescit, rursusque expergesit appposito helleboro. Miscetur et oculorum medicamentis anodynis. Enecat et pardales

κτείνει δὲ καὶ παρδάλεις καὶ σῦς καὶ λύκους καὶ πᾶν θηρίον, κρεαδίους ἐντιθέμενον καὶ παραβαλλόμενον.

Κεφ. οή'. [Περὶ ἑτέρου Ἀκονίτου.] Ἀκόνιτον ἕτερον, ὃ ἐνιοι κυνοκτόνον, οἱ δὲ λυκοκτόνον καλοῦσι [οἱ δὲ κύαμον λευκόν, Ῥωμαῖοι κολομέστρουμ. Τούτου γένη εἰσὶ τρία· ἐν μὲν, ὧ ἐν θηραῖς³⁵ χρῶνται· τοῖς δὲ θυσὶν οἱ ἱατροί· ὧν τὸ τρίτον, λεγόμενον ποντικόν] γεννᾶται μὲν πλεῖστον ἐν Ἰταλίᾳ ἐν τοῖς καλουμένοις Οὐεστίνοις³⁶ ὄρεσι· διαφέρων τοῦ πρὸ αὐτοῦ. Φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ πλατάνου, μᾶλλον δὲ ἐπεσχισμένα, καὶ μικρότερα³⁷ πολλῶ καὶ μελάντερα· καυλὸν δὲ καθάπερ πτέριδος, μόσχον ψιλόν, ὕψος πήχεως, ἥ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς ἐπιμήκεσι ποσῶς· ῥίζας ὥςπερ πλεκτάνας καρίδων μελαίνας· αἷς χρῶνται πρὸς τὰς τῶν λύκων θηράς, ἐντιθέντες κρέασιν ὡμοῖς· βρωθεῖσαι γὰρ ὑπὸ τῶν λύκων, ἀναιροῦσιν αὐτούς.

Κεφ. οθ'. [Περὶ Κωνείου.] Κώνειον [οἱ δὲ αἶγνος, οἱ δὲ ἥθουσα, οἱ δὲ ἀπολήγουσα³⁸, οἱ δὲ δολία, οἱ δὲ

35) Sic cod. N.; ὧ οἱ κυνόθηρες Ald. et cod. C., sed haec vox pro θηραται aut θηρευτήρες sine auctoritate est.

36) Sic cod. C. et Paris. apud Goupyl.; Ἰουστίνους Ald. et sequ. Cf. lib. I. c. 9. n. 56.

37) Ald. μακρότερα.

38) N. ἀπολύουσα.

et sues et lupos, ferarum denique omne genus, carniū frustulis inditum et appositum.

Cap. LXXVIII. [De altero Aconito.] Alterum aconitum nonnulli cynoctonon, alii lycoc-tonon, [alii fabam albam vocant, Romani colomestrum. Huius tria sunt genera. Primo in venationibus utuntur: duobus reliquis medici. Tertium, ponticum dictum,] nascitur ubertim in Italiae montibus Vestinis, a superiore differens. Folia enim habet similia platani, sed profundius incisa, minora multo et nigriora; caulem, velut filicis stipitem, nudum, cubiti altitudine, aut maiorem, et semen in siliquis aliquantum oblongis. Radices in modum squillae marinae cirrorum nigrae adhibentur ad luporum venationes: crudis enim carnibus insertae et a lupis voratae eos enecant.

Cap. LXXIX. [De Conio.] Conium [nonnullis aegynos, aliis ethusa, aliis apolegusa, aut dolia, amaurosis,

ἀμαύρωσις, οἱ δὲ παράλυσις, οἱ δὲ ἄφρων, οἱ δὲ κρηίδιον, οἱ δὲ κοίτην, οἱ δὲ κατεχομένιον, οἱ δὲ ἀβίωτον, οἱ δὲ ἀψευδής, οἱ δὲ ἀγεόμορον, οἱ δὲ τιμωρόν, οἱ δὲ πολυανώδυνος, οἱ δὲ δαρδανίς, οἱ δὲ κατὰψυξις, Ὀσθάνης βαβάθυ, Αἰγύπτιοι ἀπεμφίν, Ῥωμαῖοι κικοῦταμ]. Καυλὸν ἀνίησι γονατώδη, ὡς μάραθρον, μέγα, φύλλα δὲ νάρθηκι³⁹ ἐμφερῇ, στενωτέρα δὲ καὶ βαρύσσμα· ἐπ' ἄκρων δὲ ἀποφύσεις καὶ σκιαδία⁴⁰. ἄνθος ὑπόλευκον· σπέρμα ἐμφερές ἀνίσω, λευκότερον· ῥίζα [κοίλη]⁴¹ οὐ βαθεῖα. Ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ τῶν φθαρτικῶν, κατὰ ψύξιν ἀναιροῦν· βοηθεῖται δὲ ἀκράτῳ. Χυλίζεται οὖν ἄκρα ἢ κόμη⁴² πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι τὸ σπέρμα, καὶ ἐκθλίβεται κοπτομένη, καὶ συστρέφεται ἐν ἡλίῳ. Ἔστι δὲ πολύχρηστον εἰς τὴν ὑγιαστικὴν χρῆσιν ξηρανθέν, καὶ οἶνω⁴³ μιννύμενον ἐπιτηδείως τοῖς ἀνωδύνοις κολλυριοῖς τὸ χύλισμα· ἔρηπιάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλάσθην σβέν-

39) Sic codd. omnes et ipse Serap. Plin. 25, 95. quidem verius coriandro similia habet folia, unde Anguill. p. 273. et nostrum textum mutare ausus est.

40) C. ἐπ' ἄκρῳ δὲ ἀποφύσεις σκιαδίων ἄμφω ὑπολεύκων.

41) Nec Oribas., nec Serap., nec Anguillarae cod. hoc habent.

42) Sic cod. C. N. et Serap.; χυλίζονται δὲ τὰ ἄκρα πρὸ τοῦ ξηρ. τὸ σπέρμα, ἢ ἡ κόμη.

43) Sic optime cod. C.

paralysis etiam et aphron, creïdion et coete, aliis catechomenion aut abioton, aliis apseudes, aut ageomoron, aliis timoron et polyanodynos, aliis dardanis et catapsyxis, Osthani babathy, Aegyptiis apemphin, Romanis cicuta dicitur.] Caulem edit geniculatum, more foeniculi, magnum, foliis ferulae similibus, sed angustioribus et graveolentibus. In cacuminibus sunt ramorum propagines et umbellae, flos albidus: semen ceu anisi, sed candidius. Radix [cava] non profunda. Est autem in letalium venenorum genere, quippe quod refrigerante sua vi enecet: remedio vero est merum. Contusa summa coma, antequam semina arescunt, succus exprimitur, qui dein sole densatur ac cogitur. Huius autem siccati multiplex est ad tuendam sanitatem usus, et vino mixtum collyriis anodynis idoneum est. Herpetas et erysipelata illitu restin-

νυσιν. Ἡ δὲ πόα καὶ ἡ κόμη λεία καταπλαττομένη τῶν δι-
δύμων ὀνειρώττουσι βοηθεῖ· παρήσι δὲ καὶ αἰδοῖα κατα-
πλασθέντα· καὶ γάλα σβέννυσι, μαστοὺς τε ἐν παρθενίᾳ κω-
λύει αὔξεσθαι, καὶ διδύμους ἀτρόφους ποιεῖ ἐπὶ παιδίων.
Ἐνιργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ κρητικὸν καὶ μεγαρικὸν καὶ τὸ ἀτ-
τικὸν καὶ τὸ ἐν τῇ Χίῳ⁴⁴ καὶ Κιλικίᾳ γεννώμενον.

Κεφ. π'. [Περὶ Σμίλακος.] Σμίλαξ, οἱ δὲ θύμαλον,
Ῥωμαῖοι δὲ τάξον καλοῦσι. Δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἐλάτῃ
τοῖς φύλλοις καὶ μεγέθει, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ναρβωνίᾳ⁴⁵ τῇ κατὰ
τὴν Ἰσπανίαν φυόμενον. Τοῦ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ γεννωμένου τὸν
καρπὸν ὀρνίθια ἐσθίοντα πνίγεται⁴⁶. οἱ δὲ προσεγεγκάμενοι
διαθρόοις περιπίπτουσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ τοσαύτης
δυνάμεως μετέχει, ὥς καὶ ἐκ τῆς σκιᾶς τοὺς ὑποκαθίσαντας
ἢ κοιμηθέντας βλάπτεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ θνήσκειν. Ἰσιο-
ρεῖται δὲ περὶ αὐτῆς, χάριν τοῦ προφυλάττεσθαι.

44) Χίῳ abest ab Oribas., sed legitur in Serap. Eius loco τὸ
κῶον habet cod. Cantacuz. apud Mauthiol. et post κρητικόν, τὸ ἐ.
τῇ Ἀσίᾳ γεννώμενον, quod etiam in cod. C. legitur.

45) Sic Asulan. primus. Ναρβωνίτιδα Strabo vocat, Ναρβωνησίαν
Marcianus. Ald. Καρβωνία, quam nusquam reperimus, nisi forte Καρ-
πητανοὶ ad Tagi ripas in Hispania intelliguntur. Strabo lib. 3. p. 455.

46) Sic Lacuna legit. Cf. Nicandr. alex. v. 623. et Eutecn. ad
h. l. μελαινέται vulg.; παινέται suspicatus est Sarac., propter Ruellii
testimonium.

guit. Herba vero cum coma trita testibusque circumlita
pollutionibus nocturnis opitulatur. Sed et genitalia illita
effoeta reddit. Lac itidem exstinguit, et mammas virgi-
num crescere non patitur: puerorum quoque testes tabi-
dos facit. Efficacissimum est creticum et megaricum et
atticum, tum id, quod in Chio et Cilicia provenit.

Cap. LXXX. [De Taxo.] Smilax, quam alii thy-
malum, Romani autem taxum appellant, est arbor abietem
foliis et statura referens, in Italia et Narbonensi provin-
cia, Hispaniae contermina, nascitur. Si italicæ taxi fru-
ctibus vescuntur pulli gallinacei, suffocantur: qui eundem
ederint homines, alvi profluvii corripiantur. Narbonen-
sis vero eam vim habet, ut, qui sub eius umbra sede-
rint aut obdormiverint, laedantur, saepenumero etiam
moriantur. Ceterum haec de taxo traduntur eo consilio,
ut ab ea quisque caveat.

Κεφ. πα'. [Περὶ Ἀποκύνου.] Ἀπόκυνον, οἱ δὲ κύ-
ραχον, οἱ δὲ παρδαλιαγχές, οἱ δὲ κυνόμορον, οἱ δὲ κυ-
νοκράμβην καλοῦσι, [οἱ δὲ κυνοκτόνον, οἱ δὲ φάλεως,
οἱ δὲ κυνάγχη, οἱ δὲ ὀλίγωρος, οἱ δὲ ἵππομανές, οἱ δὲ
ὄνιστις, οἱ δὲ ὀφιοσκόροdon, οἱ δὲ κυναρική, οἱ δὲ ἐλα-
φόσκορdon, προφῆται παράλυσις, Ῥωμαῖοι βράσσις καὶ ρού-
στικα, οἱ δὲ κανίνα] θάμνος ἐστὶ ῥάβδους ἔχων μακράς⁴⁷,
λυγώδεις, [δυσώδεις]⁴⁸, δυσθραύστους· φύλλα κισσῶ ὅμοια,
μαλακώτερα δὲ καὶ ὀξύτερα κατ' ἄκρον, βαρύοσμα, ὑπό-
γλίσχρα, ὅπου μεστὰ μῆλινου· καρπὸς δὲ ὥσει λοβὸς κυά-
μων, περὶ δακτύλου τὸ μῆκος, θυλακώδης, ἐφ' ὧν σπερμά-
τια σκληρὰ, μέλανα⁴⁹. Ταύτης τὰ φύλλα σὺν στέατι ἀρτο-
ποιηθέντα καὶ παραβληθέντα κτείνει κύνας, λύκους, ἀλώπε-
κας, παρδάλεις· παραχοῖμα δὲ παραλύει αὐτῶν τὰ ἴσχια.

Κεφ. πβ'. [Περὶ Νηρίου.] Νήριον, οἱ δὲ ῥοδοδάφνη,
οἱ δὲ ῥοδόδενδρον, [οἱ δὲ σπόγγος, οἱ δὲ αἰμοσταρίς, Ῥω-

47) Sic Asul. et cod. C.; μικράς Ald.

48) Ald. sola.

49) Ald. addit λευκὰ, σμικρὰ.

Cap. LXXXI. [De Apocyno.] Apocynon, quod non-
nulli cynanchum, alii pardalianches, aut cynomorion, aut
cynocramben vocant, [alii cynoctonon, alii phaleos, alii
cynanche, alii oligoros, alii hippomanes, alii onistis, alii
ophioscorodon, alii cynaricen, alii elaphoscordon, prophe-
tae, paralyzin, Romani brassicam rnsticam aut caninam]
frutex est virgis elongatis, vitilium modo flexilibus, [mali
odoris], fractu contumacibus: foliis hederæ, sed molliori-
bus et apice acutioribus, graveolentibus, subglutinosi et
luteo succo scatentibus. Fructus ceu fabarum siliqua, di-
giti longitudine, folliculum refert, minutis intus semini-
bus duris nigrisque. Huius folia cum subacta farina in
panes coacta et pabuli vice proiecta, canes interimunt, lu-
pos, vulpes et pardales: eorum enim coxendices protinus
resolvunt.

Cap. LXXXII. [De Nerio.] Nerium, quod alii rho-
dodaphnen, alii rhododendron, [alii spongos aut haemo-

μαῖοι ὀλεάνδρουμ⁵⁰, οἱ δὲ λαυρορόσα, Λευκάνοι ἱκμανή, Αἰγύπτιοι σκινφή]⁵¹. Θάμνος γνώριμος, ἀμυγδαλῆς μακρότερα καὶ παχύτερα⁵² ἔχων φύλλα· τὸ δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καρπὸν δὲ φέρει ὡς κέρατα⁵³, ἀνεωγμένον πλήρη ἐριώδους φύσεως⁵⁴, ὁμοίας τοῖς ἀκανθίνοις πάπποις⁵⁵. Ῥίζα δὲ ἄποξυς καὶ μακρά, ξυλώδης, γευσαμένῳ ἀλμυρά. Φύεται ἐν παραδείσοις καὶ παραθαλασσίοις τόποις καὶ παρὰ ποταμοῖς. Λύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα κυνῶν μὲν καὶ ὄνων καὶ ἡμιόνων καὶ τῶν πλείστων τετραπόδων δὲ ζώων⁵⁶ φθαρτικὴν, ἀνθρώπων δὲ σωστικὴν, σὺν οἶνῳ πινόμενα, πρὸς δῆγματα θηρίων, καὶ μᾶλλον, εἰ πηγάνῳ παραμίξεως· τὰ δὲ ἀσθενέστερα⁵⁷ τῶν ζώων, ὡς⁵⁸ αἰγες καὶ πρόβατα, ἐπὰν τὸ ἀπόβρεγμα αὐτῶν πῖη, ἀποθνήσκει.

50) ῥοδάνδρουμ vulgo, ῥοράνδρουμ C., qui codex sequens addit synonymon.

51) Vulgo additur: Ἀφροὶ ῥοδοδάφνη, ineptum.

52) Sic Lacuna et Asulan.; τραχύτερα Ald. et cod. C.

53) Sic codd. C., N. et Cantacuz.; καρπὸν δὲ ἐμφερῆ ἀμυγδάλεω, ὡς κέρατα vulgo.

54) C. ὑφέσεως, forte ὑφῆς.

55) Sic optime cod. C. et Cantacuz.; ὅμοιον τοῖς ὑακινθίνοις πάπποις vulgo. C. tamen παπύροις.

56) C. κτηνῶν μὲν πάντων φθαρ.

57) C. ἀσθενέστατα.

58) ὡς deest in codd. C. et N.

staris, Romani oleandrum vocant aut laurorosam, Lucani icmanen, Aegyptii scinphe]. Frutex est notus, folia habet quam amygdalus longiora crassioraque, florem rosaceum. Fructum fert cornuum forma; dum aperitur, la-nosa substantia farctus, quae acanthii pappos refert. Radix acuminata est et longa, lignosa, gustanti salsa. Nas-citur in viridariis, maritimis locis et secus amnes. Vim habent flores et folia in canibus, asinis mulisque et in plerisque quadrupedibus letiferam; homines vero noxis eripiunt a bestiarum venenatarum morsu ortis, si e vino bibantur, eoque magis ruta addita. Imbecilliores autem animantes, ut caprae ac oves, si aquam biberint, in qua illa maduerint, moriuntur.

Κεφ. πγ'. [Περὶ Μυκήτων.] Μυκήτων διαφορὰ διττή· ἢ γὰρ βρώσιμοί εἰσιν, ἢ φθαρτικοί· παρὰ πολλαῖς δὲ αἰ-
 τiais⁵⁹ γίνονται τοιοῦτοι· ἢ γὰρ ἥλοις κατιωμένοις, ἢ ῥά-
 κεισι σεσηπόσιν⁶⁰ ἢ ἐρπετῶν φωλεῖς παραφύονται, ἢ δένδρε-
 σιν ἰδίᾳς βλαπτικούς φέρουσι τοὺς καρπούς⁶¹. ἔχουσι δὲ καὶ
 γλοιώδη⁶² οἱ τοιοῦτοι ἐπίπαγον· κατατεθέντες δὲ μετὰ τὸ
 ἀφαιρεθῆναι, ταχέως διαφθείρονται σηπόμενοι· οἱ δὲ μὴ τοιοῦ-
 τοι⁶³, ζωμοποιοὶ ἤδεῖς· πλεονασθέντες μέντοι καὶ οὔτοι βλά-
 πτουσι δυσπεπτούμενοι, πνίγοντες ἢ⁶⁴ χολέραν ἐπάγοντες.
 Βοηθοῦνται δὲ πάντες ποτιζόμενοι ἐλαίῳ⁶⁵ καὶ νίτρῳ ἢ κό-
 νιᾳ, μετὰ ὀξάλμης ἢ θύμβρας ἀποξέματι, ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὀρ-
 νιθείῳ κόπρῳ μετ' ὄξους πινόμενοι, ἢ μέλιτι ἐκλειχόμενοι
 πολλῶ· τρόφιμοι δὲ εἰσὶ καὶ δυσδιάλυτοι· ὁλοσχερεῖς γὰρ ὥς
 ἐπιτοπολὺν σὺν τοῖς περιττώμασιν ἀποδίδονται.

59) Samb. iam accusativum substituit, quem in textum recepissem, ni Cilicisum auguratus essem.

60) Plin. 22, 46. easdem caussas recenset. Serap. forte non intellexit locum, sola enim *loca putrida* accusat.

61) Oribas. δένδρεσι βλαπτικοῖς.

62) C. γλινώδη.

63) Oribas. ἰδωδίμοι.

64) C. ἔμετον καὶ χ.

65) Sic Oribas. et Lacuna. Deest ἐλαίῳ in editt. et Serap.

Cap. LXXXIII. [De Fungis.] Fungorum differen-
 tia duplex. Aut enim edules sunt, aut exitiosi. Ac tales
 quidem multis de caussis evadunt: nempe quia iuxta cla-
 vos rubiginosos, aut putridos pannos, aut serpentium la-
 tibula gignuntur, aut etiam prope arbores, noxiis fructi-
 bus onustas. Tales habent in superficie coagulum quod-
 dam glutinosum, atque, si eruti reponantur, putredine ce-
 leriter corrumpuntur. Qui haud tales sunt, iuscula red-
 dunt saporī grata. Sed et hi largius sumti nocent, quod
 difficulter concoquuntur, strangulant, aut choleram arces-
 sunt. Praesidio est omnibus potio ex oleo et nitro aut
 e lixivio cum muria [acida, aut thymbrae decoctae aut
 origani, stercoris etiam gallinacei cum aceto, aut e co-
 pioso melle linctus. Quanquam illi alibiles sunt, aegre
 tamen dissolvuntur, namque integri ut plurimum cum ex-
 crementis reiiciuntur.

Κεφ. πδ'. [Περὶ Κολχικοῦ.] Κολχικόν, οἱ δὲ ἐφήμερον, οἱ δὲ βολβὸν ἄγριον, [Ῥωμαῖοι βούλβουμ ἀγρέστεμ] λήγοντος τοῦ φθινοπώρου ἀνίησιν ἄνθος ὑπόλευκον, ὅμοιον κρόκου ἄνθει· ὕστερον δὲ τὰ φύλλα φέρει βολβῷ παραπλήσια, λιπαρώτερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, καρπὸν ἔχοντα πυθῶν⁶⁶· ῥίζαν, φλοιὸν ἔχουσαν ἔγκισθρον ἐν τῷ μέλανι· ἥτις λεπιζομένη λευκὴ καὶ ἀπαλὴ καὶ ὁποῦ μεστὴ εὐρίσκεται καὶ γλυκεῖα· ἔχει δὲ ὁ βολβὸς διάφυσιν⁶⁷ μέσσην, καθ' ἣν τὸ ἄνθος ἀφίησι. Γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ⁶⁸ καὶ Κόλχοις. Βρωθεῖσα δὲ κτείνει κατὰ τὸν πνιγμὸν ὁμοίως μύκησιν. Ἀνεγράψαμεν δὲ αὐτὴν, ἵνα μὴ λάθῃ βρωθεῖσα ἀντὶ βολβοῦ· παραδόξως γάρ ἐστιν ἐπακτικὴ διὰ τὴν ἡδονὴν τοῖς ἀπείροις· βοηθεῖ δὲ τοῖς φαγοῦσιν, ὅσα καὶ τοῖς μύκητας φαγοῦσι, καὶ γάλα βόειον πινόμενον· ὥστε, ὅταν παρῇ τοῦτο, μηδενὸς ἄλλου δεῖσθαι βοηθήματος.

Κεφ. πέ'. [Περὶ Ἐφημέρου.] Ἐφήμερον, οἱ δὲ ἱρὶν ἄγριαν⁶⁹, φύλλα καὶ καυλὸν ὅμοια ἔχει κρίνω, λεπτότερα

66) C. addit ἐν τῷ μέλανι. Conf. Salmas. exerc. Plin. p. 171.

67) C. διάφυσιν. 68) Cum Salmasio l. c. p. 172. suspicor Μυσία.

69) Sic Galen. fac. simpl. lib. 6. p. 879. et Paull. p. 237. Ἐφῆ-

Cap. LXXXIV. [De Colchico.] Colchicum, quod aliqui ephemeron, alii [et Romani] bulbum agrestem vocant, sub finem autumnii florem edit albicantem: deinceps vero folia bulbi (esculenti) sed nitidiora; caulem spithamacum cum fructu rufo: radicem cortice praeditam e nigro fulvescente, quae, cortice detracto, candida apparet, tenera, succi plena ac dulcis. Habet vero bulbus mediam rimam, e qua flos erumpit. Plurimum nascitur in Messenia (Moesia, Mysia?) et apud Colchos. Comesta radix fungorum more strangulando enecat. Descripsimus hanc herbam, ne quis inscius eam pro bulbo (esculento) comedat: mire enim allicit imperitos iucunditate saporis. Opem ferunt eadem, quae fungis devoratis, praecipue vero lac bubulum epotum, ut, si hoc affuerit, aliud nullum desideretur auxilium.

Cap. LXXXV. [De Ephemero.] Ephemerum, quod alii irin agrestem appellant, caulem foliaque habet lili,

δὲ ἄνθη λευκά, μικρά⁷⁰. καρπὸν δὲ μαλακόν· ῥίζα δὲ ὕπε-
στι δακτύλου πάχος μία, μακρὰ, στυπτική, εὐώδης· φύεται
ἐν δρυμοῖς καὶ παλισκίοις. Τούτου ἡ μὲν ῥίζα ὀδονταλγίας
ἐστὶ φάρμακον διακλυζομένη⁷¹. τὰ δὲ φύλλα ἐν οἴνῳ ἐψη-
θέντα καὶ καταπλασθέντα, οἰδήματα καὶ φύματα διαφορεῖ,
μήπω ὑγρὸν⁷² ἔχοντα.

Κεφ. πς'. [Περὶ Ἑλξίνης.] Ἑλξίνη, οἱ δὲ παρθένιον,
οἱ δὲ σιδηρῆτιν, οἱ δὲ ἡράκλειαν, οἱ δὲ ἄσυρίαν⁷³, οἱ δὲ
ὑγιεινὴν⁷⁴ ἀγρίαν, οἱ δὲ κλιβάδιον⁷⁵, οἱ δὲ πολυώνυμον κα-
λοῦσι· φύεται ἐπὶ θριγκοῖς καὶ τοίχοις. Καυλία δὲ ἔχει λε-
πτὰ⁷⁶, ὑπέρυθρα· φύλλα ὅμοια λινωζώστει, δασέα· περὶ δὲ
τοὺς καυλοὺς, οἷονεὶ σπερμάτια τραχέα, ἀντιλαμβανόμενα

μερον, οὐ τὸ δηλητήριον, ὃ καὶ κολχικὸν ὀνομάζουσιν, ἀλλ' ὅπερ ἱρις
ἀγρία καλεῖται. Unde hallucinatur Dodon. p. 203., qui hic κρίνον
ἀγριον legendum esse putat. Sed patet, et Colchicum ἐφημέρου νο-
μῖνε notum fuisse, unde et in cod. C. hoc nomine illud, non no-
strum, inscribitur.

70) Vulgo μικρά.

71) Lacuna παύει γὰρ τὴν ὁδύνην e cod. addit.

72) Galen. l. c. p. 880. πρὶν ἐκφυῆσαι, unde Fuchs. hist. stirp.
p. 259. πύον, non ὑγρὸν, legendum esse censet.

73) Corruptam vocem Sarac. habet, pro qua substituendum est
περδίκιον.

74) Sarac. ex Apuleio ὁξίνην.

75) Κλιβάτιν existimat Sarac. e Nicol. Myreps. Oribas. adiungit
ἐλεῖται.

76) Sic Ald. Lectio, quam Sarac. citat, pertinet ad cod. C. lib.
huius c. 55.

sed hac tenuiora, flores candidos, minutos: fructum mol-
lem; radicem unam, digitali crassitudine, longam, astrin-
gentem, odoratam. Nascitur in sylvis et opacis. Huius
radix dentium doloribus collutu medetur. Folia vero, in
vino cocta ac illita, oedemata et tubercula discentiunt, quae
humidi nihil dum contraxere.

Cap. LXXXVI. [De Parietaria.] Parietaria, quam
et parthenion et sideritin, heracleam etiam et asyriam,
hygienem sylvestrem, clibadium ac polyonymon vocant, na-
scitur in maceriis et parietibus. Cauliculos profert tenues
ac subrubentes, folia mercurialis, hirsuta et circa caules
velut exigua semina, aspera, vestibis adhaerentia. Vim

τῶν ἱματίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικὴν, στυπτικὴν· ὅθεν καταπλασσόμενα ἱᾶται ἐρυσσιπέλατα, κονδυλώματα, κατακαύματα, φύγεθλα ἀρχόμενα, καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα. Ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς μὲν ψιμνθίω, ἐρυσσιπέλατα καὶ ἐρπητας ὠφελεῖ καταχρίόμενος, καὶ ποδάγρας σὺν κηρωτῇ κυπρία ἀναληφθεὶς, ἢ τραγίῳ στέατι· ὠφελεῖ καὶ βήττοντας χρονίως ὁ χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον κύαθος· καὶ παρισθημίῳις φλεγμαίνουσιν ἀναγαργάρισμα καὶ διάχρισμα ὠφελιμὸν ἐστὶ· καὶ ὠταλγίαν σὺν ῥοδίῳ ἐγγεόμενον ὠφελεῖ.

Κεφ. πζ'. (πῆ.) [Περὶ Φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελεμάτων⁷⁷.] Φακὸς ὁ ἐπὶ τελεμάτων [οἱ δὲ φακὸς ἄγριος, οἱ δὲ ἐπίπτερον, Ῥωμαῖοι βιπεράλις, οἱ δὲ ἱκεοσμίγδονος] εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν στασίμων ὑδάτων, βρῦον ὄν, ὅμοιον φακῷ, ψύχων τῇ δυνάμει· ὅθεν⁷⁸ πάσαις φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσσιπέλασι καὶ ποδάγρας ἀρμόζει καταπλασσόμενος, καθ' ἑαυτὸν τε⁷⁹ καὶ σὺν ἀλφίτῳ· παρακολλᾷ δὲ καὶ ἐντεροκήλας τὰς ἐπὶ παίδων.

77) Quod Sarac. capitulum habet περὶ ἀλσίνης, iam in libr. 2. c. 214. affuit.

78) Sic cod. C. Editiones ὅθεν omittunt.

79) Deest in cod. C., sed habet N. et Ald.

habent folia refrigerantem, astringentem: qua ex causa sanant illitu erysipelata, condylomata, adusta, incipientes panos, omnes inflammationes et oedemata. Succus eius cum cerussa erysipelatis et herpetibus utiliter illinitur, uti et podagris, si cerato cyprino aut hircino sebo exceptus fuerit. Quin et tonsillis inflammatis utiliter gargarizatur et oblinitur, nec non et aurium dolorem cum rosaceo instillatus levat.

Cap. LXXXVII. (LXXXVIII.) [De Lenticula stagnina.] Lenticula stagnina, [quam et agrestem et epipteron, Romani viperalem, alii iceosmigdonon vocant] invenitur in residibus aquis, muscus scilicet, lenticulae similis, vi refrigerans: omnibus igitur inflammationibus et erysipelatis et podagris tum per se, tum cum polenta imposita, conducit. Agglutinat quoque intestina infantium provoluta.

Κεφ. πη'. (πθ'.) [Περὶ Ἀειζώου τοῦ μεγάλου.] Ἀειζῶον τὸ μέγα ὠνόμασται διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῶν φύλλων· [οἱ δὲ ἀειθαλὲς, οἱ δὲ ἀμβρόσιον, οἱ δὲ χρυσίσπερμον, οἱ δὲ ζωόφθαλμον, οἱ δὲ βούφθαλμον⁸⁰, οἱ δὲ στέργηθρον, οἱ δὲ αἰώνιον, οἱ δὲ αἰχρυσον⁸¹, οἱ δὲ ὀλόχρυσον, οἱ δὲ χρυσάνθεμον, οἱ δὲ πρωτόγονον, οἱ δὲ βόριος⁸², οἱ δὲ νότιος⁸³, προφῆται παρωνυχία, οἱ δὲ χρυσίτις, Ῥωμαῖοι κηριοκούσια⁸⁴, οἱ δὲ Ἰόβις καύλις, οἱ δὲ διοπετέες⁸⁵, οἱ δὲ σουδεμμοῦρ, Αἰγύπτιοι παμφανής]. Καυλοὺς δ' ἀνίησι πηγυαίους ἢ καὶ μεζοντας, πάχος δακτύλου μεγάλου, λιπαροὺς, εὐθαλεῖς, ἐντομὰς ἔχοντας, ὥσπερ τοῦ χαρακίου τιθυμᾶλλου· φύλλα λιπαρὰ, μέγεθος δακτύλου μεγάλου, γλωσσοειδῆ κατὰ τὸ ἄκρον· καὶ τὰ μὲν κατωτέρω τῶν φύλλων ὑπτιούμενα⁸⁶, τὰ δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν προεσταλμένα ἐπ' ἄλληλα, κύκλον ὀφθαλμοειδῆ περιγράφοντα. Φύεται δὲ ἐν τόποις ὄρεινοῖς· καὶ ἐν ὀστροάκοις ἐνίοι φυτεύουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων⁸⁷.

80) Sic cod. C.; βουβόφθαλμον Ald., βουόφθαλμον Asul. et rell.

81) C. interponit οἱ δὲ μελίχρυσον.

82) C. βόριος.

83) C. addit οἱ δὲ βηράλιος.

84) Sic C.; κηριοκούσια Ald. et rell.

85) Sic C.; λεοπετέες editt.

86) C. ὑψούμενα.

87) Hanc veram lectionem aperuit cod. C., cum iam Oribas, et

Cap. LXXXVIII. (LXXXIX.) [De Sempervivo magno.] Sempervivum magnum ita nominatur, quoniam folia semper virent. [Alias dicitur sempervirens, ambrosion, chrysospermon, zoophthalmon, buphthalmon, stergethron, sempiternum, aïchryson, holochryson, chrysanthemon, protogonon, borion, notion, prophetis paronychia aut chrysitis, Romanis ceracusia, aut Iovis caulis, diopetes etiam, aut sedum maius, Aegyptiis pamphanes]. Caules edit cubitales, aut maiores, crassitudine pollicari, pingues, satis virentes, incisuris praeditos, ut tithymallus characias: folia pinguia, pollicis magnitudine, versus apicem linguaeformia: et inferiora quidem folia in terram sunt reclinata: summa vero ita conferta, ut orbiculato ambitu oculus repraesentent. Nascitur in locis montosis: et in fictilibus nonnulli id plantant, quae super domibus

Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν, στυφουσαν, ποιοῦσαν πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἐρπητας, νομᾶς, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, πυρίκανστα, ποδάγρας, καταπλαττόμενα τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων. Ὁ δὲ χυλὸς πρὸς κεφαλαλγίας μετὰ ῥοδίνου⁸⁸ ἐμβρέχεται· καὶ φαλαγγιοδήκτοις ἐν ποτῶ δίδοται, καὶ διαθροῖζομένοις καὶ δυσεντερικοῖς· στρογγύλας τε ἔλμινθας ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ ποθεῖς· ἴστησι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐν προσθέτῳ· ἐγχεῖται δὲ ὁ χυλὸς καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιόντων ὠφελίμως⁸⁹.

Κε φ. πθ'. (ς'). [Περὶ Ἀειζώου μικροῦ.] Ἀείζωον τὸ μικρὸν⁹⁰ [οἱ δὲ πετροφυές, οἱ δὲ βρότιον, οἱ δὲ θεοβρότιον, οἱ δὲ κρόβυσσον, οἱ δὲ χειμερινὴν, οἱ δὲ κεραννία, Ῥωμαῖοι βιτάλις, οἱ δὲ ἔρβα σεμπερβίβα, Αἰγύπτιοι ἐτιαικελτά.] Φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις καὶ θριγκοῖς καὶ τάφοις⁹¹ ὑπο-

Serap. (addito tamen *stercore bubulo*) ita legerint. Vulgo ὀρεινῶς καὶ ὀστρακίνοις· ἐνιοὶ δὲ ψυτεύ. etc. Ἐν ὀστρακίνοις nasci Sarac. exposuit in *locis argillosis*, quod tolerari nequit.

88) Anteponitur vulgo τῷ ῥοδίνου, ἀλφίτων: sed deest in Serap. et cod. C.

89) Addit Ald. et editt. ἀπὸ αἵματος, suspectum iam Marcello, omissum a Serap. et cod. C.

90) C. λεπτόφυλλον.

91) Sic Oribas. et cod. Cantacuz.; τάφοις vulgo,

collocantur. Vis ei perfrigerans et astringens: quare folia, tum per se, tum cum polenta imposita, valent ad erysipelata, herpetas, ulcera rodentia, oculorum inflammationes, ambusta et podagras. Succus autem adversus capitis dolores cum rosaceo affunditur: morsis a phalangio potui datur, itemque profluvio alvi laborantibus et intestinorum difficultate. Sed et teretes lumbricos excutit ex vino potus, et fluorem muliebrem sistit, in vellere subditus: denique in oculorum lippitudine utiliter inungitur.

Cap. LXXXIX. (XC.) [De Sempervivo parvo.] Sempervivum parvum [quod alii petrophyes, alii brotion, aut theobroton, aut crobysson, aut hyemalem, aut ceraunian, Romani vitalem aut herbam sempervivam, Aegyptii eticelta vocant]. Nascitur in muris, rupibus, mace-

σκίοις. Καυλία ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολλὰ, λεπτὰ, περιπλέα⁹² φυλλαρίων περιφερῶν, λιπαρῶν, μικρῶν⁹³, ὀξέων ἐπ' ἄκρου· ἀνίησι δὲ καὶ καυλὸν ἐν μέσῳ περὶ σπιθαμὴν τὸ μέγεθος, ἔχοντα σκιάδιον, καὶ ἄνθη λεπτὰ καὶ χλωρά⁹⁴. Τούτου τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

(Κεφ. ζα'. Περὶ Ἀειζώου ἑτέρου)⁹⁵. Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τρίτον εἶδος αειζώου, ὃ ἐνιοὶ ἀνδράχνην ἀγρίαν ἢ τηλέφιον ἐκάλεσαν, Ῥωμαῖοι δὲ ἰλλέκεβραν⁹⁶. ἔχει δὲ αὐτὴ πλατύτερα⁹⁷ τὰ φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης καὶ δασέα· φύεται ἐν πέτραις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δριμεῖαν, ἐλκωτικὴν, χοιράδων διαφορητικὴν, σὺν ὕδατι καταπλασθέν.

Κεφ. ζ'. (εβ'). [Περὶ Κοτυληδόνης.] Κοτυληδὼν, οἷ δὲ σκυτάλιον, οἷ δὲ κυμβάλιον [οἷ δὲ κῆπος Ἀφροδίτης, οἷ δὲ γῆς ὀμφαλὸς, οἷ δὲ στιχίς, οἷ δὲ στέργηθρον, Ῥωμαῖοι οὐμβιλίκουμ βένερις] φύλλον ἔχει ὥσπερ ὀξύβαφον, περιφερές,

92) C. add. ἐκ πλαγίου.

93) Cod. C. et Cantacuz. μακρῶν.

94) Serap. flores citrinos habet.

95) Idem est, quod lib. 2. c. 151. ἀνδράχνη ἀγρία.

96) Huc et Aldinae additamenta: Ἀειζῶον τὸ λεπτόφυλλον, Ῥωμαῖοι σεμπερβίβουμ μίνους.

97) Sic Oribas. et Lacuna; παχύτερα vulgo.

riis et sepulcris umbrosis. Cauliculi surgunt ex una radice multi, tenues, pleni foliolis teretibus, nitidis, pusillis, apice acutis. Promit et e medio caulem fere dodrantalem, umbella floribusque tenuibus et ex luteo pallidis praeditum. Folia eadem, ac prioris, vi pollent.

(Cap. XCI. De Sempervivo alio.) Videtur et tertium esse sempervivi genus, quod nonnulli portulacam agrestem aut telephium vocaverunt, Romani illecebram, foliolis latioribus, quam portulacae, ac hirsutis. Nascitur in rupibus. Vim habet calefacientem, acrem et exulcerantem: strumas discutit, cum exungia cataplasmatibus vice impositum.

Cap. XC. (XCII.) [De Cotyledone.] Cotyledon, quam alii scytalion, cymbalion alii, [alii hortum veneris, nonnulli umbilicum terrae, alii stichis aut stergethron, Romani umbilicum veneris vocant] folium habet acetabuli instar orbiculatum ac obscure concavum, brevem cau-

λεληθότως κοῖλον· καυλίον δὲ ἐν μέσῳ βραχὺν, ἐν ᾧ⁹⁸ τὸ σπέρμα· ῥίζαν, ὡς ἐλαίαν, στρογγύλην. Ταύτης καὶ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς μετ' οἴνου περιχυόμενος ἢ ἐγκλυζόμενος φιμους τοὺς ἐν αἰθρίοις χαλᾷ· φλεγμονάς τε καὶ ἐρυσσιπέλατα καὶ χεμέπλας καὶ χοιράδας καταπλαττομένη ὠφελεῖ, καὶ στόμαχον καυσούμενον· ἐσθιόμενα δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ λίθους θρύπτει καὶ οὖρα κινεῖ· καὶ ὕδρωπικοῖς σὺν οἶνομέλιτι δίδοται, χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ εἰς τὰ φίλτρα.

Κεφ. εἰς. (εἴς.) [Περὶ ἐτέρας Κοτυληδόνης.] Ἔστι καὶ ἕτερον εἶδος κοτυληδόνης, ὃ τινες καὶ κυμβάλιον καλοῦσι, πλατύτερα ἔχον καὶ ἀπαλώτερα⁹⁹ φύλλα, ὡς γλωττάρια¹⁰⁰, πυκνὰ περὶ τὴν ῥίζαν, οἷονεὶ ὀφθαλμὸν ἕνα μέσον περιγράφοντα, ὥσπερ τὸ μεῖζον ἀείζων, τῇ γένει στύφοντα· καυλίον λεπτόν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἄνθη καὶ σπέρματα ὅμοια ὑπερικῶ, ῥίζαν δὲ μεῖζονα· ποιεῖ δὲ πρὸς ᾧ καὶ τὸ ἀείζων.

Κεφ. εἰς. (εἴς.) [Περὶ Ἀκαλύφης¹.] Ἀκαλύφη, οἱ δὲ κνίδη, [οἱ δὲ ἀδίκη, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα, Αἰγύπτιοι σελέψιον,

98) C. ἐφ' οὗ.

99) Sic C.; λιπαρά vulgo.

100) C. κλωνάρια.

1) Cod. G. inscriptionem habet: περὶ κνήφης.

liculum in medio fructiferum, radicem olivae modo rotundam. Huius foliorumque succus cum vino circumlittus aut collutus in pudendis constrictionem laxat: inflammationibus, pernionibus ac strumis, itemque stomacho aestuanti utiliter imponitur. Folia cum radice comesta calculos comminuunt urinasque cient, et hydropicis cum mulso exhibentur. Est et ipsius usus ad amatoria.

Cap. XCI. (XCIII.) [De Cotyledone altera.] Est et alterum cotyledonis genus, quod etiam cymbalion appellant, latiora habens folia et pingua, sicut lingulae, crebra circa radicem et velut oculus in medio constituentia, quemadmodum de sempervivo maiori dictum est, gustu astringentia. Cauliculus tenuis, in cuius summo flores sunt et fructus hyperici. Radix maiuscula. Usus eius ad eadem, quae sempervivi.

Cap. XCII. (XCIV.) [De Urtica.] Urticae, quam et cniden [et adicem, Aegyptii selepsion, Daci dyn vo-

Δακοὶ δύν.] Δισσὸν εἶδος ἔστιν αὐτῶν· ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἄγριωτέρα, τραχυτέρα καὶ πλατυτέρα καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις· καρπὸν δὲ ὅμοιον λινοσπέρμῳ² ἔχει, πλὴν ἐλάττονα. Ἡ δὲ ἑτέρα [Ῥωμαῖοι οὐρτίνα μόλλις] λεπτόσπερμος τε καὶ οὐχ ὁμοίως τραχεῖα. Ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μεθ' ἁλῶν, κυνόδηκτα ἰᾶται καὶ γαγγραινικά, καὶ τὰ κακοήθη καὶ καρκινώδη καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἐλκῶν, καὶ στρέμματα, φύματα, παρωτίδας, φύγεθλα, ἀποστήματα· σπληνικοῖς δὲ μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθενται· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκ μύκτῃρων αἱμορροαγίας τὰ φύλλα σὺν τῷ χυλῷ λεῖα ἐπιτιθέμενα· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα, λεῖα μετὰ σμύρνης ἐπιτιθέμενα, καὶ ὑστέρας προπτώσεις ἀποκαθίστησι νεαρὰ τὰ φύλλα προσεπτόμενα. Τὸ δὲ σπέρμα ἐπὶ συνουσίαν παρορμιᾷ, πινόμενον μετὰ γλυκέος, καὶ ὑστέραν ἀναστομοῦ· σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχόμενον, ὀρθοπνοίας ὠφελεῖ καὶ πλευρίτιδας καὶ περικνημονίας· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος· μίγνυται δὲ καὶ σηπταῖς. Συνειψηθέντα δὲ τὰ φύλλα κογχαρίοις, τὰς κοιλίας μαλάττει, λύει ἐμπνευματώσεις, οὖρα κινεῖ· σὺν πτισάνῃ

e) Serap. *cannabis* habet.

cant] duo sunt genera. Altera nimirum agrestior est, foliis asperioribus, latioribus nigrioribusque, fructu lini, sed minori. Altera [quam mollem Romani dicunt] minuto semine est et non aequae aspera. Utriusque folia cum sale cataplasmate imposita canis morsibus medentur, itemque in gangraenam proclivia, maligna, in carcinoma vergentia sordidaque ulcera, luxata, tubercula, parotidas, panos et abscessus sanant. Lienosis eadem cum ceratis imponuntur. Faciunt et ad sanguinis e naribus profluvia folia ipsa cum succo trita et naribus indita. Menses quoque cient eadem cum myrrha trita et apposita: quin et matricis prolapsus restituunt folia recentia admota. Semen ex passo potum venerem stimulat et uterum aperit. Idem cum melle delinctum erecta cervice anhelantibus, lateris et pulmonum inflammatione laborantibus prodest: thoracem purgat, ac septicis etiam medicamentis admiscetur. Cum conchulis cocta folia cavitates corporis emolliunt, inflationes discutunt urinasque cient. At cum pti-

δὲ ἐψηθέντα τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων σὺν ὀλίγῃ σμύρνῃ ποθὲν κινεῖ καταμήνια· ὁ δὲ χυλὸς ἀναγαραριζόμενος στέλλει κιονίδα φλεγμαίνουσαν.

Κε φ. 57. (ξέ.) [Περὶ Γαλιόψεως.] Γαλιόψις, οἱ δὲ γαλιόβδολον [οἱ δὲ γάλεφος, Αἰγύπτιοι αἰθιοπὶ, Ῥωμαῖοι οὐρτικά λαβωνέμ]. Ὅλον τὸ θαμνίον σὺν τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἐμφερές ἐστι κνίδη, λειότερα δὲ τὰ φύλλα καὶ ἱκανῶς δυσώδη ἐν τῷ διατρίψαι· ἄνθη λεπτὰ πορφυρίζοντα³. Φύεται ἐν φραγμοῖς καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ οἰκόπεδα πανταχοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς⁴ διαχυτικὴν σκληρωμάτων καὶ καρκινωμάτων, χοιράδων, παρωτίδων, φυγέθλων. Δεῖ δὲ μετ' ὅξους δις⁵ τῆς ἡμέρας καταπλάσσειν, χλιαρὸν ποιοῦντας τὸ κατάπλασμα· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς καταντλεῖται ὠφελίμως· ποιεῖ καὶ πρὸς νομάς, γαγγραῖνας καὶ σηπεδόνας, μεθ' ἁλῶν καταπλασσόμενα.

3) C. πόρφυρεα.

4) Καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς, ut antecedens πανταχοῦ, desunt in cod. C.

5) Deest in Goupyl.

sana cocta egerunt, quae intra pectus haerent. Menstruum sanguinem provocat decoctum foliorum cum myrrhae modico potum. Inflammata denique uvulam gargarizatus succus reprimit.

Cap. XCIII. (XCV.) [De Galiopsi.] Galiopsis, quam alii galeobdolon, [alii galephos, Aegyptii aethopi, Romani urticam labeonem vocant] toto fruticulo cum caule et foliis urticam refert. At laeviora sunt folia et valde graveolentia, si conteruntur: flores tenues ac purpurascetes. Nascitur iuxta sepes, semitas et aedificiorum areas ubique. Folia et succus, caulis ac fructus vim habent duritias, carcinomata, strumas, parotidas et panos discutiendi. Sed eiusmodi cataplasma, addito aceto, tepidum bis de die imponi oportet. Utiliter etiam decocto herbae partes foveantur. Ceterum et ad ulcera depascentia et putrescentia, ad gangraenas etiam cum sale (folia) imponuntur.

Κεφ. 58. (55.) [Περὶ Γαλίου.] Γάλιον⁶, οἱ δὲ γαλλέριον, οἱ δὲ γαλάτιον· ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ γάλα πηγνύειν ἀντὶ πυτίας αὐτό⁷. Τὸ δὲ κλωνίον καὶ τὰ φύλλα⁸ ἔχει ἐμφερέστατα ἀπαρίνη, [ἐκεῖνο] ὀρθὸν δὲ, καὶ ἐπ' ἄκρου ἄνθος μήλινον, λεπτὸν, πυκνόν, πολὺ εὖοσμον· οὐ τὸ ἄνθος πρὸς τὰ πυρίκυστα καταπλάσσεται, καὶ αἰμορραγίας ἴσθησι· μίγνυται δὲ καὶ κηρωτῇ ῥοδίῃ, ἡλιαζόμενον, ἄχρως ἂν λευκὸν γένηται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον ἄκοπον. Ἡ δὲ ῥίζα πρὸς συνουσίαν παρορμᾷ· φύεται δὲ ἐν ἐλώδεσι τόποις.

Κεφ. 59. (56.) [Περὶ Ἡριγέροντος.] Ἡριγέρον, οἱ δὲ ἐρεχθίτης [Ῥωμαῖοι ἐρβουλουμ, οἱ δὲ σενέκιουμ,] κανλίον ἔστι πηχυαῖον, ὑπέρυθρον, συνεχῇ ἔχον φυλλάρια, ἀκροσχιδῇ ὥσπερ εὐζωμον, παραπολὺ δὲ ἐλάττονα· ἄνθη μηλίζοντα, ταχέως σχιζόμενα καὶ ἐξανθοῦντα εἰς τοὺς λεγομένους πάππους· ὅθεν καὶ ἡριγέρον ὠνομάσθη, διὰ τὸ ἕαρος τὰ ἄνθη τριχοειδῶς πολιοῦσθαι· ῥίζα ἄχρηστος. Φύεται μάλιστα ἐπὶ

6) Vulgo scribitur γάλλιον, sed perperam, ut ex etymo patet. Γάλιον etiam Paull., γάλαιον cod. C.

7) Ultima ἀντὶ πυτίας αὐτό desunt in cod. C.

8) Sic cod. C.; φύλλον vulgo.

Cap. XCIV. (XCVI.) [De Galio.] Galium, quod alii gallerion, galation alii appellant, ita nominatur, quod coaguli vice lac cogat. Ramulum foliaque habet aparines simillima, illum quidem rectum atque in eius fastigio florem luteum, tennem, crebrum, admodum odoratum. Is illinitur ambustis, sanguinisque profluvia sistit. Admixtus et cerato rosaceo insolatusque, donec albescat, medicamentum fit ad lassitudinem tollendam. Radix vernerem concitat. Ceterum nascitur in palustribus locis.

Cap. XCV. (XCVII.) [De Senecione.] Senecio, quem alii erechthiten dicunt, [Romani etiam herbulam,] cauliculum sistit cubitalem, subrubentem, foliolis crebris et erucac modo profundius incisis, floribus lutescentibus, qui quidem cito finduntur ac deflorescentes in pappos abeunt. Atque inde etiam erigerontis nomen apud Graecos adeptus est, quod verno tempore flores capillorum more canescant. Radix nullius est usus. Nascitur maxime in

δριγκοῖς καὶ περὶ τὰς πόλεις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ὅθεν καταπλασσόμενα τὰ φύλλα σὺν οἶνῳ γλυκεῖ⁹, ἥ καὶ καθ' ἑαυτὰ, φλεγμονὰς ὄρχεων καὶ δακτυλίου θεραπεύει· σὺν δὲ μάννῃ τὰ τε ἄλλα τραύματα καὶ τὰ ἐν νέροις ἰᾶται. Καὶ οἱ πάπποι δὲ καθ' ἑαυτοὺς καταπλασθέντες ἐν ὄξει τὸ αὐτὸ δρῶσι· ποθέντες μέντοι νεαροὶ πνιγμὸν ἐπιφέρουσιν· ὅλος δὲ ὁ καυλὸς σὺν ὕδατι ἐψηθεῖς, καὶ σὺν γλεύκεϊ πινόμενος, στομάχου πόνοους τοὺς ἀπὸ χολῆς θεραπεύει.

Κεφ. 55. (57.) [Περὶ Θαλίτρου.] Θαλίτρον¹⁰ φύλλα παραπλήσια κορίφῳ ἔχει, λιπαρώτερα δὲ, καὶ καυλίον πηγανίου πάχος, ἐφ' οὗ τὰ φύλλα· ἅπερ καταπλασθέντα λῆα τὰ χρόνια τῶν ἐλκῶν ἐπουλοῖ. Φύεται δὲ μάλιστα ἐν πεδίοις.

Κεφ. 55. (58.) [Περὶ Βρύου θαλασσίου.] Βρύον θαλάσσιον [οἱ δὲ βάλλαρεις, οἱ δὲ ἱράνη, Ῥωμαῖοι γνωμουσίλλον]¹¹. φύεται ἐπὶ λίθων καὶ ὀστράκων παρὰ θάλασσαν·

9) Sic cod. C. Quam veram lectionem iam commendat Marcellus. Ἐν ὀλέῳ οἶνῳ vulgo.

10) Plinii (27, 112.) codd. omnes *Thalitrium*. Galen. *θαλίτρον*. Paull. *θαλίτρον*.

11) Sic cod. C.; γνωμουσίλου editt.

maceriis et circa oppida. Folia cum floribus refrigerandi vim habent: proindeque illita cum vino dulci, aut etiam per se, testium et sedis inflammationes sanant. Quin et ex manna (turis) cum reliquis medentur vulneribus, tum iis, quae nervis inflicta sunt. Illiti quoque pappi per se cum aceto, idem praestant: verum recentes epoti suffocationem producunt. Totus autem caulis ex aqua coctus, si cum musto potui datur, stomachi dolores a bile contractos sanat.

Cap. XCVI. (XCVIII.) [*De Thalicstro.*] Thalictrum folia coriandro similia habet, sed pinguiora: cauliculus rutae crassitudine, in quo folia: quae quidem trita et illita ulcera diuturna ad cicatrices perducunt. Nascitur prae-cipue in campestribus.

Cap. XCVII. (XCIX.) [*De Musco marino.*] Muscus marinus [quem et vallarem et iranem, Romani gnomusillon vocant] nascitur in saxis testisque ad mare. Est

θριδακῶδες¹², ἰσχυρὸν, ἄκαυλον, ἱκανῶς στυπτικόν, ποιῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ ποδάγρας τὰς στυψίως¹³ δεομένας.

Κεφ. εἴ. (ρ'). [Περὶ Φύκου θαλασσίου.] Φῦκος θαλάσσιον γίνεται τὸ μέντοι αὐτοῦ πλατὺ, τὸ δὲ ὑπόμηκες καὶ φοινίσσον, τὸ δὲ λευκὸν¹⁴, φυόμενον δὲ ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ, εὐανθὲς ἄγαν καὶ ἄσηπτον. Στυπτικὴν¹⁵ δὲ ἔχει πάντα τὴν δύναμιν, ποιῶσαν ἐν καταπλάσμασι πρὸς ποδαγρικὰς διαθέσεις καὶ φλεγμονάς¹⁶. Δεῖ δὲ αὐτοῖς χρῆσθαι ἐνίκμοις πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι. Νίκανδρος δὲ φησι καὶ θηριακὸν εἶναι τὸ φοινικοῦν¹⁷. ὅπερ ἔδοξαν ἐνιοὶ εἶναι, ὥς αἱ γυναῖκες χρῶνται, ὄντος ἐκείνου ῥιζίου, ὁμωνύμως δὲ καλουμένου φύκους¹⁸.

Κεφ. εἴ. (ρά'). [Περὶ Ποταμογείτονος.] Ποταμογείτων, [οἱ δὲ σταχυίτην, Ῥωμαῖοι φοντίλις ἢ φλουμινάλις¹⁹,

12) Sic codd. C., N., Lacuna et Plin. 13, 49.; τριχῶδες editt. et Oribas.

13) Ψύξεως Sarac. e Galeno suspicatur.

14) Lacuna legit οὔλον.

15) Sic Oribas. et Lacuna; ψυπτικὴν vulgo.

16) Sic legendum Sarac. suasit. Ποδαγρικαῖς καὶ ταῖς φλεγμοναῖς vulgo.

17) Nicandr. ther. v. 845.

18) Theophr. de odor. c. 31. p. 743. ed. Schneid. Salmas. Plin. exerc. p. 808.

19) Sic codd. C. N.; prius forte φοντινάλις, vulgo φατάλις.

autem lactucaeformis, gracilis, sine caule, valde astringens, efficax ad inflammationes et podagras, quae astrictionis opus habent.

Cap. XCVIII. (C.) [De Fucō marino.] E fuci marini generibus quoddam latum, alterum oblongum et puniceum, tertium candidum, quod in Creta nascitur iuxta terram (oram), pulcre floridum, neque corruptioni obnoxium. Omnia autem genera habent vim astringentem, quae in cataplasmatibus ad podagricos affectus et inflammationes utilis est. Oportet vero iis uti etiamnum humentibus, antequam exaruerint. Nicander puniceum asserit adversus serpentes valere. Id est, quod credidero esse (fucum), quo mulieres utantur, qui tamen radícula eiusdem nominis est.

Cap. XCIX. (CI.) [De Potamogetone.] Potamogeton [quem nonnulli stachyitem, Romani fontinalem aut

Αἰγύπτιοι ἐθέγγις] φύλλον ἐστὶν ὁμοιον σεύτλῳ, δασὺ, καὶ ὀλίγον ὑπερκύπτον τοῦ ὕδατος. Ψύχει δὲ καὶ στύφει, ἀρμόζον κνησμοῖς καὶ νεμομένοις καὶ παλαιοῖς ἔλκεσιν· ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐν τέλμασι καὶ ἐνύδροις τόποις φύεσθαι.

[²⁰Ἔστι καὶ ποταμογεῖτων ἕτερος²¹, οἱ δὲ ἀλμοκτόνον, οἱ δὲ θύρσιον²², Ῥωμαῖοι βῆναι φόλιουμ, οἱ δὲ ἐρβάγω, οἱ δὲ γλαδιατώριαμ, Ἀγροὶ ἀστικόν, Λακοὶ κοαδάμα, Γάλλοι ταυρούκ. Τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σεύτλῳ, λεπτότερα δὲ καὶ μακρότερα καὶ πλείω· καυλία δὲ λεπτὰ²³, γέμοντα καρποῦ ὑπερυδροῦ, στύφοντος τῇ γεύσει²⁴. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς λεῖος σὺν οἴνῳ ποθεῖς ὀξυβάφου πληθὺς δυσεντερικὸς καὶ κοιλιακὸς ὠφελεῖν, καὶ ξυθρὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἐφιστάνειν. Φύεται ἐν λειμῶσι καὶ ἐνύδροις τόποις²⁵.]

Κεφ. ρ'. (ρβ'). [Περὶ Στρατιώτου.] Στρατιώτης, ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων φυόμενος, οἱ δὲ ποτάμιον στρατιώτην κα-

20) Quae sequuntur, in codd. C. et N. leguntur.

21) Jam repetuntur plura synonyma e plantaginis descriptione lib. 2. c. 153.

22) Sic cod. N.; οὔρσιον C.

23) Ὁρθά addit N.

24) Sambuc. apud Sarac. p. 469. δς βρωθεῖς στύφει.

25) Sambuc. ἐν ἐνύδροις καὶ ἐλώδεσι τόποις; et ante, δύναται omisso, ὠφελεῖ καὶ ῥοῦν κ. τ. λ. ἴσῃσι.

fluminalem, Aegyptii ethenchis vocant] folia habet betae similia, sed hirsuta et paullo super aquam eminentia. Refrigerat autem et astringit, convenit igitur pruriginibus ulceribusque depascentibus et vetustis. Nomen ei inditum est, quod in stagnis et aquosis locis nascitur.

[Est et alter potamogeton, quem et halimoctonon et thyrion, Romani venae folium appellant, aut herbaginem ac gladiatoriam, Afri astircoc, Daci coadama, Galli tauruc. Folia is etiam habet betae, sed tenuiora, longiora et numerosiora: cauliculos tenues, refertos semine rubente, quod gustu astringit. Tritum vero cum vino ac acetabuli mensura potum dysentericos iuvat ac coeliacos: sistit et rubentem fluxum muliebrem. Nascitur in pratis et aquosis locis.]

Cap. C. (CII.) [De Stratiote.] Stratiotes, in aquarum superficie nascens, quem alii fluviatilem, [Aegyptii ti-

λοῦσιν, [Αἰγύπτιοι τιβούς²⁶, προφηται αἷμα αἰλούρου]. Ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐπινήχεσθαι τοῖς ὕδασι καὶ χωρὶς ῥίξης ζῆν. Φύλλον δὲ ἔχει αἰζώου ὅμοιον, μεῖζον μέντοι, καὶ ψυκτικὴν ἔχον δύναμιν· ἐφιστάνον τὰς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας, πινόμενον· τραύματά τε ἀφλέγμαντα τηρεῖ, καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ οἰδήματα σὺν ὅξει καταπλασσόμενον ἰᾶται²⁷.

Κεφ. ρά. (ργ'). [Περὶ Στρατιώτου χιλιοφύλλου.] Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλός ἐστι θαμνίσκος μικρός, σπιθαμιαῖος καὶ μεῖζων, ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια νεοτιτοῦ πτεροῦ²⁸. εἰσὶ δὲ αἱ ἐκφύσεις τῶν φύλλων σφόδρα βραχεῖαι, ἐσχισμέναι· ἔοικε δὲ μάλιστα τὰ φύλλα τῇ βραχύτητι καὶ τῇ τραχύτητι κυνίνῳ ἀγρίῳ, καὶ ἔτι βραχύτερα· καὶ τὸ σκιαδίων δὲ πυκνότερον τούτου καὶ ἀδρότερον· ἔχει γὰρ ἐπ' ἄκρου καρφία μικρά, ἐφ' ὧν τὰ σκιαδιά ἐστὶν ἀνήθου τρόπον· ἀνθη λευκὰ, μικρά²⁹. Φύεται ἐν ἀγροῖς ὑποτραχέσι καὶ περὶ τὰς ὁδοὺς

26) Cod. N. τιβούρ.

27) Id ultimum additamentum aptissimum habet cod. C.

28) Sic Oribas. et editt.; περωνέω codd. C. et N., quod non intelligo.

29) Lacuna et cod. X. καὶ ὡχρὰ πολλὰ, λεπτά.

bus, prophetae sanguinem felis] appellant, nomen inde obtinuit, quod aquis supernatat et sine radice vivit. Folium habet sempervivo proximum, sed maius: ac refrigerante vi pollet. Potum coërcet sanguinem e renibus prorumpentem. Ex aceto autem illitum vulnera ab inflammatione vindicat, erysipelatis etiam et oedematibus medetur.

Cap. CI. (CIII.) [De Stratiote millefolio.] Stratiotes millefolius est fruticulus parvus, spithamam et quod excurrit altus. Folia habet pulli pennas imitantia. Sunt autem pinnae foliorum admodum breves et incisae: simulant maxime cuminum agreste, tum brevitate, tum scabritie: sunt tamen breviores. Umbella est magis conferta et plena: siquidem in apice habet surculos parvos, in quibus umbellae in modum anethi, flores exigui candidique. Nascitur in agris subasperis, praesertim iuxta se-

μάλιστα. Ἔστι δὲ αὕτη ἡ βοτάνη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς αἱμορρογίαν καὶ ἔλκη παλαιὰ καὶ πρόσφατα καὶ σύριγγας.

Κεφ. ρβ'. (ρδ'.) [Περὶ Φλόμου.] Φλόμος [οἱ δὲ γλόγον, Ῥωμαῖοι βροβάσκλουμ, οἱ δὲ φημιναλή] τὴν μὲν ἀνωτάτω διαφορὰν ἔχει διττήν. Ἡ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῆς λευκὴ³⁰, ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν θήλεια, ἡ δὲ ἀρσὴν τῆς μὲν οὖν θηλείας τὰ φύλλα παραπλήσιά ἐστι κράμβη, δασύτερα δὲ πολλῶ καὶ πλατύτερα καὶ λευκά· καυλὸς πηχυαῖος καὶ μεῖζων, λευκὸς, ὑπόδαυς· ἄνθη λευκά ἢ ὑπωχρα³¹· σπέρμα μέλαν· ῥίζα δὲ μακρὰ, στρυφνὴ, πάχος ἔχουσα δακτύλου· φύεται δὲ ἐν πεδίοις. Ἡ δὲ ἀρσὴν καλουμένη, λευκόφυλλος, ὑπομήκης δὲ, καὶ στενωτέρα τοῖς φύλλοις, καὶ τῶ καυλῷ δὲ λεπτοτέρα. Ἡ δὲ μέλαινα ὁμοία ταῖς λευκαῖς κατὰ πάντα, πλατυφυλλοτέρα μέντοι καὶ μελαντέρα³² ὑπάρχει.

Γίνεται καὶ ἡ λεγομένη ἀγρία, ῥάβδους ὑψηλὰς φέρουσα καὶ δεινδρώδεις, φύλλα ἐλελισφάκω ὅμοια· ἔχει δὲ δακτυλίου³³ περὶ τὰς ῥάβδους, ὥσπερ πράσιον· ἄνθος μῆλινον, χρυσοειδές.

30) C. λευκοτέρα.

31) Oribas. ὑπόχλωρα.

32) C. addit καὶ τῷ καυλῷ.

33) Δακτύλους scribunt codd. C. et N., Oribas. et editt. κλώνας. Saracen. suspicatur σπονδύλους. Lacuna legit: φύλλα δὲ ἐλελισφάκω ὅμοια ἔχει κύκλω περὶ τὰς ῥάβδους.

mitas. Herba est eximii usus ad sanguinis profluvium, ad ulcera, tum recentia, tum vetusta, atque ad fistulas.

Cap. CII. (CIV.) [De Verbasco.] Verbasum, quod Graeci phlomon [aut phlonon, Romani etiam feminalem appellant] genera habet summa duo: siquidem hoc album, illud est nigrum. Et in albi genere alterum mas est, alterum femina. Ac feminae quidem folia sunt brassicae, sed multo hirsutiora, latiora ac alba: caulis cubitalis aut maior, candidus, subhirsutus: flores albi aut ex luteo pallescentes: semen nigrum: radix longa, austera, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Quod vero mas appellatur, foliis est albis, oblongis et angustioribus, caule etiam tenuiori. Nigrum autem albo in totum simile, nisi latiora haberet et nigriora folia.

Est et verbasum sylvestre, virgas gerens altas lignosaeque, folia salviae proxima: habet autem annulos circa virgas, sicut marrubium: flos luteus, aureo nitens fulgore

Εἰσὶ δὲ καὶ φλομίδες διπλαῖ, δασεῖαι, προσφυεῖς³⁴ τῇ γῇ, στρογγύλα ἔχουσαι τὰ φύλλα. Καὶ τρίτη φλομὶς, ἣ καλουμένη λυχνίτις, ὑπὸ δέ τινων θρυαλλίς, φύλλα γ' ἢ δ', ἣ καὶ πλείονα ἔχουσα, παχέα, λιπαρὰ, δασέα, εἰς ἐλλύχνια χρησίμη.

Τῶν μὲν οὖν πρώτων δύο ῥίζα στυπτική· ὅθεν διαρροῖζομένοις, ὅσον ἀστράγαλος, σὺν οἴνῳ ὠφελίμως ἐν ποτῶν δίδεται· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ῥήγμασι καὶ σπάσμασι καὶ θλάσμασι καὶ βηξὶ παλαιαῖς ἀρήγει· ὀδονταλγίας δὲπραῦναι διακλυζόμενον³⁵. Ἡ δὲ χυρσοειδὴς τὰ ἄνθη τρίχας βάπτει, καὶ ὅπου ἂν τεθῇ, σίλφας συνάγει· τὰ δὲ φύλλα ἐφθὰ ἐν ὕδατι πρὸς οἰδήματα καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται, καὶ πρὸς σφακελίζοντα ἔλκη σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ τραύματα θεραπεύει, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ³⁶. Τὰ δὲ τῆς ἀγρίας φύλλα πυρκαύστων ἐστὶ καταπλάσματα· τὰ δὲ τῆς θηλείας φύλλα φασὶ μετὰ σύκων ξηρῶν συντιθέμενα ἄσηπτα αὐτὰ διαφυλάττειν.

84) Sic cod. C. et Oribas.; περιφυεῖς Ald.

85) C. ὀδονταλγίαις δὲ ἐρμόζει, διακλυζομένη.

36) Sequentia desunt in cod. Paris. Goupyl. Sambucus haec sic legit: Φασὶ μετὰ σύκων ξηρῶν συντιθέμενα ἄσηπτα φυλάττειν, τὰ δὲ τῆς θηλείας φύλλα πυρκαύστων ἐστὶ κατάπλασμα.

Sunt et phlomides duae, hirsutae, terrae adnatae, foliis rotundis. Et tertia phlomis, quae lychnitis appellatur, ab aliis thryallis, foliis ternis, quaternis, aut etiam pluribus, crassis, pinguibus, hirsutis: haec ad ellychnia utilis est.

Primorum autem duorum generum radix astringens, unde alvi profluvio laborantibus, tali ludicri mole, utiliter ex vino propinatur. Decoctum ruptis, convulsis, contusis et diurnae tussi auxiliatur, ac dentium quoque dolores collutione mitigat. Verbascum autem, cui flos aureus, capillos tingit, et quocunque loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia oedematis et oculorum inflammationibus imponuntur, item syderatis ulceribus, ex melle aut vino. Cum aceto quoque vulneribus medentur, et a scorpione ictis opitulantur. Sylvestris folia ambustorum sunt cataplasmata: feminae vero folia tradunt caricis interposita eas a putredine immunes servare.

Κεφ. ργ'. (ρε'). [Περὶ Αἰθιοπίδος.] Αἰθιοπὶς καὶ αὐτὴ³⁷ παραπλήσια φλόμῳ ἔχει τὰ φύλλα, δασέα δὲ λίαν καὶ πυκνὰ, κύκλῳ περὶ τὸν πυθμένα τῆς ῥίζης· καυλὸν τετραγώνον, τραχὺν³⁸, ἰοικότα μελιτταίνῃ ἢ ἀρκτίῳ, μασχάλας ἀνιέντα πολλάς· καρπὸν δὲ περὶ μέγεθος ὀρόβου, σύνδυο ἐν ἐνὶ ἀγγεῖῳ· ῥίζας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πυθμένος πολλάς, μακράς, παχείας, γενομένῳ κολλώδεις· γίνονται δὲ ξηραίνόμεναι μέλαιναι καὶ σκληραὶ, κέρασιν ἰοικυῖται· πλείστη δὲ γεννᾶται κατὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Ἰδην. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐπομένη καὶ πινομένη βοηθεῖ ἰσχιάδι, πλευρίτιδι, αἵματος πτύσει καὶ ἀρτηρίας τραχύτητι· λαμβάνεται δὲ μετὰ μέλιτος ἀντι ἐκλεικτοῦ.

Κεφ. ρδ'. (ρς'). [Περὶ Ἀρκτίου.] Ἀρκτίον, οἱ δὲ ἀρκτοῦρον, φλόμῳ καὶ αὐτὴ ἔχει ἰοικότα τὰ φύλλα, δασύτερα δὲ καὶ στρογγυλότερα· ῥίζαν ἀπαλὴν³⁹, γλυκεῖαν, λευκὴν· καυλὸν δὲ μαλακὸν, μακρόν⁴⁰· καρπὸν δὲ κυμῖνον μικρῷ ὅμοιον. Ταύτης ἡ ῥίζα δύναται καὶ ὁ καρπὸς ἀφεψηθέντα

37) Sic Cornar. primus; αὐτό Ald., Asulan., Marcell.

38) Id solum habent Plin. et Oribas., παχὺν solum Ald., παχὺν καὶ τραχὺν Asulan. et sequ.

39) C. ἀπλήν.

40) C. μακρόν, ἀπαλόν.

Cap. CIII. (CV.) [De Aethiopide.] Aethiopis folia etiam habet verbasco similia, perquam hirsuta ac densa, et circa basin in orbem posita: caulem quadrangulum, asperum, similem melissae aut arctio, multas edentem axillas: semina ervi mole bina in quovis conceptaculo: radices ab eodem caespite numerosas, longas, crassas et gustu glutinosos, quae siccae nigrescunt duranturque, ut cornua videri possint. Plurima nascitur circa Messeniam et in Ida. Huius radix decocta ac pota ischiadi, pleuritidi, sanguinis excreationi et fistulae spiritalis asperitati opitulatur: sumitur autem cum melle, tanquam linctus.

Cap. CIV. (CVI.) [De Arctio.] Arctium, quod nonnulli arcturon vocant, folia habet verbasco itidem similia, hirsutiora tamen et rotundiora: radicem teneram, dulcem et albam: caulem mollem, procerum: semen cumino parvo simile. Radix cum semine in vino decocta

ἐν οἴνῳ, ῥοδοσταλγίας διακρατούμενα प्राङ्गन, καὶ πυρिकाύ-
στων καὶ χιμέλης ἐστὶ κατάντλημα· πίνεται δὲ καὶ πρὸς
ἰσχυάδας καὶ δυσουρίαν ἐν οἴνῳ.

Κεφ. ρε'. (ρζ'). [Περὶ Ἀρκείου.] Ἀρκειον, οἱ δὲ προσ-
ωπίδα, οἱ δὲ προσώπιον καλοῦσι, [οἱ δὲ ἀπαρίνην, Ῥωμαῖοι
περσωνάκειαν, οἱ δὲ λάππαμ] φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς
κολοκύνθης, μείζονα μέντοι καὶ σκληρότερα καὶ μελάντερα
καὶ δασέα· κανλὸν ὑπόλευκον, [ἐνίοτε δὲ καὶ ἄκανλος ἢ
πία]⁴¹. ῥίζα μεγάλη καὶ λευκὴ ἐνδοθεν, ἔξωθεν⁴² δὲ μέ-
λαινα. Ἦτις βοηθεῖ ποθεῖσα < α' πλήθος μετὰ στροβί-
λων αἱμοποϊκοῖς, ἐμπυϊκοῖς· παύει δὲ τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν
περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, καταπλασσομένη λεία· καὶ τὰ
φύλλα δὲ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐλκῶν καταπλάττεται.

Κεφ. ρζ'. (ρη'). [Περὶ Πετασίτου.] Πετασίτης μό-
σχος ἐστὶ μείζων πήχεως, δακτύλου μεγάλου πάχος, ἐφ' οὗ
φύλλον πετασῶδες μέγα, προσκείμενον ὥσπερ μύκης, ποιοῦν

41) Omnia haec in Aldina. Asulan. cum Oribas. sola habet ἄκαν-
λος δὲ ἢ πία. Hoc vero plane omittit cod. C., quae vera videtur
lectio.

42) C. κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν.

dentium dolores mulcet, si ore contineatur. Ambusta
pernionesque eodem foveantur. Bibitur et e vino contra
coxendicis morbum urinaeque difficultatem.

Cap. CV. (CVII.) [De Personata.] Personatam
Graeci arcion, prosopida, prosopion, [aparinem etiam,
Romani autem et lappam] appellant: folia habet cucurbi-
tae, maiora tamen, duriora, nigriora et hirsuta; caulem
albicantem: [interdum et sine caule est herba]. Radix est
grandis, intus quidem alba, foris vero nigra. Haec dra-
chmae unius pondere pota cum pineis nucleis, sanguinem
exspuentibus, et quorum in pectore pus colligitur, profi-
cua est. Trita quoque articulorum dolores e contorsioni-
bus ortos illitu sedat. Folia denique antiquis ulceribus
utiliter imponuntur.

Cap. CVI. (CVIII.) [De Petasite.] Petasites petiolo
est cubitum superante, pollicem crasso, cui incumbit
fungi more folium amplum, petasiforme. Tritum id

πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἔλκη⁴³, λείον καταπлас-
σόμενον.

Κεφ. ρζ'. (ρθ'.) [Περὶ Ἐπιπακτίδος.] Ἐπιπακτὶς, οἱ
δὲ ἑλλεβόρινην, οἱ δὲ βόριον· θαμνίσκος μικρὸς, ἐλάχιστα
φυλλάρια ἔχων· πρὸς τὰ θανάσιμα δὲ πίνεται καὶ πρὸς τὰ
ἐν ἥπατι πάθη.

Κεφ. ρη'. (ρί'.) [Περὶ Καπνοῦ.] Καπνὸς [οἱ δὲ κο-
ρυδάλιον ἢ κόριον, οἱ δὲ κορυδάλιον ἄγριον, οἱ δὲ καπνὸς
ὁ ἐν ταῖς κριθαῖς, οἱ δὲ καπνίτης, οἱ δὲ μαρμαρίτης, οἱ δὲ
καπνογόργιον, οἱ δὲ χελιδώνιον μικρὸν, οἱ δὲ περιστέριον, οἱ
δὲ κανθαρίς, οἱ δὲ χαλκοκρὶ, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, οἱ δὲ φου-
μάρια, Αἰγύπτιοι κνῦξ, οἱ δὲ τοῦκιν] βοτάνιόν ἐστι θαμνοει-
δὲς, κορίω ἑοικὸς, τρυφερόν πάνυ· τὰ δὲ φύλλα λευκότερα
καὶ τεφροειδῆ, πολλὰ πανταχόθεν· ἄνθος πορφυροῦν. Τού-
του ὁ χυλὸς δριμύς⁴⁴, ὀξυδερκής, δακρύων ἄγωγός, ὅθεν
καὶ τοῦνομα εἴλκυσε. Δύναται δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν βλεφά-

43) C. add. καὶ ἄνθρακας.

44) Cod. X. καὶ πικρός.

contra maligna et phagedaenica ulcera efficaciter illi-
nuitur.

Cap. CVII. (CIX.) [*De Epipactide.*] Epipactis, quam
alii elleborinem, alii borion appellant, fruticulus est par-
vus, perquam exilibus foliolis obsitus. Contra letalia he-
patisque vitia bibitur.

Cap. CVIII. (CX.) [*De Fumaria.*] Fumaria [quam
et corydalion et corion, sylvestre etiam corydalion et ca-
pnion in hordeo, capnitum et marmaritem, alii capnogor-
gion, aut chelidonium minus, alii peristerion, alii cantha-
rida, aut chalcocri vocant, Romani etiam apium, Aegy-
ptii cnyx aut tucin] herbula est fruticulosa, coriandri
similitudine, praetenera, foliis albidioribus et cinerascen-
tibus, undique numerosis, flore purpureo. Huius succus
acris est, aciem visus auget, lacrimas provocat, unde et
nomen nacta est. Vim habet, dum cum gummi illinitur,

ρων τιλθείσας⁴⁵ τρίχας σὺν κόμμει καταχρυσθεῖς μὴ ἔαν φύεσθαι. Βρωθεῖσα δὲ ἡ πόα οὖρα ἄγει χολώδη⁴⁶.

Κεφ. ρθ'. (ριά.) [Περὶ Λωτοῦ ἡμέρου.] Λωτὸς ἡμερος, οἱ δὲ τρίφυλλον [οἱ δὲ τριπόδιον, οἱ δὲ τριβόλιον⁴⁷] φύεται ἐν παραδείσοις· ὃς χυλισθεῖς καὶ μιγὼς μέλιτι, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρει⁴⁸.

Κεφ. ρί. (ριβ'.) [Περὶ Λωτοῦ ἀγρίου.] Λωτὸς ἄγριος, οἱ δὲ λίβυον καλοῦσι [οἱ δὲ τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφόλιον μίνους]. Φύεται μὲν πλεῖστος ἐν Διβύῃ, καυλὸν φέρων διπλην ἢ καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς· φύλλα ὁμοία λωτῷ τριφύλλῳ, τῷ ἐν χορτοκοπέοις γεννωμένῳ· σπέρμα ἔοικὸς τήλιδι, μικρότερον δὲ πολλῷ, φαρμακῶδες ἐν τῇ γένεσι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, ἡπίως στυπτικὴν, ἀποκαθαρτικὴν σπύλων τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐφηλίδων, οὖν μέλιτι καταχρυσόμενος· πινόμενος δὲ καθ' ἑαυτὸν λείος, ἡ

45) Sic emendavit iam Marcell.; ἔλκυσθείσας legit Lacuna; διπλᾶς vulgo.

46) Cod. C. addit: Πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἡπατικά, καὶ πολλὰ ἄλλα δύναται.

47) Sic codd. et Ald.; τριφόλιον Cornar., Goupyl. et Sarac.

48) Cod. N. add. ἐγχερόμενος.

pilos palpebrarum evulsos impediri, quominus renascantur. Herba in cibo sumta urinam biliosam ducit.

Cap. CIX. (CXI.) [De Loto sativa.] Lotus sativa, quam nonnulli trifolium, [tripodium aut tribolion] appellant, nascitur in hortis. Expressus ea succus, addito melle, argema, nubeculas, albugines ceteraque vitia caliginem oculis offundentia expurgat.

Cap. CX. (CXII.) [De Loto sylvestri.] Lotus sylvestris, quam et libyon [et trifolium minus] vocant, plurima nascitur in Libya; caulem gerit bicubitalem aut maiorem, axillis multis: folia similia sunt loto trifoliae, quae in pratis gignitur. Fructus proximus est foeno graeco, sed multo minor, gustu medicato. Vim habet calefacientem, leniter astringentem. Tollit e facie naevos maculasque a sole contractas, si cum melle perungatur, At

καὶ μετὰ μαλάχης σπέρματος, σὺν οἴῳ ἢ γλυκεῖ, τοῖς περὶ κύστιν ἀλγήμασι βοηθεῖ.

Κεφ. ριά. (ριγ.) [Περὶ Κυτίσου.] Κύτισος⁴⁹ [οἱ δὲ τηλίνην, οἱ δὲ λωτὸν μέγαν, οἱ δὲ τρίφυλλον, Ῥωμαῖοι τριφύλιον μαίους] θάμνος ἐστὶ ὅλος λευκός, ὡς ῥάμνος, κλάδους⁵⁰ ἀνιείς πηχυαίους καὶ μεῖζονας, περὶ οὓς τὰ φύλλα ὅμοια τήλιδι ἢ λωτῷ τριφύλλῳ, μικρότερα δὲ καὶ ῥάχιν ἔχοντα μέσην⁵¹, ἐν τε τῷ διατριβῆναι τοῖς δακτύλοις ὄζοντα εὐζώμου⁵², ἐν δὲ τῇ γέυσει ὅμοια ἐρεβίνθοις χλωροῖς⁵³. Ἀνναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικὴν⁵⁴, διαφορητικὴν τῶν ἐν ἀρχῇ οἰδημάτων, σὺν ἄρτῳ λεῖα καταπλασθέντα· κινεῖ δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα αὐτῶν πινόμενον. Ἐνιοὶ δὲ φυτεύουσιν αὐτὸν παρὰ τοῖς σμήνεσιν, ὡς ἐπακτικὸν τῶν μελισσῶν.

Κεφ. ριβ. (ριδ.) [Περὶ Λωτοῦ αἰγυπτίου.] Λωτὸς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ γεννώμενος ἐν τῷ ὕδατι τῶν ἐπικλυσθέντων

49) In editionibus omnibus male scribitur κύτισος, cuius nulla est auctoritas.

50) Cod. N. ῥάβδους.

51) Sic cod. N. et Ald.; μεῖζονα Asulan, et sequ.

52) Cod. N. ζωμοῦ.

53) Χλωροῖς deest in Ald.

54) Lacuna addit καὶ στυπτικὴν.

trita, per se aut cum malvae semine, et ex vino aut passo bibita, doloribus vesicae succurrit.

Cap. CXI. (CXIII.) [De Cytiso.] Cytisus [quam alii telinem, alii lotum maiorem, aut trifolium, Romani trifolium maius appellant] albus in totum est, uti rhamnus, ramos spargit cubitales aut maiores, in quibus folia foeni graeci aut loti trifoliae, nisi quod minora sunt dorsoque medio (prominulo.) Ea digitis trita erucam olent, gustata cicer viride sapiunt. Vim autem habent folia refrigerantem; oedemata inter initia discutiant, si cum pane trita illinantur. Eorum quoque decoctum urinam pota ciet. Nonnulli denique propter alvaria plantant, quod apes alliciat.

Cap. CXII. (CXIV.) [De Loto aegyptio.] Lotus, quae in Aegypti campis flumine inundatis provenit, cau-

πεδίων καυλός ἐστι τῷ τοῦ κυάμου ἐμφερής, ἔχων ἄνθος⁵⁵ λευκόν, εἰκόδς κρίνω⁵⁶, ὃ φασι κατὰ τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου ἀπλοῦσθαι⁵⁷, δύνοντος δὲ μύειν, καὶ ὅλην τὴν κωδίαν κρύπτεσθαι, ἐν τῷ ὕδατι πάλιν τε πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ὑπερκρύπτειν· εἴκει δὲ ἡ κωδία μήκωνι μεγίστη· ἐν ἣ καρπὸς ὡς κέγχρος, ὃν ξηράναντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ βάλλουσιν εἰς ἀρτοποιίαν· ῥίζαν δὲ ἔχει ὁμοίαν μήλω κυδωνίῳ, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐσθίεται ὡμὴ τε καὶ ἐφθῆ· ἀναλογεῖ δὲ ἐψηθεῖσα τῇ ποιότητι λεκύνῳ ὡοῦ.

Κεφ. ριγ'. (ριέ.) [Περὶ Μυριοφύλλου.] Μυριόφυλλον [οἱ δὲ μυλλόφυλλον, οἱ δὲ στρατιωτικὴ, οἱ δὲ Ἀχιλλεῖος, Ῥωμαῖοι μυλλεφόλιον, οἱ δὲ σουπερκίλιον βένερις, Γάλλοι βελιουκάνδας] καυλίσκος ἐστὶ μονοφυῆς, τρυφερός, μονόρριζος⁵⁸· περὶ ὃν φύλλα πολλὰ, λεῖα, μαράθρω⁵⁹ ὅμοια· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· ὃ δὲ καυλός ἐστίν ὑπόκοιλος, διάπυκνος, ὡς

55) Quod editiones habent μικρόν, expungendum. Cf. P. Alpin. plant. exot. p. 215.

56) Marcell. et Goupyl. iam e Theophr. hist. 4, 8. sic correxerunt vulgare κρίνω.

57) Cod. C. ἀναπλοῦσθαι.

58) Ultimum deest in cod. C.

59) Asulan. et Anguillara primi in codicibus ita legerunt; ἀμαράθρω cod. C. et Ald.

lem habet fabae (aegyptiae) similem, florem candidum, liliaceum, quem tradunt ad solis ortum pandi, eodem occidente comprimi, totumque caput sub aqua occultari, rursumque ad exortum solis emergere. Refert vero caput papaveris maximi (caput.) In eo grana sunt ceu milii, quae Aegyptii arefaciunt et in panes cogunt. Radicem habet mali cydonii similem, quae et ipsa manditur tum cruda, tum cocta. Cocta qualitate vitello ovi respondet.

Cap. CXIII. (CXV.) [De Myriophyllo.] Myriophyllum [quod alii myllophyllum, alii militare herbam, Achilleam alii, Romani millefolium aut supercilium veneris, Galli beliucandas appellant] cauliculo est singulari, tenero et unica nixo radice: foliis circa caulem laevibus, foeniculi similibus, unde et nomen accepit. Est vero caulis quadantenus cavus, perquam dense consitus et quasi

ἐπίτηδες διεξῶρημένος⁶⁰· φύεται ἐν ἐλώδεσι τόποις· Τοῦτο τηρεῖ ἀφλέγμιντα τὰ νεότερωτα τῶν ἐλκῶν, σὺν ὅξει χλωρόν τε καὶ ξηρόν καταπλασσόμενον· ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς πτώματα⁶¹ σὺν ὕδατι καὶ ἁλσίν.

Κεφ. ριδ'. (ριζ'.) [Περὶ Μυρσίδος.] Μυρσίς, οἱ δὲ μύρσαν, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσι, τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ὅμοιος κωνεῖω· ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιμήκη, ἀπαλὴν⁶², περιφερεῖ, εὐώδη, ἥδεϊαν βρωθῆναι. Ἦτις πινομένη σὺν οἴνῳ φαλαγγιοδῆκτοις βοηθεῖ· καθαίρει δὲ ἔμμηνα καὶ λόχια· καθεψηθεῖσα δὲ ἐν ροφήμασιν ὠφελίμως φθισικοῖς δίδοται. Ἰστοροῦσι δὲ ἔνιοι, πινομένης αὐτῆς δις ἢ τρις τῆς ἡμέρας σὺν οἴνῳ ἐν λοιμικαῖς καταστάσεσι, βοηθεῖν πρὸς τὸ ἀνόσους διαμένειν⁶³.

Κεφ. ριέ'. (ριζ'.) [Περὶ Μυάγρου.] Μυάγρος, οἱ δὲ μελάμπυρον, πόα φρυγανώδης, δίπηχυς, φύλλα ἔχουσα ἐμ-

60) Mira est lectionum varietas huius loci. Ald. ὑπόκιρδος, διάπυκνος, ὡς ἐπίτηδες διαῶρημένος. Asulan. mutavit διάπυκνος in διαποίκιλος. Sic et Marcell. et Cornar. et Goupyl. Sarac. ὑπόκοιλος e cod. C. et διεῶρημένος e cod. Par. apud Goupyl. recepit. Codd. C. et N. ὑπόκοιλος, διάπυκνος, ὡς ἐπίτηδες διεῶρημένος. Hos sequor. Oribas. ὑπόκιρδος.

61) Marcell. legit πνευματιζομένους.

62) Cod. X. ὑπομήκη, ἀπλοῦν.

63) Codd. C. et N. πρὸς τὸ ἀνόσμον εἶναι. Manifesto falsum!

studio perforatum opus sistens. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, seu viride, seu etiam siccum ex aceto oblinatur. Propinatur et ad casus ex alto cum aqua ac sale.

Cap. CXIV. (CXVI.) [De Myrrhide.] Myrrhis, quam alii myrrham, alii conilam vocant, similis est conio caule foliisque: radicem habet oblongam, teneram, rotundam, odoratam, cibo gratam. Haec pota in vino phalangiorum morsibus auxiliatur. Purgat a menstruis et lochiis. Eadem decocta et in sorbitione data phthisicis utilis est. Tradunt et nonnulli, eandem bis die terve potam ex vino in pestilenti constitutione ita salutarem esse, ut arceat morbi contagia.

Cap. CXV. (CXVII.) [De Myagro.] Myagros, quem alii melampyrum dicunt, herba est fruticulosa, bi-

φερῇ τοῖς τοῦ ἐρυθροδάνου, (ἄνθη) ὠχρά· σπέρμα τήλει⁶⁴ ἔοικός, λιπαρόν· ὃ χρῶνται κόπτοντες αὐτὸ πεφωγμένον, καὶ περιπλάττοντες ῥάβδοις καὶ ἀντὶ λύχνου χρώμενοι· δοκεῖ δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ⁶⁵ λίπος ὁμαλίζειν καὶ λεαίνειν τὰς τοῦ σώματος τραχύτητας.

Κεφ. ρις'. (ριγ'.) [Περὶ Ὀνάγρας.] Ὀναγρα, οἱ δὲ ὀνοθήραν, οἱ δὲ ὀνουριν, θάμνος ἐστὶ δεινδροειδής, εὐμεγέθης, φύλλα ἔχων ἀμυγδαλῇ παραπλήσια, πλατύτερα⁶⁶ δὲ καὶ ἐμφερῇ τοῖς τοῦ κρίνου· ἄνθη ῥοδοειδῇ, μεγάλα· ῥίζαν δὲ λευκὴν, μακρὰν⁶⁷, ἣτις ξηρανθεῖσα οἴνου ὁσμὴν ἀποδίδωσι. Φύεται ἐν ὄρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀποβρεγμα τῆς ῥίζης, ὑπὸ τῶν ἀγρίων ζώων πινόμενον, ἡμεροῦν αὐτά· καταπλασθεῖσα δὲ πραῦνει τὰ θηριώδη ἔλκη.

Κεφ. ριζ'. (ριθ'.) [Περὶ Κίρσιον.] Κίρσιον⁶⁸ [οἱ δὲ βαρύγλωσσον μέγα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι σπῖνα μόλλης] καυλός ἐστιν ἀπαλός, ὡς δίπηχυς, τρίγωνος, τὰ κάτωθεν φυλλάρια

64) Sic iam Marcellus in codd.; nos pariter in cod. C. legimus. τραχὴλῳ editt.

65) αὐτῶν vulgo.

66) E codd. Paris. Goup. et Oribas. Sarac. emendavit vulg. γλυκύτερα.

67) Sarac. ex Oribas. pro vulg. μικράν.

68) Primus Cornar. sic scripsit; Ald., Asul. et Marc. κρίσιον. Codd. C. et N. κρίσιον.

cubitalis, folia gerens rubiae similia; flores e luteo pallidos, semen foeno graeco proximum, pingue; quo quidem torrefacto ac tuso virgas oblinunt iisque lucernarum vice utuntur. Pingui hoc constat, aspritudines corporis expoliri ac laevigari.

Cap. CXVI. (CXVIII.) [De Onagra.] Onagra, quam et onotheram et onurida vocant, frutex est arborescens, praegrandis; folia habet amygdalina, sed latiora et lilii folia referentia. Flores sunt rosacei, magni: radix vero alba, elongata, quae siccata vinum redolet. Nascitur in montosis locis. Vim habet infusum radicis, a feris animalibus potum, ea mansueta reddendi: quin et ferina ulcera mitigat eadem illita.

Cap. CXVII. (CXIX.) [De Cirsio.] Cirsium [nonnullis buglossum magnum, Romanis spina mollis dictum] tenero gaudet caule, fere bicubitali, triangulari: foliola

ῥοδοειδῆ⁶⁹, ἔχοντα τὰς γωνίας ἀκανθώδεις ἐκ διαστημάτων⁷⁰ μαλακάς· τὰ δὲ φύλλα βουγλώσσω ἐμφερῆ, δασέα μετρίως καὶ μικρότερα⁷¹, ὑπόλευκα, ἀκανθώδη τοῖς πέρασι· τὸ δὲ ἀνωτάτω τοῦ καυλοῦ περιφερές, δασύ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κεφάλια ἀκροπόρφυρα, ἐκπαππούμενα. Ταύτης τὴν ῥίζαν Ἀνδρέας ἀναγράφει ὑπὲρ τὸν ἀλγοῦντα τόπον ἀναδουμένην⁷² παύειν κροσῶν πόνους.

Κεφ. ριγ'. (ρκ.) [Περὶ Ἀστέρος ἀττικοῦ.] Ἀστὴρ ἀττικός [οἱ δὲ ἀστερίσκοι, οἱ δὲ ἀστέριον, οἱ δὲ βουβώνιον, οἱ δὲ ὑόφθαλμον, Ῥωμαῖοι ἰγγυάλις⁷³, Λακοὶ ῥαθίβιδα] ῥαβδίον ξυλῶδες⁷⁴, ἐπ' ἄκρου ἔχον ἄνθος πορφυροῦν καὶ μήλινον⁷⁵, ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον περισχιδές⁷⁶. ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια· τὰ δὲ περὶ τὸν καυλὸν φύλλα ὑπομήκη καὶ δασέα. [Ὁφελεῖ δὲ στόμαχον ἐκπυρρῶμενον, κα-

69) Consensus codd. et priscorum interpretum prohibet, cum Sarac. depravatum locum censere.

70) Cod. C. addit ἐπ' αὐτῶν.

71) Sic Plin. 27, 59. et cod. C.; μακρότερα editt.

72) Ἀναδούμενον Ald. et Asulan., χερσῶν Asulan., ἀναδευομένην C.

73) Sic C. N.; ἰγγινάλις editt.

74) C. ῥαβδία ξυλῶδη.

75) Καὶ loco ἢ Codd. et Matth.; πορφυροῦν Oribas. non habet. Utrumque Serap., qui cum Avic. أطراطيقوس vocat.

76) Cod. X. πολυσχιδές. C. et N. περὶ σχέσιν φυλλαρίων στενῶν, omissis sequi. ἔχει — ὅμοια, quae tamen in Oribas. et Serap. adsunt.

inferiora rosaceo modo congesta, angulis molliter et remote spinosis. Folia (superiora) buglosso similia, medio-criter tamen hirsuta et minora, albicantia, ambitu spinosa. Apex caulis teres, hirsutus, et in ipso capitula superne purpurea, quae in pappos fatiscunt. Huius radicem tradidit Andreas loco affecto adalligatam dolores varicum sedare.

Cap. CXVIII. (CXX.) [De *Astere attico*.] Aster atticus [quem alii asteriscon aut asterion, bubonion etiam et hyophthalmon, Romani inguinalem, Daci rathibida vocant] virgultum est lignosum, florem gerens in cacumine purpureum et luteum, in ambitu, sicut anthemidis capitulum, fissum, foliolis stellae modo radiatis. Folia caulina oblonga sunt et hirsuta. [Exaestuanti stomacho, ocu-

ταπλασσόμενον, καὶ ὠφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ βουβῶνας, καὶ τὰς προπτώσεις ἔδρας· φασὶ δὲ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἀνθρώπου, μεθ' ὕδατος ποθὲν συναγκηκοῖς βοηθεῖν καὶ ἐπιληψίαις παιδῶν]⁷⁷. Ἀρμόζει δὲ καταπλασσόμενον ὑγρὸν πρὸς βουβῶνων φλεγμονὰς· ξηρὸν δὲ ἀναιρεθὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ⁷⁸ τοῦ ἀλγοῦντος, καὶ περιεφθὲν τῷ βουβῶνι ἀπαλλάσσει τῆς ὀδύνης. [Γίνεται δὲ μέσον πετρῶν καὶ τόπων τραχέων. Ταύτης οἱ ἀστέρες ἐν νυκτὶ λάμπουσιν· οἱ γὰρ μὴ εἰδότες, ὅταν αὐτὴν ἴδωσι, νομίζουσι φάντασμα εἶναι· εὐρίσκεται δὲ παρὰ βοσκοῖς προβάτων. Καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ἱστορεῖ· αὕτη χλωρὰ κοπεῖσα μετὰ ὀξυγγίου παλαιοῦ, ποιεῖ πρὸς λυσσοδῆκτους καὶ βρογχοκηλικούς· ὑποθυμιωμένη δὲ φυγαδεύει θηρία]⁷⁹.

Κε φ. ριθ'. (ρκά.) [Περὶ Ἰσοπύρου.] Ἰσόπυρον, οἱ δὲ φασίολον⁸⁰ καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ εἰκέναι φασιόλω, τῷ

77) Uncinis inclusa, a Serapione lecta et in omnibus editt. obvia, desunt tamen in cod. C. Nec tamen legerunt Plin. aut Galen. Reperuntur autem, paucis mutatis, in capite 120 (122).

78) C. addit ὑπό.

79) Uncinis inclusa absurda et superstitionem ab auctore alienam sapiunt. Nec inveniuntur in vetustis exemplaribus aut priscis interpretibus.

80) C. φασήλιον.

lorum et inguinum inflammationibus, anique prolapsui auxiliatur. Aiunt et id, quod in flore purpurascit, ex aqua potum, angina laborantibus puerisque comitialibus opitulari.] Convenit vero, dum etiamnum humet, impositus inguinum inflammationi. Si vero aridus sinistra laborantis manu arripiatur et inguini adalligatur, dolore liberat. [Nascitur medius inter rupes locaque aspera. Stellae noctu fulgent. Quapropter, qui hoc ignorant, ubi id viderint, spectrum quoddam esse arbitrantur. Invenitur ab opilionibus. Ceterum Cratevas herbarius hanc herbam refert, si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorum morsus gutturisque ramices prodesse, ac sufflito quoque serpentes fugare.]

Cap. CXIX. (CXXI.) [De Isopyro.] Isopyrum et phasiolon appellant, quia ad phasioli similitudinem ad

κατ' ἄκρον τὸ πέταλον ἔλικο φέρειν⁶¹. ἔπεισι δὲ κεφαλαὶ ἐπ' ἄκρον τοῦ καυλοῦ λεπταί, σπερματίων πλήρεις, παραπλησίων μελανθίῳ τὴν γεῦσιν· τὸ δὲ φύλλον ἀνίσω. Τούτου τὸ σπέρμα πινόμενον σὺν μελικράτῳ τοὺς περὶ θώρακα πόρους καὶ βῆ-
χας ὠφελεῖ· αἱμοπτοϊκοῖς τε καὶ ἥπατικοῖς ἀρμόζει.

Κεφ. ρκ'. (ρκβ'.) [Περὶ Ἰου.] Ἰον πορφυροῦν⁸² [οἱ δὲ δασυπόδιον, οἱ δὲ πριαπήιον, οἱ δὲ Ἴον ἄγριον⁶³, οἱ δὲ κυβέλιον, Ῥωμαῖοι σετιάλις, οἱ δὲ μονράρια, οἱ δὲ βίολα πουρπούρεα] φύλλον ἔχει μικρότερον κισσοῦ καὶ λεπτότερον, μελάντερον δὲ καὶ οὐκ ἀνόμοιον⁸⁴, καυλίον μέσον⁸⁵ ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐφ' οὗ ἀνθήλιον σφόδρα εὐῶδες, πορφυροῦν. Φύε-
ται ἐν παλισκίοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυ-
κτικὴν· οὐ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα καὶ· ἑαυτὰ καὶ μετὰ

81) Expungendum esse τῷ — φέρειν, perperam autumat Dodon. p. 580. Fab. Columna ἄκρον contrario sensu de infima petali parte (Aquillegiae vulg.) intelligit. Sarac. κατ' ἄκρον τὸν καυλὸν esse legendum suspicatur.

82) Πορφυροῦν recte addunt codd. Vindob. et Ald. Asulan. cum sequ. omittunt, aut inter notha ablegant.

83) Sic Ald. et Marc. In Asul. ex menda typographi ἄγριον trahitur ad πριαπήιον, unde et mendosa scriptio ad Sarac. transiit.

84) Veram hanc lectionem esse, testantur Oribas. et Serap. Codd. C. et N. φύλλον ἔχει κισσοειδές, μικρότερον δὲ καὶ λεπτότερον.

85) C. N. καυλία μέσα. Serap. addit: super eum (cauliculum) pilus. Nec divino, quid legerit, nec intelligo sensum.

apicem folii cirrum gerat. Capitula sunt in summo caule tenuia, minutorum seminum plena, nigellae saporem imitantium. At folium est aniso simile. Huius semen contra tussim ceteraque pectoris vitia cum aqua mulsa bibitur. Sanguinem quoque exscreantibus ac hepaticis idoneum est.

Cap. CXX. (CXXII.) [De Viola.] Viola purpurea [quam et dasypodion, priapeion, violam agrestem et cybelion, Romani quoque setialem et murariam vocant] folium habet hederaceo minus, tenuius ac nigrius, cetera hand dissimile. Cauliculus a radice medius prodit, in quo flosculus perquam suaviter olens, purpureus. Locis nascitur opacis et asperis. Vim habet refrigerantem, unde folia, per se et cum polenta imposita, stomacho ardenti,

ἀλφίτων, βοηθεῖ στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ ταῖς τῆς ἑδρας προπτώσει· φασὶ δὲ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους⁸⁶ μεθ' ὕδατος ποθὲν, συναγκηκοῖς βοηθεῖν καὶ ἐπιληψίαῖς ταῖς ἐπὶ παίδων.

Κεφ. ρα'. (ργ'.) [Περὶ Κακαλίας.] Κακαλία, οἱ δὲ λεοντικήν, φύλλα φέρει λευκὰ, εὐμεγέθη· καυλὸς δὲ ἐξ αὐτῶν μέσος, ὀρθὸς, λευκὸς, ἄνθος ἔχων ζοικὸς βρύῳ ἢ ἐλαίᾳ⁸⁷· ἐν ὅρεσι δὲ φύεται. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐν οἴνῳ βρεχομένη, ὡς τραγάκανθα, καὶ ἐκλειχομένη ἢ διαμασσωμένη καθ' ἑαυτήν, βῆχας καὶ τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας θεραπεύει· οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐξάνθησιν ἐπιφυόμενοι κόκκοι λεῖοι ἀναληφθέντες κηρωτῇ καὶ ἐπιχρισθέντες, τετανὸν καὶ ἀρρύντιδωτον τηροῦσι τὸ πρόσωπον.

Κεφ. ρβ'. (ρκδ'.) [Περὶ Βουνίου.] Βούνιον, [οἱ δὲ ἄτον, οἱ δὲ ἀκτίνη⁸⁸, οἱ δὲ ἀνεμόσφορον, προφηται παραδάκρυ, Αἰγύπτιοι ἐρξώην; Ῥωμαῖοι σκόπα ῥέγια, Ἀφροὶ

86) Cf. Theoph. hist. i, 13. (21.) et Marcell. ad h. l.

87) Sic Marcellus legit in exempl.; δρυὶ ἢ ἐλαίᾳ Ald., Asulan., Corn. et Goupyl.; βουωνίᾳ Lacuna et Sarac.

88) Galen. ἀρχτικὸν, Oribas. ἄκτιον, Paull. ἄρχτιον.

oculorum inflammationibus sedisque prolapsibus auxiliantur. Aiunt et id, quod in flore purpureum est, in aqua potum, angina laborantibus puerisque comitialibus opitulari.

Cap. CXXI. (CXXIII.) [De Cacalia.] Cacalia, quam et leonticem vocant, folia profert alba et ampla, e quorum medio caulis emicat rectus, albus, florem ferens musco aut oleae similem. In montibus nascitur. Huius radix in vino macerata, velut tragacantha, et delincta aut per se commanducata, tussi et fistulae spiritalis asperitati subvenit. Grana, quae post excussum florem enascuntur, trita et cerato excepta ac illita extendunt cutem in facie eamque erugant.

Cap. CXXII. (CXXIV.) [De Bunio.] Bunium, quod alii aton, alii actinen, alii anemosphoron, prophetae paradacry, Aegyptii erxoïn, Romani scopam regium, Afri

ζιγάρ⁸⁹, οἱ δὲ θεμψώ⁹⁰], καυλὸν ἀνίστη τετράγωνον⁹¹, καὶ ἐν αὐτῷ κλωνάρια περίπλεα φυλλαρίων λεπτῶν καὶ ἀνθῶν πολλὰ, τῷ μήκει δακτυλιαῖα· φύλλα δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ ὅμοια σελίνῳ, λεπτότερα δὲ πολλῶν, πρὸς τὰ τοῦ κορίου⁹². ἄνθος ἀνήθου· σπέρμα εὐώδες, ὕσχυάμου μικρότερον. Ἔστι δὲ οὐρητικόν, θερμαντικόν καὶ δευτέρων ἀγωγόν, σπληνί τε καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον· χοῆσις δὲ αὐτοῦ, ὕγρου τε καὶ ξηροῦ, καὶ χυλισθέντος σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς καυλοῖς καὶ τοῖς φύλλοις μετὰ μελικράτου.

Κεφ. ρκγ'. (ρκέ.) [Περὶ Ψευδοβουνίου.] Ψευδοβουνιον θαμνιον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἐν Κρήτῃ, ἔχον φύλλα καὶ κλωνία⁹³ βουνίῳ ὅμοια, δριμέα. Δύναται δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ πινόμενα κλωνία ὅσον δ' σὺν ὕδατι στρόφους καὶ στραγουρίαν καὶ πλευρᾶς πόνον⁹⁴ θεραπεύειν· διαφορεῖ δὲ καὶ χοιράδας μετὰ ἁλῶν καὶ οἶνου καταπλασσομένα χλιαρά.

89) C. γιζάρ.

90) C. θεμψώ.

91) Quae sequuntur, verbotenus e cod. C. et Ald. transscripti. Lectio vulgaris ad Oribas. ab Asulano formata, haec est: *τετράγωνον, εὐμήκη, πάχος δακτυλιαῖον· φύλλα δὲ ὅμοια σελίνῳ.*

92) C. τριβόλου. Lacuna τριβόλου ἢ κορίου. Dodon. πρὸς τῷ ἄκρῳ.

93) Καὶ κλωνία habent codd. Vindob. et Paris., Aldina etiam, sed post δριμέα positum. Asulan. cum rell. reiciunt,

94) Cod. X. πλευρῶν ἀλγήματα.

zigar aut thepso vocant] caulem emittit tetragonum, cuius ramusculi numerosi, foliolis minutis floribusque confertim obsiti, longitudine digitales sunt: folia radicalia selinum aemulantur, multo tamen tenuiora, et ad coriandri formam accedunt. Flos est anethi, semen odoratum, hyoscyami semine minus. Ciet id urinas, excalefacit, et secundas evocat, lienī, renibus ac vesicae utile. Ceterum seminis, tam humidi quam sicci, itemque succi ex eo una cum radicibus, caulibus ac foliis expressi usus est ex aqua mulsa.

Cap. CXXIII. (CXXV.) [De Pseudobunio.] Pseudobunium fruticulus est dodrantalis in Creta, folia ramulosque bunii ferens, acri gustu. Quatuor eius ramuli ex aqua bibiti tormina, stranguriam laterisque dolores sanant: discutiunt et strumas, si cum sale et vino tepentes imponuntur.

DIOSCORIDES.

Qq

Κεφ. ρκδ'. (ρκζ'.) [Περὶ Χαμαικίσσου.] Χαμαικίσσος [οἱ δὲ χαμαιλεύκη, οἱ δὲ κισσὸς ἄκισπος, οἱ δὲ γῆς στέφανος, οἱ δὲ σεληνίτις, Ῥωμαῖοι ἔδερα πλουβιάτικα] φύλλα ἔχει ὅμοια κισσοῖς⁹⁵, μακρότερα⁹⁶ δὲ καὶ λεπτότερα, πολλὰ· κλωνία σπιθαμιαῖα, περίπλεα φύλλων ἀπὸ τῆς γῆς εἰ ἢ εἴ· ἄνθη λευκοῖσι ὅμοια, λεπτότερα δὲ⁹⁷ καὶ πικρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ῥίζα λεπτή, λευκή, ὄχρηστος· φύεται ἐν ἐργασίμοις χωρίοις. Ἀρμύζει δὲ τὰ φύλλα ἰσχυρὰ καὶ τριώβολος ἐν ὕδατι κνάθοις τρισὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ' ἢ ν'⁹⁸, καὶ ἕκτερον δὲ ἀποκαθαίρει, ὁμοίως πινόμενα πρὸς εἰ ἢ εἴ ἡμέρας.

Κεφ. ρκε'. (ρκζ'.) [Περὶ Χαμαιπύκνης.] Χαμαιπύκη⁹⁹ ποιεῖ πρὸς ὁσφύος ἀλγήματα, ἐν ὕδατι λεία πινόμενη. [Ἐν

95) Cod. C. πυροῖς, quod cum Plin. 24, 84. (*spicata est tritici modo*) congruit.

96) Cum Fuchsio, stirp. hist. 877, reliqui commentatores fere omnes μικρότερα volunt: repugnant tamen codd. et interpretes prisci.

97) Solum λεπτότερα habent Oribas. et cod. C., λευκότερα καὶ λεπτότερα Ald., μικρότερα solum Asulan. cum sequentibus.

98) Plin. l. c. *septem diebus*.

99) Marcell., Ruell. et Valer. Cord. in codd. sic scriptum invenerunt, quod cum Plin. 24, 86. congruit. Χαμαιλεύκη, synonymon βηγίου (lib. 3. c. 116. [126.]) eodem nomine a Plinio 24, 85. distinguitur, *farfarum* dicta. Et, quanquam Galen. et Paull. χαμαιλεύκην a βηγίῳ removeant, in iis auctoribus nostra lectio substituenda esse videtur. Cf. Alpin. exot. p. 77.

Cap. CXXIV. (CXXVI.) [De Chamaecisso.] Chamaecissus [aliis chamaeleuce, aliis hedera sterilis, aut terrae corona, aliis selenitis, Romanis hedera pluviatica dicitur] folia habet hederæ similia, sed longiora ac tenuiora, numerosa: ramulos a radice quinos senosve, dodrantes, foliosos: flores levcoium (colore) referentes, minores tamen et gustu admodum amarus. Radix est tenuis, alba, inutilis. Nascitur in cultis locis. Folia conveniunt ischiadicis, dum tribus obolis in aquae cyathis totidem per quadraginta aut quinquaginta dies bibuntur: regium quoque morbum expurgant, simili modo pota per sex aut septem dies.

Cap. CXXV. (CXXVII.) [De Chamaepeuce.] Chamaepeuce facit adversus lumborum dolores, si trita ex

ἄλλω]¹⁰⁰. Ἔστι δὲ ἡ βοτάνη ὁλόχλωρος, ἔχουσα φυλλάρια ἐπικαμπῇ, καὶ τοὺς κλάδους ἐπικαμπεῖς, καὶ ἄνθη ὡς ῥόδα.

Κεφ. ρκς'. (ρκή.) [Περὶ Βουγλώσσου.] Βούγλωσσον [προσῆται γόνος αἰλούρου, Ὁσθάνης σαννουχί¹, Αἰγύπτιοι αὐτὸν ἐρινβεσῶρ, Ῥωμαῖοι λογαίβουμ, οἱ δὲ λίγγουα βόβουμ², οἱ δὲ λιβανίν³, Ἀφροὶ ἀνσανάφ⁴, Δακοὶ βουδάλλα⁵]⁶ εἴκει φλόμφ⁷. φύλλον δὲ ἔχει χαμαιπετεῖς, τραχύ τε καὶ μελάντερον, ἀκανθῶδες καὶ μικρότερον⁸, ὅμοιον βοδὸς γλώσση· ὅπερ καθιέμενον εἰς τὸν οἶνον, εὐφρόσυνον δοκεῖ εἶναι. [Φύεται ἐν πεδίοις καὶ ὑποτραχέσι τόποις]⁹.

100) Sic Ald.

1) Sic C.; τζανουχεῖ Ald.

2) Hoc add. C.

3) C. addit λιανεῖ.

4) C. ἀλσουνάφ.

5) Hoc addit C.

6) Quae iam sequuntur in Aldina, nothis adiudicata a Marcell, Asulan. et qui sequuti sunt, tam manifesto peregrina sunt, cum nullus codex antiquior habeat, neque interpretes prisci, neque medicorum quisquam, qui Dioscoridem excerpserunt, ut, ne uncinis quidem inclusa, audeam textui inserere. Sunt autem haec: Γεννᾶται εἰς τόπους ὁμαλοὺς καὶ ἀτρώδεις (ἀμμώδεις forte Sarac.). Συνάγεται δὲ ἐν Ἰουλλίῳ μηνί. Φασὶ δὲ πρὸς εἰρήνην λυσιτελεῖν· πρὸς μὲν τριταῖον, τοῦ ἔχοντος βουγλώσσου γ' καυλοὺς ὅλην ἀποτριπύσας μετὰ τῶν ῥιζῶν καὶ τοῦ σπέρματος τὴν βοτάνην, δίδου πρῖν· τοῦ δὲ τέσσαρας ἔχοντος τῷ τετραταῖζοντι· ἡ δὲ ἔψησις τούτων σὺν οἶνῳ· καὶ πρὸς ἀποστήματά φασιν αὐτὸ χρησιμεύειν. In quo quidem parrico assuto protinus insolentia verborum εἰς cum accus. loco ἐν cum dat., λυσιτελεῖν loco ἀρήγειν, ὠφελεῖν etc. et *Julius mensis* nos offendunt, cum πυραμητὸν dixisset Diosc. Dein eadem in cap. de ἀρνογλώσσῳ suadentur, quae Plin. 25, 41. ad cynoglosson transtulit.

7) C. N. φλοιῷ. Serap. *caromas*, scilicet قمرس pro فامس legit.

8) Duo haec adiectiva habent codd. C. et Cantacuz., μικρότερον etiam Oribas. et Serap.

9) Uncinis inclusa leguntur in cod. X.

aqua bibatur. Est autem herba tota viridis, foliolis ramisque inflexis, floribus rosaceis.

Cap. CXXVI. (CXXVIII.) [De Buglosso.] Buglossum [prophetae felis genituram, Osthane sannuchi, Aegyptii anton erinbesor, Romani longaevum, aut linguam bovis, aut libanin, Afri ansanaph, Daci budalla vocant] verbasco simile est, folio in terram sparso, aspero tamen et nigriore, spinoso et minore, bubulae linguae simili: quod vino inditum hilaritatem afferre creditur. [Nascitur in campis et asperis locis.]

Κεφ. ρκζ'. (ρκθ'.) [Περὶ Κυνογλώσσου.] Κυνόγλωσσον [οἱ δὲ φυτὸν, οἱ δὲ καβαλλάτιον, οἱ δὲ σπληνίον, οἱ δὲ σκόλυμος, Ῥωμαῖοι λίγγουα κάνις, οἱ δὲ λίγγουα κανίνα] φύλλα ἔχει ἀρογλώσσῳ τῷ πλατυφύλλῳ ἐμφερῇ, στενωτέρα δὲ καὶ μικρότερα, χροώδη· ἀκανλον, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον· φύεται ἐν ἀμώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεία σὺν στέατι παλαιῷ ὑεῖω κυνόδηκτα καὶ ἀλωπεκίας καὶ κατὰ καύματα ἰᾶσθαι· ἐψηθεῖσα δὲ ἡ πόα, καὶ πινομένη σὺν οἴνῳ, κοιλίας ἐστὶ μαλακτική.

Κεφ. ρκη'. (ρλ'.) [Περὶ Φυτεύματος.] Φύτευμα¹⁰ φύλλα ἔχει ὅμοια στρουθίῳ, μικρότερα δέ· καρπὸν πολλὸν τετρημένον¹¹. ῥίζην μακρὰν¹², λεπτὴν, ἐπιπόλαιον· ἣν ἀναγράφουσι τινες¹³ εὐθετεῖν πρὸς φίλτρον.

Κεφ. ρκθ'. (ρλα'.) [Περὶ Λεοντοποδίου.] Λεοντοπόδιον [οἱ δὲ ζώνυχον, οἱ δὲ αἰτώνυχον, οἱ δὲ κῆμος, οἱ δὲ δαμναμένη, οἱ δὲ ιδιόφυτον, οἱ δὲ φυτοβασίλα, οἱ δὲ κρόσσιον, οἱ δὲ κροσσόφθοον, προφηται αἷμα κροκοδείλου, οἱ δὲ

10) C. addit: οἱ δὲ ἀδρώδης, Ῥωμαῖοι ἀπλουμέρους.

11) C. τετρημένον.

12) Sic Marcell. et C.; μικράν vulgo.

13) C. ἣν τινες ἀνέγραψαν.

Cap. CXXVII. (CXXIX.) [De Cynoglosso.] Cynoglossum [aliis phyton, aliis caballation, aut splenion, aut scolymos dicitur, Romani linguam canis seu caninam appellant] folia habet plantaginis latifolia, sed angustiora, minora et lanuginosa. Caule caret, humique sternitur. Provenit in sabuletis. Vim habent folia trita cum adipe suillo veteri canum morsus, calvitium et ambusta sanandi. Decocta vero herba et cum vino bibita alvum mollit.

Cap. CXXVIII. (CXXX.) [De Phyteumate.] Phyteuma habet folia struthio similia, sed minora: fructum copiosum, foratum; radicem longam, tenuem et superficiale, quam ad amatoria idoneam esse nonnulli tradunt.

Cap. CXXIX. (CXXXI.) [De Leontopodio.] Leontopodium [quod nonnulli zoonychon, alii aëtonychon, aut cemos, domitricem etiam et idi phyton, phytobasila, crossion et crossophthoon, prophetae sanguinem crocodili, aut

κροκομέριον, Αἰγύπτιοι δαφνοινής, Ῥωμαῖοι Μινέριουμ, οἱ δὲ νεουμάτους, οἱ δὲ Παλλάδιουμ, οἱ δὲ φλάμουλα] δι-
δακτυλιαῖόν ἐστι βοτάνιον, ἔχον φυλλάρια στενὰ¹⁴, ὥς τεσ-
σάρων δακτύλων ἢ καὶ τριῶν τὸ μῆκος, δασέα, ξριωδέστε-
ρα¹⁵ τὰ πρὸς τῇ ῥίζῃ¹⁶ καὶ ὑπόλευκα· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν
καυλῶν κεφάλια ὥσπερ τετμημένα¹⁷, ἐν οἷς ἄνθη μέλανα¹⁸.
ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ¹⁹ δυσθεώρητος διὰ τὸν περικεχυμένον
αὐτῷ²⁰ χνούϊν· ῥίζα δ' ὕπεστι μικρά. Φασὶ δὲ καὶ ταύτην
εὐχρηστεῖν εἰς φίλτρα περιεπτομένην, καὶ φύματα διαφορεῖν²¹.

Κ ε φ. ρλ'. (ρλβ'). [Περὶ Ῥογλώσσου.] Ῥογλωσ-
σον²² [οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἀντίρρινον, οἱ δὲ ἀνάρρινον, οἱ δὲ
καὶ λυχνίδα ἀγρίαν καλοῦσι] θαμνίσκος ἐστὶ μυρσίνη ἀγρία
καὶ λεπτῇ²³ τὰ φύλλα ὅμοιος· κόμην δὲ ἀκανθώδη ἔχει καὶ

14) Asul. addit ἰσχυρά, quod sequentes repetunt, nec tamen legi-
tur in Ald., nec in codd.

15) Sic cod. C., Ald., Cornar., Goup. et Sarac.; εὐωδέστερα Asul.
et Marcellus.

16) Asul. τὴν ῥίζαν.

17) Sic cod. C., Ald., Hermol., cod. Paris. apud Goupyl.; τε-
τρημένα Asulan. et qui sequuntur.

18) C. μέλινα.

19) Sarac. αὐτῷ.

20) Sarac. αὐτοῦ.

21) Cur ultima περιεπτ. — διαφορεῖν Asul. reiecerit, non liquet,
cum in codd. et Ald. adsint.

22) Sic cod. C., Plin., Galen. et Paull.; ἐπὶ ρογλώσσον vulgo.

23) Dalechamp. p. 206. mavult λευκῇ.

crocomerion, Aegyptii daphnoenes, Romani Minercium;
aut neumatum, Palladium etiam et flammulam vocant].
Herbula est duorum digitorum, foliola habens angusta-
trium aut quatuor digitorum (transversorum) longitudine,
hirsuta; quaeque radici proxima sunt magis lanata et albi-
cantia. In summis caulibus capitula sunt incisa, in qui-
bus flores nigricantes. Semen vero visu difficile est,
propter circumfusam lanuginem. Radix subiacet par-
va: quam etiam tradunt amuleti ratione alligatam ad ama-
toria prodesse, et tubercula discutere.

Cap. CXXX. (CXXXII.) [De Hypoglosso.] Hypo-
glossum [nonnulli et hoc antirrhinum vel anarrhinum,
alii et lychnidem agrestem vocant]. Fruticulus est folia
habens myrti sylvestris tenuisque figura; comam autem

ἐπ' ἄκρου ὥσπερ γλωσσίδα, παραφύσεις μικρὰς²⁴ παρὰ τοῖς φύλλοις. Δοκεῖ δὲ ἡ κόμη περιάμμα εἶναι χρήσιμον κεφαλαλγούσι· μίγνυται δὲ καὶ εἰς μαλάγματα ἢ τε ῥίζα καὶ τὸ χύλισμα.

Κεφ. ρλα'. (ρλγ'.) [Περὶ Ἀντιρρόνου.] Ἀντιρρόνον²⁵, οἱ δὲ ἀνάρρονον, ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν ἐκάλεσαν· πόα ἐστὶν ἐμφορῆς ἀναγαλλίδος φύλλοις καὶ καυλῷ· τὰ δὲ ἄνθη λευκὰ, ἐμπόρφυρα, εὐειδῆ²⁶· διὸ καὶ ἀγρία λυχνὶς ἐκλήθη· καρπὸν δὲ φέρει μόσχου ῥίσιν ὅμοιον, [ρύουσιν ἰδεῖν]²⁷. Ἰστορεῖται δὲ τοῦτο ἀντιπαθεὶς εἶναι φαρμάκοις περιεπτόμενον, ἐπίχαρὶν τε ποιεῖν ἀλειφόμενον σὺν ἐλαίῳ κρινίνῳ ἢ κυπρίνῳ.

Κεφ. ρλβ'. (ρλδ'.) [Περὶ Κατανάγκης.] Κατανάγκη [οἱ δὲ δαμναμένη²⁸, οἱ δὲ Διονυσίας, οἱ δὲ Θύρσιον, οἱ δὲ δῆμος, οἱ δὲ κῆμος, οἱ δὲ κρότιον, προφῆται ἀρχαράς, οἱ

24) Sic cod. C.; ὥσπερ γλωσσίδα παρὰ τ. φ. vulgo. Ἐπ' ἄκρου, καὶ ὥσπερ γλωττίδας παρὰ τ. φ. Dalechamp. Καὶ ἀπ' ἄκρου ὥσπερ ἐπιγλωττίδας παρὰ τ. φ. Lacuna. Cf. Fab. Columna phytob. p. 55.

25) Κυνοκέφαλον C.

26) Sic codd. C. et N.; ἄνθη πορφυρᾶ, ὅμοια λευκοῖο, μικρότερα δὲ edit.

27) Uncinis inclusa desunt in codd. Vindob.

28) Ald. δαμναμένη.

spinosam, et versus apicem appendices parvas, ceu lingu-
las, secundum folia exeuntes. Coma caput dolentibus
amuletum utile creditur. Radix succusque expressus ma-
lagmatis admiscuntur.

Cap. CXXXI. (CXXXIII.) [De Antirrhino.] An-
tirrhinum, aliis anarrhinum: non desunt, qui et hanc
lychnidem dicant agrestem. Herba est foliis cauleque
anagallidem referens, flores albi, purpurascens, aspectu
amoeni: quapropter et lychnis agrestis vocatur. Fructum
fert vituli nares repraesentantem (rubricae colore). Tra-
ditur amuleti instar adalligatum beneficiis adversari, iis-
que gratiam conciliare, qui eo cum oleo liliaceo cypri-
nove peruncti fuerint.

Cap. CXXXII. (CXXXIV.) [De Catanance.] Ca-
tanance [quae et domitrix et dionysias et thyrsion, de-
mos etiam et cemos, aut crotion, prophetis archaras et

δὲ ἀρόκους, Ῥωμαῖοι ἔρβα φιλικὰ, οἱ δὲ δατίσκα, οἱ δὲ Ἰόβις μάδιους, Λακοὶ καροπίθλα.] Ἡ μὲν τις αὐτῆς ἔχει φύλλα μακρὰ, ὡς κορωνόποδος, ῥίζαν λεπτήν, σχοινώδη, κεφαλὰς δὲ εἴ ἢ ζ', ἐν αἷς καρπὸς ὁμοιος ὀρόβῳ· κάμπτεται δὲ ξηραίνόμενος²⁹ εἰς³⁰ τὴν γῆν, καὶ ἱκτίνου ὄνυξιν ὁμοιοῦται νεκροῦ³¹. Τὸ δὲ ἕτερον μήλου μέγεθος ἔχει μικροῦ³², ῥίζαν δὲ μικράν³³. τὰ δὲ φύλλα σχήματι καὶ χροιά ὁμοίота ἐλαία, μαλακὰ δὲ, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένα καὶ ἐπεσχισμένα· καρπὸν ἐπὶ ῥαβδίῳ μικρὸν, τετρημένον κατὰ πολλὰ μέρη, ὡς ἐρίβινθον³⁴. ἀμφοτέρως δὲ ἰστοροῦσί τινες εἰς φίλτρα ἀρμόξιν· χρῆσθαι δὲ λέγουσιν αὐταῖς τὰς θεσσαλὰς γυναῖκας.

Κεφ. ρλγ'. (ρλέ.) [Περὶ Τριπολίου.] Τριπόλιον³⁵ [οἱ δὲ ψυχῆν, οἱ δὲ μηροῖς, οἱ δὲ ποταμογείτων, οἱ δὲ σταχυίτης, Ῥωμαῖοι κολιουμάρης]. Φύεται ἐν παραθαλασσίῳ

29) Sarac. mavult ξηραίνομένη.

30) Sic cod. N.; ἐπὶ vulgo.

31) C. ἱκτίνος νεκροῦ ὄνυξι ὁμ.

32) C. μικροῦ μῆλου.

33) Quod editt. habent ὅσον ἐλαία, deest in codd., et manifesto redundat.

34) Asulan. solus addit φοινικοῦν, quod deest in codd. et Ald.

35) Serap. Turbith appellat, et in textu Caricamon. Illud ترپل ex ترپل (tripol) manifesto ortum. Caricamon e κολιουμάρης forte natum est.

arcopus, Romanis herba filicula, aut datisca, aut Iovis madius, Dacis caropithla vocatur]. Altera eius species habet folia longa, velut coronopodis, radicem tenuem, iunceam, capitula sena aut septena, in quibus semen ervo simile. Arescens in terram curvatur, atque ad speciem unguium milvi exanimati. Alterum vero pomi parvi mole est, radicem habet parvam, folia oleae figura et colore, mollia tamen, per terram strata et divisa: fructum in virgulis minutum, multifariam foratum, ciceris figura. Utramque narrant nonnulli in amatoria expeti, thessalisque mulieribus in usu esse.

Cap. CXXXIII. (CXXXV.) [De Tripolio.] Tripolium, [quod nonnulli psychen, alii merida, alii potamogetona aut stachyiten, Romani calamarem nominant]

τόποις³⁶, οὓς ἐπικλύζει θάλασσα καὶ ὑποχωρεῖ, οὔτε δὲ ἐν
ξηρᾷ, οὔτε ἐν θαλάσῃ· φύλλα δὲ ἔχει ἰσάτη³⁷ παραπλήσια,
ξηρὰ³⁸, πλατύτερα³⁹ μέντοι· καυλὸν ὀπιθαμιαῖον, ἄνωθεν
ἐπεσχισμένον. Ταύτης ἱστορεῖται τὸ ἄνθος⁴⁰ τρεῖς τῆς ἡμέ-
ρας μεταβάλλειν τὸ χροῶμα, πρωτὶ⁴¹ μὲν λευκὸν, κατὰ δὲ τὴν
μεσημβρίαν πορφυρίζον, ὁψέ⁴² δὲ φοινικοῦν· ῥίζα λευκὴ,
εὐώδης⁴³, θερμαντικὴ γενομένῳ· ἥτις πινομένη ἐν οἴνῳ <
β' πλήθος, κατὰ κοιλίας ὕδωρ ἄγει καὶ οὖρα· τέμνεται δὲ
καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Κε φ. ρλδ'. (ρλς'.) [Περὶ Ἀδιάντου.] Ἀδιάντον⁴⁴, οἱ
δὲ πολύτριχον, οἱ δὲ καλλίτριχον, οἱ δὲ τριχομανές, οἱ δὲ
ἐβενότριχον, [οἱ δὲ ἄργιον, οἱ δὲ κόριον ἔνυγρον, Αἰγύπτιοι
ἐπιερ, Ῥωμαῖοι κικινάλις, οἱ δὲ τέζραι καπίλλους, οἱ δὲ
σουπερκίλιουμ τέζραι, Λακοὶ φιθοφθεθελά], φυλλάρια ἔχει

36) Plin. et Lacuna πέτραις.

37) Codd. et edit. omnes sic scribunt, quanquam ἰσάτις vera sit lectio.

38) Ξηρὰ est in codd. et in Ald., reiicitur a Marcello et editori-
bus sequentibus, vindicatur a Fab. Columna ecphras. 1. p. 162.

39) Sic C., quam lectionem et Columna praefert; παχύτερα Ori-
bas. et edit.

40) Lacuna τὰ φύλλα.

41) C. ἔωθεν.

42) C. δελής.

43) Lacuna λευκή. Anguill. e Crateva solum παχυτέρα.

44) In cod. C. inscribitur Καλλίτριχον.

nascitur in maritimis locis, quae mare inundat, vicissim
vero retro cedit: sed neque in sicco provenit, neque in
mari ipso. Folia habet isati similia, sed exsucca et la-
tiora; caulem dodrantalem, superne divisum. Eius flos
ter de die colorem mutare perhibetur: ita ut mane can-
didus, meridie purpureus, vesperi puniceus sit. Radix
est alba, odorata, gustu calefaciens: quae drachmis dua-
bus in vino pota, aquas urinamque per alvum ducit.
Conciditur et in medicamenta, quae alexipharmaca vocant.

Cap. CXXXIV. (CXXXVI.) [De Adianto.] Adian-
tum, quod et polytrichum et callitrichum et trichomanes
et ebenotrichum dicunt, [nonnulli et argion et coriandrum
aquaticum, Aegyptii epier, Romani cincinalem, aut terrae
capillum, supercilium etiam terrae, Daci phithophthe-

χοριάνδρω ὅμοια, ἐπεσχισμένα ἐπ' ἄκρου· τὰ δὲ ῥαβδία⁴⁵ μέλανα, ἰσχυρῶς λεπτά⁴⁶, σπιθαμαῖα, στίλβοντα⁴⁷. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει· ῥίζα ἄχρηστος. Δύναται δὲ τὸ ἀφέψημα τῆς πόας πινόμενον βοηθεῖν ἀσθματικοῖς, δυσπνοιῶσι, ἰκτερικοῖς, σπληνικοῖς, δυσουροῦσι· θρύπτει δὲ καὶ λίθους, καὶ κοιλίαν ἴσθησι, καὶ θηριόδηκτοις βοηθεῖ· καὶ στομάχου ρεύματι, σὺν οἴνῳ πινόμενον· ἄγει δὲ καὶ ἐμμηνα καὶ λόγια· ἴσθησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὴν· καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς θηριόδηκτα ὥμη, καὶ ἀλωπείας δασύνει, χοιράδας διαφορεῖ⁴⁸· καὶ ἀποσμιᾶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας σὺν κονία· σὺν λαδάνῳ δὲ καὶ μυρσινῶ καὶ ὑσσώπῳ⁴⁹ καὶ οἴνῳ τρίχας ρεούσας παρακρατεῖ· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ, σὺν κονία καὶ οἴνῳ σμηρόμενον, ποιεῖ καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τοὺς ὄρνυγας μαχιμωτέρους, μινύμενον τῇ τροφῇ· [φυ-

45) Sic C., et N.; καυλία, ἐφ' ὧν ἐπέφυκε vulgo.

46) Sic Oribas. et Ald.; ἰσχυρῶς λεῖα C., ἰσχυρὰ καὶ λεπτά Serap. et Matthiol. cod.

47) His addit Ald. φύλλα ὅμοια πτέριδι, μικρὰ λίαν. Quod sine codicum interpretumque priscorum auctoritate omnino reiciendum est. Valer. Cord. ad h. l. p. 72^b.

48) Sic cod. C., qui tamen adiicit καὶ ἀποστήματα loco sequentis: σκορπίζει vulgo.

49) Sic Serap., Ald., Goupyl.; οἰσώπῳ Lacuna et Sarac.

thela.] Foliola habet coriandro similia, apice incisa: virgulae sunt nigrae, valde subtiles, spithameae, splendentes. At neque caulem, neque florem, neque fructum fert. Radix est inutilis. Decoctum herbae epotum anhelantibus aut dyspnoeicis, morbo regio, lienis vitio et urinae difficultate laborantibus prodest. Calculos quoque comminuit, alvum cohibet, et venenatorum morsibus resistit. Contra stomachi fluxiones in vino bibitur. Menstrua insuper ciet et secundas. Sed et sanguinis reiectiones inhibet. Contra venenatorum morsus herba cruda illinitur: calvitium eadem pilis donat, et strumas discutit. Ex lixivio furfures et achores detergit. Cum ladano vero ac myrtino et susino aut hyssopo etiam et vino defluentes capillos continet: sed et decoctum eius, affricum cum lixivio et vino, idem praestat. Facit et gallinaceos et coturnices pugnaciores, in pabulum eorum additum. Circa

τεύεται δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ προβάτων ἐν ταῖς μάνδραις⁵⁰. Φύεται δὲ ἐν παλυσκίοις⁵¹ τόποις καὶ τοίχοις ἐνίκμοις καὶ περὶ τὰς κρήνας.

Κεφ. ρλέ. (ρλζ.) [Περὶ Τριχομανοῦς.] Τριχομανές, [οἱ δὲ πτέριον, οἱ δὲ ὀπτερον, Ῥωμαῖοι καπιλλάρεμ, οἱ δὲ πίνουλαμ, οἱ δὲ φιλικλάμ] οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἀδιάντον καλοῦσι· φύεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους, ὅμοιον πτέριδι, μικρόν, λεῖον⁵². στοιχηδὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους τὰ φύλλα ἔχον λεπτά, φακοειδῆ, ἐναντία ἀλλήλοις, ἐπὶ ῥαβδίων λεπτῶν καὶ στιλπνῶν καὶ στρυφνῶν, ὑπομελάνων. Δοκεῖ δὲ τὰ αὐτὰ δύνασθαι τῷ προειρημένῳ.

Κεφ. ρλς. (ρλῆ.) [Περὶ Ξανθοῦ.] Ξάνθιον, οἱ δὲ φάσγανον, οἱ δὲ ἀντιθέσιον, οἱ δὲ χάσκανον, οἱ δὲ χοιραδόλεθρον, οἱ δὲ καὶ ταύτην ἀπαρίνην καλοῦσι, [Ῥωμαῖοι λάππαμ]. Φύεται ἐν εὐγείοις τόποις καὶ λίμναις ἀνεξηραμέναις. Καυλὸν ἔχει πηχυαῖον, λιπαρὸν, γωνιοειδῆ⁵³ καὶ ἐπ' αὐτοῦ μασχάλας πλείονας· ἀτραφάξει δὲ τὰ φύλλα ἐμ-

50) Ultima desunt in codd. Vindob., habet tamen Serap.

51) Ald. addit καὶ ἐλώδεσι, C. καὶ ἀχυρώδεσι.

52) Sic Oribas.; λίαν Ald., λεῖαν Asul., Marcell., Cornar. et Goupyl.

53) C. γωνιώδη. Asul., Marc., Cornar. γωνοειδῆ.

ovilia quoque in usum pecorum plantatur. Nascitur in umbris locis et muris humidis ac circa fontes.

Cap. CXXXV. (CXXXVII.) [De Trichomane.] Trichomanes [quod alii pterion aut opteron vocant, Romani capillarem, pinulam et filiculam]: nonnulli et hoc nomenclant adiantum. Nascitur iisdem locis, filici simile, exile, glabrum. Folia tenuia, lenticulae similia, serie duplici utrinque disposita, opposita inter se, in virgulis itidem tenuibus, lucidis, austeris, nigricantibus. Eadem, quae modo dictum, praestare videtur.

Cap. CXXXVI. (CXXXVIII.) [De Xanthio.] Xanthium, alii phasganon, alii antithesion, chascanon aut choeradolethron, nonnulli et aparinen vocant, [Romani lappam.] Nascitur in solo laeto ac in lacubus siccatis. Caulem habet cubitalem, pinguem, angulosum, axillis pluribus: folia vero atriplicis, incisuras habentia, nastur-

φερῇ ἔχει, ἔντομάς ἔχοντα, καρδάμω δὲ τὴν ὁσμὴν παρα-
πλήσια· καρπὸν δὲ στρογγύλον, ὡς ἐλαίαν μεγάλην, ἀκαν-
θώδη, ὡς πλατάνου σφαίρας, ἀντιλαμβανόμενον τῶν ἱματίων
κατὰ⁵⁴ τὴν ψαῦσιν. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς, πρὶν τελείως
ξηρανθῆναι συλλεγείς⁵⁵ καὶ κοπεῖς καὶ ἀποτεθείς εἰς κερα-
μοῦν ἄγγειον, ξανθὰς τρίχας ποιεῖν, ἐάν τις ἐπὶ τῆς χρή-
σεως λαβὼν τρυβλίου πλήθος ἐξ αὐτοῦ, διείς τε ὕδατι χλια-
ρῷ, καὶ προεκνιτρώσας τὴν κεφαλὴν καταπλάσῃ· τινὲς δὲ
καὶ μετ' οἴνου κόψαντες αὐτὸ, ἀποτίθενται· καταπλάττεται
δὲ καὶ πρὸς οἰδήματα ὁ καρπὸς ἐπιτηδείως.

Κεφ. ρλζ'. (ρλθ'.) [Περὶ Αἰγίλωπος.] Αἰγίλωψ [οἱ
δὲ σιτόσπελος, οἱ δὲ σίφων, οἱ δὲ βρωῶμος, Ῥωμαῖοι ἀβέ-
να]⁵⁶ βοτάνιον ἐστὶ φύλλα πυρῷ ἔχον ὅμοια, μαλακώτερα
δὲ, ἐπ' ἁκρας δὲ τῆς κεφαλῆς καρποὺς ἔχον ἐν β' ἢ γ' ἐλύ-
τροις⁵⁷, ἐφ' ὧν ἀθέρεις οἶονεὶ τρίχες ἐκπεφύκασι· θεραπεύει
δὲ ἡ πόα μετὰ ἀλεύρου καταπλασθεῖσα αἰγιλώπια, καὶ σκλη-

54) Sic codd. et editt., exceptis Goup. et Sarac., qui μετὰ habent.

55) C. συναχθεῖς.

56) His addit cod. C.: οἱ δὲ ἀπιάτην, οἱ δὲ ἀκρόσπελος, Ἀφρο-
γυμμάθ.

57) Sic cum Serap. et Avicenna lego. Codd. C. et N. καρπὸν ἔχον
γ' ἢ δ' ἐνίοτε καὶ ἐρυθρά. Editt. καρποὺς ἔχον β' ἢ γ' ἐρυθρούς.

tium odore imitantia: fructum teretem, grandis olivæ
instar, et platani globulorum modo spinosum, qui con-
tactu vestibis adhaerescit. Is ante collectus, quam perfe-
cte siccescat, dein tusus ac fictili vase reconditus, flavos
facit capillos; siquidem, cum usus exigit, eius heminam
aqua tepida diluas, moxque eo caput, nitro ante perfri-
ctum, illinas. Sunt et qui in vino tundant atque ita as-
servent. Commode quoque oedematis fructus imponitur.

Cap. CXXXVII. (CXXXIX.) [De Aegilope.] Ae-
gilops [quam et sitospelos, et siphonem et bromon, Ro-
mani vero avenam vocant] herbula est, quae folia tri-
tici habet, sed molliora, et in summo capite semina in
binis ternisve involucris, e quibus aristae velut capilla-
ceae enascuntur. Herba cum farina imposita sanat aegi-

ρίας διαφορεῖ⁵⁸. ἀποτίθεται δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, μι-
γρὲς ἀλεύρω καὶ ξηρανθεῖς.

Κεφ. ρλγ'. (ρμ'.) [Περὶ Βρώμου⁵⁹.] Βρῶμος [οἱ δὲ
σιφώνιον, οἱ δὲ ἀκρόσπελος, Ῥωμαῖοι ἀβέναν] πόα ἐστὶν
αἰγίλωπι ἐμφερῆς, δύναμιν ἔχουσα ἐπιξηραντικὴν· ἀφεψηθεῖ-
σαν οὖν σὺν ταῖς ῥίζαις μεθ' ὕδατος, ἕως ἀποτριτωθῇ⁶⁰
τὸ ἀπόζεμα, διϋλίζων αὐτὸ ἐπίμισγε μέλι τοσοῦτον καὶ ἔπει,
μέχρις ἂν σχῇ πάχος ὑγροῦ μέλιτος· καὶ ποιεῖ ἐπὶ τῶν ὀξά-
νικων, εἰ βρέχων ὀθόνην προστίθης τῷ μυκτῆρι, καὶ καθ'
ἑαυτὸ μέντοι ποιεῖ οὕτως· ἔνιοι δὲ ἀλόην λειώσαντες παρα-
μίσγουσι, καὶ οὕτω χρῶνται· ποιεῖ δὲ καὶ μετὰ ῥόδων ξηρῶν
ἀφεψηθεῖς σὺν οἴνῳ πρὸς τὰς τοῦ στόματος δυσωδίας.

Κεφ. ρλδ'. (ρμά'.) [Περὶ Γλανκός.] Γλανξ κυτίσω⁶¹
ἢ φακῶ τὰ φύλλα ἔοικεν, ὧν τὰ κάτωθεν λευκότερα, ἄνω-
θεν δὲ χλωρά· κλωνία δὲ ἐπὶ γῆς⁶² ἀνίησι εἴ ἢ ε', λεπτά,

58) Ultimium non habet cod. C., attamen Serap.

59) Adulterinum hoc caput esse, inde iam Marc. effecit, quod in pluribus vetustis exemplaribus desit, desit etiam in Oribasio, Paulo et Serapione, dictio quoque aliquantum peregrina sit.

60) C. εἰς τέττον ἔλθῃ.

61) Sic e Plinio Ruell. et Sarac. correxerunt. Sic et cod. C. Κυτίω edit. Ald.—Goupyl.

62) Sic e Plin. et codd. correxit Marcell.; ἀπὸ γῆς vulgo.

lopas, duritiasque discutit. Ad eadem succus cum farina permixtus siccatusque reconditur.

Cap. CXXXVIII. (CXL.) [De Avena.] Avena [quam et siphonion et acrospelos vocant] herba est aegilopi cognata, vi gaudens exsiccante. Quapropter si cum radicibus in aqua decoquatur ad tertias, iurique colato par modus mellis admisceatur rursusque discoquatur, donec mellis crassitudinem adipiscatur, medicamentum parabitur, quo imbutum linteum et naribus etiam per se inditum, ad graveolentia narium ulcera efficax erit. Sunt, qui tritam aloën addant, eodemque modo utantur. Cum rosis siccis in vino decocta gravem oris halitum emendat.

Cap. CXXXIX. (CXL.) [De Glauce.] Glaux folia cytiso aut lenti similia habet, supra virentia, subtus albidiora: ramulos spargit per terram quinque aut sex, tennes,

σπιθαμαῖα ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἄνθη λευκοῖσις⁶³ ὅμοια; μικρότερα δὲ, πορφυρᾷ· φύεται παρὰ θάλατταν· αὕτη ἐψομένη μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἁλὸς καὶ ἐλαίου, καὶ ῥοφηθεῖσα, γάλα σβεννύμενον ἀνακαλεῖται.

Κεφ. ρμ'. (ρμβ'.) [Περὶ Πολυγάλου.] Πολύγαλον θαμνίον ἐστὶ σπιθαμαῖον, ἔχον φύλλα φακοειδῆ, γεύσει ὑπόστρυφνον⁶⁴. ποθὲν δὲ καὶ τοῦτο γάλα δοκεῖ πλεῖον ποιεῖν.

Κεφ. ρμα'. (ρμγ'.) [Περὶ Ὀσυρίδος.] Ὀσυρίς, φρυγάνιον μέλαν, λεπτόραβδον, δύσθραυστον, καὶ περὶ αὐτὸ φυλλάρια⁶⁵, ὥσπερ λίνου, μέλανα καταρχᾶς, μεταβαλλόμενα δὲ ὑπέρουθρα γίνονται· ταύτης τὸ ἀφέψημα πινόμενον ἰκτέρω βοηθεῖ.

Κεφ. ρμβ'. (ρμδ'.) [Περὶ Σμίλακος τραχείας.] Σμίλαξ τραχεῖα [οἱ δὲ ἐπακτίτις⁶⁶, οἱ δὲ λυκάνθεμον, οἱ δὲ κυνόςβατον, οἱ δὲ ἀνίκητον, οἱ δὲ ἡλιόφυτον, οἱ δὲ ἀνατολικὸν, οἱ δὲ δυτικὸν, οἱ δὲ ἐλίδη⁶⁷, Αἰγύπτιοι λυῖσθη⁶⁸,

63) Sic Sarac.; λευκοῖς Ald., Goupyl.

64) Cod. C. ὑποστύφον.

65) In edit. additur γ', ἔστι δὲ καὶ δ' ἢ ε' ἢ ζ' αὐτῆς. Quae satis inepta desunt in Plin., Oribas. et bonis codd.

66) Sic cod. C.; ἐπαπῆτης N., ἐπάπιτις Ald.

67) C. addit οἱ δὲ κλυτόν.

68) C. λυεῖσθη, οἱ δὲ κόνησσον.

a radice spithamaeos: flores albae violae, minores tamen et purpureos. Nascitur iuxta mare. Ipsa decocta cum farina hordeacea, sale et oleo, in sorbitione lac suppressum provocat.

Cap. CXL. (CXLII.) [*De Polygalo.*] Polygalon fruticulus est spithamaeus, folia habet lentiformia, gustu austero. Potus is'itidem lactis abundantiam facere creditur.

Cap. CXLI. (CXLIII.) [*De Osyride.*] Osyris virgultum est nigrum, tenuibus virgis fractuque difficilibus: ambeunt id foliola lini similia, initio nigra, dein, colore mutato, rubescentia. Decoctum eius potu iuvat argutos.

Cap. CXLII. (CXLIV.) [*De Smilace aspera.*] Smilax aspera [nonnulli epactitin, alii lycanthemon, cynosbaton, aniceton etiam et heliophyton, anatolicon et dyticon, denique helidem, Aegyptii autem lyisthe, Romani mer-

Ῥωμαῖοι μεργῖνα⁶⁹, Θοῦσκοι ῥαδία·] τὰ μὲν φύλλα ἔχει περικλυμένῳ ὁμοία καὶ κλήματα πολλὰ, λεπτὰ, ἀκανθώδη, ὡς παλίουρος ἢ βάτος· ἐλίσσεται τε περὶ τὰ δένδρα ὡς ἄνω καὶ κάτω νεμομένη· καρπὸν δὲ φέρει βοτρῶδη, ὡς ἐπιφυλλίδα⁷⁰, πεπανθέντα δὲ ἐρυθρὸν, ὑποδάκνοντα ἡρέμα ἐν τῇ γεύσει· ῥίζαν σκληρὰν, παχεῖαν· φύεται ἐν τόποις ἐλώδεσι καὶ τραχέσι. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς θανασίμων ἐστὶν ἀντίδοτος, προπινόμενα καὶ ἐπιπινόμενα· παραδέδοται, ὅτι ἐάν τις ἀρτιγενεῖ⁷¹ παιδίῳ τρίψας τι τούτων δῶ πιεῖν, ὑπ' οὐδενὸς δηλητηρίου φαρμάκου βλαβήσεται· τέμνεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα⁷².

Κνφ. ρμγ'. (ρμεί.) [Περὶ Σμίλακος λείας.] Σμίλαξ λεία· ὁμοία κισσῷ τὰ φύλλα ἔχει, μαλακώτερα δὲ καὶ λειότερα καὶ λεπτότερα⁷³, τὰ δὲ κλήματα, ὥσπερ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας οὐκ ἔχοντα· ἐλίσσεται περὶ τὰ δένδρα, ὥσπερ ἡ

69) C. addit οἱ δὲ βούλουκρουμ λέντουμ.

70) Non deest ὡς ἐπιφυλλίδα in textu Ald., nec superfluum est. Cf. Bodaeum ad Theoph. 3. p. 280. Sed Asulan. reiecit.

71) C. ἀρδηνγενεῖ.

72) Ultimum deest in Ald.

73) λεπτότερα deest in cod. C.

ginam, Etrusci radiam appellant] folia habet periclymeni, sarmenta multa, tenuia, paliuri aut rubi modo spinosa: arboribus semet circumvolvit, sursum deorsumque iis pasta. Fructum vero profert racemosum, velut exilem labruscae racemulum, qui, ubi maturuit, colorem obtinet rubrum, gustuque leniter mordet. Radicem duram habet crassamque. Nascitur locis palustribus asperisque. Huius folia fructusque letalium antidota sistunt, seu ante, seu post bibantur. Quin et memoriae proditum est, si quis horum aliquid tritum infanti recens nato propinaverit, nulla ei postea esse venena nocitura. Conciditur et ad alexipharmaca.

Cap. CXLIII. (CXLV.) [De Smilace laevi.] Smilax laevis habet folia hederæ similia, sed molliora, laeviora et tenuiora: surculi se eodem modo habent ac prioris: sed nequaquam spinosi. Circumvolvitur arboribus

προτέρα· καρπὸν δὲ ἔχει θέρμου⁷⁴ μέλανα, μικρόν· αἰὲ δὲ ἐπάνω ἔχοντα ἄνθη λευκά, πολλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν σμίλακα καὶ περιφερῇ· καὶ σκηναὶ δι' αὐτῆς γίνονται τοῦ θέρους· φυλλορρόεϊ δὲ τῷ φθινοπώρῳ. Τούτου ὁ καρπὸς μετὰ δορυκνίου πινόμενος, τριώβολον ἁττικὸν ἑκατέρου⁷⁵ ἐνύπνια ποιεῖν πολλὰ καὶ ταραχώδη⁷⁶ ἱστορεῖται.

Κεφ. ρμδ'. (ρμς'.) [Περὶ Μυρσίνης ἀγρίας.] Μυρσίνη ἀγρία⁷⁷, οἱ δὲ μυρτάκανθα⁷⁸, οἱ δὲ ἱερόμυρτον, οἱ δὲ ὀξυμυρσίνη, [οἱ δὲ μυάκανθα, οἱ δὲ ἄγονον, οἱ δὲ σκίγκος, οἱ δὲ μίνθη, οἱ δὲ κατάγγελος, οἱ δὲ ἀνάγγελος, οἱ δὲ ἄκαιρον, οἱ δὲ ὀκηρὸν, οἱ δὲ κίνην, οἱ δὲ λειχήνη, οἱ δὲ χαμαιπίτυς, οἱ δὲ χαμαιμύρτη, Βοιωτοὶ δὲ γυρηνίας, προσή-ται γόνος Ἑρακλείους, Ῥωμαῖοι ῥούσκουμ'] τὸ μὲν φύλλον μυρσίνη ἔχει ὁμοιον, πλατύτερον⁷⁹ δὲ, λογχοειδές, ὅξυ ἐπ' ἄκρου· τὸν δὲ καρπὸν στρογγύλον, μέσῳ τῷ πετάλῳ περι-

74) Lobel. advers. p. 271. ἔρβου (vox latina). Dalechamp. p. 1423. suspicatur ἐπὶ θυλάκων s. ἐπὶ τοῦ ἔρκους.

75) Sic cod. C. et Matthiol.

76) Sic cod. C. Editt. omittunt ποιεῖν; post ταραχώδη ponunt ὀρεῖν.

77) In cod. C. inscribitur Μυρτάκανθον.

78) In Ald. adest, a Sarac. male ad marginem relegatur. In cod. Paris. caput hoc incipit: Μυρσίνη ἀγρία, ἢ ὀξυμυρσίνη, ἧς ἀσπάρ-γος νεοθαλῆς διουρητικὸς ὢν, καρπὸν ἔχει περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι etc.; ea ipsa sunt Oribasii verba.

79) C. ἐλαττότερον.

ut prior: fructum vero gerit ceu lupini, nigrum, parvum: cui semper insident flores candidi, per omnem plantam numerosi et rotundi. Ex hac per aestatem tentoria seu umbracula conficiuntur: sed autumno folia amittit. Huius fructus cum dorycnio potus, singulorum drachmae semisse efficere narratur insomnia multa et turbulenta.

Cap. CXLIV. (CXLVI.) [De Myrto sylvestri.] Myrtus agrestis, quam et myrtacanthem, hieromyrton et oxymyrsinen, [alii myacanthan, agonon, scincum, mentham, catangelon, anangelon, acaeron, ocneron, cinen, lichenen, chamaepityn, chamaemyrten, Boeotii gyreniam, prophetac genituram Herculis, Romani ruscum appellant] folium habet myrto simile, sed latius, lanceolatum, acutum: fructum vero globosum, medio folio adnatum, qui

φυῆ⁸⁰, ἐρυθρόν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, ἔχοντα τὸ ἐντὸς ὁστώ-
δες· κλωνία λυγοειδῆ, πολλὰ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς, δύςθραυ-
στα, ὅσον πήχεως, φύλλων μεστά· ῥίζαν παραπλησίαν ἀγρώ-
στει, γενομένην στρυφνὴν, ὑπόπικρον⁸¹. Φύεται ἐν τραχέσι
τόποις καὶ κρημνώδεσι⁸². Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ἡ
καρπὸς ἐν οἴνῳ πινόμενα οὖρα κινεῖν, καταμήνια ἀγειν,
καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν. Θεραπεύει δὲ καὶ ἕτε-
ρον καὶ στραγγουρίαν καὶ κεφαλαλγίαν· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ
τῆς ῥίζης σὺν οἴνῳ ποθὲν τὰ αὐτὰ ποιεῖ· καὶ ἀντὶ ἀσπα-
ράγου δὲ οἱ καυλοὶ νεοθαλεῖς λαχανευόμενοι ἐσθίονται· εἰσὶ
δὲ ἔμπικροι καὶ διουρητικοί.

Κεφ. ρμέ'. (ρμζ'.) [Περὶ Δάφνης ἀλεξανδρείας.] Δά-
φνη ἀλεξάνδρεια, οἱ δὲ ἰδαίαν, οἱ δὲ Δανάην, οἱ δὲ ὑπό-
γλωττον, οἱ δὲ ζάλειαν, οἱ δὲ στεφάνην, [οἱ δὲ δαφνὸς, οἱ
δὲ σαμοθρακικὴ, οἱ δὲ μέθριον, οἱ δὲ ὑπογλώσσιον] φύλλα
ὀξυμυρσίνη ὅμοια ἔχει, μείζονα δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ λευ-

80) Sic corrigendum esse censeo vulg. ἐν μέσῳ δὲ τῷ πετάλῳ πε-
ριφερῇ, quae repetitio fieri nequit. Interpretes prisci sensisse id vi-
dentur; habent enim: *fructum in medio folio haerentem, ro-
tundum*. Quid Serap. legerit, non liquet: *fructum rotundum, ali-
quantulum depressum et latum, inter folia eius repertum*.

81) C. N. ὑπόκιρτος. Sed nobiscum Serap.

82) C. addit καὶ ἐνέκμοις, quod tamen deest in Serap.

per maturitatem rubet, nucleumque osseum includit. Ra-
muli ex eadem radice numerosi, vitilium modo lenti,
fractu contumaces, cubitales, foliorum pleni. Radix gra-
mini similis, gustanti acerba et subamara. In asperis
nascitur et praeruptis locis. Folia cum fructu in vino
pota urinas cient, menses pellunt, et calculos vesicae fran-
gunt. Morbo quoque regio, urinae stillicidio et capitis
dolori medentur. Et radicis decoctum in vino potum
eosdem praebet effectus. Denique et cauliculi recentes
asparagorum vice ac olerum modo in cibo sumuntur:
sunt autem subamari, et urinas cient.

Cap. CXLV. (CXLVII.) [De Lauro alexandrina.]
Laurus alexandrina, quam et idaeam et Danaen, hypo-
glotton etiam et zaleam et coronam, [alii vero daphnon,
samothracicam, methrion et hypoglossium vocant] folia
habet myrti agrestis, maiora tamen, molliora et albidio-

νότερα· καρπὸν δὲ ἐν μέσοις ἐρυθρὸν, ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος· κλώνας ἐπὶ γῆς σπιθαμιαίους ἢ καὶ μείζονας· ῥίζαν παραπλησίαν τῇ ὀξύμυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ εὐώδη καὶ μαλακωτέραν· φύεται ἐν τόποις ὀρεινοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη < 5' πλήθος μετ' οἴνου γλυκέος⁸³ βοηθεῖν ταῖς δυστοκούσαις καὶ στραγγουριῶσιν· ἄγει δὲ καὶ αἷμα.

Κεφ. ρμζ'. (ρμῆ.) [Περὶ Δαφνοειδοῦς.] Δαφνοειδὲς [ὅμοιον ἀλύπῳ, ἄνθος ὡς νυμφαίας, καὶ μέσον τούτου κώνῳ ἐμφερεῖς, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα· οἱ δὲ εὐπέταλον, οἱ δὲ χαμαιδάφνην, οἱ δὲ πέπλιον καλοῦσι]⁸⁴. Θαμνίσκος ἐστὶ πηχυαῖος⁸⁵, κλάδους πολλοὺς ἔχων ἱμαντώδεις πρὸς τὸ ἄνωθεν ἡμισυ φυλλοφόρους· φλοιὸς δὲ περὶ τὰς ῥάβδους γλίσχος ἰσχυρῶς⁸⁶. φύλλα δάφνη ἑοικότα, μαλακώτερα δὲ καὶ ἰσχνότερα⁸⁷, καὶ οὐκ εὐκλαστα, δάκνοντα καὶ πυροῦντα τὸ στόμα καὶ τὸν φάρυγγα· ἄνθη λευκὰ, καρπὸν δὲ μέλανα⁸⁸,

83) Lacuna addit κυάθου ἑνός.

84) Nisi in paucis codd. non leguntur, quae uncinis inclusa sunt.

85) C. πηχυαίους κλάδους ἔχων.

86) C. ἰσχυρός.

87) Sio C., Oribas. et Ald.; ἰσχυρότερα N. et Lacuna; tenaciora Serap.

88) Ald. καρπὸς δὲ μέγας.

ra: fructum in mediis foliis rubrum, ciceris mole. Ramos per terram spargit dodrantes, aut etiam maiores: radicem myrti agrestis similem, maiorem tamen, odoratam mollioremque. Nascitur in montosis. Radix drachmarum sex pondere in vino dulci pota difficulter parientibus urinaeque stillicidio laborantibus auxiliatur. Sed et sanguinem pellit.

Cap. CXLVI. (CXLVIII.) [De Daphnoide.] Daphnoides [alyppo simile, flore nymphaeae, cuius medium conum refert, in quo et semen: alii id eupetalon, alii chamaedaphnen aut peplion appellant] fruticulus est cubitalis, ramis multis loriformibus, a medio sursum foliosis. Cortex virgarum valde tenax est: folia laurinis similia, at molliora, graciliora fractuque difficilia, quorum gustatu os faucesque mordentur et uruntur: flores albi, fructus, ubi maturuit, niger. Radix nullius est usus. Na-

ὅταν πεπανθῇ· ῥίζα ἄχρηστος. Φύεται ἐν ὄρεινοις τόποις. Ἄγει δὲ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ ξηρὸν ἢ νεαρὸν ποθὲν κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη⁸⁹, κινεῖ καὶ ἐμέτους καὶ ἐμμηνα· καὶ διαμασσηθὲν ἀποφλεγματίζει· ἔστι δὲ καὶ πταρμικόν· καθαίρει δὲ καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ὅσον κόκκοι ιε' πινόμενοι.

Κεφ. ρμζ'. (ρμθ'.) [Περὶ Χαμαιδάφνης.] Χαμαιδάφνη, [οἱ δὲ δαφνίτην, οἱ δὲ ὑδραγωγὸν, Ῥωμαῖοι λαυρέολα, οἱ δὲ λακτάγω, Γάλλοι οὐσουβίμ], οἱ δὲ καὶ ταύτην ἀλεξάνδρειαν ἐκάλεσαν· ῥάβδους ἀνίησι μονοκλώνους⁹⁰, πηχυαίους, ὀρθὰς, λεπτὰς καὶ λείας· καὶ ταύτης δὲ τὰ φύλλα ὅμοια δάφνη, λειότερα δὲ πολλῶ⁹¹ καὶ χλωρότερα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ἐρυθρὸν, τοῖς φύλλοις ἐπιπεφυκότεν. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα καταπλασθέντα κεφαλαλγίαις καὶ στομάχου ἐγκαύσεσιν⁹² ἀρήγει· ποθέντα δὲ μετ' οἴνου στρόφους παύει· ὁ δὲ χυλὸς, σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος, καταμήνια καὶ οὖρα ἄγει, καὶ ἐν πεσσοῦ πρόστεθις τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

89) Serap. legit καὶ διηρώδες ἐστιν.

90) Sic Ald. et codd. Vindob., Asulan. ad notha ablegavit; Sarac. restituit.

91) Lacunae cod. et ex eo Sarac. καὶ λεπτότερα.

92) Sarac. suspicatur e Serap. ἐμπνευματώσεσιν.

scitur in montosis. Folium, seu aridum, seu etiam recens potum, pituitosa per alvum eiicit; ciet quoque vomitus mensesque: quin et commanducatum mucum detrahit: sternutamenta etiamnum movet. Purgant et fructus grana quindecim epota.

Cap. CXLVII. (CXLIX.) [De Chamaedaphne.] Chamaedaphne [alii daphnitin, alii hydragogon, Romani laureolam seu lactaginem, Galli usubim] nonnulli et hanc (laurum) alexandrinam vocant: virgas emittit simplices, rectas, tenues ac glabras. Sed et huius folia lauri similia sunt, at multo laeviora et viridiora. Fructus est globosus, ruber, foliis annexus. Huius folia trita illitaque capitis doloribus et ventriculi ardoribus prosunt: bibita cum vino tormina sedant. Succus autem cum vino propinatus menses ciet urinasque: idem quoque in pessio subditus praestat.

Κεφ. ρη'. (ρν'.) [Περὶ Ἑλλεβόρου λευκοῦ.] Ἑλλέβορος λευκός [οἱ δὲ ἀσκίδα, οἱ δὲ ἔκτομον⁹³, οἱ δὲ πιγνατόξαρις, προσηται γόνος Ἡράκλειος, οἱ δὲ πολύειδες, οἱ δὲ ἀνάφυστος⁹⁴, Αἰγύπτιοι σομφία, οἱ δὲ οὔνρε, Ῥωμαῖοι βεράτρον ἀλβουμ, Γάλλοι λάγινον, οἱ δὲ ἀνεψᾶ] φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ ἀρνογλώσσου ἢ σεύτλου ἀγρίου⁹⁵, βραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα καὶ ἐρυθρὰ τὴν χροάν⁹⁶. καυλὸν δὲ παλαιστιαῖον⁹⁷, κοῖλον, περιφλοιζόμενον, ὅταν ἄρξῃται⁹⁸ ξηραίνεσθαι. Ρίζαι δ' ὕπαισι πολλαί, λεπταί, ἀπὸ κεφαλίου μικροῦ καὶ ἐπιμήκους, ὥσπερ κρομμύου, συμπεφυκυῖαι. Φύεται ἐν ὄρειναις τόποις καὶ τραχέσι. Συλλέγειν δὲ δεῖ τὰς ῥίζας περὶ τὸν πυραμητόν· ἄριστος δὲ ἐστὶν αὐτοῦ ὁ μετρίως τεταμένος⁹⁹ καὶ λευκός καὶ εὐθραυστος καὶ σαρκώδης,

93) Sic optime cod. C. Ita et Theophr. hist. 9, 10. cod. *Urbini*. Hippocr. morb. mul. I. p. 627. Foës. de nigro elleboro; ἄκτομον vulgo.

94) Sic cod. C., Ald., Marcell., Asulan.; ἀνάφυστος Cornar., Goupyl., Barac.

95) Deest ἢ σ. δ. in cod. C.

96) Sic legerunt Oribas. et Serap.; Plin. vero et cod. C. τῇ ῥάχει ἐρυθρόν, in quo et consentit Marcell.

97) Sic Oribas., Serap. et Ald. In codd. C. et N. omnis de caule sermo omittitur. Cum naturae repugnet mensura, Bod. a Stapel ad Theophr. p. 1065. πηχυαῖος legendum esse suadet.

98) Sic cod. C., sed statim post τῇ ῥάχει ἐρυθρόν· ὅτε ἄρξεται vulg. Serap. addit, quae nusquam obvia sunt, de putrescente caule et superstitibus capillorum speciebus.

99) C. et Aët. τετανός; N. τετανώδης.

Cap. CXLVIII. (CL.) [*De Elleboro albo.*] Elleborus albus [quem alii ascida, alii ectomon, aut pignatoxarin, prophetae genituram herculeam, aut polyides, anaphystos etiam, Aegyptii somphia et unre, Romani veratrum album, Galli laginum, et alii anepsa vocant] folia habet plantaginis aut betae sylvestris, sed breviora, colore etiam nigriora aut rubescentia: caulem palmarem, concavum, corticis tunicas deicientem, cum arescere incipit. Radices subiacent numerosae, tenues, ab exiguo oblongoque capitulo, velut a cepa, exeuntes et connatae. Nascentur in montosis et asperis. Colligi autem debent radices messis tempore. Optimus habetur, qui modice extensus est, albus, fragilis et carnosus, minime acuminatus aut

οὐκ ἄποξυς δὲ καὶ σχοινώδης, ἥ γνοῦν ἀφιεῖς ἐν τῷ θραύεσθαι, ἔχων δὲ καὶ τὴν ἐντεριώνην λεπτήν, ἐκφυρῶν ¹⁰⁰ τὴν γεῦσιν οὐ λίαν, οὐδὲ ἀθρόως σίελον ἐπισπώμενος· πνιγώδης γάρ ὁ τοιοῦτος. Πρωτεύει δὲ ὁ ἀντικύρινος ¹. ὁ δὲ γαλατικός καὶ καππαδοκικός ² λευκότερος καὶ σχοινώδης ³ καὶ πνιγωδέστερος. Καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ἄγων ποικίλα· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις τοῖς δυναμένοις τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρειν· καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα κτείνει προεθήμενος· πταρμούς τε ἐρεθίζει, καὶ μύας κτείνει σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ φυραθείς· συγκαθειψόμενός τε κρέασι ⁴, συντήκει αὐτά· δίδοται δὲ νήστεσι κατ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ σησάμου καὶ πτισάνης χυλοῦ ⁵, ἢ ἄλικος, ἢ μελικράτου, ἢ πόλτου φακί-

100) C. πυροῦντα.

1) Sic cod. N. Anticyra duplex, maliaca et phocensis. Strab. lib. 9. p. 497. Serapion forte ἡρακλεωτικόν legit, optimum enim esse dicit e terra *Ercehalon*. Heraclea in Ponto (Bithyniae) est. In Ponto autem et Theophr. elleborum album optimum nasci perhibet. Cod. C. ἀγκυρατικός, quod minus placet, quia Ancyra, insignis Galatiae metropolis fuit, galaticus autem elleborus statim post ponitur. Vulgata lectio *κυρηναϊκός*, quanquam et ab Oribasio et Aëtio repetatur, taxanda esse videtur, quod nusquam alibi Cyrene ellebori albi patria nominatur, neque clima eius regionis plantae favet.

2) Serap. et Lacunae cod. ἰταλικός.

3) Sic Serap. et codd. C. et N.; *χνοῶδης* editt.

4) C. κρέασι.

5) E Paulo et Serap. sic correxit Sarac.; μετὰ σησαμοειδοῦς καὶ θαψίας χυλοῦ cod. C. et Ald.

iuncum referens, aut, dum frangitur, lanuginem emittens, tenuem habens medullam, gustuque non admodum fervens, neque salivam copiose attrahens: talis enim strangulat. Primatum tenet anticyrenus. Galaticus autem ac cappadocicus albidior, iunco similis, maiorem strangulandi vim habet. Vomitionibus varii coloris humores extrahit: collyriis itidem admiscetur, quae caliginem oculorum discutiendi vim habent. Menses pellit partusque necat appositus. Sternutamenta movet. Mures quoque interficit, cum melle et polenta subactus: quin et carnes, simul coctus, colliquat. Datur autem ieiunis vel per se, vel cum sesamo et ptisanæ succo aut alicae, aut cum aqua

του⁶, ἢ ἄλλου ῥοφήματος· συσσιτοποιεῖται δὲ καὶ ἄρτω, καὶ ὀπιᾶται. Ἡ δὲ προσαγωγή καὶ ἐπιδιαίτησις ἐξείργασται παρὰ τοῖς προηγουμένως περὶ τῆς δόσεως αὐτῆς γράψασι· μάλιστα δὲ συγκατατιθέμεθα Φιλωνίδῃ τῷ Σικελῷ, τῷ ἀπὸ Ἑννης· μακρὸν γὰρ ἐστὶν ἐν ὕλης παραδόσει προηγουμένως θεραπευτικὴν ἐκτίθεσθαι ἀγωγὴν⁷. Διδόασι δὲ ἐνιοὶ σὺν πόλτου ῥοφήματι⁸ ἢ χόνδρου χυλῷ⁹· ἢ καὶ τροφὴν ὀλίγην προδιδόντες, ἐπιδιδόασι τὸν ἐλλέβορον εὐθέως, ἐφ' ὧν μάλιστα πνιγμὸς ὑποπτέεται ἢ ἀσθένεια σώματος ὑπόκειται· ἀκίνδυνος γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτω λαμβανόντων ἢ κάθαρσις· διὰ τὸ μὴ ἀκαίρως τὸ φάρμακον παρατίθεσθαι τοῖς σώμασι¹⁰. Καὶ βάλανοι δὲ ἐξ αὐτοῦ προστεθεῖσθαι τῇ ἑδρᾷ μετ' ὅξους¹¹ ἐμέτους κινοῦσιν.

6) Sic e Serap. legendum; ἢ πόλτου ἢ φακοῦ vulgo; ἢ φακοῦ ῥοφήματος, omisso πόλτου, cod. C.

7) Longe aliter, nec male, cod. N. τῷ Σικελῷ, τῷ μηδὲ λίαν ἐν ὕλαις θεραπευτικὴν ἀναγράφειν ἀγωγὴν.

8) Sic Ald. et Serap. Sic et codd. C. et N. Asul. vero, quem Sarac. sequitur, σὺν πολλῷ ῥοφήματι.

9) Ald. χόνδρου πλήθει; C. ἢ χόνδρω; σὺν χυλῷ Serap.

10) Longe aliter hacc posteriora in codd. Vindob. Κινδυνώδης γὰρ ἡ τοιαύτη κάθαρσις, διὰ τὸ ἀκαίρως παρακείσθαι τὸ φάρμακον τοῖς σώμασι.

11) Μετ' ὄξους; in cod. C. deest.

mulsa, vel pulste lenticulae, aut alia sorbitione. Sed et cogitur cum pane, atque ita inassatur. Apparatus vero et subsequens victus ratio diligenter ab iis tradita est, qui ex professo de ipsius dosi scripserunt. Sed maxime Philonidi Siculo Ennaeo assentimur. Longum enim est, in hac materiae medicae tractatione curandi viam omnem ex professo aperire. Nonnulli etiam exhibent cum pulvis sorbitione aut alicae cremore: vel exhibito parciore cibo confestim elleborum offerunt: in iis maxime, quibus strangulatio imminet, aut corporis imbecillitas adest. Eo enim modo sumentibus purgatio periculi expers est, quod non intempestive iustove citius medicamentum corporibus accedat. Ceterum et balani ex eo, cum aceto ano subditae, vomitiones concitant.

Κεφ. ρμθ'. (ρνά'.) [Περὶ Ἑλλεβόρου μέλανος.] Ἑλλεβόρος μέλας, οἱ δὲ Μελαμπόδιον, οἱ δὲ ἔκτομον¹², οἱ δὲ πολύρριζον, οἱ δὲ Προίτιον¹³, οἱ δὲ κοιράνειον¹⁴, οἱ δὲ μελανόρριζον, [προφῆται ζωμαρίτις¹⁵, Αἰγύπτιοι ἰσαία, οἱ δὲ ἐλαφυῆς¹⁶, οἱ δὲ κεμελὲξ¹⁷, Ῥωμαῖοι βεράτρουμ νίγρουμ¹⁸, οἱ δὲ σαράκα, Δακοὶ προδίονα.] Μελαμπόδιον δὲ λέγεται, ἐπειδὴ δοκεῖ Μελάμπους τις αἰπόλος τὰς Προίτου θυγατέρας μανείσας ἐν αὐτῷ καθᾶραι πρῶτος καὶ θεραπεῦσαι. ἔχει δὲ τὰ φύλλα χλωρὰ, πλατάνω προσεμφερῆ, ἐλάττονα δὲ [πρὸς τὰ τοῦ σπονδυλίου¹⁹] καὶ πολυσχιδέστερα καὶ μελάντερα καὶ ὑποτραχέα· καυλὸς βραχύς²⁰. ἄνθη δὲ φέρεται²¹ ἐμπόρφυρα, τῷ δὲ σχήματι ῥοδοειδῆ²²· καὶ ἐν αὐτῷ καρπὸς κνίκω ὅμοιος, ὃν καὶ αὐτὸν καλοῦσιν οἱ ἐν Ἀντικύρῳ σησαμοειδῆ· χρώμενοι πρὸς τὰς καθάρσεις αὐτῷ. Ῥίζαι δ'

12) Ἐκστομον vulgo; vid. supra nota 93. Eius loco Ὀμέστιον habet cod. C.

13) Sic iam Marcell. correxit πρῶτιον vulg.

14) Sic cod. C.; κυῖράνιον Ald.

15) Sic cod. C.; ζωμαρίτιον Ald.

16) Sic cod. C.; ἐλαφινέ Ald.

17) C. οἱ δὲ ἐρμιέλυ.

18) C. οἱ δὲ κονσάλικο.

19) Inclusa desunt in codd. C. et N.; ἀσφοδέλου legit Serap.

20) Sic cod. C. et Serap.; τραχύς vulgo.

21) Sic cod. C. et N.; ἄνθη δὲ λευκὰ, ἐμπόρφυρα vulgo.

22) Sic cod. C. et N.; βοτρυνώδη vulg. et Serap.

Cap. CXLIX. (CLI.) [De Elleboro nigro.] Elleborus niger, quem et Melampodium, ectomon, polyrrhizon et Proetium, alii dominicum aut melanorrhizon, [prophetæ zomaritin, Aegyptii isaeam, aut elaphyen, aut kemeleg, Romani veratrum nigrum, vel saracam, Daci prodiornam vocant]. Melampodium autem appellatur, quoniam Melampus, caprarum quidam pastor, furentes Proeti filias eo primus purgasse et sanasse dicitur. Folia habet viridia, platano similia, sed minora, [ad sphondylii folia accedentia], multo magis divisa et nigriora ac subaspera. Caulis brevis est, flores vero fert purpurascens, forma rosaceos, et in ipso fructus est cnico similis, quem et Anticyrae incolae sesamoiden vocant, ad purgationes eo utentes. Radices sub-

ὑπείσι λεπταί, μέλαιναι, οἷονεὶ ἀπὸ τινος κεφαλίου κρομμυώδους ἡρτημέναι, ὧν καὶ ἡ χρῆσις. Φύεται ἐν τραχέσι καὶ γεωλόφοις καὶ καταξήροις τόποις. Καὶ ἄριστος ὁ ἐκ τῶν τοιούτων λαμβανόμενος χωρίων· οἷός ἐστιν ὁ ἐκ Ἀντικύρας· καὶ γὰρ ὁ μέλας καὶ κάλλιστος ἐν αὐτῇ γεννᾶται· ἐκλέγου δὲ τὸν εὐσαρκον καὶ εὐτροφον, λεπτήν²³ ἔχοντα τὴν ἐντεριώνην, δριμύν ἐν τῇ γεύσει καὶ πυρρώδη· τοιοῦτος δὲ ἐστιν ὁ ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Παρνασσῷ καὶ Οἶτῃ²⁴ φυτόμενος· διαφέρει μέντοι ὁ ἐλικώνιος. Καθαίρει δὲ τὴν κάτω²⁵ κοιλίαν, ἄγων φλέγμα καὶ χολήν, καθ' ἑαυτὸν, ἢ μετὰ σκαμμωνίας διδόμενος καὶ ἄλων < α' ἢ τριωβόλου ὀληκῆς· συνέψεται δὲ καὶ φακῇ καὶ ζωμοῖς ταῖς εἰς κάθαρσιν λαμβανομένοις· ὠφελεῖ δὲ ἐπιληπτικούς, μελαγχολικούς, μαινομένους, ἀρθριτικούς, παραλελυμένους· προστεθεὶς δὲ ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα κτείνει· σύριγγάς τε καθαίρει κατατεθεὶς καὶ μετὰ τρίτην ἐξαιρεθεὶς· ὁμοίως καὶ ἐπὶ δυσηκοούντων²⁶ καθ-

23) C. λευκήν.

24) Sic cod. X., ut et Theophr. hist. 9, 10.; καὶ Ἀιτωλίᾳ legitur in editi., quod vero codd. C. et N. non habent.

25) E Serap. et ipsa natura Satrac. sic correxit vulgare ἄνω.

26) C. δυσκωφούντων.

sunt tennes, nigrae, velut e capitulo quodam cepae simili dependentes, quarum etiam usus est. Provenit in asperis, collibus et aridis locis. Optimus autem e talibus locis petitur, qualis est ex Anticyra: niger enim et probatissimus ibi gignitur. Elige vero carnosum, plenum, cui tenuis sit medulla, acrem gustu ferventemque. Huiusmodi est et in Helicone, Parnasso et Oeta natus: heliconius vero praecellit. Purgat autem per inferiora, trahitque pituitam bilemque, datus per se, aut cum scammonia et sale ad drachmam dimidiam vel integram. Decoquitur cum lente ac iusculis, quae purgationis causa sumuntur. Prodest comitialibus, melancholicis, furentibus, arthriticis et resolutione nervorum laborantibus. Subditus menses trahit partusque enecat: fistulas inditus ac tertia die exemptus purgat. Similiter in auditu difficili immittitur in

ίεται εἰς τὸ οὖς, ἐώμενος ἐπὶ β' ἢ γ' ἡμέρας²⁷. Θεραπείαι δὲ καὶ ψώρας μετὰ λιβανωτοῦ ἢ κηροῦ καὶ πίσεως²⁸ καὶ κεδρίνου ἐλαίου καταχρίόμενος· μετ' ὧς δὲ καθ' ἑαυτὸν καταπласσόμενος, ἀλφούς καὶ λειγῆνας καὶ λέπρας θεραπεύει· ἐψηθεὶς δὲ σὺν ὧς ὀδονταλγίας πραῦνει διακλυζόμενος· σηπταῖς δὲ μίγνυται²⁹. μετὰ δὲ κριθίνου ἀλεύρου καὶ οἶνου κατάπλασμά ἐστιν ὑδρωπικοῖς ἀφέλιμον· συμφυτευθεὶς δὲ ἀμπέλοις πρὸς τῇ ῥίζῃ, τὸν ἐξ αὐτῶν οἶνον καθαρικὸν ἐργάζεται· περιῶράνουσιν δὲ καὶ οἰκίαις αὐτὸν, καθαρικὸν εἶναι νομίζοντες· ὅθεν καὶ ὀρύσσοντες ἴστανται προσευχόμενοι Ἀπόλλωνι καὶ Ἀσκληπιῷ, φυλαττόμενοι ἀετόν· ἐφίπτασθαι γάρ φασιν οὐκ ἀκινδύνως· δίδωσι γάρ θάνατον ὁ ὄρνις, ἐάν περ ἰδῇ τὴν ὀρυγὴν τοῦ ἐλλεβόρου³⁰. συντόμως δὲ δεῖ ὀρύττειν, διὰ τὰ καρηβαρίαν ἐκ τῆς ἀποφορᾶς γίνεσθαι· ὅθεν εἰς προφυλακὴν οἱ ὀρύττοντες ἐσθίουσι σκόροδα, καὶ οἶνον

27) N. ἕως μείνη ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

28) Deest πίσεως in cod. C., adest tamen in Serap.

29) Ultimū hoc in utroque cod. C. et N. legitur, deest in X.

30) Theophr. hist. 4, 8. ταῦτα μὲν ἐπιθέτοις ἔοικεν.

aurem, ibique ad biduum triduumve sinitur. Scabiem quoque sanat, cum ture, aut cera et pice ac cedrino oleo perunctus. Vitiligini vero, impetigini ac lepris ex aceto impositus per se medetur. Dentium dolores coctus cum aceto collutione mitigat. Septicis insuper medicamentis admiscetur. Quin et cum farina hordeacea et vino utile in hydropicis constituit cataplasma. Consitus autem iuxta vitium radices, vino inde expresso purgandi vim imperit. Sed et eo domos aspergunt, purgandi expiandique vim ei tribuentes. Quamobrem et qui ipsum effodiunt, stantes Apollinem et Aesculapium precantur, observant etiam aquilae volatum: eam enim avem tradunt non absque periculo advolare, atque etiam mortem inferre ei, quem, dum elleborum effoderet, conspexerit. Celeriter quoque effodiatur oportet, quoniam halitu caput aggravat: quapropter ad id praecavendum effossuri allia praesumunt et vinum sorbent, quo facto noxae minus opportuni

πίνουσιν· ἀβλαβέστεροι γὰρ οὕτω διατίθενται· ἐξεντερίζεται δὲ, ὥσπερ καὶ ὁ λευκὸς ἐλλέβορος.

Κεφ. ρν'. (ρνβ'.) [Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μεγάλου.] Σησαμοειδὲς τὸ μέγα³¹ [οἱ δὲ σησαμίτης, οἱ δὲ σησαμῖς, οἱ δὲ λυκοσκυτάλιον, οἱ δὲ ἐλλέβορος λευκός, οἱ δὲ ἀντικύρι-
κον] ἐν Ἀντικύρᾳ δὲ ἐλλέβορον καλοῦσι³², διὰ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς καθάρσεσι τῷ λευκῷ ἐλλεβόρῳ· ἔοικεν ἡ πῶα ἡριγέ-
ροντι ἢ πηγάνῳ³³. φύλλα μακρὰ, ἄνθος λευκόν· ῥίζα ἰσχνή,
ἄπρακτος· σπέρμα ὅμοιον σησάμῳ, πικρὸν ἐν τῇ γέυσει· ὁ
καθαίρει τὴν ἄνω κοιλίαν³⁴, φλέγμα τε καὶ χολήν, ὅσον
τοῖς τρισὶ δακτύλοις λεῖον ληφθὲν μετὰ ἐλλεβόρου λευκοῦ
τριῶν ἡμιωβόλων σὺν μελικράτῳ.

Κεφ. ρνα'. (ρνγ'.) [Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μικροῦ.] Σησαμοειδὲς τὸ μικρὸν³⁵ [οἱ δὲ κορώνιον, οἱ δὲ σήσαμον
ἄγριον καλοῦσι] καυλία ἐστὶ σπιθαμιαῖα, ἔχοντα φύλλα κο-

31) Τὸ μέλαν dici in antiquissimis exemplaribus, testatur Marcell.

32) C., omisso ἐν Ἀντικύρᾳ: ἐλλέβορον δὲ καλοῦσι. N. οἱ δὲ ἀντι-
κύρικον ἐλλέβορον καλοῦσι.

33) Deest ἢ πηγάνῳ in codd. Vindob.; solum adest in Oribas.

34) Sic codd. C. et N. et Ald. Primus Asul. omisit τὴν κοιλίαν,
quem sequentes imitati sunt.

35) Codd. Vindob. τὸ λευκόν habent.

redduntur. Emedullatur denique eodem, quo albus el-
leborus, modo.

Cap. CL. (CLII.) [De Sesamoide magna.] Sesa-
moides magnum [quod et sesamiten, sesamin, lycoscyta-
lion quoque, alii elleborum album, alii anticyricum vo-
cant]. In Anticyra autem elleborum appellant, quoniam
in purgationibus albo elleboro admiscetur. Similis est
herba senecioni aut rutae: folia longa: flos candidus: ra-
dix gracilis, inefficax: fructus similis sesamo, gustu amaro.
Hic per superiora ventrem bile ac pituita exonerat, si
tritus, quantum tribus digitis capitur, cum ellebori albi
sesquiobolo ex aqua mulsa detur.

Cap. CLI. (CLIII.) [De Sesamoide parvo.] Sesa-
moides parvum [alii coronion, alii sesamum sylvestre vo-
cant]. Cauliculi sunt spithamaei, folia coronopi, at hir-

ρωνόποδι ὁμοια, δασύτερα μέντοι καὶ μικρότερα³⁶. ἐπ' ἄκρου δὲ τῶν καυλίων κεφάλια ἀνθίων ὑποπορφύρων, ὧν τὸ μέσον λευκόν, ἐν οἷς σπέρμα σησάμω ἑοικὸς, πικρὸν, κιθρόν· ῥίζα λεπτή. Καθαίρει δὲ χολήν καὶ φλέγμα κάτω ποθὲν τὸ σπέρμα, ὀξυβάφου ἡμῖσι σὺν μελικράτῳ· καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος φύματα καὶ οἰδήματα διαφορεῖ. Φύεται ἐν τραχέσι χωρίοις.

Κε φ. ρηβ'. (ρηδ'.) [Περὶ Σίκυος ἀγρίου.] Σίκυος ἄγριος [οἱ δὲ ἐλατήριον, οἱ δὲ γρυῖνον, οἱ δὲ βαλῖς, οἱ δὲ σύγκρισις, οἱ δὲ βουβάλιον, οἱ δὲ σκόπιον, οἱ δὲ φέρομβρον, οἱ δὲ πευκεδανόν, οἱ δὲ νότιον, Ῥωμαῖοι ἀγκέντουμ³⁷, οἱ δὲ κουκούμερεμ ρούστικουμ³⁸, οἱ δὲ ἀγρόστεμ, Ἄφροι κουσίμεζαρ] τῷ καρπῷ μόνῳ διαφέρει τοῦ ἡμέρου σίκυος, ἐλάσσονα πολλῶ ἔχων, βαλάνοις³⁹ ἐπιμήκειν ἑοικότα· τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ κλήματα ἡμέρῳ ὅμοια· ῥίζα δὲ λευκή καὶ μεγάλη. Φύεται ἐν οἰκοπέδοις καὶ ἀμμουδίαις⁴⁰ τόποις.

36) Lobel. advers. p. 237. μακρότερα suspicatur.

37) Sic C.; ἀγέλουμ Ald., Asul., Marc., Corn.; ὀγτέτουμ Goup. et Sarac.

38) Hoc e cod. C. Solum ἀγρόστεμ habent editt.

39) Ex priscorum interpretum auctoritate et ipsa natura sic legendum loco vulg. βαλανίοις.

40) C. ἀμπελώδοις.

sutiora ac minora: in summis cauliculis capitula flosculorum paene purpureorum, quorum medium albicat: in iis fructus sesami similis, amarus, fulvus, radix tenuis. Fructus potus dimidio acetabulo in aqua mulsa bilem ac pituitam per inferiora purgat. Ex aqua vero impositum tubercula et oedemata discutit. Nasoitur in asperis locis.

Cap. CLII. (CLIV.) [De Cucumere sylvestri.] Cucumis sylvestris [alii elaterion, alii grynon, nonnulli balida, vel syncrisin, alii bubalion, aut scopion, quidam pherombron, peucedanon et notion appellant, Romani et ancientum, Afri cusimezar] fructu solo differt a cucumere sativo, quem longe minorem parit, oblongis glandibus similem: folia et surculi sativo similes: radix alba, magna. Nascitur in rudibus et sabuletis, frutice in totum amaro.

ὅλος δὲ ὁ θάμνος πικρός. Ἀροῖται δὲ ὁ τῶν φύλλων χυλὸς ἐνσταζόμενος ὠταλγίαις· ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτου, πᾶν οἷδημα παλαιὸν διαφορεῖ· μετὰ ῥητίνης δὲ τερεβινθίνης ἐπιτεθεῖσα φύματα ῥήττει· μετ' ὄξους δὲ ἐψηθεῖσα⁴¹ καὶ καταπλασθεῖσα ποδάγρας διαφορεῖ⁴²· καὶ ἰσχυιάδος δὲ ἐστίν⁴³ ἔγκλυσμα, καὶ ὀδονταλγίας διάκλυσμα τὸ ἀρέψημα· ξηρὰ δὲ λεία ἀλφούς, λέπρας καὶ λειχήνας σμήχει· οὐλὰς τε μελαίνας καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει· καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῆς ῥίζης, πληθος τριῶν ἡμιβολίων τὸ ἐλάχιστον, καὶ ὁ φλοιὸς δὲ ὅσον τέταρτον ὀξυβάφου καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδρωπικῶν, δίχα δὲ τοῦ τὸν στόμαχον ἀδικεῖν, ποιεῖ⁴⁴ τὴν κάθαρσιν· δεῦ δὲ τῆς ῥίζης λαβόντα⁴⁵ ἡμίλιτρον, μετὰ δυοῖν ξεστῶν οἶνου, μάλιστα λιγυστικοῦ⁴⁶, λεαίνειν, καὶ διδόναι ἐκ τούτου κυάθους γ', νήστευσιν παρ' ἡμέρας τρεῖς⁴⁷, ἕως ἂν ὁ ὄγκος ἱκανῶς συσταλῇ.

41) C. ὑποτεθεῖσα. N. neutrum habet.

42) X. ὠφελεῖ ποδαγρικούς.

43) C. καὶ ἰσχυιαδικῶν ἐστι.

44) Sic codd. C. et N.; ποιεῖται editt.

45) N. codd. ὥσετ.

46) Sic codd. C., N. et X.; λιγυκοῦ editt.; Lacuna αἰγυπτίου γλυκέος; Babylonici Serap.

47) Sic cod. C. et N., Serap. et Ald. Sed cum Asulano editiones omittunt νήστευσιν παρ' ἡμέρας γ'.

Foliorum succus instillatus aurium doloribus confert. Radix autem illita cum polenta vetus quodvis oedema discutit: imposita cum resina terebinthina tubercula rumpit: cocta ex aceto ac illita podagras discutit: in coxendicis morbo alvus ea decocta eluitur, os in dentium dolore colluitur. Arida ea tritaque vitiliginēs, lepras et impetigines abstergit: cicatrices nigras naevosque faciei emendat. Quin et radicis succus, sesquioboli pondere minimum, itemque cortex acetabuli quarta parte bilem ac pituitam purgant, maximeque in hydropicis, idque citra ventriculi offensionem. Radicis selibra in vini, praesertim ligustici, sextariis duobus conteritur, danturque ex eo ieiunis cyathi terni tertio quoque die, donec tumor plurimum subsederit.

[Κεφ. ρνέ. Περὶ Ἐλατηρίου]⁴⁸. Τὸ δὲ λεγόμενον ἐλατήριον ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν σικύων σιευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον· τοὺς ἅμα τῷ ἄψασθαι σικύους ἀποπηδῶντας ἐκλέγων ἀποτίθεσο, ἑὼν νύκτα⁴⁹. τῇ δὲ ὑστεραία ἐπὶ κρατῆρι κοσκίνον μὴ πυκνὸν ἐπίθες, καὶ μαχαίριον ὑπτίον ἀρμόσας, τὴν ἀκμὴν ἔχον ἄνω, λαμβάνων ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ καθ' ἓνα τῶν σικύων, διαίρει καὶ ἐκθλίβε⁵⁰ τὰ ὑγρὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην κρατηρίαν· προσεκθλίβων καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς σαρκῶδες, ὃ δὴ προσπίπτει τῷ κοσκίνῳ, ἵνα καὶ αὐτὸ διεκπίπτῃ⁵¹. καὶ εἰς λεκάνην παρακειμένην τὰ ἐκθλιβόμενα τῶν σικύων⁵² βάλλε· σωρεύσας δὲ τὰ τετμημένα ἐπὶ τοῦ κοσκίνου, ὕδατί τε γλυκεῖ περιχέας καὶ ἀποπιέσας⁵³, ταῦτα μὲν ῥίπτε⁵⁴. ταραάξας δὲ τὸ ἐν τῇ λεκάνῃ ὑγρὸν καὶ σκεπάσας

48) Codices hoc naturaliter cohaerens cum praecedente iunctim scribunt.

49) C. et N. codd. *μίαν*.

50) Quod interpositum habent editi. *διὰ τοῦ κοσκίνου*, deest in codd. C., N. et X.

51) C. ἂ δὴ καὶ τῷ κοσκίνῳ προσεκθλίβων ἕα καὶ αὐτὰ ἐκπίπτειν. Ald. addit: καὶ ὅταν ὅλον ἐκθλίψῃς, ἕασον αὐτὸ κατασθῆναι. Id autem ignoratum ab interpretibus priscis, Asulan. nothis adiudicavit.

52) Sic cod. C. Editi, omittunt τῶν σικύων.

53) C. et N. ἀποκλύσας καὶ περιπιέσας.

54) C. et N. τὰ αὐτὰ νύκτε.

[Cap. CLV. *De Elaterio*.] Quod elaterium dicitur, sequenti modo e cucumerum agrestium fructu conficitur. Cucumeres eligito, qui, simulac tanguntur, dissiliunt, eosque decerptos per noctem unam sinito. Postero die, imposito supra craterem rariore cribro, insuperque resupinato ita cultello, ut aciem sursum versus habeat, prehensos utraque manu cucumeres dividito, humoremque in vas subiectum exprimito, simulque carnosam cucumerum partem, quae cribro adhaeret, quo ipsa transmittatur, exterito, et quae e cucumeribus expressa sunt, in pelvim adstantem coniecito. Acervata autem super cribro segminum frustula, ubi aqua dulci perfuderis itidemque expresseris, reice. Exceptum vero pelvi succum agitato,

ὀθόνη⁵⁵; τίθεσθ' ἐν ἡλίῳ· καὶ ὅταν συστήῃ⁵⁶, πᾶν τὸ ἐπι-
νηγόμενον ὕδωρ μετὰ τοῦ ἐπιπάγου⁵⁷ ἀπόχει, καὶ τοῦτο
ποίει πολλάκις, ἄχρις οὗ καταστή τὸ ἐφιστάμενον ὕδωρ⁵⁸.
ὅπερ ἐκσπογγίσας⁵⁹ ἐπιμελῶς, τὴν ὑποστάθμην βαλὼν εἰς
θυίαν, λείπει καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους· ἔνιοι δὲ πρὸς τὸ
ταχέως ἀνικμασθῆναι τὸ ὑγρὸν, τέφραν σεσησμένην ἐπὶ γῆς
καταστρώσαντες καὶ κοιλάναντες τὸ μέσον, ὀθόνιον τριπλοῦν
ἐπιτείναντες, κατὰ τούτου τὸ ἐλατήριον σὺν τῇ ἱκμάδι ἐπι-
χέουσιν· ἀναξήρανθ' ἐν θυίᾳ⁶⁰ λεαίνουσιν, ὥς προείρη-
ται· ἔνιοι δὲ ἀντὶ τοῦ ὕδατος θάλατταν παραχέοντες, πλύ-
νουσιν· οἱ δὲ τῇ τελευταίᾳ πλύσει μελίκρατον παραχέουσι.
Δοκεῖ δὲ ἐλατήριον κάλλιστον εἶναι τὸ μετὰ τοῦ λευκοῦ ἡσυχῇ
ἐννικμον, κοῦφον, λεῖον, πικρότατον τῇ γεύσει, καὶ προςα-
χθὲν λύχνῳ, εὐκαές⁶¹. τὸ μέντοι πρᾶσιζόν καὶ τραχὺ καὶ

55) Cod. X. περικαλύψας ὀθονίῳ.

56) Sic codd. C. et N. ac Oribas.; ὅτε στῇ edit.

57) N. ἐπιπαγέντος.

58) C. et N. non habent ἄχρις — ὕδωρ. Sed adest in Orib. et Serap.

59) Sic codd. C., N. et X.; σπογγίσας Lacuna; ἐκσπογγίσας edit.

60) Sic C. In edit. ἀναξήρανθ' ἐν θυίᾳ.

61) Sic Codd. et interpretum consensu; ἀκαές cod. X.

dein opertum linteo soli exponito. Atque ubi coierit, super-
pernatantem aquam cum eo, quod in summo concretum
est, effundito, illudque iterato, quamdiu aquae aliquid su-
perfuerit. Id autem solerter spongia exterge: sedimen-
tum ipsum, mortario inditum, conterito, pastillos ex eo
formaturus. Nonnulli, ut confestim humores exhauriant,
cribratos cineres humi sternunt, ac in eorum medio ex-
cavata foveola triplicatum linteolum obtendunt, cui ela-
terium cum humoribus suis infundunt, siccatum vero in
pila, ut ante dictum est, conterunt. Nonnulli pro dulci
aqua marinam affundunt, atque ita eluunt. Alii in po-
strema lotura mulsam addunt. Elaterium autem optimum
creditur, quod cum candore modice humectum est, leve,
glabrum, gustu amarissimum, quodque lucernae admotum

θολερὸν τῇ ὄψει⁶², γέμον ὀροβίου⁶³ καὶ τέφρας, βαρὺ τε⁶⁴
καὶ φαῦλον⁶⁵. ἐνιοὶ δὲ καὶ τῷ χυλῷ τοῦ σικίου μινύουσιν
ἄμυλον, πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτοῦ τὸ λευκόν⁶⁶ καὶ κοῦ-
φον· εἰς μέντοι τὰ καθαρτικά ὁ διετῆς ἀρμόζει ἄχρι δεκαε-
τῶν· ἡ δὲ τελεία δόσις⁶⁷, ὀβολὸς, ἡ δ' ἐλαχίστη, ἡμιωβό-
λιον· παιδίοις δὲ δίχαλκον· πλεῖον γὰρ ποθὲν κίνδυνον ἐπι-
φέρει· κινεῖ δὲ τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω κάθαρσιν, ἄγον φλέ-
γμα καὶ χολήν· ἀρίστη δὲ τοῖς δυσπνοοῦσιν ἡ δι' αὐτοῦ κά-
θαρσις· εἰ μὲν οὖν θέλεις κατὰ κοιλίαν καθαίρειν, διπλάσιον
ἁλῶν μίξας καὶ σινήπεως⁶⁸, ὅσον χρῶσαι, δι' ὕδατος ὀρο-
βιαῖα καταπότια δίδου, ἐπιρῥοφεῖτω δὲ γλιαροῦ ὕδατος κύα-
θον ἓνα· εἰς δὲ ἔμετον, ὕδατι ἀνιείς, περὶ τοὺς ὑπὸ γλῶσ-
σαν διάχριε τόπους ὥς ὅτι ἐσωτάτω· εἰ δὲ δυσεμῆς εἴη, ἡ

62) Codd. C. et N. ὀλερὸν τῇ γεύσει.

63) Oribas. ξυπαρίας.

64) Serap. aliud legit: *adulterinum*.

65) N. ἄχρηστον.

66) Sic N.; αὐτὸ λευκόν vulgo.

67) Sic cod. Paris. apud Goup. et Sarac.; Ald. et sequ. πόσις; C. et N. χρῆσις.

68) Ex euporistis, Galeno et Aëtio Sarac. vulgare *στίμμεως* sic emendat. Serap. ἁλὸς ἄμμωνιακοῦ legit. C. Hofm. var. lect. 2, 6. *κόμμεως* suspicatur.

facile accenditur. At quod porraceum est, scabrum, tur-
bidum aspectu, ervi cinerisque plenum, grave iuxta est
ac vitiosum. Nec desunt, qui cucumeris succo amyllum
immisceant, ut candorem eius et levitatem imitentur.
Purgationibus idoneus est succus biennis ad decennem.
Integra dosis est obolus, minima semiobolus: infantibus
autem quarta oboli pars: nam copiosius haustum pericu-
lum affert. Bilem ac pituitam per inferiora pariter ac
superiora eiicit, quod quidem purgationis genus in iis
expeditissimum est, qui difficiles spiritus ducunt. Quodsi
cupiveris per alvum purgare, adiecto salis duplo et sina-
pis tantillo, quantum ad colorandum satis sit, ex aqua
catapotia ervi mole formato: quae posteaquam exhibueris,
aquae tepidae cyathum unum sorbendum dato. Si vom-
itum concitare volueris, elaterium aqua diluito intinctaque

ἐλαίῳ ἢ ἰρίνῳ μύρον διείς, κώλυε δὲ κοιμᾶσθαι. Τοῖς δὲ ὑπερκαθαίρομένοις συνεχῶς προσφέρειν δεῖ οἰνέλαιον· οὕτως γὰρ παύσονται ἐμοῦντες· μὴ ἀποκαθισταμένων δὲ⁶⁹ τῶν ἐμέτων, ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ἄλφιτον καὶ ὀξύκρατον καὶ ὀπώραν, καὶ ὅσα δύνανται τὸν στόμαχον πυκνῶσαι, προσενεκτέον· κινεῖ δὲ τὸ ἐλατήριον καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα κτείνει ἐν προσθέτῳ· ἐγγυθὲν δὲ⁷⁰ μετὰ γάλακτος εἰς τοὺς ῥώθωνας⁷¹, ἵκτερον ἀποκαθαίρει, καὶ κεφαλαλγίας τὰς χρονίους ἀπαλλάττει· συναγχικοῖς δὲ διάχρισμα πρακτικὸν⁷² μετ' ἐλαίου παλαιοῦ, ἡμέλιτος, ἢ χολῆς ταυρείας. Τοῦ δὲ ἡμέρου σικίνου ἢ ῥίζα λεία ποθεῖσα σὺν ὕδρομέλιτι < α', ἐμέτους κινεῖ· εἰ δέ τις μετὰ τὸ δεῖπνον πραέως ἐμέσαι ἐθέλει, ἀκοοῦσιν ὀβολοὶ β'⁷³.

Κεφ. ργ'. (ργς.) [Περὶ Σταφίδος ἀγρίας.] Σταφίς ἀγρία [οἱ δὲ τρίφυλλον, οἱ δὲ στήσιον, οἱ δὲ ἀσταφίς, οἱ

69) Sic codd. C. et N.; ἐμοῦντες γὰρ ἀποκαθίστανται, μὴ πανομένων δὲ vulgo.

70) Sic N.; ἐγγυθὲν τε vulgo.

71) N. εἰς τὸ οὖς.

72) Marcelli cod., C. et N. πταρμικόν. Sed Serap. tuetur nostram lectionem: *confert squinantiae iuvamentum maximum* (contra Marcell.)

73) Haec ultima licet in omnibus adsint exemplaribus, omissa tamen a Marc., uncinis inclusa sunt a Sarac.

penna subiectas linguae partes quam penitissime oblitito. At si aeger ad vomitum difficilis fuerit, vel oleo, vel irino unguento diluito: somnum vero inhibeto. Iis, qui praeter modum purgantur, frequenter vinum oleo mixtum propinari oportet: sic enim desinent vomere. Quodsi non cessaverint vomitiones, aqua frigida, polenta, posca, poma, et quaecunque stomachum densare possunt, offerenda sunt. Elaterium menses quoque ciet, et partus enecat, in pessa subditum. Cum lacte vero naribus infusum, et regium morbum depellit, et diurnos capitis dolores summovet. In anginis autem efficaciter illinitur cum oleo vetere, melle et felle taurino. Sativi cucumeris radix contrita et drachmae pondere in hydromelite pota, vomitus ciet. Si cui a coena placide vomere libuerit, oboli duo sufficient.

Cap. CLIII. (CLVI.) [De Staphide agria.] Staphis agria, [quam alii trifolium, alii stesion, aut astaphis, phthi-

δὲ φθειροκτόνον, οἱ δὲ φθείριον, οἱ δὲ ἀπάνθρωπον, οἱ δὲ πολυειδές, οἱ δὲ ψευδοπαθές, οἱ δὲ ἀρσενότη, Αἰγύπτιοι ἰβησαοιδή, Ῥωμαῖοι ἔρβα πεδικουλάρια⁷⁴] φύλλα μὲν ἔχει ὥσπερ ἀμπέλου ἀγρίας ἐπεσχισμένα· καυλία ὀρθὰ, μαλακὰ, μέλανα, τὸ δὲ ἄνθος φέρει ἰσάτη ὅμοιον· τὸν δὲ καρπὸν ἐν θυλακίοις γλωροῖς, ὥσπερ ἐρεβίνθου, τρίγωνον, τραχὺν⁷⁵, ὑπόκιθρον ἐν τῷ μέλανι, τὰ δὲ ἔνδον λευκὸν, γευσσάμενον δριμύν. Τούτου κόκκους ἰέ⁷⁶, ἔάν τις λεάνας ἐν μελικράτῳ δῶ, καθαίρει δι' ἐμέτων πάχην· περιπατεῖτωσαν δὲ οἱ πεπωκότες· δεῖ μέντοι προσέχειν συνεχῶς⁷⁷ μελίκρατον διδόντας, διὰ τὸ ἐπιφέρειν τοὺς κατὰ πνιγμὸν κινδύνους⁷⁸, καὶ καίειν τὸν φάρυγγα· ἀρμόζει δὲ τριφθεῖσα καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ σανδαράχης⁷⁹, συγχρισθεῖσα δὲ μετ' ἐλαίου⁸⁰ πρὸς φθειριάσεις καὶ κνησμοὺς καὶ ψώρας· διαμασσηθεῖσα δὲ φλέγμα ἄγει

74) N. add. οἱ δὲ μιουτεσσούδια.

75) C. παχύν.

76) Sic cod. C. Serap. et Avic. p. 209. diserte حبس عشر حبة Vulgo legitur ἰ' ἢ ε', cuius loco Marell. et Sarac. suadent ἰ' ἢ ἰε'.

77) Cum Serap. Marcell. et Sarac.; συνετῶς vulgo; Codd. C. et N. neutrum habent.

78) C. et N. φθείρει γὰρ τοὺς κατὰ π. κ.

79) Lacuna sic legit cum Serap. et Avio.

80) C. et N. ἀνδράχνης addunt, quod e σανδαράχῃ corruptum videtur.

roctonon etiam et phthirion, apanthropon, polyides, pseudopathes et arsenoten, Aegyptii ibesaoide, Romani herbam pediculariam vocant] folia habet vitis sylvestris modo incisa, cauliculos rectos, molles nigrosque; florem vero fert (colore) glasti: semen in folliculis viridibus, ceu ciceris, triangulum, asperum, ex nigro subfulvens, intus album, gustu acre. Huius grana quindecim si trita in aqua mulsa dentur, crassos humores vomitu purgabunt: sed qui hauserint, deambulare debent. Videndum nihilominus, ut iis frequenter aqua mulsa potui detur: alioqui in strangulationis periculum deducuntur faucesque aduruntur. Herba autem ipsa trita per se, aut cum sandaracha, et illita cum oleo ad pediculorum abundantiam, pruriginem scabiemque idonea est. Commanducata pluri-

πλεῖστον· καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ, σὺν ὅξει ἐψηθεῖσα καὶ δια-
κλυζομένη· οὐλὰ τε ῥευματίζόμενα στέλλει, καὶ ἄφθας τὰς
ἐν στόματι θεραπεύει μετὰ μέλιτος· μίγνυται καὶ τοῖς πυρω-
τικοῖς μαλάγμασι⁸¹.

Κεφ. ρνδ'. (ρνζ'.) [Περὶ Θαψίας.] Θαψία [οἱ δὲ
ὑπώπιον, οἱ δὲ πάγκρανον, οἱ δὲ σκαμμώνιον, οἱ δὲ θηλυ-
τερίς, Ῥωμαῖοι φερουλάγω, οἱ δὲ φέρουλα σιλβέστρις, Ἄφροι
βοιδὴν] ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν πρῶτον εὐρῆσθαι
ἐν Θάψῳ τῇ νήσῳ τῇ ὁμωνύμῳ⁸². Τῇ δ' ὅλη φύσει ἔοικε
νάρθηκι, ἰσχνότερος δ' αὐτῆς μᾶλλον ὁ καυλὸς⁸³, καὶ τὰ
φύλλα μαράθρῳ ἐμφορῇ· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιαδία καθ' ἐκάστην
ἀπόφυσιν, ἀνήθρ' ὅμοια· ἐφ' ὧν ἄνθος μήλινον⁸⁴· σπέρμα
ὑπόπλατυ, τῷ τοῦ νάρθηκος ἐμφορὲς, ἔλαττον μέντοι· ῥίζα
ἐνδοθεν λευκὴ, μεγάλη, μέλαινα δ' ἔξωθεν, παχύφλοιος⁸⁵,
δριμεῖα· ἣτις ὀπίξεται περιορυθεῖσα καὶ ἐγκοπτομένη τὸν

81) Serap. legit καὶ τοῖς μαλακτικοῖς μύροις. φύεται δὲ ἐν παλι-
σκίῳ τόποις.

82) Dio Cass. 43, 7. Ἡ δὲ δὴ Θάψος κεῖται μὲν ἐν χερσονήσῳ
τόπον τινα, ἐνθεν μὲν τῆς θαλάσσης, ἐνθεν δὲ λίμνης παρηκούσης.

83) Si Aldinam consulissent editores, mendum Asul. καρπὸς non
repetiissent. Ibi enim manifesto καυλός.

84) Serap. legit ἄνθος λευκὸν, ὑπομήλινον.

85) Confusa est C. lectio: ῥίζα μέλαινα ἐνδοθεν, λευκὴ κατὰ τὴν
ἐπιφάνειαν, μεγάλη, πάχους φλοιός.

mum mucum attrahit. Dentium dolores iuvat, cum aceto
cocta ac colluta. Gingivarum fluxiones cohibet, et aphthas
in ore cum melle sanat. Miscetur et malagmatis urendi
vi praeditis.

Cap. CLIV. (CLVII.) [De Thapsia.] Thapsia [alii
hypopion, alii pancranon, alii scammonium, aut thelyte-
rida vocant, Romani ferulaginem aut ferulam sylvestrem,
Afri boiden] ita vocatur, quod in Thapso, eiusdem no-
minis insula, primum inventa fuisse creditur. Toto vero
habitu ferulae similis est, sed graciliore caule et foliis
foeniculaceis: umbellae in singulis ramis anethi similes,
flos in iis luteus, semen latiusculum, quale ferulae, sed
minus: radix intus candida, foris nigra, magna, crasso
vestita cortice, acris denique, cuius liquor excipitur hunc
in modum. Effossa in ambitu scrobe inciditur radicis cor-

φλοιὸν, ἣ κοιλανθεῖσα αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ θολοειδῶς ἡ ῥίζα καὶ
 πωμαζομένη πρὸς τὸ καθαρὸν μένειν τὸν ὀπὸν· τῇ δ' ὑστε-
 ραία δεῖ ἐπιόντας ἀναιρεῖσθαι τὸν ἐπισυλλεγόντα ὀπὸν· χυ-
 λίζεται δὲ κοπεῖσα ἡ ῥίζα καὶ διὰ κυρτίδος καὶ ὀργάνου ἐκθλι-
 βεῖσα καὶ ξηρανθεῖσα ἐν ἡλίῳ δι' ὀστρακίνου παχέος ἀγγείου·
 ἐνιοὶ δὲ καὶ τὰ φύλλα συναποθλίβουσιν· ἀσθενὴς δὲ ὁ τοιοῦ-
 τος· διακρίνεται δὲ, τῷ βρωμωδέστερον⁸⁶ εἶναι τὸν ἀπὸ
 τῆς ῥίζης, καὶ μένειν ἐνικμον, ξηραίνεσθαι δὲ τὸν ἀπὸ τῶν
 φύλλων καὶ τερηδονίζεσθαι. Ὀπιζόντα⁸⁷ δὲ δεῖ μὴ κατ'
 ἀνέμου ἴστασθαι, μᾶλλον δὲ νηνεμίας οὔσης· ἐποιδεῖ γὰρ
 ἰσχυρῶς τὸ πρόσωπον καὶ φλυκταινοῦται τὰ γυμνὰ μέρη [τοῦ
 γυμνοῦ σώματος]⁸⁸ διὰ τὴν δριμύτητα τῆς ἀποφορᾶς· δεῖ
 οὖν κηρωταῖς στυφούσαις ὑγραῖς προχρίειν τὰ γυμνὰ τῶν
 μερῶν, καὶ οὕτω προσέρχεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρι-
 κὴν ὃ τε φλοιὸς τῆς ῥίζης καὶ ὁ χυλὸς καὶ ὁ ὀπὸς, σὺν

86) Quamquam et in Xenocr. c. 20. βρωματώδης occurrat, cum Sarac. tamen βρωμωδέστερον praeferendum esse vulgari βρωματωδέ-
 στερον arbitror, ne sensus patiat.

87) C. et X. ὀρύττοντας. Sed Serap. nobiscum.

88) Uncinis inclusa habet Ald., cod. Goupyl. et Hermol.; ad
 notha ablegavit Asulanus.

tex: aut radix ipsa fornicatim excavatur, dein operitur,
 ut purus maneat liquor: postero autem die congestum
 eum tolli par est. Elicitur autem succus e contusa ra-
 dice, ac per fiscum instrumento ad id apto exprimitur,
 tunc, fictili crasso inditus, in sole cogitur ac siccatur. Non-
 nulli et folia simul exprimunt, sed is succus debilior
 est. Discernitur vero, quod, qui e radice paratur, ma-
 gis viroso est odore humidusque permanet: siccescit vero
 e foliis petitus, ac vermibus obnoxius est. Qui autem li-
 quorem colligit, minime obversum vento stare oportet;
 satius est tranquillitatem aëris opperiri. Alioqui enim
 propter halitus acrimoniam vehementer facies intumescit,
 pustulis existentibus per nudas corporis (nudi) partes.
 Iccirco etiam cerato quodam astringente et liquido, prius
 oblitis partibus nudis, accedendum est. Purgandi vim
 habent cortex radice, succus (expressus) et liquor (ema-

μεικράτω πινόμενος· ἄνω γὰρ καὶ κάτω χολὴν καθαίρουσι·
 δίδεται δὲ τῆς μὲν ῥίζης τετρώβολον μετὰ ἀνήθου σπέρματος
 < γ', τοῦ δὲ χυλίσματος τριώβολον, τοῦ δὲ ὀποῦ ὀβολός⁸⁹·
 πλείον γὰρ δοθὲν, κινδυνῶδες· ἀρμόζει δὲ ἢ δι' αὐτοῦ κά-
 θαρσις πάθεισιν ἀσθματικοῖς, πλευρῶν ἀλγήμασι χρονίοις καὶ
 ἀναγωγαῖς· τοῖς δὲ δυσμέσιν ἐν σιτίοις ἢ ἐψήματι⁹⁰ δίδεται·
 κέκτῃται δὲ καὶ μετασυγκριτικὴν δύναμιν ὃ τε ὀπὸς καὶ ἡ
 ῥίζα πάντων μάλιστα τῶν ἰσοδυναμούντων, ὅπου τι δεῖ ἐκ
 βάθους ἐλκύσαι ἢ μεταποροποιῆσαι· ὅθεν ἀλωπεκίας κατα-
 χοιόμενος ὁ χυλὸς ἢ ἡ ῥίζα χλωρὰ προστριβομένη, δασύνει·
 ὑπώπιά τε αἶρει καὶ πελιώματα λεία ἢ ῥίζα ἢ ὁ χυλὸς σὺν
 λιβανωτῷ καὶ κηρῷ ἴσοις· δεῖ δὲ μὴ πλέον δυοῖν ὥρων ἑᾶν·
 μετὰ δὲ ταῦτα πυριᾶν θερμῇ θαλάττῃ· αἶρει δὲ καὶ ἔφηλιν
 σὺν μέλιτι καταχρισθεῖς, καὶ λέπρας ἀφίστησι· φύματά τε
 ῥήττει μετὰ θείου καταχοιόμενος ὁ χυλός· χρησίμως δὲ κατα-

89) Serap. legit < α'.

90) Cum codd. consentiant, non video, cur cum Sarac. ὀψήμασι
 legendum sit. Serap. de cibo loquitur, quia non intellexit.

nans), si in aqua mulsa bibantur. Per inferiora enim ac-
 que ac superiora bilem evacuant. Exhibentur autem ra-
 dicis quaterni oboli cum seminis anethi drachmis ternis,
 expressi succi terni oboli, at liquoris obolus unus. Ma-
 ior dosis salutem in discrimen adducit. Confert autem
 purgatio ope ipsius in difficultate spirituum, lateris dolo-
 ribus diuturnis difficilibusque exscreationibus: iis vero,
 qui aegre vomunt, in cibis aut sapa porrigitur. Tam ra-
 dix, quam liquor omnium maxime, quae pares cum iis
 vires sortita sunt, metasyncritica vi pollent, sive quid ex
 alto evocare, sive pororum rationes mutare expedit. Hinc
 succus perunctione aut radix recens affricu calvas partes
 hirsutiae donat. Radix trita succusque cum aequali por-
 tione turis ac cerae sugillatas ac lividas partes emendat:
 sed non ultra binas horas mittatur, ac locus dein aqua
 marina calida foveatur. Tollit et maculas a sole contra-
 ctas illitus ex melle succus, ac lepras removet; sed et
 tubercula rumpit, cum sulfure perunctus. In diuturnis

χοίεται καὶ ἐπὶ τῶν χρονίας ἐχόντων διαθέσεις περὶ πλευρόν, ἢ πνεύμονα, ἢ πόδας, ἢ ἄρθρον· χρησιμεύει δὲ καὶ πρὸς ἐπαγώγια ἐπὶ τῶν μὴ ἐκ περιτομῆς λειποδέρμων, οἴδημα ἐγείρων, ὅπερ καταντλούμενον καὶ τοῖς λιπαίνουσι μαλακτούμενον, τὸ ἐλλειπὲς τῆς πόσθης ἐκπληροῖ⁹¹.

Κεφ. ρνέ. (ρνή.) [Περὶ Σπαρτίου.] Σπάρτιον [οἱ δὲ λοβόν, οἱ δὲ λύγον καλοῦσι] θάμνος ἐστὶ φέρων ῥάβδους μακράς, ἀφύλλους⁹², στερεάς, δυσθραύστους, αἷς τὰς ἀμπέλους δεσμεύουσι· φέρει δὲ λοβούς, ὥσπερ φασίολος⁹³, ἐν οἷς σπερμάτια φακοειδῆ· ἄνθος μήλινον, ὥσπερ λευκοῦ. Τούτου ὁ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη ποθέντα σὺν μελικράτῳ ὀλκῇ ὀβολῶν ἑ, καθαίρει ἄνω μετ' ἐντάσεως, ὥσπερ ὁ ἐλλέβορος, ἀκινδύνως· ὁ δὲ καρπὸς κινεῖ τὴν κάτω κάθαρσιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ῥάβδων ἐν ὕδατι βραχεισῶν, εἴτα κοπεισῶν καὶ χυλισθεισῶν, ἰσχιαδικῶν καὶ συναγχικῶν ἐστι βοήθημα, ὅσον κύαθος εἰς πινόμενος νήστευσιν· ἐνιοὶ δὲ ἐναπο-

91) Ultimum hunc usum thapsiae ignorat Serap. Addit, quod ineptum puto: ponitur super ossa denudata, vestita carne.

92) C. ἐμφύλλους.

93) Sic N.; φασίλους vulgo.

quoque lateris, pulmonis, pedum articulorumque vitiis utiliter illinitur. Ceterum valet et ad intègendam penis glandem, si modo alia ex caussa, quam circumcissione, nudata fuerit. Namque tumorem producit, qui, adhibitis et fotibus et pinguibus mollitus, praeputii iacturam rasarcit.

Cap. CLV. (CLVIII.) [De Spartio.] Spartium [quod nonnulli siliquam, alii viticem appellant] est frutex ferens virgas longas, foliis destitutas, firmas, fractu contumaces, quibus vites alligantur: siliquas gerit, velut phaseolus, in quibus semina exigua, lentiformia: florem leucoii, luteum. Huius semina et flores vehementer per superiora purgant, ellebori modo, et citra periculum: semen vero et deiectionem movet. Quin et ramuli in aqua macerati, mox tusi, succum dant ischiadicis et angina laborantibus utilem, si cyathi unius modum ieiuni biberint. Quidam eosdem ramulos muria aut aqua marina macerare

βρέξαντες ἄλμη ἢ θαλάττη, ἐγκλύζουσι τοὺς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ αἵματῶδες καὶ ξυσματῶδες.

Κε φ. ρνζ'. (ρνθ'.) [Περὶ Σιλύβου.] Σίλυβον ἄκανθά ἐστι, πλατεῖα φύλλα ἔχουσα, χαμαιλέοντι ὅμοια τῷ λευκῷ· ἣτις ἀρτιφυῆς ἐσθίεται ἐφθὴ σὺν ἐλαίῳ καὶ ἁλσί· τῆς δὲ ῥίζης⁹⁴ ὁ ὁπὸς ὅσον ὀλκὴ ποθεῖς σὺν μελικράτῳ, ἐμέτους κινεῖ⁹⁵.

Κε φ. ρνζ'. (ρξ'.) [Περὶ Βαλάνου μυρεψιαῆς.] Βαλανὸς μυρεψικὴ καρπὸς ἐστὶ δένδρου, μυρίκη⁹⁶ ἰοικότος, ὁμοίος τῷ λεγομένῳ ποντικῷ καρπῷ, οὗ τὸ ἐντὸς⁹⁷ θλιβόμενον, ὥσπερ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, ἐξίησιν ὕγρον, ᾧ εἰς τὰ πολυτελῆ μύρα ἀντ' ἐλαίου χρῶνται· γεννᾶται δὲ ἐν Αἰθιοπία καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ καὶ ἐν τῇ κατὰ Ἰουδαίαν Πέτρα⁹⁸· διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ νέα καὶ πλήρης, λευκὴ τε καὶ εὐλέπιστος· ἣτις μετ' ὀξυκράτου ποθεῖσα λεία, ὅσον ὀλκὴ

94) C. N. καὶ ἀντὶ ῥίζης.

95. In Ald. sequitur caput περὶ βολβοῦ ἐμετικοῦ, quod libr. 2. c. 200. iam affuit.

96) Mallem μυρδίνην legere, maxime e Theophr. hist. 4, 2. auctoritate, nī codd. et interpretes omnes refragarentur.

97) Hermol. Barbar. ex eodem Theophr. ἐκτός legit. Sed Theophr. τοῖς κελύφεσι κόπιοντας χρῆσθαι τοὺς μυρεψοὺς perhibet, non exprimi oleum, quod ex ipsis seminibus conficitur. Galen. facult. simpl. lib. 6. p. 844. 845. ed. Kühn.

98) Serap. sueta hallucinatione nitram scribit loco petram.

malunt, extractumque succum clystere infundunt ischiadicis. Educt et cruenta et strigmenta.

Cap. CLVI. (CLIX.) [De Silybo.] Silybum est e spinosarum genere, foliis latis, chamaeleonti albo similibus: quae, novella adhuc, cum oleo et sale cocta comeditur. Liquor radicis drachmae pondere ex aqua mulsa potus vomitiones ciet.

Cap. CLVII. (CLX.) [De Glande unguentaria.] Glans unguentaria fructus est arboris, tamaricem referentis, cum nuce avellana conferendus, cuius nucleus, amygdalarum amararum more contusus liquorem reddit, quo in pretiosa unguenta pro oleo utuntur, Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia et Petra, Indaea contermina. Praefertur recens, plena, candida, quaeque facile cortice spoliatur. Ea trita et ex posca drachmae pondere pota lie-

<, σπλῆνα τήκει· καὶ καταπλάσσεται δὲ ἐπ' αὐτοῦ μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ μετὰ μελικράτου καὶ ἐπὶ ποδαγωγικῶν· σὺν ὅξει δὲ ἐψηθεῖσα ἀποσμήχει ψώραν, λέπραν· σὺν νίτρω δὲ ἀλφούς, οὐλὰς μελαίνας· σὺν οὖρῳ δὲ αἶρει φακούς, ἰόνθους, ἐφήλεις, ἔξανθήματα ἐν προσώποις· ἐμέτους δὲ κινεῖ, καὶ κοιλίαν λύει μετὰ ὕδρομέλιτος· κακοστόμαχος δὲ ἐστὶν ἱκανῶς, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς ἔλαιον ποθὲν, τὴν κοιλίαν ἐπάγει⁹⁹· στυπτικώτερος δὲ ἐστὶν ὁ φλοιὸς αὐτῆς· τὸ δὲ ἐκκοπίσεως καὶ ἐκθλιβείσεως αὐτῆς ἐκπίεσμα¹⁰⁰ μίγνυται σμήγμασι τοῖς πρὸς τραχύτητας καὶ κνησμοὺς εὐθετοῦσιν¹.

Κε φ. ρηγ'. (ρξά.) [Περὶ Ναρκίσσου.] Νάρκισσος [οἱ δὲ νάρκισσος ἄνδρος, οἱ δὲ αὐτογενὲς, οἱ δὲ βολβὸς ὁ ἐμετικὸς, Ῥωμαῖοι βούλβους μορβιτάριους]· ἔνιοι καὶ τοῦτο, ὥσπερ τὸ κρίνον, λείριον ἐκάλεσαν· τὰ μὲν φύλλα πράσῳ ἔοικε, λεπτὰ δὲ καὶ μικρότερα κατὰ πολὺ καὶ στενώτερα· καυλὸν

99) Sarac. suspicatur ὑπάγει.

100) Cod. Roman. et Paris. Goupyl, τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐκθλιβὲν πίεσμα.

1) Quae in Aldina sequuntur: περὶ Μυροβαλάνου, farraginem continent a sciolo librario seriore e Paulo, Oribasio, Porphyrio, (Eusebio, quem Priscianus citat), Magno Iatrosophista, Archigene etc. congestam. Ergo ante saeculum acrae nostrae septimum additum non est id caput, neque in vetustis exemplaribus occurrit.

nem liquat. Quin et iidem (visceri) cum lolii farina, itemque podagricis cum aqua mulsa imponitur. Cum aceto cocta psoram lepramque exterit: cum nitro vitiliginēs et cicatrices nigras emendat: cum lotio lentiginēs varosque, maculas a sole contractas et papulas in facie tollit. Vomitiones autem movet alvumque solvit cum hydromelite, sed stomacho valde adversatur. Oleum, quod ea exprimitur, alvum potu subducit. Cortex eius autem magis astringit. Quod superest ex ea tusa ac expressa, smegmatis immiscetur, quae ad scabritias et pruriginēs accommodantur.

Cap. CLVIII. (CLXI.) [De Narcisso.] Narcissus [quam et anydron et autogenes vocant, bulbum etiam emeticum, Romani bulbum morbitarium (? vomitorium), a nonnullis etiam, sicut lilium, lirium appellatur. Foliis quidem ad porrum accedit, sed tenuia sunt, multo minora

κενὸν, ἄφυλλον, ὑπὲρ σπιθαμῆς τὸ ὕψος², ἐφ' οὗ ἄνθος λευκὸν, ἐν μέσῳ δὲ κοῖλον ἔχον κροκοειδές³, ἐπ' ἐνίων δὲ πορφυροειδές· ῥίζα δὲ λευκὴ ἔνδοθεν, στρογγύλη, βολβοειδής· καρπὸς ὥς ἐν ὑμένι, μέλας, προμήκης· φύεται ὁ κάλλιστος ἐν ὄρεινοῖς τόποις, εὐώδης· ὁ δὲ λοιπὸς⁴ πρασίξει καὶ βοτανώδη τὴν ἀποφορὰν ἔχει. Τούτου ἡ ῥίζα βρωθεῖσα ἐφθῇ καὶ ποθεῖσα ξμέτους κινεῖ· ἀρμόζει δὲ καὶ πυρκαϊστοῖς σὺν μέλιτι λεία· καὶ τὰς περὶ νεῦρα διακοπὰς παρακολλᾷ καταπλασσομένη· στρέμματά τε σφυρῶν καὶ τὰ περὶ ὄρθρα χρόνια ἀλγήματα λεία σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσα ὀνίνησι· καθ-αίρει καὶ ἐφθλιν καὶ ἀλφὸν σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ μέλιτι τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ἐλκῶν ἀποκαθαίρει, καὶ τὰ δύσπεπτα τῶν ἀποστημάτων ῥήσσει· ἄγει⁵ καὶ σκόλοπας, σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι⁶ καταπλασσομένη.

Κεφ. ρνθ'. (ρξβ'.) [Περὶ Ἴπποφαυῶς.] Ἴπποφαῆς [οἱ δὲ ἵπποφυές, οἱ δὲ ἵπποφανές, οἱ δὲ ἵππιον, οἱ δὲ ἐχίνιον,

2) Sic cod. C. et Ald.; μελῶ σπιθαμῆς Asul. et sequ.

3) Sic C., N.; λευκὸν ἐν μέσῳ· ἔσωθεν δὲ κρ. Ald.; λευκὸν· ἔσωθεν δὲ κρ. Asul. et sequ.

4) C. λευκός. Oribas. καὶ ἐν λειμῶσι καὶ ἀμμώδεσι φνόμενος.

5) N. ἀνάπτει.

6) Lacuna add. καὶ ῥοδίῳ ἐλαίῳ.

et angustiora; caulis inanis ac sine foliis, cuius altitudo spithamam excedit: et in eo flos candidus, qui in medio concavum croceum habet, quod in nonnullis et purpurascit. Radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in membrana, nigrum et oblongum. Optimus nascitur in montosis locis, odore suavi: reliqui porrum imitantur, halitum spargunt herbaceum. Huius radix cocta, sive edatur, sive bibatur, vomitus ciēt: ambustis idonea est cum melle trita: praecisos nervos imposita glutinat: contorsiones malleolorum doloresque articulorum diuturnos ex melle trita ac illita adiuvat. Maculas a sole contractas et vitiligines cum urticae semine et aceto emendat: cum ervo autem ac melle ulcerum sordes expurgat, et abscessus rumpit aegre maturescentes: denique aculeos extrahit, cum lolii farina ac melle imposita.

Cap. CLIX. (CLXII.) [De Hippophae.] Hippophaës [alii hippophyes, alii hippophanes aut hippion,

οἱ δὲ πελεκῖνος, Ῥωμαῖοι λαππάγω, οἱ δὲ λαππολάμερα κα-
 λοῦσιν] ᾧ γνάφουσι τὰ ἱμάτια· φύεται μὲν ἐν παραθαλατ-
 τίοις καὶ ἀμμόδεσι τόποις· θάμνος δὲ ἐστὶ φρυγανώδης, πυ-
 κνὸς⁷, ἀμφιλαφής, φύλλα ἔχων μακρὰ πρὸς τὰ τῆς ἐλαίας,
 στενώτερα δὲ καὶ μαλακώτερα⁸, καὶ μεταξὺ ἀκάνθας ξηρᾶς,
 ὑπολεύκους, γωνιοειδεῖς, ἀπ' ἀλλήλων διεστιῶσας· ἄνθη κο-
 ρύμβοις ἑοικότα κισσοῦ, ὡς βοτρυδία προσκείμενα ἀλλήλοις,
 πλὴν μικρότερα καὶ μαλακὰ καὶ μετὰ τοῦ λευκοῦ φοινίσσοντα
 ἐκ μέρους· ῥίζα παχεῖα καὶ μαλακὴ, ὅπου μεστή, γευσασμένῳ
 πικρὰ, ὀπιζομένη ὥσπερ θαψία. Ἀποτίθεται δὲ καθ' ἑαυ-
 τὸν ὁ ὀπὸς, καὶ σὺν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ἀναλαμβάνόμενος καὶ
 ξηραίνόμενος· καθαίρει δὲ χολῶδες, ὕδατῶδες καὶ φλεγματοῦ-
 δες κάτω, ὅσον ὀβολὸς, ἀκέραιος· τοῦ δὲ μετὰ τοῦ ὀροβί-
 νου, τετρώβολον σὺν μελικράτῳ· καὶ ὁ θάμνος δὲ σὺν ταῖς
 ῥίζαις ξηραίνόμενος κόπτεται, καὶ δίδοται λεῖος μετὰ μελι-
 κράτου, κοτύλης μιᾶς ἡμισείας· γίνεται δὲ καὶ χύλισμα τῆς

7) Lacuna add. μικρός.

8) Ald. μακρότερα (μικρότερα) δὲ καὶ μαλακώτερα; Asul. στενώ-
 τερα δὲ καὶ λεπτότερα; στενώτερα δὲ καὶ μαλακώτερα cod. C. et
 Lacuna.

echinion etiam et pelecinus, Romani lappaginem aut lap-
 polameram vocant] quo vestes carpando poliunt, nascitur
 in maritimis sabulosisque. Est autem frutex surculosus,
 densus, foliis crebris consitus, iisque oblongis: ad oleae
 proximis, sed angustioribus ac mollioribus: inter quae
 spinae aridae, subalbidae, angulosae, distantes inter se: flo-
 res hederæ corymbis similes, ac velut racematim secum
 invicem cohaerentes, minores tamen ac molles, et ex
 candido partim punicei: radix crassa, mollis, laticis plena,
 gustu amara. Ex hac perinde ac e thapsia liquor elici-
 tur, qui et per se, et cum ervi farina subactus, siccatur
 et ad usum reconditur. Sincerus is, oboli pondere, bi-
 liosa, aquosa ac pituitosa deorsum ducit: at ervi farina
 exceptus, quaternis obolis ex aqua mulsa. Sed et frutex
 cum radicibus siccatus tunditur tritusque cum aquae mul-
 sae sesquihemina exhibetur. Succus praeterea ex herba

ρίζης καὶ τῆς πόας, ὥσπερ ἐπὶ τῆς θαψίας· δίδεται δὲ τοῦ-
του < α' εἰς τὰς καθάρσεις.

Κεφ. ρξ'. (ρξγ'.) [Περὶ Ἱπποφαίστου.] Ἱππόφαι-
στον⁹, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἵπποφαές καλοῦσι, φύεται ἐν τοῖς
αὐτοῖς τόποις, ἐν οἷς καὶ τὸ ἵπποφαές, καὶ αὐτὸ γναφικῆς
ἀκάνθης εἶδος ὑπάρχον· ἔστι δὲ χαμαιπετὲς, ἔχον μόνον
φυλλάρια μικρά, ἀκανθώδη, καὶ κεφάλια χαῦνα¹⁰. οὔτε δὲ
καυλόν, οὔτε ἄνθος φέρει¹¹, ρίζαν δὲ παχεῖαν καὶ μαλακὴν.
Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὴν ρίζαν καὶ τὴν κεφαλὴν χυλίσας
ξήραινε, καὶ δίδου ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ μελικράτου, ᾧ¹²
βούλει· ἡ γὰρ διὰ τούτου κάθαρσις ὕδωρ καὶ φλέγμα ἄγει,
ιδίως δὲ ὀρθοπνοίαις ἀρμόζει καὶ ἐπιληψίαις καὶ τοῖς περὶ
νεῦρα πάθεισιν ἢ διὰ τούτου κάθαρσις.

Κεφ. ρξά'. (ρξδ'.) [Περὶ Κίκεως.] Κίκι, ἡ κρότων,
οἱ δὲ σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ σέσελι κύπριον, [Αἰγύπτιοι σύ-
σθαμνα, οἱ δὲ τρίζιν, προφηῇται αἶμα πυρετοῦ, Ῥωμαῖοι ῥί-
κινουμ, οἱ δὲ λούπα.] Ὡνόμασται κρότων διὰ τὴν¹³ πρὸς

9) Paull. et cod. C. Ὑπόφαιστον. Plin. tamen et Oribas. nobiscum.

10) C. ὅμοια.

11) Cf. Fab. Column. phytob. p. 88.

12) C. ἐφ' ᾧ.

13) Ald. interserit ὡς.

ac radice iuxta ac e thapsia exprimitur: cuius ad purga-
tionem drachma una offertur.

Cap. CLX. (CLXIII.) [De Hippophaesto.] Hippo-
phaestum non desunt qui et hippophaës nominent; nasci-
tur in iisdem locis, quibus et hippophaës, cum et ipsum
spinae fulloniae genus sit. Prostrata est herba, minutis
tantum foliis, iisque spinosis, et capitulis laxis: neque
caulem fert, neque florem, radicem vero crassam mollem-
que. Succum, e foliis, radice et capitulo expressum, sic-
cato ac, cui volueris, ad tres obolos cum aqua mulsa ex-
hibeto. Eiusmodi enim purgatio aquam et pituitam de-
trahit, privatim vero erecta cervice spirantibus, comitia-
libus nervorumque vitiis congruit.

Cap. CLXI. (CLXIV.) [De Ricino.] Kiki aut
croton, nonnulli sesamum sylvestre, alii seseli cyprium,
[Aegyptii systhamna dicunt, alii trixin, prophetae san-
guinem febris, Romani ricinum aut lupam.] Ricini au-

τὸ ζῶον ἐμφέρειαν τοῦ σπέρματος· δένδρον δὲ ἐστὶ συκῆς
 μικρᾶς μέγεθος ἔχον· φύλλα δὲ ὅμοια πλατάνω, μείζονα δὲ
 καὶ λειότερα καὶ μελάντερα· τὰ δὲ στελέχη καὶ τὰς κράδας¹⁴
 κοῖλα καλάμου τρόπον ἔχει· καρπὸν δὲ ἐν βότρυνσι τραχέσι,
 λεπισθέντα, ὅμοιον κρότωνι τῷ ζώῳ· ἐξ οὗ καὶ ἀποθλίβεται
 τὸ λεγόμενον κίκινον ἔλαιον· ἄβρωτον μὲν, ἄλλως δὲ χρήσι-
 μον εἰς λύχνους καὶ ἐμπλάστρους· καθαρθέντες δὲ ὄσον λ'¹⁵
 κόκκοι τὸν ἀριθμὸν καὶ ποθέντες λείοι ἄγουσι κατὰ κοιλίαν
 φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ· κινουσι δὲ καὶ ἔμετον· ἐστὶ δὲ
 λίαν ἀηδὴς καὶ ἐργώδης ἢ τοιαύτη κάθαρσις, ἀνατρέπουσα
 στόμαχον ἰσχυρῶς· κοπέντες δὲ κόκκοι καὶ καταπλασθέντες¹⁶
 ἰόνθους καὶ ἐφήλεις καθαίρουσι· τὰ δὲ φύλλα, τριβέντα μετὰ
 παιπάλης ἀλφίτου, ὀφθαλμῶν οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς πανέι,
 καὶ σπαργῶντας μαστοὺς, ἐρυσσιπέλατά τε σβέννυσσι καθ'
 ἑαυτὰ καὶ μετ' ὄξους¹⁷ καταπλασσόμενα.

14) N. οἱ κλάδοι.

15) Sic codd. omnes et Serap.; τρεῖς Matthiol. cod.

16) Sic legit Serap. Lectionem vulgatam κοπεῖσα δὲ καὶ κατα-
 πλασθεῖσα iam suavit Sarac. mutandam esse in κοπεῖς δὲ ὁ καρπὸς
 καὶ καταπλασθεῖς.

17) Matthiol. cod. μετ' ὀξυκράτου.

tem nomen accepit a similitudine, quae est illius semini
 cum ricino animali. Arbor est ficus parvae staturae, foliis
 platani, sed maioribus, glabrioribus ac nigrioribus, trun-
 cis ramisque cavis, in calami modum, semine in uvis
 asperis, quod decorticaturn ricinum animal repraesentat.
 Ex eo oleum nomine kikinum exprimitur, cibis quidem
 ineptum, sed alias et ad lucernas et emplastra utile. Grana
 numero triginta purgata ac trita potu pituitam, bilem et
 aquam per alvum ducunt, ac vomitiones etiam cient. Est
 tamen valde ingrata ac laboriosa eiusmodi purgatio; scili-
 cet ventrem valenter subvertit. Tusa vero et imposita
 grana varos et maculas a sole contractas depurgant. Fo-
 lia cum polentae polline trita oculorum oedemata inflam-
 mationesque leniunt. Eadem, seu per se, seu ex aceto
 illita, turgentes mammas cohibent, et erysipelata re-
 stinguunt.

Κεφ. ρξβ'. (ρξέ.) [Περὶ Τιθυμάλων.] Τιθυμάλων εἶδη ζ'. ὧν ὁ μὲν ἄρρην χαρακίας καλεῖται, ὑπὸ δὲ τινων κομήτης, ἢ ἀμυγδαλοειδής, ἢ κωβιδὸς ὀνομάζεται· ὁ δὲ τις θήλυς ἢ μυρτίτης, ὃν καὶ καρυίτην ἢ μυρσινίτην καλοῦσιν· ὁ δὲ παράλιος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἐκάλεσαν· ὁ δὲ τις ἡλιοσκοπίος· ὁ δὲ κυπαρισσίας· ὁ δὲ δεινδρώδης· ὁ δὲ πλατύφυλλος.

Τοῦ δὲ χαρακίου καλουμένου καυλοὶ μὲν ὑπὲρ πῆχυν, ἐνερευθεῖς, ὅπου δριμέος καὶ λευκοῦ μεστοί· φύλλα δὲ περὶ τὰς ῥάβδους ὅμοια ἐλαία, μακρότερα δὲ καὶ στενώτερα· ῥίζα ἀδρά καὶ ξυλώδης· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κόμη σχοινοειδῶν ῥαβδίων, καὶ ἐπ' αὐτῶν¹⁸ ὑπόκοιλα, ὅμοια πυέλοις¹⁹, ἐν οἷς ὁ καρπός· φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὄρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καθαρκτικὴν τῆς κάτω κοιλίας, ἄγων φλέγμα καὶ χολήν, ὀβολῶν β' πλήθος λαμβανόμενος μετ' ὀξυκράτου· σὺν μελικράτῳ δὲ καὶ ἔμετον κινεῖ· ὀπίξεται δὲ

18) Egregie cod. N. loco vulg. ὑπ' αὐτῶν. Bractee enim perfoliatae (τὰ ὑπόκοιλα) in apice radiorum umbellae sunt, qui ῥαβδία hic dicuntur.

19) Ald. πυελοῖσιν. Cornar., Goup. et Sarac. πυέλοισιν. Serap. interpres non intellexit, ☿ cum ☽ commutans, hinc *noalis* interpretatus est.

Cap. CLXII. (CLXV.) [De Tithymalis.] Tithymalorum genera septem sunt: quorum masculus characias, a nonnullis comatus, amygdaloides, aut gobius dictus: alter, qui femina existimatur, myrtites, quem et caryitem, aut myrsinitem appellant: tertius paralius, quem nonnulli tithymalida appellarunt: quartus helioscopius, quintus cyparissias, sextus arborescens, septimus denique latifolius dicitur.

Characiae vero caules cubitum superant, rubescunt, latice acri alboque scatent. Folia circa ramos sunt oleaginis similia, sed longiora et angustiora: radix crassa ac lignosa. In caulibus summis coma est virgultorum iunceorum, in quorum apice (foliola) concava, pelvium forma, ac in iis fructus. Nascitur in asperis montosisque. Vim habet latex purgantem per inferiora, dum obolis binis in posca sumtus mucum trahit bilemque: cum aqua mulsa vomitiones etiam ciet. Circa vindemiam li-

περὶ τὸν τρυγητὸν, συναχθεῖσιν τῶν ῥάβδων καὶ ἀπομη-
 θεῖσιν· ἐπιπλάσθαι²⁰ δὲ αὐτὰς δεῖ εἰς ἀγγεῖον· ἔνιοι δὲ ὀρό-
 βρινον ἄλευρον μινύντες, συναναπλάσσουσιν ὀροβιαῖα μεγέθη·
 τινὲς δὲ εἰς τὰ ξηραίνόμενα σῦκα ἀποστάζουσι σταλαγμοὺς
 γ' ἢ δ', καὶ ξηραίνοντες ἀποτίθενται· καθ' ἑαυτὸν δὲ τρι-
 βόμενος ἐν θυίᾳ ἀναπλάσσεται καὶ ἀποτίθεται. Ἐν δὲ τῷ ὀπί-
 ζειν οὐ δεῖ κατὰ ἄνεμον ἵστασθαι, οὐδὲ τὰς χεῖρας ἄγειν
 τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ὀπίζειν τὸ σῶμα δεῖ χρεῖν
 στέατι ἢ ἐλαίῳ μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρόσωπον καὶ τρά-
 χηλον καὶ ὄσχεον· τραχύνει²¹ δὲ καὶ τὴν φάρυγγα· ὅθεν δεῖ
 καταπότια περιπλάττειν κηρῷ ἢ μέλιτι ἐφθῶ, καὶ οὕτως δι-
 δόναι· ἰσχάδες μέντοι δύο ἢ τρεῖς λαμβανόμεναι αὐτάρκεις
 εἰσὶ πρὸς κήθαρσιν· ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας ὁπὸς πρόσφατος
 ἐπιχρισθεὶς μετ' ἐλαίου ἐν ἡλίῳ, καὶ τὰς ἐπιγινόμενας δὲ ξαν-
 θὰς καὶ λεπτὰς ποιῇ· καὶ τέλος ἐκφείρει πάσας· ἐντίθεται
 δὲ καὶ τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων, κουφίζων τὰ ἀλγήματα·
 κηρῷ δὲ δεῖ τοὺς ὀδόντας ἐπιπλάττειν, ἵνα μὴ παραρροῦναις

20) Sic legendum esse e Serap., iam Saracenus docuit; ἐγκεκλει-
 σθαι vulgo.

21) Manifesto, loco vulg. τραχύνειν, Sarac.

quor is, congestis ramulis, mox dissectis et in vas incli-
 natis, excipitur. Nonnulli adiecta ervi farina pastillos ex
 eo fingunt, qui ervi molem aequant. Alii in ficos, quae
 exsiccantur, ternas quaternasve guttas instillant, ut cum
 iis inarescant, eoque modo recondunt. Sed et per se tri-
 tus in pila cogitur in pastillos atque reponitur. Qui au-
 tem liquorem colligit, minime obversum vento stare aut
 manus oculis admovere oportet: quinimo antequam se-
 met accingat ad id opus, perungere debet corpus, prae-
 sertim faciem, collum scrotumque adipe aut oleo cum
 vino. Quoniam vero et fauces exasperat, catapotia, quae
 ex eo concinnantur, cera aut melle decocto oblini atque
 ita dari expedit. Caricas vero binas ternasve solvendae
 alvi gratia sumsisse sufficit. Recens idem liquor ex oleo
 illitos in sole capillos detrahit, renascentesque reddit fla-
 vos et exiles, tandem vero omnes abolet. Dentium cavis
 inditus eorum doloribus blanditur, sed oblinendi cera sunt

κακώση τὴν φάρυγγα ἢ τὴν γλῶτταν· αἶρει δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ λειχῆνας ἐπιχειρόμενος· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς πτερύγια καὶ ἀνθρακας, φαγεδαίνας, γαγγραινας, σύριγγας. Καὶ ὁ καρπὸς δὲ φθινοπώρῳ συλλεγείς καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, κοπεῖς τε κούφως καὶ ἀποβρασθεὶς καθαρώς ἀποτίθεται· καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως ξηρά· ποιεῖ δὲ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ τῷ ὀπῷ, πλήθος ἡμίους ὀξυβάφου ποτιζόμενα· ἐνιοὶ δὲ καὶ ταριχεύουσιν αὐτὰ, μινύντες τῷ διὰ τοῦ γάλακτος λεπιδίῳ καὶ τυρῷ κοπτῷ. Καὶ ἡ ῥίζα δὲ, ἐπιπασθεῖσα²² < ἂν σὺν ὑδρομέλιτι καὶ ποθεῖσα, ἄγει κατὰ κοιλίαν· ἐψηθεῖσα δὲ σὺν ὄξει καὶ διακλυζομένη, ὁδονταλγίας²³ βοηθεῖ.

[Περὶ τοῦ θήλεως.] Ὁ δὲ θήλυς, ὃν ἐνιοὶ μυρσινίτην ἢ καρυῖτην ἐκάλεσαν, προσημφορῆς τῷ δαφνοειδεῖ, καὶ λευκὸς τῷ εἶδει²⁴· καὶ τὰ φύλλα ὅμοια ἔχει μυρσίνη, μείζονα

22) C. ἐπιπασθεῖσα menda librarii.

23) C. N. γομφαλγίας l. γομφαλγίας, dentium molarium dolores.

24) Sic C. N. et Oribas., ut et Theophr. hist. 9, 11. Hinc iam Marcell. sic emendavit vulg. τῷ δαφνοειδεῖ τὴν φύσιν. Habet tamen cod. C. τῇ γέυσει interpositum, cuius loco N. melius λευκὸς τῇ φύσει καὶ τῷ εἶδει.

dentes, ne praeterlapsus (latex) fauces linguamque male afficiat. Tollit et illitu verrucas a fornicatione dictas, pensilesque, thymos et lichenas. Valet idem adversus pterygia, carbunculos, gangraenas et fistulas. Fructus autumno legitur, et sole siccatus leviter tunditur, atque ab auribus repurgatus loco mundo reponitur. Similiter et folia siccata reponuntur: quae iuxta ac fructus ad eadem valent, ad quae et liquor, dimidio acetabulo propinata. Sunt et qui ea condiunt, admisto etiam cum lacte lepidio caseoque contuso. Sed et radix drachmae pondere hydromeliti inspersa potaque per alvum purgat. Decocta eadem cum aceto dentium doloribus auxiliatur, dum ea colluuntur.

[De *Tithymalo femina*.] Femina, quam myrsiniten aut caryiten vocarunt, similis est daphnoidi, et aspectu alba. Folia habet myrto similia, maiora tamen et firma,

δὲ καὶ στερεὰ²⁵, ἐπ' ἄκρου ὀξέα καὶ ἀκανθώδη· κλήματα δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης σπιθαμιαῖα ἀφίησι· τὸν δὲ καρπὸν φέρει παρ' ἐνιαυτὸν, καρύω ὁμοιον, ἥσυχῃ²⁶ δάκνοντα τὴν γλῶσσαν· ἐν τραχέσι δὲ χωρίοις καὶ οὗτος φύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα ὁμοίαν τῷ πρὸ αὐτοῦ· ἐμετικώτερος μέντοι ἐκεῖνος τούτου ἐστίν.

[Περὶ τοῦ παραλίου.] Ὁ δὲ παραλίος λεγόμενος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἢ μήκωνα²⁷ ἐκάλεσαν, φύεται ἐν παραθάλασσι τοίοις· κλώνας δὲ ἔχει σπιθαμιαίους, ὀρθίους²⁸, ὑπερύθρους, εἰ ἢ ε', ἀπὸ τῆς ῥίζης, περὶ οὓς τὰ φύλλα στοιχηδόν²⁹ μικρὰ, ὑπόστενα, προμήκη, ἐοικότα λίνῳ· κεφαλὴν δὲ ἐπ' ἄκρου πυκνὴν³⁰, περιφερῆ, ἐν ᾗ ὁ καρπὸς, ὡς ὄροβος, ποικίλος· ἄνθη λευκὰ· ὅλος δὲ ὁ θάμνος καὶ ἡ ῥίζα ὁποῦ λευκοῦ μεστή· καὶ τούτου χρῆσις καὶ ἀπόθεσις ὁμοία ἐστὶ τοῖς προειρημένοις.

25) *Δυσώδη* interposita legit Serap.

26) Serap. legit *ἰσχυρῶς*.

27) C. *μηκώνιον*.

28) Primus Sarac. in textum ex Oribas., Serap. et Lacunae cod. inseruit. Habet etiam cod. C.

29) Mallem *στεγανῶς*, quod natura confirmat. Sed codices et interpretes vindicant lectionem vulgatam, quamquam Serap. *stricta* dicat aptissime folia.

30) Sic codd. omnes et interpretes; edit. omittunt.

apice acuta et spinosa. Surculos emittit a radice spithamaeos, fructumque profert alternis annis nuci similem, qui quidem leniter linguam mordet. Nascitur et hic in asperis locis. Latex, radix, fructus et folia similem antedicto nacta sunt facultatem. Sed ille ad citandas vomitiones hoc ipso efficacior.

[*De Paralio.*] Paralius dictus, quem alii tithymalida aut mecona appellant, nascitur in maritimis locis. Ramos habet dodrantaes, rectos, subrubescences, quinos aut senos, a radice exeuntes, quos folia ambeunt serie quadam exigua, angusta, oblonga, lini similia: caput in acumine densum, subrotundum, in quo fructus ervi similis, variegatus: flores albi. Frutex totus cum radice latice albo scatet. Idem huius, qui antedictorum, usus, similiterque reponitur.

[Περὶ τοῦ ἡλιοσκοπίου.] Ὁ δὲ ἡλιοσκοπίος λεγόμενος³¹ ἀνδράχνη ὅμοια φύλλα ἔχει, λεπτότερα δὲ καὶ περιφερέστερα· κλώνας δὲ ἀνίσιν³² ἀπὸ τῆς ῥίζης ὅ ἢ ἐ σπιθαμιαίους, λεπτοὺς καὶ ἐρυθροὺς, ὁποῦ λευκοῦ μεστοὺς πολλοῦ· κεφαλὴ δὲ ἀνθηοειδής, καὶ ὁ καρπὸς δὲ ὥσπερ ἐν φύλλοις³³. συμπεριφέρεται δὲ τούτου ἡ κόμη τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει· ὅθεν καὶ ὠνόμασται ἡλιοσκοπίος· ἐν ἐρειπίοις³⁴ δὲ μάλιστα καὶ περὶ τὰς πόλεις φύεται· συλλέγεται δὲ ὁ ὁπὸς καὶ ὁ καρπὸς, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων· δύναμιν ἔχων τὴν αὐτὴν τοῖς προτέροις, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπιτεταμένην.

[Περὶ Κυπαρισσίας.] Ὁ δὲ κυπαρισσίας³⁵ καλούμενος³⁶ καυλὸν ἀνίσιν σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μείζονα, ὑπέρυθρον· ἔξ οὗ βεβλάστηκε τὰ φύλλα τοῖς τῆς πίτυος ὅμοια, τρυφερώτερα μέντοι καὶ λεπτότερα· καὶ καθόλου ἔοικε πίτυϊ ἄρτιφυεῖ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· πεπλήρωται δὲ καὶ οὗτος ὁποῦ λευκοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν τοῖς πρὸ αὐτοῦ.

31) Synonyma adiiicit cod. C.: οἱ δὲ τιθυμαλλίς, Ῥωμαῖοι ἔρβα λάκτεα, οἱ δὲ λακτοῦκα καπρίνα, Ἀφροὶ νουκουβάτ.

32) Sic C.; ἀφίσιν vulgo.

33) Sic cod. C., N. et Oribas.; κεφαλίοις editt.

34) C. N. εὐρείοις.

35) C. addit synonyma: οἱ δὲ χαμαίπιτυς, Ῥωμαῖοι μουλτιλάγω καπρίνα, οἱ δὲ ταπαγίνε.

36) Hoc addunt codd. C. et X.

[De Helioscopio.] Helioscopius dictus folia habet portulacae, sed tenuiora ac rotundiora. Ramulos emittit a radice quaternos aut quinos, dodrantes, tenues rubrosque, copiosi laticis albi plenos. Caput anethum refert, fructu velut inter folia locato. Comam cum sole circumagitur, ideoque helioscopii nomen sortitus est. Ceterum in ruderibus potissimum et circa oppida nascitur. Colligitur fructus succusque, ut et aliorum: nam et eadem, quae superioribus, vires, non tamen usque adeo validae.

[De Cyparissia.] Qui cyparissias dicitur aut chamaepitys, caulem profert dodrantalem aut maiorem, subrubrum: ex quo folia progerminant pini similia, molliora tamen ac tenuiora. Cum tota etiam planta pinum referebat recens natam, cognomen inde accepit. Candido et hic latice refertus est, eadem quoque vis, quae superioribus.

[Περὶ Δενδρίτου]³⁷. Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις φυόμενος, δενδροειδὴς δὲ καλούμενος, ἀμφιλαφὴς ἄνωθεν καὶ πολύκομος, ὁποῦ μεστὸς, ὑπέρουθρος τοὺς κλάδους³⁸, περὶ οὓς τὰ φύλλα μυρσίνη λεπτῇ προσεικότα· καρπὸς δὲ ὅμοιος τῷ τοῦ χαρακίου· παραπλησίως δὲ καὶ οὗτος ἀποτίθεται, καὶ ἐνεργεῖ ὁμοίως³⁹ τοῖς προειρημένοις.

[Περὶ Πλατυφύλλου.] Ὁ δὲ πλατύφυλλος φλόμῳ ἔοικε⁴⁰. καὶ αὐτοῦ δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὁ ὅπος καὶ τὰ φύλλα ἄγει ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκτείνει δὲ τοὺς ἰχθύας, κοπεῖς καὶ διεθεῖς⁴¹ τῷ ὕδατι· καὶ οἱ προγεγραμμένοι δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι⁴².

Κε φ. ρξγ'. (ρξς'). [Περὶ Πιτυούσης.] Πιτύουσα, οἱ δὲ κλῆμα, οἱ δὲ κραμβίον, οἱ δὲ παράλιον, οἱ δὲ κανοπικὸν καλοῦσιν· εἶδει δὲ⁴³ δοκεῖ διαφέρειν τοῦ κυπαρισσίου τιθυμάλου· ὅθεν καὶ εἶδος ἐν αὐτοῖς καταριθμεῖται· ἀνίησι δὲ καυλὸν πήχεως μείζονα, πολυγόνατον, φυλλαρίοις ὀξέσι, λε-

37) Sic inscribunt codd. Περὶ τοῦ ἐν ταῖς πέτραις φυομένου vulgo.

38) C. καυλοῦς.

39) C. ὡσαύτως.

40) Cf. Anguillar. p. 293.

41) C. ἐνδιηθείς.

42) C. ποιοῦσι.

43) Soli Goup. et Sarac. δὲ omittunt.

[*De Dendrite.*] Qui in rupibus provenit, dendroides dictus, foliosus est in cacumine, et crebras habet comas, liquore albo praegnans, subrubentibus ramis, quos ambeunt folia myrti tenuioris, fructu characiae. Simili modo reconditur, similia cum prioribus efficiens.

[*De Platyphyllo.*] Platyphyllos verbasco similis est. Radix, succus et folia aquosa deorsum trahunt. Pisces necat tusus aquaque dilutus: id quod et ante memorati tithymali efficiunt.

Cap. CLXIII. (CLXVI.) [*De Pityusa.*] Pityusa, quam es surculum, et crambion, paralion et canopicon vocant, a cyparissia specie differre existimatur, ideoque etiam in tithymali genere connumeratur. Caulem profert cubito altiore, crebris geniculis praeditum, fo-

πτοῖς κατεληγμένον, ἐμφερέσι τοῖς τῆς πίτυος· ἄνθη μικρὰ⁴⁴, ὥσεί πορφυρᾶ· καρπὸν δὲ πλατὺν, ὡς φακόν· ῥίζαν [ἣν καλοῦσι τούρπετ⁴⁵] λευκὴν, παχεῖαν, ὅπου μεστήν· εὐρίσκειται δὲ κατὰ τόπους σφόδρα εὐμεγέθης ὁ θάμνος. Καθαίρει δὲ κάτω ἢ μὲν ῥίζα, < β' ὀλκὴ δοθεῖσα σὺν μελικράτῳ· τοῦ δὲ καρποῦ α', τοῦ ὁποῦ δὲ ὅσον κοχλιάριον, ἐν καταποτίῳ ἀναληφθέντος ἀλεύρω· τῶν δὲ φύλλων ὀλκαὶ γ' ⁴⁶.

Κε φ. ρξδ'. (ρξζ'.) [Περὶ Λαθυρίδος.] Λαθυρίς· οἱ δὲ καὶ ταύτην τιθύμαλον καλοῦσι· καθαριθμοῦνται τινες καὶ αὐτὴν ἐν τοῖς τιθυμάλοις· καυλὸν ἀνίησι πήχεως τὸ ὕψος, κενόν, πάχος δακτύλου· ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ μασχάλαι· φύλλα δὲ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ καυλοῦ ἐπιμήκη, ὅμοια τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς⁴⁷, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα⁴⁸. τὰ δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν κλωνίων μικρότερα⁴⁹, ὥσπερ ἀριστολοχίας ἐπιμήκους ἢ κισσοῦ⁵⁰. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρων τῶν κλάδων τριχῶρον⁵¹,

44) Serap. legit μακρά.

45) Haec in sola Aldina, valde suspecta.

46) Aliter haec in Serap. Omisso ὁπῶ, et radici et fructui et foliis suam cuivis efficaciam assignat: doses eadem.

47) C. pessime μυγαλῆς.

48) Sic et Serap.; λεπτότερα legit Lacuna.

49) Sic Serap., Marcell., Goupyl. et Sarac.; μακρότερα C., Ald. Cornar.

50) Cum Serap. lego; vulgo ἀριστολοχίας ἢ κισσοῦ τοῦ ἐπιμήκους. Namque hederæ longæ nulla fit mentio; notissima est aristolochia longa.

51) C. inepte τριχλῶρων,

liolis tenuibus acutisque circumdatum, pini folia imitantibus: flores exiguos, paene purpureos: semen latum, ceu lenticulam: radicem [quam turpet appellant] albam, crassam, latice albo refertam. Quibusdam locis hic frutex praegrandis reperitur. Purgat per inferiora radix, drachmis duabus data in aqua mulsa: fructus vero drachma una. At liquoris farina excepti cochlearium in catapotio datur: foliorum denique modus, drachmae tres.

Cap. CLXIV. (CLXVII.) [De Lathyride.] Lathyris, quam nonnulli et tithymalon appellant, eamque tithymalorum numero adscribunt, caulem emittit cubitalem, digiti crassitudine, inanem. Versus apicem sunt axillae. Folia quidem in caule oblonga, amygdalinis proxima, sed latiora et laeviora: quae vero in summis ramis, minora sunt, sicut aristolochiae longae aut hederæ. Fructum fert

περιφερῇ, ὥσπερ κάππαριν⁵², ἐν ᾧ τρία σπερμάτια διειργόμενα ἐλύτροις ἀπ' ἀλλήλων, περιφερῇ, μείζονα ὀρόβων· λεπιοθέντα δὲ λευκὰ καὶ γλυκέα ἐν τῇ γεύσει· ῥίζα λεπτή⁵³, ἄχρηστος· ὅλος δὲ ὁ θάμνος ὁποῦ μεστός, ὥσπερ τιθύματος. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαριστικὴν κοιλίας τὰ σπέρματα, ὅσον ζ' ἢ ἡ τὸν ἀριθμὸν λαμβανόμενα ἐν καταποτίῳ, ἢ ἐσθιόμενα καὶ καταπινόμενα μετὰ ἰσχάδων ἢ φοινίκων, ὕδατος ψυχροῦ ἐπιρρόφουμένου· ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ· καὶ ὁ ὁπὸς ἀναληφθεὶς, ὥσπερ ὁ τοῦ τιθυμάλου, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· συνέψεται δὲ καὶ ὄρνιθι ἢ λαχάνοις τὰ φύλλα πρὸς τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν.

Κεφ. ρξέ. (ρξή.) [Περὶ Πέπλου.] Πέπλος, οἱ δὲ συκῇν, οἱ δὲ μήκωνα ἀφρώδη καλοῦσι, θαμνίσκος ἐστὶν ὁποῦ λευκοῦ μεστός, ἔχων φύλλον μικρὸν, ὁμοιον πηγάνῳ, πλατύτερον δέ· ἡ δὲ σύμπασα κόμη, ὡς σπιθαμῆς, περιφερῆς, ἐκκεχυμένη ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐπὶ⁵⁴ τοῖς φύλλοις καρπὸς μικρὸς, στρογγύλος, ἥττων τῆς λευκῆς μήκωνος· πολύχρηστος

52) Interpres Serapionis, 'defectu vocalium, reddit Cyperi.

53) Sarac. e cod. Lacunae addidit καὶ λευκή, quod nusquam alibi.

54) Cum Lacuna lego loco vulg. ὑπό.

in apice ramorum trilocularem, teretiusculum, ut capparis, qui continet terna semina exigua, involucris a se invicem distincta, rotunda, ervis maiora: quae decorticata alba sunt et gustu dulcia. Radix est tenuis, nullius usus. Totus vero frutex latice turget, ut tithymalus. Alvum purgant semina septena aut octona in catapotio sumta, vel comesta, aut cum caricis palmulisve vorata: aqua frigida tamen insuper est sorbenda. Trahunt autem pituitam, bilem et aquas. Latex exceptus more tithymali eundem praebeat effectum. Coquuntur etiam folia cum gallinacea et oleribus in eisdem usus.

Cap. CLXV. (CLXVIII.) [De Peplo.] Peplus, alii ficum, alii papaver spumeum appellant, fruticulus est albi succi plenus, folio parvo, ceu ruta, sed latiori. Universa coma fere spithamam complectitur, rotunda est humique sparsa. In ipsis foliis fructus parvus, rotundus, minor, quam candidi papaveris. Herba multiplicis est usus, at

δὲ ἡ πόα, ῥίζαν ἔχουσα μίαν ἄχρηστον, ἀφ' ἧς ὅλος ὁ θάμνος πέφυκε· γεννᾶται δὲ ἐν κήποις καὶ ἀμπελώσι. Συνάγεται ἐν πυραμητῷ, ξηρανομένη ἐν σκιᾷ, καὶ συνεχῶς στρεφόμενη· ἀποτίθεται δὲ ὁ καρπὸς κοπεῖς καὶ ἀποβρασθεῖς· ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν ὀξυβάφου πλῆθος μετὰ ὑδρομέλιτος κοτύλης⁵⁵, καὶ ἐν προσοψήμασι⁵⁶ δὲ μινύμενος, τασσάσκει τὴν κοιλίαν· ταριχεύεται δὲ εἰς ἄλμαϊας.

Κεφ. ρξξ'. (ρξθ'.) [Περὶ Πεπλίδος.] Πεπλῖς⁵⁷, οἱ δὲ ἀνδράχνην ἀγρίαν, Ἱπποκράτης δὲ πέπλιον καλεῖ⁵⁸. Φύεται μάλιστα ἐν παραθαλασσίαις τόποις· θάμνος ἀμφιλαφής, ὁποῦ μεστὸς λευκοῦ, φύλλα ἔχων ὅμοια τῇ κηπαίᾳ ἀνδράχνη, περιφερῇ δὲ καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν⁵⁹ ἐνερευθῇ⁶⁰. καὶ ὁ καρπὸς δὲ στρόγγυλος, ὑποκάτω τῶν φύλλων, ὥσπερ τοῦ πέπλου, πυρώδης τῇ γεύσει· ῥίζα λεπτή, μία, ἄχρηστος⁶¹.

55) Sic Codd. C. N., Paris., Goupyl. et Hermol. Barbar.; καὶ τοῦ Ald. — Goupyl.

56) C. N. ἐψήμασι.

57) C. N. Πέπλιον.

58) N. adiungit synonyma: οἱ δὲ λαχὸς, οἱ δὲ πολύγαλον, Ῥωμαῖοι πορτουλάκα μίνωρ, ἢ λάκτεα, οἱ δὲ γαλούμβρον.

59) Sic Ald. cum codd. C. et N.; κάτω ἔχοντα Asulan. et rell.

60) Vulgo ἐνερευθῆς.

61) His adiungit cod. C., quae supra de πέπλω dicta sunt: συνάγεται — ἄλμαϊας.

radicem habet unicam eamque inutilem, e qua totus frutex erumpit. Nascitur in hortis vineisque. Colligitur messis tempore, siccatur in umbra crebraque versatur. Fructus vero tusus repurgatusque reconditur. Deducit pituitam ac bilem, acetabulo eius in hydromelitis hemina poto: obsoniis admistum conturbat alvum. Muria quoque conditur, ac ita asservatur.

Cap. CLXVI. (CLXIX.) [De Peplide.] Peplis, quam nonnulli portulacam sylvestrem dicunt, Hippocrates pepilion, in maritimis maxime nascitur. Frutex est foliosus, candidi liquoris plenus, foliis portulacae hortensis, rotundis et subtus rubentibus. Fructus rotundus infra (inter) folia, sicut pepili, gustu fervens. Radix tenuis, simplex ac nullius usus. Colligitur, reponitur ac exhibe-

συλλέγεται δὲ καὶ ἀποτίθεται καὶ δίδεται, ὥσπερ ὁ πέπλος, καὶ ταριχεύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτήν.

Κεφ. ρξζ'. (ροό.) [Περὶ Χαμαισούκης.] Χαμαισούκη, οἱ δὲ συκῆν, οἱ δὲ μήκωνα ἀφρώδη⁶² καλοῦσι· κλῶνας ἀνίσχισι τετραδακτύλους, ἐπὶ γῆς ἐρρόιμένους, περιφερεῖς, ὅπου μεστούς· φύλλα φακοειδῆ, τῷ πέπλῳ ὅμοια, μικρά⁶³, λεπτά, πρὸς τῇ γῇ· καρπὸς δὲ ὑπὸ τοῖς φύλλοις στρογγύλος, ὡς πέπλου· οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καυλὸν ἔχει· ῥίζαν λεπτήν καὶ ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ κλῶνες, λεανθέντες σὺν οἴνῳ, τὰς περὶ μήτραν ὀδύνας παύειν, ἀντὶ πεσσοῦ προστεθέντες· καταπλασσόμενος δὲ οἰδήματα καὶ ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας αἴρουσιν· ἐφθοῖ δὲ ἐσθιόμενοι κοιλίαν ἐκλύουσι· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ ὁπρὸς τὰ αὐτὰ δρᾶ· καὶ καταχρίόμενος σκορπίου πληγῇ βοηθεῖ· ἀρμόζει καὶ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ ἀχλὺν, καὶ ἀρχομένας ὑποχύσεις, οὐλὰς, νεφελία, σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος. Φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ αὐχμηροῖς τόποις.

Κεφ. ρξή'. (ροά.) [Περὶ Σκαμμωνίας.] Σκαμμωνία

62) Hoc habent codd. G. et N. cum Ald.; seniores ad notha ablegant.

63) C. μικρά.

tur, uti peplus, ac conditur etiam. Eamdem quoque vim habet.

Cap. CLXVII. (CLXX.) [De Chamaesyce.] Chamaesyce, quam et ficum et papaver spumeum appellant, ramos emittit quatuor digitorum, per terram stratos, teretes, latice turgentes. Folia lentis figura, peplo similia, parva, tenuia, humi decumbentia. Fructus sub foliis rotundus, sicut pepli: flore cauleque caret: radix tenuis est et inutilis. Rami ex vino triti inque pesso appositi vulvae dolores sedant: oedemata vero, verrucas et pensiles et quibus e formicis nomen, tollit. Elixī autem si comedantur, alvum solvunt. Sed et, qui emanat, liquor similia efficit: illitus adversus scorpionum ictus auxiliatur. Valet et contra oculorum hebetudinem, caliginem, incipientes suffusiones, cicatrices ac nubeculas, cum melle inunctus. Nascitur in petrosis et squalidis locis.

Cap. CLXVIII. (CLXXI.) [De Scammonia.] Scam-

[οἱ δὲ σκαμβωνίας ῥίζα, οἱ δὲ Κολοφωνία, οἱ δὲ δακτύλιον, Ῥωμαῖοι Κολοφώνιον, προφητῆται ἀποπλεῦμονος, Αἰγύπτιοι σάνιλουμ] κλώνας ἀνίησι πολλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης, τριπήχεις, λιπαροὺς, ἐμφαίνοντάς τι δασύτητος⁶⁴. καὶ τὰ φύλλα δὲ δασέα, ὅμοια ἐλξίνη ἢ κитῶ, μαλακώτερα μέντοι καὶ τριγωνοειδῆ· ἄνθη λευκὰ, περιφερῆ, κοῖλα, ὡς οἱ κάλαθοι⁶⁵, βαρύσσμα· ῥίζα δὲ εὐμήκης, παχεῖα ὅσον βραχίων⁶⁶, λευκή, βαρύσσμος, ὁποῦ μεστή. Συλλέγεται δὲ ὁ ὀπός, τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀφαιρουμένης καὶ θολοειδῶς⁶⁷ τεμνομένης εἰς κοιλότητα· συρρεῖ γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ ὀπός, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς μύακας· ἔνιοι δὲ τὴν γῆν ὀρύξαντες θολοειδῶς⁶⁸, καρύας⁶⁹ φύλλα ὑποθέντες, καταχέουσι τὸν ὀπὸν, καὶ οὕτω ξηρανθέντα ἀναιροῦνται. Ἔστι δὲ καλὰς ὁ διαυγῆς καὶ κοῦφος, ἀραιὸς, ταυροκολλώδης τὴν χροάν, σύριγας⁷⁰ ἔχων λεπτάς, σπογγώδης⁷¹. τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ ἐκ

64) Sic cod. C., Paris. et Lacuna; παχύτητος Ald.

65) C. N. καλαμῖνοι; inepte.

66) Sic Oribas., cod. Paris. Lacuna, Hermol. Barb. et Sarac.; πῆχυν Ald.; Pollex Serap.

67) C. N. θολειδῶς.

68) Oribas. θυροειδῶς.

69) C. ῥοᾶς.

70) Sic Oribas.; σήραγγας Ald. et editt.; Gibbositates Serap.; λεπιδας ἔχων σπογγώδεις C. et N.

71) Vulgo σφογγώδης.

monia [aliis scamboniae radix, aliis Colophonia, aut dactylion, Romanis Colophonium, prophetis apopleumonos, Aegyptiis sanilum] ramos ab una radice multos profert, ternum cubitorum, pingues et quadantenus hirsutos: folia etiam hirsuta, helxines aut hederæ proxima, sed molliora ac triangula: flores albi, rotundi, calathorum forma concavi et graveolentes. Radix praelonga, crassitudine brachii, candida, gravis odoris, latice turgens. Is autem liquor colligitur, dum, capite radiceis sublato, ea fornicatim inciditur ut cavea nascatur. In hanc confluit liquor, cochleis postmodum excipiendus. Alii postquam scrobes in terra fornicatas effoderunt, nucum folia insternunt, in quae liquor diffundatur, eumque ibi siccatum auferunt. Bonitate praestat, qui pellucidus est ac levis, rarus et colore glutini taurino similis, fistulis tenuibus

Μυσίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν κομιζόμενος· μὴ προσέχειν δὲ μόνον δεῖ τῷ λευκαίνεσθαι⁷² αὐτὸν κατὰ τὴν τῆς γλώττης θίξιν⁷³· τοῦτο γὰρ γίνεται καὶ παραμιγέντος αὐτῷ ὀποῦ τιθυμάλου· μᾶλλον δὲ τοῖς προειρημένοις, καὶ τῷ μὴ λίαν πυροῦν τὴν γλῶσσαν, ὅπερ γίνεται, τιθυμάλου μίγντος· ὁ δὲ συριακὸς⁷⁴ καὶ ὁ ἐν Ἰουδαίᾳ γεννώμενος χείριστοι, βαρεῖς, πυκνοὶ, δολοῦμενοι τιθυμάλῳ καὶ ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ὀπὸς, ληφθεὶς σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι πλήθος < ἢ τετρωβόλου, καθαίρειν κάτω χολὴν καὶ φλέγμα· εἰς δὲ τὸ λύσαι τὴν κοιλίαν ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β', μετὰ σησάμου ἢ τινος ἄλλου⁷⁵ σπέρματος λαμβανόμενοι· δίδοται καὶ πρὸς ἐνεργεστέραν κάθαρσιν τοῦ μὲν ὀποῦ τριώβολον, ἐλλαβόρου δὲ μέλανος ὀβολοὶ β', καὶ ἄλδς⁷⁶ < α'. σκευάζονται δὲ καὶ ἅλεις καθαρτικοὶ, πρὸς κυάθους ε' τῶν ἁλῶν, ὀλκῶν κ' τῆς σκαμμωνίας τοῦ ὀποῦ μιννυμένου· λαμβάνεται δὲ πρὸς δύναμιν, τὸ μὲν τέλειον τρία κοχλιάρια, μέσον δὲ β', τὸ δὲ

72) Lacuna legit γένεσθαι.

73) C. ἔξιν.

74) Serap. e Senī. Σινὲς κολωνία τῆς Καππαδοκίας. Procop. de aedific. 3, 4.; seu Σίννα Μεσοποταμίας Ptolem.

75) Lacuna τήλεως. Sed nostrae lectioni favet Serap.

76) Sic Serap. et cod. Paris.; ἄλδς Ald. et editt.

praeditus ac fungosus. Talis e Mysia asiatica deportatur. Neque vero animadverti solummodo debet, utrum linguae tactu albescat: hoc enim evenit etiam admisto tithymali liquore: sed magis prius commemoratis attendendum est: itemque, si non vehementer linguam urat, quod et adiecto tithymalo contingit. Syriacus autem et in Iudaea natus pessimi sunt, graves, densi, ervi farina et tithymalo adulterati. Succus drachmae unius aut quaternum obolorum pondere haustus ex aqua pura aut mulsa, per inferiora bilem pituitamque educit. Solvendae alvi gratia binos obolos cum sesamo aliove semine sumsisse sat est. Efficacioris purgationis caussa exhibentur laticis tres oboli cum ellebori nigri duobus et salis drachma una. Fiunt et sales purgatorii, drachmis viginti liquoris scammoniae in senos salis cyathos adiectis. Horum modus ratione virium est: integer quidem, cochlearia tria: medius,

ἐλάχιστον α'. καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης < α' ἢ β', σὺν οἷς εἴρηται· ἔνιοι δὲ ἀφέροντες αὐτὴν πίνουσι· συνεψηθεῖσα δὲ ὄξει καὶ λεανθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κριθίνου, ἰσχυαδικῶν ἐστὶ κατάπλασμα· ὃ δὲ ὁπὸς προσιθέμενος ἐν ἐρίῳ τῇ μήτρᾳ, ἔμβρυα φθείρει· διαφορεῖ δὲ καὶ φύματα, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ καταχριόμενος· ἐψηθεῖς δὲ ἐν ὄξει καὶ καταχρισθεῖς, λέπρας ἐξάγει· κεφαλαλγίας τε χρονίας ἐστὶν ἐπίβρογμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίῳ.

Κεφ. ρξθ'. (ροβ'). [Περὶ Χαμελαίας.] Χαμελαία, οἱ δὲ πυρὸς ἄχνη ἢ ἄκηστος, οἱ δὲ κόκκος κνίδειος, [οἱ δὲ χαμελαίαν μέλαιναν, οἱ δὲ ἡράκλειον, οἱ δὲ βδελυράν, Ῥωμαῖοι κιτοκάκιουμ, οἱ δὲ ὀλεάγω, οἱ δὲ ὀλεαστέλλουμ·] κλῶνας μὲν ἔχει σπιθαμιαίους· ὃ δὲ θάμνος φρυγανώδης· φύλλα ἔχει ἐλαίᾳ παραπλήσια, λεπτότερα δὲ καὶ πυκνὰ, καὶ μικρά, δάκνοντα τὴν γεῦσιν, καὶ χαράττοντα τὴν ἀσθηρίαν. Ταύτης τὰ φύλλα κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν, μάλιστα ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενα, μίγνυμένου διπλασίουχος ἀψινθίου

duo: minimus, unum. Purgat et radices drachma una aut duae cum iis, quae retulimus. Ipsius quoque decoctum nonnulli ebibunt. Ex eadem decocta in aceto contritaque cum hordei farina cataplasma fit ischiadicis utile. Latex autem, vulvae appositus in lana, partus enecat, tubercula quoque discutit, cum melle oleove perunctus. Eodem decocto in aceto illitae leprae auferuntur. Sed et eodem caput contra diturnum dolorem ex aceto et rosaceo irrigatur.

Cap. CLXIX. (CLXXII.) [De Chamelaeae.] Chamelaeae, aliis ignis palea, aut acnestos, aut coccus cnidius dicta [sunt et, qui chamelaeam nigram, et herculeam, et abominandam dicant, Romani citocacium, aut oleaginem et oleastellum]. Frutex virgultosus, ramis dodrantalibus, foliis oleaginis, tenuioribus tamen, confertis, amaris, gustu mordentibus et fistulam spiritalem scabentibus. Ea per inferiora pituitam bilemque detrahunt, maxime si in catapotio assumantur. Uni enim chamelaeae parti duplum absinthii adiicitur, atque ex his, aqua aut melle exceptis,

πρὸς ἐν μέρος τῆς χαμελαίας· ἀναλαμβάνεσθω δὲ ὕδατι ἢ μέλιτι εἰς καταπότιον· ἔστι δὲ ἄτηκτα⁷⁷· διαχωρεῖται γὰρ ὅσα λαμβάνεται· ἀναλαμβανόμενα λεία τὰ φύλλα μετὰ μέλιτος ἀνακαθαίρει τὰ ὑπερὰ ἑλκη καὶ ἐσχαρωμένα.

Κεφ. ρό'. (ρογ'.) [Περὶ Θυμελαίας] Θυμέλαια, οἱ δὲ χαμέλαιαν, οἱ δὲ πυρὸς ἄχνην, ἢ κνήστρον⁷⁸, ἢ κνέωρον καλοῦσιν· ἐκ ταύτης ὁ κνίδειος κόκκος, καρπὸς ὦν, συλλέγεται· ὃν⁷⁹ Σύριοι μὲν ἀπόλινον καλοῦσι, οἱ δὲ λίνον, διὰ τὸ εἶναι τῷ σπαρτῷ λίνῳ θάμνον τῇ φύσει παρόμοιον· ῥάβδους δὲ ἀνίησι καλὰς καὶ πολλὰς, λεπτάς, ὅσον διπῆχαις· τὰ δὲ φύλλα χαμελαίᾳ ὅμοια, πλὴν στενώτερα καὶ λιπαρώτερα, ὑπόγλισχρά ἐν τῷ διαμασῶσθαι καὶ κολλώδη· ἄνθη λευκά, καὶ μετὰξὺ αὐτῶν⁸⁰ ὁ καρπὸς, ὡς μύρτου⁸¹, μικρὸς, στρογγύλος⁸², ἐν ἀρχῇ μὲν χλωρὸς, αὐθις δὲ ἐρυθρός· τὸ δὲ περιμάρπιον σκληρόν καὶ μέλαν, τὸ δ' ἐντὸς λευκόν·

77) Asulan. et Cornar. ἄδηκτα.

78) Ex Hippocr., Galeno et Hesychio emendarunt Foës., Sarac. et Bodaeus vulgare κέστρον.

79) Asulan. interposuit: ὃν Εὐβοεῖς μὲν αἰτάλιον, quod nusquam alibi.

80) Recte sic Ald., Asulan. Marc., Cornar. Solus Goupyl. αὐτῶ, quod repetit, quasi suo ingenio emendaturus, Sarac.

81) Vulgo μύρτον.

82) C. στρογγυλώτερος.

catapotia finguntur. Ea autem non liquescunt, sed prout vorata fuerint, ita per alvum egeruntur. Foliis denique tritis molleque exceptis ulcera sordida aut crustosa purgantur.

Cap. CLXX. (CLXXIII.) [De Thymelaea.] Thymelaea, quam alii chamelaeae, alii ignis paleam, aut cneutron, aut cneorum vocant. Ex hac coccus cnidius, fructus nimirum colligitur. Eum Syri quoque apolinon aut linum vocant, quod natura sua frutex lino sativo similis sit. Virgas edit speciosas, numerosas, tenues ac ferme bicubitales: foliis chamelaeae, sed angustioribus et pinguioribus, quae inter mandendum subviscosa et glutinosa sunt. Flores sunt albi, et inter ipsos fructus, ceu myrti, parvus, rotundus, initio quidem viridis, tandem vero rubens, cuius involucrum durum est et nigrum, medulla

ὅπερ καθαίρει κάτω χολήν καὶ φλέγμα καὶ ὕδωρ, ὅσον κ' κόκκων τὸ ἐντὸς ποθέν· καίει δὲ τὴν φάρυγγα· διὸ μετὰ ἀλεύρου ἢ ἀλφίτου δοτέον, ἢ ἐν ῥαγί⁸³ σταφυλῆς, ἢ μέλιτι ἐφθῶ περιελημμένον καταπιεῖν· συγχρίειν δὲ καὶ τοὺς δυσί-
δρους λείον μετὰ νίτρου καὶ ὄξους· τὰ δὲ φύλλα, ἅπερ ἰδίως καλεῖται κνέωρον, συλλέγειν δεῖ περὶ τὸν πυραμητὸν, καὶ ἀποτίθεσθαι ξηράναντες ἐν σκιᾷ· διδόντας δὲ δεῖ κόπτειν καὶ ἀφαιρεῖν τὰς ἐν αὐτοῖς ἴνας· καθαίρει δὲ ἐπιπλασσόμενον ὅσον ὀξυβάφου πλήθος μετὰ κράματος, ἄγον ὕδατῶδες· με-
τριωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κάθαρσιν, μίχθ' ἐφθῆ φακῇ καὶ λα-
χάνοις τριπτοῖς· ἀνατίθεται δὲ λειᾷ ἀναληφθέντα ὄμφακος κυλῶ εἰς ἀρτίσκους· ἔστι δὲ κακοστόμαχος ἢ βοτάνη· προς-
τεθεισα δὲ, ἔμβρυα κτείνει. Φύεται ἐν ὄρεινοις καὶ τραχεῖαι
τόποις. Πλανῶνται δὲ νομίζοντες, τὸν κνίδειον κόκκον τῆς
χαμελαίας εἶναι καρπὸν, ἀπατώμενοι διὰ τὸ τῶν φύλλων
ὁμοειδές.

Κεφ. ροά. (ροδ'.) [Περὶ Ἀκτῆς.] Ἀκτὴ [οἱ δὲ δέν-

83) C. N. ῥαγί.

vero alba. Hic per inferiora bilem, mucum et aquosa ducit, si pars interna viginti granorum bibatur: sed fauces adurit. Ideo cum farina aut polenta, aut in racemi uva dari debet, aut cocto melle obducta vorari. Quibus autem aegre sudores eliciuntur, eadem trita cum nitro acetoque inungitur. At folia, quae peculiariter cneoron appellantur, messis tempore colligenda sunt, et siccata in umbra recondenda. Qui vero exhibiturus est, prius tundere ea debet, fibrasque, quae in ipsis sunt, eximere. Vino diluto inspersa acetabuli modo aquosa detrahunt: sed moderatius purgant, admixta lente cocta et contritis oleribus. Eadem trita uvae acerbae succo excepta et in pastillos coacta reponuntur. Herba est stomacho infesta: subdita fetus interimit. Nascitur in montosis et asperis. Hallucinantur denique, qui granum cnidium chamelaeae fructum esse opinantur, decepti quadam foliorum similitudine.

Cap. CLXXI. (CLXXIV.) [De Sambuco.] Sambu-

δρον ἄρκτου, οἱ δὲ ἡμερον, Ῥωμαῖοι σαμβούκουμ, Γάλλοι σκοβίην, Λακοὶ σέβα] δισσή ἐστιν· ἡ μὲν γὰρ τις ἐστὶ δεινδρώδης, καλαμοειδῆς ἔχουσα κλάδους, στρογγύλους, ὑποκοίλους⁸⁴, ὑπολεύκους, εὐμήκεις· τὰ φύλλα δ' ἢ ε'⁸⁵ ἐκ διαστημάτων περὶ τὴν ῥάβδον, καρύα βασιλικῇ ὅμοια, βαρύσσμα τε καὶ μακρότερα⁸⁶. ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν κλάδων ἢ τῶν καυλῶν σκιάδια περιφερῇ, ἔχοντα ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ ἐοικότα τερμίνθῳ, ἐν τῷ μέλανι ὑποπόρφυρον, βοτρυώδη, πολύχυλον, οἰνώδη⁸⁷.

[Κεφ. ροβ'. (ροε'.) Περὶ Χαμαιάκτης.] Τό δὲ ἕτερον αὐτῆς χαμαιάκτη καλεῖται [οἱ δὲ ἔλειος ἀκτὴ, οἱ δὲ ἀγρία ἀκτὴ, οἱ δὲ εὐβοϊκῇ, Ῥωμαῖοι ἔβουλουμ, Γάλλοι δουκωνέ, Λακοὶ ὄλμα]. Αὕτη χαμαιπετὴς οὖσα, ἐλάσσων ἐστὶ καὶ βοτανωδεστέρα, καυλὸν ἔχουσα τετράγωνον καὶ πολυγόνaton· τὰ δὲ φύλλα ἐκ διαστημάτων περὶ ἕκαστον γόνυ τεταρσωμένα, ὅμοια ἀμυγδαλῇ, κεχαραγμένα δὲ κύκλῳ καὶ μακρότερα, βα-

84) C. ὑποποικίλους.

85) Sic C. et Serap.; γ' ἢ δ' editt.

86) Sic Oribas.; μικρότερα C. X. et Serap.; πικρότερα Lacuna et Cantacuz.; τμητικώτερα Ald. et editt., cuius sensus saltem alienus est.

87) Cod. X. addit καὶ ἄλως ἀντιδοτικὸν καὶ φαρμακώδη. Cod. C. plura de γι baccarum addit, quae de χαμαιάκτη repetuntur.

cus [quam nonnulli ursi arborem, alii domesticam, Galli scobien, Daci seba appellant] duplicis est generis. Altera enim arborescens est, ramis arundinaceis, teretibus, quadrantenus cavis, subalbidis, praelongis. Folia quaternae aut quina ex intervallis circa virgas singulas exeunt, nucis iuglandis foliorum similitudine, graveolentia et longiora. In summis autem ramis caulibusve umbellae sunt circinatae, floribus albis: fructus terebinthino similis, ex nigro purpurascens, racemiformis, succosus vinosusque.

[Cap. CLXXII. (CLXXV.) De Chamaeacte seu Ebulo.]

Altera species chamaeacte vocatur [aliis sambucus palustris aut sylvestris, aliis enboica, Romanis ebulum, Gallis ducone, Dacis olma]. Humilis ea est, minor et herbaceae magis substantiae, caulem habet quadrangulum et geniculatum. Folia per intervalla circa singula genicula utrinque expansa [s. pinnata], eaque amygdalina, sed in ambitu serrata

ρύσμα· σκιάδιον δὲ ἐπ' ἄκρου ὁμοιον τῇ πρὸ αὐτῆς· ἔχουσα καὶ ἄνθος καὶ καρπὸν· ῥίζα δ' ὑπεστι μακρὰ, δακτύλου πάχος. Δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ ἀμφοτέραις καὶ χοῆσις, ξηραντική, ὑδραγωγός, κακοστόμαχος μέντοι· ἐψόμενα⁸⁸ δὲ τὰ φύλλα, ὡς λάχανα, καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν· καὶ οἱ καυλοὶ δὲ ἀπαλοὶ ἐν λοπάδι ληφθέντες⁸⁹ τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν· ἡ ῥίζα δὲ αὐτῆς ἀφεψηθεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ διδομένη παρὰ τὴν διαίταν, ὑδρωπικὸν ὠφελεῖ· βοηθεῖ καὶ ἐριδῆκτοις, ὁμοίως πινομένη· ἀφεψηθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος εἰς ἐγκάθισμα, μαλάσσει ὑστέραν καὶ ἀναστομοῖ, καὶ διορθοῦται τὰς περὶ αὐτὴν διαθέσεις· καὶ ὁ καρπὸς δὲ σὺν οἴνῳ ποθεῖς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐγχριόμενος· τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα καὶ ἀπαλὰ φλεγμονὰς πραῖνει, μετὰ ἀλφίτων καταπλαττόμενα· καὶ κατακάμασιν ἀρμόζει καὶ κυνοδήκτοις καταπλαττόμενα· κολλᾷ δὲ ὑποφορὰς, καὶ ποδαгриκοῖς βοηθεῖ, μετὰ στέατος ταυρείου ἢ τραγείου καταπλαττόμενα⁹⁰.

Κεφ. ρογ'. (ροζ'.) [Περὶ Πυκνόκομου.] Πυκνόκομον

88) C. σὺν μέλιτι δὲ διαψόμενα.

89) Sic C., Ald., Asul., Marcell. et Cornar.; ἐφθέκτες sine auctoritate Goupyl. et Sarac.

90) Multa sequuntur in Serap. de usu utriusque sambuci, quae nusquam alibi.

et longiora et graveolentia. In apice umbella est, flore ac fructu sambuci. Radix subest longa, crassitie digitali. Eadem utrique vis et usus, exsiccans nimirum, et aquas alvo detrahens, et stomachum offendens. Folia olerum more cocta pituitam bilemque purgant. Sed et caules teneri in patinis sumti eadem praestant. Radix in vino cocta et cum victu congruo exhibita hydropicos adiuvat. Prodest et contra viperarum morsus, eodem modo bibita. Decocta vero ex aqua ad insessum, matricem emollit et aperit, ipsius denique affectus emendat. Fructus in vino potus eadem efficit: denigrat insuper etiam capillos inunctus. Folia vero recentia ac tenera, illita ex polenta, inflammationes mitigant: ambustis et canum morsibus illitu prosunt. Ulcera etiam sinuosa agglutinant, et podagricis prosunt, cum sebo taurino aut hircino illita.

Cap. CLXXIII. (CLXXVI.) [De Πυκνόκομο.] Py-

φύλλα ἔχει ὅμοια εὐξάμῳ, τραχέα δὲ καὶ παχέα καὶ δριμύ-
 τερα⁹¹. καυλὸν τετράγωνον, ἄνθος δὲ τῷ τοῦ ὠκίμου ἐμφε-
 ρές· καρπὸν δὲ, ὡς πρασίῳ⁹². ῥίζαν μέλαιναν, στρογγύλην,
 ὠχρὰν, ὡς μικρὸν μῆλον, γεῶδες ὄξουςαν. Φύεται ἐν πετρώ-
 δεσι τόποις. Δύναμιν δ' ἔχει ὁ καρπὸς ποθεῖς, ὅσον < α'
 πληθος, ταραχώδη καὶ δεινὰ ἐνύπνια ποιεῖν· διαφορεῖ δὲ καὶ
 οἰδήματα ἐπιπλαττόμενος σὺν ἀλφίτῳ, καὶ ἀκίδας καὶ σκό-
 λοπας ἐξάγει· καὶ τὰ φύλλα δὲ καταπλαττόμενα, φύματα
 καὶ δοθιῆνας διαφορεῖ· ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς λυτικὴ κοιλίας καὶ
 κνηντικὴ χολῆς, δίδεται < β' ἐν μελικράτῳ.

Κεφ. ροδ'. (ροζ'). [Περὶ Ἀπίου.] Ἄπιος, οἱ δὲ ἰσχά-
 δα⁹³, οἱ δὲ χαμαιβάλανον⁹⁴, ὄρεινὴν ἢ ἀγρίαν, οἱ δὲ λινό-
 ζωστιν, [Ῥωμαῖοι ῥάδιξ σιλβέστρις, Ἀφροὶ θορφάθ σαδῆ]
 κλωνία δύο ἢ τρία ἀπὸ γῆς ἀνίησι, σχοινώδη, λεπτά, ξυ-
 θρὰ, μικρὸν ὑπὲρ τῆς γῆς αἴροντα· φύλλα πηγάνῳ ὁϊκό-
 τα⁹⁵, ἐπιμημέστερα μέντοι καὶ στενώτερα, χλωρά· καρπὸς

91) Lacuna legit μικρότερα.

92) Sic codd. C. N. et X., Ald. et editt.; πράσον Lacuna, Oribas.,
 Fab. Column.

93) E Theophr. hist. 9, 10. iam Marcell. vulg. ἰσχιάδα correxit.

94) Paull. p. 261. 264. χαμαιράφανον.

95) Cod. Cantac. addit ἀγρίῳ.

enocomon folia habet erucæ, sed aspera, crassa et acriora,
 caulem quadrangulum, florem ocimi: fructum marrubii,
 radicem (extus) nigram, (intus) pallidam, rotundam, exi-
 guæ pomæ forma, terram olentem. Nascitur in rupestri-
 bus. Fructus drachma potus turbulenta ac gravia facit
 somnia. Discutit et oedemata, impositum cum polenta:
 nec non et spicula extrahit et aculeos. Imposita quoque
 folia tubercula furunculosque discutunt. Radix denique
 eius cum aquæ mulsæ drachmis duabus exhibita alvum
 solvit, et bilem commovet.

Cap. CLXXIV. (CLXXVII.) [De Apio.] Apios,
 aliis ischas, aut chamaebalanos, montana aut sylvestris,
 aliis linostosis, [Romanis radix sylvestris, Afris thorpath
 sadch dicitur] ramulos duos aut tres e terra mittit, iun-
 ceos, tenues, rubentes, parum a terra semet attollentes:
 folia habet rutæ similia, sed oblongiora, angustiora et

μικρός· ῥίζα ἀσφοδέλω⁹⁶ παραπλησία, καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀπίου σχῆμα, στρογγυλωτέρα δέ, μεστὴ ὀποῦ, φλοιὸν ἔχουσα ἔξωθεν μέλανα, ἐνδοθεν δὲ λευκόν. Ταύτης τὸ μὲν ἄνωθεν⁹⁷ μέρος τῆς ῥίζης ληφθὲν, δι' ἐμέτων ἄγει χολὴν καὶ φλέγμα· τὸ δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ κάτω καθαίρει· ὅλη δὲ ληφθεῖσα ἀμφοτέρας τὰς καθάρσεις κινεῖ· ὀπίσαι δὲ βουληθεὶς κόπτε τὰς ῥίζας, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα ὕδατος, συντάρασσε, καὶ τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν πτερῶ ἀναλέγων, ξήρανε· τούτου τρία ἡμιωβόλια ποθέντα ἄνω καὶ κάτω καθαίρει.

Κεφ. ροέ. (ρογ'.) [Περὶ Κολοκυνθίδος.] Κολοκυνθίς, οἱ δὲ κολόκυνθα αἰγὸς⁹⁸, οἱ δὲ σικύαν πικρὰν, οἱ δὲ κολόκυνθα ἀλέξανδρίνη [Ζωροάστρης θύμβρη, Ὀσθάνης αὐτογενὲς, Ῥωμαῖοι κουκούρβιτα σιλβάτικα, Λακοὶ τουτάστρα] κλημάτια καὶ φύλλα ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνίσιν, ὅμοια τοῖς τοῦ ἡμέρου σικύου, ἐπεσχισμένα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ὅμοιον σφαίρᾳ μέσῃ⁹⁹, πικρὸν ἰσχυρῶς, ὃν δεῖ συνάγειν, ἀρ-

96) Sic Oribas., Asulan., Marcell.; σπονδύλω Ald.

97) Sic e Paull. p. 264. iam correxit Sarac.; ἔνδοθεν vulgo.

98) Cornar. suspicatus est perperam, ἄγριος esse legendum.

99) C. μέσον.

viridia. Fructus est parvus. Radix asphodelo similis et ad pyri formam accedens, rotundior tamen et latice plena, cortice extus nigro, intus candido. Superior eius pars assumpta vomitu bilem pituitamque evacuat, inferior per alvum. Tota vero sumta utraque parte purgat. Liquorem si libet excipere, radices tundito, et crateri aquae inditas agitato, ac liquorem, qui supernatat, penna collectum siccato. Huius sesquibolus potus per superna ac inferna purgat.

Cap. CLXXV. (CLXXVIII.) [De Colocynthide.] Colocynthis, aliis cucurbita caprina, aliis cucumis amara, cucurbita etiam alexandrina, [Zoroastri thymbre, Osthani autogenes, Romanis cucurbita sylvatica, Dacis tutastra] sarmenta foliaque emittit per terram strata, sativi cucumeris similia ac incisa: fructum rotundum, pilae mediocri similem, vehementer amarum. Quem legere oportet, cum coeperit ad pallidiorem colorem vergere. Medulla

χόμενον μεταβάλλειν ἐπὶ τὸ ὠχρότερον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἢ μὲν ἐντεριώγη τοῦ καρποῦ καθαρκτικήν, τετρωβόλου¹⁰⁰ πλήθος μετὰ ὑδρομέλιτος λαμβανομένη, σὺν νίτρῳ καὶ σμύρῃ καὶ μέλιτι ἐφθῶ εἰς καταπότιον· αὗται δὲ αἱ σφαῖραι ξηραὶ λείαι ὡφελίμως μίγνυνται κλύσμασιν ἐπὶ ἰσχυαδικῶν καὶ παραλυτικῶν καὶ κωλικῶν, ἄγουσαι φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ξύσμα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἱματώδες· ἔμβρουά τε φθείρουσι προστιθέμεναι· ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα, εἴαν τις ἐκκαθάρας αὐτὴν καὶ περιπλάσας πηλῷ, ἐναποζέσας τε ἐν ὄξει καὶ νίτρῳ, δῶ διακλύζεσθαι· εἰ δὲ τις ἐναφειψήσας μελίκρατον ἢ καὶ γλυκὺν, καὶ ἐξαιθριάσας δῶ πιεῖν, καθαίρει πάχος καὶ ξύσμα· ἔστι δὲ κακοστόμαχος λίαν· προστίθεται δὲ καὶ βάλανος ἐξ αὐτῆς πρὸς κομιδὴν τῶν περιττωμάτων· καὶ γλωρῶς δὲ αὐτῆς ὁ χυλὸς ἐπὶ ἰσχυαδικῶν ἀνατριβόμενος ἀρμόζει.

Κεφ. ρος'. (ροθ'.) [Περὶ Ἐπιθύμου.] Ἐπίθυμον [οἱ δὲ κεδοῖς, Ῥωμαῖοι ἱμβολούκρουμ] θύμου ἔστιν ἄνθος σκληροτέρου καὶ θύμβραξ ἑοικότεος· ἔχει δὲ κεφάλια λεπτά, κοῦφα,

100) C. τριωβόλου. Serap. tamen nobiscum.

fructus vim habet purgandi, si eius quatuor oboli ex aqua mulsa sumantur: vel additis nitro et myrrha, et melle decocto in pilulas cogantur. Ipsi vero fructus globosi arefacti et triti utiliter clysmatibus adduntur adversus coxendicis dolorem, nervorum resolutionem et coli vitia, ut quae pituitam, bilem ac strigmenta, interdum etiam cruenta, eliciant. Subditae eadem fetus enecant. Si quis vero fructum, exemta medulla, luto obducatur, atque in eo acetum nitrumque fervefaciat, id collutu dentium dolores sedat. Quodsi in eodem fructu mulsa aut passum coquatur, atque aëri ventilandum exponatur, id crassos humores ac strigmenta potu evacuat: stomacho autem valde adversarium est. Subditur etiam ex eo balanūs, ut alvi excrementa educantur. Prodest denique virentis succus coxendicis dolori, si infricetur.

Cap. CLXXVI. (CLXXIX.) [De Epithymo.] Epithymum [aliis cedoīs, Romanis involucrum] flos est thymi durioris et thymbrae similis. Capitula gerit tenuia

οὐραχούς¹ ἔχοντα, ὡς τρίχας. Πινόμενον δὲ σὺν μέλιτι κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν· ἰδίως ἀρμόζον ἐπὶ μελαγχολικῶν καὶ ἐμπνευματουμένων, ὀξυβάφου πληθὸς πρὸς ὀλκὴν < δ', σὺν μέλιτι καὶ ἁλσὶ καὶ ὀλίγῳ ὄξει· γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ² καὶ Παμφυλίᾳ.

Κεφ. ροζ'. (ρπ'). [Περὶ Ἀλύπου.] Ἀλυπον φρυγανώδης ἐστὶ πόα, ὑπέρυθρος, λεπτόκαρφος³, λεπτόφυλλος, ἄνθους μαλακοῦ καὶ κούφου μεστή· ῥίζα, ὡς τεύτλου⁴· σπέρμα, ὡς ἐπιθύμου· γεννᾶται δὲ ἐν τόποις παραθαλασσίοις, μάλιστα τοῖς τῆς Αἰβύης τόποις καὶ ἄλλοις δὲ χωρίοις πλείστοις⁵. Καθαίρει δὲ τὸ σπέρμα μέλαιναν χολὴν κάτω λαμβανόμενον πληθὸς ἴσον ἐπιθύμῳ μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους⁶· τὰ δὲ ἔντερα ἐλαφρῶς ἐλκοῦ.

1) Sic codd. C. et N.; οὐραγούς Ald et editt.; οὐραχούς Scaliger. Essetne diminutivum aeolicum οὔριχος, sicut κάδδριχος a κάδος, idem ac καδδίσκος?

2) Deest hoc in cod. C.

3) Sic Cod. Paris. apud Goupyl.; πλατόκαρφος Ald.

4) Vulgare ὡς ῥίζα τεύτλου manifesto sic mutandum est. Quod editt. addunt λεπτή, deest in Plin., Oribas. et in bonis codicibus. Cf. Anguill. p. 300.

5) Ex Oribas. sic correxi vulgatam, ubi πλεῖστον post τόποις et πλείστη post χωρίοις; utrumque pariter ineptum.

6) Ex Paullo p. 260. sic loco vulg. τὸ ἴσον πληθὸς μετὰ ἁλῶν τῷ ἐπιθύμῳ καὶ ὄξει.

ac levia, caudulis instructa capillaceis. Potum id cum melle detrahit pituitam bilemque atram per inferiora: aptum est praesertim melancholicis et flatulentis, acetabuli mensura ad quatuor drachmas cum melle, sale et aceti exiguo. Provenit plurimum in Cappadocia et Pamphylia.

Cap. CLXXVII. (CLXXX.) [De Αλύρῳ.] Alypum est herba fruticulosa, subrubra, surculis foliisque gracilibus, flore molli levique plena. Radix betae similis: fructus ceu epithymi. Nascitur in locis maritimis, praesertim in Libyae variis et in aliis plurimis regionibus. Fructus expellit atram bilem per inferiora, si eadem, qua epithymum, dosi cum sale acetoque exhibetur. Sed intestina leviter exulcerat.

Κεφ. ροή. (ρπα.) [Περὶ Ἐμπετρου.] Ἐμπετρον, οἱ δὲ πρασοειδὲς⁷, ἐν παραλίοις καὶ ὀρεινοῖς φύεται, ἄλυκὸν τῇ γεύσει· τὸ δὲ προσγειότερον πικρότερον· διδόμενον δὲ ἐν ζωμῷ ἢ ὑδρομέλιτι, καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὑδατώδη.

Κεφ. ροθ'. (ρπβ'). [Περὶ Κληματίτιδος⁸.] Κληματίτις⁹ κλήμα ἀνίσχιν ὑπέρυθρον, λυγρὸν, φύλλον λίαν δριμύ γευομένῳ καὶ ἐλκωτικόν· περιελίττεται δὲ τοῖς δένδροις, ὥς σμίλαξ. Ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ' ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεῖς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν· τὰ δὲ φύλλα καταπλάσθεντα λέπρας ἀφίστησι· [ταριχέεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρωσιν]¹⁰.

Κεφ. ροί. (ρπγ') [Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας.] Ἀμπε-

7) Sic cum Galeno, Aëtio et Paullo legendum; φακοειδὲς vulgo.

8) Cum supra, c. 7., iam περὶ Κληματίδος caput occurrat, non defuerunt, qui, Marcello et Matthiolo praeceuntibus, et hoc caput eo traherent, non memores testimonii, quod Galen. de simpl. fac. lib. 7. p. 31. profert: Διοσκορίδης δ' ἀμφοῖν ἐν τῷ τετάρτῳ μέμνηται, τοῦ μὲν ἀπλῶς ὀνομαζομένου κληματοειδοῦς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ βιβλίου, θατέρου δὲ κατὰ τὴν ἀρχήν.

9) Cod. N. addit: οἱ δὲ ἐπιγῆτες, οἱ δὲ φιλάκνον, Ῥωμαῖοι ἀμβούζου, οἱ δὲ ὄλουκρονι λαττούκης.

10) Suspecta mihi videntur, quia ἐλκωτικά nequeunt εἰς βρωσιν sumi. Cumque et Paullus hoc additamentum sileat, ex alio capite assutum arbitror.

Cap. CLXXVIII. (CLXXXI.) [De Empetro.] Empetrum, quod nonnulli prasoides vocant, in maritimis provenit montanisque locis: salsum est gustu. Quod vero magis mediterraneum est, amarius esse solet. Exhibitum in iusculo aut hydromelite pituitam evacuat et bilem et aquosa.

Cap. CLXXIX. (CLXXXII.) [De Clematitide.] Clematidis sarmentum emittit subrubrum et viticis modo lentum, folium gustanti admodum acre et exulcerans. Arboribus smilacis in modum semet circumvolvitur. Huius fructus tritus, cum aqua aut hydromelite potus, pituitam bilemque per inferiora purgat. Folia imposita lepras remonent. [Eadem cum nasturtio in cibos condiuntur.]

Cap. CLXXX. (CLXXXIII.) [De Vite sylvestri.]

λος ἀγρία κλήματα ἀνίησι μακρὰ, ὡς ἀμπέλου οἰνοφόρου¹¹, ξυλώδη, τραχέα, φλοιοῦ ῥαγοῦντα¹², φύλλα δὲ ὅμοια στρυγνῶ κηπαίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ μικρότερα¹³. ἄνθος, ὡς τρίχας βρουάει¹⁴. καρπὸν δὲ βοτρυδίοις μικροῖς ὅμοιον, πεπαινόμενον ἐρυθρόν· περιφερὲς δὲ ἐστὶ τὸ σχῆμα τῶν κόκκων. Ταύτης ἡ ῥίζα ἀποξεσθεῖσα ἐν ὕδατι καὶ πινομένη μετ' οἶνου τεθαλασσωμένου¹⁵ κυάθων β', ὕδατῶδες καθαίρει· δίδεται δὲ ὑδρωπικοῖς· οἱ δὲ βότρυες ἐφήλεις ἀποκαθαίρουσι καὶ πάντα σπῖλον· ταριχεύονται δὲ οἱ ταύτης ἀκρέμονες ἀρτιφυεῖς εἰς βρωσιν.

Κε φ. ρπά. (ρπδ.) [Περὶ Ἀμπέλου λευκῆς.] Ἀμπελος λευκῆ, οἱ δὲ βρουωνίαν, οἱ δὲ ὀφιοστάφυλον, οἱ δὲ χελιδόνιον, οἱ δὲ μήλωθρον, ἢ ψίλωθρον, ἢ ἀρχέζωστιν, ἢ ἐχέτρωσιν¹⁶, ἢ κέδρωστιν καλοῦσι. Ταύτης τὰ κλήματα καὶ τὰ φύλλα καὶ αἱ ἑλικες, ὅμοια τῇ ἡμέρῳ ἀμπέλῳ, δασύτερα

11) Sic cod. C., Oribas. et Serap. In editt. omissum.

12) C. φλοιοῦ ῥαγοῦντα.

13) Sic cod. C. et Serap.; μακρότερα editt.

14) Oribas. βοτρυοειδεῖς.

15) Sic lego cum cod. C.; ut et Serap. et Marcell. iam recte interpretati sunt. Vulgo: ἀποξεσθεῖσα ἐν οἶνῳ καὶ μετ' ὕδατος πινομένη τεθαλασσωμένων.

16) Vulgate ἄγρωστιν esse sic mutandum, Sarac. e Galeni expos. voc. Hipp. p. 476. efficit, ubi ἡ λευκὴ βρουωνία dicitur ἐχέτρωσις.

Vitis sylvestris sarmenta longa emittit, quemadmodum vitis vinifera, lignosa, aspera et rimoso cortice: folia solani hortensis similia, sed latiora minoraque: florem habet capillaceum, muscosum: fructum exiguis uvis similem, dum maturuit, rubrum: rotunda autem est coccorum forma. Huius radix decocta in aqua et in vini aqua marina diluti cyathis duobus pota purgat aquosa. Datur igitur hydropicis. Uvae eius tum maculas a sole contractas, tum et alias emendant. Cibi vero gratia novelli surculi condiuntur.

Cap. CLXXXI. (CLXXXIV.) [De Vite alba.] Vitem albam nonnulli bryoniam, alii ophiostaphylon, aut chelidonium, melothron etiam et psilothron, alii archezostin, echetrosin aut cedrostin appellant. Et sarmentis, et foliis, et cirris vitem sativam imitatur, sed hirsutiora sunt

δὲ πάντα· καὶ ἐμπλέκεται τοῖς παρακειμένοις θάμνοις, ἐλ-
 λαμβανομένη ταῖς ἑλιξί· καρπὸν δ' ἔχει βοτρυοειδῆ, πυρρὸν,
 ᾧ ψιλοῦται τὰ δέρματα· ταύτης οἱ ἀσπάρθαγοι κατὰ τὴν
 πρώτην ἐκβλάστησιν ἐφθοῖ ἐσθίονται, οὖρησιν καὶ κοιλίαν
 κινεῶντες¹⁷. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ
 ῥίζα δριμεῖαν· ὅθεν ἐπὶ τῶν Χειρωνείων καὶ γαγγραινικῶν
 καὶ φαγεδαίνικῶν καὶ σαπροκνήμων ἐλκῶν μεθ' ἄλως κατα-
 πλασσομένα ποιεῖ· ἡ δὲ ῥίζα χρώτα ῥύπτει καὶ τετανοῖ· καὶ
 ἔφηλιν ἀποκαθαίρει, ἰόνθους, φακούς, οὐλὰς μελαίνας σὺν
 ὀρόβῳ καὶ γῇ χίᾳ καὶ τήλει· καθεψηθεῖσα δὲ μετ' ἐλαίου,
 μέχρι τακερωθῇ¹⁸, πρὸς τὰ αὐτὰ ἀρμόζει· αἷρει δὲ καὶ ὑπό-
 πια, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις συστήλλει· σὺν δὲ οἶνω
 καταπλασσομένη διαφορεῖ φλεγμονὰς, καὶ ἀποστήματα ῥήσσει·
 ἀνάγει δὲ καὶ ὅστ' αἰ, λεία καταπλασσομένη· σηπταῖς τε μί-
 γνυται ἐπιτηδείως· πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἐπιληψίας ὀλκὴ ἀ-
 καθ' ἡμέραν πρὸς ἐνιαυτόν· ὠφελεῖ ἀποπληκτοὺς καὶ σκοτω-

17) Matthiol. legit in exemplari, quod interpres tyranni Constantinopolitani mutuum dederat: ῥίζα λευκὴ καὶ παχεῖα, ὡς καὶ κύημα. Quod Sarac. vertit in κνήμη.

18) Serap. non intellexit: *donec fiat sicut cera*. Aut legit forte: *μέχρι κηρωθῇ*.

omnia. Implicat se vicinis fruticibus, cirris eos amplectens. Fructum gerit racemosum, fulvum, quo coria depilantur. Eius turiones, qui prima germinatione prodeunt, cocti et comesti alvum et urinam cient. Folia, fructus et radix acrem habent efficaciam: proinde ulceribus Chironiis, gangraena stipatis, phagedaenicis et tibias putredine depascentibus cum sale illinuntur. Radix corporis cutem abstergit et erugat: maculas itidem a sole contractas, varos, lentigines ac cicatrices nigras emendat cum ervo, terra chia et foeno graeco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, donec liquescat. Tollit et sugillata, et digitorum pterygia coërcet. Illita ex vino inflammationes discutit, et abscessus rumpit: trita quoque et imposita, ossa extrahit: septicis quoque medicamentis apte immiscetur. Bibitur eadem ad morbum comitiale drachmae pondere, quotidie, per integrum annum. Prodest apoplecticis et

ματικούς, ὁμοίως λαμβανομένη· δυοῖν δὲ < ὅλην ποθεῖσα ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, καὶ ἔμβρυα φθείρει· ὑποταράττει δ' ἐνίῳτε τὴν διάνοιαν· καὶ οὖρα κινεῖ¹⁹ πινομένη· καὶ προστεθεῖσα ὑστέρα ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐπισπᾶται²⁰. καὶ ἐκλεικτὸν δὲ μετὰ μέλιτος δι' αὐτῆς²¹ τοῖς πινομένοις καὶ δυσπνοοῦσι καὶ βήσσουσι, πλευρὰν τε ἀλγοῦσι καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασι δίδοται· καὶ σπλῆνα τήκει, τριωβόλου ὅλην ποθεῖσα σὺν ὄξει ἐπὶ ἡμέρας λ'. καὶ καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου πρὸς τὰ αὐτὰ χρησίμως· ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καθα-
 ρτικὸν ὑστέρας ὃν καὶ ἐμβόλιον. Χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς ἕαρος· πίνεται δὲ σὺν μελικράτῳ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἄγων φλέγμα· ὁ δὲ καρπὸς ποιεῖ πρὸς ψώρας καὶ λέπρας, συγχριόμενος καὶ καταπλασσόμενος· κατασπᾶ δὲ καὶ γάλα ὁ καυλὸς²² αὐτῆς χυλισθεὶς, καὶ μετὰ πυρῶν ἐψημένων ῥοφη-
 θεῖς²³.

19) Neo Ald., nec Asulan., nec Marcell. habent κινεῖ, sed primus Cornarus. Asulan. et Marcell. addunt δι' αὐτοῖς.

20) Hoc καὶ — ἐπισπᾶται quanquam Serap. habet, in Ald. deest; primus scripsit Asulan.

21) Sic Ald. et Cornar.; pessime vero Asulan. κινεῖ μετὰ μέλιτος τοῖς πινομένοις etc.

22) Sic Serap. et Lacuna; χυλὸς Ald.; καρπὸς Asulan. et sequ.

23) In cod. X. additur: ψυκτικὴν δὲ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τῶν καυ-
 σωδῶς πυρεττόντων.

vertiginosis, similiter sumta. Drachmis vero duabus pota, contra viperarum morsus auxiliatur, et partus interimit. Mentem vero interdum non nihil turbat. Ciet et urinam epota. Subdita autem vulvae, partus secundasque attrahit. Sed et eclegma ex ea fit cum melle strangulatu oppres-
 sis, aegre spirantibus tussientibusque, laterum doloribus, ruptis atque convulsis. Quin etiam lienem ternis obolis pota ex aceto tricenis diebus colliquat: nec non ad idem vitium cum fico utiliter illinitur. Ad muliebres insessus decoquitur, qui quidem matricem purgandi fetusque ene-
 ctos eiiciendi potestatem habent. Succus e radice vere exprimitur, qui ex aqua mulsa potus tum cetera antedi-
 cta praestat, tum pituitam ducit. Ad scabies et lepras fructus efficaciter inungitur ac imponitur. Sed et caulis succus lac attrahit, cum tritico cocto sorptus.

Κεφ. ρβ'. (ρπε'). [Περὶ Ἀμπέλου μελαίνης.] Ἀμπελὸς μέλαινα, οἱ δὲ βρουνία μέλαινα, οἱ δὲ Χειρώνειον ἄμπελον, [οἱ δὲ βουκράνιον, Ῥωμαῖοι ὀβλαμήνια, οἱ δὲ βατανούτα, οἱ δὲ βεισιάλκα, Δακοὶ πριαδήλα, οἱ δὲ πεγρίνα, Ἀφροὶ λαουοθέν:] φύλλα ἔχει κισσῶ ὅμοια, μᾶλλον δὲ πρὸς τὰ τῆς σμίλακος, καὶ οἱ καυλοὶ· μείζονα δὲ ταῦτα· ἐλλαμβάνεται δὲ καὶ αὕτη τῶν δένδρων ταῖς ἑλιξι· καρπὸς βοτρυώδης, γλωρὸς κατ' ἀρχήν, πεπανθεὶς δὲ μέλας γίνεται· ῥίζα μέλαινα ἐξωθεν, ἔνδοθεν δὲ πυξοειδής. Καὶ ταύτης οἱ καυλοὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν λαχανεύονται· εἰσὶ δὲ καὶ οὖρητικοὶ καὶ καταμηνίων ἀγωγοί, τηκτικοὶ σπληνός· ἐπιληπτικοῖς καὶ σκοτωματικοῖς καὶ παραλυτικοῖς ἀρμόζουσιν· ἡ δὲ ῥίζα ὁμοίαν ἔχει δύναμιν τῇ λευκῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ ἀρμόζουσαν, ἥτιον μέντοι ἐνεργῇ²⁴. ποιεῖ δὲ πρὸς τοὺς τῶν ὑποξυγίων λόφους, ἐπειδὰν ἐλκωθῶσι τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ καταπласσόμενα, καὶ πρὸς στρέμματα ὁμοίως ἐπιτίθενται.

Κεφ. ργ'. (ρπς'). [Περὶ Πτέριδος.] Πτέρις, οἱ δὲ

24) Sic cum Serap. lego; vulg. ἐνεργεῖ.

Cap. CLXXXII. (CLXXXV.) [*De Vite nigra.*] Vitis nigra, quam alii bryoniam nigram, alii vitem Chironiam, [nonnulli bucranium, Romani uvam taminiam, vel batanutam aut betisalcam vocant, Daci priadela aut pegrina, Afri lavothen] folia fert hederæ similia, sed magis ad smilacis accedentia, ut et caules, sed omnia haec maiora. Ipsa quoque arbores cirris amplectitur. Fructus racemosus, protinus viridis, maturus vero niger fit. Radix extus nigra, intus buxæ coloris. Huius etiam caules ad primam germinationem olerum ad instar adhibentur. Urinas quoque cient, menses pellunt, lienem colliquant: nec non et comitialibus, vertiginosis et paralyticis idonei sunt. Radix autem simili gaudet, ac alba, efficacia, licet minore, eadem etiam praestat. Folia vero cum vino exulceratis iumentorum cervicibus efficaciter illinuntur: atque contorsionibus quoque utiliter imponuntur.

Cap. CLXXXIII. (CLXXXVI.) [*De Filice.*] Filix,

πτέριον, οἱ δὲ πτερίνεον, οἱ δὲ δασύκλωνον, οἱ δὲ ἀνάσφο-
ρον, οἱ δὲ βλήχνον²⁵, οἱ δὲ πολυῤῥοῖζον καλοῦσι [προφηταὶ
Ἑρμοῦ βράϊν, Ῥωμαῖοι φίλις φανάρια, οἱ δὲ λακούλλα, οἱ
δὲ φίλικεμ, Αἰγύπτιοι αἶμα ὄνου.] Φύλλα ἐστὶν ἄκαυλα καὶ
ἀνανθῆ καὶ ἀκαρπα ἐξ ἑνὸς μόσχου, περὶ πῆχυν τὸ μέγεθος,
ἐντετυμημένα καὶ ἀνηπλωμένα, ὡς πτέρυξ, ὑποδυσώδη· ῥίζαν
δὲ ἔχει ἐπιτόλαιον, μέλαιναν, ὑπομήκη, ἐκφύσεις ἔχουσιν
πολλὰς, ὑποστυφούσας τῇ γεύσει. Φύεται ἐν ὄρεινοῖς καὶ
πετρώδεσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα ἔλμινθα²⁶ πλατεῖαν ἐκτι-
νάσσει, < ὃ ὅλην μετὰ μελικράτου λαμβανομένη²⁷· βέλτιον
δὲ, εἰ μετὰ σκαμμωνίας ἢ ἑλλεβόρου μέλανος ὀβολῶν τεττά-
ρων²⁸ δοίῃ τις· δεῖ δὲ προσκορδοφαγεῖν τοὺς λαμβάνοντας·
ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν σπληνιῶσιν· [καὶ μετὰ
ἄξουγγίου δὲ ἡ ῥίζα τριφθεῖσα²⁹ καὶ καταπλασθεῖσα ποιεῖ
πρὸς τοὺς ὑπὸ καλάμου πληγέντας· ἡ δὲ δοκιμὴ τοιαύτη,
ἐνθα ἐστὶ βλήχνον καὶ πολὺς κάλαμος στεφανῶν, ἀφανίζεται

25) Cod. N. βλήχρον. In ipso hoc capite postea βλάχνον, quae lectio etiam adoptatur a Phania Eresio (Athen. 9, 19.) et Scholiaste Nicandri ther. 59. Nicander ipse βλήτρον vocat.

26) Sic primus Cornar.; ἔλμιν habent cod. N., Ald., Asulan. et Marcell.

27) Cod. X. addit καὶ ἔμβρουα ἐκβάλλει.

28) Cod. N. δύο. Sic et Oribas.

29) Ex Plin. et Celso Sarac. pro inepto ποθεῖσα hanc vocem substituit.

quam alii pterion aut pterineon, alii dasyclonon, seu anasphoron, nonnulli blechnon, aut polyrrhizon appellant, [prophetæ Mercurii surculum, Romani filicem (?) veneram, aut lacullam, aut filicem, Aegyptii asini sanguinem] folia habet sine caule, sine flore, sine semine, eaque ex uno stipite cubitali prodeunt, incisa et pennae in modum pansa, subgravi odore. Radice gaudet superficiali, nigra, longiuscula, propaginibus multis, gustu subadstringentibus. Nascitur in montanis et rupestribus locis. Huius radix latum vermem excutit, sumtis drachmis quatuor ex aqua mulsa: satius est, si cum scammoniae aut ellebori nigri obolis quatuor (duobus potius ?) aliquis exhibuerit. Allia autem prius sumtuos edisse expedit. Eadem et lienosis, ut convalescant, confert. [Quin etiam cum axungia contrita et imposita ictis ab arundine efficaciter auxiliatur. Cuius rei

τὸ βλήχρον· καὶ πάλιν ἔνθα ἔστι κάλαμος, καὶ πολὺ βλήχρον· στεφανοῦν, ἀφανίζεται ὁ κάλαμος]³⁰.

Κεφ. ρπδ. (ρπζ.) [Περὶ Θηλυπτερίδος.] Θηλυπτερίς, οἱ δὲ νυμφαίαν πτέριν ὀνομάζουσι, [Ῥωμαῖοι λίγγουα κερβίνα] τὰ μὲν φύλλα πτέριδι ὅμοια, [οὐ μονόμοσχα δὲ, ὡς τὰ ἐκείνης, ἀλλὰ]³¹ πολλὰς ἔχοντα ἀποφύσεις καὶ ὑψηλοτέρας. Ρίζαι δὲ ὑπὲρ μακραί, πλατεῖαι³², ὑπόξανθοι ἐν τῷ μέλανι, τινὲς δὲ ξυθραί. Καὶ αὗται δὲ σὺν μίλιτι ἐν ἐκλεικτῷ λαμβανόμεναι, πλατεῖαν ἑλμινθα³³ ἐκβάλλουσι· σὺν οἴνῳ δὲ πινόμεναι < γ' πλῆθος, στρογγύλην ἐκτινάσσουσιν ἑλμινθα· γυναιξὶ δὲ δοθεῖσαι, ἀσὺλληψίαν ποιοῦσι· καὶ ἔγκυος δὲ λάβη³⁴, ἐκτιτρώσκει· ξηραὶ δὲ ἐπὶ τῶν δυσάλθων³⁵ καὶ

30) Omnis hic locus valde suspectus, quia, praeter Ald., in nullo veteri codice occurrit: nec dictionem habet Dioscor., δοκιμῆς exemplo, ubi ἔλεγχος dicturus noster fuisset. Neque scriptura alius loci mendosior; ita enim Ald.: καὶ μετὰ ἀξουγγίου ἢ ῥίζα ποθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα ποιεῖ πρὸς τοὺς ὑπὸ καλάμου πληγέντας· ἢ δὲ δοκιμὴ τοιαύτη· ἔνθα ἔστι πολὺς κάλαμος καὶ πολὺ βλάχρον, στεφάνωσον ἀφανίζεται τὸ βλάχρον. Equidem scripsi hunc locum, quemadmodum Sarac. resarciendam esse lacunam suasit.

31) Cum nec cod. C., nec Serap. haec habeat, nec cum natura congruant, suspecta sunt.

32) Cum Oribas., cod. C. et Ald. lego. πλαγαίαι legit Plin. et Marcell. ex eo. Omisit hoc et sequens πλείους, quod sola Ald. habet, Serap.

33) Et hic et infra cod. C. et Ald. habent ἑλμιν.

34) Sic cod. C., Lacuna, Marcell., cum Plin. et Serap.; διαβῆ sola Aldina.

35) Sic Ald. et Serap.; δυσάλθων C.

probatio talis est: perimetur filix, quam copiosior arundo ambitu cinxerit, et contra evanescet arundo, quam multa filix circumdederit.]

Cap. CLXXXIV. (CLXXXVII.) [De Thelypteride.] Thelypteris, quam et nymphaeam pterin, [Romani vero linguam cervinam] vocant, folia habet filici similia [non tamen ex uno stipite, sicut illius, sed] plures habentia propagines et elatiores. Radices subsunt longae, latae, ex nigro flavescentes, interdum et rubrae. Hae autem cum melle in linctu sumtae latum vermem expellunt: potae vero ex vino drachmis tribus teretes lumbricos eiiciunt. Datae feminis conceptum impediunt. Quodsi a gravida sumantur, abortum illa faciet. Aridae vero in-

καθύγων ἐλκῶν ἐπιπάσσονται³⁶· λόφους τε ὑποζυγίων ἰών-
ται· τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς ἀρτίβλαστα λαχανεύεται ἐφθὰ βι-
βρωσκόμενα³⁷, καὶ κοιλίαν μαλάσσουσιν.

Κεφ. ρπέ. (ρπή.) [Περὶ Πολυποδίου.] Πολυπόδιον,
[οἱ δὲ σκολόπενδρον, οἱ δὲ πτερεῖς, οἱ δὲ πολύρριζον, Ῥω-
μαῖοι φιλικούλα φλουκیتالις]³⁸ φύεται ἐν πέτραις βρύα
ἐχούσαις καὶ ἐν ἀρχαίοις πρέμνοις, μάλιστα δρυῶν³⁹, σπι-
θαμῆς ἔχουσα τὸ ὕψος, ὅμοιον τῇ πτέριδι, ὑπόδασυ, τε-
τμημένον, οὐ μὴν οὕτω λεπτοσχιδῶς⁴⁰· ῥίζα δ' ὑπεστι δα-
σεῖα, πλεκτάνας, ὥσπερ ἐὶ πολύπους, ἔχουσα, πάχος μικροῦ
δακτύλου· ξυσθεῖσα δὲ, ἐνδοθεν χλωρὰ, στρουφνὴ δὲ τῇ γεύ-
σει καὶ ὑπόγλυκυσ, δύναμιν ἔχουσα καθαρκτικὴν. Δίδοται δὲ
συγκαθεψομένη ὄρνιθι, ἢ ἰχθύσιν, ἢ σεύτλω, ἢ μαλάχῃ πρὸς
κάθαρσιν· ξηρὰ δὲ ἐπιπασσομένη ἐν μελικράτῳ, ἄγει φλέγμα

36) Omnino sic e cod. C. et Serap. emendanda vulgata scriptura
ἐπιπλάσσονται.

37) Paullo aliter cod. N., λαχανευθέντα, ἐφθὰ καὶ βρωθέντα κοι-
λίαν μαλάσσει.

38) Sic cod. N.; *φολέκον λελίκον τάλις* legitur in Ald.

39) E Serap. iam Marcell. corruptum textum sic castigavit. Le-
gitur enim in edit.: ἐν τοῖς ἀγρίοις πρέμνοις τοῖς ἐπὶ τῶν δρυῶν.
Codd. Vindobonenses nil auxilii offerunt: alter enim (C.) lacunam
habet, alter ineptiora vulgata scriptura: καὶ ἐπὶ τοῖς γεράνοις κρή-
μνοις ἐπὶ τῶν βρύων.

40) C. λεπτόν.

sperguntur ulceribus aegre sanescentibus ac praeumidis:
iumentorum quoque cervicibus medentur. Ceterum elixa
folia, quae recens eruperint, olerum vice manduntur, ut
alvum molliant.

Cap. CLXXXV. (CLXXXVIII.) [*De Polypodio.*]
Polypodium [quod alii scolopendron, alii filicem, alii po-
lyrrhizon, Romani filiculam (?) flucitalem vocant] nasci-
tur in rupibus muscosis et in truncis antiquis, praesertim
quercuum: spithamam altum est, filici simile, subhirsu-
tum, incisum, sed haud tam tenui divisura. Radix sub-
est hirsuta, cirros habens, ceu polyporum, digitum mini-
mum crassa. Derasa vero, intus virens est, gustu acerba
et subdulcis, purgandi vi praedita. Datur autem ad al-
vum solvendam, cocta cum gallina, aut piscibus, aut beta,
aut malva. Arida vero aquae mulsae inspersa pituitam

καὶ χολήν· ποιῇ καὶ πρὸς στρέμματα⁴¹ ἢ ῥίζα λεία καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ῥαγάδας τὰς ἐν μεσοδακτύλοις⁴².

Κεφ. ρπς'. (ρθθ'.) [Περὶ Δρυοπτερίδος.] Δρυοπτερίς [οἱ δὲ πτέριον, οἱ δὲ νυμφαία πτέρις, Ῥωμαῖοι φιλικλάμ]⁴³ φύεται κατὰ τὰ βρυώδη μέρη τῶν παλαιῶν δρυῶν, ὁμοία πτέριδι, ἐλάττων δὲ πολλῶ τῇ σχέσει⁴⁴. Ῥίζας δὲ ἔχει κατ' ἐπιπλοκὴν δασείας, στρουφνὰς κατὰ τὴν γεῦσιν ἐν τῷ γλυκῇ⁴⁵. Αὕτη ἐπιπλασθεῖσα λεία σὺν ταῖς ῥίζαις, τρίχας ψιλοῦ. Δεῖ δὲ ἀποψᾶν τὸ πρῶτον, μετὰ τὸ ἱκμᾶσαι τὸν χρόνῳ, καὶ νεαρὸν ἐπιπλάσσειν.

Κεφ. ρπς'. (ρς'.) [Περὶ Κνίκου.] Κνίκος φύλλα ἔχει ἐπιμήκη, ἐντετμημένα, τραχέα⁴⁶, ἀκανθώδη· καυλοὺς δὲ δι-

41) Serap. forte legit: *τρίμματα νεύρων*. Cod. C. ὄμματα, N. στόματα, utrumque pessime.

42) Insolentissimam parumque graecam vocem Marcell. iam cum *δακτυλίῳ* mutare cupiebat, sed refragabatur consensus codicum ipsorumque interpretum, in quibus Serapion habet: *scissuras digitorum* et *emorroides*. C. Hofm. var. lect. 5, 14. male igitur ad codicem quemdam provocavit, qui *δακτυλίῳ* habeat: nusquam is exstat.

43) Haec cod. C.

44) Sic cod. C.; *σχίσει* vulg. naturae contrarium. Plinii (27, 48.) *tenuis foliorum dulcium divisura* hunc locum plane non reddit.

45) Ald. habet *ῥέπουσα* l. *ῥέπουσαν*, quod abest a codd. Neque cum ἐν τῷ componi solet, sed cum πρὸς τὸ et εἰς τό.

46) Matthioli cod. *παχέα*.

ducit et bilem. Trita imposita facit eadem ad contorsiones et ad rimas, quae inter digitos fiunt.

Cap. CLXXXVI. (CLXXXIX.) [De Dryopteride.] Dryopteris [quam et pterion et nymphaeam pterin, Romani filiculam nominant] nascitur in muscosis partibus veterum quercuum, filici similis, sed multo humilior habitu. Radices habet inter se implicitas, hirsutas, gustu cum dulcedine quadam adstringentes. Filix haec si trita cum radicibus illinatur, pilos abolet. Primum autem cutem, ante humectam, abstergere oportet, ac recentem cam herbam imponere.

Cap. CLXXXVII. (CXC.) [De Carthamo.] Carthamus folia habet oblonga, incisa, aspera, spinosa: caules

πηχυαίους⁴⁷, ἐφ' ὧν κεφάλια⁴⁸ κατὰ μέγεθος ἐλαίας⁴⁹. ἄν-
θος κρόκῳ ὅμοιον· σπέρμα λευκὸν καὶ πυρρὸν⁵⁰, ἐπίμηκες,
γεγωνιωμένον. Τούτῳ τῷ ἄνθει χρῶνται εἰς τὰ προσοψή-
ματα. Τὸ σπέρμα κοπτόμενον καὶ χυλιζόμενον σὺν ὑδρομέ-
λιτι καὶ ζωμῷ ὄρνιθος, κοιλίαν καθαίρει· κακοστόμαχον δέ
ἐστι· γίνεται δὲ καὶ κοπτάρια, κοιλίας μαλακτικὰ, τοῦ ὁποῦ
αὐτοῦ⁵¹ μιγέντος ἀμυγδάλῳ καὶ νίτρῳ καὶ ἀνίσῳ καὶ μέ-
λιτι ἐφθῶ. Δεῖ δὲ πρὸ δείπνου λαμβάνειν εἰς ὃ διελόντα,
ὡς βασιλικῷ καρύου μέγεθος, β' ἢ γ'· σκευάζειν δὲ τὸν τρό-
πον τοῦτον δεῖ· κνίκου λευκοῦ ξέστην α', θασίων⁵² πεφω-
γμένων καὶ λελεπισμένων⁵³ κυάθους τρεῖς, ἀνίσου ξέστην
ένα⁵⁴, ἀφρονίτρου < α', ἰσχάδων τῆς σαρκὸς ἀριθμῷ λ'.
Πήσσει δὲ καὶ γάλα ὃ χυλὸς τοῦ σπέρματος, καὶ λυτικώ-
τερον⁵⁵ ποιεῖ.

47) Sic cod. C. et Serap.; πηχυαίους vulgo.

48) Sic cod. C.; κεφαλὴν vulgo.

49) Ex Oribas. et Serap. θαλλίας s. θαλάσας, vulgarem scripturam, cuius verum significatum lib. 2. c. 75. invenimus, correxi.

50) Marcell. suspicatur πύρινον sive πικρὸν.

51) C. καὶ δι' αὐτοῦ πτισθέντος καὶ μιγέντος.

52) Sic cod. C.; θασσίων vulgo.

53) Ex Serap. corrigendum vulgare λελεπτυσμένων.

54) Cod. N. λίτραν μίαν. 55) Cod. C. ἄλυκώτερον.

autem bicubitales, in quibus capita mole olivae. Flos
croceus: semen album rufumque, oblongum et angula-
tum. Eo flore in obsoniis utuntur. Seminis vero con-
tusi expressique succus ex aqua mulsa aut gallinacei ius-
culo alvum purgat, sed stomacho adversatur. Fiunt et
ex eo placentulae alvum mollientes, adiectis succo amy-
gdalis, nitro, aniso melleque cocto. In frustula quatuor
divisis singulis (placentulis), nucis iuglandis mole frustula
bina aut terna ante prandium sumuntur. Ratio parandi
ea est, ut accipiantur carthami candidi sextarius unus,
thasiarum (amygdalarum) tostarum et decorticatarum cya-
thi tres, anisi sextarius unus, spumae nitri drachma una,
cum carne caricarum numero triginta. Seminis denique
succus lac etiam coagulat, ipsumque ad solvendam alvum
efficacius reddit.

Κεφ. ρη'. (ρσά.) [Περὶ Λινζώστεως.] Λινζώστις [ἄρῳην⁵⁶], οἱ δὲ παρθένιον, [οἱ δὲ ἄργυρος, οἱ δὲ ἀριτριλλίς, οἱ δὲ χρυσίτις, Αἰγύπτιοι ἀφλοφὸς,] οἱ δὲ Ἑρμοῦ βοτάνιον, [Ῥωμαῖοι ἔρβα μερκουριάλις μάσκουλα, οἱ δὲ τεστικουλάτα, Ἀφροὶ ἀσουμές] ἔχει τὰ φύλλα ὅμοια ὠκίμα, πρὸς τὰ τῆς ἐλξίνης, ἐλάττονα δέ· κλωνία διγόνата⁵⁷, μασχάλας πολλὰς, πυκνὰς ἔχοντα· τὸν δὲ καρπὸν ἢ μὲν θήλεια βοτρυνοειδῇ καὶ πολὺν, ὃ δὲ ἄρῳην πρὸς τοῖς πετάλοις μικρὸν, στρογγύλον, ὥσπερ ὀρχίδια κατὰ δύο προσκείμενα· ὅλος δὲ ὁ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος ἢ καὶ μείζων. Κινοῦσι δ' ἀμφοτέραι κοιλίαν, λαχανεύομεναι καὶ ἐσθιόμεναι· καθεψόμεναι δὲ ἐν ὕδατι, καὶ πινομένου τοῦ ὕδατος, ἄγουσι χολὴν καὶ ὕδατῶδῃ· Δοκεῖ δὲ τὰ μὲν τῆς θηλείας φύλλα, λεῖα πινόμενα καὶ προστιθέμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῖς αἰδοίοις, σύλληψιν θήλεως ποιεῖσθαι, τὰ δὲ τοῦ ἄρῳενος ὁμοίως ἐπιτηδευθέντα, ἄρῳενογόνα γίνεσθαι.

Κεφ. ρπθ'. (ρσβ'). [Περὶ Κυνοκράμβης.] Κυνία⁵⁸, ἢ

56) Ἀρῳην addunt codd. C. N. et Ald. Omittunt cum Asul. editt.

57) Sic Ald. et Marcell.; διαγόνата Asulan.

58) Cod. C. N. κυνάα. Ceterum Marcell. iam veritus est, ut genuinum sit hoc caput, quando interpretes veteres id ignorant.

Cap. CLXXXVIII. (CXCI.) [De Mercuriali.] Mercurialis [mas], nonnullis parthenion [aliis argyros, aritrillis, aut chrysitis, Aegyptiis aphlopho], aliis herbula Mercurii, [Romanis mercurialis mascula aut testiculata, Afris asumes] dicitur. Habet folia ocimo similia, ad helxines accedentia, sed minora: ramulos duobus geniculis interceptos, multis densisque axillis praeditos. Fructus, feminae quidem, racemosus copiosusque: mari vero iuxta folia parvus, rotundus, quasi e binis testiculis conflatus. Totus autem frutex spithamaeus est aut altior. Utraque alvum ciet, si olerum vice mandatur. Cocta vero in aqua, epoto iure, bilem aquosaque deducit. Creduntur autem feminae folia trita si bibantur, atque etiam a purgatione menstrua pudendis admoveantur, conceptum conciliare femellae: maris vero, si masculae folia pari modo administrentur.

Cap. CLXXXIX. (CXCI.) [De Cynocrambe.] Cy-

κυνοκράμβη, οἱ δὲ λινοζώστις ἀγρία ἄρῃην, [Ἄφροι ἄρμας, οἱ δὲ ἀσουμέλαβον,] καυλίον ἀνίησι δισπιθαμιαῖον, τρυφερόν, ὑπόλευκον· φύλλα ἐμφερῇ λινοζώστιδι ἢ κισσῷ, ὑπόλευκα ἐκ διαστημάτων· τὸν δὲ καρπὸν πρὸς τοῖς πετάλοις προσκείμενον, μικρὸν, στρογγύλον. Δύναμιν δὲ ἔχει ὃ τε καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πινόμενα κοιλίας κινητικὴν, λαχανευόμενα· καθευομένων δὲ τὸ ὕδωρ ἄγει χολὴν καὶ ὕδατῶδη.

Κεφ. ρς'. (ρςβ'.) [Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου.] Ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα, ὃ ἔνιοι ἐκάλεσαν σκορπίουρον ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ ἄνθος σχήματος, ἥλιοτρόπιον δὲ ἀπὸ τοῦ συμπεριτρέπεσθαι τὰ φύλλα τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει· [οἱ δὲ ἡλιότροπος, οἱ δὲ διάλιον, οἱ δὲ ἡλιόπουν, οἱ δὲ σκορπιοκτόνον, οἱ δὲ σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ σκορπίου οὐράν.] Ἔχει δὲ τὰ φύλλα ὠκίμῳ παραπλήσια, δασύτερα δὲ καὶ λευκότερα⁵⁹, καὶ μείζονα· κλωνία ἀπὸ τῆς ῥίζης ὅσον γ' ἢ δ' ἢ ε', καὶ ἐκ τούτων μασχάλας πλείους· ἐπ' ἁκρων δὲ ἄνθος λευκόν, ὑπόπυρρον⁶⁰, ἐπικαμπές, καθάπερ σκορπίου οὐρά· ῥίζα δὲ

59) Sic cod. C. et Ald., μελάντερα Oribas., Asulan. et rell.

60) Sic codd. plerique, Oribas. et Ald. Lacuna ex cod. addit: ἢ ὑποπόρφυρον. Sarac., omisso ὑπόπυρρον, solum ὑποπόρφυρον retinuit.

nia, seu cynocrambe, aliis mercurialis sylvestris mascula [Afris harmas, nonnullis asumeslabon] cauliculum emittit duarum spithamarum, mollem ac subalbidum, folia mercuriali aut hederæ similia, ex interstitiis candicantia: fructus foliis adiacens, parvus, rotundus. Folia cum caulibus olerum instar vorata, alvum movent. Ius autem decocti bilem aquosaque detrahit.

Cap. CXC. (CXCH.) [De Heliotropio magno.] Heliotropium magnum nonnulli a floris figura scorpiuron appellavere, alii heliotropium, quoniam folia cum inclinante sole circumagit; [alii heliotropon, alii dialion, heliopum etiam et scorpioctonon, sesamum agreste et scorpii caudam dicunt.] Folia ocimo proxima habet, hirsutiora tamen, albidiora maioraque; ramulos a radice ternos, quaternos, quinosve, et ex his iterum plures axillas. In apicibus (ramulorum) flos albidus, subrufus, qui ad similitudinem caudæ scorpionis incurvatur. Radix tenuis

λεπτὴ καὶ ἄχρηστος. Φύεται ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου ὅσον δέσμη⁶¹ ἀφειψηθεῖσα μεθ' ὕδατος καὶ ποθεῖσα, ἄγει φλέγμα καὶ χολὴν κατὰ κοιλίας· ἀρμόζει δὲ καὶ σκορπιοπλήκτοις, μετὰ οἴνου πινομένη καὶ καταπλασσομένη· πρὸς ἀτόκιον⁶² δὲ περιάπτεται. Φασὶ δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας τοῦ καρποῦ δ' κόκκους μετ' οἴνου ποθέντας τεταρταίους καταπαύειν⁶³, τριταίους δὲ τρεῖς· καταπλασσόμενος δὲ ὁ καρπὸς μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ ἐπινυκτίδας ξηραίνει· τὰ δὲ φύλλα ποδάγραις καὶ στρέμμασι καὶ σιριῶσι παιδίοις ἐπιπλάττεται ὠφελίμως· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα ἄγει λεία προστεθέντα.

Κεφ. ρζά. (ρζδ.) [Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μικροῦ.] Ἡλιοτρόπιον τὸ μικρόν, οἱ δὲ σκορπίουρον⁶⁴, φύεται ἐν τελματώδεσι τόποις καὶ παρὰ λίμναις· ἔχον φύλλα παραπλήσια τῷ προειρημένῳ, στρογγυλότερα δέ· καρπὸν στρογγύλον, ἀποκρεμάμενον, ὡς ἀκροχορδόνας. Δύναται δὲ ἡ πόα μετὰ

61) C. δράχμη.

62) C. ἀτονίαν.

63) N. ἀπαλλάσσειν.

64) Hoc synonymon habent codd. Vindob., Oribas. Ald., Marcell. In Sarac. edit. ad marginem relegatur.

est et nullius usus. Nascitur in asperis locis. Huius manipulus ex aqua decoctus et potus pituitam bilemque per alvum ducit. Prodest et contra scorpionum ictus, ex vino bibitum atque etiam illitum: ad impediendum conceptum adalligatur. Fructus grana quatuor una ante febris accessum hora cum vino pota quartanas finire dicuntur, tria vero tertianas. Illitus autem fructus verrucas formicantes pensilesque, thymos et epinictidas exsiccatur. Folia podagris et contorsionibus et infantibus inflammatione cerebri correptis utiliter imponuntur. Menses eadem cient, et partus trita ac imposita pellunt.

Cap. CXCI. (CXCIV.) [De Heliotropio parvo.] Heliotropium parvum, quod et scorpiurum vocant, provenit in palustribus et iuxta lacus. Folia habet priori proxima, sed rotundiora: fructum rotundum, verrucarum pensilium modo dependentem. Herba cum fructu pota,

τοῦ καρποῦ, πινομένη σὺν νίτρῳ καὶ ὑσώπῳ καὶ καρδάμῳ⁶⁵
καὶ ὕδατι, ἔλμινθα πλατεῖαν καὶ στρογγύλην ἐκτινάσσειν·
αἴρει δὲ καὶ ἀκροχορδόνας σὺν ἅλσιν καταπλασσομένη.

Κεφ. ρεβ'. (ρεε'.) [Περὶ Σκορπιοειδοῦς.] Σκορπιοει-
δὲς βοτάνιον, φύλλα ἔχον ὀλίγα, καὶ σπέρματα οὐραῖς σκορ-
πίου ἐμφερῇ· βοηθεῖ δὲ καταπλασσόμενα σκορπιοπλήκτοις
ἄκρως.

65) Lacuna legit καρδαμῶμω.

additis nitro, hyssopo, nasturtio et aqua; valet ad latos
teretesque vermes excutiendos. Quin et pensiles verrucas
cum sale illita tollit.

Cap. CXCH. (CXCV.) [De Scorpioide.] Scorpioi-
des herbula est foliis paucis et fructu scorpionis caudam
referente. Illita vero expeditissimo est praesidio iis, qui
a scorpione icti sunt.

BIBLION E.

Ἀποδόντες ἐν τοῖς προγραφείοις τέτταρσι βιβλίοις; φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στεάτων καὶ τῶν καλουμένων σιτηρῶν καὶ λαχάνων, καὶ τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν καὶ χυλισμάτων καὶ σπερμάτων λόγον· ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας⁶⁶, διαλεξόμεθα περὶ οἴνων καὶ τῶν καλουμένων μεταλλικῶν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς περὶ ἀμπέλου παραδόσεως.

Κεφ. α'. [Περὶ Ἀμπέλου οἰνοφόρου.] Ἀμπέλου οἰνοφόρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες λεῖται καταπλασσομένηαι κεφαλαλγίας πρᾶννουσι, φλεγμονὴν τε στομάχου καὶ καῦσον σὺν ἀλφίτῳ· καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐπιτιθέμενα τὰ φύλλα, ψυκτικὰ καὶ στυπτικὰ ὄντα· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς ποθεῖς

66) Cf. praef. p. 4. n. 16.

LIBER V.

Quoniam superioribus quatuor libris, amicissime Arec, de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus earumque fructibus ac lacrimis, itemque de animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus egimus et oleribus; nec non et universum de radicibus, herbis, succis seminibusque tractationem absolvimus; in hoc, totius operis ultimo, de vinis et iis, quae metallica dicuntur, disseremus, a vitis tractatione inchoaturi.

Cap. I. [De Vite vinifera.] Vitis vinifera folia cum claviculis trita et imposita capitis dolores mitigant, itemque ventriculi inflammationem et ardorem cum polenta. Id ipsum etiam folia per se imposita praestant: quippe quae refrigerandi astringendique vim habeant. Po-

ὠφελῇ δυσεντερικοὺς καὶ αἱμοπτοϊκοὺς καὶ στομαχικοὺς καὶ
 κισσώσας· ἀποβραχεῖσαι δὲ αἱ ἑλικες ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσαι,
 τὰ αὐτὰ ποιοῦσι· τὸ δὲ δάκρυον αὐτῆς, ὅμοιον ὃν κόμμει,
 περιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι, λίθους ἐκτινάσσει, πινόμενον
 σὺν οἴνῳ· ἰᾶται δὲ καὶ λειχήνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας κα-
 ταχριόμενον· δεῖ δὲ προεκνιτροῦν τὸν τόπον· σὺν ἐλαίῳ δὲ
 ἐγχριόμενον συνεχῶς ψιλοῦ⁶⁷ τὰς τρίχας, καὶ μάλιστα ὃ ἀπὸ
 τοῦ χλωροῦ κλήματος καιομένου ἀφιδρούμενος ἰχώρ· ὃς καὶ
 μυρμηκίας ἐπιχριόμενος ἐκβάλλει· ἡ δὲ ἐκ τῶν κλημάτων καὶ
 στεμφύλων τέφρα τὰ περὶ δακτύλιον ἀφαιρεθέντα κονδυλώ-
 ματα καὶ θύμια, σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, θεραπεύει· καὶ
 στρέμματα καὶ ἐχιοδήκτους ὠφελῇ, καὶ σπληνὸς φλεγμονάς,
 σὺν ῥοδίῳ καὶ πηγάνῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη.

Κεφ. β'. [Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας.] Ἀμπελος ἀγρία
 διττή· ἡ μὲν γὰρ αὐτῆς οὐ περικάζει τὴν σταφυλὴν, ἔχει δ'
 ἀνθήσεως ἄγει τὴν λεγομένην οἰνάνθην· ἡ δὲ τις τελεσφορεῖ,

67) Serap. ψιλοῦν, *abradendi enim prius pili, oleo inungenda
 et nitro perfricanda loca, quibus lacrima vitis ad curandas
 lepras applicatur. At temerarium videtur, uni interpreti fidem
 habere, quando sequens καὶ μάλιστα non apte cohaeret.*

tus eorum succus iuvat dysentericos: sanguinem exscrean-
 tes, stomacho laborantes et mulieres malacia laborantes.
 Eadem efficiunt macerati in aqua capreoli et poti. La-
 crima vitium, quae velut gummi est, quaeque circa illa-
 rum caudices concrescit, ex vino pota, calculos pellit:
 inuncta lichenas, psoras, leprasque, nitro affricto prae-
 paratas, sanat. Eadem cum oleo saepius pilis illitis eos-
 dem detrahit: maximeque liquor, quem accensa sarmenta
 vitium viridia exsudarunt, quo et perunctae verrucae
 formicantes tolluntur. Cinis autem sarmentorum et vina-
 ceorum detractis circa sedem condylomatis et thymiis, il-
 litus ex aceto, medetur. Prodest et contorsionibus et vi-
 perarum morsibus: quin et contra lienis inflammationes
 proficit, cum rosaceo, ruta et aceto impositus.

Cap. II. [De Vite sylvestri.] Vitis sylvestris (spe-
 cie) duplex est. Altera enim, uvam non maturans, florem
 solum, oenanthes nomine, producit. Altera autem rite

μικρόρῥαξ οὔσα, καὶ μέλαινα καὶ στυπτική. Δύναμιν δ' ἔχει ταύτης τὰ φύλλα καὶ αἱ ἑλικες καὶ οἱ καυλοὶ ὁμοίως τῇ ἡμέρῳ.

Κεφ. γ'. [Περὶ Σταφυλῆς.] Σταφυλὴ ἡ μὲν πρόσφατος πᾶσα ἐκταράσσει κοιλίαν, καὶ ἐμπνευματοῖ στόμαχον· ἡ δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ κρεμασθεῖσα ὀλίγον μετέχει τούτων, διὰ τὸ πολὺ τῆς ἱκμάδος ἀνέξηράνθαι, εὐστόμαχός τέ ἐστι καὶ ὀρεξίως ἀνακλητική, καὶ ἐπιτήδειος πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας· αἱ δὲ ἐκ τῶν στεμφύλων⁶⁸ καὶ ἐκ τῶν βικῶν εὐστομοὶ, εὐστόμαχοι, κοιλίας ἐφεκτικαί· κύστεως δὲ καὶ κεφαλῆς ἄπτονται· ἀρμόζουσι δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς⁶⁹. ὅμοιοι δὲ εἰσι καὶ αἱ εἰς τὸ γλεῦκος ἐμβαλλόμεναι· αἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐψήματος καὶ γλυκέος⁷⁰ κακοστομαχώτεραι· συντίθενται δὲ καὶ μετ' ὁμβρίου ὕδατος προσταφιδωθεῖσαι· γέρονται δὲ αἱ τοιαῦται ἐπ' ὀλίγον οἰνώδεις, διψώδεσι δὲ καὶ καυσώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμοι⁷¹. τὸ δὲ στέμφυλον αὐτῶν ἀποτεθὲν κατα-

68) Matthiol. in cod. Cantacuz. φύλλον. Cf. Galen. facult. alim. lib. 2. p. 576. 577.

69) X. ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν.

70) Goupyl. sic primus; γλεύκους Ald., Asul., Marcell., Cornar.

71) Quam negligenter haec interpretatus sit Plin. 23, 6., docuit iam Reines. var. lect. p. 188.

maturescit, sed parvas profert uvás, nigricantes astringentesque. Vim habent huius folia et claviculae et caules sativae similem.

Cap. III. [De Uva.] Quaelibet uva recens alvum turbat et stomachum inllat: quae vero aliquamdiu suspensa fuit, minorem eiusmodi noxam infert, quia humidi plurimum siccatur: tum ventriculo confert et appetentiam ciborum restituit, et infirmis idonea est. Intra vinacea et in ollis servatae ori stomachoque gratae sunt, alvum tamen cohibent, ac vesicam et caput tentant. Sanguinem exscreantibus prosunt. Similes sunt, quae in mustum coniectae fuerunt. At quae in sapa aut passo conditae sunt, stomachum magis infestant. Servantur et in aqua pluvia, quae prius in passas conversae fuerunt: sed ea parum vinosae sunt, siticulosi tamen febribusque ardentibus utiles. Vinaceum eorum reconditum cum sale im-

πλάττεται μεθ' ἁλῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας καὶ σπάρ-
γωσιν μαστῶν· τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν στεμφύλων δυσεντερικοὺς
καὶ κοιλιακοὺς καὶ ῥοϊκὰς ὠφελεῖ ἐνιέμενον· καὶ εἰς ἐγκαθί-
σματα καὶ προσκλύσματα λαμβάνεται. Τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γί-
γαστα στυπτικά, εὐστόμαχα· φρυγέστα δὲ, καὶ ἀντὶ ἀλφίτου⁷²
ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἀροῖζει δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς καὶ
τοῖς τὸν στόμαχον ἀναλελυμένοις.

Κεφ. δ'. [Περὶ Σταφίδος] Τῆς δὲ σταφίδος στυπτι-
κωτέρα⁷³ ἐστὶν ἡ λευκή· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ σὰρξ αὐτῶν ἐσθιο-
μένη ἀρτηρίας καὶ βῆχας καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· καὶ δυσεν-
τερίαν σὺν τοῖς γιγάστοις ἐσθιομένη καθ' ἑαυτήν· μιγεῖσα δὲ
ἀλεύρῳ κεγχρίνῳ καὶ κριθίνῳ καὶ ὠψ, καὶ τηγανισθεῖσα μετὰ
μέλιτος καὶ λαμβανομένη· εἰς τε ἀποφλεγματοσμούς καθ',
ἑαυτήν καὶ σὺν πεπέρει μασσωμένη εὐθετεῖ· διδύμων τε φλε-
γμονὰς παύει, καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κυαμίνου καὶ κυ-
μίνου⁷⁴· ἐπινυκτίδας δὲ καὶ ἀνθρακας καὶ κηρία καὶ τὰς

72) Marcell. suspicatur μετὰ ἀλφίτου. At Plin. 23, 9.: *Inspers-
gitur, polentae modo*; et Serap.: *Assantur et teruntur sicut
sauich* (polenta).

73) Sic primus Cornar.; λεπτικωτέρα Ald., Asul., Marcell.; λε-
πυντικωτέρα Manard. Nostram lectionem tuetur Serap.

74) Eodem modo Serap. Sed Plin. 23, 12. *farinam cymini aut
coriandri* habet. Nequit autem e cymini semine farina confici.

ponitur inflammatis, praeduris ac turgentibus mammis.
Decoctum vinacei infusum dysentericos iuvat, coeliacos
ac mulieres fluxu laborantes. Sed et ad insessus et col-
lutiones adhibetur. Acini vero ex ipsis astringentes sunt
et ventriculo prosunt: tosti iidem, triti ac polentae modo
inspersi, dysentericis praesidio sunt, coeliacis ac stom-
achi resolutione laborantibus.

Cap. IV. [De Uva passa.] Uva passa alba magis
astringit. Utilis est caro earum comesta fistulae spiri-
tali, tussi, renibus ac vesicae. Estur et cum nucleis per
se contra intestinorum difficultatem: admixta et milii et
hordei farina et ovo, in sartagine cum melle fricta sumi-
tur. Sed et eadem ad extrahendam pituitam, tum per
se, tum cum pipere manducata, prodest. Testium quoque
inflammationes sedat, imposita cum fabarum farina et cy-
mino. Epinyctidas vero, carbunculos, favos et putre-

περὶ ἄρθρα σηπεδόνας καὶ γαγγραινας χωρὶς γιγάρτων ἰᾶται, λεία σὺν πηγάνῳ ἐπιτιθεμένη· πρὸς τε ποδάγραν ἀρμόζει μετὰ τοῦ ὀποπάνακος ἐπιπλασσομένη· καὶ ὄνυχας δὲ θάττον ἀφίστησι σαλευθέντας ἐπιπλασθεῖσα.

Κε φ. ε'. [Περὶ Οἰνάνθης.] Οἰνάνθη καλεῖται ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπὸς, ὁπότε ἀνθεῖ· ἀποτίθεται δὲ δεῖ εἰς ἀκόνιστον⁷⁵ ἀγγεῖον ὀστράκινον, συλλέγοντας καὶ ξηραίνοντας ἐπὶ ὀθονίου ἐκ σκιᾶ· καλλίστη δὲ γίνεται ἐν Συρίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ. Δύναμις δὲ αὐτῆς στυπτική, ὅθεν πινομένη εὐστόμαχος καὶ οὐρητική, κοιλίαν ἐφεστώσα καὶ αἵματος πτύσιν· ξηρὰ δὲ καταπλασθεῖσα καὶ πρὸς ἀσώδη καὶ ὀξύνοντα στόμαχον ποιᾷ· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγίαις ἔμβρογμα, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίῳ, χλωρὰ τε καὶ ξηρὰ· κατάπλασμά τε ἐναίμων· ἀφλέγμαντον καὶ ἀροχόμενων αἰγιλώπων καὶ τῶν ἐν στόματι ἐλκῶν⁷⁶ καὶ νομῶν τῶν ἐν αἰδοίοις, σὺν μέλιτι καὶ κρόκῳ καὶ ῥοδίῳ καὶ σμύρνῃ λεανθεῖσα· εἷς τε πεσσοὺς μίγνυται πρὸς ἐπίσχεσιν αἵματος· καὶ πρὸς ῥεύματα ὀφθαλμῶν

75) Vulgo ἀκόνιστον.

76) Cod. X. Sambuc. sic habet; οὐλῶν vulgo. Serap. *vulnera gingivarum*, ergo τῶν ἐν οὐλοῖς πληγῶν legit.

scientia circa articulos ulcera atque gangraenas sine acinis trita et cum ruta illita sanat. Convenit et podagrae, cum opopanace adhibita: denique et mobiles ungues illita celerius decutit.

Cap. V. [De Oenanthē.] Oenanthē vocatur vitis sylvestris fructus, dum floret. Condi vero debet in vas fictile non picatum, lecta prius et substrato linteo in umbra siccata. Laudatissima provenit in Syria, Cilicia et Phoenice. Vis ei est astringens: quare pota stomacho ac ciendae urinae utilis, alvum sistit ac sanguinis exscreationes. Contra fastidia et acorem stomachi sicca et illita etiam efficacax est. In capitis doloribus tam viridis quam sicca cum aceto et rosaceo perfunditur. Cruenta vulnera et incipientes aegilopas, oris ulcera et pudendorum depascentia, trita et additis melle, croco, myrrha et rosaceo adhibita pro cataplasmate, ab inflammatione vindicat. Pes-
sis quoque admiscetur ad cohibendum sanguinem: et con-

καὶ καυσούμενον στόμαχον καταπλάσσεται σὺν παιπάλῃ ἀλφίτου καὶ οἴνω⁷⁷. καυθεῖσα⁷⁸ δὲ ἐπ' ὀστράκου διαπύροις ἀνθραξι ποιεῖ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά· παρωνυχίας τε καὶ πτερύγια καὶ οὖλα ἀφεστώτα καὶ αἵμασσόμενα σὺν μέλιτι θεραπεύει.

Κεφ. ζ'. [Περὶ Ὀμφακίου.] Ὀμφάκιόν ἐστι μὲν χυλὸς ὀμφακος θασίας σταφυλῆς μήπω περκαζούσης ἢ ἀμιναιάς· δεῖ δὲ πρὸ κυνὸς ἐκθλίβοντα τὸν χυλὸν ἡλιάζειν ἐν χαλκῳάματι ἐρυθρῷ ἐσκεπασμένῳ ὀθονίῳ, μέχρις οὗ συστραφῇ, ὅλον αἰεὶ τὸ περιπηγνύμενον μίσγοντα τῷ ὑγρῷ, νύκτωρ δὲ αἶρειν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπαιθρίου· κωλύουσι γὰρ αἱ δρόσοι τὴν σύστασιν αὐτῶν· ἐκλέγου δὲ τὸ ξανθὸν καὶ εὐθρυπτον, στῦφον ἱκανῶς καὶ δάκνον τὴν γλῶσσαν· ἔνιοι δὲ ἔψοντες τὸν χυλὸν συστρέφουσιν. Ἀρμόζει δὲ πρὸς παρίσθμια καὶ σταφυλὴν, ἄφθας, οὖλα πλαδαρά, ὧτα πυορροοῦντα σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ· πρὸς δὲ σύριγγας καὶ παλαιὰ ἔλκη καὶ νομὰς σὺν ὄξει· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ ροϊκῶν.

77) Vulgo οἶνον.

78) X. καεῖσα.

tra oculorum fluxiones stomachique ardores cum polline polentae ac vino illinitur. Cremata vero in testa, candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: quin et paronychias, pterygia, abscedentes et cruentas gingivas cum melle sanat.

Cap. VI. [De Omphacio.] Omphacium est succus acerbae uvae, seu thasiae, seu aminaeae, nondum varian-
tis. Oportet autem ante canis ortum expressum succum in aheni aereo rubro, quod linteo sit opertum, insolare, donec coëat, semper autem totum id, quod ipsi vasi concretum adhaeserit, liquido reliquo permiscere, atque noctu ipsum a locis subdialibus sub tectum referre: rores enim impediunt coagulationem. Eligendum est flavum, quod facile comminuitur, valde astringens, linguamque mordens. Sunt, qui coctione succum condensent. Prodest contra tonsillarum uvulaeque vitia, aphthas, gingivas humore flaccidas, purulentasque aures cum melle aut passo: item ad fistulas, ulcera vetera et depascentia cum

ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκής· τραχύτησι δὲ ὀφθαλμῶν ἀρμόζει καὶ περιβρώσει κανθῶν· πίνεται καὶ πρὸς αἵματος πτύσιν τὴν πρὸςφατον καὶ κατὰ ῥῆξιν γενομένην· ὑδαρεῖ δὲ δεῖ χρῆσθαι λίαν καὶ ὀλίγῳ· ἐπικαίει γὰρ ἱκανῶς⁷⁹.

Κεφ. ζ'. [Περὶ ποιότητος τῶν οἴνων ἐκ τῆς ἡλικίας⁸⁰.]

Οἴνοι οἱ μὲν παλαιοὶ νεύρων βλαπτικοὶ καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων, πρὸς δὲ γεῦσιν ἡδιόνες· ὅθεν ἐπὶ τῶν ἀσθενέσ τι μέρος ἐχόντων ἔνδον παραιτητέον· ἐπὶ μέντοι τῆς ἐν ὑγείᾳ χρήσεως ὀλίγος τε καὶ ὑδαρὴς λαμβάνεται ἀβλαβῶς· ὁ δὲ νέος ἐμπνευματικός, δύσπεπτος, δυσόνηρος, οὖρητικός· ὁ δὲ μέσος τῇ ἡλικίᾳ ἐκπέφυγε τὰ ἀμφοτέρω ελαττώματα· ὅθεν ἐκκριτέος ἔστιν ἐν τε ὑγείας καὶ ἀσθενείας χρήσασιν.

Κεφ. η'. [Ἐκ τῆς χροᾶς.] Ἔστι ὁ μὲν λευκὸς λεπτός τε καὶ εὐανάδοτος, καὶ εὐστόμαχος ὑπάρχει· ὁ δὲ μέλας παχὺς καὶ δύσπεπτος, μέθης καὶ σαρκῶν γεννητικός·

79) Aldina addit ex veteri codice, quae huius loci esse non possunt, licet, ad litteram confirmata a Serap., habeat etiam cod. X. Cum vero eadem verba capite 12. repetantur, Marcellus penitus expunxit. Asulan. ad notha ablegavit.

80) Sequentia capita ad finem c. 14. Ald. uno comprehendit, περὶ οἴνων inscripto.

aceto. Alvus etiam eo colluitur in urinae difficultate et fluxu muliebri. Oculorum quoque claritati confert, eorumque scabritiae et angulis arrosis convenit. Bibitur et ad recentem sanguinis excreationem atque e ruptis vasis obortam. Sed eo admodum diluto paucoque utendum est, siquidem potenter exurit.

Cap. VII. [De vini indole pro aetatis ratione.] Vina vetusta nervos reliquaque sensuum instrumenta laedunt, attamen gustu sunt suaviora. Quare vitanda ab iis, qui internae alicuius partis imbecillitatem sentiunt. Nihilominus in secunda valetudine vinum eiusmodi paucum aquaque dilutum sine noxa sumitur. At novum inflationes parit, aegre coquitur, gravia facit somnia, urinasque ciet. Quod vero aetate medium est, utroque illo vitio caret, proindeque ad usum sanorum aegrorumque deligendum.

Cap. VIII. [Pro ratione coloris.] Insuper album est tenue stomachoque utile, facileque in membra distribuitur. Nigrum vero crassum est et ad concoquendum

ὁ δὲ κιρρός, μέσος ὢν, μέσῃν ἔχει καὶ τὴν πρὸς ἐκότερα τούτων δύναμιν· αἰρετώτερος μέντοι ἐν τε ὑγείᾳ καὶ ἀσθενείᾳ ὁ λευκός· ἔτι καὶ πρὸς τὴν ποιότητα διαφέρουσιν.

Κεφ. θ'. [Ἐκ τῆς γένσεως καὶ τῶν μειγμένων.] Ὁ μὲν γὰρ γλυκὺς οἶνος ἀδρομερὴς ἐστὶ καὶ δυσδιάπνευστος, στομάχου πνευματωτικός· κοιλίας τε καὶ ἐντέρων ταρακτικός, ὥσπερ καὶ τὸ γλεῦκος· ἥττον δὲ μεθύσκει· κύσκει δὲ καὶ νεφροῖς εὐθείος· ὁ δὲ αὐστηρὸς οὐρητικώτερος, κεφαλαλγίας τε καὶ μέθης ποιητικός· ὁ δὲ στρουφνὸς εὐθειώτατος πρὸς ἀνάδοσιν σιτίων· κοιλίας τε σταλτικός καὶ τῶν ἄλλων ῥευματισμῶν· ὁ δὲ ἀπαλός⁸¹ ἥττον ἀπτεται τοῦ νευρώδους, καὶ ἥττον⁸² ἐστὶν οὐρητικός· ὁ δὲ τεθαλασσωμένος κακροστόμαχος, διψοποιοῖς, νέρων κακωτικός, εὐκοίλιος, ἀνεπιτήδειος τοῖς ἐξ ἀσθενείας⁸³· ὁ δὲ ἐκ τῆς θειλοπεδευθείσης σταφυ-

81) Veram esse lectionem, efficitur ex Eustathio, qui τῷ σκληρῷ ὀρρονί. *Vinum leve* Serap.; ἀπλοῦς esse legendum, suspicatur Cornar.

82) Lacuna μετρίως; sed nostram lectionem tuetur Serap.

83) Lacunam habet Marcell., sed ὑγιάζουσι aut περιγινόμενοις subintelligendum, ut iam Serap. interpretatus est.

difficile, temulentiam facit, et carniū generationi favet. Fulvum vero, medium nimirum, medias etiam inter utrumque vires obtinet. Album tamen tum in secunda valetudine, tum in adversa praefendum. Sed et vina sapore distant.

Cap. IX. [*Pro saporum eorumque, quae iis miscentur, differentia.*] Dulce quidem vinum crassis constat particulis et aegre e corpore perspirat, stomachum inflat, alvum et intestina, uti et mustum, turbat: sed minus inebriat, vesicae ac renibus aptum. Austerum urinas magis expellit, sed capitis dolorem facit, et temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum: alvum ceterasque fluxiones cohibet. At vinum molle et sapore languidum nervos minus tentat, minusque urinas pellit. Vinum porro aqua marina temperatum stomacho adversatur, sitium facit, nervos infestat, bonam facit alvum, sed haud idoneum ab infirmitate convalescentibus. Passum autem, quod uvis in cratibus sole

λῆς, ἥ ἐπὶ τῶν κλημάτων ὀπηθείσης καὶ τριβομένης γενόμενος, γλυκὺς καλούμενος, κρητικὸς ἢ πρότροπος ἢ πράμνιος, καὶ ὁ καθεισόμενος τοῦ γλεύκους, σείριος ἢ ἔψημα καλούμενος· ὁ μὲν μέλας, καλούμενος δὲ μελαμψίδιος⁸⁴, παχὺς ἐστὶ καὶ πολύτροφος· ὁ δὲ λευκὸς λεπτότερος· ὁ δὲ μέσος μέσῃν ἔχει καὶ τὴν δύν· μιν· στυπτικὸς δὲ πᾶς ἐστὶ, σφυγμῶν ἀνακτητικὸς· ποιῶν πρὸς πάντα τὰ θανάσιμα, ὅσα κατὰ ἔλκωσιν ἀναιρεῖ, πινόμενος σὺν ἐλαίῳ καὶ ἐξεμούμενος· καὶ πρὸς μηκώνειον δὲ καὶ φαρικὸν καὶ τοξικὸν καὶ κώνειον καὶ γάλα θρομβωθέν· καὶ πρὸς κύστιν καὶ νεφροὺς ὀδαζομένους καὶ εἰλκομένους· εἰσὶ δὲ πνευματικοὶ καὶ κακοστόμαχοι· ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν τὴν κοιλίαν ῥευματιζομένων ἀρμόζει ὁ μελαμψίδιος⁸⁵· ὁ δὲ λευκὸς μαλακτικὸς κοιλίας τῶν ἄλλων μᾶλλον· ὁ δὲ τὴν γύψον ἔχων, κακωτικὸς τῶν νεύρων, καρηβαρικὸς, πυρῶδης, κύστει ἄθετος· πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα τῶν ἄλλων εὐθετώτερος· οἱ δὲ πίσσαν ἢ ῥητίνην πιτυίνην ἔχοντες θερμομαντι-

84) Quanquam codd. et edit. priores μελαψίνθιος habeant, Goupylus tamen primus, quod ψίδιος cum πραγμίνω a Nicandri Scholiasta et Athenaeo componitur, μελαμψίδιος scripsit.

85) X. μέλας.

siccatis aut in ipso sarmento torrefactis exprimitur, creticum dictum, aut protropum aut pramnium, itemque sapa, quae sit musto igne decocto, Graeci sirion seu hepsema appellant: nigra quidem si fuerint, melampsithia dicta, crassa sunt et corpora multum alunt; at alba tenuiora: quae vero medio inter haec colore sunt, medias quoque vires obtinent. Omnia tamen astringunt, pulsus excitant, et faciunt adversus venena, quae exulcerando necant, ex oleo pota et vomitu reddita: itemque contra meconium, pharicum, toxicum, conium et lactis coagula: nec non et contra renum ac vesicae rosiones et exulcerationes. Nihilominus inflationes pariunt, et stomacho adversantur. Speciatim melampsithium confert iis, qui alvi fluxione laborant. Album magis ceteris alvum emollit, Gypso conditum nervos offendit, capitis gravitatem infert, viscera calore accendit et vesicae infestum est: sed contra venena ceteris aptius. Picata aut resinata excalfaciunt, concoctionem adjuvant, sanguinem tamen

καὶ καὶ πεπτικοί· ἄθετοι δὲ τοῖς αἰμοποϊκοῖς⁸⁶· οἱ δὲ κα-
λούμενοι ἀπαράχτοι, ἔχοντες δὲ ἔψημα μεμιγμένον, κεφαλῆς
εἰσι πληρωτικοί, μέθης γεννητικοί, δυσδιάπνευστοι, κακοστό-
μαχοι⁸⁷.

Κεφ. ι'. [Περὶ διαφορᾶς ἐκ τῶν τόπων.] Ὁ μὲν οὖν
δοκῶν πρωτεύειν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ οἴνων, φάλερονος δὲ καλού-
μενος, παλαιωθείς ἄγαν εὐπεπτος⁸⁸, σφυγμῶν ἀνακλητικός,
κοιλίας στεγνωτικός καὶ εὐστόμαχος· κύσκει ἄθετος καὶ ἀμ-
βλυωποῦσι, καὶ πρὸς πολυποσίαν ἀνάρμοςτος· ὁ δὲ ἄλβα-
νὸς ἀδρομερέστερος⁸⁹ τοῦ φαλέρονου, ἔγγλυκος, ἐμπνευματῶν
στόμαχον, κοιλίαν τε μαλάττων, πέψει τε οὐχ ὁμοίως συν-
εργῶν, τοῦ δὲ νευρώδους ἦτιον κακωτικός· παλαιωθείς δὲ
καὶ οὗτος αὐστηρὸς γίνεται· ὁ δὲ καίκουβος, γλυκὺς ὢν,
ἀδρομερέστερός ἐστι τοῦ ἄλβανου, σαρκῶν δὲ καὶ εὐχροίας
γεννητικός, πέψει δὲ ἄθετος· ὁ δὲ συρεντῖνος αὐστηρὸς ἰκα-

86) Lacuna et X. ἐμετικοῖς.

87) Lacuna legit addita: πληκτικοί, πυρωτικοί καὶ φρωσώδεις.

88) Hermol. Barbar. et Marcell. legerunt εὐποτος. Marcell. e
Plin. 23, 20. suspicatur ἄπεπτος. Φάλερονος scribit Strabo lib. 5.
p. 165.; φαλέρονος Ald., Asulan., Marc.; φάλερονος Cornar., Goupyl.
et Sarac.; φαλερίνος Galen. meth. med. lib. 12. p. 832.

89) Cod. X. ὑδρομερέστερος, sed Plin. 23, 21. nostrae scripturae
favet.

exscreantibus inimica. Quae vero maris expertia dicun-
tur et saponem admixtam habent, caput implent, temulen-
tiam gignunt, de corpore difficulter expirant, et stoma-
chum male habent.

Cap. X. [Pro locorum differentia.] Inter italica
vina falernum principem obtinere locum videtur: quod
inveteratum perquam facile concoquitur, pulsus suscitatur,
alvum astringit, stomacho confert: sed vesicae nocet ac
iis, qui hebetudinem visus sentiunt, liberaliori potioni
minime idoneum. Albanum crassioribus, quam falernum,
constat partibus, subdulce est, ventriculum inflat et al-
vum emollit: sed concoctionem non aequè adiuvat, ner-
vosum vero genus minus infestat. Et hoc ipsum vetu-
state austerrimum concipit saporem. Caecubum, cum sit dulce,
est albano crassius, corpus augeat et colorem cutis melio-
rem facit, at iuvandae concoctioni minime idoneum. Sur-

νῶς ἔστιν· ὅθεν ἐντέρων καὶ στομάχου ῥεῦμα ἴσθησι, κεφαλῆς δὲ ἥττον⁹⁰ ἄπτεται, λεπτομερὲς ὢν· παλαιωθεὶς δὲ εὐστόμαχος⁹¹ καὶ ἡδίων γίνεται· ὁ δὲ Ἀδριανὸς, καὶ ὁ μαμερτίνος, γεννόμενος ἐν Σικελίᾳ, κατ' ἴσον εἰσὶν ἀδρομερεῖς, μετρίως στύφοντες, καὶ τάχιον παλαιοῦνται, ἥττόν τε τοῦ νευρώδους ἄπτονται, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς λεῖον⁹². ὁ δὲ πραιουτιανὸς⁹³ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν κατ' Ἀδρίαν κομιζόμενος τόπων, εὐώδης καὶ λειότερός⁹⁴ ἔστιν· οὐδὲ λανθάνει πολὺς πινόμενος, φυλάττει τε ἐφ' ἱκανὸν τὴν μέθην καὶ καροῖ· ὁ δὲ ἰστρικός λεγόμενος ἔοικε τῷ πραιουτιανῷ, οὐρητικώτερος ὑπάρχων· ὁ μέντοι χῖος ἀπαλώτερος τῶν προειρημένων, εὐτροφος, πότιμος, ἥττον μεθύσκων, ῥεύματος σταλτικός, χρήσιμος εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὁ δὲ Λέσβιος εὐανάδοτος, κουφότερος τοῦ χίου, καὶ εὐκοίλιος· τὴν αὐτὴν δὲ τούτῳ κέκτηται δύναμιν ὁ κατὰ Ἐφεσον γεννόμενος, καλούμενος δὲ φυγελίτης· ὁ δὲ ἐκ

90) Cod. X. et Lacuna ἥκιστα.

91) Cod. X. εὐστόμαχότερος.

92) Marcell. in cod. legit id, quod magis consentit cum reliquis, quam vulgare λεπτόν.

93) Sic Marcell. iam e Plin. 3, 18. correxit vulg. πραιπιανός, pro quo X. παραιτυπιανός.

94) Cod. X. λεπτότερος.

rentinum valde austerum est, quare intestinorum ventriculique fluxiones cohibet, et, cum tenuibus constet partibus, caput minime tentat: vetustate autem fit et stomacho utile, et suavius. Adrianum et mamertinum, in Sicilia generatum, ex aequo crassarum sunt partium, modice astringunt, et celerius inveterantur, minusque ob suam laevitatem nervos tentant. Praetutianum, quod et ipsum e locis circum Adriam devehitur, est odoratum et laevius: haustum copiosius eo se prodit indicio, quod et ebrietatem diu servat, et soporem conciliat. Istricum praetutiano simile est, sed urinam vehementius pellit. Chium antedictis mollius est, probe nutrit, potui aptum est, ac minus inebriat: fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Lesbium distributu per corpus facile est, chio laevius, et alvo idoneum. Quod circa Ephesum nascitur, phygelites dictum, eandem vim habet. Verum asianum,

τῆς Ἀσίας μεσσωγίτης⁹⁵, ἐκ τοῦ Τμώλου, κεφαλαλγῆς καὶ νέρων βλαπτικός· ὁ δὲ κῶος καὶ κλαζομένος, διὰ τὸ θαλάττης πολλῆς μετέχειν, εὐφθαρτος καὶ ἐμπνευματώδης, κοιλίας τε ταραντικός, νέρων ἐστὶ βλαπτικός.

Κεφ. ια'. [Περὶ δυνάμεως τῶν οἴνων.] Κοινῶς δὲ πᾶς ἀμιγῆς οἶνος καὶ ἀκέραιος, αὐστηρὸς δὲ τὴν φύσιν, θερμαντικός, ἐνανάδοτος, εὐστόμαχος, ὀρεκτικός, θρεπτικός, ὑπνοποιὸς, ῥωστικός, εὐχροίας παρασκευαστικός· ἱκανῶς δὲ ποθεὶς βοηθεῖ τοῖς κώνειον, ἢ κόριον, ἢ φαρικόν, ἢ ἰξίαν, ἢ μηκώνειον, ἢ λιθάργυρον, ἢ σμίλακα, ἢ ἀκόνιτον, ἢ μύκητας εἰληφόσι· πρὸς τε ἐρπετῶν δηγμοὺς ἢ πληγὰς πάντων, ὅσα πλήξαντα ἢ δακόντα κατὰ ψύξιν ἀναιρεῖ ἢ ἀνατρέπει στόμαχον· ποιεῖ καὶ πρὸς ἐμπνευμάτωσιν καὶ δῆξιν ὑποχονδρίου⁹⁶, καὶ πλατυσμὸν καὶ λύσιν⁹⁷ στομάχου, ἐντέρων τε καὶ κοιλίας ρευματισμόν· καὶ ἐφιδροῦσι καὶ διαφο-

95) Μεσσωγίτης Stephan. Byzant. Mons Μεσσωγίς Strabo lib. 14. p. 523. 575. Vulgo μεσσογείτης.

96) Cod. X. σκορπίου.

97) Marcell. e Scrap., qui *debilitatem* habet, pro vulg. λύγγω posuit.

e Tmolo monte, messogites dictum, capitis dolorem affert, nervosque laedit. Cum vero et clazomenium, quoniam copiosam maris aquam admistam habent, facile corumpuntur, inflationes excitant, alvum turbant, ac nervos offendunt.

Cap. XI. [De efficacia vinorum.] In universum vinum omne merum ac sincerum suaeque naturae austerrimum excalfacit, facile in membra distribuitur, stomacho convenit, appetentiam ciborum incitat, corpus alit, somnum conciliat, robur auget, et colorem commendat. Potum liberalius, auxilio est contra assumpta conium, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, lithargyrum, taxum, aconitum fungosque; nec minus contra serpentium morsus et omnium ictus, quae refrigerando necant, aut stomachum subvertunt. Facit et ad diuturnam hypochondriorum inflationem rosionemque, et ad dilatationem resolutionemque ventriculi, intestinorum etiam et ventris fluxiones. Conveniunt iis, qui partialibus locorum quo-

ρουμένοις ἀρμόζουσι, μάλιστα δὲ οἱ λευκοὶ καὶ παλαιοὶ καὶ εὐώδεις· οἱ μέντοι παλαιοὶ καὶ γλυκεῖς, καὶ πρὸς τὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἐπιτηδειότεροι· πρὸς τε τραύματα καὶ φλεγμονὰς σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἐπιτιθέμενοι· καταντλοῦνται δὲ ὠφελίμως πρὸς τὰ θηριώδη καὶ φαγεδαινικὰ καὶ ῥευματιζόμενα ἔλκη· πρὸς δὲ τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὐθετοὶ οἱ ἀθάλασσοι, αὐστηροὶ καὶ λευκοὶ· διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ ἰταλικοὶ· ὥς ὁ φάλερνος⁹⁸, συρεντῖνος καὶ καίκουβος, ὃ τε σιγνηνὸς⁹⁹ καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Καμπανίας, καὶ ὁ πραιτουτιανὸς¹⁰⁰ ἀπὸ τοῦ ἀδριανοῦ, καὶ σικελιωτικὸς, ὁ μαμερτῖνος¹ καλούμενος· ἑλληνικῶν δὲ χῖος, λέσβιος, φυγελίτης, ὁ ἐν Ἐφέσῳ γεννώμενος. Οἱ δὲ παχεῖς καὶ μέλανες κακοστόμαχοι, φυσώδεις, σαρκὸς μέντοι γεννητικοί². Οἱ μέντοι λεπτοὶ καὶ αὐστηροὶ εὐστόμαχοι, ἥττον δὲ σαρκοποιοί· οὐρητικώτεροι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς οἱ σφόδρα παλαιοὶ

98) Ald. *φαλερῖνος*; Marcell. *φαλέρνος*; Sarac. *φαλέρινος*.

99) *Σιγνηνὸς* editiones omnes habent. *Σιγνῖνος* Galen. meth. med. lib. 12. p. 831. De signino vino cf. Plin. 23, 21. Est tamen et alia lectio in cod. X. *σητανός*, quod dixeris *σητινόν* Strab. lib. 5. p. 163. Plin. 1. c.

100) Vulgo *πραιπιανός*.

1) Scribo cum Strabone lib. 5. p. 258. *μαμερτῖνος*, non *μαμερτιανός*, ut editt. Cum Adriaticus in Sicilia generari nequeat, supra et iam separavi, *γεννώμενοι* in *γεννώμενος* mutando.

2) Cod. X. addit: καὶ χρόνῳ εὐανάδοτοι.

rumdam sudoribus vexantur, aut universalibus infirmantur, maxime vina alba, vetera et odorata. At quae sunt vetusta simul et dulcia, renum ac vesicae vitiis magis sunt accommodata: vulneribus itidem et inflammationibus cum lana succida imponuntur. Quin et iisdem utiliter foveantur fera, phagedaenica et fluxionibus infestata ulcera. Sanorum victui idonea sunt, quibus aquae marinae nihil additum est, austera et alba. In his praestant italica, uti falernum, surrentinum, caecubum, signinum et alia multa e Campania: itemque praetutianum ex adriatica regione et siculum, quod mamertinum appellatur. Ex graecis: chium, lesbium et phygelites, quod in Epheso gignitur. Crassa vero et nigra stomacho sunt inimica, flatus pariunt, carnes tamen generant. Tenuia autem et austera stomacho quidem prosunt, sed carnes minus alunt. At

[καὶ λεπτοί]³ καὶ λευκοί· ἄπτονται δὲ τοῦ νευρώδους πλεονασθέντες· οἱ μέσοι δὲ τὴν ἡλικίαν ἄριστοι πρὸς πόσιν, ὥς οἱ ἀπὸ ζ' ἐτῶν. Ἡ δὲ ποσότης παρὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν τοῦ ἔτους ὥραν, καὶ ἔθνη καὶ ποιότητα τοῦ οἴνου ὀριζέσθω⁴. καὶ τὸ μὴ διψῆν⁵ δὲ ἄριστόν ἐστι παράγγελμα⁶, καὶ τὸ μετρίως βραχῆναι τὴν τροφήν. Μέθη δὲ πᾶσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, ἐπιβλαβής· τὰ τε γὰρ νεῦρα πολιορκούμενα καθ' ἐκάστην ἐνδίδωσι, καὶ παθῶν ὀξέων ἀρχὰς ἐμποιεῖ καθημέραν ἢ πολυποσία· μετρίως δὲ οἰνοῦσθαι ἐπὶ τινων ἡμερῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὕδροποσίας, ὠφέλιμον· μετασυγκρίνει γὰρ πως, τὰς τε αἰσθητὰς ἀνακαθαῖρον ἐκκρίσεις, καὶ ἀδῆλως ποροποιοῦν· δεῖ μέντοι μετὰ τὴν οἴνωσιν ὕδωρ πίνειν· ἀπὸ θεραπείας γάρ τινος, τῆς συγκεκμημένης οἰνώσεως⁷, τρόπον ἐπάγει βοήθειας.

3) Uncinis inclusa vox, mihi suspecta, deest et in cod. X.

4) Goupyl. et Sarac. ὀριζέσθω. Ald. *πιότητα*, quod quodammodo defendi posset, cum et a Theophrasto *πῶν* et *πιότης* de plantis earumque succis usurpetur. Sed volo insistere huic lectioni, quandoquidem in Ald. diphthongi saepius ad sonum scribuntur.

5) Lucian. de luctu, p. 214. ed. Reiz., *Οὐκ ἐννοεῖς δέ, ὅτι τὸ μὴ διψῆν πολὺ κάλλιον τοῦ πεινῆν*; Ionica haec forma usitatio, quam διψᾶν.

6) Cod. X. *παράλλημα*.

7) Ald., Asul., Marcell. et Cornar. in hac lectione consentiunt.

quae sunt valde vetera, [tenuia] et candida, fortius urinas cient, dolores capitis inferunt, nervosumque genus, largius pota, tentant. Quae media sunt aetate, ut a septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro aetate, anni tempestate, consuetudine et qualitate vini decernatur. Optime vero praecipitur, non (duntaxat) sitiendum esse et modice irriganda alimenta. Siquidem ebrietas omnis, praesertim continua, admodum noxia est. Nervos enim obsessos indies magis infirmat, morborumque acutorum initia quotidie producit. Attamen moderate aliquot diebus vino indulgere, maximeque post aquae potum, utile est. Recorporat enim quodammodo, excretionem restituens. Sed illi potationi aquam superbibere par est. Namque e medicatione quadam, potatione nimirum consulto instituta, modum auxilii inducit.

Κεφ. ιβ'. [Περὶ ὀμφακίτου οἴνου.] Ὁ δὲ καλούμενος ὀμφακίτης σκευάζεται ἰδίως ἐν Λέσβῳ, θεилоπεδευομένης μήπω κατὰ πάντα πεπείρου τῆς σταφυλῆς οὔσης, ἔτι δὲ ὀξιζούσης, ἐπὶ ἡμέρας γ' ἢ δ', ἕως ἂν ῥυσσωθῶσιν οἱ βότρυες, καὶ μετὰ τὸ ἐκθλιβῆναι ἡλιάζεται οἶνος ἐν κεραμίοις. Στυπτικὴν δὲ ἔχει τὴν δύναμιν, καὶ εὐστόμαχον, καὶ κισσώδεσι καὶ εἰλεώδεσι καὶ τοῖς δυσπέπτοις καὶ ἐκλελυμένοις τὸν στόμαχον ἀρμόζουσιν· δοκεῖ δὲ καὶ λοιμικαῖς διαθέσει βοηθεῖν καταρροφούμενος· χρήζουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι οἶνοι ἐτῶν πλειόνων· ἄλλως γὰρ οὐκ εἰσι πότιμοι.

Κεφ. ιγ'. [Περὶ δευτερίου καὶ ἀδυνάμου.] Ὁ δὲ καλούμενος δευτερίας, ὃν ἔνιοι πότιμον καλοῦσι, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· εἰς τὰ στέμφυλα, ὧν ἑξέθλιψας οἴνου μετρητὰς λ', βάλε ὕδατος μετρητὰς γ', καὶ μίξας καὶ πατήσας ἐκθλιψον, καὶ ἀφέψησον εἰς τὸ τρίτον· χοεῖ δὲ ἐκάστῳ τῶν ὑπολειφθέντων μετρητῶν μίξον ἁλὸς ξέστας β', καὶ μετὰ τὸν χιμῶνα

Primus Goupyl. ἀπὸ θεραπείας γὰρ τινος χάριν τῆς συγκειμένης οἰνώσεως τρόπον ἐπάγει βοηθείας. Sarac. ἀποθεραπείας γὰρ τινος χάριν τῆς συγκειμένης οἰνώσεως τρόπον ἐπάγει βοηθείας. Cod. X. ἀποθεραπείας γὰρ τινα τῆς συγκινήσεως τρόπον ἐπάγει.

Cap. XII. [De vino omphacite.] Vinum, quod omphacites appellatur, peculiariter fit in Lesbo, uva nondum plane matura, sed adhuc acerba, ad tres quatuorve dies in cratibus siccata sole, donec racemi in rugas contrahantur. Ex iis postquam expressum est vinum, in fictilibus insolatur. Vim habet astringendi, stomacho amicam, et malacia laborantibus, ileosis, aegre concoquentibus et stomachi dissolutione vexatis utilem. Creditur et sorptum pestilentibus affectibus praesidio esse. Ceterum huiusmodi vina nonnisi post annos complures potui apta sunt.

Cap. XIII. [De vino secundario et imbecillo.] Vinum secundarium, quod nonnulli potimon appellant, sic paratur. In vinacea, e quibus vini triginta amphorae expressae fuerint, tres aquae amphoras adiicito, ac, ubi vinacea ipsa versaveris calcaverisque, exprimito: expressum decoque ad tertias partes, et in singulos residui congios salis binos sextarios addito, ac post hyemem in ca-

μετάχει εἰς κεράμια· χρῶ δ' αὐτῷ πρὸς ἐνιαυτόν⁸· ταχέως γὰρ ἐξίτηλος γίνεται· ἀρμόζει δὲ ἐφ' ὧν διαστάζομεν οἶνον διδόναι, ἀναγκαζόμενοι δι' ἐπιθυμίαν τοῦ νοσοῦντος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ νόσου⁹ ἀναλαμβάνόντων χρονίως. Γίνεται δὲ καὶ ἀδύναμος λεγόμενος, τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ δευτερίᾳ¹⁰ δύναμιν· δεῖ δὲ ἴσον μέτρον ὕδατος τῷ τοῦ γλεύκους μίξαντας ἐψηῆσαι πραέως πυρὶ μελακῷ, ἄχρις ἂν ἐξαναλωθῇ τὸ ὕδωρ· καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας καταγγίξαι εἰς ἀγγεῖον πεπισσωμένον· ἐνιοὶ δὲ θαλάττης πέλαγίας καὶ ὕδατος ὁμβρίου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκους ἴσα μίξαντες καὶ καταγγίσαντες, ἡλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ'· χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτὰ μετ' ἐνιαυτόν.

Κεφ. ιδ'. [Περὶ οἴνου ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς.] Ὁ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς μέλας, στυπτικὸς ὑπάρχων, ἀρμόζει κοιλίᾳ ρευματιζομένη καὶ στομάχῳ· καὶ πρὸς τὰ ἄλλα, ὅσα στυψέως καὶ συστολῆς χρήζει.

Κεφ. ιε'. [Περὶ μελιτίτου οἴνου.] Οἶνος μελιτίτης δι-

8) Sic Marcell. et Sambuc. legerunt; μετ' ἐνιαυτόν vulgo.

9) Sic Sambuc. Vulgo καὶ ἐπὶ τῶν νόσων ἀναλαμβάνόντων.

10) Sic optime Ald.; δευτερίῳ Asul. et Tell.

dos defundito. Eo per annum utitor: celeriter enim exolescit. Convenit aegris, quibus vinum propinare dubitamus, et cogimur tamen ipsorum desideriis obtemperare, itemque a longa valetudine semet recolligentibus. Fit et vinum, quod imbecillum vocatur, viribus iisdem, quibus illud, praeditum. Pares aquae et musti mensurae leviter ac lento igne ferveſcunt, donec excoquatur aqua: reliquum ubi refrixerit, in vas picatum transfunditur. Alii aquae marinae et pluviae, mellis ac musti pares miscent portiones, et in aliud vas transfusum soli per quadraginta dies exponunt. Huiusmodi potu ad eadem illa post annum utuntur.

Cap. XIV. [De vino e vite sylvestri.] Vinum ex uva sylvestri nigrum astringit, proindeque prodest alvi stomachique fluxionibus, et ad cetera valet, quae astrictionem contractionemque desiderant.

Cap. XV. [De vino melitite.] Vinum melitites datur in longis febribus iis, qui stomacho sunt imbecilli: leviter enim alvum emollit, urinas ciet, ac stomachum

δοται μὲν ἐν χρονίοις πυρετοῖς, ἀσθενῇ στόμαχον ἔχουσιν· ὑπομαλάττει γὰρ τὴν κοιλίαν, οὖρα κινεῖ, στόμαχον ἀποκαθαίρει· ἀρμόζει καὶ ἀρθριτικοῖς καὶ νεφριτικοῖς καὶ τοῖς ἀσθενῇ τὴν κεφαλὴν ἔχουσι· χρήσιμος δὲ καὶ γυναῖξιν ὑδροποτούσαις· εὐώδης γάρ ἐστι καὶ θρεπτικός· διαφέρει δὲ τοῦ οἰνομέλιτος, ὅτι ἐκείνο μὲν ἐξ αὐστηροῦ οἴνου καὶ παλαιοῦ καὶ ὀλίγου μέλιτος σκευάζεται· ὁ δὲ μελιτίτης πρὸς ἑ χόας αὐστηροῦ γλεύκους, μέλιτος χοῦν ἓνα καὶ ἁλὸς κύαθον ἓνα· σκευάζειν δὲ δεῖ ἐν μεγάλῳ ἀγγεῖῳ, ἵνα τόπον ἔχῃ πρὸς τὸ ὑπερξεῖν παραπάσσοντας τοῦ προειρημένου ἁλὸς κατ' ὀλίγον, ἄχρις ἂν ἐκζέσῃ· παυσασμένου δὲ καταγγίξειν εἰς ἕτερα κεράμια.

Κεφ. ις'. [Περὶ οἰνομέλιτος.] Οἰνόμελι δὲ διαφέρει τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἴνου καὶ αὐστηροῦ καὶ μέλιτος καλοῦ γινόμενον· ἥτιον γὰρ πνευματοῦ καὶ ταχέως παρίσταται τὸ τοιοῦτον· ἐστὶ δὲ τὸ μὲν παλαιὸν θρεπτικόν· τὸ δὲ μέσον εὐκοῖλιον, οὖρητικόν· βλάπτει δὲ, ἐπὶ τροφῇ ληφθέν· πινόμενον δὲ ἐν ἀρχῇ πληροῦ· ὀρεξίν δὲ μετὰ ταῦτα κινεῖ· σκευάζεται δὲ πρὸς δύο μετρητάς ὡς ἐπιτοπολὺ οἴνου, ἐνὸς μετρη-

expurgat. Prodest et arthriticis, nephriticis et capitis infirmitate laborantibus: utile quoque mulieribus aquam potantibus, siquidem odoratum est, et corpora alit. Distat a mulso eo, quod illud fit e vino austero vetereque ac melle exiguo: melitites autem, adiecto ad quinque congios austeri musti congio uno mellis salisque cyatho. In magno autem vase confici illud oportet, quo locum habeat ad vehementer effervescendum, sensim antedicto sale asperso, quamdiu efferbuerit: ubi vero desierit, in cados alios transfundito.

Cap. XVI. [De mulso.] Mulsum praefertur, quod ex vetere vino austeroque et bono melle factum est. Nam tale minus inflat, ac celeriter in usum venit. Ac vetus quidem corpus alit: mediae aetatis alvo est utile urinamque ducit. Nocet autem, post pastum sumtum: inter initia vero (prandii) potum, implet, postea autem appetentiam revocat. Fit mulsum ut plurimum duabus vini am-

τοῦ μέλιτος μινυμένου· οἱ δὲ, ἵνα τάχιον αὐτὸ παραστή-
σωσι, συνεψοῦσι τὸ μέλι τῷ οἴνῳ, καὶ οὕτω καταγγίζου-
σιν· ἔνιοι δὲ διὰ λυσιτέλειαν γλεύκους ζέοντος ξέστας εἴς πρὸς
ξέστον α' μέλιτος μινύντες, μετὰ τὸ ἀποξέσαι καταγγίζουσι·
μένει δὲ γλυκύ.

Κεφ. ιζ'. [Περὶ μελικράτου.] Μελικράτον δὲ τὴν αὐ-
τὴν τῷ οἰνομέλιτι δύναμιν κέκτηται· χρώμεθα δὲ τῷ μὴ¹¹
ἀφεψημένῳ, ἐφ' ᾧ κοιλίαν μαλάξαι βουλόμεθα ἢ ἔμετόν
κινῆσαι, ὥς ἐπὶ τῶν θανάσιμον πεπωκότων, δίδόντες αὐτὸ
μετ' ἐλαίου· τῷ δὲ ἀφεψημένῳ ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων καὶ
ἀσθενῶν καὶ βησπόντων καὶ περιπνευμονικῶν καὶ διαφρο-
μένων. Τὸ δὲ σκευαστὸν καὶ ἀπόθετον, ὃ ἰδίως ἔνιοι ὕδρo-
μελι καλοῦσι, μέσον μὲν τῇ ἡλικίᾳ ὑπάρχον, ἀναλογεῖ τῷ
δευτερίᾳ καὶ ἀδυνάμῳ οἴνῳ, ὅσον ἐπὶ τῷ τὰς δυνάμεις ἀνα-
κτᾶσθαι· ὅθεν ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τι μέρος ἐστὶν εὖθε-
τον μᾶλλον τοῦ δευτερίου· τὸ δὲ παλαιότερον ἀδόκιμον ἐπὶ

11) Lacunae cod. optime μὴ habet. Vulgo id omittitur, sed per-
peram. Namque Galen. meth. med. lib. 12. p. 824., τὸ ἅμoν
(μελικράτον) ἦτιον μὲν τρέφει, μᾶλλον δὲ ὑπάγει. Manard. voluit
ἀναφεψημένῳ.

phoris, admixta una mellis. Nonnulli, quo promptius ex-
hiberi possit, mel cum vino coquant, atque ita transfun-
dunt. Alii, impensae parcentes, ad musti ferventis sex-
tarios sex unum mellis adiciunt, postquam ferbuerit,
transfundunt. Dulce autem permanet.

Cap. XVII. [De aqua mulsa.] Aqua mulsa eamdem
habet, quam mulsum, efficaciam. Non decocta utimur,
cum ventrem mollire cupimus, aut etiam vomitus ciere:
quemadmodum facimus iis, qui venena hauserunt, ipsum
addito oleo propinantes. Decoctum vero exhibemus exi-
lis pulsus hominibus infirmisque, tussientibus, peripneu-
monicis, iis denique, qui nimio sudore dilfluunt. Parata
et condita, quam aliqui proprie hydromel vocant, dum
mediae est aetatis, vino secundario et imbecillo in recre-
andis viribus respondet: quare iis, qui membri alicuius
inflammatione laborant, magis, quam secundarium ipsum,
accommodata est. Quae vero vetustior est, in inflamma-

τῶν φλεγμαινόντων καὶ στεγνῶν· ἐπὶ δὲ τῶν στόμαχον πεπονθότων ἢ ἀνορέκτων¹² ἢ διαφορουμένων ἐπιτῆδειον· σκευάζεται δὲ, πρὸς ἓν μέλιτος μέρος δυοῖν ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιννυμένων καὶ ἡλιαζομένων¹³· οἱ δὲ, πηγαῖον μίξαντες, ἀφειποῦσιν εἰς τὸ τρίτον καὶ ἀποτίθενται· καλοῦσι δὲ τινες καὶ ἀπόμελι¹⁴ τὸ ἐκπλυνομένων τῶν κηρίων ὕδατι σκευαζόμενον ὑδρόμελι καὶ ἀποτιθέμενον· δεῖ δὲ αὐτὸ καὶ ἀκρατέστερον ποιεῖν¹⁵· οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἔψουσιν· ἔστι δὲ ἄθρετον ἐπὶ νοσοῦντων, διὰ τὸ πλεῖστον ἔχειν κηρανθέμου.

Κεφ. ιη'. [Περὶ ὕδατος.] Ὑδωρ τὴν μὲν ἐν τῷ καθόλου ἐπίκρισιν δυσχερῇ ἔχει, διὰ τὰς τῶν τόπων ιδιότητας καὶ ἰδιοσυγκρισίας, καὶ τοὺς ἀέρας, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα· ὥς δὲ ἐπιτοπολὺ ἀριστόν ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκὺ, ἀμέτοχον δὲ οἷας δηποτοῦν ποιότητος, καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις

12) Sambuc. ἀνορεκτούντων; X. ἢ ῥευματιζομένων.

13) Sic suasit Sarac. loco vulg. δύο ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιννυμένου καὶ ἡλιαζομένου.

14) Cornaro primo monente sic legendum loco vulg. καὶ τὸ ἀπὸ μέλιτος ἐκπλυνομένων. Namque ἀπόμελι, Galen. meth. med. lib. 8. p. 567., Oribasio 5, 15. teste, sic conficiebatur. Eam confectionem paullo uberius Paullus docet lib. 7. p. 280.

15) Lacuna legit πίνειν.

tis strictisque damnatur: at laborantibus ex stomacho et appetentia carentibus, ut et sudore diffluentibus, convenit. Conficitur autem, duabus aquae pluviae veteris partibus ad unam mellis adiectis et insolatis: alii fontanam aquam miscent, et ad tertias partes docoquunt, atque ita recondunt. Nonnulli et apomeli vocant eam hydromelitos speciem, quae elotis aqua favis conficitur atque servatur. Id vero etiam meracius confici oportet: nonnulli et ipsum coquunt. Aegrotantibus minime aptum est, quippe ceraginis plurimum habet.

Cap. XVIII. [De Aqua.] De aquis in universum decernere, propter locorum proprietates et peculiare naturas, itemque aëris qualitates aliaque non pauca, difficile est. Magna tamen ex parte optima est, quae pura, dulcis ac cuiuscunque qualitatis expers est, quaeque ne minimum quidem tempus hypochondriis immoratur, in-

μηδ' ἐλάχιστον χρόνον ἐπιμένον· ἔτι δὲ ἀλύπως εὐοδοῦν, καὶ μὴ πνευματοῦν¹⁶, μηδὲ διαφθειρόμενον.

Κε φ. ιθ'. [Περὶ θαλασσίου ὕδατος.] Θαλάττιον ὕδωρ θερμόν, δριμύ, κακοστόμαχον, κοιλίας γὰρ ταρακτικόν, ἄγον φλέγμα καὶ χολήν¹⁷. Θερμόν δὲ καταντλούμενον ἐπισπᾶται καὶ διαφορεῖ· ἀρμόζον τοῖς περὶ νεῦρα πάθεισι καὶ χιμέτλοις πρὸ τοῦ ἐλκωθῆναι· ὠμηλύσει τε ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ ἐμπλάστροις καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς εὐθετον· καὶ πρὸς τὰ κενώματα ἐνιέμενον χλιαρόν, καὶ πρὸς στρόφους θερμόν· ψώρας τε καὶ κνησμῶν καὶ λειχήνων καὶ κονίδων καὶ μαστῶν σπαργώντων κατάντλημα· διαφορεῖ καὶ πέλῳματα πυριώμενον· καὶ πρὸς τὰ τῶν θηρίων δῆγματα, ὅσα τρόμους καὶ ψυγμούς φέρει, μάλιστα δὲ σκορπίων καὶ φαλαγγίων καὶ ἄσπιδων· καὶ εἰ προσεμβαίῃ τις εἰς θερμόν αὐτό, ὠφέλει· καὶ ταῖς χρονίαις καχεξίαις τοῦ σώματος καὶ τῶν νεύρων ὠφέλιμον τὸ δι' αὐτοῦ λουτρόν· ὑπατμιζόμενον¹⁸ δὲ θερ-

16) Sic cod. X.; ἐμπνευματοῦν Ald. — Goupyl.

17) Ultimū e codd. suis melioribus addit Marcell.

18) Marcell. legit in quibusdam exempl. ὑπαντλιζόμενον.

super etiam sine molestia vias feliciter permeat, nequaquam flatus gignitur, neque corrumpitur.

Cap. XIX. [De aqua marina.] Aqua marina calida est et acris, stomacho adversatur, alvum enim conturbat, pituitam bilemque expellit. Calida ad fetus adhibita attrahit pariter ac discutit. Aptā est nervorum vitiiis et pernionibus, priusquam exulcerantur. Commode admiscetur cataplasmatibus e cruda farina, idonea etiam emplastris et malagmatis discutientibus. Ad movendas deiectiones tepefacta clysmatibus infunditur: ad tormina vero calens. Eadem psorae, pruritus, lichenes, lendes et mammae turgentes fovētur. Sed et liventia fotu discutit. Salutaris quoque est ad venenatorum morsus, quibus tremores ac frigora inferuntur, maxime vero scorpionum, phalangiorum aspidumque: si quis etiam in ipsius calidae balneum descenderit, auxiliatur. Quin et balneum ex ea utile dinturnis cachexiis corporis nervorumque. Eiusdem fer-

μόν ὑδρωπικούς, κεφαλαλγίας καὶ δυσηχοῖας παρηγορεῖ· ἀπο-
τεθεῖσα δὲ ἡ ἀκέραιος θάλασσα καὶ ἀμυγῆς ποτίμου ὕδατος,
ἄβρωμος γίνεται· οἱ δὲ προέψουσιν αὐτήν, καὶ οὕτως ἀπο-
τίθενται· δίδονται δὲ καὶ πρὸς κάθαρσιν καθ' ἑαυτήν, ἢ μετ'
ὄξυκράτου, ἢ οἴνου, ἢ μέλιτος¹⁹· καὶ μετὰ τὸ καθαρθῆναι
ἐπιδιδόασι ζωμὸν ὄρνιθος ἢ ἰχθύων πρὸς τὸ κατακεράσαι τὴν
τῆς δήξεως δριμύτητα.

Κεφ. κ'. [Περὶ θαλασσομέλιτος] Θαλασσόμελι δο-
κῇ καθαίρειν ἀνδρικοῶς· σκευάζεται δὲ ἐκ μέλιτος καὶ ὕδατος
ὀμβρίου καὶ θαλάσσης, ἴσων διϋλισθέντων καὶ ἡλιασθέντων
ἐν ἀγγεῖῳ πεπισσωμένῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν· οἱ δὲ
δύο μέρη θαλάσσης ἀψευημένης καὶ ἐν μέλιτος καταμίζαντες
καταγγίζουσι· μετριώτερον²⁰ δὲ γίνεται καὶ ἐπιεικότερον τὸ
τοιούτον τῆς θαλάσσης.

Κεφ. κα'. [Περὶ ὄξους.] Ὅξος ψύχει καὶ στύφει, εὐ-
στόμαχόν τε ἐστὶ καὶ εὐόρεκτον, σταλτικόν τε αἰμορροαγίας
πάσης, πινόμενόν τε καὶ ἐγκαθιζόμενον, καὶ ἐπὶ ρευμάτων

19) Cod. X. et Lacuna ὄξυμέλιτος.

20) Cod. X. σμηκτικώτερον.

ventis vapor hydropicos, capitis dolores difficilemque au-
ditum levat. Sincera et citra potabilis aquae mixturam
asservata, odorem ingratum amittit. Alii eam praeco-
quant, atque ita recondunt. Ceterum datur ad purganda
corpora per se, aut e posca, vino, vel melle: sed post de-
iectionem insuper exhibetur gallinae pisciumve iusculum
ad temperandam rosionis acrimoniam.

Cap. XX. [De Thalassomelite.] Thalassomeli di-
ctum egregie purgare creditur. Temperatur autem aequis
portionibus aquae marinae et pluviae, itemque mellis, per-
colatis et picato vase per caniculae ardores insolatis. Sunt,
qui ad duas aquae marinae coctae partes mellis unam ad-
iiciant et vase condant. Huiusmodi confectura modera-
tior est ac mitior ipsa aqua marina.

Cap. XXI. [De Aceto.] Acetum refrigerat et astrin-
git, stomacho est utile, et appetentiam excitat: omnes hae-
morrhagias sistit, sive potu, sive insessu: prodest et alvi

κοιλίας συνεψόμενον ταῖς τροφαῖς ἀρμόζει· ἔναιμόν τε ἔστι καὶ ἀφλέγμαντον, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἢ σπόγγοις ἐπιτιθέμενον· στέλλει καὶ ὑστέραν καὶ ἔδραν προπεπτωκυῖαν, καὶ οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἰμορροῶντα· ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς καὶ ἐρυσιπέλατα, ἐρπητας, λέπρας, λειχήνας, πτερυγία, σὺν τινι τῶν ἐπιτηδείων μινύμενον· φαγεδαινικά τε ἔλκη, συνεχῶς ἀπαντλούμενον, καὶ νομὰς ἴστησιν· ὠφελεῖ καὶ ποδαγρικούς, καταντλούμενον θερμὸν μετὰ θείου· ὑπώπιά τε αἶρει, σὺν μέλιτι καταχρίόμενον· πρὸς τε τὰς ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς σὺν ῥοδίῳ καὶ οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἢ σπόγγῳ· ὑδρωπικούς τε καὶ δυσηκόους ὑπατμισθέν θερμὸν ὠφελεῖ, καὶ ἥχους καὶ συριγμούς· ἐνσταχθὲν δὲ κτείνει τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας· στέλλει καὶ φύγεθλα, χλιαρὸν καταντλούμενον, ἢ διὰ σπόγγων ἐπιτιθέμενον, καὶ κνησμούς παρηγορεῖ· πρὸς τε θηρίων δῆγματα, ὅσα ψύχει, κατάντλημα θερμὸν· ψυχρὸν δὲ τοῖς πυροῦσι τῶν ἰοβόλων· ποιεῖ καὶ πρὸς θανάσιμα πάντα, πινόμενον θερμὸν καὶ ἐξεμούμενον, μάλιστα πρὸς μηκωνείου καὶ κωνείου²¹ πόσιν, καὶ αἵματος καὶ γάλακτος θρόμβωσιν

21) Cod. X. add. καὶ ἀκονίτου, quod et Serap. habet.

fluxionibus, in cibariis coctum. Cruentis vulneribus idoneum est, ac inflammationes arcet, cum succidis lanis aut spongiis impositum. Reprimit et procidentias vulvae sedisque, item gingivas abscedentes et sanguinem fundentes. Est etiam efficax ad ulcera pascentia, erysipelata, herpetas, lepras, lichenas et pterygia, si cum aliquo convenienti misceatur: ulcera phagedaenica et alia vastantia fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu cum sulfure auxiliatur: sugillata tollit, cum melle inunctum. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus et spongia imponitur. Ad hydropem, auditum difficilem auriumque sonitus et susurros ferventis vapor proficit: instillatum quoque vermes in auribus necat. Panos coercet tepidi fots, aut si imbuta eo spongia imponatur: pruritus etiam permulcet. Contra venenatorum morsus, qui frigoris sensum afferunt, calidi fots prodest: uti frigidi contra eorum ictus, quae exurens virus eiaculantur. Calidum potum ac vomitu redditum adversus omnia venena

ἐν κοιλίᾳ, πρὸς τε μύκητας καὶ ἰξίαν καὶ σμίλακα σὺν ἁλσί·
βδέλλας τε ποθείσας καταρρόφούμενον ἀποβάλλει· καὶ βῆχα
χρονίαν πρᾶννει, τὴν δὲ πρόσφατον ἐρεθίζει· ἀρμόζει δὲ καὶ
πρὸς ὀρθόπνοϊαν, θερμὸν καταρρόφούμενον· στέλλει δὲ ἀνα-
γαργαριζόμενον καὶ τὰ ἐν βρόγχῳ ῥεύματα, συναγχικοῖς τε
ἀρμόζει, καὶ πρὸς κιονίδα κεχαλασμένην, καὶ πρὸς ὀδόντων
πόνον, θερμὸν διακλυζόμενον.

Κεφ. κβ'. [Περὶ ὀξυμέλιτος.] Ὁξύμελι σκευάζεται οὕ-
τω· λαβὼν ὄξους κοτύλας ε', καὶ ἁλὸς θαλασσίου μνᾶν
μίαν²², μέλιτος μνᾶς ι', ὕδατος κοτύλας ι', μίξας ἔψησον,
ἄχρις οὗ δεκάκις ἀναβράσῃ, καὶ ψύξας κατάγγισον. Δοκεῖ
δὲ λαμβανόμενον πάχος ἄγειν, ὠφελεῖν ἰσχυαδικούς καὶ ἄρ-
θριτικούς καὶ ἐπιληπτικούς· ἀρήγει δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης
καὶ²³ τῆς καλουμένης σηπὸς δηχθεῖσι, καὶ τοῖς μηκώνειον ἢ
ἰξίαν πιούσιν· ἀναγαργαρισμὰ τε συναγχικῶν ὠφέλιμον.

22) Cf. Plin. 14, 21. et 25, 29.; ubi salis marini pondo libram
et quadrantem posuit pro thymbrae quadrantem Pintianus, seu
Ferdin. Nannez de Gusman.

23) Cornar. καὶ interponendum esse suasit.

efficax est: ac praesertim contra hausta meconium, conium,
sanguinis lactisque in ventre coagula, fungos, ixiam et
taxum, cum sale. Voratas hirudines sorbitione eiicit:
tussim veterem mitigat, ac recentem lacescit. In ortho-
pnoea calidum commode sorbetur. Quin et gutturis flu-
xiones gargarizatu inhibet; anginis et laxatae uvulae con-
venit: nec non et calidum contra dentium dolorem col-
luitur.

Cap. XXII. [De Oxymelite.] Oxymel hoc modo
paratur: Aceti heminas quinque, salis marini minam unam,
mellis minas decem et aquae sextarios quinque pariter co-
quito, donec decies efferbuerint, mox, ubi refrixerint, elu-
triato. Creditur sumtum crassos humores extrahere, atque
ischiadiciis, arthriticis atque comitialibus opitulari. Est et
auxilium contra viperae morsum eiusque lacertae, quam
sepa vocant, itemque contra haustum meconium ixiamve.
Utilis denique anginosiis gargarizatus.

Κεφ. κγ'. [Περὶ Ὁξάλμης.] Ὁξάλμη ὠφελεῖ κατα-
τλουμένη πρὸς νομᾶς, σηπιδόνας, κυνόδηκτα καὶ τὰ ἀπὸ
τῶν ἰοβόλων δῆγματα· στέλλει δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν λιθοτο-
μηθέντων αἰμορραγίας, εὐθέως μετὰ τὴν χειρουργίαν θερμῇ
ἐγκλυζομένη²⁴, καὶ ἔδραν προπεπτωκυῖαν· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ
τῶν μετὰ νομῆς δυσεντερικῶν· δεῖ δὲ ἐπεγχυματίζειν γάλακτι·
καταρροφουμένη δὲ καὶ ἀναγαροαρίζομένη βδέλλας κτείνει·
σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἁχῶρας.

Κεφ. κδ'. [Περὶ Θυμοξάλμης.] Θυμοξάλμη, ἥ ἐχροῶντο
οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν τὸν στόμαχον ἐχόντων, κατὰ τρεῖς
ἢ τέσσαρας κυάθους πρὸς ὕδωρ θερμὸν κεραννύντες, καὶ δι-
δόντες ἐπὶ ἀρθριτικῶν καὶ πνευματουμένων· ἄγει δὲ τὰ παχέα
καὶ μέλανα· σκευάζεται δὲ οὕτω· θύμου λείου ὀξύβαφον,
ἁλῶν ἴσον, ἀλφίτων, πηγάνου²⁵, γλήχωνος, ἐκάστου ὀλίγον,
βαλὼν εἰς ἄγρος, ἐπὶ χεὶ ὕδατος κοτύλας ε', ὄξους ἡμικοτύλιον,
περιθεῖς τε ὀθόνιον ἐξαιθρίαζε.

24) Lacuna legit καὶ ἐγκαθιζομένη.

25) Haec duo, ἀλφίτων et πηγάνου, adsunt in Ald.; Asulan, videtur
neglexisse in textu, in nothis vero habet.

Cap. XXIII. [De Aceto salso.] Acetum salsum fotu
contra ulcera depascentia, putrida, canum morsus et ve-
nenatos ictus auxiliatur. Sistit et sanguinis eruptiones,
quae post exsectum calculum obveniunt, dum protinus
post operationem calidum infunditur: prociduum quoque
sedem reprimit. Alvus eorum eo colluitur, qui intestino-
rum difficultate cum ulceribus vastantibus vexantur: sed
illico post superinfundendum lac est. Hirudines sorbitione
interimit et gargarizatu: furfures denique et achores ex-
terget.

Cap. XXIV. [De Thymoxalme.] Thymoxalme ve-
teres utebantur, dabantque laborantibus imbecillitate sto-
machi, itemque arthriticis et inflatione oppressis ternos
quaternosve cyathos, aqua calida dilutos: humores crassos
atrosque ducit. Hoc vero modo factitatur: Thymi triti
acetabulum, salis idem modus, polentae, rutae, pulegii,
singulorum exiguae portiones in vas coniciuntur, et aquae
sex heminae acetique dimidia hemina affunduntur, at-
que circumposito linteo sub diu exponuntur.

Κεφ. κέ'. [Περὶ σκίλλητικοῦ ὄξους.] Τὸ δὲ σκίλλητι-
κὸν ὄξος σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· καθάρας λευκὴν
σκίλλαν καὶ κατατεμὼν καὶ διείρας λίνῳ, ὥστε μὴ θιγγάνειν
τοὺς τόμους ἀλλήλων, ξηράνας ἐν σικᾷ ἐπὶ ἡμέρας μ', λα-
βὼν μνᾶν μίαν ἐξ αὐτῆς, κάθεξ εἰς ξέστας ὄξους καλοῦ ιβ'·
ἄφες τε ἡλίῳ ἡμέρας μ'²⁶ βρέχεσθαι, πωμάσας τὸ ἀγγεῖον
ἐπιμελῶς· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνελόμενος τὴν σκίλλαν καὶ ἐκπιέ-
σας, αὐτὴν μὲν ῥίψον· τὸ δὲ ὄξος ὑλίσας κατάγγιξε καὶ
ἀποτίθεσο· ἐνιοὶ δὲ μνᾶν πρὸς ὄξους ξέστας ε' μίσγουσιν·
οἱ δὲ, αὐτόθεν καθάραντες, δίχα τοῦ ξηρᾶναι, τὸν σταθμὸν
ἴσον βάλλουσι, καὶ ἑῷσι μῆνας ε'· γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον
τμητικώτερον. Εὐθετεῖ δὲ διακλυζόμενον πρὸς οὖλα μυδῶντα,
στέλλον καὶ στεῖρόποιοῦν αὐτὰ, καὶ ὁδόντας κινουμένους· καὶ
τὰς περὶ τὸ στόμα σηπεδόνας καὶ δυσωδίας ἱκανῶς ἀνασκευά-
ζον· καταρρόφούμενον δὲ τὸν τε βρόγχον στερεοῖ, καὶ τυλώ-
δη²⁷ ποιεῖ, καὶ τὸν ἥχον εὐτονον καὶ λαμπρόν ἀποτελεῖ·

²⁶) Sic manifesto legit Serap. Nec aliter in Aëtio ac Columella.
ζ' vulgo.

²⁷) Serap. legit σαρκώδη.

Cap. XXV. [De Aceto scillitico.] Acetum scilliti-
cum hoc modo conficitur: Purgatam scillam candidam
concidito, sectas taleolas autem lino traiectas modicis in-
tervallis, ne se contingant, suspendito, atque ita siccato
in umbra per quadraginta dies. Earum minam in aceti
boni sextarios duodecim immergito, et, vase diligenter
operculato, per quadraginta dies in sole macerari sinito:
postea scillam eximito, et expressam abiicito: acetum vero
percolatum in vas diffundito atque reponito. Nonnulli
minam scillae unam aceti sextariis quinque admiscent.
Alii postquam extemplo scillam repurgarunt citra exsic-
cationem, parem eius mensuram adiiciunt, et per sex men-
ses macerari iubent. Ac tale quidem acetum maiorem in-
cidendi vim habet. Aptum autem id est, dum colluitur,
ad gingivas humore praegnantas astringendas roborandas-
que, ad dentes vacillantes stabiliendos, putrida oris ul-
cera et graveolentiam sananda: sorbitione fauces durat
callosasque reddit, vocem denique expedit, ac limpida

παραλαμβάνεται δὲ πρὸς στομαχικοὺς καὶ δυσπεπτοῦντας, ἐπιληπτικούς, σκοτοδινίωντας, μελαγχολικούς, ἀπηλιθιωμένους· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑστερικές πνίγας καὶ σπλῆνας ὑπερόργους καὶ ἰσχιάδας· ἀναλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς λίαν ἀσθενεῖς· καὶ τὸ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ εὐχρουν κατασκευάζει· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκὲς· καὶ πρὸς δυσηκοίαν [ἐνσταγῆναι]²⁸ δυνατὸν, ἐὰν ἐγγυματίζηται· καὶ καθόλου πρὸς ἅπαντα ἐνεργεῖ, πλὴν ἐλκώσεων τῶν ἐντός [κεφαλαλγιῶν καὶ νευρικῶν]²⁹· δίδου δὲ καθ' ἡμέραν ῥοφεῖν νήσται τὴν μὲν ἀρχὴν ὀλίγου, καταβραχὺ δὲ προσαύξων ἄχρι κυάθου· τινὲς δὲ κυάθους β' δίδόασιν, ἢ καὶ πλεῖον.

Κεφ. κς'. [Περὶ σκίλλητικοῦ οἴνου.] Ὁ δὲ ἀπὸ τῆς σκίλλης οἶνος γίνεται οὕτως· κατατεμών, ὡς εἶρηκα, τὴν σκίλλαν, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, ἔπειτα κόψας αὐτῆς μνᾶν μίαν, καὶ διασῆσας λεπτῷ κοσκίνῳ, ἐνδησον ὀθονίῳ ἀραιῷ, καὶ κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ καὶ προσφάτου ξέστας κ' τρίμηρόν

28) Hoc redundat: nec in Serap. legitur.

29) Desunt uncinis inclusa in Serap., nec consentiunt cum veterum reliquorum praeceptis. Codex interpretis constantinop. apud Matthiolum habet νεφρικῶν loco νευρικῶν.

reddit canoramque. Sed et stomachicis, cibum aegre concoquentibus, comitialibus, vertiginosis, melancholicis ac mente captis exhibetur. Datur et contra hystericas suffocationes, lienes praetumidos et ischiada. Imbecillos admodum recreat: corporis salubritatem coloremque meliorem praestat. Oculorum quoque aciem auget: ad auditum difficilem efficax est, si infundatur. Generatim ad omnia valet, praeterquam ad internas exulcerationes [eorum, qui capitis dolori nervorumque affectibus sunt obnoxii]. Ceterum datur quotidie ieiunis sorbendum, inter initia quidem quantitate exigua, sed ea dein paullatim augetur ad cyathum usque. Nonnulli binos cyathos aut amplius exhibent.

Cap. XXVI. [De scillitico vino.] Fit et e scilla vinum hoc modo: Dissectam, uti dictum est, scillam in sole siccato, dein contusam eius minam tenui cribro incernito, et linteo raro illigatum in vicenos sextarios musti recentis ac boni demergito: atque, ubi trimestri spatio

τε ἕασον βραχῆναι· μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶνον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπόθου περισφηνώσας ἐπιμελῶς· ἔνεστι δὲ καὶ ὑγρὰ τῇ σκίλλῃ χρῆσθαι, ἐπιτέμνοντα αὐτὴν γογγυλίδος τρόπον, καὶ τὴν ὅλην διπλασιάσαντα· δεῖ δὲ ἡλιάζειν ἐπὶ ἡμέρας μί, καὶ παλαιοῦν ἄγαν. Ἔτι δὲ καὶ οὕτω σκευάζεται ὁ προειρημένος οἶνος· λαβὼν σκίλλης ἐντετυμμένης καὶ κκαθααρμένης μνᾶς γ', κάθεις εἰς γλεύκους καλοῦ μετρητὴν ἰταλικὸν, καὶ μῆνας ἕξ ἕασον πωμάσας· εἴτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου. Εὐθεται δὲ πρὸς ἀπεψίας καὶ διαφθορὰς τροφῆς, καὶ τοὺς ἀπεμῶντας ταύτην· ἐφ' ὧν τε πάχος κοιλία παράκειται ἢ στομάχῳ· σπληνικοῖς καὶ καχέταις, καὶ ὕδρωπικοῖς, ἰκτερικοῖς, δυσουροῦσι, στροφουμένοις, πνευματουμένοις, παραλυτικοῖς, ῥίγῃσι χρονίοις, σκοτωματικοῖς, σπάσμασι· καταμνήων τε ἄγωγός· ἥκιστα δὲ νεῦρα λυπεῖ· ἀμείνων δὲ ὁ παλαιότερος· φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἐν τε πυρετοῖς καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς ἐχόντων ἔλκος.

Κεφ. κζ'. [Περὶ θαλαττίων οἴνων.] Οἱ δὲ διὰ θα-

maduerit, elutriatum vinum, obstructo diligenter vase, recondito. Licet quoque humida scilla uti, (in orbiculos) rapi modo dissecta, sed duplicato pondere. Ceterum vinum id quadraginta diebus insolari oportet, et valde inveterascere. Sed et insuper alia est ratio parandi id vinum. Scilicet scillae dissectae ac purgatae minae tres in musti boni cadum (amphoram) italicum adiciuntur, et senos menses vase obstructo macerari sinuntur: post id tempus defaecatum transfusumque vinum reconditur. Utile autem est ad cruditates ciborumque corruptiones, item iis, qui cibum revomunt, nec non, quorum ventrem stomachumve crassi humores obsident. Prodest et lienosis, malo habitu praeditis, hydropicis, regio morbo urinaeque difficultate laborantibus, torminosis, inflatione vexatis, paralyticis, diuturnis rigoribus, vertiginosis atque convulsis. Menses etiam pellit, minimeque nervos infestat. Vetustate fit melius. Sed vitandus ipsius usus tum in febribus, tum in iis, qui ulcus quoddam intus habent.

Cap. XXVII. [De vinis aqua marina confectis.]

λάττης οἶνοι ποικίλως σκευάζονται· οἱ μὲν γὰρ εὐθέως αὐ-
τῶν, μετὰ τὸ τρυγηθῆναι³⁰ τὴν σταφυλὴν, μινγύνουσι θά-
λασσαν· ἔνιοι δὲ προθυλοπεδεύουσι, καὶ οὕτω πατοῦσι, μι-
γνύντες θάλασσαν· οἱ δὲ σταφιδώσαντες τὴν σταφυλὴν, βρέ-
χουσιν ἐν πίθοις μετὰ θαλάσσης, καὶ οὕτω πατοῦντες ἐκθλί-
βουσι· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος γλυκύς· οἱ μέντοι γε πρὸς
τὴν γεῦσιν αὐστηρότερον σκευαζόμενοι, ποιοῦσι καὶ πρὸς πυ-
ρετῶν παρασκευήν, εἰ μὴ παρεῖεν ἀμείνους, καὶ πρὸς κοιλίας
ὑπαγωγὴν, καὶ ἐμπύοις, σκληροκοιλίοις, καὶ ὅσοι ὑπὸ τῶν
ἀμιναίων ψαύονται κεφαλῆς· κακοστόμαχοι μέντοι καὶ οὗ-
τοι, καὶ πνευμάτων γεννητικοί.

Κεφ. κή. [Περὶ οἴνων σκευαστῶν ἄλλων³¹.] Οὐκ
ἄχρηστον δὲ ὑπογράψαι νομίζομεν πρὸς τὸ πλήρη τὴν ἱστο-
ρίαν τοῖς φιλιστοροῦσι γενέσθαι, καὶ τὴν τῶν ποικιλοτέρων
οἴνων σκευασίαν· οὐχ ὅτι πολλή τις ἐστὶν ἢ ἀναγκαία ἡ
χρῆσις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα κατὰ μηδὲν αὐτῶν ἐλλείπειν δοκῶ-

30) Lacuna addidit e vet. cod. καὶ πατηθῆναι.

31) Ausus sum, novum caput ordiri, cum antea attexta sint se-
quentia capiti priori.

Marina vina vario modo conficiuntur. Nonnulli enim;
simul ac decerptae sunt uvae, aquam maris admiscent:
alii in cratibus prius uvas in [sole siccant, iisque dein
calcatis marinam adiciunt. Alii passas prius uvas in do-
liis aqua marina macerant, moxque calcatas exprimunt.
Et eiusmodi quidem vinum dulce evadit. Quae tamen
austeriore gustu temperantur, etiam in febribus subsidio
sunt, dum meliora defuerint. Valent et ad alvum sub-
ducendam et ad puris colluvies, iisque, qui alvo sunt dura
(prosunt), quique facile ex aminaei usu capite tentantur.
Attamen et huiusmodi vina stomacho adversantur flatu-
que pariunt.

Cap. XXVIII. [De vinis aliis factitiis.] Quo ple-
niorem habeant historiam, qui huius studio tenentur, haud
inutile duximus, multiplices varie conficiendorum vinorum
modos describere: non, quod frequens aut necessarius sit
eorum usus, sed ne quid omisisse videamur, quod ad vi-

μεν· εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἔνιοι ἥτιον περιέρχοι καὶ πίπτοντες εἰς τὴν χοῆσιν· ὥς ὁ διὰ τῶν κυδωνίων καὶ ἀπίων καὶ κερατίων, ἔτι δὲ καὶ ὁ διὰ μύρτων σκευαζόμενος³². Ὁ μὲν οὖν κυδωνίτης, ὃν ἔνιοι μηλίτην καλοῦσι, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυδωνίων ἐξελὼν τὸ σπέρμα, καὶ τεμὼν ὥς γογγυλίδα, εἰς μετροτήν γλεύκους, γάλασον μνᾶς ἰβ' πρὸς ἡμέρας λ'· εἴτα διϋλίσας ἀπόθου· σκευάζεται δὲ καὶ οὕτω· δεῖ μετὰ τὸ κόψαι καὶ ἐκθλίψαι τὰ κυδωνία τοῦ χυλοῦ τούτων μίξαι τοῖς ἰβ' ξέσταις ἓνα ξέστην μέλιτος, καὶ οὕτω χορὴ ἀποθέσθαι· ἔστι δὲ στυπτικός, εὐστόμαχος, δυσεντερίας ἀρμόζων, ἥπατικοῖς, νεφριτικοῖς τε καὶ δυσουροῦσι.

Κεφ. κθ'. [Περὶ μηλομέλιτος.] Καὶ μηλόμελι δὲ, ὃ καὶ κυδωνόμελι ὀνομάζεται, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυδωνίων ἐξαιρεθέντων τὰ σπέρματα καὶ βληθέντων εἰς μέλι ὅτι πλεῖστον, ὥστε ἐνεσφηνῶσθαι· γίνεται προσηγνὲς μετ' ἐνιαυτὸν, οἶνομέλιτι ἑοικὸς· ἀρμόζον πρὸς ἃ καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ σκευασία.

32) Editt. hic: Κεφ. κθ'. Περὶ κυδωνίτου οἶνου.

norum tractatum pertineat. Sunt autem ex factitiis illis nonnulla minoris operae et laboris, quae tamen in usum veniunt: sicut quae e cydoniis, pyris, siliquis, itemque myrti baccis parantur. Itaque cydonites, quod alio nomine melites appellatur, ita fieri solet: Cydonia mala, exemptis seminibus, frustatim, raporum modo, conciduntur, eaque duodecim minarum pondere in musti cadum demittuntur, ubi per triginta dies manent: tandem excolatum vinum reponitur. Paratur et hoc modo: Ad succi cydoniorum tusorum pressorumque sextarios duodenos mellis sextarios singulos adiicere oportet, atque ita recondere. Vinum id astringit, stomacho utile est: itemque prodest dysentericis, hepaticis, nephriticis, et qui difficulter mingunt.

Cap. XXIX. [De Melomelite.] Melomeli, quod et cydonomeli appellatur, hoc modo paratur: Cydonia mala, seminibus exemptis, in plurimam mellis copiam ac ita coniiciuntur, ut quasi cuneentur. Id post annum suave redditur, mulso non dissimile. Valet autem ad eadem, ad quae superior confectura.

Κεφ. λ'. [Περὶ ὑδρομήλου.] Ὑδρομήλον δὲ σκευάζεται, μγνυμένου τοῦ ἐκ τῶν κυδωνίων μελομέλιτος³³ μετρητοῦ ἐνός πρὸς β' μετρητάς ἀφεψημένου ὕδατος καὶ ἡλιαζομένου ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα· δυνάμεις δὲ καὶ τούτου ἡ αὐτή.

Κεφ. λα'. [Περὶ ὀμφακομέλιτος.] Ὀμφακόμελι δὲ σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν ὀμφακας μήπω περκαζούσας, ἡλίαζε ἐπὶ ἡμέρας γ', καὶ μετὰ ταῦτα ἐκθλίψας βάλε πρὸς γ' μέρη τοῦ χυλοῦ μέλιτος καλλίστου ἀπηφρυσμένου μετρητοῦ μέρος ἓν· καὶ ἡλίαζε καταγγίσας εἰς κεράμους. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν, ψυκτικὴν· ὅθεν ἀρμόζει στομαχικοῖς, κοιλιακοῖς· ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ μετ' ἐνιαυτόν.

Κεφ. λβ'. [Περὶ ἀπίτου οἴνου.] Ἀπίτης σκευάζεται ὁμοίως, ὥσπερ καὶ ὁ κυδωνίτης· μὴ λίαν δὲ ἔστρωσαν οἱ ἄπιοι πέπειροι· καὶ ὁ τῶν κερατίων δὲ, καὶ ὁ τῶν μεσπίλων καὶ οὔων ὁμοίως σκευάζεται· πάντες δὲ εἰσι στυπτικοί, στρυφνοί, εὐστόμαχοι, ρεύματα ἐνδον ἐπέχοντες.

Κεφ. λγ'. [Περὶ οἴνανθίνου.] Ὁ δὲ οἴνανθινος σκευά-

33) Cf. Paull. lib. 7. p. 279.

Cap. XXX. [De Hydromelo.] Fit hydromelon, mensura una melomelitis e cydoniis facti ad duas aquae coctae et per caniculae aestum insolatae addita. Ac vis huius eadem quoque est.

Cap. XXXI. [De Omphacomelite.] Omphacomelitis faciendi ratio haec est: Uvas acerbas nondum variantes tribus diebus insolato, dein exprimito: et ad ternas succi partes mellis optimi despumati singulas partes adiicito: mox confectionem in fictilia diffusam insolato. Vim reprimendi habet ac refrigerandi, quare stomachicis convenit ac coeliacis. Usus autem post annum est.

Cap. XXXII. [De vino e pyris.] Fit id perinde ac e cydoniis, sed circumspiciendum, ne nimis matura sint pyra. Quin et e siliquis etiam, mespilis et sorbis simili modo vina temperantur. Omnia haec astringunt, et acerba stomachoque utilia sunt, ac internas fluxiones cohibent.

Cap. XXXIII. [De Oenanthino.] Oenanthinum vi-

ζεται οὕτω· λαβὼν τῆς ἀγρίας ἀμπέλου τὸ ἄνθος βρουούσης ξηρὸν μνᾶς β' εἰς μετρητὴν γλεύκους, πρὸς ἡμέρας λ', εἶτα διῦλίσας ἀπόθου. Ποιεῖ δὲ πρὸς ἀτονίαν στομάχου, ἀνορεξίαν, κοιλιακούς καὶ δυσεντερικούς.

Κεφ. λδ'. [Περὶ ῥοίτου οἴνου.] Ὁ δὲ ῥοίτης οἶνος σκευάζεται οὕτως· ῥόας ἀπυρρήνους λαβὼν ὠρίμους, καὶ θλίψας τὸν χυλὸν τῶν κόκκων ἀπόθου, ἢ ἀφεψήσας εἰς τρίτον, οὕτως ἀποτίθεσο. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐντὸς ρεύματα καὶ πυρετούς ῥοώδεις· ἔστι δὲ εὐστόμαχος καὶ στεγνωτικὸς κοιλίας καὶ οὐρητικός.

Κεφ. λε'. [Περὶ ῥοδίτου οἴνου.] Ῥοδίτης δὲ οὕτω σκευάζεται· ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων μνᾶν μίαν ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθετες εἰς γλεύκους ξέστας ἢ· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας διῦλίσας μετάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο· χρήσιμος δὲ ἀπυρέτοις πρὸς στομάχου πέψεις καὶ πόνους ἐπιπινόμενος, πρὸς τε καθύργρους κοιλίας καὶ δυσεντερίαν³⁴. σκευάζεται δὲ καὶ διὰ

34) Sic Ald. — Cornar.; *δυσεντερίας* Goupyl., Sarac.

num hoc modo concinnatur: Sumito florum siccorum e vite sylvestri pullulante minas duas, et in musti cadum mittito, post triginta dies excolatum recondito. Efficax est contra stomachi imbecillitatem, appetentiae defectum, coeliacum morbum et intestinorum difficultatem.

Cap. XXXIV. [*De rhoïte vino.*] E punicis autem vinum sic paratur: Punica sume nuclei expertia et matura, expressum e coccis succum, (aut ita ut est,) aut ad tertias decoctum, reponito. Efficax est contra fluxiones internas et febres profluvii comitatas. Est et stomacho utile, alvum astringit, et urinam movet.

Cap. XXXV. [*De vino rosato.*] Rosatum vero tali modo paratur: Rosarum siccarum tusarumque minam illigatam linteolo in musti sextarios octo coniicito: et post tres menses colo traiectionem transfundito ac reponito. Utile est iis, qui febre carent, ad stomachi coctiones iuvandas doloresque leniendos, a cibo potum: nec non et contra humidas alvos ac dysenteriam. Fit quoque e succo rosa-

χυλοῦ ῥόδων καὶ μέλιτος μιννυμένου, ὃ καλεῖται ῥοδόμελι· ἀρμόζει πρὸς τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας.

Κεφ. λς'. [Περὶ μυρτίτου οἴνου.] Μυρτίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ μύρτα μέλανα παρακμάζοντα λαβόντα κόπτειν, καὶ ἐκθλίβειν τὸν χυλὸν δι' ὄργανου καὶ καταγγίζειν· ἔνιοι δὲ καὶ ἀφειποῦσιν εἰς τρίτον· οἱ δὲ καὶ προθειλοπεδεύουσιν ἐν ἡλίῳ, καὶ ξηράναντες μίσγουσι τῇ χοίνικι κοπίσῃ τρεῖς κοτύλας ὕδατος καὶ οἴνου παλαιοῦ τὸ αὐτό· οὕτω τε ἐκθλίβουσι καὶ ἀποτίθενται. Ἰκανῶς δέ ἐστι στυπτικὸς καὶ εὐστόμαχος· ῥευματιζομένῳ τε στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χρήσιμος, πρὸς τε τὰς ἐλκώσεις καὶ ῥοῦν· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐν κεφαλῇ.

Κεφ. λς'. [Περὶ μυρσινίτου οἴνου.] Μυρσινίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ λαβόντα τῶν μελαίνων μυρσινῶν τοὺς ἀκρέμονας καὶ τὰ φύλλα σὺν τοῖς μύρτοις κόπτειν, καὶ βάλλειν εἰς τοὺς τρεῖς τοῦ γλεύκους χόας, τῆς μυρσίνης κεκομμένης μνᾶς ἰ', καὶ ἔψειν, ἄχρις ἂν δύο ὑπολειφθῶσιν ἢ τὸ ἥμισυ, καὶ διυλίσαντας ἀποτίθεσθαι. Ποιεῖ δὲ οὗτος πρὸς

rum, admixto melle, quod rhodomeli vocant, fistulae spiritalis asperitudini utile.

Cap. XXXVI. [De vino myrtite.] Myrteum conficitur hoc modo: Myrti baccas nigras maturescentes tundito, torculoque expressum succum diffundito. Aliqui etiam ad tertias decoquunt. Alii baccas prius in cratibus ad solem siccant, et earum contusarum singulis choenicibus ternas aquae heminas et vini veteris parem modum adiiciunt: postea exprimunt atque recondunt. Potenter astringit, stomacho utile, alvi stomachique fluxionibus prodest, itemque contra intestinas ulcerationes fluoremque muliebrem: denique capitis etiam capillos denigrat.

Cap. XXXVII. [De vino myrsinite.] Myrsinites ita temperatur: Nigrae myrti teneri ramuli cum suis bacis foliisque tusi, decem minarum pondo, in tres musti congios merguntur coquanturque, donec duo supersint, aut certe dimidium: tandemque colatum id vinum ad usum reconditur. Contra achoras, furfures, exanthemata,

τε ἀχῶρας καὶ πίτυρα, ἔξανθήματα, οὖλα, παρίσθμια, ὧτα πυορροῦντα· στέλλει καὶ ἰδρωτάς.

Κεφ. λη'. [Περὶ σχινίνου οἴνου.] Καὶ ὁ σχίνινος δὲ ἐοικότως τῷ μυρσινίτῃ σκευάζεται.

Κεφ. λθ'. [Περὶ τερμινθίνου οἴνου.] Καὶ ὁ τερμινθίνος ὁμοίως· ἔγκαρποι γὰρ καὶ τούτων οἱ ἀκρέμονες λαμβάνονται· καὶ παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεις· στυπτικοὶ καὶ εὐστομάχοι, ῥεύμασί τε ἀρμόζοντες στομάχου, ἐντέρων, κύστεως, αἱμορροαγίαις· κατουλοῦσι δὲ καὶ τὰ ρευματικά πάντα ἔλκη, ἐπαντλούμενοί· τούς τε περὶ ὑστέρα καὶ ἔδραν ρευματισμοὺς στέλλουσιν, ἐγκαθίζόμενοι.

Κεφ. μ'. [Περὶ φοινικίτου οἴνου.] Φοινικίτης· λαβὼν φοίνικας τὰς χυδαίους πεπείρους, βάλε εἰς πιθάκην τετρημένην ἐν τῷ πυθμένι καὶ ἐσφηκωμένην³⁵ καλὰ μὲν πεπισσωμένῳ· τὸ δὲ τῷμα λίνῳ βεβύσθω· ἐπὶ χεὶ δὲ τοῖς δέκα χοῖνιξιν χόας ὕδατος γ'· εἰ δὲ μὴ λίαν αὐτὸ γλυκὺ θέλεις εἶναι, πέντε χόας ἐπὶ χεὶ· ἕα δὲ ἐπὶ ἡμέρας ι'· τῇ δὲ ια' ἀφαιρῶν

35) Vulgo ἐσφηνωμένην.

gingivarum tonsillarumque affectus et aures purulentas efficax est, ac sudores quoque cohibet.

Cap. XXXVIII. [De lentiscino vino.] Lentiscinum similiter ac myrsinites temperatur.

Cap. XXXIX. [De terebinthino vino.] Nec secus terebinthinum. Nam et harum arborum ramuli fructiferi sumi debent. Sed et similis sunt vina facultatis, siquidem astringunt, stomacho conducunt, fluxionibus ventriculi, intestinorum ac vesicae, itemque sanguinis profluvio commoda sunt. Ulcera omnia fluxioni obnoxia fotu ad cicatricem perducunt: vulvae denique ac sedis rheumatismos in sessione cohibent.

Cap. XL. [De vino palmeo.] Palmeum vinum ut conficias, palmulas vulgares maturas in doliolum fundo pertusum ac arundine picata obstructum demittito, ita ut foramen lino obturatum sit. Tum denis choenicibus ternos aquae congios affundito: quodsi non admodum dulce esse libeat, quinos congios infundito, et ad decem dies ma-

τὸ ἀπὸ τοῦ καλάμου ὀθόνιον, ἀποδέχου οἶνον παχὺν καὶ γλυκύν, καὶ ἀποτίθειρο. Ἔστι δὲ ἡδὺς μὲν, κεφαλαλγῆς δέ. ποιῶν πρὸς ρεύματα, διὰ τὸ στύφειν· ὅθεν στομαχικοῖς καὶ κοιλιακοῖς καὶ αἰμοπτοϊκοῖς ἀρμόζει· ἔνιοι δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν τοῦ ὕδατος μίσγοντες δέχονται· καὶ τοῦτο τρίτον ποιούσι, καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον καὶ ἕκτον³⁶, ὅτε λοιπὸν ὀξίζει.

Κεφ. μα'. [Περὶ κατορχίτου οἶνου.] Καὶ ο κατορχίτης δὲ, ὃν ἔνιοι σικίτην καλοῦσιν, ἐν Κύπρῳ σκευάζεται ὁμοίως τῷ φοινικίτῃ· διαφέρει δὲ, ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔνιοι ἀντὶ ὕδατος στεμφύλων ἀπόβρεγμα νεοθλίπτων τὸ ἴσον μέτρον βάλλουσιν· ἰσχάδες δὲ λαμβάνονται, αἱ χελιδόνιοι καλούμεναι, ἡ φοινικαί· μέλαιναι δὲ εἰσι καὶ ἀποβρέχονται, ὥς προεῖρηται· μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκλαμβάνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιχεῖται τοῦ ἐκ τῶν στεμφύλων ἀποβρέγματος τὸ αὐτὸ μέτρον· ὁμοίως δὲ ἐκ διαστημάτων ἐκλαμβάνεται τὸ τέταρτον καὶ πέμπτον ἀπόβρεγμα, ὁμοίως ὀξίζον,

36) Sic Ald.; ἕκτον omisit Asulan., ad notha ablegatum.

cerari sinito. Die undecimo, detracto ab arundine lintheo, vinum crassum ac dulce excipito ac reponito. Suave illud quidem, sed capiti noxium. Facit contra fluxiones astringente sua vi: unde et stomachicis, coeliacis, sanguinemque exscreantibus confert. Sunt qui, addita rursum pari aquae mensura, liquorem excipiunt: id quod tertio, quarto, quinto et sexto faciunt: quod vero reliquum ab his est, acescit.

Cap. XLI. [De vino catorchitis.] Catorchites, quod nonnulli sycites vocant, in Cypro, sicut palmeum, concinnatur: sed interest, quod in hoc parando nonnulli pro aqua recens pressorum vinaceorum diluti tantundem adiciunt. Sumuntur in hunc usum caricae nigrae, quae chelidoniae aut puniceae nominantur. Sunt autem nigrae, et macerantur, ut antedictum est. Post dies decem liquor excipitur, atque iterum ac tertio diluti vinaceorum par modus affunditur. Similiter spatiis intercedentibus excipitur et quarta et quinta infusio, qua simili modo acescente aceti vice utuntur. Vinum eiusmodi est tenuium par-

ὧ ἀντὶ ὅξους χρῶνται. Λεπτομερὲς δέ ἐστι καὶ φυσώδης καὶ κακοστόμαχος, ἀποστρέφων ὄρεξιν, εὐκοίλιος μέντοι καὶ οὖρητικός· κατασπᾶ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ γάλα θαυσιλὲς ποιεῖ· αἷμα δὲ φαῦλον κατασκευάζει, καὶ ἐλεφαντιάσεώς ἐστι ποιητικόν, ὥς καὶ τὸ ζῦθος· ἐνιοὶ δὲ καὶ ἁλῶν τοῖς ἐξ κεραμίοις ξέστας ἐμβάλλουσι δέκα· οἱ δὲ ἁλμης κεράμιον, δυσμετάβλητον καὶ εὐκοίλιον ἔσεσθαι διανούμενοι· οἱ δὲ καὶ θύμον καὶ μάρσαθρον προστιθέασι τῷ πυθμένι, εἴτα τὰς ἰσχάδας, καὶ ἐναλλάξ τοῦτο ποιοῦσιν, ἄχρις ἂν πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον.

Κεφ. μβ'. [Περὶ συκομορίτου οἴνου.] Σκευάζεται δὲ ὁ ἐκ τῶν συκομόρων ὡσαύτως· ὅξος δὲ γίνεται δορμὺν, διὰ τὸ μὴ ἐξισχύειν τὴν δύναμιν αὐτῶν φυλάσσειν τὴν γλυκύτητα τοῦ ῥυέντος³⁷.

Κεφ. μγ'. [Περὶ ῥητινίτου οἴνου.] Ὁ δὲ ῥητινίτης καὶ κατὰ τὰ ἔθνη σκευάζεται· πλεονάζει δὲ ἐν Γαλατία, διὰ τὸ ἀποξύνεσθαι τὸν οἶνον ἀπεπάντου μενούσης τῆς σταφυλῆς, διὰ τὸ ψύχειν, εἰ μὴ παραπλακῇ πευκίνη· κόπτεται

37) En Cilicisium cum Paullino congruum. Ep. ad Eph. 3, 18. ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι.

tium, flatus gignit, stomacho adversatur, appetentiam demit: bonam tamen facit alvum, et urinam ciet. Menses quoque trahit, et lactis ubertatem praestat: at vitiosum sanguinem creat, et elephantiasin gignit, sicut et zythum. Nonnulli senis amphoris denos salis sextarios adiiciunt: alii muriae amphoram. Sic enim aegrius vitari et alvo idoneum reddi existimant. Alii etiam thymum foeniculumque in fundo substernunt, deinde caricas componunt, ac ita vicissim, donec vas expleverint.

Cap. XLII. [De vino e sycomoris factitio.] Fit et e sycomoris vinum eodem modo, sed in acetum acre degenerat, quoniam non ita praevallet vis eorum, ut manantis liquoris dulcedo retineri possit.

Cap. XLIII. [De vino resinato.] Resinatum vinum apud varias gentes factitari solet, sed plurimum in Galatia: quoniam illic, prae frigore non maturescente uva, vinum facile coacescit, nisi picea resina condiatur. Tundi-

δὲ σὺν τῷ φλοιῷ ἢ ῥητίνῃ, καὶ τῷ κεραμίῳ μίγνυται ἡμι-
 κοτύλιον· καὶ οἱ μὲν ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ἀποξέσαι, χωρίζον-
 τες τὴν ῥητίνην· οἱ δὲ ἔῳσι· παλαιωθέντες δὲ γίνονται ἡδεῖς·
 πάντες δὲ κεφαλαλγῆς οἱ τοιοῦτοι καὶ σκοτωματικοὶ, πεπτι-
 κοὶ μέντοι καὶ οὖρητικοί, καὶ καταρρώζοντο καὶ βήσσου-
 σιν ἀρμόζοντες· κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὕδρωπικοῖς, καὶ
 ῥοϊκαῖς γυναιξί· τοῖς δὲ ἐν βιάθει εἰλωμένοις ἔγκλυσμα· στυ-
 πτικώτερος μέντοι τοῦ λευκοῦ ἐστὶν ὁ μελανίζων.

Κεφ. μδ'. [Περὶ στροβιλίτου οἴνου.] Στροβιλίτης δὲ
 σκευάζεται, ἐναποβρεχομένων τῷ γλεύκει στροβίλων προσφά-
 των καὶ τεθλασμένων· ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ῥητινίτῃ· ἐὰν
 δὲ γλεύκει ἐναποβρεξῆς τις τοὺς στροβίλους ἐψήσῃ, ἀρμόζει
 καὶ φθινώδεσιν, ἱκανῶς πινόμενος.

Κεφ. μέ'. [Περὶ κεδρίνου.] Ὁ δὲ κέδρινος, ἢ ἀρκύν-
 θινος, ἢ κυπαρίσσινος, ἢ δάφνινος, ἢ πιτύινος, ἢ ἐλάτινος³⁸
 σκευάζεται ὁμοίως· χρὴ γὰρ τὰ ξύλα νεότμητα σχίζοντας,
 ὅτε τὸν καρπὸν ἐκδίδωσι, τιθέναι πρὸς ἥλιον, ἢ ἐν βαλα-

38) Lacuna e vet. cod. addit ἢ δρύινος.

tur autem cum cortice resina et amphorae dimidia he-
 mina permiscetur. Nonnulli, ubi efferbuit, excolant se-
 parantque resinam: alii eandem relinquunt. Haec autem
 vina vetustate suavia redduntur. Sed omnia capitis dolo-
 rem vertiginemque faciunt: concoctionem tamen adjuvant
 et urinam cient: destillatione vexatis ac tussientibus pro-
 sunt: item coeliacis, dysentericis, hydropicis et feminis
 fluore muliebri laborantibus. Alvus iis eluitur, si inte-
 stina ulcerata sunt. Ceterum in hoc genere nigricans
 albo magis constringit.

Cap. XLIV. [De vino strobilite.] Strobilites fit,
 maceratis in musto strobilis recentibus et contusis, prae-
 betque resinati effectus. Si quis strobilos musto praema-
 ceratos decoxerit, abunde potum tabidis conducet.

Cap. XLV. [De vino cedrino.] Cedrinum, iunipe-
 rinum, cupressinum, laurinum, pineum et abiegnum si-
 mili ratione concinnantur. Arborum enim, dum fructus
 edunt, ligna recens caesa findenda sunt, solique aut bal-
 nei aestui exponenda, aut igni admovenda, uti consudent.

νείῳ, ἥ ἐν πυρὶ, ὥστε συνιδρῶσαι, καὶ μίσγειν τῷ χοῦ τοῦ οἴνου μῆλιν μίαν, καταμίξαντάς τε ἑῶν μῆνας β', εἶτα μεταγγίξεν, καὶ ἡλιάσαντας ἀποτίθεται· πληροῦν δὲ δεῖ τὰ ἀγγεῖα τῶν σκευαστῶν οἴνων· ἀποξύνει γὰρ τὰ ἀπόκενα. Ἄθεταιοι μέντοι οἱ φαρμακώδεις οἶνοι τοῖς ὑγιαίνουσι· θερμαντικοὶ δὲ πάντες, οὐρητικοὶ, ὑποστύφοντες· ὁ μέντοι δάφνηος θερμαντικώτερος· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν μειζόνων³⁹ κέδρων⁴⁰ οἶνος· δεῖ δὲ τῷ χοῦ τοῦ γλεύκους ἡμιμαῖον κεκομμένων τῶν κεδρίδων⁴¹ μίξαι· ἡλιάσαι τε ἐφ' ἡμέρας μ'· μετὰ δὲ ταῦτα διυλίζειν καὶ μεταγγίζειν.

Κεφ. μζ'. [Περὶ ἀρκευθιδίου οἴνου.] Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τῶν ἀρκευθιδίων καρποῦ, ὁμοίως τῷ κεδρίτῃ, τὰ αὐτὰ ποιῶν.

Κεφ. μζ'. [Περὶ κεδρίτου.] Κεδρίτης δὲ γίνεται οὕτω· κεδρίαν πλύναντες ὕδατι γλυκεῖ, διακλύζουσιν ἕκαστον κερᾶμιον κυάθῳ ἐνὶ, καὶ οὕτω πληροῦσι γλεύκους· θερμαντικός

39) Dalech. p. 39. legere maluit μειόνων.

40) Cod. X. κεδρίων.

41) Sarac. solus κεδρίων.

Tum congio vini minam eorum unam addere licet, atque ita per duos sinere menses: dein transfundere, insolare iterum atque recondere. Vasa vero factitiorum vinorum impleri debent: namque ea, non expletis vasis, acescunt. Medicata quidem vina recte valentibus haud idonea sunt. Omnia haec calefaciunt, urinam cient, leviterque astringunt. Laurinum tamen vehementius excalfacit. Fit quoque vinum e cedri maioris fructu, in unum musti congium addito baccarum contusarum minae semisse. Sed diebus quadraginta insolari, ac, iis exactis, defaecatum in vasa transferri debet.

Cap. XLVI. [De iuniperino vino.] Fit et e baccis iuniperi similiter ac e cedri fructibus, et ad eadem valens.

Cap. XLVII. [De cedrite.] Cedrites hoc modo fit: cedriam dulci aqua lavant, et singulas amphoras singulis cyathis proluunt, et ita musto replent. Calefacit et hoc, attenuat, tussi antiquae citra febrem utile, nec non et

δὲ καὶ οὗτος γίνεται καὶ λεπτυντικός, βηχὶ παλαιᾷ ἀρμόζων δίχα πυρετῶν, καὶ πόνοις θώρακος, πλευρῶν, στρόφοις, ἐλκεσι τοῖς ἐν κοιλίᾳ καὶ ἐντέροις, ἐμπυϊκοῖς, ὑδρωπικοῖς⁴², ὑστερिकाῖς· ποιεῖ καὶ πρὸς ἔλμινθας καὶ πρὸς ῥίγη· βοηθεῖ θηριοδμήκτοις, καὶ ἐρπετὰ κτείνει· ὠταλγίας τε ἐνσταζόμενος ἰᾶται.

Κεφ. μῆ'. [Περὶ πισσίτου οἴνου.] Οἶνος πισσίτης σκευάζεται διὰ πίσεως ὑγρᾶς καὶ γλεύκους· δεῖ δὲ τὴν πίσσαν πρῶτον πλύνειν θαλάσσῃ ἢ ἄλμῃ ἐφ' ἱκανόν, μέχρις ἂν λευκανθῇ, καὶ ἡ θάλασσα καθαρά ἀπορῶγῃ, ἔπειτα ὕδατι γλυκεῖ· καὶ τοῖς ἢ χοῦσι μίσγειν οὐγγίας πίσεως α' ἢ β', καὶ ἑᾶν· μετὰ δὲ τὸ ἀναζέσαι καὶ καταστῆναι καταγγίζειν· ἔστι δὲ θερμαντικός, πεπτικός, σμηκτικός, ἀνακαθαρτικός· εὐΐθετος τοῖς περὶ θώρακα, κοιλίαν, ἥπαρ, σπλῆνα καὶ ὑστέρας πόνοις δίχα πυρετοῦ, καὶ χρονίοις ῥέμμασι, καὶ ἐλκώσεσι τοῖς ἐν βάθει· ποιεῖ καὶ πρὸς βήχας, βραδυπεψίας, πνευματώσεις, ἄσθματα· καὶ πρὸς στρέμματα δὲ μᾶλλον μετ' οἰσυπηρῶν ἐρίων.

42) Hoc deest in solis Asul. et Marcell. Omnino tamen legitur in Ald., Cornar., Goupyl. et Sarac.

pectoris laterumque doloribus, torminibus, ulceribus in ventre intestinisque, purulentae colluviei in pectore, hydropibus et hysteriis affectibus. Facit et adversus vermes et rigores: contra venenatorum morsus auxiliatur, ac serpentes necat: aurium denique doloribus instillatum medetur.

Cap. XLVIII. [*De vino picato.*] Picatum vinum ex liquida pice ac musto temperatur. Picem autem primum marina aut muria tantisper eluere oportet, donec inalbuerit, et sincera maris aqua defluat; mox aqua dulci iterum proluenda. Tum in congios octo musti additur picis uncia una aut altera, atque ita sinitur. Post ubi efferbuerit ac subsederit, in vasa diffunditur. Est autem calefaciens, concoquens, abstergens, purgans: commodum igitur in doloribus pectoris, alvi, hepatis, lienis atque matricis, si sine febre sint, itemque veteribus fluxionibus, inflationibus et anhelationibus: luxatis denique, praesertim in succida lana, imponitur.

Κεφ. μθ'. [Περὶ ἀψινθίου οἴνου.] Ἀψινθίτης δὲ ποικίλως σκευάζεται· οἱ μὲν γὰρ τοῖς μ' καὶ ἡ' ξέσταις τῶν ἰταλικῶν κεραμίων μίξαντες ἀψινθίου ποντικῶν λίτραν μίαν, ἔψουσι μέχρι τὸ τρίτον ἀπολειφθῆ· ἔπειτα προσεπιχέαντες γλεύκους⁴³ ξέστας ε', καὶ ἀψινθίου ἡμίλιτρον ἐπιμελῶς μίξαντες, καταγγίζουσι, κατασταθέντα δὲ διυλίζουν⁴⁴. Οἱ δὲ μνᾶν ἀψινθίου εἰς τὸ κεράμιον καθιᾶσι, καὶ τὸ μετρητὴ τοῦ γλεύκους ἐμβρέχουσι⁴⁵, κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, ἑῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο⁴⁶. Οἱ δὲ ἀψινθίου οὖργίας γ', ἔνιοι δὲ δ', καὶ νάρδου συριακῆς, κινναμώμου, κασσίαις, σχοίνου ἄνθους, καλάμου, ἐλάτης φοινίκης ἀνὰ οὖργίας β' καθιᾶσιν εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ εἰς ὄλμον⁴⁷ κόψαντες καὶ σφηκώσαντες, ἑῶσι δίμηνον ἢ τρίμηνον· εἴτα διυλίσαντες καὶ μεταγγίσαντες, ἀποτίθενται. Οἱ δὲ εἰς γλεύ-

43) E Plinio 14, 19. Asulan. et Cornar. posuerunt pro ὄλους Ald. Cornarum legisse ξέστας ε' ε', exponitur e scriptura ξς ε' abbreviata, in manuscriptis codd. et in Ald. vulgari.

44) Lacuna addit e veteri cod. καὶ ἀποτίθενται ἐπὶ μῆνας τρεῖς.

45) Καὶ — ἐμβρέχουσι est in Ald., ad notha ablegatum ab Asulan., aut, ut videtur, in textu negligerter omissum, dein additum.

46) Lacuna legit: Οἱ δὲ μνᾶν ἀψινθίου κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, εἰς τὸ κεράμιον τοῦ γλεύκους καθιᾶσι, καὶ ἑῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο.

47) Cod. X. εἰς ὄλον.

Cap. XLIX. [De absinthite vino.] Absinthites vario modo conficitur. Nonnulli in quadraginta octo sextarios italicarum amphorarum additam absinthii pontici libram coquunt ad tertias partes. Dein, ubi insuper affunderint sex musti sextarios, et absinthii dimidiam libram diligenter miscuerint, in vas diffundunt, cumque subsederit, excolant. Alii minam unam absinthii in amphoram demittunt, ac cado musti maceratam, tusam, et linteolo raro illigatam per duo menses sinunt. Alii absinthii uncias tres aut quatuor, nardi syriacae, cinnamomi, cassiae, floris iunci odorati et palmae elates, singulorum uncias duas, postquam in pila tuderint, in cadum musti conii-ciunt, et obturato vase per duos tresve menses mittunt, tandem vero defaecatum vinum ad usum transfundunt. Sunt et, qui in musti cadum addant nardi celticae un-

κους μετρητὴν νάρδου κελτικῆς < ἰδ' καὶ ἀψινθίου < μ' καθιᾶσιν, ἐν ὀθονίῳ δῆσαντες, καὶ μεθ' ἡμέρας μ' μεταγγίζουσιν. Οἱ δὲ, εἰς τοὺς ξέστας κ'⁴⁸ τοῦ γλεύκους λίτραν α' ἀψινθίου ἐμβάλλουσι, καὶ πιτυύνης ξηρᾶς ῥητίνης οὐγγίας β'. μετὰ δὲ ἡμέρας ἰ' διυλίσαντες ἀποτίθενται. Ἔστι δὲ εὐστόμαχος, οὐρητικός, χρήσιμος βραδυπεπτοῦσιν, ἥπατικοῖς τε καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς, ἀνορέκτοις, κακουμένοις στόμαχον· καὶ πρὸς ὑποχονδρίων τάσιν χρόνιον, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, ἐλμινθας στρογγύλας, ἐμμηνα ἐπεχόμενα· πρὸς τε ἰξίου πόσιν πλεῖστος ποθεῖς καὶ ἐξεμούμενος ἀρμόζει.

Κεφ. ν'. [Περὶ ὑσσωπίτου οἴνου.] Ὑσσωπίτης δὲ ὁ ἐκ τοῦ κιλικίου ὑσώπου κάλλιστός ἐστι· σκευάζεται δὲ ὁμοίως τῷ ἀψινθίῳ· δεῖ δὲ τῷ κεραμίῳ τοῦ γλεύκους λίτραν μίαν τοῦ ὑσώπου κεκομμένων τῶν φύλλων προσδιδόναι, ἐνείλουντας εἰς ὀθόνιον ἀραιόν· συγκαθίενται δὲ λιθάρια, ἵνα τῷ πυθμένι προσκαθίσῃ ὁ ἔνδεσμος· μετάγγιζε δὲ δι' ἡμέρας μ', διυλίζων· ἀρμόζει δὲ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ πλευρῳ καὶ

48) Sic Ald. et Lacuna; Asulan. ξέστας ζ'.

cias XIV et absinthii uncias XL, linteo illigatas: post XL dies vero elutriant. Alii denique in viginti sextarios musti absinthii libram et resinae pini siccae uncias duas immittunt, et post dies decem vinum excolant ac reconducunt. Utile est stomacho, urinam ciet, tandem concoctionem promovet: hepaticis, nephriticis, regio morbo laborantibus, cibum aversantibus et stomacho male affectis auxiliatur. Valet et contra diuturnam hypochondriorum tensionem, inflationes, teretes lumbricos et remoratos menses. Denique prodest et contra haustum ixian, maiore copia potum, et vomitione redditum.

Cap. L. [De hyssopite vino.] Hyssopites e cilicio hyssopo optimum est: fitque haud secus ac absinthites. Scilicet tusorum hyssopi foliorum libra linteo raro involuta in amphoram musti coniicitur. Intra linteolam vero simul etiam lapilli immittuntur, ut degravatus pondusculo fasciculus fundum petat. Vinum post XL dies defaecatum elutriatur. Contra pectoris, lateris pulmonisque vitia, ve-

πνεύμονι πάθη, βῆχας τε παλαιὰς καὶ ἄσθμα· ἔστι δὲ καὶ οὖρητικὸς, καὶ στροφουμένοις ἀρμόζει, πρὸς τε ῥίγη τὰ ἐν περιόδοις· κινεῖ δὲ καὶ ἐμμηνα.

Κεφ. νά'. [Περὶ χαμαιδρυΐτου οἴνου.] Καὶ ὁ χαμαιδρυΐτης ὁμοίως τῷ ὑσσωπίτῃ σκευάζεται· θερμαντικὸς ὢν καὶ διαλυτικὸς, ἀρμόζων σπασμοῖς καὶ ἰκτέροις, ὑστερिकाῖς πνευματώσεσι, βραδυπεψίαις, ὕδρωπι ἀρχομένῳ· ἀμείνων δὲ παλαιοίμενος γίνεται.

Κεφ. νβ'. [Περὶ στοιχαδίτου οἴνου.] Σκευάζεται καὶ στοιχαδίτης ὁμοίως· δεῖ δὲ τοῖς εἴ' χοεῦσι μᾶν μίαν στοιχάδος διδόναι· διωλύει δὲ πάχην καὶ πνευματώσεις, καὶ πόνους πλευρᾶς καὶ νεύρων, καὶ καταψύξεις· δίδεται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς ὠφελίμως μετὰ πυρέθρου καὶ σαγαπηνοῦ.

Κεφ. νγ'. [Περὶ ὄξους στοιχαδικοῦ.] Γίνεται καὶ ὄξος διὰ στοιχάδος πρὸς τὰ εἰρημένα, ἐναποβρεχομένης ὄξει τῆς πόας, ὡς προείρηται· ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ.

Κεφ. νδ'. [Περὶ κεστρίτου οἴνου.] Γίνεται δὲ ἐκ τοῦ

tèrem tussim et anhelationem prodest. Urinam quoque ciet, atque torminibus febriumque rigoribus circuitu redeuntibus auxiliatur. Menses denique movet.

Cap. LI. [De chamaedryite.] Chamaedryites simili, quo hyssopites, modo fieri solet. Calefacit ac discutit, ideoque convulsis, regio morbo, inflationibus hystericis, tardae concoctioni et incipienti hydropi subvenit. Ceterum inveterascens praestantius evadit.

Cap. LII. [De stoechadite] Pari modo et stoechadites conficitur: sed in congios sex minam stoechadis unam addere oportet. Humores crassos dissolvit, et inflationes, lateris ac nervorum dolores ac frigora discutit. Datur et utiliter comitialibus cum pyrethro et sagapeno.

Cap. LIII. [De aceto stoechadico.] Ad eadem quoque fit acetum e stoechade, herba ipsa, uti ante dictum, aceto macerata: eosdem vero implet effectus.

Cap. LIV. [De vino e betonica.] Fit vinum et e

κέστρου τοῦ ψυχотρόφου⁴⁹ οἶνος· δεῖ δὲ λαμβάνειν τὴν πόαν, σπέρματος πλήρη πεπείρου σὺν τοῖς κλάδοις, καὶ μῶν μίαν βάλλειν εἰς οἶνου χοᾶς β', ἔαν τε ἑπτὰ μῆνας, καὶ οὕτω μεταγγίζειν· ποιεῖ δὲ πρὸς πολλὰ τῶν ἐντὸς, καθάπερ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς. Καὶ καθόλου πάντες οἱ σκευαστοὶ οἶνοι ἀναλαμβάνουσι τὴν δύναμιν τῶν μιγμάτων· διὸ τοῖς τὰς ἐκείνων ἐπεγνωκόσι φύσεις εὐχερὲς, καὶ τὰς τῶν οἴνων δυνάμεις συμβάλλειν· ἀπυρέτοις μέντοι ἐστὶν ἡ τῶν οἴνων χρῆσις· καὶ ὄξος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται, πρὸς τὰ εὐοκίτα πάθη χρησιμεῦον.

Κεφ. νέ. [Περὶ τραγοριγανίτου οἴνου.] Τραγοριγανίτης. Τραγοριγάνου < δ' εἰς γλεύκους ξέστας δ' ἐν ὀθονίῳ χάλα πρὸς μῆνας γ', καὶ μετάγγιζε· ἀρμόζει στρόφοις, σπιάσμασι, ῥήγμασι, πόνοις πλευροῦ, πνευμάτων διαδρομαῖς, δυσπερίαις.

Κεφ. νζ'. [Περὶ βουνίτου οἴνου.] Οἶνος διὰ βουνίου· βουνίου < β' κόψας, κάθες εἰς κοτύλας γλεύκους τέσσαρας, καὶ

49) Guil. Budaeus (de asse lib. 5. f. 115.) primus animadvertit, Plinium (14, 19.) κέγγρον pro κέστρω legisse, cum e milio vinum confici iubeat, et totidem quidem verbis, quae hic habet Diosc. Namque *libra et quadrans* facit fere *minam* = drachmas centum. Forte Plinius et legit κέγγρον τοῦ φοβοτρόφου. Alioquin enim haud tam graviter lapsurus fuisset.

betonica, quam psychotrophon appellant. Herba semine maturo praegnans cum suis ramulis, minae pondo, in vini congios duos conicitur, septemque mensium spatio dimittitur, tandemque transfunditur. Ad multa intestina vitia, uti et frutex ipse, pollet. Generatim quoque factitia vina eorum, e quibus finguntur, vires sibi asciscunt. Quare iis, qui illorum naturam pernoverint, facile fuerit, vinorum vires coniectura consequi. Sed vinorum usus iis solummodo permittendus, qui febre careant. Fit etiamnum e betonica acetum, ad eadem vitia utile.

Cap. LV. [De tragoriganite vino.] Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, et post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, convulsis, ruptis, lateris doloribus, flatuum discursibus ac difficilibus concoctionibus.

Cap. LVI. [De bunite vino.] E bunio fit vinum, binis drachmis bunii tusi in musti heminas quatuor mis-

τᾶλλα ὁμοίως ποιεῖ· ἀρμόζει δὲ στομαχικοῖς, κεκοπωμένους δι' ὀπλομαχίαν ἢ ἱππασίαν πολλήν.

Κεφ. νζ', [Περὶ δικταμνίτου οἴνου.] Δικταμνίτης· δικτάμνου < δ' ⁵⁰ εἰς γλεύκους κοτύλας ἢ ἀπόβρεχε ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ἄσωμένοις στόμαχον, ἄγει καὶ λόγια καὶ ἔμμηνα.

Κεφ. νη', [Περὶ πρασίτου οἴνου.] Ὁ διὰ πρασίου· πρασίου τοῦ ἀκμαίου φύλλα κόψας, χοίνικας β' κάθετος εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ τᾶλλα ὁμοίως ποιεῖ· ἀρμόζει δὲ τοῖς περὶ θώρακα καὶ πρὸς ὅσα τὸ πράσιον.

Κεφ. νθ', [Περὶ θυμίτου οἴνου.] Θυμίτης· θυμού κεκομμένου καὶ σεσησμένου οὐγγίας ρ' ⁵¹, ἐνδύσας εἰς ὀθόνην, κάθετος εἰς γλεύκους κεράμιον· ἀρμόζει πρὸς δυσπεψίας, ἀνορεξίας, δυσεντερίας⁵², νύκτων πόνους καὶ ὑποχονδρίων, φρίκας χειμερινὰς, καὶ πρὸς ἰοβόλα τὰ ψύχοντα καὶ σήποντα.

50) Cod. Paris. apud Goupyl. α'.

51) Cur Cornar. suaserit δράχμας l. οὐγγίας esse legendum, nescio. Namque *μνᾶν μίαν* potius, quam < ρ' Diosc. scripsisset. Quadrant etiam centum unciae potius ad amphoram = 1080 unc., quam centum drachmae.

52) Sic Ald., Cornar., Goupyl. et Sarac.; *δυσενεργείας* Asul. et Marcell.; *δυσερενγμίας* Lacuna.

sis et ceteris eodem modo factis. Confert stomachicis, ac armorum certamine aut equitatione fessis.

Cap. LVII. [De dictamnite vino.] Dictamnitis conficiendi ratio haec est: Dictamni quaternas drachmas in octonis musti heminis similiter macerato. Facit adversus stomachi fastidia: ciet et lochia et menstruum sanguinem.

Cap. LVIII. [De prasite vino.] Ad vinum e marrubio conficiendum, foliorum marrubii adulti tusorum libras quatuor in musti cadum demittito, cetera similiter factururus. Convenit autem pectoris vitiis omnibusque, quibus et ipsum marrubium.

Cap. LIX. [De thymite vino.] Thymites sic fit: Thymi tusi et cribrati uncias centum linteo illigatas musti amphorae indito. Valet contra difficiles coctiones, appetentiae defectus, intestinorum difficultates, nervorum hypochondriorumque dolores, frigoris hyemalis horrores, itemque adversus animalia virus eiaculantia, quo frigus et putredo arcessuntur.

Κεφ. ξ'. [Περὶ θυμβροῦτου οἴνου.] Θυμβρόιτης ὁμοίως σκευάζεται, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, πρὸς ἃ καὶ ὁ θυμίτης.

Κεφ. ξα'. [Περὶ ὀριγανίτου οἴνου.] Ὀριγανίτης δι' ὀριγάνου ἡρακλεωτικῆς σκευάζεται, ὁμοίως τῷ θυμίτη, ποιῶν πρὸς τὰ αὐτά.

Κεφ. ξβ'. [Περὶ καλαμινθίου, γληχωνίου καὶ ἄβροτονίου οἴνου.] Καλαμινθίτης, γληχωνίτης, ἄβροτονίτης ὁμοίως σκευάζονται τῷ διὰ θύμου· ποιοῦσι δὲ στομαχικοῖς καὶ ἀνορεκτοῦσι, καὶ πρὸς ἵκτερον· οὐρητικοὶ γάρ εἰσιν.

Κεφ. ξγ'. [Περὶ κονυζίτου οἴνου.] Οἶνος κονυζίτης ὁμοίως σκευάζεται· ἔστι δὲ πάντων μᾶλλον θηριακός.

Κεφ. ξδ'. [Περὶ ἀρωματίτου οἴνου.] Ὁ δὲ ἀρωματίτης οὕτω κατασκευάζεται· φοίνικος, ἀσπαλάθου, καλάμου, νάρδου κελτικῆς, ἐκάστου χοίνικα⁵³ λειώσας, φύρασον γλεύκει⁵⁴, καὶ ποιήσας εὐμεγέθεις μάζας, βάλε εἰς γλένκους αὐ-

53) *Pondus suspectum.* Si enim choenix habet duos sextarios aut tres heminas, id pondus quadruplicatum dat iam octo sextarios, qui musti sextariis duodecim macerari nequeunt. Hinc iam Cornar. suaserit *οὐγγίαν* esse legendum, et Sarao. sic interpretatur. Forte loco *ξέστων* legendum *χόας*, sed haereo.

54) Lacuna sic legit in vet. cod.; *γλυκεῖ* vulgo.

Cap. LX. [*De vino thymbrite.*] Simili modo e thymbra vinum fit, quod eadem, quae thymites praestat.

Cap. LXI. [*De organis vino.*] Origanites ex origano heracleotico non secus ac thymites conficitur, ad eadem etiam efficax.

Cap. LXII. [*De vinis e calamintha, pulegio et abrotano.*] E calamintha, pulegio et abrotano vina fiunt eodem, quo thymites, modo. Prosunt stomachicis et qui appetentia carent, ac valent etiamnum in morbo regio, cum urinas cieant.

Cap. LXIII. [*De vino conyzite.*] Similiter et e conyza vinum fit, quod contra venenata prae ceteris est efficax.

Cap. LXIV. [*De vino aromatico.*] Vinum aromaticum ita componitur: Palmae, aspalathi, calami, nardi celticae, singulorum choenica postquam contriveris, passo subigito, indeque factas grandiores offas in musti austeri

στηροῦ ξέστας ιβ', καὶ ἕασον ἡμέρας μ', σφηκώσας τὸ ἀγ-
γεῖον· εἶτα διϋλίσας ἀποτίθεσο. Σκευάζεται δὲ καὶ ἄλλως·
καλάμου ὀλκὰς ἡ', φοῦ < ζ', κόστου < β', νάρδου συρια-
κῆς < ε', κασσίας < ἡ', κρόκου < δ', ἀμώμου < ε', ἀσά-
ρου < δ'· ταῦτα ὁμοῦ λειώσας καὶ ἐν ὀθονίῳ δήσας, χά-
λασον εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ μετὰ τὸ ἀποξέσαι τὸν οἶ-
νον μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, πλευροῦ,
πνεύμονος· δυσουρίαις τε καὶ ῥίγεσιν, ἐμμηνίοις ἐπισχεθεῖσι,
καὶ τοῖς διὰ κρυμὸν ὀδεύουσιν ἀρμόζει πινόμενος· καὶ πρὸς
τοὺς πάχος γεννῶντας· περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροίαν, ὑπνωτι-
κός τέ ἐστι καὶ ἀνώδυνος, τοῖς περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἀρ-
μόζων πάθεισιν.

Κεφ. ξέ. [Περὶ οἶνου τοῦ ἐκ σμύρνης, πεπέρεως καὶ
ἰριδος.] Σκευάζεται δὲ καὶ οἶνος ἀρωματίτης⁵⁵ πρὸς κατάρ-
ρους, βήχας, ὀμότητας, ἐμπνευματώσεις καὶ πλάδον στομά-
χου· σμύρνης < β', πεπέρεως λευκοῦ < α', ἰριδος < ε',
ἀνίσου⁵⁶ < β'· ταῦτα ὁλόκοπα ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθει

55) Hoc ἀρωματίτης et Lacuna et Sambuc. legerunt in suis codd.

56) Sic Ald. et cod. Paris. Goupyl.; ἀνήθου Asul. et reil.

sextarios (congiis?) duodecim delicito, et operculato vase
quadraginta dies macerari sinito: excolatum deinde vinum
recondito. Est et altera eius parandi ratio: Calami dra-
chmas octo, phu septem, costi duas, nardi syriacae sex,
cassiae octo, croci quatuor, amomi quinque, asari qua-
tuor: haec omnia simul trita et in linteo colligata in mu-
sti amphoram demergito, et postquam vinum deferbuerit,
transfundito. Facit ad pectoris, lateris pulmonisque do-
lores: difficili urinae, rigoribus, retardatis mensibus, at-
que iis, qui per gelu iter faciunt, potu auxiliatur. Con-
fert et iis, qui humores crassos gignunt, colorem quoque
meliolem facit, somnum conciliat, dolores levat, vesicae
ac renum vitiis utile.

Cap. LXV. [De vino ex myrrha, pipere et iride.]
Fit et vinum aromaticum adversus catarrhos, tussim, cru-
ditates, inflationes et superfluos ventriculi humores. Myr-
rhæ drachmas duas, piperis albi unam, iridis sex, anisi
tres: haec de integro concisa et linteolo illigata in sex

εἰς ξέστας εἴ οἶνον· μετὰ δὲ τρίτην διῷλίσας, ἀποτίθεισο εἰς λάγνηον· καὶ πότιζε μετὰ περίπατον, διδούς ἄκρατον, κύαθον α΄.

Κεφ. ξζ'. [Περὶ νεκταρίτου οἶνου.] Ὁ δὲ νεκταρίτης σκευάζεται ἐκ τοῦ ἑλενίου, ὃ ἔνιοι μηδικήν, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ ἰδαῖον φλόμον, οἱ δὲ Ὀρέστιον, οἱ δὲ νεκτάριον καλοῦσιν⁵⁷. ἑλενίου ῥίζης ξηρᾶς οὐγγίας⁵⁸ εἰς ἑνδῆσας εἰς ὀθόνιον, κάθετες εἰς χάσας εἴ γλεύκους, καὶ μετὰ γ' μηνῶς ἀπόχει· ποιεῖ δὲ πρὸς στόμαχον, θώρακα· ἄγει δὲ καὶ οὖρα.

Κεφ. ξζ'. [Περὶ τοῦ διὰ συριακῆς νάρδου καὶ κελτικῆς καὶ μαλαβάθρου οἶνου.] Ὁ δὲ διὰ συριακῆς νάρδου καὶ κελτικῆς καὶ μαλαβάθρου σκευάζεται οὕτως· ἐκάστου ἡμίμναιον λαβὼν, εἰς δίχουν γλεύκους κάθετες, καὶ μετὰ μηνῶς β' διῷλιζε· δίδου δὲ καὶ κύαθον α' πρὸς τρεῖς ὕδατος· ποιεῖ νεφριτικοῖς, ἰκτερικοῖς, ἥπατικοῖς, δυσουροῦσιν, ἀχρο-

57) Cf. lib. 1. c. 27.

58) Sic Asulan.; < Ald. et cod. par. Goupyl.

vini sextarios conicito. Vinum post triduum excolato et in lagena recondito. Ab inambulatione meraculum cyathi unius mensura propinatur.

Cap. LXVI. [De vino nectarite.] Nectarites paratur ex helenio, quod alii medicam, alii symphytum, alii phlomon idaeum, alii Orestion, nectarion alii nominant. Radicis helenii siccae uncias quinque, linteolo colligatas, in musti sex congios addito, et post tertium mensem diffundito. Facit ad stomachi et pectoris vitia, ac urinas quoque pellit.

Cap. LXVII. [De vino e nardo syriaca, celtica et malabathro.] E syriaca nardo, celtica et malabathro vinum conficitur in hunc modum: singulorum minae semissem in binos musti congios mittito, et post bimestre colato: cyathum unam cum tribus aquae exhibeto. Bene facit nephriticis, ictericis, hepaticis, in urinae difficultate, decolore corporis habitu et stomachi affectionibus. Sunt,

οὔσι, στομαχικοῖς· οἱ δὲ ἀκόρου οὐγγίας β' ⁵⁹, κελτικῆς νάρδου οὐγγίας γ' ἐν κεραμίῳ γλεύκους σκευάζουσιν.

Κεφ. ξή'. [Περὶ ἀσαρίτου οἴνου.] Ἀσαρίτης· ἀσάρου οὐγγίας γ' κάθετες εἰς γλεύκους κοτύλας ιβ' ὁμοίως· ἔστι δὲ διουρητικὸς, ὑδρωπικοῖς ἀρμόζων καὶ ἰκτεριώδεσιν, ἥπατικοῖς, ἰσχυαδικοῖς.

Κεφ. ξθ'. [Περὶ τοῦ διὰ τῆς ἀγρίας νάρδου οἴνου.] Ὁ δὲ διὰ τῆς ἀγρίας νάρδου· νάρδου ἀγρίας τῆς ῥίζης προσφάτου λειώσας σεσησμένης κάθετες οὐγγίας ἡ εἰς χοῦν γλεύκους ὁμοίως· καὶ ἕα μῆνας β'· χρήσιμος ἥπατικοῖς, δυσουροῦσι, πνευματουμένοις, στομαχικοῖς.

Κεφ. ο'. [Περὶ δαυκίτου οἴνου.] Δαυκίτης· δαύκου τῆς ῥίζης ὀλοκόπου οὐγγίας ε' ⁶⁰ εἰς γλεύκους κεράμιον κάθετες ὁμοίως, καὶ μετὰγγιξε· ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, ὑποχονδρίων, ὑστέρας· ἄγει ἐμμηνα, ἐρυγὰς κινεῖ καὶ οὔρα· ἀρμόζει βηχί, σπάσμασι, ῥήγμασιν.

59) Sic Asulan., Marcell.; οὐγγίας ἡ ἢ β' Ald.; οὐγγίας α' ἢ β' Cornar., Goupyl. et Sarac.

60) Sarac. e proportione musti ratus est pro <, quod priores habent editt., esse ponendum.

qui acori uncias duas, nardi celticae tres in musti amphoram adiiciant.

Cap. LXVIII. [De vino asarite.] Asarites sic conficito: Asari uncias tres in musti heminas duodecim itidem immittito. Id urinam ciet, atque hydropicis, regio morbo laborantibus, hepaticis ischiadicisque convenit.

Cap. LXIX. [De vino e sylvestri nardo.] E sylvestri nardo sic fit: Radicis sylvestris nardi recentis ac tritae cribrataeque uncias octo in musti congium similiter addito, et per duos menses sinito. Utile est in hepatis affectibus, urinae difficultate, inflatione et ventriculi passionibus.

Cap. LXX. [De vino daucite.] Radicis dauci de integro contusae uncias sex musti amphorae similiter indito, ac transfundito. Facit ad pectoris, hypochondriorum matricisque dolores: menses pellit, ructus promovet et urinas: prodest denique tussi, convulsis ruptisque.

Κεφ. οα'. [Περὶ ἐλελισφακίτου οἴνου.] Ἐλελισφακίτης ὁμοίως· ἐλελισφακίου οὐγγίας ἡ⁶¹ ὁμοίως εἰς γλεύκους ἀμφορέα, ὃ ἐστι κεράμιον, κάθεις· ποιῇ δὲ πρὸς νεφρῶν πόνους καὶ κύστεως καὶ πλευρῶν, αἵματος ἀναγωγὰς, βήχα, ῥήγματα, σπάσματα, θλάσματα⁶², ἔμμηνα ἐστεγνωμένα.

Κεφ. οβ'. [Περὶ πανακίτου οἴνου.] Πανακίτης· πάνακος οὐγγίαν α'⁶³ εἰς χόα γλεύκους καθείς ὁμοίως μεταγρῖζε· ποιῇ σπάσμασι, ῥήγμασι, θλάσμασιν, ὀρθοπνοίαις· λεπυντικὸς πάχους σπληνός· ποιῇ δὲ καὶ πρὸς στρόφους, ἰσχιάδας, βραδυπεψίας· καταμήνια ἄγει καὶ ἔμβρυα· ὕδρωπικοῖς καὶ θηριοδύκτοις ἀρμόζει.

Κεφ. ογ'. [Περὶ ἀκορίτου οἴνου.] Ἀκορίτης δὲ καὶ ὁ ἀπὸ γλυκυρρίζης ὁμοίως σκευάζεται· δεῖ γὰρ ἐκάστου < ἡ⁶⁴ εἰς χόας ε' πρὸς μῆνας γ' ἀποβρέχοντας μεταγρῖζειν· ποιῶσι δὲ πρὸς πλευράν καὶ θώρακα, κινῶντες καὶ οὔρησιν.

61) Cornar, sic; < ἡ Ald.; οὐγγίας ο' Asulan, et Marcell.

62) Adest in Ald., sed Asulan. omisit, dein inter notha positum.

63) Cod. X. οὐγγίας ι'.

64) Sic Ald., cod. Par. apud Goupyl. et Marcell. interpr.; οὐγγίας π' Asulan. et sequentes. Cum autem unc. 80 faciant libr. 13, drachm. 6, ratio ad congios 6 = 45 libr. haud idonea.

Cap. LXXI. [De vino e salvia.] Vinum e salvia similiter conficitur: Salviae uncias octo ad musti amphoram, quae eadem cum ceramio est, simili modo mittito. Valet contra renum dolores, vesicae et laterum, sanguinis reiectiones, tussim, rupta, convulsa, contusa et menses suppressos.

Cap. LXXII. [De vino panacite.] Panacis unciam unam in musti congium unum demittito ac similiter elutriato. Prodest convulsis, ruptis, contusis et orthopnoeae: lienis crassitiem extenuat: est et efficax contra tormina, coxendicum dolores tardasque concoctiones: menses partusque ducit: hydropi et venenatorum mor ss auxiliatur.

Cap. LXXIII. [De vino acorite.] Vina ex acoro et glycyrrhiza simili modo fiunt. Oportet enim singulorum drachmas octo in sex vini congiis per tres menses macerare, dein in vasa transferre. Faciunt ad lateris pectorisque vitia, et urinas movent.

Κεφ. οδ'. [Περὶ σελινίτου οἴνου.] Σελίνου σπέρματος ὠρίμου, νέου, σεσημημένου οὐγγίας θ' ⁶⁵, ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, βάλε εἰς κεράμιον γλεύκους ὁμοίως· ποιεῖ δὲ ὄρεξιν, καὶ στομαχικοῖς ἀρμόζει καὶ δυσουροῦσιν· ἔστι δὲ καὶ εὐπνους.

Κεφ. οέ'. [Περὶ μαραθρίτου καὶ ἀνηθίνου οἴνου.] Καὶ μαραθρίτης καὶ ἀνήθινος καὶ πετροσελινίτης ὁμοίως σκευάζονται, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιοῦντες.

Κεφ. ος'. [Περὶ ἁλосανθίνου οἴνου.] Σκευάζεται δὲ καὶ δι' ἁλὸς ἄνθους καθαρτικώτερος τοῦ διὰ θαλάττης· κακοῦ δὲ φάρυγγα καὶ νεφροῦς, κύστιν, στόμαχον· ὅθεν οὔτε πρὸς ὑγίαν, οὔτε πρὸς πάθη χρήσιμος ὁ τοιοῦτος.

Κεφ. οζ'. [Περὶ φθορίου ἐμβρύων οἴνου.] Γίνεται δὲ καὶ φθόριος ἐμβρύων οἶνος· φυτευομέναις γὰρ ταῖς ἀμπέλοις συμφύεται ἑλλέβορος, ἢ σίκυς ἄγριος, ἢ σκαμμωνία, ὧν ἀναλαμβάνει ἢ σταφυλὴ τὴν δύναμιν· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν

65) Sic Cornar., Goupyl. et Sarac.; οὐγγίας δ' Asulan. < θ'. Unciae 70 = $5\frac{10}{12}$ libr., pariter ac drachm. 9, ad amphorae mensuram, plus quam octoginta pondo, rationem ineptam constituunt.

Cap. LXXIV. [De vino selinite.] Seminis apii maturi, recentis et cribrati uncias novem linteolo colligatas in musti amphoram similiter demittito. Cibi appetentiam facit: stomachicis aptum est iisque, qui urinae difficultate laborant: halitum quoque commendat.

Cap. LXXV. [De vinis marathrite et anethino.] Ex foeniculo, anetho et petroselino vina eodem modo concinnantur, ad eadem efficacia.

Cap. LXXVI. [De vino e salis flore.] Paratur et e salis flore vinum, ad purgandum efficacius, quam quod aqua marina temperatur. Sed fauces, renes, vesicam et stomachum infestat. Quare neque in secunda, neque in adversa valetudine utile censetur.

Cap. LXXVII. [De vino abortivo.] Fit et vinum, quod fetus interimit. Namque, dum seruntur vites, el-leborus aut cucumis sylvestris, aut scammonia una seruntur. Quorum vires uvae sibi asciscunt ita, ut vinum ex iis promptum abortivum evadat. Datur vero ieiunis

οἶνος γίνεται φθόριος· δίδεται⁶⁶ δὲ προεμημεκυῖαις⁶⁷ νήστισι κυάων πληθος ἢ κεκραμένος.

Κεφ. οή'. [Περὶ θυμελαΐτου οἴνου.] Ὁ θυμελαΐτης· τῶν κλώνων σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καρπῷ < λ'⁶⁸ βάλε εἰς γλεύκους χόας γ' καὶ σκεύαζε ἔψων κούφως, ἄχρῃς ἂν β' ἀπολειφθῶσι χόες, καὶ διϋλίσας ἀποτίθισο. Καθαίρει ὑδατώδη καὶ σπλῆνα τήκει⁶⁹.

Κεφ. οθ'. [Περὶ χαμαιλαΐτου οἴνου.] Χαμαιλαΐτης· ἐπειδὴν ἀνθῆ ὁ θάμνος, μετὰ τῶν φύλλων κόψας καὶ σήσας βάλε < ι'⁷⁰ εἰς γλεύκους χοῦν, καὶ μετὰ μῆνας β' μετὰγριζε. Ποιεῖ δὲ ὑδεριῶσιν, ἥπατικοῖς, κεκοπωμένοις, καὶ ταῖς ἐκ τοκετοῦ δυσκαθάρτοις.

Κεφ. π'. [Περὶ χαμαιπιτυνίου οἴνου.] Χαμαιπιτυνίος ὁμοίως σκευάζεται, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἀρμόζει, διουρητικὸς ὢν.

Κεπ. πα'. [Περὶ μανδραγορίτου.] Μανδραγορίτης·

66) Vulgo γίνεται.

67) Asulan. et Marcell. προσκεχυκυῖαις.

68) Sic Ald., Cornar., Goupyl. et Sarac.; οὕγγας λ' Asul. et Marcell.

69) Cod. X. στέλλει.

70) Sic Ald.; οὕγγας ιβ' Asulan. et Marcell.; < ιβ' Cornar., Goupyl. et Sarac.

mulieribus, quae ante vomuerint, aqua mistum, cyathorum octo mensura.

Cap. LXXVIII. [De vino thymelaite.] Ramorum thymelaeae cum suis foliis et fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito et levi igne coquito, donec congiu duo supersint: dein excolatum vinum recondito. Purgat aquosa, et lienem liquat.

Cap. LXXIX. [De chamaelaite vino.] Chamelaeae fruticem dum floret cum foliis tusum cribratumque decem drachmarum pondere in musti congiu addito, ac post duos menses vinum transfundito. Hydropicis, hepaticis ac fatigatis auxiliatur, itemque feminis, quae a partu aegre purgantur.

Cap. LXXX. [De chamaepityino vino.] Chamaepityinum simili modo concinnatur, et ad eadem convenit, urinae ciendae vi praeditum.

Cap. LXXXI. [De mandragorite.] Corticem radi-

τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης κατατεμὼν, ἐνειρον εἰς λίνον ἡμιμναῖον, καὶ κάθεis εἰς μετρητὴν γλεύκους πρὸς μῆνας γ', εἶτα μεταγ-
γίξει· ἢ μέση πόσις ἡμικοτύλιον· πίνεται δὲ, γλυκέως προς-
διδόμενου εἰς διπλάσιον· φασὶ δὲ κοιμίζειν καὶ καροῦν⁷¹ κο-
τύλην αὐτοῦ χοῦ ἐνὶ μυχθεῖσαν καὶ ποθεῖσαν· μετὰ ξέστου⁷²
δὲ οἴνου κύαθος εἰς ποθεῖς ἀναιρεῖ. Ἔστι δὲ ἡ σύμμετρος
χοῆσις ἀνώδυνος, ῥευμάτων παχυντική· ὁσφραϊνόμενος δὲ καὶ
ἐγκλυζόμενος καὶ πινόμενος⁷³ τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Κε φ. πβ'. [Περὶ ἐλλεβορίτου.] Ἐλλεβορίτης· εἰς χοῦν
γλεύκους τεθαλασσωμένου μέλανος ἐλλεβόρου ιβ' < λείου
βάλε ἐν ὀθονίῳ ἀραιῶ⁷⁴, μετάχει δὲ, ὅταν ἀναξέση· ἢ
εἰς ἀθαλάσσου χοῦν οὐγγίας ιδ' ἢ ιε' ὀλοσχερῶς θάλασας
βάλε⁷⁵, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς διϋλίσας χοῶ· πότιζε δὲ
κύαθον α' πρὸς κοιλίας λύσιν μεθ' ὕδατος ἐκ βαλανείου,
ἐμμημέκοσιν ἀπὸ δείπνου· ἢ ἐλλεβόρου < κ', σχοίνου

71) Lacuna et Sambuc. interpositum legerunt ὅλον τρίκλινον.

72) Lacuna κοτύλης.

73) Hoc Ald. habet, Asulan. et rell. omiserunt.

74) Lacuna sic legit. Vulg. καθαρεῖ.

75) Sic Asulan., quem sequitur Sarac., omisso tamen ἢ initii, necessario. Ald. ἀναξέση εἰς θαλάσσης χάας ιε' ἢ ιδ' ὀλοσχερῶς, quam lectionem, licet a Goupylo adoptatam, reiiciendam duco propter ὀλοσχερῶς συνθάλασας, cum idem helleborus iam ante λείος fuerit.

cis mandragorae concidito: segmentorum minae semissem lino traicito et in musti amphoram demittito, ubi per tres menses maneat, demum diffundenda. Media potio heminae dimidium: bibitur vero, passo in duplum addito. Aiunt, ipsius heminam, uni congio mistam, potu somnum et soporem inducere. Unicus vero cyathus, cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius usus doloris sensum aufert et fluxiones incrassat. Ceterum et olfactu, et collutione idem praestat, ac potu.

Cap. LXXXII. [De ellebōrite.] In congiū musti, aqua marina diluti, drachmas duodecim ellebori nigri triti linteo raro inditas conicito, atque, ubi efferbuerit, transfundito. Aut in congiū musti, aquae marinae expertis, ellebori drachmas XIV aut XV de integro contusas conicito: post aliquot dies vinum excolato et utitor. Ad

οὐγγίας ιβ' ⁷⁶, στάχυος συριακοῦ οὐγγίας ιγ'· σεσημμένα ἐν ὀδονίῳ δῆσας, κάθεις εἰς κοτύλας ιδ' κώου οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ'· εἶτα ἀπηθήσας πότιζε τρία ἡμικοτύλια· ἢ εἰς γλεύκους κεράμιον θαλάττης πελαγίας ἐψημένης ξέστας ιβ', ἑλλεβόρου λευκοῦ λίτρας ε'· ἔμβρεχε ἡμέρας μ', καὶ ἀπηθήσας χρῶ· ἢ ἑλλεβόρου < ιβ' ⁷⁷, ἀφρονίτρου < δ', γλεύκους κοτύλας ιβ', βρέχε ἐπὶ ἡμέρας ιε', καὶ ἀπηθήσας χρῶ μετὰ μῆνας ἕξ· τοῦτο καὶ βρέφη ἐκτιτρώσκει· ἢ καὶ ἐκ θειλοπε-
 δευομένης ⁷⁸ σταφυλῆς βάλε εἰς γλεύκους μετρητήν· ἔστι δὲ ὁ μετρητὴς χόες ιβ' ⁷⁹· καὶ βάλε γύψον εἰς τὸν οἶνον < κ'· καὶ ἔασον ἡμέρας β'· καὶ κάθεις ἐνδεσμον ἑλλεβόρου μελανος οὐγγίας λ', σχοίνου < λ' ⁸⁰, καλάμου < λ', ἀρκευθίδων ἡμιχοίνικον καὶ δ', σμύρνης δὲ καὶ κρόκου ἀνὰ < α'· ἐναι-

76) Cornar. suspicatur, drachmas esse substituendas.

77) Oribas. lib. 5. c. 25. totidem uncias legit.

78) Ald. ἐκθηλοπαίδευομένης, quam scripturam repetunt Asulan., Marcell. et Cornar.

79) Quamquam Ald. habeat ι', adversatur tamen notissima mensurae ratio: μετρητὴν ἁπλικὸν χόας ιβ', ἰταλικὸν ἢ comprehendere. Paull. Aegin. lib. 7. p. 505.

80) Aldina hic et in sequentibus habet drachmas, pro quibus Asulanus et sequaces uncias ponunt.

alvum solvendam cyathum unum ex aqua propinato a balneo iis, qui a coena vomuerint. Alia ratio: Ellebori drachmas viginti, schoeni uncias XII, spicae syriacae uncias XIII, cribratas et linteo colligatas in vini coi heminas XII, per dies XL macerandas indito: postmodum colato, et in potu sesquiheminam dato. Aliter: Decoctae aquae marinae ex alto petita sextarios duodecim; ellebori albi libras sex in musti amphora diebus XL macerato, atque, ubi excolaveris, utitor. Alia ratio: Ellebori drachmas duodecim, aphronitri drachmas quatuor in musti heminis duodecim macerato XV diebus: post colato, et exacto semestri utitor. Id vini genus etiam fetus abigit. Aliter: Sumito musti ex uvis in sole siccatis metretam (capit autem metretes congios duodecim) et in illud vinum gypsi drachmas XX mittito, ac biduo residere sinito: tum indito ellebori nigri fasciculo illigati uncias XXX, schoeni calamique drachmas totidem, baccarum

λήσας ὀθονίῳ, κρέμασον ἡμέρας μ'. εἶτα διϋλίζε καὶ δίδου κυάθους⁸¹ γ' ἢ β' κεράσας. Καθαίρει τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ἐκ τρωσμῶν· κατασπᾶ δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ πρὸς τὰς ὑστερिकास πνίγας ποιεῖ.

Κεφ. πγ'. [Περὶ σκαμμωνίτου.] Σκαμμωνίτης· σκαμμωνίας τῆς ῥίζης < ε'^{82a}, ὀρυττομένης ἐν πυραμητῷ ἔμβαλε εἰς γλεύκους χοῦν ἓνα λείας, δήσας ἐν ὀθονίῳ ἐπὶ ἡμέρας λ'· καθαίρει δὲ κοιλίαν, ἄγων χολὴν καὶ φλέγμα.

ΠΕΡΙ ΠΑΝΤΟΣ ΛΙΘΟΥ ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΥ.

Κεφ. πδ'. [Περὶ Καδμείας.] Καδμείας ἀρίστη μὲν ἔστιν ἡ κυπρία, καλουμένη δὲ βοτρυῖτις, πυκνή, βαρεῖα μέσως, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ κουφότερον ῥέπουσα, ἔχουσα τὴν ἐπιφάνειαν βοτρυώδη, χρώματι σποδοειδῆς, θλασθεῖσα δὲ ἔντεφρος ἔνδοθεν καὶ ἰώδης· ἐχομένη δὲ ἔστιν ἡ ἔξωθεν μὲν

81) Sic Asulan.; κοτύλας Ald., quae nimia dosis.

82a) Sic Ald. et Ruellius; οὐγγίαις ιε' Asulan.; Cornar., Goupyl. et Sarac. < ιε'; Lacuna < ις'.

iuniperi choenicis semissem et quartam illius partem, myrrhae et croci ana drachmam unam. Ex his omnibus fasciculum linteolo involutum diebus XL suspendito, postea excolato et binos ternosve cyathos dilutos exhibeto. Purgat a partu et abortu feminas, fetus quoque extrahit, utile denique in hystericis suffocationibus.

Cap. LXXXIII. [De vino scammonite.] Scammonites sic fit: Radicis scammoniae per messem effossae, tritae et linteo illigatae drachmas quinque in musti congium unum mittito ad dies triginta. Purgat alvum, ac bilem et pituitam detrahit.

DE METALLICIS OMNIBUS.

Cap. LXXXIV. [De Cadmia.] E Cadmiae generibus optima est cypria, quae racemosa cognominatur, densa, modice ponderosa, et in levitatem magis declinans, ex tertia sui parte racemosa, colore cinereo, quaeque confRACTA intus cinerea et aeruginosa conspicitur. Proxima huic

κυνίζουσα, ἔνδοθεν δὲ λευκότερα, διαφύσεις ἔχουσα ἔμφε-
ρεῖς ὀνυχίτη λίθω^{82b}. [τοιαῦται γὰρ ἐστὶν αἱ ἐκ τῶν πα-
λαιῶν μετάλλων ὀρυσσόμεναι.] Ἔστι δὲ καὶ πλακώδης τις
λεγομένη, ὥσπερ ζώνας ἔχουσα τὰς διαφύσεις· ὅθεν καὶ ζω-
νίτην αὐτὴν ἐκάλεσαν· καλεῖται δὲ τις καὶ ὀστρακίτης, ἰσχνή⁸³,
καὶ ὥς ἐπιτοπολὺ μέλαινα, γεώδει δὲ ἢ ὀστρακώδει⁸⁴ κε-
χρημένη ἐπιφανείᾳ· φαύλη δὲ ἢ λευκή. Χρησιμεύει δὲ πρὸς
μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα ἢ βοτρυτίτις καὶ ὀνυχίτις καλου-
μένη· αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς ἐμπλάστρους καὶ ξηρὰ κατουλοῦν δυ-
νάμενα φάρμακα⁸⁵· καὶ πρὸς ταῦτα χρησιμεύει ἢ κυπρία.
Ἡ γὰρ ἐκ Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ Ἰσπανίας κομιζομένη
ἄθετος. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, κοιλωμάτων ἀναπληρωμα-
τικὴν, καθαριστικὴν ῥυπαριῶν· παρεμπλάσσει δὲ καὶ ἐξιοῦ⁸⁶

82b) Uncinis inclusa librarii scoli esse additamentum, probare studuit Beckmannus *Gesch. der Erfind.* III. p. 385. Ergo omnes hae species factitiae sunt.

83) Marcell. suspicabatur, ἰσχυράν esse legendum, cum Plin. 34, 22. eam speciem fortissimam ceteris dicat. Sed deceptus est Marcell. textu corrupto. Nos loco Plin. citato legimus: *ceteris sordidissima*.

84) Cod. X. et Marcell. sic habent; γεώδης δὲ ἢ ὀστρακώδης Ald. — Goupyl.

85) Sic Cod. X.; κατουλοῦν δυνάμενα Ald.

86) Cod. X. et Cantacuz. Veram esse lectionem, efficitur e Galen. compos. med. sec. gen. lib. 7. p. 993. ed. Lips, ubi ἐξοπτικὰ dicuntur medicamenta, quae humores crassos discutiant. Et Aët. lib. 13. c. 4. de emplastris e cerussa: τὸν ἰώδη χυμὸν ἐξιοῦσι.

habetur, quae extra quidem coerulescit, intus vero candidior, intercurrentes lineas onychitae lapidi similes habet: [tales sunt, quae e fodinis veteribus eruuntur.] Est et quae glebosa dicitur, lineis intercurrentibus, ceu zonis quibusdam, cincta, unde et zonitin eam appellant. Est et alia, quae ostracitis dicitur, gracilis magnaue ex parte nigra, terrea aut testacea superficie: sed candida improbat. Oculorum autem medicamentis botryitis nomine et onychitis utiles: reliquae emplastris et aridis medicamentis, cicatrices inducturis. Et ad ipsa quidem prodest cypria: nam quae ex Macedonia, Thracia et Hispania defertur, inutilis est. Cadmiae effectus astringere, cava explere, sordes purgare: sed et obducit (cutis spiracula)

καὶ ξηραίνει⁸⁷ καὶ στέλλει τὰ ἐκσαρκώματα, καὶ τὰ κακοή-
θη τῶν ἐλκῶν ἀπουλοῖ.

Γεννᾶται δὲ ἡ καδμεία⁸⁸ ἐκ τοῦ χαλκοῦ καμινευομένου, προσιζανούσης τῆς λιγνύος τοῖς τοίχοις καὶ τῇ κορυφῇ τῶν καμίνων· εἰσὶ δὲ (ράβδοι)⁸⁹ σιδηραὶ, παμμεγέθεις, ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν καλούμεναι ἀκεστίδες, κατὰ κορυφὴν συνημ-
μέναι, πρὸς τὸ κατέχεσθαι καὶ ἐφιζάνειν τὰ ἀναφερόμενα σώματα ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ· ἅπερ δὴ καὶ μᾶλλον ἐφιζάνοντα ἐπισωματοῦται, καὶ ποτε μὲν ἐν εἶδος αὐτῆς, ποτὲ δὲ δύο, ἢ ἅπαντα ἀποτελεῖται. Μεταλλουργεῖται δὲ ἐκ τοῦ προῦ-
περκιμένου Σόλοις⁹⁰ ὄρους, τοῦ λεγομένου πυρίτου λίθου καιομένου· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ὄρει εὗρίσκεται οἰονεὶ διαζώματά
τινα χαλκίτεως, μίσυος, σῶρεως, μελαντηρίας, κυανοῦ, χρυ-
σοκόλλης, χαλκάνθου, διφρυγοῦς· τινὲς δὲ καὶ ἐν μετάλλοις

87) Ald. interponit καὶ ἐσχαροῖ, quod nec Serap. legit, nec na-
turae respondet.

88) Esse hanc lectionem genuinam, quae in Ald. reperitur, Beckmanno l. c. largior, licet Sarac. Lacunae lectioni γεννᾶται δέ
τις καδμεία nimis confusus sit. Nulla fossilis videtur cadmia Dio-
scoridi nota fuisse.

89) Marcello praeunte subintelligendum, loco vulgo αὐται.
Serap. tamen sequentia de ipsis fornacibus intellexit.

90) Recte Sarac. pro σολέου vulg. Urbs Cypri. Strab. lib. 14.
p. 746.

et quasi premendo expurgat et exsiccat et cohibet luxu-
riantes carnes, et maligna ulcera ad cicatrices perducit.

Gignitur autem cadmia ex aere in fornacibus fuso, dum fuligo parietibus verticique fornacum applicatur. Sunt vero (ibi virgae) ferreae, praegrandes, a metallicis acce-
stides appellatae, in vertice caminorum coagmentatae, ut corpuscula ab aëre sursum elata detineantur et inhaere-
scant. Haec cum spissius applicantur, in unum coeunt corpus, atque unum modo cadmiae genus, modo duo, modo omnia efficiuntur. Conficitur et cadmia, cremato lapide, cui pyrites cognomen est, e monte, qui Solis in-
cumbit, eruto. In eodem vero monte reperiuntur quae-
dam quasi venae chalciteos, misyos, soreos, melanteriae, coerulei, chrysocollae, chalcanthi atque etiam diphrygis.

φασὶ λιθίνους εὐρίσκεσθαι καδμείαν, πλανώμενοι ὑπὸ λίθων, πολλὴν ἐμφέρεϊαν ἔχόντων· ὥσπερ καὶ ὁ ἐν τῇ Κύμῃ λίθος εὐρισκόμενος, δύναμιν δὲ οὐδεμίαν ἐνδεικνύμενος· ἐπιγινωσκόμενων αὐτῶν ἐκ τοῦ κουφότερους αὐτοὺς εἶναι τῆς καδμείας, καὶ διαμασσηθέντας μὴ ἐπιεικέας ἐν τῇ γεύσει· ἀγανακτεῖν δὲ τοὺς ὀδόντας⁹¹, εἰ λίθος εἴη, ἐν τῇ διαμασσήσει· εἰ δὲ καδμεία εἴη, ἀνέχεσθαι τῆς διαβρώσεως, συνεικούσης⁹² αὐτῆς· ἔτι διακρίνεται καὶ τῷ τὴν μὲν καδμείαν λειοτριβηθεῖσαν σὺν ὄξει, καὶ ξηρανθεῖσαν ἐν ἡλίῳ, ἐμπήγνυσθαι⁹³· τὸν δὲ λίθον μὴ πάσχειν τοῦτο· καὶ ἐκ τοῦ ἐπιθέντα μὲν τὸν λίθον τετριμμένον πυρὶ ἀποπηδᾶν, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ καπνὸν ὁμοειδῆ ὑπάρχειν τῷ πυρί· τὴν δὲ καδμείαν μένειν τε καὶ ἀναδιδόναι αἰθάλην μηλίζουσαν καὶ χαλκοφανῇ, ὥσπερεὶ ζῶνην τινὰ ποικίλην· ἔτι ὁ μὲν λίθος πυρωθεὶς καὶ ψυγεὶς ἀλλοιωθήσεται τῷ χρώματι, καὶ κουφότερος ἔσται· ἡ δὲ καδμεία κατ' οὐδὲν μεταβάλλει, εἰ μὴ τις αὐτὴν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας⁹⁴

91) Editiones repetunt ἐν τῇ γεύσει, quod hic manifesto redundat.

92) Bene Sarac. loco vulg. συνεικούσης.

93) Cum Serap. omnes interpretes simile verbum legerunt, quod equidem vulgari ἐκπιέζειν substituere ausus sum. Cornarius de bullulis emicantibus loquitur, ac si ἐκφλύζειν legisset: sed haud quadrat.

94) Oribas. et Lacuna ὥρας.

Nec desunt, qui cadmiam in lapidum fodinis inveniri tradant, decepti non parva lapidum quorundam cum cadmia similitudine, qualisprehenditur et apud Cumas lapis, nullam sui vim ostendens. Atque hi eo dignoscuntur, quod cadmia sunt leviores, itemque commanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quae dentibus cedit, sine offensa mandi potest. Discernuntur etiam alio modo: cadmia nimirum, ad laevorem trita, cum aceto subacta, ac in sole siccata, coit, quod lapidi non accidit. Ad haec tritus lapis, igni impositus, desilit, ac fumum emittit ab ignis fumo non diversum. Cadmia vero quicta manet fuliginemque reddit ad luteum vergentem aereoque colore splendentem, ceu zonam quamdam variam. Insuper lapis ignem expertus, dein refrigeratus, colorem mutabit, ac levior quoque fiet: sed cadmia nullo modo variat, nisi quis eam per plures dies

ἐγκαύσει. Γεννᾶται δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀργυρίων λευκότερα καὶ κουφοτέρα οὔσα, κατὰ δὲ τὴν δύναμιν ἤτιτων· καυστέον δὲ τὴν προειρημένην καδμείαν, ἐγκρύπτοντας εἰς ἄνθρακας, ἕως οὗ διαφανὴς γένηται, καὶ πομφολυγῇ, ὡς σιδήρου σκωρία· εἴτα ἐν οἴνῳ σβεννύναι⁹⁵ ἀμινάϊω· τὴν δὲ εἰς τὰ ψωρικά ὄξει· τινὲς δὲ τὴν οὕτω καεῖσαν ἀναλέαναντες οἴνῳ, κατοπτῶσι πάλιν ἐν ὥμῃ χύτρα, μέχρι κισσηρώδης τὴν ὄψιν γένηται· πάλιν δὲ μετ' οἴνου λειοτριβήσαντες, τρίτον καίουσιν, μέχρι τελείως εἰς σποδὸν ἀναλυθῇ, μηδὲν ἔχουσα τραχύ· καὶ ἀντὶ σποδίου χρῶνται τῇ τοιαύτῃ· πλύνεται δὲ ἐν θυτᾷ τριβομένη σὺν ὕδατι, ἀποχεομένου τοῦ ὕδατος, ἄχρι μηδὲν ἐπιστῇται ῥυπαρὸν, καὶ ἀναπλασθεῖσα ἀποτίθεται.

Κε φ. πέ. [Περὶ Πομφόλυγος.] Πομφόλυξ σποδοῦ⁹⁶ εἰδικῶς διαφέρει· γενικὴν γὰρ οὐκ ἔχει παραλλαγὴν· ἡ μὲν γὰρ ὑπομελανίζει καὶ βαρυτέρα ἐστὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔμπλεως καρφῶν καὶ τριχῶν καὶ γῆς, ὥσάν ἀπόψηγμά τι καὶ

95) In vulgatissimo hoc infinitivi usu neutiquam haereo. Sarac. vel δεῖ supplendum, vel σβεστέον legendum esse censet.

96) Recte Sarac. pro vulg. σποδίου, cum ἡ μὲν γάρ sequatur.

cremaverit. Fit et in argenti fornacibus candidior et minus ponderosa, sed viribus impar. Urenda vero est antedicta cadmia carbonibus obruta, donec pellucida evadat, et ferri scoriae modo bullat: dein exstinguenda est vino aminaeo, sed, quae ad psorarum medicamenta paratur, aceto. Nonnulli vero hoc modo exustam vino subigunt, rursumque in olla cruda torrent, donec pumicosa aspectu existat, iterumque tritam ex vino tertium urunt, usque dum prorsus in cinerem redigatur, nil asperi retinens. Hac autem spodii vice utuntur. Lavatur denique trita in mortario, aqua subinde effusa, donec nihil sordidi supernatet: tumque in pastillos coacta reponitur.

Cap. LXXXV. [De Pompholyge.] Pompholyx a spodo specie sola distat, non item genere. Siquidem spodos quodammodo nigricat, et plerumque ponderosior est, festucarum, pilorum ac terrae plena, quasi purgamentum

σύρμα τῶν ἐν τοῖς χαλκουργείοις ἐδάφων καὶ καμίνων οὖσα· ἡ δὲ πομφόλυξ λιπαρά⁹⁷ ὑπάρχει καὶ λευκὴ, ἔτι δὲ κουφοτάτη, ὥς δύνασθαι ἐπιποτᾶσθαι τῷ ἀέρι. Καὶ ταύτης δὲ δύο ἐστὶν εἶδη· τὸ μὲν ἀερίζον καὶ ὑποπίμελον, τὸ δὲ λίαν λευκὸν καὶ ἄκραν ἔχον κουφότητος. Γίνεται δὲ ἡ λευκὴ πομφόλυξ, ὅταν ἐν τῇ κατεργασίᾳ καὶ τελειώσει τοῦ χαλκοῦ πυκνότερον οἱ ἐκ τῶν χαλκουργείων συνεμπάσσωσι λελευσμένην καδμείαν, βελτιοῦν αὐτὴν βουλόμενοι· ἡ γὰρ ἀπὸ ταύτης ἀναφερομένη αἰθάλη, λεπτοτάτη⁹⁸ οὖσα, πομφολυγοῦται· οὐ μόνον δὲ ἐκ τῆς τοῦ χαλκοῦ κατεργασίας τε καὶ ὕλης γίνεται πομφόλυξ, ἀλλὰ καὶ ἐκ καδμείας προηγουμένης ἐκφυσσωμένης εἰς γένεσιν αὐτῆς. Ποιεῖται δὲ οὕτως· ἐν οἴκῳ διστέγῳ κατασκευάζεται κάμινος, καὶ κατὰ ταύτην πρὸς τὸ ὑπερῶον ἐκτομὴ σύμμετρος τε καὶ ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν ἀνεφεμένη· ὁ δὲ τοῖχος τοῦ οἴκηματος, ᾧ πλησιάζει ἡ κάμινος, τιτρώται λεπτῷ τρήματι ἄχρῳ αὐτῆς τῆς χώνης εἰς παραδοχὴν φυσητῆρος· ἔχει δὲ καὶ θύραν σύμμετρον πρὸς εἰσο-

97) Cod. X. ῥυπαρά.

98) Sic Ald.; λευκοτάτη Asulan. et sequ.

quoddam, quod abraditur et deverritur ab aerariarum officinarum pavimentis fornacibusque. Pompholyx vero pinguis est et candida, insuperque levissima, ut in aërem evolare possit. Et huius quidem duo sunt genera: alterum ad aëris colorem vergens et pinguiusculum, alterum perquam candidum summamque nactum levitatem. Fit vero candida pompholyx, cum in parando perficiendoque aere fabri detritam cadmiam cumulativius inspersione, ut illum reddant meliorem. Etenim, quae ab hac effertur favilla, tenuissima est et in pompholygem abit. Neque vero ex aere solo factitatur pompholyx, dum illud temperatur ac perficitur, sed et e cadmia follibus perflata, consulto ut illa gignatur. Eius autem faciundae ratio haec est: In domo gemina contignatione operta exstruitur caminus, et in eo versus tabulatum mediocre ostium, quod superne pateat. Aediculae vero camino proximae paries angusto foramine ad ipsum usque infundibulum perforatur, follis excipiendi gratia. Habet et ianuam

δον καὶ ἔξοδον κατεσκευασμένην ὑπὸ τοῦ τεχνίτου· συνῆπται δὲ τούτῳ τῷ οἰκήματι ἕτερος οἶκος, ὃ αἱ φύσαι καὶ ὁ φυσητήρ ἐργάζεται· λοιπὸν ἄνθρακες ἐντίθενται τῇ καμίνῳ καὶ πυροῦνται· ἔπειτα παρεστῶς ὁ τεχνίτης ἐμπάσσει λελεπτοκοπημένην τὴν καδμείαν ἐκ τῶν ὑπὲρ κεφαλὴν τῆς χώνης τόπων· ὁ ὑπὸ χεῖρά τε τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἅμα καὶ ἀνθρακίαν προσεμβάλλει, ἄχρις ἃν ὁ προστέθειται πληθὸς ἀναλώσῃ· ἐκθυμωμένης οὖν αὐτῆς, τὸ μὲν λεπτομερὲς καὶ κοῦφον εἰς τὸν ἄνω ἀναφέρεται οἶκον, καὶ προσίζάνει τοῖς τοίχοις αὐτοῦ καὶ τῇ ὀροφῇ· τὸ δὲ σῶμα τὸ ποιοῦμενον ὑπὸ τῶν ἐπιφερομένων κατ' ἀρχὰς μὲν ταῖς ἐπανισταμέναις τῶν ὑδάτων πομφόλυξιν ἑοικὸς γίνεται, ὕστερον δὲ πλείονος τῆς αὐξήσεως συμβαινούσης ἑρίων τολύπαις ἀφομοιοῦται· τὸ δὲ βαρύτερον εἰς τοὺς ὑπὸ πόδα χωρεῖ τόπους· καὶ περιχέεται τοῦτο μὲν τῇ καμίνῳ, τοῦτο δὲ τῷ ἐδάφει τοῦ οἴκου· ὁ καὶ φαυλότερον τοῦ λεπτομεροῦς ἡγητέον, διὰ τὸ γεῶδες καὶ ἔμπλειον ἀκαθαρσίας εἶναι ἐν τῇ συγκομιδῇ· τινὲς δὲ μόνως οὕτως οἷονται γίνεσθαι τὴν προειρημένην σποδόν· ἀρίστην δὲ ἡγη-

mediocre^m pro ingressu egressuque ab artifice fabricatum. Huic aediculae praeterea altera est contigua, in qua et vesicae et folles aptantur. Quod superest, carbones fornaci inditi succenduntur: ac dein, qui astat, artifex cadmiam minutim contritam inspergit a locis supra infundibuli verticem exstructis. Idem negotium obit minister artificis, simul et carbones identidem ingerit, usque dum, cadmiae quicquid inditum est, absumtum fuerit. Dum ipsa uritur, pars eius tenuis levisque in superius coenaculum effertur, ipsius parietibus tectoque adhaesura. Inde vero conflatum corpus inter initia quidem bullarum in aqua surgentium similitudinem refert, at postea, incremento subinde accedente, lanarum carptarum glomera imitatur. Quod autem ponderosius est, in ima loca concedit, et partim quidem fornaci, partim etiam domus pavimento circumfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius aestimandum est, quia, dum colligitur, terrae spurcitiaeque non parum asciscit. Sunt, qui hoc tantum modo ante memoratam spodon fieri arbitrentur. Optima autem censetur pompho-

τέον τὴν κυπρίαν, ἐν τῷ ὅξει φυραθεῖσαν ἀποφορὰν μὲν ἔχουσιν χαλκοῦ, χροίαν δὲ πισσίζουσιν⁹⁹ ποσῶς, ἔτι δὲ βορβορίζουσιν ἐν τῇ γέυσει· καὶ ἐπὶ ἀνθρακος διαπύρου ἐπιτεθῆ ἄδολος, ἐπιζεῖ ἀερόχρους γενομένη· ἐπιμελῶς δὲ προσεκτέον τοῖς προειρημένοις κριτηρίοις· δολοῦται γὰρ ὑπὸ τινων ταυροκόλλη ἢ πνεύμοσιν ἀρνείοις ἢ θαλασσίοις, ἢ κεκαυμένοις ὀλύνθοις, καὶ τισιν ἄλλοις παραπλησίοις· εὐχερὲς δὲ τὸ διαγνῶναι· οὐδὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἐν τῇ δοκιμασίᾳ ἐπὶ τούτων εὐρίσκεται.

Πλυτέον δὲ κοινῶς πομφόλυγα τὸν τρόπον τοῦτον· ἐνδύσας αὐτὴν ἐν καθαρῷ ὀθονίῳ μέσως ἔχουσιν ἀραιότητος, ἢ ξηρὰν, ἢ ὕδατι πεφυραμένην, κάθεις εἰς λεκάνην ὕδωρ ἔχουσιν ὄμβριον, καὶ ἔγκλυζε ὥδε κακέϊσε διαφέρων τὸν ἔνδεσμον· οὕτω γὰρ τὸ μὲν ἰλυῶδες καὶ νόστιμον αὐτῆς ἀπορρύησεται, τὸ δὲ σκύβαλον πᾶν ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ· εἴτα εἰσας καταστῆσαι, ἀπήθησον τὸ ὕδωρ σὺν τῇ σποδῷ· καὶ πάλιν ἄλλο ἐπιχέας ἀνατάρασσε καὶ ἀπόχει· καὶ ταῦτα ποιεῖ

99) Serap. vel id, vel *ξητινίζουσιν* legit. Oribas. *ῥίζουσιν*, quod aptius videtur.

lyx cypria, quae aceto subacta odorem aeris praestat, et colore picem (resinam? aeruginem?) quodammodo refert, gustu vero coenosa est. Atque si fraudem non experta ignito carboni imponatur, infervescit, aëreum contrahens colorem. Ceterum antedictis notis diligenter attendendum est. Siquidem a nonnullis taurino glutine, aut pulmonibus agninis, vel etiam marinis, aut grossis crematis et quibusdam aliis eiusmodi adulteratur: id quod tamen facile dignoscitur: quippe in his explorandis nihil eorum comperietur, quae ante dicta sunt.

Lavanda autem in universum pompholyx sequenti est modo: linteolo mundo modiceque raro illigatam, seu aridam, seu aqua subactam, in pelvim demittito, quae pluviam aquam contineat: linteolum, cui illigatur, aquae immergito, ipsum huc ac illuc peragitans: ita enim limosa eius pars utilisque praeterfluet: omne vero crassamentum intra linteolum retinebitur. Posteaquam vero residere siveris, aquam cum cinere excolato: ac, ubi aliam rur-

ἀπηθῶν τε καὶ ἀποχέων, μέχρις ἂν μηδὲν ἀμυῶδες ὑφίστανη· λοιπὸν τὸ μὲν ὕδωρ ἐξίπωσον, τὴν δὲ σποδὸν ξηράνας ἀποτίθεσο· τινὲς δὲ ξηράναντες, ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, ταῖς χερσὶ, λειάνουσι μεθ' ὕδατος, καὶ μελιτώδη τὴν σύστασιν ποιήσαντες, διηθοῦσι δι' ὀθονίου, περιπετάσαντες αὐτὸ τῷ ὑποδέχεσθαι μέλλοντι ἀγγεῖω, ἣ καὶ ἀποδήσαντες εὐ λίαν ἀποτεταμένον· πρὸς δὲ τὸ ῥαδίως διεξιλεῖν, θαψιλὲς ὕδωρ ἐπιχέαντες τῷ ὀθονίῳ, ἀναταράσσουσι τὴν σποδὸν· εἴτα τὸ διῦλισθὲν καὶ ἐπινηχόμενον αὐτῆς τῷ ἀγγεῖω, ἀφρωδὲς ὄν, αὐτόθεν μύακι ἀναλαμβάνοντες, ἀποτίθενται εἰς ὀστράκινον καινὸν ἀγγεῖον· τὸ δὲ ἐγκαθήμενον πρῶως διασήσαντες, μεταχέουσιν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπολειπομένου τοῦ ἐν τῷ πυθμένι ἀμυῶδους· πάλιν δὲ ἑάσαντες ὑποστῆναι τὰ λιθώδη, εἰς ἄλλο ἀγγεῖον καθαρὸν ἀπηθοῦσι, καὶ τοῦτο πολλάκις ὀρῶσιν, ἕως ἂν καθαρὰ καὶ ἀμέτοχος ἄμμου γένηται ἡ σποδός· ἄλλοι δὲ, ὥς ἐστιν ὀλομερὲς εἰς ὕδωρ κατ' ὀλίγον ἐμπάσσουσι, τὴν προειρημένην οἰόμενοι ἄμμον μὲν καὶ τὰ λιθώδη τῷ ἰδίῳ βάρει εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου καταβύβησθαι· τρίχας δὲ καὶ κάρφη καὶ τὰ ὅμοια ἐπαιωρηθῆσθαι

sum affuderis, agitato et effundito, totiesque aquam permutato, ceteraque similiter facito, donec nil arenosi subsidat. Demum aquam exprimito siccatumque cinerem reponito. Sunt, qui, postquam pompholygem, quantum licuit, exsiccarunt, eam manibus in aqua conterunt, donec mellis molem habeat, deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut etiam laxius deligato colant, et, quo facilius transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumosum, quod traiectum est et vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili novo ad usus recondunt. Quod vero resedit, sensim cribratum in aliud vas transfundunt, relicto, quod fundum petierat, arenoso. Rursus lapidosa sidere patiuntur, et in vas aliud mundum excolant, atque hoc identidem faciunt, donec cinis purus et arenae expers evaserit. Alii pompholygem integram aquae paullatim inspergunt, arbitrati, fore ut antedictae arenae lapillique insita gravitate vasis fundum petant, pili autem et festucae ceteraque eiusmodi levitate sua in sublime

διὰ τὴν κουφότητα· λοιπὸν χωρίσαντες αὐτῶν τὴν σποδὸν ἐν μέσῳ οὖσαν, καὶ εἰς θυϊαν βαλόντες, πλύνουσιν ὡς καδμείαν· πλύνεται δὲ καὶ οἶνω χίῳ τεθαλασσωμένῳ κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους· καὶ γίνεται στυπτικωτέρα τῆς ὕδατι πλυνομένης.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πομφόλυξ στυπτικὴν, ψυκτικὴν, ἀναπληρωτικὴν, καθαρτικὴν, προσπλαστικὴν, ποσῶς ξηρατικὴν· ἔστι δὲ καὶ τῶν πρᾶως ἐσχαρούντων¹⁰⁰. Ἐὰν δὲ ὀπτῇσαι δέῃ τὴν σποδὸν, λεάνας ἐπιμελῶς αὐτὴν καὶ ἀναδεύσας ὕδατι, ποιήσας τροχίσκους, θές ἐπ' ὄστρακον καινόν· ἐπιτίθει δὲ τοῦτο ἐπὶ λεπτὴν καὶ κούφην ἀνθρακιάν, καὶ στρέφε τοὺς κυκλίσκους συνεχᾶς, ἄχρις ἂν πυρροὶ¹ καὶ ξηροὶ γίνωνται. Γνωστέον δὲ, ὅτι ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἔτι δὲ καὶ μολύβδου, γίνεται σποδιά· καὶ ἔστι μετὰ τὴν κυρίαν ἡ ἐκ τοῦ μολύβδου ἀρίστη.

Κεφ. πς'. [Περὶ ἀντισπόδων.] Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἀν-

100) Hoc habent Ald., cod. Par. et interpretes prisci, excepto tamen Serap. Genuinum esse, patet e cap. 95., ubi de plumbo: καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. Sed omiserunt cum Asulano editiones.

1) Sic Serap. et Ald.; καταπυροί Oribas. et Lacuna.

tollantur. Tandem, ubi cinerem medium seposuerunt et in pilam coniecerunt, eum velut cadmiam eluunt. Lavatur et vino chio, aqua marina diluto, iuxta modos, quos supra commemoravimus; et ita redditur magis astringens, quam dum aqua eluitur.

Vim habet pompholyx astringendi, refrigerandi, explendi, purgandi, obturandi et quodammodo exsiccandi. Militat etiam in iis, quae mitem crustam obducunt. Quod si hunc cinerem torrere opus fuerit, diligenter tritum aquaque irrigatum cogito in pastillos, fictilique novo subiectis levibus prunis orbiculos assidue versato, donec siccati rufescant. Denique memoratu dignum est, ex auro quoque et argento, plumbo etiam, fieri spodium (cinerem metallorum): verum post cupreum plumbeum maxime commendatur.

Cap. LXXXVI. [De succedaneis cineris metallici.]

τίσποδα ἱκανῶς εὐχρηστῇ, ὑστερούσης πολλάκις σποδοῦ, τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑποδεῖξαι, τίνα τε ὑπάρχει, καὶ ὃν τρόπον παραληφθεῖη. Λαβὼν τοίνυν μυρσίνης τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς μύρτοις ἁώροις ἔτι οὖσιν, ἔμβαλε εἰς ὦμὴν χύτραν², καὶ περιπλάσας τὸ πῶμα κατατετριμμένον συνεχέσιν ὀπαῖς, δὸς εἰς κάμινον κεραμικὴν· ὅταν δὲ ὀπτῇ ὁ κέραμος, εἰς ἄλλην χύτραν ὦμὴν μετέρασον³ αὐτό· καὶ πάλιν κατοπτηθείσης καὶ τῆς δευτέρας, ἐξελὼν πλῦνε, καὶ χρῶ. Ὡσαύτως δὲ καὶ θαλλίαν σκευάσας παραλάμβανε· ἔστω δὲ τῆς ἀγρίας ἐλαίας· εἰ δὲ μὴ, τῆς ἡμέρου σὺν τοῖς ἄνθεσιν, ἥ⁴ μῆλα κυδῶνια κατατετριμμένα καὶ ἐξοστεισμένα, ἥ κηκίδα⁵, ἥ ῥάκη λινᾶ, ἥ ἄωρα συκάμυνα λευκὰ προξηραμένα ἐν ἡλίῳ, ἥ σχῖνον⁶, ἥ τέρμινθον, ἥ οἰνάνθην, ἥ βάτου τὰ ἀπαλὰ φύλλα, ἥ πύξου κόμας, ἥ τὴν λεγομένην ψευδοκύπειρον σὺν τῷ ἄνθει· τινὲς δὲ κράδας συκῆς,

2) Quod Saracenus Ald. nothis ascribit *καινήν*, in Asulan. nothis quidem adest, sed hucne pertineat an aliorsum, latet. Cetero *καινήν* neque Serap., neque Ald. habent.

3) Sarac. loco vulg. *μετέρασον*.

4) Sic Ald.; ἥ δὲ μὴ Asulan. — Goupyl.; ἥν δὲ μὴ Sarac.

5) Lacuna *ἄωρον*, quod vero in Serap. deest.

6) Sic Sarac. primus post Serap.; *σχοῖνον* Ald., Cornar., Goupyl.; *βοτάνην σχοῖνον* Asulan.

Cum cinis metallicus saepe deficiat eaque, quae substituantur, perquam utilia sint, necesse est ostendere, quae-nam ea sint, quoque modo assumantur. Folia igitur myrti sumito cum floribus baccisque adhuc immaturis, eaque in ollam crudam conicito, et oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinae fornaci. Cumque figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto, et hoc altero rursum perassato, exempta lavato, et utitor. In eundem usum similiter praeparare licet ramos sylvestris olivae floridos; si non affuerint, sativae: aut etiam mala cydonia concisa, nucleis exemptis, aut gallam, aut panniculos linteos, aut mora immatura candida in sole prius arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut oenanthen, tenera etiam rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. Sunt etiam,

προεξηραμέναις ἐν ἡλίῳ ὥσαύτως σκευάζουσιν⁷. Ἄλλοι δὲ ταυρείαν κόλλαν, οἱ δὲ ἕρια οἰσυπηρὰ τραχέα, πίσση ἢ μέλιτι δεύσαντες, ὁμοίως σκευάζουσι· χοῆσις δὲ πάντων πεποιήται εἰς τὰ ἀντισπώδια⁸.

Κε φ. πζ'. [Περὶ κεκαυμένου χαλκοῦ.] Ὁ δὲ κεκαυμένος χαλκός ἐστι καλὸς ὁ ἐρυθρὸς καὶ ἐν τῇ τρίψει κινναβαρίζων· ὁ δὲ μέλας πλέον ἢ δεῖ κέκασται. Σκευάζεται δὲ ἐκ τῶν ἡλίων τῶν λελυμένων πλοίων, συντιθεμένων ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὑποπασσομένου θείου μεθ' ἁλῶν ἴσων, καὶ ἐπιπασσομένων ἐναλλάξ· πωμασθεῖσα δὲ ἡ χύτρα καὶ ὑποχρισθεῖσα⁹ πηλῷ κεραμικῷ, δίδεται εἰς κάμινον, ἄχρις οὗ τελείως ὀπηθῇ· οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν στυπτηρίαν παρεμπάσσουσιν· ἐνιοὶ δὲ δίχα τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν συνθέντες ἐν χύτρᾳ, καίουσιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας· οἱ δὲ τῷ θείῳ μόνῳ χρῶνται, ἀπασβολοῦνται μέντοι· ἄλλοι δὲ χοίροντες τοὺς ἡλούς σχιστῇ στυπτηρίᾳ μετὰ θείου καὶ ὄξους, καί-

7) Cod. X. his addit: τούτων ὁποτέρῳ πληρώσας χύτραν ὠμὴν καὶ καύσας ἐν καμίνῳ, ἀποτεφρώσεις εἰς σποδιάν.

8) Ultima habet Ald., ad notha amandavit Asulan., revocavit iterum Sarac., quasi e Goupyl., qui πάντων τῶν εἰρημένων scribit.

9) Sambuc. περιπλασθεῖσα.

qui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo praeparent: alii taurinum gluten, alii succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Usus autem omnium est vice cinerum metallicorum.

Cap. LXXXVII. [De aero usto.] Aes ustum probatur rubrum, et quod, dum teritur, colore cinnabarim imitatur, nigrum plus iusto exustum est. Fit autem e clavis dissolutarum navium, in fictili crudo compositis, substrato sulfure cum pari salis pondere, et iisdem vicissim insparsis. Olla operculata etiam, circumlito luto figulari ostio, inditur fornaci, donec figlinum plane percoquatur. Alii pro sulfure et sale alumen inspergunt. Quidam sine sulfure et sale compositos in olla clavos ad multos dies urunt. Alii solo sulfure utuntur, sed (clavi sicusti) iuligine inficiuntur. Alii oblitos scissili alumine clavos, additis sulfure et aceto, in fictili crudo cremant.

ουσιν ἐν ὤμῃ χύτρα· ἄλλοι δὲ ἐν χαλκῇ χύτρα ὅξει καταρ-
 ραίνοντες αὐτοὺς, οὕτως ὁπτῶσι· μετὰ δὲ τὸ καῆναι, πάλιν
 τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ἐπὶ τρεῖς, ἔπειτα ἀποτίθενται· πρωτεύει
 δὲ ὁ ἐν Μέμφιδι καϊόμενος, ἔπειτα ὁ ἐν Κύπρῳ. Δύναται
 δὲ στυφαίν, ξηραίνειν, λεπτύνειν, καταστέλλειν, ἐπισπᾶσθαι,
 ἀνακαθαίρειν, ἔλκῃ ἀπουλοῦν¹⁰, σμήχειν τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς,
 τήκειν τὰ ὑπερσαρκοῦντα, νομᾶς ἰστᾶν· κινεῖ δὲ καὶ ἐμέτους
 μεθ' ὕδρομέλιτος ποθεῖς, ἢ ἐκλιχθεῖς σὺν μέλιτι¹¹. πλύνεται
 δὲ ὡς ἡ καδμεία, τετράκις τῆς ἡμέρας ἀλλασσομένου τοῦ
 ὕδατος, ἄχρι μηδεμίας ἐφίστηται λάμπη¹². καὶ ἡ σκωρία δὲ
 αὐτοῦ, ὡσαύτως πλυνομένη, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀσθε-
 νεσιτέραν μέντοι.

Κεφ. πη'. [Περὶ ἄνθους χαλκοῦ.] Χαλκοῦ δὲ ἄνθος,
 ὃ τινες τῶν παλαιῶν ἤλων ψῆγμα ἐκάλεσαν, ἄριστόν ἐστι τὸ
 εὐθρυπτον¹³ καὶ κατάπυρόον ἐν τῷ λεαίνεσθαι, κεγχροειδές

10) Sic Goupyl. et Sarac.; διαπουλοῦν Ald., Asulan., Marcell. et Cornar.

11) Ald. et sequ. editt. addunt ἢ διαχοιόμενος, quod cum iam Marcellum offenderet, ipse διακλυζόμενος potius legendum esse suavit. Sed deest istud in Serap. et codicibus vetustis.

12) Non opus est, cum Cornaro voculam hanc mutare. Λάμπη γὰρ λέγεται τὸ ἐφιστάμενον τῆς δεδολωμένης αἰνῆς ἐν τῷ ὅξει. Erotian. glossar. p. 238. Franz.

13) Cod. X. εὐθρυαυστον.

Alii denique in aenea olla aceto aspersos urunt, dein iterum ac tertio idem faciunt, posteaque recondunt. Principem locum obtinet, quod in Memphide combustum est, proximum, quod in Cypro. Efficax est ad astringendum, siccandum, extenuandum, reprimendum, attrahendum, repurgandum, ulcera cicatricibus obducenda, vitia oculorum exterenda, ad carnes liquandos excrescentes, et ulcera depascentia coercenda. Facit et vomitiones ex hydromelite potum, aut cum melle delinctum. Lavatur autem, ut cadmia, mutata quater per diem aqua, donec nullae sordes supernataverint. Quin et aeris scoria, simili modo lota, eandem quoque vim, sed imbecilliolem, obtinet.

Cap. LXXXVIII. [De flore aeris.] Flos aeris, quem nonnulli veterum clavorum ramentum vocant, optimus est, facilis comminutu, et, dum teritur, valde ru-

τε τῷ ῥυθμῷ¹⁴, καὶ βραχὺ, καὶ βαρὺ, καὶ μέσως στίλβον [καὶ ἐπιστύφον]¹⁵. ἔτι δὲ ῥυθμμάτων χαλκοῦ ἀμέτοχον, οἷς δολοῦται· ἐλέγχεται δὲ πλατυνομένων αὐτῶν ταῖς τῶν ὁδόντων ἐπερείεσι. Γίνεται δὲ οὕτως· ὅταν ἐν μεταλλικαῖς χώραις τακeis ὁ χαλκὸς εἰς τὰς δεξαμενάς καταρῥυῇ διὰ τῶν ἡθμῶν τῶν διηκόντων σωλήνων, διακαθαίροντες τὴν ἀκαθαρσίαν οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, ὕδωρ ἐπιχέουσιν ἀκραιφnéστατον αὐτῷ, ψύξει προαιρούμενοι. Ὑπὸ οὖν τῆς αἰφνιδίου πυκνώσεως καὶ συναγωγῆς ὥσπερ ἐκπύεται καὶ ἐπανθεῖ τὸ προειρημένον· στύφει δὲ καὶ τοῦτο καὶ καταστέλλει τὰς ὑπεροχάς· καὶ σμήχει τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοποῦντα, δάκνον ἱκανῶς· ἔστι δὲ καὶ πάχους ἀγωγὸν, τετραωβόλου πλήθος διδόμενον· ἐκτῆκει δὲ καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι σαρκώματα, καὶ δακτυλίων ἑξανθήματα σὺν οἴνῳ στέλλει· καὶ πρὸς δυσκώφους χρονίους τὸ λευκὸν ἐμφυσᾶται διὰ σίφωνος λείον·

14) Minus suspecta mihi haec vox est, quam Saraceno, namque σχῆμα, τύπον et λόγον significare ῥυθμόν, magis etiam formam ionicam ῥυσμόν, testantur Eustathius alique lexicographi.

15) Uncinis inclusum habet Ald., sed deest in Serap., nec huc pertinet.

fus, milio similis, quoad (particularum) modulum, nisi quod hae breviores sint, ponderosus, mediocriter splendens [ac astringens:] quique nil scobium aeris continet, quibus adulterari solet. Sed eo fraus deprehenditur, quod scobs illa dentium pressu dilatatur. Fit autem ille, cum aes in fornacibus metallicis fusum in receptacula delapsus fuerit per cola tubulorum ad ea pertinentium. Tum enim ii, qui repurgandis metallorum inquinamentis praefecti sunt, aquam purissimam aeri affundunt, eius refrigerandi gratia. Hac vero repentina densatione et concretione velut exspuitur et emicat flos antedictus. Astringit is et excrescentia cohibet, deterget, quae pupillis caliginem offundunt, sed magnopere mordet. Quaternum etiam obolorum pondere datur, ut crassos educat humores: absumit narium carnosa vitia, cohibet quoque cum vino applicatus exanthemata ad anum. Candidus autem contra diurnas aurium gravitates tritus, in eas per fistulam flatu

στέλλει δὲ καὶ κιονίδας καὶ παρίσθμια, λείον σὺν μέλιτι προσ-
απτόμενον.

Κεφ. πθ'. [Περὶ λεπίδος.] Λεπίς δὲ ἡ μὲν ἐκ τῶν
κυπρίων χαλκουργικῶν ἤλων παχεῖα, καλουμένη δὲ ἡλίτις,
καλή¹⁶. φαύλη δὲ ἡ ἐκ τοῦ φαύλου χαλκοῦ, ἡ ἐκ τοῦ λευ-
κοῦ¹⁷, λεπτή καὶ ἀσθενὴς ὑπάρχουσα· ἦν ἀποδοκιμάζομεν,
ἐγκρίνοντες τὴν παχεῖαν καὶ ἐγκιβρόν, καὶ ὄξους ἐπιρῶαινο-
μένου ἰουμένην. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν¹⁸, σταλτικὴν,
λεπτυντικὴν, νομῶν ἐφεκτικὴν, [σηπτικὴν,] ἀπουλωτικὴν· πι-
νομένη δὲ μετὰ μελικράτου ὕδωρ ἄγει· τινὲς δὲ φυρῶντες αὐ-
τὴν μετ' ἀλεύρου, ἐν καταποτίῳ διδῶσι· μίγνυται δὲ καὶ
ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι· ξηραίνει γὰρ τὰ ρεύματα, ἀπο-
τήκουσα καὶ τὰ βλέφαρα τὰ τραχέα¹⁹. Πλύνεται δὲ οὕτως·
καθάρας τῆς ξηρᾶς λεπίδος ἡμιναῖον, βάλε εἰς θυίαν μεθ'
ὕδατος διαυγοῦς, καὶ συνταράξας τῇ χειρὶ ἐπιμελῶς, ἄχρις
οὗ ὑποστῇ ἡ λεπίς, ἀφαίρει τὰ ἐφεστῶτα²⁰, ἀποχέας τε τὸ

16) Sic Ald.; ἐκ τῶν κυπρίων μετάλλων καλουμένη δὲ ἡλίτις καλή
Asulan.

17) Sic Ald.; φαύλη δὲ ἐκ τοῦ χαλκοῦ λευκοῦ Asulan.

18) Hoc in Ald. et Serap. et Galen.; omisit Asulan. et sequ.

19) Sic ponenda verba e Serap. et Sambuci cod.; ξηραίνει γὰρ τὰ
βλέφαρα τὰ τραχέα, ἀποτήκουσα καὶ τὰ ρεύματα vulgo.

20) E Serap. correxi vulg. ὑφεστῶτα, sicut iam Sarac. augura-
tus est.

impellitur: reprimit et uvulam ac tonsillas, farina eius
cum melle admota.

Cap. LXXXIX. [De squama aeris.] Squama cy-
priarum officinarum clavis excussa commendatur, quae
crassa est, helitis nominata: at vitiosa habetur, quae e
vili aere eoque, quod album est, decutitur, quippe quae
tenuis sit ac invalida. Hanc ideo damnamus: illam vero
seligimus, quae crassa est et fulva, acetoque aspersa ae-
ruginem contrahit. Vim habet astringentem, reprimen-
tem, attenuantem, depascentia ulcera cohibentem, [putre-
dini faventem] et cicatrices inducentem. Pota ex aqua
mulsa aquosa subducit. Nonnulli cum farina subactam
exhibent in catapotio. Additur et ad oculorum medica-
menta: siquidem fluxiones exsiccat, et scabrities palpebra-
rum consumit. Lavatur autem hoc modo: Siccae aeris
squamae expurgatae minam dimidiam cum aqua limpida

ὔδωρ, ἐπὶ χειρὶ ὀμβρίου ὕδατος κοτύλην α' ²¹, πλατεία τε τῇ
 χειρὶ τρίβε εὐτόνως ἐν τῇ θυίᾳ, οἷονεὶ ἀποψήγων ²². ἐπὶ
 δὲ ἄρξεται ἀνέναι τινὰ γλισχρότητα, κατὰ μικρὸν ὔδωρ προσ-
 ἐπὶ χειρὶ ἄχρη κοτύλων ε' ²³, τρίβων εὐτόνως· ἀναλαβὼν τε τὴν
 λεπίδα τῇ χειρὶ, ὥς πρὸς τὸ πλευρὸν τῆς θυίας, τρίβε εὐ-
 τόνως· καὶ ἐξιπώσας ἀνελοῦ τὸ ἀπορρῶν ἐἰς πυξίδα ἐρυ-
 θροῦ χαλκοῦ· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὥσπερ ἄνθος τῆς λεπίδος
 καὶ εὐτονον τῇ δυνάμει, καὶ εὐθετοῦν ²⁴ εἰς τὰ ὀφθαλμικά·
 τὸ δὲ λοιπὸν ἄτοπον ²⁵· καὶ τὸ καταλειφθὲν δὲ ὁμοίως πλύ-
 νων, ἀναιροῦ, μέχρις ἂν μηδεμίαν γλισχρότητα ἀποκρίνη·
 τὸ δὲ λοιπὸν σκεπάσαντα δεῖ ὀθονίῳ ἑᾶσαι ἀκίνητον ἐπὶ
 δύο ἡμέρας, εἴτα ἀποχέαντας τὸ ἐφειστηκὸς ὔδωρ καὶ ξηρά-
 ναντας, ἀποτίθεσθαι εἰς πυξίδα· ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην πλύ-
 ναντες, ὥς τὴν καθμείαν ἀποτίθενται.

21) Sic Serap., Ald. et Asulan.; κύαθον primus Cornar., dein Goupyl. et Sarac.

22) Goupyl. primus recte sic, loco vulg. ἀποψήγων.

23) Vid. n. 21.

24) Vulgo εὐτονοῦν, manifesta menda.

25) Sic Ald., Asulan. et Cornar.; ἄτονον Goupyl. et Sarac.

in pilam conicito, et manu diligenter misceto, donec squama subsederit: quae superstant, abiicito, et, effusa priore aqua, pluviae heminam unam affundito: tumque diducta manu squamam, quasi destringenda sit, vehementer in mortario confricato. Cum vero coeperit lentorem quendam remittere, paulatim aquam ad sex heminas usque superinfundito, valide interim terens: deinde manu squamam ad latus mortarii convertito, ibique fortiter apprimito: et expressum humorem, qui defluerit, pyxide ex aere rubro facta excipito. Hoc enim est veluti flos squamae, valens viribus et ad oculorum medicamenta idoneum: quod reliquum est, ineptum censetur. Attamen et quod relictum est, similiter lavato, donec nullum prorsus lentorem ex se remittat, tandemque opertum linteolo ad biduum conquirere sinito: postmodum diffusa exstante aqua, reliquum siccatum pyxide recondito. Sed et hoc nonnulli cadmiae instar elotum reponunt.

Κεφ. ε'. [Περὶ λεπίδος στομώματος.] Λεπίδος δὲ στομώματος δύναμις ἐστὶν ἢ αὐτὴ τῇ τοῦ χαλκοῦ λεπίδι· καὶ πλύσις καὶ ἀπόθεις ὁμοία· ἐν μέντοι τῷ τὴν κοιλίαν καθαίρειν λείπεται τῆς τοῦ χαλκοῦ.

Κεφ. εα'. [Περὶ ἰοῦ ξυστοῦ.] Ἴον δὲ ξυστόν οὕτω σκευαστέον· εἰς πιθάκιην ἢ ἄλλο ὅμοιον ἄγγεϊον ἐγγέας δριμύτατον ὄξος, ἐπικατάστρεψον χαλκοῦν ἄγγεϊον, καλὸν μὲν, εἰ καμαροειδές· εἰ δὲ μὴ γε, ἰσόπεδον· ἔστω δ' ἐσμηγμένον καὶ διαπνοὴν μηδεμίαν ἔχον· διὰ δὲ ἡμερῶν δέκα ἀναιρούμενος τὸ πῶμα, ἀπόξυε τὸν ἐπιτρέχοντα ἰόν· ἢ λεπίδα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιήσας χαλκοῦ, ἐγκρέμασον εἰς τὸ ἄγγεϊον, ἵνα μὴ ψαύσῃ τοῦ ὄξους· καὶ διὰ τῶν ἰσων ἡμερῶν ἀπόξυε· ἢ εἰς τὰ στέμφυλα μὴ²⁶ πρόσφατα ὄντα ὀξίζοντα ἐγκρούσας μᾶζαν ἢ λεπίδα μίαν, ἢ καὶ πλείονας, ὡσαύτως ἀνάστρεφε· ἐνεστι δὲ καὶ ἐκ ῥιτισμάτων ποιῆσαι ἢ λεπίδων, αἷς περιχόμενα τὰ χρυσᾶ πέταλα ἐλαύνεται, ἕάν τις, αὐτὰ ἐπιθῶσίων ὄξει, ἀνακινή²⁷ τρις ἢ τετράκις, ἄχρις ἂν παντελῶς ἰω-

26) Hermol. et Goupyl. μὴ in cod. omissum habuerunt.

27) Cod. X. στρέψη.

Cap. XC. [De squama chalybis.] Squamae chalybis eadem vis est. Simili quoque modo lavatur ac reconditur, minus vero efficax est ad alvum purgandam.

Cap. XCI. [De aerugine rasili.] Aerugo rasilis hoc modo paratur: In cadum aut aliud simile vas acetum quam acerrimum infundito, atque illi superponito inversum vas aeneum, maxime fornicatum, sin minus, planum. Sit vero id probe detersum, nullumque habeat spiraculum. Post decem dies, sublato operculo, aeruginem inhaerentem deradito. Aut ipsam aeris laminam in vase super acetum ita suspendito, ut ne ipsum attingat: et totidem post dies radito. Aut massulam seu lamellam aeris unam pluresve vinaceis, non recentibus, sed acescentibus, condito ac similiter invertito. Quin etiam aeruginem facere licet e delimita aeris scobe, nec non et e laminis, quibus interiectae auri bracteae malleo ducuntur, si quis eas aceto respergat et ter quaterve verset, donec omni ex parte aeruginem contraxerint. Tradunt et aeruginis duo

Θῆ. Γεννᾶσθαι δέ φασι τοῦτον τὸν ἰὸν καὶ ἐν τοῖς κυπρια-
κοῖς μετάλλοις, τὸν μὲν λίθοις τισὶν ἐπανθοῦντα, ἔχουσι τὸν
χαλκόν, τὸν δὲ, ἔκ τινος σπηλαίου στάζοντα ἐν τοῖς ὑπὸ
κῦνα καύμασι· καὶ τὸν μὲν ὀλίγον τε καὶ κάλλιστον εἶναι·
τὸν δὲ ἐκ τοῦ σπηλαίου δαυιλῇ μὲν ἐπιθροεῖν καὶ εὐχρουν,
φαῦλον δὲ ὑπάρχειν, διὰ τὸ πολλοῖς ἀναμεμίσχθαι λιθώδεσι.
Δολοῦται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς μισγόμενος, μᾶλλον δὲ τού-
τοις· τινὲς μὲν γὰρ κισσήρει, οἱ δὲ μαρμάρῳ, ἄλλοι δὲ χαλ-
κάνθῳ κυκῶσιν αὐτόν· καταληψόμεθα δὲ τὴν μὲν κισσηριν
καὶ τὸ μάρμαρον, διὰ τοῦ νοτίσαι καὶ τὸν ἀντίχειρα τῆς εὐω-
νύμου χειρὸς, καὶ τῷ ἑτέρῳ προστρίβειν τι μέρος ἰοῦ· συμ-
βαίνει γὰρ, τὸ μὲν αὐτοῦ διαχεῖσθαι, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς κισσή-
ρειως καὶ μαρμάρου μέρη ἀδιάχυτα μένειν, καὶ τέλος ἀπολευ-
καίνεσθαι τῇ ἐπιπλέον παρατρίψει καὶ τῇ τοῦ ὑγροῦ παρα-
πλοκῇ²⁸, οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ τῆς καὶ τῶν ὀδόντων ἐπειρέσεως·
λεῖον γὰρ ὑποπίπτει καὶ οὐ τραχὺ τὸ ἀμιγές. τὸ δὲ χάλκαν-
θον²⁹ ἀπελέγχεται τῷ πυρί· εἰ γάρ τις ἐμπάσας³⁰ τὸν οὐ-

28) Cod. X. παρατροπῇ.

29) Cod. X. χαλκανθῶδες.

30) Sarac. monuit, sic esse legendum loco vulg. ἐμπλάσας.

genera in cypriis fodinis gigni, alterum quidem, quod
supra lapides quosdam efflorescit, qui aeris aliquid conti-
nent, alterum vero, quod per caniculae aestus e specu
quodam exstillat: adduntque, illud paucum optimumque
esse, hoc, quod e specu manat, copiosum quidem affluere
et boni esse coloris, sed vitiosum, quod lapidosa plura
intermixta gerat. Adulteratur aerugo tum aliis multis ad-
mixtis, tum vero maxime sequentibus: nonnulli enim
pumicem, quidam marmor, alii chalcanthon admiscent.
Pumicem autem et marmor deprehendemus, si sinistrae
manus pollicem madefaciamus, et altero aeruginis portun-
culam illi affricemus. Siquidem, quicquid est aeruginis,
dissolvetur, pumicis autem marmorisque partes dissolvi
minime poterunt, ac demum crebro affricu humorisque
permixtione inalbescent. Quin et dentium appressu vi-
tium licet deprehendere: quoniam, quae sincera est, lae-
vis occurrit ac sine asperitate. Chalcanthum vero igne

τω δεδολωμένον ἰὸν ἐπὶ λεπίδα ἢ ὄστρακον, καὶ τὸ ἕτερον τούτων ἐπιθήσει ἐν θερμῇ τέφρᾳ ἢ ἐπὶ ἀνθραξι³¹, μεταβάλλεται καὶ ἐρυθραίνεται τὸ χαλκανθῶδες, διὰ τὸ φύσει καίόμενον αὐτὸ τοιαύτην ἔχειν χροιάν.

Κεφ. εβ. [Περὶ τοῦ σκώληκος.] Τοῦ δὲ λεγομένου σκώληκος τοῦ δισδὸν εἶδος ὑπάρχει· ὁ μὲν γὰρ ὀρυκτός ἐστιν· ὁ δὲ σκευάζεται οὕτως· εἰς θυίαν κυπρίου χαλκοῦ, ἔχουσαν δὲ καὶ δοίδυκα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πεποιημένον ὕλης, ἐγγέας ὄξους λευκοῦ καὶ δριμέως κοτύλης ἥμισυ, τρίβε ἕως οὗ γλοιωθῇ· εἶτα ἔμβαλλε στυπτηρίας στοργγύλης < α' ³², καὶ ἄλὸς ὀρυκτοῦ διαφανοῦς ἢ θαλασσίου, ὥς ὅτι λευκοτάτου καὶ στερεοῦ, εἰ δὲ μὴ γε, νίτρου τὸ ἴσον· εἶτα λέαινε ἐν ἡλίῳ, ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως τῇ μὲν χροιοῦ ἰώδης, τῇ δὲ συστάσει γλοιώδης³³ γένηται· καὶ οὕτως ἀναπλάσας σκώληκας τοῖς ῥοδιακοῖς³⁴ ὁμοίους, ἀποτίθισο· ἐνεργὴς δὲ

31) Sambuc. ἀνθρακιᾶς θελής.

32) Omnes consentiunt in hoc pondere, solo Asulano excepto, qui οὐγγίᾳς δ' ponit.

33) Oribas. et cod. X. addunt: καὶ ῥυπώδης.

34) Suntne ῥοδίδες? Lib. 1. c. 151.

coarguitur. Namque, si laminae aut fictili aeruginem ita adulteratam insperseris, et horum alterutrum ferventi cineri aut prunis imposueris, mutato colore rubescet, quae chalcanthi particeps est: quia idustum sua natura talem obtinet colorem.

Cap. XCII. [De aerugine vermiculari.] Aeruginis, quae vermicularis dicitur, duae sunt species. Quaedam enim fossilis est, altera factitia ad hunc modum: In mortarium cyprii aeris, quod et pistillum ex eadem materia factum habeat, aceti albi aerisque dimidiam heminam infundito teritoque tantisper, donec strigmenti crassitudinem asciscat: dein indito aluminis rotundi drachmam unam cum salis fossilis translucidi aut marini quam albissimi solidique, aut, si hic defuerit, nitri pari pondere: atque in sole, sub aestu ad caniculae ortum, subigito, donec aeruginis colorem strigmentique spissitudinem acquirat, tandemque, ubi in vermiculorum roseis pastillis similium speciem coëgeris, recondito. Efficax autem et

καὶ εὐχρους γίνεται ἄγαν, ἐὰν ὄξους μὲν λάβῃ μέρος ἓν, οὐρου δὲ παλαιοῦ μέρη δύο, τὰ δ' ἄλλα, ὡς προεῖρηται· τινὲς δὲ τὸν ἀποτετευγμένον ἐν τῷ ξυστῶ κόμμει μίξαντες ἀναπλάσσουνσι καὶ πωλοῦσιν ³⁵, ὃν παραιτητέον ὡς φαῦλον. Ἔστι δὲ τις καὶ ὑπὸ χρυσοχόων γινόμενος ἰός, διὰ θυΐας καὶ δοίδυκος κυπρίου χαλκοῦ, ἔτι δὲ οὔρου παιδίου, ᾧ τὸ χρυσίον κολλῶσιν· ἀναλογοῦσι δὲ κοινῶς οἱ προειρημένοι ἰοὶ κεκαυμένῳ χαλκῷ, μᾶλλον δ' ἐρῳόμενοι περὶ τὴν ἐνέργειαν· ἰστέον δὲ, ὅτι προέχει μὲν αὐτῶν ὁ ὀρυκτὸς σκώληξ, ἐχόμενος δὲ ἔστιν ὁ ξυστός, εἴτα ὁ σκευαστός· δηκτικώτερος μέντοι καὶ μᾶλλον στύφων οὗτος ὑπάρχει, ὁ δὲ τῶν χρυσοχόων ἀνάλογος τῷ ξυστῷ. Δύναται δὲ πᾶς ἰὸς στύφειν, θερμαίνειν, ἀποσμᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ λεπτύνειν, δάκρυον ἄγειν, νομὰς ἴσχειν, τραύματα ἀφλέγμαντα τηρεῖν, ἀπουλοῦν ἔλκη σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρῷ· σὺν μέλιτι δὲ ἐψηθέντες, τύλους καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἐλκῶν ἀνακαθαίρουσιν· ἀμμωνιακῷ δὲ ἀναληφθέντες εἰς κολλύρια, σύριγγας καὶ τύλους

35) Hoc adest in Ald., omissum ab Asulan. et sequ.

valde boni coloris redditur, si duae partes urinae veteris cum una aceti adiciantur, et reliqua, uti dictum est, peragantur. Sunt, qui aeruginem rasilem, quae frustrata sit, admixto gummi digerant in pastillos, et ita vendant, sed ut vitiosum repudiandum est. Fit et ab aurificibus aerugo quaedam, qua aurum ferruminant, ducta scilicet urina pueri in mortario cupreo pistilli ope ex eadem materia confecti. Antedictae vero in universum aerugines usto aeri respondent, sed efficacia praestant. Sciendum vero, inter ipsa vermicularem fossilem primas tenere: proximum locum dari rasili, postremum faetitiae. Mordacissima tamen haec est, atque magis astringit: at aurificum aerugo rasili respondet. Itaque aeruginis genera omnia astringunt, calefaciunt, oculorum cicatrices exte-runt ac attenuant, lacrimas cient, ulcera depascentia sistunt, vulnera ab inflammatione tuentur: ulcera ex oleo ceraque ad cicatricem perducunt: callos et sordida ulcera purgant, cum melle cocta: ammoniaco excepta et collyrii modo in fistulas adacta, earum callos absumunt. Sunt et

ἐκτῆκουσι· χρήσιμοι δὲ καὶ πρὸς ἐπουλίδας καὶ τὰς τῶν οὐ-
λων ἐξοχάς· ἱκανῶς δὲ καὶ βλέφαρα λεπτύνουσι, σὺν μέλιτι
ἐγχριόμενοι· δεῖ δὲ πυριᾶν μετὰ τὴν ἐγχρισιν σπόγγῳ ἐξ ὕδα-
τος θερμοῦ· ἀναληφθέντες δὲ ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ σὺν χαλκῷ³⁶
ἢ νίτρῳ, λέπρας ἐξάγουσι. Κανστέον δὲ ὃν ἂν ἐθέλῃς ἰὸν
οὕτω· θλάσας αὐτὸν εἰς ὀλοσχερέστατα μέρη καὶ τηγάνῳ
κεραμέῳ ἐπιθεῖς, ἀπερείσας ἐπ' ἀνθρώκων διαπύρων, κίνει,
ἕως ἂν μεταβάλλῃ καὶ ὑποσποδίσῃ τῇ χροᾷ· λοιπὸν δὲ ψύ-
ξας³⁷, ἀποτίθεσο καὶ χρῶ· τινὲς δὲ ἐν ὥμῃ χύτρα καίουσιν
αὐτὸν, ὡς προεῖρηται· οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ δὲ πάντοτε καίόμε-
νος μεταβάλλει χροῶμα.

Κεφ. 57. [Περὶ τοῦ σιδήρου.] Ἴος δὲ σιδήρου στυ-
φει, ῥοῦν τε γυναικεῖον προστεθεὶς ἴσχει· πινόμενος τε ἀσυλ-
ληψίαν ποιεῖ· ἐπιχριόμενος δὲ σὺν ὄξει ἐρυσσιπέλατα καὶ ἐξ-
ανθήματα³⁸ ἰᾶται· πρὸς τε παρωνυχίας καὶ πτερύγια καὶ
τραχέα βλέφαρα εὐχρηστος καὶ κονδυλώματα· καὶ οὖλα κρα-

36) *Χάλκανθον* adhibet auctor euporist, lib. I. c. 128.

37) Cod. X. *στέψας*.

38) Cod. X. add. *ἐνεργῶς*.

ad epulidas aliaque gingivarum tubera utilia. Magnopere
quoque extenuant palpebrarum crassitiem, cum melle in-
uncta: verum postquam delibuta sunt loca, foveantur
spongia ex aqua calida. Eadem subacta cum resina tere-
binthina, addito aere aut nitro, lepras tollunt. Ceterum
aeruginem, quamcunque velis, uri oportet in hunc mo-
dum: Ipsam minutissime tritam fictili patellae, subiectis
flagrantibus prunis, imponito, versatoque, donec sese mu-
tet et colorem cinereum quodammodo referat: postea re-
frigeratam ad usum seponito. Sunt, qui olla cruda eam
urant, sicut dictum est: sed non prorsus eundem undi-
que colorem cremata reddit.

Cap. XCIII. [*De rubigine ferri.*] Rubigo ferri
astringit, fluorem muliebrem subdita sistit, potuque con-
ceptionem impedit. Illita ex aceto, erysipelatis et papu-
larum eruptionibus medetur. Perquam utilis est ad paro-
nychias et pterygia, palpebrarum scabrities et condylo-

τῦνε, ποδαγρικούς τε ὠφελεῖ ἐπιχρίομενος, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· σιδήρου δὲ πεπυρωμένος ἐνοβροθεὶς ὕδατι ἢ οἶνῳ καὶ πινόμενος ἀρμόζει κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, σπληνικοῖς, χολεριῶσι, καὶ στομάχῳ ἀναλελυμένῳ.

Κεφ. 58. [Περὶ σκωρίας σιδήρου.] Ἡ δὲ σκωρία τοῦ σιδήρου δύναται, ὅσα καὶ ὁ ἰὸς τοῦ σιδήρου, ἐπ' ἔλαττον δέ. Βοηθεῖ δὲ ἀκονίτῳ, μετ' ὀξυμέλιτος ποθεῖσα.

Κεφ. 59. [Περὶ μολύβδου πεπλυμένου.] Σκευάζεται καὶ ὁ πεπλυμένος μολύβδος τοῦτον τὸν τρόπον· βαλὼν εἰς μολυβδίνην θυίαν ὕδωρ, τρίβε μολυβδίνῳ δοιδυκι, ἕως ἂν μελανθῇ τὸ ὕδωρ καὶ γένηται ἰλυῶδες³⁹, εἴτα διήθει αὐτὸ δι' ὀθονίου, προσεπιχέων τε ὕδωρ, ἵνα πᾶν τὸ διαλυθὲν ὑλισθῇ· καὶ ποίει τὸ αὐτὸ πάλιν, ἄχρις ἂν σοι αὐτάρκως ἔχειν δόξη· εἴτα ἐάσας καταστῆναι τὸ πεπλυμένον, ἀποχέας τε τὸ ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέας, πλύνε, ὥς τὴν καθμείαν, ἄχρις ἂν μηκέτι ἐφίστηται τις μελανία· ἀναπλάσας δὲ τροχίσκους, ἀποτίθεσο· οἱ δὲ, καθαρόν μολύβδον ῥιήσαντες, τρίβουσιν ἐν

39) Primus Marcell. sic scripsit, cum Ald. et Asul. haberent ὑλῶδες, ἢ χυλῶδες, ἢ πηλῶδες. Serap. nigrum et spissum.

mata. Gingivas eadem firmat, et podagricis inunctione prodest, et calvities pilis ornat. Vinum et aqua, in quibus candens ferrum restinctum fuerit, potu coeliacis, dysentericis, lienosis, cholera et ventriculo resoluta laborantibus.

Cap. XCIV. [*De scoria ferri.*] Scoria ferri idem potest, quae rubigo, sed efficacia minore. Contra aconiti venenum ex aceto mulso pota opitulatur.

Cap. XCV. [*De plumbo loto.*] Paratur plumbum lotum modo sequenti: In mortarium plumbeum ubi aquam inieceris, pistillo plumbeo terito, usque dum aqua nigrescat et limi modo spissescat. Linteolo dein colato, aquam insuper affundens, quo facilius, quicquid resolutum est, incernatur. Hoc ipsum iterum iterumque facito, donec satis esse videatur. Post, ubi lotum plumbum consederit, priore aqua effusa, novam affundens, ut cadmiam, lavato, dum nigrítiae uil amplius supernatet: tandem coactos inde lapillos reponito. Quidam puri plumbi limatam scobem

λιθίνῃ θυίᾳ δοίδυκε λιθίνῳ, ἥ ἐπιχέοντες ὕδωρ, ταῖς χερσὶ τριβουσι, καὶ συλλέγοντες τὸ μελαινόμενον⁴⁰, ὅπερ ἐάσαντες ὑποστῆναι καὶ ἀποχέαντες, ἀναπλάσσουσιν ἐυθέως· τὸ γὰρ ἐφ' ἱκανὸν τριβόμενον γίνεται ψιμυθίῳ ὅμοιον· ἐνιοὶ δὲ προσ-εμβάλλουσι τοῖς ῥινίσμασιν ὀλίγην μολύβδαιναν, φάσκοντες, βελτίονα εἶναι τὸν οὕτω πλυνόμενον μολύβδον. Δύναται δὲ ψύχειν, στύφειν, παρεμπλάττειν, μαλάττειν, πληροῦν τὰ κοι-λώματα, στέλλειν τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ῥεύματα, καὶ τὰ ὑπερσαρκούντα τῶν ἐλκῶν· ἔστι δὲ καὶ ἰσχυαίος, καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ δακτυλίῳ ἑλκη, κονδυλώματα, αἰμοῤῥοΐδας, μετὰ ῥοδίνου, καὶ τὰ δυσκατούλωτα· καὶ καθόλου ποιεῖ, ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἔσχαρῶν· ὁ δὲ ἀκέραιος μολύβδος παρα-τριβόμενος βοηθεῖ τῇ τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ δράκον-τος πληγῇ.

Κεφ. ες'. [Περὶ μολύβδου κικαυμένου.] Καίεται δὲ ὁ μολύβδος οὕτω· λαβὼν μολύβδου ἐλάσματα ὥς ὅτι λεπτό-

40) Sic e Serap. restituere ausus sum valde corruptum locum, qui in Ald. et sequ. editt. talis est: ἡ ταῖς χερσὶ μεθ' ὕδατος ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον ἐπιχέοντες τὸ μελαινόμενον. Quod Sarac. ita curare studuit: τοῦ ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον ἐπιχέοντος τὸ ὕδωρ οὕτω μελαινόμενον. Ultra magis placeat scriptura, in discrimine est.

mortario pistilloque lapideis terunt, aut, superfusa aqua, manibus ita subigunt, ut id, quod nigrescit, colligant: id ubi subsederit, effusa aqua, in pastillos statim formant. Nam, quod diutius conteritur, cerussae simile evadit. Alii elimatae scobi plumbaginis pauxillum addant, asserentes, elotum ita plumbum praestantius reddi. Potest autem refrigerare, astringere, cutem obducere, mollire, cava explere, sistere oculorum fluxiones et ulcerum ex-crescentias. Sanguinem quoque sistit, ac prodest contra ani ulcera, condylomata et haemorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea, quae aegre cicatricem ducunt. Denique prae-stat ea, quae et cinis metallorum, nisi quod crustas haud inducat. Ceterum sincerum plumbum affricu marini scor-pionis draconisque ictibus praesidio est.

Cap. XCVI. [De plumbo usto.] Uritur plumbum sic: Sumito plumbi laminas quam minutissimas et novae

τατα, ἐπίθεις εἰς καινὴν λοπάδα, καὶ ἐπιπάσας θεῖον, πάλιν ἕτερα ἐπίθεις πέταλα, καὶ θεῖον ἐπίπασσε, καὶ πάλιν ἕτερα, καὶ τοῦτο ποίει, ἄχρις ἂν πληρώσῃς τὴν λοπάδα, εἴτα ὑπόκαιε· ἀναφθέντος δὲ τοῦ μολύβδου, κίνει σιδήρῳ, ἄχρις ἂν ἀποτεφρωθῇ τελέως, καὶ μηδὲν ἐντρέχῃ ἀκαῖς μολυβδῶδες⁴¹. καὶ ἀναιροῦ, σκεπάσας τοὺς ῥώθωνας· βλαβερά γὰρ ἡ ἀποφορά. Ἡ ῥινίσματα μολύβδου βαλὼν μετὰ θείου εἰς λοπάδα, οὕτω καίτε, οἱ δὲ, εἰς χύτραν ὠμὴν βαλόντες τὰ πέταλα, ὡς εἴρηται, καμίνῳ ἐντιθέασιν ἢ ἐπ' ἐσχάρας, περιπλάσαντες τὸ πῶμα, καὶ ὀλίγην δόντες ἀναπνοήν, καίουσιν. Οἱ δὲ ψιμύθιον παρεμπάσσουσιν ἀντὶ τοῦ θείου, ἢ κριθάς. Οἱ δὲ, ἀκεραίους τὰς λεπίδας ἐπιθέντες, ὅξεϊ πυρὶ χρωῖνται⁴², καὶ κινουσίην ἐπιτεταμένως σιδηρίῳ, ἄχρις ἂν ἐκτεφρωθῇ· ἔστι δὲ δυσχερὴς ἡ τοιαύτη καῦσις· καὶ ἐπιπλέον δὲ καίς, οὕτω λιθαργύρου λαμβάνει τὸ χρῶμα. Ἡμῖν μέντοι ἀρέσκει ἡ πρώτη καῦσις· δεῖ δὲ πλύνειν αὐτὸν, ὡς τὴν καδμείαν, καὶ

41) Sic Ald.; καὶ μηδὲν ἔχῃ μολυβδῶδες Asulan. et sequ.; μηδεὶς ἐντρέχοντος μολυβδῶδους Lacuna.

42) Sic, exemplaria probatissima sequentes, Marcell. et Sarac.; quam scripturam confirmat Serap. ἐπιθέντες; ὅξεϊ, πυρὶ χρωῖνται Ald., Asulan., Cornar. et Goupyl.

patinae imposito ac sulfur inspergito, rursusque laminas alias addito, ac sulfur itidem inspergito, et ita vicissim tum laminas tum sulfur insternito, donec vas expleveris, dein autem succendito. Flagrans plumbum ferrea rude versato, usque dum perfecte redigatur in cinerem, nihilque intercurrat, quod, ustionis expers, plumbi similitudinem habeat. Tum demum obstructis naribus tolle, quoniam halitus plumbi noxius est. Aut scobem plumbi delimatam cum sulfure indito patellae, atque sic urito. Alii laminas crudo fictili, uti dictum est, inditas imponunt fornaci, aut (collocant) super foco ardenti, operculo circumlito et exili dato spiramento, atque sic urunt. Non desunt, qui pro sulfure cerussam intersternant aut hordeum. Alii, postquam sinceram laminas imposuerunt, acri igne utuntur, et baculo ferreo vehementer agitant, donec in cinerem solvantur. Sed difficilis est huiusmodi ustio, et dum amplius urantur, lithargyri colorem contrahunt.

ἀποτίθεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει, ἣν καὶ ὁ πεπλυμένος μόλυβδος, εὐτονωτέραν δὲ μᾶλλον.

Κεφ. ζζ'. [Περὶ σκωρίας μολύβδου.] Σκωρία μόλυβδου ἀρίστη ἐστὶν ἢ ψιμυθιοφανῆς, πυκνὴ καὶ δύσθραυστος, μηδὲν ἔχουσα μολυβδῶδες, μηλινοειδῆς⁴³ τῷ χρώματι καὶ ὑελίζουσα· δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ κεκαυμένῳ μολύβδῳ, στυφουσα μᾶλλον· πλύνεται δὲ ἐν θυτᾷ, ἐπιχεομένου ὕδατος, καὶ ἀποχεομένου τοῦ ἐφισταμένου μηλίνου χρώματος· πολλάκις τε τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν ἀναλωθῇ ἡ σκωρία· τό τε λοιπὸν ἔασαντες ὑποστῆναι αὐτὴν ἀποχέομεν τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναπλάσσομεν.

Κεφ. ζη'. [Περὶ τοῦ μολυβδοειδοῦς λίθου.] Καὶ ὁ μολυβδοειδῆς δὲ λίθος ἀνάλογον ἔχει τὴν δύναμιν τῇ σκωρίᾳ· πλύνεται δὲ ὁμοίως.

Κεφ. ζθ'. [Περὶ στίμμεως.] Στίμμι δὲ κράτιστόν ἐστι τὸ στιλπνότατον καὶ λαμπυρίζον, ἐν τῇ θραύσει⁴⁴ πλα-

43) Cum Sarac. in notis loco vulg. *μηλοειδῆς* posui.

44) Sambuci cod. male *καύσει*.

Nobis tamen magis placet prima urendi ratio. Debet vero plumbum ustum lavari, sicut cadmia, atque ita reponi. Ceterum vim habet eandem, ac plumbum elotum, sed efficacior.

Cap. XCVII. [De scoria plumbi.] Scoria plumbi optima est, quae cerussae similis, densa est et fractu contumax, nihil plumbosi habens, quaeque ad luteum colorem vergit, ac vitrum imitatur. Eadem, quae plumbum crustum, potest, sed magis astringit. Lavatur in mortario, affusa aqua, et refusa summa aquae parte, quae luteum traxerit colorem. Iteratur id saepius, donec scoria absumta fuerit. Tandem, ubi subsederit, effusa aqua, dividitur in pastillos.

Cap. XCVIII. [De lapide plumbario.] Lapis plumbarius vim habet scoriae finitimam: lavatur eodem quoque modo.

Cap. XCIX. [De Stibio.] Stibium optimum est splendidissimum et radians, dum frangitur, glebosum, ni-

κῶδες, μηδὲν ἔχον γειῶδες⁴⁵ ἢ ὕπαρὸν, εὐχερῶς⁴⁶ δὲ θλώ-
μενον· τοῦτο οἱ μὲν στίβι, οἱ δὲ πλατυόφθαλμον, οἱ δὲ λάρ-
βασον, οἱ δὲ γυναικίον, οἱ δὲ χαλκηδόνιον⁴⁷ ἐκάλεσαν. Λύ-
ταμιν δὲ ἔχει ἐμπλαστικὴν, στυπτικὴν, ψυκτικὴν, σταλτι-
κὴν τῶν ὑπερσαρκούντων, ἀπουλωτικὴν ἐλκῶν καὶ καθαρι-
κὴν ὕπαριων καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἐλκῶν· ἐπέχει δὲ καὶ
τὰς ἐκ μήνιγγος αἰμορροαγίας· καὶ καθόλου δὲ ἐμφερές ἐστιν
ἡ δύναμις αὐτοῦ τῷ κικανμένῳ μολύβδῳ· ἰδίως δὲ τὰ κατα-
καύματα οὐκ ἔῃ ἐσχαροῦσθαι, σὺν στέατι καταχρισθὲν νεαρῶ·
καὶ ἀπουλοῖ τὰ ἐσχαροῦντα, κηροῦ καὶ ὀλίγου ψιμυθίου μι-
γέντων. ὁπτάται δὲ στέατι περιπλασθὲν καὶ ἐγκρυβὲν εἰς ἄν-
θρακας, ἄχρις ἂν ἀνθρακωθῇ τὸ στέαρ· ἐξαίρεθὲν δὲ σβέν-
νεται γάλακτι ἀρρονοτόκου γυναικὸς, ἢ οἴνῳ παλαιῷ· καίε-
ται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐπιτεθὲν καὶ ἐμφυσηθὲν ἄχοι πυρώ-
σεως· ἐὰν γὰρ ἐπιπλέον καῇ, μολυβδουῖται· πλύνεται δὲ, ὡς
ἡ καθμεία καὶ ὁ χαλκὸς κικανμένος⁴⁸· ἐνιοὶ δὲ ὁμοίως τῇ
τοῦ μολύβδου πλύνουσι σκωρία.

45) Marcell. legit γλοιῶδες: cum nostra tamen lectione et natura, et Serap. consentiunt. 46) Sambuc. εὐθέρως.

47) Duo postrema synonyma Asulan. ad notha amandavit.

48) Κικανμένος addidi e Serap.

hil terreni aut sordidi habens et fractu facile. Hoc non-
nulli stibi, alii platyophthalmon, larbason alii, aut mu-
liebre et chalcedonium vocant. Vis eius est cutem obdu-
cendi, astringendi, refrigerandi, carnes luxuriantes coër-
cendi, ulcera ad cicatricem perducendi, sordes et ulcera
oculorum expurgandi. Sistit et sanguinem e meninge pro-
fluentem; generatim vero vis plumbo usto proxima est.
Peculiariter vero ambustas partes crustis obduci prohibet,
cum adipe recenti illitum. Quae vero crustam contra-
xere, ad cicatrices perducit, additis cera et exigua ce-
russa. Torretur autem farina subacta circumlitum et car-
bonibus obrutum, donec crusta in carbonem abierit: ex-
emptumque restinguitur mulieris lacte, quae marem pe-
pererit, aut vino vetere. Uritur vero prunis impositum
sufflatumque, quoad ignescat: si enim ulterius uratur,
plumbi instar semet habet. Lavatur autem cadmia et
aeris usti modo: nonnulli et sicut scoriam plumbi eluunt.

Κεφ. ρ'. [Περὶ μολυβδαίνης.] Μολύβδαινα δὲ ἀρίστη ἐστὶν ἢ λιθαργυροφανής, ξανθὴ, ὑποστίλβουσα καὶ κίχρὰ ἐν τῷ λειοτριβεῖσθαι, ἐψηθεῖσά τε ἐλαίῳ ἥπατοειδὲς τῷ χρώματι γίνεται· ἢ δὲ ἀερίζουσα ἢ μολυβδόχρους φαύλη· γεννᾶται δὲ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ· ἐστὶ δέ τις καὶ ὀρυκτὴ κατὰ Σιβαστὴν⁴⁹ καὶ Κώρυκον εὐρισκομένη· καὶ ταύτης ἐστὶ βελτίων ἢ μὴ σκωριοειδής, μηδὲ λιθώδης, ξανθὴ δὲ καὶ στίλβουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν λιθαργύρῳ καὶ σκωρίᾳ μολύβδου, πλῦσιν δὲ καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν· μίγνυται δὲ ἐπιτηδεότερον αὐτῇ, καὶ ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀνεπιδέτοις⁵⁰ ἐμπλάστοις χρησίμως, οὓσα σαρκωτικὴ καὶ ἀπουλωτικὴ ταῖς μέντοι κολλητικαῖς καὶ σμηκτικαῖς οὐχ ἀρμόζει δυνάμεσιν.

Κεφ. ρά'. [Περὶ σκωρίας ἀργύρου.] Ἡ δὲ τοῦ ἀργύρου σκωρία καλεῖται ἔλκυσμα⁵¹ ἢ ἔγκαιμα, τὴν αὐτὴν δὲ

49) Sic scribendum esse, non Σεβάστειαν, ut vulgo, patet e Joseph. antiqu. iud. lib. 16. c. 4. et Steph. Byzant. v. Ἐλαιούσσα· νῆσος Κιλίκιας, μετὰ τὸν ἡπειρόν, ἢ νῦν Σεβαστὴ, πρὸς τῷ Κωρύκῳ. Alibi, v. Σεβαστὴ, verius χερρόνησος dicitur.

50) Sic legit Plin. 34, 53.; unde Cornar., Dalechamp. et Sarac. vulgaris scripturae ἀνεπιδέτοις emendationem duxerunt.

51) Marcell. primus e Plin. 33, 35. correxit ἔγκλυσμα, quod Ald. et Asulan. habent. Ἐλκυσμα etiam dicitur Galeno fac. simpl. lib. 9. p. 236., Oribasio et Aëtio.

Cap. C. [De Galena.] Galena optima est lithargyro similis, flava, modice splendens, ac dum teritur fulva, quaeque cocta in oleo hepatis colorem adipiscitur. Vitiosa, quae aëreum aut plumbeum habet colorem. Gignitur in auri argentique fornacibus. Est et fossilis quaedam, quae ad Sebasten et Corycum reperitur: ac in eo genere probatur magis, quae neque scoriae speciem prae se fert, neque lapidosa est, sed flava ac nitens. Vim habet lithargyro et scoriae plumbi similem, sed et uritur lavaturque simili modo. Miscetur aptius cum emplastris pinguibus et quae haud alligantur, cum carnes generet, et cicatrices inducat. At vero glutinantibus detergentibusque compositionibus minime convenit.

Cap. CI. [De scoria argenti.] Argenti scoria, quae helcysma seu encauma vocatur, eandem, quam galena,

ἔχει δύναμιν τῇ μολυβδαίνῃ· ὅθεν ἐμπλάστοις φαιαῖς μίγνυται καὶ ἀπουλωτικαῖς, στυπτικῇ οὖσα καὶ ἐμπλαστικῇ⁵².

Κεφ. ρβ'. [Περὶ λιθαργύρου.] Λιθαργυρος, ἡ μὲν τις ἐκ τῆς μολυβδίτιδος καλουμένης ἄμμου γεννᾶται, χωνευομένης ἄχρι τελείας ἐκπυρώσεως, ἡ δ' ἐξ ἀργύρου, ἡ δ' ἐκ μολύβδου. Διαφέρει δὲ ἡ ἀττικὴ· δευτερεῖ δὲ ἡ ἰσπανή· μεθ' αὗς ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ τῆς Καμπανίας⁵³ καὶ Σικελίᾳ⁵⁴· πλείστη γὰρ ἐν τοῖςδε τοῖς τόποις γεννᾶται, μολυβδίνων ἐλασμάτων ἐκφλογουμένων· καλεῖται δὲ ἡ μὲν ξανθὴ καὶ στίλβουσα χροσῖτις· ἣτις ἐστὶ κρείττων· ἡ δὲ ἐν Σικελίᾳ ἀργυρῖτις, ἡ δ' ἐκ τοῦ ἀργύρου Λαυρῖτις⁵⁵. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, μαλακτικὴν, κοιλωμάτων πληρωτικὴν, σταλτικὴν τῶν ἐκσαρκούντων καὶ ἀπουλωτικὴν, ψυκτικὴν, παρεμπλαστικὴν. Καύ-

52) Vulgo ἐπισπαστικῇ, cui quidem favet Serapion, cuius inter. pres attrahens habet: sed refragantur natura ipsa, Galenus et Aëtius.

53) Recte monente Sarac. sic legendum, loco vulg. καὶ ἐν Καμπανίᾳ, cum Dicaearchia (Puteoli) oppidum sit Campaniae. Plin. 3, 9. Strab. lib. 5. p. 194.

54) Ald. addit: καὶ Ποντεόλοις καὶ Βαταῖς, librarii certe additamentum.

55) Fallopius suasit loco vulg. Καλαυρῖτις. Namque, etsi Strabonis aetate iam defecissent τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν Ἀττικῇ, quae in Laurio promontorio culta fuerant, recoxerunt tamen veterem ἐκβολὰν et scoriam, ut e mineris plumbi argentum continentibus lithargyrum optimum atticum pararent. Strabo lib. 9. p. 382. Agricola de natur. fossil. lib. 9. p. 315. Böckh in act. acad. Berol. 1814. 1815. p. 104. 6.

vim habet. Quamobrem emplastris fuscis et cicatricem inducentibus admiscetur, cum astringat et cutem obducatur.

Cap. CII. [De lithargyro.] Lithargyri quaedam species fit ex arena, quam plumbosam appellant, in fornacibus conflata, donec igne penitus candescat: alia fit ex argento, tertia e plumbo. Probatissima est attica, proxima hispaniensis. Has sequitur, quae fit Dicaearchiae (Puteolis) Campaniae et in Sicilia. Plurima enim in iis regionibus e laminis gignitur plumbeis flagrantibus. Quae flavo colore splendet, chrysitis dicitur, omnium optima, quae in Sicilia argyritis, quae ex argento Lauritis. Vim habet astringendi, molliendi, cava explendi, carnes reprimendi excrescentes, cicatrices inducendi, refrigerandi,

σεις δὲ αὐτὴν οὕτω· κατακόψας εἰς καρύων μεγέθη, καὶ ἐπιθεῖς ἐπ' ἄνθρακας, ἐκριπίσας τε ἄχρῃ πυρώσεως, καὶ περιμάξας τὴν περικειμένην ἀκαθαρσίαν, ἀποτίθης. Ἐνιοὶ δὲ ὄξει ἢ οἶνῳ σβέσαντες αὐτὴν ἐπὶ τρεῖς, πάλιν καίουσι, καὶ ταῦτα ποιήσαντες ἀποτίθενται· πλύνεται δὲ, ὥς ἡ καδμεία· λευκαίνεται δὲ οὕτω· λαβὼν τῆς ἀργυρίτιδος λεγομένης, εἰ δὲ μὴ γε, τῆς ἄλλης κατάθραυστον εἰς μεγέθη κυάμων, ὅσον χοίνικα ἀττικὴν, βαλὼν τε εἰς καινὴν χύτραν, ἐπίχει ὕδωρ, προσεμβάλλων πυρῶν λευκῶν χοίνικα καὶ ἰδίᾳ ἐν ὀθονίῳ καθαρῷ ἀραιῷ κριθῶν δράκα δήσας, ἀπὸ τοῦ ὥτὸς τῆς χύτρας κρέμασον, ἔψε δὲ, ἕως ἂν ῥαγῶσιν αἱ κριταί· εἴτα κατεράσας πάντα εἰς κρατῆρα πλατύστομον καινὸν, τοὺς μὲν πυροὺς ῥίπον χωρίσας, τὴν δὲ λιθάργυρον πλυνον, ἐπιχέας ὕδωρ, βιαίως ταῖς χερσὶ προστριβὼν ἅμα· εἴτα ἀνελόμενός τε αὐτὴν καὶ ξηράνας, τρίβε ἐν θυίᾳ θηβαϊκῇ, ἐπιχέων θερμὸν ὕδωρ, ἕως ἂν διαλυθῇ, καὶ ἀπηθήσας τὸ ὕδωρ, πάλιν τρίβε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· εἰς ἐσπέραν δ' ἐπιχέας ὕδωρ θερμὸν, ἴασον· καὶ πρῶτ' ἀπη-

cutem obducendi. Ures vero lithargyrum tali modo: Ipsam in frusta, iuglandum mole, dividito: haec prunis imposita follibus accendito, ut conflagrent: tum, abstersa quae insidet spurcitia, reponito. Nonnulli, ubi ter aceto aut vino restinxere, rursum urunt, et hoc facto recondunt. Abluitur, ut cadmia. Candor vero datur ad hunc modum: Sumito de ea, quae argyritis nominatur, aut, si haec defuerit, de alia quapiam, in partes fabarum magnitudine confracta, quantum choenix attica capit: ac, ubi fictili novo indideris, aquam superfundito, adiectaque candidi tritici parvi mensura, privatimque hordei pugillo, intra linteolum mundum rarumque de vasis auricula suspenso, coquito, donec rumpantur hordea. Dein cum omnia in novum craterem oris ampli transfuderis, triticum quidem seorsim abiicito, lithargyrum vero aqua affusa eluito, simulque manibus vehementer confricato: demum exemtam ac arefactam in mortario thebaico terito, calidam affundens, donec ea penitus soluta fuerit. Excolata aqua, iterum toto die terito, et vesperi infusa calida sinito:

θήσας, ἄλλο ἐπὶ χει καὶ ἀπὴθει τῆς ἡμέρας τρεῖς· τοῦτο ποιεῖ ἐπὶ ἡμέρας ζ' ⁵⁶. εἶτα μίξας τῇ μνᾷ τῆς λιθαργύρου ἁλῶν ὀρυκτῶν < ε' ⁵⁷, θερμόν τε παραχέων, λέαινε τρεῖς τῆς ἡμέρας, ἀπηθῶν καὶ μινύς ὕδωρ· ὅταν δὲ λευκὴ γένηται, θερμόν ἐπιχέων, τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἄχρις ἂν μηδεμιᾶς ἔμφασιν ἀλυνκότητος ἔχῃ· καὶ ξηράνας ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, προεκβάλλων τὴν ἱκμάδα, ἀποτίθεσο· εἰ δὲ μὴ, μνᾶν μίαν λαβὼν τῆς ἀργυρίτιδος, λέανον ἐπιμελῶς· καὶ τρίψας μίξον ἁλῶν τριπλάσιον λείων, ὀρυκτῶν· καὶ βάλλε εἰς καινὴν χύτραν· ἐπιχέας τε ὕδωρ, ὥστε ὑπερέχειν αὐτὸ, κίνει ἐκάστης ἡμέρας πρωὶ καὶ δειλῆς, προσεπιχέων ὕδωρ, μηδὲν τοῦ πρώτου ἀποχέων· καὶ ποιεῖ τοῦτο ἐπὶ ἡμέρας λ'· μὴ κινουμένου γὰρ, ἀποστρακοῦται· μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχέας πρᾶεως τὴν ἄλμην, ἐν θηβαϊκῇ θυῖα τὴν λιθάργυρον λέαινε, καὶ βαλὼν αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ, κίνει ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς, ἀποχέων τὸ πρῶτον καὶ ἐπιχέων τὸ ἕτερον, ἄχρις ἂν μηδεμίαν ἔμφασιν ἀλυνκότητος ἔχῃ· εἶτα ἀποχέας τὸ λευκὸν

56) Oribas. et Serap. ζ'.

67) Sic Oribas., Ald., Cornar., Goupyl., Saracen.; οὐγγίης Asulan. et Marcell. Quid Serapion legerit, non liquet. Corruptam enim vocem *athgokilos* quis divinaverit?

postero mane hanc ubi eliquaveris, aliam infundito, atque ita ter per diem excolato. Idem septenis diebus repetito. Post id tempus additis ad singulas lithargyri minas quinis salis fossilis drachmis, affusaque aqua calida, ter die terito, admixtaque aqua excolato. Cum inalbuerit, calida infusa, idem facito, dum nullam prorsus salsuginem respiciat. Tandem ardentissimo sole siccata, eiecto prius humore, recondito. Sin aliter, argyritidis minam unam diligenter terito, dein, addito triplo sale fossili trito, in ollam novam coniecito, infusaque aqua, ita ut supereminet, moveto quotidie mane et vesperi, aquam superinfundens, priore nequaquam effusa. Hoc idem facito tricenis diebus: namque, nisi moveatur, in testae duritiem abitura est. Post haec, effusa leniter muria, lithargyrum in mortario thebaico terito, coniectamque in fictile, infusa aqua, manibus diligenter agitato, aqua subinde mutata, donec nullum salsuginis indicium praebeat. Demum,

τῆς λιθαργύρου εἰς ἄλλο ἀγγεῖον, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ἀπόθου εἰς μολυβδίνην πυξίδα. Οἱ δὲ, καταθραύσαντες εἰς μεγέθη κυάμων τὴν λιθάργυρον, καὶ βαλόντες εἰς χοίρειον κοιλίαν ὡμὴν ἔψουσιν ἐν ὕδατι, ἄχρις ἂν τακερωθῇ τὸ σπλάγχνον· εἶτα ἐξελόντες καὶ μετ' ἴσων ἁλῶν τρίψαντες, πλύνουσιν, ὥς προεῖρηται· ἐνιοὶ δὲ ἁλῶν λίτραν μίαν καὶ λιθαργύρου τοσοῦτον τρίβουσιν ἐν ἡλίῳ μεθ' ὕδατος, συνεχῶς ἀποχέοντες, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· ἢ καὶ οὕτω· λαβὼν τῆς λιθαργύρου ὅσον θέλεις, καὶ εἰλήσας ἐρίοις λευκοῖς, καὶ θείς εἰς κεραμέαν χύτραν καὶνὴν, ἐπιδούς τε ὕδωρ καὶ κυάμων καθαρῶν καὶ νέων δρακά μίαν, ἔψε· ὅταν δὲ οἱ κύαμοι διαρῥαγῶσι, τό τε ἔριον (πάλιν) λευκανθῇ⁵⁸, ἐξελὼν τὴν λιθάργυρον⁵⁹, καὶ ἑτέρῳ εἰλήσας ἐρίῳ, ἐκ δευτέρου ἔψε, κύαθον ἐπιδούς ὕδατος, κυάμων τε τὸ ἴσον πληθός· καὶ τὰ αὐτὰ ποίει τοῖς προεῖρημένοις ἐκ τρίτου, καὶ καθόλου, ἕως τὸ ἔριον μηκέτι βάπτηται· καὶ τὸ λοιπὸν κατεράσας εἰς θυϊαν πρὸς < π' ἀττικῆς λιθαργύρου, μίξας ἁλὸς ὀρυκτοῦ

58) *Λευκανθῇ* habent codd. probatissimi, quos citat Marcell.; *λεανθῇ* vulgare ineptum. Lacuna legit *μελανθῇ*, Ruell. *μὴ μελανθῇ*.

59) Cod. X. addit: *ἐπιδούς ὕδωρ*.

quod ex lithargyro candidum apparet, in aliud vas transferto, et redactum in pastillos, plumbea pyxide condito. Alii lithargyrum ad fabarum magnitudinem confractum in ventre suillo recenti coquunt, donec viscus liquescat, inde exemtum et cum pari sale tritum abluunt, uti supra dictum est. Sunt, qui salis libram unam et lithargyri tantumdem in sole ex aqua terant, hac frequenter mutata, dum candor ei concilietur. Alia ratio: Sumito quantum vis lithargyri, ac ubi lana candida involveris, fictili novo indita aqua, cum fabarum recentium et repurgatarum pugillo decoquito. Rumpentibus fabis lanaque iterum albescente exemtum lithargyrum et altera lana obvolutum iterum coquito, cyathum aquae et parem fabarum modum adiiciens: eadem tertio, quae supra, facito, et generatim usque dum lana non amplius tingatur. Tandem transferens in mortarium, ad octogenas lithargyri drachmas atticas, singulas salis fossitii libras adiicito et te-

λίτρην α', καὶ λέαινε διαλιπών τε ἐπίδος νίτρου πάνυ λευκοτάτου διειλημμένου μεθ' ὕδατος ὀλκὰς μζ', καὶ πάλιν τρίβε, ἄχρῃς ἂν ἡ λιθάργυρος ἱκανῶς λευκὴ γένηται· οὕτω δὲ καταντλήσας⁶⁰ αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν πλατύστομον ἄγγεον, καὶ προσεπιχέας δαψιλὲς ὕδωρ, ἐάσας τε καταστήναι, τὸ μὲν ἀπῆθησον· ἕτερον δ' ἐπιδούς ὕδωρ καὶ ταῖς χερσὶν ἀναταράξας, πάλιν ἐάσας καταστήναι, ἀπῆθησον· ἐναλλάξ δὲ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν καθαρὸν ἄγαν τὸ ἀπορρέον ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ ἀλυκότητος ἀμέτοχον γένηται· ἐπὶ πᾶσι δὲ κατεράσας αὐτὴν εἰς λοπάδα κεραμεάν καινὴν, ἀπῆθημένου παντὸς πράως τοῦ ὕγρου, θὲς ἐν ἡλίῳ ἡμέρας μ', ὑπὸ κῦνα, καὶ ξηράνας χρῶ· δοκεῖ δὲ ἡ πεπλυμένη ἀρμόζειν εἰς τὰ ὀφθαλμικά, καὶ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ἐρῶακωμένα πρόσωπα καὶ σπύλων ἔμπλεα.

Κεφ. ργ'. [Περὶ ψιμυθίου.] Ψιμύθιον δὲ γίνεται οὕτως· εἰς πιθάκην πλατύστομον ἢ εἰς κεραμεάν γάστραν ἐγχεάς δορυτάτον ὄξος, ἀπέριυσον μολυβδίνην πλίνθον ἐπὶ τὸ

60) Herimol. et Goupyl. in altero cod. Paris. καταγγίσας.

rito. Ac interiecto aliquo temporis spatium nitri quam albisimi aqua diluti drachmas XLVII indito, atque iterum terito, donec lithargyrum satis candidum redditum sit. Ita autem, ubi fuderis eam ex alto in fictile oris amplius, affusa insuper largiore aqua, ac subsidere siveris, hanc quidem colato, novam autem superaddens aquam, manibus probe versato, ac sinito rursum, ut consadat, demumque per colum traicito. Alternis eam proseguere, donec, quae effluit, aqua valde pura, dulcis et salsitudinis expers sit. Postremo in fictile novum translato, excolato sensim omni humore, soli quadraginta diebus sub canicula exponito, et siccata utitor. Ceterum constat, elotam conferre ad oculorum medicamenta et ad cicatricum foeditates tollendas, itemque ad facies rugosas et maculosas.

Cap. CIII. [De Cerussa.] Cerussa fit hoc modo: Infuso in urceum oris lati aut in fictilem urnam aceto quam acerrimo, massam plumbeam ad fictilis os, substrata

DIOSCORIDES.

Ccc

στόμα τῆς κεραμίας⁶¹, προὔποκειμένου καλαμίνου ψιαθίου⁶². ἄνωθέν τε αὐτῆς ἐπιρῥίπον σκεπάσματα, πρὸς τὸ μὴ διαπνεῖσθαι τὸ ὄξος, ὡς ἂν διαλυθῇ καὶ συγκαταρῥυεῖσα διαπῆσῃ· καὶ τὸ μὲν ἐπαιωρούμενον καὶ καθαρὸν ὑγρὸν ἀπῆ-θει· τὸ δὲ γλοιῶδες εἰς ἀγγεῖον ἐγχυτέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ· εἴτα ἀλεστέον ἐν χειρομύλωνι, ἢ λεαντέον ἄλλως καὶ σηστέον, καὶ μετὰ ταῦτα λοιπὸν τοῦ στερεμνίου λεπτοποιητέον καὶ σηστέον· ἐναλλάξ τε τὰ αὐτὰ καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποιητέον. ἄμεινον δέ ἐστι τὸ πρῶτον ἀποσησθέν, ὃ καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παραληπτέον δυνάμεις· δευτερεύει δὲ τὸ ἐχόμενον καὶ κατὰ τάξιν τὰ λοιπὰ· τινὲς δὲ κατὰ μέσον τοῦ ἀγγείου κρεμῶσι ξύλον καὶ ἐπὶ τὸν καλούμενον ῥίπον τιθέασιν, ὡς μὴ ψαύειν τοῦ ὄξους⁶³. τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ πωμάσαντες καὶ περιχρίσαντες ἑῷσι· καὶ διὰ ἰ⁶⁴ ἡμερῶν ἀφαιρούμενοι τὸ πῶμα ἐπισκοποῦνται, ὅ τε δὲ διαλυθῇ τὰ ἄλλα

61) Ald. κεραμίας. Goup. in cod. Paris. κεραμείου.

62) Sambuc. cod. addit ἢ ῥύπον, aut ῥέπον potius.

63) Sic Ald. et Oribas. Asulan: τινὲς δὲ κατὰ μέσον τὸ ἀγγεῖον κατερείσαντες τὸν ῥύπον ἐπιτιθέασιν, ὡς μικρὸν ψαίειν τοῦ ὄξους. Eum sequuntur seniores, nisi quod Goup. et Sarac. recte ῥέπον pro ῥύπῳ ponant.

64) Sic e Plin. 34, 54. Sarac. et Agric. de nat. fossil. lib. 9. p. 358. Δι' ἡμερῶν vulgo.

prius arundinea tegete firmato: superiicitoque velamina, ne perspiret acetum, donec plumbum resolutum ac depluens dilapsum sit: tunc excolato humore puro, qui superstat, quod glutinosum est, in vas transfundito. Hoc dein siccandum in sole, mox trusatili mola aliave ratione terendum cribrandumque. Postea, quod superest, duri solidive in tenues partes redigendum itidemque cribrandum: vicissim eadem tertio quartoque facienda. Melior, quae prima cribro excreta est, et haec quoque ad oculorum medicamenta assumenda. Secundum locum tenet sequens, ac deinceps reliquae suo ordine. Nec desunt, qui, suspenso circa medium dolium ligno, sic dictam mattam ita superponant, ut ne acetum attingat, ac indito operculo circumlitoque mittant. Post dies decem, amoto operculo, inspiciunt, ac, cum resoluta materia fuerit, reliqua,

ποιοῦσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις· εἰ δὲ ἀναπλάσαι τις αὐτὸ ἐθέλει, ὅξει δορυμῇ φυρατέον, καὶ οὕτως ἀναπλαστέον καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. Θέρους μέντοι ἐργαστέον τὰ προειρημένα· οὕτω γὰρ λευκὸν καὶ ἐνεργὲς γίνεται· σκευάζεται δὲ καὶ χειμῶνος, τῶν πιθανῶν ὑπεράνω ἵπνων, ἢ βαλανείων, ἢ καμίνων τιθεμένων· ἡ γὰρ ἄνω⁶⁵ φερομένη θερμασία τὸ αὐτὸ δορᾷ τῷ ἡλίῳ. Καλλιστον δὲ ἡγντέον τὸ ἐν Ῥόδῳ σκευαστέον, ἢ ἐν Κορίνθῳ, ἢ ἐν Λακεδαιμόνι· δευτερεύει δὲ τὸ ἐκ Δικαιαρχίας. Ὁπτητέον δὲ αὐτὸ τὸν τρόπον τοῦτον· ἐπ' ἀνθράκων πεπυρωμένων θείς ὄστρακον καινὸν, καὶ μάλιστα ἄττικόν, ἔμπασσον⁶⁶ λεῖον τὸ ψιμύθιον, καὶ κίνει συνεχῶς· ὅταν δὲ τῇ χροᾷ ἐνσποδὸν γένηται, ἀνελόμενος ψύχε καὶ χρῶ· καῦσαι δὲ θέλων, εἰς κοίλην λοπάδα λεῖον ἀπόδος, ἐπιθείς τε ἐπὶ τοὺς ἀνθράκας, νάρθηκι κίνει, ἕως ἂν τὴν χροᾷν ῥοικὸς σανδαράχῃ γένηται, καὶ ἀνελόμενος χρῶ· τὸ δὲ οὕτω σκευασθὲν σάνδυξ ὑπὸ τινων λέγεται· πλύνεται δὲ τὸ ψιμύθιον ὁμοίως τῇ καδμείᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν, ἐμ-

65) Bene suasit Sarac. loco vulg. ἄνωθεν.

66) Sarac. suasit in notis loco ἔμπλασσον.

ut supra diximus, exsequuntur. Quod si quis in pastillos redigere voluerit, aceto acri subigenda, moxque dividenda in pastillos, qui siccentur in sole. Aestate vero supra dictum opus obeundum: ita enim candida redditur ac effi-
cax. Sed et hyeme paratur, urceolis supra furnos (culinas?), hypocausta et fornaces collocatis: sursum enim latus calor idem praestat, quod sol. Laudatissima est cerussa, quae paratur in Rhodo, Corinthi aut in Lacedaemone: proxime quae in Dicaearchia (Puteolis). Torretur autem hoc modo: Prunis candentibus fictile novum, maximeque atticum, imponito, eique tritam cerussam inspergito et assidue versato: cumque cinereum asciverit colorem, exemptam refrigerato atque ita utitor. Urere vero si libuerit, tritam patinae concavae indito et prunis impositam ferula agitato, donec colore sandaracham aequet, extractaque utitor. Quae vero ita parata est, sandyx a quibusdam appellatur. Lavatur cerussa cadmiae modo. Vim habet refrigerandi, cutem obducendi, molliendi, ex-

πλαστικήν, μαλακτικήν, πληρωτικήν, λεπτυντικήν· ἔτι τε πρῶως κατασταλτικήν ὑπεροχῶν καὶ κατουλωτικήν, μινυμένον κηρωταῖς καὶ λιπαραῖς ἐμπλάστοις καὶ τροχίσκοις· ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀναιρετικῶν.

Κεφ. ρδ'. [Περὶ Χρυσοκόλλης.] Χρυσοκόλλα δὲ φέρει ἡ ἄρμενιακή, κατακόρως πρασίζουσα· δευτέρεύτε δὲ ἡ μακεδονική, εἴτα ἡ κυπρία, καὶ ταύτης τὴν καθαρὰν προκριτέον· τὴν δὲ γῆς καὶ λίθων ἐμπλεων ἀποδοκιμαστέον· πλυτέον δὲ τὴν προειρημένην οὕτω· κόψας αὐτὴν ἐμβαλεῖς εἰς θυίαν, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, τρίβε πλατεία τῇ χειρὶ πρὸς τὴν ἰγδην εὐτόνως· εἴτα ἐάσας ἀποκαταστῆναι, ἀπήθησον· καὶ ἕτερον ἐπιχέας ὕδωρ, πάλιν τρίβε· ταῦτα δὲ ποίει ἐναλλάξ, ἕως καθαρὰ καὶ εἰλικρινὴς γένηται· λοιπὸν ξηράνας ἐν ἡλίῳ, ἀποτίθεσο καὶ χρῶ. Ἐὰν δὲ καῦσαι θέλῃς, κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον· λεάνας αὐτῆς τὸ αὐταρκές, ἐπίθεις εἰς τήγανον, καὶ ἀπόθου ἐπ' ἀνθράκων, καὶ τὰ ἄλλα ποίει, ὥς προείρηται ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ χρυσοκόλλα

plendi, attenuandi, excrescentia leniter reprimendi et cicatrices inducendi; hinc miscetur ceratis et emplastris pinguibus et pastillis. Est tamen et ex eorum genere, quae necare possunt.

Cap. CIV. [De chrysocolla.] Chrysocolla praestantissima est armeniaca, saturrimi prasini coloris. Secundum locum sibi vindicat macedonica, et proximum huic cypria, quo in genere praeferenda est pura, damnanda, quae terra calculisque referta. Antedictae lavandae ratio haec est: Tusam iniice in mortarium, et affusa aqua ad pilam pansa manu vehementer affricato, mox, ubi considerare permiseris, excolato. Alteram infundens aquam, rursum terito, atque haec vicissim repetito, donec pura sinceraque fiat. Tandem siccata in sole ad usus recondito. Quodsi urere volueris, ure in hunc modum: Ubi ex ea triveris, quantum sat esse videbitur, sartagini supra carbonem imponito, et alia facito, quae in urendis ante memoratis praecepta sunt. Vim habet chrysocolla

σηπτικὴν οὐλῶν⁶⁷, κατασταλτικὴν σαρκωμάτων καὶ ἀνακα-
θαρτικὴν, στυπτικὴν τε καὶ θερμαντικὴν, σηπτικὴν πρῶως,
μετὰ τοῦ ἐπὶ ποσὸν δάκνειν· ἔστι δὲ καὶ τῶν ἔμετον κινούν-
των καὶ ἀναιρεῖν δυναμένων.

Κεφ. ρε'. [Περὶ ἀρμενίου⁶⁸.] Ἀρμενιον δὲ προκρι-
τέον τὸ λεῖον καὶ τὸ χρῶμα κυάνειον, ὁμαλόν τε ἄγαν καὶ
ἄλιθον, εὐθρυβές· τὰ αὐτὰ ποιῇ τῇ χρυσοκόλλῃ, περὶ τὴν
εὐτονίαν μόνον λειπόμενον αὐτῆς· ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐν βλεφά-
ροις τριχῶν αὐξητικόν.

Κεφ. ρς'. [Περὶ κυανοῦ.] Κυανὸς δὲ γεννᾶται μὲν ἐν
Κύπρῳ ἐκ τῶν χαλκουργῶν μετάλλων· ἱ δὲ πλείων ἐκ τῆς
αἰγιαλίτιδος ἄμμου, εὐρισκόμενος⁶⁹ κατὰ τινὰς σπηλαιώδεις

67) Marcell. legit ἐλκῶν. Cui favet Paull. lib. 7. p. 258. *ἔλκεσι
γούν κακοῦθεςιν ἀρμόττει*. Nostra lectio tamen et a Plin. 33, 28.
confirmatur.

68) Editores Saraceno priores λίθου addunt, magnopere halluci-
nantes. Namque λίθος ἀρμενιακός, a Paulo primo memoratus, lib. 7.
p. 246., a Nic. Myrepsico λίθος λαζούριος ἢ λίτζι dicitur (antidot.
111.), quam vocem ex arabico لاجورد (lasvard) corruptam esse Sal-
mas. homon. p. 217. probavit. Hunc, e media Asia allatum, a sae-
culo sexto inde (Beckmann. Gesch. der Erf. III. p. 192.) adhibue-
runt medici ad purgandam alvum in melancholicis. Serapion c. 389.
utrumque, nostrum ἀρμενιον et lapidem illum armeniacum, coniun-
git nomine جبرلازورد. Avicenna vero probe distinguit لاجورد
p. 199. a جبرارمني p. 182., quemadmodum et Paullus ἀρμενια-
κόν nostrum p. 231., aut, ut Aëtius ἀρμενιακόν τῶν ζωγράφων, rite
discriminat a lapide illo.

69) Sarac. suspicatur εὐρισκομένης legendum esse.

cicatrices exterendi, carnes excrescentes coërcendi, item-
que repurgandi, astringendi, calefaciendi et cum quantu-
lacunque mordacitate leniter exedendi. Est vero ex iis,
quae vomitus concitant, et necem inferre possunt.

Cap. CV. [De Armenio.] Armenium praeferen-
dum, quod est laeve, colore coeruleo, perquam aequa-
bile, calculorum expers ac friabile. Eadem, quae chry-
socolla, praestat, efficacia tamen minus. Sed et usum ha-
bet ad pilos in palpebris alendos.

Cap. CVI. [De cyano s. coeruleo.] Cyanus in Cy-
pro quidem procreatur ex aerariis metallis: at copiosior
ex arena litorali temperatur, inventus intra maris quas-

ὑποσκαφὰς τῆς θαλάσσης, ἥτις ⁷⁰ καὶ διαφέρει· παραληπτέον δὲ τὴν σφόδρα κατακορῇ· καυστέον δὲ ὡς χαλκίτιν, καὶ πλυτέον ὡς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει κατασταλτικὴν καὶ μετρίως σηπτικὴν, ἔσχαρωτικὴν τε καὶ ἐλκωματικὴν.

Κεφ. ρζ' [Περὶ ἰνδικοῦ· ⁷¹] Τοῦ δὲ λεγομένου ἰνδικοῦ τὸ μὲν αὐτομάτως γίνεται, οἷονεὶ ἐκβρασμα ⁷² ὃν τῶν ἰνδικῶν καλάμων· τὸ δὲ βαφικόν ἐστιν ἐπανθισμὸς πορφύρου ⁷³, ἐπαιωρούμενος τοῖς χαλκείοις, ὃν ἀποσύραντες ξηραίνουσιν οἱ τεχνῖται· ἄριστον δὲ ἡγρετόν εἶναι τὸ κυανοειδές τε καὶ ἔγχυλον, λεῖον. Ἔστι δὲ τῶν στυφόντων ⁷⁴ ἐλαφρῶς καὶ ῥησσόντων φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ καταστέλλει ἔλκη.

Κεφ. ρή'. [Περὶ ὠχροῦς.] Ὁχραν δὲ ληπτέον τὴν κουφοτάτην καὶ μηλίνην δι' ὅλου, κατακορῇ δὲ καὶ ἄλιθον

70) Galen. fac. simpl. lib. 9. p. 223. εἴτ' ἀρσενικῶς εἴτε θηλυκῶς ἐθέλεις ὀνομάζειν· (κυανόν.)

71) Editiones habent addit. λίθου, e gemma indica Plinii 37, 61. male huc traducta.

72) Sic primus Asul.; ἐκβλάστημα Ald.

73) Salmas. Plin. exerc. p. 181. πορφύρας, quem refutavit Beckmann. Gesch. der Erf. IV. 487.

74) Paull. lib. 7. p. 246. Μέλαν ἰνδικόν, ὡς φησι Διοσκ., τῶν ψυχόντων ἐλαφρῶς ἐστι.

dam suffossiones, specuum aemulas, et hic quoque magis probatur. Eligi debet, qui valde saturo est colore. Uritur porro, ut chalcitis, et lavatur cadmiae ad instar. Vis est reprimens et modice exedens, crustas gignens et]ex-ulceraps.

Cap. CVII. [De Indico.] Indici dicti alterum sponte provenit, velut spuma reiecta indicarum arundinum: alterum est tinctorium, flos purpureus, aereis innatans cortinis, quem derasum artifices siccant. Optimum censetur, quod coerulei speciem praebet, succosum ac laeve. Inter medicamenta est, quae leviter astringunt, et inflammationes ac oedemata rumpunt. Ulcera quoque purgat et reprimunt.

Cap. CVIII. [De ochra.] Ochram eligere oportet levissimam ac penitus flavam, saturo colore, minime la-

καὶ εὐθρυβῇ, ἄττικὴν δὲ τῷ γένει· καυστέον δὲ καὶ πλυτέον καὶ ταύτην, ὡς τὴν καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν⁷⁵, σηπτικὴν, σκεδαστικὴν φλεγμονῶν καὶ φυμάτων· καταστέλλει τε τὰ ὑπερσαρκουῦντα, καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ σὺν κηρωτῇ, καὶ πώρους θρύπτει.

Κεφ. ρθ'. [Περὶ κιννάβαρεως.] Κιννάβαρι οἶονταί τινες ταυτὸν ὑπάρχειν τῷ καλουμένῳ ἄμμῳ⁷⁶, πλανώμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον σκευάζεται ἐν Ἰσπανίᾳ⁷⁷, ἐκ λίθου τινὸς μεμιγμένου τῇ ἀργυρίτιδι ψάμμῳ· ἄλλως δὲ οὐ γινώσκεται. Ἐν δὲ τῇ χώνῃ μεταβάλλει εἰς εὐανθέστατον καὶ φλογωδέστατον χρώμα· ἔχει δὲ τὴν ἀποφορὰν ἐν τοῖς μετάλλοις πνιγώδῃ· περιτίθενται γοῦν οἱ ἐπιχώριοι τοῖς προσώποις φύσας, πρὸς τὸ βλέπειν μὲν, μὴ σπᾶν δὲ τὸν ἄερα· χρωῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ζωγράφοι εἰς τὰς πολυτελεῖς τῶν τοίχων ἐκκοσμήσεις⁷⁸. Τὸ δὲ κιννάβαρι τοῦτο κομίζεται μὲν ἀπὸ Λιβύης, πιπράσκειται δὲ πολλοῦ· καὶ τοσοῦτόν ἐστιν, ὡς μό-

75) Hoc habet Ald.; Asul. ad notha amandavit.

76) Goupyl. in cod. μινίῳ.

77) Strabo lib. 3. p. 384. μίλτος, οὐ χείρων τῆς σινωπικῆς γῆς.

78) Cod. X. ἐμφάσεις.

pidosam, friabilem ac natione atticam. Urenda etiam et lavanda haec est cadmiae modo. Vim habet astringentem, exedentem, inflammationes et tubercula dissipantem, carnes excrescentes reprimentem, cava exulentem, cum cerato adhibita, et callos comminuentem.

Cap. CIX. [De Cinnabari.] Cinnabarim falso putant nonnulli cum eo, quod minium appellatur, unum esse idemque. Minium enim in Hispania e lapide quodam argentariae arenae permixto temperatur. Alioqui autem non cognoscitur: sed, dum in fornace excoquitur, in floridissimum ardentissimumque colorem transit. Halitum vero in metallis suffocantem exspirat: ideoque metallici faciem vesicis obvelant, ut spectent quidem, neque tamen aërem (perniciosum) attrahant. Utuntur eo pictores ad sumtuosa parietum ornamenta. Cinnabaris autem, de qua hic agitur, ex Africa quidem invehitur, at magno

λις ἔξαρκειν τοῖς ζωγράφοις εἰς τὴν ἐν ταῖς γραμμαῖς ποικί-
 λαν· ἔστι δὲ καὶ βαρύχρουν ἢ βαθύχρουν⁷⁹, ὅθεν ἐνόμισάν
 τινες αὐτὸ εἶναι αἷμα δράκοντος⁸⁰. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ κιν-
 νάβαρι τὴν αὐτὴν τῷ αἵματίτῃ, ἁρμόζον εἰς ὀφθαλμικά,
 πλὴν ἐπιτεταμένως· μᾶλλον γὰρ στῦφόν ἐστι καὶ ἰσχαίμον·
 καὶ πυρίκαυστα καὶ ἔξανθήματα ἀναληφθὲν κηρωτῇ θε-
 ραπεύει.

Κεφ. ρί'. [Περὶ ὑδραργύρου.] Ὑδραργυρος δὲ σκευά-
 ζεται ἀπὸ τοῦ ἀμμίου⁸¹ λεγομένου, καταχρηστικῶς δὲ καὶ
 τούτου κινναβάρεως λεγομένου· θέντες γὰρ ἐπὶ λοπάδος κε-
 ραμέας κόγχον σιδηροῦν, ἔχοντα κιννάβαρι, περικαθάπτουσιν
 ἄμβικα, περιαλείψαντες πηλῷ, εἴτα ὑποκαίουσιν ἀνθραξιν·
 ἢ γὰρ προσίζουσα τῷ ἄμβικι αἰθάλη ἀποξυσθεῖσα⁸² καὶ
 ἀποψυχθεῖσα, ὑδραργυρος γίνεται· εὗρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῷ
 μεταλλεύεσθαι τὸν ἄργυρον ἐν ταῖς στέγαις κατὰ σταλαγμοὺς
 συνεστῶσα· ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐν τοῖς με-

79) Redundare alterutrum videtur: potest tamen utrumque re-
 tineri.

80) Δρακοντίου habet Aët. Cf. Plin. 35, 38. Oribas. et Strabo
 lib. 3. p. 468. 469. Agricol. Bermann. p. 461.

81) Goup. primus sic. Priores ἀμηνίου.

82) Ex Oribas., loco vulg. ἀποξυσθεῖσα, quod iam Sarac. da-
 mnavit.

constat, et usque adeo rara est, vix ut versicoloribus pi-
 ctorum lineis satisfaciatur. Est autem alte et abunde colo-
 rata, unde et quidam draconis sanguinem esse rati sunt. Vim habet cinnabaris eandem, quam haematites, ad ocu-
 lorum medicamenta utilem, imo etiam efficaciorē: ma-
 gis enim astringit et sanguinem cohibet. Ambustis quo-
 que et papularum eruptionibus, cerato excepta, medetur.

Cap. CX. [De hydrargyro.] Hydrargyrum paratur
 e minio dicto, quod et abusive cinnabaris appellatur. Im-
 posita nimirum patinae fictili concha ferrea cinnabarim
 continente, operculum adaptant, quod undique luto cir-
 cumlinunt, dein carbonibus succendunt. Tum, quae oper-
 culo adhaeret, fuligo derasa ac refrigerata in hydrargy-
 rum abit. Quin etiam invenitur, quod, dum conflatur
 argentum, in tectis guttatim concrevit. Sunt et qui hy-

τάλλοις εὐρίσκεσθαι τὴν ὑδράργυρον· Φυλάττεται δὲ ἐν ὑε-
λίνοις, ἢ μολυβδίνοις, ἢ κασσιτερίνοις, ἢ ἀργυροῖς⁸³ ἀγγείοις·
τὴν γὰρ ἄλλην ὕλην πᾶσαν διεσθίει καὶ ποιεῖ ἀπορῶεῖν. Δύ-
ναμιν δὲ ἔχει φθαρτικὴν ποθεῖσα, τῷ βάρει διαβιβρώσκουσα
τὰ ἐντός· βοηθεῖται δὲ γάλακτι πολλῷ πινομένῳ καὶ ἐξεμου-
μένῳ, ἢ οἶνῳ σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἀφειψήματι σελίνου, ἢ ὀρμύ-
νου σπέρματι, ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὑσσώπῳ σὺν οἶνῳ⁸⁴· ῥίσιμα δὲ
χρυσοῦ, τουτέστι ξύσμα λεπτότατον, πινόμενον ὑδραργύρου
ἐστὶ θαυμαστὸν βοήθημα.

Κεφ. ριά', [Περὶ μίλτου σινωπικῆς.] Μίλτος σινω-
πικῆ· κρατίστη ἢ πυκνὴ, καὶ βαρεῖα, ἡπατίζουσα, ἄλιθος,
ὁμόχρους, πολύχυτος ἐν τῇ ἀνέσει· συλλέγεται δὲ ἐν τῇ
Καππαδοκίᾳ ἐν σπηλαίοις τισί· διυλίζεται καὶ φέρεται εἰς
Σινώπην, καὶ πιπράσκειται· ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε.
Δύναμιν δὲ ἔχει ξηραντικὴν, ἐμπλαστικὴν, στυπτικὴν⁸⁵· διό

83) Ultima duo desunt in codd. C. et X.

84) Quae sequuntur, textus Ald. habet, Asul. et seriores ad no-
tha ablegarunt.

85) Ultimū habent Ald. et Serap.; Asulan. et seriores ad notha
ablegant.

drargyrum per se in metallis inveniri tradant. Asserva-
tur in vitreis, plumbeis, stanneis aut argenteis vasis,
quandoquidem aliam omnem materiem ita exest, ut per-
fluat. Vim autem habet perniciosam, dum voratur, suo
enim pondere interna perrodit. Remedio est lac copio-
sum bibitum vomituque reiectum, aut vinum cum absin-
thio, aut apii decoctum, aut semen hormini, aut origa-
num, vel hyssopum cum vino. Auri limata scobs, id est
ramentum tenuissimum, epota mirabili est contra hydrar-
gyrum auxilio.

Cap. CXI. [De rubrica sinopica.] Rubrica sinopis
maxime probatur densa, gravis, hepatis colorem referens,
calculorum expers, concolor, quaeque, dum diluitur, late
diffundi potest. Effoditur in Cappadocia speluncis qui-
busdam, expurgataque defertur in Sinopem, ubi venum-
datur, atque inde etiam cognomen habet. Vim habet sic-
cantem, cutim obducentem, astringentem, quapropter em-

καὶ ἐμπλάστοις τραυματικαῖς μίγνυται, καὶ τροχίσκοις ξηραντικοῖς καὶ στεγνωτικοῖς· ἴσθησι δὲ καὶ κοιλίαν, ἐν ᾧ λαμβανομένη καὶ ἐγκλυζομένη· δίδεται καὶ ἡπατικοῖς.

Κεφ. ριβ'. [Περὶ τεκτονικῆς.] Ἡ δὲ τεκτονικὴ ἥτις ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς σινωπικῆς· ἀρίστη δὲ ἢ αἰγυπτιακὴ καὶ ἢ καρχηδονικὴ, ἄλιθος, εὐθρυβής· γεννᾶται καὶ ἐν τῇ πρὸς ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ⁸⁶, τῆς ὥχρας καιομένης καὶ μεταβαλλούσης εἰς μίλτον.

Κεφ. ριγ'. [Περὶ ληννίας γῆς.] Ἡ δὲ ληννία γεννωμένη γῇ ἐστὶν ἐκ τινος ὑπονόμου ἀντρώδους, ἀναφερομένη ἀπὸ Δήμνου τῆς νήσου, ἐχούσης ἐλώδη τόπον, καλεῖσθαι ἐκλέγεται καὶ μίγνυται αἵματι αἰγείῳ⁸⁷· ἦν οἱ ἐκτὶ ἀνθρώποι ἀναπλάσσοντες καὶ σφραγίζοντες εἰκόσι αἰγὸς, σφραγίδα καλοῦσιν αἰγός⁸⁸. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀντιδότου θανασίμων φαρμάκων ἔξοχον, πινομένη σὺν οἶνῳ καὶ προληφθεῖσα ἐξεμεῖ-

86) Cornar. suasit, interponendum esse γίνεται δὲ καὶ. Sed Orbas. nobiscum.

87) Haec et alia αὐτόπτης optime refutavit Galenus, fac. simpl. lib. 9. p. 174. s.

88) Galen l. c. p. 169. σφραγίδα ληννίαν, διὰ τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ σφραγίδα τῆς Ἀρτέμιδος ἱερᾶν.

plastris vulnerariis additur, ut etiam pastillis exsiccantibus et constringentibus. Alvum quoque sistit, tum ex ovo sumta, tum etiam clystere infusa. Datur et hepaticis.

Cap. CXII. [De rubrica fabrili.] Fabrilis prorsus inferior sinopide est. Optima aegyptia et carthaginensis, calculorum expers atque friabilis. Nascitur et in Iberia, quae ad occidentem spectat, exusta ochra et degenerante in rubricam.

Cap. CXIII. [De lemnia terra.] Lemnia terra defertur e cuniculo quodam antrum referente Lemni insulae. Scilicet palustris ibi locus est, e quo eruitur, et caprino sanguini miscetur. Hanc dein incolae coactam in pastillos caprae imagine signant, unde et caprae sigillum illam appellant. Vim antidoti habet insignem contra perniciose venena. Siquidem pota cum vino et praesumta evomere cogit venena. Idonea quoque est contra ictus

σθαι ἀναγκάζει τὰ δηλητήρια· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων ἰοβόλων πληγὰς καὶ δῆξεις· μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις· χρῶνται δὲ τινες καὶ εἰς τελετὰς αὐτῇ· ἔστι δὲ καὶ δυσεντερίαις χρήσιμος.

Κεφ. ριθ'. [Περὶ χαλκάνθου.] Χάλκανθον τῷ μὲν γένει ἐν καὶ ταῦτόν ὑπάρχει· ὑγρὸν γάρ ἐστι πεπηγός· Εἰδικὰς δὲ ἔχει διαφορὰς τρεῖς· τὸ μὲν γὰρ κατὰ σταλαγμὸν διηθουμένων ὑγρῶν εἰς τινὰς ὑπονόμους συνίσταται· ὁθεν καὶ σταλακτὶς καλεῖται ὑπὸ τῶν τὰ κυπριακὰ μέταλλα ἐργαζομένων· Πετῆσιος δὲ αὐτὸ καλεῖ πινάριον, οἱ δὲ σταλακτικόν⁸⁹· τὸ δὲ ἀφανῶς λιμναζόμενον⁹⁰ ἐν σπηλαίοις, ἔπειτα μεταχόμενον εἰς βόθρους, τὴν πῆξιν λαμβάνει· ὁ δὲ καὶ πηκτὸν ἰδίως ὀνομάζεται· τὸ δὲ τρίτον καλεῖται μὲν ἐφθόν· σκευάζεται δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ· σκευὴν δὲ ἔχει τοιαύτην, εὐχρουν⁹¹ τε καὶ ἀσθενέστατον ὑπάρχον· ὕδατι διέντες αὐτὸ ἔψουσιν, εἴτα εἰς τὰς δεξαμενὰς κατεράσαντες ἑῶσι· τοῦτο δὲ πῆγνυ-

89) Quae in edit. adduntur: πηκτὸν, ἐφθόν, ἀρακτόν, manifesto huc non pertinent: λογχωτόν posthaec dicitur. Cum et in Oribasio et in Serap. desint, inscitiam librarii probant.

90) Sic Lacuna; ἀπλῶς ἐργαζόμενον Ald. — Goup.; ἀφθόνως ὑλιζόμενον Sambuc. cod.

91) Cum Serap. lego; ἄχρηστον vulgo; ἀχρούστατον Lacun. et cod. Paris. Nostram lectionem vindicare videtur Plin. 34, 32.

morsusque animalium, quae virus eiaculantur. Antidotis quoque immiscetur. Quin etiam non desunt, qui ea ad expiationes utantur. Est denique et intestinorum difficultatibus proficua.

Cap. CXIV. [De chalcantho.] Chalcanthum genere quidem unum est idemque, siquidem liquor est concretus: at speciales differentias tres habet. Quippe unum liquoribus stillatim in cuniculos quosdam percolatis concretum: quamobrem ab iis, qui cypria metalla tractant, stalactis appellatur. Peteesius hoc ipsum pinarium vocat, alii stalacticon. Alterum latenter stagnat in speluncis, posteaque transfusum in excavatas scrobes, concrementum capessit: unde id proprie pecton (concretitium) appellatur. Tertium, coctile dictum, in Hispania paratur, pulcri quidem coloris, sed infimum viribus est. Aqua dilutum decoquunt, mox in conceptacula transfusum resi-

ται τεταγμέναις ἡμέραις, εἰς πολλὰ διαιρούμενον κυβοειδῆ, βοτρυδὸν ἀλλήλοις συνεχόμενα⁹². Ἄριστον δ' αὐτοῦ ἡγητέον τὸ κυάνεον καὶ βαρὺν, πυκνὸν τε⁹³ καὶ διανγές· οἷόν ἐστι τὸ σταλακτὸν, ὑπ' ἄλλων δὲ λογχωτὸν καλούμενον· ἐχόμενον δὲ τὸ πηκτὸν⁹⁴. τὸ δὲ ἐφθὸν πρὸς μὲν βαφάς καὶ μελάσματα ἐπιτηδειότερον τῶν ἄλλων δοκεῖ εἶναι, πρὸς δὲ ἱατρικὴν ἀσθενέστερον ἢ πῆρα δεικνυσι. Δύναται δὲ στύφειν, θερμαίνειν, ἐσχαροῦν· ἐλμινθας πλατείας ἀναιρεῖν < α' βάρος καταπνόμενον, ἢ μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· ἐμέτους τε κινεῖ, καὶ μύκητας λαβοῦσι βοηθεῖ, σὺν ὕδατι ποθέν· κεφαλὴν τε καθαίρει, ἐνεθὲν ὕδατι, καὶ δι' ἐρίου ῥινεγχυτούμενον· καίεται δὲ, ὡς ὑποδείξομεν αὐτίκα ἐπὶ τῆς χαλκίτεως.

Κεφ. ριέ. [Περὶ χαλκίτεως.] Χαλκίτιν προκριτέον τὴν χαλκοειδῆ καὶ εὐθρυπτον, ἄλιθόν τε καὶ οὐ παλαιάν, ἔτι δὲ τὰς ἵνας ἐπιμήκεις καὶ ἀποστιλβούσας ἔχουσας. Δύ-

92) Sic Ald., cod. Par. apud Goupyl. et Oribas.; προσερχόμενα Asul., Marc., Cornar.; προσεχόμενα Goup. et Sarac.

93) Sic Oribas. et Serap.; πηκτὸν vulgo.

94) Sic Ald., Cornar., Goupyl.; πυκνὸν cod. Par. et Asulan.

dere patiuntur. Hoc statis diebus cogitur, et in complures dividitur cubicas formas, racematim inter se cohaerentes. Optimum censetur, quod coeruleum est et ponderosum, densum et translucens, cuiusmodi stillatitium est, quod ab aliis lonchoton appellatur. Proximum concretitium. Coctile vero inficiendis denigrandisque pannis aptius ceteris esse creditur, sed ad medicinae usum invalidius esse experientia probat. Vim habet astringentem, calefacientem, crustas inducentem. Latos vermes necat, drachmae pondere voratum, aut cum melle delinctum: vomitus ciet, et adversus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur. Purgat et caput, aqua dilutum, et in vellere naribus instillatum. Ceterum uritur, uti statim in chalcitidis mentione ostendemus.

Cap. CXV. [De chalcitide.] Praeferenda chalcitis acris acmula, friabilis, nec lapidosa, nec inveterata, intercurrentibus venis oblongis atque splendentibus. Vium

ναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν⁹⁵ τε καὶ θερμαντικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν περὶ κανθούς καὶ ὄμματα· ἔστι δὲ καὶ τῶν μετρίως σηπόντων⁹⁶· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἔρπητας, αἰμορροαγίας τὰς ἐξ ὑστέρας καὶ μυκτήρων σὺν πρᾶσου χυλῷ· ξηρὰ δὲ πρὸς τε ἐπουλίδας καὶ νομάς καὶ παρίσθμια· κεκαυμένη δὲ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον χρησιμεύει λεία σὺν μέλιτι· τετυλωμένα μὲν βλέφαρα καὶ τραχέα ἀποτῆκει καὶ σμήχει· σύριγγας δὲ αἶρει ἐν κολλυρίου σχήματι ἐντιθεμένη.

[Κεφ. ριζ'. Περὶ ψωρικοῦ.] Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτῆς τὸ καλούμενον ψωρικόν, διπλασίονος χαλκίτεως πρὸς ἀπλὴν καδμείαν μιννυμένου, καὶ σὺν ὄξει λεαινομένου· δεῖ δὲ ἐν κεραμῷ ἀγγεῖῳ κατορύσσειν ἐν κοπρίᾳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνᾳ καύμασιν ἡμέρας μ'. γίνεται δὲ δριμύτερον, δυνάμενον ὅσα καὶ ἡ χαλκίτις· ἐνιοὶ δὲ ἴσα μίξαντες οἶνῳ λεαίνουσι, καὶ τὰ αὐτὰ ποιοῦσι· καυστέον δὲ αὐτὴν ἐν ὀστράκῳ καινῷ ἐντιθέντας,

95) Sic Asulan. et sequ.; *στυπτικὴν* Ald.

96) Sic Ald. et cod. Par. apud Goup. Tuetur eam lectionem et Galen. fac. simpl. lib. 9. p. 241. *Στυφόντων* cum Asul. posteriores.

habet astringentem, calefacientem et crustas inducentem; repurgat, quae oculis eorumque angulis inhaerent. Est et in genere leviter exedentium. Quin etiam efficax est ad erysipelata et herpetas, itemque sanguinis e matrice et naribus eruptiones cum porri succo. Arida apta est ad epulidas, ulcera depascentia et tonsillarum vitia: usta eadem ac cum melle trita oculorum medicamentis praecipue idonea est. Callum quidem scabritiemque palpebrarum absumit detergetque: fistulas vero collyrii modo indita sanat.

[Cap. CXVI. *De psorico.*] Paratur porro ex ipsa medicamentum, psoricum dictum, duabus chalcitis partibus unam cadmiae addendo et cum aceto terendo. Oportet autem in fictile coniici, quod fimo obruatur diebus quadraginta per caniculae ardore. Sic enim medicamentum acrius evadit, atque idem, quod chalcitis, potest. Sunt, qui mixtas pares utriusque portiones in vino terant, et eadem illa prosequantur. Uritur chalcitis fictili novo

καὶ διαπύροις ἀνθράξιν ἀπερειαμένους· μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, ἐπὶ μὲν τῶν πολύγων, τὸ ἀπομφολύγωντον καὶ καλῶς ξηρὸν γενέσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἢ ἐπὶ τὸ εὐανθέστερον μεταβολή· ὅταν γὰρ αἵματοειδὴς⁹⁷ καὶ μιλτώδης γένηται τὴν χροάν κατὰ βάθος, ἀναιρετέον αὐτήν· τὴν τε προσκαθημένην ἀκαθαρσίαν ἀποφυσήτεον καὶ ἀποθετέον· ὁπταῖται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐμφυσωμένων, μέχρι τοῦ ὑπωχρον αὐτήν γενέσθαι· ἢ ὑπ' ὀστράκου καὶ διαπύρων ἀνθράκων στρεφομένη πυκνῶς, ἕως ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλλῃ τὴν χροάν.

Κεφ. ριζ'. (ριζ'.) [Περὶ μίσους.] Μίσον δὲ παραληπτέον τὸ κύπριον⁹⁸, χρυσοφανές, σκληρόν, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι χρυσίζον, καὶ ἀποστίλβον ἀστεροειδῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τῇ χαλκίτιδι, δίχα τῆς τοῦ ψωρικοῦ διασκευῆς, ἐν τῷ μᾶλλον τε καὶ ἥττον διαφέρον· τὸ μὲν αἰγύπτιον πρὸς μὲν τ' ἄλλα διαφέρει ἐμπρακτικώτερον

97) Sic Ald.; omissum a posterioribus, praeter Sarac., qui mendose αἵματώδης. Sambuci cod. ὁμοειδής.

98) Cf. Galen. fac. simpl. lib. 9. p. 226 — 229.

indita et ignitis carbonibus imposita. At vero modus ustionis esto metallicorum, quae multo humore abundaverint, dum bullulas edere desierint ac perfecte inaruerint: reliquorum vero, dum floridiorem assumerint colorem. Cum ergo chalcitis sanguinem ac miniatum colorem interius altiusve contraxerit, tum demum igni eximenda est: mox, insidente spurcitia flatu depulsa, reponenda est. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, usque dum subluteo colore pallescat, aut fictili subditis candentibus prunis subinde versata, donec ignescat coloremque mutet.

Cap. CXVI. (CXVII.) [De Misy.] Misy assumendum cyprium, aureo colore, durum, quodque, dum comminuitur, aureis scintillis ac velut stellulis splendeat. Ustionem autem ac vim cum chalcitide eandem habet, praeterquam quod psoricum non ex eo conficitur, intensius etiam aut remissius agit. Aegyptium quidem ad ce-

ὄν· πρὸς δὲ τὰς ἑφθαλμικὰς δυνάμεις πολλῶν λείπεται τοῦ προειρημένου.

Κεφ. ριζ'. (ριή.) [Περὶ μελαντηρίας.] Τῆς δὲ μελαντηρίας ἡ μὲν τις τοῖς ὀρυγμάτων στομίοις, ἀφ' ὧν ἂν μεταλλευθῇ ὁ χαλκός, ἐπιπῆσεται ἄλμυρίδος τρόπον· ἡ δὲ ἐκ τῆς ἄνωθεν ἐπιφανείας τῶν προειρημένων τόπων, ἡ τις καὶ γεώδης ἐστίν· εὐρίσκεται δὲ τις καὶ ὀρυκτὴ ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις· διαφέρει δ' αὐτῆς ἡ θειόχρους, λεία, ὁμαλὴ, καθαρὰ, καὶ ἐν τῷ θίγειν ὕδατος μελαινομένη ταχέως. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν τὴν αὐτὴν τῷ μίσῳ.

Κεφ. ριή'. (ριθ'.) [Περὶ σώρεως.] Τὸ δὲ σῶρον ἐνίοι ὑπέλαβον μελαντηρίαν, πλανώμενοι· ἴδιον γὰρ ἐστὶ γένος, οὐκ ἀφόμοιον· βρωμωδέστερον δὲ τὸ σῶρον καὶ ναυτίας ποιητικόν· εὐρίσκεται δὲ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις, ὡς ἐν Λιβύῃ καὶ Ἰσπανίᾳ καὶ Κύπρῳ· προκριτέον δὲ τὸ αἰγύπτιον, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι μελάντερον φαινόμενον· κατατρήσεις τε πολλὰς ἔχον, καὶ ὑπολίπαρον· ἔτι δὲ στυφον, καὶ πρὸς τὴν κατάποσιν ἢ ὀσφρησιν βρωμῶδες, καὶ

tera praefertur tanquam efficacius: sed ad ocularia medicamenta praedicto longe inferius est.

Cap. CXVII. (CXVIII.) [De Melanteria.] Melanteria quaedam in faucibus fodinarum, quibus aes erutum fuerit, salsuginis modo concrevit: altera vero in summa facie supra dictorum locorum coit, quae quidem etiam terrena est. Sed et invenitur fossilis quaedam in Cilicia et aliis quibusdam regionibus. Praestat in hoc genere, quae sulfurei est coloris, laevis, aequabilis, pura, et quae contactu aquae confestim nigrescit. Ceterum vim causticam eandem obtinet, quam et misy.

Cap. CXVIII. (CXIX.) [De Sory.] Sory nonnulli autumavere esse melanteriam, sed lapsi sunt: siquidem peculiare est genus, quanquam illi haud absimile. Sed sory magis virosum est, et nauseam excitat. Invenitur in Aegypto et aliis quibusdam regionibus, ut et in Africa, Hispania et Cypro. Praeferendum autem aegyptium, quodque comminutum nigrius apparet, crebris foraminibus pervium ac subpingue, insuper astringens et haustu olfactu-

ἀνατρεπτικὸν στομάχου· τὸ δὲ μὴ λαμπυρίζον ἐν τῷ θραυσθῆναι ἐμφερῶς μίσι, ἑτερογενές τε καὶ ἀσθενές οἰητέον εἶναι. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις· ἰᾶται δὲ καὶ ὀδονταλγίας, ἐντιθέμενον εἰς τὰ βρώματα, καὶ τοὺς ὑποσάλους δὲ ὀδόντας κρατύνει· καὶ ἰσχιαδικοῖς βοηθεῖ μετ' οἴνου ἐγκλυζόμενον· ἰόνθους τε σβέννυσι, μεθ' ὕδατος καταχρισθέν· μίγνυται καὶ εἰς τριχῶν μελάσματα· κοινῶ δὲ τρόπῳ ἐπὶ τούτων σχεδὸν καὶ τῶν ἄλλων πάντων δυνάμικώτερα τὰ ἀκαυστα τῶν κεκαυμένων ἡγητέον· πλήν ἁλῶν καὶ τρυγὸς καὶ νίτρου καὶ τιτάνου καὶ τῶν ὁμοίων, ὅσα ὡμὰ ὄντα ἀνίεται· καιόμενα γὰρ τὴν δύναμιν ἐμπρακτότερα γίνεται.

Κεφ. ριθ'. (ρκ'.) [Περὶ διφρυγῶς.] Τοῦ δὲ διφρυγῶς τρία ἡγητέον εἶδη· τὸ μὲν γὰρ μεταλλικόν ἐστιν, ὃ δὴ ἐν Κύπρῳ μόνῃ γίνεται· πηλῶδες γὰρ ὄν, ἀναφέρεται ἐκ βυθοῦ ^{98b} τινος τῶν ἐκεῖ τόπων. εἴτα ἀνερχθὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ, καὶ μετὰ ταῦτα φρυγάνοις κύκλῳ περιτεθειμένοις καίεται· ὅθεν καὶ διφρυγὲς ἐκλήθη, διὰ τὸ ὑπὸ ἡλίου καὶ φρυ-

^{98b}) Ald male πηλοῦ.

que virosum, subvertendi stomachum etiam vim habens. Quod vero, dum comminuitur, misyos modo non scintillat, et alius generis esse et invalidum censendum est. Vim et ustionem supra dictis similem habet: dolori dentium, cavis iis inditum, medetur: eosdem labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cum aqua varos exstinguit. Miscetur et medicamentis, quae pilos denigrant. Haec vero in communi et alia fere omnia, quae ustionem non experta sunt, ustis potentiora censerī debent: salem excipio, viri faecem, nitrum, calcem et similia, quae quidem cruda remissiora sunt, cremata vero efficaciora redduntur.

Cap. CXIX. (CXX.) [De diphryge.] Diphrygis tria genera esse censendum: primum enim metallicum est, quod in Cypro sola nascitur. Ita enim, ut lutosum est, e gurgite quodam ibi eruitur, erutum deinde in sole siccatur, post cremis uritur circumpositis. Diphryges ideo vocatum est, quod et eo sole et a cremis uratur, arefiat

γάνων καίεσθαι καὶ ξηροποιεῖσθαι καὶ οἶοναί φρυγέσθαι· τὸ δὲ ἕτερον τοῦ κατεργαζομένου χαλκοῦ ὥσπερ ὑποστάθμη τις καὶ τρυξ ὑπάρχει· μετὰ γὰρ τὴν τοῦ ψυχροῦ ὕδατος περιχύσιν, ὡς ἀνωτέρω ἔφαμεν, περὶ ἄνθους χαλκοῦ διαλεγόμενοι, μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ χαλκοῦ εὐρίσκεται ἐν τῇ χώρῃ ἐγκείμενον τῷ πυθμένι αὐτῆς τὸ τοιοῦτον εἶδος, τὴν τε στύψιν καὶ τὴν γεῦσιν χαλκοῦ ἔχον· τὸ δὲ τρίτον σκευάζεται οὕτω· λίθον τὸν λεγόμενον πυρίτην συνθέντες εἰς κάμινον, οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, καίουσιν ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς ὥς τίτανον· ὅταν δὲ ἡ χροὰ μιτρώδης γένηται, ἀνελόμενοι ἀποτίθενται· τινὲς δὲ φασιν, ἐκ μόνης τῆς τὸν χαλκοῦν λίθον ἀποτελούσης ὕλης γεννᾶσθαι τὸ προειρημένον· ὅταν ὀπτηθεῖσα ἐν ταῖς λεγομέναις ἄλωσιν ἀνενεχθῇ⁹⁹ εἰς τοὺς βόθρους, καὶ ἐνταῦθα καίηται· τὸν τε γὰρ κύκλον τόπον τῶν βόθρων ἐπιδλαμβάνει, καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τῶν λίθων οὐδὲν ἤττον¹⁰⁰ εὐρίσκεται· προκριτέον δ' αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει ἔγχαλκον, ἰσζόν, στῦφόν τε καὶ ἀναξηραῖνον ἱκανῶς τὴν γλῶσσαν· ὅπερ ἡ κεκαυμένη ὥχρα οὐ κέκτῃται, ἣν δὲ καίοντες ἀντὶ διφρυγοῦς πιπρά-

99) Ald. ἄνω μετενεχθῇ.

100) Ald. ἴσον.

et quasi torreatur. Alternum, dum conficitur aes, illius quasi faex quaedam subsidet; siquidem post frigidae affusionem, uti supra praecepimus, de aeris flore disserentes, sublato aere, fundo fornacis inhaerens id genus invenitur, aeris tum astrictione, tum etiam sapore praeditum. Tertium sic fit: lapidem pyritem dictum, qui ista tractant, dies multos uti calcem cremant in camino: ac, ubi colorem rubricae contraxerit, exemptum recondunt. Quidam vero asserunt, hoc e sola materia fieri, e qua lapis aerosus perficitur, quando in dictis arcis assata indeque in scrobes translata peruritur. Nam et locum foveas ambeuntem occupat, et exemptis lapidibus nihilominus invenitur. Praefertur, quod saporem aeris reddit, aeruginis colore, astringens linguamque vehementer exsiccans: quod quidem in ochra usta locum non obtinet, quae tamen cremata diphrygis loco ponitur veno. Vim habet astringentem, valide perpurgantem, extergentem, siccantem, carnes

σκουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν τε καὶ ξηραντικὴν καὶ σταλτικὴν ὑπερσαρκώσεως, ἀπουλωτικὴν κακοήθων καὶ ἐρπυστικῶν· διαφορεῖ καὶ ἀποστήματα ἀναληφθὲν τερειβινθίνῃ ἢ κηρωτῇ.

Κεφ. ρά. (ρκα.) [Περὶ ἀρσενικοῦ.] Ἀρσενικὸν κατὰ τὰ αὐτὰ γεννᾶται μέταλλα τῇ σανδαράχῃ· ἄριστον δὲ ἡγητέον τὸ πλακῶδες καὶ χρυσεῖον τῇ χρῶα, τὰς τε πλάκας λεπιζομένας ἔχον, ὡς αἱ ἐπικειμένας ἀλλήλαις· ἐτι¹ δὲ ἀμιγὲς ἐτέρας φύσεως· τοιοῦτον δὲ ἔστι τὸ γεννώμενον ἐν Μυσίᾳ τῇ ἐν Ἑλλησπόντῳ²· ἔστι δὲ αὐτοῦ δύο εἶδη· τὸ μὲν ἐν, οἶον προεῖρηται· τὸ δὲ ἄλλο βαλανοειδὲς καὶ ὠχροειδὲς, καὶ σανδαραχίζον τῇ χρῶα καὶ βωλοειδὲς³, ἐκ Πόντου καὶ Καππαδοκίας φερόμενον· δευτερεύει δὲ τὸ τοιοῦτον· ὁπταῖται δὲ οὕτως· ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπεριστάμενος⁴ αὐτὸ, θεὸς ἐπὶ διαπύρου ἀνθρακος, καὶ στρέφει συνεχῶς, ὡς δ' ἂν πυρωθῇ καὶ μεταβάλλῃ, ψύξας καὶ λεάνας ἀποτίθεσο. Δύναμιν δὲ

1) Sarac. suadet pro vulg. ἔστι.

2) Ἐν, iuxta, prope, ut saepius, e. g. Xenoph. hellen. 7, 5. Lucian, dialog. mort. p. 128. Hemsterh. ad h. l. Cf. et cap. 180. ἐν Σελευκείᾳ.

3) Sic Ald. et cod. Par.; βωλ. καὶ σανδαρ. sola Asulan. et sequ.

4) Cod. Paris. Goup. ὀστράκον καινὸν ἀπεριστάμενος.

excrecentes cohibentem, ulcera maligna et quae late serpunt ad cicatrices perducentem. Abscessus quoque terebinthina aut cerato exceptum discutit.

Cap. CXX. (CXXI.) [De Arsenico.] Arsenicum in iisdem metallis, quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimatur glebosum, auri colore micans, quodque glebas eas squamatim habet sibi incumbentes, insuper alius omnis materiae expers. Tale est, quod in Mysia iuxta Hellespontum generatur. Sunt autem illius duo genera: unum quidem, quale ante commemoratum est: alterum glandibus simile et ochraceum, sandaracham colore imitans et glebosum, e Ponto et Cappadocia delatum. Sed secundum hoc locum tenet. Torretur autem hoc modo: Testae novae inditum carbonibus ignitis imponito assidueque versato, donec igne flagret coloremque mutet: dein refrigeratum tritumque recondito. Vim habet exedentem,

ἔχει σπητικὴν τε καὶ στυπτικὴν καὶ ἐσχάρωτικὴν μετὰ πυρώσεως καὶ βιαίου δῆξεως· ἔστι δὲ καὶ τῶν στελλόντων· ψιλοῦ δὲ τρίχας.

Κεφ. ρκά. (ρκβ'). [Περὶ σανδαράχης.] Σανδαράχην δὲ προκριτέον τὴν κατακορῇ πυρρᾶν, [ἄθραυστον⁵,] εὐανθῆ⁶ τε καὶ καθαρὰν, κινναβαρίζουσιν τὴν χροάν, ἔτι δὲ θειώδη ἀποφορὰν ἔχουσιν. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ ὅπτησιν τὴν αὐτὴν τῷ ἀρσενικῷ· θεραπεύει δὲ καὶ ἀλωπεκίας, ἀναληφθεῖσα ῥητίνη, καὶ λεπρούς ὄνυχας σὺν πίσσῃ ἀφίστήσι· καὶ πρὸς φθειριάσεις σὺν ἐλαίῳ ποιεῖ· φύματά τε σὺν στέατι διαφορεῖ· ἀρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐν ῥισὶ καὶ στόμασιν ἔλκη, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ἑξανθήματα σὺν ῥοδίνῳ, καὶ πρὸς κονδυλώματα· δίδεται καὶ ἐμπυϊκοῖς σὺν οἶνομέλιτι· καὶ ὑποθυμᾶται σὺν ῥητίνῃ καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα, διὰ σίφωνος ἐλκομένου τοῦ ἀτμοῦ τῷ στόματι· φωνὴν τε ἀποκαθαίρει ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, καὶ ἀσθματικοῖς σὺν ῥητίνῃ καταπότιον ἀριστόν ἐστιν⁷.

5) Sic Ald.; εὐθραυστον Asul. et seriores. Neutrum Oribas.

6) Sic Oribas.; εὐλέαντον editt., quod naturae aequo repugnat ac εὐθραυστον.

7) Sic Ald.; καταπ. δίδεται Asulan. et sequ.

astringentem et crustas inducentem cum fervore ac violento morsu. Reprimit et quicquid excrescit ac pilos detrahit.

Cap. CXXI. (CXXII.) [De Sandaracha.] Sandaracha praefertur ad satietatem rufa, fracta contumax, florida, pura, et quae cinnabaris colorem imitatur, insuperque sulfureos halitus edit. Vis et ustio eadem, quae arsenici. Sed et calvities explet, resina excepta, et scabros ungues cum pice abscedere iubet. Contra pedicularem morbum cum oleo efficax est; tubercula cum adipe discutit. Prodest etiam ad narium orisque ulcera ceterasque papularum eruptiones, cum rosaceo: itemque ad condylomata. Datur et in purulenta thoracis colluviē cum mulso. Quin et adversus veterem tussim cum resina suffitur, vapore per tubulum in os attracto. Vocem denique purgat, cum melle delincta, et anhelantibus cum resina catapotium est optimum.

Κε φ. ριβ'. (ρκγ'.) [Περὶ στυπτηρίας.] Στυπτηρίας δὲ σχεδὸν πᾶν εἶδος ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῇ Αἰγύπτῳ μετάλλων εὐρίσκεται⁸. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις, ἐν Μήλῳ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Λιπάραις, καὶ Σαρδονίᾳ, καὶ Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, Λιβύῃ, Ἀρμενίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις πλείοσιν, ὥσπερ ἡ μίλτος· ἔστι δὲ αὐτῆς εἶδη πλεῖστα· πρὸς δὲ ἰατρικὴν χρῆσιν λαμβάνεται ἡ σχιστὴ τε καὶ ἡ στρογγύλη καὶ ἡ ὑγρά· ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ σχιστὴ, καὶ ταύτης ἡ πρόσφατος καὶ λευκὴ ἄγαν· καὶ ἄλιθος καὶ βαρύοξος, στύφουσα τε εὐτόνως· ἔτι τε οὐ πεπιεσμένη βωληδὸν ἢ σχιδακηδὸν, ἀλλ' ἐξασμένη⁹ κατὰ μονάδας, πολιαῖς θριξίν ἐμφερῶς, οἷα ἐστὶν ἡ λεγομένη τριχίτις, γεννωμένη δὲ ἐν Αἰγύπτῳ· εὐρίσκεται δὲ καὶ λίθος ἐμφερῆς αὐτῇ ἄγαν, ὃν διακριτέον τῷ τῆς γένσεως κριτηρίῳ, μὴ στύφοντα· τῆς δὲ στρογγύλης ἡ χειροποίητος ἀδόκιμος ὑπάρχει· γνωρίζεται δὲ ἐκ τοῦ σχήματος· παραληπτέα δ' ἂν εἴη ἡ φυσικῶς στρογγύλη καὶ πομφολυ-

8) Quae hic vulgo interseruntur: ἔστι γὰρ σχιστὴ, οἶονεὶ τῆς βολίτιδος (βωλίτιδος aut potius χαλκίτιδος Marcell.) ἄνθος, margini a librario quodam adscripta, huius loci prorsus non esse, testantur Oribas. et Serap., qui ea ignorant. Cf. Beckmann. Gesch. der Erf. II. p. 100.

9) Vox obscura, quam interpretes videntur ab ἐξέτιω derivasse. Tum vero ἐξαττομένη vel ἐξασσομένη scribendum.

Cap. CXXII. (CXXIII.) [De alumine.] Aluminis omne prope genus in iisdem Aegypti metallis invenitur. Gignitur et in aliis quibusdam locis, in Melo, Macedonia, Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiae, Africa, Armenia et compluribus aliis regionibus, sicut et rubrica. Sunt autem eius species plurimae. Sed ad medicinae usum scissile, teres et humidum expetuntur. Optimum vero scissile, et in eo laudatissimum, quod recens est, valde candidum, calculorum expers, graveolens, perquam astringens, insuperque neque glebis neque assulis compactum, sed singulatim quasi in capillamenta canescentia dehiscens (dissiliens?), quale est quod trichitis appellatur, in Aegypto proveniens. Reperitur quoque lapis huic perquam similis, qui tamen gustus indicio dignoscitur: haud enim astringit. Damnatur in teretis genere, quod manu fabrefactum sit, sed ex figuraprehenditur. Assumen-

γώδης, ὑπόλευκός τε καὶ στυφουσα ἐρῶμένως, ἔτι δὲ πο-
σὸν ὠρότης ἅμα καὶ λιπαρίας ἔχουσα· πρὸς δὲ τούτοις
ἀλιδός τε καὶ εὐθρυβής, καὶ γένει μηλία ἢ αἰγυπτία· τῆς
δὲ ὑγρᾶς τὴν μάλιστα διαφανῇ προκοιτέον καὶ γαλακτώδη,
ὁμαλὴν τε καὶ διόλου χυλώδη, ἔτι δὲ ἄλιθον καὶ πυρῶδες¹⁰
ἀποπνέουσιν¹¹. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικὴν, στυπτικὴν
[ἀποθεραπευτικὴν]¹², ἀποκαθαρικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς
κόραις, τήκουσαν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων σάρκας καὶ
τὰ ἄλλα ὑπερσαρκώματα· ἐνεργεστέραν δὲ τῆς στρογγύλης
τὴν σχιστὴν ἡγνέον· καίονται δὲ καὶ ὀπτῶνται, ὥς χαλκί-
τις· ἴσχουσι δὲ καὶ σηπεδόνας, αἱμορροάγας· οὐλα πλαδῶν-
τα στέλλουσι, καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνουσι σὺν ὄξει
ἢ μέλιτι· ἄφθας δὲ ὠφελεῖ σὺν μέλιτι, καὶ ἔξανθήματα καὶ
ρεύματα ἐν ὧσι σὺν πολυγόνου χυλῷ· λέπραις δὲ ἀρμόζουσι,
σὺν κράμβης φύλλοις ἢ σὺν μέλιτι ἐψηθεῖσαι· καὶ κνησμοῖς,

10) Vulgaris πυρῶδες loco optime Marcell. hoc posuit, confirman-
tibus Plin. et Serap. .. Oribas. vero πυρῶδες legisse videtur.

11) His addit Lacun. cod.: Ὑγρὰ στυπτηρία ἐστὶν ἢ πλακίτις
(quam et Galen. fac. simpl. lib. 9. p. 237. habet) ἢ ἀπὸ Φιλαδέλ-
φειας φερομένη, ἣ οἱ βαφεῖς χρῶνται.

12) Hoc habet Ald., sed ad notha relegavit Asul.

dum autem est, quod natura teres est, bullis turgens,
subcandidum et valenter astringens, praetereaue nonni-
hil palloris cum quadam pinguetudine prae se ferens: ad
haec calculorum expers ac friabile, et natione melium
aut aegyptium. Humidum praefertur, maxime pellucens,
lacteum, aequabile ac omni ex parte succosum, insuper
minime lapidosum et ignei aliquid spirans. Vim habet
calescentem, astringentem, [curationes perficientem] et
expurgantem, quae pupillis caliginem offundunt, palpe-
brarum quoque carnes aliasque excrescentias absumentem.
Scissile porro efficacius tereti censendum est. Uruntur
vero torrenturque chalcitidis modo. Ulcerum putrescen-
tia compescunt et sanguinis cursus: gingivas humoribus
flaccidas comprimunt, vacillantes quoque dentes cum aceto
aut melle firmant. Aphthis admixto melle prosunt, item-
que papulis auriumque fluxionibus cum polygoni succo.
Lepris conveniunt cum brassicae foliis aut melle cocta,

ὄνυξι τε λεπροῖς καὶ πτερυγίοις καὶ χιμέτλοις, σὺν ὕδατι κα-
ταιονοῦμεναι· σὺν τρυγί δὲ ὄξους καταχρίόμεναι μετὰ κηκί-
δος ἴσης κεκαυμένης πρὸς φαγεδαινικά· πρὸς δὲ νομάς σὺν
ἁλοῖ διπλοῖς· πιτυριάσεις δὲ σὺν ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ ὕγρῃ¹³
σμήχουσι καταχρίόμεναι· κονίδων τε καὶ φθειρῶν καὶ πυρι-
καύστων, σὺν ὕδατι καταχρίόμεναι, βοήθημα· οἰδήμασί τε¹⁴
καὶ μασχαλῶν καὶ βουβώνων δυσωδίαις κατάχριστοι· ἡ δὲ
μυλία καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν συνεργεῖ, πρὸ τῆς συνόδου πα-
ρατεθεῖσα¹⁵ τῷ στόματι τῆς ὑστέρας· καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει·
ἐπουλίσι τε καὶ σταφυλαῖς καὶ παρισθμίοις ἐπιτήδαιοι· καὶ
στόμασι καὶ πρὸς ὦτα καὶ αἰδοῖα σὺν μέλιτι¹⁶ ἐπίχριστοι.

Κεφ. ργ'. (ρκδ'.) [Περὶ θείου.] Θεῖον δὲ ἄριστον
ἡγητέον τὸ ἄπυρον καὶ λαμπυρίζον τῇ χροᾷ, διαφανές τε
καὶ ἄλιθον· τοῦ δὲ πεπυρωμένου τὸ χλωρόν τε καὶ εὐλιπές·
γεννᾶται δὲ πλείστον ἐν Μήλῳ καὶ Λιπάρα¹⁷· θερμαίνει δὲ

13) Hoc legit Lacuna in cod. Neque alienus Serap., qui aquam picis, neque Plin., qui serum et picem reddit. Uterque ergo πίσσης ὀρόβον legisse videtur.

14) Marc. credit, loco οἰδήμασί τε melius esse εἰσὶ δέ, sed Serap. legit, ut nos.

15) Lacun. e cod. add. σὺν ξείῳ.

16) Goupyl. legit in cod. add. καὶ σμύρνη.

17) Maxima ex insulis Aeoliis, quae et τῶν Λιπαράων νῆσοι dicuntur, Lipara et a Strabone vocatur lib. 6. p. 277.

nec non et pruriginī, unguium scabritiei, pterygiis et pernionibus cum aqua perfusa. Valent cum aceti faece et gallae crematae pari pondere ad phagedaenas et ad depascentia ulcera cum salis duplo. Furfures cum ervo et liquida pice illita exterunt. Ad lendes, pediculos et ambusta cum aqua inuncta auxilio sunt. Contra oedemata et axillarum inguinumque foetores illinuntur. Melium autem mulieribus etiam praestat, ne concipiant, ante coitum ori matricis inditum: fetus quoque excutit. (Aluminis genera) gingivis excrescentibus, uvulae ac tonsillis accommodata, itemque ori, auribus ac verendis cum melle illinuntur.

Cap. CXXIII. (CXXIV.) [De sulfure.] Sulfur optimum habendum est, quod ignem non expertum est, et splendido colore nitet, translucet, nec calculos habet. In eo, quod ignem expertum est, probatur virens ac

τὸ προειρημένον καὶ διαφορεῖ καὶ πεπαίνει ταχέως· βῆχάς τε καὶ ἐμπύους καὶ ἀσθματικούς ὠφελεῖ, ἐν ᾧ λαμβανόμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· πρὸς δὲ τούτοις ἔμβρουα κατασπᾶ ὑποθυμιασθέν· καὶ λέπρας, ἔτι δὲ λειχήνας καὶ ὄνυχας λεπτροὺς αἶρει, τρεβινθίνη μιχθὲν ῥητίνη· σὺν ὄξει δὲ καταχριόμενον ποῖται μὲν καὶ πρὸς λέπρας, αἶρει δὲ καὶ ἀλφούς· ἰᾶται καὶ σκορπίων πληγὰς, μιγὲν ῥητίνη· σὺν ὄξει δὲ καὶ δρακοντίου θαλασσίου καὶ σκορπίων πληγὴν ἰᾶται· παύει καὶ τοὺς καθ' ὅλον τὸ σῶμα κνησμούς, σὺν νίτρῳ σμηγόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἔκτερον, κοχλιαρίου πληθὸς σὺν ὕδατι ποθὲν¹⁸, ἢ μετὰ ὠοῦ ῥοφητοῦ λαμβανόμενον¹⁹· καὶ πρὸς κόρυζαν δὲ καὶ κατάρθουν ποιεῖ· καὶ ἰδρωτὰς στέλλει καταπασσόμενον· καὶ ποδαγρικοῖς σὺν νίτρῳ καὶ ὕδατι καταχρισθὲν συμβάλλεται· καὶ δυσηκοῖαν ὑποθυμιώμενον διὰ σίφωνος θεραπεύει, καὶ ληθαργικοὺς ὑποθυμιώμενον· αἰμορροαγίαν τε ἴσχει. Θλάσεις τε ὧτων σὺν οἴνῳ²⁰ καὶ μέλιτι καταχριόμενον ἰᾶται.

18) Sic legit Serap.; ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ vulgo.

19) Cf. Paull. lib. 5. p. 109.

20) Cod. Cantacuz. apud Matthiol. καὶ σμύρην, quod et Marcell. loco μέλιτι: neutrum Serap.

praepingue. Plurimum in Melo et Lipara gignitur. Priore loco commemoratum sulfur calefacit, discutit et maturat celeriter. Tussientibus, empyicis et asthmaticis prodest, tum in ovo sumtum, tum etiam suffitum: suffitu quoque fetus extrahit. Lepras aufert, itemque lichenas scabrosque ungues cum terebinthinae resina. Ex aceto illitum efficax est ad lepras, tollit et vitilignes. Scorpionum ictibus addita resina medetur. Cum aceto vero draconis marini et scorpionum ictus sanat. Pruritus totius corporis sedat, nitro mixtum et affricatum. Regium quoque morbum emendat, cochlearis mensura ex aqua potum, aut in sorbili ovo sumtum. Facit et ad gravedinem ac destillationes: sudores quoque conspersum inhibet: podagricis cum nitro et aqua illitum conducit: gravitatem auditus fumus eius, tubuli ope immissus, sanat. Lethargicos suffitu excitat. Sanguinis eruptionem sistit: contusis denique auribus cum vino et melle illitum medetur.

Κεφ. ρκδ'. (ρκέ.) [Περὶ κίσσηρος.] Κίσσηριν δὲ προικριτέον τὴν ἄγαν κούφην καὶ πολύκενον, σχιστὴν τε καὶ ἄλιθον, ἔτι δὲ ψαθυράν τε καὶ λευκὴν· καυστέον δὲ οὕτω· λαβὼν αὐτῆς ὁπόσον ἂν θέλῃς, διαπύροις ἐγκρουσον ἄνθραξιν· ὥς δ' ἂν ἐκπυρωθῇ, ἀνελόμενος σβέσον οἶνω εὐώδει· καὶ πάλιν πυρώσας σβέσον· τὸ δὲ τρίτον ἀνελόμενος αὐτὴν, καθ' ἑαυτὴν ἑα ψυγῆναι, καὶ ἀποθέμενος χροῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, καὶ σμηκτικὴν οὖλων²¹, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοκτούντων ταῖς κόραις μετὰ τοῦ θερμαίνειν· ἑλκῶν τε πληρωτικὴν καὶ κατουλωτικὴν, ἔτι δὲ καὶ κατασταλτικὴν ὑπεροχῶν καὶ σμηκτικὴν ὀδόντων λεῖα, καὶ ἐσχαρωτικὴν σώματος, καὶ εἰς ψίλωσιν τριχῶν ἐπιτήδειον. Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ²², ἔαν εἰς ζέοντά τις οἶνου πίθον καθῇ κίσσηριν, παύεσθαι παραχρῆμα τὴν ζέσιν τοῦ οἶνου.

Κεφ. ρκέ. (ρκς.) [Περὶ ἁλῶν.] Τῶν δὲ ἁλῶν ἐνεργέστερον μὲν ἔστι τὸ ὀρυκτόν· τούτου δὲ κοινῶς μὲν τὸ ἄλθρον καὶ λευκὸν καὶ διαφανές, πυκνόν τε καὶ ὁμαλὸν τῇ

21) Solum hoc Serap. Lacuna e cod. addit καὶ ὀδόντων.

22) Theophr. hist. 9, 17. Quamquam Marcell. hoc alienum habet, est tamen in Oribas. et Serap.

Cap. CXXIV. (CXXV.) [De pumice.] Pumicis probatio est, ut sit quam maxime levis, multicavus (multiforus), scissilis ac minime lapidosus, insuper friabilis ac candidus. Cremari autem oportet in hunc modum: Sumito eius quantum libuerit et candentibus prunis obruito: ac ubi igne flagraverit, extractum vino odorato restinguito, iterumque incensum pariter exstinguito: tertia ustione exemptum sinito per se refrigerescere, tandemque ad usus condito. Vis eius astringens gingivasque abstergens: purgat cum calefactione, quae pupillis caliginem offundunt: explet ulcera et ad cicatricem perducit, insuperque excrescentia cohibet: tritus etiam dentes fricando deterget. Corpori crustam obducit; est denique pilis abolendis aptus. Theophrastus tradit, si quis in ferventis vini dolium pumicem immiserit, illico fervorem vini desinere.

Cap. CXXV. (CXXVI.) [De salibus.] Salium efficacissimus est fossilis. In hoc quidem genere comuni-

συγκρίσει· ἰδίως δὲ τὸ ἁμμωνιακὸν τῷ γένει, εὐσχιστόν τε²³ καὶ εὐθείας τὰς διαφύσεις ἔχον· τοῦ δὲ θαλασσίου τὸ πυκνὸν παραληπτέον καὶ λευκὸν καὶ ὁμαλόν· κάλλιστον δὲ ἐν Κύπρῳ καὶ Κύπρου τῇ Σαλαμῖνι²⁴ γίνεται καὶ Μεγάροις, καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Λιβύῃ· ἐν τοῖς λεγομένοις δὲ καὶ τὰ λιμναῖα προκριτέον· εὐτονώτατον δὲ αὐτοῦ ἐστὶ τὸ φρύγιον, καλούμενον δὲ τατταῖον²⁵. Δύναμιν δὲ ἔχουσι οἱ προειρημένοι ἅλεις κοινῶς πολύχρηστον, στυπτικὴν τε καὶ σμηκτικὴν, καὶ ἀποκαθαρτικὴν καὶ διαχυτικὴν, ἔτι δὲ κατασταλτικὴν καὶ ἰσχνωτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν, τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον διαφέροντες· εἰσὶ δὲ καὶ σπηεδόνων ἐφεκτικοί· καὶ σμήξεσι ψωρिकाῖς μίγνυνται· στέλλουσι καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπεροχὰς, καὶ πτερύγια τήκουσι, καὶ τὰς ἄλλας δὲ ὑπερσαρκώσεις αἵρουσι· καὶ κλυσμοῖς εὐθετοί· καὶ κόπου λυτήριοι, σὺν ἐλαίῳ χριόμενοι· καὶ πρὸς τὰ οἰδήματα τῶν ὑδρωπικῶν, πυρία τε ἢ δι' αὐτῶν ἐν σαρκίῳ πραϋντικὴ ἀλγημάτων· καὶ κνησμοὺς

23) Plin. 31, 39. *Colore similis est alumini, quod schiston vocant.* Cf. Beckmann. *Gesch. der Erf.* V, p. 260.

24) Strabo lib. 14. p. 740. 741.

25) E. Plin. 31, 41. primus Maroell. emendavit lectionem Ald. *τάπειον ἢ τριταῖον ἢ γανταῖον*: primus nostram in textum recepit Cornar. De Tatta lacu insigni Galatiæ Phrygiaeque et de salis proventu Strabo lib. 12. p. 183. 184.

ter laudatur, quod calculis vacat, pellucidum est, densum et aequabili compage: peculiariter vero natione ammoniacum, quod findi facile potest, et rectis est scissuris. In marino sale eligendus est densus, candidus et aequalis. Probatissimus in Cypro fit et Salamine Cypri et Megaris, itemque in Sicilia et Africa. Sed inter haec ipsa salis genera lacustris praefertur, censeturque validissimus phrygius, qui tattaeus dicitur. Antedictorum salium communis vis est ad multa perquam utilis: astringens nimirum, abstergens, repurgans, dissipans, ac insuper reprimens, extenuans et crustas inducens: differunt intensiore actione et remissiore. Quin et putredinem arcent, et medicamentis psoras abstergentibus admiscuntur. Excrescentia in oculis reprimunt, pterygia consumunt, ceterasque carnis extuberationes tollunt: clysteribus utiliter

δὲ παύουσι μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους συγχριόμενοι παρὰ πυρὶ, ἄχρις ἂν ἰδρώσωσιν· ὁμοίως καὶ λειχήνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας, συναγχικούς τε κουφίζουσι, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει καὶ ἐλαίῳ διαχριόμενοι· πρὸς δὲ παρίσθμια καὶ κιονίδας, σὺν μέλιτι ὁπτοί· καὶ ἄφθας καὶ οὖλων πλάδον καὶ πρὸς φαγεδαίνας σὺν ἀλφίτῳ κεκαυμένοι καταπάσσονται²⁶. πρὸς δὲ σκορπίων πληγὰς, σὺν λινოსπέρμῳ· πρὸς δὲ ἔχων δῆγματα, σὺν ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι καὶ ὑσσώπῳ· πρὸς δὲ κεράστου, μετὰ πίσσας ἢ κεδρίας ἢ μέλιτος· πρὸς δὲ σκολοπένδρας δῆγμα, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει· πρὸς δὲ σφηκῶν πληγὰς καὶ τενθρηδόνας²⁷, καὶ πρὸς ψυδράκια τὰ ἐν κεφαλῇ, θύμους τε καὶ φύματα, σὺν στέατι μοσχέῳ ἀναληφθέντες· σὺν σταφίδι δὲ ἢ στέατι ὑέῳ ἢ μέλιτι δοθιῆνας διαφοροῦσι· καὶ ὄρχεων οἰδήματα σὺν ὀριγάνῳ καὶ ζύμῃ θάττον πεπαίνουσι· καὶ κροκοδειλοδήκτοις βοηθοῦσιν, ἐνδεθέντες εἰς ὀθόνιον λεῖοι, καὶ βαπτόμενοι εἰς ὄξος, στυφομένων²⁸ τῶν μερῶν τοῖς ἐν-

26) Cornar. loco vulg. καταπλάσσονται.

27) Sic legendum esse coniiicit Sarac.; ἀνθρηγῶν Marcell.; τερεθιδόνας Ald. et Asul.; τερεθιδόνας Cornar., Goup. et Sarac.

28) Τυπτομένων forte legit Plin., cum batuenda esse ulcera dicat.

infunduntur: lassitudines etiam tollunt, ex oleo illiti, Contra hydropicorum oedemata auxiliantur, doloresque sacculis inditi fotu mitigant, et pruritus sedant, ex oleo et aceto infricati ad ignem, donec sudor provocetur: similiter et lichenas, psoras ac lepras. Anginas ex melle, aceto et oleo inunctione levant. Tosti tonsillis uvulaeque cum melle adhibentur. Cremati vero aphthis, gingivis flaccidis et phagedaenis cum polenta insperguntur. Adversus scorpionum ictus cum lini semine: contra vipera-
rum morsus cum origano, melle et hyssopo: adversus cerasten cum pice aut cedria aut melle opitulantur. Contra scolopendrae morsum ex melle et aceto, adversus vesparum ictus et tenthredinum, itemque ad capitis psydracia, thymos ac tubercula, sebo excepti vitulino. Furunculos cum uva passa aut suillo adipe aut melle discutunt. Testium tumores cum origano et fermento citius maturant. Crocodilorum morsibus auxiliantur triti, in linteolo invo-

δέσμοις. Θηριοθήκτοις τε βοηθοῦσι καὶ πρὸς ὑπώπια προσώπου σὺν μέλιτι· καὶ πρὸς ὁποῦ μήκωνος πόσιν, καὶ πρὸς μύκητας, σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενοι· πρὸς δὲ στρέμματα, σὺν αἰλύρῳ καὶ μέλιτι, πρὸς πυρίκαυστα δὲ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθέντες, οὐκ ἔωσι φλυκταινοῦσθαι· ποδαγρικοῖς τε ὁμοίως ἐπιτίθενται· πρὸς ὠταλγίαν τε σὺν ὄξει· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἔρπητας ἴσχουσι, μετ' ὄξους καταχρισθέντες ἢ καταπλασθέντες σὺν ὑσσώπῳ²⁹. Καυστέον δὲ αὐτοὺς, εἰς ὀστράκινον ἀργεῖον ἐμβαλόντας, καὶ ἐπιμελῶς πωμάσαντας, ἵνα μὴ ἐξάλλωνται, ἀνθρακιᾷ τε ἐγκρύψαντας ἄχρις ἐκπυρώσεως· τινὲς δὲ τοὺς ὀρυκτοὺς σταιτὶ περιπλάσαντες, εἰς ἀνθρακας ὑποτιθέντες, ἔωσιν, ἄχρις ἂν τὸ σταῖς κατακαῇ· ἐνεστι δὲ καὶ τοὺς κοινούς ἄλλας τοῦτον τὸν τρόπον καίειν· ἀποκλύσας αὐτοὺς ἅπαξ ὕδατι, καὶ ἑάσας ξηρανθῆναι, ἐμβαλεῖ εἰς χύτραν, καὶ πωμάσας ὑπόκαιε, κινῶν, ἕως ἂν μηκέτι ἐξάλλωνται.

Κε φ. ρκς'. (ρκζ') [Περὶ ἄχνης ἀλός.] Ἀλὸς ἄχνη ἐπί-

29) Mavult Sarac. οἰσῦπῳ. Sed pro nostra stant codd. et Serap.

luti, fasciis insuper additis, quibus partes affectae constringantur. Prosunt et ad virulentarum bestiarum morsus et sugillata faciei, cum melle. Contra haustum opium et fungos cum aceto mulso bibuntur. Luxatis cum farina et melle imponuntur. Ambustis cum oleo impositi, pustulas erumpere vetant. Podagricis itidem adhibentur, et aurium doloribus cum aceto. Erysipelata et herpetas cohibent, cum aceto illiti, aut cum hyssopo impositi. Uri porro salem oportet, fictili diligenter operculato, ne exsiliat, conditoque prunis: donec candefiat. Nonnulli fossilem subacta farinae massa oblitum carbonibus subiiciunt, ibique tamdiu sinunt, donec farina crusta fuerit. Sed et sal communis hoc uri modo potest: aqua semel ablutum ac dein siccatum in ollam mittito, obditoque operculo ignem succendito, tandemque salem moveto, donec haud amplius exsiliat.

Cap. CXXVI. (CXXVII.) [De lanugine salis.] Lá-

ψηγμᾶ³⁰ ἐστὶν ἄλὸς ἀφρώδες³¹, εὐρυσκόμενον ἐπὶ τῶν πετριδίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλοῖν.

Κεφ. ρκζ'. (ρκή.) [Περὶ ἁλμης.] Ἁλμη τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλοῖν ἔχει ἐνέργειαν, σημητικὴν· δυσεντερικοῖς τέ ἐστι τοῖς κατὰ νομὴν ἐγκλυσμα, καὶ ἰσχυαδικοῖς χρονίοις· πρὸς τε καταντλήσεις ἀρμόζει, ἐφ' ὧν θάλαττά ἐστι χρησίμη.

Κεφ. ρκή. (ρκθ'). [Περὶ ἄνθους ἁλός.] Ἁλὸς δὲ ἄνθος καταρρέει μὲν τῷ Νεῖλῳ ποταμῷ· ἐφίσταται δὲ λίμναις τισί· παραληπτέον δὲ τὸ κροκίζον τῇ χροᾷ, ὑποδυσωδέστερον, ὥσπερ γάρρος, ἐνίοτε δὲ καὶ δυσωδέστερον³² μᾶλλον, καὶ τῇ γεύσει δητικώτερον καὶ ὑπολίπαρον· τὸ δὲ ἔμμιλτον³³ ἢ θρόμβους ἔχον φαῦλον ἡγήτεον· ἐτι τὸ ἀκέραιον ἐλαίῳ συνανίεται μόνον· τὸ δεδολωμένον δὲ ἐκ μέρους καὶ ὕδατι³⁴. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἔλκη, καὶ νομᾶς τὰς ἐν αἰδοίοις, καὶ ὅτα πυοθάρουντα, καὶ ἀμβλυωπίαις, καὶ τὰς οὐλὰς αἴρει καὶ λευκώματα· μίγνυται καὶ ἐμπλάστοις

30) C. Gesnerus suasit, ἀπόψηγμα αὐτὸ ἐπέψηγμα legendum esse, neutrum aptum.

31) Sarac. loco ἀφρώδους vulg.

32) Sic interpretes prisci, Oribas. et Serap.; εὐωδέστερον Hermol. Barbar. et cod. Paris. apud. Goup.

33) Sic Cornar. primus. ἔμμιλτρον Ald., Asulan. et Marcell.

34) Vulgo ὕδατος.

nugo salis est ramentum spumosum maris, quod in exilibus rupibus reperitur. Vim habet eandem cum salibus.

Cap. CXXVII. (CXXVIII.) [De salsugine s. muria.] Muria salis effectus praebeh abstergitque: dysentericis, quorum intestina ulceribus depascentibus occupantur, infunditur, ac iis, qui diuturno coxendicis dolore vexantur. Ad perfusiones apta est, ubi aqua marina usum praestat.

Cap. CXXVIII. (CXXIX.) [De flore salis.] Flos salis e Nilo quidem flumine defluit, sed et stagnis quibusdam innatat. Assumendus croceus et subingratus odore, velut garum, nonnunquam et magis graveolens, gustu mordacior atque subpinguis. Rubricosus autem aut grumosus improbatur. Praeterea sincerus oleo solo solvitur, adulteratus nonnulla ex parte etiam aqua. Ellicax est ad ulcera maligna et phagedaenica, et depascentia genitalium et purulentas aures. Oculorum hebetudines, cicatrices et albugines tollit. Emplastris unguentisque coloris gratia

καὶ μύροις εἰς χρώσιν, ὥς καὶ τῷ ῥοδίνῳ. Ἔστι δὲ καὶ ἰδρώτων κινητικόν, κοιλίας ταρακτικόν, σὺν οἴῳ καὶ ὕδατι ληφθέν, κακοστόμαχον· μίγνυται καὶ ἀκόποις καὶ σμήγμασι πρὸς τριχῶν λεπτυσμόν³⁵. καὶ καθόλου ἐστὶ δριμύ, πυρωτικόν, ὥςπερ οἱ ἄλλοι.

Κεφ. ρθ'. (ρλ'.) [Περὶ νίτρου.] Νίτρον προκριτέον τὸ κοῦφον, καὶ ῥοδωπὸν ἢ λευκὸν τὴν χροάν, κατατετριμμένον, οἷοναὶ σπογγῶδες τι· τοιοῦτον δὲ ἐστὶ ἐκ τῶν βουρῶν³⁶. Δύναμιν δὲ ἔχει μετασυγκριτικὴν.

Κεφ. ρλ'. (ρλα'.) [Περὶ ἀφροῦ νίτρου.] Ἀφρὸς δὲ νίτρου ἀρίστος μὲν εἶναι δοκεῖ ὁ κούφότατος καὶ πλακώδης, εὐθρυπτός τε καὶ ἐμπόρφυρος καὶ³⁷ ἀφρώδης, ἔτι δὲ δητικός· οἷός ἐστι ὁ ἐκ Φιλαδελφίας κομιζόμενος τῆς ἐν Αὐδίας· δευτερεύει δὲ ὁ αἰγύπτιος· γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Καρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν οὗτός τε καὶ τὸ νίτρον

35) Consentiant veteres interpretes et Serap. cum cod. Par. apud Goupyl. in hac lectione, quam C. Gesnerus primus suasit. *Λευκασμόν* vulgo.

36) Dubia vox, quam Marcell. iam in ambiguo posuit. Forte gentilitium nomen, *Bunorum*, gentis illyricae (Plin. 3, 25.) *Βοῦνρος*, πόλις Ἰλλυρίας, Steph. Byz. Oribas. habet *νήσων*.

37) Ex Oribas. et Serap. iam Sarac. loco vulg. ἤ.

additur', uti et rosaceo. Sudorem quoque ciet: alvum turbat, in vino et aqua sumtus: stomacho adversatur. Additur et acopis et smegmatis, quibus (palpebrarum) pili extenuantur: generatim vero acris est et fervens, sicut salis.

Cap. CXXIX. (CXXX.) [De soda s. nitro veterum.] Nitrum praefertur leve, et roseo colore aut candido, multiforum, velut spongiosum quiddam. Tale est, quod e tumulis (Bunis Illyriae?) affertur. Vim habet metasyntheticam.

Cap. CXXX. (CXXXI.) [De spuma nitri.] Spuma nitri optima censetur levissima, crustosa, friabilis, colore purpureo et spumosa, insuperque mordens, qualis e Philadelphia Lydiae defertur. Secundas tenet aegyptia. Quin et ad Magnesiam Cariae gignitur. Sali parem vim et unctionem habet, aeque ac nitrum ipsum. Sed utrumque

ἀλσὶν ἐμφερῇ· ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ τὸ νίτρον στρόφους παύει, λεανθὲν μετὰ κυμίνου³⁸ καὶ ποθὲν μετὰ ὑδρομέλιτος, ἢ μετὰ ἐψήματος, ἢ τινος τῶν διαφορεῖν δυναμένων πνεύματα, οἷον πηγάνου ἢ ἀνήθου· ἔστι δὲ καὶ περιοδικῶν σύγχρῳσμα πρὸ τῆς ὑπόπτου προσβολῆς· μίγνυται καὶ διαφορητικαῖς καὶ ἐπισπαστικαῖς καὶ λεπρिकाῖς ἐμπλάστοις καὶ λεπτυντικαῖς· σὺν ὕδατι δὲ θερμῷ ἢ οἴνῳ ἐγχεόμενον, ἐμπνευματώσεις τε καὶ ἤχους ὥτων ἰᾶται καὶ πυορρόϊας· καθαίρει δὲ καὶ ῥύπον, σὺν ὅξει ἐγχεόμενον· κυνοδήκτους τε ἰᾶται σὺν στέατι ὀνείῳ³⁹ ἢ ὑεῖῳ· ἀναστομοῖ δὲ καὶ δοθιῆνας, ἀναληφθὲν τερμινθίνῃ ῥητίνῃ· μετὰ σύκων δὲ ὑδρωπικῶν ἔστι κατάπλασμα· σὺν μέλιτι δὲ ἐγχερίομενον, ὀξυθερκές· καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυκράτῳ ποθὲν ἀρμόζει· πρὸς δὲ βουπρήστεας σὺν ὕδατι· πρὸς ταύρειον δὲ αἶμα σὺν σιλφίῳ· ἀτροφοῦσί⁴⁰ τε χρήσιμον κατάπλασμα· παρακμάζουσί τε ὀπισθοτονικοῖς πάθεσι σὺν κηρωτῇ καὶ στρέμμασι· μίγνυται καὶ ἄρωμα ὠφελί-

38) Integer locus habendus, cum Serap. et interpretes prisci cum codd. consentiant. Sarac. putat, transponenda esse verba, quin et ἔψημα ἀντὶ τοῦ ἀποξήματος sumendum, quod minime probari potest.

39) Matthiol. legit αἰγείῳ.

40) Lacuna τρέμουσί τε καὶ στροφομένους.

(sale) maiorem vim habet tormina sedandi, si cum cumino tritum bibatur in hydromelite, aut cum sapa, aut cum eorum aliquo, quae flatus discutere valent, velut ruta et anetho. In periodicis morbis illinitur ante suspectam accessionem. Miscetur et emplastris discutientibus, epispasticis, extenuantibus leprasque exterentibus. Cum aqua vero calida aut vino infusum aurium inflationes sonitusque et earum purulentos fluxus sanat. Quin sordes (aurium) expurgat, cum aceto instillatum. Canum moribus ex asinino adipe aut suillo medetur. Resina excerptum terebinthinae furunculos aperit. Cum ficibus cataplasmatibus vice hydropicis imponitur: cum melle inunctum claritatem visus adiuvat. Succurrit venenis fungorum, ex posca potum, buprestium vero ex aqua: iis, qui tauri sanguinem biberint, e silphio datur: macrescentibus etiam impositum prodest: opisthotonis iam remissioribus cum cerato, itemque luxatis: in paralysi linguae utiliter pani

μως ἐπὶ τῶν τὴν γλῶτταν παραλελυμένων· ἔνιοι δὲ καίουσι τὰ προειρημένα, ἐπ' ἄνθρακας πεπυρωμένους ἀπεραιομένοι, προϋποκειμένου καινοῦ ὀστράκου, ἕως ἂν ἐκπυρωθῇ.

Κεφ. ρλ'. (ρλβ'.) [Περὶ τρυγός.] Τρύγα δὲ παραληπτέον μάλιστα μὲν τὴν ἀπὸ οἴνου παλαιοῦ ἰταλικοῦ· εἰ δὲ μὴ⁴¹, ἀπὸ ἄλλου ὁμοίου· ἡ γὰρ ἀπὸ ὄξους ἐπιτέταται τῇ δυνάμει· καυστέον δὲ ὡς ἄλκυόνιον προεξηραμένην ἐπιμελῶς· τινὲς δὲ ἐπ' ὀστράκων καινῶν θέντες καίουσι πυρὶ δαψιλῇ, ἕως ἂν ἐμπυρωθῇ κατὰ βᾶθος· ἄλλοι δὲ εἰς ἄνθρακας πεπυρωμένους ἐγκρούσαντες βῶλον, τὸ ὅμοιον ποιοῦσι· σημεῖον δὲ τῆς δεούσης καύσεως ἡγητέον τὸ λευκὸν ἢ ἀερόχρουν τοῦ χρώματος· καὶ τὸ προσεγεχθεῖσαν τῇ γλώσσει, οἷονεὶ φλέγειν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀπὸ ὄξους καίεται. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν σφόδρα, καὶ σηπτικὴν, κατουλωτικὴν, στυπτικὴν, καὶ σηπτικὴν ἄγαν, καὶ ξηραντικὴν. Χρηστέον δὲ τῇ τρυγί προσφάτω οὔσει· ταχὺ γὰρ διαπνέεται· ὅθεν οὐδὲ ἀσκέπαστον, οὐδὲ χωρὶς ἄγγους αὐτὴν ἀποθετέον. Πλύνεται δὲ αὕτη, ὡς πομφόλυξ· ἡ δὲ ἄκαυστος στέλλει

41) Ald. habet interpositum καὶν.

permiscetur. (De utroque semper, de nitro et spuma eius, sermo est.) Nonnulli supra dicta ignitis indita carbonibus urunt, subiecta prius testa nova, donec incanduerint.

Cap. CXXXI. (CXXXII.) [De faece.] Eligenda faex maxime a vino vetere italico, sin minus, ab alio consimili. Nam aceti faex intensioribus est praedita viribus. Crematur, ut alcyonium, ante diligenter exsiccata. Sunt, qui testae novae inditam igni largo urant, usque altius tota incanduerit. Alii ignitis carbonibus faecis glebam obruunt, et similiter faciunt. Signum est legitimae ustionis, ut candido aut aëreo colore conspiciatur, et linguam tactu urere videatur. Eadem est ratio urendae faecis, quae ex aceto fit. Vim autem habet valde urentem, detergentem, cicatrices inducentem, astringentem, vehementer exedentem et siccantem. Sed recenti utendum est: quoniam celeriter expirat: proinde nonnisi operculata et vase aliquo condita reponenda est. Lavatur eadem, uti pompholyx. Quae ustionem experta non est, oe-

οἰδήματα καὶ καθ' ἑαυτὴν, καὶ μετὰ μυρσίνης· κοιλίαν τε καὶ στόμαχον ρευματιζόμενον καταπλασθεῖσα στέλλει· καὶ ῥοὺν γυναικεῖον κατὰ ἥτρου καὶ αἰδοίου καταπλαττομένη πραῦνει· καὶ φύγεθλα ἀνέλκωτα διαφορεῖ καὶ φύματα· μαστοὺς δὲ σπαργῶντας ῥέοντας γάλα σβέννυσι, σὺν ὧξει καταχρισθεῖσα· ἥ δὲ κεκαυμένη λεπρούς ἀφίστησιν ὄνυχας σὺν ῥητίνῃ· καὶ μετὰ σχίνινου ἐλαίου συγχρισθεῖσα νύκτα ὅλην, ξανθὰς ποιεῖ τὰς τρίχας· πλυθεῖσα δὲ μίγνυται εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὥς σποδός· σμήχει τε οὐλὰς καὶ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἢ τοιαύτη.

Κεφ. ρλβ'. (ρλγ'.) [Περὶ ἀσβεστοῦ.] Ἀσβεστος γίνε-
ται οὕτω· τῶν θαλαττίων κηρύκων τὰ ὄστρακα λαβὼν,
πυρὶ ἔγκρυψον, ἢ εἰς κλίβανον διάπυρον καθεῖς, ἄφες ἐννυ-
κτερεῦσαι· τῇ δὲ ἐχομένῃ, ἐὰν μὲν λευκότερα⁴² γένηται,
ἀνελού· εἰ δὲ μὴ, πάλιν καὶ ἄχρῳς ἂν ἱκανῶς λευκανθῇ· εἴτα
ἀποβάσας αὐτὰ εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ἔμβαλε εἰς χύτρον καινὴν,
καὶ σκεπάσας αὐτὰ ῥάκεσιν ἐπιμελῶς, ἔασον ἐνταῦθα νύκτα
μίαν· πρῶτ' δὲ ἀνελόμενος ἀπειληφυῖαν τὸ παντελὲς τῆς κατ-

42) Pluralem habent Oribas. et Serap., quod et nexus docet; λευκοτάτη vulgo.

demata per se et cum myrto cohibet: ventris stomachique fluxiones cataplasmatibus vice adhibita sistit: muliebri profluvium iliis et verendis imposita mitigat: panos nondum exulceratos atque tubercula discutit. Turgentes mammas et lac profundentes cum aceto peruncta coërcet. Cremata vero scabros unguis cum resina aufert: addito oleo lentiscino illita per totam noctem, flavos reddit capillos. Lota oculorum medicamentis, uti cinis metallicus, miscetur: et talis etiam eorum cicatrices atque caligines abstergit.

Cap. CXXXII. (CXXXIII.) [De calce viva.] Calx viva hoc modo paratur: Buccinorum marinorum testas igne condito aut ardenti clibano per noctem immittito. Postero die, si candidissimae fuerint, eximito: sin minus, iterum urito, usquedum satis inalbuerint. Dein ubi in frigidam eas immerseris, ollae novae indito, et pannis exacte operiens, noctem unam conquiescere sinito. Mano calcem, perfecto omni opere, elaboratam extrahito atque

εργασίας, ἀποτίθεισος· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ λίθων κοχλάκων καιομένων, καὶ ἐκ τῆς χυδαίας μαρμάρου, ἣτις καὶ προκρίνεται τῶν ἄλλων. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα κοινῶς ἄσβεστος πυρωτικὴν, δηκτικὴν, καυστικὴν, ἐσχαρωτικὴν· μιννυμένη δέ τισιν ἐτέροις, ὡς στέατι ἢ ἐλαίῳ, γίνεται πεπτικὴ, μαλακτικὴ, διασκεδαστικὴ, κατουλωτικὴ· ἐνεργεστέραν δὲ αὐτῆς ἡγητέον τὴν πρόσφατον καὶ ἄβροχον.

Κε φ. ρλγ'. (ρλδ'.) [Περὶ γύψου.] Γύψος δύναμιν ἔχει στυπτικὴν, ἐμπλαστικὴν· αἰμορραγίας τε καὶ ἰδρώτων ἐφεκτικὴν· ποθεῖσα δὲ κτείνει⁴³ τῷ κατὰ πνιγμὸν τρόπῳ.

Κε φ. ρλδ'. (ρλε'.) [Περὶ τέφρας κληματίνης.] Τέφρα κληματίνη δύναμιν ἔχει καυστικὴν· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ ἢ ἐλαίῳ καταπλασθεῖσα, θλάσματα νεύρων καὶ ἄρθρων λυγίσματα καὶ συστροφάς νεύρων ὠφελεῖ· σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει σαρκώσεις ὁσχεύου στέλλει· καταπλασθεῖσα δὲ σὺν ὄξει ἐρπετόδηκτα καὶ κυνόδηκτα ἰᾶται· ἐσχαρωτικάς τε μίγνυται· καὶ γίνεται ἢ ἐξ αὐ-

43) Nullus dubio, loco vulg. πνίγει hoc esse ponendum, cum et Serap. sic legerit.

recondito. Conficitur et e calculis litoreis igne crematis, nec non et e vulgari marmore: et haec quidem ceteris antefertur. Vis omni generatim calci ignea, mordens, adurens et crustas inducens. Mixta tamen aliis quibusdam, ut adipi oleoque, redditur coctioni favens, molliens, dissipans, cicatrices inducens. Efficacior habetur, quae recens est, nec aquis madida.

Cap. CXXXIII. (CXXXIV.) [De gypso.] Gypsum vim habet astringentem cutimque obducentem. Sanguinis eruptiones sudoresque cohibet, sed potum strangulando necat.

Cap. CXXXIV. (CXXXV.) [De cinere sarmentorum.] Sarmentorum cinis urendi vim habet. Cum axungia autem oleove illitus nervorum (tendinum) contusionibus tumoribusque et contorsionibus articulorum prodest. Cum nitro et aceto carnosos tumores in scroto reprimit. Idem serpentium canumque morsibus illitus ex aceto medetur: atque etiam crustas obducentibus medicamentis ad-

τῆς κονία πρὸς πτώματα καὶ μύκητας, σὺν ὄξει καὶ ἁλσί καὶ μέλιτι.

Κεφ. ρλέ. (ρλς'.) [Περὶ ἄλκωνιου.] Τοῦ δὲ ἄλκωνιου πέντε γνωστότεον εἶδη ὑπάρχειν· τὸ μὲν γὰρ πυκνόν ἐστι [καὶ στρυφνόν]⁴⁴, καὶ τῷ ἰδεῖν⁴⁵ σπογγῶδες, ἔτι δὲ βρωμῶδες καὶ βαρὺ καὶ ἰχθύος ὄζον, ὃ δὴ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἡϊόνων εὐρίσκεται· τὸ δὲ ἐξῆς⁴⁶ κατὰ μὲν τὸ σχῆμα πτερυγίῳ ὀφθαλμικῷ ἢ σπόγγῳ ἔοικε⁴⁷, κοῦφόν τέ ἐστι καὶ πολύκενον, καὶ φυκώδη ἀποφορὰν ἔχον· τὸ δὲ τρίτον σκωληκοειδὲς⁴⁸ ὑπάρχει τῷ τύπῳ, καὶ τῇ χροῇ πορφυρώτερον⁴⁹, ὃ τινες μιλῆσιον καλοῦσι· τὸ τέταρτον δὲ ἐρίοις οἰσυπηροῖς ὁμοιον, πολύκενον, κοῦφον· τὸ δὲ πέμπτον ἔοικε μὲν κατὰ σχῆμα⁵⁰ μύκητι, ἄνοσμόν τέ ἐστι, καὶ τραχὺ μὲν ἐνδοθεν, κισσήρει κατὰ τι ἔοικὸς, ἔξωθεν δὲ λείον, δορυμύ· ὃ πλεῖστον ἐν τῇ Προποντίδι κατὰ τὴν καλουμένην Βέσβικον⁵¹ νῆσον

44) Uncinis inclusum nec huius est loci, nec agnoscitur ab Oribas., Serap., vel priscis interpretibus.

45) Oribas. τῷ ὀνθμῷ, ut cap. 88.

46) Serap. legit, sicut Galen. fac. simpl. lib. 11. p. 570., προμηκέστερον.

47) Hoc ad sequens pertinere, e Serap. patet, qui ita forte legit: κοῦφόν τέ ἐστι καὶ πολύκενον, ὡς σπόγγος.

48) Serap. legit ῥοδοειδές.

49) Oribas. add. ὀνυχοειδές.

50) Haec longe alio modo tum in Oribas., tum in Serap.

51) Strabo lib. 12. p. 225. Plin. 5, 44.

miscetur. Fit et ex eo lixivium contra lapsus ex alto et fungorum venena, cum aceto, sale et melle.

Cap. CXXXV. (CXXXVI.) [De alcyonio.] Alcyonii quinque esse species cito. Primum enim (alcyonium) densum est [et austerum], aspectu spongiosum, graveolens et ponderosum et piscem olens, quod plurimum in litoribus invenitur. Alterum pterygio oculorum simile, leve est et multicavum, sicut spongia, odore algarum. Tertium vermiculi forma et colore paene purpureum, quod milesium quidem vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multicavum et leve. Quintum figura fungi, inodorum, intus quidem asperum, pumici quodammodo simile, foris vero laeve, acre, quod plurimum in Propontide circa insulam Besbicum gignitur, pa-

γεννᾶται, ὃ ἐπιχωρίως ἄλὸς ἄχνην καλοῦσι· τούτων τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον εἰς σμήγματα παραλαμβάνεται γυναικῶν, καὶ πρὸς φακούς, λειχήνας τε καὶ λέπρας, ἀλφούς τε καὶ μελανίας καὶ σπίλους τοὺς ἐπὶ προσώπου καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος· τὸ δὲ τρίτον εὐθετεῖ πρὸς δυσουροῦντας καὶ ἀμνώδη συλλέγοντας ἐν τῇ κύσει· καὶ πρὸς νεφρικοὺς, πρὸς ὕδρωπα, σπλῆνα· καὲν δὲ καὶ καταπλασθὲν σὺν οἴνῳ ἄλωπεκίας δασύνει· τὸ δὲ ὕστατον ὀδόντας λευκαίνειν δύναται· παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς ἄλλα σμήγματα καὶ ψίλωθρα, μιννύμενον σὺν ἁλσί· καῦσαι δὲ τι τούτων βουλόμενος, μεθ' ἁλῶν εἰς ὠμὴν χύτραν ἐμβαλε, καὶ περιελείψας τὸ στόμα αὐτῆς πηλῶ, δὸς εἰς κάμινον· ὅταν δὲ ὀπηθῇ ὁ κέραμος αὐτῆς, ἀνελόμενος ἀπόθου καὶ χρῶ· πλύνεται δὲ, ὡς ἡ καδμεία.

Κεφ. ρλς' (ρλζ'). [Περὶ ἀδάρκου.] Ὁ δὲ προσαγορευόμενος ἀδάρκης⁵² γίνεται μὲν ἐν Γαλατίᾳ⁵³, ἔστι δὲ ὥσπερ ἐπίπαγος ὑφαλμυρίζων, καθ' ὕγρων καὶ τελματωδῶν

52) Galen. fac. simpl. lib. 11. p. 370. Ἀδάρκιον, ἔνιοι δὲ ἀῤῥένγκως ἀδαρκον, ἄλλοι δὲ θηλυκῶς ἀδάρκην καλοῦσι.

53) Sic Oribas. et Asulan. Καππαδοκία Ald.

trio nomine maris lanugo appellatum. Primum quidem et secundum in smegmata feminarum assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigredines et maculas in facie reliquoque corpore. Tertium vero iis, qui difficili urina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneum est, itemque nephriticis, et ad hydropem lienisque vitia. Ustum autem et ex vino illitum calvitium hirsutam reddit. Postremum dealbandis dentibus aptum est: assumitur et in alia smegmata ac psilothra, cum sale mixtum. Si quis ex his aliquid cremare voluerit, addito sale in crudam ollam coniiciat, lutoque oblito eius spiraculo, fornaci mandet: et cum figlinum assatum fuerit, extrahat et ad usus recondat. Ceterum lavatur, uti cadmia.

Cap. CXXXVI. (CXXXVII.) [De adarce.] Gignitur in Galatia, quod adarces appellatur. Est autem concrementum, salsuginis aliquid habens, quod humidis et

τόπων ἐν ξηρασίᾳ ἐπιγινόμενος, καὶ περιπηγνύμενος καλάμοις καὶ χορταρίοις· ἔοικε δὲ τὴν χροάν ἄνθει ἀσσίας λίθου, τῷ δὲ ὄλῳ τύπῳ ἀλκυονίῳ τῷ μαλακῷ καὶ πολυκένῳ⁵⁴, καὶ ἐστὶν οἶον λιμναῖον ἀλκυόνιον· εὐθετεῖ δὲ πρὸς ἐκδορὰν λεπρῶν καὶ ἐφηλίδων καὶ λειγῆρων καὶ φακῶν καὶ τῶν ὁμοίων· καθόλου δὲ ἐστὶ δριμὺ καὶ μετασυγκριτικόν· ὠφελεῖ καὶ ἰσχυαδικούς.

Κεφ. ρλζ'. (ρλγ'.) [Περὶ σπόγγων.] Τῶν δὲ σπόγγων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐκάλεσάν τινες λεπτοτρήτους καὶ πυκνοὺς ὄντας, ὧν τοὺς σκληροτέρεους τράγους ὠνόμασαν⁵⁵. τοὺς δὲ θήλεις οἱ ἐναντίως τοῖς προειρημένοις διάκεινται· καὶ οὖν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ ἀλκυονίῳ· ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπῆς⁵⁶ τραυματικός τέ ἐστι, καὶ οἰδήματα στέλλει· καὶ τὰ νεότερωτα κολλᾷ σὺν ὕδατι ἢ ὀξύκράτῳ· σὺν μέλιτι δὲ ἐφθῶ παλαιούς κόλπους παρακολλᾷ· ὁ δὲ παλαιὸς⁵⁷ ἄχρηστος· (οἱ δὲ καινοὶ καὶ ξηροὶ)⁵⁸ διαστέλλουσι καὶ μεμνύοτα ἔλκη καὶ τύλους,

54) Sic Serap. et Asulan.; ὑποκένῳ Ald.

55) Aristot. hist. anim. 5, 14.

56) Ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπῆς editt. Nostram lectionem tumentur Galen., Oribas. et Serap., tum et quod παλαιός opponatur. Sed Serap. habet: *nova, sicca cum sua pinguedine*.

57) Serap. forte *μανός* legit.

58) Sic legendum esse, e Serap. apparet.

palustribus locis siccitate emergit, ac circa arundines graminisque coit. Colore florem lapidis assii aemulatur, tota vero forma alcyonium molle ac multiforum, ut videri possit alcyonium palustre. Ad extirpandas lepras, maculas a sole contractas, lichenas, lentigines ac similia vitia accommodatur: in universum vero vis ei est acris et metasyneritica. Iuvat et ischiadicis.

Cap. CXXXVII. (CXXXVIII.) [De spongiis.] E spongiis alias nonnulli mares appellavere, quae tenuiter sunt foratae ac densae, e quibus rursum duriores tragos appellarunt: alias vero feminas, quae contrario praedictis modo se habent. Uruntur autem pari modo ac alcyonium. Recens et minime pinguis vulneraria est, et oedemata reprimit: recentia vulnera ex aqua poscave, at ex melle cocto veteres sinus conglutinat. Vetusta autem inutilis. (Recentes porro et siccae) diducunt praeclusa ul-

ἀποδεσμούμενοι λίνῳ· καὶ αὐτοὶ ξηροὶ παρεντιθέμενοι ὥσπερ μοτά· τὰ δὲ ρευματικά, ὑπόνομα καὶ χρόνια ἔλκη ἐξικμάζουσιν, ἐπιθέμενοι ἄνικμοι νέοι⁵⁹· ἐπέχουσι δὲ καὶ αἰμορρογίαν σὺν ὄξει· κεκαυμένοι δὲ⁶⁰ πρὸς ξηροφθαλμίας, καὶ ὅπου δεῖ σμῆξαι τι ἢ στύσαι· βέλτιον δὲ ποιοῦσι πλυθέντες εἰς τὰ ὀφθαλμικά· σὺν πίσσῃ δὲ καέντες πρὸς αἰμορρογίαν ἀρμόζουσι· λευκαίνονται δὲ αὐτῶν οἱ ἀπαλώτατοι ἐν τοῖς ὑπὸ κύνᾳ⁶¹ καύμασι, βρεχόμενοι τῇ ἐπὶ τῶν πετρῶν συνισταμένη ἄλῳς ἄχρη, καὶ ἡλιαζόμενοι· ἐπιβλεπέτω δὲ τὸ μὲν κοῖλον αὐτῶν ἄνω, κάτω δὲ ἡ ἀποτομή· εἰ δὲ εἷη αἰθρία θερία, καὶ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθενται, βρεχόμενοι ἄλῳς ἄχρη ἢ θαλάσῃ· γίνονται δὲ λευκότετοι οἱ τοιοῦτοι.

Κεφ. ρλῆ. (ρλθ'.) [Περὶ κοραλλίου.] Τὸ δὲ κοράλλιον, ὅπερ ἔνιοι λιθόδενδρον ἐκάλεσαν, δοκεῖ μὲν εἶναι φυτὸν ἐνάλιον, στεφύροποιεῖσθαι δὲ, ὅταν ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐλκυ-

59) Καὶ νέοι (καινοί) vulg. redundat.

60) Sic Serap., Marcell. ac Cornar.; αἰμορρογίαν· σὺν ὄξει δὲ κεκαυμένοι vulgo.

61) Ὑπὸ κύνᾳ addit cod. Par.

cera et callos, si, aridae linteo illigatae, linamentorum carptorum vice adigantur: fluxione autem laborantia, cuniculosa et diuturna ulcera siccant humoris expertes et recentes impositae: sanguinis eruptiones cum aceto adhibitae cohibent. Crematae oculorum inflammationi aridae auxiliantur, et ubi aliquid abstergendum est aut astringendum. Satius vero est, ad ocularia medicamenta prius lavare cineres. Eos cum pice adversus sanguinis cursus adhibere expedit. Mollissimae vero spongiarum albescunt caniculae ardoribus, si salis spuma rupibus adhaerente tingantur et insolentur: ita tamen, ut parte cava sursum spectent, qua vero resectae fuerint, deorsum. Quodsi aestiva sit serenitas, etiam ad lunam sternuntur, spuma salis marinave aqua perfusae. Tales autem candidissimae evadunt.

Cap. CXXXVIII. (CXXXIX.) [De corallio.] Corallium, quod nonnulli lithodendron appellarunt, marinam esse plantam constat; solidescere vero ex alto mari

σθῆ, ἔξαλον γινόμενον, καὶ βαπτόμενον⁶² ἤτοι πηγνύμενον, ὥςπερ ὑπὲρ τοῦ περιεχυμένου ἡμῖν αἶρος· εὐρίσκεται δὲ πλεῖστον ἐν τῷ κατὰ Συρακούσας ἀκρωτηρίῳ τῷ καλουμένῳ Παχύνῳ· ἄριστον δέ ἐστι τὸ πυρρὸν τῇ χροῖα, καὶ ἐμφορές σανδαράχῃ⁶³ ἢ σάνδυκι κατακορεῖ, εὐτριβές τε ὡσαύτως καὶ ὁμαλὸν δι' ὅλης τῆς συγκρίσεως· ἔτι δὲ ὁσμὴν βρωῶδη καὶ φυκίοις ἐμφορῇ ἔχον· πρὸς δὲ τούτοις πολύοζον καὶ κινναμωμίζον τῷ τύπῳ τῶν θαμνίσκων· τὸ δὲ λιθῶδες τῇ συγκρίσει καὶ⁶⁴ ψωρὸν, σεσηραγγωμένον τε καὶ χαῦνον, θαῦλον οἰητέον εἶναι. Στύφει δὲ τῇ δυνάμει καὶ ψύχει ἐπιεικῶς· καταστέλλει δὲ τὰ ὑπερσαρκοῦντα [καὶ ὑπερέχοντα]⁶⁵, καὶ οὐλὰς σμῆχει τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς· πληροῦ δὲ καὶ κοιλώματα⁶⁶· πρὸς τε αἵματος ἀναγωγὰς ἱκανῶς ἐνεργεῖ, καὶ δυσουροῦσιν ἀρμόζει· καὶ σπλήνα τῆκει, σὺν ὕδατι πινόμενον⁶⁷.

62) Quanquam Sarac. hac voce offendatur, nec alibi βάπτεσθαι hoc significatu occurrat, usitata tamen et hunc locum illustrans est ἡ βυφή τοῦ σιδήρου. Theophr. hist. 5, 3. caus. 1, 22. "Ἡτοι πηγνύμενον in omnibus editt. adest, a solo Sarac. omissum.

63) Interpretes prisci et Cornar. hoc suaserunt loco vulg. ἀνθερικῶ, eo magistra xandi, quod nusquam in Diosc. occurrat. Serap. interpres asseregi ponit, quod manifesto اسرنج sandaracha.

64) Interpositas voculas τῇ χροῖα delendas esse, Sarac. sensit, quod confirmant Oribas. et Serap.

65) Sic Serap. et cod. X.; omititur in editt.

66) Καὶ οὐλὰς editt., forte menda librarii; deest in Oribas.; Marcellus legisse videtur καὶ καιουλοῖ.

67) In codice Matthioli ad marginem scripta superstitiosa: τοῦτο καὶ φυλακτῆριον καὶ παντὸς κακοῦ ἀποτρόπαιόν ἐστιν.

extractam durari ac coagulari, velut a circumfuso nobis aëre. Plurimum invenitur ad promontorium secus Syracusas, quod Pachynum dicitur. Optimum est rufum colore et sandaracha aut sandyci saturatae simile, fragile item, totaque sua concretionem aequabile, insuper algarum aut fucorum odorem referans: ad haec ramosissimum et forma fruticulis cinnamomi specie referens. Calculosum autem in concretionem et asperum, fistulosum et rarum vitiosum existimatur. Astringit et refrigerat mediocriter: carnes coercet excrecentes, oculorum cicatrices absterget, cavaque explet. Contra sanguinis reiectiones satis efficax est, et urinae difficultate laborantibus opitulatur: denique et potum ex aqua lienem liquat.

Κεφ. ρλθ'. (ρμ'.) [Περὶ ἀντιπαθοῦς.] Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἀντιπαθὲς κοράλλιον οἰητέον ὑπάρχειν, εἰδικὴν ἔχον διαφορὰν· ἐστὶ δὲ τῇ μὲν χροῶα μέλαν, δεινδορίζον δὲ καὶ αὐτὸ, καὶ ὀζῶδες μᾶλλον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Κεφ. ρμ'. (ρμα'.) [Περὶ φρυγίου λίθου.] Λίθος φρυγίος, ὃ οἱ βαφεῖς ἐν Φρυγίᾳ χρῶνται, ὃθεν καὶ ὠνόμασται, γεννᾶται ἐν Καππαδοκίᾳ· ἄριστος δ' ἐστὶν ὁ ὠχρὸς καὶ μέσως βαρὺς, οὐκ ἰσότονος τῇ συγκρίσει τοῦ χρώματος⁶⁸, ἔχων δὲ διαφύσεις λευκάς, ὡς καδμεία. Καίεται δ' ὁ λίθος οὕτω· βρέξας αὐτὸν καλλίστῳ οἴνῳ, διαπύροις ἔγκρυπον ἀνθραξί, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς· ἐὰν δὲ μεταβάλλῃ τὴν χροῶαν, κηρότερος γενόμενος, ἐξελὼν αὐτὸν, τῷ αὐτῷ σβέσον οἴνῳ· καὶ πάλιν εἰς τοὺς ἀνθρακας ἀποθέμενος, τὰ αὐτὰ ποίει· κατὰ δὲ αὐτὸν ἐκ τρίτου, προσέχων, μὴ θρυβῇ καὶ ἀπασβωλῶθῃ. Δύναμιν δ' ἔχει ὥμός τε καὶ κεκαυμένος στυπτικὴν ἐναργῶς⁶⁹, ἔτι δὲ ἀνακαθαρτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν ποσῶς,

68) Sic Ald., Marcelli interp. et Lacunae cod.; οὐκ εὔτονος τῇ συγκρίσει τοῦ σώματος Asulan. cum reliquis.

69) Sic Ald., Asulan. et Cornar.; ἐνεργῶς Goupyl. et Sarac.

Cap. CXXXIX. (CXL.) [De antipathe.] Quod antipathes vocatur, corallium quoque esse censendum est, sed specificam habens differentiam. Est autem colore nigro, arborescens et ipsum, ac magis ramosum. Vires habet antecedentis.

Cap. CXL. (CXLI.) [De phrygio lapide.] Phrygius lapis, quo tinctorum in Phrygia utuntur, a qua etiam nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, mediocriter ponderosus, coloris compactione haud aequabilis, cum albas habeat intercurrentes lineas, sicut cadmia. Uritur autem in hunc modum. Vino optimo perfusum ignitisque carbonibus obrutum flabello assidue ventilato: ac, ubi colore mutato magis fulvus evaserit, extractum eodem vino restinguito. Eadem iterum prunis imponens facito: sed et tertio ipsum urito: attamen attende, ne comminatur, aut in fuliginem abeat. Crudus ustusque vim habet manifesto astringentem, insuper ex-

κατακαυμάτων τε⁷⁰ ἰατρικὴν σὺν κηρωτῇ· πλύνεται δὲ, ὥς ἡ καδμεία.

Κεφ. ρμα'. (ρμβ'.) [Περὶ ἄσσιου λίθου.] Ἄσσιον⁷¹ δὲ λίθον παραληπτέον τὸν κισσηρώδη τὴν χροάν, χαυνόν τε καὶ κοῦφον, ἔτι δὲ εὐθρυβῇ, καὶ διαφύσεις μῆλινας ἔχοντα διὰ βάθος· τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἐφιζάνουσα ἐπίξανθος ἄλμυρίς τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν λίθων, τῇ μὲν συστάσει λεπτῇ, τῇ δὲ χροά τὸ μὲν τι λευκόν ἐστὶ, τὸ δὲ τι ἔοικε κισσῇ, ἐπὶ τὸ μῆλινον τετραμμένον· προσαγόμενόν τε τῇ γλάττῃ, δάκνει ποσᾶς. Δυνάμιν δὲ ἔχει ἐκάτερον⁷² σηπτικὴν ἢ συγχῇ, καὶ διαφορητικὴν φυμάτων, τρεβινθίνῃ ἀναλαμβάνόμενον ῥητίνῃ ἢ ὑγρᾷ πίσση· εὐτονώτερον δὲ τὸ ἄνθος ἡγητέον· ἐκ περισσοῦ δὲ τοῦτο ξηραίνόμενον τὰ παλαιὰ καὶ δυσκατούλωτα ἔλκη ἰᾶται· καταστέλλει δὲ τὰ ὑπερσαρκούντα, καὶ ἀνακαθαίρει σὺν μέλιτι τὰ μύκησιν ὅμοια καὶ θηριώδη· πληροῖ δὲ καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἐλκῶν, καὶ ἀνακαθαίρει σὺν μέλιτι· καὶ τὰ νεμόμενα δὲ ἴσθησι, μίγην κηρωτῇ· καὶ πο-

70) Sarac. et Marcell. interpr. mutavit vulg. καταπλασμάτων.

71) Ἄσσιον scribo cum Salmas., non ἄσιον, quia circa Assum Troadis, Mitylenaeorum coloniam, reperiebatur. Strabo lib. 13. p. 410. Plin. 36, 27. Steph. Byz. s. v. Ἄσσος.

72) Interpositum στυπτικὴν nec natura, nec codd., nec Scrap. agnoscit.

purgantem et quadantenus crustas obducentem. Ambustis cum cerato medetur. Lavatur, uti cadmia.

Cap. CXXI. (CXXII.) [*De assio lapide.*] Assius lapis assumi debet pumicis colore, fungosus ac levis, insuper friabilis ac lineis ad imum discurrentibus luteis distinctus. Flos eius est salsugo flavescens, summis lapidibus insidens, tenui compage, colore partim candido, partim pumici simili, ad luteum vergente. Admotus linguae aliquantum mordet. Vim habet et flos et lapis ipse leviter exedentem et tubercula discutientem, si resina terebinthina aut pice liquida excipiantur: efficacior autem flos habetur. Siccatus vero flos expedite vetera ulcera sanat, quae cicatrici repugnant: carnes excrecentes cohibet: repurgat cum melle fungis similia ac ferina: cava eorum explet cum eodem melle et expurgat: depascentia

δαγρικοῖς ἐν καταπλάσμασι μετὰ ξρεγμοῦ· καὶ σπληνικοῖς μετ' ὄξους καὶ ἀσβέστου· ἐκλειχόμενόν τε τὸ ἄνθος μετὰ μέλιτος φθισικοὺς ὠφελεῖ. Κατασκευάζονται δὲ καὶ πύελοι ἐκ τοῦ λίθου, εἰς ἃς οἱ ποδαγρικοὶ τοὺς πόδας ἐντιθέντες ὠφελοῦνται, καὶ σόροι σαρκοφάγοι· τὸ δὲ ἄνθος ἰσχυαίνει τὰ πολύσαρκα καὶ παχέα σώματα, καταπασσόμενον ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ⁷³. ἔαν δέ τις πλῦναι θέλῃ τὰ προγεγραμμένα, πλυνέτω ὡς τὴν καθμείαν.

Κεφ. ρμβ'. (ρμγ'.) [Περὶ πυρίτου λίθου.] Πυρίτης εἶδος ἐστὶ λίθου, ἀφ' οὗ χαλκὸς μεταλλεῖται· ληπτέον μὲντοι τὸν χαλκοειδῆ, εὐχερῶς δὲ σπινθῆρας ἀφιέντα. Καυστέον δὲ τρόπῳ τοιούτῳ· μέλιτι δεύσας αὐτὸν, ἔνθες εἰς ἀνθρακιὰν μαλακὴν, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς, ὡς ἂν τὴν χροιάν κιχρὸς⁷⁴ γένηται· ἔνιοι δὲ εἰς πολλοὺς καὶ πεπυρωμένους ἀνθρακας ἀποτίθενται ἱκανῶς βεβρεγμένον τῷ μέλιτι τὸν λίθον· ὅταν δὲ μέλλῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὸ κιχρὸν, ἀναιροῦνται· καὶ ἀποφυσήσαντες τὴν σποδὸν, πάλιν καίουσιν διάβροχον,

73) Egregie sic e Serap. et priscis interpretibus hunc locum restituit Salmasius Plin. exerc. p. 847. Vulg. σαρκοφάγοι γίνονται, ἰσχυαίνουσαι τὰ πολύσαρκα καὶ παχέα σώματα, καταπασσόμεναι ἀντίοις.

74) Serap. πυρρὸς.

cum cerato sistit. Fit ex eo cataplasma podagricis cum fabae farina, et lienosis ex aceto et viva calce. Prodest itidem flos ex melle linctu phthisicis. Iuvantur etiam podagrici, pedibus in pelves ex eodem lapide cavatas inditis, et loculi sarcophagi dicti (inde parantur). Flos autem extenuat valde carnosa et obesa corpora, inspersus balneo nitri vice. Quodsi utrumque lavare libet, cadmiae modo lavato.

Ca p. CXLII. (CXLIII.) [De pyrite lapide.] Pyrites lapidis species est, e qua aes conflatur. Eligi debet, quod aeris speciem prae se fert, quique facile scintillas edit. Uritur autem in hunc modum: Melle irrigatus carbonibus lentis inditur et assidue ventilatur flabello, donec fulvus fiat. Alii lapidem copioso melle perfusum in multos carbones igne candentes demittunt, ac, ubi ad fulvum colorem vergere coeperit, ab igne amonent, disillatoque

ἕως ἂν ψαθυρώτερος γένηται ὁμαλῶς· πολλάκις γὰρ μόνον ἐπικαίεται τὴν ἐπιφάνειαν· οὕτω δὲ ἀποκαύσαντες καὶ ξηράναντες, ἀποτίθενται· ἔαν δὲ πεπλυμένου χρεῖα ὑπάρχῃ, πλυτέον ὥς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει κεκαυμένος καὶ ὠμὸς θερμοαντικὴν⁷⁵, σμηκτικὴν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς ὄψεσι, διαφορητικὴν τε καὶ πεπτικὴν σκληρωμάτων· ἀναληφθεὶς δὲ ῥήτινῃ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκούντα μετὰ ποσῆς θερμοασίας καὶ στύψεως· ἡαλοῦσι δὲ ἔνιοι τὸν οὕτω καέντα διφρυγές.

Κεφ. ρμγ'. (ρμδ'.) [Περὶ αἱματίτου λίθου.] Αἱματίτης δὲ λίθος ἄριστός ἐστιν ὁ εὐθρυβής μὲν καὶ κατακορής⁷⁶ ἦτοι μέλας, ἐν ἑαυτῷ δὲ σκληρὸς καὶ ὁμαλὸς, ἀνεπίμικτος ῥυπαρίας τινὸς ἢ διαζωμάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, θερμοαντικὴν ποσῶς, καὶ λεπτυντικὴν, καὶ σμηκτικὴν οὐλῶν⁷⁷ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τραχωμάτων, σὺν μέλιτι· σὺν δὲ γάλακτι γυναικείῳ, πρὸς ὀφθαλμίας καὶ ῥήξεις καὶ ὑφαίμους ὀφθαλμούς· πίνεται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς δυσουρίαν καὶ ῥοικᾶς,

75) Hoc deest in cod. X.; Serap. eius loco πυρωτικὴν legit.

76) Serap. legit addita αἰμόχρους ἢ ἰώδης.

77) Editt. omnes οὐλων.

cinere, denuo perfusum cremant, donec aequaliter siccatus friabilior reddatur: siquidem saepe superficies sola amburitur. Ita porro crematum siccatumque recondunt. Sin eloto opus sit, lavari debet, uti cadmia. Tam usti quam crudi vis est calefaciens, abstergens, offusam oculis caliginem expurgans, duritias et discutiens et maturans. Idem, resina exceptus, carnes excrescentes cohibet cum aliquantula caliditate et astrictione. Nonnulli sic ustum vocant diphryges.

Cap. CXLIII. (CXLIV.) [De haematite lapide.] Haematites optimus habetur friabilis et saturato sanguinis colore, seu niger, suapte natura durus et aequabilis, nulla sorde admixta nulloque zonarum discursu. Vim habet astringentem, aliquantum calefacientem et extenuantem. Oculorum cicatrices et scabritias cum melle exterit. Cum lacte vero muliebri oculorum inflammationi, rupturis et suffusionibus medetur. Bibitur ex vino contra urinae dif-

καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις σὺν χυλῷ ῥοιᾶς· γίνεται δὲ καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια, πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς πάθη ἐπιτήδεια· καίεται δ' ἐμφερῶς τῷ φρυγίῳ λίθῳ, τοῦ οἴνου περιηρημένου⁷⁸. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως τὸ γενέσθαι αὐτὸν μέσως κοῦφον καὶ πεπομφολυγμένον. Δολοῦσι δέ τινες τὸν προειρημένον οὕτω· λαβόντες βῶλον σχιστοῦ λίθου, πυκνόν τε καὶ στρογγύλον, τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ λεγόμεναι ῥίζαι αὐτοῦ, εἰς κεραμίαν γάστραν, ἔχουσαν θερμοσποδιὰν θερμὴν, ἐγκρύπτουσιν· εἴτα διαλιπόντες μικρὸν, ἀναιροῦνται καὶ ἐπ' ἀκόνης τρίβουσι, δοκιμάζοντες, εἰ τὴν τοῦ αἱματίτου χροῶν ἀπειλήφε· κἂν μὲν οὕτως ἔχη, ἀποτίθενται· εἰ δὲ μὴ, πάλιν ἐγκρύπτουσιν, συνέχῳς ἐφορῶντες καὶ δοκιμάζοντες· ἀφεθείς γὰρ ἐπιπολὺ ἐν τῇ σποδιᾷ μεταβάλλει τῷ χρώματι, ἔπειτα διαχεῖται· ἀπελέγχεται δὲ ὁ κεκακοτεχνημένος⁷⁹ πρῶτον μὲν ταῖς διαφύσεσι· ὁ μὲν γὰρ εἰς κτηδónας ἐπ' εὐθείας ἀποκλᾷται· ὁ δ' αἱματίτης οὐχ οὕτως ἔχει· ἔτι δὲ τῇ χροᾷ⁸⁰. ὁ μὲν γὰρ ἐπ' ἀκόνης τριβόμενος⁸¹ εὐανθῇ

78) Lacuna περιρδῶνόμενον. Sed Plin., Oribas. et prisci interpretes vulgatam scripturam tuentur.

79) H. Stephan. iam sic legit et post eum Sarac. Reliqui sine augmento κακοτεχνημένος.

80) Bene sic Sarac.; ἔχει ἐν τῇ χροᾷ vulgo; εἴτα ἀπὸ τῆς χροᾶς Sambuc. cod.

81) Haec addo e Serap.

ficulatem et mulierum profluvia, cum punici mali succo contra sanguinis reiectiones. Fiunt et ex eo collyria itemque coticulae, quae adversus oculorum affectus accommodantur. Uritur, ut phrygius lapis, demto tamen vino. Modus ustionis est, ut modice levis fiat, et bullis tumescat. Adulterant haematiten nonnulli ita, ut glebam schisti lapidis densam rotundamque, cuius modi sunt quae eius radices vocantur, in urceum figlinum, fervente cinere repletum, condant; dein, mora brevi interposita, eximant atque explorent, num ad cotem trita haematitae colorem reddat. Quod si ita se habet, reponunt: sin minus, iterum novo cinere obruunt, et frequenter inspicientes explorant; quoniam diutius in cinere dimissa colorem mutat, et mox diffunditur. Discernitur autem adulteratus primum venis scissilibus: quippe per venarum ductus in rectum diffringitur: at haematites non item. Dein etiam

ἀνίσιν· ὁ δ' αἱματίτης βαθυτέραν καὶ τῷ κινναβάρει ἑοικυῖαν. Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ σινωπικῇ μίλτῳ, καὶ ἐκ τῆς μαγνήτιδος πέτρας καιομένης ἐφ' ἱκανὸν κατασκευάζεται αἱματίτης· ὁ δὲ αὐτοφυὴς ἐν Αἰγύπτῳ μεταλλεῖται.

Κεφ. ρμδ'. (ρμέ.) [Περὶ σχιστοῦ λίθου.] Σχιστὸς δὲ λίθος γεννᾶται μὲν ἐν τῇ κατὰ ἐσπέραν Ἰβηρίᾳ· ἄριστος δὲ εἶναι δοκεῖ ὁ παρακροκίζων τῇ χροῖα, εὐθρυβής τε καὶ εὐσχιστος, ὡς ἐν ἑαυτῷ· ἔοικε δὲ τῆς συνθέσεως ἕνεκεν καὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν κτηδόνων αὐτοῦ ἀμμωνιακῷ ἁλί. Λύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν τῷ αἱματίτῃ εἰσφέρεται, τῇ εὐτονίᾳ μόνον λειπόμενος αὐτοῦ· πληροῦ δὲ καὶ κοιλώματα, γυναικίῳ διεθεὶς γάλακτι, καὶ πρὸς ῥήξεις καὶ προπτώσεις, ἔτι δὲ παχύτητος βλεφάρων καὶ σταφυλώματα λίαν ἐνεργεῖ.

Κεφ. ρμέ'. (ρμέ.) [Περὶ γαγάτου λίθου.] Τοῦ δὲ γαγάτου προκριτέον τὸν ταχέως ἑξαπτόμενον καὶ ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ· μέλας δὲ κοινῶς ὑπάρχει καὶ αὐχμηρὸς, ἔτι δὲ πλακώδης καὶ κοῦφος ἄγαν. Λύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν καὶ διαφορητικὴν· ἔστι δὲ καὶ ἐπιληπτικῶν ἐλεγχος ὑποθυ-

colore: nam hic in cote tritus floridam reddit, haematites vero saturiorem et cinnabaris aemulam. Invenitur et in rubrica sinopide, et e magnete lapide vehementer usto paratur: nativus autem in Aegypto effoditur.

Cap. CXLIV. (CXLV.) [*De schisto lapide.*] Schistus lapis in occidentali Iberia nascitur. Probatur maxime, qui croci colorem aemulatur, tritu facilis ac sua natura fissilis est, tum compage, tum mutua venarum cohaerentia sali ammoniaco similis. Vim exhibet haematitae, sed ad omnia infirmiore. Quin et cava ulcera explet, lacte muliebri dilutus, itemque ad rupturas et prolapsus, ut et crassitiem palpebrarum et staphylomata magnopere efficax est.

Cap. CXLV. (CXLVI.) [*De gagate lapide.*] Praeferendus gagates, qui celeriter accenditur, et odorem bituminis reddit. Est autem plerumque niger et squalidus, praeterea crustosus et perquam levis. Vim habet mollientem et discutientem. Suffitus comitiales morbum de-

μαθεῖς, καὶ ὑστερικὰς ἀνακαλεῖται· διώκει δὲ καὶ ἔρπετα θυμιαθεῖς, καὶ ποδαγρिकाῖς καὶ ἀκόποις μίγνυται δυνάμεσι. Γεννᾶται δὲ ἐν Λυκίᾳ⁸², κατὰ τινα ποταμοῦ ἐξερυσιν εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Παλαιοπόλεως⁸³. καλεῖται δὲ ὁ τόπος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας⁸⁴, παρ' οὗ τῷ στόματι εὗρισκονται οὗτοι οἱ λίθοι⁸⁵.

Κεφ. ρμζ'. (ρμζ'.) [Περὶ θρακίου λίθου.] Ὁ δὲ λεγόμενος θρακίας γεννᾶται μὲν κατὰ Σιντίαν⁸⁶, ἐν ποταμῷ τῷ λεγομένῳ Πόντῳ⁸⁷. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ γαγγή· ἱστορεῖται δὲ, ἐκκαίεσθαι μὲν αὐτὸν ὕδατι, σβέννυσθαι δὲ ὑπὸ ἐλαίου· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου γίνεται.

Κεφ. ρμζ'. (ρμζ'.) [Περὶ μαγνήτου.] Τοῦ δὲ μαγνή-

82) Ex Galeno fac. simpl. lib. 9. p. 203. Steph. Byz. Γάγαι et Nicandr. schol. ad ther. v. 37.; vulgo Κιλικία.

83) E Steph. Byzant. Γάγαι, ἣν καὶ παλαιὸν τεῖχος coniectura consequitur Salmas. Plin. exerc. p. 178. loco vulgaris Παλαιοπόλεως, nusquam memoratae, sic esse legendum.

84) Γάγαι Steph. Byz., Etym. magn., Plin. 5, 28. 36, 34. Γίγγαι Schol. Nicandr. ther. v. 37., unde et lapis γαγγήτης et forte Strabonis γαγγήτης lib. 16. p. 291.

85) In nothis quaedam habet e Sambuci codice Saracenus, librarii commenta de διακριτικῷ τῆς ἱερᾶς νόσου hoc lapide, quod iam in textu adest, et de usu θυμωμένου λίθου contra νόσους γυναικῶν κρυφίους, quae hand digna videntur, ut reprimantur.

86) Σιντίαν, πόλιν τῆς Μακεδονίας πρὸς τῇ Θράκῃ habet Steph. Byz., ad quam fluvius ille, Pontus dictus, cum lapide mirabili invenitur, de quo et Aristot. mirab. ausc. c. 125. Hinc iam Salmas. Plin. exerc. p. 179. vulgarem lectionem ἐν Σινθίᾳ sic mutandam esse probavit. Strab. exc. libr. 7. p. 492. Σιντοί, ἔθνος θρακικόν.

87) Sic et Nicandr. ther. v. 49.

prehendit, recreatque hystericas: fugat et serpentes famo. Podagricis medicamentis et acopis additur. In Lycia autem nascitur, qua influens amnis in mare effunditur, prope ab oppido, quod Palaeopolis vocatur. Appellatur autem et locus et amnis Gagas, ad cuius ostium id genus lapidum invenitur.

Cap. CXLVI. (CXLVII.) [De thracio lapide.] Lapis thracicus dictus generatur iuxta Sintiam, in fluvio, qui Pontus vocatur. Vis eadem, quae gagatae. Traditur autem accendi aqua, oleo autem exstingui: id quod etiam bitumini accidit.

Cap. CXLVII. (CXLVIII.) [De magnete.] Lapis

του λίθου ἄριστός ἐστιν ὁ τὸν σίδηρον εὐχερῶς ἔλκων, καὶ τὴν χροάν κυανίζων, πυκνός τε καὶ οὐκ ἄγαν βαρὺς. Δύναμιν δὲ ἔχει πάχους ἀγωγὸν, διδόμενος μετὰ μελικράτου τριωβόλου βάρους· ἔνιοι δὲ τοῦτον καίοντες ἀντὶ αἱματίτου πιπράσκουσιν⁸⁸.

Κεφ. ρμη'. (ρμθ'.) [Περὶ ἀραβικοῦ λίθου.] Ὁ δὲ ἀραβικὸς⁸⁹ λεγόμενος λίθος ἔοικεν ἐλέφαντι ἀσπίλῳ⁹⁰. οὗτος λεῖος καταπασθεὶς⁹¹ αἰμορροΐδας ἀποξηραίνει· ὀδόντων δὲ σμηγμα γίνεται καυθεὶς κάλλιστον⁹².

Κεφ. ρμθ'. (ρν'.) [Περὶ γαλακτίτου λίθου.] Ὁ δὲ γαλακτίτης ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ γαλακτῶδες ἀνέναι· ἐστι μέντοι ἄλλως ἐντεφρος τὴν χροάν, γλυκὺς πρὸς τὴν γεῦσιν· ἀρμόζει δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ ἔλκη, ἐγχειόμενος· δεῖ δὲ τρίψαντας αὐτὸν ὕδατι, ἀποτίθεσθαι ἐν πυξίδι μολυβδίνῃ, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν κολλῶδες.

Κεφ. ρν'. (ρνά'.) [Περὶ μελιτίτου λίθου.] Ὁ δὲ μελι-

88) Quae in nothis e Sambuci codice huic capiti adiecta habet Sarac., absurda sunt et plane indigna, quae hic transscribantur.

89) Galen. fac. simpl. 9. p. 204. ἀράβιος.

90) Lacunae cod. sic habet loco vulg. ἐλέφαντος σπύλω.

91) Vulg. καταπλασθεὶς.

92) Ultimum in Ald. omiserant seniores.

magnes optimus est, qui ferrum facile trahit, et colore coerulescit, densus est, nec admodum gravis. Vim habet crassos humores educendi, si ex aqua mulsa detur trium obolorum pondere. Sunt vero, qui crematum hunc pro haematite vendant.

Cap. CXLVIII. (CXLIX.) [De arabico lapide.] Lapis arabicus dictus ebori nrimime maculoso similis est. Is tritus illitu haemorrhoidas exsiccat. Crematus autem optimum fit dentifricium.

Cap. CXLIX. (CL.) [De galactite lapide.] Galactites nomen inde traxit, quod lacteum succum remittat. Alioquin cinerei est coloris et gustu dulcis. Ad oculorum fluxiones et ulcera convenienter inungitur. Oportet autem in aqua tritum in pyxide plumbea recondere, propter viscosum, quod adhaeret.

Cap. CL. (CLI.) [De melitite lapide.] Melitites

τίτης κατὰ πάντα ἔοικε τῷ γαλακτίτῃ· διαφέρει ἐν τῷ γλυκότερον ἀνέναι τὸν χυλόν· ποιῇ δὲ πρὸς ᾧ καὶ ὁ γαλακτίτης⁹³.

Κε φ. ρα'. (ρβ'). [Περὶ μοροχθου λίθου.] Λίθος μόροχθος⁹⁴, ὃν ἔνιοι γαλαξίαν ἢ λευκογραφίδα ἐκάλεσαν, ἐν Αἰγύπτῳ γεννᾶται· ὧ καὶ οἱ ὀθονοποιοὶ πρὸς λεύκωσιν τῶν ἱματίων χρῶνται⁹⁵, μαλακῶ καὶ εὐανέτῳ ὄντι. Δοκεῖ δὲ παρεμπλάσσειν, ἀρμόζων ἐπὶ αἱμοποϊκῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ πρὸς κύστεως⁹⁶ ἀλγήματα, σὺν ὕδατι πινόμενος· καὶ ῥοϊκαῖς ὁμοίως καὶ ἐν προσθέματι· εἰς τε τὰ μαλακὰ ὀφθαλμικὰ μίγνυται· πληροὶ γὰρ κοιλώματα, καὶ ρεύματα ἴσθησι· σὺν δὲ κηρωτῇ ἀναληφθεῖς, τὰ τρυφερά τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ.

Κε φ. ρβ'. (ργ'). [Περὶ ἀλαβαστρίτου λίθου.] Λίθος ἀλαβαστρίτης, ὁ καλούμενος ὄνυξ, ἀναληφθεῖς κεκαυμένος ῥήτινῃ ἢ πίσσῃ, διαφορεῖ σκληρίας· στομάχου δὲ ἀλγήματα μετὰ κηρωτῆς παρηγορεῖ· στέλλει δὲ καὶ οὖλα.

93) Piget, iterum absurda transscribere additamenta e Sambuci cod. in Sarac. nothis.

94) Lacuna legit, ut Galen. et Aët., μόροθος.

95) Galen. l. c. p. 198. ᾧ χρῶνται στιλπνοῦντες τὰς ὀθόνας.

96) Vulgo καὶ κύστεων.

omnino galactitae similis: hoc tantum interest, quod dulciorem succum remittat. Ad eadem valet, ad quae galactites.

Cap. CLI. (CLII.) [De morochtho lapide.] Morochthus lapis, quem aliqui galaxian aut levcographida vocant, in Aegypto nascitur: ac eo quidem, cum mollis sit, facileque solvatur, linteones dealbandis linteis utuntur. Creditur spiracula corporis obducere, convenitque sanguinem reiicientibus, coeliacis et adversus vesicae dolores, cum aqua potus: itemque feminis profluvio laborantibus similiter potus, et in pesso appositus. Mollibus etiam oculorum medicamentis miscetur: cava enim eorum ulcera explet, fluxionesque sistit. Idem cerata exceptus teneras ulcerum partes ad cicatricem perducit.

Cap. CLII. (CLIII.) [De alabastrite.] Alabastrites, vocatus onyx, exustus resinaque aut pice exceptus, duritias discutit, stomachi dolores cum cerato levat, et gingivas reprimat.

Κεφ. ρνγ'. (ρνδ.) [Περὶ θυίτου λίθου.] Λίθος ὁ καλούμενος θυίτης γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Αἰθιοπία· ἔστι δὲ ὑπόχλωρος, ἰασπίζων⁹⁷. ἐν δὲ τῷ ἀνίσθαι γαλακτώδης φαινόμενος, ἀναδάκνων σφοδρῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀποκαθαρτικὴν τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτούντων.

Κεφ. ρνδ'. (ρνέ.) [Περὶ ἰουδαϊκοῦ λίθου.] Ὁ δὲ ἰουδαϊκὸς λίθος⁹⁸ γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τῷ σχήματι βαλανοειδῆς, λευκὸς, εὐρυθμος ἱκανῶς, ἔχων καὶ γραμμὰς παραλλήλους, ὡς ἀπὸ τόρνου· ἀνιέμενος δ' ἔστιν ἄποιος ἐν τῇ γεύσει· δύναται δὲ ἐρεβινθιαῖον μέγεθος, διεθὲν ὡς κολύριον ἐπ' ἀκόνης σὺν ὕδατος θερμοῦ κυάθοις τρισὶ, καὶ ποθέν, δυσουρίαις βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτειν.

Κεφ. ρνέ. (ρνζ.) [Περὶ ἀμιάντου λίθου.] Λίθος ἀμιάντος γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ, στυπτηρία σχιστῇ ἰσοικῶς· ὃν ἐργαζόμενοι⁹⁹ ὑφάσματα ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ, ὄντος ἱμαντώδους πρὸς θέαν· ἃ βληθέντα εἰς πῦρ φλογοῦνται μὲν, λαμπρότερα δὲ ἐξέρχονται, μὴ κατακαιόμενα.

97) Galen. l. c. ὡς ἰάσπις ὀνομαζόμενος (? ὀνυχούμενος).

98) Aët. τηκόλιθος.

99) Lacuna legit ἐργαζόμεναι αἱ Αἰθιοπίδες.

Cap. CLIII. (CLIV.) [De thyite lapide.] Lapis nomine thyites in Aethiopia gignitur, subviridis quidem et iaspidem referens: attamen, cum diluitur, lacteum reddens succum. Vehementer mordet, valetque ad expurganda, quae pupillis caliginem offundunt.

Cap. CLIV. (CLV.) [De iudaico lapide.] Iudaicus lapis in Iudaea nascitur, glandis effigie, candidus, apprimè concinnus, lineis parallelis quasi tornatis distinctus. Dilutus nullam qualitatem gustui exhibet: at ciceris mole solutus ad cotem collyrii instar, cum aquae calidae cyathis tribus, potu urinae difficultatem levat, et vesicae calculos frangit.

Cap. CLV. (CLVI.) [De lapide amianto.] Amianthus lapis in Cypro nascitur, alumini scissili similis, e quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt: quae ignibus iniectae ardent quidem, sed flammis invictae splendidiore exeunt.

Κεφ. ρνζ'. (ρנצ'.) [Περὶ σαπφείρου.] Λίθος σάπφειρος δοκεῖ ὠφελεῖν σκορπιοπλήκτους πινόμενος· πίνεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς ἐλκώσεις· καὶ τὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπεροχὰς καὶ σταφυλώματα καὶ φλυκταῖνας στέλλει, καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὑμένων συνάγει.

Κεφ. ρνζ'. (ρנח'.) [Περὶ μεμφίτου λίθου.] Λίθος μεμφίτης εὐρίσκεται ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ Μέμφιν, ἔχων ψηφίδων μέγεθος, λιπαρὸς καὶ ποικίλος· οὗτος ἱστορεῖται καταχρησθεὶς λίθος ἐπὶ τῶν μελλόντων τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι τόπων, ἀναισθησίαν ἀκίνδυνον ἐπιφέρειν.

Κεφ. ρνη'. (ρנθ'.) [Περὶ σεληνίτου λίθου.] Λίθος σεληνίτης, ὃν τινες ἀφροσέληνον¹⁰⁰ ἐκάλεσαν, διὰ τὸ εὐρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς [μεστὸν¹] ἐν τῇ τῆς σελήνης παραυξήσει· γεννᾶται δὲ ἐν Ἀραβίᾳ, λευκὸς, διαυγής, κοῦφος· τοῦτον ὑποξύσαντες διδῶσι πόμα ἐπιληπτικοῖς· καὶ ἀντὶ

100) Galen. fac. simpl. lib. 9. p. 208. ἀφροσέληνος· admin. anat. lib. 9. p. 721. διαφανεῖς λίθοι, οὓς τέμνοντες εἰς λεπτὰ ταῖς θυρίσιν ἐντιθέασιν.

1) Salmas. Plin. exerc. p. 775. mavult *ραστόν*. Gesnerus autem *στιλπνὸν* ἐν τῇ τῆς σελήνης μεστῇ παραυξήσει legendum esse putat. Sic etiam G. Agricola de nat. fossil. lib. 5. p. 257. intellexit.

Cap. CLVI. (CLVII.) [*De sapphiro.*] Sapphirus lapis ictis a scorpione potu prodesse existimatur. Bibitur et contra intestinas exulcerationes. Extuberantia in oculis, staphylomata et pustulas reprimit, et ruptas membranas cogit.

Cap. CLVII. (CLVIII.) [*De memphite lapide.*] Lapis memphites in Aegypto iuxta Memphin invenitur, calculorum magnitudine, pinguis et versicolor. Hoc tradunt trito et illito partibus, quae secundae vel urendae sunt, sensus abolitionem citra periculum inferri.

Cap. CLVIII. (CLIX.) [*De selenite lapide.*] Lapis selenites, quem nonnulli aphroselenon appellarunt, quod noctu luna crescente [plenus] reperiatur. Nascitur in Arabia, candidus, translucens et levis. Huius ramenta comitialibus in potu exhibentur. Eum etiam mulieres

φυλακτηρίου δὲ περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται· δοκεῖ δὲ καὶ δένδρεσι προσδεθεῖς καρπογόνος εἶναι.

Κεφ. ρηθ'. (ρξ'). [Περὶ ἰάσπιδος λίθου.] Λίθος ἰάσπιδος, ὃ μὲν τίς ἐστι σμαραγδίζων, ὃ δὲ κρυσταλλώδης, εἰκῶς φλέγματι, ὃ δὲ ἀερίζων, ὃ δὲ καπνίας, ὥσπερ εἰ κεκαπνισμένος· ὃ δὲ τις καὶ διαφύσεις ἔχων διαλεύκους καὶ ἀποστιλβούσας, ἄστριος² καλούμενος· ὃ δὲ τις τερεβινθίζων λέγεται, καλλαῖν³ χρώματι προσόμοιος· λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περιήπτα καὶ ὠκυτόκια, μηρῷ περιεπτόμενα

Κεφ. ρξ'. (ρξα'). [Περὶ αἰτίτου λίθου⁴.] Αἰτίτης λίθος, ὃ ἐν τῷ κινεῖσθαι ἤχον ἀποτελῶν, ὥς ἐτέρου ἐγκύμων λίθου ὑπάρχων, κατόχιον ἐμβρύων ἐστίν, ὅταν ὀλισθηραὶ ὦσιν αἱ μήτραι, περιεπτόμενος ἀριστερῷ βραχίονι· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἀποτέξεως, ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος, περιήπτε τῷ μηρῷ, καὶ ἐκτὸς ὠδίνων τέσσεται⁵. λειωθεὶς δὲ καὶ ἀναλαμ-

2) Sic Lacuna legit: Quam veram esse lectionem, patet e Plin. 37, 48. cf. Salmas. Plin. exerc. p. 531. 532. Vulgo ἄσσυριος.

3) De callaide gemma, post aversa Indiae nascente, Plin. 37, 53.

4) Suspectum caput, cum nec in cod. X., nec in aliis pluribus reperiatur. Nec Oribas. habet, nec Serap. sua hinc promsit.

5) Quae sequuntur in editt. de deprehendendo fure ope aëtitis, tam absurda sunt, ut et Marcellum taeduerit, ea interpretari. Cum solus Aëtius habeat, ex hoc demum in Dioscoridis textum irrepsisse videntur.

sibi pro amuleto alligant. Sed et eodem adalligato arbores frugiferae reddi creduntur.

Cap. CLIX. (CLX.) [De iaspide lapide.] Iaspis alius smaragdum imitatur; alius crystallum, adiuncto quodam phlegmate; alius quasi aëreus; alius velut fumo infectus, capnias iccirco dictus; alius, lincis albis et resplendentibus distinctus, astrius appellatur; alius terebinthi aemulus vocatur, callaïda gemmam colore imitans. Omnes pro amuleti gestati ac femoribus alligati partum accelerare traduntur.

Cap. CLX. (CLXI.) [De aëtite lapide.] Aëtites, qui, dum agitur, sonitum edit, quasi alio lapide praegnans fuerit, gravidis, quibus lubricae sunt partes genitales, partus continet, sinistro earum brachio alligatus: sed cum parturiunt, e brachio sublatus femori alligatur,

βανόμενος κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ κυπρίνου ἢ γλευκίνου ἢ τινος ἑτέρου τῶν θερμαινόντων, ὀνίνησι μέγας ἐπιληπτικούς.

Κεφ. ρξά'. (ρξβ'.) [*Περὶ ὀφίτου λίθου.*] Λίθος ὀφίτης· ὁ μὲν τίς ἐστι βαρὺς καὶ μέλας· ὁ δὲ σποδοειδὴς τὴν χροάν καὶ κατεστιγμένος· ὁ δὲ τις γραμμὰς ἔχων λευκός. Πάντες δ' εὐχρηστοῦσι περιεπτόμενοι ἐπὶ ὀφιοδῆκτων καὶ κεφαλαλγούντων· ὁ δὲ τὰς γραμμὰς ἔχων ἰδίως ἱστορεῖται ληθάργω καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖν.

Κεφ. ρξβ'. (ρξγ'.) [*Περὶ τῶν ἐν τοῖς σπόγγοις λίθων.*] Λίθοι οἱ ἐν τοῖς σπόγγοις εὗρισκόμενοι, σὺν οὖν ποθέντες, τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτουσιν.

Κεφ. ρξγ'. (ρξδ'.) [*Περὶ λιθοκόλλης.*] Ἡ δὲ λιθοκόλλα, μίγμα οὖσα μαρμάρου ἢ λίθου παρίου καὶ ταυροκόλλης, δύναται διὰ μηλωτίδος πεπυρωμένης τρίχας ἀνακολληῖν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς.

Κεφ. ρξδ'. (ρξε'.) [*Περὶ ὀστρακίτου λίθου.*] Λίθος ὀστρακίτης ὁμοίος ἐστὶν ὀστράκῳ, πλακώδης καὶ εὐσχιστος, ᾧ χρώνται ἀντὶ κισσήρεως πρὸς τριχῶν ἄρσιν αἱ γυναῖκες.

ut citra dolores pariant. Tritus et cerato exceptus cyprino, gleucinove, aut alio quopiam calefaciente, comitiales insigniter iuvat.

Cap. CLXI. (CLXII.) [*De ophite lapide.*] In hoc lapidum genere quidam est ponderosus ac niger, alter cinereo colore punctisque distinctus. Omnes alligati morsis a serpente et caput dolentibus opitulantur. Privatim vero, qui lineas habet, lethargo capitisque doloribus auxiliari perhibetur.

Cap. CLXII. (CLXIII.) [*De spongiarum lapidibus.*] Lapides, qui in spongiis inveniuntur, in vino poti, calculos vesicae rumpunt.

Cap. CLXIII. (CLXIV.) [*De lithocolla.*] Lithocolla mixtura est marmoris aut lapidis parii et glutinis taurini. Potest candente specillo admota pilos ad oculos agglutinare.

Cap. CLXIV. (CLXV.) [*De ostracite lapide.*] Ostracites testae similis, crustosus est et fissilis, quo pumicis loco mulieres ad pilos amovendos utuntur. Menses, dra-

ἴσχει δὲ καὶ καταμήνια, πινόμενος σὺν οἴνῳ < α' πλήθος· δυοῖν δὲ < βάρους ἐὰν πίνῃ τις ἐφ' ἡμέρας δ' μετὰ τὴν ἀφεδρον, ἀσυλληψίαν ποιεῖ· σὺν μέλιτι δὲ ἐπιτιθέμενος, φλεγμαίνοντας μαστοὺς παρηγορεῖ, καὶ νομὰς ἴσῃσι.

Κεφ. ρξέ'. (ρξς'.) [Περὶ σμύριδος.] Σμύρις λίθος ἐστίν, ἣ τὰς ψήφους οἱ δακτυλιογλύφοι⁶ σμήχουσι, χρησίμη εἰς σήπτας⁷ καὶ καυστικά· καὶ πρὸς οὖλων πλάδον καὶ ὀδόντων σμήξιν.

Κεφ. ρξς'. (ρξς'.) [Περὶ ἄμμου.] Ἄμμος ἡ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς πυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐξηικμάζει τὰ ὑδερῶδη σώματα περιχωρνύμενα δίχα κεφαλῆς· φάγγυται δὲ καὶ εἰς τὰς ξηρὰς πυρίας ἀντὶ κέγχρου ἢ ἁλῶν.

Κεφ. ρξς'. (ρξς'.) [Περὶ ἀκόνης.] Ἀκόνης ναξίας τὸ ἀπότρυμμα τοῦ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου ἐγχρισθὲν ἀλωπεκίας τριχοῖ, καὶ μαστοὺς παρθένων κωλύει αὔξασθαι⁸. ποθὲν δὲ μετ' ὅξους σπλῆνα τήκει, καὶ ἐπιληπτικούς ὠφελεῖ.

6) Vulgo δακτυλογλύφοι. Cf. Albert. ad Hesych. II. p. 1231.

7) Cod. Par. Goupyl. ὀπτά.

8) Sic recte Ald.; αὔξασθαι omnes reliqui.

chmae pondere potus ex vino, sistit: quodsi duarum drachmarum pondere ad dies quatuor a menstrua purgatione bibatur, feminis praestat, ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammarum inflammationes lenit, et ulcera depascentia cohibet.

Cap. CLXV. (CLXVI.) [De smyrile.] Smyris lapis est, quo annularii sculptores gemmas poliunt, utilis ad septica ac caustica medicamenta. Prodest et ad flaccidas gingivas et ad dentifricia.

Cap. CLXVI. (CLXVII.) [De arena.] Arena litoral sole fervefacta hydropicorum corpora resiccat, si citra caput ea undique obruantur. Torretur et ad aridos fetus pro milio aut sale.

Cap. CLXVII. (CLXVIII.) [De cote.] E cote naixia quod exacuendo ferro deteritur, illitum calvities pilis occupat, virginumque mammas vetat increescere: potum vero ex aceto lienem liquat, et comitialibus prodest.

Κεφ. ρξή'. (ρξθ'.) [Περὶ λίθου γεώδους.] Λίθος γεώδης στύφει, ξηραίνει, ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα τοῖς ὀφθαλμοῖς· καταχρισθεῖσα δὲ μεθ' ὕδατος, μαστῶν καὶ ὀρχεων παύει φλεγμονάς.

Κεφ. ρξθ'. (ρο'.) [Περὶ γῆς.] Τῇ πᾶσα ἡ πίπτουσα εἰς ἱατρικὴν χρῆσιν, τὴν μὲν ἀνωτάτω δύναμιν ἔχει ψύχουσαν καὶ παρεμπλάσσουν· κατ' εἶδος δὲ διαφέρει, ἄλλης εἰς ἄλλα μετὰ τινος σκευασίας χρησιμευούσης.

Κεφ. ρο'. (ροά'.) [Περὶ ἐρετριάδος γῆς.] Τῆς ἐρετριάδος γῆς ἡ μὲν ἐστὶ λευκὴ ἐπιτεταμένως, ἡ δὲ σποδοειδής· ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ τῇ χροᾷ σποδίζουσα καὶ μαλακὴ ἄγαν, πρὸς τε χαλκῳατα ἐλκυσθεῖσα γραμμὴν ἰώδη ἀποφερομένη. Πλύνεται δὲ ὡς ψιμύθιον, ἢ οὕτω· λεάνας αὐτῆς ὅσον ἂν θέλῃς κατ' ἰδίαν⁹ τε καὶ σὺν ὕδατι, ἕασον καταστῆναι· εἶτα τὸ μὲν ὑγρὸν ἐλαφρῶς ἀπῆθησον· τὴν δὲ γῆν ἐν ἡλίῳ ξηράνας, πάλιν τρίβε, ἐπὶ ἡμέρας ἐπιδούς ὕδωρ, ἐσπέρας δὲ ἐάσας ὑποστῆναι, περὶ τὸν ὀρθρον

9) Marcell. suspicatur καθ' ἡμέραν.

Cap. CLXVIII. (CLXIX.) [De geode lapide.] Geodes lapis astringit, siccatur, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, mammarum testiumque inflammationes sedat.

Cap. CLXIX. (CLXX.) [De terra.] Terra omnis, quae quidem in medicum usum venit, primam summamque vim habet refrigerandi meatusque obducendi: sed specie differt, cum alia hoc vel illo modo praeparata ad alia sit utilis.

Cap. CLXX. (CLXXI.) [De terra eretriade.] Terra eretrias alia candidissima est, alia cinerea. Optima habetur ad cinereum colorem vergens et perquam mollis, quaeque, si ad aeramenta tractim ducatur, ferrugineam lineam retinet. Lavatur, ut cerussa, aut hunc in modum: Ex ea quantum libuerit terito seorsim et aqua perfusa, tum subsidere iubeto, ac humorem leviter excolato: terram vero sole siccata iterum terito per diem, adiecta aqua, ut vespere considat. Ubi illuxit, colo excernito, ad solem

ἀπήθησον, καὶ λεάνας ἐν ἡλίῳ τροχίσκους ἀνάπλασσε, ὡς δυνατόν· ἐὰν δὲ καὶ ὠπτημένης χρεῖα ὑπάρχη, λαβὼν ἐρεβινθιαῖα μεγέθη τῆς γῆς, δὸς εἰς ἄγγεῖον κεραμεοῦν κατατετρημένον· πωμάσας τε τὸ στόμα ἐπιμελῶς, ἔνθες εἰς διαπύρους ἄνθρακας, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς· ὅτε δὲ ἡ σποδὸς αἰθαλωθῇ, ἤτοι ἀερώδης μᾶλλον γένηται τὴν χροάν, ἀνελόμενος ἀπόθου. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν καὶ ψυκτικὴν, κούφως μαλακτικὴν, καὶ κοιλωμάτων πληρωτικὴν, καὶ ἐναίμυν κολλητικὴν.

Κεφ. ροα'. (ροβ'.) [Περὶ σαμίας γῆς.] Τῆς δὲ σαμίας γῆς τὴν ἄγαν λευκὴν προκριτέον καὶ ἐλαφρὰν, καὶ ἐν τῷ θίγειν τὴν γλῶτταν κρατουμένην ἐχεκόλλως, ἔτι τε εὐχυλον καὶ μαλακὴν καὶ εὐθρυβῇ, οἷα ἐστίν, ἣν τινες κολλύριον¹⁰ καλοῦσιν. Ἔστι γὰρ αὐτῆς δύο εἶδη· τό τε προεξημένον, καὶ ὃ καλούμενος ἀστὴρ, πλακώδης ὢν καὶ πυκνός, ὡς ἀκόνη. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν καὶ πλῦσιν ἐμφερῇ ἐρετριάδι· ἴστησι δὲ αἵματος ἀναγωγὴν, καὶ ῥοικαῖς δίδεται γυναιξὶ σὺν βαλαυστίῳ· καὶ ὄρχεων καὶ μαστῶν¹¹ φλε-

10) Ald. ἐκάλεσαν καὶ καλοῦσιν.

11) Marcell. suspicatur ὀφθαλμῶν. Sed perperam: teste Galen, fac. simpl. lib. 9. p. 182.

tritam digerito in pastillos, quatenus fieri potest. Quodsi assatae opus est, terrae frusta ciceris mole, in vas fictile perforatum conicito, oreque vasis diligenter obturato, candentibus indito carbonibus, ac frequenter flabellis ventilato. Cum cinis in favillas se converterit, aut aëreum colorem contraxerit, exemptum reponito. Vim habet astringentem, refrigerantem, modiceque mollientem: cava itidem explet, vulneraque cruenta glutinat.

Cap. CLXXI. (CLXXII.) [De terra samia.] E samia terra eligito perquam candidam, levem et tangenti linguae glutinis modo adhaerentem, insuper succosam, mollem et friabilem, cuiusmodi est, quam nonnulli collyrium vocant. Duae enim sunt eius species, altera modo commemorata, altera, asteris nomine, glebosa et densa, cotis in modum. Uritur ac lavatur, uti ereτρια, vimque similem habet. Sanguinis reiectiones sistit, et feminis profluvio laborantibus cum flore punicae datur. Testium

γμονάς καταχρισμένη σὺν ὕδατι καὶ ῥοδίῳ παύει· στέλλει καὶ ἰδρωτάς· καὶ θηριοδῆκτοις καὶ θανασίμοις ἀρήγει, σὺν ὕδατι¹² πινομένη.

Κεφ. ροβ'. (ρογ'.) [Περὶ τοῦ ἐν τῇ σαμιά λίθου.] Εὐρίσκεται δέ τις ἐν τῇ σαμιά γῇ λίθος, ᾧ οἱ χρυσοχόοι χρῶνται πρὸς τὸ λεαίνειν καὶ στυλβοῦν· διαφέρει δὲ ὁ λευκὸς καὶ στιβαρός¹³. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ψυκτικὴν· ὠφελῶν στομαχικοὺς ἐν ποτῶ, ἀμυντικὴν τοῖς αἰσθητηρίοις¹⁴. ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ρεύματα καὶ ἑλκῃ σὺν γάλακτι· δοκεῖ δὲ καὶ ὠκυτόκιος εἶναι καὶ φυλακτήριος τῶν συνειληφυσίων, περιεπτόμενος.

Κεφ. ρογ'. (ροδ'.) [Περὶ χίας γῆς.] Καὶ τῆς χίας δὲ τὴν λευκὴν καὶ ὑπότεφρον παραληπτέον, καὶ τῇ σαμιά ἐμφερεῖ· πλακώδης δὲ ἐστὶ καὶ λεπτή¹⁵, τοῖς δὲ σκήμασι τῆς ἀναπλάσεως διαφέρουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ σα-

12) Lacuna et Sambuc. legerunt σὺν σῖνῳ.

13) Sarac. cod. addit: καὶ αἰμοσάτην καλοῦσι, χρήσιμον ἐπιληπτικοῖς καὶ αἰμορραγίαις γυναικαίαις.

14) Ex Plin. 36, 40. primus Hermol. vulg. ἀμβλυτικὴν, alibi et cum genitivo constructum, sic mutavit, assentientibus Dalechampio, Saraceno et Harduino.

15) Ex Oribasio; λευκή vulgo.

quoque et mammarum inflammationes illita ex aqua et rosaceo sedat: compescit et sudores: denique contra venenatorum morsus et exitialia pota ex aqua auxiliatur.

Cap. CLXXII. (CLXXIII.) [De lapide in samia terra.] Invenitur et lapis quidam in samia terra, quem aurifices ad poliendum illustrandumque adhibent. Praestat in eo genere candidus et solidus. Vim habet astringentem, refrigerantem: prodest stomachicis potus: instrumenta sensuum adjuvat: ad oculorum fluxiones et ulcera cum lacte prodest. Creditur et adalligatus partus accelerare et conceptus custodire.

Cap. CLXXIII. (CLXXIV.) [De chia terra.] Chia terra eligi debet candicans et subcinerea et samiae similis. Est autem glebosa ac tenuis, sed conformationis figura differens. Vim habet eandem, quam samia: faciei

μία, τετανόν δὲ καὶ στίλβον, ἔτι δὲ εὐχρουν τὸ πρόσωπον καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ· σμήχει δὲ ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ.

Κε φ. ροδ'. (ροε'). [Περὶ σελινουσίας.] Τὰ αὐτὰ δὲ ποιῇ καὶ ἡ σελινουσία γῆ· ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ ἄγαν στίλβουσα καὶ λευκὴ, εὐθρυβῆς δὲ καὶ ταχέως ἄγαν χυλουμένη, ἐπειδὰν ὑγρὸν λάβῃ.

Κε φ. ροε'. (ρος'). [Περὶ κιμωλίας γῆς.] Τῆς δὲ κιμωλίας ἡ μὲν ἐστὶ λευκὴ, ἡ δὲ ἐμπόρφυρος, καὶ λιπαρίαν τινὰ ἔμφυτον κεκτημένη, πρὸς τε τὴν ἀφὴν κατάψυχρος, ἣν ἀρίστην ἡγνέον· ἐκάτεραι δὲ διαφοροῦσιν, ὅξει διεμέναι, παρωτίδας καὶ τὰ ἄλλα φύματα· πρὸς τε τὰ πυρίκαυστα ποιούσιν ἐπιχρίόμεναι παραχρῆμα, ὥστε ἀφλυκταίνωτα διατηρεῖν τὰ πεπονθότα μέρη· καταστέλλουσι δὲ καὶ διδύμων σκληρίας καὶ φλεγμονὰς τὰς περὶ ὅλον τὸ σῶμα· ἔτι δὲ ἐρυσιπέλασιν ἐνίστανται· καθόλου δὲ πολύχρηστοι εἰσὶν αἱ γνήσιοι, ἐὰν μὴ νόθοι παραλαμβάνωνται.

Κε φ. ρος'. (ροζ'). [Περὶ πνιγίτιδος γῆς.] Ἡ δὲ λεγομένη πνιγίτις γῆ, τῇ χροῇ ἔοικε πῶς τῇ ἐρετριάδι· ἐστὶ δὲ ἀδροβώλος, ψυκτικὴ πρὸς τὰς τῶν χειρῶν ἐπιβολάς· τῇ

ac totius corporis cutem laevem, nitidam et boni coloris reddit: denique in balneis pro nitro deterget.

Cap. CLXXIV. (CLXXV.) [De selinusia.] Idem effectus et selinusiae: optima est, quae valde splendet, candida est, friabilis, ac quae citissime in succum solvitur, cum primum humore diluitur.

Cap. CLXXV. (CLXXVI.) [De cimolia terra.] Cimolia quaedam est candida, altera purpurascens, innata quadam pinguitudine, et tactu frigida sentitur: quae optima existimator. Utraque aceto diluta parotidas discutit et alia tubercula: ambustis confestim inuncta partes affectas a pustularum eruptione vindicat: testium duritias totiusque corporis inflammationes cohibet; quin et repugnat erysipelatibus. Generatim multiplici sunt in usu, dummodo genuinae ac minime spuriae assumantur.

Cap. CLXXVI. (CLXXVII.) [De pnigitide terra.] Quae pnigitis dicitur, colore quodammodo cretριάδα aemulatur. Crassiusculis praedita est glebis: si quis manus ad-

δὲ γλώσση μάλιστα κολλᾶται, ὡς ἐκκρεμᾶσθαι. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει τῇ κιμωλίᾳ, βραχὺ τῆς εὐτονίας ὑπεροῦσα· ταύτην ἀντὶ ἐρετριάδος τινὲς πιπράσκουσι.

Κεφ. ροζ'. (ροή.) [Περὶ ὀστράκων.] Ὀστρακα δὲ τὰ ἐξ ἱπνῶν τὰ λίαν κάτοπτα, ἐσχαρωτικά· ὅθεν ἐπιχρίόμενα σὺν ὅξει κνησμούς καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται, καὶ ποδαγρικούς ὠφελεῖ· ἀναληφθέντα τε κηρωτῇ, χοιράδας διαφορεῖ.

Κεφ. ροή. (ροθ'). [Περὶ τῆς ἐκ τῶν καμίνων γῆς.] Καὶ ἡ ἐκ τῶν καμίνων δὲ κάτοπτος γῆ πυρρὰ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τοῖς ὀστράκοις.

Κεφ. ροθ'. (ρπ'). [Περὶ μηλίας γῆς.] Ἡ δὲ μηλία τὴν μὲν χροᾶν καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἐμφερῆς ἐρετριάδι τῇ σποδοειδεῖ· ἔντραχος δὲ καὶ παρατριβομένη τοῖς δακτύλοις, ὡς ψιθυρισμόν τινα ἀποτελεῖν ὅμοιον ψωχομένη¹⁶ κισσῆρι· τῇ δὲ δυνάμει στυπτηριώδης ἐστὶν, ἀναιμένως δὲ μᾶλλον· ὃ δὲ καὶ διὰ τῆς γεύσεως ἐμφαίνει· ἀναξηραίνει δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν πρᾶέως· δύναται δὲ καθαρὸν καὶ εὐχρουν ἀποτελεῖν τὸ

16) Ald. ψυχομένη.

moveat, refrigerans: tactu linguæ usque adeo glutinatur, ut pensilis haereat. Vim eandem habet, ac cimolia, paullo tamen infirmior. Hanc pro eretriadē nonnulli vendunt.

Cap. CLXXVII. (CLXXVIII.) [De testis.] Testae e fornacibus, vehementer tostae, crustas ulceribus obducunt: prurigini et exanthematibus ex aceto inunctae medentur. Podagricis etiam prosunt, et strumas, cerato exceptae, discutiunt.

Cap. CLXXVIII. (CLXXIX.) [De terra fornacum.] Fornacum terra, quae quidem retosta rufescit, eandem habet cum testis efficaciam.

Cap. CLXXIX. (CLXXX.) [De terra melia.] Imitatur et melia colore eretriam cineream: aspera autem est, ac, dum digitis atteritur, stridorem edit, qualem pumex, quando deraditur. Vim habet aluminosam, sed potius remissiores, id quod et gustu deprehenditur. Leniter quoque linguam tactu siccatur. Corpus mundum ac probe coloratum reddit: pilos extenuat: vitiligines ac le-

σῶμα· λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τρίχας, καὶ ἄλφους καὶ λέπρας σμήχει· χρησιμεύει δὲ καὶ ζωγράφους πρὸς πλείονα παραμονὴν χρωμάτων, καὶ χλωραῖς δυνάμεσι συνεργεῖ· ταύτης δὲ καὶ κοινῶς ἀπάσης γῆς τὴν ἄλιθον ἐκλεκτέον καὶ πρόσφατον, μαλακὴν τε καὶ εὐθρυβῆ καὶ εὐλύτον, ὅταν ὑγροῦ θίγῃ.

Κεφ. ρπ'. (ρπα'.) [Περὶ ἀμπελίτιδος γῆς.] Τῆς δὲ ἀμπελίτιδος γῆς, ἣν τινες φαρμακίτιν καλοῦσι, γεννωμένης ἐν Σελευκίᾳ τῇ κατὰ Συρίαν, τὴν μέλαιναν προκριτέον, ἣ πευκίνοις ἀνθραξι μακροῖς¹⁷ ἐμφερής ἐστιν, ὑποσχιδακώδης τε καὶ στίλβουσα ἴσως· ἔτι δὲ οὐδὲ βραδέως τηκομένη, ὅταν λεανθείσῃ ἐπιχυθῇ ποσῶς ἔλαιον· τὴν δὲ λεπτήν¹⁸ καὶ τεφρώδη καὶ ἄτηκτον φαύλην ἡγνέον. Δύναμιν δὲ ἔχει διαχυτικὴν καὶ ψυκτικὴν. Παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ βαφὰς τριχῶν· καὶ τὰς τῶν ἀμπέλων χρίσεις πρὸς τὴν τῆς ἐκβλαστήσεως ὥραν, κτείνουσα τοὺς ἐπιγινόμενους σκώληκας.

17) Ex Oribas. Ruell. loco vulg. μικροῖς.

18) Sic Oribas. et cod. X.; vulgo λευκήν.

pras exterit. Pictoribus etiam usum praebet, ut colores diutius perennent. Emplastris viridibus efficaciter inseritur. Ex hac terra et ex omni alia eligenda est, quae lapidibus careat, recens, mollis sit ac friabilis, quaeque, cum humorem attigerit, facile solvatur.

Cap. CLXXX. (CLXXXI.) [De ampelotide terra.] Ex ampelotide terra, quam pharmacitin quidam nominant, quaeque ad Seleuciam Syriae nascitur, laudatur imprimis nigra et longos piceae carbonēs referens, in assulas quodammodo fissilis et aequaliter splendens: quaeque insuper trita cito liquescit, si olei aliquantulum affundatur. Vitiosa censetur tenuis, cinerea, quaeque minime liquescit. Vim habet dissipantem et refrigerantem: additur remediis, quae palpebras decorant et pilos inficiunt. Est et eius usus ad illinendas vites, dum germinant, quippe quae supervenientes vermiculos enecet.

Κεφ. ρπα'. (ρπβ'.) [Περὶ ἀσβόλης.] Ἀσβόλη, ἣ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν ὑελουργίων¹⁹. διαφέρει γὰρ αὕτη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, στυπτικὴν²⁰. ἀπουλοῖ δὲ καὶ κατάγματα σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ.

Κεφ. ρπβ'. (ρπγ'.) [Περὶ μέλανος.] Μέλαν, ὃ γράφομεν, σκευάζεται²¹ ἐκ λιγνύος συναγομένης ἐκ δαδίων· μίγνυνται δὲ πρὸς οὐγγίαν α' ²² τοῦ κόμμεως οὐγγίαι τρεῖς λιγνύος· σκευάζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ῥητίνης λιγνύος καὶ τῆς προετοιμημένης ζωγραφικῆς ἀσβόλης· δεῖ δὲ τῆς μὲν ἀσβόλης μῶν μίαν λαμβάνειν, κόμμεως δὲ λίτραν μίαν ἡμισυ, ταυροκόλλης οὐγγίαν μίαν ἡμισυ, χαλκάνθου οὐγγίαν μίαν ἡμισυ. Ἀρμόζει δὲ εἰς τε σήπτας καὶ πυρίκαυστα, καταχριόμενον μεθ' ὕδατος παχὺ, καὶ ἐώμενον ἄχρις ἀπουλώσεως· ἀποπίπτει γὰρ αὐτόματον, ὑγιασθέντων τῶν ἐλκῶν.

19) Sarac. et J. G. Schneider in lex. sic emendant vulg. ὑελουργῶν. Paull. Aeg. lib. 7. p. 232. ὑελουργίων.

20) Sic omnes Saraceno priores. Is e Paulo δοιμεῖαν posuit. Plura tamen Aegineta habet, quae a Diosc. aliena videntur: δοιμεῖας δυνάμεως ἐστίν, ὥστε καὶ καίειν καὶ σήπτειν l. σήπειν. Cod. X. καυστικήν.

21) Loco vulg. συνάγεται Sarac. suasit.

22) Ald. et cod. Par. τὴν λίτραν habent; Asulan. recte nostram scripturam.

Cap. CLXXXI. (CLXXXII.) [De fuligine.] Fuligo, qua pictores utuntur, e vitrariis officinis petitur: praestat enim. Vis ei exedens est et astringens. Fracta itidem cum cerato rosaceo ad cicatricem perducit.

Cap. CLXXXII. (CLXXXIII.) [De atramento.] Atramentum, quo scribimus, e fuligine taedarum collecta conficitur. In singulas gummi uncias ternae fuliginis unciae adiiciuntur. Fit etiam e resinae fuligine et pictoria illa modo dicta. Huius fuliginis autem sumi oportet minam unam, gummi sesquilibram, taurini glutinis et chalcanti singulorum sesquiunciam. Idoneum est ad septica: et confert ambustis ex aqua paullo crassius inunctum et tamdiu dimissum, donec cicatrix obducatur: sanatis nimium ulceribus sponte sua excidit.

Καὶ δὴ σχεδὸν, ἐφ' ὅσον ἱκανὸν ἐδόξαμεν, ὦ φίλτατε Ἄρειε, ἅμα εἶναι καὶ μήκους συντάξεως καὶ πλήθους ὕλης τε καὶ βοηθημάτων ταμιεύσασθαι, ἅλις ἔχει.

Τέλος τοῦ τῶν ὕλικῶν βιβλίου πέμπτου καὶ τελευταίου.

Atque iam; carissime Aree; tum pro operis modo, quem proposueramus, tum pro materiae auxiliorumque copia, quam colligere licuit, hucusque dicta sufficiant.

Libri quinti et ultimi de materia medica finis.

Π Ι Ν Α Ε

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΛΙΚΟΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

[Τὰ ἐν ἀρχῇ κυρία γράμματα ὑποδεικνύει τὰ τῶν φυτῶν ὀνόματα.]

Ἀβροτόνινον μύρον	Α. ξ'.	Ἀκαλύφη	Δ. εβ'.
ἄβροτονίτης οἶνος	Ε. ξβ'.	Ἀκανθα	Γ. ιζ'.
Ἀβρότονον	Γ. κς'.	— ἀραβική	— ιγ'.
Ἀγάλλοχον	Α. κα'.	— λευκή	— ιβ'.
Ἀγαρικόν	Γ. α'.	Ἀκάνθιον	Γ. ις'.
Ἀγχουσα	Δ. κγ' — κε'.	Ἀκινος	Γ. μγ'.
Ἀγήρατον	Δ. νθ'.	ἄκονη	Ε. ρξζ'.
ἄγνος	Α. ρλδ'.	Ἀνόνιτον	Δ. ος' οη'.
Ἀγριελαία	Α. ρλς'.	ἄκορίτης οἶνος	Ε. ογ'.
ἄγριόμηλα	Α. ρξγ'.	Ἀκορον	Α. β'.
Ἀγριορίγανος	Γ. λα'.	ἄκορίδες	Β. νς'.
Ἀγρωστις	Δ. λ'.	Ἀκτὴ	Δ. ροα'.
Ἀγρωστις ἐν τῷ Παρνασσῷ	Δ. λβ'.	ἄλαβαστροίτης λίθος	Ε. ρνβ'.
ἄδαρκης	Ε. ρλς'.	ἄλεκτορίδες	Β. νβ'.
Ἀδιάντον	Δ. ρλδ'.	ἄλες	Ε. ρκε'.
Ἀείζωον τὸ μέγα	Δ. πη'.	Ἀλθαία	Γ. ρνγ'.
— τὸ μικρόν	— πθ'.	ἄλιμος	Α. ρκ'.
— τρίτον εἶδος	— πθ'.	ἄλισμα	Γ. ρνδ'.
ἄειτίτης λίθος	Ε. ρξ'.	Ἀλκία	Γ. ρνδ'.
ἄθήρα	Β. ριδ'.	ἄλκυόνιον	Ε. ρλε'.
Αἰγίλωψ	Δ. ρλς'.	ἄλμη	Ε. ρκς'.
Ἀΐγερος	Α. ρι'.	ἄλση	Γ. κβ'.
αἰγῶν ὄνυχες	Β. μς'.	ἄλως ἄχνη	Ε. ρκς'.
αἰδοῖον ἄρρενος ἐλάφου	Β. μγ'.	ἄλως ἄνθινος οἶνος	Ε. ος'.
Αἰθιοπὶς	Δ. ργ'.	ἄλως ἄνθος	Ε. ρκη'.
αἵματα	Β. ζς'.	ἄλυπον	Δ. ρος'.
αἱματίτης λίθος	Ε. ρμν'.	ἄλυsson	Γ. ξε'.
Ἄρα	Β. ρκβ'.	ἄλωπεκος πνεύμων	Β. μα'.
Ἀκακαλὶς	Α. ριη'.	ἄμαράκινον μύρον	Α. ρξη'.
Ἀκακία	Α. ρλγ'.	Ἀμβροσία	Γ. ριδ'.
		ἄμικτος λίθος	Ε. ρνε'.

Ἄμμι	Γ. ξγ.	Ἄρκευθος	Α. ργ.
ἄμμος	Ε. ρξξ.	Ἄρκτιον	Α. ρδ.
Ἀμμωνιακόν	Γ. πη.	Ἀρμενιακά	Α. ρξε.
ἄμωργη	Α. ρμ.	ἄρμένιον	Ε. ρε.
ἄμπελίτις γῆ	Ε. ρπ.	Ἀρνόγλωσσον	Β. ρνβ.
Ἀμπελόπρασον	Β. ροθ.	Ἄρον	Β. ρςξ.
Ἀμπελος ἀγρία	Α. ροί.	ἄρσενικόν	Ε. ρκ.
— λευκή	— ρπα.	Ἀρτεμισία	Γ. ριζ. ριή.
— μέλαινα	— ρπβ.	ἄρωματίτης οἶνος	Ε. ξδ.
— οἰνοφόρος	Ε. α.	ἄσαρίτης οἶνος	Ε. ξή.
Ἀμυγδαλή	Α. ρος.	Ἄσαρον	Α. θ.
ἄμυγδαλινον ἔλαιον	Α. λθ.	ἄσβεστος	Ε. ρλβ.
ἄμυλον	Β. ρκγ.	ἄσβόλη	Ε. ρπα.
Ἄμωμον	Α. ιδ.	Ἀσκληπιάς	Γ. ξς.
Ἀναγαλλίς	Β. σθ.	Ἀσκυρον	Γ. ρξβ.
Ἀνάγυρις	Γ. ρνζ.	Ἀσπάλαθος	Α. ιθ.
Ἀνδράχνη	Β. ρν.	Ἀσπάραγος	Β. ρνά.
Ἀνδρόσαιμον	Γ. ρξγ.	Ἀσπληνον	Γ. ρμα.
Ἀνδρόσακες	Γ. ρμ.	ἄσσις λίθος	Ε. ρμα.
Ἀνεμώνη	Β. σζ.	Ἀστήρ ἀττικός	Α. ριή.
ἄνήθινον μύρον	Α. ξα.	Ἀστράγαλος	Α. ξβ.
ἄνήθινος οἶνος	Ε. οε.	ἄστράγαλος ὑός	Β. ξβ.
Ἀνηθον	Γ. ξ.	ἄσφαλτος	Α. εθ.
Ἀνθεμῖς	Γ. ρμδ.	Ἀσφόδελος	Β. ρςθ.
ἄνθος ἁλός	Ε. ρκῆ.	Ἀτρακτυλῖς	Γ. ζς.
ἄνθος χαλκοῦ	Ε. πη.	Ἀτράφαξις	Β. ρμε.
Ἀνθυλλίς	Γ. ρμγ.	Ἀράκη	Β. ροζ.
Ἄνισον	Γ. νή.	ἄφρός νίτρου	Ε. ρλ.
ἀντιπαθεῖς	Ε. ρμ.	Ἀχίλλειος	Α. λς.
Ἀντίρρινον	Α. ρλα.	ἄχνη ἁλός	Ε. ρκς.
ἀντίσποδα	Ε. πς.	Ἀχράς	Α. ρξη.
Ἀνωῖς	Γ. ιή.	Ἀψίνθιον	Γ. κγ. — κέ.
Ἀπαρίνη	Γ. εθ.	ἄψινθίτης οἶνος	Ε. μθ.
Ἄπιον	Α. ρξξ.		
Ἄπιος	Α. ροδ.	Βάκχαρις	Γ. μδ.
ἄπιτης οἶνος	Ε. λβ.	βαλανινον ἔλαιον	Α. μ.
Ἀπόκύνον	Α. πα.	Βάλανοι	Α. ρμγ.
ἀπόπατος	Β. εῆ.	Βάλανος μυρεψική	Α. ρνζ.
ἄραβικὸς λίθος	Ε. ρμη.	Βαλαύστιον	Α. ρνδ.
ἄράχνη	Β. ξή.	Βαλλωτή	Γ. ρζ.
Ἀργεμώνη	Β. σῆ.	Βάλαμον	Α. ιή.
ἄργύρου σκωρία	Ε. ρα.	Βάτος	Α. λς.
Ἀρίσαρον	Β. ρςῆ.	— ἰδαία	— λῆ.
Ἀριστολογία	Γ. δ. ε. ζ.	Βατράχιον	Β. σς.
Ἄρκειον	Α. ρε.	βάτραχοι	Β. κῆ.
ἄρκευθιδίτης οἶνος	Ε. μς.	Βδέλλιον	Α. π.

Βήριον	Γ. ριζ.	δανκίτης οἶνος	Ε. ο'.
Βλήτον	Β. ρμγ.	Δαῦκος	Γ. ος'.
Βολβός ἐδώδιμος	Β. σ.	δαφνέλαιον	Α. μθ'.
— ἐμετικός	— τὰ.	Δάφνη	Α. ρς'.
Βότρως	Γ. ρκ.	— ἀλεξάνδρεια	Α. ρμε'.
Βούγλωσσον	Δ. ρκς.	Δαφνοειδές	Δ. ρμς'.
Βουνίας	Β. ρλς.	Δελφίνιον	Γ. ος'.
Βούτιον	Δ. ρκβ'.	δευτερίας οἶνος	Ε. ιγ'.
βουνίτης οἶνος	Ε. νς.	δικταμνίτης οἶνος	Ε. νς'.
βούπρηστις	Β. ξς.	Δίκταμος	Γ. λδ'.
βούτυρον	Β. πα'.	διφρυγές	Ε. ριθ'.
Βούφθαλμον	Γ. ρμς.	Δίψακος	Γ. ια'.
Βράθυ	Α. ρδ'.	Δορύκνιον	Δ. οε'.
Βρετανική	Δ. β.	Δράβη	Β. ρπς'.
Βρύον	Α. κ'.	Δρακοντία μεγάλη	Β. ρσε'.
Βρύον θαλάσσιον	Δ. ες'.	— μικρά	— ρες'.
Βρωμός	Δ. ρλη'.	δράκων θαλάσσιος	Β. ιε'.
		Δρουπτερίς	Δ. ρπς'.
Γαγάτης λίθος	Ε. ρμε'.	Δρούς	Α. ρμβ'.
γάλα	Β. οε'.		
— γυναικός	Β. οη'.	Ἐβεος	Α. ρκθ'.
γαλακτίτης λίθος	Ε. ρμθ'.	ἐγκέφαλος ἀλεκτορίδος	Β. νγ'.
γάλα σχιστόν	Β. ος'.	Ἐλαῖα	Α. ρλς'.
γαλή κατοικίδιος	Β. κς'.	Ἐλαῖα κολυμβάδες	Α. ρλη'.
Γαλίοψις	Α. εγ'.	ἔλαια διάφορα	Α. κθ' — να'.
Γάλιον	Δ. εδ'.	ἐλαιόμελι	Α. λς'.
γάρον	Β. λδ'.	Ἐλατήριον	Δ. ρνβ'. (ρνε.)
Γεντιανή	Γ. γ'.	Ἐλατίνη	Δ. μ.
Γεράνιον	Γ. ρκα'.	ἐλάτινον μύρον	Α. νδ'.
γεώδης λίθος	Ε. ρξη'.	Ἐλαφόβοσκον	Γ. ογ'.
γῆ, καὶ τὰ αὐτῆς εἶδη	Ε. ρο' — ρπ'.	Ἐλειοσέλινον	Γ. ξη'.
		ἐλεισφακίτης οἶνος	Ε. οα'.
Γιγγίδιον	Β. ρξς'.	Ἐελίσφακον	Γ. λε'.
Γλαύκιον	Γ. ε'.	Ἐλένιον	Α. κς' κη'.
Γλαύξ	Δ. ρλθ'.	ἐλέφαντος ὀδόντος ῥήγισμα	
γλεύκινον μύρον	Α. ξς'.		Β. ξα'.
Γλήχων	Γ. λγ'.	Ἐλίχουσον	Δ. νς'.
γληχωνίτης οἶνος	Ε. ξβ'.	ἐλλεβορίτης οἶνος	Ε. πβ'.
Γλυκύρριζα	Γ. ζ'.	Ἐλλέβορος λευκός	Δ. ρμγ'.
Γναφάλιον	Γ. ρκβ'.	— μέλας	— ρμθ'.
Γογγύλη	Β. ρλδ'.	Ἐλξίνη πρώτη	Δ. λθ'.
— ἀγρία	— ρλε'.	— δευτέρα	Δ. πς'.
γύψος	Ε. ρλγ'.	Ἐλυμος	Β. ρκ'.
		Ἐμπετρον	Δ. ροη'.
Δάκρυον ἐλαίας αἰθιοπικῆς		ἐντερα γῆς	Β. οβ'.
	Α. ρμα'.	Ἐπίθυμον	Δ. ρος'.

Ἐπιμήδιον	Δ. ιθ'.	Θαψία	Δ. ρνδ'.
Ἐπιπακτίς	Δ. ρζ'.	Θαῖον	Ε. ρκγ'.
Ἐρέβινθος	Β. ρκς'.	Θέρμος	Β. ρλβ'.
Ἐρείκη	Α. ριζ'.	— ἄγριοις	— ρλγ'.
ἐρετριας γῆ	Ε. ρο'.	Θηλυπτερίς	Δ. ρπδ'.
ἔρια	Β. πβ'.	Θλάσπι	Β. ρπέ'.
ἔρια κεκαυμένα	Β. πγ'.	Θρακίας λίθος	Ε. ρμς'.
Ἐρινος	Δ. κθ'.	Θροίδαξ ἡμερος	Β. ρξδ'.
Ἐρυνλλος	Γ. μ'.	— ἄγρία	— ρξέ'.
Ἐρυθρόδανον	Γ. ρν'.	Θυίτης λίθος	Ε. ριδ'.
Ἐρυθρόνιον	Γ. ρλδ'.	Θύμβρα	Γ. λθ'.
Ἐρύσιμον	Β. ρπς'.	Θυμβρόιτης οἶνος	Ε. ξ'.
Εὐζωμον	Β. ρξθ'.	Θυμέλαια	Δ. ρο'.
Εὐπατώριον	Δ. μα'.	θυμελαίτης οἶνος	Ε. οη'.
Εὐφόρβιον	Γ. πς'.	θυμίτης οἶνος	Ε. νθ'.
Ἐφήμερον	Δ. πέ'.	θυμοξάλμη	Ε. κθ'.
ἐχίδνη	Β. ιη'.	Θύμος	Γ. λη'.
ἐχῖνος θαλάττιος	Β. α'.		
— χερσαῖος	— β'.	Ἰασμέλαιον (ἰασμή)	Α. ος'.
Ἐχιον	Δ. κς'.	ἰάσπις λίθος	Ε. ρνθ'.
		Ἰβηρίς	Β. σέ'.
Ζεῖα	Β. ρια'.	Ἰδαία ῥίζα	Δ. μδ'.
Ζιγγίβερις	Β. ρπθ'.	Ἰεράκιον μέγα	Γ. ξέ'.
ζυθος	Β. ρθ'.	— μικρόν	— ξς'.
ζωμός τῶν μικρῶν ἰχθύων		Ἰνδικόν	Ε. ρς'.
	Β. λε'.	Ἰξός	Γ. εγ'.
ζώπισσα	Α. εη'.	Ἴον	Δ. ρκ'.
		ἰός ξυστός	Ε. εα'.
Ἡδύσμος	Γ. λς'.	ἰός σιδήρου	Ε. εγ'.
Ἡδύσαρον	Γ. ρλς'.	ἰός σκώληξ	Ε. εβ'.
ἡδύχρουν μύρον	Α. ο'.	ἰουδαϊκός λίθος	Ε. ριέ'.
Ἡλιοτρόπιον μέγα	Δ. ρς'.	ἱππάκη	Β. π'.
— μικρόν	— ρςα'.	ἱππόκαμπος	Β. γ'.
Ἡμεροκαλλίς	Γ. ρκς'.	Ἰππολάπαθρον	Α. ρμα'.
Ἡμιονίτις	Γ. ρμβ'.	Ἰππομάραθρον	Γ. οέ'.
ἡπαρ αἰγός	Β. μς'.	ἱπποποτάμου ὄρχις	Β. κέ'.
— αἰθυίας	— ν'.	Ἰπποσέλινον	Γ. οα'.
— κάπρου	— μη'.	Ἰππουρίς	Δ. μς'.
— κυνός λυσσῶντος	— μθ'.	Ἰπποφαές	Δ. ρνθ'.
— ὄνειον	— μβ'.	Ἰπποφαιστον	Δ. ρξ'.
Ἡοιγέρων	Δ. εε'.	ἐξ ἰριδος οἶνος	Ε. ξε'.
Ἡρύγγιον	Γ. κα'.	ἰοῖνον μύρον	Α. εςς'.
		Ἰρις	Α. α'.
Θαλασσόμελι	Ε. κ'.	Ἰσάτις ἄγρία	Β. σις'.
θαλάττιος οἶνος	Ε. κς'.	— ἡμερος	— σιε'.
Θάλικτρον	Δ. εςς'.	Ἰσόπυρον	Δ. ριδ'.

Ἰτέα	A. ρλε.	κηκίς	A. ρμς.
ἰχθυονκόλλα	Γ. εβ.	Κηπαία	Γ. ρνη.
ἰχθύων μικρῶν ζωμός	B. λε.	κηρός	B. ρε.
		κηρουκας	B. ε.
Κάγκαμον	A. κγ.	Κίσι	Δ. ρεα.
κάχρον	Γ. οθ.	κίκινον ἔλαιον	A. λη.
καδμεία	E. πδ.	κιτωλία γῆ	E. ροα.
Κακαλία	Δ. ρκα.	κιννάβαρι	E. ρθ.
Καλαμάγχρωστις	Δ. λα.	κινναμώμινον μύρον	A. οδ.
Καλαμίνθη	Γ. λζ.	Κιννάμωμον	A. ιγ.
καλαμινθίτης οἶνος	E. εβ.	κίονια	B. ζ.
Κάλαμος ἀρωματικός	A. ιζ.	Κισκαία	Γ. ρκδ.
— φραγμίτης καὶ ἄλλοι	A. ριδ.	Κίσσιον	Δ. ριζ.
	E. ροη.	κίσσηρις	E. ρκδ.
καμίνων γῆ	B. εδ.	Κισσός	B. σί.
κάμπαι	B. ξε.	Κίστος	A. ρκς.
κανθαρίδες	Γ. ρνς.	κληματίνη τέφρα	E. ρλέ.
Κάνναβις ἀγρία	— ρνε.	Κληματίς	Δ. ζ.
— ἡμερος	Δ. ρη.	Κληματίτις	Δ. ροθ.
Καπνός	B. σδ.	Κλινοπόδιον	Γ. εθ.
Κάππαρις	B. ρπδ.	Κλύμενον	Δ. ιγ.
Κάρδαμον	A. ε.	κνιδέλαιον	A. μγ.
Καρδάμωμον	B. ιβ.	κνικέλαιον	A. μδ.
καρκίνος	Γ. νθ.	Κνίκος	Δ. ρπς.
Κάρος	A. ροη.	Κόκκος βαφικῇ	Δ. μή.
Κάρνα βασιλικά	— ροθ.	Κοκκυμηλέα	A. ροδ.
— ποντικά	A. μα.	κόλλα	Γ. εα.
καρύϊνον ἔλαιον	A. ιβ.	Κολόκυνθα	B. ρεα.
Κασσία	A. ρμε.	Κολοκυνθίς	Δ. ροε.
Κάστανα	B. κς.	Κολχικόν	Δ. πδ.
κάστορος ὄρχις	Δ. ρλβ.	Κόμαρος	A. ροε.
Κατανάγκη	E. μα.	Κονδρίλλη	B. ρξ.
κατορχίτης οἶνος	B. να.	κονία τῆς συκῆς	A. ρπς.
κατύματα	B. ρξη.	Κόνυζα	Γ. ρκς.
Κανκαλὶς	B. ριδ.	κοράλλιον	E. ρλη.
Κέγχρος	E. μέ.	κόροις	B. λς.
κέδρινος οἶνος	E. μζ.	Κόριον	Γ. ξδ.
κεδρίτης οἶνος	A. ρε.	Κόρις	Γ. ρξδ.
Κέδρος	Γ. ζ.	Κορυδαλλός	B. νθ.
Κενταύριον μέγα	— ζ.	Κορωνόπους	B. ρνς.
— μικρόν	B. ξγ.	Κόστος	A. ιε.
κέρας ἐλάφου	A. ρνς.	Κοτυληδών	Δ. ζ. εα.
Κεράσια	A. ρνη.	κουβαρίδες	B. λζ.
Κεράτια	E. νδ.	κοῦρμι	B. ρι.
κεστρίτης οἶνος	Δ. α.	κοχλία	B. ια.
Κέστρον		Κράμβη	B. ρμς.

Κράμβη ἀγρία	B. ριζ.	Λιοντοπόδιον	Δ. ρκθ.
— θαλασσία	— ρμη.	Λεπίδιον	B. σε.
Κρανία	A. ροβ.	λεπίς	E. πθ.
Κραταϊόγονον	Γ. ρκθ.	λεπίς στομώματος	— ζ.
Κριθή	B. ρη.	Λευκάκανθα	Γ. ιθ.
Κρίθμον	B. ρνς.	Λευκάς	Γ. ργ.
κρίμνον	B. ριβ.	Λεύκη	A. ρθ.
Κρίνον	Γ. ρς.	Λευκοίον	Γ. ρκη.
κρόκινον μύρον	A. ξδ.	λημνία γη	E. ριγ.
Κροκοδείλιον	Γ. ι.	Λιβανος	A. πα.
κροκόμαγμα	A. κς.	λιβάνου μάννα	A. πγ.
Κρόκος	A. κέ.	λιβάνου φλοιός	A. πβ.
Κρόμμυον	B. ρπ.	Λιβανωτίς	Γ. οθ.
Κύαμος αἰγύπτιος	B. ρκη.	λιβανωτός	A. πα.
Κύαμος ἑλληνικός	B. ρκς.	λιβανοτοῦ αἰθάλη	A. πδ.
κύανος	E. ρς.	λιγνὺς ῥητίνης καὶ ἄλλων	
Κυδώνια	A. ρς.		A. πέ. εγ.
κυδωνίτης οἶνος	E. κη.	Λιγυστικόν	Γ. να.
Κυκλάμινος	B. ρςγ.	λιθάργυρος	E. ρβ.
— ἑτέρα	— ρςδ.	λιθοκόλλα	E. ρεγ.
Κύμνον ἄγριον	Γ. ξβ.	λίθοι διάφοροι	E. ρμα — ρς.
— ἥμερον	— ξα.	Λιθοσπερμον	Γ. ρμη.
Κυνόγλωσσον	A. ρκς.	Λινόζωστις	A. ρπη.
Κυνοκράμβη	A. ρπθ.	Λίνον	B. ρκέ.
Κυνόςβατον	A. ρκγ.	Λογχίτις	Γ. ρνα. ρνβ.
Κυπαρίστος	A. ρβ.	λυγγούριον	B. ρ.
Κυπείρος	A. δ.	Λύκιον	A. δλβ.
κύπρινον μύρον	A. ξέ.	Λυκοψίς	A. κς.
Κύπρος	A. ρκδ.	Λυσιμαχίον	A. γ.
Κύτινοι	A. ρνβ.	Λυγρίς ἀγρία	Γ. ρέ.
Κύτισος	A. ρια.	— στεφανωματική	— ρδ.
κῦφι	A. κδ.	Λωτός τὸ δένδρον	A. ροα.
κωβιός	B. λβ.	Λωτός ἀγριος	A. ρί.
Κωνειον	A. οθ.	Λωτός αἰγύπτιος	A. ριβ.
		Λωτός ἥμερος	A. ρθ.
Λαγῶδες θαλάσσιος	B. κ.		
— χερσαῖος	— κα.	Μάγνης λίθος	E. ρμη.
Λαγώπους	A. ις.	μαίνις	B. λα.
Λάδανον	A. ρκη.	μάκερ	A. ρί.
Λαθυρίς	A. ρεδ.	μαλαβάθρινον μύρον	A. ος.
Λαμψάνη	B. ρμβ.	Μαλαβάθρον	A. ια.
Λαπαθον	B. ρμ.	ἐκ μαλαβάθρου οἶνος	E. ξς.
Λειμώνιον	A. ις.	Μαλάχη	B. ρμδ.
Λειχὴν	A. γγ.	Μανδραγόρας	A. ος.
λειχῆνες ἵππων	B. μέ.	μανδραγορέτης οἶνος	E. πα.
Λιοντοπέταλον	Γ. ρ.	μαραδρίτης οἶνος	E. οέ.

Μάραθρον	Γ. οδ'.	μόροχθος λίθος	Ε. ρνα'.
Μάρον	Γ. μβ'.	Μύαγρος	Δ. ριέ'.
μαστιχέλαιον	Α. να'.	μύακεις	Β. ζ'.
μεγαλείον μύρον	Α. ξθ'.	μυελοί	Β. σε'.
μέλαν, ὡ γράφομεν	Ε. ρπβ'.	Μύκητες	Δ. πγ'.
μελανθέλαιον	Α. μς'.	μυογαλή	Β. ογ'.
Μελάνθιον	Γ. πγ'.	Μυός ὠτα	Β. σιδ'.
μελαντηρία	Ε. ριζ'.	Μυρίκη	Α. ρις'.
μήλι	Β. ρα'.	Μυριόφυλλον	Δ. ριγ'.
— ποντικόν	— ργ'.	Μυρόρις	Δ. ριδ'.
— σαρδῶον	— ρβ'.	μυρσινέλαιον	Α. μή'.
Μελία	Α. ρη'.	Μυρσίνη	Α. ρνε'.
μελίκρατον	Ε. ις'.	Μυρσίνη ἀγρία	Δ. ρουδ'.
Μελίλωτος	Γ. μα'.	μυρσινίτης οἶνος	Ε. λς'.
Μελίμηλα	Α. ρξα'.	μυρτίδανον	Α. ρνς'.
Μελισσόφυλλον	Γ. ρη'.	μυρτίτης οἶνος	Ε. λς'.
μελιτίτης λίθος	Ε. ρνα'.	μύρων σύνθεσις	Α. νβ' — ος'.
μελιτίτης οἶνος	Ε. ιέ'.	Μῶλυ	Γ. μς'.
μεμφίτης λίθος	Ε. ρνς'.		
μενδήσιον μύρον	Α. οβ'.	Νάρδιον μύρον	Α. οε'.
Μέσπιλον	Α. ρξθ'.	Νάρδος	Α. ε'.
μέταλλα	Ε. πδ'.	Νάρδος κελτική	Α. ζ'.
μετώπιον μύρον	Α. οα'.	— ὀρεινή	— η'.
Μηδικὰ μῆλα	Α. ρξς'.	ἐκ νάρδων οἶνοι	Ε. ξς'.
Μηδική ποα	Β. ρος'.	Νάρθηξ	Γ. πα'.
Μηδιον	Δ. ιη'.	νάρκη	Β. ις'.
Μηκων ἀγρία καὶ ἡμερος		ναρκίσσινον μύρον	Α. ξγ'.
	Δ. ξε'.	Νάρκισσος	Δ. ρνη'.
— ἀφρώδης	— ξς'.	νάσκαφθον	Α. κβ'.
— κερατίτις	— ξς'.	νάφθα	Α. ρα'.
— ροιάς	— ξδ'.	νεκταρίτης οἶνος	Ε. ξς'.
Μῆλα ἡπειρωτικά	Α. ρξβ'.	Νήριον	Δ. πβ'.
— περσικά	— ρξδ'.	νίτρον	Ε. ρλ'.
Μηλία	Α. ρνθ'.	νίτρου ἀφρός	— ρλα'.
μηλία γῆ	Ε. ρπ'.	Νυμφαία	Γ. ρλη'.
μηλινον ἔλαιον	Α. νε'.		ρλθ'.
μηλόμελι	Ε. κθ'.	Ξάνθιον	Δ. ρλς'.
Μῆον	Α. γ'.	Ξιφίον	Δ. κ'.
μίλτος	Ε. ρια'.	Ξυρίς	Δ. κβ'.
μίσυ	Ε. ρις'.	ξυστός ἴος	Ε. σα'.
μολύβδαινα	Ε. ρ'.		
μολυβδοειδής λίθος	Ε. ση'.	᾽Οθόννα	Β. σιγ'.
μόλυβδος κεκανυμένος	Ε. ες'.	Οινάνθη ἡ πόα	Γ. ρλγ'.
μόλυβδος πεπλυμένος	Ε. σε'.	— ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέ-	
μολύβδου σκωρία	Ε. ες'.	λου καρπός	Ε. ε'.
Μορέα	Α. ρπ'.	οἰνάνθιον μύρον	Α. νς'.

οἰνάνθινος οἶνος	Ε. λγ'.	πανακίτης οἶνος	Ε. ιβ'.
οἰνόμελι	Ε. ις'.	Πάπυρος	Α. ριέ.
περὶ οἴνων διαφορᾶς	Ε. ζ' —	Παρθέμιον	Γ. ριέ.
ιέ. κς'. κς'. λβ' — πγ'.		Παρωνυχία	Δ. νδ'.
οἶστυπος	Β. πδ'.	Πεντάφυλλον	Δ. μβ'.
Ὀλόστειον	Δ. ια'.	ἐκ πεπέρεως οἶνος	Ε. ξέ.
Ὀλυνθοί	Α. ρπέ.	Πέπερι	Β. ρπη'.
Ὀλυρά	Β. ριγ'.	Πεπλῖς	Δ. ρξς'.
ὀμφακίον	Ε. ε'.	Πέπλος	Δ. ρξέ.
ὀμφακίτης οἶνος	Ε. ιβ'.	Πέπων	Β. ρξγ'.
ὀμφακόμελι	Ε. λα'.	Περικλύμενον	Δ. ιδ'.
Ὀναγρᾶ	Δ. ρις'.	Περιστέρων	Δ. ξ'. ξα'.
Ὀνητίς	Γ. λ'.	Περσέα	Α. ρπζ'.
Ὀνοβρυχίς	Γ. ρξ'.	Πετασίτης	Δ. ρς'.
Ὀνοσμα	Γ. ρλς'.	Πετροσέλινον	Γ. ο'.
ὄνυξ	Β. ι'.	Πευκέδανος	Γ. πβ'.
ὄνυχες αἰγῶν	Β. μς'.	Πήγανον	Γ. μέ.
ὄνυχες ὄνων	Β. μδ'.	— ἄγριον	Γ. μς'.
ὄξαλμη	Ε. κγ'.	πίσσα ξηρά	Α. ες'.
ὄξος	Ε. κα'.	— ὑγρά	— εδ'.
Ὀξύακανθα	Α. ρκβ'.	πισσέλαιον	Α. εέ.
ὄξύμελι	Ε. κβ'.	πίσσης ὑγρᾶς λιγνύς	Α. ες'.
Ὀρεοσέλινον	Γ. ξδ'.	πισσίτης οἶνος	Ε. μη'.
ὀριγανίτης οἶνος	Ε. ξα'.	Πιστάκια	Α. ροζ'.
Ὀρίγανος	Γ. κθ'.	πιττάσφαλτος	Α. ρ'.
Ὀρμινον	Γ. ρλέ.	πιτύα λ. πυτία.	
Ὀρριθόγαλον	Β. ρογ'.	Πιτυίδες	Α. πς'.
Ὀροβάγχη	Β. ροα'.	Πιτύουσα	Δ. ρξγ'.
Ὀροβος	Β. ρλα'.	Πίτυς	Α. πς'.
ὀρρόος γάλακτος	Β. ος'.	Πλάτανος	Α. ρζ'.
Ὀρυζα	Β. ριζ'.	πνεύμων ἀλώπεκος	Β. μα'.
Ὀρχις	Γ. ρλα'. ρλβ'.	πνεύμων θαλάσσιος	Β. λθ'.
ὄστρακα ἐξ ἱπνῶν	Ε. ροζ'.	πνεύμων χοίρειος	Β. μ'.
ὄστρακίτης λίθος	Ε. ρξδ'.	πνιγίτις γῆ	Ε. ρος'.
Ὀσυρίς	Δ. ρμα'.	Πολεμώνιον	Δ. η'.
Οὔα	Α. ρογ'.	Πόλιον	Γ. ριδ'.
οὔρα	Β. εθ'.	Πολύγαλον	Δ. ρμ'.
ὄφειος γῆρας	Β. ιθ'.	Πολυγόνατον	Δ. ε'.
ὀφίτης λίθος	Ε. ρξα'.	Πολύγονον ἄρρεν	Δ. δ'.
		— θῆλυ	— ε'.
Παγκράτιον	Β. σγ'.	Πολύκνημον	Γ. εη'.
Παιονία	Γ. ρμς'.	Πολυπόδιον	Δ. ρπέ.
Παλίουρος	Α. ρκα'.	πομφόλυξ	Ε. πέ.
Πάνακες Ἀσκληπιόν	Γ. μθ'.	πορφύρα	Β. δ'.
— Ἡράκλειον	— μη'.	Ποταμογείτων	Δ. εθ'.
— Χαιρώνιον	— ν'.	Ποτήριον	Γ. ιέ.

Πράσιον	Γ. ρθ'.	σαῦρα	Β. ξθ'.
πρασίτης οἶνος	Ε. νη'.	σεληνίτης λίθος	Ε. ρνη'.
Πράσον	Β. ροη'.	σελινίτης οἶνος	Ε. οδ'.
Πρίνος	Α. ριδ'.	Σέλινον	Γ. ξζ'.
πρόπολις	Β. ρς'.	σελινουσία γῆ	Ε. ροδ'.
Πταρμική	Β. ρςά'.	Σέρις	Β. ρξ'.
Πτελέα	Α. ριβ'.	Σέσελι αἰθιοπικόν	Γ. νδ'.
Πτέρις	Δ. ργύ'.	— μασσαλεωτικόν	— νγ'.
Πυκνόκομον	Δ. ρογ'.	— πελοποννησιακόν	— νε'.
Πύρεθρον	Γ. οη'.	σηπία	Β. κγ'.
πυρίτης λίθος	Ε. ρμβ'.	σησάμινον ἔλαιον	Α. μα'.
Πυροί	Β. ρς'.	Σησαμοειδὲς μέγα	Α. ρν'.
πυτία	Β. πέ'.	— μικρόν	— ρνα'.
		Σήσαμον	Β. ρκα'.
Ρᾶ	Γ. β'.	σήψ	Β. ο'.
Ράμνος	Α. ριδ'.	Σιδηρεῖτις	Δ. λγ'.
ῥαφανέλαιον	Α. μέ'.	σιδήρου ἴος	Ε. εγ'.
Ραφανίς	Β. ρλζ'.	σιδήρου σκωρία	Ε. εδ'.
— ἄγρια	— ρλη'.	Σίδια	Α. ρνγ'.
ῥητίναι	Α. εβ'.	Σίκυς ἄγριος	Δ. ρνβ'.
ῥητινίτης οἶνος	Ε. μγ'.	— ἡμερος	Β. ρξβ'.
Ρῖα ἰδαία	Δ. μδ'.	σίλουρος	Β. κθ'.
Ρῖα ῥοδία	Δ. μέ'.	Σίλυβον	Δ. ρνς'.
Ρόα	Α. ρνα'.	σίλφη	Β. λη'.
Ρόδα	Α. ρλ'.	Σίλφιον	Γ. πδ'.
Ροδίδες	Α. ρλα'.	σιναιπέλαιον	Α. μς'.
ῥόδιον μύρον	Α. ρνγ'.	Σίνγηπι	Β. ρπγ'.
ῥοδίτης οἶνος	Ε. λε'.	σινωπική μίλτος	Ε. ρια'.
ῥοῖτης οἶνος	Ε. λδ'.	Σίον	Β. ρνγ'.
Ροῦς	Α. ρμς'.	Σίσαρον	Β. ρλθ'.
ῥύπος	Α. λδ' — λς'.	Σισύμβριον	Β. ρνδ'.
		Σίσων	Γ. νς'.
Σαγαπηνόν	Γ. πέ'.	σκαμμωνίτης οἶνος	Ε. πγ'.
Σάκχαρον	Β. ρδ'.	Σκαμμωνία	Δ. ρξη'.
σαλαμανδρα	Β. ξς'.	Σκάνδυξ	Β. ρξς'.
σαμία γῆ	Ε. ροα'.	σιγίγκος	Β. οα'.
σάμιος λίθος	Ε. ροβ'.	Σκύλλα	Β. σβ'.
σαμψύχινον μύρον	Α. νη'.	σκιλλητικόν ὄξος	Ε. κέ'.
Σάμψυχον	Γ. μα'.	σκιλλητικὸς οἶνος	Ε. κς'.
σανδαράχη	Ε. ρκα'.	σκολοπενδρα	Β. ις'.
Σαξίφραγον	Δ. ιε'.	Σκόλυμος	Γ. ις'.
σαπρότης ξύλων	Α. ριβ'.	Σκόρδιον	Γ. ριε'.
σάπφειρος λίθος	Ε. ρνς'.	Σκόροδοι	Β. ρπα'.
σαρκοκόλλα	Γ. πθ'.	Σκοροδόπρασον	Β. ρπβ'.
Σατύριον ἐρυθρόνιον	Γ. ρλδ'.	Σκορπιοειδὲς	Δ. ρςβ'.
Σατύριον τρίφυλλον	Γ. ρλγ'.	σκόρπιος θαλάσσιος	Β. ιδ'.

σκόρπιος χερσαῖος	B. ιγ'.	Συκὴ ἀγρία	A. ρπδ'.
σκώληξ ἰός	E. εβ'.	συκομορίτης οἶνος	E. μβ'.
σκωρία ἀργύρου	E. ρα'.	Συκόμορον	A. ρπα'.
σκωρία μολύβδου	E. εζ'.	Σῦκον	A. ρπγ'.
σκωρία σιδήρου	E. εδ'.	— ἐν Κύπρῳ	— ρπβ'.
σμαρίς	B. λ'.	Σύμφυτον πετραῖον	A. θ'.
Σμίλλαξ κηπαῖα	B. ροε'.	— πηκτὴ	— ι'.
— — (δένδρον)	A. π'.	Σφονδύλιον	Γ. ε'.
— — λεία	A. ρμγ'.	σχινέλαιον	A. ν'.
— — τραχεῖα	A. ρμδ'.	σχινίνη ῥητίνη	A. ε'.
σμύρις λίθος	E. ρξε'.	σχίνινος οἶνος	E. λη'.
Σμύρνα	A. οζ'.	Σχῆνος	A. πθ'.
— βοιωτικὴ	— οη'.	σχιστὸς λίθος	E. ρμε'.
ἐκ σμύρνης οἶνος	E. οε'.	Σχοῖνος εὐώδης	A. ιε'.
Σμύρνιον	Γ. οβ'.	— ἐλεία	A. νβ'.
Σόγχος	B. ρνη'.	σῶρον	E. ρη'.
σούσινον μύρον	A. ξβ'.		
Σπαργάνιον	A. κα'.	Τεκτονικὴ μίλτος	E. ριβ'.
Σπάρτιον	A. ρνε'.	τελλίμαι	B. η'.
σπόγγοι	E. ρλη'.	τερμίνθινος οἶνος	E. λθ'.
σπόγγων λίθοι	E. ρεβ'.	Τέρμινθος	A. εα'.
στακτή	A. ογ'.	τέττιγες	B. νε'.
Σταφίς	E. δ'.	Τεύκοιον	Γ. ρα'.
Σταφίς ἀγρία	A. ρηγ'.	Τεῦτλον	B. ρμθ'.
Σταφυλή	E. γ'.	τέφρα κληματίνη	E. ρλδ'.
Σταφυλῖνος	Γ. νβ'.	Τηλέφιον	B. σιζ'.
Σταχυς	Γ. ρι'.	τήλινον μύρον	A. νε'.
στιατων διαφορὰ καὶ σκευα- σία	B. πς' — εδ'.	Τήλις	B. ρκδ'.
στίμι	Γ. εθ'.	Τιθυμάλων εἶδη ζ.	A. ρεβ'.
Στοιβή	A. ιβ'.	Τορδύλιον	Γ. νε'.
στοιχαδικὸν ὄξος	E. νγ'.	Τραγάκανθα	Γ. κ'.
στοιχαδίτης οἶνος	E. νβ'.	Τράγιον κρητικόν	A. μθ'.
Στοιχάς	Γ. κη'.	— ἄλλο	— ν'.
στομώματος λεπὶς	E. ε'.	Τραγοπώγων	B. ροβ'.
Στρατιώτης ποτάμιος	A. ρ'.	τραγοριγανίτης οἶνος	E. νε'.
— χιλιόφυλλος	— ρα'.	Τραγορίγανος	Γ. λβ'.
στροβιλίτης οἶνος	E. μδ'.	Τράγος (ὁ σιτηρός)	B. ριέ'.
Στροβίλοι	A. πη'.	— (θαμνίσκος)	A. να'.
Στρούθιον	B. ρεβ'.	Τρίβολος (χερσαῖος καὶ ἐνυ- δρος)	A. ιε'.
Στρώχον ἀλικάκαβον	A. οβ'.	τρίγλα	B. κδ'.
— μανικόν	— οδ'.	Τριπόλιον	A. ρλγ'.
— ὑπνωτικόν	— ογ'.	Τρίφυλλον	Γ. ριγ'.
Στρώχνος κηπαῖος	A. οα'.	Τριχομανές	A. ρλε'.
στιυπηρία	E. ρκγ'.	τρυγῶν θαλασσία	B. κβ'.
Στύραξ	A. οθ'.	τρυῆς	E. ρλα'.

τυρός νεαρός	B. οθ'.	χαλκίτις	E. ριέ.
Τύφη	Γ. ργ'.	χαλκός κεκαυμένος	E. πζ'.
		χαλκού άνθος	E. πη'.
Τάκινθος	Δ. ξγ'.	Χαμαιάκτη	Δ. ροβ'.
Τόνον	B. ροδ'.	Χαμαιδάφνη	Δ. ρμζ'.
υδράργυρος	E. ρί.	χαμαιδρυίτης οίνος	E. νά.
υδρομήλον	E. λ'.	Χαμαίδρυς	Γ. ρβ'.
Τδροπέπερι	B. ρς'.	Χαμαίικιστος	Δ. ρκδ'.
υδωρ	E. ιη'.	Χαμαιλέων λευκός	Γ. ι'.
— θαλάσσιον	— ιθ'.	— μέλας	— ια'.
υοσκύαμινον έλαιον	Α. μβ'.	Χαμαιπεινή	Δ. ρκε'.
Τοσκύαμος	Δ. ξθ'.	χαμαιπιτυίνος οίνος	E. π'.
Τπρικόν	Γ. ρξά'.	Χαμαιπίτυς	Γ. ρξέ. ρξς'.
Τπήκοον	Δ. ξη'.	Χαμαισύκη	Δ. ρκζ'.
Τπογλωσσον	Δ. ρλ'.	Χαμέλαια	Δ. ρξθ'.
Τποκιστίς	Α. ρκζ'.	χαμελαίτης οίνος	E. οθ'.
υσσωπίτης οίνος	E. ν'.	Χελιδόνιον μέγα	Δ. σια'.
Τσσωπος	Γ. κς'.	— μικρόν	— σιβ'.
		χελιδών	B. ξ'.
Φακός ό εσθιόμενος	B. ρκθ'.	χημη	B. θ'.
— ό επί τελμάτων	Δ. πζ'.	χία γη	E. ρογ'.
Φαλάγγιον	Γ. ριβ'.	χοίρειος πνεύμων	B. μ'.
Φάλαρις	Γ. ρμθ'.	χολή	B. ζς'.
Φασίολος	B. ρλ'.	Χόνδρος ό σίτηρος	B. ριη'.
Φηγός	Α. ρμδ'.	Χρυσάνθεμον	Δ. νη'.
φθόριος εμβρύων οίνος	E. ος'.	Χρυσόγονον	Δ. νς'.
Φιλλυρέα	Α. ρκε'.	χρυσοκόλλα	E. ρδ'.
φίνις τó όρνειον	B. νη'.	Χρυσοκόμη	Δ. νέ'.
Φλομής και φλόμος	Δ. ρβ'.		
φοινικίτης οίνος	E. μ'.	Ψευδοβούινιον	Δ. ργγ'.
Φοϊνίς	Α. ρμη'.	Ψευδοδίκτημνον	Γ. λδ'.
— θηβαϊκή	— ρμθ'.	ψιμύθιον	E. ργ'.
— έλάτη	— ρν'.	Ψύλλιον	Δ. ό'.
— ή πόα	Δ. μγ'.	ψωρικόν	E. ριέ'.
Φου	Α. ι'.		
φούγιος λίθος	E. ρμ'.		
Φύκος θαλάσσιον	Δ. ση'.	Ψακίμινον μύρον	Α. νθ'.
Φυλλίτις	Γ. ρια'.	Ψακμοειδές	Δ. κη'.
Φύλλον	Γ. ρμ'.	Ψακμον	B. ρό'.
Φύτευμα	Δ. ρκη'.	ωμοτάριχος	B. λγ'.
		ών	B. νδ'.
Χαλβάνη	Γ. πς'.	ωου λευκόν	— νε'.
χάλκανθον	E. ριδ'.	ωχα	E. ρη'.

I N D E X

EORUM, QUAE HIS LIBRIS CONTINENTUR.

A abortivum vinum	pag. 734	Aeris squama	pag. 752
Abrotoninum unguentum	62	Aerugo rasilis	754
ex Abrotano vinum	729	— vermicularis	756
Abrotanum	371	Aes ustum	749
Absinthites vinum	724	Aethiopsis	597
Absinthium	367	Aëtites lapis	818
— marinum	369	Agallochum	37
— santonicum	370	Agaricum	338
Acacalis	114	Ageratum	548
Acacia	127	Alabastrites lapis	815
Acanthium	359	Alcea	493
Acanthus	359	Alcyonium	802
Acetum	706	Alica	239
— salsum	709	Alisma	496
Achillea	532	Allium	290
Acinus	390	Aloë	364
Aconitum	574. 575	Althaea	492
Acorites vinum	733	Alumen	788
Acorum	11	Alypum	671
Adarces	803	Alyssum	444
Adeps	207. 212	Amaracinum	72
— anserinus et gal-		Ambrosia	465
linaceus	217	Amiantus lapis	816
Adeps quomodo maio-		Ammi	409
ranae odore imbuatur	216	Ammoniacum	439
Adeps suillus et ursinus	208	Amomum	28
— taurinus etc.	211	Ampelitis terra	826
Adiantum	616	Ampeloprasum	289
Adipum vis	217	Amurca	134
Aegilops	619	Amygdalinum oleum	49
Aeris flos	750	Amygdalus	154

	pag.		pag.
Amylum	242	Asclepias	444
Anagallis	327	Ascyrum	498
Anagyris	494	Asini hepar et ungulae	184
Anchusa	523	Aspalathus	35
Androsaces	480	Asparagus	266
Androsacemum	499	Asphodelus	311
Anemone	323	Asplenon	480
Anethinum oleum	63	Assius lapis	808
— vinum	734	Aster atticus	605
Anethum	406	Astragalus	551
Anguim senecta	175	Athera	238
Anisum	405	Atractylis	445
Anonis	360	Atramentum	827
Anthemis	482	Atriplex	261
Anthyllis	482	Avellanae nuces	157
Antipathes	807	Avena	239. 620
Antirrhinum	614		
Aparine	443	Baccharis	390
Aphaca	287	Balaninum oleum	50
Apios	668	Balaustium	144
Apium	411	Ballota	452
— montanum	412	Balsamum	32
— palustre	412	Bdellium	83
Apocynum	578	Beta	265
Apri hepar	185	Betonica	503
Aqua	704	— vinum ex ea	726
— marina	705	Bitumen	100
— mulsa	703	Blatta	183
Arabicus lapis	814	Blitum	260
Araneus	193	Botrys	465
Arbutus	154	Brassica	262
Arctium	597	— marina	264
Arena	820	— sylvestris	263
Argemone	325	Britannica	505
Argenti scoria	764	Bryum	36
Arisarum	311	Buccina	169
Aristolochia	343	Buglossum	611
Armeniaca	150	Bulbus esculentus	314
Armenium	773	— vomitorius	315
Aromaticum vinum	729	Bunias	255
Arsenicum	786	Bunites vinum	727
Artemisia	463	Bunium	608
Arum	310	Buphthalmum	485
Arundines	111	Buprestis	192
Asarites vinum	732	Butyrum	200
Asarum	19		

	pag.		pag.
Cacalia	608	Chamaecissus	610
Cadmia	738	Chamaedaphne	626
Calamintha	383	Chamaedrys	449
— vinum ex ea	729	— vinum ex ea	726
Calamus aromaticus	31	Chamaeleon albus	352
Calx viva	800	— niger	353
Cancrī	172	Chamaepeuce	610
Cancamum	38	Chamaepitys	500. 501
Canis rabidi hepar	185	— vinum ex ea	735
Cannabis sativa	494	Chamaesyce	660
— sylvestris	494	Chamelaea	663
Cantharides	191	— vinum ex ea	735
Capparis	318	Chelidonium maius	330
Caprarum iecur	185	— minus	332
— ungulae	185	Chia terra	823
Cardamomum	14	Chrysanthemum	547
Carthamus	680	Chrysocolla	772
— oleum ex eo	51	Chrysocome	545
Carum	406	Chrysogonon	546
Caseus recens	199	Cicadae	189
Cassia	23	Cicer	245
Castaneae	137	Cicuta	575
Castoreum	177	Cimices	182
Catananche	614	Cimolia terra	824
Catorchites vinum	719	Cineris metallici succe-	
Caucalis	281	danea	747
Canlorapum	255	Cinis sarmentorum	801
Cedrinum vinum	721	Cinnabari	745
Cedrites vinum	722	Cinnamomum	25
Cedrus	105	— oleum ex eo	76
Centaurium magnum	347	Circaea	467
— minus	349	Cirsium	604
Cepa	289	Cistus	119
Cepaea	495	Clematis	509
Cera	231	Clematitis	672
Cerasa	147	Clinopodium	446
Ceratoniae siliqua	147	Clymenum	514
Cerebrum gallinarum	186	Cnidium oleum	51
Cerussa	769	Coagulum	206
Cervi genitale	184	Coccum tinctile	541
Cestrum	503	Cochlea	171
Chalcanthus	779	Colchicum	581
Chalcitis	780	Colocynthis	669
Chalybis squama	754	Columellae cochlearum	169
Chamae	170	Condrilla	276
Chamaeacte	666	Conium	575

	pag.		pag.
Conyza	468	Diphryges	784
— vinum ex ea	729	Dipsacus	355
Corallium	805	Dorycnium	569
Coriandrum	410	Draba	296
Coris	499	Draco marinus	173
Cornu cervinum	191	Dracontia grandis	307
Cornus	153	— minor	309
Coronopus	273	Dryopteris	680
Cos	820		
Costus	29	Ebenus	121
Cotyledon	586	Ebulus	666
Crataegonum	472	Ebur	190
Crithmum	273	Echinus marinus	167
Crocinum unguentum	67	Echium	526
Crocodilium	354	Elaeomeli	47
Crocomagma	41	Elaterium	636
Crocus	39	Elatine	535
Cucumis sativus	277	Elichrysum	546
— sylvestris	634	Elleborus albus	627
Cupressus	102	— niger	630
Curmi	237	— vinum ex iis	736
Cyanus	773	Empetrum	672
Cyclamen	303. 306	Ephemerum	581
Cydonia mala	148	Epimedium	520
— oleum ex iis	58	Epipactis	599
— vinum — —	714	Epithymum	670
Cyminum	407	Equisetum	540. 541
Cynocrambe	682	Eretria terra	821
Cynoglossum	612	Erica	114
Cynobatos	117	Erinaceus	168
Cyperus	13	Erinus	527
Cyphi	38	Eruca (planta)	282
Cyprus	116	Erucae	191
— unguentum ex eo	68	Ervum	251
Cytini	143	Eryngium	363
Cytisus	601	Erysimum	297
		Erythronium	476
Daphnoides	625	Esculus	137
Daucus sylvestris	401	Eupatorium	535
— triplex	419	Euphorbium	435
— vinum ex eo	732		
Defrutarium oleum	72	Faba aegyptia	248
Delphinium	420	— graeca	246
Dictamnus	378	Faex	799
— creticus	380	Farina crassior	238
— vinum ex eo	728	Fel	220

	pag.		pag.
Ferri rubigo	758	Gramen e Parnasso	529
— scoria	759	Grossi	164
Ferula	426	Gypsum	801
Fibri testes	177		
Fici	161		
— lixivium	164	Haematites lapis	810
Ficus cypria	160	Halimus	115
— sylvestris	163	Hedera	328
Filix	676	Hedychroon	74
Foeniculum	417	Hedysarum	477
— vinum ex eo	734	Helenium	41
Foeni graeci farina	243	— aegyptium	43
— — oleum	59	Heliotropium magnum	683
Fornacum terra	825	— parvum	684
Fraxinus	108	Helleborus v. Elleborus.	
Fucus marinus	592	Helxine	534
Fuligo	89. 827	Hemerocallis	470
Fumaria	599	Hemionitis	481
Fungi	580	Hepar variorum anima-	
		lium	184 — 186
		Hieracium magnum	410
Gagates lapis	812	— parvum	411
Galactites	814	Hippace	200
Galbanum	437	Hippocampus	168
Galena	764	Hippolapathum	259
Galerita	189	Hippomarathrum	418
Galiopsis	589	Hippophaë	647
Galium	590	Hippophaestum	649
Gallae	137	Hippopotami testiculus	177
Gallinae	186	Hipposelinum	414
Garum	181	Hirundo	189
Gentiana	341	Holosteum	514
Geodes lapis	821	Hordeum	235
Geranium	466	Horminum	476
Gingidium	281	Hyacinthus	552
Gladiolus	521	Hydrargyrum	776
Glandes quernae	136	Hydromelon	715
— unguentariae	645	Hydropiper	300
Glaucium	441	Hyoscyamus	560
Glaux	620	— oleum ex eo	51
Gluten	441	Hypocoum	560
Glycyrrhiza	346	Hypericum	497
Gnaphalium	467	Hypocistis	119
Gobius	181	Hypoglossum	613
Gramen	528	Hyssopus	372
— arundinaceum	529	— vinum ex eo	725

	pag.		pag.
Iasminum oleum	78	Leucas	450
Iaspis	818	Lencoïon	471
Iberis	321	Libanotis	422
Ichthyocolla	441	Lichen (planta)	545
Idaea radix	539	Lichenes equorum	185
Iecinora varia	185. 186	Lignorum caries	111
Ilex	137	Ligusticum	400
Indicum	774	Lilium	451
Iris	9	Limonium	519
— oleum et unguentum	70	Linum	244
— vinum	730	Lithargyrum	765
Isatis	335	Lithocolla	819
Isopyrum	606	Lithospermum	488
Iudaicus lapis	816	Lixivium ficus	164
Iuglandis nuces	156	Locustae	189
— oleum	50	Lolium	241
Iuniperus	103	Lonchitis	490. 491
— vinum ex eo	722	Lotus (arbor)	152
		— aegyptia	601
Lac	195	— sativa et sylve-	
— muliebre	199	stris	600
— schistum	197	Lupinus	252
Lacerta	194	— sylvestris	254
Lactuca	279. 280	Lychnis coronaria	450
Ladanum	120	— sylvestris	450
Lagopus	519	Lycium	125
Lampsana	259	Lycopsis	525
Lanae	202	Lyncurium	228
Lapathum	257	Lysimachium	506
Lapides varii	807—821		
Lathyris	657	Macer	110
Laurus	107	Maena	180
— oleum ex ea	53	Magnes	813
— alexandrina	624	Magydaris	434
Lemnia terra	778	Maiorana	387
Lens	249	— oleum	62
Lenticula stagnina	583	Mala epirotica	149
Lentiscus	92	— sylvestria	150
— oleum ex ea	54	Malabathrum	21
— vinum — —	718	— oleum ex eo	78
Leontopetalum	447	— vinum — —	731
Leontopodium	612	Malicorium	144
Lepidium	320	Malus	147
Lepus marinus	175	Malva	260
— terrestris	175	Mandragora	570
Leucacantha	361	— vinum	735

Marrubium	pag. 454	Myrrha boeotica	pag. 81
Marum	389	— vinum ex ea	703
Mastichinum oleum	54	Myrrhis	603
Medicago	286	Myrsinites vinum	717
Medica mala	150	Myrtidanum	146
Medium	520	Myrtus	144
Medullae	219	— oleum ex ea	52
Megaliūm	73	— vinum e fruct.	717
Mellis species	229. 230	— sylvestris	623
Melanteria	783	Mytuli	170
Melanthinum oleum	52		
Melia terra	825	Naphtha	101
Melilotus	388	Narcissus	646
Melimela	149	— unguentum	66
Melissa	453	Nardus	15
Melitites lapis	814	— unguentum	77
Melitites vinum	701	— vinum	732
Melo	278	— celtica	17
Melomeli	714	— — vinum ex ea	731
Memphites lapis	817	— montana	19
Mendesium	75	Nascaphthum	37
Mentha sativa	382	Nasturtium	294
— sylvestris	383	Nectarites vinum	731
Mercurialis	682	Nerium	578
Mergi iecur	186	Nigella	429
Mespilus	152	Nitri spuma	797
Metalla	738 ss.	Nitrum	797
Metopium	74		
Meum	12	Ochra	774
Milium	240	Ocimoides	527
Millepedae	183	Ocimum	283
Misy	782	— unguentum	62
Moly	395	Oenanthe	468. 690
Morochthus lapis	815	Oenanthinum vinum	715
Morus	158	Oesypus	204
Mullus	177	Olea	133
Mulsum	702	Oleae aethiopicae la-	
Mures	195	crima	135
Muria	796	Oleae sylvestris oleum	45. 134
Mus araneus	195	Oleaster	131
Muscus marinus	591	Olivae muria conditae	133
Mustela domestica	179	Olyra	238
Myagrum	603	Omphacites vinum	700
Myosotis	334	Omphacium	691
Myriophyllum	602	Omphacomeli	715
Myrrha	78		

	pag.		pag.
Onagra	604	Pepo	278
Onites	374	Periclymenum	515
Onobrychis	496	Persea	164
Onosma	477	Persica mala	150
Ophites lapis	819	Personata	598
Opium	555 s.	Petasites	598
Orchis	473	Petroselinum	413
Origanum	374	Peucedanum	427
— vinum ex eo	729	Phalangium	457
Ornithogalum	285	Phalaris	488
Orobanche	284	Phaseolus	251. 285
Oryza	239	Phillyrea	118
Ostracites lapis	819	Phinis	189
Osyris	621	Phoenicea herba	538
Othonna	333	Phrygius lapis	807
Ovi albumen	188	Phu	20
Ovum	188	Phyllitis	456
Oxyacantha	116	Phyllon	473
Oxymeli	708	Phyteuma	612
		Picatum vinum	723
Paeonia	486	Picinum oleum	98
Paliurus	116	Pinus Pinea	90
Palma	139	Piper	298
— oleum	58	— vinum ex eo	730
— vinum	718	Piscium recentium iu-	
Palmae elate	141	sculum	182
— thebaïcae	140	Pissasphaltum	101
Panaces Asclepium	399	Pistacia	156
— Chironium	399	Pityides	91
— Heracleum	396	Pityusa	656
Panacites vinum	733	Pix liquida	97
Pancratium	318	— sicca	100
Panicum	241	Plantago	268
Papaver cornutum	558	Platanus	108
— Phocas	552	Plumbarius lapis	762
— sativum	554	Plumbi scoria	762
— spumeum	559	Plumbum lotum	759
Papyrus	112	— ustum	760
Parietaria	582	Pnigitis terra	824
Paronychia	545	Polemonium	511
Parthenium	485	Polium	459
Pastinaca (planta)	416	Polycnemum	446
Pastinaca marina (ani-		Polygalon	621
mal)	176	Polygonatum	509
Peplis	659	Polygonum femina	508
Peplus	658	— mas	507

	pag.		pag.
Polypodium	679	Rhamnus	114
Pompholyx	742	Rhodia radix	539
Populus alba et nigra	109	Rhus	138
Porrum	287	— vinum ex ea	716
Portulaca	265	Ricinus	649
Potamogeton	572	— oleum eius	48
Poterium	358	Rosae	123
Prasites vinum	728	— oleum ex iis	55
Propolis	233	— pastilli — —	124
Prunus	153	— vinum — —	716
Pseudobunium	609	Rosmarinus	424
Pseudodictamnium	380	Rubia	489
Psoricum	781	Rubrica	777. 778
Psyllium	563	Rubus	533
Ptarmica	302	— idaeus	534
Pulegium	377	Rumex	257
— vinum	729	Ruscus	623
Pulmo marinus	183	Ruta	391
— suillus	183	— sylvestris	394
— vulpinus	184		
Pumex	792	Sabina	104
Punicum malum	142	Saccharum	231
Purpura	168	Sagapenum	434
Pycnocomon	667	Sales	792
Pyrethrum	421	Salis flos	796
Pyrites lapis	809	— — vinum ex eo	734
Pyrus	151	— lanugo	795
— vinum e pyris	715	Salamandra	193
		Salix	130
Quercus	136	Salsamentum	181
Quinquefolium	536	Salsugo	796
		Salvia	381
Radicula	256	— vinum ex ea	733
— sylvestris	257	Sambucus	665
Ranae	179	Samia terra	822
Ranunculus	322	— — lapis ex ea	823
Raphanus	256	Sandaracha	787
— oleum ex eo	51	Sanguis	222
Rapum	254	Sapphirus lapis	817
— sylvestre	255	Sarcocolla	440
Resina lentiscina	93	Satyrium	475
Resinae variae	95	Saxifragum	518
Resinae urendae modus,		Scammonia	661
eiusque fuligo	96	— vinum ex ea	738
Resinatum vinum	720	Scandix	281
Rha	340	Schistus	812

	pag.		pag.
Schoenus	30	Soleae veteres	186
— palustris	544	Sonchus	274
Scilla	315	Sorba	153
— acetum ex ea	710	Sordes	47
— vinum ex ea	711	Sory	783
Scincus	194	Sparganium	522
Scolopendra	174	Spartium	644
Scolymus	358	Sphondylium	425
Scordium	460	Spina alba	356
Scorodoprasum	293	— arabica	357
Scorpio marinus	173	Spongiae	804
— terrestris	173	— lapides earum	819
Scorpioides herba	685	Stachys	456
Sebum s. sebum	209	Stacte	75
Selenites lapis	817	Staphis agria	639
Selinites vinum	734	Stercus	223
Selinusia terra	824	Stibium	762
Sempervivi species 584—	586	Stoebe	514
Senecio	590	Stoechas	373
Sepia	176	— acetum vinum—	
Seps	194	que ex ea	726
Seris	275	Stratiotes	593
Serpyllum	386	— millefolius	594
Serum lactis	197	Strobili	91
Sesamoides	633	— vinum ex iis	721
Sesamum	241	Struthium	302
— oleum eius	50	Strychnum	565
Seseli aethiopicum	403	— furiale	568
— massiliense	402	— halicacabum	566
— peloponnesiacum	404	— somniferum	567
Sideritis	530. 531	Styrax	82
Silphium	430	Sulfur	790
Silurus	180	Susinum	63
Silybum	645	Sycomorus	159
Sinapi	293	— vinum	720
— oleum ex eo	52	Symphytum petraeum	512
Siser	257		
Sison	405		
Sisymbrium	271	Talus suillus	190
Sium	271	Tamarix	113
Smaris	180	Taxus	577
Smilax aspera	621	Telephium	337
— laevis	622	Tellinae	170
Smyris	820	Terebinthinum vinum	718
Smyrnum	415	Terebinthus	94
Soda	797	Terrae variae	821—826

	pag.		pag.
Testae	825	Tussilago	462
Teucrium	448	Typha	467
Thalassomeli	706		
Thalictrum	591	Ulmus	110
Thapsia	641	Unguenta varia	55 s.
Thelypteris	678	Unguis	170
Thlaspi	295	Ungulae asinorum et ca-	
Thracius lapis	813	prarum	184. 185
Thyites lapis	816	Urina	227
Thymbra	385	Urtica	587
— vinum ex ea	729	Uva	688
Thymelaea	664	— passa	689
— vinum ex ea	735		
Thymoxalme	709	Verbascum	595
Thymus	384	Verbena	548. 549
— vinum ex eo	728	Vermes terreni	195
Tithymali	651	Vinum, eiusque varia	
Tordylium	404	natura et species arte	
Torpedo	174	factae	692 — 738
Tragacantha	362	Viola	607
Tragium	542	Vipera	174
Tragopogon	284	Viscum	442
Tragoriganum	376	Vitex	129
— vinum ex eo	727	Vitis alba	673
Tragus (frumentum)	239	— nigra	676
— (frutex)	543	— sylvestris	672. 687
Tribulus	517	— vinifera	686
Trichomanes	618	— florum oleum	59
Trifolium (menyanthes)	458		
Tripolium	615	Xanthium	618
Triticum	233	Xyris	522
Tuber	285		
Turis cortex	87	Zea	238
— fuligo	88	Zingiber	300
— manna	88	Zopissa	100
Tus	85	Zythum	237

**Folgende Werke sind bei mir erschienen,
und durch alle Buchhandlungen zu
erhalten:**

- Albers, F. J. H.**, die Pathologie und Therapie der Kohlkopfs-
krankheiten. gr. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Angeli**, der junge Arzt am Krankenbette, nach dem Ital. für
deutsche Aerzte bearbeitet von Dr. Choulant. 8. 16 gr.
- Aretaei Cappadocis opera omnia**, ed. Dr. C. G. Kühn. gr. 8.
1828. 5 Thlr.
- Arndt, W.**, Beiträge zu den durch animalischen Magnetismus
zeither bewirkten Erscheinungen. Aus eigener Erfahrung. N.
A. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Bell, John**, über die Natur und Heilung der Wunden; aus
dem Engl. umgearbeitet und mit Anmerkungen und Zusätzen
von Dr. J. C. Fr. Laune. 2 Theile. gr. 8. 1 Thlr. 6 gr.
- Celsus, A. C.**, von der Arzneiwissenschaft, in 8 Büchern. Aus
dem Latein. übersetzt, mit dem Leben des Celsus, nach Bian-
coni, u. einigen erläut. Anmerk. versehen. gr. 8. 1 Thlr. 16 gr.
- Cerutti, L.**, Beschreibung der patholog. Präparate des anatomi-
schen Theaters zu Leipzig, nebst einem Kupfer. gr. 8. 1 Thlr.
12 gr.
- Choulant, Dr. J. L.**, decas 1 et 2 pelvium spinarumque defor-
matorum, adjectis nonnullis annotationibus. 4. 18 gr.
- Cicero, M. T.**, de officiis libri tres. rec. F. G. Born. gr. 8.
1 Thlr. 8 gr.
- Copeland, T.**, Bemerkungen üb. die Zufälle u. die Behandlung
der Krankheiten des Rückgrathes, besonders im ersten Zeit-
raume desselben. A. d. Engl. von C. Hesse. gr. 8. 12 gr.
- Falconer, Dr. W.**, Abhandlung von der Wirksamkeit des
luftsauren alkalischen Wassers in Steinkrankheiten und andern
Beschwerden der Harnwege. 8. 16 gr.
- Galen, Claudii**, opera omnia, ed. C. G. Kühn. Tom. I —
XVIII. 8 maj. 5 Thlr. pr. Band.
- Hamilton's, R.**, Beobachtungen über die Skrophelkrankhei-
ten Drüsenverhärtung, Krebs und engl. Krankheiten, aus dem
Engl. übersetzt. gr. 8. 12 gr.
- — Bemerkungen über den Nutzen u. die Anwendung der ab-
führenden Mittel in verschiedenen Krankheiten; aus dem Engl.
nach der 6ten Ausgabe von J. Müller. gr. 8. 1 Thlr. 6 gr.
- Hippocratis**, opera omnia; ed. Dr. C. G. Kühn. 3 Tomi. 8 maj.
15 Thlr.
- Horatii, R. F.**, de arte poetica ed. Schelle. 8 maj. 21 gr.
- Hufelands, Dr. C. W.**, neueste Annalen d. franz. Arzneikunde
und Wundarzneikunst. 3 Bde. mit Kupfern. gr. 8. 5 Thlr. 6 gr.
- Jörg, Dr. Joh. Chr. Gottfr.**, Handbuch der Krankh. des Weibes,
nebst einer Einleitung in die Physiologie u. Psychologie des
weiblichen Organismus; mit 1 Kupf. gr. 8. 2te Aufl. 3 Thlr.
18 gr.
- — kritische Hefte für Aerzte und Wundärzte. gr. 8. 3 Hefte.
1 Thlr. 19 gr.
- — Materialien zu einer künftigen Materia medica. 1r Theil.
gr. 8. 2 Thlr. 12 gr.
- — Handbuch zum Erkennen und Heilen der Kinderkrankhei-
ten, nebst der Physiologie, Psychologie und diätetischen Be-
handlung des Kindes. gr. 8. 4 Thlr. 12 gr.

- Köhlers, Dr. J. V. H.**, Anleitung zum Verband u. zur Kenntniss der nöthigen Instrumente in der Wundarzneikunst; mit Kupfern. gr. 8. 2 Thlr.
- Kohlrusch, Dr. G. Fr.**, commentatio, chirurgica, sistens extirbationem steatomatis in pelvis cavitate radicans, cum 3 tab. aen. 4. 12 gr.
- Königs, Dr. G.**, praktische Abhandl. üb. die Krankheiten der Nieren, durch Krankheitsfälle erläutert. 1826. gr. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Krimer, Dr. W.**, Untersuchung über die nächste Ursache des Hustens, mit Beziehung für die Lehre von Athemholen und vom Croup. Herausgegeben von Fr. Nasse. gr. 8. 12 gr.
- — Physiologie des Blutes. gr. 8. 1 Thlr. 16 gr.
- — physiol. Untersuchungen. Mit 3 Kupfern. gr. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Kühn, M. O. B.**, Versuche einer Antropochemie. gr. 8. 21 gr.
- Loders, Dr. von**, einige Bemerkungen über die Aerzte und ärztlichen Anstalten Italiens, im Jahre 1811. gr. 8. 2 Thlr. 6 gr.
- Müller, Dr. J.**, de respiratione foetus. Comment. physiol., cum tab. aen. 1823. 8 maj. 1 Thlr.
- — zur vergl. Physiologie des Gesichtssinnes des Menschen und der Thiere, nebst einem Versuch über die Bewegungen der Augen und über den menschlichen Blick. 1826. gr. 8. mit 8 Kupfern. 3 Thlr. 12 gr.
- Nasse, Fr.**, von der Stellung der Aerzte im Staate. gr. 8. 2 Thlr.
- Neumanns, K. G.**, Erkenntniss und Kur in Krankheiten des Vorstellungs-Vermögens. gr. 8. 1 Thlr. 18 gr.
- Panegyrici veteres quod ex codice Ms. librisque collatis rec. C. G. Schwarzii.** 2 Tomi. 8 maj. 3 Thlr.
- Phercydis fragmenta**, emendavit et illustravit; comment. et ind. adj. F. G. Sturz. 8 maj. 1 Thlr. 4 gr.
- Plinii epistolarum libri IX.** ed. Titze. gr. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Reichenbach, G. H. L.**, conspectus regni vegetabilis per gradus naturales evolut. 8 maj. 1 Thlr. 12 gr.
- Rush, Dr. B.**, medizinische Untersuchungen u. Beobachtungen über die Seelenkrankheiten. Nach der 2ten Aufl. bearbeitet mit Anmerkungen von Dr. G. König. 1825. gr. 8. 1 Thlr. 12 gr.
- Schelle, K. G.**, welche alte klassische Autoren soll man auf Schulen lesen. 2 Bde. 8. 3 Thlr. 12 gr.
- Schneegass, Dr. C. P.**, über die Erzeugung oder Aufzählung und Beurtheilung aller bisherigen Zeugungstheorien, nebst einer neuen und vollständigen Erklärung dieses bewundernswürdigen Geschäftes der Natur. 8. 16 gr.
- Thucydides de bello peloponnens. lib. VIII.** rec. Goeller. 2 Tomi. gr. 8. 6 Thlr.
- Voigtels, F. G.**, vollständ. System der Arzneimittellehre. Herausgegeben von C. G. Kühn. gr. 8. I und II. 1 — 3. 7 Thlr. 12 gr.
- Wiesmann** Commentatio de coalitu partium a reliquo corpore humano etc. 4. 18 gr.
- Windischmann, C. J. H.**, über Etwas, das der Heilkunst noth thut. Ein Versuch zur Vereinigung dieser Kunst mit der Philosophie. gr. 8. 1 Thlr. 18 gr.
- Wildberg, J. C. L.**, Rhapsodien aus der gerichtlich. Arzneiwissenschaft, nebst einem Anhang, einen neuen Vorschlag zu einer Anstellung der Lungenprobe enthaltend. gr. 8. 16 gr.
- — Versuch eines Lehrbuchs der medicin. Rechtsgelehrtheit, zum Unterricht für Rechtsgelehrte. gr. 8. 1 Thlr. 6 gr.

B/Ere

—

1/2 80

(1/2) 29/10. 24. by